BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6 M 2 C 56

Digitized by Google

G. 2. c.

CHRISTIANI BECMAN
BORNENSIS

De

ORIGINIBUS
LATINÆ LINGVÆ:

Quibus paſsim alia multa, Philologiæ propria, pro meliori vocum ac rerum cognitione, inſerta.

EDITIO INNOVATA.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

CVM PRIVILEGIO.

Apud Paulum Helwichium Bibliopol.
ANNO DOMINI M. DC. XIII.

Digitized by Google

Digitized by Google

VIRIS MAGNIFICIS,

NOBILITATE, ERUDITIONE,

Prudentiâ, multoq; rerum uſu eminentiſſimis Dom. Coſs. inclytæ Reipubl. MULHUSINÆ & cuncto ejusdem ſenatui honorando

Dom. meis & fautor:

S. P. D.

CHRISTIANUS BECMANUS

EXIMIA inter dona, Viri magnifici, quibus Jehovah opt. max. nos homines indignos, at indigos tamen, cumulare dignatus eſt; non ultimum certè locum tenet erudita illa linguarum cognitio, aut, ut aliis vocare libet, philologia. Enimverò inſigne donum! & quod, præter ejus utilitates, multa quoq; alia commendant; immò ea omnia, quæ aliâs commendare alia ſolent. Eſt hic ſanctitas, & antiquitas, eſt elegantia, eſt ſplendor, eſt gravitas, eſt varietas: omnia illa amanda, æſtimanda ab omnibus, niſi qui omnium ignari & hoſpites in hoc mundo eſ-

ſe, aut potiùs mortuos repere inter vivos malint. Quod in horto vides, hic vides: aut multò, quàm illic, rectiùs hic vides. Illic, quàm flos, alter alterum, augmento provocet, etiam fragrante halitu vincat: hic quàm lingua, altera alteram. Illic ingenuos colores purpuræ, ſanguinis, eboris, nivis, flammæ, auri & alios vides, qui oculos blandè aſſiciunt, nullius peniculo exprimendi. Hîc talia item vides, immò adhuc meliora, ut quæ animi mentem perficiunt. Quàm ſcilicet Hebræa lingua primatu, ſanctitate, perfectione ſuâ incedat. Quàm Græca brevitate geſtiat, juxtaq; copiâ verborum feliciſſimâ. Quàm Latina ſingularem ingerat nobis venerem, totumq; hunc orbem, quà prope, quà procul, hodie pervolitet. Quàm & noſtra Germanorum decente gravitate gaudeat; adde & mirabili ſimplicitate, ut ultra duo millia monoſyllaborum hic numeret Simon Stavin à Bruck. Quàm ſimul hiſce quatuor (de cæteris nunc non dicam) æquè ſua adſit emphaſis, ſua elegantia, ſua varietas, adeoq; & ſua anima, quâ vivant; ſui nervi, quibus vigeant. Quàm naturam hanc æmulari ſæpè, reſq; ipſas, quarum ſunt, graphicè exprimere tentent, adq; rerum cognitionem nos velu-

ti manuducere. Sed enim, quia prima utilitatis habetur ratio: & omnes initio minimi maximi, cui bone, *quærunt: ſanè quòd philologia quoq; non tam per bona, quàm nobis omninò neceſſaria ſit, audiamus. Ita enim omnes è ſuo circo artes & ſcientiæ pro ſe loquuntur:* Philologiâ *ſe carere non poſſe; ſe implexas valdè, mutilas, nube involutas eſſe, ſi careant. Ita earumdem artium ac ſcientiarum magiſtri publicâ voce teſtantur, eoq; nomine barbaram illuviem,* ὡς ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης, *deteſtantur. Audiamus verò pro tempore eorum aliquos. Nam omnes ſolicitare, nimis longum foret.* Plato *in Cratylo: primi,* inquit, *gradus ad cognitionem rei ſunt* ὄνομα καὶ λόγος. Ariſtoteles *cap 1. Soph. Elench: in diſputationibus qui nominum poteſtatis ſunt imperiti, paralogiſmis decipiuntur, & cùm ipſi diſputant, & cùm alios audiunt, interprete Iulio Pacio.* Epictetus: *principium* παιδεύσεως *eſt vocum contemplatio.* Cicero in Top: *verba ſunt rerum notæ.* Galenus *lib. 1.* μεθόδου θεραπευτικῆς *cap. 5:* καὶ ὡς ἐπὶ πάντων ζητουμένων εἰς λόγον χρὴ μεταλαμβάνεσθαι τοὔνομα, *hoc eſt, ſed & in omnibus de quibus quæritur ad rationem oportet tranſſumi ipſum nomen. Quod & alibi ſparſim inculcat.* Julius Cæ-

ſar Scaliger *Exercit. 325. ſ. 9: nominum cognitio cõfert plurimùm ad rerum intellectionem. Et ibidem ſ. 10: colorum nomina quorundam oſtendunt eſſentiam, & quaſi pro differentia ſumi poſſunt ad ſpeciem deſcribendam. Id quod aliis quoque naturis aliquando convenit. Non ſolùm igitur utilia ſunt ad diſquiſitionem: verùm etiam cognitionem neceſſaria.* ~~Philippus Melanchthon~~: *Multa res nõ poſſunt intelligi ſine linguarum cognitione. Ideo ſervat Deus Scholas mirabiliter adverſantibus tyrannis & venenatis hypocritis.* Jacobus Zabarella *de tribus præcog. cap. 3: ſine nominibus nihil demonſtrare poſſumus.* Jacobus Schegkius περὶ ἑρμηνείας: *nominibus tanquam radio textorio rationes & orationes pertexit anima noſtra.* Bartholomæus Keckermanus: *magnum eſt legitimæ tùm explicationis, tùm diſputationis principium, certum eſſe de certitudine vocis, id eſt, ſcire an vox ſit unius ſignificationis; & ſi non ſit, ſignificationes diſcrepantes, id eſt, non ſubordinatas, à ſe invicem enumerando disjungere.* Hæc illi: *& plura alii. Quòd ſi verò ampliùs etiam probare hîc velim* παραδειγματικῶς, *quantum philologia ſingulis diſciplinarum generibus proſit: quã-*

tum

tum ea obſit negligenter habita; faciliùs, equidem orationis initium invenero, quàm finem. Quàm obſit, barbaries *abundè docuit ſuperiorum temporum. Ubi nihil tam purum, quod ea non polluerit: nihil tam ſanctum, quod non calcaverit. Ex eâ deniq; ἀπαιδευσία quàm meræ nugæ, quàm miræ fabulæ! Neq; ſacris literis pepercit audacula. Hic ab aliquibus lectum eſt: Exeunte illo januam*, pro, *exeuntem illum in veſtibulum, Matth. 26. verſ. 71. Evertit domum*, pro, *conſumſiſſet, ibidem verſ. 14. Invenimus miſſam*, pro, *Meſſiam Johan. 1. verſ. 42. Calcea te caligas tuas*, pro, *ſubliga ſandalia tua Actor. 12. verſ. 8. Hic alicujus Suenonis è Norvegiâ vox in templo ſonuit: Deus regem ſuum* mulum *protegat*, pro, *famulum, teſte Saxone Grammatico libr. 11. & 12. Hic Bavarus quidam presbyter, inſcitiâ Latinæ linguæ, baptiſſavit puerum:* In nomine patria, filia & Spiritus ſancta. *Quo de poſtea epiſcopi, Bonifacius Moguntinus, & Virgilius Salaburgenſis, acriter contenderunt, teſte Aventino lib. 3. Annalium. Audivi* (inquit Cunradus Hereſbachius JCtus) *monachum declamantem in eccleſiâ, qui nova, inquiebat, jam repertâ eſt lingua, quæ vocatur Græca. Ab hac ſedu-*

ligunt, eligunt: origines & cauſas verborum, proprios item ac principes, dein & tropicos eorumdem ſignificatus notant: nativa à ſpuriis, novitia ab antiquis, barbara à mundis ſejungunt: obſcura deniq; & rara per alia familiaria tritaq; enucleant. Ea ſiquidem, & ſi qua talia, mentione τῆς φιλολογίας *intelligi video. Neq; aliter ſoliti jam olim fuerunt veteres eccleſiæ doctores. Immò praivere illi* ὡς δαδοῦχοι; *minores pene minus infelici affectantur. Hinc & eorum uno ore monita.* Hieronymus ad Suniam: *Sicut in novo Teſtamento, ſiquando apud Latinos quæſtio exoritur, & eſt inter exemplaria varietas, recurrimus ad fontem Græci ſermonis, quo novum ſcriptum eſt: Ita in veteri Teſtamento ſiquãdo inter Græcos Latinosq; diverſitas eſt, ad Hebraicam recurrimus veritatem.* Idem in præfat. in 4. Euang. ad Damas: *Si Latinis exemplaribus fides eſt adhibenda, reſpondeant, quibus tot ſunt exemplaria, penè quot codices. Sin autem veritas eſt quærenda de pluribus, cur non ad Græcam originem revertentes ea, quæ vel à vitioſis interpretibus malè edita, vel à præſumtoribus imperitis emendata perverſiùs, vel à librariis dormitantibus aut addita ſunt, aut mutata, corrigimus?*

Idem

Idem in Zachar. capit. 8: *Cogimur ad Hebræos recurrere, & ſcientiæ veritatem magis, quàm de rivulis quærere.* Idem ad Lucinium: *ut veterum librorum fides de Hebrais voluminibus examinanda eſt: ita novorum Græci ſermonis normam deſiderat.* Auguſtinus lib. 2. doct. Chriſtian. cap. 11: *Latinæ linguæ homines duabus alis ad ſcripturarum divinarum cognitionem opus habent, Hebræâ ſcilicet & Græcâ: ut ad exemplaria præcedentia recurratur, ſi quam dubitationem attulerit Latinorum interpretum infinita varietas.* Ambroſius lib. 2. de Spir. S. cap. 6: *Si quis de Latinorum codicum varietate contendit, quorum aliquos perfidi falſaverunt, Græcos inſpiciat codices.* Hilarius in Pſalm. 118: *Frequenter admonuimus, non poſſe ſatisfactionem intelligentiæ ex Latinitatis tranſlatione præſtari.* Iſidorus Hiſpalenſis lib. 9. orig. cap. 1: *Tres ſunt linguæ ſacræ, Hebræa, Græca, Latina, quæ toto orbe maximè excellunt.* Et poſt: *propter obſcuritatem ſanctarum ſcripturarum, harum trium linguarum cognitio neceſſaria eſt.* ~~Martinus Lutherus~~: *Scio, quantum mihi Hebræa lingua contra meos hoſtes profuerit: quare pro hac quantulacunque cognitione infinitis*

millibus

millibus aureorum carere nolim. Hæc illi. *Quæ ut illuſtriora adhuc fiant, & vel noctuarum oculis pervia, age, per exempla aliquot ibimus. Geneſ. 3: vetus interpres legit:* ipſa conteret caput tuum. *Quod etiam* Bernhardus, Lyra: *& aliqui inſuper hodie magnopere vindicant. Et* Auguſtinus *lib. 11. capit. 36. de Geneſi ad Lit: totum hunc locum mendosè capit:* Ipſa tibi ſervabit caput. *Verùm codices Hebræorum univerſi agnoſcunt.* Τὸ הוא, hu, *id eſt, hic, ille, ipſe LXX.* αὐτός σου τηρήσει κεφαλήν. *Neq; Chaldæus aliter. Etiam libri quidam ipſius vet. verſ. nunc* ipſe, *nunc* ipſum *habent: ut Theologi* Lovanienſes *fatentur.* Irenæus *libr. 3. adverſ. hæres. cap. 38.* Cyprianus *lib. 2 ad Quirinum, legunt*, ipſe. *Quod & multis adſtruit* Hieronymus *quæſt. in Geneſ. quæſt. 36.* Chryſoſtomus *alicubi videtur legere ipſa: Sed illud potiùs interpreti tribuendum eſſe* Philippus Montanus *monuit. ~~Martinus Lutherus noſter~~ in 3. Geneſ. Quis non miretur, immò non execretur Satanæ malignum conſilium, qui hunc locum pleniſsimum conſolationis de Filio Dei per ineptos interpre[illegible] tranſtulit ad Mariam Virginem. Nam in omnibus Latinis Bibliis ponitur pronomen in fœminino gene-*

re:

re: Etipſa conteret. *Ac* Lyra, *qui tamen Hebraicæ linguæ non rudis fuit, hoc errore, tanquam graſſante & magno impetu ruente flumine, abripitur in impiam ſententiam.* Hæc ille. *Nec diſſimilia ſunt in hanc mentem à* Cano, Paulo Burgenſi, Andradio, Cajetano *& aliis perſcripta.* Santes Pagninus, *ut &* Iſidorus Clarus Brixianus *in ſuis bibliis ponunt* ipſum. *Et* Johannes Benedictus *in ſcholiis ſuis in hunc locum non,* ipſa, *legendum eſſe ait; ſed* ipſum, *ut ae ſemine intelligatur.. Geneſ. 14. verſ. 18.* Obtulit panem & vinum. *Ita enim quædam exemplaria, teſte* Andradio. *Et hinc in decreto* Gratiani *eſt,* obtulit: *ut & in canone miſſæ. Plura tamen legunt,* protulit. *Ut magis ideò mirum ſit, quæri in hac latebrâ myſterium. Hebræum eſt* הוציא, hozih, *id eſt, educere, proferre, depromere,* ἐκφέρειν, ἐξάγειν. *LXX,* ἐξήνεγκεν ἄρτους καὶ οἶνον. *Nec non Vatablus, Pagninus. Cajetanus pertendunt legi oportere,* protulit. *Andradius lib. 4. defens Tridenti: Ego cum illis ſentio,* inquit, *qui laſſos Abrahæ milites & diuturnâ pugnâ fractos Melchiſedechum pane vinoq; refeciſſe ajunt. Pſalm. 4. verſ. 3.* Usque quò gravi corde. *Sed hoc eſt interpretes Græcos ſequi, apud quos* βαρυκάρ-

διοι

δω. *In Hebræo ne veſtigium hujus. Inde* Pagninus *: Uſq; quo gloriam meam vertetis in ignominiam?* Imman. Tremellius *: quousq; gloria mea ignominiæ futura eſt.* Lindani *cavillum*, Iſaacus *ejus præceptor ſatis refutavit: uti pluribus de eo & ſimilibus diſſerit* Guilielmus VVhitakerus *quæſt. 2 controv. 1. de ſacra ſcriptura. Prov. 8. verſ. 22: κύριος ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ, id eſt, dominus* creavit *me initium viarum ſuarum. Pro ἔκτησε. Quod* Ario *principium erroris, ut ait* Epiphanius *lib. 2. tom. 2. hæres. 69.* Ambroſius *de fide ad Gratianum exponit de* humanitate *Chriſti: & præteritum,* creavit *me, pro futuro,* creabit, *poſitum eſſe dicit. Sed eo nihil opus. In Hebræo enim eſt,* poſſedit, *vel genuit.* קנה, kanah, *eſt adipiſci, gignere, poſſidere. Ecclеſ. 9. v. 2*: Neſcit homo, utrum odio vel amore dignus ſit: Sed omnia in futurum ſervantur incerta. *Multi hinc mare commovent dubitationum. Etiam aliquos interpretum è noſtris longum excurrere hîc obſerves. At Hebræum ſi premamus, totus hic locus faciliimè exprimitur. Ex eo Hieronymus:* Et quidem charitatem & quidem odium, non eſt cognoſcens homo; omnia in facie eorum. *Quod & verbis & ſenſu differt à Latinâ illâ vulgari; quã Hieronymo tamen adſcribe-*

ſcribere etiam nũc auſint Vatablus: *Quodq́; pariter amorem & odium ignorat homo; ipſi a.*(Deo)*ſunt omnia propoſita.* Pagninus: *Etiam amorem, etiam odium neſcit homo omnium, quæ ante eos ſunt.* Tremellsus κτ̓ μετωνυμίαν *per* amorem, *intelligi vult rẽ amatam. Jeſ.7. v. 14.* Ecce virgo concipiet & pariet filium. *LXX* ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται υἱόν. *Excipiunt Judæi, non virginem legi: Sed adoleſcentulam. Verùm* עלמה, almah, *ſi origo putetur, eam* ἰδίως *deſignat juvenculam, quæ clauſa quaſi, & à viri amplexu adhuc remota ſit; ſeu uno verbo, virgo. A verbo* עלם, alam, *quod eſt occulere, abſcondere, clam ſe continere. Deinde in promtu etiam alia loca, in quibus* almah *idem, quod virgo pura & illibata. Gen. 24. v. 43. Exod. 2. verſ. 8. Proverb. 30. verſ. 19. Neq; ĕvemnt contraria alicujus momenti reponi hactenus potuit. Immò R.* Salomon *in eum locum Jeſaiæ: Hoc eſt*, inquit, *ſignum, quod videlicet adhuc* almah *& ad pariendum inepta ſit. Idemq; in cap. 1. Cantic. verſ. 3: ut & R.* Abraham, almah *nominat parvam virgunculam. R.* Moſes Hadarſan *in Pſalm. 85, ubi Propheta:* Veritas germinabit è terra. *R. Joden, inquit, Hîc nota, non dici* naſcetur, *ſed* germinabit, *quia generatio*

& nativitatis Meſsiæ non erit, ut cæterarum creaturarum in mundo: ſed gignetur ſine copula carnali; ideoq; nemo nominat patrem ejus. Hæc ille. Jerem. 23. verſ. 6. Hoc eſt nomen ejus, quod vocabunt eum, Jehovah juſtitia noſtra. *Sic enim quidam codices ferunt: & ſic Hieronymus,* vocabunt *Tremellius:* vocabit *eum Iſraël, ô Jehovah juſtitia noſtra. LXX,* καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὃ καλέσει αὐτὸν, κύριος ἰωσεδέκ. *Aſſentit Chaldæus itidem paraphraſtes. Ut autem ex eo inſigne petimus argumĕtum* τῆς θεότητος *Chriſti, ut cui auguſtiſsimum nomen Jehovah tribuitur: ita non deſunt, qui textum emendare, an pervertere, auſint; ut pro* יקראו*, legatur* יקרא*, & ſenſus ſit:* Qui eum vocabit, æternus eſt, *hoc eſt*, ab æterno Deo vocabitur. *At manifeſta textui fit injuria: quod etiam ex capit. 33. ejusdem Jeremiæ perſpicere licet, cui gloſſema illud non competit. Certè R.* Abba *in Threnos, nomen Meſsiæ percontatus, reſpondet:* Aeternus ſeu Jehovah nomen ejus: *atq; hos ipſos locos ex Jeremia adducit. Et R.* Moſes Hadarſan *in illud Sophoniæ:* Ad invocandum nomen יהוה. *Hic,* inquit, *Jehovah non aliud eſt, quàm Meſsias. Quod & iisdem verbis repetitur in Thalmud tract. Sanhed.*

Sanhed. cap. helec. Alij verò, & nominatim qui adhuc hodie in regno Poloniæ bellum divinitati Chriſti indixere, ita verſ. 16. cap 33: interpretantur: Eo tempore Juda ſervabitur & Jeruſalem habitabit ſecurè, & hoc eſt nomen, quo eam vocabit, Jehovah juſtitia noſtra. Nam in Hebræo, inquiunt, *expreſſè legitur:* Vocabit *illam: quæ vocula*, illam, *neceſſariò ad Jeruſalem pertinet. Sed* reſpondeo *primum:* hoc eſt nomen quo: *non exſtat in Hebræo: ſed ita* וְזֶה אֲשֶׁר, & iſte qui. *Nec ſequitur: Expreſſè legitur in Hebræo*, vocabit illam. *Ergò Jeruſalem dicitur Jehovah juſtitia noſtra. Potiùs ita:* Ille, qui vocabit eam, eſt Jehova juſtitia noſtra. *Ecce tibi verba illuſtria:* וְזֶה אֲשֶׁר־יִקְרָא־לָהּ, יְהוָה צִדְקֵנוּ vezeh aſcher ijkra lah Jehovah zidkenu. *Hoc eſt, ut vertit Santes Paguinus:* & iſte qui vocabit eam, eſt Jehovah juſtus noſter. *Cui* ὁμόφων@ *etiam Imman. Tremellius, ſuæ linguæ ſcientiſſimus. Importunè quidem iidem illi objicere ſolent: Omninò Jeruſalem dici Jehovam juſtitiam noſtram. Non ſecus ac Geneſ. 22. verſ. 14. locus dicitur*, Jehovah videbit. *Geneſ. 33. verſ. 20: altare* ❧ *vocatur*, Fortis Deus Iſraël. *Ezech. 48 v. 35: nomen urbis ex eo die*, Jehovah illic. *Ve-*

rùm,ut dixi, è verbis Jeremiæ nunquam ſalvâ pietate elicient, quod volunt. Neq; item è verbis Geneſeos & Ezechielis. Nam inibi per metonymiam locus, ara & Jeruſalem illis ſic titulis inſigniuntur: ſcilicet εἰς μνημόσυνον divinæ benignitatis, potẽtiæ ac liberationis. Aut potiùs ſi ſtricto jure agamus, neque locus neq; ara, neq; urbs Jehovah nominatur. Et valdè ineptum ſit argumẽtari: Locus ab Abrahamo dicitur, Jehovah videbit. *Ergo locus dicitur* Jehovah. *Quis ſanorum haſce ineptias non elidat, ſive magis eludat? Perinde enim eſt, ac ſi inferas:* Eder *turris, poſtea templum, Hieronymo teſte, dicitur,* Angelus ad paſtores. *Ergo templum etiam dicitur* angelus. *ut prætermittam, quod locum Gen. 33. ſic vertant LXX,* ἔστησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν θεὸν ἰσραήλ: *ſtatuit ibi altare & invocavit deum Iſraël. Et* Onkelos, *interprete Aria Montano: Erexit ibi altare, & ſacrificavit ſuper illud coram fortiſſimo Deo Iſraël. Item Ezech. 48: LXX,* τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἀφ᾽ ἧς ἂν ἡμέρας γένηται κύριος, ἐκεῖ ἔσται τὸ ὄνομα αὐτῆς: *nomen civitatis ex quocumq; die fuerit dominus, illic erit nomen ejus.* Thargum Jonathan: *Deus poſuit divinitatem ſuam ibi. Sed redeamus ad alia. Malach. 1. verſ. 11.* In

omni loco ſacrificatur & offertur nomini meo oblatio munda. *LXX*, θυσία καθαρά. *Vaticinium hic inquiunt de ſacrificio miſſæ, quod in univerſo jam orbe peragitur. Quod ſi verò Hebræum penitiùs intueamur, cumq; aliis conferamus, tale nihil extunditur. Ad Hebræum ita ſonat: in omni loco incenſum offertur nomini meo, & munus purum. Nam* מנחה, minchah, *eſt munus*, δῶρον, *oblatio*. Chaldæus: *ego recipiam preces veſtras & nomen meum ſanctificabitur & oratio veſtra erit ſicut oblatio munda coram me. Pſalm. 141. verſ. 2: ſit ſtabilis oratio mea, ſicut* incenſum *in conſpectu tuo*: munus *manuum mearum ſit, ut ſacrificium veſpertinum. Apocalyp. 8. verſ. 4: adſcendit fumus* incenſorum *de precibus ſanctorum, Preces igitur, & quæ his adſita, nomenclatione incenſi & oblationis unà intelligimus. Ne verò* ταυτόλογον *ſic eſſe cavilletur aliquis, meminerit preces non unius eſſe generis. Ita Paulus 1. ad Timoth. 2. verſ. 1. vult fieri* δεήσεις, προσευχὰς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας. Tertullianus lib. 4. adverſ. Marcion. cap. 1. *In omni loco offertur ſacrificium mundum, ſcilicet ſimplex oratio oratio, de conſcientiâ purâ.* Idem lib. 3. adverſ. Marcion. cap. 22: *In omni loco ſacrificium nomini meo*

offertur & ſacrificium mundum: gloria ſcilicet relatio & benedictio & laus & hymni. Hieronymus in cap. 52. Jeſaiæ: *in omni loco Deo offertur incenſum & hoſtia munda; quando propheticus ſermo completus eſt: Recordabuntur & redibunt ad dominum omnes fines terræ, & adorabunt in conſpectu ejus omnes familiæ gentium.* Euſebius de demonſt. Euan. libr. 1. cap. 6: *Quod in omni loco dicit incẽſum & ſacrificium offerri Deo, quid aliud ſignificát, niſi non Hieroſolymis, neq; definitè in hoc aut illo loco id futurum? Sed in omni regione & in omnibus gentibus: quæ quidem* καὶ τὸ δι' εὐχῶν θυμίαμα, *& orationis incenſum, & ſacrificium quod mundum dictum eſt, non per cruores, ſed per pias actiones, ſummo Deo eſſent oblaturæ. Matth. 6. verſ. 24.* ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. *Ad illa ſic* Iſaacus Caſaubonus: *Torſit hic locus*, inquit, *doctiſſimos interpretes, quum toto iſto libro nullus eſſe queat facilior, ſi modò quid* ſingulæ voces *ſignificent, attendatur. Nam ita facillimè intelligemus nullam hic eſſe* φορτικὴν *repetitionem, ut quidam putant. Docet Dominus noſter quî fieri nequeat, ut duobus dominis idem ſerviat. Quia*, inquit, *vel unum odio habebit alterum*

rum amans: aut etiam, licet amet utrumq́; fieri poterit, ut dum in alterius voluntate exequendâ erit intentior, erga alterum gerat ſe negligentiùs. Quid quæſo in hac interpretatione obſcuri? Diſtinguatur igitur diligenter inter ἀγαπᾶν, *&* ἀντέχεσθαι, *& omnis fuerit ſublata difficultas. Johan. 8. verſ. 58:* Priuſquàm Abraham exiſteret, ego ſum. *Sole teſtimonium hoc clarius pro divinitate Chriſti, quòd is ſit juxtà æternus Dei filius. Sed vide mihi, quàm & hodie Neariani, nil niſi voculas aucupati, mirificè torqueant, in Catechiſmo Polonico cap. 1. Ea verba,* inquiunt, *è fontibus Græcanicis aliter legi poſſunt: nempe, priùs quàm Abraham fiet aut futurus eſt, ego ſum.* Γενέσθαι, *id eſt,* fiet, *quomodo idem accipitur Johan. 13. verſ. 19 & cap. 14. verſ. 29 Quid fiet?* Abraham, *id eſt, docente etymo, pater multarum gentium.* Ego ſum, *id eſt, lux mundi, qualem ſe antè prædicaverat.* Hæc illi: *& multo pluria ibidem, quibus & alia bibliorum oracula, contortis planeq́; ruditatem olentibus verborum expoſitionibus, aliò trahunt. Ut mirer, etiam è noſtris quibusdam, eas argutias videri magni ponderis, quæ alias facilè vincant, ipſa difficiliùs vincantur. At verò inania illa & teretiſ-*

mata, quæ vel unâ linguarum ſpongiâ diluantur. Exemplo ſit citatus modò locus, qui integrè ex illorum ſenſu collectus, ita habet: Dixerunt Judæi ad eum: quinquaginta annos nondum habes & Abraham vidiſti Dixit eis Jeſus: Amen Amen dico vobis, priùs quam Abraham fiet pater multarum gentium; ego ſum lux mundi. Sed Judæi loquuntur περὶ τοῦ εἶναι *Abrahami ante Chriſtum: & ad illud Chriſtus omnino reſpondit, quinquaginta annis opponendo, ſe ante Abrahamum fuiſſe, filium ſcilicet Dei &* μεσίτην, *ut antea teſtatus erat.* Πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι: *id eſt, ante Abrahami* eſſe, *vel Abrahami ortum. Hinc Eraſmus:* ante quâm naſceretur. *Nam* τὸ γίνομαι, *quod & origo & deducta hinc alia oſtendunt, propriè eſt naſcor, orior: deinde fio, ſum, pro ratione* τῶν ἐπιθέτων. *Locus è Johan. 13. & 14. ita ſonat: Ante* fieri, *vel prius quàm fiat. Neque enim* Aoriſtus *ejuſmodi, tempus futurum notat, doctiſſimis Græcorum arbitriis. Ut adeo fruſtra ſit, hic etymon Hebræum adducere: cùm non quid nomen ſignificet, nec quid Abraham, indicio nominis, futurus ſit, dicatur; Sed quod fuerit. Inde Judæi: Abraham mortuus eſt. Et Chriſtus: ante Abrahamum ego ſum. Quod mentio annorum ante-*

greſſa

Digitized by Google

greſſa liquidò firmat. Alienum igitur ab hoc colloquio, ſubjicere : Ego ſum, ſcilicet. lux mundi. Quidni contrà etiam è verſ. 23 : Ego ſum, ex ſupernis. Et è verſ 42 : Ego à Deo profectus ſum. Quamvis & aliâs Chriſtus lux mundi ante Abrahamum rectè eo ſenſu nominetur, quo agnus occiſus ab origine mũdi. Actor. 2. verſ. 24 : Quem Deus ſuſcitavit ſolutis doloribus inferni. *Hinc ita colligunt : Chriſtus poſt mortem nullos dolores pertulit. Non hîc igitur de Chriſti, ſed de patrum doloribus loquitur. Et patrum porro, non qui in inferno, unde non eſt redemtio. Non, qui in limbis, unde abeſt dolor. Ergo de eorum doloribus, qui in purgatorio. Sed pleríque codices :* τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου. *Et ita Chryſoſtomus, Oecumenius, & Epiphanius in anacephalæoſi : item Beda & Hugo legunt. Arabs :* dolores perditionis. *Nec non Paginus & Arias Montanus claré :* Dolores mortis. *Gloſſa ordinaria : in Græco,* ſolvens per ipſum mortis dolores. *Chryſoſtomus : Hac verba (non erat poſſibile) declarant, & ipſum ultro in poteſtatem mortis veniſſe, & quod etiam ipſa mors illum detinens doluerit & gravia paſſa ſit. Sed fac ita legi,* ὠδῖνας ᾅδου *: uti unus & alter codex teſte Roberto Ste-*

 phano,

phano, item Epiphanius in Ancorato, legit. Neq; ſic illorum ſententia obtinet. Quippe Græcum ἅδης, ut & Hebræum ſcheol, *πολύσημα ſunt, nunc pro inferno, nunc pro ſepulcro, poſita. Unde Cajetanus ipſe in hoc caput, quãquam legit, ᾅδε: pro* ſolutis doloribus mortis, *inquit. Actor. 13. verſ. 42,* rogarunt eos genses ut ſequenti Sabbato loquerentur ſibi verba hæc: εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον. *Inſolens,* inquit noſter Caſaubonus, *ſanè loquendi genus, εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον. Quod, ſi Græci ſermonis conſuetudinem ſpectes, nihil aliud ſignificare poſſit, quàm medium aliquod Sabbatum. Interpretes autem proximè ſequens Sabbatum putant intelligi. Sicuti ſequitur mox, τῷ ἐρχομένῳ σαββάτῳ.* Syrus *ſimpliciter de alio Sabbato interpretatus eſt.* Joſephus Juſtus Scaliger *legendum putat, εἰς τὸ μεταξὺ σαββατῶν: & ita locum hunc interpretatur: Gentes obſecrabant, ut ſibi eadem verba in reliqua ſeptimanâ exponerentur. Nam σαββατῶν vocẽ eſſe Hebraicam meram: non genitivi pluralis formam Græcam. Et εἰς τὸ μεταξὺ poſitum eſſe, pro, ἐν τῷ μεταξύ. Neque Sabbatum hic intelligi, ſed ſeptimanam quæ proximum Sabbatum præcedebat. 1. Johan. 5. verſ. 7:* Tres ſunt, qui teſtantur in cœlo, pater,

pater, verbum, & Spiritus Sanctus: & hi tres unum ſunt; ὅτι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι. *Sic enim in optimis & probatiſſima fidei* codicibus *legi, teſtis eſt ~~Eraſmus Roterodamus, Robertus Stephanus~~, Iſaacus Caſaubonus & alij. Quidam præ ſe ferunt*, εἰς ἕν, in unum, *Sed illi potiores, & palmam meritò tenent. Ut ita adverſariorum plumâ leviùs argumentum exeat, Maximè cùm & ipſe hic locus à majorum gentium doctoribus, ab Epiphanio, Cypriano, Fulgentio & aliis allegetur ὡς γνήσιος: immò & ab Hieronymo, qui eum ſcribit ab Arianis alicubi eraſum eſſe, quod nimio ſuo fulgore illorum oculos perſtrinxerit. In epiſt. ad Hebræ. cap. 10. verſ. 11.* πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκε καθ' ἡμέραν λειτουργῶν. *Item Actor. 13. verſ. 2:* λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ. *E quibus & ſimilibus locis, occaſione vocis* λειτουργεῖν, *ſolennitatem miſſæ quidam, inter alia, extruunt;* τὸ λειτουργεῖν, τὴν λειτουργίαν *interpretantes* ſacrificare, ſacrificium. *Sed contradicit ipſe interpres vetus, quem aliâs mirantur, imitantur. Ponit enim* miniſtrare, miniſterium, officium, obſequium. *Neq; aliter Arias Montanus, neq; Pagninus. Locum act. 13. quem acriùs urgent,* λειτουργούντων αὐτῶν, *Syrus & Arabs reddit*, orantibus illis.

illis. *Oecumenius*, τουτ' ἐστι κηρυττόντων, *id eſt*, prædicantibus. *Et ſic etiam Chriſoſtomus. Lyranus quoq;* : miniſtrãtibus, *ſcilicet in bonis operibus, ſecundum ſuos gradus & officia. Nec aliud innuit propria* του λειτουργεῖν *notio. Ita Paulus ad Philip. 2. verſ. 25. Epaphroditum vocat* λειτουργὸν *ſuæ neceſſitatis, id eſt,* miniſtrum. *Hebræ. 1. verſ. 14. angeli ſunt* πνεύματα λειτουργικά, *id eſt, ſpiritus adminiſtrantes.* Suidas in Lexico: λειτουργία κυρίως ἡ δημοσία ὑπηρεσία, *id eſt, leiturgia propriè officium ſeu munus aut miniſterium publicum: à voce* λῆιτον, *quæ publicum ſignificat: &* τὸ ἔργον, *opus, munus: ut* ἀλειτουργησία, *immunitas ab operibus.* Joachimus Camerarius: *De leiturgiæ, id eſt, miniſterij nomine (quod ſacrificium interpretati ſunt) prorſus intelligẽti Græcam linguam, notum eſt, quod ſignificet hoc præcipuum quoddam miniſterij munus in populo.* Leiton *enim, inquit Plutarchus in Romulo, vocant Græci populum. Herodotus verò Achivos ſic vocare ait curiam. Publica igitur adminiſtratio hoc nomine ſignificatur, quemadmodum reperitur ubique in orationibus Rhetorum.* Hæc ille. *Plura nunc non accumulo, id quod volui demonſtra-*

monſtra-

monſtratum eſſe omnibus ad oculum ratus. Igitur hic modum denique ſtatuo diſſertationi meæ, & redeo ad vos, ampliſſimi & præſtantiſſimi VIRI, *quorum ab initio nomina præſcripſi. Forſitan erunt, quibus nimium digreſſus à propoſito videar: & quaſi ea, quæ modò per ſaturam recitavi, ab hoc foro aliena ſint, nec quidquam vos ac veſtros ſpectent. Verùm alia mihi mens. Quin hactenus quidquid dictum & veſtrâ causâ dictum eſt, & deinde juniorum, & ultimò hoſtium. Veſtrâ: plerique enim veſtrum hæc ſtudia humanitatis intelligitis, ſuoq; precio ita, uti decet, æſtimatis. Eos hac velut promulſide oblectare alias inter occupationes volui. Juniorum: ut à vernantibus ſtatim annis, non proletariam illam & jejunam, ſed elegantem, ſed expolitam linguarum ſupellectilem parare ſibi incipiant, quâ ſuo olim tempore Reipub. Chriſtianæ utiliter ſervire poſſint. Denique hoſtium: ut confutentur ita & confundantur, qui nil niſi* Realia *&* Realitates *more ſuo, hoc eſt, futili crepant, linguas & philologiam tantùm non infra mortuos, ſi valeant, amandaturi ablegaturiq;. Quaſi verò res ſine linguis ab ullo unquam naſci*

commu-

commodùm queant. Quaſi arbor creſcat ſine radicibus. Quaſi avis volet ſine pennis. Neq; egomet pro me hæc affero. Sunt alij, qui non tam afferunt, quàm aſſerunt, viri præclarâ ſapientiæ laude conſpicui, quos ſuo deinde loco aptiùs, nominabo. Quamvis quid adeo opus, ut nominem ego, jam antè ſatis per hanc Europam nominatos, ipſiusq; publico famæ præconio ad omnem poſteritatem inſignitos? At diſſimulare tamen ſalvo pudore non poſſum; quid fecerim, aut potiùs quorum divite copiâ hîc profecerim. Quidquid enim in hoc libro Originum Latinæ linguæ, elegans & eruditum occurrit; id magnâ parte doctiſſimis illis, nominatim utriq; SCALIGERO, libens meritoq; acceptum refero. Illi duxerunt: illi prætulerunt facem. Sequi libuit; quando aſſequi eos κατὰ πόδα non licuit mihi. Ideoq; edıtione hujus libri meum affectum erga illos, adeoq; politiorem literaturam, declarare, publicâ ceu teſſerâ, volui; atq; ſic alios etiam ſtimulare, ut de quibusdam accuratius ſecum cogitent, quæ mihi nondum expenſa ſatis: quæ à me conciſiùs dicta, dilatent: quæ omiſſa, facili manu adjiciant. Nam qui fortè hic omnia, quæ vocum origines, proprios ſignificatus, elegantias, aliaq; ἴδια παθή-

μετὰ attinent, perfectiſſimè congeſta putat: is neq; has literas, neq; tempus, quo circumſcribitur vita noſtra, ſatis videtur perſpicere. Ut quarum illa, præter obſcuritatem ſæpè, latiſſimè patent: hoc perbreve eſt, aliisq; pluribus inſuper, pro infauſtâ ſeculi conſuetudine, impendendum. Neq; interim nego, multa hîc eâ induſtriâ nobis pertractata eſſe, ut vel Cato aliquis acquieſcat, ut ſic via magis patefacta etiam ſit, ampliùs campum iſtum decurrendi. In hac dico alterâ editione. Etenim ut primâ illâ ante triennium & quod excurrit, ipſa hæc comtior jam, opulentior, & aliquâ ſui parte melior prodiret, nihil non καθ᾽ δύναμιν, per alia negotia, tentavi, nihil omiſi. Maximè cùm è variis etiam oris literæ amicorum advolarent, quibus me illi promtiſſimi, ubi opus, monuerunt, neceſſariisq; adminiculis, quæ in occulto plerumq; latent, inſtruxerunt. Literæ inquam, ſed & libri: nominatim Joſephi Juſti Scaligeri, Iani Gruteri, Iohannis Caſelii, Iſaaci Caſauboni, Cunradi Ritterhuſii, Scipionis Gentilis, Andreæ Knicheni, Friderici Taubmanni, Adami Theodori Siberi, Michaelis Piccarti, Caſparis Barthi, *quos honoris cauſa nomino. Atq; eadem cauſa jam compellare fidentiùs*

dentiùs vos, VIRI magnifici, auſim; & inclito nomini veſtro hanc ſecũdam editionẽm inſcribere. Quâ eſtis erga omnes bonæ mentis, meliorumq́; literarum ſtudioſos propenſione; ita gratam, ſcio, habebitis: meq́; ſolito favore veſtro etiam deinceps, meriturum pro virili, ſi necdum meritus ſum, proſequemini. Utq́; faciatis debito, quo poſſum, ſtudio & obſervantia, id etiam atq́; etiam à vobis peto.

VIRI MAGNIFICI,

VIRI AMPLISSIMI,

BENE VALETE: & REM BENE GERITE. Mulhuſii 3. Id. Octob.

ANNO M. DC. XII.

Digitized by Google

Digitized by Google

DE PROPRIA SIGNIFICATIONE vocum in Latina Lingua, quòd & qui ex originibus eliciatur.

V*Oces, dum & animi noſtri cogitata & res ipſas in Natura; tanquam ſymbola quædam indicant, duûm ſunt generum: PROPRIÆ & TRANSLATÆ. Cicero ait de opt. gen. orat. Et I. C. Scal. lib. 13. de c. L. L. c. ult.* Unius vocis una tantùm eſt ſignificatio propria ac princeps: cæteræ aut communes aut acceſſoriæ, aut ſpuriæ. *Propria certis quibuſdam de cauſis κατὰ συνθήκην facta: primò ac principaliter rem aliquam exprimunt. Seu, ut Auguſtinus explicat lib. 2. de doct. Chriſt. c. 10;* Propria ſunt vocabula, cùm his ipſis reb. ſignificandis adhibentur, propter quas ſunt inſtituta. *Translata, quæ propter naturalem rerum omnium inter ſe convenientiam ab uno ad aliud, partim neceſſitatis: quia τὰ πράγματα τὸν ἀριθμὸν ἄπειρά ἐστι: partim ornatus ac delectationis gratia, variè traducuntur. Ambo in omni pariter orationis formâ inveniuntur: nec ullus uſpiam autor, qui alterutra ſolum uſurpet: aut etiam commodè uſurpare poſſit. Interim meliùs ille facit, & majus quid praſtat, qui magè propriis: minus, qui magè utitur translatis. Præſertim, ſi quippiam accuratè, ſolidè & ex intimâ quaſi rei medullâ proponi debeat: non leviter, in gratiam & applauſum plebeculæ. Omnis enim vox tropica quandam parit obſcuritatem.*

Ariſtoteles l.6. Topic. c.2. πᾶν ἀσαφὲς τὸ κατὰ μεταφορὰν λεγόμενον. *Quur? Quia non ipſam rem, ſed ejus tantùm analogiam & ſimilem cum aliâ affectionem oſtendit. Immò nec unum aliquid, ſed duo, aut plura etiam ſæpè intellectui noſtro repræſentat. Vnum, à quo: alterum, ad quod transfertur. Iam, iterum verbis Philoſophi 3. Metaph. 4.* τὸ μὴ ἓν τι σημαίνειν, οὐδὲν σημαίνειν ἐστί. *Et 1. de cæl. 11.* πᾶν πολλαχῶς λεγόμενον ἀσαφές. *At contrà vox propria orationem efficit perſpicuam, omniumq; intellectui obviam: quia unum modò declarat, & applicatur rei, cui ab initio impoſita. Evidentia verò & facilitas ſignificandi, quanta virtus in ſermone, apud omnes, qui vel modicè ſapiunt, in confeſſo eſt. Idem etiam meliores quiq; magiſtrorum diligenter inculcant. Ariſtoteles lib. 3. Rhet. c. 2.* ὡρίσθω λέξεως ἀρετὴ, σαφῆ εἶναι: σημεῖον γὰρ ὅτι ὁ λόγος ἐὰν μὴ δηλοῖ οὐ ποιήσει τὸ ἑαυτοῦ ἔργον. *Auguſtin. l. 4. de doct. Chriſtian. c.10.* quid prodeſt locutionis integritas, quam non ſequitur intellectus audientis? cùm loquendi omninò nulla ſit cauſa, ſi, quod loquimur, non intelligunt ij, propter quos, ut intelligant, loquimur. *Agellius l.1. c.10. Quinctilianus lib.1. Inſt. cap.10.* Oratio, cujus ſumma virtus eſt perſpicuitas, quàm ſit vitioſa, ſi egeat interprete. *I. Lipſius Epiſt. Inſt. cap.8:* Semel hoc imbibe: Summum in ſermone vitium eſſe; non ſolum non capi, ſed etiam ægrè capi. *Et poſt:* Clarus ſermo erit, præcepto triplici: ſi verba in eo propria, ſi uſitata, ſi collocata. *Adamus Siberus in præfation. Gem.* Crebro illud cogitationi

gitationi veſtræ ſubjicientes ipſi, in proprietate non eſſe tenuem gloriam & commoditatem orationis. *Nicodemus Friſchlinus in Epiſt. dedicat. Nomenclat.* Nomen quo convenientius eſt rei, maximeq; proprium: eo propius oſtendit rei cujusque naturam atque eſſentiam. *Quid multa? Nemo tam ab omni judicio alienus eſt, qui aſſerat contrarium, hoc eſt, Tropica & obſcura potiùs anteponat propriis: cùm illorum quoq; ratio nõ niſi ex his ipſis traduci poſſit. Itaque illud inprimis jam quæritur: unde & cujus ope, prima ac germana ſignificatio alicujus vocis inquirenda, quomodo invenienda. Scio, illicò obtenditur hîc mihi autoritas eruditæ antiquitatis, & conſuetudo, additis eulogiis:*

Publica forma placet ſermonis –
Verba valent uſu, ſicut numi.

Ciceronis: Non utendum verbis iis, quibus conſuetudo noſtra non utitur. *Quæ, ut & plura, tantum abeſt, ut rejiciam, ut liquidò & clarâ voce teſter: Autoribus majorum gentium, Ciceroni, M. Ter. Varroni, I. Cæſari, Salluſtio, Livio, Virgilio, Plauto, Terentio, Ovidio, Horatio, Catullo, Tibullo, Propertio, Lucretio, aliis hujus notæ aut ævi Latinitatem verè-Romanam ex aſſe deberi: nosque obtimè & puriſſimè loqui, ſi cum illis. Addo etiam, Ciceronem ſæpè loqui propriè, Virgilium; & imprimis Plautum, qui eo nomine veræ Latinitatis ſtudioſo in manibus ſit. Sed enim, dum iidem vocem non ſemper uni rei accommodant, ſed pluribus: qui ſciam, ubi propriè, ubi ſecus iſta vox fuerit adhibita? Vtamur exemplis.* Arduum *quot modis dicitur?*

tur? *Ciceroni*, aſcenſus arduus: opus arduum: cogitatio ardua. *Ovid. lib. 2. Metam:* ardua prima via--*lib. 4. Eleg.* gloria ardua. *Horat. 2. Carm. Od. 13*: æquam memento rebus in arduis ſervare mentem-- *Ecce res diverſas ſex! Cui harum primò, cui propriè una vox ardui congruet? Ita Ciceroni dicitur* homo imbecillus: accuſator imbecillis: valetudine & natura imbecillis: animus imbecillus: corporis imbecillitas. *Plinio in Paneg.* ingenium imbecille. *Cæſari 2. Bel. civ.* imbecillitas conſilij. *Ubi hic genuina ἰδιότης? Enimverò ex autoribus ipſis, qui uſi, ſine alio adminiculo, in tantâ rerum varietate, non extrahes. Ciceroni 3. de Fin:* eſt ſubtile differendi genus. *lib. 15. ad Caton.* Subtile judicium. *Eidem*, Subtilis oratio: Subtilis deſcriptio: Subtilis definitio: ſubtilis vir: Subtilis Scriptor. *Horatio*: Subtile palatum. *Columellæ*: Subtilis gula. *Plinio lib. 11. c. 5.* Succus ſubtiliſſimus.

Vulgo dicitur eſſe propriè λεπτομερὲς & tenuium partium. Sed falſo. Valla *lib. 4. Eleg. cap. 14. Ordo eſt (inquit) digeſtio, & in ſuo loco cujuſque rei collocatio, velut in acie. Idem cap. 32. Nos Poëtas cæteroſque operum conditores,* autores *vocamus: & illum, qui fecit aliquod opus, qui egit bellum, egit pacem,* autorem operis, autorem belli, autorem pacis, *dicimus, nunquam* actorem. *Ita propriè* Cornelio Frontoni, *dicitur* Satiatus *ventris*: ſaturatus *animi. Eidem,* horret *corpus*: trepidat *motus animi. Eidem*, vultus *propriè hominis*: os *omnium*: facies *plurium. Eidem,* querimoria *certæ rei eſt*: querela *Supervacua eſt. Eidem,* grando

grande *eſt incrementi*: magnum *amplitudinis*: immane *præcipuæ amplitudinis*. *Eidem*, corruptela *ipſa res eſt*: corruptio *corrumpentis adminiſtratio*. *Eidem*, ſerum *ad negotium pertinet*: ſerò *ad tempus*. Fl. Capro, *eſt* mœſtum *animo*: triſte *adſpectu*. *Eidem*, pauperies *damnum eſt*: paupertas *ipſa conditio*. *Eidem*, fidus *amicus eſt*: fidelis *famulus*. *Eidem*, accidere *aliquid adverſi*: contingere *aliquid pulchri dicitur*. Servio Honorato, angues *propriè aquarum ſunt*: ſerpentes *terrarum*: dracones *templorum*. *Eidem*, candidum *eſt quadam nitenti luce perfuſum*: album, *quod pallori conſtat eſſe vicinum*. *Eidem*, dapes *regum ſunt*: epulæ *privatorum*: *vel dapes deorum ſunt*, *epulæ hominum*. *Eidem*, fundere *eſt ſupinâ manu libare*, *quod fit in ſacris ſupernis*: vergere, *eſt converſa in ſiniſtram partem manu ita fundere, ut ſupernè convertatur, quod in infernis fit*. *Eidē*, rura *dicuntur ſylvæ & paſcua*: ager *is, qui colitur*. *Eidem*, humidum *eſt*, *quod extrinſecus habet aliquid humoris*: Uvidum, *quod intrinſecus*. *Eidem*, timor *de futuro eſt*: odium *de præſenti*. *Eidem*, tellus *dea dicitur*: terra *verò elementum*. Ælio Donato, aggredi, *dicitur de longinquo*: adoriri *ex inſidiis & è proximo*. *Eidem*, damnum *rei eſt*: malum *ipſius hominis*. *Eidem*, expectatio *certorum*: ſpes *incertorum*. *Eidem*, facilis *ad peccatum*: benevolus *ad iram refertur*. *Eidem*, genus *ad nobilitatem*: Familia *ad copiam refertur*. *Eidem*, honeſtum *ad formam*: liberale *ad vultum propriè*. Sex. Pompejo Feſto, properare *aliud eſt*, *aliud* feſtinare. *Qui unumquodque maturè tranſigit*, *is properat*: *Qui multa ſimul incipit*

grande *eſt incrementi*: magnum *amplitudinis*: immane *præcipuæ amplitudinis*. *Eidem*, corruptela *ipſa res eſt*: corruptio *corrumpentis adminiſtratio*. *Eidem*, ſerum *ad negotium pertinet*: ſerò *ad tempus*. Fl. Capro, *eſt* mœſtum *animo*: triſte *adſpectu*. *Eidem*, pauperies *damnum eſt*: paupertas *ipſa conditio*. *Eidem*, fidus *amicus eſt*: fidelis *famulus*, *Eidem*, accidere *aliquid adverſi*: contingere *aliquid pulchri dicitur*. Servio Honorato, angues *propriè aquarum ſunt*: ſerpentes *terrarum*: dracones *templorum*. *Eidem*, candidum *eſt quadam nitenti luce perfuſum*: album, *quod pallori conſtat eſſe vicinum*. *Eidem*, dapes *regum ſunt*: epulæ *privatorum*: *vel dapes deorum ſunt*, *epulæ hominum*. *Eidem*, fundere *eſt ſupinâ manu libare*, *quod fit in ſacris ſupernis*: vergere, *eſt converſa in ſiniſtram partem manu ita fundere, ut ſupernè convertatur, quod in infernis fit*. *Eidẽ*, rura *dicuntur ſylvæ & paſcua*: ager *is, qui colitur*. *Eidem*, humidum *eſt*, *quod extrinſecus habet aliquid humoris*: Uvidum, *quod intrinſecus*. *Eidem*, timor *de futuro eſt*: odium *de præſenti*. *Eidem*, tellus *dea dicitur*: terra *verò elementum*. Ælio Donato, aggredi, *dicitur de longinquo*: adoriri *ex inſidiis & è proximo*. *Eidem*, damnum *rei eſt*: malum *ipſius hominis*. *Eidem*, expectatio *certorum*: ſpes *incertorum*. *Eidem*, facilis *ad peccatum*: benevolus *ad iram refertur*. *Eidem*, genus *ad nobilitatem*: Familia *ad copiam refertur*. *Eidem*, honeſtum *ad formam*: liberale *ad vultum propriè*. Sex. Pompejo Feſto, properare *aliud eſt*, *aliud* feſtinare. *Qui unumquodque maturè tranſigit*, *is properat*: *Qui multa ſimul*

incipit neq; perficit, is feſtinat. Eidem, ſacrum *ædificium conſecratum Deo*: ſanctus *murus, qui ſit circum opidum*: religioſum *ſepulcrum, ubi mortuus ſepultus aut humatus ſit.* Eidem, ſpeculator *hoſtilia ſilentio perſpicit*: Explorator *pacata clamore cognoſcit.* Nonio Marcello, Cupido *inconſiderata eſt neceßitatis*: amor *judicij.* Eidem, audentia *fortitudinis eſt*, audacia *temeritatis.* Eidem, gaudium *in ſapiente in rebus bonis ſemper eſt*: Lætitia *etiam in malis & turpibus eſſe poteſt.* Eidem, deſpicere *gravius, quàm* contemnere. Fla. Soſipatro Chariſio, brevis *eſt in natura*: puſillus *in corpore, ut brevis dies, puſillus homo.* Eidem, labra *modica*: labia *immodica.* Eidem, Saturitas *in cibo tantùm dicitur: in cæteris verò* ſatietas. Eidem, unà *locum*: ſimul *verò ſpatium deſignare dicitur.* Fronto *ita*: ſimul *locum demonſtrat*: unà *congregationem. Atq; hiſce talibus omnes paginæ ſcatent eorum, qui vel olim de induſtriâ voces Latinas ſibi enucleandas ſumſerunt. Vbi aliud ferè nihil videas, quàm*, propriè hoc ita capi, hanc eſſe nativam ſignificationem; hoc propriè uti Plautum, aliter alium: *& quæ plura ſolent. At cauſam hic meritò quis deſideret, quur iſte ſecus, ille propriè, loquutus ſit. Et non id verò* αἰτεῖσθαι τὸ ἐν ἀρχῇ *ſit? Quia Salluſtius ait*: Poſt defectionem ſociorum & Latij. *Quia Terentius*: Prodidiſti & te & illam miſeram & gnatum. *Ergo propriè* deficit ſocius, prodit parens, *uti quidem Ælius Donatus infert. Immò hoc ipſum eſt, quod anquiritur. Sed & Ciceroni in Caton: eſt defectio ſolis & lunæ. In 4. Tuſcul. intemperantia eſt defectio à rectâ ratione. Lucretie*

cretio lib.3. ſenſus deficit. Iul. Cæſari, Sanguis vireſq; deficiunt. Qui ergò ſocij deficere ἰδίως *ex Salluſtio dicantur? Ita Non. Marcellus argutatur:* Probatum & ſpectatum differunt, quòd hoc vis majoris eſt. *Quare autem? Quia Lucillius Satyra 26. Tuam probatam mihi & ſpectatam maximè adoleſcentiam. At Cicero de orat. invertit: Cæterarum artium homines* ſpectati & probati. *Idem Nonius:* Cogitare eſt dubitare: Deliberare eſt confirmare. *Sed quâ causâ? Quia Turpilius ait: Quæſo cogita ac delibera. Iam Cicero & alij utrumq; longè aliter cupiunt. Vt ita certum ſit, genuinam alicujus vocis notionem ex ipſis autoribus non ſicerni: ſed aliunde cauſam adduci quoq; oportere, ut mox dicetur. Iam prius hoc de autoribus velim obſerves; ſi illi, ut Latini, Græci ac Hebræi potiſſimùm rem aliquam unâ ſemper voce unanimiter appellent: tum aliâ latente causâ, uſus ille perpetuus, erit cauſa proprietatis. Vt* hyſſopus, *quantum ſcio, fruticem illum notiſſimum in hortis apud omnes Autores ſignificat. Ergo vox erit propria. Quæ cauſa? Quia illi inter ſe congruunt concorditer. Sic* crocum, *ſic* bdellium, *ſic* cinnamomum, *ſunt propria: quoniam Hebræis tantum de unis dicuntur. At Plautus figuratè utitur, quando anus ita de vino:*

Tu mihi ſtacte, tu cinnamomum, tu roſa,
Tu crocum, & caſia es, tu bdelium —

Ergò ex convenienti Autorum uſu, etiam Proprietas aliqua eruitur: ſed ut plurimum in vocibus, ut vocant, primitivis, Hebræorum præcipuè. Nam in deductis & Hebraicis & aliarum inprimis linguarum res ſe habet

aliter. Ibi aliud ſubſidium eſſe oportet, ſi diſtinctam & unam dictionis, quæ variè uſurpatur, proprietatem deſideres. Id verò nullum aliud, quàm Originatio, *ut Fabius nominat: vel, ut vulgus*, Etymologia: *vel metaphoricè*, Derivatio: *vel* Notatio, *ut Cicero: quia rem, de qua prædicatur, notam facit, ut ait Boëthius. Atqui hoc ipſum & Grammatici, quos modò citabam, haut obſcurè alicubi innuunt. Cornel. Fronto*: Comminus & Eminus *de jaculis dicitur: quòd illud à* manibus *non recedit, hoc è* manibus *emittitur. Caper: Vir ducit: mulier* nubit, *quia pallio* obnubit *caput ſuum genasq́ꝫ. Soſip. Chariſius*: æditimus *dicitur qui ædem ſervat, quaſi* ædis *intimus*: ædituus, *ab* æde tuendâ. *Idem* Chilones *cum adſpiratione ex Græco, à labiis improbioribus, quæ illis* χείλη: *unde Chilones, improbius* labeati. *Servius*: hiſtoria *eſt eorum temporum, quæ vidimus vel videre potuimus, dicta* ἀπὸ τοῦ ἱστορεῖν, *à videndo.* Annales *ſunt eorum* annorum & *temporum, quæ ætas noſtra non novit. Feſtus*: Ambitus *honoris affectati dici cœptus eſt à* circūeundo, *ſupplicandoq́ꝫ*: ambitio *eſt ipſa actio* ambientis. *Non. Marcellus*: auſpicium *eſt avium inſpectio, & quæ ex volatu avium ſignificentur & vocibus. Idem: virgo priùs quàm petatur*, Sperata *dicitur, dehinc* Promiſſa, Dicta, *vel* Pacta *vel* Sponſa *dici poteſt. Plautus amph. Amphytruo uxorem ſalutat lætus* ſperatam *ſuam. Virgil. 11. Aen. Conjux quondam tua* dicta *relinquor. Et idem alio loco: Gremiis abducere* pactas. *Hæc ille. Quintilianus libr. 8. cap. 2. dicitur proprium inter plura, quæ ſunt ejusdem nominis, id unde cætera ducta ſunt,*

us

ut vortex *eſt contorta in ſe aqua,vel quidquid aliud ſimiliter* vertitur. *Inde propter flexum capillorum, pars ſumma capitis, & ex hoc quod eſt in montibus eminentiſſimum. Rectè inquam dixeris hæc omnia* vertices, *propriè tamen, unde initium eſt. Hujus ſententiæ quoq; ſunt, quantum ſcio, Tertullianus, Hieronimus, Auguſtinus & cæteri: quod eorum ſcripta ſatis docent. Vt nihil dicam de Theologis noſtro tempore, Martino Luthero, Philippo Melancthone, Mart. Chemnitio, Theodoro Beza, Iohan. Avenario, & aliis, qui, ut primam ac principem vocis vel Græcæ vel Hebrææ vel etiam Latinæ ſignificationem eruerent, catiſſimè* ἐτυμολογεῖν *ſoliti ſunt. In multis (inquit* Avenarius) *locis Scripturæ, ubi interpretum expoſitionibus & Rabbinorum commentariis, ſæpe nihil prorſus fui adjutus, ibi ſolâ linguarum collatione propriam vocabuli ſignificationem venando reperi, unde Scripturæ ſententia multo illuſtrior redditur.* E ICtis *hic neminem ſolicitabo, præter unum, qui pro omnibus loquatur,* Nicolaum Everhardum *in argum. Legal. loco ab Etymol. Neq; mirum,* inquit, *alicui videri debet, bonum eſſe argumentum à nomine ſeu etymologiâ: quia etymologia dat verbis proprium ſignificatum, quando definitio non repugnat.* leg. notionem § inſtrumentor. in verb. propriè. *Et poſt: Eſt enim etymologia reſolutio vocis in proprium effectum rei, quæ demonſtratur, ſecundum* Bal. in cap. 1. §. Si quis de manſo. de controv. inveſti. in uſibus feu. *Eſt igitur* etymologia deductio vocis vel à ſono ipſius rei proprio: vel è voce alia ſimpliciori & priori ob certam cauſam, ſive in eodem linguæ

 alicujus

alicujus idiomate fiat ſive diverſo, ut ita vocis proprietas conſtet, & præparatio ad Rei cognitionem. *Eſtq; duplex originatio. Vel à Natura ſignati ſive rei, quæ indicatur: Vel è voce alia, ut dixi.* Illa, *cũ per literas quæ nunc gravi, nunc acuto, nunc intermedio efferuntur tono; jam ſibilum, jam ſtridorem, jam alias ſoni qualitates edunt; affectum alicujus rei exprimimus, ut vox ſono reſpondeat. Talia ſunt:* σίζω, grillus, γρυλλος, γρυλλίων, γρυλλίζω: χρέμπτομαι, ſcreo, ſcreatus, Chremes, *id eſt, ſenior ſcreans:* μυκάω, μυκῶμαι, mugio, ſcropha, γρύζω, *grunnio.* Geſnerus *in Mithridate: In omnibus ſane linguis vocabula quædam naturâ ſunt facta, ut quæcunq; ad ſoni imitationem & per onomatopoejam compoſita dicuntur. Et paulò pòſt: Ipſa etiam avium nomina, ut vetus quidam Grammaticus ſcribit, ad vocis ſuæ imitationem ferè ſunt expreſſa. Hoc ille. Altera è* voce *vel ſimpliciori, vel priori contingit.* Smpliciori, *ut* Cornicen *à cornu & Cano.* Bibliotheca *à* βίβλος, βιβλίον: *&* θήκη, τίθημι. Effigies *à fingo.* Trapezita, *à* τράπεζα. *quod à 4. pedibus.* τέτταρες *quatuor:* πεζὸς, *pes.* Priori, *ut* fama, *à* φήμη. Deus, *à* θεὸς. Jovis *à* Jova *Hebræorum.* Pater *à* πατὴρ, Nemus *à* νέμος. Marſupiũ *á* μαρσύπιον. Ævũ ab *αἰὼν.* Lux *à* λὺξ.

De cæteris in poſteram. Iam hîc ſiſtunt me paululum quorundam ſciolorum objectiunculæ & vellicationes: quibus ſatis faciam prius, ſed breviter; quia ἐυώνυμον εἰς δίκαν τρία ἔπεα διαρκέσει. *Poſtea ad propoſitum redibo.* Ajunt: *univerſam* Philologiam *& inprimis ejus partem,* Originationem *admodum, nec à paucis deſpici:*

deſpici: homine liberalis ingenij, & rerum potius cognitioni dedito indignam, planeq; infrugiferam eſſe. Tria afferunt. Primum *nemo quidem negat.* Secundum *plurimi: ut &* tertium. *Nam quid contemtus? Non rei quoq; alteri, immò univerſæ evenit, ut:*

— Laudetur ab his, culpetur ab illis?

Cicero: in natura hominum diſſimilitudines ſunt, ut alios dulcia, alios ſubamara delectent: *Ita etiam hîc. Tritum eſt: nec Iupiter ipſe omnibus placet, ſive ningat, ſive pluat, ſive tonet. ſive cœlum ſerenet. Quomodo igitur nos & noſtra æquè omnibus? Sed & eadem causâ omnes diſciplinæ Humanitatis negligi deberent: quare? quia à plerisq; ſpernuntur. Pecunia primum quæritur.* Virtus poſt numos. *Aut ut ille ait:*

— Aurum in ſummum ſucceſſit honorem.

Mirum itaq; non ſit, quòd ſtudium philologiæ à nonnullis floccipenditur: quorum alij nolunt: alij non poſſunt intelligere, quid & quale illud ſit: alij deniq; ſingularem quandam gloriolam ſibi captare videntur, dum curiosè quovis involant, ut muſcæ: quòdvis allatrant, ut canes: omnia reprehendunt, ut Momus. Quibus illud nobile par, I. C. Scaligerum & Iſaacum Caſaubonum, oppono. Ille ſic l. 1. de plantis: Qui verborum curã putat indignam viro ſapiente; is homines nos eſſe dedocet. Qui fiet, ut intelligas, ſi quiſpiã pro libidine loquatur aliter, aliter pro re ſẽtiat? Eſt primũ Sapientis officium bene ſentire, ut ſibi vivat: proximum bene loqui, ut patriæ vivat. *Hic ita*: Scribit Arrianus(*inquit*) ſapientiſſimum ſenem illum

Epictetum, impietatis in Deum eos inſimulaſſe, qui in Philoſophiæ ſtudiis ἀπαγγελτικὴν δύναμιν, ſive ſermonis curam aut Philologiam tanquam rem levem aſpernarentur. Quoniam quidem, ajebat vir divinus, ἀσεβὲς ἐστιν ἀνθρώπῳ τὰς παρὰ τοῦ θεοῦ χάριτας ἀτιμάζειν. En Germanum Philoſophum! En vocem auream! *Hæc Caſaubonus. Et quanquam, ut dixi, immò res ipſa loquitur; ſunt qui ſtudium illud parvi faciunt: tamen non deſunt contrà quæ magni faciunt, ſanè maxima & illuſtriſſima ingenia, ab ævo priſco usq; in hunc diem. Adducam aliquot? Ita convenit: ſed paucis, atq; ex aliis, ut ita major ſides ſit & autoritas.* Plato *in vocum originatione adeò laboravit, ut totum ei librum conſecravit. Ejusdem diligentiam mirum in modum laudat Dioniſius Halicarnaſſeus, quâ utebatur in componendis verbis, probatq; ſtudium ipſius, qui cùm pectus haberet refertum plurimis ſcientiis, jamq; ad octogeſimum ætatis annum perveniſſet, non ceſſaret tamen expolire ſermones illos ſuos; præcipuè autem rectâ conſtructione verborum ipſos ornaret.* Nónne Ariſtoteles *(verba ſunt J. C. Scaligeri) adeô ad ſeſe pertinere arbitratus eſt, ut ſæpenumero ipſa emendet vocabula, alia explicet, quædam vel inveſtiget, vel etiam pariat? Scripſit ille de Poetica: de Rhetorica ſcripſit. Amatoria verò atq; alia ejusmodi ut omittam, perpetuo commentario id egit, ut ſciremus, quot modis quippiam ſignificare poſſit. Cujus profectò judicio, Grammaticam non ſolùm eſſe Philoſophiæ partem, id quod nemo ſanus negat: ſed ne ab ejus quidem cognitione diſſolvi poſſe intelligeremus. Hinc tam crebræ admonitiones.*

nitiones. Vt 2. Topic. 6. ἔςι τὸ ἐπιχειρεῖν μεταφέροντα τοὔνομα ἐπὶ τὸν λόγον, ὡς μᾶλλον προσῆκον ἐκλαμβάνειν ἢ ὡς κεῖται τοὔνομα. *3. Metaph. 2.* πανταχοῦ κυρίως τοῦ πρώτου ἡ ἐπιστήμη καὶ ἐξ οὗ ἤρηται. Galenus *quot locis, quantum producit moræ, unam modò ut explicet voculam? quot miris modis Archigenis dictionem vellicat, ejus quoq; minutiſſimas quasq; rimans portiunculas, in 2. de locis malè affectis?* M. Teren. Varro, *vir Romanorum eruditiſſimus, judicio Quinctiliani, peritiſſimus Linguæ Latinæ & omnis antiquitatis:* Sex. Pompejus Feſtus, *quem I. C. Scaliger autorem gravem, veterumq; ſententiarum accuratum & narratorem & interpretem vocat:* Iſidorus Epiſcopus Hiſpalenſis, *ex profeſſo (quod aiunt) hoc ſtudium quærendi radices vocum ſecuti ſunt; pari fortè conatu, ſed impari ingenio & eventu aſſecuti: cum Iſidorus quandoq; nil niſi nugas agat, & riſum lectori moveat. Tam* Cicero, ille cœleſtis (*ut ait Fabius*) in dicendo vir, cujus nomen non hominis, ſed eloquentiæ habetur; *quantum hic laborârit, ſed & præſtiterit, cùm alia docent, tùm inprimis libri duo de natura deorum.* Verborum (*inquit, 1. Acad.*) explicatio probatur, id eſt, quâ de cauſa quæque eſſent nominata, quam Etymologiam appellant. Meſſala *orator è clariſſima Corvorum gente librum integrũ de unica litera S. compoſuit.* Claudiꝰ *Imperator quantâ curâ & penè dicam ambitione tres novas literas invexit, iisque Romanam linguam auxit?* Julius Cæſar *de analogia i. e. in ſimis Grammaticorum obſervationibus binos libros conſcripſit, & triumphales illas epulas variare*

variare & interſtinguere non erubuit ſcholicâ hac dape. Auguſtus *majeſtatis ſuæ uſque eo retinens princeps, ut Deorum ſibi honores vindicaret adhuc vivus, quàm ſollicitè, quæ nepotes ſui, quid & quomodo ſcriberent, cavit? Quin & ipſe eos & literas, & notare, aliaq; rudimenta per ſe plerumq; docuit, teſte Suetonio, ac nihil æquè laboravit, quàm ut imitarentur Chirographum ſuum.* Hadrianus *Imperator uſq; adeò Græcorum literis invigilavit, ut à non nullis vocaretur Græculus.*

Mithridates *Ponti & Bythyniæ Rex duarum & viginti gentium linguas calluit, nunquam interprete ad eas uſus. Satin' hi multi?* Nam ſi autumem omnes, nimis longus ſermo ſit. *Satin' hi magni, qui Philologian curârunt? Nemo opinor, repugnat, niſi* Vervecum in patria craſſoq; ſub aêre nati. *Superaddo tamen unum & alterum ex recentioribus: quorum alij cum priſcis componendi, immò alij iisdem aliquibus anteponendi.* ~~Martin. Luther. *vir magnus & verè* [illegible]~~ *edidit opuſculum, in quo nomina propria Germanorum è nativis fontibus declarantur. Præfixa eſt ejus hæc adhortatio*: Exemplum dedi vobis, ut plura & meliora faciatis. Julius Cæſar Scaliger *natus in miraculum & gloriam noſtri ævi, cêntum & decem libros de Originibus compoſuit, ut & tredecim de cauſis Latinæ linguæ. Illi non ſine inſigni politioris literaturæ diſpendio perierunt: hi eximio cum fructu, addo etiam delectatione, non niſi à veræ ſapientiæ candidatis evolvuntur. Hujus operâ, operta quæ fuere, aperta ſunt, ſane plurima: ut & filij* Joſephi Juſti Scal. *Vterq; in ampliſſimo illo originandi oceano mihi erit inſtar ſiderum, quæ ducant,*

cant, quæ doceant: alter Helice; alter Cynoſura. Scipio Gentilis *Ictus per Europam celeberrimus publicavit cum parergis ad Pandectas librum Singularem Originum: in quo ſanè de plurimis eruditè diſputat. Etiam* Johan. Gœddæus *Ictus noſtro ævo eminentiſſimus commentarium in Tit. XVI. Libri L. pandectarum* De verborum & rerum Significatione, *non ita pridem edidit, in quo Philologi munus obiit egregiè, vel ipsâ invidiâ allaudante. Etiam* Johan. Fungerus Friſius *Ictus ſuperiori tempore opus etymologicum ex variis undique Scriptoribus concinnatum, magnâ cum laude & utilitate evulgavit. Atque ita illi ſic exemplo illud Quinctiliani probârunt, qui ait,* Iuriſconſultorum ſummum circa verborum proprietatem laborem eſſe. *Cui aſſentitur Giſanius præfat: in partit. Feud.* CL. Rittershuſij. *Vnde etiam in ampliſſimo Iuris corpore membrum unum & quidem ingens eſſe voluerunt* de verborum ſignificatione. *Quem titulum aliâs quoque* aureum *vocare non dubitârunt, nihil moti autoritate Bartoli, qui ait:* De verbis non curat Jureconſultus, *ut citat Lud. Vives lib. 1. de cauſ. cor. art. Sed quid pluribus opus? Satis inde apparet & alteram adverſæ partis calumniam labi: hoc eſt, ſtudium Philologiæ & inprimis Originationis, homine veræ eruditionis avido planè condignam eſſe. Si fortè tamen amplius eoſdem ipſos, quos modò citavi, quòd ad inferiora hæc literarũ ſubſellia deſcenderint, naſutuli iſti reprehẽdant: equidẽ quid aliud faciã, neſcio, quàm ut inclamẽ:*

Danda eſt hellebori multo pars maxima —
Quanquam vix poteſt hæc res hellebori jugere obtinerier;

Vt

Vt ad ſaniorem mentis uſum redacti liquidò perſpiciant, quod uſitè carpſerint multos, qui in hominibus faſtigium humanum exceſſerunt, quorum ſapientiam ſi adhuc vel ſenes ex imâ ſemitâ ſuſpicere poſſent, beati eſſent. Ultimum *erat de Philologiæ utilitate: vere ultimum & minimi precij. Nam utilitas nec una eſt, nec exigua: ut vel hoc nomine adverſarios quaſi demulcere, ſuamq́; cum aliis dignitatem tueri poſſit.* Prima, *& quidem* Etymologiæ, *quâ de hic potiſſimùm agitur, eſt, quam & antè ſtatuimus: quòd ſit medium noſcendi proprietatem vocis deductæ: ne promiſcuè una pro altera infarciatur. Vt,* buſtũ *pro ſepulcro apud nos. Vt* Clepſydra *pro quovis horologio aut ſcioterio, aut eo, quod Arenæ plenum*: abundare fiamma: baculus imbecillis: capillus capitis: inculco manibus. *Ita in verſu cujuſdam:*

> Sed ſuperis viſum ſecus oppedentibus æquo Judicio --

Pedo βδέω *nónne obſcœnum? Ad ſuperos tamen (meliùs deum) & quidem à Chriſtiano transfertur. Ita I.C. Scaliger* Ex. 91. *taxat H. Cardanum, quòd* atramentum rubrum *dixerit, cum ſit ab* atro. *Idem l.* 7. *poet. cap.* 6. *Ridere Latinum eſt: at ridere prata, ita Latinum, ut aliud à proprio ſignificet.* Deinde *ſervit Etymologia ipſarum rerum cognitioni, quam ante omnia expetimus: ut ita falſò quidam novo nomine* Reales *dicti glorientur, ſe ſolos habere rerum nucleos, alios earundem modò cortices, i. vocabula. Hanc utilitatem alicui fortè incognitam, quod vix eſt ut credam; ſatis evidenter con-*

firmat

firmat id, quod in omnibus theſibus & ſcriptis ſive theologica ſint, ſive juridica, ſive medica, ſive Philoſophica; explicationes, diſtinctiones, Synonymiæ, & Etymologiæ vocum, quantum fieri poteſt, datâ operâ præmittantur: non aliam ob cauſam, quàm ut aditus ad faciliorem rei cognitionem patefiat. Vetus eſt: δεῖ πρῶτον τὸ τῆς φωνῆς σημαινόμενον ἐξετάζειν εἰς τὸ ὀρθῶς διδάσκειν. Et Galenus lib. 1. de meth. med. c. 5. Principium in omni diſputatione & re eſt nomen. Atq; in hunc finem etiã meliores Philoſophi in ſuis Logicis, quæ inſtrumenta in cognitione rerum nos ducentia exhibent, de definitione agunt κατ' ἐτυμολογίαν, quæ vocem è ſuâ origine declarat: itemque quomodo à Notatione *nominum &* conjugatis *argumentari par ſit. Quibus adde illud Quinctiliani lib. 1.* hoc ſtudium *(inquit)* habet aliquando uſum neceſſarium. Quoties interpretatione res, de quâ quæritur, eget. Ut cum M. Cœlius ſe eſſe hominem frugi vult probare, non quia abſtinens ſit (nam id ne mentiri quidem poterat) ſed quia utilis multis, .i. fructuoſus: unde ſit dicta frugalitas. Ideoque in definitionibus aſſignatur Etymologiæ locus. Nonnunquam etiam barbara ab emendatis conatur diſcernere. Continet in ſe multam eruditionem. *Idem antè,* Scrutabitur mille præceptor acer atque ſubtilis origines nominũ. *Plato: primi gradus ad cognitionem rei ſunt,* ὄνομα καὶ λόγος. *Idem nominat* ὄνομα ὄργανον διδασκαλικὸν καὶ διακριτικὸν δήλωμα καὶ μίμημα πράγματος. *Iſidorus Hiſpalenſis lib. 1. orig. c. 28. Etymologia eſt origo vocabulorum, cum vis verbi vel nominis per interpreta-*

terpretationem colligitur. Hinc Ariſtoteles σύμβολον: *Cicero annotationem nominavit: quia nomina & verba rerum nota facit, exemplo propoſito, ut puta flumen, quia fluendo crevit, à fluendo dictum. Cujus cognitio ſæpè uſum neceſſarium habet in interpretatione ſuâ. Nam cùm videris, unde ortum eſt nomen, citiùs vim ejus intelligis. Omnis enim rei inſpectio etymologiâ cognitâ plenior eſt. Hæc ille. Agellius refert Labeonem Antiſtium Latinarum vocum origines rationesq́ꝫ percalluiſſe, eaq́ꝫ ſcientiâ ad enodandos plerosq́ꝫ juris laqueos uſum fuiſſe. Cui Valla & Quinctilianus aſſtipulantur:* Omne jus aut in verborum interpretatione poſitum eſt, aut æqui praviq; diſcrimine. Et quantum nomenti in verborum interpretatione ſit, ipſi Juriſconſultorum libri maximè teſtantur. *I. C. Scaliger Ex.1*: Oportet priùs ipſius vocis uſum cognoſcere, à quo ſæpenumero provehimur in rei perceptionem. *Idem lib.5.commen.in lib.Theoph. de c. plan. c. 14*. Eſt à nominis origine rei natura ſæpè manifeſta. *Et cap.4. de c. L.L.* Antè (*inquit*) quàm literam definimus, ſicut fit in omni definitione, nomen ipsũ eſt explicandum. Quippe ex cujus interpretatione faciliùs rei ratio nota fit. *Togam* enim definiturus, eam ſi nôrim â *tegendo* dictam, ſanè veſtigando ejus genus ſic inveniemus: eſſe lanam textam ad tegendum. Bartholomæus Maranta Venuſin. lib.1, meth. cogn. Simpl.c.4. κατ᾽ ἐπαγωγήν probat, quòd ex nominibus, ut ipſe ait, aliquam naturam in medicamentis ſignificatibus in multorum ſimplicium cognitionem venire poſſumus.

mus. Porro Oratoribus *etymon hoc præſtat, ut cognita proprietate ſciant, quæ vis & efficacia inſit voci: quam priori, quam media, quam poſteriori ſtatione locari oporteat.* Etenim verborum delectus origo eſt eloquentiæ: *inquit Cæſar apud Ciceronem in Bruto. Itē oratio creſcere debet, nō decreſcere. Et: ἐμφατικώτερον ſequitur, levius antecedit. Ita dicat mihi aliquis, priusne* dilectio, *an* amor: *deſidero, an* appeto, *an* aveo: opto, *an* voveo: peto, *an* oro: ſtudium, *an* diligentia, *an* induſtria, *an* ſedulitas: vicinum, *an* propinquum: valetudo, *an* ſanitas: fallacia, *an* fraus: utile, *an* commodum: ſuave, *an* jucundum, *poni debeat in oratione, & quam ob cauſam. Immò in carmine etiam. Nam & idē poëtas ſpectat: inprimis verò hoc, ut nórint rem ſuā veſte tegere, ſuo colore tingere, non alieno. Non pictor ille probus & commendabilis, qui ſcito quamque rem colore exprimit? Idem poëta, qui verbis. Idq́ ipſius naturæ exemplo, cujus æmulus. Ea enim ſuum cuique tribuit.* Conſulit etiam *Etymologia communiter omnibus, præcipuè verò poëtis iterum, dum multis in locis indigitat* quantitatem ſyllabarum: *quam qui negligit, næ ille meritò tanquam barbariem revocaturus, ab eruditis notatur atq́ traducitur. Vt factum ab Heinrico Stephano Epig. in Marcum quendam:*

Dum laudaretur Marco *facundia* Galli,
Fraudata eſt metro vox ea ſæpè ſuo.
Laudibus ac tandem miſcens ubi vota precatur.
Ut longùm hæc terras lingua *facunda* colat.
Tunc ego: quam terris longùm vis Marce morari,
Omine non fauſto cur facis eſſe brevem?

Quanti verò *iſtud? Eadem originatio docet ſæpiſſimè qui dictio rectiùs exaretur, ne quid omittatur neceſſariū, vel inſeratur ineptū, vel inſeratur ineptū.* Ne cetera *pro* cętera: hæmina *pro* hemina: *nænia pro nenia erumna pro* ærumna: Læneus *pro* Lenæus *exaretur. Ita ſcribendum* melleus, *quia à melle:* Stramineus, *quia à ſtramine*, Penitro, *quia à penitus.* Fabricius, *non fabritius: quia dicis fabrico.* Adventitius, *quia adventatum, venatio.* Ædilitius, *quia ædilitas.* Novitius, *quia novitas, noviter.* Reptitius, *quia reptum, reptatum.* Puniceus, *quia punicus.* Patritius, *quia patritus, pater.* Emiſſitius, *quia mitto, miſſum, miſſo, miſſitatum.* Commendatitius, *quia commendatum.* Factitius, *quia factum, factito.* Duritia, *quia duriter, duratum.* Conditio, *quia conditum, condo.* Lætitia, *quia lætatum.* Deliciæ, *quia lacio, delicatus.* Blanditiæ, *quia blanditum.* Exercitium, *quia exercitum, arceo.* Segnitia, *quia ſegniter, ignitus.* Amicitia, *non amicicia, quia amicatum, inimico, inimiciter. Litera enim originum, quantum fieri poteſt, ſervetur, quæ evidentius ſæpe in Deductis exeritur, ut in exemplis videre eſt. Sed præſidium memoriæ noſtræ hîc paratum vide. Memoriæ inquam: maximè dum aliquis in ſtudio linguarum occupatus eſt. Voces Latinæ, Græcæ, Hebrææ ſunt multo plurimæ, minutæ atq; exiles, & pro modulo* τῶν ποσῶν *(numerus id manifeſtè docet) longè, quàm ipſæ res difficiliùs nobis inhæreſcunt. At dum verò multæ dictiones ad unum quaſi caput, multi ſignificatus ad unum & quidem principem, revocantur: dum Græca cum Latinis, vel utraque cum Hebræis vel alia item cum*

aliis,

aliis, concinnè junguntur ac conferuntur; illam difficultatem aliquà emolliri oportet. Quod Italica hodie, aut Gallica lingua ocius ab eo, qui Latinè ſcit, arripitur nulla alia cauſa eſt, quàm quod utraque ex Latinâ fluit. Iohannes Avenarius in antelogio lexici Hebræi: Ex *obſervatione (inquit) derivatorum vocabulorum, quæ antea nobis nota ſunt, faciliùs etiam Hebræa percipi, & tenaciùs retineri poſſunt. Hæc ille. Quibus etiam ibidem* παραλλήλως *quædam Hebraica & Græca, in exemplum, ſubjicit. Idem nunc nuper in opere mnemonico fecit excellentis ingenij ac judicij vir juvenis,* Johannes Heinricus Altſtedius, *qui ut & memoriam noſtram juvet, omnia, & ſanè feliciter, tentat. Hoc loco paucula, tirorum causâ,* παραδειγματικῶς *apponam; Hæc ita ſimul ac ſemel ediſcentur. & multo citiùs, quàm ſcorſum. Latina & Hebræa ejuſdem ſignificatus. Grumus* gerem: *Piger* pigger: *Paſſus* paſach *vel etiam* paſah: *Manna* man: *Grus* agur: *mors* mot: *altus* al, alah: *durare* dor: *domare* dom: *Græca & Hebræa.* καλέω: kol: παλαιός balah: ἁμαρτία marad: ἰσχύς iſch: ἀγείρω agar: ἀράσσω haras: βῆμι, βάω bo: χαράττω, charat: μαθέω lamad: *Germanica & Hebræa.* Rauch/ roch/ Roach: Riechen geruch / Riach: Zinne/ zinnah, zanan: Menſch enoſch: Begeren Begierd/ biccer: *Hack/eine Heck/chech, chachchi. Germanica & Latina: Sugere* Saugen: *Solidum Soldum* Sold: *Clauſtrum Cloſtrum* Kloſter: *vulgus volgus* Volck: *Stipula* Stuppeln: *Offerre* Opffern: *parare* Bereiten. *Græca, Latina & Germanica. Lux,* λύξ λύκη. Liecht: *Calamus* κάλαμος Halm: *Ango, anguſtia,*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ἄγχω, Angſt: *Nomen*, *ὄνομα*, Nahm: *Nebula*, *νεφέλη*, Nebel: *Medium*, *μέσον*, Mitten: *Mola*, *μύλη*, Mühle: *procella*, *θύελλα*, Wellen: *Hora*, *ὥρα*, Uhr: *pix*, *πίσσα*, Pech. *Deniq; Hebræa*, *Græca*, *Latina & Germanica*. *Saccus*, *σάκκος*, Sack, Sak *vel* Sach *Terra*, *ἔρα*, Erd, erez. *Metallum*, *μέταλλον*, Metall, metil. *Girus*, *γῦρος*, gahar. *Camelus*, *κάμηλος*, Kamel / gamal. *Miſceo*, *μισγέω*, Miſchen; maſach. *Pœna*, *ποινή*, Pein / pun. *Turris*, *τύῤῥις τύρσις*, Thurn / zur. *Genus*, *gens*, *γένος*, Goi, goim. *Guberno*, *κυβερνῶ*, gabar. *Vis*, *ἴς*, *βία*, isch. *Magus*, *μάγος*, *Magiſter*, Meiſter / magim. *Pyrgus*, *πύργος*, Burg / bir. *Sal*, *ἅλς*, Saltz / malach. *Pupus*, *Pupa*, Püplein / bobh. *Mater*, *μητὴρ*, Mutter / Em. *Mare*, Meer / *amarus*, marah. *uro*, *buro*, *πῦρ*, Feur / ur. *Pes*, *πȣ̃ς*, Fus, bos. *Cornu*, *κέρας*, Horn / keren. *Et hæc pro tempore ſufficiant. Vltim è voluptatis ſinceræ plenum eſt, cernere quàm aptè unum ex alio quaſi gradatim deſcendat. Rivulorum & fontium ſcaturgines ſcire cupis & aliorum, quæ extra te: multorum, quæ ſupra te: multorum, quæ nihil ad te: quur non potiùs vocem, quæ in te eſt: qua uteris aſsiduè: ſine qua vita noſtra vitalis non eſſet? Melle dulci dulcius eſt, propoſitâ causâ & erutâ cognatione vocum cum rebus, reducere illas à tot millibus, per aliquot millia annorum tritas, partim ad Naturam ipſarum rerum: partim ad antiquiſsimos mortalium, & ſæpe ad Primum, qui maximè ἀγχίνοος fuit, & princeps, ut Philoſophiæ, ita Philologiæ, omniúq; humanæ ſapientiæ apex.*

Sibi ſua habeant regna reges: ſibi divitias divites;

dum

dum mihi detur ſtatio, ubi Deum inprimis piè pureq́ venerer; deinde ſapientiæ ſtudia & harum literarum tractem, & quicquid ad uſum aut cultum animorum.

Sed priùs quam hinc pergam, audi, quid ~~Melanchthon~~ *eam in rem*: Etſi (*inquit*) parum eſt, quod ſcimus in linguis: tamen hoc nobis gratius eſſe debet omni auro, aut imperio Turcico. Ego minimum ſcio: tamen nolim pro illa cognitione accipere, quidquid auri eſt in omnibus regnis mundi. Multæ res non poſſunt intelligi ſine linguarum cognitione. Ideo ſervat Deus ſcholas mirabiliter, adverſantibus tyrannis & venenatis hypocritis, qui nunc plus nocēt ſcholis, quàm tyranni.

Nunc ad reliquias reprehenſionum. Vrgent amplius: Valla *inquit lib. 6. Elegan. cap. 37. & unà alij*: Nihil habet magis ridiculum hæc, de qua loquimur, ſcientia, quam Etymologiam. *Itaq́ tanti non fiat, quaſi inde proprietas eximatur*. Reſponſio *in promptu eſt per* diſtinctionem. Valla *loquitur non de omni, nec de ſanâ & verâ etymologiâ: alioquin eſſet ſibimet ipſe contrarius: verùm de facetis alluſionibus, itemq́ ridiculis & ineptis ſæpe alliterationibus, quas ex ignorantiâ inprimis linguarum natas, libenter ipſis autoribus relinquimus, &, ubi ſerij, averſamur. Quales apud Varronem, dum omnia è Latinis infeliciter, trahit; Iſidorum, P. Lombardum, & ſimiles nonnunquam occurrunt. Vt* Paſcha *à* πάσχω: tellus *à tollendo*: locuſta, *longa pedibus ſicut haſta. Nec valet: Multi abuſus & ineptiæ comitantur hoc vel illud: Igitur nullum eſt, nec tolerabile. Nō ſequitur, inquam. Immò res quantò cor-*

tò corruptior eſt, & magis contaminata: tantò laborandum magis, ut genuinæ ac debitæ ſuæ integritati reſtituatur. Sicut Logici quidam id conati ſunt, egregiè: dum veras Etymologias *ab alludentibus, ineptis & falſis diſcrevére. Sed poſito, non tamen conceſſo: quod* Valla *&* *aliquot alij* omnem planè Etymologiam *vocent ridiculam. Quid tum poſtea? Vna & altera & tertia, immò & quarta hirundo non facit ver: nec totidem dies. Dicant:*

— At non ego credulus illis.

Quid ego? Plurimi, ſed non è multis: qui ſuprà laudatis veræ ſapientiæ magiſtris contra putidos nugatores aſſentiunt. Sed audiatur aliud ἀνλιπίπλον. Quicquid pugnes (inquiunt) interim manet, quòd infirma ſatis & imbecillia argumenta ducuntur ab Etymologiis. *Quid huic reponam? Par pari: id eſt, quòd hoc ipſum quoque argumentum ſatis infirmum atque imbecille ſit, ut eo vix moveant nos, nedum à vero dimoveant. Sed tamen* reſpondeo *iterum per* diſtinctionem. Primò, *quando ab* Etymologijs *ad res ſit argumentatio, tum quandoque vacillat: non nego. Et tum eſt* μάρτυς ἀλαζὼν *ſecundum Galenum: vitio hominum, qui abutuntur, non per ſe. Quandoque etiam, nec rarò, firmè conſiſtit. Cujus rei*

Non ita difficile eſt rationem reddere--

Quia minùs neceſſario nexu copulatur ſignum & ſignatum, *ſive* vox & res: *ſed tantum* κατὰ συνθήκην; *quæ cùm & vulgi pariter ſit & ſapientum, inde quoque variatur vocis tam ſignificatio quàm* Etymologia: *ſi cum re conferatur. Logici ita; 1. Cùm Notatio latiùs patet, conſe-*

conſequentia tantùm valet negativè. Non eſt ingenitum. *Ergo nec* ingenium. *Non eſt victus communis*, κοινὸς : *g. nec* cœna. *Non eſt pars anni* madida, ὥρα ὑετίη. *g. nec* hiems. 2. *Cùm Notatio eſt adæquata ipſi Notato, & affirmativè & negativè ſit conſequentia.* Jeſus *eſt. g.* ſalvat *populum.* Propheta, *eſt g. prædicit futura. Hæc domus* integra. *g.* intacta. *Attigit* metam. *g. terminum, quem antè deſtinaverat. Poëtica* divina *eſt. g. à deo orta. Pius* deſiderat ἀπολύτρωσιν. *g. vehementiſſimè & ſupra modum expetit. Pugno excipiuntur. g.* παλάμῃ *contractâ aut densâ.* Securus *vivit. g.* ſine cura. Sedulò *affirmat. g.* ἀδόλως, *ſine fraude.* Auceps *eſt. g. aves capit. Proin* aucupari, ὀρνιθεύειν *tempus, Tropicè dicitur. Vt & verborum* aucupia, *literarum tendiculæ, in* Cicerone. Baubatur. *g. canis eſt.* Cucurrit. *g. gallus.* Et *contra. Quid hiſce verius, aut firmius? Deinde, cùm ad* Etymo *ad vocis ipſius ſignificationem, proprietatem, aut alium affectum educitur argumentatio: tùm nullum majus, nullum certius in hoc quidem genere dari poſſe exiſtimo. Ibi enim vox ſub notione rei ſpectatur, ut ejusmodi ſigna alibi etiam ſolent. Vt* imbellis *fit à bello. g. idem qui ineptus ad bellum.* Humilis *eſt terræ propinquus: quia ab humo.* Iners *eſt rudis & ſine arte: quia ab in & ars.* Vehemens *eſt idem, quod validæ mentis: ergo propriè flumini aut vento non convenit.* Sponte *eſt voluntariè agentis: quia à ſpondeo,* σπονδή. *Pulchrè in hanc mentem I. C. S. 2. de c. L L. differit:* Diſcere dicimur, cùm ignotum per indicia quædam percipimus animo. Hoc bifariam eſſe poteſt. Namque indici-

um illud interdum eſt poſterius eo, quod diſcimus: veluti cùm ſignificatio vocis hujus *Glorioſus*, intelligitur poſſe accipi in bonam partem per exempla ſumta de Cicerone. At ſanè id priùs ſignificavit, quam ſic Cicero utendum ſumeret:& tamen per Ciceronem ita mihi notum fit. Eſt alterum indiciorum genus naturâ prius & cauſa quaſi quædam ejuſce rei,quam diſcimus. Ut cùm per gloriæ ſignificatum ac per flexum illius vocis deſcendo ab origine ad uſum eum, quem in Ciceronis libris deprehendi. Ac prior quidem notior ac facilior eſt; alter ut paulo obſcurior, ac minùs ſæpè notus nobis, ita excellentior tantò, quanto certiùs ſcimus, cùm per cauſam, quàm per accidentia cognoſcimus. *Et hæc pauca hactenus cōtra obtrectationes pro dignitate Philologiæ,ac potiſsimū Originationis dicta ſint:plura,ſi opus: pluriſsima dicentur,ſi fuerit neceſſariū. Quæritur ulteriùs,an ritè ex Græco & Hebræo fonte Latina deriventur? Ioannes Goropius Becanus negat. Alij multi, addam ferè, Omnes, qui ſapientiâ & virtute ſuâ totum hunc orbem illuſtrant; contrà diſſerunt.*

De Græco *Quinctilianus lib. 1. inſtit.* Sive illa ex Græcis tractemus, quæ ſunt plurima præcipuè Æolicâ ratione,cui eſt ſermo noſter ſimillimus. *I. C. Scaliger lib. 1. de plant.* Grajis ipſis originem debemus,ſicuti pœnè univerſæ linguæ noſtræ. *Idem cap. 29. L. L.* aliqui, inter quos Varro, etiam malignè eruerunt omnia è Latinis, Græcisq; ſuas origines invidêre. Nos cùm ſciremus Magnæ

Græciæ nomine priſcos Auſones atq; Latinos frequentatos, reddidimus ſuis quamq; natalibus vocem. Joſeph. Scaliger *in Feſtum: Verum eſt, quod ait in fine, eandem penè cum veteri Græca veterem Latinam linguam fuiſſe. Nam & easdem penè veterum Latinorum cum Ionum literis fuiſſe, teſtatur Plinius lib. 7. Quin & Linguam Romanam Græcam fuiſſe, autor* Varrò *&* Dionyſius *extremo lib. primo. Hæc ille. Plinius verò, quem allegat, ita ait libr. 7. cap. 58.*

Veteres Græcas fuiſſe eaſdem penè, quæ nunc ſunt Latinæ, indicio eſt Delphica tabula antiqui æris, quæ eſt hodie in Palatio, dono Principum Minervæ dicata in Bibliotheca, cum inſcriptione tali: Ναυσικράτης Τισαμένου Ἀθηναῖος κόρα καὶ ἀθλωᾶ ἀνέθηκεν. Dionyſius Halicarnaſſeus Ῥωμαϊκῆς ἀρχαιολογίας libro primo:

Ῥωμαῖοι δὲ φωνὴν μὲν οὔτ᾽ ἄκραν βάρβαρον, οὔτ᾽ ἀπηρτισμένως ἑλλάδα φθέγγονται, μικτὴν δέ τινα ἐξ ἀμφοῖν, ἧς ἐστιν ἡ πλείων αἰολὶς, τοῦτο μόνον ἀπολαύσαντες ἐκ τῶν πολλῶν ἐπιμίξεων, τὸ μὴ πᾶσι τοῖς φθόγγοις ὀρθοεπεῖν:

Romani linguam neq; extremè barbaram, neque exactè Græcâ loquuntur, ſed mixtam quandam ex utraque: eaq; maximam partem Æolica eſt. Hoc tantum vitij habentes ex multâ miſtione, quòd non omnibus ſonis rectè pronuncient.

Geſnerus *in Mithridate: Latini innumera non ſolum artium vocabula à Græcis: ſed etiam rerum mutuati ſunt.*

Hierony-

Hieronymus Megiſerus *in Frontiſpicio theſauri Polyglotti: Latina lingua in antiquitatis certamine Græcæ poſtponenda eſt: propterea quòd Latini à Græcis complures voces mutuentur. Quoad verò originem gentis, etiam Græci priores. Ex Aboriginibus enim orti ſunt Latini: quod teſtatur* Dionyſius Halicarnaſſeus. *Anno à mundo condito 2321. Aborigines ex Peloponneſo profugi fixerunt ſedes in Italiâ. Quibus ſe poſtmodo adjunxerunt etiam alij populi: è Theſſaliâ Pelaſgi, ex Arcadiâ comites Evandri, è Peloponneſo Pheneates & Epij. Vel ex eo æſtimetur antiquitas Aboriginum: cùm anno à Mundi conditu 2112. jam culta ſit Peloponneſus & in eâ regnum exſtiterit, ductu & conſiliis Inachi, quod Argivum fuit appellatum, ab Argis,* Euſebius. *Quinam verò Aborigines & unde? Sanè gens Græca, & ex Oenotriis itidem Græcis,* Dionyſius Halicarnaſſeus. *Oenotrij deſcenderunt ab Oenotrio, οἰνωτρίῳ: quem à vino ita nominarunt: ſicuti etiam* Janum *ab Heb.* יין. *Vt ita origo iſtarum gentium non iniquè vel ad ipſum Noah deduci poſſit: quod Chronologis relinquo.* Goltzius & Caſpar. Peucerus *de divinat. Extiſpicum: A Græcis propagata traditur gens Latina. Horum enim coloniis primò impletam eſſe ſcribunt terram, quam à ſitu Heſperiam vocarunt. Vetuſtiſſimi in hac gente celebrantur Oenotrij orti ex Arcadibus & Pelaſgis: & Tyrrheni Ionum coloni. Ab Oenotriis deſcenderunt Aborigines pervetuſti Italiæ cultores. Sed &* Dionyſius Halicarnaſſeus *affirmat ipſos incolas & conditores urbis Romæ fuiſſe Græcos: adeoq; certum, Servij Tullij leges literis Græcis ad ſuam uſq; memoriam exaratas fuiſſe. Audiamus quoq;* Virgil. I. *Æneid.*

Eſt

Eſt locus, Heſperiam Graji cognomine dicunt;
Oenotrij coluere viri. nunc fama, minores
Italiam dixiſſe — —

Ovidius 4. Faſtor.

Nec tibi ſit mirum, Græco rem nomine dici;
Itala nam tellus Græcia major erat.

Et Juvenal. *in Satira de Romanis:*

— — Omnia Græcè:
— — Concumbunt deniq; Græcè:

Nihil hîc urgeo, quòd & noſtram juvet ſententiam ſimilitudo literarum in utraque lingua: paritas quandoque terminationum in vocibus, generum, caſuum, declinationum, conjugationum, Syntaxeon, regularum, & ſimilium: Vnde concludimus: Latinitatem è Græca oriri: nec illam ſine iſta, ſatis percipi poſſe. Vt ita meritò arguatur Pomponius Lætus Calaber, qui ſibi Latina diſcenda propoſuit, ut Græca non auſus fuerit attingere: ne fortè illa contaminarentur, Sed multa (inquis) è Latio pervenerunt etiam ad Græcos, & hinc ad alios. Quâ ergo fide Latina è Græcis pleraque eruentur? Non equidem neſcio, non tantùm Latina à Græcis recipi: Sed etiam Græca & Latina à Syris, à Germanis, alia ab aliis. Verbi cauſá, iſta non niſi à Latinis ſunt: δεικτάτωρ, *dictator:* ἔγεστα, *egeſta:* λιβερτῖνος, *Libertinus:* κουστωδία, *cuſtodia:* δήκοκτα, *decocta:* κάγκελος, *Cancellus:* ταβελλιών, *tabellio:* πωμήριον, *pomerium:* μοῦστον, *muſtum:* σουδάριον, *ſudarium:* κοδράντης, *quadrans:* μάκελλον, *macellum:* φράγελλον, *flagellum: & ſimilia. Ita etiam Syris multa aliunde. ut: Co-*

lonia

lonia κολωνία, קולוניא *Kulaunia. Ancora,* ἄγκυρα, אנקורא *ankora. Spiculator,* σπεκουλάτωρ, ספיקלטורא *Spuklatera. Pratorium,* πραιτώριον, לפרטורין. *Lapreturin, Chriſtianus,* χριστιανός כרסטינא *Criſtejane* ἀσωτία *aſututba* אסוטותא κεφαλή, κεφάλαιον, קפלאון *Kephaleon. Stola,* στολή, *Eſtelà* אסטלא. *Citbara,* κιθάρα, קיתרא, *Kitbara. Plura nunc non accumulo. Et vel inde noſtra ſententia confirmatur: miſcellas invicem eſſe linguas; & unam ad alteram reduci oportere. Quod à Græcis factum, non certè ab illis priſcis, ſed à recentibus factum: cùm magis populi miſcerentur. Etiam à Syris quædam exotica aſſumta ſunt, eo ſcilicet tempore, quo politia Iudaica fatalem illam metam attigerat. Vt gens variè diſperſa aut confuſa eſt: ita ejuſdem lingua. Qui igitur è recentibus Græcorum & Hebræorum libris, vel Græcam vel Hebræam æſtimat; nondum ſatis quid res ſit intelligit. De Græcâ veterum loquimur: at is de recentium. Et ſic quoque de Hebræa. Ea, inquam, prima & vetuſtiſſima eſt, aliorum idiomatum quaſi mater, immò ſancta. Nam reliquæ linguæ, teſte Auguſtino, ſigna ſunt aut* τεκμήρια *iræ & juſtitiæ divinæ, quam in Babylonijs faſtu turgidis declaravit. Gen. 2, 11. & alibi. Euſebius l. 9. c. 4. lib. 10. c. 2. Ioſephus antiq. lib. 1. cap. 4. Auguſtinus lib. 18. de civit. Dei cap. 39. Hieronymus Soph. 3. Hæc lingua ſola eſt pura, nihil aliunde mutuata, ſancta, & æternæ quoque vitæ (ut præcipui Theologi ſentiunt) propria futura, inquit ille. Omnia momenta, quæ à natura poßint in explicatione vocis expediri, in hac contineri lin-*

ri linguâ jactant Iudæi, nec temerè: ut cenſet I. C. Scaliger Exerc. 259. Et illud lumen Theologorum ſatis illuſtre noſtro ævo, Polycarpus Liſerus in Noachi cap. 11. de Ling. Omninò (*inquit*) certum eſt, reliquas linguas omnes maximâ ex parte ex primigenia, tanquam rivulos ex fonte profluere. Et docti quovis tempore hoc ſtudio delectati ſunt, ut inveſtigarent, quomodo per inverſionem, tranſpoſitionem, & mixtionem literarum, inter linguas maximè peregrinas ſumma eſſet, quoad literas radicales, cognatio. *Ioan. Fungerus* Ictus: Ne cuiquam mirum videatur, nôrit pleraque nomina Hebræa apud Græcos, vel detractis, vel auctis ſyllabis inveniri. *Franciſcus Iunius Bit. in orat. de Heb. Ling. inter alia: primùm (inquit) proprietatem Hebræis vocibus maximam ineſſe aſſero, cùm ſingularibus & propriis, tùm* καθόλȣ *dictis. Et addit cauſam: Quid enim mirum, tam convenientes aptasq́; rebus ſuis appellationes attributas eſſe, cùm idem rerum autor appellationumq́; ſit* D E V S, *& interpres Adam ex mandato* D E I? *Et iterum: Lingua Hebræa cùm ſuis virtutibus, & bonis, tùm aliarum vitijs eſt omnium linguarum princeps, omnium jucundiſſima, inprimis utilis & neceſſaria, omnium judex, omnium maxima: princeps antiquitate, jucundiſſima ſimplicitate & gratiâ, utiliſſima ſummeq́; neceſſaria argumento, judex conſtitutione ſui æquiſſimâ & incomparabili, maxima geniturâ & propagatione, quæ tam numeroſos fœtus tam multis locis regionibusq́; peperit. Hæc ille. Ex illis non difficile eſt colligere: Hebræam eſſe primam & maximè propriis uti vocibus: utrumque, cùm*

cùm D E V S *illius conditor ſit. Etiam ex eâ cæteras fluxiſſe: & ad eam veluti normam, cæteras exigi oportere. Ergo ratio loquendi vel propria, vel tropica inde pendet. Quod tam eſt liquidum, ut nemo neget, niſi cui fides ſacrarum literarum ſuſpecta ſit. Nunc ad Goropium: quid ait? Ille hîc non modio, non trimodio, ſed ipſo horreo maximas nugas admetitur nobis, indeq́ hanc ſibi famã apud eruditos conciliavit: Plus ibi vanitatis, quàm veritatis: plus ibi ſtolidi, quam ſolidi eſſe. Inter alia enim docere nititur ſparſim in lib. 9 Hermathenæ: in lib. 16. Hieroglyph. in Vertumno: in lib. 5. Gallicorum: lib. 4. Francorum: lib. 7. Hiſpanicorum, linguam Belgicam, vel Germanicam & Hebraá & quavis aliá eſſe vetuſtiorem. Quibus rationibus?* probabilibus, *ut ipſemet fatetur, in præf: lib. 5. origin. Antvverp. Quarum aliqua riſum, vix oppoſitionem merentur, ut ait Lipſius Ep. 44. Cent. 3. ad Belgas. Et Ioſ. Scaliger: Nunquam legi majores nugas, nunquam inſigniorem temeritatem vidi, neque audivi; ut qui omnes linguas à ſuâ barbarâ deducere velit, adeò ut ipſam Hebraicam linguam poſteriorẽ Cimbricâ aſſerat. Hæc ille. Argumenta ejus duo ſunt, alicujus fortè ſpeciei.* Primum: *quia voces multæ ſunt Hebrais, Græcis, Latinis, quæ aſſonant vel conſonant. Reſpondet Lipſius citato in loco: Quid tum? Non magis hoc argumentum ſit, à nobis illos, quàm nos ab iis ſumſiſſe. Fatendum ſanè eſt, & ego obſervo, ut ratio communis hominum, ſic & verba alibi eſſe: ſive traductione & gentium mixtione, ſive caſu potiùs, an genio adminiſtrante. Sed in quibuſdam major convenientia, aut crebrior ut in Perſica, quod miremur. Et paulò poſt: immò contrà*

ego

ego certius dixerim,quædam à Latinis ſumta,cùm ij imperium in noſtras has oras promoverent, & ſimul ad limites Germaniæ utriuſque. Quis abnuet vinum, oleum, ficus & talia ab iis ducta, cùm nec rem antè haberemus? Et pòſt:Satis docui,& ante me alij, miſcellas inter ſe linguas eſſe: nec firmum id telum,quo de primatu pugnent. Et ſi pariationes,aut originationes,quas Becanus affert, quis ſæpè ſine indignatiunculâ aut riſu legat? Vix Heraclitus, ſi vivat, aut Lucilianus ille Craſſus.

Argumentum ejus alterum *lib.2. Hermathenæ: Antiquiſſima,quæ ſimpliciſſima. Talis eſt noſtra lingua. Ergò & priùs. Quòd ſimpliciſſima,ex eo patet:quia tota ferè monoſyllaba. Et verum eſt examinanti. Sunt iterum verba Lipſij. Quid tum autem? antiquiſſima? Negatur. Si in rerum natura & geniturâ manes, fateor, ſimplicia præire: non idem in ſermone, ſi cum altero comparetur. Neque enim iſte talis & talis à natura eſt,ſed ab inſtituto, arte, caſu. En tamen poſitioni ſi annuam, nec ſic obtinebit. Nam SINENSES ecce pleraſque voces hodie uniſyllabas habent, eaſq; variæ ſignificationis (ita ex iis locis ſcribunt) nec niſi accentu aut tono in pronunciando diſcernendas. Hæc ille.* Major *itaq;* ſyllogiſmi *hujus alterius vacillat. Non quidquid ſimplicius,etiã prius. Licèt hæc etiam natura atque univerſitas inſpiciatur:nedum ſermo. Certè anima noſtra ita ſimplex eſt,* ut nihil admixtum,nihil concretum, nihil copulatum,aut duplex *in ſe habeat: ânne verò propterea hoc univerſo prior, vel tantùm ſuo corpore, ſi prima origo repetatur? Atomi ſunt omnium minima & ſimpliciſſima corpuſcula: ideóne verò priores toto aliquo corpore &*

ante hunc mundum? Nemo affirmabit: niſi Leucippi &

— - Epicuri de grege porci.

Lacones omnium maximè brevitati ſermonis ſtuduerunt, inde proverbio notati. Sæpius prolixæ orationi unâ voculâ SI, *aut ſimili reſponderunt. Ex eo Goropius argumentetur: quia ſimpliciſſimè locuti fuerint, etiam primam & antiquiſſimam eſſe oportere proſapiam: ejusq; ſermonem primum. Partium enim & totius par ratio. Sed ad* Minorem. *Neque hæc* καθ' ὅλου *eſt. Igitur rectè addit Lipſius, Ferè. Examinet aliquis & quidem primigenia, utique videbit. Quia ubiq; obvia, quur hîc addam? In plerisque autem efficit pronunciatio nimiùm velox & mutila; ut unius ſyllabæ eſſe videantur: cùm reapſe non ita ſint. Vocales ubiq; ſunt: inde ſyllabæ. Vbiq; efferuntur: alibi liquidò: alibi velut præmorſæ, ut ſic dicam, præſertim à vulgo. Fieri enim nequit, ut in fine duæ pluresve Mutæ, ſine vocalibus proferantur. Eſſet contra naturam & poteſtatem iſtis propriam: quæ in eo eſt, ut per ſe mutæ ſint, & aliis conſonent. At plurima tamen ſunt unius ſyllabæ! Non nego. Sed id eſt huic commune cum omnibus aliis. Fit q; ideò, quòd illi, qui invenêre & uſi ſunt, tanquam compendij & brevitatis per naturam ſtudioſi, multa ab initio decurtârunt & corruperunt: uti etiam nunc in uſu eſt. Sicuti de majori quodam ſilice pars aliqua deteritur, quæ eidem officio, cui antè totus, ad ignem excudendum, adhibetur: Ita ex longiori aliquâ voce brevior facta & contracta eſt, ejusdem cum illâ ſignificatûs: quæ ſanè poſterior eſt, ut pars toto ſilice. Vnum & ultimum* ἐκ περιουσίας: Ea vocabula(*inquit Becanus lib. 2. Hermath.*) optima ſunt, quæ rerum ſigni-

gnifi-

gnificandarum naturam, quàm optimè imitantur. *Aſſero jam contra illum:* Longa potiùs, quàm breviuſcula id præſtant. Igitur his potiora ſunt. *Quia inter ſignum & ſignatum quo major analogia; eo melior. Iam utra proportio, eáne, quæ inter* ſyllabam unam & rem: *an illa, quæ inter* plures ſyllabas, & rem eandem; *major ſit, unusquisque, niſi Hypſeâ cæcior, videt. Plures enim ut lineæ clariùs imaginem aliquam exprimunt: Ita plures Literæ & Syllabæ rectiùs ipſam rem ſignificant, quàm una ſyllaba: quâ idioma Germanorum magnam partem continetur. Ita vox,* Jehovah, *ſignificantior eſt, Germ.* Gott. *Quia enim ſignificat, qui &* eſt & fuit & erit, *i.e. infinitum atq; æternum. Quantum denotet* ἐντελέχεια *præ formâ, acutiſſimè explicavit I. C.S.* Ex. *307. ſ. 12. & 39. Ita cōmodiùs* τὸ *Balare, quàm* βῆ *apud Suidam, voci ovium convenit. Meliùs ſignat Græcorum* ἐπιχειρεῖν *quàm Latinorum capere, aut Germanorum. Quia & modum per* ἐπὶ, *& organon i. manum indicat. Sed quid opus lucernâ Diogenis, ubi ſol meridianus? In viam & lineam redeo, modumq; quo fiat Originatio è* VOCE *aliâ, per certa themata delineo:*

1. Vocem Latinam voco, quæ Romanorum literis pingitur, habet eorundem terminationem, comparationem, declinationem, conjugationem, genus, numerum, ſyntaxin, pronunciationem, & ſimiles affectiones, quæ conjunctim ſumtæ linguam aliquam conſtituunt; licèt quoad originem vel Hebræa vel Græca, vel alia ſit.

2. Aſſentitur Cicero 3. de finibus: Ea verba, quibus, inſtituto veterum, utimur pro Latinis; quoniam uſu re-

cepta ſunt, noſtra ducamus, ut Philoſophia, Rhetorica, Dialectica.

3. *Iſtius Etymologia, quæ ſit per priora & notiora, elicitur variè interdum à variis. Sicut enim* λόγοι ἐννοηματικοὶ *multi ſunt: Ita Etymologiæ.*

4. *Interim ea melior, quæ propiùs rem attingit: ſicuti ſignum illud, quod aptè & facilè, rem vel ignaris oſtendit; alteri antefertur, quod difficulter & remotè.*

5. *Nec tamen omnium quæratur Etymologia, ut à Stoicis factum: ſanè perperam & fruſtrà. Vt in rebus naturalibus nullum infinitum: Ita nec in vocibus. Divertendum eſt enim ad unum, quod ſit radix & principium, in quo conquieſcas; quod aliorum cauſa ſit, ipſius nulla ſit cauſa.*

6. *Itaq; primogeniorum, quæ ſunt Græci idiomatis, aut verè ſolius Hebræi cauſas cognoſcere neceſſe non eſt, nec etiam fieri poteſt: ſed* συνθήκην *& arbitrium inventoris, ut primi, ita ſapientiſſimi, pro causâ habere ſatis ſit.*

7. *In Etymologia cùm* materia, *id eſt, literæ & ſonus: tùm* forma, *id eſt ſignificatio vocis attendatur: iſta tamen magis, quàm illa: quia magis præſtat.*

8. *Interdum &* materia *&* forma *integra manſit.* Materia, *i. literæ ut enunciantur. Vt* פִּגֵּר pigger, *Piger fuit. Cytiſus,* κύτισος, *Diſcus,* δίσκος. *Cõcha* κόγχη. Mœchus, μοιχὸς, nõ mechus. Cannabis, κάνναβις: *poetis etiã canabus. Trutina,* τρυτάνη, *à* τρύω. *Coloſſus,* κόλοσσος, παρὰ τὸ κολῦειν: *ſtatua ingẽs.* Cetus, κῆτος. Cete, κήτη. Cape, καμπὴ, *à* κάμπτω, *vermis qui ſe flectat: vel à* כָּפַם *quod idem.* Lapathum, λάπαθον, *à* λαπά-

à λαπάζειν, quod alvum mollit & exinanit. Cothurnus, κόθορνος. Smegma, σμῆγμα: à σμήχω, σμάω. Scomma, σκῶμμα à σκώπτω. Interdum utriusq; mutatio, nunc major, nunc minor accidit. Quâ ante omnia confuſionis Babylonicæ admonemur & noſtræ labis.

9. *Vbi ſignificatio diſpar;* materia *autem vocis vel leviter immutata; ibi unum pro altero poſitum eſſe conjicimus, idq; conſuetudine antiquorum & præcipuè vulgi, penes*

Quod ſæpè arbitrium eſt & vis & norma loquendi.

Vt κάπρος, Caper. Primi (*inquit I. C. Scal. cap. 110. L. L.* qui ſermonem invenêre, agreſti animo mortales, ut quæque ſeſe dabant, ita excepêre.

10. E formâ *adhuc vel totâ integrâ, vel modicè alienatâ: quamvis* materiâ *nunc magis, nunc minùs corruptâ, ſed tamen non penitus ſublatâ; fit indicium de origine ex hac vel illâ linguâ. Vt ἄντρον, antrum. Tubal* Cain, *Vulcanus.*

11. *Iſta corruptio è Varrone nota eſt l. 4. de lat. Ling.* Non omnis impoſitio verborum extat, quòd vetuſtas quædam delevit: nec quæ extat ſine mendo omnis impoſita: nec quæ rectè impoſita, cuncta manet. Multa enim verba literis commutatis ſunt interpolata. Et pòſt: Vetuſtas non pauca depravat, multa tollit. Quem puerum vidiſti formoſum, nunc vides deformem in ſenectâ.

12. *Nempe vetuſtatem facit cauſam depravationis iſtius, cum Poëtâ:* damnoſa quid non imminuit dies?

Et:

Tempus edax rerum, tuque invidioſa vetuſtas

Omnia deſtruitis — — — —

13. *Nos potiùs ad ipſos homines referimus, qui juſtitiâ divinâ, quæ ad ſtructuram turris Babylonicæ primùm apparuit; etiamnunc proni ad corruptionem, præcipuè vulgus iners.* Cui *adde defectum tùm aliorum adminiculorum, tùm inprimis typographiæ, cujus ope, per* DEI *gratiam, plurima jam ab Eruditis reſtituta & emendata contra nævos & vitia popularia aſſervantur.*

14. Cùm *vox ſit* ſignum rei & conceptus: *ubique cum re analogiam & ſimilitudinem aliquam, ſive major ea ſit, ſive minor; habeat, neceſſe eſt. Oportet enim ſignum æquari rei, cujus ſignum eſt: ait* I. C. *Scaliger cap.* 93. *L. L.*

15. *Inde omnia fiant etyma, appoſitis ſemper cauſis, ſine quibus tam ſtultè credimus, quàm arroganter profitemur. Id eſt, citetur vel* efficiens, *ſericum à* σῆρες. *Vel* materia, *homo ab humo. Vel* forma, *tridens à tribus cuſpidibus, quaſi quibusdam dentibus. Vel* finis, *focus à foveo. Vel* effectus, *pluo à* πλύνω. *Vel* objectum, *Flora à floribus. Vel* ſubjectum *αὐτόχθονες à terra. Vel* proprium, *ales ab ala. Vel* accidēs commune & qualecunque: *ut* σκίουρος, *ſciurus, à* σκιὰ *&* οὐρὰ: *quia ſub cauda, tanquam umbra & tegimento latet. Vel petatur etymon à* contrariis: *hinc* ἀντίφρασις, *ut* συμφορὰ, *à* συμφέρω. *Vel* à parte ad totum *fiat denominatio: ut* πέκος, *pecus.*

16. Nec

16. *Nec mirum ulli aut abſurdum videri debet, inprimis cui conſtitutio linguarum, & vulgo & ſapientibus debita, innotuit: quòd ſæpè levis ſolùm ratiuncula in deductione allegetur. Non idem vides in aliis diſciplinis? Et ne longè abeas, pauliſper conjice oculos in ſacraria illa priſca.*

17. *Ibi* אַיָּה, aijah, *i.e. accipiter, fit à Radice* אַיֵּה, aijeh *ubi. Quur: quia ubiq; locorum volat & circumſpicit.* Elul, *menſis ſextus apud Iudæos, dicitur, quòd deme߀is tum frugibus, nihil in arvis appareat. Talpa, à fodiendo terram.* Formica *à præciſione aut præmorſa granulorum.* Sinai, *à rubis & ſpinarum frequẽtia.* Juncus, *quia in margine aut finibus fluviorum & ſtagnorum creſcat.*

18. *Talia apud Græcos etiam, ſanè plurima habes. Et quidni aliquot Romanis quoque indulgeantur? Cùm & Græcis & Hebraicis gaudeant principiis.*

19. Analogia, *quæ eſt æqualitas quædam, ſecundum quam ſimilia ducimus è ſimilibus: vel quando ad faciem unius probam alia exiguntur; Originationi ſæpè manum porrigit. Vt ſtragulum à ſtratum: ſicut tegula à tectum, tego. Roſtrum à rodo roſum: ut raſtrum à rado raſum. Comiſſor, ut patriſſo.*

20. *Cautè diſtingui oportet* literas eſſentiales *à* communibus & accidentariis: *& præcipuè caudam .i. terminationem vocis ultimam, cuique linguæ propriam, à principio: ne id quod appendicis loco hæret, pars compoſitionis eſſe putetur. Sic in* Cantare, C. A. N. T, *ſunt* ϛοιχεῖα οὐσιώδη, *A. R. E.*

*communia ſunt cum aliis, ut Am*ARE*, par* ARE. *Ita in Pater*, PAT *ſunt eſſentialia*: ER, RIS, RI, *ſunt aliena, ut mat*ER, *mat*RIS, *mat*RI.

21. *Quæ ſi diligenter animadvertas, facilior erit originatio: ut* PAT *ab* אָב *Ita in* Culex, oratio, calceamentum, nutrix; *EX, IO, MENTUM, RIX ſunt terminationes Latio familiares, & alibi obviæ: ut in* pulex, aratio, excrementum, meritrix.

22. *Interdum verò poſtrema quoque elementa peculiariter aliquid ſignant: quod* εὐςόχῳ *ex* convenientia cum re, ex longitudine vel extentione, ex analogia & cum aliis comparatione *ſtatim pateſcit. Vt ſordes, condo, ædifico, meditullium, exlex.*

23. *In transmutatione vocum ex Lingua Hebræa & Græca in Latinam, ſæpè vertitur maſculinum in fœmininum; neutrum in maſculinum, & contrà: ut margarita, metreta.*

24. *Caſus rectus aliquando ab obliquis flectitur: & vice versâ: ut canis, à* κυνός. *I. C. Scalig. cap. 26. L.L.*

25. *Interdum nomina à nominibus: interdum verba à verbis; interdum nomina à verbis, interdum verba à nominibus proficiſcuntur: ut ſcapha à* σκάπτω. *voéo à* νῦς.

26. *Adſpiratio Græcorum apud Latinos cum primis in S migrat: ut* ὑπὲρ *ſuper. Interdum abjicitur omninò: interdum præter neceſſitatem adjicitur. Qua de re Agellius & Quinctilianus.*

27. *Ille ſic lib. 2. cap. 3. H. literam inſerebant veteres noſtri pleruque vocibus verborum firmandis roborandisque, ut ſonus eorum eſſet vividior vegetiorque. Atque id*

id videntur feciſſe ſtudio & exemplo linguæ Atticæ. Sic lachrymas, *ſic* ſepulchrum, *ſic* vehemens, *&c. dixerunt. In his enim verbis omnib. literæ ſeu ſpiritus iſtius nulla ratio viſa eſt, niſi ut firmitas & vigor vocis quaſi quibusdam nervis additis intenderetur.*

28. *Hic ita libr. 1. Inſtit. Rariſſimum uſum apud veteres fuiſſe ejus, ut qui* ircus, oedus, *citra flatum dixerint: demum ſeculis aliquot obſervatum, ut conſonans omninò non adſpiraretur: unde adhuc ſuo ſeculo duret Graccus, triumpus. Sed mox irrepſiſſe immodicum ejus uſum, ut &* Chorona *&* Chenturio *diſceretur.*

29. *Breviter: Servanda eſt adſpiratio, ſi* origo, ſi rei ſignificatio, ſi euphonia *juſſerit. Vt hippus, lurcho, triumphus, Calpurnius,* καλπούρνιος*: à Calpa Numæ filio, teſte Plutarcho & Manutio.*

30. *Literæ aliquando, præſertim in compoſitione vertuntur in ſequentes primariæ vocis, præcipuè initiales: ut* ſupprimo, *non ſubprimo*: Succurro, *non ſubcurro*: adſpiro, *vel* aſſpiro, *non aſpiro. Idq́; ob pronunciationem, quæ S geminat. Neq; enim a-ſpiro dicis. Aliquando eadem integræ manent, ut* admiror, *non ammiror*: obnixè, *non onnixè*: abnuo, *ut ſit diſcrimen inter Annuo.*

31. *Literæ ſæpè tranſponuntur per* μετάθεσιν, *ut* עָתַר, athar, rath, *unde* ἐρωτάω: μορφὴ, *forma.* קָצַר *Kazar, id eſt, abbreviavit, inde noſtrum* Kurtz. *Sæpe adduntur per* ἄυξησιν, *ut navita. Sæpe omittuntur per* ἔλλειψιν*: & quidem in principio, in medio, in fine. Idq́; pro ratione vocis vel longæ vel brevis, ut* ignarus, *non ingnarus, aut iggnarus.*

32. *Non modò literæ Hebrææ & Græcæ in Latinas ejusdem poteſtatis cum illis vertuntur, ut* א-α *in A, κάλαθος, calathus: Scheva vel huic ſimilis vocalis, & ε in E, ἐγὼ ego:* ל λ *in L, ut* מְטִיל*, metil, μέταλλον, metallum: αι in æ, αἰὼν, ævum: ει in E longum, ut βραβεῖον, brabeon: vel in Ei ſecundum aliquos, ut andreia, ἀνδρεία, brabeion: item in I longum, ut Thalia: ni E ſit omiſſum. η in E* cœmiterium *vulgo, κοιμητήριον: rectè* cœmeterium. *De cæteris idem judicium.*

33. *Verùm etiam aliæ omnes creberrimè permutantur invicem, præſertim ubi major quædam* cognatio, *quæ ex* poteſtate *facilè deprehenditur. Inde extitit ἀντίστοιχον. Vt σήψ, σηπός. Fama, Phama. Scilla, ſquilla, σκίλλα. Congrus & conger, γόγγρος. Sic Itali* Rafano, *Raphanus. Sic Friſchlinus, Meliſſus, alij ſcribunt* triumfus, limfa. *Ita Cygnus, κύκνος: Deus, θεός: quotidie, cotidie: quia Q. è C componitur. Reliqua in poſterum. Nam ſi omnia huc conſcriberem ceu in tabella: obſcurus fierem, & bis facerem, quod ſemel ſufficeret.*

34. *Conſule tamen priùs, ſi vacat I. C. Scal. lib. 1. L. L. in quo pleræque tam vocalium, quàm conſonantium μεταβολαὶ habentur: ſed quoad Græcas modò origines.* Satis enim nobis ſit (*inquit cap. 69.*) ſcire multa à Græcis deducta eſſe, in quorum principiis ſani fuerit hominis acquieſcere.

35. *Rectè quidem: ubi aliud principium vel nullum, vel obſcurius, vel ineptius. Alioquin, ſi fieri poteſt, à Græcis transeundum ad Hebræos. Ibi quies: ibi principium, quo nihil prius, nihil verius, adde, nihil ſanctius.*

36. Avli-

36. *Ἀντίστοιχα verò ſeu commutationes literarum Hebr. in Græcas & Latinas diverſæ poteſtatis, vel è ſequentibus, ut dixi, vel è Lexicis & Grammaticis hauriantur, ac inter alia ſtudioſè* vocales, *quas* puncta *vocant, cum* Radicalibus *trutinentur.*

37. *Cæterum omnes tàm figuræ, quàm mutationes hucusq; memoratæ eveniunt. 1. εὐφωνίας gratiâ, cui inprimis ſtudendum: ut* meridies, *non medidies. 2. differentiæ causâ, ut* lupus, *λύκος: quò diſtinguatur à luco. 3. compendij gratiâ, ut* ſino, ſivi, ſinivi *olim.* Nutrix, nutritrix *à nutritum. Ita citiùs quoad ſcriptionem F quàm PH abſolvitur. 4. ob conſuetudinem, quæ licèt interdum prava, quoniam ſemel inſedit, tanquam altera natura, legis vim alicubi obtinere ſolet. Tantum de modo: quantum in præſentia opus. Nunc ad rem cum BONO DEO: ſi priùs Corollarij loco utiliſſimam Ariſtotelis admonitionem ſubjecero, quòd non ubiq;, nec in omnibus pariter diſciplinis, certè non in Philologia, παρ ἀκρίβεια & ſubtilitas cum aliis parari debeat, aut ſaltim poſſit. Habetur ea lib. 1. Eth. Nic. cap. 3. atq; ita habet: τὸ ἀκριβὲς οὐχ ὁμοίως ἐν ἅπασι τοῖς λόγοις ἐπιζητητέον, ὥσπερ οὐδὲ ἐν τοῖς δημιουργουμένοις: addo, ὥσπερ οὐδὲ ἐν τοῖς κατὰ φιλολογίαν.*

A

AB per Apocopen, ἀπὸ: *quod & patet in OB. Neque enim neceſſe habeas dicere OBS: ſed per Apocopen* ὄπως. *Namque* ὄπη *fuit ſimplex:* ὄπως *compoſitum, ait I. C. Scaliger cap. 34. de c. L. L.* Ab, *ἀπὸ: P migrat in B mol.*

B mollius. Interdum verò manet, ut apage, apſolutum, apjicio, *& alia, in antiquu tabulis.*

Ἀπὸ autem fit ab A, quod ςερητικὸν, & vim habet auferendi. Vnde etiam Latinorum A, aliás præpoſitio. AC non eſt ab A. ſed decurtatum ex ATQVE. Itaq; producitur: & idem ſignificat. Servius Maurus Honoratus putat AC, idem eſſe quod AM, ἀμφὶ: ex illo Maronis; Acciſis coget dapibus -- *id eſt, undiq; conſumtis, aut undiq; cæſis. Et huc, Anſancti valles, id eſt, undiq; ſancti. Sed alucinatur. Τὸ ἀμφὶ, AM nuſpiam migrat in C, ut ita illud, Anſancti valles, ſit παρὰ μέλος. Formatur enim* Accido, *ex AD &* cædo: *ut accedo, accio, accuſo. Et infert τὴν ἐγγύτητα: quod etiam in illo Virgiliano videre eſt. AC igitur idem, quod* atque: *niſi probetur contrarium.*

Abarea *&* Abazea *potiùs*, ἀβάζεια: *Feſta à Dionyſio inſtituta, cumq; ſilentio peracta, ſine ſtrepitu. ἄβαζος eſt ſilens: à βάζω, & per iterationem, βαβάζω, id eſt, loquor, blatero. βάζω à* בָּטָה, batah, *id eſt, blateravit.*

Abel, ἄβελ, *id eſt, luctus, nomen urbis, Item* Abelmaim, *luctus aquarum Heb.* אָבַל, afal, abal, *eſt doluit, lamentatus eſt. Etiam frater Caini, vulgo eſt* Abel. *Sed rectiùs* Habel', *vel* Hebel: *quia ita in Hebraicis. Cauſa eſt, quòd minoris ab Heva factus ſit, præ Caino πρωτογόνῳ.* הֶבֶל hefel, hebel, *in Regim.* הֲבֵל, hafel, habel. *vanitas, vilitas. A Rad.* הָבַל hafal, habal, *viluit, vanus fuit.*

Abrotonum. *Interpres Nicandri ſcripſit, dici, quod conſpectu*

conſpectu tenerum, molle ac delicatum ſit. Ἁβρότονον: ἁβρὸν eſt molle: & ſic ſcribendum ἁβρότονον. Aut potiùs, à gravi illo odore, quem halat, ἀβρότονον: ab α & βάρος: ut ſit quaſi ἄβαρος.

Abſis: immò apſis. Ita enim profers, non molliuſculè. Vt Græcorum ἁψὶς, id eſt, arcus, curvatura rotæ: ab ἅπτω: quod ab Heb. אָפַד, aphad, apt, id eſt, aptavit.

Abſinthium. Si πϱοφοϱὰν & Græcos preßè ſequaris apſinthium: ἀψίνθιον, quaſi ἀπίνθιον, hoc eſt, impotabile, à πίνω. Eſt planta maximæ amaritiei, nec ideo grata animalibus. Hinc Lucretius: Sed veluti pueris abſinthia tetra medentes. Item Ovidius: Triſtia deformes pariunt abſinthia campi.

Abyſſus, ἄβυσσος. Ab α & βυσσός, quod Ionicum pro βυθός, hoc eſt, fundus, pars ima. Vt abyſſus ſit ἄβυθος, id eſt, vorago profunda, ubi fundum non contingas. Ita deſcripſit Mantuanus -- abyſſum intrare profundam. Βυθός, ut & βάθος ab Hebræo fluere, tam liquidum eſt, ut vix neget aliquis, niſi fortè impos animi. A פַּחַת, pachath, path. fovea aperta, foſſa putida: item בָּתָה, batah, bat, eſt vaſtitas profunda, τὸ βάθος.

Academia, ab ἄκος & δῆμος: quaſi medela publica ſive populi. Aliis ab Echedemo, unde quoq; ἐχεδημία dicta, ab ἔχω: pòſt ἐκαδήμεια & ἀκαδήμεια. Dicimus, ἀκαδημία & ἀκαδήμεια: quorum hoc apud Stephanum; ut lib. 2. de re met. notavit Micyllus, qui etiam pro diverſitate ſcriptionis corripi & produci

poſſe,

poſſe ait penultimam. Ciceronem verò produxiſſe ſcribunt. Contrà Mantuanus: ſanctaq; nobiſcum longos Academia ſoles claudit- -. Nec abs re quis colligat: quia academia à δῆμος, *dicendum* ἀκαδημία, *ut* ἐνδημία, πανδημία: *ſcil. lege* τῆς ἀναλογίας. *Ad Cicer. quod attinet: u produxit, ut apud nos ſolet,* Philoſophia, φιλοσοφία, *propter accentum Græcum. Ita* anatomia, ἀνατομία: *& ſic debebamus,* hiſtoria, ἱστορία: *aut unicam viam inſiſtere, ut certitudo aliqua ſit.*

Acanthus *l* ἄκανθος *& fœmininâ terminatione* ἄκανθα: *ſicut* κόγχος κόγχη: τάραχος ταράχη. *Dicitur ab* ἀκή, *acumine vel aculeo: &* ἄνθος, *flos. Plin. libr. 22. cap. 22.* acanthus, *topiaria & urbana herba eſt, elato longoq; folio, crepidines marginum adſurgentiumq; pulvinorum toros veſtiens. Ex ejusdem l. 24. cap. 12. illud Virgilij Aen. 1. exponitur,* cycladem Helenæ *ornatam fuiſſe ad imaginem flexuoſi acanthi. Hoc enim virgultum ſive herba, à pictoribus, textoribus, ſculptoribus, architectis etiam in columnarum baſibus & epiſtiliis paſſim ſimulabatur. 2. Eclog. Et molli circum eſt anſas amplexus* acantho.

Acatium, *in Iſidoro. Genera velonum ſunt* ἀκάτιος, ἐπίδρομος, ἀρτέμων, δόλων, *ſiparum, mendicium.* Acatium *velum, inquit idem, maximum eſt & in mediâ navi conſtitutum.* Ἀκάτιος, *ab* ἄκατος, *genus navigij actuarij ab* ἄγω. Epidromos, *velum ſecundæ amplitudinis, ſed ad puppim, à* δρέμω. Artemon *dirigendæ potiùs navis causâ commendatum, quàm celeritatis, ait Iſidorus. Ab* ἀρτάω. Dolon, *minimum velum & ad proram defixum. Item* δόλων, *quo aliquem* δολερῶς *petimus,*

mus, ut ſica, pugio: à δόλος. Siparum, *à* Sipo: *velum habens unum* pedem, *quo juvari navigia ſolent, quoties vis venti langueſcit, inquit Iſidorus. Lucanus: -- Summaq; tendens* Sipara *velorum perituras colligit auras. Quod verò &* pedis *meminerat, ſciendum, quod pars utraq; inferior veli, ubi funibus diſtenditur*, apes *dicitur, & quidem pro lateribus, dexter aut ſiniſter. Catullus* Carm. 4. -- *ſive utrumq; Iupiter Simul ſecundus incidiſſet in* pedem. *Lucan. l. 5. obliquat lævo* pede *carbaſa, i.e. ſiniſtro fune. Nam & funis, quo tenditur velum,* pes *dicitur Servio Aen. 5. Vnà omnes fecere* pedem. *Etiam Græci vocant* πόδα. *Vltimò* mendicium, *aut, ut Feſtus vocat,* mendicum, *eſt velum, quod in prorâ ponitur, ut idem ait.*

Achæmenes, ἀχαιμένης. *Nomen primi Regis apud Perſas, autore Herodoto. Ab eo Perſæ nominati ſunt* Achæmenii *&* Achæmenidæ: *itemq; regio* Achænenia. *Ioſ. Scal. in Catull.* πυραιθεῖα *quæ vocat, ſunt* חַמָּנִים, *quæ toties Prophetæ populo Dei objiciunt, cùm ſignificant illum* εἰδωλομανῆ *populum ritus Perſicos didiciſſe. Quod enim* Chammanim *iſta ſint, docet idem Strabo:* Ταῦτα δὲ ἐν τοῖς Αναΐτιδ@ καὶ τοῦ Ωμανοῦ ἱεροῖς νενόμισαι. Ωμανὸς *n. eſt* חַמָּן chamman. *Qui Prophetarum linguas didicerunt, mihi aſſentientur. Herodotus illos ignes, de quibus hic loquitur* πυρεῖα *vocat,* καὶ ἐν ὑψηλοῖς τόποις *conſtitui ſolita ait. Propterea convicium cœlitus in illum populum,* ſacrificare in excelſis. *Quæ ipſi* Bamoth *vocant, hoc eſt,* τὰ ὑψηλὰ, *quæ vox Hebræa eſt. At* חַמָּנִים, chammanim, *Perſica. Licet Rabbini eam à ſole derivent. Quæ*

vox

vox tunc eſſet Hebraica. Ab eo Achæmenij *dicti ſunt. Nam addita* aleph *in capite, planè facies* Achaman. *Sed ne fortaſſè putes, hæc me ſomniaſſe, audi interpretem Statij veterem in 1. Theb. Nunc (inquit)* Achæmenij *dicuntur, ubi Appollinem ſolem dicant, cujus & ſacrorum ritus inveniſſe dicũtur. Hæc Scal.* חַמָּן *i. ſolariũ, itẽ ſimulacrum* Hammonis *ſeu Iovis extructũ in excelſo loco, calorem ſolis excipiẽte. Item templũ Hammonis, quod alij* Heliocaminum *vocant. Habet quippe cognationẽ cum* חָמַם chamam *i.e. caluit, æſtuavit, unde* חַמָּה, chammah, *id eſt, ſol, Apollo. Sunt qui dicunt lingua Ægyptiaca* Ammonem *Iovem vocari. Ab Hebræo itaque eſt* Hammon *aut* Ammon & Achæmenes. Ammoniacum *eſt gummi: quia in arenoſa Libya ad templum IOVIS Hammonis inveniatur.*

Achilles, *Nazianzeno ab* α *&* χιλὸς: *quod medullâ cervorum altus ſit & educatus à Chirone; Aliis à* χεῖλος, *quaſi ſine labio: & hi reſpiciunt fabulam Argonaut: 4. ab Apollonio deſcriptam. Aliis ac* ἄχος λύειν. *Idq; ob medicinam, quam à Chirone didicit.* Ἀχιλλεύς: *itaque etiam* Achilleus *legitur, cujus obliquum ſecundum poſuit Horatius: Heu pervicacis ad pedes* Achilleî. *Ab Achille, tanquam inventore, diſcipulo Chironis, nominata eſt herba,* Achillea. *Cæterùm ab* ἄχος *eſt etiam* Acheron: *&* ῥεῖν: *quòd fluat luctuoſis undis. Platoni in Phæd. ab* α *&* χαίρειν: *quòd ſit illætabilis unda: Prius tamen melius.*

Achores, *ſunt manantia capitis ulcera, à diverſis humoribus orta: quæ nomen inde traxiſſe Galenus prodidit, quòd non amplum locum occupent, ſed anguſtis*

ſpatiis

ſpatiis includantur, tenuemq; humorem contineant: ὑπὸ τοῦ χώρου.

Acribes, ἀκριβές. *I. C. Scal. in The. de plant. quod tam ſubtiliter perpenſum eſt, ut vix egeat ampliatione,* ἀνακρίσεως. *Itaq; Latini dicunt* exactum. *Quod non eſt amplius repetendum. Idem lib. 3. Poët. cap. 33. Eſt* ἀκριβὲς τὸ ἐπὶ τὰ ἄκρα βαῖνον. Exactum *Latini dicunt, id eſt,* abſolutum. *Sicuti Terent.* defunctum, *quod operá noſtrâ non amplius eget: ſed eſt ei ſuprema manus impoſita.* Ἀκρίβεια *eſt* acrimonia: *ſicut &* acre τῷ ἄκρῳ *reſpondet. Ab Heb.* חָדַר chadar, achdar, *id eſt, acris fuit, acutus eſt. Item* alacre *fortè quaſi* adacre, *id eſt, quod viget ſenſibus univerſis (ut inquit Aſconius) erectum & ſublime. Gloſſarium,* alacer, γενναῖος, δυνατὸς, πρόθυμος. Alacris, ἄδακρυς *Ioſ. Scaligero.* Acroſtichis *dicitur, cùm deinceps ex primis verſus literis aliquid connectitur, ut in quibuſdam Ennianis, ait Cic. 2. de div. Ab* ἄκρον. *Ex quo pendet etiam* Ocris, ὄκρις, ἄκρις, *id eſt, cacumen, ſummitas montis. Creticè* ὄθρυς *idem ſignat.* Ocrea *eſt calceamentum militare, & quidem aliquanto longius, ex eodem: ut Feſto placet, quòd inæqualiter tuberata eſſet.* ὀκριόεις *eſt longas prominentias habens: qualis* ocrea, *quæ præ calceo ad ſuperiora membra extenditur.*

Acus, aceris, *differt ab* acus, acu. *Illud à I.C.S. c. 26. L. L. ducitur ab* ἄχυρον, *id eſt, ariſta excuſſa, palea, acus. Et alibi:* ἄχυρα, *ariſtæ & glumi, qui ſunt in ſpicâ frumenti conditoria. Inde apud Nonium* panis aceroſus, *id eſt, è farre minùs purgato.* ἄχυρον *non iniquè duxeris ab* עָכַר: achar, *quia variè excutiendum diſ-*

 pellitur

pellitur. Acerbus *ab aſperitate* acerum: *ut* acervus, acerum *congeries. Valla lib. 4. Ele. cap. 49.* acervus *(inquit) minutarum propriè rerum congeries eſt, ut frumenti, & leguminis, ut ſalis.* Hoc, *id eſt*, acus, acicula *eſt ab* ἀκὶς, ἀκὴ, *id eſt, cuſpis, acies ferri.* Ex *quo fœcunda ſuboles: ut* aculeus, acies, ἀκωκὴ: κατὰ μεταφορὰν *pro coborte militari: idq́ ob figuram pyramidalem ſeu acuminatam. Item* aceo, aceſco, acidus. Dulcacidum *in Gloſſar.* ὀξύγλυκον. Cos, *quaſi* acos: *ab acuendi officio:* ἀκόνη *enim verbum peperit Latinum ab* ἀκὴ: *Scal. Exer. 108. Ab acutum* acumen: *ut à ſtatutum ſtatumen, unde* ſtatuminare *apud Plinium, vox emphatica: à lætatum lætamen: Eſt quicquid in longum ac tenue, inſtar cuſpidis, acus, aut ſpinæ deſinit. Prudent. periſteph: Vitæ dolores ac dolorum* acumina. *hoc eſt, quæ acriter, modo ſpinæ aut ſtimuli pungit.* Cacumen *ejusdem originis & ſignificatus. Tantùm à capite acceſſit* τὸ C, *quod non inſolens, maximè Græcis & Hebræis.* Cacumino *eſt acutam facio, acumino. Ovidius 3. met. de Actæone in cervum mutato: - -* Summasq́; cacuminat aures. *Quod cervis proprium. Montis* cacumen *eſt apex ille montis ſive ſummitas,* ἄκρον ὄρους. *I. C. Scaliger in Theo. de plant.* acutum, ὀξὺ *Græcis: hoc ſonat Latinis vox: ut apud Ictos & agricultorum œconomicos libros vinum* acuere, *quod alibi aceſcere, &* ὀξὺ *acetum. Barbari tamen noſtri hoc Ponticum dicunt.* Acer *autem acutum. Idem in eodem:* Acerbum *nos communib. cum acido, acuto, acri, vocis rationibus.* Acus *enim ſutorium inſtrumentum movet admodum ſenſum .Græcum integrum vocabulum* ἀκίς.

Acetum,

Acetum *quoq; non aliunde. Eſt enim ſapor valdè penitrabilis & acutus. Idq; imitatione Græcorum, quibus ὄξος acetum: ὀξὶς acetabulum: ὀξίζω aceo: ab ὀξύς. Apud Varron:* aceta *in plurali.* Acetarium: *antiqui frugalitatis ſtudioſi, olera hortenſia* acetaria *dixerunt,* ὀξύβαφα: *quia cum aceto edebant.* Acetum *quandoque pro acumine & prudentiâ capitur. Plaut. Pſeu. a. 2. ſc. 4. Ecquid habet is homo* aceti *in pectore? Perſius dicit aurem Stoici acri* aceto *lotam: quòd ejus auris exercita in dialecticis concluſionibus ſtatim perciperet fallacias, & mens polleret acumine.* Acinus *ab acie:* Acinacium, *vinum quod ex uvarum folliculis atq;* acinis, *expreſſo muſto, affuſaq; aquâ fit apud Vlpianum: Græcis eſt δευτέριον: Latinis* lora. *Item ab acie,* ἀκή, *ſi Græcos audiamus, eſt* acinaces, ἀκινάκης: *Latinis* Harpe, *enſis falcatus, item gladius Perſicus vocatur.* Aconitum, *veneni genus celebratiſſimum ab* ἀκόνη: *quia in cautibus oriatur. Ovid. 8. Met.*

Quæ quia naſcuntur durâ vivaria caute
Agreſtes *aconita* vocant --- *Plin. lib. 27. cap. 3. naſcitur in nudis cautibus, quas* aconas *vocant. Et ideò* aconitum *aliqui dixére, nullo juxtà, ne pulverem quidem nutriente.* κόνις *enim pulvis eſt: Aliis* aconitum *eſt ab* ἄκων *ſeu* ἄκνς *id eſt, jaculum: quanquam & hoc ab* ἀκή: *propterea quòd olim barbari ſua tela illinebant veneno. Similiter enim* toxicum *explicatur. Etſi enim Plinius libr. 16. cap. 10. quaſi* taxicum *à* taxo *arbore venenatâ, quæ & proverbium peperit, deducit: tamen rectius* I. C. *Scalig.* παρὰ τὸ τόξον *id eſt, arcus, telum. Ejus enim ſucco tela tingebant barbari. Quod hodie quo-*

Feſto ab edito: *aliis, quòd mibi* ævum agatur. *Aliis alia placent: ad quæ aliquis nauſeet, & cum Poëta ſecum muſſitet:*

——— Hic nigræ ſuccus loliginis, hoc eſt
Ærugo mera ———

Ipſe etiam amplio, usq; dum melius detur: interim hoc pono, loco παρεμβολῆς, Ædes *ab Heb.* Eden, *vel* aden, אדן *id eſt, baſis, ſuſtentaculum. Vel ſi Græcum malis:* Ædes, *ab* ἅιδης, *quod primo ſuo ſignificatu domum opacam exprimit, ab* α *&* ἰδεῖν. *Omnis enim domus, ſi ad campeſtria, ad prata, aliaq; patentia conferas, opaca eſt, ſine luce: utpote quam defendit nimiam. Sed & primâ mortalium ætate ædes fuerunt antra, ſpelæa, in ſylvis latibula, è frondibus & gramine congeſta: ut ita conjectura noſtra aliquo loco habeatur. Poſt* ἅιδης *eſt orcus: quia putabatur locus ſubterraneus vel antrum ingens ſine ſole & lumine. Alius conjicit ædes fieri ab* ἕδος: *mutatâ quantitate. Nec ſignificatus abludit. Sedes non raro eſt domus. Cicer. pro Cluent. Sceleratorum ſedes atq; regio. Tibull. Eſt viſus noſtrâ ponere ſede pedem. Ab ædes fit* æditimus, *id eſt, ædem ſervans, Cariſius: non* æditiuus: *ut Agellius l. 12. cap. 10. docet: æditimus verbum Latinum eſt & vetus, eâ formâ dictum, quâ* finitimus *&* legitimus: *ſed pro eo à pleriſq; nunc æditiuus dicitur novâ & commentitiâ uſurpatione, quaſi à* tuendis ædibus.

Ægis, αἰγὶς: *clypeus aut ſcutum Palladis. Horatius, Contra ſonantem Palladis ægida. Et Lucanus, Palladiâ ſtimulet turbatos ægide currus. Propriè illud, quod è pelle caprinâ, ſicut* galea, *quod è felina.* αἶξ *eſt capra,*

pra, ab Heb. עז ez, ex, *quod idem.* Ægidius, *ægide munitus.* Ægilops, αἰγίλωψ, *quaſi dicas, caprinus oculus: item vitium oculi, capris ferè proprium ac ſolens. Propterea* ℞ *herba, quæ ad ſinuoſos oculorum abſceſſus, quos Græci* ægilopas *vocant, & ad duritias ducutiendas facit, ut ait Mathiolus in l. 4. Dioſcor. cap. 134.*

Ægrum *quibusdam ab* αἶ αἶ, *voce doloris. I. C. Scal. in Theoph. de pl.* τὸ ἀεργὸν *activâ & paßivâ ſignificatione capitur. De agro inculto, ut diximus in hiſtoriis, paßivè, in quo nullum fit opus.* γαστέρες ἀεργαί. *Privat hic actionem. Eſt enim* ἀεργός. *Vnde nomen* æger. *Malim tamen cum P. Feſto derivare ab* ἀνιγρὸν, *id eſt, contriſtans, moleſtum, extrito N: ab* ἀνία, *quod ab* ἰῶ *quod tamen non in uſu, id eſt, ſano,* ἰάομαι, *unde &* Iaſon, *item* ἴα: *præfixoq́; A cum N. Niſi arrideat potiùs alicui Heb.* יָנָה janah, ania, *id eſt, afflixit, contriſtavit. Cicero,* ægritudo *eſt in animo, tanquam* ægrotatio *in corpore.*

Ægyptus *Ioſ. Scal. in Feſtum: Hic (inquit) Æthiopas accipiendum pro nigris hominibus, non tantùm pro natione. Nam Ægyptium vocabant, nigrum ſeu fuſcum. Gloſſarium* Ægyptium, φαιόν: *In quo ſecuti ſunt Græcos, qui* αἰγύπτιον μέλαν *vocabant, ut &* αἰγυπτιῶσαι μελᾶνα. *Vnde Plautus colorem fuſcum dixit* vulturinum. *Nam* αἰγυπιὸς *vultur. Græci cùm ſcirent ab ipſis Ægyptiis Nilum* שִׁיחוֹר, *(à rad.* שָׁחַר *id eſt, obſcurus, fuſcus fuit) vocari, hoc eſt,* μέλαν, ἰσοδύναμῳ *verbo ſuo* Αἰγύπτιον *reddiderunt. Nam* αἰγύπτιος, *ut jam monuimus,* μέλας. *Sic cùm ſcirent* Edom *(à rad.*

B mollius. Interdum verò manet, ut apage, apſolutum, apjicio, *& alia, in antiquis tabulis.*

Ἀπὸ autem fit ab A, quod στερητικὸν, *& vim habet auferendi. Vnde etiam Latinorum A, aliàs præpoſitio. AC non eſt ab A. ſed decurtatum ex ATQVE. Itaq; producitur: & idem ſignificat. Servius Maurus Honoratus putat AC, idem eſſe quod AM,* ἀμφὶ *: ex illo Maronis;* Acciſis coget dapibus - - *id eſt, undiq; conſumtis, aut undiq; cæſis. Et huc, Anſancti valles, id eſt, undiq; ſancti. Sed alucinatur.* Τὸ ἀμφὶ, *AM nuſpiam migrat in C, ut ita illud, Anſancti valles, ſit* παρὰ μέλος. *Formatur enim* Accido, *ex AD &* cædo *: ut accedo, accio, accuſo. Et infert* τὴν ἐγγύτητα *: quod etiam in illo Virgiliano videre eſt. AC igitur idem, quod* atque *: niſi probetur contrarium.*

Abarea & Abazea *potiùs,* ἀβάζεια *: Feſta à Dionyſio inſtituta, cumq; ſilentio peracta, ſine ſtrepitu.* ἄβαζος *eſt ſilens: à* βάζω, *& per iterationem,* βαβάζω, *id eſt, loquor, blatero.* βάζω *à* בָּטָה, batah, *id eſt, blateravit.*

Abel, *ἄβελ, id eſt, luctus, nomen urbis, Item* Abelmaim, *luctus aquarum Heb.* אָבַל, afal, abal, *eſt doluit, lamentatus eſt. Etiam frater Caini, vulgo eſt* Abel. *Sed rectiùs* Habel, *vel* Hebel*: quia ita in Hebraicis. Cauſa eſt, quòd minoris ab Heva factus ſit, præ Caino* πρωτογόνῳ. הֶבֶל hefel, hebel, *in Regim.* הֲבֵל, hafel, habel, *vanitas, vilitas. A Rad.* הָבַל hafal, habal, *viluit, vanus fuit.*

Abrotonum. *Interpres Nicandri ſcripſit, dici, quod*

conſpectu

conſpectu tenerum, molle ac delicatum ſit. ἀβρότονον: *ἁβρὸν eſt molle: & ſic ſcribendum* ἁβρότονον. *Aut potiùs, à gravi illo odore, quem halat,* ἀβρότονον: *ab* α *&* βάρος: *ut ſit quaſi* ἄβαρος.

Abſis: *immò* apſis. *Ita enim profers, non molliuſculè. Vt Græcorum* ἀψὶς, *id eſt, arcus, curvatura rotæ: ab* ἅπτω: *quod ab Heb.* אָפַד, aphad, apt, *id eſt, aptavit.*

Abſinthium. *Si* προφορὰν *& Græcos preſsè ſequaris* apſinthium: ἀψίνθιον, *quaſi* ἀπίνθιον, *hoc eſt, impotabile, à* πίνω. *Eſt planta maximæ amaritiei, nec ideo grata animalibus. Hinc Lucretius: Sed veluti pueris abſinthia* tetra *medentes. Item Ovidius:* Triſtia *deformes pariunt abſinthia campi.*

Abyſſus, ἄβυσσος. *Ab* α *&* βυσσός, *quod Ionicum pro* βυθός, *hoc eſt, fundus, pars ima. Vt* abyſſus *ſit* ἄβυθος, *id eſt, vorago profunda, ubi fundum non contingas. Ita deſcripſit Mantuanus -- abyſſum intrare profundam.* Βυθός, *ut &* βάθος *ab Hebræo fluere, tam liquidum eſt, ut vix neget aliquis, niſi fortè impos animi: à* פָּחַת, pachath, path. *fovea aperta, foſſa putida: item* בָּתָה, batah, bat, *eſt vaſtitas profunda,* τὸ βάθος.

Academia, *ab* ἄκος *&* δῆμος: *quaſi medela publica ſive populi. Aliis ab* Echedemo, *unde quoq;* ἐχεδημία *dicta, ab* ἔχω: *poſt* ἐκαδήμεια *&* ἀκαδήμεια. *Dicimus,* ἀκαδημία *&* ἀκαδήμεια: *quorum hoc apud Stephanum; ut lib. 2. de re met. notavit Micyllus, qui etiam pro diverſitate ſcriptionis corripi & produci poſſe,*

poſſe ait penultimam. Ciceronem verò produxiſſe ſcribunt. Contrà Mantuanus: ſanctaq; nobiſcum longos Academia ſoles claudit- -. Nec abs re quis colligat: quia academia à δῆμος, *dicendum* ἀκαδημία, *ut* ἐνδημία, πανδημία: *ſcil. lege* τῆς ἀναλογίας. *Ad Cicer. quod attinet: is produxit, ut apud nos ſolet,* Philoſophia, φιλοσοφία, *propter accentum Græcum. Ita* anatomia, ἀνατομία: *& ſic debebamus,* hiſtoria, ἱστορία: *aut unicam viam inſiſtere, ut certitudo aliqua ſit.*

Acanthus ἄκανθος *& fœmininâ terminatione* ἄκανθα: *ſicut* κόγχος κόγχη: ζάραχος ζαράχη. *Dicitur ab* ἀκῆ, *acumine vel aculeo: &* ἄνθος, *flos. Plin. libr.* 22. *cap.* 22. acanthus, *topiaria & urbana herba eſt, elato longoq; folio, crepidines marginum adſurgentiumq; pulvinorum toros veſtiens. Ex ejuſdem l.* 24. *cap.* 12. *illud Virgilij Aen.* 1. *exponitur,* cycladem Helenæ *ornatam fuiſſe ad imaginem flexuoſi acanthi. Hoc enim virgultum ſive herba, à pictoribus, textoribus, ſculptoribus, architectis etiam in columnarum baſibus & epiſtiliis paſſim ſimulabatur.* 2. *Eclog. Et molli circum eſt anſas amplexus* acantho.

Acatium, *in Iſidoro. Genera velonum ſunt* ἀκάτιος, ἐπίδρομος, ἀρτέμων, δόλων, *ſiparum, mendicium.* Acatium *velum, inquit idem, maximum eſt & in mediâ navi conſtitutum.* Ἀκάτιος, *ab* ἄκατος, *genus navigij actuarij ab* ἄγω. Epidromos, *velum ſecundæ amplitudinis, ſed ad puppim, à* δρέμω. Artemon *dirigendæ potiùs navis causâ commendatum, quàm celeritatis, ait Iſidorus. Ab* ἀρτίζω. Dolon, *minimum velum & ad proram defixum. Item* δόλων, *quo aliquem* δολερῶς *petimus,*

mus, ut ſica, pugio: à δόλος. Siparum, à Sipo: *velum habens unum* pedem, *quo juvari navigia ſolent, quoties vis venti langueſcit, inquit Iſidorus. Lucanus:* -- *Summaqꝫ tendens* Sipara *velorum perituras colligit auras. Quod verò &* pedis *meminerat, ſciendum, quod pars utraqꝫ inferior veli, ubi funibus diſtenditur,* apes *dicitur, & quidem pro lateribus, dexter aut ſiniſter. Catullus Carm.* 4. -- *ſive utrumqꝫ Iupiter Simul ſecundus incidiſſet in* pedem. *Lucan. l.* 5. *obliquat lævo* pede *carbaſa, i. e. ſiniſtro fune. Nam & funis, quo tenditur velum,* pes *dicitur Servio Aen.* 5. *Vnà omnes fecere* pedem. *Etiam Græci vocant* πόδα. *Vltimò* mendicium, *aut, ut Feſtus vocat,* mendicum, *eſt velum, quod in prorâ ponitur, ut idem ait.*

Achæmenes, ἀχαιμένης. *Nomen primi Regis apud Perſas, autore Herodoto. Ab eo Perſæ nominati ſunt* Achæmenii & Achæmenidæ: *itemqꝫ regio* Achænenia. *Ioſ. Scal. in Catull.* πυραιθεῖα *quæ vocat, ſunt* חַמָּנִים, *quæ toties Prophetæ populo Dei objiciunt, cùm ſignificant illum* εἰδωλομανῆ *populum ritus Perſicos didiciſſe. Quod enim* Chammanim *iſta ſint, docet idem Strabo:* Ταῦτα δὲ ἐν τοῖς Αναΐτιδος καὶ τοῦ Ωμανοῦ ἱεροῖς νενόμισαι. Ωμανὸς *n. eſt* חַמָּן chamman. *Qui Prophetarum linguas didicerunt, mihi aſſentientur. Herodotus illos ignes, de quibus hîc loquitur* πυρήϊα *vocat,* καὶ ἐν ὑψηλοῖς τόποις *conſtitui ſolita ait. Propterea convicium cœlitus in illum populum,* ſacrificare in excelſis. *Quæ ipſi* Bamoth *vocant, hoc eſt,* τὰ ὑψηλὰ, *quæ vox Hebræa eſt. At* חַמָּנִים, chammanim, *Perſica. Licet Rabbini eam à ſole derivent. Quæ*

vox

vox tunc eſſet Hebraica. Ab eo Achæmenij *dicti ſunt. Nam addita* aleph *in capite, planè facies* Achaman. *Sed ne fortaſſè putes, hæc me ſomniaſſe, audi interpretem Statij veterem in 1. Theb. Nunc (inquit)* Achæmenij *dicuntur, ubi Appollinem ſolem dicant, cujꝰ & ſacrorum ritus inveniſſe dicũtur. Hæc Scal.* חַמָּן *i. ſolariũ, itẽ ſimulacrum* Hammonis *ſeu Iovis extructũ in excelſo loco, calorem ſolis excipiẽte. Item templũ Hammonis, quod alij* Heliocaminum *vocant. Habet quippe cognationẽ cum* חמם chamam *i.e. caluit, æſtuavit, unde* חַמָּה, chammah, *id eſt, ſol, Apollo. Sunt qui dicunt lingua Ægyptiaca* Ammonem *Iovem vocari. Ab Hebræo itaque eſt* Hammon *aut* Ammon & Achæmenes. Ammoniacum *eſt gummi: quia in arenoſa Libya ad templum IOVIS Hammonis inveniatur.*

Achilles, *Nazianzeno ab α & χιλὸς: quod medullâ cervorum altus ſit & educatus à Chirone, Aliis à χεῖλ☉, quaſi ſine labio: & hi reſpiciunt fabulam Argonaut: 4. ab Apollonio deſcriptam. Aliis ac ἄχος λύ͂ειν. Idq́; ob medicinam, quam à Chirone didicit.* Ἀχιλλεύς: *itaque etiam* Achilleus *legitur, cujus obliquum ſecundum poſuit Horatius: Heu pervicacis ad pedes* Achilleî. *Ab Achille, tanquam inventore, diſcipulo Chironis, nominata eſt herba,* Achillea. *Cæterùm ab ἄχ☉ eſt etiam* Acheron: *& ῥεῖν: quòd fluat luctuoſis undis. Platoni in Phæd. ab α & χαίρειν: quòd ſit illætabilis unda: Prius tamen melius.*

Achores, *ſunt manantia capitis ulcera, à diverſis humoribus orta: quæ nomen inde traxiſſe Galenus prodidit, quòd non amplum locum occupent, ſed anguſtis*

ſpatiis

ſpatiū includantur, tenuemq́ humorem contineant: ὑπὸ τοῦ χώρου.

Acribes, ἀκριβὲς. *I.C.Scal. in The. de plant. quod tam ſubtiliter perpenſum eſt, ut vix egeat ampliatione,* ἄνευ κρίσεως. *Itaq; Latini dicunt* exactum. *Quod non eſt amplius repetendum. Idem lib. 3. Poët. cap. 33. Eſt* ἀκριβὲς τὸ ἐπὶ τὰ ἄκρα βαῖνον. Exactum *Latini dicunt, id eſt,* abſolutum. *Sicuti Terent.* defunctum, *quod operâ noſtrâ non amplius eget: ſed eſt ei ſuprema manus impoſita.* Ἀκρίβεια *eſt* acrimonia: *ſicut &* acre τῷ ἄκρῳ *reſpondet. Ab Heb.* חדר chadar, achdar, *id eſt, acris fuit, acutus eſt. Item* alacre *fortè quaſi* adacre, *id eſt, quod viget ſenſibus univerſis (ut inquit Aſconius) erectum & ſublime. Gloſſarium,* alacer, γενναῖος, δυνατὸς, πρόθυμος. Alacris, ἄδακρυς *Ioſ. Scaligero.* Acroſtichis *dicitur, cùm deinceps ex primis verſus literis aliquid connectitur, ut in quibusdam Ennianis, ait Cic. 2. de div. Ab* ἄκρον. *Ex quo pendet etiam* Ocris, ὄκρις, ἄκρις, *id eſt, cacumen, ſummitas montis. Creticè* ὄθρυς *idem ſignat.* Ocrea *eſt calceamentum militare, & quidem aliquanto longius, ex eodem: ut Feſto placet, quòd inæqualiter tuberata eſſet.* ὀκριόεις *eſt longas prominentias habens: qualis* ocrea, *quæ præ calceo ad ſuperiora membra extenditur.*

Acus, aceris, *differt ab* acus, acu. *Illud à I.C.S.c.26. L. L. ducitur ab* ἄχυρον, *id eſt, ariſta excuſſa, palea, acus. Et alibi:* ἄχυρα, *ariſtæ & glumi, qui ſunt in ſpicâ frumenti conditoria. Inde apud Nonium* panis aceroſus, *id eſt, è farre minùs purgato.* ἄχυρον *non iniquè duxeris ab* עֲכַר: achar, *quia variè excutiendum diſ-*

 pellitur

pellitur. Acerbus *ab aſperitate* acerum: *ut* acervus, acerum *congeries. Valla lib.4. Ele.cap. 49.* acervus (*inquit*) *minutarum propriè rerum congeries eſt, ut frumenti, & leguminis, ut ſalis.* Hoc, *id eſt*, acus, acicula *eſt ab* ἀκὶς, ἀκὴ, *id eſt, cuſpis, acies ferri. Ex quo fœcunda ſuboles: ut* aculeus, acies, ἀκωκὴ: *κατὰ μεταφορὰν pro coborte militari: idq; ob figuram pyramidalem ſeu acuminatam. Item* aceo, aceſco, acidus. Dulcacidum *in Gloſſar.* ὀξύγλυκον. Cos, *quaſi* acos: *ab acuendi officio:* ἀκόνη *enim verbum peperit Latinum ab* ἀκὴ: *Scal. Exer.108. Ab acutum* acumen: *ut à ſtatutum ſtatumen, unde* ſtatuminare *apud Plinium. vox emphatica: à lætatum lætamen: Eſt quicquid in longum ac tenue, inſtar cuſpidis, acus, aut ſpinæ deſinit. Prudent. periſteph: Vitæ dolores ac dolorum* acumina. *hoc eſt, quæ acriter, modo ſpinæ aut ſtimuli pungit.* Cacumen *ejuſdem originis & ſignificatus. Tantùm à capite acceſſit τὸ C, quod non inſolens, maximè Græcis & Hebræis.* Cacumino *eſt acutum facio, acumino. Ovidius 3.met. de Actæone in cervum mutato: - -* Summaſq; cacuminat aures. *Quod cervis proprium. Montis* cacumen *eſt apex ille montis ſive ſummitas,* ἄκρον ὄρους. *I. C. Scaliger in Theo. de plant.* acutum, ὀξὺ *Græcis: hoc ſonat Latinis vox: ut apud ICtos & agricultorum œconomicos libros vinum* acuere, *quod alibi aceſcere, &* ὀξὺ *acetum. Barbari tamen noſtri hoc Ponticum dicunt.* Acer *autem acutum. Idem in eodem:* Acerbum *nos communib. cum acido, acuto, acri, vocis rationibus.* Acus *enim ſutorium inſtrumentum movet admodum ſenſum .Græcum integrum vocabulum* ἀκίς.

Acetum,

Acetum *quoq; non aliunde. Eſt enim ſapor valdè penitrabilis & acutus. Idq; imitatione Græcorum, quibus ὄξος acetum : ὀξὶς acetabulum : ὀξίζω aceo : ab ὀξύς. Apud Varron:* aceta *in plurali.* Acetarium *: antiqui frugalitatis ſtudioſi, olera hortenſia* acetaria *dixerunt,* ὀξύβαφα *: quia cum aceto edebant.* Acetum *quandoque pro acumine & prudentiâ capitur. Plaut. Pſeu. a. 2. ſc. 4. Ecquid habet is homo* aceti *in pectore? Perſius dicit aurem Stoici acri* aceto *lotam : quòd ejus auris exercita in dialecticis concluſionibus ſtatim perciperet fallacias, & mens polleret acumine.* Acinus *ab acie :* Acinacium, *vinum quod ex uvarum folliculis atq;* acinis, *expreſſo muſto, affuſaq; aquâ fit apud Vlpianum: Græcis eſt* δευτέριον*: Latinis* lora. *Item ab acie,* ἀκή, *ſi Græcos audiamus, eſt* acinaces, ἀκινάκης *: Latinis* Harpe, *enſis falcatus, item gladius Perſicus vocatur.* Aconitum, *veneni genus celebratiſſimum ab* ἀκόνη *: quia in cautibus oriatur. Ovid. 8. Met.*

Quæ quia naſcuntur durâ vivaria caute
Agreſtes *aconita* vocant - - - *Plin. lib. 27. cap. 3. naſcitur in nudis cautibus, quas* aconas *vocant. Et ideò* aconitum *aliqui dixère, nullo juxtà, ne pulverem quidem nutriente.* κόνις *enim pulvis eſt : Aliis* aconitum *eſt ab* ἄκων *ſeu* ἄκος *id eſt, jaculum: quanquam & hoc ab* ἀκή*: propterea quòd olim barbari ſua tela illinebant veneno. Similiter enim* toxicum *explicatur. Et ſi enim Plinius libr. 16. cap. 10. quaſi* taxicum *à* taxo *arbore venenatâ, quæ & proverbium peperit, deducit : tamen rectius I. C. Scalig.* παρὰ τὸ τόξον *id eſt, arcus, telum. Ejus enim ſucco tela tingebant barbari. Quod hodie quo-*

que faciunt Alpini latrones, & Pyrenæi. Virg. 9. Æneid.

—— Quo non felicior alter
Ungere tela manu ferrumq; armare veneno.

Lucanus:

—— Tinxêre ſagittas
Errantes Scythiæ populi ——

Dioſcorides lib. 6. cap. 20. & Paulus Æginet: lib. 5. τὸ τοξικὸν δοκεῖ μὲν ὀνομάζεσθαι, ἐκ τοῦ τὰ τοξεύματα ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐν αὐτῷ χρίεσθαι. Τόξον *ab Heb.* קֶשֶׁת keſcheth, teſch, tecs, *ſi paululum elementa trajicias, id eſt, arcus. Alias quoq; animal eſt ejus nominis:* Taxo, Taxus *ab Heb.* תַּחַשׁ tachaſch, *Germ.* Tachs.

De veneno I. C. *Scalig. mallem ego (inquit) ſi Græcis receptum eſſet,* βελένιον *vocabulum (ſcribunt enim* ἐλένιον, *quod ſanè tantum abeſt venenum ut ſit, ut illi potiùs reſiſtat) noſtrum Latinum inde deducere, quàm quod* venas *petat, dictum putare.* βέλος *autem telum eſt.*

Adeps, *è Græcis nunquam eruetur hæc vox, quantum intelligo. Facilè ex Hebræo* טפש, *id eſt, adipatus fuit, craſſo fuit adipe aut pinguedine.*

Adytum *à* δύω, *id eſt, locus inacceſſus. Lucretius adytum cordis.* Δύω *ab Heb.* jadah, dah, du, *i. e. ſubiit.*

Adiantum *nominatur, quòd folium iſtius herbæ aquâ perfuſum non madefiat, ſicco ſemper ſimile.* διαίνω *eſt irrigo, humecto,* διερὸν *humidum.*

Adulor. *Valla lib. 5. El. cap. 66.* adulari *eſt inſervire & captare, ut favorem emereamur, quoquo modo, vel voce vel geſtu: eſtq; tractum* ἀπὸ τοῦ δούλου, *quod eſt ſervus. Et ſanè adulari ſervile eſt, ſervisq; proprium. Meri-*

to

tò igitur mediam producit. Lucret. lib. 5. Ovid. 14. Met. Noſtraq; adulantes comitant veſtigia. Aliis quaſi adaulari *ab aula, ut* adulator *ſit qui* χύτραν, aulam *ſive* ollam *aſſectatur, qui ventris cauſa omnia facit: Phocylidi* τραπεζοκόρος, *menſarum tonſor: aliàs paraſitus. Eodem ſenſu capitur* aſſentari. Aſſentator *qui aſſentit ubiq;, & conſentit omnibus. Gnatho Terentianus Eun. act. 2. ſc. 2. Quidquid dicunt, laudo: id rurſum ſi negant, laudo id quoq;: negat quis? nego. ait? ajo. Poſtremò imperavi egomet mihi omnia* aſſentari. *Alÿ ita volunt:* aſſentari *duplex eſt: unum à* ſenſu *dictum, quod Græcis eſt* κολακεύειν. *Alterum à* ſemitâ, *quaſi* aſſemitari, *vel* aſſemtari, *dixeris, Græcis* συναπάγεσθαι.

Aër, ἀὴρ: quoniam ἀεὶ ῥεῖ, *id eſt, in perpetuo motu eſt. Seu ab* ἄω. ἄημι, *id eſt ſpiro. Cicero alludit 3. de nat. De. Principio terra ſita in mediâ parte mundi, circumfuſa undiq; eſt hac animabili ſpirabiliq; natura, cui nomen eſt Aër.* Arduum, *id eſt, celſum, ab aëre. Item* ardea. *Et ab hujus volatu vagabundo;* Ardelio, *id eſt,* ἀλλοπρόσαλλος. *I. C. Scaliger Ex. 233. Ardearum duo faciunt genera venatores.* Aeronum *Italus utrunque vocat, quaſi* aërium, *à volatu arduo. Vnde nomen Latinum Græcâ origine,* ἀέρα δύειν. *Virgil. 1. Georg. exprimit.*

—— Supra altam volat *ardea* nubem.

Qui ſcribit aêrius, ætherius *originem ſpectat,* ἀέριος, αἰθέριος: *qui* aëreus, æthereus, *is ſequitur analogiam Latinam,* igneus, flammeus, melleus, *&c. licèt originis ſint Græcæ. Igitur utrunq;* ἀναμάρτητον.

Ædes, *Servio ab* edendo. *Varroni lib. 4. ab* aditu.

 Feſto

Feſto ab edito : *aliis, quòd mihi* ævum agatur. *Aliis alia placent : ad quæ aliquis nauſeet, & cum Poeta ſecum muſſitet :*

—— Hic nigræ ſuccus loliginis, hoc eſt
Ærugo mera ——

Ipſe etiam amplio, usq; dum melius detur : interim hoc pono, loco περιπαρασκευῆς, Ædes *ab Heb.* Eden, *vel* aden, אֶדֶן *id eſt, baſis, ſuſtentaculum. Vel ſi Græcum malis :* Ædes, *ab* ἀΐδης, *quod primo ſuo ſignificatu domum opacam exprimit, ab* α *&* ἰδεῖν. *Omnis enim domus, ſi ad campeſtria, ad prata, aliaq; patentia conferas, opaca eſt, ſine luce : utpote quam defendit nimiam. Sed & prima mortalium ætate ædes fuerunt antra, ſpelæa, in ſylvis latibula, è frondibus & gramine congeſta : ut ita conjectura noſtra aliquo loco habeatur. Poſt* ἀΐδης *eſt orcus : quia putabatur locus ſubterraneus vel antrum ingens ſine ſole & lumine. Alius conjicit ædes fieri ab* ἕδος *: mutatâ quantitate. Nec ſignificatus abludit. Sedes non raro eſt domus. Cicer. pro Cluent. Sceleratorum ſedes atq; regio. Tibull. Eſt viſus noſtrâ ponere ſede pedem. Ab ædes fit* æditimus, *id eſt, ædem ſervans, Cariſius : non* æditiuus *: ut Agellius l. 12. cap. 10. docet : æditimus verbum Latinum eſt & vetus, eâ formâ dictum, quâ* finitimus *&* legitimus *: ſed pro eo à pleriſq; nunc æditiuus dicitur novâ & commentitiâ uſurpatione, quaſi à* tuendis ædibus.

Ægis, αἰγὶς *: clypeus aut ſcutum Palladis. Horatius, Contra ſonantem Palladis ægida. Et Lucanus, Palladiâ ſtimulet turbatos ægide currus. Propriè illud, quod è pelle caprinâ, ſicut* galea, *quod è felina.* αἶξ *eſt capra,*

pra, *ab Heb.* עֵז ez, ex, *quod idem.* Ægidius, *ægide munitus.* Ægilops, αἰγίλωψ, *quaſi dicas*, *caprinus oculus: item vitium oculi*, *capris ferè proprium ac ſolens. Proptereáq; herba*, *quæ ad ſinuoſos oculorum abſceſſus*, *quos Græci* ægilopas *vocant*, *& ad duritias discutiendas facit*, *ut ait Mathiolus in l. 4. Dioſcor. cap. 134.*

Ægrum *quibusdam ab* αἲ αἲ, *voce doloris.* I. C. *Scal. in Theoph. de pl.* τὸ ἀεργὸν *activâ & paſſivâ ſignificatione capitur. De agro inculto*, *ut diximus in hiſtoriis*, *paſſivè*, *in quo nullum ſit opus.* γαστέρες ἀεργαί. *Privat hic actionem. Eſt enim* ἀεργός. *Vnde nomen* æger. *Malim tamen cum* P. *Feſto derivare ab* ἀνιγρὸν, *id eſt*, *contriſtans*, *moleſtum*, *extrito* N: *ab* ἀνία, *quod ab* ἰῶ *quod tamen non in uſu*, *id eſt*, *ſano*, ἰάομαι, *unde &* Iaſon, *item* Ἴα: *præfixoq; A cum N. Niſi arrideat potiùs alicui Heb.* יָנָה janah, ania, *id eſt*, *afflixit*, *contriſtavit. Cicero*, ægritudo *eſt in animo*, *tanquam* ægrotatio *in corpore.*

Ægyptus *Ioſ. Scal. in Feſtum*: Hic *(inquit) Æthiopas accipiendum pro nigris hominibus*, *non tantùm pro natione. Nam Ægyptium vocabant*, *nigrum ſeu fuſcum. Gloſſarium* Ægyptium, Φαιόν: *In quo ſecuti ſunt Græcos*, *qui* αἰγύπτιον μέλαν *vocabant*, *ut &* αἰγυπτιῶσαι μελᾶνα. *Vnde Plautus colorem fuſcum dixit* vulturinum. *Nam* αἰγυπιὸς *vultur. Græci cùm ſcirent ab ipſis Ægyptiis* Nilum שִׁיחוֹר, *(à rad.* שָׁחַר *id eſt*, *obſcurus*, *fuſcus fuit) vocari*, *hoc eſt*, μέλαν, ἰσοδυνάμῳ *verbo ſuo* Αἰγύπτιον *reddiderunt. Nam* αἰγύπτιος, *ut jam monuimus*, μέλας. *Sic cùm ſcirent* Edom *(à rad.*

אָדַם *rubuit)* ἐρυθρὸν *Græcè reddi, ab eo* τὴν θάλασσαν ἐρυθραίαν *appellarunt ſinum Arabicum. Quòd autem Nilum* αἰγύπτιον *vocarint, ſatis patet teſtimonio Homeri, qui* αἰγύπτιον *fluviam illum vocat.*

Æneas I. C. *Scal. p. libr. 3. c. 12. Non eſt Homerus audiendus, qui à Venere Æneam, quaſi* αἰνὸν, *triſtiore auſpicio ſcribit appellarunt: Sed quod ab omni, ut inquit ille, parte laudandus erat. Hoc enim eſt* αἰνεῖν.

Ænigma, αἴνιγμα, ὁ αἰνιγμός. αἰνίσσομαι & αἰνίττομαι, *id eſt, obſcurè loquor. ſignifico Hebræis eſt* חִידָה *id eſt,* πρόβλημα, *vel ænus: à* חוד *propoſuit ænigma, aut movit quæſtionem. Inde, ſed abſtruſius,* αἰνίττομαι: *clarius,* θέω, ἵημι. αἶνος *eſt fabula, obſcure dictum. I. C. Scalig. l. 3 poet. cap. 84. Eſt ſanè* αἶνος *ignota multis vox, & maximâ autorum parte præterita, ac pro laude quidem vulgatiſſima eſt: at pro eo, quod hic ſtatuimus, rara. Significavit igitur dictum non qualecumque, ſed id tantùm, quod propter obſcuritatem ſolis ſapientibus notum eſſet. Vnde apertius ac vulgatius vocabulum Ænigma, à verbo inde ducto.* αἰνίσσειν *vel* αἰνίττειν. *Iccirco* αἰνὸν *quoque grave ſignificavit. Et ajunt autem idem eſſe aliquando* αἶνον, *quod* αἴνιγμα. *Eſt ænigma, oratio obſcura, rem notam, quam ſignificat, ambagibus tegens. Agellius libr. 12. c. 6. quæ Græci ænigmata, hoc genus quidam ex noſtris veteribus* ſcirpos *appellaverunt. Vbi* ſcrupos *legi oportere Cœl. Rhodig. lib. 12. antiq. c. 43. exiſtimat. Siquidem ægnigmata quaſi injiciunt ſcrupulum. Ioſ. Scalig. mavult* ſirpos. *Adjiciam verba ex conject.* Sirpare *eſt à ſirpo,* σχοίνῳ, *ex quo omne* πλέγμα *fiebat. Vnde quæſtiones*

Digitized by Google

ones obſcuræ ſirpi olim Latinis, Græcis verò γρῖφοι dicebantur; quod ut griphi γρῖφοι erant πλέγματα ἁλιευτικὰ ex ſirpo; ita etiam ex ſirpo naſſæ piſcatoriæ, quæ dicebantur ſirpiculæ. Itaque improbè fecerũt, qui apud Agellium ex ſirpis fecerunt ſcrupos. Hæc ille. Vt verò γρῖπος & γρῖφος ex γρῶ eſt ex ſententiâ veterum Grammaticorum; quia ἑλκόμενος ξύει τὸ ὑπ' αὐτὸν; ita ſirpus à σύρω, id eſt, traho; συρτός, συρφετός. A σύρω eſt ſyrma σύρμα, i.e. quod trahitur. Item ſyrtis, σύρτις. Maro; In brevia & Syrtes. Brevia, Græcis βραχέα; quæ brevem hominis vitam efficiunt, ac navem peſſundant. Sirtes; quod omnia ad ſe trahunt, ut in Iugurt. Salluſtius ait.

Æquor propriè eſt ubi omnia æqua, plana, nihil eminens, aut ſalebroſum. Cicero 2. de Acad. quæſt: quid tam planum, quàm mare? E quo & æquor illud Poëtæ vocant. Virg. Sterneret æquor aquis. Idem- vaſtum maris æquor arandum. Lucretio, æquor campi, i.e. æqualitas, planities. Æquor ſpeculorum, ob levitatem. Æquor mundi; quia eius σχῆμα σφαιροειδές. Ioſ. Scaliger: æquor ab æquus. εἰκὸς, Doricè αἰκὸς: unde æquum. Iniquum i.e. non æquum, ἀνώμαλές. Nequã à ne & æquum, quod de iſto negatur.

Aera. ſingulorum annorum conſtituta eſt à Cæſ. Auguſto; quando primum cenſum exegit, ac Romanum orbem deſcripſit. Dicta autem æra ex eo, quòd omnis orbis æs reddere profeſſus eſt reipub. inquit Iſidorus l. 5. c. 36. Leguntur verò ea Iſidori verba in pleriſq; Euſebij codd, Sed negat exſtare in antiquiſſimis Chacon. Lucillius l. 29: Hæc eſt ratio, perverſa æra, ſumma & ſubducta impro-

bè. *Nonius*: æra *numeri nota*. Geneſius Sepelueda: *Veteres, inquit, initio (ut equidem pro comperto exploratumq́ habeo) ſcripturas claudentes, tempus ad hunc modum adſcribebant: Acta fuerunt hæc e. g. Cordubæ pridie* Cal. Mai. *Annus erat Auguſti Cæſaris centeſimus quinquageſimus. Deinde brevitatis cauſâ ſic verba ad annum pertinētia ſignabant* A. ERA. CÆS. CL. *initia dūtaxat verborū punctis diſtincta pro totis verbis notantes, vetuſtiſsimo properantium librorum more. Poſtea librariorum tabellionumq́ temeritate & inſcitiâ ablatis punctis ſcribi cœpit: ÆRA CÆS. Quo errore latiùs ſerpente quævis annorum ab aliquo velut capite deducta ratio primùm ab Hiſpanis, inde à cæteris Aſtrologis æra votari cœpit. Hæc ille.*

Ærumna. *Chariſius*; Erumna, *ſcribit, ab eruendo. Ennius per* OE, *à mœrore: Vtriq́ & analogia & conſenſus eruditorum & verius etymon contradicit. Significant verò* ærumnæ *labores oneroſos, ut ait Feſtus: item furcillas.* Cicero 2. *de fin. Majores noſtri labores non fugiendos, triſtiſsimo tamen verbo,* ærumnas *etiam, ut video, nominârunt.* Et 4. *Tuſc.* ærumna *eſt* ægritudo laborioſa. *Plauto* ęrumnatus, *id eſt, ærumnis expoſitus. Lucretio*, ærumnabile. *i. ærumnoſum.* αἴρω, αἴρομαι: αἰρομθύη: æruminà, & *pòſt* ærumna. *Sicut* ἐλαμθύη *aut* ἠλαμθύη, lamina & lamna. *Igitur malè duplici M. ſcribitur, ex traditione Gifanij. Nobis origo certior: nec nulla Chirographa, quæ aſſonant. Quanquam & aliqua quibus ille nititur*, lamma *habent. Sed quàm facilè n. in m, ſcribendo vertitur?* ἔλασμα, ἐλασμὸς, *id eſt, lamina, quæ ducitur* ἐλαύνω, ἐλάω, *ago, incito,*

item,

item ductile opus facio. Apud Hebræos eſt הָלַם halam, lam, *i.e. conquaſſavit aliquid diducendo, velut in laminam, multis ictibus mallei aliquid contudit. Habetq; affinitatem cum* לָהַם laham, *i. e. percuſſit lamina.*

Æſtus, *Servius in 11. Æn:* æſtus propriè eſt maris incerta commotio creſcentis & decreſcentis. *At nihil probat. Exempla è Plauto & Virgilio teſtantur æſtum generaliter capi, pro calore aut fervore, ſive maris, ſive aëris, ſive alterius. Idem firmat* Etymon. Æſtus *enim, ut &* æſtas *& Græcorum* ἐσχάρα, *fit ab Hebræo* אֵשׁ, eſch, es, *Item* Aſia *ab eodem,* אֵשׁיָה *quaſi tu dicas,* Ignis domini, *quem in Perſiâ, aliisq; oris ſacrum coluerunt. Herodotus in Melpom: ad uxorem Promethei transfert:* ἡ δὲ Ἀσίη, ἀπὸ τῆς Προμηθέος γυναικὸς τὴν ἐπωνυμίην. *Verùm res eodem redit: ſi paulùm expendatur fabula de igniculo, quem cœlo Prometheus ſurripuiſſe traditur ab Heſiodo & aliis.*

Æs, plerunque faciunt ab Heb. אֶרֶץ. erez, *Et rectè. In terrâ enim latet & inde eruitur. Effodiuntur opes, inquit ille. Antiqui primitus utebantur numis ex* ære: *inde adhuc nobis promiſcuè pro monetâ quavis,* æs, alieno ære obſtringi, ærarium *locus, ubi repoſitum fuit æs,* æruſcare, *id eſt, æs undiq; conficere aut colligere I. C. Scalig. c. 31. L. L. Ab ære non fit* æneus, *ut mutetur R. in N, cujus rei argumentum eſt, quod etiam* æsneus *dixêre. Itaq; fuit* ærineus. Æneatores, *id eſt, cornicines.*

Æneolum, *ex ære factum: item* ænulum, *vas ex ære parvum.* Ære diruti, *i. milites, quibus propter ignominiam ſtipendium ſubtrahebatur, Feſtus.* Æreſcium,

cium, *quod ſit ex ære, Varro. Virgil. Fixerit* æripedem *cervam. Ioſ. Scalig. in Auſon. l. 1. Dixit ex Græcorum fabulis, qui eam cervam vocant* χαλκοπόδην: *quia talem reverà eam cervam fingunt fuiſſe Poëtæ. Perperàm igitur nonnullos Grammaticos, etiam veteres, interpretatos eſſe* aëripedem ἀερσίποδα *aut* ἀερόποδα. *Et pòſt: omnes cervos Poëtæ* χαλκόποδας *dicunt: neque tantùm cervos, ſed omnia, quibus celeritas attribuitur. Hæc ille. Quia verò Græcis eſt &* ἀερόπους, ἀερσίπους *&* χαλκίπους: *utrumque Latinis etiam concedi poſſe exiſtimo: &* aêripes, *pòſt contractè* æripes: *&* æripes, *ab ære: ſcilicet quando de animalibus loquimur.* χαλκόπους *quidem ob ſoliditatem ungularum, & quoniam pedes aliquorum ære, ac ferro muniuntur: ut apud Ovidium: & Homer.* ἵππος χαλκόπους: *quem Virg. cornipedem* ferratâ calce *appellat. Quanquam & hæc ipſa vox de operibus artis induſtriâ factis legatur, ut in Euripide,* τρίπους χαλκόπους. *Ut ita* aëripes *uſu meliùs videatur, quando de nimio curſu ſermocinamur. Ductâ metaphorâ ab aëre, qui in continua motione. Et Poëtæ, quidquid celeriter fit, & procurrit, cum vento, aura, euro, aëre comparant.*

Æther, *αἰθήρ. Ariſt. lib. 1. de cæl. cap. 3.* αἰθέρα προσωνόμασαν τὸν ἀνωτάτω τόπον ἀπὸ τοῦ ἀεὶ θεῖν, τὸν ἀΐδιον χρόνον θέμενοι τὴν ἐπωνυμίαν αὐτῷ. Ἀναξαγόρας δὲ κατακέχρηται τῷ ὀνόματι τούτῳ οὐ καλῶς· ὀνομάζει γὰρ αἰθέρα ἀντὶ πυρός. *Niſi reſipiat fontem cæleſtem Hebræorum. Siquidem* אָדַר adar, *eſt, illuſtris fuit, & clarus inſtar ætheris ſplendidi. Nomen* אַדִּיר addir, *i.e. illuſtris, ſplendidus, clarus.* Æthra,

αἴθρα:

αἴθρα: propriè eſt cœlum illuſtre, vel coruſcans. Etiam interdum idem, quod aër: quomodo οὐρανός, cœlum, æther ſolet uſurpari. Scilicet propter vicinitatem & ſimilitudinem. Nam & aër δεκτικὸν φωτὸς ἢ ὄχημα. Qui ita diſtinguunt: Ætherem eſſe elementum ipſum; æthram verò ſplendorem ætheris: item *αἴθραν* eſſe propriè aêris ſerenitatem, vel aërem ſudum; *qui inquam ita diſtinguunt, ſive majorum, ſive minorum gentium Grammatici; videant, ne ubi iſtam opinionem tueri jubentur, vel ex autoribus, vel aliunde, turpiter deficiant & pipulo differantur. De* Vrano *&* Olympo *idem Philoſophus 1. de cœl. & c. 6. de mundo: quod ſic interpretatur Budæus: Deus in excelſo ſitus eſt, purus ipſe, in puro loco. Quem locum tùm οὐρανὸν ab origine vocis dicimus, quaſi terminum extimum ſupremorum corporum, ὅρον τῶν ἄνω: tum etiam olympum, ut usquequaque lucidum, ab omni caligine ſecretum, motuque omni incondito, cujusmodi ſunt, qui apud nos fiunt, venti & tempeſtates. οἷον ὁλολαμπῆ. Acutius I.C. Scal. cap. 26. L. L. quod ajunt α in υ apud Græcos verti eo exemplo, ὄλυμπος, quaſi ὅλος λάμπων, falſi ſunt. Eſt enim ὅτι ὀλλύων πόδας, montis nomen ob altitudinem. quem cum aſcenderent, interrogati quò irent, dicebant in cœlum: unde* cœlo *communicata vox. Ab* æther *eſt* æternus, *quaſi* ætherinus: *quia cœlum ſit ἀΐδιον καὶ ἄφθαρτον καὶ ἀναλλοίωτον, in ſchola Peripateticorum. Forma talis, ut à* ſuper *ſupernus: ab* infer *inferus, infernus: ſic ab* æther æthernus. Sempiternus *quaſi* ſempæternus, à ſemper & æternus. *Igitur ſecundam producit, quod vult Scaliger. Diſcrimen:*

men: æternitas *ſinem tollit*: perpetuitas *interruptio-nem. Illa extrema: hæc medium deſignat, h. e. perpetu-itas eſt continuitas, cùm non intermittitur aliquid. Qui loquuntur aliter (inquit I. C. Scaliger lib. de plant.) eos neque pro Latinis haberem, neque in numero Philoſopho-rum.* Æviternus *ab ævo: plus eſt quàm æternus.*

Æthon, *αἴθων: ab αἴθω; quod ad Hebr.* אוד ud, ad, *torris, aduſtio.* Ex *eadem origine ſit* αἶτνα, Ætna. *Ar-det enim; &* atram prorumpit ad æthera nubem Turbine fumantem piceo & candente favillâ: *ut Virgilius elegantißimè deſcribit Lucretio eſt* ignis Æt-næus. *Senecæ, Ætna* fervens: *Lucano* ardens: *Statio* ignifera. *Ariſtoteles*: ἐμπεριέχει δὲ καὶ πολλὰς ἡ γῆ ἐν αὐτῇ καθάπερ ὕδατος, οὕτω καὶ πνεύματος, καὶ πυρὸς πηγάς. *Nominat* πηγάς. *Sic apud Pindarū*: πυρὸς ἁγνόταται παγαί, *de eodem monte.*

Ævum, *αἰών, quaſi αἰὲν ὢν vel ὄν: ſicuti Philoſ. lib. 1. de cœl. docet. Et de mundo*: ἐν αἰῶνι ᾧ οὔτε παρε-λήλυθεν οὐδὲν, οὔτε μέλλει, ἀλλὰ μόνον ὑφέστηκεν. Maurus: Ævum propriè æternitatis eſt. *Inde Arno-bio* longævus *eſt immortalis Ævum enim eſt longum illud, ſine fine. Et per longum,* ἐκ περισσῆς θήκης, *exprimi-tur tam duratio ipſa, quàm collatio cum hoc noſtro ſive ſeculo, ſive vitâ, ſive tempore. Omnia iſta perbrevia.*

Horatius:

Vive memor quàm ſis ævi brevis --

Et Silius: -- Currit mortalibus ævum.

Scilicet ævum pro tempore, aut vitâ: Vt ſolent Poëtæ. Similiter Herodotus, τελευτῆσαι τὸν αἰῶνα, *finire vitam. Non propriè, ut diximus. Et ſuperaddam Damaſceni*

ſceni illud: ὅπερ τοῖς ὑπὸ χρόνον ὁ χρόνος, τοῦτο τοῖς ἀϊδίοις ὁ αἰών: *quod iis, quæ tempori ſubjecta ſunt, eſt tempus, id æternis illis eſt ævum.* Ævitas, *contractè* ætas. *Antiquè* Etas, *ut videatur potiùs fieri ab* ἔτος, *quod ab* עת, eth. Vetus *ab ætatis magnitudine, quam ve infert, apud Agell: l. 16. c. 5. Aut potiùs dictante Ioſ. Scal. vetus quaſi* βουέτης. βου *intẽdit. Ab* ἔτος, Veteratores *callidi dicti à multâ rerum gerendarum vetuſtate. Iſidorus l. 10.* Inveteratus, *quòd ſit multi veterisq; uſus in malitia. Ita ex Græco Dan. 13. dicitur:* inveterate *dierum malorum. Aliâs tamen naturâ iſta ſunt* γένικά. Senex, *(verbum eſt* ſeneo, *quo & Catullus uſus eſt; à quo* ætas ſenecta:*) dicitur quaſi* ſeminex, *i. ſeminecis, ſeu morti propinquus. Aut rectiùs ab Heb.* זקן *i. ſenex fuit, ſenuit. A ſene eſt* ſenatus. *Cic. Cat. Maj. aſſerit: à ſenibus appellarunt majores* Senatum. *Iſidorus:* Senatui *nomen ætas dedit, quòd ſeniores eſſent. Idem ait Feſtus, Plutarch. alij. Itaq; Priſcianus non rectè: q.* Senatus *ſit à* natus. *Ovid. 4. Faſt. Nomen & ætatis mite* Senatus *habet.* Senaculum, *i. locus Senatorum, Feſto: aut ubi ſenatores conſiſterent, Varroni.* Senecam *Caſſiodorus dici putat, quòd canus, quaſi* ſenior, *natus ſit; cui primitus id nomen inditum. Vt de Ergino Argonaute à Pindari Scholiaſte traditur: de Tarcone Tyrrheno & Cygno Trojano ab Euſtat. & Cœlio lib. 3. cap. 27.*

Ager, ἀγρὸς: *quod eſt ab* ἄγω & ἀρῶ. *Vt ità alludat Varro: l. 4. de Ling. Lat. Ager dictus eſt, in quam terram quid* agebant, *& unde quid agebatur, fructus causâ. Hebræis* אִכָּר ikar, akar, *eſt agricola. Varro:*

agroſus,

agroſus, ἄγριος, ἀγρικός. Agellus deminutum. Vnde Agellius approbante Lipſio. Talia n. nomina Romanis conſueta olim fuerunt; ut notavimus. Alias eſt A. Gellius. Sed Priſcianus & Giſanius improbant, è priſcis codicibus & monumentis. Varro, Ager arvus, eſt conſitus; paſcuus, florens. Idem de re Ruſt: exponit arvum, quod aratum, nec ſatum eſt. Plautus Trucul: Non arvus hic, Sed paſcuus eſt ager. Ager novalis (inquit Paulus) eſt terra proſciſſa, quæ anno ceſſat, & quæ à Græcis, ὁ καὶ ἡ νέος καὶ νέωμα vocatur. In quo autoritatem Varronis ſecutus videtur, dicentis: Ager reſtibilis, qui reſtituitur ac reſeritur quotannis. Contrà qui intermittitur, à novando novalis ager. Aut reſtibilis, à reſtando, qui reſtat: ſicut proſtibile & proſtibulum à proſtando. Iul. C. Scal. in Theoph. de plant. reſtibilis ager is eſt, qui tulit ſegetem ac rurſus ſeritur. Plin. l. 18. cap. 19. Novale eſt, quod alternis ſeritur annis. Idem quoq; ſentire videtur Feſt. Pomp. qui dicit: Novalis ager novæ relictus ſementi. Sunt, qui volunt novalem eſſe arvum, tunc primùm ad ſementem proſciſſum. Quorum eſt Servius, qui inquit: dicimus & has novales & hæc novalia. Propriè novales tunc primùm arva proſciſſa. Quod ita ſenſiſſe Virgilium palam eſt illo verſu: Tàm culta novalia miles habebit. Valla lib. 6. cap. 42. Vervactum dicitur, à ver & actum: quòd vere agitatum ſit, quo tempore in aliis ſit ſeges, I. C. Scal. in Theoph. Ab ager ſit peragro, peregrè: ab antiquo peregris. Vlpianus Tit. de Caduc. perege: (inquit) factus ſit Peregrinus, qui multos agros pererrat. Idem Hoſtis olim nominabatur apud Var. & Cic. 1. offic. qui proprio nomi-

ni

ne perduellis *eſſet, is hoſtis vocabatur.* Hoſtis *apud majores noſtros dicebatur, quem nunc* peregrinum *dicimus. Id nomen durius jam effecit vetuſtas. Exempla è Plauto petuntur. Rud. act. 2. ſc. 4. Cur tu aquam gravare amabo, quam* hoſtis hoſti *commodat. Trin. act. 1. ſce. 2. Hoſtséne an cives comedis? Sed & origo idem innuit,* ὅϛις. *id eſt, quicunque, peregrinus, qui è variis nationibus. Ab eodem eſt etiam* Hoſpes. *flexu Æolico.* ὅϛις ὅσπις: *ut* ϛάδιον σπάδιον. Hoſtilitatem *an quis dicat, non meminit I. C. Scaliger cap. 70. L. L. Vſus verò Seneca: an alius veterum, neſcio.*

Agger *ab* aggerendo, *Græcè* χῶμα. *Hebr.* אָגַר agar, *id eſt, congeſsit, aggregavit: idq; de frumentis potiſsimum: ut ita agrum quodammodo ſpectet. Servius 10. Æn.* agger *propriè terra illa, quæ vallo facto propiùs ponitur.* Gerulus. *à Gero. Ioſ. Scal.* gerulus *apud veteres non* ὁ βαϛάζων, *ut poſtea: ſed* πϛάτλων, καὶ πϛακτὴϱ *dictus eſt, ut Plautus,* Geruli figulos *dixit gerulos & figulos, id eſt,* πϛακτῆϱας καὶ πλάϛας. Congerones, *qui aliena ad ſe congerunt.* Eggero, *non egero: Nempe ut* Aggero: *ut ſit diſcrimen ab* Egero, egeris, gerit: *ut ſatisfiat libris veteribus, qui habent* Eggero, *teſte Manutio.* Geſtio *à gero, geſtum, id eſt, à nimio corporis motu. Hoc eſt exulto.* Suggeſtus & ſuggeſtū, *à ſuggero. Significat, quidquid ſuggeritur: locus editior.* Suggrundia, *quaſi* ſuggerundia, gerundia: Suggrunda *extrito i. pars in tecto.* Grande *quaſi* gerande: *quando multa* aggeruntur. *Plaut. Caſ. a. 5. ſc. 2. ubi illum ſaltum video obſeptum, rogo, ut altera ſinat ire, ita quicquid erat,* grande *erat. Ad id I. Dou-*

za: Grande *illud, neſcio quid opinione grandius in ſe habet. Peculiariter enim frugum ac olerum fœtibus convenit: quod & Maronis* grandia *frumenta & vegran*dia *farra apud Ovidium: tùm verba illa ſolennia in ſacris ruſticis ritè pronunciari ſolita confirmant apud Catonem: Mars pater, te precor quæſoq́; uti tu fruges, vineta, virgulta* grandiri, *beneq́; evenire ſinas. Pacuvius: Nec* grandiri *frugum fœtum poſſe, nec miteſcere.*

Aggos, ἄγγος: *ab Hebræo* אַגָּן, aggan, *vas latum, & profundum.* aggeum, ἀγγεῖον.

Agnes, ἁγνή. *A caſtitate aut puritate morum,* ἁγνὸς, ἅγιος *ab Hebræo* חָגַג, hagag, *id eſt, ſanctificavit, ſanctus & purus extitit. Ita* Catharis, catharus, *καθαρὸς, à* טָהַר, thahar *mundus aut purus fuit,* טָהוֹר thahor, *mundus. Item* ὅσιος *à* חָסֵד *ſacravit. Ita etiam* Agatha, *ab* ἀγαθῇ. ἀγαθὸν, *nunc bonum ſignificat; per initia pulchrum deſignabat: quod dignum eſſet ſpectatione:* ἄγαν θεατόν.

Agnus, *ab* ἁγνὸς: *quod ſit hoſtia pura, immolationi apta. Aut ab* ἀμνὸς, *quod eſt agnus, apud Feſtum. Mutârunt literam diſcriminis causâ.* Ἀμνὸς *à* μένος *præfixo* α *στερητικῷ: ut ſit quaſi* ἄμενος, *vel à* μνοῦς *ſignificante mollem, ſeu teneram lanam.* Ambegnus *ab agno.* Ambegni *bos & vervex appellabantur, cùm ad eorum utraq́; latera agni in ſacrificium ducebantur. Apud Hebræos* טָלֶה *eſt agnus: unde Græcorum* ταλάσιον, *lana, quam agnus ſuppeditat. Horat.*

Dulce pellitis ovibus ——

Ovid.

Ovid.

Lanigeræ conjuge debet ovis.

Qui à παλάω faciunt, vix morſum effugiunt.

Ago, ἄγω, *Heb.* נָהַג nahag, ag, *id eſt, duxit, egit, abegit. Sicut* δονῶ *à* נוד nod, don, *inverſim.* Agon, ἀγὼν: *ſimpliciter ab* ἄγω: *Vt* ἀγωγὴ, ἀγωγός. *Itaque Grammatici hîc malè ambages quæſivêre.* Agonius, *quaſi Deus, qui praeeſt rebus agendis, Feſtus.* Agona ſive agonalia, ἀπὸ τῶν ἀγώνων, *id eſt, à ludis ſive certaminibus Græcorum dicta, Ovid. 1. Faſt.*

Pars, quia non veniant pecudes, ſed agantur, ab actu
Nomen *Agonalem* credit habere diem,
Pars putat hoc feſtum priſcis *Agnalia* dictum:
Una ſit ut proprio litera demta loco.
Aut quia prævisos in qua timet hoſtia cultros,
A pecoris lux eſt ipſa notata metu.
Fas etiam, fieri ſolitis ætate priorum
Nomina de ludis Græca tuliſſe diem.
Et priùs antiquus dicebat *Agonia* ſermo;
Veraq; judicio eſt ultima cauſa meo.

Ab ἄγω *faciunt etiam Græci,* ἀγέλη: *ſed potius ab Heb.* עֵגֶל, egel, *id eſt, vitulus, bos, qui gregem faciunt.* Actioſa *ſuſpicatrix ab agendo, apud Varronem: ſicut factioſus.* Age, ἄγε: *militare verbum fuit. Item* apage, ἄπαγε. *Apud Hebreos eſt,* Hoi, *vox urgentis, id eſt, age,* δεῦτε, *agite.* Agolum, *id eſt, baculus paſtoris, Feſtus.* Agmen *quaſi* agimen: *aut à ſupino actum* agmen: *ut à ſtratum ſtramne, à motum momen. C autem & G*

ſunt literæ cognatiſſimæ. Græcis eſt ἄγημα: Hebræis אֲגַף, id eſt, agmen, copia, militaris cohors. Lucretius:

—— Fluit agmine dulci:
Virgil. — leni fluit agmine Tibris.
Idem — agmen aquarum.

Agmen igitur vox generalis. Et vanum, quod Servius reſtringit: agmen (inquit) propriè dicitur ordinata multitudo, ut eſt exercitus. Neque enim in uno loco ſtans, agmen vocatur: aut ſi inventum fuerit, uſurpativum eſt. Hiſce Servij nemo facilè credet, niſi ſervus forte alienæ opinionis. Ab abigo eſt abactor; ἀπελάτης: vox itidem generalis. Ob eminentiam, Iſidoro eſt pecorum fur: vulgo abigeus. Ambigo, id eſt, circumago, ab ἀμφί. Cicer. quod ambigitur inter peritiſſimos, non eſt difficile. Et Lucret. ambigitur ſtatus - id eſt, circumagitur, variè agitatur. Ambages ab illo circulo aut circuitu. Ariſtoteles vocat τὰ κύκλῳ, quæ Latini Ambages. Ab ambigo fit & ambiguum, id eſt, dubium. Qui enim dubitat, in partes non unas diſtrahitur. Igitur, quando Comicus ait: ambigunt de finibus: ſubintelligatur caſus accuſativus. Id eſt, alter agit alterum, ſeu trudit, & quidem variè: hoc innuit AM. Ad hanc faciem etiam formatur exiguum, id eſt, quod facilè expelli, aut extra agi poteſt. Vſitatè eſt parvum, leve, tenue. Talia enim exiguntur. Ab exigo. Adigo: adagium à Varrone dictum ex uſu veterum interpretemur: quòd è ſuâ primâ ac propriâ ſignificatione agatur ad aliud indicandum. Non autem quaſi circumagium, utpote quòd in ore omnium circumferatur, quemadmodum

dum malè ſcripſere: I. C. Scal. lib. 3. Poet. cap. 84. Dictum quoq; idem abagio. Prodigo, *apud Plautum, id eſt, projicio, aut ago: e. g. patrimonium, quaſi nihil curem. Hoc enim infert* PRO. Prodigus, prodigalis, *à prodigendo.* Satago, *id eſt, Solicitè ac diligenter ago, quantum* ſat. *Quinctil. lib. 6. cap. 4. vim verbi ita declarat: Afer venuſtè Manlium ſuum multùm in agendo diſcurſantem, ſaltentem, manus jactantem, togam dejicientem & imponentem, non agere dixit, ſed* ſatagere: *Græcis* μεριμνᾷν. Dego *à* de & ago *ſemper habet vim* ἐλαττώσεως. *Vt apud Plautum:* degitur *corium de tergo meo. Ita degimus vitam, ævum. Quia* καθ᾽ ἡμέραν *minus fit, & nos unà. Gloſſar.* Degentes, διάγοντες. *I. C. Scal. lib. 1. de L. L. cap. 32. A breve tranſit in longum, ut* indago. *Et ratio eſt evidens: concreverunt enim vocales duæ. Mihi ſic videtur:* Indago *per concisionem dicitur, pro* indagito, *indagitare. Hinc indagavi, indagare: non indigere. Ita ex* ſalito *factum eſt* ſalto. *Cæterùm &* Vagor *pari formulâ explanetur.* Vago, *quaſi ve*-agito, *id eſt, valde: nunc* vagor, *id eſt, ve agitor. Paſſionem enim manifeſtò oſtendit. Feſtus:* Supervaganea *avis vocatur ab auguribus, quia quaſi in altiſſimis ſuperq; omnia vagatur.* Cogito, *id eſt, coagito vel ſimul agito. Notat ſerietatem: quia eſt frequentativum. Terent. in animo cogitat irata. Aliàs nudè cogitare eſt* νοεῖν, *aut* ἐννοεῖν. *Propter enim crebram ejus uſurpationem Mens omittitur: interim neceſſariò ſubintelligatur. Alioquin cogitare erit* συνάγειν, *aut aliquanto plus.* Fatigo, *id eſt, fatim agito.* Fatim, *id eſt, plurimum, nimis. Inde* fatigo, *eſt laſſo. Vbi enim a-*

ctio nimia, aut juſto crebrior, laſsitudo conſequitur. Negito, *quaſi* ne agito *: poſtmodum* Nego, *ut indago, pro indagito.* Cogo, *id eſt,* coago, Cic. *pro A. Cecinna :* coacti *ſunt ij, qui ab aliquo ſunt unum in locum congregati : quia plerunque ubi multitudine opus eſt, homines cogi ſolent.* Coquo, *id eſt,* cogo aquam. *In coctione enim humiditas expellitur per calorem. Ex Ariſtotele videre eſt : qui ponit τὸ ὑγρὸν ἀόριστον, quod terminatur poſtea ac perficitur coctione : hæc quippe τελείωσις eſt. Hebr. עֻג,* kog, *id eſt, coxit panes. Et עָגַג, id eſt, coxit placentas.* Cocula *ſunt vaſa coctioni apta, aut ligna arida, Feſtus.* Præcox *&* præcoquum *apud Lucil. Varron. Non. Nævium. Vt poma* præcocia, *quæ maturè coquuntur à calore Solis.*

Recoctus *: Horat.*

—— Sæpè recoctus
Scriba ex Quinqueviro corvum deluſit hiantem.

Ibi Helenius Acro : Recocti *dicuntur ſcribæ, qui ſæpius, cum pro-conſulibus ad provincias miſsi exercitatiores facti ſunt uſu ipſo & frequentiâ. Solent autem mitti Quinqueviri, qui, cum rediiſſent, vendebant decurias ſuas, & Quinqueviri dicebantur. Quòd ſi voluiſſent iterum magiſtratibus apparere, & fructus priores percipere, cocti dicebantur. Cumq́; ſæpius hoc factitabant,* Recocti *: Ioſ. Scaliger.* Actutum, *id eſt, αὐτίκα, per ἀναδίπλωσιν, pro actum. Terent. dictum actum : Ita &* Actutum. *Aut potiùs κατ' ἀναλογίαν : ut* verſutum, cinctutum *: ita &* actutum *dicitur.* Strategema, *στρατήγημα : ab ἄγω & στρατιὰ, vel στρατός. Hoc*

ab Hebræo שֵׁרֵת, *id eſt, miniſtravit, ſervus fuit: à quo, ſi à ſiniſtrâ verſus dextram legas, etiam* θρησκεία. *Græci* στρατιὰν *peculiariter ad ſervitutem militarem traduxere. Hinc* στρατιώτης Stratiotes & Stratiota. *Inde Syrus ſuum fecit* אַסְטְרַטְיוּטֵא *Aſtratfute. Si apud Græcos ſubſiſtas*, ſtrategema στρατήγημα *propriè erit militiæ. Cicero vocat conſilium imperatorum 3. de Nat. Deor.*

Axis, ἄξων. Ambaxi, *qui circum eunt, & catervatim.* Ambaxes *ſive* ambaxi *componitur ex* Am *&* axis, *id eſt, glomerati, ut ambaxi, ita* Semaxi *dicuntur. Tertullianus apologet. cap. ult. Licèt nunc* Sarmentitios *&* Semaxios *appelletis, quòd ad ſtipitem dimidij axis revincti ſarmentorum ambitu exurimur. Hæc ille. Et ſignificat adeò crebrum in majores illos noſtros & in religione proceres ſupplicium hoc fuiſſe, ut in illudium convicium'q; venerit.* Sarmentitius *à ſarmentis.* Semaxius *à ſemi & axis.* Aſſeres: *noſtrum (inquit I. C. Scal. in Theoph.) vocabulum* aſſeres *Græcam habet originem* ἄξονες. *Fortaſſe indidem deminutivum,* ἀξάνιον, *& alterum porrò* ἀξαρίσκος. *Idem lib. 1. L. L. cap. 28.* Ξ *falsò negârunt mutari. Namq;* ἄξονες, *aſſeres, non ab aſſidendo ut, dixêre. Et Filius Scal. in Feſtum,* Axis, axeris, *ut ſus ſueris, Iovis Ioveris, bovis boveris, nucis nuceris: X in S: unde veteres indifferenter* coaſſare *&* coaxare *dicunt. Hujus imitatione factum eſt &* Aſcia, *quaſi* Axia, *ab* ἀξίνη; *quod ab* ἄγω, *ut ſcribunt. Nî placeat Heb.* חָצַב, *id eſt, excidit, polivit aſciâ. aut* עֲצַר *quod ſimile.*

Ajax, *i. αἴας. Ipſe enim apud Sophoclem fatetur, ſe rectè nominatum à luctu & lamentatione. Ab αἰάζω; quod eſt ab αἶ; aut ab Heb.* אח ach: *quod nota παθήματος: à quo etiam ἀχέω, ἄχος.* Inde Achaia *Græciæ regio & peninſula, exponitur luctuoſa aut triſtis. Cæterùm Virgilius innuit nomen illud Ajacis:*

Dic quibus in terris inſcripti nomine regum
Naſcantur flores ——

Flos inquam, qui vulgo dicitur conſolida regalis, *præſertim purpureus, non obſcurè oſtendit literas AI AI, ſi folium corniculo adhærens paulùm explicetur. Ovid.*

Ipſe ſuos gemitus foliis inſcribit & AI AI,
Flos habet inſcriptum funeſtaque litera ducta
eſt.

Cæſalpino eſt Hyacinthus poëtarum. *Iterum teſtis Ovidius;*

Tempus & illud erit, quo ſe fortiſſimus heros
Addet in hunc florem folioq; legetur eodem.

Et Theocritus.

Νῦν ὑάκινθε λάλει τὰ σὰ γράμματα καὶ πλέον
AI AI
Λάμβανε τοῖς πετάλοισι ——

Alabaſtrum *eſt vaſculum è levi ac lubricâ materie factum; quod quia propter levorem non facilè poteſt manibus teneri, ſed elabitur illicò; inde nomen accepit: ab α privante & λαβεῖν.*

Alaſtor, *ἀλάστωρ, qui facit τὰ ἄλαστα, quæ non latent & quorum non facilè obliviſcimur ἄλαστον, Doricè pro ἄληστον; à λήθω, λάθω.*

Albis

Albis *I.C.Scalig.in Hypercrit: Albim mediam ſecare Germaniam & ſcriptum eſt ab autoribus,& nomen ipſum id indicat. Quippè ea vox medium ſignificat. Faceſſant igitur nugæ plebejorum, qui ab* undecim *ridiculè trahunt, quaſi in illum tot flumina exonerentur. Id enim* undecim *Germanicâ linguâ aſſonat quodammodo.*

Album ἄλφον. *Sabini* alpum *dixêre. Et adhuc* Alpes; *à candore nivium, quibus operiuntur. Gloſſar.* Alpes ὄρη ὑψηλά. *Et quia montes alti, nix facilè ibi durat. Hebr. eſt* jachol לָבָן, *id eſt*, λευκός. *Inde* Alban, albus, ἄλφος; *ſi vocalis initialis primùm legatur. Rad. eſt.* לָבַן, *id eſt, lateres fecit ſubalbos. Inde & nomen proprium*, Laban, *id eſt, albus, candidus.* Labana, *luna ſive albedo, aut tus, aut later. opidum Sacerdotum in tribu Iuda Ioſ. 15.*

Alcides. *Vt à Priamo Priamides: ab Anchiſe Anchiſiades: ab Ænea Æneades; Sic ab* Alceo Alcides; *Scilicet* ἀπὸ τῆς ἀλκῆς; *à robore utriusque. Hic propterea Virgilio eſt magnus; Lucano magnanimus.* Ἀλκὴ, & ἄλξ *ab Heb.* jachol יכל *viribus valuit, potuit. Apud eosdem eſt* Alkum, אַלְקוּם; *ex* אַל *id eſt non; &* קוּם. *Notat heroëm, cui nemo* ἀντάνα ςῆναι, *aut reſiſtere poſſit. Sept. Interp. eſt* δημηγορῶν. *Aliud verò eſt* Alce, ἄλκη; *nomen animalis. Ab* אַקּוֹ akko, *Græci impoſuerunt liquidam; ne ſit* Acca. *Interpres vertit tragelaphum.*

Algeo ἀλγέω; *doleo, patior frigus. Feſtus;* frigus *dolorem cõcitat, adeoq́; vitalium inſtrumentorum hoſtis eſt acerrimus.* Algus algu, *pro algor in Accio. Nõ. Plaut. Nam & Græcum eſt* ἄλγος. Alſior *aurula, i. e. frigi-*

 dior,

dior: Ab alſus a. um Alga, quia in frigidis locis proveniat.

Alius ἄλλος. Alterum λ migrat in I. ut in aliis. Alid pro aliud habet Catullus; ut & alis pro alius. Aliuta pro aliter, Feſtus. Alter eſt alius uter: item alterus fuit receptum, ἄλλος ἕτερος. Itaque in fœmininis etiam duravit altera, alteræ. Alteruter, alterutrius & alterius utrius. Nam M. Tullium & in Protagora, & in epiſtolis, ipſumq; Catonem in Oratione de Ambitu, alterius utrius ſcripſiſſe conſtat. Itaque cùm dicimus, Alterutrius; vox illa alter, hoc loco non eſt Rectus, ſed Genitivus caſus, & priſco modo amputatâ vocali cum ſibilo. Ab alter eſt alteratio, ἀλλοίωσις. Vox nova, ſed elegantiſſima, & maximè neceſſaria. Pro ea Ciceroniani quidam delicatiores malunt commutationem. At hæc multò generalior, quàm ut ad anguſtias ἀλλοιώσεως torqueri debeat. Ab alter eſt etiam adulterium, quaſi ad alterum, aut alterius torum: quanquam TERIVM non à Toro, ſed altero producitur. Nota coronidis loco, Alioqui tertiam eſſe longam contra vulgi pronunciationem. Ita enim & Cæteroqui effertur. Horat. lib. 1. ſerm. Quòd mœchus foret aut ſicarius aut alioqui. Idem: Mendoſa eſt natura, alioqui recta --

Allodium, apud Iureconſultos, Quibus bonum allodiale eſt, cujus poſſeſſor eſt ſine lode i. e. nemini ſervit Ita enim exponũt. Alciatus in parerg. oſtendit à verbo laudo eſſe. At verò qui elegantiorem literaturam cum Iurisprudentiâ conjungit, non negabit, eſſe Græcæ ſtirpis, quaſi ἄλλο ἴδιον, ita ut opponatur feudo. Hinc I. Beluiſius vocat allodium, jus proprium & à nemine, niſi à ſole DEO re ogni-

recognitum. Alij ducunt ab a litera στερητικῇ *&* leudes *ſive* leodes: *quòd allodij poſſeſſor nullius ſit vaſallus: quaſi* leudes *ſive* leodes, *vaſallos aut fideles notet: à Gallicanâ voce*, leaux *ſive* loaux, *ita notante Cujacio. Alii à diviſione agrorum captorum, quorum pars dimidia militibus: alia pars promiſcuæ multitudini aßignabatur, quod nobis ſonat*, Allen Leuten / *atque hinc ea portio*, allodium, *dicta: Vt refert Vultejus l. 1. de Feud. c. 12. Illud verò certum*, allodium *dici prædium optimi juris, ab omni fide & ſervitio liberum, ſemperq́ opponi feudo.*

Almus. *Apud Chariſium* almities, *id eſt, habitus rerum almarum; ſicut à canus canities. Ab* alo, ἀλδῶ, ἄλμα. *Inde terra, alma mater: Venus alma: dulcedo alma dicitur à Lucretio. Gloſſar.* almities, ἄυξησις ἀρχῆς. Alma, κλυτή, ὡραία, θρέπτειρα. Almitus, ἀνατροφή, ἀναγωγή. Altellus eſt ὑποκοριστικόν. Altus, altulus, altellus. *Significat* θρεπτὸν, τρόφιμον, *alumnum. Ita vocabant, qui expoſiti erant, & inveniebantur, qui eos tollerent; Ioſephus Scaliger in Feſtum.* Alumnus *& qui ab aliquo alitus eſt, & qui aliquem aluit, ſecundum Nonium Marcellum quem carpit Laur. Valla libr. 6. Elegant. cap. 1. ſed audaciter, ut aliàs ſæpe. Et quidem formatur* alumnus, *ab* alitum: *ut autumnus ab auctum. Omitto exempla, quæ pro Nonio faciunt, ſatis luculenta. Vt Varronis, Taciti, Plinij, Capri in fragmento de orthographia; etiam Virgilij in Ceiri:* - - Communis alumna Omnibus: *quod etiam doctiß. Caſpar Barthius notat. Gloſſar.* Alumnus, οἰκοτραφὴς, τρόφιμος. *Ab* alo *eſt* aleſco, *antiquum in Var-*

in Varrone de ruſt. Coaleſco, coaleo, coalui. *Olim enim* aleo, *nunc alo. Alii* coaleo, *quaſi* cooleo; *ſed prius magè approbant.* Oleo *enim in compoſitis nunquam mutat O, in aliam.*

Alnus, *ab* אַלּוֹן allon, alno; *quod idem; vel quercus, ſecundum Hieronymum. Virgil.*

— *Proceras erigit alnos.*

Et Ovidius: longâ procerior alno.

Alpha, ἄλφα, *ab Hebræorum* Aleph. *Inde fecerunt* τὸ ἀλφεῖν, ἀλφαίνειν *i. e. invenire, excogitare, diſcere. Aut ab* alaph אָלַף *i. e. didicit*, ἔμαθε, *ordiens à primis elementis.* ἀλφὴ *&* ἀλφὰ *eſt ſtudium, inventio. Sic etiam* Δέλτος, *à literâ* Δ: *aut à* דֶּלֶת, deleth, *tabula, tabella.*

Alſine, ἀλσῶδες, *quod delectatur opacis: & gaudet nemoribus,* ἀλσηΐδες νύμφαι, *i. e. memorum nymphæ. Talis ea herba,* Alſine, ἀλσίνη, ἄλσος, *i. e. lucus, locus nemoroſus.* ἄλσος *ab Hebræo* אֶשֶׁל aſchel, alſch, *id eſt, nemus.*

Altum παρὰ τὸ ἄλθεσθαι. *Æoles enim, quos Latini ſecuti ſunt, multas detraxerunt aſſpirationes.* Altè ligatus, *i. e. ſuſpenſus, apud Nonium. Aut ab Hebr.* עַל al, *quod idem. A Rad.* alah, עָלָה *i. e. aſcendit, ſurſum evectus eſt. Item* עָלַז alez, *eſt ſaliit.* Altum *ponitur pro mari profundo. Plaut. Mil. ubi ſumus provecti ab* altum. *Virgil.*

— — terris jactatus & alto.

Etiam in ſacris: ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος. *Verterunt in* altum. *i. e. ubi maxima maris profunditas. Vt altum*

altum: ita etiam ab Hebræo eſtſalire; vel ſi Græcanicis magè delectaris, ab ἅλλεσθαι *id e. ſalire, quod eſt moveri in ſublime, vel tanquam medium, vel tanquam metam. Ejus frequentativum* Salitare, *à ſalitum: unde conciſum* Saltare *à ſaltum.* Salij *fuerunt ſacerdotes Martis: dicti à* ſaliendo, *quòd ancylia circumgeſtantes, ſalire ſoliti ſunt.* Ancyle *autẽ fuit ſcutum breve, quod Numa Pompilio regnante, de cœlo cecidiſſe fertur. Ovid. 3. Faſt: Iam dederat* Salijs à ſaltu *nomina dicta. Ancyle δὲ ἱππεῦς ὅπλον ἀσπιδίσκάριον* Gloſſarium. Salax, *qui ſalit: ut fugax à fugio: rapax à rapio. Non à* ſale. *Etſi hoc Venerem ſtimulat: tamen analogia repugnat & autoritas. Tribuitur enim animalibus, quæ nunquam veſcuntur ſale. Ovid: erucæ* ſalaces *non quæ ſalſos, ſed quæ* ſalire *faciant.* Salacio, *i. e. libidinoſus & impuræ vitæ: ut à* ſenex ſenecio: *ita à* ſalax ſalacio. Salix, *quia ſaliendo veluti creſcit: ob humiditatem, quâ gaudet: ut* ἰτέα, *ab* ἰέναι. *Apud Ovid: amnicolæ* ſalices. Salicetum, *conciſè* ſalictum. Lupulus ſalictarius, *quia* ſaliendo *quaſi in altitudinem vergit. Aut à* Salicto, *cui crebriùs etiam increſcit.* Saltus *in quo feræ ſaliant, à ſaltum.* Salebræ, *ubi crebriùs ſaliendum.* Saltuatim, *quaſi per ſaltum.* Saltim, *ſicuti paßim, cæſim, punctim; vulgo* ſaltem: *cujus ſignificatio eſt ἐλαττωτική, id eſt, deminutiva; ſumta ratio à ſaltu. Agell. l. 12. c. 14.* Saliſatores *vocati ſunt, quia dum eis membrorum quæcumque partes* ſalierint, *aliquid ſibi exinde proſperum ſeu triſte ſignificare prædicunt, Iſidorus lib. 8. c. 9. Alij legunt,* Salitores. *Gloſſarium:* Saliſſatio, παλμός. *Et exſtat libellus Melampodis Ægyptij περὶ παλμῶν. Cælius &*

Vires

Vives ſaliatores *vocant: ſed non ἀναλόγως. A deſultum eſt* deſultorius, *quâ formâ nomina & alia fiunt. Suetonius in Iul. Cæſ. Equos* deſultorios *agitaverunt nobiliſſimi juvenes. Etiam* conſilium *fit à con & ſalio: cùm plures, ut ſic dicam,* conſiliunt, *aut concurrunt & congregantur, ſententiasq́ conjungunt.* Conſultum *ſicut aſſultum, exultum. Lucret:* Conſulta reſultant. Conſualia *à* conſo, *quem conſilij DEVM fecerunt.* Conſul, Proconſul; *conſuetudine extortum hoc fuit: erat enim per initia* proconſule; *ſcribit I. C. Scalig. c. 32. L. L. Ianus Guliel. l. 2. c. 8. fulloniam (ait) mihi hoc capite demereri lubet, eodemq́ elegantem locum Plauti illuſtrare, primore Pœnul. a. 1. ſ. 1. placet* Conſilium. *MI: Immò etiam ubi* expolivero, *magis hoc tum demum dices; nunc etiam rude eſt. Duo olim fullonum officia erant: veſtem eluere & cogere, unum: alterum eandem cretâ candefacere. Illud* conſiliari *dicebant, & ipſam actionem, quòd* inſultu *multo pedum fieret,* Conſilium; *hoc* expolire. *Varro de L.L. lib. 5. cogitatione* concilium, *unde* conſilium, *quòd ut veſtimentum apud fullonem cùm cogitur,* conſiliari *dicitur: ſic reminiſci, cùm ea, quæ tenuit mens ac memoria, cogitantur, & cogitando repetuntur. Quem locum, ut obiter explicem, à paucis perceptum:* cogitare *(inquit) eſt* crebrò cogere, *unde* concilium, *quia cogitur: & hinc* conſilium *in re fullonia, quòd veſtimentum cogat: in animo humano, quod cogitet, i. e. multùm diuq́ cogat ea, quæ memoriâ tenuit. Hæc ille.*

Amaracus *ἀμάρακος, Latiniſſima vox: originis Hebrææ, à* מור mor, mar. *Lege Dioſcoridem l. 3. c. 74.*

Plini-

Plinium l.12.c.24. Pari ratione Ebenus *Græcè* ἔβελ☉· *formatur ab* הָבְן Hofē, hoben. *Ergò meliùs propter* ה Hebenus *ſcribitur. Cognationem habet cum* אֶבֶן efen *lapis propter gravitatem. Ezech.27.v.15. Cornua, dens & hebenus ſunt negotiatio filiorum Dedan. Per* cornua *intelligit* carne rem, *id eſt, cornua monocerotis: per* dē-tem, Schenhabbim, *dentes elephantorum: per* hof-nim, *hebenum*, ἔβενον, *quod melius quàm* ἔβελ☉. *Dioſcor. l.1. c.111.*

Amarantus, ἀμάραντ☉: *flos, qui nunquam marceſcit; dictus inde immortalis. Ab* α *&* μαραίνω: *unde Lat. Marceo, aut à* νάρκόω. *Niſi omnia iſta malis ab Heb.* מָקַק *marcuit, tabuit.* מַק *marcor*, μάρανσις: *item* κακοσμία.

Ambo ἄμφω. *Apud Feſtum* Catampo *genus eſt luſus. Nimirum*, κατ' ἄμφω. *Videntur verba* duo-rum, *qui eum ludum exercebant.*

Ambulo *proprie eſt circum eo, hinc inde vagor, aut incedo*, ἀμφὶ *i.e. circum*. ἀμβολέω: *Sicut* ἀναβολέω. *In uſu eſt* ἀμβάλλω *ſicut* ἐμβάλλω. *Niſi malit quis* τὸ ἀμφι *&* ὁδῶ: *ut* Δ *migret in* L *apud Latinos: quod aliâs ſæpè accidit. Significatus tamen idem. Quamvis* ὁδῶ *apud Græcos non memini cum* τῷ ἀμφὶ *ſolere jungi. Gloſſarium: ambulat*, περιπατεῖ.

Amen ἀμὴν. *Totum Heb. eſt* אָמֵן, *id eſt, certè, verè. Rad.* אָמַן aman, *id eſt, verax, & fidelis fuit.*

Amethyſtus, *quia temulentiæ, aut ebrietati reſiſtat.* ἀμέθυς☉ *ἢ* ἀμέθυς☉ *eſt, non ebrius, arcens ebrietatem*: τὸ μέθυ *eſt vinum.*

Amnis

Amnis *ab ἀμφὶ καὶ νεῖν: quia circumfluit: aut circumnatat.* Antemnæ *dictæ ſunt, quòd inter* amnes *ſint poſitæ: vel ante ſe habeant* amnes, *Feſtus. Gloſſat.* Antemna, *κέρας πλοίου.*

Amo *eſt ab ἅμα id eſt, Simul, unà, quod ab Heb.* עָמַם amam, *quod ſignificat conjunctionem.* Amor *enim eſt affectus* unionis, *vel quo cum re amatâ, aut unimur, aut perpetuamus unionem. Eius cauſa eſt ſpecies ſive repræſentatio, ac forma illa, quæ accidit animo, ut in eo creet diſpoſitionem unionis. Ni allubeſcat Heb.* חָמָה chamah, *id eſt, arſit, incaluit. Virgil.*

Eſt mollis flamma medullas.

Idem.

——Ardeſcitq; tuendo.

Oculi enim ſunt feneſtræ illæ, per quas amor illabitur, Et iterum:

——Cæco carpitur igni.

Horat. quid tibi flagrans amor & libido. Xenophon l.5. de Inſtit. Cyri: ὡς τὸ μὲν πῦρ τοὺς ἁπτομένους καίει, οἱ δὲ καλοὶ καὶ τοὺς ἄποθεν θεωμένους ὑφάπτουσιν, ὥστε αἴθεσθαι τῷ ἔρωτι. Nec in alium ſenſum illud Propertij acceperim: Aridus argutum ſternuit omen amor. Aridus amor, *utpote qui igneus, ſive calidus affectus eſt, qui aridos & ſiccos facit nimiùm indulgentes. Quod autem nonnulli aut fortean pauci, exiſtimant,* aridum *vocari propter ſonum, quem ſternutas edit; nolunt attendere, ita fieri ταυτολογίαν, cùm eò referatur argutum: quod Nonius iuterpretatur* ſonans. *Et ubi aridum idem, quod ſonans? Lucretij iſtud nil juvat:*

Aridus

Aridus unde aures terget ſonus —
Quid eſſet ſonorus ſonus? Neque Virgilij:
—— Aridus altis
Montibus audiri fragor ——
Servius enim: aridus fragor *eſt ſonitus, qualis ſolet fieri ex aridis, cùm franguntur, arboribus. Omne enim quod aridum eſt, cùm frangi cœperit, nimium efficit ſonum. Quod dictum etiam aliquà de Lucretio putetur. Ab amo,* amatorium; *ut poculum amatorium, uſitatè. Medicamentum amatorium, apud Tranquill. cap. 1. in Caligula. Etiam ſic nudè,* amatorium, *ponitur pro philtro, in Quinctil. lib. 7. cap. 1. & 8. Plin. libr. 15. cap. ult. Plutarchus in ſalub. præcept.* φίλτρα καὶ γοητείας *vocat. Horatius in Epod: modò amoris, modò deſiderij poculum appellat. Vt contrà odij potio fingitur à Quinct. declamat 14.* Amaſius, *ut ait Iſidorus libr. 10. quòd ſit pronus ad amorem. Formatur* amaſius, amatius: *hoc ut novatius, novitius, quorum hoc in uſu eſt. Cæterùm ut Lat. ſic etiam Græcanicum* ἀγαπάω *commodè ab* עגב agaſ, agap, *i. flagravit amore, etiam inſano. Ab amo eſt* amita *I. C. Scalig. cap. 29. L. L. Cic. in Lælio:* Amor, *ex quo* amicitia *nominata eſt, princeps eſt ad benevolentiam conjungendam.* Idem Part. *amicitia charitate & amore cernuntur. Nam cùm deorum tùm parentum patriæque cultus, eorumque hominum, qui aut ſapientiâ aut opibus excellunt, ad* Charitatem *referri ſolet. Conjuges autem & liberi & fratres atque alij, quos uſus familiaritasque conjunxit: quanquam etiam charitate ipsâ, tamen* amore *maximè continentur.* Amor *Græcis* ἔρως Eros, ἐρᾷν *Platoni ab* εἰσρεῖν. *Alijs ab* ὁρᾷν: *ex illo:*

F Oculi

— Oculi ſunt in amore duces.

Item: ut vidi, ut perij. Quod verum eſſe nemo dubita
origo tamen Hebr. à רִיעַ riah, irah, *dilexit, coluit a-*
micitiam. Ab ἐρᾶν, ἐρατὸς, ἐραστὸς, Eraſtus; *ſicut &*
Eraſmus: *Poſt etiam* Aſmius. Zelotypiam *Græci vo-*
cant hoc, cùm metuimus, ne de amatæ rei exturbemur
poſſeßione. Propterea M. Tullius interpretatur obtre-
ctationem. *Vbi nos in metu ponit ſuſpicio aliena* tra-
ctationis. *Hoc neq; eſt amor neq; amoris pars: neq; ex*
amore oritur; ſed ex ſuſpectâ amicæ fide. Iccircò Græci
ſcito conſilio, duplici voce indicârunt. Æmulationem ſi-
gnificat Ζῆλος, *non amorem:* τύπος *autem figuram*
potiùs, quàm rem notat I.C. Scal. Ex. 317. *ſ.1. &* Ex. 310.
ſ.2. Amans cum amatâ re unum eſſe, quoad licet, appetit.
Quocirca & hærent, & corpora cõſerunt: & ſpiritus du-
os oſculorum conjunctione, unus ut ſit, faciunt. Id quod
amoris fundamentum cùm putarent eſſe veteres ſapien-
tes, Baſium, *Græcâ voce nominarunt,* βάσις Baſis: *à*
βαίνω βῆμι.

Amplus *I. C. S. in Theoph. de plantis: Amplum ſigni-*
ficat magnum quidem, ſed capax. Dicimus porticum, na-
vim, utrem, dolium ampla. Amplum ſaxum non dicam,
neque ſaporem amplum. Tractum à maris ſpatio, ἀνά-
πλοος contractè ἀνάπλους, πλόος, πλοῦς, πλέω
πλώω. Hinc amplius, ampliare, ampliter, amplifi-
care *qualia ſint, facilè noſcitur. Gloſſar.* ampliatus ηὐ-
ξημένος, amplificus, *μεγαλοφυής.* Exemplum;
cùm ex amplâ materiâ addimus in unum ſimilia, inquit
I.C.S. in poët. Ad iſtam originem pertinet etiam Aplu-
ſtre. *Feſtus ita:* Apluſtria *navium ornamenta: quæ quia*
erant

erant amplius, *quàm eſſent neceſſaria uſu, etiam* amplustria *dicebantur. Gloſſar*: aplustra *περὶ τοῦ πλοίου*.

Amurca, *ἀμόργη*: *ſordes olei. Virgil.*

— nigrà perfundere amurcâ. *ἀμέργω eſt propriè exugo oleas, & amurcam exprimo, inquit Græcus. Quod ſi edictum prætoriũ eſſet, nemo repugnaret fortè. At quia mera cõjectatio; etiam mihi & tibi liberum aut licitum, quod aliis. Sic igitur: primum eſt μέργω. poſtea ἀμέργω, & ἀμόργη: item μόργνυμι, ὀμόργνυμι. Ab* Heb. מָרַק marak *i. purgavit, deterſit, expreßit.* מֶרֶק marak *liquor, vel quidquid abſtergitur, aut expurgatur: uno verbo, amurca. Erit itaq; μέργω & ἀμέργω generatim purgo, vel abſtergo. Quomodo etiam exempla docent: quæ conferre huc non libet, ne ciſtellas aliorum expilare videar. Amurca, quod detergitur, ut ζωμὸς, item κατ' ἐξοχὴν, ſordes olei.*

Anas, anatis, *mediâ brevi: quia avis undis amica à* no, nato: *ſicut νῆσσα, ἀπὸ τοῦ νεῖν: unde &* nare, natare. *Petrus Arbiter: Et pictis* anas *renovata pennis: ex quo diſcis quantitatem mediæ.*

Anathema, *ἀνάθημα, id eſt, donarium, ornamentum, quod adjicitur. Plato conjungit δῶρα καὶ ἀναθήματα.* Anathema *ἀνάθεμα, id eſt, homo execrandus, rejectus. Quia verò ab eodem verbo τίθημι iſta ambo videntur conciliari poſſe, ut una & quidem princeps ſignificatio exſtet. Scil. ut ἐπίθεμα & ἐπίθημα: σύνθεμα & σύνθημα; ſic ἀνάθεμα & ἀνάθημα. Vt ſit, quod ſurſum ponitur vel additur, vel dicatur, ut ita ἀνάθεμα ſit homo ſummo Chriſti judicio addictus aut reliɔ̃9.*

Anculare *apud Feſtum, i, miniſtrare.* Inde anculi

tanquam miniſtri quidam: anculæ, *id eſt, miniſtræ: poſtmodùm flexu deminutivo* Ancillæ; *ut teneræ tenellæ; oſculum, oſcillum.* Ancillariolus *apud Martialem, ut à fari fariolus, hariolus.* Anclare *pro* anculare; *eſtq;* antlare *diverſum. Ducitur ab ἀγκών, id eſt, manus, cubitus; ἀγκύλ☉. Sicut* amanuenſis; *ita* anculus. *Nam operâ manus adminiſtrâ tanquam organi organorum omnia opera fiunt, ac ſervitia peraguntur. Ioſ. Scalig.* anculare, ἀπὸ τῆς ἀγκύλης, *à miniſtratorio vaſe. Turnebus: multi cenſent dicendum eſſe* antlare *&* exantlare. *A quibus diſſentio, &* anclare *puto eſſe* anculare, *id eſt miniſtrare. Vnde &* ancillarum *nomen. libr. 3. adverſ. cap. 10. Livius Andronicus apud Feſtum: Florem* anculabāt *Liberi ex carcheſiis. Quod ſi ab ἀντλεῖν deducitur, ut Feſto videtur, certè litera mutatur. Iovianus Pontanus ab* anno, anniculo, anculo, *facit; tam ineptè tam remotè, ut verba aſſcribere pigeat: præſertim cùm vera jam origo data ſit.*

Androſæmum *eſt è genere Hyperici, ita dictum, quòd ejus folia attrita ſimilem* humano ſanguini *liquorem fundant, ἀνδρὸς αἷμα. Ab eodem ἀνὴρ fit etiam* Androſaces, *quaſi ἀνδρὶ ἄκ☉ φέρουσα, id eſt, homini remedium ferens: quod & Germani ſuâ nomenclatione indicant.*

Anemone, ἀνεμώνη, *herba cujus flos admodum caducus, etiam quovis ventulo. Aut quia ab hoc iſte peculiariter aperiendus. Ab ἄνεμ☉, κατ' ἐξοχήν. Ἄνεμ☉ ab* אָנַף anaph *ſpiravit, flatum edidit. Græci ab ἄω. A ſono ſpirandi. Ab ἄνεμ☉ fit* Animus. *Ab hoc anima, ut ab herus, hera: à dominus, domina: à rex regina*

gina. *Primo ſuo ſignificatu animus, aut anima, eſt flatus, halitus,* πνοὴ. *Plaut. fœtet anima uxoris, id eſt, halitus. Lucret.*

Ex igni, terrâ atq; animâ, procreſcere & imbri.
Cato: Si Deus eſt *animus* nobis ut carmina dicunt.

Animus, id eſt, πνεῦμα, *Spiritus. Cicero 1. Tuſc.* Et agere animam & efflare dicimus. *Virg.* Quantum ignes animæq; valent -- Et: -- Sanguisq; animusque ſequuntur. *Et clariùs adhuc de* Æolo, *qui* ἀνέμοις ἀνάσσει -- mollitque animos & temperat iras. *Horatius*: Impellunt animæ lintea Thraciæ, *id eſt, venti vel auræ. Perſius Satir. 1.* -- pulmo animæ prælargus anhelet. *Animæ, id eſt, ſpiritus, aut aëris,* τοῦ ἀνέμου. *Deinde* ψυχὴ ἡ ἐντελέχεια πρώτη τοῦ ζώου, *dicta eſt Anima. Quomodo Hebræis anima eſt* נֶפֶשׁ, nepheſch, *Anhelitus, vita. A* נָפַשׁ *reſpiravit, animatus eſt reſpirando,* ἐψύχθη. *Item* רוּחַ ruach, *eſt anima, ſpiritus, ventus. A* רוֹחַ, roach *ſpiritum emiſit, ſpiravit. Et* נְשָׁמָה *anhelitus, flatus: à* נָשַׁם *anhelavit. Inde opinio Philoſophorum extitit: quòd anima ſit ventus quidam aut halitus. Propterea etiam vitales* auras *dixére: & divinæ particulam* auræ. *Varro: anima eſt* aêr *conceptus ore, defervefactus in pulmone, tepefactus in corde, diffuſus in corpus. Seneca: quid eſt aliud animus, quàm quodãmodo ſe habens* ſpiritus? *Enimvero non incommodè dictum. Nam paſſim anima etiam à noſtris finitur,* ſpiritus, πνεῦμα. *Vita quæ ab anima, conſervatur per flatum & ſpiritus vitales. Etiam in Sacris eſt*

anima, נְשָׁמָה *id eſt,* πνοὴ ζωῆς. *Nazianzenus:* ψυχὴ θεοῦ κρατέοντος ἄημα. *Etiam* DEVS *ipſe ſpiritus eſt: cujus anima noſtra imago. Proba igitur animæ nomenclatio. Proinde Tertullianus: Stoicos (inquit) allego,* qui ſpiritum *dicunt animam, penè nobiſcum: quia proxima ſunt flatus & ſpiritus. Ab anima eſt* animal. *pro quo uſurpant &* Animans. *Meliùs, ſi legatur* Animas, *atis: ut prægnas, primas, optimas, noſtras. I.C. Scalig. Exer. 216. ſ. 1. uſus tyrannide corrupta eſt vocabuli ratio. Eſt enim* animans *activo flexu. Quid igitur? Animántne animalia, an potiùs animantur?*

Angelus, ἄγγελος, *id eſt, nuncius.* ἀγγέλλω, *nuncio. Spiritus illi ætherij, ſive* πνεύματα λειτουργικὰ, *dicuntur Angeli: à fine, vel ſaltim officij parte. Auguſt. in Pſal. 104. Quæris nomen hujus naturæ? Spiritus eſt. Quæris officium? angelus eſt. Apud Hebræos eſt* לְאַךְ, laach, laag: *id eſt, legavit, nunciavit: ſi invertas, habes* τὸ ἀγγέλλω. *Ab eo fit etiam* Euangelium, *quia bona, aut grata nunciat. Suidas,* εὐαγγέλιον τὸ κάλλιστα διαγγέλλον. *Apud Græcos invenio vocem,* ἄγγαροι *&* ἀγγαρεύω, *à quo recens Latini:* angario, *id eſt, cogo ad operas, vel miniſterium. A Perſis eſſe volunt. Immò à Græcis, ad Perſas. Nempe* οἱ ἄγγαροι, *pro* ἄγγελοι. *Nam L & R in omnibus linguis ſæpè invicem commutantur.* ἄγγαροι, *id eſt, nuncij, miniſtri. Heſych: exponit* βασιλικοὺς γραμματοφόρους. *Briſ. pag. 147.*

Anus & Annus, *idem cum circulo. Priſci duplicabant ſæpè literas diſcriminis causâ: ſicuti hoc nomen variè accipitur. Deminutivum eſt* anulus & annulus: anellus & annellus, *Plaut. pæn. incedunt cum* annu-

latis

latis *auribus. Ab* AM *ἀμφὶ, id eſt, circum. Aut ab Hebræo, ut dicetur.* Ἀμφὶ, ἄμ, *quod Theocritus ſeorſum poſuit* ἄμ μέλλα. *Cato:* Am *terminum, id eſt, circum. Sic apud Plaut. act. 1. ſc. 1. Menæch.* anus, *ut vetus ſcriptura habet, nihil aliud fuerit, quam compes. Quo etiam ſignificatu* annulum *capit Martialis libr. 3. 29. Item libr. 11. 38. & alij.* Anum *item podicem, ejuſdem videri originis dico: præſertim cùm & Græcis* δακτύλιος *dicatur: & plerisq; aliis populis utrunq; ſignificet & annulum & podicem: neque aliter eſſe in Syriaca lingua monuit in Varr. conject. Ioſ. Scaliger. Apud Hebræos* thechorim *ſunt nates, anus: & poſtea,* thechore zahaf, *annuli aurei,* Güldene Ringe / *quod notavit etiam Elias Huterus. Sed &* anus, *id eſt, vetula, ab annis: aliis antiquitatum paulò rudioribus ab* α *&* νῦς. *Feſtus:* Anatem *morbum anuum dicebant, id eſt, vetularum.* Anas, γῆρας; anitas, γραότης, *in Gloſſario. Varro: Tempus à bruma ad brumam dum ſol redit, vocatur* annus; *quòd ut parvuli circuli,* annuli; *ſic magni dicebantur* anni. *Macrob. lib. 1. Sat. cap. 14. Atteius Capito* annum *à circuitu temporis putat dictum; quia veteres* AN, AM *pro circum ponere ſolebant, ut Cato in orig. orat. Pari ratione Hebr.* שָׁנָה ſchanah *annus vocatur à mutatione ſeu revolutione. Radix eſt* שָׁנָה ſchanah, *id eſt, mutavit, iteravit. Sic Græcis quoque* ἔνος *&* ἔνος, *nec non* ἔννος *&* ἔννος, *&* ἐνιαυτὸς, ἀπὸ τοῦ ἐν ἑαυτῷ ἰέναι, *id eſt, quòd in ſe redeat, more circuli. Ab anno eſt* annare, perennare; annotinus. Annales ἐνιαύσιοι: *ſicut à die* Ephemeris, ἐφημερὶς: ἡμέρα. Annona, *id eſt, res frumentaria,*

quæ anno provenit. Heſiodo, βίος ἐπηετανός. *Quid* annus vertens *ſit, docet Cic. in ſomn. Scip. cùm ad idem, unde ſemel profecta ſunt, cuncta aſtra redierint eandemq; totius cæli deſcriptionem longis intervallis retulerint, tùm ille verè* vertens annus *appellari poteſt.* Anniculus *(inquit I. C. Scal. lib. 4. de c. L. L. cap. 95.) non deminuit annum; ſed notat parvitatem ſubſtantiæ, cujus motum anni quantitas metitur*, ἐνιαυτιαῖος. *Idem cap. 98.* Bimus, Trimus, quadrimus, *ab anno ducta, non facile eſt dicere, ſalvâ verecundiâ ineptiendi, quare producant primam, niſi propter conciſionem.* Quotannis, quoto anno. Perenne *eſt, quod toto anno minimè deſit. Vox paſtorum, qui cùm torrentes æſtibus deficere viderent, perpetuarum beneficium aquarum hoc nominis per univerſum anni tractum traduxére; ait I. C. S. in Theoph. de plant. Aliud eſt* Peremne, *quod M. jure retinet; quaſi ab* amnis, *& diverſi ſignificatus ab illo. Feſtus:* Peremne *dicitur auſpicari, qui* amnem *aut aquam, quæ ex ſacro oritur, auſpicatò tranſit. Ad illud Ioſ. Scaliger:* Peremne *auſpicium duplex, univerſum populi, cùm Idibus Martiis amnem auſpicatò tranſiret, &* Annæ Perannæ *rem divinam faceret, ut* annare, perannareque *commodè liceret: alterum magiſtratus; cùm ſcilicet magiſtratus amnem auſpicatò tranſirent, quotieſcunque quid in campo agere vellent. Cicero lib. 2. de div: Bellicam rem adminiſtrare majores noſtri niſi auſpicatò, noluerunt. Quàm multi anni ſunt, cùm bella à proprætoribus & proconſulibus adminiſtrantur, qui auſpicia non habent? Itaque nec amnes tranſeunt auſpicatò, nec tripudio auſpicantur.* Solemne,

ſi tale

ſi tale etiam notet, id eſt, ſacrificium apud antiquos, quod ſolùm ad amnem fuerit peractum, ſanè M meritò retineatur. Si verò, ſicut inprimis olim ac hodieque de annuâ & celebri quadam feſtivitate, aut ſacro uſurpetur: quidni ſolenne amplexemur? Animi cauſâ aliquantulùm excurrere lubido eſt. Et quidem ſolenne ducitur à ſolum & annus: quia cum pompâ quapiam & ritibus peculiaribus ſolùm in anno fiat. Itaque hanc ſcriptionem magnoperè ſuadet nobis & originatio, & εὐφωνία, & analogia, pariaq; exempla. Dicimus quippe annus; annuus; quotannis, bienne, trienne, ſexenne, decenne, ita quoque ſolenne. Nihil hìc urgeo conſenſum eruditorum, qui ὁμοθυμαδὸν τοῖς NN delectantur. Alij tamen magni nominis contrà ſolemne invehunt: quia in vetuſtis codicibus, ac monumentis reperiatur. Et fatetur Manutius libros habere ſollemne cum L L & M ante N contra analogiam, ſicq; ſcribendum ait, propter antiquitatem. At verò hæc ratio non efficaciter agit. Quot enim à ſequenti ætate nitidiora & correctiora facta? ſi ſit opus, exempla plurima in propatulo verſantur. Inſtar multorum unus eſto Virgilius, qui paulo agreſtem aut aſperam Ennij ſcribendi rationem, ad ſummam usque divinitatem perduxit. Igitur inculta illa antiquitas nobis legem non figit. Sed nec in omnibus monumentis, libris, ac lapidibus ſolemne habetur: loquor autem de ſacro anniverſario, non de eo, quod juxta amnem celebratum ſit; tunc enim ſolemne reſpectu originis prævalet. Vnde enim extitiſſet ſolenne, ſi nullius planè autoritas ſubſidio ſit, vel manuſcripti, vel ſaxi, vel ſtatuæ, vel alterius? Sed quia

cauſam iſtius γραφῆς *altiùs venantur, age, quantum roboris inſit, paululùm attendamus. Ajunt*: ſollemne *fieri oportere: quia ſit ab Oſcorum* Sollon. *Atqui nos non Oſcorum, ſed Romanorum idioma addiſcimus. Nec ignoramus, quòd poſterius, id eſt, politius ſeculum ex Oſcorum, Vmbrorum, & ſimilium ſermone, aurium & facilitatis gratiâ, multa detraxerit, & immutârit. Scimus etiam, quòd Oſci acceperint ab Æolenſibus; puta ab* ὅλον: *ut ita* ſolenne *priorem, id eſt, Græcam originem meliùs præ ſe ferat. Atque ea cauſa eſt, quòd ſæpiſſimè unico L.legatur: quòd ipſi Oſci* ſolum *pro* ſollum *crebrò protulerint. Taceo, quòd Antiquiſſimi conſonantes non geminârint, ut fatentur illi contrà ſentientes. Quod ſi ita eſt; non intelligo, quur de ſententia* Manutii,ſollemne *propter antiquitatem præferatur. Quia Antiquiſſimi conſonantes nō geminârūt. Quòd autem M imponunt, cauſam afferunt variè. Nonnulli, quia ſit ab* amnis. *Sed jam antè monuimus, quòd hîc ſpectemus* ſolenne,*non tanquam ſacrum juxta amnem inſtitui ſolitum; tum enim malumus*, ſolemne; *verùm intelligimus ex uſu eruditæ antiquitatis feſtivitatem annuam. Virgil. ſolennes dapes. Ovid.2.Faſt. ſolennia dona. Ibidem: Feſtum ſolenne, id eſt, annuum. Feſtus evidenter*: ſolennia *(inquit) ſunt ſacra, quæ certis temporibus* annisque *fieri ſolent. Ergo huius reſpectu, non ab* amnis, *ſed* annus *eſt. Inſtant: etiamſi ab* anno *deducatur, nihil tamen obſtare videtur, quo minùs cum M N ſcribi poſſit. Annus enim, inquit Pontanus, olim non duobus N. N ſcriptum fuit, ſed cum M, ante N. A*mnus. *Ex AM enim eſt, id eſt, circum, quòd in circulum rediret*,

rediret. Et hoc patet ex bimus, & trimus, quæ ſunt quaſi biamnus & triamnus, &c. Et licèt annus, ut quidam volunt, à Græco ἔνν☉ ducatur: hoc ipſum tamen ab ἀμφὶ & νῶ eſſe nullus dubito: ut prius fuerit ἄμν☉, deinde ad differentiam factum ſit ἄνν☉, tandem ἔνν☉. Hæc ille. Vbi ſanè reſponſio facilis eſt: Falſum eſſe, quòd olim Amnus ſcripſerint. Nam ſemper & ubique Annus differentiæ causâ exarârunt. Quod & libri & tabulæ antiquæ ſatis confirmant; adde & compoſita, ac derivata: ut ſexenne, bienne, annuum, annona, annare, perannare. Vbi aliquis hic unquam M ante N conſpexit? Parum itaque fidei hoc loco habemus Pontano alioquin doctiſſimo, niſi ὀφθαλμοφανῶς illud probaverit. Nec quicquam efficitur, licèt ab AM, ἀμφὶ derivetur, quod γνήσιον eſſe libenter concedimus: quoties enim ex M fit N in derivatis & compoſitis? Ecce dicimus, Anceps, Ancifus, anquiro, anhelo, anfractus; quæ non aliunde ſunt, quàm ex Græco ἀμφί. Similiter Annus, non amnus, ut ſit diſcrimen ab amnis. Ita C V M, I N, & ſimilia, quoties in alia elementa vertuntur? Vt comedo, comitium, concio, connitor, corrugo, colligo. Item immortalis, imbuo, imprimo, immoror. Eadem lege M in N mutatur in ἀμφί. De Hebræis certum eſt, ſicut & Græcis, ut antè conſignavimus, quòd N ambo retineant, & manifeſtò Rom. Annus reſpondet Græc. ἔνν☉: quod ab ἐν, ſicut ἐνιαυτός. N V S autem minimè fit à νῶ: ſed eſt terminatio ultima, qualis linguæ cuivis propria velut, & peculiaris. Vbi verò uſpiam etiam πολυΐςωρ aut ὑπερίςωρ deprehendit, ἄνν☉, vel ἄμν☉: licèt interim ab

ἀμφὶ

ἀμφὶ aliquis liberè permittat fieri? Illud quoque, quod adjicitur, de Bimus *&* Trimus, *merum κρησφύγετον eſt. Nam per conciſionem* Trimus *factum eſt è* Triennis. *Poterant* Trinus, *ut elementum radicale maneret; ſed impedimento erat* Trinus à Ter; *ut* Binus à Bis. *Ita nihil ſine cauſâ caſtiſſima & venerabilis introduxit antiquitas. Vltimò, quia fundamento iſti ceu præcipuo, puta ſcriptionem* Amnus *pro* annus, *diffidunt; aliud quærunt latibulum, & malunt fieri ab ἱμνόν, pro σεμνόν. E quo trepidationem animi facilè quis colligit; quando ab orbita veritatis exceditur. Eſtq́ illud argutius dictum, quàm verius, ut ipſi prævident. Ideóque tàm facilè rejicimus, quàm facilè aſſerunt; & concludimus, quòd* ſolemne *ſcribendum pro* ſacro ad amnem; ſolenne *pro ſacro annuo, aut feſto: Idq́ propter originem, & Euphonian, & analogiam, & antiquitatem, & uſum, & denique quia rationes imbecillæ ſunt omnes, quibus aliam ſcriptionem nobis obtrudere ſatagunt. Nunc ad alia. Ab* anno *fit etiam* Bidens *pro ove, quaſi* Biennis. *Nonio.* Duidens *pro* Bidens, *apud Feſtum. Ita* ambidens *apud eundem, quæ in utraque mandibulâ dentes habeat. Ita & διόδων, apud Græcos, eâdem cauſâ. Et quidem rectè. Eminentiores enim duos habet dentes ovis annicula: vel opilionum teſtimonio. Gloſſar:* Bidentes *ἐπὶ τῶν προβάτων, διὰ τὸ διόδοντα αὐτὰ εἶναι. Quidam tamen apud Agellium lib. 16. cap. 6.* Bidentes *nominantur, quia duos tantum dentes habeant. At ubi terrarum quæſo te (inquit Agellius) duos ſolos per naturam dentes habere ovem vidiſti? P. Nigidius in libro, quem de extis compoſuit,* bidentes

dentes *appellari ait, non oves ſolas; ſed omnes bimas hoſtias: neque tamen dixit apertiùs, cur bidentes. In commentariis quibusdam ad jus pont: pertinentibus extat;* Bidentes *primò dictas literâ immiſſâ, quaſi* Biennes*: tùm longo uſu loquendi corruptam eſſe vocem: & ex* biennibus bidentes *factum, quoniam id videbatur eſſe dictu facilius. Hyginus Iulius appellari* bidentes *ſcripſit hoſtias, quæ per ætatem* duos dentes *altiores haberent. Contrà Ioſ. Scaliger in con: certè (inquit)* bidentes *erant hoſtiæ, quæ &* cornigeræ *&* duos dentes eminulos *haberent: in quâ ſententiâ eſt Feſtus: etiamſi aliter diſputetur apud Agellium. Heſych:* κεραΐδες, τῶν προβάτων τὰ θήλεα, τὰ ἔνδον ὀδόντας ἔχοντα. *Aliter, ut puto, ſi carerent illis,* ἀτελεῖς *erant, & ad ſacrificia ineptæ. Nam ſi* bidens *dicta eſt, quaſi* Biens, *cur* bidentis, *non* bidennis, *aut* biennis *dicitur? Atqui magis aperit etymon, quòd &* ambidentes *apud veteres vocarentur. Sed id requirebatur in hoſtia, ut dentes duos haberet cæteris longiores: quemadmodum & in tauro* πλείω, *ut diverſa cornua haberet & patentia. Ab eo dicebantur* patales *boves. Plautus in Truc: Ego ruri hamaxari me mavelim* patalem *Bovem.*

Anticum *ab ante: ut* poſticum *à poſt; &* οἶκος *ſecundum nonnullos; mediâ utrobique productâ.* Poſticâ, *lego in verſu Catonis: Fronte capillata eſt,* poſticâ *occaſio calva. Non enim* poſthac, *aut* poſthæc *commodum. Et* poſtica *opponitur fronti, vel antico. Ioſ. Scaliger legit*

—— Pòſt eſt occaſio calva.

Hinc

Hinc anticum *rectè pro januá uſurparunt*. Antes *item ab ante. Hoc ab* ἄρξη, *κατ' ἀντίστοιχον; vel ſimpliciter ab* ἀντὶ *antiquè* ἄντα. *Gloſſar.* Antes, *οἱ τῶν ἀμπέλων στίχοι*. *P. Feſtus*; antipagmenta, *id eſt, valvarum ornamenta. Idem*: antiæ, *muliebres capilli demiſſi in frontem, appellati ex Græco videntur. Quod enim nos contra: illi dicunt* ἀντί. *Gloſſarium*: antiæ, *κόμαι διὰ τῶν κροτάφων κρεμάμεναι γυναικεῖαι*. Antiquum, *id eſt, quod jam antè fuerit, pro* anticum, *aut mavis, quaſi*, ante ævum. *Antiquius eſt melius*; *Lucil. Cicero: aliis. Ita* ſequius *eſt deterius: ut alibi diximus.*

Antrum, *ἄντρον. ὕπαντρος, id eſt, ſub antro, aut in antro verſans.* Antruare, *id eſt*, *σπηλεῦσαι, ſicuti corrigit Ioſ. Scaliger Feſtum, qui* antroare *pro gratias agere.*

Aptus *verbale eſt, quod plerique neſciunt*. Apiſcor, aptus *pro adeptus Accio, Nonio, Plauto act. 4. ſc. 1. Cap. hereditatem* ſum aptus *eſſertiſſimam, id eſt, adeptus*. Indipiſco *idem aſin. act. 2. ſcen. 2. nunquam edepol quadrigis albis* indipiſcet *poſteà. Feſtus*: *Comprehendere antiqui vinculo*, apere *dicebant. Vnde* aptus *is, qui convenienter alicui junctus eſt. Ita Cic: facilius eſt* apta *diſſolvere, quàm diſſipata connectere. Virgil. axem ſtellis ardentibus* aptum. *Lucret: quibus è ſumus uniter* apti. *Idem*: *ſignisq́ ingentibus* apta, *i. e. connexa, ἡρμοσμένα. I. C. Scali. apertè diſſerit de origine lib. 4. de L. L. cap. 94.* Adipiſcor *ſuum primogenitum amiſit. Dicebant enim* apere, *παρὰ τὸ ἅπτειν: unde* apex *&* apes *&* examen: *cujus ſimplex*

non

non invenitur ſic voce primariâ: ſed in amento: *quod ab* ἅμμα *M. extrito,* ἅπτω *eſt ab Heb.* אָפַד, aphad, apd. Aptus *procreat verbum* aptare, *ceu frequentativum.* Ineptus, *id eſt, non aptus: de quo idem Scaliger integram orationem ſubtiliter, & eruditè texuit, quæ Philologis commendata ſit. Nam & Cicero præiit. 2. de Orat*: Ex *omnibus (inquit) Latinis verbis, hujus verbi vim, vel maximam ſemper putavi. Quem enim nos* ineptum, *is mihi videtur ab hoc nomen habere ductum, quòd* non ſit aptus. *Idq; in ſermonis noſtri conſuetudine perlatè patet. Nam qui aut tempus quid poſtulet, non videt: aut plura loquitur; aut ſe oſtentat; aut eorum quibuscum eſt, vel dignitatis, vel commodi rationem non habet; aut denique in aliquo genere, aut inconcinnus, aut multus eſt, is* ineptus *dicitur. Muretus lib. 18. c. 9. Var. Lect: Grammaticos habeo nauci, qui ineptâ* ineptiam *dici vetant, ineptias jubent. Magis Terentius me movet; Ita me dij amẽt, ut video ego tuam* ineptiam: *Quem Prudentius etiam imitatur.*

Apium, ἄπιον, *Doricè pro* ἤπιον. *Aliis ab apibus, quæ ei plantæ maximè inſueſcant.* Apiaſtrum *non eſſe deminutivum ab apio (cenſet I. C. Scaliger cap. 95. LL) ſed ab* apibus *ductum. Vnde etiã* μελισσόφυλλον, *id eſt, apifolium dicitur à Græcis. Citraria enim eſt: quin ea* apiũ *neq; imitatur, neq; ſimilis ejus eſt. At quod apiaſtrum eſt ab apio deminutum, ſanè eò longè minus eſt. Verba Plinii ſunt 20. libr: Naſci in Sardinia herbam ſilveſtrem, Apii ſimilem, quòd ſit apiaſtrum, apio minorẽ. E Saluſtii hiſtoria ſumtũ videtur. In Sardinia (inquit) herba naſcitur, quæ* Sardoa *dicitur, Apiaſtri ſimilis.*

Apologus,

Apologus, Apologia, *quid ſit propriè, ex* ἀπολέγω *mediocriter conſtat,* ἀπὸ, λέγω. *Notum, quid* τὸ ἀπὸ *inferat. Superaddo tamen paucula è Scaligeri lib. 3. Poët: Eſt apologus narratio ficta de re quapiam cum attributione* πάθους *aut* ἤθους, *vel cum oratione, vel ſine; ut ex eâ aliquid ad humana commoda deſignetur. Et pòſt:* ἀπολογεῖν *eſt vero primoque ſignificatu refellere. Vnde defenſiones,* ἀπολογίαι *dictæ, non quòd id deſignet verbum; Sed quia non poteſt defenſio conſiſtere ſine refutatione. Non eſt igitur* ἀπολογία *ſola, quæ etiam Philoſophorum competit diſceptationibus, quoties contradicitur. Factũ tamen eſt alio uſu, uti* ἀπόλογος *diceretur ea oratio, à quâ primus & verus ſenſus alij ſententiæ accommodaretur: quòd ergo ab illo in hanc proficiſceretur, iccirco* ἀπὸ *&* λέγειν *ſimul conjunxérè.*

Apollo, *appellatur Platoni in Crat:* ἀπὸ τοῦ βάλλειν τὰς ἀκτῖνας. *Chryſippo,* ὡς οὐχὶ τῶν πολλῶν. *Cleanth.* ὡς ἀπ' ἄλλων. *Cornific.* ἀπὸ τοῦ ἀναπολεῖν. *Vide lib. 1. Macrob. c. 17. Sat. Alii verò non incommodè ab* ἁπλοῦς. *quia ſit ſimpliciſſimæ naturæ. Idem dicitur* Lœmius, λοίμιος; *à peſte, quam ſuſtulerit;* Ieius ἰήϊος, *ab* ἰᾶσθαι, *à ſanando. Pæan,* παιὰν *à* παίειν; *aut* παύειν τὰς ἀνίας. *I. C. Scalig. lib. 1. Poët. c. 23. acclamatio fuit* ἴε παῖ, ἴε παῖ. *Vnde nomen ei factum ajunt certis ſyllabis additis,* παιὰν, παιὼν, παιήων. *Delius à* δῆλος: *quòd omnia illuſtrat. Phœbus,* Φοῖβος; *quaſi* Φῶς βίου; *à calore vitali & lumine.* Phaneta *à* Φαίνειν. Lycius à λύκη. Thymbræus *quaſi* θεὶς ὄμβρους, *id eſt, ponens imbres. Plura apud Macrob. & Rhodig. 1. Antiq.* Pythius πύθιος:

à Py-

à Python, *ſerpente, quam jugulavit*; πύθω, *eſt* σήπω.

Ovid. 1. Met:

Inſtituit ſacros celebri certamine ludos,
Pythia perdomitæ ſerpentis nomine dictos.

Python *ab Hebræo* פתן pethen, *id eſt*, πύθων, *genus ſerpentis venenatiſſimi. Aliis etiam exponitur aſpis, vel draco, item baſiliſcus. A* pethen *venit* miphtan, *id eſt, limen inferius, ſub quo latere ſolent illæ beſtiæ.*

Aprilis, *quaſi* Aphrilis, *à ſpuma, quam Græci vocant* ἀφρὸν, *unde orta Venus creditur. Hunc menſem ſecundum voluit eſſe Romulus; cujus hanc aſſerunt fuiſſe rationem; ut primum quidem menſem à patre ſuo* Marte, *ſecundum ab Æneæ matre Venere nominaret, Macrobius lib. 1. Sat. cap. 12. Et poſt: Cùm omnia* Verno, *id eſt, hoc menſe* aperiantur; *arbores quoq;, nec minùs cætera, quæ continet terra*, aperire *ſe in germen incipiant; ab his omnibus menſem* Aperilem *dicunt: ſicut apud Athenienſes* ἀνθεστηριὼν *idem menſis vocatur ab eo, quòd hoc tempore omnia floreſcant.*

Ovid. 4. Faſtor. accinit:

Nam quia ver *aperit* tunc omnia, denſaq; cedit
Frigoris aſperitas, fætaq; terra patet:
Aprilem memorant, ab *aperto* tempore dictum:
Quem venus injecta Vendicat alma manu.

Apuam *Græci dicunt* ἀφύλω, *ab* ὕειν; *quodè pluviâ naſcatur. Plin. lib. 31. cap. 8. Athenæus lib. 7.* Τὸν θαλάττιον γόνον, ὃν ἡμεῖς μὲν ἀφύην, ἄλλοι δὲ ἀφρύην ὀνομάζουσιν, οἱ δὲ ἀφρὸν. *Vnde Iſidorus lib. 12. cap. 5. corrigitur*: Aforus, *inquit, piſciculus, qui propter*

exiguitatem hamo capi non poteſt. Legendum enim a-
fros,*vel* aphros,*ἀφρὸς,etiam in Ariſt. l.4.de hiſt.c.15.*

Aqua, *cujus deminutivum* aquula *Plaut. Cur. Idem*
feſtivè vocat aquam *Amph. act. 2. ſc. 2.* Animam putei.
Dicimus Aqua pluvia*: pro quo* pluvia *ſolum uſurpa-*
tur: ſed revera eſt Adjectivum. Pluvia, pluo *eſt à βλύω,*
βλύζω. Quod ex Heb. יָבַל jafal, bly, *fluxit, manavit.*
I. C. Scal. lib. 4. Poët. c. 47. cùm eſſet pluo *græcum ve-*
tus; addita conſonante πλύνω dicunt. Impluvium,
quà aqua fluit de tecto, Feſtus. Impluviatus *color, à*
parietum rubigine, quam contrahunt è pluviæ defluxi-
one. A βλύω eſt etiam fluo, *fluxi,* fluctum, *in Pri-*
ſciano; unde fluctus. *Ademto* C. flutum*:* Fluges *à*
flutum, ut Strages à ſtratum. At compoſitum modò le-
gitur, confluges. *Feſtus,* confluges *loca, in quæ un-*
dique confluunt venti. Nonius, Confluges *loca, in qua*
diverſi confluunt rivi. Item à flutum eſt flumen, *ut à*
motum momen, à notum nomen, à ſtratum ſtramen. Flu-
xum verò hodie in uſu. Fluxum *propriè, quod fluit, ῥό-*
ον. Cic. Fortuna fluxa. Saluſt. gloria fluxa. Fluctus,
Græcè κῦμα ab Heb. גָּמָא gimmeh, *id eſt, inundavit,*
fluctuavit. Cumatile, *veſtis eſt coloris marini, ac cæ-*
rulei, quaſi fluctuum ſimilis, ut docet Nonius. Cæterùm
de etymo aquæ *differit I. C. Scalig. Ex. 325. ſ. 11. Non,*
ut ineptiſſimè Grammatici, quaſi ſine qua *eſſe non poſ-*
ſimus, vel à qua *ſimus & vivamus: ſed fuit vetus verbum*
græcum, ex quo & lavacro Acheloi *nomen compoſitum*
eſt. (λῶος à λȣ́ω: ἄχα fuit aqua) Sine oſtentatione
ut ſolet, hanc eruditionem docuit nos doctiſſimus, maxi-
musq́ Poëtarum in 1. Geor. Idem repetit lib. 1. de L. L.
cap. 28.

Cap. 28. χ tranſit in Q. Sic ἀχελῷος, aqua. *Omnis enim* aqua *dicta eſt ejus amnis nomine, & à lavando, quoniam erat* ἀχέλȣος*: quod & Macrobius docuit nos, & Vibius Criſpus: & non ignoravit doctiſſimus omnium Poëta;*

Poculaq; inventis Acheloia miſcuit uvis.

Hæc ille.

Aqualis *ab aqua; ut* ὑδρεῖον, ὑδρία *ab* ὕδωρ. *Vas deſtinatum aquæ. Plautus Milit. Ibi erat bilibris* aqualis, *hic propter cados. Id. Cur. Viden' ut expalluit? dari in' iſti ſellam, ubi aſſidat citò, Et aqualem cum aquâ. Deminuta ſunt*, aqualicus, aqualiculus. *Poſtea* τρόπῳ μεταφορικῷ *eſt* οὐράνη. *Nam & urina eſt Ariſtoteli* εἶδος τȣ̃ ὕδατος. *Perſius;*

Pinguis aqualiculus ——

quia ut ex aquali funditur aqua, ſic ab illâ parte urina, inquit Iſaac. Cauſa bonus. Item Theodorus Gaza imam inferioris ventris partem, Græcis ἐπείσιον*, aqualiculum dixit. Contrà Seneca, ſtomachi ventriculum. Cùm pervenit (inquit) cibus in ventrem, aqualiculi, fervore concoquitur, tunc demum corpori accedit. Ceterùm æquæductus* ὑδραγωγία*: à traductione illâ per canales dicitur: ut* Aquagium, *ab agendo.* Aquilegium, *à colligendo Plautus.* Aquilex *Varro; ab* eliciendo, *&* legendo: *nam &* aquilegis *dicimus &* Aquilices, *in Gloſſario.* Aquælicium, *cùm aqua pluvia, ſeu potiùs aqua quælibet elicitur.* Aquilus, *ſeu* Aquulus *color, apud Plautum, eſt fuſcus & ſubniger, ab aqua. Gloſſar.* aquilum, *μέλαν. Item* aquila, *& prænomen*

Aquilii, & Aquilo *Ventus: de quo Rhodig. lib. 15. cap. 7.* aquilonem *ventum à vehementiſſimo, ac præcipiti volatu* aquilæ, *Latinis nuncupatum, eleganter ab Hieronymo* Scopam Viarum *dici advertimus.*

Ara *ſatis commodè ab* ἀρὰ, *id eſt, ſupplicatio.* Altare *ab altitudine. Servius: novimus altaria eſſe ſuperorum tantùm deorum, quæ ab altitudine conſtat eſſe nominata.* Aruſpex *nonnullis ab* ara & ſpecio: *aliis ab* haruga, *id eſt, Hoſtia, quæ ſervatur in hara*: Haruſpex. *Gloſſar.* aruſpex, βωμοσκόπος. *Ioſ. Scaliger. in Con.* Ara *prius* aſa, *ut Papiſius, Valeſii.* Aſa, *quæ poſtea* anſa, *Vt tago, tango, pago, pango: meſa, menſa: teſus, tenſus. Ita dicta, quòd eſſet propriè focus, qui manu portabatur, Vt ignitabulum.* ἐσχάρα. *Græcor.* βωμὸς, *id eſt, ara, ſit ab Hebr.* בּוֹם, בָּמָה, bom, bamah, *id eſt, excelſum.*

Araneus, ἀράχνης, ἀράχνη: *quidquid Græci commententur, ſive ab* αἴρω, *ſive* ἀὴρ, *ſive aliunde: contra omnes ſcitiſſimè dictum exiſtimo ab* אָרַג, arag, arach, *ob texturam. Ariſtoteles ideo vocat* σοφώτατον: & *Plinius,* eruditâ operatione *conſpicuũ. Ab ejus operis initium ſumſit ipſa textrina: ſicuti ſutrina, cerdonica, à foliorum & corticum operimentis: architectonica à vacuis naturâ ſpecubus & nidis avium: à quarum cantu, ut & arborum ſibilo, fiſtulatoria originem traxit. Lucret: - Zephyri cava per calamorum ſibila primùm Agreſtes docuêre cavas inflare cicutas. Quæ ſi diligentiùs revocentur à primo ortu & expendantur: certè, nec mira quorundam nominum videbitur ratio: Vt quæ*

nunc

nunc alia ſæpè fit, alia fuerit olim. Volvenda ætas commutat tempora rerum: *quidnî etiam verborum?*

Arbor, *Priſciano lib. 6. à* robore: *aliis ab* arvo: *aliis aliunde: præ quibus attendatur I. C. Scaliger*, omnia magna loquens, *ut ait Poëta*: *Plinius in 12.* fruticis *vocabulo pro ſtipite uſus eſt. Credo, quia ſit ejus etymon* βρύειν, *quòd primùm pullulet. Et ſub finem: Noſtrum Latinum à pullulatione. Hoc enim eſt* βρύειν. *Vnde* Bruges *priſcis, quod nos* fruges *poſtea, ut* frutex. *Cultu verò poſtea in veram arborem attolluntur. Quod verbum ipſa profectò Latina ſignificat vox. Eſt enim arbor* τῦ αἴρεσθαι βίᾳ. *Exerc. 139. Aliis* fruges, *à* φρύγω. *id eſt, frigo, appellantur. Virgil.*

Et torrere parant flammis & frangere ſaxo:
Videlicet ante inventum uſum molarum.

Arceo, *δρκέω, id eſt, propulſo.* Arcitum *(unde* arcitus, *quod durat in compoſ.* exercitus*) &* arctum. *Inde* arctus *&* artus: *ut* farctus *&* fartus: *ſarctus & ſartus; ut vulgo. Valla libr. 6. El. cap. 16.* arcere, *ait Feſtus, eſſe prohibere. Sed mihi potiùs videtur eſſe, vetare, ne accedant hi, qui veniunt. Verbo*: arceo *eſt propulſo, quod Græcum notat, nec δυσφωνεῖ Hebræum* ערך arak, *id eſt, arcuit, pepulit. Ab* arceo *vulgo fit* arceſſo: *Vt à* capio, capeſſo, facio faceſſo. *Aliis rectè ab* arcio *pro* adcio, *aut* accio. *Veteres enim* AR *pro* AD *utebantur*: *ut* arventores, arvolare: *pro* adventores, advolare: *ex Priſciano.* Arcubiæ *pro* accubiæ. *Eſt iſtud priori ſanius. Gloſſar.* arceſſit, μετεκαλέσατο. *Ad Heren.* arceſſitur *majeſtatis. Item* arceſſo *capitis, id eſt,*

G 3 *accuſo.*

accuſo. Arx, *quia arcet.* Arcubiæ *pro excubiis in arce, apud Feſtum. Ab eodem eſt* arcus: *propellit enim. Item* arca: *nam veteribus* arcere *erat continere etiam. Ab arceo* arcanus: *ut à luceo* lucanus, *cujus compoſ. in uſu* antelucanus: *& proprium* Lucanus. *Ergo* arcanum *id, quod è conſpectu hominum arcetur.* Exerceo, exercitium, exercitio *priſcè,* exercitus: *quia expellit & hoſtes profligat.* Porceo *eſt* porrò arceo. Porcæ *appellantur ſulci propterea, quòd* porcent, *id eſt, prohibent aquam frumentis nocere. Itaq; non eſt, cur à* porrigendo *aut* porriciendo, *aut quaſi* projecta *dici exiſtimes.* Coërceo *à cum & arceo. H, propter concurſum vocalium aliquibus interponitur. Sed rectiùs omiſeris, ut* coinquino, coorior. *I. C. Scal. ex. 212. aliàs ſtupor eſt ſumma admiratio: hic eſt* coërctio *tantùm ſpirituum. Integrum eſt* coërcitio: *poſt coërctio.*

Arcerra, *ab* ad *&* carrus. *Id erit ad verbum* Epiredium, *ſpuriâ & hybridâ voce.* Arcerra *pro* adcerra, *ut* arvenire, arcedere: *advenire accedere. Niſi ſit eadem origo cum* Arcirma. *Ioſephus Scaliger in conject. Agell. lib. 20. cap. 1. Extat eadem vox in L L. XII. Tabul.*

Architectus & architecton: *τέκτων faber lignarius.* ἀρχιτέκτων, *qui inferioribus præeſt operariis: à* τεύχω. *Vnde* τεῖχος *&* τοῖχος: *aut ab Heb.* אַתִּיק, attik, tich, *quod idem. Et* דָּיֵק *eſt propugnaculum. A* τεύχω, *fit* τεῦχρος, *id eſt, fabricator.* Teucrus, *nomen proprium.* Teucrion, τεύκριον, *herba ab inventore.*

Arcturus, ἀρκτοῦρος: *id eſt,* ἄρκτου οὐρὰ *urſæ cauda.* Arctophylax, ἀρκτοφύλαξ, *arcti cuſtos.* Arctus,

ctus, ἄρκτος, *urſa: ſcilicet ſidus, à figura animalis.* Polus arcticus, *&* antarcticus, *id eſt,* δύο ἀκίνητα ἐξ ἀνάγκης σημεῖα, στερεὰ μένοντα, καὶ συνέχοντα τὴν σφαῖραν, περὶ ἃ ὁ πᾶς κόσμος κινεῖται, *libro de Mundo. Quanquam illa verba, ſi de cœlo, ut eſt, extra ſphæram armillarem, accipiantur; egent aliquâ interpolatione. Nam ſi in cœlo illa* σημεῖα, *id eſt, puncta, aut* ἔσχατα, στιγμαὶ, *ut aliâs vocantur: utiq; etiam unà moveri oportet: quod videre eſt in quovis globo, aut cuſpide. Si autem ſtellas modò moveri dicamus, cœlo ipſo quieſcente, non opus erit hac inquiſitione; qua implicatus eſt Aven Rois, qui ajebat; polorum quietem eſſe tranſſumtivam. Sed iſta* ἀκριβολογῶς καὶ ὡς ἐν τύπῳ.

Ardeo, *quibuſdam eſt ab* ἄρδω*: ſed ſignificatio fronte apertâ contrà nititur. Non ineptè aliquis conjiciat eſſe ejuſdem originis cum* arduo*: ſi apud Græcos ſubſiſtendum: Quippe ardor & flamma petit ſuperiora, ſive aërem. Poſtea exempto medio factum eſt,* areo. Aridum *poſtea* ardum *in Lucil. & Non.* Arena, *propter ſiccitatem, ab eodem. Græcorum verò* αὖος, *id eſt, aridus, ſive ſiccus:* αὔω *eſt ſicco, ſplendeo, fit ab Heb.* אבח afach*: ſicut &* ardeo *à* בָּעַר baar, ard, *id eſt, arſit, formaveris. I. C. Scal. cap. 31. LL.* ardeo, arſum, aſſum. *Vnde* aſſare. *In probatis Rom. autoribus* aſſum *idem eſt, quod merum, ſolum. Vt vox* aſſa, *quæ ſine tibiis. Tibiæ* aſſæ, *quæ ſine voce: Et metaphora non abludit. Vbi quid aruit & toſtum eſt, abit humidum: ſolum id, quod ſiccum, vel aridum, ſupereſt. Hinc* aſſum

pro mero, ſive ſolo, quod ſine aquâ aut humiditate. Aſſare *tibicines dicuntur, cùm canunt tibiâ, nulla aliorum voce admiſta: ſicut contrà canere* aſſa voce *dicuntur, qui nullis admiſtis Muſicis inſtrumentis, ſolâ voce canunt. Item* aſſare *quoq; veteres poetæ dicebantur, cùm in unum ſolum hominem poëma condebant. Et illa poëmata dicta* aſſamenta: *Vt eſt maxima pars ſilvarum Statii: & olim Saliorum fuit. Erant etiam* aſſamenta *Ianualia, Iunonia, Minervia, priva poëmata & carmina, in ſingulos eos deos conſcripta. Nonius* aſſam *quoq; apud veteres ait ſignificaſſe nutricem, item* aſſeſtricem, *ut vocatur ab Afranio, quæ* aſſidet *fetæ. Ni potiùs ſi à Græcanico ἄσσα aut ἄσσα, de quo conſulas Lexica probata. Sed & Ioſ. Scal. in conjectaneis.*

Aretalogus *mediâ productâ: Iuvenal. Sat. 15.*

Moverat ut mendax Aretalogus. —

Ab ἀρετῇ & λόγῳ: ut ſit, qui nihil, niſi virtutem crepat, oſtentator, garrulus. Ioſ. Scaliger lib. 2. in Auſ. Doctiſſimus vir Adrianus Turnebus Aretalogum, *ab* Arete, *Alcinoi uxore, deducit. Si hoc verum erat, oportuit duas primas ſyllabas produci, quod falſum eſt. Vide igitur, quàm indigna tanto viro ſententia. Et tamen, quia hoc narrat Vlyſſes apud Alcinoum, putat propterea aretalogum dictum: quaſi Iuvenalis primus hoc nomen confinxerit, & quaſi ratio poſtulet, ut ab Arete potiùs: quam ab Alcinoo dictus ſit. At ne nomen quidem Græcum eſt, quanquam ex Græcis vocibus compoſitum. Nomen, inquam, hoc confictum à Romanis, ut multa alia,* prologium, antelogium, propola. *Si eſſet Græcum,*

cum, Græci uſi fuiſſent. Romanorum igitur proprium, compoſitione Græcâ. Propriè circulatores illos Italiæ, qui in compitis mira de ſuis pharmacis promittunt, ita vocare potes. Neq; aliter intellexit Iuvenalis, cùm Vlyſſem comparat Aretalogo.

Argentum *ab* ἄργυρος: ἀργύριον, παρὰ τὸ ἀργὸν, *id eſt, album. Dicitur* argentum aridum, *item complicatè* ardum, *reſpectu liquidi & fluidi: quod Græcis eſt* ἄργυρος χυτὸς καὶ ὑδράργυρος, ἀβῦδωρ, *cujus fluorem imitatur. Pariter in linguâ noſtrâ Germanicâ ſumunt interdum* τὸ aridum, *item* durum, *ubi de pecuniis, aut monetis loquuntur.* Nonius, *argentum aridum exponit, purum, & lucidum. Alius, propter ſonum, dici* aridum *putat. Vterque afferre jubetur exempla, ubi aridum ſit, vel purum, vel lucidum, vel ſonorum.* αὐτὸς ἔφα *non ſufficit.* Argentangina, *factum more Græcorum,* ἀργυράγχη, *i.* φιλαργυρία. Angina ἀγχόνη, *conſtrictio, dolor faucium, aut morbus, qui fauces ita conſtringit, ut non ſolùm non eſitare, verùm ne quidem loqui poſſis.* Anchuſa, *nomen herbæ, quæ nimiùm adſtringit.* Ἀγχω, *ſtringo, Hebræ.* נָגַשׁ, nagas, ang, *id eſt, anguſtavit, conſtrinxit: ex quo natum eſt Lat.* Ango, angor. *Vt enim lætitia in dilatatione cordis; ita angor, & triſtitia in ejusdem compreſſione conſiſtit. Agell. l. 1. cap. 9.* Anctum, ἀρχαϊκῶς. *Gloſſar.* Ancti, ἀγχώμενοι: Anctos, ἀναγκασθέντας. Anctum, anxum: *inde* anxis, ὀδύνη; anxium, ἀνιώμενον. *Conquirere, id eſt, coërcere, ait Feſtus. Ad quod Ioſephus Scal. Legendum,* coinquire, *vel* coinquere. *Vtrumque e-*

nim videtur uſurpatum : Coinquio *&* coinqueo. *Dictum veteri diſtorſione* coinquio *pro* coanquio: Anquire *à Græco* ἄγχειν: *à quo* anquina. Cinna: *Atque* anquina *tenet ſtabilem firmiſſima curſum. Veteres ergo per Q dicebant, quod poſtea per G. Nam* anquere *prius fuit, quàm* anguere. Anguſtus *etiam*, anguſtiæ, anguſtare, *& ſimilia ejusdem ortus. Item* angulus: *ni potiùs ſit* ἀγκύλος. *Sed* anguis *eſt ab* ango: *quia ſe mirè ſtringit, & in girum reflectit. Ab* anguis *eſt* anguilla: *Imitatur enim.* Angiportus, *id eſt, anguſtus, vel angens portus.* Angeronia, *diva, cui Pontifices in ſacello* Volupiæ *ſacrum faciunt, quam Verrius Flaccus* angeroniam *dici ait, quòd* angores *& animorum ſolicitudines propitiata depellat. Macrob. lib. I. Satur. cap. 10.*

Argas, *nomen ſerpentis*, ἀργᾶς. Argus *autem* ἀργὸς *homini, qui oculatus ſeu* πολυόφθαλμος *fuiſſe ſcribitur, nomen dedit, itemq; Græcis.* Argivus, ἀργεῖος. *Pariter ut* ἀχεῖος, achivus. *I. C. Scalig. cap. 27. L. L.* ἀχαιός, achivus. *Æoles enim* ἀχεῖος. *Vnde etiam ſine digammate invenias*, Acheus; *quod ego non per diphthongum ſcripſerim Latinis ai, ſed per E, ex diphthongo Æolenſium, ut Lycéum*, λυκεῖον. *Eos enim maximè ſequimur. Hæc ille. Cæterùm utraq; ſcriptio probatur, pro ratione orig.* Achæus, ἀχαιός, *id eſt, propriè ex Achaia oriundus; poſtea* Acheus, ἀχεῖος, Argilla, ἄργιλος *ſeu* ἄργιλλος *à ſterilitate nomen invenit.*

Arguo, ἀργέω; *propriè ferior, ceſſo ab opere ſerio, ab* α *&* ἔργον

& ἔργον. Poſt reprehendo, caſtigo. Quibus ab re ſuâ otium, animusq́ à labore alienus, aliena curant, eaq́, nihil quæ ad ſe attinent, arguunt; præſertim in aliorum

——— Vitiis tam cernunt acutum

Quàm aut aquila, aut ſerpens Epidaurius - -

Hinc eſt argutus, argutulus, argutari, *quod notat frequentiam. Cæterùm ut à* moveo, motum, momen, momentum: *ita ab* arguo, argutum, argumen, argumentum, *Differt ab argumentatione. Illud eſt probabile inventum ad faciendam fidem. Hæc eſt argumenti explicatio. I. C. Scal. l. 3. Poët. c. 71. Eſt* argumentum *corpus ipſum orationis:* argumentatio *forma ac vis, quâ conſtruitur argumentum. Quemadmodum fundatio & fundamentum, excretio & excrementum. Qui aliter accipiunt, abutuntur: pauci enim Latina purè loquuntur.*

Aries. *ex Hebræo, ut dicemus. Animal pugnax & ab hujus figurâ dicta machina bellica,* Aries, *& verbum* arieto: *ſicut apud Græcos,* κριός. *Romani uſi ſunt, ubi in fugam verterunt elephantos Pyrrhi regis, quibus aries naturali* ἀντιπαθείᾳ *adeò inviſus, ut extimeſcant & fugiant. Hic autem decepti ſunt ſpecie.*

Ariſtolochia, *ἀριστολοχία, herba mulierculis benè nota. Sic appellatur, quia ſit* ταῖς λοχούσαις ἀρίστη, *id eſt, optima & ſaluberrima parturientibus. Turnebus: Nomen Cicero dicit ex inventore accepiſſe. In quo dentes calumniæ vitare nequiit. Clamant enim odiosè, herbæ nomen inditum ex eo, quòd puerperis ſit ſalubris*

nim videtur uſurpatum : Coinquio *&* coinqueo. *Dictum veteri diſtorſione* coinquio *pro* coanquio : Anquire *à Græco* *ἄγχειν* : *à quo* anquina. Cinna : *Atque* anquina *tenet ſtabilem firmiſsima curſum. Veteres ergo per Q dicebant, quod poſtea per G. Nam* anquere *prius fuit, quàm* anguere. Anguſtus *etiam*, anguſtiæ, anguſtare, *& ſimilia ejusdem ortus. Item* angulus : *ni potiùs ſit ἀγκύλος. Sed* anguis *eſt ab* ango : *quia ſe mirè ſtringit, & in girum reflectit. Ab* anguis *eſt* anguilla : *Imitatur enim.* Angiportus, *id eſt, anguſtus, vel angens portus.* Angeronia, *diva, cui Pontifices in ſacello* Volupiæ *ſacrum faciunt, quam Verrius Flaccus* angeroniam *dici ait, quòd* angores *& animorum ſolicitudines propitiata depellat. Macrob. lib. I. Satur. cap. 10.*

Argas, *nomen ſerpentis*, *ἀργᾶς*. Argus *autem ἀργὸς homini, qui oculatus ſeu πολυόφθαλμος fuiſſe ſcribitur, nomen dedit, itemq; Græcis.* Argivus, *ἀργεῖος. Pariter ut ἀχεῖος*, achivus. *I. C. Scalig. cap. 27. L. L. ἀχαιός*, achivus. *Æoles enim ἀχεῖος. Vnde etiam ſine digammate invenias*, Acheus; *quod ego non per diphthongum ſcripſerim Latinis ai, ſed per E, ex diphthongo Æolenſium, ut Lycéum, λυκεῖον. Eos enim maximè ſequimur. Hæc ille. Cæterùm utraq; ſcriptio probatur, pro ratione orig.* Achæus, *ἀχαιός, id eſt, propriè ex Achaia oriundus; poſtea* Acheus, *ἀχεῖος*, Argilla, *ἄργιλος ſeu ἄργιλλος à ſterilitate nomen invenit.*

Arguo, ἀργέω; propriè ferior, ceſſo ab opere ſerio, ab α & ἔργον

& ἔργον. Poſt reprehendo, caſtigo. Quibus ab re ſuâ otium, animusq; à labore alienus, aliena curant, eaq; , nihil quæ ad ſe attinent, arguunt; præſertim in aliorum

—— Vitiis tam cernunt acutum
Quàm aut aquila, aut ſerpens Epidaurius --

Hinc eſt argutus, argutulus, argutari, *quod notat frequentiam. Cæterùm ut à* moveo, motum, momen, momentum : *ita ab* arguo, argutum, argumen, argumentum, *Differt ab argumentatione. Illud eſt probabile inventum ad faciendam fidem. Hæc eſt argumenti explicatio. I. C. Scal. l. 3. Poët. c. 71. Eſt* argumentum *corpus ipſum orationis* : argumentatio *forma ac vis, quâ conſtruitur argumentum. Quemadmodum fundatio & fundamentum, excretio & excrementum. Qui aliter accipiunt, abutuntur : pauci enim Latina purè loquuntur.*

Aries, *ex Hebræo, ut dicemus. Animal pugnax & ab hujus figurâ dicta machina bellica*, Aries, *& verbum* arieto : *ſicut apud Græcos*, κριός. *Romani uſi ſunt, ubi in fugam verterunt elephantos Pyrrhi regis, quibus aries naturali ἀντιπάθεια adeò inviſus, ut extimeſcant & fugiant. Hic autem decepti ſunt ſpecie.*

Ariſtolochia, ἀριστολοχία, *herba mulierculis benè nota. Sic appellatur, quia ſit ταῖς λοχούσαις ἀρίστη, id eſt, optima & ſaluberrima parturientibus. Turnebus: Nomen Cicero dicit ex inventore accepiſſe. In quo dentes calumniæ vitare nequiit. Clamant enim odiosè, herbæ nomen inditum ex eo, quòd puerperis ſit*

ſalubris

ſalubris. Sed quid vetat & ſalubrem eſſe puerperis, & ab inventore Ariſtolocho nomen habuiſſe? Equidem puto, id Ciceronem in aliquo, qui hodie non extat, ſcriptore legiſſe, non de ſuo eſſe commentum. Sed & Ariſtoteles à muliere inventam eſſe ſcripſerat, teſte Nicandri interprete: ταύτlω δέ Φησιν Αριστοτέλης γυναῖκα ἐυρηκέναι.

Arma, *etiam* armum *in ſingul. Accio ab* ἀρμὸν. *unde &* armus, *id eſt, commiſſura brachiorum, ab humeris. Idq́ propter aptitudinem, & commoditatem. Vnde omnia, quibus nos tegimus & tuemur* arma *vocantur. Tullius pro Cecinna;* arma *alia ad tegendum, alia ad nocendum; qui quæ non habuerunt,* inermes *ſunt, id eſt, ſine armis,* ἄνοπλοι. Armiluſtrium, *Feſto ubi arma luſtrantur,* ὁπλοκαθάρσιον. Armea *ab armo, cujus erat ornamentum; deminutivum eſt,* armilla*: ſicut aurea ab aure; orea ab ore. Iſidorus l.19.* armillæ *propriè virorum ſunt, collatæ victoriæ causâ militibus, ob* armorum *virtutem. Vnde & quondam* viriliæ *dicebantur. Aliј & rectiùs legunt,* viriolæ. *Quod in Pandectis etiam ſæpè occurit.* Viria *primum: inde* viriola, *deminutum. Tertullianus de pallio: Vtique ſicut veſtigia cæſtuum* viria *occupavit. Ambroſ. lib. de Abraham c.9. Has, inquit, inaures habebat, quæ non gravarent aures: has* virias, *quæ manum non materiali auro ornarent, ſed Spirituali actu levarent. Gloſſar.*Viriæ χοινικίδες.*Idem:* viriolæ περιχέρια, ψέλια. *Vſitatius verò eſt* ψάλια *&* ψέλλια.*Idem Gloſſarium:* Viriolæ, κλανίον, Φέλιον.

Armenia. Aram *eſt nomen filiј Sem, Hebr.* אֲרָם

Aram

Aram. *Inde regio* Aramia, *ſive* Armenia *titulum accepit, ſita verſus Orientem Iudææ, deinde appellata* Syria.

Arilator. *Ioſeph. Scal. in Feſt. meliùs ſcriberetur* Arrilator. *Non enim ab* Ara, *ſed ab* arra *dictus. Eſt enim, qui emturiēs datâ arrâ poſtulat ſibi credi. Vnde à* cunctando, Cunctio *ſeu* cuctio *dictus. Nam veteres* cuctum, *quod poſteà* cunctum. *Gloſſarij autor ſequitur vulgarem ſcripturam*, Arilator, ἐψέτης, βωμοφόρος, πραγματευτής. *Idem*, Arilator, μεταβόλος, ἀρχαϊκῶς. *Gloſſæ Iſidori*: arilator, Cocio, μεταβολεύς. *Ibidem*: *Rectè definit Feſtus*, Coctiones *dici à* cunctatione: *quòd in emendis vendendisq́ mercibus tardè perveniant ad juſti precij finem. A Gallis vocatur* Barguigneurs. *Quare autem Agellius reprehendat Laberium, qui pervulgatè dixerit* Cocionem, *cùm veteres dicerent arulatorem, non video. Plautus enim in Aſin. uſus eſt. Itaque non eſt pervulgatum, neque ut ipſe Agellius loquitur, proculcatum vocabulum. Hæc ille. Eſt autem* arrha, arrbabo, ἀῤῥαβὼν, *purum Hebraicum* עֵרָבוֹן erafon. *Nam ſignificat* arrha *omne id, quo dato promiſſio confirmatur; à Radice*, עָרַב araf, *ſpoſpondit, promiſit, res commiſcuit. Inde fit* Arabs, ἄραψ, עַרְבִי: arafi: Arabia, ἀραβία, עֲרָב, araf. *Vt Arabs ſit fidejuſſor, ſponſor: aut (quia à verbo* araf *pluria diverſi ſignificatus veniunt) veſpertinus, aut campeſtris, aut corvus, aut miſtio. Item* Arabia *fidejuſſio, aut veſpera, aut deſertum, aut commiſta, aut corvus vel corvina. Nam* עֹרֵב, oref, *eſt corvus. Vnde &* Oreb, ὠρὴβ, *nomen viri Midianitæ à Tribu Ephraim interfecti. Iud. 7.* Horeb *verò*, χωρὴβ, *eſt*

eſt nomen montis in regione Madianitarum. Exod. 3. *i. e. deſertum, ſive deſtructio, aut ſiccitas, aut gladius.*

Arteria, ἀρτηρία, Ariſtoteli διὰ τὸ ἠρτῆσθαι τῆς καρδίας, *quòd dilatetur cum corde. Alii* παρὰ τὸν ἀέρα τηρεῖν, *quòd ſpiritum vitalem contineat. Plinius vocat* ſpiritus ſemitam. *Agellius* ſpiritus conceptaculum. *Pollux*, ὁδὸν τοῦ πνεύματος. Ἀρτηρίην τραχεῖαν, *arteriam aſperam Lactantius ſignatè vocat*, Fiſtulam ſpiritalem, *de opificio Dei, cap.* XI.

Artus, ἄρθρον. *Inde Plauto*, Artua; *&* deartuare, *id eſt, artus dividere, diſcerpere.* Articulus *eſt deminutum ab Artus.* Articulatè, *id eſt, diſtinctè, quaſi per articulos.* ἄρθρον *ab* ἀρτάω *vel* ἄρω.

Arvina, arbilla, *id eſt, pinguedo corporis, ait Pomp. Feſtus. Ad quod Ioſ. Scaliger*: Arvina *ſeu* Arbina, *non eſt quævis pinguedo, ſed ſevum tantum. Gloſſarium*: arvina, λίπος ἀνὰ σαρκός. *Hæc enim eſt definitio ſevi. Eſt autem Siculum verbum. Heſych.* ἀρβίνη, κρέας, σικελοί. *Legendum fortaſſe* στέαρ, *non* κρέας.

Arvum, arva, hujus *arvæ, apud Nævium, Pacuvium, Nonium. Ab* aro. ἀρόω, ἀρῶ; ἄρουρα. *Vnde &* rura, rus. *Heb.* חָרַשׁ *aravit. Longiùs illi proſpiciunt, quibus* ἄρουρα *eſt ab* אֲרוּרָא *quòd ſit maledicta.* Aratrū ἄροτρον, *aut rectiùs à ſupino*, aratum: *ſicut rutrum à ruendo.* Armentum, *quia culturæ agrorum primitùs tantùm ſerviebat, quaſi* aramentum. *Virgil. boum labores, Ovidius:*

——Armentaq; bucera pavit.

Servi-

Servius: armenta *dicta ſunt. quaſi armis apta. Sed caret analogiâ, quæ priori ſubvenit. Vt à levatum levamentum: à nutritum nutrimentum: ſic ab* aratum aramentum *& deinde* armentum. *Propriè de majoribus animalibus, quæ arationi deſtinantur; ut bobus, equis: non de ovibus, capris. Hoſtiæ* ambarvales, *quia pro arvis offerebantur, Feſtus.* Arvipendium. *Ioſ. Scalig. in diras: In Italiâ perticis metabantur antiquitus agros. Propert. lib. 4. Eleg. 1. abſtulerat miſeras* pertica *triſtis opes. Barbari verò funibus, ut eſt in ſacris literis, & apud Herodotum. Poſtea hunc funem etiam Romanis* arvipendium *nominatum invenio. In veteri Gloſſ. peroptimo exponitur* χοῖνος γεωμετρικός. *Quare cùm in Gallia diceretur* arpennium, *pro jugero: non puto magis Gallicam vocem eſſe, quàm Latinam, Gallis receptam, quaſi* arvipennium. *Sic Plautus* diſpennere, *pro diſpendere. Etiam H. Iunius legit apud eũdem Comicum mil. 4. glor.* diſpennite, *quod Nonius tractum ait à* pennis *& volatu avium. Nec diſplicet L. Gulielmio.*

Aſcenas, *id eſt, Sacerdos ignis, id eſt, religionis & cultus divini antiſtes, ſive magiſter.* אש esch, *id eſt, ignis,* כהן kohen, *id eſt, ſacerdos, miniſter Eccleſiæ, à rad.* כהן kihen, *id eſt, functus eſt ſacerdotio, miniſter fuit. Inde orti ſunt* Aſcanij, *quorum ſedes fuit in minori Aſia; ſed progreſſi ſunt poſtea in Germaniam unà cum Cimbris, & dicti ſunt* Teutones. *Sed &* Aſcenez *filius* Gomer, *exiſtimatur eſſe pater Tuiſconum*

à Iudæis

à Iudæis,qui uſque in hunc diem Aſcenazim *nominant Teutones , ſive Germanos. Aſcaniæ mentionem facit Strabo , Geogr. lib.12. Et Homerus Iliad.* β Ἀσκάνιος θεοειδής. *Euſebius item in Chron.& Hieronymus in Heb. quæſtion. in eâ eſt ſententiâ , Aſcenez peperiſſe vocem* Tuiſconis,*poſtea* Teutonis, Der Deubſchen. *Quod ut adhuc clarius evadat, aliquot ſententias Eruditorum de origine tàm* Teutonum , *quàm* Germanorum, *ſubjiciam: unde meliùs judicium inſtruetur. Abraham. Ortelius* : Mansveldia *veteris Saxoniæ portio. Putatur nomen à* Manno *ſecundo Germanorum rege ſortitum, cùm* Mansveld *nihil aliud ſonet , quàm ſi dicas ,* manni campus. *Quam etymologiam ſtabilire videtur* Aſcania , *locus huic proximus , qui* Aſcenes, *Germanorum Patris nomen referre nõnullis perſuaſum eſt. Eſt hîc propè etiam* Aſcherleuben, *quaſi dicas* Aſchenes *domum. Eſt quoque ibidem lacus ab* Aſcene *denominatus.* ~~*M. Lutherus vir maximus*~~: *A* Deud *(inquit), id eſt, Deus; dicimur nos Germani* Deudiſch / *& Deudici. Sed Saxonica dialecto* Düdiſch ; *y Pythagorico , ſeu u Belgico. Nam in talibus omnibus vocabulis ſpectanda eſt Dialectus Saxonica , quâ olim tota Germania eſt uſa. Ita Germani à Deo ſuo nomen ſumſerunt , quem* Deud *ſeu* Düd *appellavere. Quemadmodum poſteri ſe* Gottos, dixerunt à Gott / *id eſt , Deo , quem* Gut *vocant etiam hodie illi ipſi Goti , nempe Dani , Suedi. Sed tota Germania* Gott. *Nam Goti fuerunt Germani. Sed quia tam* Gott / *quàm* Gut , *accentu circumflexo pronunciatur , factum eſt,ut eoſdem & Gætas per diphthongum hiſtorici appellent. Et apparet hoc nomen* Düd *manâſſe ex Hebra-*

ex Hebr. Dod, (דוֹד) quod ſignificat avunculum, amicum, amorem. Ita antiqui & primi patres Germanorum Deum voluerunt nominare Dôd / id eſt, amicum, amorém, avunculum: quemadmodum Iſraëlitæ eùm Baal, id eſt, herum, ſponſum ſeu maritum vocabant. Sed nec ipſum Græcum Θεὸς longum diſſonat à voce Deud / ſi pro nuncies Teuds. Iulius Cæſar Scaliger in Orat. Hoc nomen noſtræ gentis ab autore Thuitſch / quæ vox nullius peregrinæ nationis interventu contaminata in hodiernum usq; diem durat. Hoc numen Terræ filium, ſicuti Ethnici Tagem; ita hoc putârunt majores noſtri, cujus proles fuerit Man. Vnde etiam nunc apud nos, quemadmodum apud Hebræos primi parentis nomen Hominem ſignificat. Ægyptij ſapientiſſimum quemque Teuth vocitârunt. Idem Ibidem; Adhuc Alemani & Germani dicimur. Vbi faceſſant Grammaticorum nugæ. Neque enim aut illi à Lemano (ut ajunt) lacu: ſed quòd Allenman à fortitudine interpretabantur, ut quivis viro vir ſatis eſſe poſſet: aut Germanus Romanorum vox fuit, quaſi quos Gallorum fratres dicerent: ſed propterea, quòd Ger integrum atq; incorruptum ſignificaret. Dreſſerus de Vrb. Germ. Germanorum nomen alij Latinum eſſe putant, quo ſanguine junctus, verus ſeu γνήσιος ſignificetur. Ex quo germanitas dicitur ſanguinis communio, ſeu fraternitas. Quod verſibus expreſſit Conradus Celtes:

Germanos vocitant Itali, Græci ſed ἀδελφοὺς,
Quòd fratrum ſoleant inter ſe vivere more.

Et revera antiquitus Galli ſimul & Germani communi nomine Celtæ ſeu Galatæ fuerunt dicti. Alij Germa-

nos *quaſi totos viros ſeu viriles nominari exiſtimant.* *Ibidem: ut Germani toti viriles: ſic Alemani omninò nobiles & ingenui viri ſunt nominati, per epenthesin literæ E quaſi* Almani*: vel per ſyncopen, quaſi* Adelmani. *Vtraque appellatio fortitudinem arguit. Lutherus: Mirum non eſt, linguam ab imperitis depravari. Nam nos viciſſim, regnante barbarie, Latinam linguam egregiè corrupimus. Eadem ignorantiâ credo corruptum eſſe ipſum capitale nomen nationis noſtræ. Veriſimile eſt enim Latinos hiſtoricos falſos eſſe in litera H, & eam pro G inſpexiſſe & legiſſe: vel etiam auditu non ſatis diſcreviſſe, cùm fortis adſpiratio H propinquè ſonet literæ G. Igitur* Hermanniam *puto noſtram nationem eſſe dictam olim: ſicut & ille præſtantiſſimus dux, qui Auguſti legiones cecidit, perperam* Ariminius *ab Italis dicitur, cùm ſit revera* Herman, *adhuc hodie vulgatiſſimum nomen. Eſt autem* Herman *vir exercitus ſeu dux belli.* Heer *enim exercitus ſeu bellum eſt: Vnde dicitur* Heerfart/ *expeditio bellica. Inde* Hermani, Hermannia, *id eſt, bellicoſi, bellicoſa. Idem vicium accidit Segeſto, qui ſocer fuit Hermanni: pro* Hengſt / *corrupta litera H. in S. Nam adhuc durat nomẽ cujuſdam ducis Angrinorum apud Germanos* Hertzog Hengſt zu Engern. Hengſt *autem ſignificat caballum vel equum bellicum, ut* Hengſt *idem ferè ſit, quod eques vel* Philippus, *puta virum equeſtrem. Et Epiſcopus Colonienſis adhuc hodie ſe nominat Ducem Angrinorum,* Hertzog zu Engern. *Malè* Angrivariorum *ſcribunt Latini. Et* Anglia *quaſi* Angria *ab iſtis dicitur* Angris *ſeu* Engern: *Vnde & Anglia adhuc magna ex parte Saxonicam linguam*

quam habet. Hæc ille. Sed & origo Germani, *quam Adrianus Iunius eruit, multis probabilis. Refert eam verò ad* Gomer, *qui eſt prognatus Iapeto filio Noach ſive Saturni. Ab hoc dicti* Cimmerii *&* Cimbri, *qui cùm principio tenuiſſent interiora Aſiæ loca, pulſi à Scythis, in Scandiam primùm, inde in Cimbricam Cherſoneſum trajecerunt. Sed ejuſdem triplex propago,* Aſchcenaz, Riphath, Thogarma. *Ab Aſchcenaz prodiiſſe vult* Scandianos: *à Riphath* Riphæos: *à Thogarma* Germanos, *unde & nomen ipſum. Atq; ei favet paraphraſtes Chaldæus Ezech. 38. ubi Hebræum habet:* domus Thogarma; *ibi ille vertit,* provinciam Germaniæ. *Quoad vocem, eſt Hebræis* Thogarmah, תֹּגַרְמָה, *oſſeus vel robuſtus aut etiam valdè peregrinus. His omnibus adjicio coronidis ineptæ ac ridiculæ loco opinionem Goropij è lib. 1. origin. Cùm nuſquam (ait)* Garmanus *per primam in primâ ſyllabâ vocalem ſcriptum reperiatur; rejicio arrogantem illorum interpretationem, qui putant Germaniam totum virum ſignificare. Et pòſt:* Ger *duo ſignificat, deſidero: & congrego, ſive accumulo.* Man *verò vir dicitur. Vir itaq; corradendi deſiderio captus German propriè dicitur; ob quod ſe domo profectos in Galliam nomine ſuo Germani palàm præ ſe ferebant.*

Afer *à felicitate nomen habet:* אָשַׁר, aſchar, *id eſt, felix fuit, beatus fuit. Ex quo etiam fluit* אָשׁוּר Aſſur, *id eſt, greſſus aut inceſſus felix. Item* Aſſyria, *cujus gentis Aſſur origo eſt. Item* ἄριστος, *id eſt, beatus, optimus.*

Aſinus, aſellus, *qui feliciùs exponatur, quàm per*

Heb. עצל azal, aſal, *non video, Non tantùm enim literæ; ſed etiam ipſa ſignificatio examuſſim reſpondet. Quid enim pigrius aſino? In prima conjug. paſſivâ formatur* נעצל neezal, *id eſt, piger factus eſt.* Aſinarii *olim Iudæi dicti ſunt à Molone & Appione Alexandrino, quia aureum aſini caput adorarent, eò quòd Moſe duce aſinorum beneficio inveniſſent aquas, ut refert* Cornel. *Tacitus libr. 21. annal. Sed nugæ ſunt, quas Ioſeph. in antiq. refellit. Piſcis etiam* aſellus *nominatur. Vt enim aſinus plagâ ad opus faciendum cogitur; ita ille niſi aqua & fuſte probè maceratus, non poteſt coqui.* Agaſo, agaſonis, *id eſt, agitator aſinorum.* Onagus *apud Plautum in Aſin.* ὀναγὸς, ὀνηγός. *Græcis eſt* ὄνος: *à quo noſtrum* onus, *ſententiâ I. C. Scaligeri lib. 1. de L. L. cap. 26.* onero, onuſtus, exonero. *Ni appetis Heb.* אנס, anas, *id eſt, oneravit aliquem bibendo. Aut ſimpliciter* עמס, amas, *id eſt, impoſuit onus. Vox aſini propria expingitur à Latinis per literam ſtreperam, & deinde obtuſam. Talis enim ſonitus:* Rudo, *antiquè etiam* Rudio. *Satis commodè, propter* I. Rudens *funis nauticus, atque grandior quidem: itidem à ſono. Græcis eſt* ὀγκάομαι: *Sed Latino illo poſterius. Imitati tamen ſunt & fecerunt* Onco. *Hebræis eſt* אנק anak, *id eſt, vociferatus eſt cum gemitu, Item* נהק nahak *id eſt, rudit.* Onager, ὄναγρος, *id eſt, Silveſtris aſinus.* Oniſcus ὀνίσκος, *idem quod* ὀνάριον. *Plin. lib. 29. cap. ult.* Onobatis, ὀνοβάτις. *Cumani, Plutarcho teſte, fœminam, quæ in adulterio deprehenſa erat, primùm in ſaxo pulico poſitam, deinde aſino impoſitam in plateis circumvehebant, quam inde* onobatim *dixêre.*

Onoche-

Onochelos, ὀνόχειλ☉, *quaſi dicas, labrum aſini.* Onocrotalus *eſt avis à ruditu aſini.* κρόταλον, *eſt crepitaculum.* κρόταλ☉ *eſt garrulus Ariſtophani:* κρότ☉, *id eſt, pulſus:* κροτέω, *pulſo, quatio.*

Aſparagus, *non quòd in* aſpero *virgulto naſcatur, ut Feſto & Varroni placet: ſed eſt* ἀσπάραγ☉, ἢ ἀσφάραγος *Atticè. Ab* ἀσπὶς.

Aſphaltites, ἀσφαλίτης, *id eſt, bituminoſus.* ἄσφαλτ☉ *eſt bitumen.* ἀσφάλτος *Suidæ.* κατ' ἐξοχὴν *dicitur* Aſphaltites *ille locus aut lacus, ubi Sodoma fuit: quoniam ſulfure & bitumine plenus ignem atq; favillas ejiciat. Hegeſippus lib. 4. Arsêre terræ, ardent aquæ, in quibus cœleſtis ignis reliquiæ cognoſcuntur, atq; etiam nunc manent. Iſidorus lib. 16. bitumen in Iudæa de lacu Aſphaltite emergit. Græci* πισσάσφαλτον *appellant. Etiam* aſphaltopiſſa *legitur apud LXX. Exod. 2. in MS* Vaticano: καὶ κατέχρισεν αὐτὸν ἀσφαλτοπίσσῃ: *& oblivit ipſum bitumine & pice, ut alij vertunt.*

Aſtarte *apud Phœnicas, inquit Varro lib. 4. Igitur meritò ejus quæritur origo Iudaica. Ab aliis quaſi ſignificet* coronam, *à rad.* עטר atar, *id eſt, circumdedit. Alius eſt* Aſtoret, עַשְׁתֹּרֶת. *componitur ex* עַשׁ *Arcturus, &* תּוֹר, *id eſt, ordo girans. Iudæi aſſerunt ſignificare ſimulacra, quæ habebāt imagines ovium. Hinc* ἀστάρτη, *Syrorum Venus. Ioſ. Scalig. in Conject.* Aſtarte *ea eſt, quæ* Aſtaroth *in divinis literis vocatur. Id Phœnicum linguâ ſonat greges,* καὶ τὰ μῆλα: *tanquam ſuſpiceris dictam à victimarum multitudine. Ea colebatur à Sidoniis.*

niis, ſicut Dagon à reliquis Phœnicibus & Aſſyriis. Græcis dicitur Δερκετώ, καὶ Δερκῖτις: nimirum detortâ voce à Syriaco Adardaga. Significatio à piſce.

Aſtrum ἄστρον. Græcorum magiſtri diſcrimen hoc ſtatuunt; quòd Aſter, ἀστὴρ ſtella una ſit: aſtrum, ἄστρον, ſignum è ſtellis coactum. Quòd ſi ad cauſam hujus ſtatuti reddendam citantur, magis muti ſunt, quàm piſces. Pro uno autem ſumuntur ambo; niſi quòd pluralis quandoq; numerus ingerat aliquam συνάθροισιν, aut Sidus. Ab ἄστρον, vel ἀστὴρ faciunt etiam ἀστράπτω. Rectiùs ab Heb. שָׁרָב, ſcharaf, fulgur, lux, calor. Ex eo στράπτω, στεροπή: poſtea ἀστράπτω, ἀστραπὴ, ἀστεροπὴ, ἀστραπαῖος, aſtrapæus. Aſtrum verò, vel ἄστρον, ab אֵשׁ; eſch, quòd aſtra ſint πυρινά. Cæterorum in hanc rem ſuffragia paulo pòſt colligam. Aſtræa, ἀστραία: quia ab aſtris deſcendit, id eſt, juſtitia.

Aſtus ab ἄστυ, quod urbem ſignificat. Pomp. Feſtus: ab ἄστυ, in quo, qui converſati aſſiduè ſunt, cauti, atq; acuti eſſe videantur. Terent. An in aſtu venit?

Aſylum ἄσυλον, immunis, tutus à præda; à σύλη, id eſt, præda. Aut ab אֶשֶׁל eſchel, id eſt, nemus arboribus conſitum ſacris, ut iſtuc confugientes & adorantes Deum ſalvi ſint, & immunes à raptu & cæde. σύλη, συλάω à שָׁלַל ſchalal. A συλάω, σκυλάω, pòſt σπυλάω, eſt & Latin. ſpolio, prædor.

Atad Hebr. אָטָד, id eſt, Rhamnus, ſpinæ genus. Hinc etiam Aphris dicitur Atad, & in Dioſcoride ἀτάδιμ, corruptè.

Ate, ἄτη ab Hebr. אֵיד ed, at, id eſt, infortunium, δυστυχία,

δυστυχία, *calamitas. Sic* ἄσῃ *ab* אָסוֹן, aſon, *id eſt, damnum. Item* ἄχθος *à* דָּאַג, daag, agd, *id eſt, ſolicitus fuit, doluit.*

Athanaſius *eſt immortalis*, ἀθάνατος. θνήσκω *morior.* Biothanatus *eſt Iſidoro libr. 10. bis mortuus. Vox ea frequens in Tertulliano, Caßiano, Iulio Firmico. Servius in lib. 4. Æne.* Omnibus umbra locis adero: *Dicunt phyſici,* inquit, βιοθανάτων *animas non recipi in originem ſuam, niſi vagantes legitimum tempus fati compleverint. Quod Poëtæ ad ſepulturam transferunt. Hæc ille. Vnde colligitur* βιοθάνατον *eſſe* τῇ βίᾳ, *vi, aut violentè qui moritur,* αὐτόχειρ, *qui ipſe manus ſibi infert.*

Athenæ; *à Dea conditrice & patronâ:* ἀπὸ τῆς ἀθηνᾶς : *quod compoſitum eſt ex* θεὸς *&* νοῦς : *mens divina. Vel* θεονόη, τὰ θεῖα νοοῦσα. *Inde eſt etiam nunc* Athenæum *pro loco, artibus & ſcientiis divinis frequentato.*

Atrium, *non ab* atrum, *non à* terra, *non ab* Atria: *ſed ab* αἴθριον: *quia fornice, amplitudine & ornatu repræſentat æthrã.* Vitruvius, *facienda ſunt veſtibula regalia, alta atria. Gloſſarium:* atrium, μεσαύλιον, περίστωον. Atrienſe, *quod pertinet ad atrium: ut ſervus vel miniſter atrienſis: ita dicitur amanuenſis à manu.*

Audio, *græcè* ἀΐω, *id eſt,* ἀκούω. *Niſi ſit ab aure, quaſi* aurio, *id eſt, aure percipio.* Inaudio, *id eſt, leviter audio.* In *ſubinnuit quandam* στέρησιν. *I. C. Scalig. cap. 32. de cauſ. L. L.* Au *mutatur in* E *longum:* audio, obedio; *Vbi* OB *nihil detrahit, ſed cauſam finalem di-*

cit. *Quibuſdam* obaudio. *Ita apud Græcos* ὑπακοὴ, ὑπήκοος, ἀνηκουστία *& ſimilia ab* ἀκούω *formantur.*

Auris οὖς, *ab* aura, *quia per auram, tanquam per medium, ſonos apprehendimus, ut Phyſici diſſerunt. Ioſ. Scalig. ita placet in conject. auſculto*: auſes, *&* audes, *&* aures *dicebant veteres.* Auſis, οὖς, ὠτὶς, *Creticè, & Tarentinè*, αὖς, ἀυτὸς, auſes. *Hac ille.* Panotus *quaſi totus auris, apud Iſidor. lib. 11. cap. 3.* Panotios, *inquit, apud Scythiam eſſe ferunt, tam diffusâ aurium magnitudine, ut omne corpus ex eis contegat.* οὖς *ab Heb. eſt* אֹזֶן. *Et à* יָקָה *videtur eſſe* τὸ ἀκούω. *Cæterùm* aura, αὖρα, *compoſitum* παρὰ τὸ ἄω, καὶ ῥέω: *ſpiritus fluens. Heb.* רוּחַ, *id eſt, auram captavit.* Auriga *ab* aurea, orea, *id eſt, vinculum, quo aures equorum ligabantur. Feſtus*: aureas *dicebant frenum, quod ad aures equorum religabatur: ſicut* oreas, *quo ora coërcebantur. Dicitur autem* orea, aurea: oricilla, auricula: *ſicut olla, aulá*: ocha, aucha, auca, *quod ex articulo & voce Græca coaluit,* ὁ χλὼ. *Eſt idem quod anſer.*

Aveo, εὔχομαι, *ab* אָוָה afah, *avidè concupivit, deſideravit. Vnde etiam* εὖ, *quia bonum appetimus; aut à* יָטַב iataf, *id eſt, bonus,* εὖς, ἐεὺς: הֵיטִב. *Aliud verò eſt* Haveo, have: *pro quo uſitatè* Ave, *quod Pœnum eſt, ut Ioſ. Scal. in conjectaneis annotat. Rectius tamen* have, *id eſt, vive. Heb. eſt* חָיָה chajah, *id eſt, vixit, viguit. Inde* Heva: *ab Adamo ſic vocata, quod è coſta viventis facta mater omnium hominum futura ſit. Ab* aveo *eſt* avarus. *Nigidius apud Agell. lib. 10. cap. 5. appellatur, qui* avidus æris. *Subjicit* Agellius: *De ava-*

ro ambigitur. Cur enim non videri poſſit ab uno ſolùm verbo inclinatum, quod eſt aveo? At quia non affertur ab Agellio ἔνςασις, tale nomen à verbo ſecundi ordinis ſolo eſſe, potiùs Nigidio adſtipulemur: quòd avarus ſit avens æris. Nam amarus, quod ibidem addit, huc non quadrat, cum non verbalis ſit originis. Ipſis etiam Græcis eſt Φιλάργυρος amans aut avens pecuniæ. Et hinc Φιλαργυρία Virgilio eſt auri ſacra fames: Iuvenali, amor numi: Salluſtio, ſtudium pecuniæ.

Avernus, ἄορνος, ab ὄρνις: qui graveolentià aves ſupervolantes enecet. Lucr. lib.6. Silius lib.8. Virg.6 Æneidos diſertè ſcribit:

Quam ſuper haut ullæ poterant impunè volantes
Tendere iter pennis: talis ſeſe halitus *atris*
Faucibus effundens ſupera ad convexa ferebat:
Vnde locum Graji dixerunt nomine avernum.

Augeo, ἄυξω, ἀέξω, ἄυξησις. Ab Heb. יָסַף, id eſt, addidit, προσέθετο. Ab auctum eſt auctionari, id eſt, ſub haſta vendere; ſcilicet propter lucrum auctius. Sic, auctionem facere, eſt publicè vendere bona. Auctor qui auget. Igitur differt ab Autor, quod vulgus negligit. Hoc eſt, qui ipſe opus proprio marte molitur, αυτουργός. Ab autor eſt autumo, non ex ab, & æſtimo, ut Nigidius. Id eſt, dico, commemoro, recenſeo, autor ſum; apud Plautum, Agellium lib.15. cap.3. Gloſſar. autumat, λέγει. Autumnus, qui auget nos fructibus atq; frugibus; quaſi auctunus, ut non pauci ſcriptitant. Quidam auctumus, ut Portunus, Neptunus. Sed melius Auctumnus, ab auctum. M, enim remanet, ut Vertumnus. Et rectius eſt Portumnus. Ne-

ptunus verò Græcum. Magmentum, *id eſt, majus augmentum. Formatur ut à ſectum ſegmen* ſegmentum: *à fictum figmen* figmentum: *ſic à mactum magmen* magmentum. Auguſtus, *Feſto locus ſanctus, ab* avium geſtū, *ſeu* guſtu, *quia ab avib9 ſignificatus ſit. Enn.*

Auguſto augurio poſtquam inclita condita Roma eſt.

Apud Suetonium. Aliis ab augendo: *ſicut & Auguſtinus.* Auxilium *(inquit Varro) ab auctu: cùm acceſſerant, qui adjumento eſſent, alienigenæ. Plautus tangit Ciſt. a.1. ſc.3. augete auxilia veſtris juſtis legibus.* Macto *à mactum. Cicero: ferunt laudibus,* mactant *honoribus. Plautus: Dotatæ* mactant *& malo & damno viros.* mactus, *id eſt, magis auctus. Cum tus aut vinum fundebant ſuper victimam, dicebant:* Mactus *eſt taurus ture aut vino.* Macte *habet ſignificationem applauſus, quaſi re benè geſta.* Macte *nova virtute, id eſt, augere & creſce magis.* Macellum *quaſi* mactellum, à *mactandis pecudibus. Quanquam pecudes non dicuntur* ἰδίως *mactari, pro jugulari. Verùm ex totâ illâ actione ſacrificandi, penumq́; domeſticam inſtruendi, à plebe dicebantur animalia* mactari: *cùm rectiùs occiderentur: contrò ipſa ſacrificia & res domeſticæ ab illis* magis *augerentur. Igitur aliud eſt loqui propriè cū eruditis: aliud cum plebe, quæ ubi plura alicubi concurrunt, unum cum altero confundit, & allium appellat cepas. Bene Virgilius 8. Æn.*

—— Tibi maxima Juno
Mactat, ſacra ferens, & cum grege ſiſtit ad aram.

Servius *quidem ad illud: Sanè (inquit)* ὕςερον πρότερον

egv in hoc verſu primùm enim cum grege ſiſtit ad aram, & ſic mactat. At nimis ille audacter : ut alibi ſæpius. Et *primò quidem* mactatio *ponitur : quia ea actio tota. Deinde ſequuntur, quaſi partes,* ſacra, grex, ara. Mactat, *id eſt, Iunonem, quia maxima, magis auctat, honorátve.* Magis : *nam ipſe fert ſacra : & quia cum grege.* Et *ſiſtit ad aram : ut ritus ſacræ illius actionis & religio & cultus indicetur.*

Audax, ἀδαῦκος : *ſcilicet τῇ μίξει τῶν ςοιχείων, quaſi* Audocs. *X nihil aliud, quàm C S. Ab audax* audaciter : *ut à felix feliciter ; à tenax tenaciter ; à ferox ferociter. Quod etiam Caper Grammaticus notat : Sic (inquit) audacter Latinum eſt : ſed audaciter melius eſt. Quia nomina in X literam terminata, in Adverbiis* ITER *aſſumunt : ut atrox atrociter, velox velociter : & ſic audax audaciter.*

Avellana, *ab urbe* Abella, *&* Avella. *Virgilius : Et qui malifera deſpectant mœnia Avellæ. Alii à* vellendo, *id eſt, nux, quæ avellitur, ad differentiam ejus, quæ decutitur. Sed meliùs ab illâ Campaniæ urbe nucum feraciſſimâ.*

Aula, αὐλή. Aulæum, *id eſt,* περίζωμα ἢ παραπέτασμα, *quo parietes aularum veſtiuntur. Virgil :*

—— Aulæis jam ſe regina ſuperbis.

Mant :

Pendula ſuſpendat paries aulæa ——.

Servius putat ortum primitus in aulâ regis Attali. Propert. lib. 2. Porticus aulæis nobilis Attalicis. Aliâs Attalicum *eſt idem, quod magnificum, grande, eximium :* *ab*

ab eodem illo rege. Horat: Attalicis *conditionibus, id eſt, maximis. Scribitur autem rectè* Aulæa, *non* aulea, *quia Græcis* ἀυλᾶια; *& propterea dicitur etiam hæc aulæa in* Fœmin. Aulicus, ἀυλικός.

Aurum, *ab* ἀυρὸς. Theſaurus, Θησαυρὸς, *παρὰ τὸ εἰς ἄυριον τίθεσθαι: Vel potiùs ab ἀυρὸς. I. C. Scalig.* Exer. 78. aurora *eſt tota Græca vox. Cujus poſtrema pars adhuc in uſu eſt Græcis ipſis* ὥρα. *Prior autem nobis tantùm*, aurum. *Illis non niſi in compoſito*, θησαυρός. *Idem cap.* 91. L. L. *Metallo & præviæ diei parti fulgoris nomen inditum eſt, Græcâ voce* ἀυρόν. *Priſca enim eſt, quod teſtatur* ἄυριον, *ſcilicet ſequens manè: quod & Germani imitati ſunt, & Hiſpani & Itali. Hæc ille. Etiam autores ita deſcribunt aurum ab illo fulgore. Pindaro*, χρυσὸς αἰθόμενον πῦρ. *Virgilio, fulvum. Ovidio, micans. Apuleio, coruſcans. Claudiano rutilum. Origo planè Hebraica*, אוֹר, or, aor, *quod lucem ſive ſplendorem notat. Cæterùm ut à ferrum, ferrugo: Sic ab aurum*, aurugo. *Gloſſar. aurugo* ἴκτερις: auruginoſus ἰκτερικός. *Icteris, morbus Galeno dicitur ab* ictide, *muſtelâ agreſti. Plinio, ab* ictero *avicula. Iſidorus l.* 4. *orig. c.* 8. *Græci appellant à cujusdam animalis nomine, quòd ſit fellei coloris. Hunc morbum Latini* arcuatum *appellant ad ſimilitudinem cæleſtis arcus.* Auruginem *verò Varro appellari ait à colore auri.* Regium *autem* morbum *inde æſtimant dictum, quòd vino bono & regalibus cibis citiùs curetur. Hieronymus Amos c.* 4. יֵרָקוֹן ierakon, *id eſt, auruginem, omnes icteron tranſtulerunt. Pagninus*, rubiginem, *ut & Tremellius. Avenarius*, flavedinem.

Auſterus

Auſterus, *αὐςηρὸς*, Aſper, *I. C. Scal. in Theoph. de plan. quod Latini tàm dura voce, quàm dura eſt tùm res, tùm Etymologia. Vox eſt agricolarum priſcorum ſumta à terra, quæ eſt inepta cultui: παρὰ τὸ μὴ σπείρεσθαι: Vbi eſſent ſaxa & ſqualor. Græcum autem fuit τὸ τρεῖν καὶ ἄχος. Vrbanè Democritus multangulum facit. Sanè verò tum ſerra, tùm linea, tùm ſpinæ multangulæ ſunt. Et ſapores* aſperi, *partes habent diſſimiles & inæquales.*

Authepſa, *nomen ollæ aneæ Cicer. pro Roſcio: Ibi domus referta vaſis Corinthiis & Deliacis, in quibus eſt* aut ipſa, *quam nuper mercatus eſt. Ibi pro* aut ipſa, *Eruditi ſubſtituunt*, Authepſa, *ut ſenſus ita fiat clarior. Ab αὐτὸ & ἕψω, id eſt, quaſi ipſum coquens. Aut ab αὖθις ἢ αὖτι, & ἕψω, id eſt, iterum coquo; quaſi ſit Vas, quod imponitur menſæ ad rurſus calefaciendum cibum.* Depſere, *id eſt, coquere, à δέψειν, in Nonio, Varrone; ſicut* clepere, *à κλέπτειν.*

B.

Baal, *βαάλ, eſt dominans; item idolum, propriè Sidoniorum 3. Reg. 16.* Baalim, *idola ſive dominantes.* Baalia, *βααλία, idoli dominus. Addam hîc & nonnulla alia.* Mambre, *μαμβρῆ, eſt rebellis aut amarus vel etiam commutans. Aliàs in Græco ſcribitur ἰαμβρῆς,* Jambres: *& ſic Hebraicè vertitur, mare cum egeſtate. Hieronymo eſt* mare pellucidum *2. Timoth. 3. legitur ἰαμβρῆς: & ita appellatur à Palladio in vita Macarii Alexand. & Euſebio lib. 9. de præp. c. 3.* Jeroboam, *eſt impugnans aut objurgans populum. Hieronymus in Am. c. 1.* Jeroboam, *judicatio ſive cauſa populi,*

δικασμὸς

διχασμὸς λαῦ: *licèt quidam per X græcam literam legentes, diviſionem populi ſuſpicentur.* Cephanet *à Pharaone dictus eſt Ioſeph, & ſonat Hebraicè abſcōditor repertorum, quod obſcura Somnia revelavit & ſterilitatem prædixit. Sed quia hoc nomen ab Ægyptio ponitur, ipſius linguæ deberet habere rationem. Exponitur ergo* cephanet *Ægyptio ſermone,* Salvator mundi, *eò, quòd orbē terræ ab imminente famis excidio ipſe liberaret, ut ait Iſidorus lib. 7. orig. c. 7. & Hieronymus ad Gen. c. 41.* Maria, μαριάμ: *Hebræis* mar *eſt ſtilla, gutta:* מִרְיָם, Marjam *ſtilla maris, pro quo habetur* ſtella maris. *Hieronymus in Nominibus ex Matthæo:* Mariam *plerique æſtimant interpretari,* illuminant me iſti, *vel* illuminatrix, *vel* Smyrna maris. *Sed mihi nequaquam videtur. Melius eſt autem, ut dicamus, ſonare eam* ſtellam maris, *ſive amarum mare. Sciendum quoque quòd* Maria *ſermone Syro* Domina *nuncupatur. Iſidorus lib. 7. orig. c. 10. Maria illuminatrix ſive ſtella maris. Aliis exponitur magiſtra maris.* Ægyptus, αἴγυπτος, *eſt anguſtia,* θλίψις. *A prophetis appellatur* Miſraim, *à Meſraim filio Cham. Ioſephus lib. 1. antiq. Iud. cap. 12.* Meſrim & Meſraim *nominatam refert. Pſal. 77. & 104. Ægyptus dicitur* Cham, *quòd ejus filius* Meſraim *occupaverit Ægyptum. Quondam &* Aeria *dicta eſt, ut Euſebius notat in Chronicis.* Ahalab, ἀχλάβ, *frater cordis.* Aſaph, ἀσάφ, *congregans aut colligens.* Barabbas, βαραββᾶς, *filius patris aut confuſionis. Nomen latronis Matth. 27. At* Barnabas, βαρνάβας, *filius Prophetæ, vel filius conſolationis Actor. 4.* Belial, βελίαλ, *perverſus, non adſcendens,*

dens, vel absque jugo. Bethania, βηθανία, *domus obedientiæ, vel afflictionis; aut domus cantici, ſive domus tranſitus aut iræ: vel Syriacè, frumenti. Iohan.1. Hæc in Bethabara facta ſunt trans Iordanem. Vbi vetus verſio malè, Bethania, legit.* Bethesda, βηθεσδά, *domus effuſionis, ſive confluges, locus ad quem aqua pluvia confluebat Iohan. 5.* Bethphage, βηθφαγή, *domus oris vallium, vel domus buccæ vallis, ſive domus ficuum, præcoquarum.* Bethſaida, βηθσαϊδά, *domus frugum, vel domus venatorum, ſive inſidiantium.* Caiphas, καϊφάς, *inveſtigator, vel ſagax, vel vomens ore, aut vomitus oris, Matth.26.* Cain, καΐν, *poſſeſſio, vel poſſeſſus.* Candace, κανδάκη, *poßidens contritionem: aut ex Heb. & Syro, poſſeßio munda vel purißima, Actorum 8.* Carmel, κάρμηλος, *cognitio circumciſionis, vel agnus circumciſus, aut teneritudo ſegetum, aut coccinus.* Cedron, κεδρών, *torrens obſcuritatis.* Cenez, καινὲζ, *nidus iſte, aut lamentatio hæc, ſive poſſeßio aut emtio hæc. Inde* Cenezæus, κενεζαῖος *Num. 32. Quod L X X. verterunt, διακεχωρισμένος, alienam ſequuti lectionem.* Chun, *præparatio ſive placenta: aut Syriacè, feneſtra.* Nomen opidi *1. Paral. 18. L X X. ex nomine proprio ſic verterunt:* καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πολέων Corinthus, κόρινθος, *ſatietas, vel etiam ornamentum.* Darius, δαρεῖος, *requirens vel inquirens.* Doëg, δωὴκ, *eſt ſolicitus, vel etiam piſcator.* Emim, אֵמִים, *Timores aut terribiles. Gigantes quoque expulerunt Moabitæ à terrâ ipſorum. Deut. 2. In Geneſ.14. non eſt proprium nomen, ſed vertatur.* Terribiles vel horrendos, *quod fecit Chaldæus paraphraſtes.*

niis, ſicut Dagon *à reliquis Phœnicibus & Aſſyriis. Græcis dicitur* Δερκετὼ, καὶ Δερκῖτις: *nimirum detortâ voce à Syriaco* Adardaga. *Significatio à piſce.*

Aſtrum ἄστρον. *Græcorum magiſtri diſcrimen hoc ſtatuunt; quòd* Aſter, ἀστὴρ *ſtella una ſit:* aſtrum, ἄστρον, *ſignum è ſtellis coactum. Quòd ſi ad cauſam hujus ſtatuti reddendam citantur, magis muti ſunt, quàm piſces. Pro uno autem ſumuntur ambo; niſi quòd pluralis quandoq; numerus ingerat aliquam* συνάθροισιν, *aut* Sidus. *Ab* ἄστρον, *vel* ἀστὴρ *faciunt etiam* ἀστράπτω. *Rectiùs ab Heb.* שָׁרָב, ſcharaf, *fulgur, lux, calor.* *Ex eo* στράπτω, στροπὴ: *poſtea* ἀστράπτω, ἀστραπὴ, ἀστεροπὴ, ἀστραπαῖος, *aſtrapæus.* Aſtrum *verò, vel* ἄστρον, *ab* אֵשׁ; eich, *quòd aſtra ſint* πυρινά. *Cæterorum in hanc rem ſuffragia paulo pòſt colligam.* Aſtræa, ἀστραία: *quia ab aſtris deſcendit, id eſt, juſtitia.*

Aſtus *ab* ἄστυ, *quod urbem ſignificat. Pomp. Feſtus: ab* ἄστυ, *in quo, qui converſati aſſiduè ſunt, cauti, atq; acuti eſſe videantur. Terent. An in aſtu venit?*

Aſylum ἄσυλος, *immunis, tutus à præda; à* σύλη, *id eſt, præda. Aut ab* אֵשֶׁל eſchel, *id eſt, nemus arboribus conſitum ſacris, ut iſtuc confugientes & adorantes Deum ſalvi ſint, & immunes à raptu & cæde.* σύλη, συλάω *à* שָׁלַל ſchalal. *A* συλάω, σκυλάω, *pòſt* ἀσυλάω, *eſt & Latin.* ſpolio, *prædor.*

Atad *Hebr.* אָטָד, *id eſt, Rhamnus, ſpinæ genus. Hinc etiam Aphris dicitur* Atad, *& in Dioſcoride* ἀτάδιμ, *corruptè.*

Ate, ἄτη *ab Hebr.* אֵיד ed, at, *id eſt, infortunium,* δυστυχία,

δυϛυχία, calamitas. Sic ἄση ab אָסוֹן, aſon, *id eſt, damnum. Item ἄχθος à* דָּאַג, daag, agd, *id eſt, ſolicitus fuit, doluit.*

Athanaſius *eſt immortalis, ἀθάνατος. θνήσκω morior.* Biothanatus *eſt Iſidoro libr. 10. bis mortuus. Vox ea frequens in Tertulliano, Caßiano, Iulio Firmico. Servius in lib. 4. Æne.* Omnibus umbra locis adero: *Dicunt phyſici,* inquit, *βιοθανάτων animas non recipi in originem ſuam, niſi vagantes legitimum tempus fati compleverint. Quod Poëtæ ad ſepulturam transferunt. Hæc ille. Vnde colligitur βιοθάνατον eſſe τῇ βίᾳ, vi, aut violentè qui moritur, αὐτόχειρα, qui ipſe manus ſibi infert.*

Athenæ; *à Dea conditrice & patronâ: ἀπὸ τῆς ἀθηνᾶς: quod compoſitum eſt ex θεὸς & νȣ̃ς: mens divina. Vel θεονόη, τὰ θεῖα νοȣ̃σα. Inde eſt etiam nunc* Athenæum *pro loco, artibus & ſcientiis divinis frequentato.*

Atrium, *non ab* atrum, *non à* terra, *non ab* Atria: *ſed ab αἴθριον: quia fornice, amplitudine & ornatu repræſentat æthrã.* Vitruvius, *facienda ſunt veſtibula regalia, alta atria. Gloſſarium*: atrium, *μεσαύλιον, περίστῳον.* Atrienſe, *quod pertinet ad atrium: ut ſervus vel miniſter atrienſis: ita dicitur amanuenſis à manu.*

Audio, *græcè ἀΐω, id eſt, ἀκȣ́ω. Niſi ſit ab aure, quaſi* aurio, *id eſt, aure percipio.* Inaudio, *id eſt, leviter audio.* In *ſubinnuit quandam στέρησιν. I. C. Scalig. cap. 32. de cauſ. L. L.* Au *mutatur in* E *longum*: audio, obedio; *Vbi* OB *nihil detrahit, ſed cauſam finalem di-*

ro ambigitur. Cur enim non videri poſſit ab uno ſolùm verbo inclinatum, quod eſt aveo? At quia non affertur ab Agellio ἔνςασις*, tale nomen à verbo ſecundi ordinis ſolo eſſe, potiùs Nigidio adſtipulemur: quòd* avarus *ſit* avens æris. *Nam* amarus*, quod ibidem addit, huc non quadrat, cum non verbalis ſit originis. Ipſis etiam Græcis eſt* φιλάργυρος *amans aut avens pecuniæ. Et hinc* φιλαργυρία *Virgilio eſt* auri ſacra fames: *Iuvenali*, amor numi: *Salluſtio*, ſtudium pecuniæ.

Avernus, *ἄορνος, ab ὄρνις: qui graveolentià aves ſupervolantes enecet. Lucr. lib.6. Silius lib.8. Virg.6 Æneidos diſertè ſcribit:*

Quam ſuper haut ullæ poterant impunè volantes
Tendere iter pennis: talis ſeſe halitus *atris*
Faucibus effundens ſupera ad convexa ferebat:
Vnde locum Graji dixerunt nomine avernum.

Augeo, *αὔξω, ἀέξω, αὔξησις. Ab Heb.* יָסַף, *id eſt, addidit,* προσέθετο. *Ab* auctum *eſt* auctionari, *id eſt, ſub haſta vendere; ſcilicet propter lucrum auctius. Sic,* auctionem facere, *eſt publicè vendere bona.* Auctor *qui auget. Igitur differt ab* Autor, *quod vulgus negligit. Hoc eſt, qui ipſe opus proprio marte molitur,* αὐτουργός. *Ab autor eſt* autumo, *non ex* ab, *&* æſtimo, *ut Nigidius. Id eſt, dico, commemoro, recenſeo, autor ſum; apud Plautum, Agellium lib.15. cap.3. Gloſſar.* autumat, λέγει. Autumnus, *qui auget nos fructibus atq; frugibus; quaſi* auctunus, *ut non pauci ſcriptitant. Quidam* auctumus, *ut Portunus, Neptunus. Sed melius Auctumnus, ab auctum. M, enim remanet, ut* Vertumnus. *Et rectius eſt* Portumnus. *Neptunus*

ptunus verò Græcum. Magmentum, *id eſt, majus augmentum. Formatur ut à ſectum ſegmen* ſegmentum: *à fictum figmen* figmentum: *ſic à mactum magmen* magmentum. Auguſtus, *Feſto locus ſanctus, ab* avium geſtu, *ſeu* guſtu, *quia ab avib9 ſignificatus ſit. Enn.*

Auguſto augurio poſtquam inclita condita Roma eſt.

Apud Suetonium. Aliis ab augendo: *ſicut & Auguſtinus.* Auxilium *(inquit Varro) ab auctu: cùm acceſſerant, qui adjumento eſſent, alienigenæ. Plautus tangit Ciſt. a.1. ſc.3. augete auxilia veſtris juſtis legibus.* Macto *à mactum. Cicero: ferunt laudibus,* mactant *honoribus. Plautus: Dotatæ* mactant *& malo & damno viros.* mactus, *id eſt, magis auctus. Cum tus aut vinum fundebant ſuper victimam, dicebant:* Mactus *eſt taurus ture aut vino.* Macte *habet ſignificationem applauſus, quaſi re benè geſta.* Macte *novâ virtute, id eſt, augere & creſce magis.* Macellum *quaſi* mactellum, à *mactandis pecudibus. Quanquam pecudes non dicuntur* ἰδίως *mactari, pro jugulari. Verùm ex totâ illâ actione ſacrificandi, penumq́ꝫ domeſticam inſtruendi, à plebe dicebantur animalia* mactari: *cùm rectiùs occiderentur: contrò ipſa ſacrificia & res domeſticæ ab illis* magis *augerentur. Igitur aliud eſt loqui propriè cũ eruditis: aliud cum plebe, quæ ubi plura alicubi concurrunt, unum cum altero confundit, & allium appellat cepas. Bene Virgilius 8. Æn.*

——— Tibi maxima Juno
Mactat, ſacra ferens, & cum grege ſiſtit ad aram.

Servius *quidem ad illud: Sanè (inquit)* ὕϛερον πρότερον

egr in hoc verſu: primùm enim cum grege ſiſtit ad aram, & ſic mactat. At nimis ille audacter : ut alibi ſæpius. Et *primò quidem* mactatio *ponitur : quia ea actio tota. Deinde ſequuntur, quaſi partes,* ſacra, grex, ara. Mactat, *id eſt, Iunonem, quia maxima, magis auctat, honorátve.* Magis : *nam ipſe fert ſacra : & quia cum grege. Et ſiſtit ad aram : ut ritus ſacræ illius actionis & religio & cultus indicetur.*

Audax, ἀδαυκ⊙ : *ſcilicet* τῇ μίξει τῶν ςοιχείων, *quaſi* Audocs. *X nihil aliud, quàm C S. Ab audax* audaciter : *ut à felix feliciter ; à tenax tenaciter ; à ferox ferociter. Quod etiam Caper Grammaticus notat : Sic (inquit) audacter Latinum eſt : ſed audaciter melius eſt. Quia nomina in X literam terminata, in Adverbiis* ITER *aſſumunt : ut atrox atrociter, velox velociter : & ſic audax audaciter.*

Avellana, *ab urbe* Abella, & Avella. *Virgilius : Et qui malifera deſpectant mœnia Avellæ. Alii à* vellendo, *id eſt, nux, quæ avellitur, ad differentiam ejus, quæ decutitur. Sed meliùs ab illâ Campaniæ urbe nucum feraciſſimâ.*

Aula, αὐλή. Aulæum, *id eſt,* περίζωμα ἢ περιπέτασμα, *quo parietes aularum veſtiuntur. Virgil :*

—— Aulæis jam ſe regina ſuperbis.

Mant :

Pendula ſuſpendat paries aulæa —— .

Servius putat ortum primitus in aulâ regis Attali. Propert. lib. 2. Porticus aulæis nobilis Attalicis. Aliâs Attalicum *eſt idem, quod magnificum, grande, eximium :*

ab

à Iudæis, qui uſque in hunc diem Aſcenazim *nominant Teutones, ſive Germanos. Aſcaniæ mentionem facit Strabo, Geogr. lib. 12. Et Homerus Iliad. β* Ασκάνιος θεοειδής. *Euſebius item in Chron. & Hieronymus in Heb. quæſtion. in eâ eſt ſententiâ, Aſcenez peperiſſe vocem* Tuiſconis, *poſtea* Teutonis, Der Deudſchen. *Quod ut adhuc clarius evadat, aliquot ſententias Eruditorum de origine tàm* Teutonum, *quàm* Germanorum, *ſubjiciam: unde meliùs judicium inſtruetur. Abraham. Ortelius:* Mansveldia *veteris Saxoniæ portio. Putatur nomen à* Manno *ſecundo Germanorum rege ſortitum, cùm* Mansveld *nihil aliud ſonet, quàm ſi dicas,* manni campus. *Quam etymologiam ſtabilire videtur* Aſcania, *locus huic proximus, qui* Aſcenes, *Germanorum Patris nomen referre nõnullis perſuaſum eſt. Eſt hîc propè etiam* Aſcherleuben, *quaſi dicas* Aſchenes *domum. Eſt quoque ibidem lacus ab* Aſcene *denominatus.* ~~*M. Lutherus vir maximus*~~*: A* Deud *(inquit), id eſt, Deus; dicimur nos Germani* Deudiſch/ *& Deudici. Sed Saxonica dialecto* Düdiſch; *y Pythagorico, ſeu u Belgico. Nam in talibus omnibus vocabulis ſpectanda eſt Dialectus Saxonica, quâ olim tota Germania eſt uſa. Ita Germani à Deo ſuo nomen ſumſerunt, quem* Deud *ſeu* Düd *appellavere. Quemadmodum poſteri ſe* Gortos, dixerunt à Gott / *id eſt, Deo, quem* Gut *vocant etiam hodie illi ipſi Goti, nempe Dani, Suedi. Sed tota Germania* Gott. *Nam Goti fuerunt Germani. Sed quia tam* Gott / *quàm* Gut, *accentu circumflexo pronunciatur, factum eſt, ut eosdem & Gœtas per diphthongum hiſtorici appellent. Et apparet hoc nomen* Düd *manâſſe ex Hebra-*

ex Hebr. Dod, (דוד) *quod ſignificat avunculum, amicum, amorem. Ita antiqui & primi patres Germanorum Deum voluerunt nominare* Dod / *id eſt, amicum, amorem, avunculum: quemadmodum Iſraëlitæ eum Baal, id eſt, herum, ſponſum ſeu maritum vocabant. Sed nec ipſum Græcum* Θεὸς *longum diſſonat à voce* Deud/*ſi pro nuncies* Teuds. *Iulius Cæſar Scaliger in Orat. Hoc nomen noſtræ gentis ab autore* Thuitſch / *quæ vox nullius peregrinæ nationis interventu contaminata in hodiernum usq; diem durat. Hoc numen Terræ filium, ſicuti Ethnici* Tagem; *ita hoc putârunt majores noſtri, cujus proles fuerit* Man. *Vnde etiam nunc apud nos, quemadmodum apud Hebræos primi parentis nomen Hominem ſignificat. Ægyptij ſapientiſſimum quemque* Teuth *vocitârunt. Idem Ibidem; Adhuc* Alemani *&* Germani *dicimur. Vbi faceſſant Grammaticorum nugæ. Neque enim aut illi à Lemano (ut ajunt) lacu: ſed quòd* Allenman *à fortitudine interpretabantur, ut quivis vir o vir ſatis eſſe poſſet: aut* Germanus *Romanorum vox fuit, quaſi quos Gallorum fratres dicerent: ſed propterea, quòd* Ger *integrum atq; incorruptum ſignificaret. Dreſſerus de Vrb. Germ. Germanorum nomen alij Latinum eſſe putant, quo ſanguine junctus, verus ſeu* γνήσιος *ſignificetur. Ex quo* germanitas *dicitur ſanguinis communio, ſeu fraternitas. Quod verſibus expreſſit Conradus Celtes:*

Germanos vocitant Itali, Græci ſed ἀδελφὺς,
Quòd fratrum ſoleant inter ſe vivere more.

Et revera antiquitus Galli ſimul & Germani communi nomine Celtæ ſeu Galatæ fuerunt dicti. Alij Germa-

nos *quaſi totos viros ſeu viriles nominari exiſtimant.Ibidem: ut Germani toti viriles : ſic Alemani omninò nobiles & ingenui viri ſunt nominati,per epenthesin literæ E quaſi* Almani *: vel per ſyncopen,quaſi* Adelmani.*Vtraque appellatio fortitudinem arguit. Lutherus: Mirum non eſt, linguam ab imperitis depravari. Nam nos viciſſim, regnante barbarie, Latinam linguam egregiè corrupimus. Eadem ignorantia credo corruptum eſſe ipſum capitale nomen nationis noſtræ. Veriſimile eſt enim Latinos hiſtoricos falſos eſſe in litera H, & eam pro G inſpexiſſe & legiſſe: vel etiam auditu non ſatis diſcreviſſe, cùm fortis adſpiratio H propinquè ſonet literæ G. Igitur* Hermanniam *puto noſtram nationem eſſe dictam olim: ſicut & ille præſtantiſſimus dux, qui Augusti legiones cecidit,perperam* Ariminius *ab Italis dicitur, cùm ſit revera* Herman, *adhuc hodie vulgatiſſimum nomen. Eſt autem* Herman *vir exercitus ſeu dux belli.* Heer *enim exercitus ſeu bellum eſt: Vnde dicitur* Heerfart/ *expeditio bellica.Inde* Hermani,Hermannia; *id eſt, bellicoſi, bellicoſa.Idem vicium accidit Segeſto, qui ſocer fuit Hermanni: pro* Hengſt / *corrupta litera H.in S.Nam adhuc durat nomẽ cujuſdam ducis Angrinorum apud Germanos* Hertzog Hengſt zu Engern. Hengſt *autem ſignificat caballum vel equum bellicum, ut* Hengſt *idem ferè ſit, quod eques vel* Philippus,*puta virum equeſtrem. Et Epiſcopus Colonienſis adhuc hodie ſe nominat Ducem Angrinorum*, Hertzog zu Engern. *Malè* Angrivariorum *ſcribunt Latini. Et* Anglia *quaſi* Angria *ab iſtis dicitur* Angris *ſeu* Engern: *Vnde & Anglia adhuc magna ex parte Saxonicam lin-*

guam

guam habet. Hæc ille. Sed & origo Germani, *quam Adrianus Iunius eruit, multis probabilis. Refert eam verò ad* Gomer, *qui eſt prognatus Iapeto filio Noach ſive Saturni. Ab hoc dicti* Cimmerii *&* Cimbri, *qui cùm principio tenuiſſent interiora Aſiæ loca, pulſi à Scythis, in Scandiam primùm, inde in Cimbricam Cherſoneſum trajecerunt. Sed ejuſdem triplex propago,* Aſchcenaz, Riphath, Thogarma. *Ab Aſchcenaz prodiiſſe vult* Scandianos: *à Riphath* Riphæos: *à Thogarma* Germanos, *unde & nomen ipſum. Atq; ei favet paraphraſtes Chaldæus Ezech. 38. ubi Hebræum habet:* domus Thogarma; *ibi ille vertit*, provinciam Germaniæ. *Quoad vocem, eſt Hebræis* Thogarmah, תֹּגַרְמָה, *oſſeus vel robuſtus aut etiam valdè peregrinus. His omnibus adjicio coronidis ineptæ ac ridiculæ loco opinionem Goropij è lib. 1. origin. Cùm nuſquam (ait)* Garmanus *per primam in primâ ſyllabâ vocalem ſcriptum reperiatur; rejicio arrogantem illorum interpretationem, qui putant Germaniam totum virum ſignificare. Et pòſt:* Ger *duo ſignificat, deſidero: & congrego, ſive accumulo.* Man *verò vir dicitur. Vir itaq; corradendi deſiderio captus German propriè dicitur; ob quòd ſe domo profectos in Galliam nomine ſuo Germani palàm præ ſe ferebant.*

Afer *à felicitate nomen habet:* אָשַׁר, aſchar, *id eſt, felix fuit, beatus fuit. Ex quo etiam fluit* אָשׁוּר Aſſur, *id eſt, greſſus aut inceſſus felix. Item* Aſſyria, *cujus gentis Aſſur origo eſt. Item* ἄριςος, *id eſt, beatus, optimus.*

Aſinus, aſellus, *qui feliciùs exponatur, quàm per*

Heb. עָצַל azal, aſal, *non video, Non tantùm enim literæ; ſed etiam ipſa ſignificatio examuſſim reſpondet. Quid enim pigrius aſino? In prima conjug. paſſivâ formatur* נֶעֱצַל neezal, *id eſt, piger factus eſt.* Aſinarii *olim Iudæi dicti ſunt à Molone & Appione Alexandrino, quia aureum aſini caput adorarent, eò quòd Moſe duce aſinorum beneficio inveniſſent aquas, ut refert Cornel. Tacitus libr. 21. annal. Sed nugæ ſunt, quas Ioſeph. in antiq. refellit. Piſcis etiam* aſellus *nominatur. Vt enim aſinus plagâ ad opus faciendum cogitur; ita ille niſi aqua & fuſte probè maceratus, non poteſt coqui.* Agaſo, agaſonis, *id eſt, agitator aſinorum.* Onagus *apud Plautum in Aſin.* ὀναγὸς, ὀνηγός. *Græcis eſt* ὄνος: *à quo noſtrum* onus, *ſententiâ I. C. Scaligeri lib. 1. de L. L. cap. 26.* onero, onuſtus, exonero. *Ni appetis Heb.* אָנַס, anas, *id eſt, oneravit aliquem bibendo. Aut ſimpliciter* עָמַס, amas, *id eſt, impoſuit onus. Vox aſini propria exprimitur à Latinis per literam ſtreperam, & deinde obtuſam. Talis enim ſonitus:* Rudo, *antiquè etiam* Rudio. *Satis commodè, propter* I. Rudens *funis nauticus, atque grandior quidem: itidem à ſono. Græcis eſt* ὀγκάομαι: *Sed Latino illo poſterius. Imitati tamen ſunt & fecerunt* Onco. *Hebræis eſt* אָנַק anak, *id eſt, vociferatus eſt cum gemitu. Item* נָהַק nahak *id eſt, rudit.* Onager, ὄναγρος, *id eſt, Silveſtris aſinus.* Oniſcus ὀνίσκος, *idem quod* ὀνάριον. *Plin. lib. 29. cap. ult.* Onobatis, ὀνοβάτις. *Cumani, Plutarcho teſte, fœminam, quæ in adulterio deprehenſa erat, primùm in ſaxo pulico poſitam, deinde aſino impoſitam in plateis circumvehebant; quam inde* onobatim *dixére.*

Onoche-

Onochelos, ὀνόχειλος, *quaſi dicas, labrum aſini.* Onocrotalus *eſt avis à ruditu aſini.* κρόταλον, *eſt crepitaculum.* κρόταλος *eſt garrulus Ariſtophani:* κρότος, *id eſt, pulſus:* κροτέω, *pulſo, quatio.*

Aſparagus, *non quòd in* aſpero *virgulto naſcatur, ut Feſto & Varroni placet: ſed eſt* ἀσπάραγος, ἢ ἀσφάραγος *Atticè. Ab* ἀσπίς.

Aſphaltites, ἀσφαλλίτης, *id eſt, bituminoſus.* ἄσφαλτος *eſt bitumen.* ἀσφάλλεσθαι *Suidæ.* κατ' ἐξοχὴν *dicitur* Aſphaltites *ille locus aut lacus, ubi Sodoma fuit: quoniam ſulfure & bitumine plenus ignem atq; favillas ejiciat. Hegeſippus lib. 4. Arsére terræ, ardent aquæ, in quibus cæleſtis ignis reliquiæ cognoſcuntur, atq; etiam nunc manent. Iſidorus lib. 16. bitumen in Iudæa de lacu Aſphaltite emergit. Græci* πισσάσφαλτον *appellant. Etiam* aſphaltopiſſa *legitur apud LXX. Exod. 2. in MS* Vaticano: καὶ κατέχρισεν αὐτὸν ἀσφαλτοπίσσῃ: *& oblivit ipſum bitumine & pice, ut alÿ vertunt.*

Aſtarte *apud Phœnicas, inquit Varro lib. 4. Igitur meritò ejus quæritur origo Iudaica. Ab aliis quaſi ſignificet* coronam, *à rad.* עָטַר atar, *id eſt, circumdedit. Aliis eſt* Aſtoret, עַשְׁתֹּרֶת. *componitur ex* עָשׁ *Arcturus, &* תּוֹר, *id eſt, ordo girans. Iudæi aſſerunt ſignificare ſimulacra, quæ habebāt imagines ovium. Hinc* ἀστάρτη, *Syrorum Venus. Ioſ. Scalig. in Conject.* Aſtarte *ea eſt, quæ* Aſtarot *in divinis literis vocatur. Id Phœnicum linguâ ſonat greges,* καὶ τὰ μῆλα: *tanquam ſuſpiceris dictam à victimarum multitudine. Ea colebatur à Sido-*

δυϛυχία, *calamitas. Sic* ἄση *ab* אָסוֹן, aſon, *id eſt, damnum. Item* ἄχθος *à* דָּאַג, daag, agd, *id eſt, ſolicitus fuit, doluit.*

Athanaſius *eſt immortalis,* ἀθάνατος. θνήσκω *morior.* Biothanatus *eſt Iſidoro libr. 10. bis mortuus. Vox ea frequens in Tertulliano, Caſſiano, Iulio Firmico. Servius in lib. 4. Æne.* Omnibus umbra locis adero: *Dicunt phyſici,* inquit, βιοθανάτων *animas non recipi in originem ſuam, niſi vagantes legitimum tempus fati compleverint. Quod Poetæ ad ſepulturam transferunt. Hæc ille. Vnde colligitur* βιοθάνατον *eſſe* τῇ βίᾳ, *vi, aut violentè qui moritur,* αὐτόχειρα, *qui ipſe manus ſibi infert.*

Athenæ; *à Dea conditrice & patronâ:* ἀπὸ τῆς ἀθηνᾶς: *quod compoſitum eſt ex* θεὸς *&* νοῦς: *mens divina. Vel* θεονόη, τὰ θεῖα νοοῦσα. *Inde eſt etiam nunc* Athenæum *pro loco, artibus & ſcientiis divinis frequentato.*

Atrium, *non ab* atrum, *non à* terra, *non ab* Atria: *ſed ab* αἴθριον: *quia fornice, amplitudine & ornatu repræſentat æthrã.* Vitruvius, *facienda ſunt veſtibula regalia, alta atria. Gloſſarium:* atrium, μεσαύλιον, περίστωον. Atrienſe, *quod pertinet ad atrium: ut ſervus vel miniſter atrienſis: ita dicitur amanuenſis à manu.*

Audio, *græcè* αἴω, *id eſt,* ἀκούω. *Niſi ſit ab aure, quaſi* aurio, *id eſt, aure percipio.* Inaudio, *id eſt, leviter audio.* In *ſubinnuit quandam* στέρησιν. *I. C. Scalig. cap. 32. de cauſ. L. L.* Au *mutatur in* E *longum:* audio, obedio; *Vbi* OB *nihil detrahit, ſed cauſam finalem dicit.*

ro ambigitur. Cur enim non videri poſſit ab uno ſolùm verbo inclinatum, quod eſt aveo? At quia non affertur ab Agellio ἔνστασις, tale nomen à verbo ſecundi ordinis ſolo eſſe, potiùs Nigidio adſtipulemur: quòd avarus ſit avens æris. Nam amarus, quod ibidem addit, huc non quadrat, cum non verbalis ſit originis. Ipſis etiam Græcis eſt φιλάργυρος amans aut avens pecuniæ. Et hinc φιλαργυρία Virgilio eſt auri ſacra fames: Iuvenali, amor numi: Salluſtio, ſtudium pecuniæ.

Avernus, ἄορνος, ab ὄρνις: qui graveolentià aves ſupervolantes enecet. Lucr. lib.6. Silius lib.8. Virg.6 Æneidos disertè ſcribit:

Quam ſuper haut ullæ poterant impunè volantes
Tendere iter pennis: talis ſeſe halitus atris
Faucibus effundens ſupera ad convexa ferebat:
Vnde locum Graji dixerunt nomine avernum.

Augeo, αὔξω, ἀέξω, αὔξησις. Ab Heb. יָסַף, id eſt, addidit, προσέθετο. Ab auctum eſt auctionari, id eſt, ſub haſta vendere; ſcilicet propter lucrum auctius. Sic, auctionem facere, eſt publicè vendere bona. Auctor qui auget. Igitur differt ab Autor, quod vulgus negligit. Hoc eſt, qui ipſe opus proprio marte molitur, αὐτουργός. Ab autor eſt autumo, non ex ab, & æſtimo, ut Nigidius. Id eſt, dico, commemoro, recenſeo, autor ſum; apud Plautum, Agellium lib.15. cap.3. Gloſſar. autumat, λέγει. Autumnus, qui auget nos fructibus, atque frugibus; quaſi auctunus, ut non pauci ſcriptitant. Quidam auctumus, ut Portunus, Neptunus. Sed melius Auctumnus, ab auctum. M, enim remanet, ut Vertumnus. Et rectius eſt Portumnus. Ne-

egit in hoc verſu: primùm enim cum grege ſiſtit ad aram, & ſic mactat. At nimis ille audacter : ut alibi ſæpius. Et *primò quidem* mactatio *ponitur: quia ea actio tota. Deinde ſequuntur, quaſi partes,* ſacra, grex, ara. Mactat, *id eſt, Iunonem, quia maxima, magis auctat, honorátve.* Magis: *nam ipſe fert ſacra : & quia cum grege.* Et *ſiſtit ad aram: ut ritus ſacræ illius actionis & religio & cultus indicetur.*

Audax, ἀδαῦκ☉ : *ſcilicet τῇ μίξει τῶν ςοιχείων, quaſi* Audocs. *X nihil aliud, quàm* C S. *Ab audax* audaciter: *ut à felix feliciter; à tenax tenaciter; à ferox ferociter. Quod etiam Caper Grammaticus notat: Sic (inquit) audacter Latinum eſt: ſed audaciter melius eſt. Quia nomina in X literam terminata, in Adverbiis* ITER *aſſumunt: ut atrox atrociter, velox velociter: & ſic audax audaciter.*

Avellana, *ab urbe* Abella, *&* Avella. *Virgilius:* *Et qui malifera deſpectant mœnia Avellæ. Aliis à* vellendo, *id eſt, nux, quæ avellitur, ad differentiam ejus, quæ decutitur. Sed meliùs ab illâ Campaniæ urbe nucum feraciſsimâ.*

Aula, αὐλή. Aulæum, *id eſt,* περίζωμα ἢ περιπέτασμα, *quo parietes aularum veſtiuntur. Virgil:*

——— Aulæis jam ſe regina ſuperbis.

Mant:

Pendula ſuſpendat paries aulæa ———.

Servius putat ortum primitus in aulâ regis Attali. Propert. lib. 2. Porticus aulæis nobilis Attalicis. Aliâs Attalicum *eſt idem, quod magnificum, grande, eximium:* *ab*

Auſterus, ἀυϛηρὸς, Aſper, *I. C. Scal. in Theoph. de plan. quod Latini tàm dura voce, quàm dura eſt tùm res, tùm Etymologia. Vox eſt agricolarum priſcorum ſumta à terra, quæ eſt inepta cultui:* παρὰ τὸ μὴ σπείρεσθαι *: Vbi eſſent ſaxa & ſqualor. Græcum autem fuit* τὸ τρεῖν καὶ ἄχθος. *Vrbanè Democritus multangulum facit. Sane verò tum ſerra, tùm linea, tùm ſpinæ multangulæ ſunt. Et ſapores* aſperi, *partes habent diſsimiles & inæquales.*

Authepſa, *nomen ollæ æneæ Cicer. pro Roſcio: Ibi domus referta vaſis Corinthiis & Deliacis, in quibus eſt* aut ipſa, *quam nuper mercatus eſt. Ibi pro* aut ipſa, *Eruditi ſubſtituunt,* Authepſa, *ut ſenſus ita fiat clarior. Ab* αὐτὸ *&* ἕψω, *id eſt, quaſi ipſum coquens. Aut ab* αὖθις ἢ αὖτε, *&* ἕψω, *id eſt, iterum coquo; quaſi ſit Vas, quod imponitur menſæ ad rurſus calefaciendum cibum.* Depſere, *id eſt, coquere, à* δέψειν, *in Nonio, Varrone; ſicut* clepere, *à* κλέπτειν.

B

Baal, βαάλ, *eſt dominans; item idolum, propriè Sidoniorum 3. Reg. 16.* Baalim, *idola ſive dominantes.* Baalia, βααλία, *idoli dominus. Addam hîc & nonnulla alia.* Mambre, μαμβρῆ, *eſt rebellis aut amarus vel etiam commutans. Aliàs in Græco ſcribitur* ἰαμβρῆς, Jambres: *& ſic Hebraicè vertitur, mare cum egeſtate. Hieronymo eſt* mare pellucidum *2. Timoth. 3. legitur* ἰαμβρῆς*: & ita appellatur à Palladio in vita Macarii Alexand. & Euſebio lib. 9. de præp. c. 3.* Jeroboam, *eſt impugnans aut objurgans populum. Hieronymus in Am. c. 1.* Jeroboam, *judicatio ſive cauſa populi.*

δικασμὸς

dens, vel abſque iugo. Bethania, *βηθανία, domus obedientiæ, vel afflictionis, aut domus cantici, ſive domus tranſitus aut iræ: vel Syriacè, frumenti. Iohan. 1. Hæc in Bethabara facta ſunt trans Iordanem. Vbi vetus verſio malè, Bethania, legit.* Betheſda, *βηθεσδά, domus effuſionis, ſive confluges, locus ad quem aqua pluvia confluebat Iohan. 5.* Bethphage, *βηθφαγή, domus oris vallium, vel domus buccæ vallis, ſive domus ficuum, præcoquarum.* Bethſaida, *βηθσαϊδά, domus frugum, vel domus venatorum, ſive inſidiantium.* Caiphas, *καϊφᾶς, inveſtigator, vel ſagax, vel vomens ore, aut vomitus oris, Matth. 26.* Cain, *καϊν, poſſeſſio, vel poſſeſſus.* Candace, *κανδάκη, poßidens contritionem: aut ex Heb. & Syro, poſſeßio munda vel puriſſima, Actorum 8.* Carmel, *κάρμηλος, cognitio circumciſionis, vel agnus circumciſus, aut teneritudo ſegetum, aut coccinus.* Cedron, *κεδρών, torrens obſcuritatis.* Cenez, *κανὲζ, nidus iſte, aut lamentatio hæc, ſive poſſeßio aut emtio hæc. Inde* Cenezæus, *κενεζαῖος. Num. 32. Quod LXX. verterunt, διακεχωρισμένος, alienam ſequuti lectionem.* Chun, *præparatio ſive placenta: aut Syriacè, feneſtra. Nomen opidi 1. Paral. 18. LXX. ex nomine proprio ſic verterunt: καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πολέων* Corinthus, *κόρινθος. ſatietas, vel etiam ornamentum.* Darius, *δαρεῖος, requirens vel inquirens.* Doëg, *δωὴκ, eſt ſolicitus, vel etiam piſcator.* Emim, אֵמִים, *Timores aut terribiles. Gigantes quoque expulerunt Moabitæ à terrâ ipſorum. Deut. 2. In Geneſ. 14. non eſt proprium nomen, ſed vertatur,* Terribiles *vel* horrendos, *quod fecit Chalaæus paraphraſtes.*

nia, ἰασανία, *rara, id eſt, precioſa.* Jordanis ἰορδάνις, *Heb.* יַרְדֵּן, jarden, *fluvius judicii, aut demonſtratio vel projectio judicii.* Mahumites, *1. Paral. 11. eſt, nuncians, vel delens, aut radens, aut medulla.* Moab, μωάβ, *de patre.* Nabal, ναβάλ, *ſtultus, inſipiens.* Noach, *Græcè* νῶε, *noë, ceſſatio vel requies.* Pilatus, πίλατος, *conſtringens vel conſtrictus.* Rebecca, ῥεβεκκὰ, *ſaginata, vel còntentio impedita.* Rogel, ῥωγὴλ, *pes ſive pedeſtris.* Ruben, ῥȣβὴν, *videns filium.* Rhodus, ῥόδος, *roſa. Cycladum inſularum nobiliſſima.* Sadducæi, Ζαδδȣκαῖοι, *juſti: nam* צָדוֹק, zadoc *eſt juſtus. Vel Syriacè ſciſſi aut ſchiſmatici.* Salome, *mediâ longâ,* σαλώμη, *pacifica vel perfecta.* Samſon, σαμψὼν, *vel Heb.* Schimſchon, *ſol ejus, ſive nominis iteratio.* Tabitha. ταβιθά, *dorcas, damula vel caprea: Syrum eſt Actor. 9.* Tharſis, θαρσεὶς, *Heb.* תַּרְשִׁישׁ, *contemplatio gaudii vel exploratio marmoris, aut turtur gaudii, aut mare. Filius* Javan, *Geneſ. 10. Eſt & nomen regionis, Cilicia olim dicta, à* Tharſis *filio Iavan 3. Reg. 10. Pſalm. 71. Vnde ejus metropolis Theta θ mutato in Tau τ,* Tarſus *nomen obtinuit. In actis igitur Apoſtolicis hæc dictio ſine adſpiratione ſcribitur. Quidam volunt* Tharſin *aliquando mare mediterraneum ſignificare apud Ionam Prophetam & Pſal. 71. At Ieſ. 23. & Ierem. 10. capitur pro Africa, teſte Ionathan.*

Babel, בָּבֶל, *quòd ibi lingua confuſa ſit, aut miſta. Vnde factâ literarum & ſignificationis quandoque mutatione, omnia idiomata & dialecti extiterunt. Vbi, ridicula dicam, an miſera ſciolorum ignorantia, addo, & ...tinacia. Illicò, tanquam arbitri ſcilicet & dictatores.*

illa omnia etyma abjiciunt, in quibus literæ paululùm varientur: ſalvâ interim ſignificatione. Dicant, an non vocum integritas ſit, ſuperſtitibus pariter literis omnibus? Intelligo literas, non ut ſcribimus, ſed ut eloquimur. Dicant neceſſe eſt. Ergo contradicunt illi, cui neq; debent neq; poſſunt: nempe ipſi Deo. Aut admittant mutationem. Quam & qualem? Certè ſignificationis interdum, & literarum. Ergo hæ miſtæ, tranſpoſitæ, inverſæ, abjectæ, adjectæ fuerint per initia oportet. Igitur vel Latini, vel Græci, vel Germani, vel alii hac via regredimur ad primum idioma. Miſta ſejungimus: tranſpoſita reſtituimus, ſuo quodq; loco: inverſa convertimus: abjecta reddimus, & denique adjecta tollimus. Aut ſi aliam confuſionis rationem nôrint: nobiscum communicent.

Bacchus, βάκχος. *A clamore, ſeu vociferatione. Aut, quod malunt alii, à βάζειν, à furore. A quo Polluci & Heſychio eſt &* Baſſareus, βάσσαρος *apud Orpheum. Titulus Bacchi. Dicitur etiam* Briſæus, *à βρίθειν, à gravando corpus. Vel à βρίζειν, id eſt, præ vino aut potu dormire, ut Giraldus notat.* Phlyus, *à φλύειν τὸν οἶνον, quòd vinum lætificet.* Dionyſius, *Platoni in Crat. & aliis quaſi διδοίνυσος, παρὰ τὸ διδόναι τὸν οἶνον: vel quia διάλυσος, λ in N. quòd ſolvat animum curis. Macrobius dici vult à Phyſicis, quaſi διὸς νοῦν, id eſt, Iovis mentem. De cæteris appellationibus alibi. Tantum hoc è Iul. Cæſ. Scaligero obſerves: lib. 1. Poët. cap. 46.* Dithyrambus: *In Liberi patris honorem Dithyrambum factitari ſolitum. Quippè bis natus, bis exivit è naturæ principiis, tanquam binas fores tranſmiſerit.* Δὶς θύρας ἀμείβων, *aut* ἅμα ἰών. *Alii curioſius*

à Nim-

à Nimphis excogitatam acclamationem parturienti coxæ Iovis, λῦθι ῥάμμα: quaſi Lythirambus, ut eſt apud Pindarum.

Baculus & Baculum, βάκτρον. Demin. bacillus: quod de ſe format imbecillis, id eſt, ſine baculo, ut inermis. A ſenibus, qui operâ ſcipionis deſtituti labâſcunt, & infirmi ſunt. Horat. lib. 2. Serm. poſthabitâ orig. ſecundam produxit: Imbecillis, iners. &c. Niſi excuſes per figuram, qualis in relliquiæ. I. C. Scalig. in Farrag. contrà fecit: Æger, aridus, imbecillis, expes. Vt ante eum Prudentius: Et imbecilla infantia. Vacillo, ſi Nonio credimus, ductum eſt itidem à ſenibus ſe baculo allevantibus & ſuſtinentibus ſcipione: Vacillo, quaſi bacillo, ut cantillo, ſorbillo. Nam B & V affinia ſunt. Aut ab Hebræo פוק, pok, id eſt, vacillavit.

Badius color. Varro apud Non. Equi colore diſpares, ita nati: hic badius, iſte gilvus, ille murinus. Badius dicitur ἀπὸ τῶν βαΐων hoc eſt, ramis palmarum, qui colorem ſpadiceum referunt: & hodie Hiſpani hunc colorem Vayo vocant: & Un vayo, equum ſpadicei coloris. Iſidorus lib. 12. Spadix à colore palmæ, quam Siculi ſpadicam vocant. Agell. lib. 2. cap. 26. Spadica Dorici vocant avulſum è palmâ termitem. Idem lib. 3. cap. 9. Quem colorem nos puniceum, Græci partim φοίνικα, alii σπάδικα appellant: quoniam palmæ termes ex arbore cum fructu avulſus, ſpadix dicitur à σπᾶν. Vt in Sympoſ. etiam Plutarchus notat. Theophraſtus 2. Hiſt. dicit ἐκ φοινίκης σπάθης τόξα πεποιημένα, hoc eſt, ex ſpatha palmarum vel ex Phœniceâ ſpathâ arcus eſſe factos.

Bagaudæ, *apud Salvianum, Euſebium & alios.* Bagaudæ *v. vel etiã* Bacaudæ *ſunt factioſi, rebelles & latrones.* Bagauda *vel* Bacauda *ipſum eſt latrociniũ, motus agreſtium, ſeditio, tumultus.* Eumenius *panegyrico de ſcholis inſtaurandis*: Latrocinio Bagaudicæ rebellionis obſeſſa. *Ita n. legendum, non* Batavicæ, *ut monet Iohan. Livinejus. Et addit ex Pæanio Eutropii interprete Græco*: Βακαῦδαι, ὄνομα ἐπὶ τούτῳ τυράννους δηλοῦν ἐπιχωρίους. *Conſtantinopoli vocabant* Bagaudas μουλτωρίους: & Bagaudam *ipſam* μοῦλτον. *Scilicet ex Latino*: tumultuarios, tumultum. *Ejus generis ſunt, quos Poloni* Coſakos, *in deſerto Muſcoviæ, vocant. Item* Bandolieri, *in montibus Pyrenæis*: & Martoloſſi *in montanis Pannoniæ, ut ſcribit Cunradus Rittershuſius, Germaniæ noſtræ decus, in libr. 5. Salviani.*

Balæna, βάλαινα: *ex Heb.* בָּלַע balah, *id eſt, abſorpſit bolum, devoravit. Aliud autem eſt* Phalæna: *ſcilicet parvum animal candelabris advolans, quòd* pyrauſta & Pyralis, *teſte Plinio lib. 11. cap. 36. nuncupatur &* pſora. *Dici verò* Phalænam *volunt* παρὰ τὸ εἰς Φῶς ἅλλεσθαι, *id eſt, quia ad lumen ceu aſiliat. Sunt qui Rhodiorum vocabulum eſſe* Phalænam *exiſtiment. Rhod. lib. 7. & ita tamen originis Græcanicæ.*

Balneum, & Balineum, βαλανεῖον. *A* βάλλειν τὰς ἀνίας. *Hinc* λουτρὰν ἄκη πόνων παντοῖα *ſunt Athenæo.*

Balſamum, τὸ βάλσαμον. Opobalſamum *ab* ὀπὸς; *id eſt, ſuccus: Plinio eſt* oleum balſaminum. Carpobalſamum *à* καρπός. *Fluxit ab Hebræo* בַּעַל שֶׁמֶן baal ſchemen, *propter eximiam nobilitatem. Id eſt,*

eſt, dominus, ſeu princeps olei. A Rad. שֶׁמֶן, ſchamen, *id eſt, pinguis fuit.* בַּעַל *id eſt, dominus,* Baal: *nomen idoli, quod inſtar dei, aut domini amaverunt & venerati ſunt. Radix eſt* בַּעַל baal, *id eſt, amavit.*

Balthaſar, *id eſt, dominus militiæ princeps,* בַּעַל, *id eſt, dominus, maritus.* צָבָא, zaſa, *i. militia, exercitus. A Radice* צָבָא, *id eſt, militavit.* שַׂר, *id eſt, princeps à Rad.* שָׂרַר ſarar, *id eſt, prnicipem egit.*

Bamma, *βάμμα*: Embamma, *ἔμβαμμα*: *à βάπτω tingo, item abluo.* Baptiſmus, *βαπτισμὸς, id eſt, immerſio, item ablutio, adſperſio: ut Græci ſcriptores utuntur.* Tertulliano *lib. de baptiſmo; & Iſidoro libr. 6. orig. cap. 19. eſt* tinctio. *Etiam Mar. 7. inſignis exſtat locus, βαπτίζεσθαι: βαπτισμὸν eſſe lotionem: καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι. καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν, ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν. βάπτω ab Hebræo* טָבַע *id eſt, merſus eſt.*

Bandophorus *eſt, qui ſignum fert: compoſitione, è Græco & Germanico ſermone deſumtâ. Φέρειν enim eſt ferre.* Banda, Band *Germanicè. Germani enim pro ſignis Romanorum faſciam haſtæ alligatam in exercitu habuerunt, & ſignum hoc* Bandam *nominarunt indicantes omnes, qui ſub eodem ſigno militant, arctiſſimo eſſe vinculo colligatos. Nobis* Bandophorus, Banderherr *dicitur, quaſi Dominus* Bandæ, *id eſt, præcipui ſigni. Apud Procopium libr. 4. de bello Vandalico: & Gorop. libr. 2.*

Barathrum, *βάραθρον, à βαρύς.* Balatro *inde:*

prius Barathro,*id eſt, dignus barathro : vel dignus quì eò præcipitetur. Et hoc ex jure Athenienſium, qui maleficos in* barathrum , *ut Lacones in* καιάδας , *conjiciebant. Alii ducunt* balatronem ἀπὸ τοῦ βάλλειν.

Barbarus βάρβαρος. I. C. *Scalig. Exerc.* 51. *ad Cardanum : inter ſubtilitates tuas cùm eam* barbariam *voces, reddendam tibi cenſeo rationem. Soli namque Numidæ legitima voce Arabibus* Elbarbar, *quod apud eos murmur ſignificat, nominantur. Et* barbar *eſt murmurare. Quippe hoc eſt eis objectum ab Arabibus, propterea, quòd utantur inculto ſono. Quanquam equidem à deſertis ita dictos reor.* Barbar *enim Arabicè deſertum. Arabes verò ſuos, quorum inepto ingenio atque ſiniſtrâ locutione patriæ linguæ deliciæ vitium conceperunt, non* barbar, *ſed* muſteh geme, *id eſt, quod ajunt Græci* βεβαρβαρωμένους, *nos depravatos. Idem in Theoph. de pl. ſolum in Africa ſubeſt udum, quà arvum eſt. Sola namque ora maritima fertilis, cætera vaſta eſt. Vnde &* barbaria. *Quia* Bar *eorum linguâ deſertum ſignificat: more Hebræo* Barbar, *valde deſertum. Vbi apparet nugatoria Perotti derivatio, qui barbaros à* Barba *duci autumat. Apud Hebræos eſt* 1. *Reg.* 4. בַּרְבֻּרִים barburim, *id eſt, galli ſilveſtres, & barbari, ſecundum Rabbi David Kimhi.* Talmud *exponit aves ſaginatas, & purgatas, quæ afferantur è Barbaria. Rad. eſt* בָּרַר. *id eſt, purgavit, purificavit. Et hinc faciunt nonnulli τὸ* βάρβαρον. *Sicut Eliæ Huttero* בַּרְבָּר barbar, *eſt, barbarus,* βάρβαρος.

Barbiton & Barbitos : *ſicut* βάρβιτον *&* βάρβιτος. *Etym. tradit vocari quaſi* βαρύμιτον, *quia* βαρεῖαν

ῥεῖαν τὴν φωνὴν ἢ φθόγγον ἀφίησι : & quidem per μίτους, id eſt, nervos, ſtamina : Theocritus vocat πολύχορδον.

Bardus, βραδὺς, βαρδὺς μεταθετικῶς, id eſt, tardus, qui contradiſtinguitur celeri. Latin. verò Tardus agnoſcit ortum Heb. טָרַד tarad, tard, tardavit, protruſit jugiter. Propriè dicitur de ſtillis, quæ guttatim cadunt, & tam copioſè, ut una alteram quaſi propellere videatur. Igitur inde quoq; eſt ταράττω : de quo alibi.

Bartholomæus, Βαρθολομαῖος : & Barptolomæus, παρπτόλεμαῖος. A בַּר filius : & πτόλεμος ſive πόλεμος, bellum. Ptolemæus bellicoſus. Nec mirum, diverſarum gentium nomina invicem communicata, aut miſta. Idem hodieq; fieri videmus. Cauſa eſt vel vicinitas, vel conjunctio, & commercia. Cùm igitur res mutuò permutentur; unà etiam voces neceſſe eſt. Hæ enim ſunt notæ rerum : & in contractibus neceſſariæ, ut in totâ vitâ. Etiam Bartimæus Βαρτίμαιος, vox ejus generis. Hoc eſt, filius Timæi. Hieronymus ait corruptè legi : Scribi autem debere Barſemæus, quod Syriacè exponitur filius cæcus, vel filius cæcitatis. Item Barieſus, βαριησοῦς, id eſt, filius Ieſu: Act. 13. Sed de nomine Bartolomæi : ſunt, qui integrè ex Heb. conſutum exiſtimant. Scilicet à בַּר, bar, filius: תָּלָה thalah, id eſt, ſuſpendit in altum, extulit : & à מַיִם id eſt, aquæ. ut Bartolomæus ſit, Filius attollentis aut ſuſpendentis aquas, id eſt, DEI. Quod etymon ſanè probabile. Nec obeſt tamen noſtræ ſententiæ : Linguas invicem commutari ſolere : ut paſſim oſtendimus.

Baſilius, i. regius : Βασιλικὸς, Βασίλειος : à βασι-

λεὺς. Baſiliſcus, βασιλίσκος. *Quiſquid enim ſplendidum & imperioſum erat*, baſilicum *dicebant*, *ut apud Plautum in Pœn.* baſilicè *ornatus. In Capt.* baſilicæ *edictiones. Ex* Baſilio *vulgus corrupit* Blaſius. βασιλεὺς, *eſt à* Baal, *id eſt, Dominus. Aut à* מָשַׁל maſchal, *id eſt, imperavit. Sicut* ἄναξ *ab* עֲנָק, *id eſt, torques, item dux aut princeps torque ornatus. Inde etiam* Anakim *in ſacris.*

Batus, βάτος, *eſt ortus Hebræi. Siquidem* בַּת *eſt nomen menſuræ liquidorum, diciturq́ à concavitate, ſeu profunditate. A Radice inuſitata* בָּתַת, *quæ cognationem habet cum* בָּתָה, *id eſt, vaſtitas profunda.*

Battus, βάττος, *ab Hebræo* בָּטָה batah, *id eſt, effutivit, blateravit.* βατταρίζειν *eſt futiliter nugari. Ita &* Batalus, βάταλος, *id eſt, mollis, fit A* בָּטַל batal, *id eſt, mollis, aut hebes fuit.*

Batuo, βατεύω. *Formatur, ut* ἐρέω, ἐρεύω; χέω, χεύω. *ita*, βατέω, βατεύω, *à* βάω, βῆμι, *quod ex Hebræo. Itaque* Batuere *propriè nihil aliud, quàm ire, vadere. Poſtea vel ad Venerem, vel ad pugnas, vel alia transfertur: ut Latinorum* coire, inire. *Ioſ. Scalig.* C*ùm ſingulari congreſſu duo ſe exercebant, locus* Batualia, *ipſi* batuatores *dicebantur.* Batuere *enim ferulis velitari, aut verberare: ut apud Suetonium in Veſpaſiano legimus. Tamen Cicero poſuit inter* κακέμφατα *in eruditâ illâ epiſtolâ ad Pætum. Quia Syracuſanè* βατεύειν *dicebatur, cùm mas init fœminam. Theocritus:*

Ὅκκ' ἐσορῇ τὼς μηκάδας, οἷα βατεῦνται.

Baxea,

Baxeæ, *calceamenti genus, ut Lipſius 1. Elect. 13. ex Spartiano & Apuleio docet. Fran: Iunius in Pallio Tertul:* Baxeæ *(inquit)crepidæ ſunt,* ἀπὸ τῆς βάξεως: *ſed Philoſophis ſpeciatim attributæ.* βάξις *à* βάζω.

Bellerophon, *quaſi* βελὴν φέρων. *L. additum, ut ſonus ſit robuſtior. Nec deeſt autoritas Homeri, quæ etymon confirmet. Vocat enim* ἀγαθὰ φρονέοντα δαΐφρονα Βελλεροφόντην, *id eſt, bona cogitantem, ſapientem Bellerophontem.*

Bellum. *Quinctil. l.1. Inſtit. B quoque in locum aliquarum dedimus aliquando. Vnde* Burrhus, *&* Bruges *&* Balæna: *necnon eadem fecit ex* duello bellum. *Vnde* duellos *quidam dicere* bellos *auſi ſunt. Aſſtipulatur I.C. Scalig. l.3. poët. c. 90:* Bellum *dicunt, quòd minimè ſit* bellum. *Nos, quia initio fuit* duellum, *à* duobus. *Nam licèt multi ſint milites; duæ tamen partes ſunt, & inter duos tantùm primum bellum fuit.* Duellum, *apud Horatium. Apud Lucret. eſt* duellica *proles; pro* bellica. Duellona *pro* Bellona *apud Varronem.* Imbellis, *à bellum, cum* IN *στερητικῷ. Gloſſar: Imbellis,* ἀπόλεμος. *Gajus libro ſecundo ad Legem 12. Tabularum: Quos nos* hoſtes *appellamus, eos veteres* Perduelles *appellabant, per eam adjectionem indicantes, cum quibus* bellum *eſſet. Vbi* Scipio Gentilis, *Non ſimpliciter bellum, ſed pertinax. Id enim illa adjectio* PER *ſignificat, autore Sexto Pompeio, eamq; vocem Gaio reponere non dubitem. A* bello *faciunt* belluam; *quia bellum ſit indignum hominibus, & quia Natura feras armâſſe videtur potiùs, ad prælia & concertationes, cornibus, robore, celeritate:*

non hominem. Quidam à Beſtia *malunt. Illis Cic.* 1. *off. ſuffragatur: Temere in acie verſari, & manu cum hoſte confligere, immane quiddam, &* belluarum *ſimile eſt.*

Belus *Heb.* בל bel *eſt nomen idoli Babylonici. Cæl. Rhod. lib.* 1. *ſunt qui* Belum *(inquit), id eſt,* Βηλὸν *eſſe aſtrorum ac ætheris ambitum prodant: alii ſupremum, omniaq́ circumplectentem aëra: nonnulli ſecundum Dryopas etiam olympum: Chaldæi cælum prorſus eo nomine intelligunt. Signat &* Belus *pavimentum,* παρὰ τὸ βαίνειν, *id eſt, ab inceſſu, ſicut placuit Euſtathio. Inveni & pro januæ limine dici Belum, quem etiam* φλιὰν *vocant. Sunt qui Phœnicum linguâ ſolem dici opinentur* H E L, *unde dicatur* Helios: *qui mox &* Belus. *Colebatur apud Syriæ Apameam (inquit Dion.) Iupiter cognomento* Belus, *qui Severo adhuc intra privatum ſe habitum continenti, Homericè reſponderit. Autor eſt lib.* 3. *Diodorus Iovem à Babyloniis Belum dici. At quidquid alii: veriſſima origo vocis* Bell, *aut* Bel, *eſt* בעל *dominus: de quo paulò antè. Aut* אל, el, *deus. Nam & diabolum honore divino affici voluiſſe & hodieque velle, cognitiſſimum.*

Bes *appellatum eſt, ait P. Feſtus, quod* bis triens *ſit, quamvis dura compoſitio fiat* beſſis *ex triente. Ad quod Ioſ. Scal. Inepta Etymologia & moroſa. Prius* DES *dicebatur, ut* duonus, bonus: duellus, bellus. *Autor Varro.* AS *ita in partes ſuas ſecatur, vel tribuitur: ut ab unciâ ad octo fiat partium incrementum: ab octo ad duodecim fiat deminutio. Cùm ergo ad octo perventum eſt, tunc de* aſſe *deminuendum in ratione partium ineunda. Non enim ut antè, quadrans, triens, ſemis di-*

citur;

citur: quæ unciarum adjectione incrementum capiunt: ſed deeſt uncia, deeſt ſextans, deeſt quadrans, *id eſt*, deunx, dextans, dodrans. *Ergo ab octo de aſſe deminuitur, unde* Des, deſſis *dictus primùm à veteribus. Et hæc eſt vera Etymi ratio.*

Beta dicta, *autore Columella, quòd figuram literæ B referat.*

——— Sed litera proxima primæ

Deprimitur folio viridis, pede candida Beta.

Martialis appellat fatuam. Beta, βῆτα *eſt ab Hebræo* ב beth בית, *id eſt, domus, quam figurâ quoquo modo imitatur. Inde etiam* Bethel, *id eſt, domus Dei.* אל el, *Deus.* Bethlehem, *domus panis.* בית baith *domus*: לחם lechem, *panis. A verbo* לחם lacham, *id eſt, comedit, incidit dentibus.*

Bezar, *vel etiam* bezaar, *aut* bezahar: *ab Indis & Perſis ad nos ita venit. Sed eſt verò originis Hebraicæ,* Belzaar, *id eſt, dominus aut princeps veneni ſive toxici. Nam lapis hic (verba ſunt And. Matthioli in 5. Dioſcor. c.73.) Mauritanorum teſtimonio, antidotum eſt omnium præſtantiſſimum, ſuâ ſpeciali dote, contra omnia in univerſum venena. I. C. Scaliger: Arabes antidota ad venena vocant patriâ linguâ, vitam conſervantia, id eſt,* bezahar: *Exercit. 184. ſ.5. Hieron. Cardanus Subtil. lib.7.* pazar *lapis, quem corrupto nomine vocant* bezar.

Bicus, βῖκος, βικίον, *exponitur vas, urna. Hebræis eſt* בקבוק bakbuk, *id eſt, vas vacuum. Inde enim nomen. Alexandrini vocant ejuſmodi vas* Baucal. *Et apud*

apud Italos eſt Bocal: *ut ita miſtio linguarum ubiq; appareat. Ni malis à poculum facere Italicum. E Latio enim pleraque omnia.*

Bdolach, *vel* bedolach, בְּדֹלַח *Lapis precioſus albiſsimi coloris: hinc* bdellium, βδέλλιον. *Sunt, qui margaritam eſſe velint, ut diſputat Lambertus Danæus Phyſ. Chriſt. p. ſecund. c. 35. Alii & quidem rectiùs*, bedolach, *eſt arbor*, *quam Dioſcorides lib.* 1. *c.* 69. *vocat* bdolchon, *Corruptiùs* bolchon. *Geneſ.* 2. *v.* 12. *Ibidem eſt* bdellium *& lapis Sardonyx. Quod ſi bdellium ſit lapis, haut dubiè ei id nomen quoque additum, ut Sardonychi, fuiſſet. Hieron. Cardanus Sub. l.* 8. *optimum adeo olim in precio erat, ut Moſes plantam hanc in Geneſi inter præcipuas, auro illam jungens, collocârit: ſeu lacrimæ excellentiâ ſolùm, ſeu etiam uſu plantæ. Hæc ille. Num.* 11. *v.* 7. *Man ut ſemen coriandri erat, & color ejus, ut color* bdellii. *Id eſt, gummi arboris bdellii, quod eſt pellucidum, ſimile ceræ, teſte Plinio l.* 12. *Nat. hiſtoriæ cap.* 9.

Bigamus, *ut monogamus, à* γάμος: παρὰ τὸ γάνυσθαι ἅμα, *aut* παρὰ τὸ γεννᾷν: *non à* δαμάζειν, *quaſi* δάμος, *ut putabant. Finis enim potior. Apud Hebræos eſt* עָגַם agam, gam, *id eſt, arſit amore, aut blandè complexus eſt. Item* חָמַח chamach, cham, *eſt amore arſit, incaluit: unde etiam* חָם cham, *id eſt, ſocer.*

Blæſus βλαισὸς *à* βλάπτω. *Nec ad linguam tantùm, ſed etiam ad alia membra transfertur. Pariter &* Mutilus *integrè ex Græco* μίτυλος, μύτιλος, *id eſt, cui deeſt pars.*

Blennus

Blennus, βλέννος, βλεννώδης eſt muccoſus. βλέννα muccus. Metaphoricè blennus idem eſt, qui ſtultus. Plaut. Bacc: ſtulti, ſtolidi, fatui, fungi, bardi, blenni, buccones. Veteres etiam Plennus pro blennus: ob cognationem B & P. Lucillius: Deblaterat plennus, bonus ruſticus concinit unà. Nam & Græci ſcribunt πλέννα, pro βλέννα: item πλεννερός.

Blepharo à palpebris: βλέφαρον παρὰ τὸ ἐν τῷ βλέπειν αἴρεσθαι. Aut quaſi τοῦ βλέποντος φάρος: quia oculi, aut viſus, tegimentum ſit.

Blitum, βλίτον, genus oleris à ſtupore ſaporis appellatum: è Græco βλὰξ, id eſt, ſtupidus, Feſto. Aliis quaſi βλητὸν, id eſt, abjiciendum ob vilitatem. Bliteus, id eſt, inutilis, ac ſtultus, ab herbâ illâ nullius ferè uſus, Plauto, Nonio. A βλὰξ, eſt blatero, id eſt, ſtultè & percupidè loquor: item deblatero. βλάκται, ſunt ſtulti apud Nonium. Nonnullis Blactero placet: ſed apud Latinos quantitas repugnat.

Horat:

Audit, cùm magno blateras clamore --

Aliud eſt πλὰξ πλακὸς, quaſi πλατὰξ, id eſt, quod in latitudinem extenditur, ut tabula, à πλατύς. Significat etiam cruſtas, & panes latiores, ac tenuiores in modum cruſtarum. Inde placenta πλάκες. A πλάτος aut πλατὺς fit Latus, Latinum: π abſciſſo: eodem retento Platanus, πλάτανος: eſt enim πλατύφυλλος. Platea, πλατεῖα, adjectivè: ſubintelligatur via. Plato ab Ariſtone Palæſtrita apud quem ſe exercuit in palæſtra, dictus eſt ob latitudinem humerorum: cùm priùs ex avi paterni nomine vocaretur Ariſtocles

ſtocles. Platæa *ſeu* Platææ, *urbs in Bœotiâ, itidem latitudine; ut Betuleio videtur.*

Bohemia, *quaſi* Bojohemia. *Propterea illam regionem Paterculus nominat* Bojohemum: *Tacitus* Bojemum. *Videlicet à* Bojis, *qui ab Alpibus deſcenderunt in planum, priùs occupatâ viciniâ Mediolani usq; ad Rhetos. Strabo lib. 4. Ptolemæo dicuntur* βαῖμοι: *Straboni verò* κοξδοῦλοι. Bojus *Ioſ. Scalig. ad Feſtum:* Boia *propriè collare. Gloſſ.* κλοιός. *Errat Brodæus (Miſc. l. 2. c. 10.) qui* boiam *eandem facit cum taurea: cùm taurea ſit ſcutica. Alluſit Plautus Cap. act. 4. ſc. 2.* Boius boïam *terit. Nam* boiam *accipiendum pro collari: cùm tamen qui hoc dicit, vellet accipi, tanquam ſi dixiſſet, ipſum Gallum cum Gallâ cubare. Notum enim Boios eſſe Gallos. Gloſſar.* Bos βοῦς: Boi ἑτέρως οἱ Γάλλοι, *Itaque deſcendit* Boia *&* Boiæ *à* Bos. *Eſt enim genus vinculi è corio boum. Plautus in Aſin: carceres, numellas, pedicas,* boias, *tortoresq; acerrimos.* βόειος *&* βόϊος *eſt bubulus:* βούβαλος, bubalus: βοεὺς, βοεία, *eſt lorum è corio bubulo factum. Itaque translatè erit collare, ut ajebat Scaliger.* Bos *Græcum planè,* βῶς *Doricè pro* βοῦς. Bos *utrumque ſexum notat. Vnde deminutivum* Bucula. *Vt ſucula à ſus; ita* bucula, *à* Bos, Bus, βοῦς. *A quo* Bubus, *ut à ſus ſubus apud Varronem, Lucretium, alios.*

Ovidius:

Nil profecturis litora bubus *arat.*

Subſtituunt aliqui, Bobus: *ut probent,* Bobus *priori longâ. Sed vacillant. A Bos obliqui omnes corripiuntur.* Bus *verò fermè deſiit: niſi quòd compoſita undique oſtendant:*

ſtendant: Bubſequa, *qui boves ſequitur*. Bucæda *&* Bucida, *qui cæditur loris è corio boum*, *Plautus*. Bubulcus, *à bus*, βȣ̃ς; *ut ſubulcus à ſus: apud Græcos* συβώτης *à* βόω. Bubulcitare, *paſcere aut curare boves*. Bucolica, βȣκολικὰ, *à bobus: ſicut* αἰπόλια, *à capellis*, *quaſi* αἰγοπόλια; συβώτια *à ſuibus*. Bucera *ſecula*; *Lucretianum*, *id eſt*, *boum*. *Non dubito*, *quin ſit à* βȣ́κερως, *id eſt*, *bubula habens cornua*. *A* bus, bubilis, *ut à ſedes ſedilis*, *unde ſedile*. *Plautus in Perſ*: *ut poßim in* bubilem *rejicere*. *Vtrumque enim genus admitti poteſt*. *Vt ovile*, *equile*, *ſedile*: *ſic &* bubile. *Et rurſum*, *ut ſubtilis & ſubtile*: *ita* bubilis *&* bubile. *Nam aliquid ſubintelligitur*. *Iſidorus lib.12.c.1.* Vacca, *quaſi* boacca. *Nam & bos fœminam notat*. *Apud veteres*, *ut & in Gloſſario*, *quod Hein. Stephanus edidit*, bacca, *pro* vacca *legitur*. Butes, *nomen Virgilianum*: βȣ́της, *bubulcus*. Bocas, *piſcis genus*: *à boando*, *Feſtus*. Boo, βοῶ, βοάω: *vocis æmulum*, *propter vocalem illam boatui accommodatam etiam à naturâ ipſâ*. Boſphorus, *aut eliſo H*, Boſporus, βόσπορος ἀπὸ βοὸς καὶ πόρȣ: *quod vel bos trajicere natando poßit*. Bupreſtis, *animal ſimile cantharidi*, κατὰ τὴν ἰδέαν καὶ τὴν δύναμιν, *ut ait Galenus*. Α πρῆσαι βοῦς, *quòd inflammet boves*. Buſiris, *à* βοῦς *&* σύρειν. *Tanti erat roboris*, *ut ſolus traxerit duos boves*. Butyrum, βȣ́τυρον: *à* τυρὸς. *Quaſi bovis caſeus*, *aut è lacte pinguedo*. Bura *ſive* Buris: *pars aratri poſterior*, *quaſi* βοὸς ȣ̉ρὰ, *quòd ad ſimilitudinem caudæ bovis ſit curvata*. Hecatombe, ἑκατόμβη, *ſacrificium centum boum*: ἑκατόμβοιος. *Strabo: à Laconibus primùm*

mùm inſtitutum hoc ſacrificium, qui cùm olim centum præeſſent urbibus, centenos quotannis boves, pro centum civitatibus, immolabant. Idem lib. 3. Et Statius in Geneth. Lucan:

Centum Theſpiacis odora lucis
Stent altaria, victimæque centum.

Boletus, βωλίτης, à βῶλος. *Vnde etiam Latinorum* Bolus, *id eſt, cujuſque rei pars, aut fruſtum. Ab Hebræo* Bela, quod idem. *Aliud eſt* βόλος, Bolus, *id eſt, jactus: à* βάλλω: βολὶς, Bolis *Iaculum. Vt* Boletus *à Græco: Sic etiam* Fungus, *non à funere: ut ineptiebant.* Fungus, ſfungus, *à* σφόγγος, *quia ſpongioſa illius materia.* σφόγγος *pro* σπόγγος *Atticè:* σπογγιά, Spongia, ſpongus.

Boreas, βορέας *à* βοᾶν *&* ῥεῖν, *Aut à* βοῦ, *quæ eſt particula augens ſignificationem, à magnitudine bovis. Agellius lib. 2. cap. 22:* Boream *putant dictum,* ἀπὸ τῆς βοῆς, *quoniam ſit violenti flatus & ſonori. Virgil. 1. Georg.*

—— Boreæ penitrabile frigus adurat.

Iſtud animi cauſâ hic obiter videndum. Qui enim Boreæ frigus urat? Annè ſit calidum? Ita quidem Servius cenſet. Verba audiamus: Et frigus caloris initium, & ſummus calor frigoris eſt principium. Vnde quaſi unus effectus eſt & frigoris & caloris. *Sanè quot hic verba, tot errata. Vel* παῖδες φυσιολόγων *animadvertant. Aliter nobis Poëta explicandus: quem tutatur etiam* συμφωνία *aliorum. Tacitus: Multorum artus* ambuſti *vi frigoris, & quidem inter excubias exanimati ſunt. Lucanus:*

Urebant

Urebant *montana nives* —

Xenophon: ἦν δὲ χιὼν πολλὴ, καὶ ψύχος οὕτως, ὥστε τὸ ὕδωρ, ὃ ἐφέροντο ἐπὶ δεῖπνον, ἐπήγνυτο, καὶ ὁ οἶνος ἐν τοῖς ἀγγείοις. καὶ τῶν ἑλλήνων πολλῶν καὶ ῥῖνες ἀπεκαίοντο καὶ ὦτα. *Tam acre & inſolens deſcribit frigus, ut eo multorum nares & aures ambuſtæ fuerint. Hoc eſt,* ἀπεκαίοντο. *Ariſtoteles luculentè, etiam modum apponit:* καὶ καίειν λέγεται καὶ θερμαίνειν τὸ ψυχρὸν, οὐχ ὡς τὸ θερμὸν, ἀλλὰ τῷ συνάγειν ἢ ἀντιπεριϊστάναι τὸ θερμόν. *Calefacit igitur* τὸ ψυχρὸν, *ſcilicet* κατ' ἀντιπερίστασιν. *Hoc eſt, cùm ambit, aut intrò compellit calorem; qui tanto fit robuſtior, quanto magis uritur. Ea cauſa eſt, quòd ventriculi piſcatorum calidiores ſint, & plus cibi appetant, quàm aliorum, qui alieni ab iſto frigore. Hippocrates:* αἱ κοιλίαι χειμῶνος καὶ ἦρος θερμόταται φύσει. *Nempe propter frigus hibernum, quod calorem comprimit, aut magis jungit. Frigus igitur ſuo modo calefacit: quidni ergo idem ſi nimium ſit, aut penitrabile; nimis calefaciat, aut urat? Scilicet* τῷ συνάγειν ἢ ἀντιπεριϊστάναι. *Cùm in anguſtias, aut intima quaſi pellit calorem, ut calor eſſe deſinat, fiatq́ ζέσις, ſive flamma, quæ membra jam antè à frigore læſa uſtulet. Tralatitium eſt, motum calefacere. Is ubi validiſſimus, etiam efficit ignem. Vt cùm ſilex & chalybs valdè atteritur, aër, qui inter utrumq́, abit in ignem. Sic frigus, quia calefacit, omnium aſſenſu; idem quoq́ urat neceſſe eſt, nempè acerrimum illud, quale Xenophon, aut alii deſcribunt.*

Botrus & botryo, *apud Martialem:* βότρυς, βοτρυών: à τρυγάομαι, τρὺξ, τρυγή. *Iſa.* Caſaubo-

nus *in Suet.* Uva & βότρυς & racemus, *in vite potiſsimùm totius fructus nomina ſunt; qui partibus conſtat ſcapo, pediculo, acino, ſive grano, ut vocatur ab Ovidio, Columella, Scribonio. Quocirca* racemum, *qui planè idem eſt cum uvâ, malè putant ſcapum eſſe. Quos omnis antiquitatis conſenſus refutat: Qui aliter nunquam eam vocem accipiunt; ſive de fructu vitis, ſive de hederâ loquantur. Nam &* uva & βότρυς & racemus ἀναλόγως *dici ſolent de aliis quoq; multis: ut &* acinus *pro baccis & corymbis hederæ vel ſambuci ſæpe uſurpatur. Acini partes ſunt* folliculus, ſuccus, caro *(qui & callus Plinio)* nucleus. Folliculum *Græci* στέμφυλον *appellant Plinius modò* corium, *modò* corticem, *interdum* cutem. Succum *in uvâ quidam* ſanguinem *terræ appellarunt: etiam* ſanguinem *uvæ: purpuram potabilem:* cruentum *liquorem: violeum nectar. Nemeſianus Eclog. 2. - - turgentes* ſanguine *baccas. Siracid. 50.* καὶ ἔσπεισεν ἐξ αἵματος σταφυλῆς: *& libavit de* ſanguine *uvæ. Fulgentius: uvarum bene calcatarum* ſanguineo *rore ſordidus.* Nucleum, *non autem* acinum, *appellari in uvis* τὸ γίγαρτον *certum eſt. Columella & eum ſequutus Palladius,* nucleos *etiam* vinacia *vocant novè. Nam* vinacia *potiùs ſunt* στέμφυλα. *Adrianus Turnebus in hanc rem etiam multa habet lib. 25. cap. 26.*

Brabeon, βραβεῖον. Βραβεὺς, *qui diſtribuit præmia certaminis, et apud Latinos tranſit in E longum: quandoq; in I longum, ut* brabium *ſecundum aliquos;* archivum ἀρχεῖον, *ab* ἀρχὴ, *quod eſt* παρὰ τὸ ἀρκεῖν, καὶ ἔχειν.

Bracca,

Bracca *aut potiùs* Braca; *malè vero* Bracha. ῥά-κος, *id eſt, veſtis lacera, detrita. Æoles literam* β τῷ ϱ *adjungunt, cùm huic* κ, τ, δ, *ſubjungitur*: ῥάκος, βϱάκος, ῥυτὸς, βϱυτὸς, ῥόδον, βϱόδον, ῥοτὸς, βϱοτὸς, ῥάκος *autem gignitur à* ῥήσσω; *vel ab Hebræo*.

Brachium, βϱαχίων, *dictum quaſi* βϱαχυκύων; *vel quòd ſit* βϱαχίων, *id eſt*, βϱαχύτεϱος τοῦ λοιποῦ μέϱους τῶν χειϱῶν.

Bractea, *à* βϱάχω, *id eſt, ſono, crepo. Eſt enim tenuior lamina. Varro lib. 4. Æn. 6. Sic leni crepitabat* bractea *vento. Nec diſpar Hebræum* בָּרָק, barak, *lamina crepitans, fragor nubis, fulmen. Rad.* בָּרַק barak, *fulminavit cum tonitru, fragore & fulgure; rutilavit, crepuit, crepitavit.*

Branchia, βϱάγχια, βϱάγχος, βϱόγχος, *à* βϱέχω; *quod è fonte Hebraico, ut dicetur.*

Braſſica *quaſi* præſica: *quia ex hujus ſcapo minutatim præſecatur, inquit Varro. Ioſ. Scal.* Braſica, *hortulanum olus*, πϱασικὴ βασιλικὴ, Baſilica. *Itaq; rectiùs ſcribes per unum S* Braſica, *vel* Praſica.

Brenno *vel* Brynno, *dux Gallorum contra Romanos. Eſt* Brenn *ſeu* Brynn (*ut antiqua carmina heroum indicant*, galea, *præſertim criſtata ſeu cornuta. Ergo* Brenno *eſt galeatus*: *nunc* Bruno. *Hujus generis nomen* Vilhelmus, *quaſi multus in galea, aut* Wilhelmus *quaſi cupidus galeæ; ut fortitudo & animi robur indicetur.* Brennburg, *quod hodie* Brandēburg: *vel ducis Brenni caſtellum, vel Brennorum præſidium, ſeu Galeatorum & armatorum. Nam & ipſi cives ejus urbis in Marchia hodieq; appellant* Brēnburg: *Unde &*

Braunſchweig *ſeu* Brynſchweig/ *id eſt, arx* Brenni. *Nam* VVig *Saxonicè eſt præſidium vel perfugium. Et Scarabæus iſte major, galeatus, rubris cornibus & aliis teſtaceis armatus* Haußbrenner *à galea ita dicitur: non ab incendio.* Hiltebrand/ *id eſt, hæres Brennorum: ſcilicet galeatorum.*

Bruma, βραχὺ ἦμα, *pro* ἦμαρ, *id eſt, brevis dies. Aufertur R à fine, ut in plerisq; verbis. Et luſit Auſonius: Qui* Reminiſco *putat ſe dicere poſſe Latinè: Hic ubi* CO *ſcriptum eſt, faceret* COR, *ſi cor haberet. I. C. Scal. c. 19. L. L. Idem: nemo eorum qui, caſtè integreq; in Latinâ linguâ verſati ſunt, ſolſtitium* hiemale, *ſed* brumam *temporis illud appellârunt. Feſtus, à Græco* βραχὺ *ducit etiam Lat.* Breve, *quaſi* Brache. Tibrachus *pes, quòd tres breves ſyllabas habeat. Apud Hebr. eſt* יוֹם*: inde Græc.* ἦμα, ἦμαρ *depravatũ. Item à* יוֹם*;* jom, *latinum,* jam, *id eſt,* νῦν, *nunc, hoc tempore aut die. Sed & aliud nomen diverſi ſignificatus,* Bruma, *occurrit. Scilicet à* βρῶμα. *Iſidorus lib. 5. cap. 35. edacitas græcè* bruma *appellatur: Vnde &* imbrumati, *quibus faſtidium eſt ciborum.*

Bruta בְּרוֹת beroth, *id eſt, bruta. Arbor ſoli orienti cognita, cupreſſo fuſæ ſimilis, albicantibus ramis, odore cedri. Non multum differt à* בְּרוֹשׁ beroſch, *i. e. fraxinus. Chaldæi enim ſæpè uſurpant* ת *pro* שׁ*: ſicut in linguâ Græcanicâ* σ & τ *non infrequẽter invicem commutantur. Hieronymus vertit cupreſſum: meminit Plinius lib. 12. cap. 18.* Brutum, βρωτὸν, *quòd comedi poteſt, edule, veſcum.* Βρώσκω *eſt paſco,* βόσκω *à* βόω. *I. C. Scal. cap. 26. L. L.* Brutus, βροτὸς. *Illud tamen melius:*

melius: ſive ſignificationem, ſive quantitatem intuearis. Et hoc frequentiſſimè eſt homo, qui aliâs Bruto opponitur. Apud Iudæos eſt בַּעַר id eſt, brutus, ἄφρων, qui calore illo affectuum quaſi fertur. A בָּעַר baar, arſit.

Buccina, non à Bucca: ſed à βυκάνη. Feſtus, Buccina, quam nos appellamus, Græci Bucanen, βυκάνην, à ſimilitudine ſoni dicunt. Ita clangor, κλαγγὴ, eſt tubarum, buccinarum.

Bucephalus, verbatim ſonat, bovis capite præditus: ut cynocephalus, capite canis. Agellius lib. 5. cap. 2. Equus Alexandri regis & capite & nomine bucephalus ſ[illegible] Plinius ejusdem meminit lib. 8. cap. 42. Alii non à bovis capite, ſed à βοῦ, particulâ αὐξητικῇ, quòd capite fuerit juſto majori. At equus, inquis, tam monſtroſi capitis, qui Alexandrum ita oblectaverit? Id certè non inſolens, magnates affici ſingularibus ac raris ejusmodi animalibus ſolere: maximè, ſi aliud inſuper ſit, quod commendet. Sicuti fides quidem eximia in bucephalo; qui, etſi vulneribus altis in cervice atq; in latere perfoſſus, è mediis hoſtibus regem vivaciſſimo curſu retulit: atq; ubi eum extra tela extulerat, illico concidit, ut eſt apud Agell. Ita I. Cæſar equum habuit, cujus pedes priores humanis ſimiles, Plin. lib. 8. c. 42. Statuam, quam ejus amore marmoreã ante Veneris Genitricis ædem locaverat, Statius deſcripſit l. 1. Silvarum. Ita Imp. Probi equus nec decorus fuit, nec ſtaturoſus, ut ait Cæl. Rhod. l. 21. c. 20. Verùm celeritate admirabili. Pro ſententiâ Agellii etiã facit, quòd hodieq; nonnulli autumant bubulum illud caput, quod in principiũ Megapolitanorum inſignibus, reſpondere bucephalo Alexandri; adeoq; ab hu-

jus quondam duce familiam illam & inſignia derivata eſſe. Sed doctiſſ. noſter Michaël Piccartus cap. 1. pericul. altius paulo rationem inveſtigat & Agellii ſententiam abjicit. In Theſſalia (inquit) equi olim habebantur præſtantiſſimi. Docet oraculum vetus: ἵππον θεοσαλικὴν Λακεδαιμονίαν τε γυναῖκα. *Item Lucillius, qui in Reliquiis l. 30. amicam ſuam ferocem, acrem & ſuperbam, eleganti traductione*, equam Theſſalam *appellitat argutè. Hujus regionis equi variis notis impreſſi, ſive potius inuſtis nobiles fiebant. Inter alias multis inurebatur* βουκέφαλον, *herbæ figurâ. Quo ſigno notati, dicebantur bucephali. Neq; enim Grammaticos hic audiendum, qui ſuum hoc Alexandri equo & proprium eſſe nomen cenſent. Fruſtra illi ſunt cum iſthac cenſione. Equi hoc nomine apud antiquos multi. Ampliter teſtis Ariſtophanes:* ἐγώ σοι βουκέφαλον ὠνήσομαι. *Et iterum:* ψήχει ἠρέμα τὸν βουκέφαλον καὶ κοππατίαν. Κοππατίαν *obiter noto equum dictum literâ* K *notatum, quam* κόππα *vett. docente Scholiaſte Ariſtophanis in Nubibus & Euſtathio, enunciabant, quemadmodum* Samphoran *literâ* Σ *notatum: Quia Dorienſes illam literam* San *dicebant, teſte Athenæo, ut docuit me ex illis Cæl. Rhodiginus lib. 4. cap. 31. Facit huc Apulei locus XI. Mileſ. Famulis meis equum illum meum reducentibus, quem diverſè diſtractum, notæ dorſualis agnitione recuperaveram. Vt rectè emendavit eum locum Schickeradius. Sed dicere non ſufficit. Autorem ſententiæ meæ do Etymologici autorem.* Βουκέφαλος, *inquit*, ὁ ἵππος οὐ Ἀλέξανδρος ἐκέκτητο, οὐχ ὡς τινες οἴονται, διὰ βοὸς κέρατα εἶχεν (*notate aliam opinionem*) τοῦτο

γὰρ ψευ-

γὸ ψευδὲς, ἐκοσμεῖτο γὸ ὑπὸ Ἀλεξάνδρου χρυσοῖς. ἀλλ' ἦν ἔτως ἐν Θεσσαλίᾳ ἐκαλοῦντο οἱ ἵπποι ἔχοντες ἐγκεκαυμένον βουκράνιον. *Cujus rei cauſas indaganti, primum omnium venit in mentem,* Theſſalos *olim veneficiis magicisq; artibus fuiſſe famigeratiſſimos. Plautus Amph.* Theſſalum veneficum. *Horatius od. 27. libr. 1. Tibullius lib. 2. El. 4. Iam* τοῦ *βουκρανίου eæ vires creduntur, docentibus Theophraſto, Dioſcoride, Plinio, ut à quibus geſtetur, iis gratiam concilict, honores dignitatesq; augeat, venena innocua faciat, magicas incantationes abigat. An fortè ſuperſtitioſiſſimum hominum genus, faſcinationis mirum quantum metuens, etiam effigiem ejus ad eadem facere cenſuit? Hactenus Piccartus.*

Bulbus, βολβός. *Martialis: Sed nihil erucæ faciunt,* bulbiq; *ſalaces.* Salaces, *quia ſtimulant ad Venerem, & hominem efficiunt ſalacem. Ita &* Satyrium, *σατύριον dicitur, quòd Venerem præ cæteris bulbis ſtimulet: quare Plinio & Apulejo* Venerei *appellantur.*

Bulla *aurea, inſigne erat puerorum prætextatorum, quæ dependebat eis à pectore, ut ſignificaretur, eam ætatem alterius regendam conſilio. Dictum autem eſt à Græco ſermone* βουλή, *quod conſilium dicitur Latinè: Vel quia eam partem corporis* bulla *contingat, id eſt, pectus, in quo naturale manet conſilium, inquit Feſtus. Iuvenal. Sat. 14. Ludit & heres* bullatus. *Perſius.*

Bullaque *ſuccinctis Laribus donata pependit.*

Plutarch. in Romulo τοὺς παῖδας αὐτῶν φέρειν τὴν χαλκωμένην βοῦλλαν. *Tarentinè* βουλή, βόλλα: *&*

ἀναβελή ἀμβόλλα: unde ambulla, *nunc* ampulla: ambolla, *quod æloiſmum reſipit.*

Bumaſtusq;, βʊμαςός: *à* βοῦς *&* μαςὸς, *id eſt*, *mamma*, *Virgil. in Cul:*

Bumaſtusque virens & ſemper florida pinus:
Vt vulgo legimus. Bumaſtus, *id eſt*, *uva*, *à ſimilitudine mammæ bovinæ. Ioſ. Scalig. mavult:* Buphthalmusque *virens - id eſt flos ab oculo bovis*, ὀφθαλμῷ βοός.

Burchardus, *id eſt*, *pyrgus*, *vel arx dura*, *atque invicta. Poëtæ*, murus aheneus. Bernhardus, *eſt urſi robur: ſicut* Leonhardus, *Leonis. Quia enim fortitudo erat maxima virtus Germanis, inde quoque multa nomina exiterunt heroum & virorum fortium. Neque mirum, nomina urſi ac leonis adhiberi à Germanis. Idem fit ab Hebræis, ut quibus* zeb ζήβ, *nomen viri, eſt lupus Iudic.*7. Rachel *eſt ovis.* Arad *eſt onager.* Aridai *eſt leo abundans. Rurſum* Erhardus, *robur honoris & columen.* Degenhardus, *robur virtutis: qui in virtute conſtans perdurat.* Degen *eſt* dügen / *unde* Dügent: *poſteà* Tugent. Gothardus *eſt robur Dei: Gabriel Hebræis. Aut quaſi* Gutart / *id eſt*, *bonæ indolis*, *ut Lutherus ait.*

Burdo, *quod Vlpianus habet*, *& Hiſpani retinent*, *Id eſt*, *ex equo & aſinâ nâtus. Hebræis eſt*, פֶּרֶד pered, *unde Latinum. A Radice* פָּרַד parad *id eſt*, *partitus eſt*, *diviſit. Burdo enim partem ex equo*, *partem ex aſina concipit. Gloſſarium: Mulus*, Burdo, ἡμίονος ἐξ ἵππʊ θηλείας καὶ ὄνʊ. *Acro*, Mannus, burdo. *Porphyrio*,

Porphyrio: manni *equi dicuntur puſilli, quos vulgo* burdos *vocant. Eſt autem vox* Mannus (*Græcè* μάννος) *apud Horatium. Paulinus ad Senecam: macro & viliore aſellis* burico *ſedentem. Gloſſarium*, mannis βουρίχοις. *Hieronymus in Eccleſ.10. dignitate prælati vias publicas* mannis *terunt, quos vulgo* buricos *vocant. Et ad Pammachium: Ferventes* buricos mannos. *Iſidorus l.12. c.1.* Mannus *equus brevior eſt, quem vulgo* buricum *vocant.*

Buttubata. *Feſtus: Nævius pro nugatoriis poſuit, hoc eſt, nullius dignationis. Elegantiſſimè, ut omnia, explanat Ioſ. Scaliger: ut nugarum (inquit) facilis & obvia materia: ita nomina multa à veteribus excogitata, ut* Buttubata *à puerorum vocibus, quas prima infantia diſcunt*, Bu, Tu, Ba, Ta. Bu *eſt bibere: unde* buæ *potus: &* vinibuæ *Lucilio ebrioſæ. Varro, Cato de liberis educandis: cùm cibum ac potionem* buas, *ac* pappas *vocent: matrem*, mammam: *patrem*, tatam. *Ba eſt* Papa. *Vnde Plautus: Tum puero dandum, quod* papet. Ta *eſt appellatio* Tatæ. Tu *etiam appellatio cibi; unde* Tubuccinari *pro manducare. Idem & Titia. Gloſſarium*; Titia, κρέας νηπίων, ὃ λέγουσι. *Sed præſtat* Ba *pro* Ma, *hoc eſt, mamma dictum. Vt facilis eſt lapſus à B ad M.* Buttubata *ergò quaſi* Buttumata. *Sunt & aliæ appellationes nugarum.* Apinæ; *quod eſt detortum ab* ἀφάνναι. *Quod fuit ignobile opidum. Romani de rebus nugatoriis. Neque aliud eſt* affaniæ *apud Apuleium lib.9. Gloſſarium*, apinæ, ἀμαλογίαι: φάννας. Ἀφάνναι *verò forſitan non ſine ratione ab* ἀφανής, τοῦ φαίνειν; *quia fuerit ignobile, & obſcurum opidum, ut dicebatur.*

K 5 Byſſus

Byſſus *Græcè* βυσσὸς, *eruitur è ſinu Hebr.* בוץ, buz *quod idem deſignat.*

C

Cabala, *ſi verbatim reddas, eſt receptio, comprehenſio: à* קבל, kibbel, *accepit, excepit. Capnioni eſt Philoſophia myſtica. Pico Mirandulæ eſt univerſa illa ſecretior divinæ legis expoſitio, ex ore Dei à Moſe accepta, & Prophetarum animis à Deo infuſa. Et Bodinus lib. 1. Mag. dæm. cap. 5. Cabala nihil eſt, quàm recta divinæ legis interpretatio, quam litera adumbrat. Idem lib. 2. cap. 2. Cabalæ duas eſſe partes, unam quam vocant* Bereſchit, *in principio, à prima Bibliorum voce, eamq; veram Phyſicam, aut naturalem Philoſophiam, in quâ exponunt magnum iſtud opificium mundi, & res arcanas involutas allegoriis, ſententiasq; aliorum Philoſophorum reprehendunt divinæ legi adverſantes. Alteram quam dicunt* Mercava, *id eſt, currus, à viſo Ezechielis, figurans Majeſtatem Dei & Angelorum comitatum, quæ celſa quidem & difficilis eſt, ſed tamen intellectum in admirationem rapit, & νοητοῦ κόσμου contemplationem. Hanc Hebræi aquarum* ἐπουρανίων *vel ſupercæleſtium: illam (Phyſicam dico) inferiorum aquarum appellant nomine.*

Caballus, καβάλλης, *quid ſit & unde, notat Flos ille literarum Iſaac. Caſaubonus:* καβάλλης *Græcis & Latinis caballus non quivis equus dicitur, ſed ju*mentum doſſuarium, παλαεργόν. *Horatius: -- oſtoris aget mercede* caballum; *aut piſtrenſe. Auſonius:*

Cui

Cui ſubjugabo de molarum ambagibus,
Qui machinali ſaxa volvunt pondere
Tripedes caballos, terga ruptos verbere.

Ideo literatores Græci καβάλλης *dici putarunt, ab injiciendis oneribus, quod voce* καββάλλειν *Doribus uſitatâ pro* καταβάλλειν *putabant ſignificari. Ab iſtis terga ruptis tranſtulerunt ad cujuſcunque equi* ἐντελισμὸν *ac utilitatem declarandam. Lucillius,* Succuſſator tardus caballus: *cui opponitur apud eundem,* equus gradarius, *optimus vector. Seneca Epiſt. 77. O quantum erat ſeculi decus, imperatorem triumphalem, cenſorium, & quod ſuper omnia eſt, Catonem uno caballo eſſe contentum. Apud Petronium* παροιμιῶδες *illud,* Laſſus tanquam caballus in clivo. *Quod proverbium aliter extulit Ovidius in primo Remedii: Principio clivi noſter anhelat equus.*

Cacabus, κακάβη & κάκκαβος. *Ab Hebræo* קַב kabh, cab, Cabus. *Rhodig. l. 18. c. 38. Scitu dignum eſt, Carthaginem veteribus dici quandoque,* Cacaben, κακκάβην: *quòd illarum gentium linguâ equinum caput indicat. Ioſ. Scal. in proleg. de emend. temp. Si Solinum audimus, Carthago dicta eſt ab ipſis Pœnis* Carthada, קַרְתָּ חַרְתָּא: *quod Syriacè eſſet,* קִיתָא חַרְתָּא

Cachinnor, καγχάζω. *Verbum inter alia melioris notæ. Per* A *enim literam, quæ cum hiatu diductis labris enunciatur, ſonus expreſſè nobis exhibetur tam effuſi riſus.* Cachinnus καγχασμός. *Hebr.* שָׂחַק ſachak *eſt riſit. Ioſ. Scal. ad Catullum notat: Non ſignificat criſpationem undarum, ſed ſonitum illum, quem plangore*

plangore undæ ad litus edunt. Catul: Prociduum leni reſonant plangore cachinnum. Cachinnare *in undis Græcis* καγχάζειν, καχλάζειν, καχάζειν. *Aquæ, quæ paulatim diffunduntur in longum. Ita enim os quoque hominum ridentium diffundi & extendi conſtat.*

Cadaveroſum, *in Terent. Hecyr. a. 3. ſ.* 4. cadaveroſa facies, *id eſt, pallida, lurida, exſanguis; quale cadaver ſive corpus mortuum eſſe conſuevit. Turnebus, fœdam & turpem interpretatur, l. 11. Ad. c. 12. A cado* cadaver: *ut à papo papaver. Analogia paulo rarior.* Cado, *id eſt, morior. Is enim non modò apud Latinos; Sed & alios verbi uſus. Virgilius 2. Aen.* Cadit *&* Ripheus. *In Cicerone* caducum *ſæpè eſt mortale,* θνητόν. *Ac compoſitum* occido, *perpetuò eſt intereo, morior. Germanis* Umbfallen *item eſt quandoque mori, occumbere, ut & Græcis* πίπτειν, *apud Homerum, Plutarchum & alios. Neque Hebræorum autoritas deficit. 2. Samuel. 1. aliquoties:* Quomodo ceciderunt robuſti. *Hebr.* נָפְלוּ. *Et alibi. Immò* mappeleth, *id eſt, cadaver, fit à verbo* נָפַל, naphal, *quod eſt, cecidit, concidit. ut Græcorum* πτῶμα ἀ πίπτειν. *Et ſic Lat.* cadaver *à cado. Servius in 6. Aen. Et Hieronymus: A* cadendo, *ab eo quòd poſt mortem* ceciderit. *Gloſſar. cadaver,* πτῶμα. *Propriè ergo idem erit, quod* ἄψυχον, *animâ caſſum, ſive mortuum. Epiphanius lib. 1. tom. 3.* πίπτει δὲ οὐχ ἡ ψυχὴ, ἀλλὰ σῶμα. ὅθεν δικαίως πτῶμα αὐτὸ ἡ συνήθεια εἴωθε καλεῖν: *cadit verò non anima, ſed corpus: unde juſtè conſuetudo ſolet ipſum* cadaver *vocare. I. C. Scaliger lib. 3. Poët. cap. 10. Corpus ubi ſemel ſine ani-*

ne animâ eſt, ſit cadaver. *Sed etiámne Corpus Domini olim ſine animâ, poterat dici* πτῶμα? *Ita fortè alicui videatur: quando* cadaver *eſt exanime, corpus* ἄψυχον. *Sed quia verò id nomen duriùs ſonat, & plerumq; hodie notat illud, quod beſtiis deglutiendum foris projicitur, meritò aliis, quæ ſuppeditant, loquentes de corpore Chriſti utamur. Theodorus Beza ad Caſtellionem: Fateor,* cadaveris *nomen, ne mortuo quidem Chriſti corpori ſatis convenire. Hæc ille. De verbo autem* cado *fusè diſſerit.* I. C. *Scaliger in Theoph. de plantis:* διαχάσκειν *(inquit) ad verbum Latinè ſit* labes, *cùm terra hiat. Vnde & noſtrum* cado: χάζομαι & χάω & χάσκω *Æolico flexu. Fit enim in omni caſu intervallũ. Inde* χάος. *Sunt tamen, qui ab adverbio* κάτω. *Quia omnia, quæ cadunt, deorſum tendunt. Idem lib. 4. de* C. L. L. c. 80. Cadere *dicimus, moveri deorſum naturaliter: intelligo naturaliter, ſecundum grave. Nam alia, quæ ingreſſu, aut volatu, aut alio quovis modo deorſum moventur, non feruntur naturali motu gravitatis, ſed voluntario: quo motu etiam ſurſum ſubeunt. At naturalis motus ad unum tantùm fit. Quare palus erectus, aut columna cùm ruit,* cadere *dicitur: non quia tota deorſum feratur, ſed quia plurima ejus pars. Translatum eſt deinde, ut quoties aliter quid aut eſſet, aut eveniret, quàm aut prius erat, aut ſperabatur, verbum hoc uſurparemus, ut* cadere *cauſâ, in quâ erat:* Cadere *ſpe. excidere memoriâ. Corporis enim ſoliùs intereſt naturaliter moveri: ſed ad res corpore carentes translatum fuit. Hujus verbi origo tota Græca eſt, à præterito medio* τοῦ χάζεσθαι: *quo ſono integro præſentis etiamnunc*

Vaſcones

Vaſcones pronunciant. Cùm igitur apud Homerum dicantur verba excidere *ab ore, à mente quoq; cadant, neceſſe eſt. Quare cùm à cadendo* caſus *ſit, paſſivâ formâ, ut* occaſus *Sol, qui jam occidiſſet, in 12. Tabulis legebatur. A* cado *multa ſunt deducta ut* incido, concido, recido, accido. *Suetonius in Iul. Cæſare: L. Lucillo liberiùs reſiſtenti tantum calumniarum metum injecit, ut ad genua ultrò ſibi* accideret. Caducũ, *quod cadit.* Caduceum, *id eſt, Virga aut baculus, quo utimur, ne cadamus. Aut rectiùs quaſi* καρύκειον, ἢ κηρύκιον, *quod idem: à* κῆρυξ. Caduceator, *qui geſtat bacillum. Ovid. 2. Met.*

Hinc ſe ſuſtulerat paribus caducifer alis.

Caduciter, *id eſt, præcipitanter, apud Varronem & Nonium.* Prociduum, *quod procidit.* Recidivum, *quod recidit, & iteratur quaſi* cadendo. Occaſio, *inquit I. C. Scal. Exerc. 364. ſect. 2. idem eſt, quod* σύμπτωμα: *ut quæ* accidant *cauſis, eæ acceſſiones occaſionis appellatione deſignontur. Idem in Theophraſt. de plantis: Hæc vox* (occaſio) *ſatis indicat rem ipſam. Eſt enim quaſi* ob cauſam *vel* caſum. *Sic cauſa Trojani belli fuit raptus Helenæ.* Occaſio *fuit Hectoris mors: Scææ portæ ruina, nox, ſopor lætæ civitatis. Feſtus:* Occaſio *opportunitas temporis* caſu *quodam provenientis eſt.*

Cadus, κάδος, *ab Hebræo* כד kad, *quod prorſus idem. A* כַּדְכֹּד, *id eſt, rutilavit, ſplenduit.*

Cæcias καικίας *ventus, qui nubes attrahit. Paræmia:* ἕλκων ἐφ᾽ αὑτὸν ὥσπερ καικίας νέφος. *Cauſam Phyſici enucleant, à motu ſcil. hujus venti peculiari.*

Cædo

Cædo. *I.C. Scaliger lib.1. de C. L.L. cap.24. & 28.* cædo, cecidi. *Diphthongus enim fuit ibi, à Græco* καίνω. ἐκάνετε, ἐκάνετε ἐλλιπὼν τὸν ἄριστον, *ex Euripide. Inde* cædes, occido, incido. *Hebræ.* כִּיד cid, *est cædes. Inde potius* τὸ *cædo.* Trucido, *id est, ſummâ cum ſævitiâ, & immaniter interficio,* truciter. *Itaque grandius est, quàm occido.* Trux *levi mutatiunculâ à* דָּקַר *id est truciter transfixit.* Succiſivum *dixère veteres tempus, quod operam ſibi* ſuccideret: *& operam, quæ temporis* ſucciderет *portionem.* Conciſum, *vulgo breve: propriè id est, quod particulatim cæſum. Post tralatum ad brevitatem, & paucitatem. Totum quippè quâlibet ſuâ parte majus.* Excido, excidium: *ſicut* diſcidium *à* dis *&* cædo: *aliis ab excindo, & diſcindo. At à* cædo *facilius fit.* Præcido, *id est, ante cædo. Ita* præcidanea *agna vocabatur, quæ ante alias* cædebatur, *apud Feſtum.* Præcidaneum *&* præcidarium *dicitur: ſicut* extraneum *&* extrarium. *Aliud autem est* præcedaneum, ſuccedaneum: *Vt oratio* ſuccedanea, *quæ ſequitur, ſuccedit: à* cedendo: *ſicut iſta à* cædendo. τὸ *cedo, ab Heb.* צָעַד, zaad, cad, ced, *id est, proceſſit, inceſſit.* צַעַד *greſſus, inceſſus. Conſule inter alia Agell. lib. 4. c. 6.* Homicida *quaſi* hominicida, *ab obliquo: ut ſanguiſuga, tanquam ſanguiniſuga. Apud Feſtum vocantur* cæſones, *ex utero matris execti.* Cæſaries *est ab illa crebra* cæſione, *ſive abſciſſione, ſoluꝗ; convenit viris.* Cæſariati, *id est, comati in Plauto.* Succidia *apud Agellium lib.13. c.23. Est verbum Catonianum, quo ruſtici lardum ſignificant, ex quo in uſum ſuum quotidie partes*

ſuccidunt

ſuccidunt. *M. Tull. in Catone Majore: tradit hortum à Catone appellari ſolitum* ſuccidiam, *quia inde quotidie aliquid reſecari poßit. Feſtus:* Ancæſa *dicta ſunt ab antiquis vaſa, quæ* celata *appellamus: quòd* circùm cædendo *talia fiant. Ipſum quoque verbum* cælare *ab eadem cauſâ eſt dictum, D literâ cum L. permutatâ, quaſi* cæſare: *à cæſum, cædo.*

Cæſarea, *pen. longâ,* κεσαρεία. *Vrbs maritima Palæſtinæ, in litore magni maris, quam Herodes Aſcalonita inſtauravit in honorem Auguſti Cæſaris: Vt quæ priùs* πύργῳ, Turris Stratonis *vocabatur: Ioſephus lib.1. bell. Iud. c.3. & 16. Plinius l.1. c.13.* Cæſar, *vox Latina. Inde Græcorum* καῖσαρ: *& Syror.* קֵסַר, Keſar, *Plinius lib.7. hiſt. Nat. c.9, auſpicatiùs enectâ parente gignuntur: ſicut Scipio Africanus prior natus, primusq;* Cæſar à cæſo *matris utero dictus. Quâ de cauſâ &* Cæſones *appellati. Feſtus ita:* Cæſar, *quod eſt cognomen Iuliorum, à* cæſarie *dictus eſt: quia ſcilicet cum* cæſarie *natus eſt. Suidas in Iulio:* καῖσαρ, ὅτως ὀνομάζονται οἱ ῥωμαίων βασιλεῖς ἀπὸ ἰουλίου τοῦ μὴ γεννηθέντος. *Alii à cæſo elephanto, qui Punicè ſit* Cæſar. *Sicuti & in quibusdam nummis elephas depictus cernitur, cum hac inſcriptione,* CÆSAR. *Quo de* Car. Sigonius *multum diſſerit, & ita, ut ambiguæ fidei id eſſe appareat. Etiam Spartianus aliquot Cæſaris etyma adducit in Aelio Vero: ſed cui potiùs fidendum, explicare nequit. Clariſſ.* Iſ. Caſaubonus *in Sueton. l.1. Falſum eſt, inquit, quod Græci ajunt,* Cæſarem *dictatorem à cæſo matris ſuæ utero cognomen inveniſſe. Legere id memini apud Cedrenum, Suidam & in Etymologico*

mag.

magno & alibi. Decepti ſunt, quòd putarent primum hunc in eâ gente Cæſaris *cognomen habuiſſe: id verò falſiſſimum eſſe ſciunt, & qui nondum ære lavantur. Verùm id genus ſcriptores ignorantiâ peccare Romanarum rerum, non miror. Illam Heſychii doctiſſimi Græcorum criticorum notam ſæpè miratus ſum.* Καισάρεαι, περικεφάλαιαι. *An dicemus, vocem veteris Græciæ eſſe* καισάρεα? *An fallitur ille in vocis Latinæ* cæſaries *interpretatione? Poteſt & Syriaca vox eſſe, ut aliæ multæ in eo autore. Nam in* Targum Jonathanis כשירא *extat notione affini, pro ſcuto vel clypeo. Et fortaſſè inde eſt, quòd Punica lingua* elephas *cæſar dicebatur, quaſi tutamen & præſidium legionum. Nam Pœnorum idioma è Syriaco tractum, vel Plauti pœnulus fidem abunde faceret, ſi aliunde id notum non eſſet. Hæc ille.*

Cætera καὶ ἕτερα. *Itaq; ne ſimplici E pingas more aliquorum è priſcis, qui etiam* Cena *ſcribebant. Non bene, ſive Græca ſive Hebraica principia excutias. Quidni? Vides multiplices eorundem errores in Rebus? Ergo in Philologia aliquos ne nega. Hodie multi, etiam doctiſſimi, Germanica diverſim ſcribunt, qui tamen Germanicam cum lacte quaſi ſuxerunt. Et cur priſci aliter?*

Calamitas, *id eſt, calamorum comminutio, à grandine ſeu tempeſtate.* Κάλαμος παρὰ τὸ καλῶς ἀμᾶσθαι, *ut vult Etymol. Inde &* calamiſtrum καλαμίς. *In primâ linguâ eſt* מַקֵל *&* קָמַל *i.e. calamitoſus fuit. Plautus uſurpat proprie in Caſ. a. 5. ſ. 2. Non fuit quidquā olerum, niſi quidquid erat,* calamitas *profectò attigerat nunquam. Et Terent. Fundi noſtri calamitas. I. C. Sc. in Theoph.* κλάσις *flexura aut fractura. Unde*

etiam ὀκλάζειν. *Vnde noſtra* clades: *metaphorâ ſumtâ à tempeſtatibus, agricolarum uſu, ſicut &* calamitas. *Ioſ. Scal. in Con.* Clades *dicebatur ſurculorum detritio*: κλάδος *ramus. Sic* calamitas calamorum. Strages *ſtratarum arborum. Aut veriùs* Strages *generale ſignat: ubi quid* ſtratum *eſt: ſive homines, ſive arbores. Quod nec Vallam præterit.* Strages*(inquit) cadaverum interfectorum uno in loco, ac propriè jacentium multitudo, ſive humanorum, ſive mutorum. A* Sterno *etiam* ſtratum, *quod videtur ſubſtantivi naturam aſſumere: ut dictum, factum, pactum & alia. A* ſtratum ſtragulum, *id eſt, quicquid inſternebant, apud Varronem. Item* Stramen στρῶμα: *ut à* generatum generamen, *pro* generatum gratum *& ſic* gramen: *ut à ſtatum ſtamen.* Sternuto *quoq; à ſterno, quod à* στορέω, στρωννύω: *Vnde &* Storia, *apud Cæſarem lib. 2. de Bello civili.*

Calare, καλεῖν, *ab Hebr.* קול, kol *vox ſonitus. Aut* קהל kahal, *id eſt, congregavit: & propriè dicitur de congregatione hominum, ceu per convocationem factâ.* Calator, καλήτωρ, *id eſt, ſervus, miniſter.* Procalare *id eſt, provocare.* Incalationes *id eſt, invocationes, apud Feſtum.* Clarus, *vox in celebritatibus orta, cùm victores per præconem* calabantur, *exemtâ vocali* clarus, *quaſi* calarus. *Hinc Horatius:* Clarabit *pugilem.* Claſſis, *quaſi* calaſſis *à convocando.* Claſſicum, *quo* claſſes *vocantur. Teſtes* claſſici *id eſt cives Romani. Qui enim cives Romani erant, omninò in aliquâ claſſe eſſe cenſebantur. Ioſ. Scalig.* Celebris *etiam quaſi Calabris. Ita* Calabria *dicta eſt ſimiliter curia, à* calando:

do: *Vbi vocatâ plebe & Pontificibus ratio ſacrorum gerebatur.* Eccleſia ἐκκλησία, à καλέω. *Novè, ſed inepte κατ' αναλογίαν dicitur.* Eccleſiola. *Eccleſia eſt cœtus aut multitudo evocata* Eccleſiaſtes, *Lat. concionator, Heb.* Coheleth. Paracletus. παράκλητος: *apud Syros* פַּרְקְלִיטָא Paraklita. *id eſt, advocatus.* Concilium *quaſi* concalium, *Feſtus. Sic* Calendæ ἀπὸ τοῦ καλεῖν: *eo quòd hoc die P. R. in concionem advocatus eſt per Epiſcopum, ſeu præſidem ſacrorum indicatum, quæ feriæ toto menſe eſſent futuræ, quidq; in religione agendum. Hinc* Calendarium συνεκδοχικῶς, *tota notatio anni dierum, ſecundum Solis & Lunæ motum. De ſcriptione dubitant. Quidam* Kalendæ, *elemento Græcorum, qui tamen Calendas non habent. At quia per C. Latinum, idem pari commoditate & ſcribitur & effertur: Neq; enim C. minori poteſtate eſt, quàm κ: ſed ubique vim ſuam exerit: ideò* Calendæ *potiùs ſcribamus. Et licèt Roman. literæ, etiam quo ad figuram, è Græcis magnam partem ortæ ſint: tamen iſtæ pleræq; omnes ita ſunt, ut peculiarem atq; diſtinctam obtineant* formam, *nec temere ulli miſcendam. Deinde ſi K ſit in Calendis retinendum: cur non idem alibi? ut, cur non ſcribunt* Koronis, *ſed Coronis: Debebant* Kacus, Kantharus, Kalyx, Kalpar, Kylindrus, Kranium, *& ſimilia. Sed juvat etiam advocare I. C. Scaligerum, ſive tanquam teſtem, ſive judicem potiùs. Idem eſſe (inquit cap. 10. L. L.) noſtrum C, quod Græcorum K, jam receptum eſt: exploſaq; eorum ſententia, qui aliter autumarent. Tantoq; magis Scauri Grammatici, qui putârit nomina, in quibus A ſecundâ ſtatim ſede eſſet, per*

K ſcribenda eſſe ſic: Kalendæ, Karus. *Etenim ſi propterea fiat, quòd Kappa nomen includit vocalem illam, ſanè nulla ejuſmodi vocalis addatur in contextu dictionis: aut ea conſonans nulli præterea voci ab aliis vocalibus incipienti apponetur. Hoc autem falſum eſſe, vel ipſi oſtendunt Græci. Præterea ipſum eâdem ratione non apponeretur, niſi ſequenti* E, *ut*, Cepe, *cæterorumq́; elementorum par item eſſet ratio. Quin Kappa nomen majus eſt, quàm quanta ſit hæc poteſtas, ad quam arctare conatur ipſum. Alii ita cenſuêre, Græcis tantùm vocibus attribuendam, qui æquè falſi ſunt. Etenim ſi id verum eſſet, etiam Chremetem per* χ *Græcum ſcriberent. Quod ſola aſpiratione ab ipſo* κ *diſtat.*

Calaſis, *tunicæ genus*, καλάσιρις *apud Herodotum. Aut ſimpliciter* χάλασις *id eſt, laxamentum tunicæ, nodo retentum:* χαλάω *eſt laxo:* χαλαρὸς, *laxus. Cujus originis eſt & vox* Caligæ, *quia laxiores.*

Caligo, *à* calon, κᾶλον, *quod à* καίω. IGO *eſt* καζάληξις: *ſicut in* vertigo, prurigo. *Igitur* Caligo *notabit denſitatem aut umbram, quæ è* lignis, *aut* in ſylvis *ſpargitur. Et nihil crebrius, quàm dici ſilvam, lucum, nemus, caliginoſa, opaca, umbroſa. Ita nemus eſt Homero* βαθύσκιον.

Orph.

Δένδρεσιν εὐθαλέεσι καζάσκιον.

Apollon: πολύσκιον.

Virgil.

Nemus umbriferum.

Eidem:

Arboribus clauſi circùm atq; horentibus umbris.

Eidem:

Eidem:

——— Dives opacat

Ramus humum. ———

Ovid:

Nemus umbroſum.

Propert:

Molli recubans Heliconis in umbrâ.

I. C. Scaligeri alia ſententia eſt: neſcio, quàm probabilis. Hujus vocis (inquit) ſi patiuntur delicatiores, video acutiſſimè originem veſtigaſſe. Primum ſui ortum habuit inter paſtores; quorum mutuus conſpectus cùm eſſet ejusmodi aëris ademtus ſpiſſitudine, vocibus inter ſe monebant, ubi eſſent locorum, quid agerent, quò eundum eſſet. Vſitatum priſcis verbum, calare. *Altera vocis pars eſt, ſicut in alio verbo inveſtigo: ab inſtando & agendo: paſtorum quoq; ſoboles, certè comes. Hæc ille.*

Calix, κύλιξ, *ob rotunditatem, à* κυλίω, *id eſt, Volvo.* Culigna, *id eſt, vas potorium:* κυλίχνη, κυλιχνὶς, κύλιξ. *Inde* culullus, *ut ſuſpicor, factâ levi mutatione,* κύλιχνος. *Turnebus per deminutionem fieri exiſtimat: ſed nihil opus. Etiam repugnat Horatius, dum magnos nominat* culullos. *Verba illius adſcribam:* Cululli *(inquit) pocula erant, per deminutionem dicta, & à* culeo *deducta. Et ſi enim* culeus *primam producit: tamen, ut aſſolet, in deminutione corripit, ut* mamma mamilla. *Acron autem, quòd putat fuiſſe fictiles pontificum calices culullos, quibus & Veſtales virgines uterentur, vereor ne culullos pro capedamentis acceperit: lib. 9 Ad. cap. 13. Cæterùm à* κυλίω, κυλίνδω, *eſt etiam* cylindrus, κύλινδρος: Cyclus, κύ-

κλ⊙ν. κυλίω ab Hebr. גָּלַל galal, cal, *id eſt, volvit, volutavit.* Calix *verò differt à* Calyx, *κάλυξ, à καλύπ]ω, id eſt, tego, operio. Inde &* calyptra, *genus veſtimenti, quo capita tegebant. Item* clypeus, *utpote qui tegit corpus. Fruſtrà igitur ſunt, qui à γλύφειν, id eſt, ſculpendo trahunt. Neceßitas enim & operimentum, quod munit, prius ac potius eſt ornatu.* Clypeus *differt à* ſcuto. *Livius lib. 8. ſcuta pro clypeis fecère. Nam* ſcutum *παρὰ τὸ σκῦτος. Sed & figura utriuſq; alia. Quæ enim rotunda, & in orbem juſtum relata,* clypeos *dixère: quæ in longum exibant,* ſcuta. *Virgil. 2. Æneid. - - clypeiq; ſub orbe teguntur. Item, Argolici clypei, aut Phœbeæ lampadis inſtar. Addit,* Argolici, *quo magis orbem notet: quia talia illorum. Ammianus libr. 24.* Jugum tereti ambitu, Argolici clypei ſpecie. *At* ſcuta *prominuiſſe, & oblonga magis, quàm lata fuiſſe conſtat. Ioſephus ideo appellat Romanorum iſtos θυρεοὺς ἐπιμήκεις, ſcuta longa: & Plutarchus in Æmiliano, ποδήρεις, id eſt, ad pedes demiſſos. Simile diſcrimen & apud Græcos. Ita Homerus ἀσπίδας εὐκύκλους agnomento dixit,* clypeos *rotundos: at θυρεοὺς Polybius ſemper* ſcuta: *nec aliter Dionyſ. & Plutarchus. Hæc pro diſcrimine τοῦ* clypei *&* ſcuti. *Græcum καλύπ]ειν eſt ab Heb.* עָלַף *hoc eſt, operuit, velavit. Aut à* כָּל־חָפַף, *ut καλύπ]ειν ſit penitus aut omnino abſcondere vel tegere.*

Calo. *κᾶλον, lignum eſt.* Cala, *lignum apud Latinos. Lucil. Scinde puer* calam, *ut caleas - -* Calopodium, *id eſt, pes ligneus, aut forma, quæ ſupponitur calceo ſuendo.* Calones *ſunt ſervi militum, qui caſtra unà ſequuntur, & clavas ligneas, ſive fuſtes gerunt, aut*

tiam ligna ſubminiſtrant. Sic lixæ *à Nonio iidem vocantur, à* lixa, *id eſt, aqua, quam militibus afferunt. Vnde* elixare. Lix *eſt cinis foci, ut placet Plinio lib. 36. cap. 27. Vnde* lixivium. *Vel lix eſt humor cineri miſtus. Ioſ. Scal. in Varro.* Lix *aqua, unde* liquor. *Vt à* Lix, laqueus. *Et parens Ex. 106. ſ. 4. Scito, opicâ voce aquam ſignificari,* liquoris *appellatione. Vnde* lixa, lixivium, elixare. *A Græcâ fluxiſſe priſca aliqua, quæ nunc ſicuti pleraq; alia interciderunt, ſuſpicionem facit verbum λείχειν.* Linctus *enim non niſi tenuioris ſucci eſt. Aut fortè* lix *à* λὶς *: ob raritatem & humiditatem. Hebræis eſt* צָלָה *id eſt, elixavit, quod cæteris πιμιώτερον.*

Calumnia, *Priſciano lib. 10. trahitur à* calvo, calvi, calutum, *id eſt, decipio. Plautus Caſin. Nam ubi domi ſola ſum, ſopor manus* caluitur. *Et in Adel. Terent. a. 4. ſ. 3. Muretus ex Donato monet legendum eſſe: Propter ſuam impotentiam ſe ſemper credunt calvier: Vulgò,* negligi. *Vide Lipſium lib. 5. antiq. Lect. 14. Originaliter verò* Calvo & Calumnia *ab Heb.* כָּלַם calā *id eſt, calumniâ & ignominiâ affectus eſt, calumnioſè tractatus eſt.*

Calpar, Calpe, κάλπη *: nomen poculi grandioris, item urnæ. Malè corripuit Iuvenalis in Sat. 14.* Calpe. *Neq; enim fuit ut Chremes: ut cenſet I. C. Scalig. cap. 26. L. L. Ni fortè pro* Calpe *rectiùs legatur* Calpa *: ut epitome, & epitoma. Ita ſuſpicor. Simile nomen eſt illud Græcor. φρέαρ, id eſt, puteus, item poculum magnum: ab Hebræo* בְּאֵר*, id eſt, puteus: ſicuti noſtrum* Born. *ab Heb.* בּוֹר, bor, *quod ejuſdem ſignificatûs.*

Calx à λάξ, *id eſt, calce.* Calculus, *id eſt, lapillus calci moleſtus.* Calcar, *quia calcibus alligatur. Vt &* Calceus, *quoniam munit calcem, ut Græcis* πέδιλον *à* πȣς. Calcitro, recalcitro, *id eſt, calcibus repugno. Inde &* calco; conculco, proculco, inculco. *A tranſit in V, ut in exulto, inſulto, reſulto, à ſalto. Itaq;* πεδιοσότης *eſt, dum ajunt:* conculco pedibus. Culcita *non* culcitra, *quia tomento infercitur, & q.* inculcatur *Inde &* callus, *qui in eâ parte corporis fit, propter inceſſum. Facetè Scipio Naſica competitori adoleſcentulo cuidam, cui erant opere ruſtico manus duratæ, objecit:* Numquid manibus incederet? *Alludit originem dictionis.* Callis, *id eſt, ſemita, pedibus nimium trita, duratáve. Igitur Servius 4. Æn. & Turnebus non rectè* callem *ad pecudes reſtrinxit. Ex eo (inquit) appellatur, quòd pecudum callo calcetur: eſtq; via à pecude durata: item loca, quæ pecudes calcant. Non, inquam, pecudes ſolùm callem efficiunt, ſed etiam homines. Cic. 3. de nat. Deor.* Callidi, *quorum tanquam manus opere: ſic animus uſu* concalluit. Calleo *itaq; metaphoricum eſt, prout vulgus utitur. Quanquã Heb.* שָׂכַל *eſt calluit. Demto principio, non diſſimile Latino. Gnatho Plautinus in Capt: quanta* callo *calamitas. Hier. Meru. Varr. Lect. lib. 2. cap. 22. Apri (inquit) lumbus omnibus aliis partibus præponebatur. Hunc Plautus & Cato* aprugnum *vocavêre, cujus tenera durities commendata ipſi etiam* calli *nomen dedit. Propter quod etiam Horat. longa ova extollens,* calloſa, *nuncupavit libr. 2. Sat. 4. tanquam compacta illa teneritudo in omnibus ciborum generibus, & dentibus, & palato valde grata ſit.*

Camelus

Camelus *à* χαμαὶ *: quòd exceptura onus humi fle-ctatur, & ingeniculet. Rectiùs cum Varrone & Strabo-ne Geogr.17 quaſi* Gamelus *è linguâ Hebræâ vocatur.* גָּמָל Gamal *, eſt Gamelus. A radice* גָּמַל*, id eſt, retri-buit, affatim reddidit. Matth.19.* Ἐυκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος διελθεῖν. Κάμηλον, Camelum *, id eſt, animal illud grande. Vt etiam in Syriaco habetur:* לְגַמְלָא legamla. *Fruſtra igitur illi, qui* κάμιλον*, id eſt, funem nauticum, ſub-ſtituunt.*

Camera, *καμάρα. Propertius: Nec camera au-ratos inter eburna trabes. A camera camerarius: ut à ſtatua ſtatuarius; lorica, loricarius: tegula, tegularius.*

Camphora, *à* כֹּפֶר *: Vnde & plerique medicorum, ut Simeon Sethi, Aëtius, Actuarius,* Caphuram *ſcribere malunt: id eſt bitumen, materia glutinoſa. Eſt quoque nomen proprium arbuſculæ odoratæ, ferentis botros: à quibusdam vocatur* Cauphora. *Hieronymus vertit* cy-prum: *unde &* Cyperus, κύπειρος, cupreſſus κυπάρισσος*, à Rad.* כָּפַר *id eſt operuit oblinendo, bitumine occultavit.*

Campus. *Varro: quòd primùm ex agro plano fru-ctus capiebant,* campus *dictus. Poſtea quàm proxima ſuperiora loca colere cœperunt, à* colendo colles *ap-pellârunt. De priori I. C. Scal. ex. 99. ſ. 10. ad Carda-num, Haut igitur rectè hunc ad modum loquebare: Mon-tes ſunt agris magis ſteriles.* Campos *enim dictum o-portuit, veteri Æolenſium voce, quos Latini ſunt imi-tati. Vnde* κᾶποι*, horti, propterea, quòd in planis*

eſſent latiores. Auctus vocis ſonus interpoſitâ ſervâ literâ. Et Ioſ. Scal, in Varr. Siculi circum aut hippodromum καμπὸν *vocabant, à flexu equorum & quadrigarum, quæ ibi certabant. Inde omnia plana* campi *dicti. Poëtæ vocant æquora terræ. Vnde* καμπτὴρ, *meta. Pacuvius Tantalo, citante Nonio:* Extremum intra campterem, *ipſum Iam progreditur Parthenopæum. Idem:* Colles, κολῶναι. *Sed malim ego Hebræos adire, quibus* גַּל gal, cal, *eſt collis, quòd tumet q. & eminet. Quod a. I. Scal. meminerit* κάπων*: ſciendum* κῆπον *eſſe hortum & inde* κᾶπον *à* κάπος, *ſententiâ Græcorum. Heſych.:* κῆπος ὁ περιπνεόμενος καὶ εὐώδης τόπος *i. locus, in quo latior & latior aura: vel etiam fragrantiæ plenus. Quia horti in tutela Veneris erant antiquitus, Varr. l. 1. de re ruſt. c. 1. inde exſtitit:* Ἀφροδίτη ἐν κήποις: venus in cepis *aut hortis: &* Cepurica, *apud Cœl. Rhediginum l. 29. c. 18.*

Camus, Κημὸς, *quaſi* κάμμος, *à* κάμπτω. *Iſidorus lib. 20. c. 16.* Camus, *genus aſperi freni eſt, quo caballi ſuperbi coërceri ſolent, dictus à curvitate. Pſal. 31.* ἐν κημῷ καὶ χαλινῷ τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἄγξαις: *In Camo & freno maxillas eorum conſtringe. Sed pro indole textus Hebræi ſic ſonat:* Cujus os freno & habenâ conſtringendum eſt. *Vel, ut Pagninus, in camo & freno os ejus eſt ad coërcendum, ne appropinquet tibi. Vox,* camus, *etiam in Plauto exſtat.*

Canalis, *canaliculus à* canna. *Etiam nunc Itali* Cannale. *A* χάνος. *Aut potiùs à* קָנֶה kana *vel* קָנָה *quod idem. Radix eſt* קָנָה, *nactus eſt, acquievit. Apud Feſtum,* canalicolæ, *forenſes homines, pauperes dicti,*

dicti, quòd circa canalem fori conſiſterent. I. Lipſius Elect. 2. 3. in Agell. lib. 4. 20. qui jurabat, cavillator quidam, & canalicola, *& nimis ridicularius fuit. Et addit, ita dictos olim homines forenſes, dicaces, ἀγοραίους, quia ad canalem crebri.*

Cancer, *καρκίνος, παρὰ τὸ χαργαίρειν διὰ πλῆθος ποδῶν, ſicuti Græci ſolent ἐτυμολογεῖν.* Carcinus *item in uſu Romanis;* *qui* Cancer *quoque transpoſitis elementis, & ne eſſet* carcer. *Feſtus*: cancri *dicebantur ab antiquis, qui nunc per deminutionē* Cancelli. *Niſi fallor à diſcretis cancrorum pedib9. A* cancellis cācellarius *Pet. Pithœus l. 2. adv. ſub. c. 12.* Cancellariorum *nomen non adeo ſanè vetus, utpote ſub poſterioribus demum Impp. auditum, ſi quis à* cancellando, *id eſt, actis cancellatim lineis perducendo deduxerit, ſpecioſè quidem fortaſſe dicere videbitur, ſed à vero tamen ipſo longiſſimè aberit. Nam ut à* cancellis *potiùs dicantur, vel hæc una maximè ratio ſuadere poteſt, quòd eorum ferè temporum ſcriptores* à cancellis & cancellos agere *dicunt cancellarium ſignificantes. Hæc ille. Sed ad* cancer. *Ioſephus Scaliger*: Cancer, canceris: *& mutato N in* R carcer, carceris: *non à coërcendo, ut Varro, καρκαρα. Apulejus: inter orci* cancros *jam ipſos adhæſiſti. Græcorum κάραβος, Latin*: Carabus, *è genere cancrorum eſt. I. C. Scalig. Ex. 245. Gallica vox ad Græcam*, Eſcrevice *κάραβος. Inde crederem, niſi noſtra nos moneret, ſeſe à Francis in Galliam, è Germaniis importatam*, Krebs.

Candidum *ab effectu. Confundit enim viſum: χάζω, χανῶ. Et albedo, aut etiam lux, ita deſcribitur,*

quòd viſum diſsipet. Iulius Cæſar Scaliger in Crit. cap. 4. candens, *non ab albedine, ſed à luce tractum eſt. Nam quæ opaca, ac obſcura ſunt, per meatus lumen non admittunt: ubi feneſtra, aut oſtium patulum eſt*, χαίνει: *unde* ἀναχανδόν. *Malim verò ab Hebræo:* Candeo, *per initia* Cadeo; *ut ibi* κατ' ἐπαγωγὴν *probavimus. A* קָדַח *ferbuit, inflammarit: aut à* יָקַד jakad, kad, *canduit*, *Eâ cauſâ Virgilio* candidum *eſt plerumque lucidum, ut Phœbus candens: Venus candida dea: Maja candida, quæ una Plejadum.* Candidati *à veſte, ut in Magia Apulejus ſcribit: Togam* candidam *tirones induebantur ipſo tirocinii die. Eam Cicero vocat* puram. Cicindela, λαμπυρὶς: *à* κὶς, Cis *&* candeo. *ſicut* candela, *ut à niteo nitela.* Accendo *quoque ejuſdem ortus. A* cando: *quod ipſum deſitum, in compoſitis ſuperat. Vt pendeo pendo: fulgeo fulgo: ferveo fervo: caveo cavo: ita candeo cando. Ex quo reſiduum incendo, ſuccendo, accendo. Propriè Lucretius:*

—— Quia ſol idem ſub terras ille revertens.
Anticipat cœlum radiis accendere *tentans.*

Accendere, *id eſt, illuſtrare, aut* πυρσεύειν. *Virgil. 10. Æn.*

—— Clamore *incendunt* cœlum --

Servius putat, abuſivè dictum. Quod miretur aliquis: Tam facilè judicari Virgilium, aut corrigi ſolere: & ſine cauſâ. Certè pro re commodum id verbum: videlicet αὐξητικὸν. *Vt indicetur ſummum ſtudium, ſerietas vel contentio. Magna ibi pugna. Magnus, qui cadit, Mezentius: major, qui vincit, Æneas. Talis igitur acclamatio, id eſt, magna: & talis ſit vox, quæ deſcribat. Quid verò melius potuit, quàm incendunt? Nam ſi clamore ac-*

cenditur

tenditur aër, oportet illum eſſe grandem atq; validum. Motibus *enim, ut ait Lucretius,* accenditur. *Motum præcedat magna contentio membrorum, & attentio. Vtrumque ſingulare factum, quod Æneas hic edit. Pariter lib 9. de matre Euryali, quæ inexpletum lamentatur, addit:*

——— illam incendentem luctus - -

Et ubi quid peculiare & magnum, tali metaphorâ delectatur. Vt:

His accenſa ſuper ———
Ardentem affatur amicum.
Ardentem affatur Iulum.
Fervidus implet.
Fervet opus - -

Ita Cicero: ardor mentis ad gloriam. Studium & ardor quidam amoris. Et alibi ſæpius.

Canis. *I. C. Scalig. c. 26. L. L. ab obliquo κυνὸς, κύων, κύω, id eſt, φιλέω. Eſt enim animal φιλοδέσποτον. Notabile, quòd Poëtæ, cùm de canibus ſermo eſt venaticis, plerumque ament ſexum fœmininum ponere.*

Lucret: Namq; canes ut montivagæ - -

Virg. rapidæ venantis Iuli Commovêre canes -

Horat. Aut trudit acres hinc & hinc multâ cane. Idem: Hac rabioſa fugit canis. Sunt, qui cauſam rejiciunt in Græcos, quos illi ſecuti: ab iſtis verò quorſum? Certè ad Phyſicam. Canis enim fœmina prædæ avidior per naturam eſt: nempe ſolicita de catulis, etiam futuris. Sed & aliàs fœmina appetentior maſculo, & affectibus obſecuta, citò movetur, atque ruit ſæpe ad objectum amabile.

bile. Eſt autem fœmina imperfectior: itaque plus ſemper deſiderat, ut aliquà perficiatur. Dico, imperfectior: ſi cum mare conferatur: & quo ad accidentia, non verò eſſentiam. Quamvis Ariſtoteles etiam hîc longius videatur progreſſus. Sed, ne extra oleas nimiùm: in viam redeo. Catus, *id eſt, ſagax, à canis. Aut à caveo cautum, catum. Idem Scalig. c. 31.* Canis, catulus; *ſed à* cato *deducunt potiùs & placet: at iidem à* Canis Catus *ipſum trahunt. Varro vult* catum *eſſe verbum Sabinum; Inde* Catones *teſte Plinio.* Catillare *eſt per alienas domos girare, ut catuli, Plautus.* Canicæ, *aut* caneæ, *ſunt furfures de farre, à cibo canum dictæ, Feſtus. Idem:* Catulus *genus quoddam vinculi: interdum* canis *appellatur. Lucil.*

Cum manicis, catulo, collariq́ue, ut fugitivum Deportem. ---

Plautus Curc. a. 5. ſ. 3. Faciam cum catello *ut accubes ferreo. A catus,* catulus, catullus: *unde proprium* Catullus: *& verbum* catullire, *quod eſt canis fœminæ catulos ſibi quærentis vel appetentis.* Cynosbaton κυνόςβατον: *alii* Cynoſpaſton. *Columella* ſentem canis *vocat.* Procyon, προκύων. *Latinè* præcanis, *aut* antecanis. *Cicero in Phænomenis Arati: Anticanis, Graio procyon qui nomine fertur. Ex quo patet, malè Plinium l. 18 c. 28. aſſerere, procyonem non habere vocem apud Romanos.* Conquiniſcere *eſt cernuum ſe inflectere, vel inclinare, Ioſ. Scal. Plautus Ciſtel a. 4. ſ. 1. conquiniſcam ad ciſtulam, id eſt, inclinabo me. Lambinus exiſtimat tractum eſſe à προσκυνεῖν: quod valet, inflexo corpore venerari.* κυνεῖν quinire, conquinire, *id eſt,*

id eſt, decubare more canum. Inde conquiniſcere. *A* κύων, κυνὸς *fit* cynicus, κυνικὸς, *caninus. Inde ſecta cynica*, cynici: *ſcilicet ab impudentiâ canis, ut vulgo creditum. Empiricus lib. 1. Pyrrhon. c. 14. abnuit, qui ubi canem laudavit à ſagacitate*, quòd commoda appeteret, incommoda vitaret, mala agnoſceret & mitigaret; ſed & juſtum, memorem, gratum eſſe, animoſum & malis infeſtum: addit, inde factum videri, ut philoſophi quidam, Cynici, ſe hujus animalis cognomine commendarint. *Item Laertius: Docebat, inquit, Antiſthenes in cynoſarge gymnaſio, haut procul à portis: unde & Cynicam ſectam dictam ſunt qui opinentur. Ipſe quidem appellabatur* ἁπλοκύων, *ſimplex & ingenuus canis.* Cynalopex. I. C. *Scal. Ex. 162. ſ. 3. in hunc modum caſtigat Cardanum: Error in Philologiâ. Appellas è cane & vulpe genitum* alopeca. *Noli hoc obſecro, doctiſſime vir. Magnum enim tibi periculum imminet ab iſtis, quos tu grammaticos per contemtum vocas: ne te quaſi Græcæ literaturæ prorſus ignarum inſectentur. Eſſe enim vulpem* ἀλώπεκα: κυναλώπεκα *verò ſpurium hunc, etiam triviis notum eſt.*

Caniſtra, κάναςρον & κάνιςρον. Κάνης, ητος, *id eſt, caniſtrum*: κάνεον *&* κανοῦν. *Exinde Latin*: Cana *ejusdem ſignificationis.* Pariter calathus *purè Græcum eſt*, κάλαθος: παρὰ τὸ κᾶλον, *quaſi fit è ligno contextum.*

Cano, *qui renuit Hebræum* קָנֶה, kaneh, *id eſt, calamus, canna, aut* τὸ נִגֵּן, *id eſt, cecinit; ille apud Græcos ſubſiſtat.* I. C. *Scal. lib. 2. de c. L. L. c. 52.* Canere

Latini

Latini ab hiatu dixére, Græca voce ἔχανον. Nam Æoles ab eo, quod eſt χαίνειν, non apponunt incrementa præteritis, ſed dicunt χάνον, demuntq; aſſpirationes, quaſi rem barbaram. Eſt autem canere, vocem modulis certis tollere, aut premere, certisq; temporibus producere, aut corripere. A cano, cantus, canta, id eſt, cantata, priſcè. Præcino, præcentum: unde præcento & complicatè præco, onis. Accino, accentus. De eo prædictus Scaliger præclarè egit c. 35. L. I. quidni ſubjungam? Accentus (inquit) eſt modus ſyllabæ, id eſt, menſura propoſitæ rei, intelligatur per modum. Gravem appellârunt ab inſtrumentis, ſcilicet vocis: propterea quòd in guttur, aut pectus eam demitteremus. Alteram autem priorem illam ab effectu nominarunt acutam. Ferit enim aures, quarum viribus objecta eſt: ac ſanè plus ponas ſpiritus latioris in gravi voce, anguſtioris autem in acutâ. Quare & pueri acutiùs canunt, quorum guttur anguſtius eſt, & latiora, craſſioraq; inſtrumenta gravius ſonant: ut etiam ab illis gravem ſonum dixerit Pythagoras. Ita omnibus in rebus certiſſimâ ratione ſibi ipſa reſpondet natura. Evenit autem ut duæ ſyllabæ inter ſe concurrerent, quarum prior priorem haberet, id eſt, acutum: altera poſteriorem, id eſt gravem. Quare eæ cùm coaleſcerent, concreverunt in unum etiam ipſi apices, ſic ^ quem Græci cùm περισπώμενον dixére, abuſi ſunt licentiâ inventionis: neque enim circumtractus fuit, ſed συσπώμενον rectiùs nominâſſent. Noſtri quoque circumflexum cùm appellârunt, ad celeritatem potiùs pingentis manus reſpexére, quæ unico motu virgulam arcuatam fecit, angulo demto.

to. *Hæc ille. Nunc ampliùs.* Oſcines aves *Appius Claudius eſſe ait, quæ* ore canentes *faciant auſpicium, ut corvus, cornix, noctua. Niſi quis malit ſimpliciùs quaſi* occines *ab* occinendo. Camena. *Macrob. lib. 2. in ſom. Scip. cap. 3. Muſas eſſe mundi cantum etiam ruſtici (alii Hetruſci) ſciunt, qui eas* Camenas *quaſi* canenas à canendo, *dixerunt. Ita quoque* carmen canimen, *interpoſito* R, *ab eodem. Quomodo* Camena & Carmena & Caſmena *περιφυσςέρεις, dicebatur. Et notum quòd* canere *ſit poëtis proprium. Aliis* Carmen *eſt ab ἁρμὸν, id eſt, aptum, concinnum; harmonicum. Quod Hebr. eſt orig.* עָרַם *id eſt, callidè, & concinnè compoſuit, ſeu coagmentavit decenter, aptè conjunxit ritu hominum prudentum & circumſpectorum. Sed illud, à canimen* carmen *maximè probatur, ut à genimen* germen. *A cano fit* fidicen *id eſt, qui fidibus canit:* Cornicen, *qui cornu, itidem mediâ brevi.* Tibicen, *qui tibiâ: mediâ longâ. Fit enim concurſus duûm elementorum quaſi* Tibiicen. *Horatius: Nunc* tibicinibus, *nunc eſt gaviſa tragœdia.* Siticines, *qui apud* Sitos, *id eſt, vitâ functos ac ſepultos canere ſoliti ſunt. A-gell. lib. 20. cap. 2. τυμβαῦλαι.* Siti *ſunt mortui, ſepoſiti, ſepulti: ut etiam Cicero de legibus teſtatur. A cano fit etiam* ſicinium, *ut* bicinium. *Aliis placet* ſincinnium, ſincinniſtæ. *Et Agellius lib. 20. cap. 2. Qui rectiùs, inquit, loquuti ſunt,* ſincinniſtas, *literâ* N *geminâ, dixerunt. Feſtus vocat* ſicinnium, *cantionem ſolitariam. Iſidorus libr. 6. orig. cap. 19. Latinè* ſicinium *dicitur: cùm verò duo canunt,* bicinium. *Ubi Chacon ſuſpicatur, dici* aſſicinium, *quia* aſſa *vox ſit*

ſola. Aut erit à part. ſe, vel ſine: ſicinium, ſincinium, *quando ſolitaria ſit cantio, ut Feſtus ajebat. Ab incino,* incentum *ſit etiam* incentivus: *ut à ſatum ſativus, à ſtatum ſtativus. Varro lib. 1. de re ruſt. cap. 2. Vt dextra tibi alia, quàm ſiniſtra, ita tamen, ut ſit quodammodo conjuncta, quod eſt altera ejuſdem carminis modorum* incentiva, *altera* ſuccentiva. *Iſidor. lib. 6. cap. 19. Tres gradus ſunt in cantando, primus* ſuccentoris, *ſecundus* incentoris, *tertius* accentoris. *Ammianus Marcellin: Grave acceſſerat* incentivum. *Sidon. Apollin. 6. epiſt. 1. Per carnalium vitiorum* incentiva *flammati.*

Canthus, κανθός. *Aliter Græci, aliter Latini ſumunt: ut dubites, utri propriè, niſi ſubveniat etymon.*

Heſych.

Κανθὸς ὁ τοῦ ὀφθαλμοῦ κύκλος.

Syneſ:

Κανθῶν ὀλοφυρομένων λιβάδες.

Contrà Perſius:

Vertentem ſeſe fruſtrà ſectaberè canthum,
Cum rota ——

Probus:

Imperiti ea ploſtra appellant.

Sunt enim vehicula, quorum rotæ non ſunt radiata, ſed tympana cohærentia axi & cantho ferreo juncta. Quinctilianus lib. 1. Ferrum, quo rotæ vinciuntur, dici ſolet canthus. *Et hi propriè: diciturq́ ab illâ curvaturâ,* κανθὸς *quaſi* καμπτός. *Ita enim Græca immutari ſolent ab aliis gentibus: & ipſam hanc vocem,* κανθὸς, *ab*

Afris

Afris vel Hiſpanis in Latinam orationem veniſſe putat Quinctilianus. Κάμπτω *ab Heb.* כָּפַף*, curvavit, flexit.*

Caperare, *Frons* caperata *à frontibus aut cornibus caprorum, quæ rugoſa ſunt & aſpera. De etymo diſſerit Quinctil. lib. 1. Quoniam à Græcis utrumq; ductum eſt, ad eam rationem recurrunt, ut* πατρὸς*, patris,* κάπρȣ*, capri, faciat. Malim verò Hebræum.* צָפִיר *eſt hircus piloſus. Quaſi Latinè dicas* Zaper, *aut* Zapir. *Pòſt* Caper. *Agnominant à cornibus & ungulis, quæ capris citò creſcunt. A* צָפַר*, id eſt, properavit.* Caprimulgus, *qui capras mulget.* Capripes, *à caprinis pedibus.* Caprificus. *Vt caper omnia carpit & depaſcit: ita* caprificus *parietes, atq; ipſa etiam ſaxa obſtantia dirumpit. Martial: Marmora Meſſalæ ſcindit* caprificus. Caprotinæ *Nonæ nuncupatæ ſunt, quòd eo die in Latio Iunoni Caprotinæ mulieres ſacrificant, & ſub caprifico faciunt, & è caprifico adhibent virgam: Varro lib. 5. de L.L. Macrob. lib. 1. Sat. cap. 11.*

Capis, *Scalig. in Theoph: de pl. Vas oblongum fictile, quale videmus in antiquis pontificum monetis,* καπίς. *Inde Latinum illud: ſicut* capere: *κάπετος, foſſa; &* κάπτομαι*, excipio. Quare etiam comedere ſignificavit. Vnde nos quoq;*, cibum capere. *Et* κάπη *eſt præſepe: ab excipiendo.* Præcipere *eſt propriè* προλαμβάνειν, antè capere. *Lucret. - - æſtus ubi æris* Præcepit - - *Cicero,* præcipere *cogitatione futura, id eſt,* προλαβεῖν. *Virgil. 10. Æneid.*

Littora *præcipere* & venientes pellere terrâ.

Vulgo legitur præripere, *Vbi tamen addit Interpres:*

 præripere

præripere eſt antecapere. *Cur igitur non ipſum* præcipere *retinetur, cùm ita habeat vetuſtiſſ. codex? A* capio *eſt* anticipo, *ut &* occupo, *item* nuncupo. *Variat enim, ut* cubo, cumbo. *Varro lib. 1. de Vitâ pop. Rom. Etiam nunc pocula, quæ vocant* capulas *ac* capides, *quod eſt poculi genus. Puto tamen* capidem *Græcum eſſe: quòd id genus vaſis* καπίδη *dicatur, à Græcis. Ioſ. Scal. Conject. Heb.* קִבֵּל *id eſt, accepit, capulavit. Et hæc primæva origo. Vt* incepto, *à capio captum: Ita* diſcepto, *id eſt, hinc inde, in partes varias capto. Aliquid enim ſubauditur. Vnde pro litigo ponitur, aut decerto. A capio* capedo: *ut à torpeo torpedo. Supereſt tantùm in comp.* Intercapedo. *id eſt, quod intercipitur, cùm mora interjicitur ad capiendum. Feſtus:* anceps, *quòd ex utraq; parte caput habeat, ut ſecuris: vel magis à* capiēdo, *quòd ex utraq; parte æquè capiatur. Gloſſ.* ancipites ἀμφίβολοι. Ancipit, ἀμφιβάλλει. *Idē Feſtus:* deinceps, *qui deinde cepit: ut* princeps, *qui primùm cepit.* Deincipem *antiqui dicebant proximè quemq; captum: ut Apulejus, ſermonem deincipem. Vt* anceps, *ita* præceps *à* capio *fit. Id eſt, qui* ante capit, *ſcilicet locum, ſedem, conſilium, vel quodvis aliud, pro ratione ſententiæ.* Præceps *amentia, id eſt, quæ antè vel priùs ruit in exitium.* Forceps, *quaſi ferrum capiens. Huc illud: Forfice fila: pilos cape forpice: forcipe ferrum. Dexteriùs Etymologia explicat. Id eſt,* ferrum, *hoc enim materia,* facit, *quo ſarctores:* pectit, *quo tonſores:* capit, *quo fabri utuntur. Hinc* forcipem *Virgilius fabris Vulcani attribuit, 8. Æneidos. Adde illis,*

ſi lu-

ſtlubet, forſex, *id eſt, ferrum ſecans.* Præcipuum, *non eſt propriè idem quod peculiare aut proprium, uti explicant: Sed id, quod* antè capitur, τὸ προέλημμα. *Sicut* Excipuum, *quod excipitur,* δεχαϊκῶς. *Gloſſar.* Excipulum, ἐκδοχεῖον. *A capio eſt &* capulus, *um, quidquid rem aliquam capit, Nonio.* Capularis. *id eſt, ſenex, capulo efferendus. Plauto,* Acherontius, *In Aſin.* Capuli decus.

Capſa, capſula: *quaſi* κάμψα, *id eſt, theca. Aut ſimpliciùs* κάψα, *à* κάπτω: *ut ſit, in qua reponantur edulia.* Ciſta *verò,* κίστη, *apud Homerum,* παρὰ τὸ κεῖσθαι, *ducitur: meliès è penitrali ſanctiſſimæ linguæ. In ea eſt* כִּיס cis, *id eſt, ciſta, genus vaſis ex aſſeribus compactum, in quo aliquod reconditur. Cognationem igitur habet cum* כָּסָה *id eſt, operuit. A ciſta eſt etiam* ciſterna, *ut à luce lucerna: à cavea caverna.*

Caput, κεφαλή. *Hebræis* gaph. Sinciput, *quaſi* ſemiciput: *& hinc in opt. Gloſſario,* Simicipium ἡμικεφάλιον. Sinciput *igitur* ἥμισυ κάρηνον: *vel altera pars capitis, nempe anterior: Græcis* τὸ βρέγμα *à* βρέχω, *ab humiditate.* Occiput *pars, quæ anteriori oppoſita. Hoc enim notat particula* OB: *ut in verbis,* occino, obvenio, obverto. *Iſidorus lib. 11.* Occipitium *quaſi contra capitium.* Cranium, κρᾶνον, κράνιον, κάρα, κάρηνον, *ut* ἔγκαρ *apud Græcos: Sic etiam ſuſpicor à* κάρα *Latin.* Cerebrum *dici quaſi* Carabrum. *Gloſſar:* Cereber ἐγκέφαλος. Capitale, *quod ad caput pertinet. ut* hoſtis capitalis, *qui petit alicujus caput, & ſic vitam.* Capitale crimen, *quod*

capite lui mereretur. Capiſtrum, *quo caput, aut os frenatur.* Strum *eſt* καπίληξις. Capitium *capitis tegmen, Varroni, Turnebo. I. C. Scaligero, quia* caperet *pectus: à* capio. *Illud verò magis* ἀναλόγως: *ut* occipitium, *ita* capitium. Capito, *à magnitudine capitis: nomẽ & viri & piſcis.* Capillus, capitis pilus. *Illi igitur ineptiunt, qui dicunt*: Capitis capillus. *Agellius lib. 12. cap. 1. abuſivè pro pilis poſuit: in illis capillum gigni teneriorem. Perſius.*

—— Bicolor membrana capillis.

Ad quod Iſ. Caſaubonus: Capillos κ. χρηστικῶς *poſuit, de pilis.* Capitolium *à capite: aut mavis quaſi* Capipolium, *id eſt,* πόλις τῆς κεφαλῆς. *Prius tamen vero conſentaneum. Nam ille mons* Saturnius *primò dictus fuit, in quo Capitolium, tum* Tarpejus, *& mox* Capitolinus, *à capite hominis (cui vivo* Toli *nomen fuiſſe Arnobius tradidit) invento, dum fundamenta moliuntur. Ioſephus Scaliger in Feſtum:* Concapes *rectum eſt, ex antiquâ ſcripturâ* Concapet. *Tignum rectè Theophilus* πᾶν ξύλον ἐργάσιμον. *Et tunc junctum ædibus, ædificióve dicitur: at* concapes *vineæ tantùm dicitur, quia habeat* caput *ſuum cum capite vineæ commiſſum. Caput vineæ radix ipſa Virgilio, Columellæ. Significat ergo depactum, at defixum terra, ad vineam ſuſtinendam.* Concapes, *ut* procapes. *A quo capite multi deſcendunt.* Primicapes, præcapes, deincapes, ancapes. *Poſtea dictum.* Primicipes, præcipes, *Plauto & aliis. Hodie* princeps, præceps: deinceps, anceps. *Sic* Terticapes, quinticapes, *dicebant. Igitur & hinc* concapes *eleganter eâdem formâ.*

Caracalla,

Caracalla, *indumenta fuére ad talos usq; demiſſa, ab Antonino Imperatore data populo: ex quo* Caracalla *nuncupatus eſt: Rhod. lib. 16. cap. 10. à κάρα & calx, ut ſit Græcolatinum.*

Carbaſus *κάρβασος. Itidem Hebræorum* כַּרְפַּס carphas, carbas, *id eſt, carbaſus, genus lini, vel ſericorum miræ tenuitatis, ex quo conficiebantur vela & veſtimenta, ſeu pallia diverſi coloris.*

Carbo, *id eſt, lignum aridum & uſtulatum, à κάρφος. κάρφω eſt arefacio, ſicco. Ab Hebræo* חָרֵב *ſiccus fuit, aruit. A carbo eſt* carbunculus: *ut à fur furunculus: ab avus avunculus. Quomodo ad gemmam, & alia, transferatur, notum.*

Carolus, *à* Kerl *quod etiamnunc frequentiſſimum eſt. I. C. Scalig. Ex. 266.* Carl *priſca vox eſt, quâ robuſti fortesq; viri deſignabãtur. Id enim eſt* Carlman, *quod* Andreas. *Alii ab Hebr. trahunt* קָרָא *id eſt, invocavit, &* אֵל, *id eſt, Deus.*

Carpo, *καρπὸς, καρπίζω, id eſt, decerpo, fructum colligo. I. C. Scal. in Theoph. τὸ ἔτυμον τοῦ καρποῦ, non eſt à ſubſtantiâ, ſed eventu: κείρειν. Vnde etiam noſtrum* corpere. *Tranſpoſitis ſanè vocis partibus, ἔκαρπον ἀπὸ, καρπὸς, ἀπέκαρπον. Hebr.* גָּרַת *non abludit multùm, id eſt, carpſit.*

Carum, *principali notione eſt precioſum, quod magni æſtimatur.* Caritas, *ubi majus precium, aut plus pecuniæ requiritur, quàm aliâs. Ab Hebr* יָקַר, jakar, kar, *carè æſtimatus eſt, magni precii fuit: unde etiam careo.* יָקָר, *eſt carus, precioſus. Aliud eſt* charum, *à-*

γαπητὸν *ſcilicet, vel dilectum : à* χάρις, χαρίζειν. *Ita enim veteres ſcribebant, per H. ut ſit differentia. Iul. C. Scalig. cap. 22. L.L.* Charum *ſcribebant, nos* carum : *unde &* carere : *quoniam deficiente annonâ carebant, atq; ibi tam illa chara erat. Sed ille Hebræorum fons mihi potior. A* careo *eſt* caſſum, *apud Priſcian. lib. 9. & 11. Aliis verò* caſſus, *ut laſſus, magè nomen eſt. Pacuvius: Tardigradam, herbigenam, domiportam, ſanguine* caſſam. *Lucret : animâ* caſſum *corpus. Virgil. æthere* caſſum. In caſſum *dicitur, quomodo* in vanum, in nihilum. Caro *à* careo : carnis *in Nom. apud Livium Andronicum. Propriè de mortuo, quia* careat *vitâ.* Carna *Dea, à carne. Macrobius lib. 1. Sat. cap. 12. Ovid. 6. Faſtor.* Corpus : *A tranſit in O, ut differentia ſit inter* Carpus, *q.* carnis opus, *Gloſſar.* Caro κρέας, σῶμα. *Poſtea ad alia etiam* ἄσαρκα *dilatârunt.* Carnifex, *quia facit animal carere animâ.* Carnufex *etiam dicitur : ut adoleſcens* adulescens : *ſacrificio* ſacrufico. *A* careo *diſtinctum eſt* caro, carere : *ſine dubio à* κείρειν, *tondere,* ἔκαρον : *non ut Varro. Vnde* Carduus, *quia aptus carendæ lanæ.* Carduelis, *quòd carduis crebrò inſideat, aut paſcatur etiam.* Acanthis, ἀκανθὶς, ἄκανθα *ab* ἀκὴ *propter acumen.* Carmen *inſtrumentum ad carendum lanam. Lucret. 4.*

—— Quaſi *carmine* lana trahatur.

A quo carminare. *Ioſ. Scaliger ad Varr. & Tibullum. A* caro *fit etiam* carex, *ut a lateo* latex. *Virgil. &* carice *paſtus acutâ. A* carex carectum : *ut à frutex* frutectum *& poſtea* frutetum. *Vltimò* τὸ κείρω *eſt à* קרח, karach, cara, *quod planè idem.*

Caſſia

Caſſia, *vel* Caſia, *κασία à* קְצִיעָה. *Eſt enim cortice, qui abraditur, commendabilis.* קָצַע *eſt abraſit.*

Caſtor, *κάστωρ, quaſi γάστωρ, eſt animal ventrioſum.*

Caſtor. *Varro lib. 4. de L. L. Caſtoris nomen Græcum & Pollucis à Græcis in Latinis literis veteribus nomen, quod eſt, inſcribitur, ut πολυδεύκης.* Polluces, *non ut nunc,* Pollux. *Non poſſum non his adjicere illud γελοῖον λήρημα Becani, ut ejus ſubinde magis appareat vanitas.* Caſtor *(inquit lib. 4.) eſt composita vox ex* Ka / *quo malum ſignificatur, &* Stor / *vocali longâ, quod idem eſt, quod interventu quippiam turbare & profligare.* Pollux *quaſi* Phollux, phol *ſive* voll / *&* Luc *vel* gluck / *id eſt, plenus felicitatis. Quorum illud nomen Iohanni Baptiſtæ: hoc* CHRISTO *tribui debere ait.*

Caſtus. *Servius,* Ceſtus *cingulum Veneris:* Cæſtus, *arma pugilum. Iſtud à* cædo, cæſum. *Illud à κεστός, Doricè κᾳστός, id eſt, zona acu ſubtiliter & variè diſpuncta: item lorum perforatum.* Ceſtus *Varroni de Re ruſt. eſt vinculum. Heſychio καστὸς eſt fuſtis, qui etiam ait, eſſe vocem Athamanum propriam. Inde* caſtigo, *ut à fuſtis* fuſtigo, *quod verbum νεόφυτον. Eſtque* caſtigo *primævâ ſuâ notione, non verbis reprehendo, ut putarunt: ſed loro percutio, aut ceſto, ἱμάσσω. Porrò κεστὸς ſit à κεντέω. Itaque miror, quòd Fungerus ICtus literarum N & S naturam diverſam in causâ eſſe putet, quo minùs Ceſtus à κεντεῖν: cùm integrum ſit Græcum, κεστός. A* ceſto *eſt* caſtus, *caſta, cui cingulum Veneris nondum ſolutum. Quem ritum Catullus poſuit, & luculentè*

culentè Scalig. explicavit in poëticis. Apud Hebræos eſt, קדש, i. kadaſch, kaſt ſacer, caſtus fuit: ſi primâ origine magis delectaris. Inceſtus, id eſt, non caſtus: inceſtare, id eſt, inceſtum facere. Feſtus: Inceſtus à Græco trahitur. Nam illi facinus dicunt ἀνήκεστον.

Catapulta, καταπέλτης à κατὰ & πάλλω: ſicut balliſta, machina bellica, à βάλλειν. A βάλλειν eſt hypobolimæum, quod ſubjicitur, ſuppoſititium. Embolon, quod injicitur. Iſidorus l. 15. Emboli (ita enim legatur) vel quia ſubvolamina ſunt: vel quia ſub iis ambulant. Significat verò illa, quæ Aſconius in Divinat: provolantia tabulata dixit. Symbolon, quod conjicitur, vel in unum confertur. Ridiculum omnino eſt, quod Durandus in Ration. Divin. deducat à σὺν & bolo, id eſt, morſello, quod quiſque apoſtolorum morſellum, id eſt, partem appoſuerit. Anaboladium, ἀναβολάδιον, ab ἀναβάλλω, quo amicimus, quod ſuperinjicimus. Vtitur Hieronymus, Iſidorus, & Ambroſius libro de bened. Patriarch. c. 4. id, quod Gen. 49. LXX eſt περιβολὴ, anaboladium legit: Et ſanguinem uvæ anaboladium ſuum. Ad Heb. Sonat, operimentum.

Catax, id eſt, claudus, apud Feſtum. Vbi Ioſ. Scalig. Græcum eſt κατάξ, hoc eſt, κατεαγὼς τὰ μέλη. Iſidori gloſſæ: Catax, claudus, coxus. Hiſpani retinent nomen. Claudum enim hodieque vocāt Coxo, & Coxquear, claudicare. Quod & in illis optimis gloſſis reperi, coxigat, χωλαίνει. Et Nonius: Catax dicitur, quem nunc coxonem vocant.

Cataſta, apud Tibullum, Perſium & alios: propriè ubi

ubi conſiſtunt: vel Conſiſtorium, *quo Tertullianus utitur, à verbo* καθιςάω, *vel* καθίςημι. *Speciatim* cataſta *fuit locus in quo ſervi venales ſtatuebantur. Quia verò votum venditoris eſt, carè vendere l. 8. C. de contra. emt. Hinc fuit ut Martialis lib. 6. cap. 29.* Cataſtam *vocet* avaram: *Non de plebe domus, nec avaræ verna cataſtæ. Scilicet per metonymiam. Idem iterum lib. 5. à ſtrepitu & garritu ſervorum in cataſta, deſcribit fæmellam valdè loquaculam: Heu quæ lingua ſilet? non illam* mille cataſtæ *Vincebant.*

Caudex, codex, *ut plauſtrum, ploſtrum: cauda coda. Seneca de brev. vitæ: Hoc quoque quærentibus remittamus, quis Romanis primus perſuaſit navem conſcendere. Claudius is fuit.* Caudex *ob hoc ipſum appellatus. Quia plurium tabellarum contextus,* caudex *apud antiquos vocabatur. Unde publicæ tabulæ* codices *dicuntur. & naves nunc quoq;, quæ ex antiquâ conſuetudine per Tiberim commeatus ſubvehunt,* caudicariæ *vocantur. Hæc ille.* Caudicariæ *etiam apud Feſtū.* Caudicæ *apud Iſidor. l. 19.*

Catharma, κάθαρμα; *à* καθαίρω, *id eſt, purgo, mundo. Et ita rectè ſcribitur per TH. Aliis non benè à* κατὰ *&* ἀράομαι, *quod etiam eſt imprecor:* καταράομαι, *execror:* κατάρα, *execratio, ab* ἀρὰ, *id eſt, diræ. Ab* ארר arar, *id eſt, execratus eſt, maledixit.*

Catonium: *Sic enim legatur, non* Catomum. *Priſcus Laberius uſurpavit pro inferno, à* κάτω, *id eſt, infrà. Ita* Catogeum *eſt domicilium ſubterraneum. Cicero in Epiſt. ſic emendandus: Vereor, ne in* Catonium

Cato

Cato nos, id eſt, ad inferos nos præcipitet, & ſit cauſa mali. κάτω à תַּחַת, quod locum inferiorem notat.

Cavillum eſt jocoſa calumniatio, inquit Feſtus. Ad quod Scaliger, Cavillare dictum à cavendo, ὑποκοριστικῶς. Propriumq́ue eſt legulejorum, & moratorum verbum. Nam Iuriſconſultorum proprium cavere.

Ovidius:

Illo ſæpè loco capitur conſultus amore:
Quiq́ue aliis *cavit*, non *cavet* ipſe ſibi.

Tibull. Hæc mihi quæ caverem *Titio, Deus edidit ore,* *Nam &* cavo, cavis *dicebant. Itaq́ue* cave *ultimam jure corripit, ut ita ſuperfluâ Grammaticorum exceptione opus non ſit. Servius in 4. Æn. Dicimus à tertiâ conjugatione eſſe imperativum, ut* cavo. cavis. *Hinc etiam Catullus,* cavere *dixit. Tertullianus lib. de corona: Omnibus modis* cavillandum, *id eſt, cavendum:* παντοίως περιεργαστέον. *Non ergò obſcurum, quare in vitium verterit hoc verbum: cùm genus hoc hominum malè ſemper audierit. Pontanus cum Varrone,* caveo *ex antiquiſſimâ conſuetudine faciendi, & inhabitandi* caveas *ducit. Verba hæc ſunt: Priſci illi, qui Latium etiam ante Aborigines tenuêre, plerique in cavernis habitabant, quæ à* cavando *eſſent dictæ: iis autem, & æſtus cavebant, & frigora: pleraque etiam alia incommoda, in illisq́ue ſe & ſua cautiùs tutabantur. Quâ è re verbum* caveo *ab iis ductum.* Cavea, cavile, caverna, excavo *& ſimilia à* cavum*: ab hiatu & inanitate,* χάος, χάνος, χαίνω. *Aut rectiſſimè ab Hebræis* קָבַב, kafaf, kaf, *id eſt, cavavit, cavum fecit. Idem eſt* נָקַב*: unde etiam capis,* κάπη. *A* caveo,

cautum,

cautum, *eſt itidem* cauſa, *quaſi* cauta: *Vbi inprimis diligentiâ & circumſpectione opus ſit. Itidem ex crebriori uſurpatione, verbum Iureconſultorum: poſtea latiſſimè fuſum. T, autem & S, quod* Φιλέλλως *nôrunt, ſunt elementa* ἐυμετάβλητα. *Itaque unico S exaretur, quod Scaurus, atque Priſcianus comprobant: & ratione originis & prolationis, & denique compoſitorum. Vt* accuſo, incuſo, excuſo; *omnia à* cauſa. *Alii à* cudo: *neſcio qua ratione.* Accuſare ἰδίως *eſt aliquem ad* cauſam *dicendam urgere, ut notat Iacobus Spiegelius.* Accuſatio *crimen deſiderat, rem ut definiat, hominem ut notet, argumento probet, teſte confirmet: Cic. pro M. Cœlio.* Cautus, *quem* cavendum *dicerent: quem, ut ait ille,* atrum *agnoſcerent, aut* fœnum in cornu geſtantem: *I. C. Scaliger. Græcorum verò* αἴτιον, αἰτία, *deſcendit ab Hebræis* ארות *ejusdem ſignificatus.*

Caulis καυλός. Cauliculus, καυλίσκος. *Inde* caula, *quia fit è viminibus, ſeu caulibus. Aut ex Hebræo* מִכְלָא micla, כלא kala, *id eſt, caula, quâ clauduntur pecudes. Simile eſt* כְּלָא, *id eſt, clauſtrum. A Rad.* כָּלָא, *id eſt, cohibuit, clauſit.*

Cauſia, *Suidas:* καυσία, εἶδος πίλου βαρβαρικοῦ: *Adverſus æſtum.* Καίω, καύσω, *Heb. eſt* כָּוָה *id eſt aduſſit.* Holocauſtum, ὁλόκαυστον. *Vbi totum igne conſumitur, quod offertur.* Totum incenſum. *Hieronymus in Ezech. c. 45. Auguſtinus in Pſal. 64. Hypocauſtum,* ὑπόκαυστον, *id eſt, vaporarium,* ὑπέκκαυμα, *Ariſtoteles utitur: quid ſit, docet I. C. Scalig. lib. 3. Poët. cap. 19. ex Virg.* — arida

—— arida circum
Nutrimenta dedit, rapuitque in fomite
flammam.

Ariſtoteles ὑπεκκαύματα *vocat.*

Cauter, καυτήρ. Cauterium, καυτήριον. *Item exinde* κηλὸν *ſiccum*, κηλέω, *&* κηλόω, *id eſt*, *Vro. Vnde & noſtrum* Calere, *aut à* χαλᾶν, *ut alibi notavimus. Certè nec Hebræo diſpar*, קָלָה kalah, *id eſt, uſtulavit, levius reddidit aliquid torrendo, ſeu aſſando ad ignem. Et* קַלַּחַת *eſt* χαλκεῖον *aut olla, in quâ aqua caleſit. Similiter Latinorum* cremo κατὰ μετάθεσιν *eſt à* כָּמַר, Camar, cram. Culina, *quaſi* calina, *ob perpetuitatem ignis aut caloris. Adde iſtis,* Caminus, κάμινος, *quaſi* καυμῖνος. *Hebræum* חָמַם chamam, cham, *eſt caluit.* Caſa κάσα, *ut ſit domus, quæ focum atque ignem alat. Aut ab Hebræo* סֻכָּה, *ut caſa ſit idem, quod tugurium: à tegendo:* καλύβη. *Iul. Caſ. Scaliger cap.* 34. *de c. L. L.* Caſeus *à* caſa, *ut nos judicamus; à cogendo, ut Varro.* קַשְׂוָה caſat, *priſcis fuit vas concavum, vento pervium, ut ne panes computreſcant, ac mucidi fiant.* Κάσαν ἢ κάσσαν *interpretantur quoque ſcortum: à domo illa: ſicut proſtibula à ſtabulo. Inde* κασσίνα. Caſina, *& duplicato* N, Caſinna: *velut* κόρη, κορίνα, *&* κορίννα, Corinna.

Cedrus, κέδρος, *ab Hebræo* אֶרֶז *per augmentum. Virgil:*

Diſce & odoratam ſtabulis accendere cedrum.

Celes, κέλης, *id eſt, equus deſultorius. Iul. Caſ. Scaliger*

Scaliger lib. 1. Poët. cap. 22. Opibus deinde obtinuit luxus, ut etiam equos alerent curſores: qui privis equis currerent, κέλητες vocati, unde & priſcum Celetis *nomen. Idem denotat parvum quoddam navigium,* Celox. Celones, *inquit Iſidorus lib. 19. quas Græci κέλητας vocant, id eſt, veloces biremes vel triremes, agiles & ad miniſterium claſſis aptæ.* Ennius: *Labitur uncta carina per æquora cana* celonis. *Ejusdem γενέθλης eſt* Celer: *autoritate Feſti.* Celeres *antiqui dixerunt, quos nunc equites dicimus. Verbum eſt κέλλω,* cello, celſum. *Apud Hebræos eſt* קָלַל kalal, kal, *celluit, præcelluit, levis fuit. Atque ita inprimis Hebræum, ut & Græcum κέλλω, notat levitatem κίνησιν τὴν ἄνω, & velocitatem. Levia enim facilè & citò moventur. Ut ita* cellere *propriè ſit levare, aut ciere:* celſum *idem, quod leve, velox: deinde altum, vel ſublime. Omne enim leve ſuâ indole attollitur.* Præcellere, antecellere; *præ aliis levare ſe, ſuperiorem eſſe.* Excellere, *eſt elevare ſe, altiora tenere: &* excelſum *eſt altum, in ſuperiori conſtitutum.* Procellere: *unde adhuc* procella: *Servius in 1. Æn. procella eſt vis ventorum cum pluviâ, ab eò, quòd omnia* procellat, *id eſt, concutiat. Dictus Scaliger:* Percellere, *(inquit) percutere eſt. Græca item vox, κέλλειν: cum animus quaſi verberatur imminentis mali opinione. Hujus ſummum faſtigium eſt* conſternatio: *quoties ex perculſione concidimus, & ſpe, & conſiliis abjectis. Niſi atrocior eſſet* exanimatio. *Hoc enim eſt, quod è priſco poëta recitat M. Tullius: Mihi omnem ſapientiam ex animo* expectorat, *id eſt, vim animi adimit. Top. 4. an ἔκπληξις eſt*

perculſio?

perculſio? Sic enim ſonat. At perculſio *proſternit animum, aut ſaltim, ut ait, Q. Tullius,* verberat. ἔκπληξις *autem eſt* θαυμασιότης ὑπερβάλλουσα, *Exer. 312.*

Celeuſma, κέλευσμα, *à* κελεύω. *Pes in Poëticis,* proceleuſmaticus, *ab hortatu dictus eſt, ſive militari ſive nautico.* κελεύω, κέλω *ab Heb.* קוֹל, *vox.*

Cella, *multis, & in iis Feſto appellatur, quòd eâ* celentur, *quæ volumus eſſe occulta. Rectiùs è ſacrario Hebræo. promitur. Ibi enim* כֶּלֶא, cele, *clauſtum,* ἀποθήκη, *carcer. à rad.* כָּלָא, *id eſt, clauſit, concluſit, cohibuit.*

Cenſeo, cenſus: *non à* κῆνσος, *ſed hoc potiùs ab illo. Vtrumque ab Hebræis.* סָכַן, *id eſt, cenſor fuit. Et propiùs, quo ad puncta,* מִסְכֵּן, *id eſt, cenſura. Officium cenſorum apud Romanos fuit ſeveriſſimè inquirere in mores hominum, & opes eorundem æſtimare. Ovidius: -- rigidus m nera* cenſor *habet. Martialis: Nudarum tetricus* cenſor *& aſper erat. A cenſeo eſt* Succenſeo, *id eſt. Subcenſeo. Nam* ἐξέτασιν *aut cenſuram comitatur, ubi res malè habet, indignatio. Atque ira aliâs ſequitur, cùm putamus rem indignam eſſe aut iniquam. Hinc* ſuccenſeo *eſt iraſcor.*

Centipeda, *à multitudine pedum,* κατ᾽ ἐξοχήν.

Centurio, *ut decurio, unde Græcorum* κεντυρίων: *& Syrum* Kentreuna, קֶנְטְרוּנָא. Centuria *eſt pars exercitus in centenos milites diviſa, apud Iſid. l. 9.* Succenturiati *ſunt, non qui in primâ, ſed in ſecundâ centuriâ ſunt, quaſi ſub primâ, ait idem ibidem. Item à centum*

fit

ſit centenarius : *ut à ſenis ſenarius. Plinius lib. 7. cap. 20. Fuſius Salvius duo centenaria pondera pedibus, totidem manibus ferebat. Vitruvius libr. 7. cap. 8. Si ſuper id lapidis centenarii pondus imponatur.* Id centumpõdium *vocat Cato de re ruſt. cap. 13.* Centum *ſit ab* ἑκατὸν : *ducenti, trecenti, ſexcenti : in aliis verò C mutatur in G, ut quadringenti, quingenti, pro* quadrincenti, quincenti. *Sed & cento à centum, ita nominatus à diverſis partibus. Aut à* κέντρων. *ut* cento *ſit, variè dispunctum aut cuſpidibus perfoſſum* : κεντέω, *unde &* centrum, κέντρον, *quòd ſit inſtar puncti.* κεντέω *ab Hebr.* נָקֹד, nakod, kant.

Cenum, κενόν, *id eſt, vacuum :* κενόω *vacuo. Ab Hebræo* נָקִיא, κτ᾽ μετάθεσιν, kin, ken. Cenotaphium *i. ſepulcrum vacuum. Ovid. 7. Met. Inane ſepulcrum eſt. Prudentius periſteph. Hoc colunt cives, velut ipſa membra Ceſpes includat ſuis.*

Cera, κηρός. Cero κηρέω. Ceroma, κήρωμα. *Juvenali eſt, fœmineum* ceroma. *Ab Heb.* רָכַךְ, *mollis fuit, vel emollitus. Inde & cereus pro mollis, aut flexilis. Apud Horatium* : Cereus *in vitium flecti.*

Ceraunia, κεραύνια : *ſubaudi* ἄκρα *vel* ὄρη. Κεραύνιος *eſt fulmineus. Et ceraunia ſunt montes Epiri, qui crebrò fulminibus impetuntur. Claudianus: Sub antris Ignea fulmineis legere* Ceraunia *nimphæ. Apud Horatium,* Acroceraunia : *ab* ἄκρον. *Priſcian. etiam* :

Cùm tollunt montes excelſa Ceraunia —

Κεραυνὸς *rectà ab Hebr.* בָּרָק *fulminavit.*

Cerberus, κέρβερος. *Apud Heſychium*, κερβερικίνδυνος.

ϑ̓ρχίνδυνος est Tartarus. Per Cerberum quidam intelligunt terram, diciq́ volunt quaſi κρεωβόρον, quòd à terrâ omnia quaſi devorentur cadavera. Apud inferos autem, qui fabulam perſequuntur, veſci canem oſsibus Amphiarai ajunt, quem tellꝰ abſorbuit, ut eſt apud Statium.

Cercurus, *Ioſ. Scal. ad illud Feſti,* Myoparo: *Lege, nam &* Myon, *&* Paron *per ſe ſunt. Ab inſulis Paro,* Corcyra, *dicta navigia,* Parones, Cercuri. *Quin & Syriaca lingua retinuit* Carcura. *Hoc enim eſt* Cercurus. *Niſi mavis κέρκον & οὐρὰν nomen dediſſe à formâ; propter longitudinem videlicet. A forma autem μυῶνες: hoc eſt anguſta & oblonga. Vt* myobarbum, *anguſtus & oblongus Liberi patris cantharus. Mures enim & muſtelæ oblongo corpore.*

Cerdo, *nomen generale, idem quod* Lucrio: *à κέρδος. Nimis qui lucrum quærit, undecunq́ poteſt, etiam cum ſordibus & turpitudine. Hodie κατ' ἐξοχὴν dicitur* cerdo, *qui cutim detrahit, aut macerat corium in uſum ſutrinæ. Græcis βυρσεὺς, ἢ σκυτεὺς: Latinis* coriarius. *Et verò ars illa ſordida præ aliis eſt & ſtercorea, ut qui inde lucrum vuæritat, meritò iſta nomenclatione inſigniatur.*

Cerevíſia, *& ſyncope* Cerviſia, *quòd obſcurinſcula ſit, nec apertæ originis, vidi quendam conqueri, qui integrum fecerat libellum de illo potu. Nomen excidit. At qui non adeò caliginoſam eſſe vocem ſcit ille, qui ἄλλον καὶ ποιητικὸν καὶ ὑλικὸν τοῦ πράγματος expendit, ex Herodoto, Strabone, Plinio, Plutarcho, Oroſio. Et ſanè quòd ex frugibus coquatur, tritico, hordeo, etiam*

vulgus

vulgus novit. Ceres *ſumitur pro frugibus: veteri ſuperſtitione harum dea.* Ergò cereviſia *à* Geres: *quia* Ceris, *id eſt, frugum vis in iſto liquore dominatur.* Cereviſia *Galeno eſt* ζῦθος, ζύθος. *Theophraſto* ζῆθος, *Plinio* Zythus. *Ariſtoteli* οἶνος κρίθινος *: quaſi tu dicas vinum hordeaceum, Hellanico* βρῦτος. *Græcis aliis* βύνη, πῖνος, πῖνον. *At ſunt qui diſtinguant* Zythum *&* ceteviſiam *: quod videre eſt in Iunii Batav. cap. 15.*

Ceremonia, *Feſto ab opido* Cære. *Aliis à* Cerere. *Gloſſar.* Cerimonia, Δημήτρια. *Ioſ. Scal. à* Cerus, *id eſt, veteri linguâ, ſanctus; ut à ſanctus, ſanctimonia: à caſtus caſtimonia. Et myſticum erat nomen Iani,* Cerus manus, *in carmine Saliari. Habes ita & analogiam & rationem & autoritatem etymi. Aliis item* Cerus manus *eſt creator bonus. Nam à* creo, *interpoſita vocali,* Cereo *dicitur: à* cereo, cerus: *unde &* cererem *frugum creatricem derivant. Origo τοῦ creo eſt* κραίνω, *& eliſo N,* κραίω, *id eſt, efficio, perficio, creo.* Κραντὴρ, *effector. Aut potiùs ab Hebr.* בָּרָא, *mutatâ primâ, id eſt, creavit, ex nihilo produxit.* Ceres *Varroni lib. 4. à* gerendis *frugibus, quaſi* Geres. *Scalig. in conject. A Græco* γῆρυς, *ita enim priùs vocabatur. Heſychius:* ἀχερώ, καὶ ὦπις, καὶ ἑλλή, καὶ γῆρυς, καὶ γῆ καὶ Δημήτηρ, ἡ αὐτή. *Hæc ille. Quicquid verò nectant, ex Hebræo eſt* Ceres, *aut* Geres, γῆρυς. גֶּרֶשׂ *eſt ſpica, calamus. Et uſurpatur de frugibus arvorum pleriſque.*

Quid autem Geres?
Diva potens frugum ———
Et frugum genitrix ———.

Ex Ovidio & aliis familiæ illius. Ita Ethrici, quæ ab Hebræis tranſtulerunt, utut ſpario aliquo aut nebulâ texerint, emicant tamen illa, & radios aliquot iſthuc jaculatur, unde orta. A Ceres *ſit etiam* cerritus, *quaſi* ceritus, *id eſt, furioſus, inſanus & à Cerere percuſſus. Vtitur Plautus in Amphit. & Menechmo. Horat. lib. 2. Sat. 3.* cerritus *fuit? an commota crimine mentis.*

Cernuus, *id eſt, ad terram pronus*, κατώβλεψ. Cernuabant *Nonio, eſt terram ſpectabant: à* cerno. *Scalig. in Theoph. de plant. Verbum frequentiſſimum Græcum eſt* κρίνειν. *Quod ad ſenſuum opera tranſtulit Philoſ. in. 2. de anim. Latini commodiorem atque expeditiorem fecerunt pronunciationem, tranſpoſitis elementis, ſicut* ἁρπάζω, rapio. *Compoſitum autem hoc acutiùs deducam* παρὰ τὸ κιρνᾶν. *Qui enim* diſcernit, *diſſipat* τὰ κεκραμένα. *Idem*: Crinis: παρὰ τὸ κρίνειν. *Non ſunt* crines *equini pili, niſi in jubâ & caudâ.* Crines *enim ſunt pendentes & diſtriminati pili. Item ab eodem verbo eſt* Crimen, *id eſt, judicatu & animadverſione dignum. Nam &* Cernere *apud Latinos Tropicè eſt judicare: arguit compoſitum* decernere, decreta, *quæ ſunt ſuperiorum. Idem Scal. cap. 150. L. L.* diſcretus, *fac ſignificet virum moderatum: non eſt, quia* diſcernit; *ſed quia à vulgo ſapientum ſententiâ* ſecretus *fuit. A* cerno, cretum, κατὰ μετάθεσιν *eſt &* certum, *id eſt judicatum, firmum, probè viſum, Gloſſar.* Cerniculum, σύγκρισις. *Item à cerno eſt* certare, *Græcis* κρίνεσθαι. *Maro*: *Cernere ferro. Græci*: Κρίνειν τὰ ὅπλα, τὸν πόλεμον. *Lucretius imitatur*: *bellum Magnis de rebus inter ſe* cernere certant. *Ennius*: *Fer-*

us: Ferro, non auro, vitam cernamus *uterq;.* Cernit *autem vitam, qui conſtituit eam in diſcrimen adducere, & qui de eâ paratus eſt diſceptare atq; decernere: ita, ut ferrum ſit judex. Hoc innuit* Cernere. *Plautus in Amph.* Cernit cum *hoſtibus, id eſt, pugnat. Qui in illis locis τὸ* cernere *exponit per* videre, *juvatur Hebraiſmo. 2. Reg. 14. verſ. 8. & 11.* videamus nos *invicem: vel videamus nos facie. Hoc eſt, pugnemus. A* diſcerno *eſt* diſcrimen, *ſicut à ſimplici,* crimen, *κρινόμενον. κρίνω per inverſionem à* נִכַּר, *id eſt, diſcretus eſt.*

Chalybs, *χάλυψ. A populis Aſiæ, qui* Chalybes *dicti. Virgilius 1. Georgicῶn.* Chalybes *nudi ferrum. Æſchylo, σιδηροτέκτονες. Cōjectura Philippi Melanchthonis ſummopere placet Fungero. Is* chalybes *etiam* Alybes *vult dictos, quaſi* Jalybas *à* Jobel: *quæ vox derivari poteſt à* יָבַל, jabal. *Vnde in Hiphil* הוֹבִיל *protulit, adduxit, nempe è terræ viſcerib. atq; cavernis. Mihi ſimpliciter dicta videtur à fluore, ſc. metallico. Nam radix* יָבַל *eſt idem, quod profluxit, ulteriùs fluxit.*

Charybdis & Scylla. *χάρυβδις, παρὰ τὸ εἰς χάος ῥᾶον ἀποδύνειν τὸ σκάφη. Eſt enim vortex maris.* Scylla *à σκύλλω: Aut Hebræ.* גָּזַל, *id eſt, vi rapuit, ſpoliavit.*

Chela, *χηλὴ, id eſt, forceps cancrorum. Virgil. 1. Georg. Qua locus Erigonen inter, chelasq; ſequentes. Aliud eſt* Chelys, *χέλυς. Quod facilè ab Hebræo formes,* כְּלִי celi, cheli, *id eſt, inſtrumentum, quod tam Muſicis, quàm aliis etiam rebus tribuitur. Rad eſt* כָּלָה *id eſt, conſummatus eſt ex toto, conſumtus eſt totus.*

Chermes,

Chermes, *vox Punica, è viciniâ Iudæorum.* חרמש chermes *eſt falx, aduncum organon, quo ſegetes & gramina metuntur, qualia apud nos ferè: conflatur ex* חרם *id eſt, deſolavit, &* מוש *id eſt, removit attrectando. Inde mendoſum illud Varronis, ut legitur hodiè, corriges: Has* phancillas Charmoneticè *dicunt. Rectè: Has falcillas* Chermes Pœnicè *dicunt.*

Chorda χορδὴ: *ita appellatur, quia fit ex inteſtinis ovium ſubtiliter fiſſis & contortis.* χορδὴ *eſt inteſtinum.*

Chromaticum, χρωματικὸν, *id eſt, coloratum.* χρῶμα *color:* χρόω, χράω, *colore imbuo:* χρόα, *color. Ab Hebr.* רקח *id eſt, pinxit, ornavit coloribus, quod pictorum proprium.* רקח *pigmentum. Melos* chromaticum, *apud veteres. Quomodo* χρώματα *etiam in Muſicis: &* τὸ colorare *hodie Italis, immo quoque Germanis ſumitur. Ductâ metaphorâ à varietate, elegantiâ & ſuavitate picturæ.* χρὼς, χρόα *verò, id eſt, cutis, ab* עור, *id eſt, cutis.*

Chryſites, χρυσίτης, *aureus.* χρυσὸς *aurum. Ex eo multa conflata ſunt.* Chryſolithus, λίθος: *lapis ab aureo colore.* Chryſomela, *à* μῆλον: *aurea poma, in Virgilio.* Chryſomallus, χρυσόμαλλος, μαλλὸς, *aureum vellus.* Chryſanthemum, *flos aureus:* ἄνθος, ἄνθεμον. Chryſoſtomus, *aureum os:* ςόμα, *ab eloquentiâ.* Chryſopolis, *aurea urbs,* πόλις, χρυσὸς, *ab Hebr.* חרוץ *aurum.*

Cibus. *Feſto appellatur ex Græco: quod illi peram, in qua cibum recondunt,* κιβωτὸν *nominant, id eſt, ar-*

cam.

tam,ciſtam. Et κίϐισις *eſt pera, ſacculus. Etym. dictum vult* παρὰ τὸ κεῖσθαι ἐκεῖ τὴν βόσιν. Eſca *ab* eſum, *vel* ἔσθω, ἐσθίω *provenit.* Veſcor *verbum vetus. Cicero: Veſci voluptatibus:* Veeſca. Veſcus *nomen: Lucretius lib. 1.*Veſcum *ſal. Virg. 3. & 4. Georgic.* Veſcæ *frondes, &* Veſcum *papaver. Notetur etiam* Veſcum *antiquis fuiſſe puſillum. Ex particula* VE *quæ minuit.*

Ovid.

——— Vegrandia farra coloni,
Quæ malè creverunt, veſcaq; parva vocant.

Et veſculi *ſunt graciles aut malè curati.* Eſcaria *vincula apud Plautum.*Eſculentum.βρώσιμον.Eſculus. *ex genere arborum glandiferarum: ab* eſca: *teſte Servio 1. Georg. quòd priſci mortales nondum frugibus inventis glande ejus arboris pro eſcâ uterentur.* Eſculetum, *ut* quercetum, *apud Feſtum.* Chilus, χιλὸς, *&* χειλὸς, *id eſt, cibus, pabulum, fit ab Heb.* אָכַל, *id eſt, edit, devoravit.*

Cicadam, *ſi nominari audis, quaſi* citò cadentem, *non miraris, homines malle ineptire, quàm extra Latium pedem uſquam ponere? Nos egrediemur, aliudq; veſtigabimus.* Cicadam *à cantu commendari, è Poëtis cognitiſsimum.*

Heſiod. prolixè:

——— Ἠχέτα τέττιξ.

Et deinceps:

——— Παννημέριός τε καὶ ἠῷος χέει αὐδήν.

Theocrit. non ſemel:

Τέττιγες λαλαγεῦντες.

Idem:

— Τέττιγος ἐπεὶ τόγε φέρτερον ἄδεις.

Idemq; veſpam opponit cicadæ:

Σφὰξ βομβῶν τέττιγος ἐναντίον. —

Virgil.

Sole ſub ardenti reſonant arbuſta cicadis.

Idem:

Et cantu querulæ rumpent arbuſta cicadæ.

Nazianzenus Orat. 34. Καταφωνῶσι τὰ ἄλση, *id eſt, implent memora vocibus. Ibidem* μουσουργοῦντες *vocantur, à Muſica: & ab Ariſtenato ſtatuuntur* ἐν μουσικῷ χόρῳ. *Idem Nazianz. Cicadis non ſolùm dat* ἄσματα, *ſed &* τερετίσματα, *id eſt, mollitiem in cantilenâ. Cantus igitur & nomen dedit cicadæ,* ἄδειν. *Neque* τὸ CIC, *ab initio vacare putes. Singulari enim cauſa appoſitum eſt, ut ita modus exponeretur, ſive cantus ſive ſoni.* Κίκω ἄδειν. Cicum, κίκον *eſt membranula: ab Hebr.* כָּתַר, *id eſt, operuit, occultavit. Feſtus:* Cicum, *membrana tenuis malorum punicorum.* Et *canunt aut ſtrepunt cicadæ aliis ſuis aut membranulis. Quod Ariſtoteles annotat itemq; Plinius. Hæc vocis ratio, quæ cùm latuerit hactenus, aperienda nobis fuit.*

Cicer *unde* Cicero *appellatus: velut à piſis* Piſo, *à fabis* Fabius: *à quo hodieq;* Fabianus, *ut à Sebaſtus* Sebaſtianus; *Cyprus* Cyprianus. *Aliis de origine* Fabiorum *aliter videtur.* Fabia, *inquiunt, familia non à* fabis *nomen invenit: Sed à* favia. *Nam* favea *apud priſcos erat* fovea. *Vnde* Favii *dicti: quòd auctor gentis eſt ita dictus à* fovea, *ſive* faviâ, *ad quam ejus matrem compreſ-*

compreſſerat Hercules, ut etiam Ovidius teſtatur 2. Faſt. Sed ad noſtrum cicer*: quod nomen habet à forma, quæ orbicularis; ut plerumque leguminibus.* כִּכָּר *eſt orbis, pars rotunda.*

Cieo, *κινέω.* Percieo *apud Plautum Aſin. act. 2. ſc. 4. & Lucretium: inde* percitus. Incitus, incieo, incita. *Lucret. inciebat corpora amantum. Scal. Con. in Varr. Antiqui fines ſeu terminos, quos ampliùs promovere non eſt,* incitas *vocabant. Et qui eò rerum redacti erant, ut nullum certum rerum ſuarum conſilium capeſſere poſſent; ad* incitas redacti *dicebantur. Vbi ſubaudi* lineas. *Metaphora enim à ludo 12. ſcriptorum. Nam cùm ad ultimam lineam promoti erant calculi, tùm is, cujus intererat, ad* incitas lineas *redactus, calculi verò ipſi* inciti *dicebantur: quod annotat Iſidorus: Verba Iſidori ſunt:* Calculi *partim ordine moventur, partim vagè. Ideo alios* ordinarios, *alios* vagos *appellant. At verò qui moveri omninò non poſſunt,* incitos *dicunt. Vnde & egentes homines* inciti *vocantur, quibus ſpes ultrà procedendi nulla reſtat: lib. 18. orig. c. 67. Gloſſarium, Ad incitam, πρὸς ἐρεϑισμόν. A* citum *eſt* citare, excitare, concitare, recitare, ſuſcitare, *id eſt,* ſurſum citare. *Hoc eſt* Sus, *in verbis, quæ elevationem quandam indicant.* Concieo, concitum: *unde* concio, ônis, *quaſi dicatur congregata aut convocata multitudo. Inde pendent cæteri ſignificatus:* Accire, accitus. *Accitu genitoris, apud Virgilium, τῇ προσκλήσει.* Cinœdus *à κινεῖν & αἰδοῖον, id eſt, pudendum. Ab αἰδώς, quod primævâ ſuâ notione eſt pudor, veneratio: planè ex Hebræ.* הוד*, quod ejuſdem*

 notæ.

notæ. Cunæ *etiam â* κινεῖν, *quia motantur ſubinde. Aliis à* κύειν, *quaſi* Cynæ: *quòd puerpera indigeat. Sed prius* αἱρετώτερον: *quod etiam Germani approbant.* Incunabula, *quorum uſus eſt in cunis, ut colligetur primæva infantia.* Plautus, *faſciis opus eſt, pulvinis, cunis, incunabulis. Apertè diſtinguit inter cunas, & incunabula: quod ne confundas.* In Amph. *Puer ille, quem ego lavi, ut magnus eſt & multum valet!* Neque *eum quiſquam colligare quivit incunabulis. Ad extremum eſt* τὸ κινεῖν *à* נוע, *id eſt, motus eſt.*

Cincinnus, *id eſt, pilus intortus,* Κίκιννος. *Ablato pòſt initio,* Cinnus: *quod arguit nomen* concinnus, *id eſt, comtus, politus: ſc. â pilis ſumtâ figuræ ratione.* It In concinno, *id eſt, conficio, adorno. Vt concinnare veſtem, apud Plautum. Et Amp. Lacrumantem ex abitu concinnas tu tuam uxorem. Et Capt. inſanum verbis concinnant ſuis. Aliter conjectat I. C. Scalig. l. 6. in Theoph. de pl. Sed â priori illo vincitur.* κυκάω *(inquit) eſt miſceo. Vnde* κυκεών: *quod etiam Latini proximâ voce dicebant: Cinnum ſubeundo & digregando agitant & miſcent.*

Cingo, *q.* zingo ζωννύω. *Nec diſtat Hebr.* יָזַן jazan, zan, *cinxit. Et* מֵזַח *zona, cingulum.* Zona ζώνη, *cingulum. Herodoto* πορφυροῦν ἱμάτιον. *A cingo, cinctum,* cingulum: *ut à vincio, vinctum,* vinculum. *I. C. Scalig. lib. 3. poët. cap. 101. Cunctabundæ virgini promneſtria duobus digitis cingulum ſolvit, quod Dianæ ob eam cauſam* λυσιζώνη, *à Latinis* Cinxiæ *cognominatæ, dicabat. Varro apud Auguſtinum de Civ. l. 4. c. 11. ait,* Virginenſem *deã fuiſſe, cui virgines ſolvebant zonam.*

zonam. Diſcinctus: *in Gloſſar.* Dicinctus, λυσί-ζωνος.

Cinis κόνις; *quod ejuſdem notæ.* Ciniſculus *apud Prudentium, ut pulviuculus.* Ciniflo, *quòd in cinerem flat, ſive ad ferrum calefaciendum, ſive aliâ causâ. Idem &* cinerarius *dicitur.* Coniſco, *aut rectiùs* coniſſo, *quia id analogicè & reſpectu Græ. Lucret. Et ſatiati agni ludunt, blandeq́;* coniſſant. *Dicunt eſſe proprium hedorum & agnorũ laſcivientium, idem quod cornu petere, ſeu cornua cum impetu committere. At non ita. Eſt propriè* τὸ κονίζειν ἢ κονίζεσθαι *in pulvere verſari, aut pulvere implere. Poſtea ad luctas & exercitia illa traducitur, ut quæ non ſine pulvere, vel etiã in pulvere aut areнâ fierent. & eo modo Heb. capitur Gen. 32. v. 24. de Iacobo* ἀκροχειρίζονται. *Nã* אָבַק *afak eſt luctatus eſt in pulvere, conũſavit.* אָבָק *afak, pulvis, qui in pugnâ disjicitur. Deſcendere in arenam, id eſt, in locum athletis deſtinatum.* ἡ κονίστρα *eſt palæſtra.* κονιστήριον *locus, in quo athletæ oleo uncti ſe pulvere obducebant. Dum itaque pecudes ita luctantur, & cornua collidunt;* κατὰ μεταφορὰν *coniſſare dicuntur: & quia pulverem excitant, & quia more gladiatorum velut in arena ſpectantur. Giſanius ICtus Ind. Lucret. ita: Haut ſcio (inquit) an veriùs ubique legendum ſit* Coruſſare, *maximè cùm Libri vet. aliquot habeant*, coruſcant, *& alii* chroniſcant; *ut & hoc ſumſerint Romani à Græcis, apud quos* κορύσσειν *&* κορύττειν. *Idem v. Giſan. retinet* τὸ *coniſcare aut rectiùs* coniſſare. *Quãvis nonnihil ſit* τὸ coruſſare *à* κορύσσειν, *i. galeâ armare. Si de milite uſurpes: non hedis, quib.* τὸ κονίζεσθαι *optimè competit. Nam*

κόρυς,

κόρυς, unde κορύσσειν, eſt galea, quæ munit caput: ἀπὸ τοῦ κάρα ῥύεσθαι. A *κόνις, eſt κονεῖν, hoc eſt, ὑπηρετεῖν, ſervire, atque in pulveribus deſudare.* Διακονεῖν. Διάκονος, *ſervus aut miniſter, qui μέχρι τῶν κοίων κονεῖν, id eſt, ad ſudores que pulverulentos laborat. Vnde colligitur,* diaconos *olim dicta mancipia, quæ ſordida & ſervilia munia heris ſuis expedirent: quanquam poſtea ad honeſtiora iidem adhibiti. Aſſonat Hebræum* כֹּהֵן, cohen, *miniſter, ſacerdos, diaconus. A* כָּהַן, *miniſter fuit, functus eſt ſacerdotio. Inde τὸ κονεῖν. Apud Græcos τέφρα eſt cinis: ab Hebræ.* אֵפֶר, epher, *quod idem.*

Cinnamomum, *canna ſeu arbuſcula aromatica, κιννάμωμον. Eſt verò illud dilatatùm ex* Cinnamũ, *quod prius. Ab Hebræo* קִנָּמוֹן, *κίνναμον, cinnamum. A radice exoleta* קָנַם. *Quidam in Ovid. 3. Faſt. legunt:*

Cinnamum primum, captivaque tura dediſti.

Tu cave canem. Rectius ita:

Cinnama tùm primum ——

Poëtæ enim ſoliti ſunt corripere: quamvis neglecto Hebr. illo primordio. Amomum *vocatum, autore Iſidoro l. 18. quòd veluti odorem* cinnamomi *referat.*

Circus κίρκος, *ut ab Heb.* כִּכָּר *orbis: ita Sphæra σφαῖρα à* שָׁפַר ſchaphar, *rotundus fuit.* A circus, circùm. *Apud Plautum,* circumcirca. Iccirco *eſt id circa.* Quocirca, *quod circa.* Circulus, *deminutum.*

Virgil:

Flexilis obtorti per collum it circulus auri.

Circinus, *item* circino, *id eſt, circum duco, facio, aut*

tio, aut ſimile. Circius *ventus, à motu illo circulari, & impetu, quo omnia turbat, & quaſi in circum. A* Circus *etiam* circenſis: *ut ab hortus, hortenſis, à virgo virginenſis.* Ludi circenſes, *à circo, in quo agitabantur, κιρκήσια.*

Ciris, ceiris, *κεῖρις. Ovid:*

— & à tonſo eſt hoc nomen adepta capillo.

Κείρω, tondeo: ab Hebræo קרח *depilavit, calvum fecit. Ab eodem,* Calvo, calvis: *migrante R, in L: quod frequentiſſimum. Sed de Ciri, video autores diſcrepare. Vulgo eſt alauda. I. C. Scaliger Exerc. 233. doctiſſimorum virorum lapſus notandus eſt, qui* Cirim *Virgilianam putarunt eſſe Galeritam, ſollus apicis decepti ſpecie; quæ utrique quidem generi communis, haut parùm tamen differt: In* alaudâ *plumarum ſeries ſeparatarum criſtam efficit, ubi ſuſtolluntur.* Ciri *pinnulæ oblongæ, pulcherrimæ. Et pòſt: teſtimonio doctiſſimi Poëtæ labes hæc eluenda eſt. Ille in eodem poëmatio ſic:*

Inde alias partes minioque infecta rubenti
Crura - -

Cirrus, *propriè τὸ πλεκτὸν, quidquid nexum aut plexum eſt, ut capillus intortus & quaſi textus, qualis fœminarum. Ab Hebr.* צרור zeror, ciror, *faſcia, quæ plectitur & veluti conſtringitur, ut cirrus ſolet. Martial:*

Nec matutini, cirrata caterva, magiſtri.

Iuvenal: - - Flavam
Cæſariem & madido torquenetm cornua cirro.

Cis, *κίς, è genere vermiculorum, ut ſunt tineæ: Ab Heb.* סיס, ſis, kis, *ſcatuit tineis.*

Cithara

Cithara, κιθάρα, Citharista, κιθαριστής. Citharus, κίθαρος: *nomen piſcis. Gaza appellat* fidiculam. *Ab Hebr.* כִּנּוֹר cinnor, cinor, *id eſt, organon muſicum, cithara: & propiùs,* כִּנּוֹרָה, cinnorah, *quod idem. Vnde etiam* Cinira *vel* Cinyra, κινύρα. *Fuiſſe, ajunt quidam, inſtrumentum ad querimonias & lamenta comparatum.* κινύρομαι *aliàs eſt queror, lamentor. A* קוֹן *queſtus eſt, ejulavit.*

Citaris, κίταρις, *ab Hebr.* כִּידוֹר *aut* כֶּתֶר *à Ra.* כָּתַר, *id eſt, cinxit in modum coronæ. Erat inſigne regum Perſarum, vel faſcia cærulea, albo diſtincta, ſi rectè geſtaretur. Quâ de re, ſi vacat, lege Plutarchum in Artax: Arrianum lib. 6. de expedit. Alex. Quinctum Curtium l. 6. de geſtis Alexandri Magni. I. Lipſium l. 11. Annal. Taciti. Briſſon. Perſic. lib. 1. pag. 32.*

Clamare *eſt vocem contentam edere, poſteà appellare: ut apud Plautum, tranſitivè, non abſolutè:* Clama *hominem.* καλεῖν. *Aut ab Heb.* קָרָא, kara, *unde &* κράζω, *id eſt, vocavit, clamavit, occurrit alicui clamore nominis & verbi expreſſi. Item* צָרַח zarach, *valdè clamavit.*

Claudo, κληιδόω: κλείω, *unde &* clingo, cludo *apud Feſtum. Vel* claudo, cludo: *ſicut aula, olla: plauſtrũ, ploſtrum, καὶ ἀντίστοιχον. Ab Heb.* כָּלָא cala, cla, *i. clauſit,* ἐκώλυσε. Claudus, κλαδός *Doricè, itẽ* cludus *in Plauto: pedes enim quaſi clauſi aut vincti ſunt.* Clauſtrum, *quod claudit. ut à raſum* raſtrum: *ab hauſum* hauſtrum: *ſic à clauſum* clauſtrum. *Etiam* clauſula *à clauſum, ut* regula *à rectum*: fabula *à fatum. Vnd*

tum. Vnde clauſula eſt & finis, qui concludit. A clauſum fit quoque clam *nonnullis, aliquot elementis exemtis: antiquè dicebant* calam, *pro* clam. Clanculum, clandeſtinum: *penultimâ longâ. Manil. l. 1. Et clandeſtinis ſurgentia fraudibus arma. A* κλείω *eodem eſt &* clathrus *ſeu* clathrum, κλεῖθρον. *Hebr.* כְּתֵל. *Item* clavis. *Græcum eſt* κλητς *&* κλεὶς *ejusdem familiæ.* Conclavia, *quæ unâ clave clauduntur. Feſto. Alioquin apud Homerum* κλεὶς *eſt vectis: ut & apud Plautum: ubi intrò hanc novam nuptam deduxi, viâ rectâ* clavem *obduxi: quæ & ſera Ovidio dicitur:* Excute poſte ſeram.

Clino *non eſt adeò in uſu hodie:* κλίνω. *Tamen Lucret. paulùm* clinare *neceſſe eſt. Cic.* clinatus. Inclino ἐγκλίνω. Clima κλίμα. Reclinis *apud Martialem l. 9. epig. 92. Sic in gramine floreo* reclinis, *id eſt, reclinatus, uti MSS. Palatin. legit, non* reclivis, *quod vulgare & mendoſum. Medicorum etiam titulus erat* clinicus, *ſcilicet à lecto ægrotorum.* Κλίνω, *præpoſito* κ *ab Hebræo* לִין, lin, klin, *id eſt, reclinavit.* τρικλίνιον, Triclinium, *à tribus toris menſisvè appellatum, à* κλίνη. *I. Lipſius 3. Antiq. lect. Accumbendi modum, quà ex libris, quà ex monumentis, hunc ferè fuiſſe collegimus: In cœnaculo menſa collocabatur rotunda, humilis: Inferiorum quidem hominum tripes, & ex ſimplici ligno: lautiorum citrea, aut acerna, aut laminâ argenteâ intecta, quam pes eburneus fabrefactus, puta in modum pardi aut leonis, ſuſtinebat. Circum menſam tres ut plurimum lecti erant, ex quo* Triclinii *nomen: vel duo etiam, quod Plautus* biclinium:

Poſterior

Poſterior ætas à Veſpaſianoum imperio Sigma *vocare cœpit. Quòd cùm eſſet in formam hemicycli, aut lunatæ teſtudinis exſtructum, vocare placuit nomine literæ Græcæ: Quia, ut ex marmoribus liquet, ætas illa* Sigma *literam ut mediam lunam ſcribebat*, C. Sigma *autem duobus tantùm lectis conſtitiſſe, colligo ex numero convivarum, apud Martialem, Lampridium, & alios. Idem Lipſius epiſt. 65. Cent. I. Non, inquit,* Sigma *antiquis biclinium propriè, ut ſenſi ego: non diata, aut cœnatio tota, ut Cælius: non menſa ipſa, ut Brodæus: Sed, niſi fallor, certa in cœnatione pars ſeorſum erecta & extructa ad recipiendum lectum: idq; hemicycli aut lunatâ formâ, quâ litera illa Græca paſſim hodie in lapidibus & priſcis libris. Suggeſtum, inquam, quoddam ligneum (ſive quâ meliore materiâ non impedio) ſemirotundum; in quo perpetuus unus lectus, ad ſex ſeptem convivas recipiendos. Quod velut dimidiatum triclinium repertum inferiore ævo, ad facilem & magis aptum uſum. Ab Apuleio hîc mihi prima lux, & à me illi de psyche. l 5.* Viſoque ſtatim proximo ſemirotundo ſuggeſto, propter inſtrumentum cœnatorium rata refectui ſuo commodum, libens accumbit. *Non nominat* Sigma, *fateor: Sed auribus oculiſq; ingerit quaſi nominaſſet, ita clarè. Hæc & plura ibi Lipſius.*

Clitellæ *dicuntur, ſententiâ Feſti, non tantùm ea quibus ſarcinæ colligatæ mulis portantur: ſed etiam locus Romæ propter ſimilitudinem: Et in viâ Flaminiâ loca quædam devexa ſubinde & acclivia. Ad illud Ioſ. Scal.* Clitellas *etiampro locis ac clivis dicũt Græci. Nã* καν-

θήλιοι

κήλιον ſignificat non tantùm clitellas, & ſagmata aſinorum; ſed etiam, ut dixi, acclivia loca. Quin & iidem Græci κλητὸν dicunt locum in vallem demiſſum, à quo clitellas. *formârunt Latini.*

Cluo κλύω. *Extat in Ennio, Lucretio, Plauto, ut & Cicerone libro De claris oratoribus: Multùm* cluentes *conſilio & linguâ.* Clutum κλύτον, *id eſt, glorioſum, Feſtus.* Inclytus, inclitus & inclutus. *Nam v non raro in V tranſit.* Euclyo, εὐκλύων, *id eſt, bonæ famæ.*

Coccyx, κόκκυξ. *Heſiodus:* κόκκυξ κοκκύζει, *imitatione ſoni, quem & Latini æmulantur,* Cuculus. *De medii quantitate liticula. Vulgus corripit: eruditiores producunt. Rectè; ut Eraſmus in Adag monet. Plautus certè extendit in Pſeud. act. 1. ſc. 1.* Quid fles, cucule? vives. Quid ego ni fleam? *Et Horatius:*

——— magnâ compellans voce cuculum.

Cochlea κοχλίας, *limax: ita dicitur à domunculâ illâ giratâ, quam ſecum portat. Heſiodus vocat.* Φερέοικον *& vetus poëta apud Ciceronem,* domiportam. κόχλω *eſt giro. A ſimilitudine ita vocantur etiam gradus, aut ſcalæ, per quas adſcendimus. Item* cochlearium, κοχλιάριον, *cochleare à formâ cochleæ. Ars enim imitatrix naturæ.*

Cœlum, *nonnullis à cælando. Sed analogia manifeſtò repugnat. Neque enim ſimile nomen à tali verbo facilè deductum invenias. Neque ipſa ratio ſatis congrua. Itaque rectiùs cum Varrone, Ioſ. Scaligero & eruditis ſanè plurimis derivatur à* κοῖλον, *propter cavitatem, id eſt, partem, quæ regioni elementari obvertitur:*

O

titur: itemq; propter σχῆμα σφαιροειδές. *Itaq; dicit Andromeda nocti: quæ* cava *cœli ſignitenentibus conficis bigis. Et Agamemnon:* in altiſono cœli clypeo. *Cavum enim clypeum. Ennius:* Cava *cærula candent. Sed & Poëta apud Feſtum*, Cohum à chaos, *pro cœlum uſurparunt.* Ennius: *pilam vix ſol mediam: complere* cohum *terroribu' cœli. Præter etymon etiam cœlum ſcribi oportere per œ ex eo liquet; ut ſit diſcrimen à* cælum, *quod eſt inſtrumētum ſculptorium* γλυφεῖον. *Iſidorus lib. 20. cap. 4.* Cælum *eſt genus ferramenti, quod vulgo* celionem *vocant. Idem ferramentum Iob. 19.* celte *dicitur: Quis mihi det, ut exarentur in libro ſtilo ferreo & plumbi laminâ vel* celte *ſculpantur in ſilice. Et in vetuſtâ Sertii paraſiti, apud Salonem Dalmatiæ urbem inſcriptione, inter alia hæc exſtant:* Quàm ægrè veritas adhuc ſe mecum conciliat. **Nam neq; hic atramētum, vel papyrus, aut mēmbrana ulla adhuc, ſed malleolo & celte literatus ſilex.** *Sed à* cœlum *ſit etiam* cœſius, *quaſi* cœlius, *ut Nigidius voluit apud Agellium. Nec diſplicet Scaligero Exer. 325. ſ. 15.* Cœruleus *&* cœrulus *idem: ut* hinnuleus *&* hinnulus: eburneus, eburnus: ficulneus, ficulnus. *Receptâ liquidâ vividiori; ne mollis illa lactentium & lallantium repeteretur,* cæluleus. *A* cœlo. *Sed* ἀχροον *eſt cœlum Philoſophus. Qui ergò* cœruleum *aut* ſapphirinum? *Rectè: potiùs* παμφαὲς ἢ σελασφόρον *dicatur cœlum. At ille tamen* color *nominatus à cœlo: quia videtur ineſſe. Videtur inquam, non ineſt. Cui igitur? Aëri. Hic è longinquo talis apparet: cùm propè* ἀόρατος *ſit. Et ſubeſt ratio. Quia denſatur,*

tur, non per compoſitionem partium: ſed per diſpoſitionem. Diſtantia namq; multas repræſentat partes viſui, diſpoſitas per longitudinem in lineâ opticâ. Exemplo ſit ſindon ſubtiliſſimi fili: diſpanſa, ferè effugit viſum, complicata ſubit. Tenebras illi nobis offuderunt, qui cœlibes, *quaſi cœlites appellatos exiſtimant, quod onere graviſſimo vacent, & dignam cœlo vitam agant. Iſtas luce diſcuſſit radianti Ioſephus Scaliger:* κοίλιψ *eſt carens concubitu: ut* αἰγίλιψ, *ægilips carens capris:* κερκόλιψ, cercolips *apud Catullum, carens cauda,* παρὰ τὸ λείπεσθαι. *Illud verò prius à* κείειν, κοῖτος: *unde* ὀρεσκοῖτος, *in montibus cubans.*

Cohors, cors *aut* chors *nonnullis à coarctando, aut, aut coërcendo: ſicut ex Varrone & Iſidoro colligitur. Rectè ab Hebræis.* כָּרִי, *id eſt, cohors militum armatorum. Inde Livius: aliquot validas cohortes in caſtris armatas inſtructasq; reliquerant. Qui Græcis involvuntur, non immeritò arceſſunt à* χόρτος, *id eſt, ſeptum. Hinc aves* cohortales *Columellæ.* Cortis *aves, Martiali. Turnebus & Scaliger in Varron. certiſſimum eſt (inquit hic) unâ literâ demtâ* Chorton *legendum in Varrone.* χόρτος, ὁ περίβολος: *apud poëtas. Iliad:* λ. πίονα μηρί' ἔκηε βοὸς Διὶ τερπικεραύνῳ αὐλῆς ἐν χόρτῳ, *id eſt, ambitu ac ſepto. Item Iliad.* ω: αὐλῆς ἐν χόρτοισι κυλινδόμενος κατὰ κόπρον. *Inde Euripidi* σύγχορτα πεδία. *I. Lipſius 2. de mil. Rom. cap. 4.* Cohors *origine Græcanica eſt, &* χόρτος *illis* περιορισμὸς, καὶ περιχώρημα, *ſive (ut Heſychius)* περίβολος τῆς αὐλῆς: *Vno verbo, quod clauſum & ſeptum in anteriore domo, vel villa.* χόρτον *illi dixerunt.*

Latini cohortem *vel* chortem. *Nam & ſic ſcribebant, ita docent marmora vetuſta. Etſi rurſus alii derivent, militariter accipiendo nomen,* παρὰ χόρτου, *fœno, quòd fortaſsè jaceret ſæpiùs in herbâ ſub dio cohortes militares. Sed illa, ut dixi, melior & comtior ratio à ſepto. A* corte *eſt* cortina. *Ioſ. Scaliger Ego puto à rotunditate, quod, ut cortes; ita hæc rotunda eſſet.*

Colaphus, κόλαφος, *à quo &, levi mutatiunculâ,* Alapa. κολαπτὴρ, κολάπτω, *id eſt, tundo, percutio, incido. E venis Heb. eruitur.* כלף calaph, *enim idem eſt, quod ferire, & percutere clavis, aut ſecuribus per multas vices, & ſæpiùs repetere ictum. Inde ſine dubio eſt* clava כַּלָּפָה *quod eodem ponitur ſignificatu. Item* clavus, *quem percuſſum inſigimus.*

Colophon, κολοφὼν, *id eſt, faſtigium, ſeu apex,* παρὰ τὸ κολούειν. *Tunc enim incidi oportet, & ceſſari. Eodem ſenſu accipitur* Coronis, κορωνὶς: *idem quod* κορυφὴ *quaſi* κάρης ὀρθὴ. Coriphæus, κορυφαῖος, *id eſt, capitaneus.*

Color, *à* καλὸν, κάλλος, *id eſt, pulchritudo, quæ inprimis in colore conſiſtit. Aut ab Heb.* כחל bachal, chal, *id eſt, pinxit, coloravit.* Κάλλος *ſignificat etiam palam galli gallinacei, propter colorem: inde* gallus, κάλλος *fit ab Hebræo* כלל calal, *id eſt, conſummavit undiquaque, & perfecit: propriè de forma & pulchritudine.*

Columbus, κολυμβὶς *eſt nomen avis aquaticæ Ariſtoteli lib. 8. cap. 3. Hiſt. an. & Athenæo lib. 9. à* κολυμβάω, *id eſt, nato. Nec abeſt Ioſ. Scalig. in Varro.*

Κόλυμβος

κόλυμϐος *à geſtu, quem faciunt illæ aves.* Et columbaria *in navi, per quæ videntur remi eminentes* κολυμϐᾶν.

Comœdia, *Scal. lib. 1. poët. cap. 5. Iuventus olim vacui temporis otio atque licentiâ noctis abuſa, ſecura imperiorum vel heri, vel patroni, vel parentum, per pagos (nondum enim in urbes convenerant) diſcurrit. Qui mos cum ipſo nomine ad nos ſimul deductus eſt. Legimus enim apud Livium* comiſſationes. *Inde ii luſus, quos vicatim exercerent,* παρὰ τὴν ᾠδὴν καὶ τὰς κώμας, *aptè* comœdiã *dixêre: quoniam non in pauſcuis, aut in arvis, aut ad tumulos, aut ad aras caneret. Habes a. hujus ſignificationis veſtigia in mutilis verſibus qui extant, Epicharmi:* ἐκ μὲν θυσίας θοίνης πόσις: ἐκ πόσιος κῶμος, ἐκ κώμου θυανία, ἐκ θυανίης δίκη: ἐκ κατα-δίκης πέδαι τε καὶ σφάκελος καὶ ζημία. *Vbi comon ex potu, ex* como *inſaniam ortam ſcribit. Lucianus quoque in Diſcategorumeno, Lunam ait ſplendere* τοῖς κωμάζουσι. *Et poſt: Nam quòd ajunt Apollini* Nomio, *id eſt, paſtorali per compita & vicos cantatum carmen, à quibus appellata ſit comœdia: id poſtea contigiſſe arbitrandum eſt. Et par Varronis lapſus.* Neq; *enim, ut arbitratur, icirco dictam putes, quia juvenes quæſtûs gratiâ, vicos circumire ſoliti eſſent, in quibus fabulas recitarent. Hæc ille. Itaq;* commiſſatio, commiſſari *eſt à* κῶμος, κωμάζειν. *Vnde* comiter *quoque, id eſt, hilarè & lubenter. Cæterum non convenit inter eruditos de verbo illo. Hic* comeſſor *vult, iſte* comeſor, ille comiſſor, *alter* comaſſor, *alius* commiſſor: *ut in Iſidoro, Manutio, Lambino, videre eſt.*

Qui M. geminant, id absque ratione faciunt. Qui comeſſor *aut* comeſor, *etymo falluntur, quaſi à* comeſum *ſit. Vnde*, Comeſtor vel comeſor, *prima brevi. Qui* comaſſor, *ſequuntur τὸ κωμάζω Græcorum. Et hi boni. Meliores, qui εὐφωνίαν & ἀναλογίαν præferunt, maluntq́;* comiſſari, *à κωμάζειν: ut* patriſſare *à πατριάζειν. Et quia à* Comus *deducta I. habent: Vt* comis, comitas, comiter. *Omitto libros & lapides, in quibus* Comiſſor. Comus *videtur eſſe* Chamos, כמוש, *idolum Moabitarum, & Deus temulentiæ, in conviviis olim cultus. Tragicocomœdia, Græcis κωμωδοτραγωδία, è lætis ſimul, & triſtibus: qualis vita humana & conjugium, ut ait Porphyrius.*

Comma, *κόμμα, κέκομμαι, ἐκ κόπτω. Latinis* cæſum, inciſum. *ut* Colon, *κῶλον: iisdem* membrum. *Medicis κῶλον & κόλον eſt inteſtinum laxius. Inde* Colica: *ſcilicet paſſio.* Κωλικὴ ὀδύνη, *Namq; κῶλον eſt hujus affectionis πρῶτον δεκτικόν. Aretæus & Celſus vocant* plenioris inteſtini *morbum. A κῶλον ſumsére Latini quoq; ſuum*, Collum. *Nempe καθ' ὑπεροχήν. Quia capitis fulcrum, aut baſis. Neq; rarum: nomen generis peculiariter adſtringi ad ſpeciem. Vt* merum, *pro vino.* Biblia, *pro ſacris literis.* Βροτὸς, *mortalis, pro homine. ὄρνις, pro gallinâ. ἄστρον, pro ſole. Ita κῶλον & pro pede, & inteſtino Græcis: pro* Collo *Latinis.* Decollare, *à collo: ut denaſare, Plauti, à naſo Cœl. Rhodigin. libr. 4. antiq.* Decollare *verbum in Iohannis Baptiſtæ hiſtoriâ ſunt, qui parùm Latinè poſiſitum rentur: quum tamen Feneſtellæ ſententiâ notione eâ comprobet accipi Grammaticus Diomedes: etiamſi*

veteribus

veteribus dictum legas frequentiùs, ſecuri cædere. *Aliâs Ennio*, decollare *à collo & humeris deponere eſt. Sicut Tranquillo* ſuccollare, *ſubjecto collo tollere onus. Apud Plautum pro decipere invenias* decollare. *Sed & Lucillius ait: Quibus fructibus me* decollavi. *Gloſſarium*, decollat ἀποκεφαλίζει, ἐκτραχηλίζει. Decollatus, ἐκτραχηλισμός.

Como, κομῶ: *conſonat Hebr.* כמס camas, cam, & כסם, *id eſt, ornavit præcidendo capillos*. Coma, κόμη. Acerſecomes, ἀκερσεκόμης, & ἀκερσίκομος, *idem quod* ἀκειρεκόμης, *id eſt, intonſus, ab* α *&* κείρειν τὴν κόμην. Cometa κομήτης, *eſt crinitus: poſtea fax illa mirabilis in cœlo*, κατ' ἐξοχήν. *E longinquo enim intuentibus crinitus, & barbatus ſeu caudatus videtur. Lucanus vocat Cometam*

—— Crinem horrendi ſideris.

Claudian:

—— Ferali crine cometæ.

Aratus ἀστέρα κομάοντα. *Sed & ſtellis tribuuntur* crines. *Claudian. 7. Paneg. Retuſo crine languida ſtella.*

Conciliare à concilium, *quod à* καλέω. *Iοſ. Sc. ita: à* ciliis. *& Græcè* κιλόκια *dicuntur. Ex iis coacta veſtimenta vulgò* Feltra *vocamus: nempe* τὰ ἐκ τριχῶν συντιθέμενα. *Vnde* conciliare, *fullonum verbum*: τὸ συμπιλοῦν, πιέζειν, καὶ συμπατῆσαι. *Inde &* cilium, ſupercilium. *Iſidorus lib. 11.* Supercilia, *quia ſuperpoſita ſunt ciliis.* Intercilium *eſt medium illud inter ſupercilia, & illud, quod ſine pilis eſt.*

Condalium *in Plauti Trinum*: *eſt annuli genus.*

Condylus & Condalus, ἀπὸ τῶν κονδύλων, *id eſt, ab articulis digitorum. Servos olim geßiſſe digitis ſuis autor eſt Cælius.*

Contamino, *à cum &* Tamino, *quod tamen* ἀχρηστον. *Gloſſar.* Attaminatus, χειρωθεὶς, μιωθεὶς. *Iuſtinus de virginibus Locrenſium lib. 21. Ne quis ullam attaminet.* Intaminatus *apud Horat. Vbi Gul. Xylander ſubſtituit* incontaminatis, *putans eſſe Latinius. Sed labitur. Nam codices nihil tale præ ſe ferunt: & ubi apud poëtam eſt* incontaminatus? *At ſit ita: tamen erit cõpoſitum à Con & ſimplex* Taminatus. *Igitur ut temeratus, intemerat9, cõtemeratus: ſic taminatus, intaminatus, contaminatus, analogicè dicitur.* Tamino *fluit ab Heb. ortu* טָמֵא, tame, *id eſt, contaminatus eſt, immundus fuit. Affinitatem habet cum* טָמַן, *id eſt, abſcondidit: & tum* דֹּמֶן, *id eſt, ſterquilinium.*

Contus, κοντὸς; Contari, percontari, *ceu conto inquirere. Sed* Conus κῶνος, *ab Heb.* קִין kin, *id eſt, conus, acumen ſpiculi.*

Cophinus, κόφινος. *Iuvenalis: Iudæis quorum cophinus fœnumq; ſupellex. Ex eo ſuum fecerant Syri,* Kuphinin קוּפִנִין.

Copula *à Latino aut Græco alii detorqueant: facilè duci mihi videtur ab Heb.* כֶּבֶל cefel, *id eſt, copula ferrea, vinculum nexus.*

Cor, κῆρ, κέαρ. *Anceps faciunt. Ovid. libr. 1. de ponto. Eleg. 4. Confiteor miſero molle cor eſſe mihi. In Ep. Sapph. molle meum levibus cor eſt violabile telis. Malim hoc poſterius: quia* κῆρ. *Heb.* זָכַר *id eſt, habuit in corde,*

*de,non multum diſſimile.*Corculum *veteres vocabant ſolertem,acutum,itemq́;* cordatum *virum. Quia principium ac baſis ingenii & judicii à diſpoſitione* cordis *pendet. A Græco* κέαρ, καρδία, *Servio, Iſidoro & aliis ſit Latin.* cardo*: ſcilicet à formâ cordis: vel, quod ſit quaſi* cor *januæ, quo movetur, ut ait Servius. Item à* corde *eſt &* coram, *quaſi* am cor, cor am, *id eſt,* ἀμφί, *hoc eſt, prope: aliis à* κόρη*, ut ſit idem, quod ob oculos.* Concors, *id eſt, conſentiens, quaſi unius cordis. Opponitur* diſcors. *Cic. 4. Tuſcul.* Diſcordia *eſt ira acerbior, intimo odio & corde concepta.* Diſcordor, διχονοῶ *Græcis.* Vecors, *id eſt, parvi cordis.* Socors, *à ſe particulâ ſeparandi. Hinc non pauci malunt* ſecors*: & apud Feſtum eſt* ſecordia. *Propriè eſt* ſine corde. *Bene Gloſſar.* ſocors ἀκάρδιος, ἄφρων. Recordor *eſt memini, vel reminiſcor, cum affectu cordis. Itaque hoc* ἐμφατικώτερον. Miſericordia *eſt ægritudo. ex* miſeriâ *alterius, injuriâ laborantis, Cicer. 1. Tuſcul. Quid eſt miſericordia, niſi alienæ* miſeriæ *quædam in noſtro* corde *compaſſio? ait Auguſtin. lib. 9. de civ. Dei cap. 5. Vt miſericordia, ſic factum à Tertulliano,* duricordia, σκληροκαρδία. *A* corde *qui* curam *eſſe ſuſpicantur, rectè quidem faciunt: Sed malè, dum* uro *adjiciunt, quaſi* cor urens. *Eſt enim* κηραίνω, κηρῶ, *id eſt, ex corde aliquid ago, quod eſt* curo. *Ni malis à* κόρος*, id eſt, ſatietas, cum Ioſ. Scalig.* Κορέω *eſt à* כָּרַר carar, *ſatiavit; ſatur extitit. A qua rad. fit &* corus כֹּר cor. *Accuro,* accuratum*: quod cum curâ fit, ubi ſingularis accedit cura. Plautus mil: Ergo accurato & properato opus eſt. Vt accuratus, ſic* ἀναλόγως *apud eundem*

excuratus, *in Caſin: Lepidè* excuratus *inceßiſti*. Curia, *ait Feſtus, eſt locus, ubi publicas curas agebant*, βουλευτήριον. *Agnus* curio, *apud Plautum Aul. id eſt, macilentus, quaſi confectus curis: metaphorâ ab hominibus, qui curis ac ſolicitudine extabeſcunt. Varro lib. 2. de vita pop. Romani: Propter curam locum quoq; , quo ſuam quisq; domum ſenator confert*, curiam *appellat. Idem Varro etiam* excurio *uſurpat, pro curiâ ejicio. Sed aliud eſt* excorio, *à corium: Vnde* cruſta, *monente Ioſepho Scaligero in Varron*. Cruſta *quaſi coruſta: ut à fide* fiduſtum: *ab ango* anguſtum: *ab augeo* auguſtum: *ab unco* unguſtum. *Sed ampliùs à curâ fit &* obſcurus *de ſententiâ I. C. Scalig. niſi ab Hebr.* שָׁחַר *id eſt, obſcurus fuit, denigratus eſt, fuſcus fuit. Vt ſic exoleverit τὸ* Scurus. Securus, *id eſt, ſine curâ: à ſe.*

Corallium & Coralium: κωράλλιον, & κωράλιον *quaſi* χειράλιον, *à* χεὶρ, *quòd manibus aut tactu lapideſcat. Ovidius:*

> Sic & *coralium*, quo primùm contigit auras
> Tempore, dureſcit: mollis fuit herba ſub undis.

Nec ineptè Coralium *à mari videtur dici: quaſi* κόρη, κώρη, ἢ κῦρος ἁλὸς, *id eſt, pupilla, aut quaſi quædam virguncula maris. Scilic. à formâ. Alius à* κῆρ: *quaſi* cor maris: *propter colorem cordis æmulum: & cordis vigorem roborat, ſcito medicorum.*

Cornix: *quid vocis, alibi dictum. Hìc dicendum, quale ſit illud* παροιμιῶδες *è Cicerone*: oculos cornicum configere. *Nemo enim, quantum vidi, explicatum dedit. Et Eraſmus ipſe dubitat, an ex apologo quopiam,*

piam, an ex eventu, an ex metaphorâ ſumtum ſit. Liceat nobis ita colligere. Tralatitium eſt, maximè olim in precio antiquitatem & ſenectam fuiſſe.

Plato.

Πᾶς νέος ἡμῖν αἰδείσθω τὸν ἑαυτοῦ πρεσβύτερον ἔργῳ τε καὶ ἔπει.

Ariſtoteles:

Τὸ πρεσβύτερον τιμιώτερον. *Ovidius:*

Magna fuit quondam capitis reverentia cani.

Neque id ſine causâ. In antiquis enim eſt ſapientia, ait Iobus. Et iterum poëta;

—— Senibus rerum prudentia major.

Et luculentè Græcus: τὸ πρεσβύτερον καὶ κατηρτυμένον, δίκαιόν τε εἶναι καὶ εἰλικρινές, οὐ παρέχον τοῖς λυποῦσιν ἀφορμάς, ὅμοιον εἶναι Θεῷ. *Vt ergo magnum decus erat antiquitus, majorum aut ſenum conſilia & inſtituta ſequi, ita ab iisdem diſcedere turpiſſimum.*

Credebant hoc grande nefas & morte piandũ,
Si juvenis vetulo non aſſurrexerat ——

Quantum igitur ſcelus fuerit, ſenum & majorum ſapientiam aſpernari? Iſtud qui faciebant, Cornicum oculos configere *dicebantur: ut* συμβολικῶς *magnitudo ſceleris declaretur. Oculis enim quid carius? Cornices notant ſenes. Illæ quippe maximè ſeneſcunt: quod in proverbium abiit. Et Heſiodus:* ἐννέα τοι ζώει γενεὰς λακέρυζα κορώνη. *Oculi notant ſapiētiæ lumen. Hinc eſt Ariſtoteli* ὄμμα ἐμπειρίας. *Ciceroni, oculi mentis. Plinio in oculis animus inhabitat.*

Cornû, *item* κέρας, *ab. Heb.* קֶרֶן, *i.e. cornu; metaphoricè,*

phoricè, pro robore, ac potentiâ: ut non ſemel in ſacris. Radix eſt קָרַן *,radiavit, emiſit radios cornuum ſimiles. Exod. 34. id verbum ponitur de ſplendore, quo radiabat facies Moſis. verſ. 30. Videns Aaron & omnes filii Iſraelis Moſen, quod ecce ſplendida facta eſſet cutis faciei ejus. Et verſ. 35. reſpiciebant filii Iſraelis in faciem Moſis, quod ſplendida facta eſſet cutis faciei. Avenarius ibi ponit,* criniebat, *id eſt, radiabat. Vetus verſio verſ. 30. Videntes Aaron & filii Iſrael* cornutam *Moiſis faciem. Et v. 35. Videbant faciem egredientis Moiſis eſſe* cornutam. *Inde error ille exſtitit, quo Moſes pingitur cornutus, vel bicornis. Scilicet ex ignorantia phraſis Hebraicæ. Porrò à Græco* κέρας *venit* Ægoceros, αἰγόκερως, *id eſt, capricornus ab* αἶξ, *&* κέρας. *Vt* Rhinoceros *à* ῥὶν *&* Monoceros, *à* μόνος. Cervus, & Græcè *κεραὸς: quod cornua geſtet,* κέρατα*: ob eminentiam, ut ſolet.* Cornus, *arbor à corneâ duritie. Vt Græcorum* κρανεία, *à* κέρας. *Hujus propterea uſus in bellis: faciebant inde haſtas, jacula. Pro quibus etiam ponitur.* *Virgil.*

— Volat Itala *cornus.*

Claudianus:

— Bellis áccommoda cornus,

Corona, *à* κορωνὶς, κορώνη*: quòd ſit ornamentum capitis, ut quia ſit figuræ rotundæ ſeu curvæ. Quanquam* κορώνη *Euſta: & Heſych. eſt etiam* εἶδος στεφάνου. *Proba hæc nomenclatio. Ioſ. Scaliger ad Virg. App. ita:* Choronam *veteres ſcribebant adſpiratè, conſcii ſcilicet ſibi ejus etymi.* Nam primum*, veteribus* στέφανος χορωνὸς *vocabatur,* παρὰ τοὺς χορούς. ὁμόψηφος *eſt*

eſt Appion Gram. apud Rhodig. l. 6. cap. 19. Simonides:
Φοῖβος ἐσαγεῖται τοῖς τυνδαρέοισιν ἀοιδῆς,
Ἂν ἄμετροι τέττιγες ἀπημείψαντο χορονῶ.

Coralla, corolarium: *quod autore Varr. ſignificat id, quod additum, præterquam, quod debitum eſt, tanquam auctarium quoddam: à* corollis *nomen deducitur: quòd hæ, cùm placuerant actores, in ſcenâ dari ſolitæ ſint. I. C. Scal. in Theoph de pl.* Corollarium, *id eſt, ſententia ſententiam conſequens ſuperiorem, non ſecus ac floſculus excipit floſculum in corolla. A* χορὸς *eſt* choréa, χορεία, *id eſt, tripudium.* Choraules, *Martiali ab* αὐλὸς, *qui modulatur in choro.* Choragus, χορηγὸς, *dux chori. Iſaacus Caſaubonus:* Choragos *vocant hodie eos, qui pecuniâ ſuâ chorum conducunt & inſtruunt: at primitùs* χοραγὸς *dicebatur is, qui erat verè* ἡγεμὼν τοῦ χοροῦ: *cujus erat officium videre, ne imperitia chori, aut laſcivia vetus Muſica corrumperetur.* χορὸς *à Platone lib. 2. de Leg.* ἀπὸ τῆς χαρᾶς *ducitur. Ita Heb.* חוּץ *eſt tripudiavit cum gaudio, vel ſaltavit. Vnde germani ſuum accepêre. Lat. atque Græci ſuum è* מָחוֹל *formarunt,* Lamet in R *tranſeunte, id eſt, chorus, tripudium.*

Corvus, Corax, *apud Ciceronem,* κόραξ. *Ab Hebr.* עָרֵב, goreb, coreb, *à nigredine & clamore: etiam populi ſuffragiis. A* corvus *eſt* corbitor *aut corvitor. Ioſ. Scal. Saltatores vel cernuatores Feſtus vocat* corbitores, *more ſcribendi antiquitùs uſitato imperitis librariis, qui B cum V & contra commutabant.* Corvitores *enim ſine dubio dicendum erat. Qui enim geſtus cernuantium, ut modò ſurſum, modo deorſum ſpectent,*

is &

*u & c*orvorum *eſt, & cornicum, & monedula*
quæ ubi pedibus aliquem locum inſiſtunt, modò
νεύουσι, *modò* ἐπινεύουσι.

Corymbus, κόρυμβος, ἀ κάρα: *eſt enim*
quid ſuperius, aut eminet, ſive quod veluti capu
ut cacumen montis, coma in nodum erecta, item
in arboribus & plantis ſuperat, aut eminet. Virg. I
ſos hederâ veſtit pallente corymbos.
Et Statius: teneris crinem redimite corymbis.

Coſmus, κόσμος, *mundus. Nomen & Gra*
Latinis ab ornatu eſt. Nam & illi κόσμον *dicunt*
mo ejus nomenclaturæ Pythagorâ auctore. Id enim
Laërtius τὸν οὐρανὸν πρῶτον αὐτὸν ὀνομάσαι
σμον: *hunc primum Cœlum appellaſſe mundum:*
tamen alii ad Parmenidem, Zeno ad Heſiodum r
Galenus cum Laërtio: Πυθαγόρας πρῶτος ὠν
σε τὴν τῶν ὅλων περιοχὴν κόσμον: *Pythagoras*
mus appellavit hunc rerum ambitum Mundum. Id
eo Plutarchus & cauſam etiam addit: ἐκ τῆς ἐν
τάξεως: *ab ordine, qui eſt in illo. Ab ordine, inqu*
ſive à toto ornatu. Plinius: Quem κόσμον *Græci*
mine ornamenti, appellaverunt, eum nos à perfect
ſolutâq; elegantiâ Mundum. *Nam &* mulieb
mundum *obtinuit dici. Triſmegiſtus interioren*
menclaturæ cauſam dat: εἰκότως κόσμος κέκλη
κοσμεῖ γὰρ τὰ πάντα τῇ ποικιλίᾳ τῆς γενέσ
& plura quæ addit: Meritò mundus ſive ornatus dic
Ornat n. omnia varietate generationis, cõtinuation
tæ, indefeſſa operatione & operatione genitorum.
ratio mundum propriè ſpectat, quatenus facit aliq
e

Google

& eſt D E V S. *Iſidori nova originatio eſt, immò vetus ex Varrone: Mundus, inquit, quòd in ſempiterno ſit motu, ut cœlum, ſol, luna, maria. Vnde & animaiia Varroni videntur Elementa, quoniam per ſemetipſa, inquit, moventur.*

Cottabus, κότταβος, & κότταβος. *Græci in conviviis ſolebant è poculo reliquias vini arte quadam in terram elidere, ut ſonum redderet: vel, (ut Cicero 1. Tuſcul.) reſonaret. Id* κοτταβίζειν, ἀποκοτταβίζειν. *cottabum facere, vocabant.*

Covali, *erant dæmones quidam Dionyſiaci, quos nuncupabant* κοβάλους, *aſperi & immites. Item* Covalos *vocabant, qui luſu aßimilato fallerent, ut ſcribit Harpocratio & Philorchus.* Κόβαλος *dictus, quaſi* κακόβουλος. *A conſilio malo.*

Crambe, κράμβη: *ex quo Arabicum* Corumb *vel* korumb *corruptè.* Κράμβη *dicitur quaſi* κοράμβη *vel* κοράμβλη: *quoniam* τὰς κόρας ἀμβλύνει. *Minimè tamen* κοράμβη *vel etiam* κοράμβλη *Attica vox eſt aut aliis Græcis uſurpata: ſed ad patefaciendum etymon ita modò ficta. Hen. Stephanus in palæſt: ait, aliam apud Iuvenalem inveniri vocem, quàm* Crambe *(videlicet* Cambre*) in illo verſu, unde ſumtum eſt proverbium: Occidit miſeros* cambre *repetita magiſtros.*

Crapula *extrito 1. more Æolenſium:* κραιπάλη, παρὰ τὸ κάρα πάλλειν: *ut propriè ſit dolor ex nimia hauſtu, qui caput affligit. A* πάλλω, *eſt etiam* Pallas, παλλὰς *à vibrandâ haſtâ. Ni te magis afficit Hebraicum* פָּלָא *ſeu* פָּלָה, *id eſt, velatus, abſconditus, fuit: item miraculum fuit in oculis hominum: admira-*

tioni fuit, arduus & excellens, extra captum noſtri Optimè convenit Palladi, id eſt, artibus ingenuis. N hæ & obſcuræ ſunt, & arduæ & mirabiles. Ex Hel eſt etiam Φολεὸς: *propriè locus abſtruſus, & quaſi latus: ut antrum, fovea.*

Crater, κρατὴρ, & κρητὴρ, *in quo vinum au quor alius miſcetur:* κεράω, κεράννυμι *eſt miſceo, Hebr.* קְעָרָה, *id eſt, catinus, ſeu poculum, in miſcebant.* Crama, κρᾶμα, *miſtura. Item* crate *illâ miſtione.* Pincerna *quibusdam quaſi* πῖνον κιρ *Aut quaſi vincerna* οἰνοχόος. Κερᾶν ἢ κεραίει *miſcere. Homerus:*

—— μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα.

οἰνοχόημα *eſt, quod à pincernâ infunditur. Hero eſt pincerna,* ὁ πρὸς τῇ ὑκλικι, οἰνόπτης. *Athenie bus apud Epheſios in feſto Neptuni,* ταῦρος: *A Helleſponticus* ἐπεγχύτης: *Apud Hebræos* מַשְׁקֶה ma keh *à miſcendo etiam & infundendo.* Miſcere *enim ſolùm Latinis: verum etiam Hebræis & Græci quar que infundere, vel etiam aliquid admiſcere. Pſalm. v. 10. potum meum cum fletu* miſcui. *Prov. 9. v. 5. bite de vino quod* miſcui. *Daniel. 14. v. 10. Tu rex p eſcas & vinum* miſce. *Quod paginus ita vertit:* numque infuſum ſtatue. *At Tremellius:* Et vin miſcens propone. *Plutarchus ſymbos. 8 problem ubi Græca & Latina quædam vocabula conferunt* τίς οὐκ ἂν εἴποι ἐπὶ κῶμον Ἑλληνικῶς, κωμισ τον *(comiſſatum)* λέγεσθαι, καὶ τὸ κεράσαι, μισκ *(Miſcere)* καθ' ὅμηρον. *Vbi obiter nota* τὸ ἢ *eſſe Et non Itha: quod tamen malè pertinacibus eripi non po*

Crebr

Crebrum, *formant à creſco: ſicut* cribrum *à cerno. Malim ab Hebræo. Ibi* כַּבִּיר cabbir *eſt creber, frequens.* כָּבָר *crebrò, frequenter. Ita* כְּבָרָה cebarah *eſt* cribrum. *A Rad.* כָּבַר *crebuit, creber fuit. Fiat levis transpoſitio literarum. A* creber *fit* increbeſco: *non* increbreſco. *Vt à ruber, rubeo, rubeſco, erubeſco: ſic à creber, crebeo, crebeſco, increbeſco.* Dicis, ut putreſco, crebreſco faciendum! *Sanè: ſi* increbruis *eſſet, ut putruit. At non ita: Omnes* increbuit, *ajunt. Et à putris eſt putreſco. R enim ſequitur conſonam. Quod non fit in creber. Ergò* crebeſco *rectum, in quo etiam aſſerendo multus eſt Manutius, quem conſule, ſi voles.*

Crepare, *Varro. l. 5. videtur natum è ſonitu.* Increpare *eſt cum eruptione vocis & immani ſonitu reprehendere, inquit Valla l. 4. c. 29.* Crepax, crepitaculum. Crepundia, *quibus prima ætas capitur, à* crepando. Decrepitus, *id eſt, ſenex, ab inceſſu tardiori, qui crepitum ſive ſonitum crepantem excitat. Feſtus:* decrepitus, *inquit, eſt deſperatus creperâ jam vita. Sive, quia propter ſenectutem nec movere ſe, nec ullum facere poteſt crepitum. Ioſ. Scal. A lucerna, vel candela, quæ ultimùm expirans* crepitum *edere ſolet. Hoc enim eſt* decrepare, *ut apud Perſium, deſtertere.*

Creperum, *I. C. Scal. Ex. 78. Veteres Latini dubium vocabant, origine Græcâ,* κραιπνὸν*. id eſt, velox, citum: Incitatus enim curſus & præceps oratio, ille viſum, hæc autem fallit.* Crepuſculum, *quia dubia lux. Ovid. 3. Metam.*

Quod tu nec tenebras, nec poſsis dicere luce
Sed cum luce tamen dubiæ confinia noc

Aut à κνέφας, N in R mutato. Κνέφας, γνέφας *Hebræo* כָּנַף, *id eſt, furatus eſt, involvit tenebris.* C phoſum *antiquè, id eſt, tenebricoſum*, κνεφαι *Ita* ζόφος *a* צָפַן, *abſcondidit, velavit.*

Crepida *à* κρηπὶς, ῖδος *apud I. Caſar. Scali cap. 26. L L. Horatius*:

Sapiens *crepidas* ſibi nunquam, Nec ſoleas fe
Catullus:
Crepidas lingere carbatinas.

Carbatina, *καρβατίνη: genus ruſtici aut vilis cal menti. Suſpicor à teſta* τῶν καράβων. Crepido, *id ora terræ, quam aqua alluit. Nam &* κρηπὶς *idem quod baſis, fundamentum.*

Creſco I. C. *Scalig. c.* 123. L. L. creſcere eſt c ſcere, *id eſt, accipere augmentum in carne*, πὰρὰ κρέας. *Et lib.* 1. *de plan. Videtur de* carne *primùm cta ex eo, quod erat* κρεάζειν. *Vnde fuerit Æol bus, quos Latini ſecuti ſunt*, κρεάσκω. *Hæc ille.* craſſus *haut dubiè etiam à* κρέας, *ab augmento ca quaſi* κρέασος. *Hinc etiam Iſidorus ait lib.* 10. C ſus *à ſaginâ corporis dicitur.*

Creta κρήτη, *ſive* Cureta: *inſula in medio P quam incolebant olim viri fortiſsimi, & rerum carum peritiſsimi, qui ubique plurimos excindeb dicti* Curetes. *Inde nomen obtigit.* כְּרֵתִי cer *à Rad.* כָּרַת, carat, *id eſt, ſcidit, excidit, pe ſit. Item inde eſt* Cres, κρής. *Sed & ab eodem*, κρ *pulſo, percutio*: κρότος, κρότημα.

Criſ

Criſſare, *propriè prurire. Verbum Tarentinum,* κνιοσᾶν *&* κνιτῆᾶν. *Non à* κνιοσα. *Sed quod alii dicunt* κνιζᾶν, *ipſi* κνιτῆᾶν *vel* κνιοσᾶν. *N in R migrat:* κνιοσᾶν criſſare. *Vt* μονὰ, mora: φονία furia: φονᾶν furere: *κνέφας* crepus, *unde* crepuſculum: κνίσπος criſpus: γνῶμα groma: γνωματικός gromaticus: *apud Ioſ. Scaligeram in Priap.*

Criſta, *in vertice aut capite alitum, ut galli. Item in galeâ. A* κάρα, κάρη: *&* κράας, κρὰς, *id eſt, caput. Si* λῆξιν *aut appendicem Latinorum admeris, fiet* craſta: *poſtmodò* criſta. *Nec infrequens eſt vocalis primæ mutatio in aliam: ut* κόρυς, *quod item à* κάρα. *Ita habeo,* adhabeo, *adhibeo: impetratus* impetritus: *Stare* ſtire: *& ſic* craſta *criſta.*

Crocotula. *Turnebus l. 29. c. 25. & lib. 26. c. 29.* Crocotula, *inquit, veſtis erat mulierum, non virorum: & absq; dubio ea eſt, quam Græci* κροκώτιον *appellant. Et Maro dum 9. Aen. dicit: Vobis picta* croco *& ſplendenti muricè veſtis: crocotium intelligit, ut effœminatos & ſemiviros inceſſat Trojanos. Vtitur & Cicero de aruſp. Reſp. Ioſ. Scaliger in Ciri:* Quæ priùs in tenui ſteterat ſuccincta crocota, *notat, crocotam etiam hodie decurtato nomine* cotam *vocamus in totâ Galliâ. Hæc ille. Origo itaque monſtrat; qualis ea veſtis fuerit.* Κροκωτὲς *enim eſt* croco *tinctus. Cleomedes lib. 2.* κυκλ. θεωρ. *Sardanapalo Epicurum, hoſtem ſuum, committens, ait:* ὀυκ ἀποφθερῆ κακὸν κάθαρμα ἐπὶ τοὺς κροκωτοὺς καὶ τὰς παλλακίδας *&c.* Epicrocum *genus amiculi* croco *itidem pictum.* Crocus, κρόκος *&* κρόκον: Croceus *&* crocinus, κρόκινος.

κιν@, *deſcendit ab Heb.* כַּרְכֹּם carcom, croc
quod idem ſignificat. Et L X X. verterunt κρόκον
etiam vetus interpres, Pagninus, Tremellius &
crocum: *Canticor. 4. Iſidoro,* crocodilus *dic*
croceo colore lib. 12. cap. 6. Et Petrus Martyr Med
lib. 3. de legat. ad Sultanum narrat, audiviſſe ſe à
flavos eſſe crocodilos. Alii ἀπὸ τ͂ κρόκȣ & δε
quòd crocum *timeat ac fugiat. Vnde in Ægypto*
apiaria & ubi aliàs mel conficitur, crocus diſpergi
ut ejus odore crocodilus fugetur. Quod etymon Ety
gicum Græcum, ut & Euſtathius probat. Si quis ba
ſtiam perſequatur, fugit: ſi quis fugiat verò, per
tur. Vnde parœmia exſtitit: Gloria crocodilu
Nam & illa ſequentem fugit, fugientem ſequitu
docet Seneca.

Cruor, *à κρύ@: quia ſit ſanguis è venâ e*
& jam frigefactus. Sicuti paſſim diſcriminant: Sa
ineſt venis; cruor *eſt è corpore fuſus. Gloſſar.* C
αἷμα πεπηγός. A cruor, cruentus, *ut à fluor flu*
unde fluentum *ſuperat. Item à cruor* cruidus
fervor fervidus, à fluor fluidus: & poſtea crudus
caldus ex calidus. Et rurſum à crudus crudelis, *h*
qui ſanguinem fundere geſtit: Vt à fidus fidelis. In
ſar. Hen. Stephani eſt crudarium, *ὠμόλινον. A*
ος eſt ab Hebræo קוֹר, kor, kro: *verbum eſt* קָרַר
rar, *id eſt, friguit, frigidus fuit.* Crudus *Græcè*
itidem ab Heb. אָיוֹם, ajom, aom, *id eſt, crude*
ὦμ@, humerus fit ab אַמָּה, ammah, am, *quod*
à quo etiam Latinum, humerus. *Ab ὦμ@, ἐπ*
&

& Latinè epomis, *id eſt, quod ἐπὶ τοῦ ὤμου, humeris injicitur aut imponitur.*

Crux *à κρούειν, id eſt, pulſare, affligere. Apud Hebræos eſt* כָּרַת, carath, *eſt perculſit, ſcidit. Item* קָרַץ, karaz, *eſt evulſit, feriit.* Kerez *eſt excidium, interitus. Eſt ergo* crux *primò idem, qui angor, tormentum atq; etiam interitus. Vt comicis frequenter eſt*: abire in malam crucem. *Plautus prol. Men. de homine aquis merſo*: Abſtractum in maximam malam crucem. *Terentius etiam meritrices dicit* cruces: *quia juvenes macerent & affligant. Iterumq; Plautus Aulul*: Aliqua mala crux ſemper eſt, quæ allquid petat. *Hodie adſtricta illa ſignificatio valdè in uſu eſt, cùm peculiariter cruciatum & interitum notamus in ligno. Scilicet κατ᾽ ἐξοχὴν, quia eximius ille dolor, mors tarda & planè cum ſenſu.* ~~*Theodor. Beza ad Caſtellionem*~~: *Generali nomine crux vocatur, quidquid nos excruciat: propriè poſtea de illo ſupplicii genere dicitur. &c.* Cruciare *item eſt affligere, & dein cruci affigere. Auſonius in Cupid. crucifix*:-- Cruciaverat *illic Spreta olim memorem Veneris Proſerpina Adonim. Hegeſippus libr. 5. c. 18. Capiebantur innumeri Iudæi, quingenti fermè ad diem* crueiabantur, *id eſt, in crucem agebantur. Paulinus Natal. IX. Fel*:-- cruciatâ *in carne coruſcum, Agnoſcant trepidi -- Gloſſarium*: Cruciat *&* crucificat, *σταυροῖ.* Crucificatus, *ἐσταυρωμένος.* Crucifer *etiam eſt apud Prudentium in hymno ante cibum.* Crucisalus *qui in cruce ſaliat, apud Plautum Bacchid. & alludit ibi apud Chryſalum. Etiam* cruciatus *invenitur, is ſcilicet qui in cruce, vel qui eâ dignus. Petronius*

in Satir. cruciari *unius parentes ut viderunt noctu laxatam cuſtodiam, detraxêre pendentem. Iſidorus lib. 10.* cruciarius, *quòd ſit cruce dignus. Apulejus: Nec tamillum* cruciarius *ille deterritus. Ammianus: Longum eſt, quæ* cruciarius *ille conflavit. Tertullianus* ἐνεργητικῶς *hac voce utitur: Febris per* cruciarios *& mortiferos exitus erogat hominem, id eſt, cruciantes. Qua mente &* vinum crucium *in Lucillio Feſtus obſervat, inſuave, acerbum.* Τῷ crux *ferè* συνώνυμον *eſt* gabalus. *Nonius ex Varrone citat: Nos barbari, quòd nocentes in* gabalum *ſuffigimus homines, vos non barbari noxios abſolvitis. Eſtq; originis Hebraicæ. Scilicet à* gebah, גֶּבַע, *id eſt, collis, quia* gabalus *in loco tumidiori. Inde quoq;* Gaba, Gabaa *vel* Gibea, *nomen opidi Iudæ, Ieſai. 10.* Gabbatha, γαββαθᾶ, *eminens vel excelſum. Græcè dicitur* λιθόςρωτος, *id eſt, lapidibus ſtratus: & erat locus editior, vel ſtratum lapideum eminẽs. Etiam* Gabal, גָּבַל, *eſt limitavit:* גְּבוּל, gebul, *eſt terminus, limes, aut (verbo Lipſii) rectus ſtipes in agris. Quid niſi tale crux, quæ erecta & in excelſo? Ex Hebræo quoque Perſicum* Gali, *id eſt, excelſum. Item noſtrum* gabel/ *id eſt, furca. Noſtras vox, inquit Lipſius, quantulum abit, qui patibilum* Galgam *appellamus: Sed nec Gallica valde abludit,* Un gibbet.

Crypta, κρύπτη: *locus occultus, aut latens. Iuvenalis: Et ſolitus mediæ* cryptam *penitrare ſuburræ.* Crypticus, κρυπτικὸς, *qui omnia occultat.* Encryphias *in Athen. lib. 3. cap. 14. genus placentæ ſubcinerititæ, ſic dicitur quòd cineribus* obtegatur. *A* κρύπτω, *quod ab Heb.* קָבַר, kabar, krab, *id eſt, occultavit, ſepeliit.*

Cryſtal-

Digitized by Google

Cryſtallus, κρύϛαλλος, quaſi κρυόϛαλλος, quippe διὰ τοῦ κρύυς συϛελλόμενον ὕδωρ. *Quia ſit aqua à frigore ſic compacta: aut potiùs videatur. Glacies, inquam, videtur eſſe, & olim putabatur lapis è frigore ita genitus. Quàm falsò. In calidis enim ut plurimum oris legitur: non fortuitæ, ſed unius ſemper figuræ: nec liquitur, aut ab æſtu ſolvitur, ut glacies, & quæ hujus generis ſolent. Quippe cùm lapis ſit ex humore ſui generis puriſsimo, ut berillus, adamas & alii genitus. Quæ ſententia Plinii ſit, legitur lib. 37. cap. 11. Hieronymus Cardan. lib. ſub. 7. Iul. Cæſ. Scalig: exercit. 119. Solinus cap. 25. Putant, inquit, glaciem coire & in cryſtallum corporari, ſed fruſtra. Nam ſi ita foret, neq; Alabanda Aſia, neq; Cyprus inſula hanc materiem procrearet, quibus regionibus incitatiſſimus calor eſt.*

Cubus, κύβος, à κύπτω, Cubus *eſt figura quadratæ, & immobilis ita jacet. Hinc virum bonum τετράγωνον, quia à virtutibus non diſcedat: contrà fortunam dixerunt* rotundo *lapidi inſidere; quòd* volubilis *erret & paſſibus ambiguis. Inde à κύβος eſt* cubo. *Poſtea ut jugo jungo, pago pango, factum eſt* cumbo. *Item* cubile, *ut ſedile, cavile. Ab accubo eſt* accubuus *in Plauto: ſicut* aſſiduus *ab aſſideo. I. C. Scaliger poët. lib. 4. cap. 16. mavult à κύμβαχος, quod ſignificat* cernuum. *Hinc Virgilius: Ejectoq;* incumbit *cernuus armo. Vbi* cernuum *poſuit, quod verbū explicaret. Apud Hrbræos* שָׁכַב, ſcachab, cab, *eſt cubuit. Tolle initium, & veram originem habebis.* Incubus, *morbus: quanquam externa vis quædam, aut moles, incubare videtur: unde nomen. Sicuti* ephialtes, ἐφιάλτης,

ἄλτης, παρὰ τὸ ἐφάλλεσθαι, *ab* inſiliendo. *Servius in 6. Æn. & Iſidorus lib. 8. orig. cap. 11.* Piloſi, *qui Græcè*, Panitæ *(alii legunt πανίσκοι) Latinè* incubi *appellantur: ſive* inivi *(alii malunt* inui*) ab* ineundo *paſſim cum animalibus. Vnde &* incubi *dicuntur ab* incubando. *Auguſtinus lib. 15. de civ. Dei cap. 23. Sæpè improbi exiſtunt etiam mulieribus, & earum peragunt concubitum, quos Dæmones Galli* Duſios *nuncupant, quia aſſiduè hanc peragunt immunditiam. Quem autem vulgo* incubonem *vocant, hunc Romani* Faunum *ficarium dicunt, ad quem Horatius: Faune nympharum fugientum amator, Per meos fines & aprica rura Lenis incedas. Hieronymus Ieſ. 13.* Piloſi *vel* incubones, *vel ſatyros, ſilveſtres quosdam homines, quos nonnulli* Faunos *ficarios vocant. Gregorius 7. Moral. cap. 15. Quinam alii* piloſi *appellatione figurantur, niſi hi, quos Græci Panas, Latini* incubos *vocant? Meminit etiam Iohan. Bodinus lib. 2. dæmon. cap. 7. ubi* innus *legit, non* inuus *aut* inivus. *Sed ἀνάλογον mihi videtur*, inuus *ab* ineo*: ut aſſiduus ab aſſideo. Idem Bodinus ibidem: In voce (inquit)* Duſios *errant: legendum enim* Druſios, *quos ſilveſtres diabolos dixeris. I. C. Scaliger de Inſom: Morbi genus eſt, aut potiùs affectionis*, ephialtes, *quaſi* aſſultorem *dicas. Multarum ea peſtis index, ac pravia ægritudinis: haut diſſimilis hujus affectionis, quæ deſcribitur hic: à pondere & preſſione dictum putant. Itaq; giganti cognominem voluêre; cujus meminit Plutarchus in lib. de fugâ.* Paulus *mavult ab eo, quòd* reſiliant, *qui premuntur. Latini ab oppreſſione, concinnâ voce* incubum*: ſicut à ſuffo-*

cation e Græci πιγμάμονα: *à Themiſone* πιγαλίων. *Nam & Dioſcorides vocat* πνιγμȣ̃ς ἐνυπνίων.

Cucumis *non à curvus; ſed à Græco* κικυὸς *apud veteres. Inde noſtrum Latinum, ait Ioſ. Scalig. ne putes Varroni de hac re aſſentiendum. A* curvus *facit*, cucurbitam, *idem Scaliger.*

Cudo, *eſt galea & tegimentum capitis. Gloſſarium,* cudo, εἶδος περικεφαλαίας. *Silius lib. 16. Scipio contorquens haſtam, cudone comantes Diſjecit crines. Alii à* cudere. *Rectius à* כִּידוֹן, cidon, *id eſt, galea, lancea. A* כִּיד, *id eſt, cædes.*

Culeus. *Georg. Agricola lib. 1. de menſ. Rom. vult eſſe nomen Græcanicum. Et rectè.* Κȣλεὸς *Ionicè pro* κολεός. *Apud Columellam eſt dolium* ſeſquiculeare. *Eſt enim & vaſis genus, & menſura. Item ſaccus ſimpliciter. Item* κȣλεὸς *vagina.*

Culex, *ab aculeo dictus, quòd ſanguinem ſugat, Iſidorus lib. 12. cap. 8. Et Auguſtinus in Pſal. 148. Quis dedit* aculeum *culici, ut ſanguinem ſugat? Quàm tenuis fiſtula eſt, quâ ſorbet?* Cana culex *apud Platum in Caſin. per convicium appellatur ſenex amaſius, quòd ſuâ promuſcide cutem formoſarum mulierum pertundat & tanquam ſiphone ſanguinem eliciat, interprete quidem Turnebo lib. 16. cap. 3. Matth. 23. qui* culicem *percolant, camelum autem deglutiunt, id eſt, qui in frivolis anxiè & ſuperſtitiosè trepidant: ea autem, in quibus momentum eſt præcipuum, de induſtriâ negligunt. Culex Heſychio* κορνωπὶς, *aliàs Græcè* κώνωψ. *Vnde* κωνωπεῖον, Conopeum. *Eſt &* conopéum *papilio, ſeu genus retis, in modum tentorii, quod arcendis muſcis &*

 culicibus

Digitized by Google

culicibus lecto obtenditur, Nili accolis in Ægypto præter cæteros uſitatum: quòd ea loca propter paludes Nili hoc genere inſecti ſcaterent, teſte etiam Plinio lib. 9. cap. 7. Hinc Flaccus epod. 9. in caſtris Antonii & Cleopatræ etiam conopeum, *ut molle & Romanæ diſciplinæ parùm decorum reperiri indignatur.* Interque ſigna, *inquit,* turpe militaria. Sol adſpicit conopeum.

Culmen & columen: *ſicut* culmus & columus. *Vox à priſcis agricolis, qui ſuperiores caſarum aut domorum partes* culmis *tegebant. Virgil:*

—— Villarum culmina fumant.

Et.

—— Congeſtum ceſpite culmen.

Quod hodieq; in uſu: ut ſcilicet culmini ſtramineo ceſpes imponatur. Vbi domus jam perfecta ſuo culmine & tecto, dicebatur domus columis, incolumis: *à parte illâ potiori. Deinde* columis *eſt idem, quod integer, aut bene habens: ſumtâ ratione ab integritate culminis, ſive tecti:* Incolumis, *plus adhuc ſimplici. IN hîc αὐξητικὸν, quod & alibi notavimus. Iſidor. lib. 10.* Columis *à columna, quòd erectus firmiſſimus ſit.* Columnæ *ex eadem origine: quoniam inſtar columi, à formâ: aut quia culmen ſeu tectum ſuſtinent. Vndè verò* columus? *Idem eſt, qui* calamus. *Quod Virgilius teſtatur, & ad illum Servius. Tantùm leve diſcrimen eſt, in pronunciatu,* calamus, calumus, columus: *& dein* culmus. *Gloſſar.* Culmus, καλάμη, σάχυς. *Et qui vel Germanica hodie tam diſpari modo pronunciari novit; illas literarum mutatiunculas invicem apud veteres non mirabitur.*

Cuminum,

Cuminum, κύμινον. *Perſius.*

—— Pallentis grana cumini.

Quod explicat Horatii, dum vocat exſangue *cuminum. Inopiam enim ſanguinis, aut corruptionem comitatur pallor. Verſus Lyrici:* quòd ſi Pallerem caſu, biberent exſangue cuminum. *Ab Heb.* כַּמּוֹן, cammon: *dicitur à colligendo.*

Cuniculus, *Iſidorus lib. 12. cap. 1. Cuniculi genus agreſtium animalium, dicti quaſi caniculi, quòd* canum *indagine capiantur, vel excludantur ab ſpeluncis. At promtiùs Græci facere poterãt* ἀπὸ τῶν κυνῶν τοὺς κυνίκλους. *Ita enim Polybius lib. 12. & Ælianus lib. 13. de hiſtor. animal. cap. 15. eos appellant; niſi quòd uterq; Hiſpanam eſſe vocem dicit. Videre licet Hadriani* numiſmate *Hiſpaniam ramum ilicis manu tenentem, ad cujus pedes* cuniculus. *Varro lib. 3. de re ruſt. cap. 12. Tertii (ait) generis eſt, quod in Hiſpaniâ naſcitur, ſimile noſtro lepori, ſed humile, quem* cuniculum *appellant. Cuniculi dicti ab eo, quòd ſub terrâ cuniculos ipſi facere ſoleant, ubi lateant in agris.*

Cunradus, *id eſt, valens conſilio, à* Kõnnen / *poſſe, potens. I. C. Scalig. Ex. 266. Idem eſt* Cunrad, *quod conſulta audacia. Quæ quid aliud quàm fortitudo? quam ſolam virtutem veteres judicabant.* Gebhard, *rectius* Gebrath / *id eſt, qui conſilium dat.* Wolrat / *id eſt, benè conſulens:* Eubulus, Εὔβουλος. Richardus, Reichrat / *dives conſilii. Vel* Reckratt / *id eſt, conſul inter heroas, ſive nobiles.* Recke *enim ſignificat proceros, magnos, eximios, Lutherus.* Olradus Altrat *vel Saxonicè* Oltrat / *id eſt, ſenior, vel ſenator, multarum*

rerum

rerum uſu præditus. Iuvenes enim ὄμμα τῆς ἐμπειρίας καὶ φρονήσεως *nondum habent.* Eccardus, *meâ ſententiâ, inquit Lutherus,* Hegerat *ab* Hegen/ *id eſt, cuſtodire, ſervare.* Marquardus, *craßè nimis, pro* Margrat/ *ſeu* Marckrat/ *conſul provinciæ.* Marck *enim eſt limes.*

Curvus *à* κυρτὸς : κυρτόω *incurvo, idq; ad differentiam* Curti, *quod aliud eſt.* Incurvi cervicum *pecus ad Varronem. Pacuvium. Sic* camurus, *id eſt, inflexus, curvus.* Camura *cornua, 3. Georg.* κάμπτω, *id eſt, flecto, incurvo:* καμπὴ, *id eſt, curvatio,* καμπτὴρ, *flexura:* καμπτὸς *flexilis.* Camuri *boves, apud Feſtum. Aliud verò eſt* cammurus, κάμμορος *apud Homerum, pro* κακίμορος. *A* μόρος. *De* curvo *autem poſſit aliquis ſciſcitari, an non ad Hebræam linguam referatur. Sanè non abnuo. Nam ibi eſt* כָּרַע, *id eſt, curvavit crura, corruit in crura, flexit crura ſeu poplites, accurvavit genua, ex quo etiam* crus *ducitur.* Curtus *autem eſt per tranſpoſitionem à* קָצַר, *id eſt, decurtavit, abbreviavit cultro ſeu falce.* קָצַר, kazar, *id eſt, curtus: unde noſtrum quoq; vernaculum.*

Cuſpis. *Servius ad illud Virgilii:*

——— Cuſpis medium transverberat ictu.

Sanè (inquit) cuſpidem abuſivè pro haſtæ mucrone poſuit. Abuſivè! Res mira: de veteribus tam liberè minores judicare, aut licenter: nec ullâ tamen additâ causâ. Omnium certè Latinorum ſuffragio cuſpis ἀκὴ, *ſive mucro. Nec aliud ingerit origo. Eſt enim vox à ſerpente. Cujus ictum & inprimis linguæ acumen quis neſcit?*

ſcit. *Lucret*: Linguâ vibrante minantis Serpentis. *Virgilius.* Linguis micet ore triſulcis: *Et* Sibila lambebant linguis vibrantibus. -- *Vox eſt* ἀσπὶς: *inde* cuſpis: *ſimplici mutatiunculâ,* ἀσπὶς *à* σπίζειν, *quod eſt ſibilare, more ſerpentis beſtiæ. Pòſt etiam extendere, girare: ab ejuſdem flexibus, aut giris. Poëta:*

Immenſis orbibus angues. -- *Item*
Sinuatque immenſa volumine terga.

Deinde ἀσπὶς *eâdem cauſâ eſt* clypeus *uſitatè. Iterum poëta.*

—— Clipeiq; ſub orbe teguntur.

Æſchylus. Ἄλω ἢ πολλὴν, ἀσπίδος κύκλον λέγω.

Cyclops, κύκλωψ, *id eſt, habens oculum inſtar cycli. Non dubium eſt, quin &* cocles *à* κύκλωψ. *Sic duplices Græcorum literas deſinentes Latini mutant in S. apud Ioſephum Scaligerum in conjectaneis.*

Cymba, κύμβη. *Inde* Cymbium, κυμβίον. *Eſt poculum formâ naviculæ. Talia nomina multa & hodie ſunt & fuerunt antiquitus, vel ab effectore, vel materiâ, vel formâ, vel fine, vel loco, vel ab accidente quovis alio impoſita. I. C. Scaliger ita: Poculorum, aut à materiâ, aut à formâ, aut ab uſu, aut ab opifice, aut à poſſeſſore, aut à regione profectæ ſunt appellationes. Materiam autem ipſorum duobus modis declaratam eſſe, primò* παρὰ τὴν οὐσίαν: *idq; nõ unâ ratione, ſed aut à naturâ, ut* κέρας: *aut ab arte* Ciſſybium, *ex hedera: altero modo* ἀπὸ τῆς ἕξεως, *id eſt, à facultate, ut fictilia. E luto enim audis quemadmodum fingi poſſint. A formâ autem ut* κύλιξ. *Erat enim rotundum poculum.* κυλοῦν *enim hoc ſignificat. Vnde &* κύκλος. *Ab uſu, ut* pelvis, guttum,

guttum, capida, *quæ à Numa in ſacris tantùm ad rem divinam conſtituta fuerat: cujusmodi etiam* τὰ σπονδεῖα. *Quanquam autem ſuper* Amiſtide *Thracia dubitarunt doctiores: tamen ab uſu dictum qui putat, mecum ſentit; quoniam* ἀμυστὶ *exhaurienda ſiccandaq; erat. Opifices autem multa ab ſe nomina indiderunt, inter quos Lycius Myronis filius Bœotius, à quo* χυνικλεγεῖς*: item Thericlea, propter poſſeſſores, ut Neſtoris. A regione verò vulgatius eſt, quàm ut quicquam de eo ſcribatur;* Dodonæum, Samium, Corinthium, Campana *ſupellex. Quare non eſt difficile, cujusmodi* Cymbium *fuerit, indagare. A forma enim nomen ſibi comparaſſe manifeſtum eſt, propterea quòd naviculæ ſpeciem præberet.*

Cypſelus, κύψελος: *nomen avis apud Ariſtotelem: ab Hebræo* קִפּוֹן, kippon, *id eſt,* cypſelus. *Vti vertit Iohan. Avenarius. Ieſaiæ 34. verſ. 15. L X X. Interpretibus eſt* ἐχῖνος. *Vet. Latino* ericius, *ut & Pagnino. At* merula, *Tremellio. Aliâs* κύψελος *è genere hirundinum, ut ajunt. Græci à* κυψέλη *faciunt: ob cauſam, quam juxtà nobiscum ignorant.*

Cyrus, *id eſt, plenus autoritate.* Κῦρος. *Vnde* κύριος: κυριακὸς, Cyriacus: *ex quo defluxit quoque noſtrum* Kirch/ *& Saxonicâ dialecto,* Kercke: κυριακή: *nempe* ædes. *Quomodo veteres Chriſtiani etiam vocabant* domos Dei, Domos dominicas *(unde adhuc nobis* Dom/ Domkirche*) item* baſilicas, *item* eccleſias: *Vt apud Origenem, Tertullianum, Hieronymum, Euſebium, Minutium Felicem, Salvianum & alios videre eſt. At rariùs, quòd gentilitatem ſaperent, nomina*

templi

templi ac delubri, *uſurpabant, ut notat etiam* Cun. *Rittershuſio. At nos hodie crebrius utimur ac promiſcuè. Neqʒ tamen malè ideo, quia ab ethnicis. Aliás quæ voces Græcæ & Latinæ ſalivâ illorum contaminatæ non ſunt? Ergóne ocius proculcandæ? Sed veteres quæ tuentur, alia ſunt,* Nam *vivebant illi ſæpe inter medios ethnicos, vel in viciniâ: utq́ʒ externis etiam ſymbolis ab eorum idololatriâ ſejungerentur, aliis hic uſi ſunt vocibus; ut quæ* Chriſtum Dominum *ſtatim præ ſe ferrent & ſic magis hoſtes Domini urerent. Sed &* Cyrus *formari quit ab Hebræo* כֹּרֶשׁ, cores, *à* יָרַשׁ, jaraſch, *id eſt, hereditatem adiit, poſſedit terminos circumſcriptos. Autore* Plutarcho, Cyrus *linguâ Perſicâ ſignificat ſolem: itidem ex Hebr.* חֶרֶס, cheres. *Deminutivum à Cyrus eſt* Cyrillus: *ſicut* Frãciſcus *à* Francus: *quod eſt Germanæ proſapiæ.* Francus, *id eſt,* ἐλεύθερος, *liber: à* frei *aut* fry / *&* anck / *quaſi* Frynanck. Ancke *enim eſt adoleſcens, juvenis: quod etiamnunc in pagis audias: quando juvenem aratorem nominãt: ex Lat.* ancus, anculus, ancillus: *unde &* ancilla, *ut diximus.*

D

Dagnades *vel* dacnades *apud Feſtum: Sunt avium genus, quas Ægyptii inter potandum cum coronis devincire ſoliti ſunt, quæ vellicando morſicandoq́ʒ & canturiendo aßiduè non patiuntur dormire potantes.* Δάκνω *eſt mordeo:* δακνώδης, *id eſt, mordax.* Δακνάδες. δήκω, δῆγμα, δάκνω, *à* דָּקַק, dakak, dak, *id eſt, attenuavit, comminuit, vel à* דָּכָא, *id eſt, contrivit, confregit, dentibus contudit.*

Damnum.

Digitized by Google

Damnum. Indemnis, *extra damnum poſitus: quod veteres propriè* τὸ ἀνάλωμα *interpretabantur. Ioſephus Scaliger in Conject.* δαπάνη, dapnum *prius, deinde* damnum *factum eſt. Ita* δαπανᾶν, dapinare: *Plautus Capt. æternum tibi* dapinabo *cibum. Mutatur* A *in* I, *ut in* ἀφάνναι, apinæ. *Eſt autem* δαπανᾶν *impendere, conſumere.* δάπανος, *qui omnia conſumit; fruges conſumere natus. A* δάπτω. δάψω, *avidè voro.* Δαψιλὴς, dapſilis, *id eſt, copioſus, largus: ut ita* daps *lautum & abundantem cibum ſignificet. Ni malis Heb.* דְּבַשׁ, *i.e. mel, & omne edulium dulce, dapſile, largum.*

Daphne, δάφνη. *Nihil crepitantiùs uritur: ut paſſim legimus. à* Διὰ, *quod vim intentionis habet: &* φωνεῖν. *Quia dum uritur, ſonum facit majorem, immò & præſagium; quâ causâ Dionyſius dicit* μαντικὸν φυτόν.

Defendo, *propriè eſt arceo, averto. Plaut. Moſtell. Ecquis eſt, maximam qui his injuriam Foribus* defendat? *Cicer.* defendere *pericula civium. Cæſar: quòd bellum non intulerit: ſed* defenderit, *id eſt, repulerit. Virgil. Solſtitium pecori* defendite. *Propert. lib. 1. 20. Nimpharum cupidas ſemper* defende *rapinas. Lipſius Variorum lib. 2. cap. 22.* Infenſus, *ſicut* defenſus, *ab infendo.* Fendo, *inuſitatum, fortè à* σφενδονῶ: *priùs* sfendo *ſicut* sfunda, σφενδόνη. *Aut, ut melius habeamus, quantum potes, fabricare quidvis, quidvis comminiſcere; ſed ſtudio veritatis. A* fendo *eſt etiam prehendo: prehenſum, ſicut defenſum. Propterea* Joach. Camerar. *ubique per Æ ſcribit*, repræhendo, compræhendo. Hendo, fendo; *ut* hariolor, fariolor; horda, forda. *Nec mirum, cùm adſpiratio jam inſit in F.*

Quòd

Quòd autem præhendo *in primâ corripitur, eâ ratione ſit, qua* præuſtùs *in primâ à Virgilio corripitur. H. enim tanquam litera tenuior, & imbecillior ſæpè quantitati haut obeſt; ut*: illæ hodiè. *Et*: Muſæ habitant. *Alii libitum facere* prehendo, â prendo: *dilatatur,* preendo: *poſtmodum injecto H.* prehendo. *Tu melius arripe, id eſt, prius.*

Delphin, *δελφὶν, disjectis putant literis oriri ex* לִוְיָתָן: *eſt balæna, aut draco marinus. Equidem non pugnaciter hic pugnavero, qui ſcio miris aut miſeris ſæpe modis nomina ex unâ dialecto in alteram ſolere verti.*

Ovidius:

—— Nec ſe ſuper æquora curvi
Tollere conſuetas audent delphines in auras.

Denſus: *faciunt à Græco δασὺς. Potiùs utrumque ab Hebr.* דָּשֵׁן, daſchen, dans, *id eſt, denſus, adauctus, pinguis* דָּשֵׁן, *πιότης. Ita παχὺς ab* עָבָה, *vel* עוֹב, *denſus aut pinguis fuit.*

DERIS, δέρος, δέρας, eſt pellis, ſeu corii nomen generale. Feſtus contrà: Deris, *Græci appellant pelles nauticas, quas nos vocamus* Segeſtria. *Ad quod I. Scal. Gloſſæ veterum,* ſegreſtræ, *διφθέρα, διφθέρα πλοίου. Gloſſarium* ſegeſtre, *στέγαστρον, περιδέρμιον, vel potiùs γερόδερμον, vetus pellis, ut γεράνδρυον. Idem in Con. in Varron. De* Segeſtri *Lucilius*:

Penula ſi quæris, canteriu' ſervu' ſegeſtre
Utilior mihi quàm ſapiens ——

Erat enim teges, quæ à ſegetibus, ut vult Varro, quòd ex iis fieret, dicta fuit. Poſteà factam eſſe ex pellibus, te-

ſtatur. Plautus apud Porphyrionem, qui dixerit de anu dormiente: Anus hæc in pellis periculum protenditur. Valer. Maximus ait, Catonem hœdinis uſum fuiſſe pro ſtragulis, tanquam nihil mutaſſet è priſca frugalitate. Certè στέγαστρον *pelles ſignificat. Hæc ille. Aut potius generatim* στέγαστρον *eſt id, quo operimur, à* στέγω, στεγάζω. *Præciſo S fit* Tego. στέγος *&* τέγος, tectum *S remanet in* præſtega*: item in præſtigiæ, quaſi* præſtegiæ. *Vt* attegiæ *apud Iuvenalem, ita formatur &* prætegiæ, præſtegiæ, *& dein præſtigiæ. A* prætegendo. *Eludunt enim, quaſiq; tegunt oculos. Et hoc eſt, quod I. C. Scaliger ait Ex. 303. qui oculos fallunt, alia pro aliis ſubdititia oſtentantes, ii* præſtigiatores *ab antiquis dicti ſunt: quòd aciem perſtringerēt oculorum. A tego, fit* cortex, *quaſi* contex, *quia contegit. Item à tectum, fit* tegimen, *ut à rego rectum, regimen; poſt* tegmen; Tegimentum, *item tegumentum, ut optimus, optumus,* ἀρχαϊκῶς. *Eſt verò* Tegmen *vox admodum generalis: ut origo docet. Et Lucretius:*

—— Sub eodem tegmine cœli.

Virgilius:

Sub tegmine fagi.

I. C. Scalig. lib. 1. de C. L. L. cap. 29. Tega *priùs fuit, inde* tegula, *ut à* pango, pactum, pagina. *Item à* tego, tugurium, *E in V mutato.* Teges, *ſtraguli genus ex ulva, aut ſirpo aut ſimili. Idem Scalig. cap. 4.* Togam *definiturus, eam ſi nôrim à* tegendo *dictam, ſanè veſtigando ejus genus ſic inveniemus; eſſe lanam textam ad tegendum.* Epitogium *eſt Græcolatinum.* Incitega *eſt*

Digitized by Google

ga eſt machinula, in qua conſtituebatur in convivio vini amphora, apud Feſtum. Ad quem Ioſ. Scaliger. Superiùs monuimus Incitegam *dictam ab* integendo. *Quia veteres* incitegere *pro integere dicebant, ut* Reciprocum *pro reprocum*: Reciperare *pro reparare*; concilipilare *pro compilare. Dicta ab* integendo, *quia partem menſæ tegat. Eâ autem utebantur, ne vinarium vas, puta crater magnus, aut amphora, labem ex fundo in menſa relinquat. Cæterùm* στέγω *non malè ab Hebræis* סָכַךְ, *id eſt texit. Vt vetus illud Græcorum* ἠφέω, *à* חָפָה, *operuit.* κατηφέω, κατηφὴς, *quando velatur facies, in ſignum triſtitiæ. Sed ad* δέρας *revertamur:* ἀπὸ τοῦ δέρματος *eſt noſtrum* dormio: *ut Græc.* δαρθάνω, δαρθῶ *à* δέρας. *Nam initio veteres* dermio *dicebant. Pellibus enim incubabãt, ut dictum eſt, & prodidit Virgilius 7. Æneid.*

Pellibus incubuit *ſtratis, ſomnosq́ petivit.*

Dormito, *non eſt frequenter dormio: ſed leviter dormio; cujus ſignificati cauſa eſt, quòd qui leviter dormit, repetit ſomnum interceptum, aut interruptum.* Quandoq; bonus dormitat Homerus, *apud Horatiũ. Addit,* quandoq; : *ut verbi vim innuat. Plautus Amphit.* Te dormitare ajebas: menſa ablata eſt, *id eſt, leviter dormire,* νυστάζειν, *ſeu deſiderio ſomni teneri.* Dormitorium *Gloſſar.* ἐγκοίμηθρον.

DEVS, tanquam nomen Entis, *quod ſummè unum numero, individuum & ſimpliciſſimum eſſentiâ, meritò ad ſingularia refertur; ut agnoſcit Fonſeca lib. 1. Dial. cap. 26. & 27. item ad Metaph. cap. 18. quæſt. 15. ſect. 3.*

Græcè Θεὸς. *Aliis à* θεάομαι: ἔχει Θεὸς ἔκδικον ὄμμα: *Cernit Deus omnia vindex. Aliis à* δέος, *id eſt, Metus. Statius:*

Primus in orbe Deos fecit timor.

Lucretius:

—— Cui non animus formidine divûm
Contrahitur — —

Ipſe ſit timor, & pavor veſter; Num. 8. Aliis à θέειν, *id eſt, currere, movere. Quia Deus eſt merus actus; omnia ambit; omnibus vigorem & motum impertit, Act. 17. Aliis à* δὶς, διὸς *quod eſt nomen Iovis, & cõmuniter etiam Dei apud Græcos: qui &* σιὸς, *Æolicè: inde* Sibylla, *i.* σιοῦ βȣλὴ *conſiliũ Dei: &* Sylla *à prudentia, q.* Sibylla *ait I. C. Scal. Doricè* ν. *& Laconicè eſt* σιός. *Igitur à* διὸς *eſt antiquum* Dius, *id eſt, Deus, aut pro* Deus Dius *ob affinitatem* E *& I. Plurale* Dii *etiamnunc durat; immò quoq; ſingulare:* Me Dius Fidius, *id eſt, Deus fidei præſes. Apud Plautum: per* Deum Fidium *credis jurato mihi. Feſtus ita:* Mediusfidius *compoſitum videtur & ſignificare Iovis filium, id eſt, Herculem, quòd Iovem Græci* δία *appellent, nos Iovem, ac* fidium *pro filio uſurpent, quòd ſæpè anteà pro L. literâ D. utebantur. Quidam exiſtimant jusjurandum eſſe per Divi fidem; quidam per divini temporis, id eſt,* diei fidem. *Radix eſt Hebr.* דַי, dai, di, *id eſt, ſufficientia:* שַׁדַּי, *id eſt, omnipotens, ex* שׁ *relativo. Deus enim unus & unicus,* αὐτάρκης καὶ ἀνενδεής. Entheus, ἔνθεος, *in Martiali, Statio, in Seneca Medeâ: Incerta qualis* entheos *curſus tulit.* Entheus, *id eſt, divinus, in quo Deus, ſive,*

us, ſive, ut Seneca loquitur, qui recepto inſanit numine. *Item in Paulo Meliſſo,* entheatus. *Sed & ampliùs à* δὶς, *eſt* διὸς διῖ©. Δῖ©, divinus, diu*s*, divus. *Item* dives, *quaſi divus: quia divitiæ divinitùs contingunt; & dives quaſi Deus quidam, qui nihil indigere videtur. Vt Cicero in Paradox:* Dives, *cui tanta poſſeßio eſt, ut ad liberaliter vivendum facilè contentus ſit, qui nihil quærat, nihil appetat, nihil optet ampliùs. A* dives *eſt* dis *contractè:* divitis, ditis. Dito, diteſco: *item* ditio, onis; *quod vulgò eſt tractus terræ dominii, non aliunde. Cic. 2. de divi.* divinationi *rei præſtantißimæ nomen noſtri à divis; Græci, ut Plato interpretatur, à furore dixerunt. Vlteriùs* Dium *dixêre priſci* diurnum *ſub cœlo lumen. Deus quippe lux æterna eſt, omnisq; lucis autor, & inde* lux *divinum accidens vocatur. I. C. Scalig. Exerc. 71. Hinc etiamnunc aliquid* ſub dio *fieri dicimus, id eſt, ſub Iove, ſub cœlo, ſub luce, quòd non ſub tecto ſit. Et apud Horat. libr. 3. Od. 2.* Sub divo: *uti vetuſtiß. codex habet. Ita & Græcis eſt* ἐυδία, ἔυδιον, *à* διός. *Item Scalig. Exerc. 165. ſ. 4. Cùm Pythagoras Deum* ψύχωσιν, *id eſt, animationem nominârit, quid aliud, quàm autorem vitæ faciebat? Hæc autem & in luce & à calore conſtituitur, ex ſapientum ſententia. Sic enim* ζῆνα, *quæ vox affinis eſt fervori,* ζεῖν, *veteres cognominârunt. Et nos ab illo* diem, δῖα. *A* dies *eſt* diu, *inquit idem lib. 1. de c. L. L. cap. 29.* Diu, *id eſt, per dies: notat* συνέχειαν *& continuationem dierum. Græcis eſt* δηῶ. Interdiu, *id eſt, die:* diutinus, diutulè, diurnus; *ſicut hodiernus ab hodiè:* diurnare, diuturnus, *& ſimilia.* Diarium *modò cibum unius diei ſigni-*

Digitized by Google

ficat, modò relationem hiſtoricam, quæ ſingulis diebus conſcribitur.] Græcis eſt ἐφημερὶς, Ephemeris, *ab* ἡμέρα. Biduum *quoq; inde*, triduū. *Bidium*, tridium, *ex origine, ſicut optimus optumus:* ἀντίστιχον. *Et meliùs ſonat, Biduum.* Perdius, *id eſt, per diem; differt à* perdius *mediâ longâ, id eſt, divinus.* Pridie, *id eſt, priore die; ſeu, ut I. C. Scaliger lib. 9. de c. L. L. cap. 161.* pridiè *eſt oratio compoſita* præ die. Poſtridie, *id eſt, poſtero die.* Æquidiale *apud Feſtum: ſicut* Æquinoctiale. Directus, *quaſi die erectus. Ita dicti ſunt crucifixi.* Hodie, *id eſt, hoc die. Sicut Græcorum* σήμερον καὶ τήμερον. *Itaq; idem repetitur, ſi dico:* hodierna dies: *meliùs*, lux. *Iul. C. Scaliger in Theoph. de plantis: unum eſt adverbium* Hodie, *quod præſentem loquenti deſignat diem.* Dies, *qui præceſſerit, hodiernum*, heſternus *dicitur, cujus nota eſt adverbium* heri. *Alter ab hodierno, qui anteceſſit heſternum, denotatur per hanc vocem*, nudiustertius. *Dies ſecuturus hodiernum, nominabitur* craſtinus, *& ſignificatur per adverbium* cras. *Ille qui poſt hunc accedet, appellabitur* perendinus *ab adverbio perendie. Hi dies iiſce nominibus ſemper dirigunt loquētis orationē, aut ad ipſum, aut ad alium. Hodie feci, feciſti, fecit. Et ſemper ab ipſo pendent ita, ut cætera omnia dicantur, non niſi ubi poſſumus dicere* hodie. *Itaq; cùm de tempore alieno loquimur, nunquam dicimus cras, aut heri. Quia dicere non libet* hodie: *ſed ubi uſurpamus aut intelligimus adverbiū tunc, dies præcedens non eſt heſternus; ſed pridianus: neq; ſequens eſt craſtinus: ſed dicimus* poſtridiè. Propediem, *id eſt*, propè *accedens* diem. Perendie, *id eſt, ubi abiit*

Digitized by Google

abiit unus dies, ſeu, ut ajunt, quaſi peremto die, notat eum, qui craſtino proximus fuit, vel erit. Dies perẽdinus, id eſt, dies adhinc tertius. Comperendinare eſt differre in longum, de die in diem. Nudius, id eſt, nunc dies tertius, quartus, quintus, & ſic deinceps, autoritate Plauti. Idem dixit, quot diebus, quot Calendis: ſicut dicitur quotannis. Quotidie, id eſt, quota die: alii Cotidie. Idq; propter affinitatem elementorum. Ita olim Lutetiæ Sorbonici ex conſuetudine vernacula, pro Quisquis, quanquam, Kiskis, kankam, pronunciarunt. De antepenultima ambigitur. Martialis libro 10. produxit. Cultus ſindone non cotidiana. Catullus contrà

Conjugis in culpa flagravit quottidiana.

Hic prior, immò Docti nomine honoratur. Ergo huic præ illo major fides.

Diadema, διάδημα, à διαδέω, redimio, revincio: eſt redimiculum ſive faſcia ex panno precioſiſſimo: non corona ex auro & gemmis, ut perperam nonnullis perſuaſum fuit. Teſtantur id autores unanimi conſenſu. Hinc diadematus Apollo apud Plinium. 34. 8.

Diana, quaſi duana, quòd duobus temporibus, & die, & nocte appareat. Nanea, ναναία, ut notat Ben. Arias Montanus, eſt diana: Sic enim appellabatur diana linguâ Perſicâ 2. Maccab. 1. Diana, priùs Jana, vel Tiana. Ioſ. Scalig. Trivia à triplici figura, ait Baſſus Phænomenωn Arati interpres, Alii quòd triviis præeſſet. Ovidius:

Ora vides Hecates in tres vergentia partes;
Servet & in ternas compita ſecta vias.

Hinc Virgilius dixit:

Tergeminamq; Hecaten tria virginis ora Dianæ.

Hecate, ab ἑκατὸν. *Quia centum victimis placaretur: vel centum annos errare faceret inhumatos.* Proſerpina, *quòd humilior quaſi currat & ſerpat. Ioſ. Scaliger in Conject. priùs* Proſerpina, περσεφόνη. *Cicer. de Nat. Deor. Macrob. lib. 1. Sat. cap. 9. C. Rhodigin. libr. 20. cap. 60.*

Diæta, *non* dieta, *à* δίαιτα: *quod à* δαὶς δαιτός. *I. C. Scal. de Inſom.* Τῇ διαίτῃ *dixit* ἀνθρωπομασικῶς, *pro tenui victu. Ductum enim eſt ab eo, quòd ſpiritus tantùm alimento quis contentus eſt.* Ἄειν *namq; ſpirare eſt.* Διαίτη *perſpiratio. Sicut* αἰὼν, *ævum, tractus eſt temporis, quem ſpirando tranſigimus. Et* ἀὴρ, *quem ſpiraremus. Talis victus ratio in principio acutiſſimorum morborum obſervatur, quo tempore nihil damus.*

Diaphragma, διάφραγμα, ἀπὸ τοῦ διαφράττειν, *id eſt, ſecernere aut diſſepire. Eſt princeps ac primarium liberæ* ἀναπνοῆς *organon. Hippocrates, 1.* περὶ γυναικείων *vocat,* διαπνοῦν τῆς κοιλίης, *id eſt,* reſpiratorium *ventris. Veteres Philoſophi ac Poëtæ* diaphragma *dicere conſueverunt* φρένας: *quaſi aliquà ſit prudentiæ particeps aut* τῆς φρενὸς, *mentis ſedes. Atq; Hippocrates ubiq; etiam* φρένας *nominat: ſcilicet ob miram ejus cum cerebro* συμπάθειαν, *& quòd eo inflammato ociùs delirium conſequitur. Primus Plato, ut notat Galenus lib. 5. de locis affect. cap. 3. muſculum hunc* διάφραγμα *appellavit. At Hippocrates* διάφραξιν *in libello* περὶ παρθενίων. *Ariſtoteles vocat*

διάζωμα,

διάζωμα, ὑπόζωμα & περίζωμα. *Quod Latini* cinctum, *aut* cingulum *vertunt. Macrobio eſt* diſſeptum. *Iſidoro libr. 11.* diſſeptum inteſtinum. *Celſo* ſeptum *transverſum.* Septum: *quod velut interjectus paries ventrem medium ab inferiori, & vitalia organa à naturalibus dirimat.* Transverſum, *à ſitu. Nam ab anteriori thoracis parte ad poſteriorem usq; protenditur: & ideo etiam διάφραγμα vocavit Hippocrates, ut notat Andreas Laurentius op. Anat. cap. 4.*

Dico, δείκω: *ſicut* diſco, δάω, δάσκω, *ut* χάω, χάσκω, hiſco, *ait Ioſ. Scaliger. Parens ita cap. 66. de* C. L.L. *Quod Græci δίκην vocant, cauſam nos appellamus. Quare addito vocabulo juris, etiam Græcum ſonum mutuati ſumus, &* judicium *nominavimus. Qua in causâ ſive judicio, propterea quòd orationis uſus maximè viget; Latini poſteà verbũ* dicere *ſumſére ad ſignificandum, quoties loqueremur. A* δίκη, δικᾶν *eſt dicare.* Δίκη *ab Hebræo* צדק, zadak, *id eſt, juſtam habuit cauſam.* Vindicare *à vi.* Vendicare *à* venum: *ut ſit proprium ſibi aliquid facere.* Judicare, *à jure.* Indicare *ab* IN, *quòd hic anget: propriè ad judicia. A dico,* dictum, *eſt* dicto: *& inde* dictito: *ut à factum, facto, factito: à lectum, lecto, lectito: à curſum, curſo, curſito: à ſaltum, ſalto, ſaltito: ab auctum, aucto, auctito. à viſum, viſo, viſito: ab uſum (ſcilicet verbi utor) uſo, uſito: unde modò τὸ uſitatum nobis ſupereſt.* Dicis causâ, *quid ſit eruditi certant. Alii ſuſpicantur,* Dicis *eſſe obliquum à* Dex, *cujus compoſita in uſu ſunt index, vindex, à dico. Sed non quadrat. Vt enim index eſt, qui indicat; ita* Dex, *qui dicat.* Ergò dicis causâ *erit, dicentis*

cantis cauſa vel ejus, qui dicat; quòd contra ſignificationem iſtius phraſeos. Corraſio ICto Dicis gratiâ *eſt, remiſſè & eo tantùm animo, ut officio functi videamur, non ſeriò, non accuratè: ſed perfunctoriè, quantum ſatis ſit ad vitandam reprehēſionem. Rectè itaq; dicis cauſa erit* δίκης ἕνεκα. *Nam & η non ſemel in I apud Latinos migrat. Id eſt,* λόγου χάριν, *verbi gratiâ, conſuetudinis aut moris ergò. Nam* δίκη *quoque ſignificat morem. Cic. Act. 6. in Verr. Vt aliquid illis, quorum argentum fuerat, dicis cauſa daret, id eſt, moris ergò, ad ſpeciem, ſimulatè. Gloſſar. dicis cauſâ,* νόμου χάριν, λόγου χάριν. Dicterium *à dico: quod explicat Cicero ad Cornel. Nep. Noſtri cùm omnia quæ dixiſſemus dicta eſſent, quæ facetè & breviter & acutè locuti eſſemus, ea proprio nomine appellari* dicteria *voluerunt. Aliis dicterium eſt* δεικτήριον, *τήριον eſt Græcorum* καταλήξις.

Didymus, Δίδυμος: *à* δὶς *aut* δύο: *more Græcanico. Malim per* διπλασιν *τοῦ* πρώτου, *ducere ab Hebr.* תָּאַם, taam, *id eſt, didymus ſive geminus fuit, æqualis aut ſimilis extitit.* תְּאוֹמִים, δίδυμοι, *gemelli. Ex eodem fit* Thomas, *& quidem manifeſtiùs priori.* Thomas, Θωμᾶς ὁ λεγόμενος δίδυμος. *Ioh. 20.*

Diligentia, *Cic. 2. de Orat. Quæ ſunt in cura, attentione animi, cogitatione, vigilantiâ, aſſiduitate, labore, complectitur uno verbo* diligentia. *Eſt enim à* diligo. *Idem minorem facit* dilectionem, *majorem* amorem. *In Epiſt. tantum (inquit) acceſſit, ut mihi nunc denique* amare *videar, anteà* dilexiſſe. *Grammatici*

cauſas

cauſas ignorarunt. *Diligere & eligere penè idem ſunt. Efficacior vox* diligere. *Quia includit & judicium eligentis, & actionem ſejungentis electam rem ab aliis. Hoc enim valet illa præpoſitio à Græco* δὶς, *quia quod* bis *fit, ſeparatum fit. Igitur, quia non ſine judicio probarunt amorem veteres ſapientes:* Iccircò electionem *antecedere voluerunt. Propterea inchoatum tantùm amorem indicabat* dilectio: *I. C. Scal. Exerc. 317. ſ. 3.*

Dignus παρὰ τὸ δεικνύειν. *Propterea dixit Satiricus: Quàm pulchrum eſt* digito monſtrari *& dicier, hic eſt. Græci* ἄξιον *vocant. Vnde* ἀξιώματα, *ſententiæ, quæ omnium conſenſu* dignæ *ſunt, ut ſuapte naturâ ſine ullâ probatione veræ credantur. Itaque non benè Cic. 4. Acad. dilatavit: Quidquid enunciatur, inquit, appellatur* ἀξίωμα, *quod eſt quaſi* effatum. *Ab indignus eſt* indignari. *I. C. Scaliger ex. 313.* Indignatio *eſt commotio animi ex indignitate.* Indignitas *eſt factum aut dictum contra rei vel perſonæ meritum.* Ex *eodem Græco* δεικνύειν *eſt* παράδειγμα, *quod aliis* oſtenditur *& demōſtratur: Latinis* exemplum. *Matth. 1.* παραδειγματίζειν, *exemplum ſtatuere, ita tractare aliquem, ut ab omnibꝰ quaſi indice digito monſtretur. Auguſtinus epiſt. 59. vertit,* Exemplare. *Aliis eſt* traducere: *quo paſſim utitur Tertullianus, ut & verbo,* publicare, *in tractatu de Fugâ. Etiam ut dactylus,* δάκτυλος, *quaſi* δείκτυλος, *à* δείκνυμι *dicitur: ita Latinorum ab eodem eſt* Digitus, *ceu præcipuum* τῆς δείξεως *inſtrumentum. Vnde &* indagitare, *verbum pro re ſatis idoneum, hoc eſt, digito oſtendere, vel digitum intendere. Item* Index, *ſecundus à pollice, ab*

indicando

indicando *eſt*. *Iſidorus lib. 11. orig.* Index & ſalutaris *ſeu* demonſtratorius: *quia eo ferè ſalutamus atq; oſtendimus.* Salutaris: *ita & vocatur à Suetonio in Auguſto, & hodieq; Romæ, cùm ſe matronæ ſalutant, indicem ori admovent. Idemq; faciunt in publicis precibus viri, cùm Chriſtum ſalutant.*

Dipſacus, *Afris* Dibſacos, *nomen herbæ. A* δίψα, *ſitis. Ex eo I. C. Scalig. in Poët. Latinè vertit,* Sitiam. *Afferre ſitim traditur. Etiam* Dipſas, διψὰς *ejusdem originis. Genus ſerpentis: ab eo qui læditur, exareſcit ac ſiti perit. Iſidoro eſt* Situla. *Lucanus,* Et torrida *dipſas. Silius:*

Quippe atro rapidas *effervęſcente* veneno
Dipſadas ——

Dioſcorides: lib. 6. Quos dipſas *percuſſit, intolerabilis ardor premit, ſitiq; usq; eò pertinax, ut ſatiari non poſſit, ac ſine ullâ intercapedine excruciet. Et ſi potum affatim attrahant, illicò in eandem ſitim relabantur.*

Diribere. *Verba Lexici* Calep. *ſunt*: Diribere & dirimere, *illud tabellarum, hoc ſuffragiorum video verbum fuiſſe: neutrum autem ſatis fuiſſe manifeſtum. Hæc illud. Neq; invenio aliud.* ὁρισμένον ἔνθα καὶ ἔνθα: *præter conjecturam. Eſſe exoletum* Rabere: *ex eo fectum* Diribere: *A verſo in I: ut in ſapere, deſipere: capere decipere: facere inficere.* Rabere *ab Hebræo* רבב, *aut* רבה. רב *eſt multitudo, turba. Vt ita* diribere, *propriè ſit diſtribuere in vulgum, dividere in multos. Et eo modo Cicero ponit, atq; alii. Item* diribitorium *locus erat, in quo fiebat diſtributio*: diribitores, διανομεῖς.

Diſco

Diſco, *à* δάω, δάσκω, *ut notat Ioſeph. Scaliger. A diſco* diſcipulus, *eâ formâ quâ ſit manipulus. A diſcipulus* diſcipulina *& inde* diſciplina. *Non, quia* diſcitur plena, *ut placet Iſidoro lib. 1. orig. cap. 1.*

DO *antiquum* δῶ: δίδωμι. *Fœcundum eſt & multa de ſe format.* Dido *à* di *&* do, *id eſt, diſtribuo.* Trado, *id eſt, transdo, ſicut* Traluceo, Trajicio, *Lucret.* Trano *Virgil.* Trafero *Cicer.* Trameo *Varr.* Perdo *& antiq.* perduo *à per: cui Græcanicum* πέρδω *rectè convenit.* Credo, *quaſi* cerdo, *id eſt, certum do; aut à* cretum, *id eſt, judicatum à cerno.* Abdo, abdomen. *Quia ſub cute abditum ſit.* Condo, *id eſt, ſimul do. 7. Æneid.*

——— Optato conduntur Thybridos alveô.

Abſcondo, recondo, *id eſt, tego. Vtrunque majus ſimplici.* Abſconsè, *in Gloſſar.* λάθρα: *abſconſum, pro* abſcontum, *quod ex abſconditum.* Condus, ταμίας, *qui* condendis *præeſt cibis: Sicut* promus, *qui* promit. *Plautus in Pſeud. Condus promus procurator peni.* Prodo, *id eſt, vel pro vel ante do,* proditor. Præditus, *ſicut inditus, quaſi* prædatus. *Valla lib. 5. Eleg. cap. 35.* Præditus *ſum bono dicitur: &* præditus *ſum malo. Sicut affectus ſum malo & affectus ſum bono.* Dator, *à datum:* δότωρ, δοτήρ. Dos, doto: δὼς, δωτὸς, *id eſt.* δόμα, *ſeu donum generaliter: alioquin eſt id, quod maritus cum uxore accipit.* Donum, δῶρον. Pandora, πανδώρα. *Heſiodus:*

——— ὅτι πάντες ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
Δῶρον ἐδώρησαν. ———

Antidotum, ἀντίδοτον, *id eſt, contrà datum. Vulgò medica-*

medicamentum malo oppoſitum. A dōno *fit* bōnum κατ᾽ ἀντίστοιχον. *Vel tam commodè à* טוב, *id eſt, bonus. Si retrò legas. I. C. Scal. lib. 3. poët. cap. 96: quemadmodum* δὶς, bis: duonum, donum, bonum. *Sic* duellum bellum. *Heb.* תנה, tanah, dan, *id eſt, donavit. Item* נתן, nathan, *dedit. A quo etiam Græci:* δάνος, δάνεισμα, δανειστής, daniſta: *Item Latinorum* Donum. *Hæc enim origo jure anteponitur alteri. A* bonus, bellus. *Fuit enim* bonulus, bonellus: *poſteà* bellus. *Ab hoc* bellarium, bellaria, *id eſt, res bellæ. Latini* bellariorum *nomine accipiunt, quæ Græci* ὡραῖα *vocant, id eſt, cupedias. Nam* ὡραῖος *bellus & pulcher. Vnde* pulchralia *eadem dixit Cato in ea, quam habuit de fundo oleario: Pulchralibus atq; cupediis: & res bellas pro cupediis.* Bonus *antiquè* benus, *unde* benè. Benignus: *Lambinus ad Horatium libr. 1. od. 17.* Benignus *idem valet quod largus, liberalis, & dicitur propriè de eo, qui* bonis *&* dignis *largiatur: interdum etiam, qui indignis. Aut ſimpliciter* benignus *à* benè, *ut* malignus *à* malè. *GNVS eſt terminatio communis.*

Doceo, δοκέω: *unde* δόγματα, *decreta doctorum Ioſeph. Scalig.* Paradoxum, παράδοξον, *id eſt, quod præter opinionem. Vetus Gloſſarium* παράδοξον *exponit,* Admirabile. *A* δοκέω *fit etiam* δόξα, *id eſt, ſententia, gloria. Matth. 6. verſ. 2:* ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων: *ut* glorificentur *ab hominibus. Vel ut alii vertunt,* magni æſtimentur: *gloriam conſequantur. Qui autem verbo* collaudandi *hîc utuntur, Græco non ſatisfaciunt.* Orthodoxus *eſt qui rectè ſentit, rectæ ſententiæ, ut apud Iſidorũ* Eudoxus, *qui bene ſentit.*

Doda-

Dodanim, *id eſt, Iudices dilecti.* דוד, *id eſt amicus, charus. A quo nomen accepit urbs in Epiro, ad quam oraculum* Dodonæum *frequentatum.*

Dolor, *eſt motus aſper in corpore, à ſenſibus alienus. Cic. 2. Tuſc. Dici voluere à* dolo. (*Græcum eſt* δόλος) *quem, cùm in ſimplicitate tanquam in nutrice virtutum, ſtatuerēt viam ad felicitatem, omnium rerum maximè deteſtarentur: I. C. Scalig. Ex. 299. ſ. 2. Sed hoc paulo videtur perplexius. In ſanctâ linguâ eſt* חול, chol, hol, *doluit. Quod, mirum ſi improbent.* Dedolere *eſt Ovidianum, id eſt, deſinere dolere.* Cordolium, *quando* doles cor, *quod ſedes affectuum. Quidam dici volunt ita, ut* dolium *ſit* δῆιθετον: *ſicuti vinum cruciam, verba ſtridia. Quidam quaſi* condolium *à* condoleo: *poſtea cordolium N mutato in R. Ioſ. Scal. At ita erit* συμπάθεια *&* συναλγοῦντος: *cùm ſecus utantur autores. Scilicet pro* καρδιωγμὸς *ἢ* καρδιαλγία. *Plautus: mihi* cordolium eſt. *Et alibi expreſſè negat, mulieri eſſe* cordolium. *Nam mulier nulla* cordicitus *dolet ex animo. Igitur primum Etymon optimum, à* cor *&* doleo. *A* dolo *fecit Ennius & Nonius* adolabilis, *id eſt, abſq; dolo.* Sedulus, *id eſt, ſe vel ſine dolo. E Plauto percipis Cap. a. 4. ſ. 2. Paraſitus ad herum ita: Quippe quando nihil mihi credis, quod ego dico ſedulò, id eſt, bonâ fide,* ſe dolo. Δόλος, dolus, *non difficulter formatur ab* הֵתֵל, hethel, del, *id eſt, doloſus fuit.*

Dominus *à* domo: *propriè is, qui domui præeſt & familiam gubernat.* Δόμος *ὰ* δέμω, *id eſt, ædifico. Inde* domare *judicio nonnullorum. Rectiùs à* δαμάω; *& inpri-*

& inprimis aſſonat Hebr. דּוֹם, dom, *item* דָּמָה: damah: *utrumq; eſt domuit, compeſcuit.* Indomitus, *non domitus.* Adamas *quaſi indomitus, quia ejus duritia inenarrabilis eſt, & ignium victrix. Pro dominus antiquè uſurpatum fuit* Dubenus, *apud P. Feſtum; niſi locus ſit mendoſus; ſcilicet* dubenus *pro* dubienus, *qui nunc dubius: ſicut* alienus *ab* alio, ſocienus *à* ſocio, *ut quidam ſuſpicantur. In prima lingua eſt* אָדוֹן, adon, *id eſt, Suſtentator, domus aut familiæ, à rad.* אֶדֶן, *id eſt, baſis, fulcrum. Si aliquis inde velit originem* domini *quærere.*

Drachma, *δραχμὴ. Potiùs ab Heb.* דַּרְכְּמוֹן, *quod idem. Conflatum ex* דֶּרֶךְ *&* מָנָה, *quod diſtribuitur viatoribus, ἐφόδιον, viaticum. Eſt etiam nomen ponderis. Cleopatra, δραχμὴ δὲ καὶ ἄλλη ὁμωνύμως καλεῖται αἰγυπτιακὴ, ἥ τις ἐκτὸν μέρος τῆς ἀττικῆς δραχμῆς ἄγουσα ὄβολον α.*

Draco, δράκων: multis, παρὰ τὸ δέρκειν. Quod illud Ovidii firmat. Terrigenasq; feros inſopitumq; draconem. Inſopitum, *id eſt, vigilem, cujus oculi exſomnes. I. Caſ. Scaligero Exer. 183. παρὰ τὸ δρᾶν ἄχος. Quia animal venenatum atque homini infeſtum.*

Iterum Ovidius:

—— Aut avido dabitur fera præda draconi.

Drama, *δρᾶμα, δρᾶν. I. C. Scal. lib. 1. poët. cap. 3. Hoc genus διαλογητικὸν, etiã ab geſtu & actione δραματικὸν appellatum fuit. Δρᾶν enim Doricâ linguâ ſignificat agere. Neq; illud obfuerit, quòd ſedendo partes quædam expediũtur. Nam & à majore parte nominandum*

dum fuit genus hoc dictionis: & in ſeßione quoque actio quadam eſt. Quare hiſtrio, qui eſt imitator, cùm dicatur δρᾶν, *imitativum hoc item genus non ſunt veriti quidam nominare.*

Dromo, *eſt curſor aut miniſter. A* δρέμω *vel* δρέμομαι, δρόμος, *eſt curſus.* Dromas, *& apud Iſidorum,* Dromedarius: *genus camelorum, minoris quidem ſtaturæ, ſed velocioris curſus. A* δρόμος, *id eſt, velocitas. libr. 12. cap. 1. Latinorum* curro *eſt ab Hebræo* קָרָה, karah, *& aliquando* קָרָא, kara, *id eſt, occurrit, cucurrit, obviam factus eſt. Item Græcorum* κύρω, κυρέω. *A* curro *eſt* currus: *ab uſu. A* curro curriculum, *ut à veho vehiculum, à verro verriculum. Item currus,* κατ' ἀντίστοιχον Carrus: *quanquam R geminatum notet etiam illos curruum & carrorum ſtridores ſive impetus.*

Dryades, δρυάδες, *ut &* ἁμαδρυάδες: *à* δρῦς, *quòd quernis umbraculis delectarentur, vel quòd unà cum quercubus & naſci, & mori crederentur. Eadem à voce dicti ſunt* Druidæ: *Quia viſco, & hac arbore, in qua ille naſcitur, nihil habebant ſacratius.* Chamædrys, *id eſt, quercus humilis.* Geſnerus *paulo aliter:* Druidæ, *inquit, dicti à fide, quod eis tanquam ſacerdotibus & ſapientibus* fides *à vulgo haberetur.* Drau/ dron/ *fides eſt Germanis. Inde fœminarum nomina:* Gariodruda, Ariodruda. *Et* Caſpar Waſerus: *Etſi aſſentior iis, qui* Druidas *dictos volunt à* dru/ *vel* drau/ *vel* drou/ *quæ vox Germanis priſcis eſt* fides, *quod videlicet* Druidibus, *tanquam ſacerdotibus ac ſapientibus fides meritò à vulgo haberetur: tamen pu-*

tem atq; adeò credam, dictos etiam eſſe quaſi Druchtenas, *vel* Truthinas, *à* Truthin, *vel* Drychten/ *quod epitheton eſt Servatoris proprium & perpetuum apud vetuſtos Germanos, Otfridum, Notgerum, Vuilleramum, Alfredum & alios: ut eſt à nobiliſs. & eruditiſs.* Frehero *annotatum. Eſt autem* Truhtin *vel* Drychten *idem, quod dominus: quo per excellentiam inſignitur Dominorum Dominus. Hinc* Truhtinliche tage *dies Dominica: &* Druhtines haus *templum Dominicum apud Otfridum frequens: &* Druhtines Scalche *diſcipuli, miniſtri, apoſtoli Domini. Hæc ille.*

Dubitatio *eſt retentio ratiocinationis ex obiice. Icircò dicebat in 3. Transnatur: Philoſoph. in iiſdem hærens verborum veſtigiis; qui* dubitat *vincto ſimilis eſt. In 6. Top. ex aliorum ſententiâ:* ἰσότης τῶν ἐναντίων λογισμῶν *inquit I. C. Scalig. Exer. 312. Cum quibus optimè convenit Græcum* ἀπορία: ἄπορος, ἀπορέω, ἀποροῦμαι: *ab α* στερητικῷ *μορίῳ: &* πείρω *transadigo, tranſeo:* πόρος porus, *id eſt, trãſitus, quâ* tranſit *aliquis.* Pori εἰδικῶς *Iſidoro ſunt ſpiramenta: Aliis meatus cuticulares. Ita* ἔμπορος, ἐμπόριον, Emporium. Aporiari *quoq; ortum: eſt ab* ἀπορεῖν. *Lat.* dubito *non ineptè explanari poteſt, quaſi ſit à* duo *&* ito *ut Græc.* δίστασις, διστάζω, *à* δὶς *&* ἵστημι. *Cùm aliquis in duas, immò diverſas ſæpè ſentẽtias it, animumq; nunc huc nunc dividit illuc: nec ubi figenda ſit ancora, videt: idq; propter* ἰσότητα τῶν λόγων. *Veteres etiam* dubiat *pro* dubitat, *dixêre, notante Feſte, à dubius.*

Duco *à* δεικνύω: δείκτης *ductor. Ab Hebr.* נָגַד; *indicavit, nunciavit. Et ut dux à duco: ita ab iſto thema*

mate Hebræum eſt נָגִיד*, id eſt, dux, princeps.* Feſtus: *cùm pro* puro *ponimus, ex Græco eſt* δοκῶ. Induciæ *ab* inducendo: *quoniam ceſſatio quædam ab armis* inducitur. *Hinc Varro nominat ferias belli. Græci* ἐκεχειρίαν. *Aliis libet à* die *ducere* inducias: *aliis aliunde, ut apud Agell. libr. 1. cap. 25. videre eſt.* Inductio *apud Logicos, cùm ad aliquid probandum plura* ſuperinducuntur. Conducere *propriè eſt* συνάγειν. *Cic. in unum multa ſunt* conducenda. *Lucret. At coria & carnem trahit &* conducit *in unum. Poſtea* conduco *eſt* μισθοῦμαι: *ſubintellectâ mercede.* Conducere *ſervos, id eſt, congregare: ſcilicet precio, quod ducit homines, aut cogit. Item* conducit *eſt idem, quod prodeſt, utile eſt: pariter ut Græco* Συμφέρει. *Vbi iterum quid* ὑπακούεται, Conducit, *nempe commoda, bona, aut aliud. Cicero: rationibus noſtris* Conducere *videtur; ſcilicet utilitates, commoda, vel quid ſimile.*

Durateus. *Lucret:*

Nec clàm Durateus *Trojai Pergama partu*
Inflammaſſet equus. ——

Græcè δουράτεος, *id eſt, ligneus.* δούρατα, *item* δοῦρα, *id eſt, ligna,* δόρυ *lignum, quod à* δέρω, *quaſi* δέρμα ἔχον καὶ πεφυκὸς ἀποδέρεσθαι: *ſeu* ξύλον ἐκδεδαρμένον. *Hinc &* durus: *item addito augmento,* Edurus, *apud Poëtas. Ni velis Hebræos ſuſcipere,* דוֹר, dor, *id eſt, perduravit, duruit, durabilis fuit. Aliud eſt* obthuro, *non* obturo, *ut quidam ſcriptitant. Nam* thuro, θυρῶ, *id eſt, fores, ſive januam claudo. Hebr.* אָטַר, *id eſt, obthuravit, obſtruxit.* Θύρα *enim oſtium eſt, etiam Germanorum imitatione.*

Duplus, *διπλέ@, contractè* διπλȣ̃ς : *παρὰ* τ
δύο πέλειν fit δυοπλό@ καὶ δυπλό@ : aut à δὶ
διπλό@. Diplois, *διπλοῒς, veſtis duplicata.* D
ploma, *δίπλωμα, quidquid duplicatum : ut vas ;*
tem hodie literæ magnatum: quia duplicantur, aut m
joris precii ſunt. Etiam antiquitus in duplici tabel
ſcribi ſolitum, tradunt nonnulli; cùm ſupplices aliqu
à Principibus impetrarint. Dis *autem Latinum eſt*
Διὰ, ut Διανέμειν, diſtribuere: ſed & δὺς ſeparat
nem, ac difficultatem innuit, ut δυςυχία. Niſi ſit po
ùs à δὶς. I.C. Scalig. perſuadet lib. 1. de c. L L. cap. 3
Neq; enim fuére duæ præpoſitiones, ut ſunt arbitr
Grammatici, Di *&* Dis: *ſed* Dis *Græca. Nam* bin
rius numerus *primus eſt, qui dividi poteſt: quod i*
tur bis *facimus, discontinuatâ operâ fit. Iccircò præp*
tio hæc ex uno plura demonſtrat, Divido. *Quoni*
quæ ſecta ſunt, bis *videntur. Item κατ' ἀντίςοιχ*
Bis *eſt ab eodem δὶς, Inde* Binus. *Cic. Epiſt. famil.*
9. 22. Cùm loquimur terni, *nihil flagitii dicimus :*
cùm bini, obſcænum. Nam βινεῖν apud Theocritum
Ariſtophanem coire eſt.

E

Echo, *ἠχώ. Propterea Ovidio eſt reſonabilis.*

Et Perſius.

—— Reparabilis aſſonat Echo.

Horatius: -- Cujus recinet jocoſa Nomen in
go. *Ad quod* Julius Cæſar Scaliger: *Echo interp*
tamur, potiùs dato, quàm accepto indicio ſignifica
Eſt enim vocis imago; quam vocem niſi addideris, n
ſon

ſonat. Hæc ille. Echo igitur imago : ſcilicet vocis : quod ſatis declaratur verbis, Recinit *&* Jocoſa. *Vbi cantus, ibi vox : ſi canis, Echo* recinit : *& quidem* jocoſa, *id eſt, ut jocari videatur, aut ludere. Virgil. 4. Georg. vocisq́ue offenſa reſultat imago. Et Lucretius expreſſè addit, verbum,*

—— Interdum fruſtatur imagine verbi.

Id eſt, repræſentat & quaſi pingit verba emiſſa. Græcis eſt ῥήματος οὐρά : *Sicuti Euodus libr. 4. Anthal. vocat* ἠχὼ μιμόλογον, φωνῆς τρύγα, ῥήματος οὐρήν, *echo imitatricem ſermonis, vocis fecem, verbi* caudam : *quod ultima ſemper repetat, vel ſequatur tanquam appendix. Auſonius adhuc pleniùs :* ——

Aëris & linguæ filia ——

Linguæ : *ab hac enim ſonus aut vox primitus editur.* Aëris ; *quia fit Echo*, ὅταν ἀπὸ τοῦ ἀέρος ἑνὸς γενομένου διὰ τὸ ἀγγεῖον τὸ διορίσαν καὶ κωλῦσαν θρυφθῆναι πάλιν ὁ ἀὴρ ἀπωθῇ ὥσπερ σφαῖρα. Filia, *metaphoricè : quoniam ab aëre & ſono veluti gignitur. Ita Horatius : pinus ſilvæ* filia *nobilis. Et Pindarus :* ἔστιν δ' οὐρανίων ὑδάτων ὀμβρίων, παίδων νεφέλας. *Item Ariſtophani, Ranæ ſunt limi* filiæ, λιμναῖα κρηνῶν τέκνα. *Item Rabbinis, ut Ioſua filio Levi*, Echo *eſt* בת קול, bath kol, *id eſt, filia vocis. Quales formulæ aliâs etiam apud Hebræos uſitatæ. Ita illis* ben ſchemen; *filius olei, eſt locus pinguis.* Ben ſchachar, *filius auroræ, eſt* φωσφόρος, *lucifer, qui manè exoritur.* Ben garni, *filius areæ, eſt frumentum in areâ excuſſum.* Ben Kaſcheth, *filius arcus, eſt* τόξον, *ſive ſagitta. Vt* Beni aſchpah, *filii pharetræ, ſunt jacula & tela.*

Eclipſis,

Eclipſis, ἔκλειψις. *Vulgo eſt lunæ obſcuratio & ſolis. Quanquam hic nunquam amittat lumen ſuum. Qui enim poſſit, omnis lucis & caloris fons? Ne itaq; fiat* κατάχρησις: *pro* eclipſi ſolis, *dicatur;* averſio luminis ſolaris à terrâ aut oculo noſtro. *Avertitur, quia luna intervenit & ſolem & oculum intuentis. Plinius* Eclipſin *latinè vertit*, deliquium. *Satis commodè. Eſt enim Græcum* ἐκ & λείπω. *Vnde quoq; ipſum Latin.* Linquo: *Vt à* λείχω lingo: *à* δασὺς denſus. *N inſeritur: & P mutatur in Q. Quod aliâs crebrò accidit: & dum* equus *fit ab* ἵππος, *autore Ioſ. Scaligero. A* delinquo *aptiſſimâ voce dicunt Latini* delictum. *Malum enim ſive peccatum, nō eſt aliquid, quod* eſt; *haut magis quàm tenebræ aut cæcitas: ſed duntaxat privatio &* deliquium *boni; &* μὴ ὂν, *ut Philoſophi vocant. Auguſtinus bellè, ut ſolet:* Mali cauſa efficiens nulla eſt, ſed deficiens tantùm. *Quia malum eſt non Ens, aut abſentia Entis, ſeu defectus. Ergo ejus non* effectio: *ſed* defectio *eſt.*

ECLOGA *ab* ἐκ & λέγω *I. C. Scalig. lib. 1. P. 4. Cùm quædam (id quod ſapientiſſimo cuiq; evenire ſolet) etiam ſuis autoribus diſplicuiſſent, ex inconditâ turbâ eorum, quæ meditati non eſſent, quæq; ſubito calore excidiſſent, ſelecta quædam concinniora eâ de causâ* ἐκλογὰς *appellare placuit.* Lego, λέγω. *Heb.* לָהַג, lahag, *eſt lectio conſiderata.* לְהַקָה, *id eſt, collectio, congregatio. A rad.* קָהַל, *id eſt, congregavit. Et* לָקַט, *id eſt, legit ſingulatim.* Lego *igitur propriè eſt multa conjungo, colligo: hinc idem etiam, quod ore pronuncio, & ſcripta*

ſcripta profero: quia utrobiq; fit multorum συλλογή. Alligo, *ad lego. Suetonius in Iul. Cæſare: ſenatum ſupplevit, patritios* allegit. Intelligo, *id eſt, intus lego mecum: id eſt, loquor & unum ex alio colligo: quod pertinet ad opus intellectionis. Ita apud Græcos* λόγος *&* ἐνδιάθετος *&* προφορικὸς *dicitur.* Negligo *eſt, ne lectione quidem dignor, aut, ut inquit. I. C. Scalig. in Theoph. de plant. eſt omitto judicio & electione. Negligimus enim quod nolumus curare. Idem c. 34. de L.L.* Intelligo *uſu, non lege factum eſt. Nam* interluo, *&* ſubterlabor, *&* perlitus *&* Superlativum. *At Politianus cùm mavult* Pellego, *videbatur in hoc, ut in cæteris, ſibi non poſſe eſſe princeps literarum, niſi ſolus eſſet: Sed aliunde poterat divinum ingenium ſibi párere gloriam, quàm ex deformatione Latinæ puritatis. Idem c. 29. lib. 1.* E *breve migrat in longum* A: *Legere eſt* Legare; *quoniam ad legendum, id eſt, dicendum mittebantur. Et ab hoc* Legati, *quorum ſcilicet officium eſſet, dicere. Sed videtur Hebraicum melius:* לָאַךְ, laach, lag, *legavit.* Collegæ, collegium *ab eodem dicendi munere, aut ab opibus* legatis *ad unum aliquem finem. Nam* Legare *Tropicè etiam inter alia eſt committere, aſſignare.* Analecta, ἀνάλεκτα, *id eſt, collectanea,* ἀναλέκτης, *collector.* Dialectus, διάλεκτος *propriè ſignificat ſermonem transmiſſum: ſcilicet ad alias vel gentes vel civitates; quarum certa loquendi idiomata.* διὰ *notat transmiſſionem.* Ablegmina *ſunt partes, quæ diis porriciebantur, quæ propterea dicebantur* proſiciæ *&* profecta, *à ſecando, tanquam ſeparata quædam à reliquâ viſceratione. Id enim* ablegere, *imitatione*

one Græcorum, qui dicunt ἀπολέγειν. Ergò ablegmina, ἀπολεγμοί. Ablectæ ædes apud Plautum. Legio, quòd leguntur milites in delectu, Varronis ſententiâ. Formarunt inde ſuum Græci, λεγιών, & Syri, לְגִיוֹן, Legijon. Legumina in variis frugibus: quia leguntur. Plin. lib. 18. cap. 17. Lex nonnullis malè à ligando. Repugnat enim analogia, & quando lex obligare dicitur, metaphorâ id fit, deſumtâ à vimine, aut fune. Rectè à Lego, ut rex à rego. Quia ex plurimis ſeu regulis Lex collecta eſt; quia etiam publicè legebatur. Cicer. 1. de Leg. A deligendo: Nam ut Græci æquitatis: ſic nos delectus vim in lege ponimus. Legitimum paſſivè, id eſt, quod à lege conſtitutum eſt. Analogia, id optimè aſſequitur, quæ Græcè ἀναλογία, Latinè (audendum eſt enim, quoniam hæc primùm à nobis novantur) comparatio, proportióve dici poteſt: ait Cic. de univerſ. Etymologia Cicer. in Top. Notatio, cùm ex vi nominis argumentum elicitur, quam Græci ἐτυμολογίαν vocant, id eſt, verbum ex verbo, veriloquium. ἔτυμος, verus: ἐτεός. Ab εἰμὶ fit ἔτος, ut θετός, à τίθημι: inde ἔτυμος, ut ἔλυμος ab ἔλος. Igitur ἔτυμον eſt ita verum, ut cum τῷ εἶναι rei conſonet. I. C. Scalig. cap. 186. L.L. Etymologiam Græci vocârunt cauſam, unde voces ductæ ſunt: Veriloquium Latinis placuit interpretari: ſed quam frigidè videamus. Nam veritas in oratione eſt, non in verbis privis. Prætereà λόγος in hac voce ſignificat rationem, non autem locutionem, ut vera ratio potiùs dicenda ſit. Quare nos vocis rationem transferre maluimus. Hæc ille. At verò & Græcos & Latinos rectè originationem vocare arbitror Veriloquium.

Digitized by Google

loquium. *Quia per illam veritas ſignificationis, ac proprietatis exponitur, & ratio ita redditur ſignificationis. Quâ tanquam ſymbolo ipſa res vera intellectui noſtro cogitanda offertur. Dein quod ait tantùm in oratione eſſe veritatem, verum non eſt.* Etiam veritas *ſimplex eſt aut ſimplicium terminorum, quæ ſingulis dictionibus exprimitur. Nam veritas eſt adæquatio cum re extra animum locatâ: & veritas eſt quoq; conformatio* Entis *cum ſuo archetypo. Quod non tantùm* Enti *conjuncto: ſed etiam ſimplici convenire palam eſt.* Igitur *Ariſtotelis effatum cap. 4.* Categ. *& hujus ſimiles ſententiæ aliorum intelligantur de primariâ veritatis ratione, quæ manifeſtiùs & principaliter in compoſitione, & diviſione extat.* Sed *quorſum? Ad ſcopum revertar; ne ad ſcopulum impingam. Quanquam hîc, ecce, objicitur, dum* Elogii *perplexitatem aggredior. Vbi ſanè* Eruditiores *σύμψυχοι non ſunt. Alii* Eulogium, *alii* Ellogium, *alii deniq;* Elogium *amplexantur. Recenſebo aliquot ſententias.* Turnebus: *Nullius, inquit* Sueton. *cap. 22. inſpecto elogio. Multis hoc nomen ſuſpecti ſermonis eſt: immò verò peregrinitatis damnatum urbe Quiritium expellitur, quorum ego judicio non accedo: in cauſa eſt, quòd extrita litera C pro* Eclogio *elogium dici animadverti.* Eclogium *autem ab* Ecloge *dicitur: hodieq; ἐκλογεῖον apud* Suidam *reperitur.* Iſaacus Caſaubonus *in* Suet. *docet elogium planè nihil eſſe aliud, quàm ἐλλόγιον, id eſt, titulum, cauſæ brevem explicationem, præfationem.* Joſ. Scalig. *in* Culic. Virg. *Multi putant elogium* Græcum *eſſe.* Ego *verò contrà putem. Quemadmodum plerisq; nominibus Græcis Latini præpoſitio-*

nes ſuas anteponebant: ita etiam elogium ex Græcâ voce & Latinâ præpoſitione conflatum, ut in prologo, & prologio, & antilogio videmus factum, quæ qui merè Græca dixerit, is magnas nugas egerit. Sic etiam propola ex Græco πωλεῖν. Sed præpoſitio Latina, ut Prologus. Producitur enim (And. Terent.) quod non eſſet; ſi Græca. Si enim eſſet προπώλης, id eſt, προξενητὴς. & Pararius Senecæ, ut nõnulli annotant ex Polluce: neq; primam produceret, neq; eam ſignificationem haberet, quam nunc. Dictus enim, quòd primus vendat merces, quas in portu primus anticipat, & ut Perſius ait, primus tollit piper à ſitiente Camelo, ut prior vendat. Quod manifeſtè innuit Lucilius:

Sicuti cùm ficus primus propola recentes
Attulit & precio ingenti dat primitu' paucos.

Nam quo minùs credam doctiſſimo viro, qui cenſet propalam dicendum, facit, quòd ea non eſt ſcriptura Etymologiæ: ſed pravæ librariorum conſuetudinis. Si enim quod unus & alter propola ſcripſerit, verum eſſet, eam rectam eſſe ſcripturam: Quidni & ego quoq; contenderem propula eſſe dicendum, qui in opt. Gloſſario ſcriptum invenerim propula, πωλεύς; Deinde quare multis partibus plures libri habent propola, quàm propala? Quid cauſæ eſt, cur quæ uſitatior ſcriptura, ea ut verior non ſit? Quare ego puto propolam eſſe Græcum cum Latinâ præpoſitione: quæ tamen idem valet, quod Græca πρό. Nam eadem eſt in πρόλογος, quæ in Prologus. Sic Græci Latina vocabula cum Græcâ præpoſitione Latio abſtulerunt, & ſua fecerunt, ut ἐπιλόγιον. Sic Arabes addito ſuo AL pleraq; Græca ad morem ſuum

interpo-

interpolârunt; ut liber Ptolemæi eſt Almageſte. Eſt enim ἡ μεγίστη πραγματεία. Sic Alchymia, χυμεία, & Alchymiſta, χυμιστής. (Rhod. lib. 7. cap. 2. verbo luxato alchymiam dicunt, vel Archymiam, puto quaſi ἀργύρου χυμείαν) Sic Almanac, Calendarium, μανακὸς à luna & menſibus, unde circulus lunaris apud Vitruvium μανακός. Sic Alēbic à Græco ἄμβιξ apud Dioſc. Itaq; ut dixi, eo modo propola: ita & de Elogio. Hæc Scal. Acquieſcimus meritò. Sunt n. acuta. Et quis Polydamas auſit hunc Hectorē? Quia tamen Elogii nomen πολύσημον apparet: ut diſtinguatur, tripliciter ſcribi poſſe conjicimus. Et quidem dum uſitatè eſt commendatio, ἔπαινος, teſtificatio in honorem, (nunquam in vituperationem, ut malè Valla lib. 4. cap. 66. Eleg. cenſuit) rectum erit Eulogium, εὐλόγιον, εὐλογία, id eſt, bene dictum, in laudem, ab εὖ. Quomodo Cicero: Quid ipſa ſepulcrorum monumenta? quid eulogia ſignificant? Seneca: deceßit negotiator, teſtamento omnium bonorum ſuorum reliquit formoſam uxorem heredem, & adjecit eulogium: Quia pudicam comperi. Dein ſumitur pro ſimplici interpretatione, aut ſententiæ expoſitione: & tum Ellogium ſcribatur, ἐλλόγιον, ab ἐν. Cicero in Caton. Solonis quidem ſapientis ellogium eſt, quo ſe negat &c. Id eſt, ſentētia, vel declaratio mentis. Vltimò Eclogium, id eſt electum, ἀναλόγως dicetur, ut horologium, prologium. Græcum eſt ἐκλογεῖον. Igitur ſi utaris Elogium, quo nil uſitatius, omittitur litera; & ſententia fit ſenſus dubii: an eulogium, an ellogium, an eclogium ſit intelligendum. Qui itaque perſpicuitati ſervire cupit, ſervet rationem illam ſcribendi ex originibus Græcis. Quòd verò Elogium atti-

net, quaſi ſit Græcolatinum, dubitet aliquis, & quærat, an ita: & an non melius, ſi Græcum omninò dicatur: ſed literâ apud Latinos neglectâ hactenus, quæ reſtituatur. Modum jam ſignavimus, & cauſam. Nam E Latinum *&* λόγ☉ *feciſſe elogium, vix credibile. Vbi analogia & par exemplum?* Prologium, antilogium *& cætera Græca ſunt. Sicut &* prologus, propola, *integrè tranſumpta:* πρόλογος, προπώλης. *At objicitur quantitas, longa apud Latinos: contrà brevis apud Græcos! ſed facilè rejicitur. Eodem enim modo* Prologus, *à* πρόλογ☉: *quo* Pro *longum à* πρὸ *brevi venit. Quæ enim totius, ea quoq; ratio partium. Et* prologus, propola *& ſimilia ponuntur, ut* reliquiæ, religio, reduco *& multa alia apud Lucretium: conſonâ duplicatâ. Quanquam & aliud eſt quod reſpondeam. Nempe quantitas non ubiq; eadem manet in deductis, ſicut eſt in primigenis. Exempla habes plurima in libro 1. de cauſ. Lat. Ling. Iul. Caſ. Scaligeri. Ita* propino *licet à* προπίνω *fiat, tamen priorem Martialis produxit:*

Hoc quoq; nonnihil eſt, quod *propinabis* in iſtis.
Cœnat, *propinat*, poſcit, negat, innuit ———

Ni malis in primo verſu P geminari, ut dixi: nẽpe proppino, *ut relliquiæ. Et ſic propola, licèt quo ad primam à Lucillio ſit producta: tamen non impedit, quò minùs oriatur à Græco. Nec primæ quantitas usq; adeò urgenda: alioquin idẽ moneri poſset de ultimâ, quæ apud Græcos longa eſt: brevis verò apud Latinos:* προπόλης, *propola.*

Edo, ἔδω: *ſanè eſt* πολύτεχνον. Comedo, *id eſt, ſimul edo.* Exedo, peredo, *apud Comicum.* Mando, μένδω,

μένδω, πένδω : non aliunde, quàm ab ἔδω, etiam Græcis monentibus. Peredia, *Feſtus* : Peredìam *&* Perbibeſiam *Plautus cùm dixit, intelligi voluit cupiditatem edendi & bibendi. Venuſtè (inquit Turnebus lib. & cap. 27.) ut nihil ſuprà,* Peredìam *&* Perbibeſiam, *ut provinciarum nomina commentus eſt ita, ut priùs* Perediæ *nomen referat, & eſcæ tamen comitem continuò potionem attrahat.* Eſtur *apud Ovid. libr. 1. de Pont. pro editur. Ab* eſum *eſt* eſuries. *Catullo* eſuritio : *Varroni* eſurigo. Edax *continuitatem requirit. Edit enim quivis etiam abſtinentiſsimus. At Terentianus Phormio ſeipſum vocat* Edacem. Edeatræ, *id eſt, præfecti epulis* : *ἐδέατρος, apud Perſas προγεύστης. Nunc generaliùs accipitur.* Edera, Hedera : *quia omnia conſumit & quaſi* edit, *quibus adhæſit. H præponitur, ut differat à verbo* Ederam, ederas. Inedia *privationem notat.* Obeſum *ab obedo, id eſt, gracile, ac macilentum, quaſi* ambeſum, *teſte Nonio & Agellio. Καὶ ἀντίφρασιν eſt pingue, craſſum.* Dens, *quaſi edens. Eſt enim inſtrumentum; aut ὀδοὺς, Ionicè ὀδὼν, quaſi ἔδων, quod habent Æoles, ab ἔδω. Aut* Dens *præpoſito D. ab Heb.* שֵׁן, ſchen, ſen, ſend, *κατὰ μεταβολήν. Dens* molaris, *ab officio per metaphoram. Ita & apud Hebræos* טחנה, tachanah, *id eſt, moletrina, mola, ſumitur pro dentibus Eccleſiaſtæ 12. verſ. 4. Ita etiam Græcè* molares (*qui numero decem*) *μύλαι, μύλοι & μυλῖται dicuntur. Vt enim aſpera & inæqualis eorum extremitas : ſic ad cibum atterendum & bene conficiendum idonei ſunt & eo à naturâ dati. Poſteriores duo* molarium *ab Hippocrate libel. περὶ ὀδόντων, dicuntur σωφρονιστῆρες. Ab Avicenna,*

Avicenna, *dentes* ſenſus & intellectus. *Gloſſarium quoq;*: Dens genuinus, σωφρονιστὴρ ὀδὼς. *Nam eo tempore quo* φρονεῖν *incipimus,erumpere illi ſolent: videlicet trigeſimo ætatis anno & quarto ſeptenario. Ariſtoteli vocantur* κραντῆρες, *quòd ætatis perfectæ, vel* τῆς ἀκμῆς *indices perhibeantur.* Tridens *à* tribus dentibus. *Tribuitur Neptuno propter tres orbis partes,ſecundum priſcos,quas ambit Oceanus.* Dentale *eſt pars aratri dentata,à figura Maro*: -- duplici aptantur *dentalia* dorſo. Dentex συνόδων, *nomen piſcis.* Dentiſcalpium,*quo dentes purgantur*. Mordeo *etiam inde apud Iul. C. Scalig. in Theoph. de plant. Quid eſt* mordere? *Docet translatio.* Dens mordet, *ſeparat. Eſt ergò morſus ſeparatio. Vnde & nomen,* μόρον ἔδω, *cùm abſcindimus portionem; neq; totum volumus. Hinc Plauto aul. act. 2. ſc. 2.* mordices *idem ſunt, quod dentes; Sicuti Catullo* nutrices *idem,quod mammæ.* Ador *farris genus*, edor *quondam appellatum, ab* edendo, *inquit Pomp. Feſtus. Veteres enim omnem ex agris proventum vocabant* adoream *vel* adoriam, *ut Gloſſarium habet,id eſt,* εἶδος σίτου: *Et dicimus,* Adorioſus. *Horat. od. 4. lib. 4. Qui primus almâ riſit* adoreâ; *quam vetus interpres laudem bellicam ſignificare ait. Feſtus ita ſubjicit*: adoream *laudem ſive gloriam dicebant: quia glorioſum eum putabant eſſe, qui farris copia abundaret. Cœpta autem eſt* adorea *uſurpari pro laude, poſtquam præmium militibus frumentum erat, partâ victoriâ. Hinc. Plinius libr. 18. cap. 3. Gloriam ipſam(inquit) à farris honore* adoream *appellabant. Et Plautus: qui multâ prædâ atq;* adoreâ *affecit populares.*

res ſuos. Adorioſus, *id eſt, celebris*, ἔνδοξος. *Hinc prius, quàm abeam, ſententiam Ioſ. Scal. in Feſtum de origine* Ador *adjiciam*: Adur *dicebant veteres (ait) quod Græcum eſt* ἄθυρ, *nullâ literâ immutatâ præter θ in d, ut* Θεός, Deus, *Dicitur &* adus, aderis. *Gloſſarium.* Adus, σῖτος. *Ita enim legendum. Poſteà declinatum* adus, adoris: *ut pignus, pigneris, pignoris: tempus, temperis, temporis. Itaq; fit, ut in obliquis ſecunda nunc producatur, nunc corripiatur. A. Gannius vetus Poëta corripit in illo Verſu:*

Illam ſponte ſatos *adoris* ſtraviſſe maniplos.

Item:

Hinc *adoris* dat primitias tibi; ſanguine libat.

Auſonius;

Mox *ador* atque *adoris* de Polline pontificum far.

Producit idem Gannius in illo:

Emicat in nubes nidoribus ardor *adoris.*

Quare doctiſſimus Priſcianus ait, irregulare *hoc nomen eſſe, quod cùm in OR terminetur: tamen obliquos corripit contra aliorum naturam, & cùm neutri ſit generis; tamen in OR deſinit. Vtrumq; falſum. Nam neque cum obliquos producit, eſt neutri generis, ſed maſculini: neque cum neutri eſt generis, in OR terminatur. Quamvis enim Auſonius dixit: Mox ador atque adoris: tamen a*dor *dictum, pro adus; ut* corpor *dicebant in neutro. Sed* adus *in neutro dictum &* ador *in maſculino, ut decus & decor.*

Elaphus, ἔλαφος *ab* אַיָּל, *quod idem. Vbi quidem veſtigia non obſcura confuſionis Babylonicæ deprehendis.*

bendis. Si omnia manſiſſent integra, utiq; non foret confuſio. Homerus vocat ἔλαφον κεραόν, *id eſt, cornutum.*

Elegia, *non quaſi* διλεγία, παρὰ τὸ εὖ λέγειν τοὺς τεθνεῶτας, *ut ridiculè autumant Grammatici: ſed à miſeratione,* ἔλεον λέγειν. *Iccircò* miſerabiles *appellavit* elegos *Horatius.* Ελεὸς *quoq; eſt nocturna avis apud Ariſtotelem, quam nos ululam dicimus. Simplicius quoque etymon* ἒ ἒ λέγειν. *Idem enim* αἶ αἶ *in Ælino. Nam utraq; interjectio frequens omnibus Tragicis. I. C. Scalig. lib. 1. Poët. cap. 50.*

Elementum. *Ariſtot. 2. de Gener. anim. & 2. de part.* ἐξ οἵας δέχεται τροφῆς, ἐκ τοιαύτης ξυνεστάναι καὶ αὐτήν. *Et 1. Polit. iis animantes ali, ex quibus conſiunt.* Πᾶσι γὰρ, ἐξ οὗ γίνεται τροφὴ, τὸ λειπόμενόν ἐστι. *Quæ fuit cauſa, ut Latini putarent ſeſe Etymon* elementi *excogitare potuiſſe, quaſi quod eſſet idem etiam* alimentum. *I. C. Scalig. in Theoph. de plant.* Elephas, ἐλέφας. *Iſidorus lib. 12.* elephantem *Græci à magnitudine corporis vocatum putant, quòd formam montis præferat.* Ἀ λόφος λοφόεις. *Id enim Iſidorus innuit per* eliſio. *Eſt verò animalium maximum: ut Baſilius ait hom. 9. Hexaëm.* μέγα τὸ ζῶον καὶ τῶν χερσαίων τὸ μέγιστον. *Aliis dicitur quaſi* ἐλέβας, *quod per paludes incedat. Aliis ab* ἐλεφαίρω, *id eſt, lædo. Aliis à* λευκὸν, *à candore eboris. Sed omnia illa nihil ſunt. Neq; enim Græcanica vox, ſed exotica eſt; & fortean* Indica. *Sic Ovidio 4. Triſt. 5. indigitatur* Inda bellua. *Et ab Oppiano Halieut. 5.* θὴρ Ινδός. *Iterumq; Ovidius: Sectile deliciis* India *præbet ebur. Iſidorus l. 12. Apud Indos à voce,* barro, *vocatur. Vnde & vox ejus* bar-

ritus

ritus *dicitur: & dentes ejus* ebur: *quaſi à vel è* barro. *Quòd ſi cui ad primam originem volupe ſit vocem (* elephas) *reducere; ſanè Hebræis eſt* פִּיל*, id eſt, elephas, ut notat Sebaſtianus Munſterus. Vbi & τὰ ὀστώδη γράμματα apparent. Elephantis roſtrum dici conſuevit* promuſcis, *vel etiam* proboſcis, *unde illud: Græcè* προβοσκὶς, *à* βόσκω, βόω. *Scilicet ab uſu Cicero & Plinius* manum *vocant: quòd loco manus ſit. Lucretius lib. 5.*

Inde boves Lucas turrito corpore tetros
Anguimanos *belli docuerunt vulnera Pœni*
Sufferre ———

Explicat Iſidorus libr. 12. cap. 2. Roſtrum promuſcis *dicitur, quo ille pabulum ori admovet, & eſt angui ſimilis, vallo munitus eburneo.*

Elias, *id eſt, Deus meus, Iehova.* אֵל, el, *id eſt, Deus. Græcis* ἠλίας, ἥλιος*: vel etiam* ἡλίας, *cujus ductu* Helias *nonnullis ſcribitur. At pro Heb. rectiùs* Elias, ἠλίας. *Ita* Eliab, ἐλίαβ, *Deus meus pater.* Eliam, ἐλίαμ, *Dei populus. 2. Reg. 23.* Eliaſaph, ἐλισάφ, *Deus augens. Num. 1.* Eliel, ἐλιήλ, *Deus meus Deus. 1. Paral. 6.* Eliſa, ἐλισά, *Deus eſt, aut Dei agnus, ſive Deus commodans.* Eliſeus, *Dei ſalus. Græcè* ἐλισαῖος *apud Lucam cap. 4. ſcribitur: at in libris Regum ubique* ἐλισαί. Eliu, ἠλιοῦ, *Deus meus ipſe, 1. Reg. 1.* Eliud, ἐλιοὺδ, *Deus laudis Matth. 1.* Eliſabet, ἐλιζάβετ, *Heb. Exod. 6.* Eliſeba: *in fine eſt ajin, id eſt, juramentum Dei, vel jusjurandum.* נִשְׁבַּע, niſchba, *eſt juravit. Et hæc vera origo. Aliis* Eliſabet *eſt quies Dei, aut requies, quaſi fiat à* שׁבת, ſchabath, *quod eſt, quies, ceſſatio. Vnde verò*

eſt σάββατον, Sabbatum. *Radix eſt* שָׁבַת, *id eſt, ceſſavit, ſabbatum egit, quievit à motu & opere. Hinc* Sabbatum *Græcis dicitur* ἀνάπαυσις: *Theodoreto & Gregorio Nazianzeno* κατάπαυσις. *Per abſciſsionem* Eliſabet, *eſt* Eliſa *apud Virgilium; ex Hebræorum origine: Nomen* Didonis. *Etenim Phœnices erant populi Syriæ, Judæis contermini; quorum præcipuæ urbes fuerunt Tyrus & Sidon. Inde uſus nominum Hebraicorum. Quale etiam* Dido. דִידֹה, *eſt* ὑποκοριστικὸν *nutricũ, ait Ioſ. Scalig. Ejus maſculinum eſt* דָּוִד, David, *id eſt, amabilis, amicus, blandus. Fœmininum* דּוֹדָה, *id eſt, amica, cognata. Radix eſt* הוֹד, dod, *id eſt, amicus, dilectus.*

Elyſium, ἠλύσιον. *De eo multa apud Ethnicos: ſed aliunde tranſumta. Quis abnuet famam Paradiſi, horti illius divini, etiam ad exteros veniſſe? Quidam etiam venerunt ipſi; nec parum ſapientiæ in felicibus his oris acceperunt. Plato Ægyptum luſtravit: & hinc, quidquid de Elyſio, in Phædone. Vocat* γῆν καθαρὰν. *Homerus* πεδίον. *Odyſ.* Δ: ἀλλά σ' ἐς ἠλύσιον πεδίον, καὶ πείρατα γαίης Ἀθάνατοι πέμψουσιν -- *Attribuit diis, ut transferant homines in Elyſium. Virgilius copiosè nominat* locos lætos, amœna vireta fortunatorum nemorum, lucos opacos, prata recentia rivis, convalles virentes. *Vt ita Elyſium Ethnicorum nil fuerit aliud, quàm Paradiſus: ſed ſub umbrâ aliquâ, aut nebulâ. Proclus apertè:* μακάρων δὲ νήσους εἰπὼν (*ſcilicet Heſiodus*) παράδεισον αἰνίττεται. ἤγουν τὸ ἠλύσιον πεδίον παρ' αὐτοῖς λεγόμενον παρὰ τὸ ἀλύτα τηρεῖν σώματα, ἢ παρὰ τὴν λύσιν τῶν κακῶν.

Etymon

Etymon amplectitur Servius, & juxtà alii. Nec profectò aſpernabile. Sed quia res ab Hebræis, non etiam dictio? Fortean pauci repugnabunt: quomodo autem ſit, nemo facilè effabitur. Et ſi corruptã dices ex אֵל אֶשֶׁל, *nonnihil dices, id eſt, Dei hortus aut nemus. Aut ſi ab* E-den *facies, parum quoq; efficies. Vix uni & alteri perſuadebis; quibus cognita literarum converſio ex unâ linguâ in alteram: & præcipuè* τοῦ *D. in L.*

Emolumentum *non modò ſignificare quæſtum, aut aliud, quod conducat: ſed etiam, quod operoſum eſt, & magnum ſtudium requirit, docet exemplis Varronis & Cæſaris P. Victor. lib. 22. cap. 10. Idq; ideò, quia à* mole. *Aliis, quaſi* emolimentum, *ab* emolo; *& ideo ſecundam corripuit Iuvenalis. A* mole *eſt* amolior, amuletum, *quod corpori alicujus alligatum noxam amoliatur ſeu depellat.* Moles (*inquit I. C. Scaliger in Theoph. de plant.*) *deducitur à* molâ *farinariâ, quæ nunquam puſilla eſt. In acu enim nulla* moles. *Reſipit ortum* moleſtus, *quod primam corripit. Aut fortè* moles *à* μῶλος: *ut ſit vox militaris. Virg. tantæ* molis *erat, &c.* Mola, μύλη, molitrina, *ut* meditrina *à medeor.* Mulus *à* μύλη, μύλος *apud Iſidorum: quòd jugo piſtorum ſubactus, tardas* molendo *ducat in girum molas, libr. 12.* Molucrum, *autore Feſto, nòn ſolùm quo molæ vertuntur, dicitur id, quod Græci* μύλακρον *appellant: ſed etiam tumor ventris, qui virginibus quoq; ſolet evenire, cujus meminit Afranius in virgine.* Immolare *à mola, id eſt, farre molito vel ſale hoſtiam ſacrificare,* Feſtus. Μύλη *&* μῶλος *ab* עָמַל, amal, mol, *id eſt, laboravit cum moleſtia, molitus eſt.*

Digitized by Google

Encænia, *poſſis Latinè* Renovalia. *ἐγκαίνια à καινός, id eſt, novus. Suidæ feſtum eſt, in quo aliquid innovatur.* Καινὸς *à* חָנַךְ, *initiavit, innovavit.*

Encomium, *ἐγκώμιον: ἐν ταῖς κώμαις tribulibus audientibus, cùm laudes alicujus ita recenſebantur, ut longiuſculè procederet oratio. Quintilianus lib. 5. cap. 1. Rhodig. lib. 7. cap. 5.*

Epænus, *ἔπαινος. Jul. C. Scal. poët. lib. 3. cap. 110. Eſt αἶνος idem quod μῦθος.* Μῦθος *idem, quod dictum, aut ſermo. Nam poſtea utriusq; ſignificatio ad fabellatum anguſtias redacta eſt. Ergo cùm de re quapiam αἶνος eſſet propoſitus: auditorum conſenſus expreſſus oratione ἔπαινος appellabatur: quaſi prioris additamentum. Nullum enim pulchrius auctarium orationis, quàm comprobatio dictorum. Inde tractum eſt, ut hoc teſtimonium vel bonæ rei, vel bene cujuspiam facti dictive ἔπαινος vocaretur.*

Entelechia, *ἐντελέχεια. Hujus vocis ſignificatum & originem multi ſtudioſè indagarunt,*

—— Leporem venator ut alta
In nive ſectatur ——

Et Hermolaus Barbarus, qui Latinè, veriùs barbarè, perfectihabiam *&* perfectihabentiam *vertit, ex dæmone, ope λεκανομαντείας, cognôſſe tentavit, quid ſub hâc umbrâ Ariſtoteles abſcondat. Nos è Scaligero, qui dæmonium hominis erat, & miraculum naturæ, facilè τὸ ἴδιον diſcimus. Cùm igitur formam,* inquit, *dixeris: intelliges immaterialitatem, ſimplicitatem, poteſtatem, perfectionem, informationem. Hoc enim eſt ἐν: quod innuit maximus Poëtarum;*

— Totosq;

——— Totosq; infuſa per artus.

Hoc eſt τέλος: quia eſt ultima forma ſub cœleſtibus & princeps inferiorum, finis ac perfectio. Hoc eſt ἔχειν: quia habet materiam; neq; ſolùm habet, ſed etiam continet, ut ſit unum. Neq; ſolùm continet: ſed etiam regit. Hoc enim eſt ἔχειν in 5. Metaph. & in Cratylo. Ex 307. *ſect. 12, 39. Quidam Ciceronis præſidio exarant per δ, ἐνδελέχεια: ſed miſerè falluntur & fallunt. Eſt enim vox Ariſtotelica & nova ἐντελέχεια ipſius Ciceronis confeſſione. Igitur aliam hanc oportet eſſe ab iſtâ alterâ, quæ vetus & vulgaris. Dum verò Cicero interpretatur, quaſi quandam continuatam motionem, & perennem 1. Tuſc. mentem Philoſophi aſſecutus non eſt, aut ſi aſſecutus, ſecùs expoſuit. Neq; enim anima eſt motio aut agitatio: hæc quippe eſt accidens: illa ſubſtantia & pars compoſiti & potior & perfectio & finis. Neq; ἐνδελέχεια eſt agitatio: ſed continuatio motus, παρὰ τὸ ἐν καὶ δεῖν καὶ ἐλᾶν τὸ ἐχόμενον.*

Eo, ire: *ab antiquo* ἔω: *pro quo nunc* εἶμι. *Ab* itum *eſt* iter, iteris: *poſt* itiner *per* αὔξησιν, itineris, itinerarium. Iterum *ab itere, quod repetebant paſtores, antiquiſſimi ὀνοματοποιοί.* Obiter *ab* ob *&* iter: *ἐν παρόδῳ ſicut* ob viam. Ilicet, ire licet, *ut ſcilicet, ſcire licet. Ioſ. Scalig. in conject.* Extremplò *verbum eſt ſacrorum: ſicut* ilicet *judiciorum. Vt enim hoc dimiſſo Senatu: ſic illud, ſacrificio patrato à præcone pronunciabatur; quo ſignificabatur, ut exirent* è templo. *Quod quia citò fiebat, inde pro* citò *&* properè *ſumi cœptum eſt.* Inire, initus, initium. Exire, exitus, exitium, exitiale. Subire: ſubitum, *quod ſubit*: Ambire *pro*

 circum-

circumire ἀμφὶ. Ambitio *proprie* περιδρομή. *Gloſſar.* ambit περιέρχεται: ambitus περίοδος, περιδρομή. *Deinde eſt petentium Magiſtratum, vel aliud hodie officium. Prudentius periſteph. pro eadem poſuit* ambitum.

Quid ille fervens ambitu,
Sitiq́; honoris æſtuans.

*Ita enim,*ambitu,*legit MS palatinum: non* ambitum, *ut mendoſè alia.* Tranſeo, tranſitum: *& hinc* tranſtum, *unde* tranſtrum: *ut à clauſum* clauſtrum: *à flutum* fluſtrum: *à frio* fruſtrum: *à cado*, caſum, caſtrum; *ut hoc non diu durans aut ſtabile domicilium vel ædificium notet.* Perire, peritum, periculum, κίνδυνος. *Interdum eſt* perire, deperire *quod efflictim, ac perditè amare, ut pereas, niſi potiaris. Ita Plautus pro eodem habet* demori. Comire *quaſi* cumire *à cum, id eſt, ſimul. Eſt hoc integrum.* Comes *inde, qui ſimul it*: comitium, comitialis. Comites, *titulus dignitatis à comitatu.* Coire *eliſo M*: *ut* circuitus, *quaſi* circumitus. Coetus *&* coitus *idem ſunt, id eſt,* σύνοδος, συναγωγή. *Illud enim quodammodo contractum. Terent. prima* coitio *acerrima. Verbum generale.*

Virgilius. Inter ſe coiiſſe viros. ——

Iul. C. Scaliger in Theoph. de plant. συνδρομὴν *veteres medici appellârunt* coitionem *cauſarum ad morbos conſtituendos, id eſt, concurſus.* Ξυῤῥοὴ, *id eſt, confluxus.* Σύμβασις *Thucydidi compoſitio pactorum inter duos exercitus. Paulus Ictus* conventionem *maluit. Quam materiarum conſtitutionem, atq́; conflationem Lucre-*

tius

Digitized by Google

tius cœtum *dixit à* coëundo. Civis *quaſi* Coivis à coëundo. Civitas *à civium conjunctione. Cicer. lib.1. de repub.* Conjunctionem *tectorum, opidum, vel urbem appellârunt delubris diſtinctam, ſpatiisq́ communibus. Omnis ergò populus, quòd* cœtus *multitudinis, qualem expoſui,* civitas *eſt.* Seditio, *quando in diverſas partes* abitur: *hoc enim* SE. *Germanis à* ſtare, Auffſtandt. *Cic. 6. de Repub. ea diſſenſio civium, quòd ſeorſum eunt alii ad alios*, Seditio *dicitur.* Abies, *ut Græcorum ἐλάτη ab ἐλᾷν, ita dicitur Lat: ab* eundo: *quia in altum* abeat, *præ aliis.* Nequeo *à* neq; *&* eo. *Ita enim veteres uſi, notante Feſto, nosq́ non ferè aliter.* Præire, prætor, *quaſi* præitor: *Cicer. 3. de Leg. regio imperio duo ſunto, iiq́* præeundo, *judicando, conſulendo,* prætores, *judices, Conſules appellantor. Quod etiam Varro, etiam Imp. Iuſtinianus Novell. 24. & alii probant.* Combito *eſt unà vel juxtà eo:* Imbito, *eſt ineo*: præbito *eſt praeeo, prævenio*: rebito, *pro redeo.* Perbito *pro pereo. Compoſita è ſimplici* betere: *I. Scaliger conject. & in Feſtum*: Bætere *ſeu* betere *&* bitire *veteres dixiſſe ait. Inde* Bitienſes *qui aſſiduè peregrinantur.* Superbire *à* ſuper ire. *Apud Lucr. integrè*

——— Docuit ſuperire lacûnas.

Vt ita quandam præ aliis eminentiam inferat: ſicut ejus oppoſitum ſubmiſſionem notat, ſive depreſſionem. Humilis *enim ab* humo. *Terrâ nihil inferius. Aliis etiam benè* ſuperbus, *ab ὑπέρϐιος. Quomodo illud Plauti a. 1. ſ. 1. Amph. intelligendum ſit, quæritur à philologis:* Faciam ego hodiè te ſuperbum, ni hinc abis. Superbi *ex notatione nominis, nihil aliud ſunt, quàm in ſuperio-*

Digitized by Google

ſuperiore loco. Ita ſublimes in equo, aut curru, aut qui à ſervis portantur, hoc nomine vocari poſſunt. Item qui plagis ita ſunt contuſi, ut pedibus ambulare nequeant, auferantur ſublimes neceſſe eſt, atq; hac ratione ſuperbi appellantur. Gruterus *de divite accipit, qui pedibus ſuis non ambulet. At ſequentia ſatis abundè noſtram ſententiam priorem ſtabiliunt; quanquam ludat ambiguitate vocis.* ME. *Faciam te* ſuperbum. *So. Quonam modo?* ME. *Auferere, non abibis: ſi ego fuſtem ſumſero. Id eſt, in ſublimi, ὑπὲρ, ſuper, vel fuſtigatus vel mortuus, ut Non. explicat. Simile eſt illud Plutarchi περὶ παίδ: ἀγωγ: μετέωρον αὐτὸν ἀράμενοι, τὴν ταχίστην ἐξοίσομεν, ſublimem (aut* ſuperbum*) ipſum tollentes, celerrimè efferemus.*

Epar, ἧπαρ: παρὰ τὸ ἐπαρδεύειν ὅλῳ τῷ σώματι αἷμα. *Rectiùs ab Hebr.* פֶּרֶר, *quod idem, adeoq; præcipua viſcera ſignificat. Item* כָּבֵר, *eſt Epar.*

Epha *eſt genus menſuræ aridorum continentis X Gomer,* אֵיפָה. *A Radice* אִיף: *quæ verbaliter nuſpiam.*

Ephemeron *ab ἡμέρα, id eſt, ſpatio diurno durans. Vulgò nomen animalculi, (ut & plantæ Colchici,) cujus vita non excedit diem, ἐφήμερον.* Ephimeris, *ἐφημερὶς, id eſt,* diarium, *ſeu ſcriptum, quod geſta in unoquoq; die aut notatu digna quotidie contineat. Ioſ. Scaliger.* Ephemerides *&* Calendarium *etiam vocari nemo ignorat exemplo* Calendarii *fœneratorum: Sic etiam* Calendarium *&* Ephemerides *hodie vulgò pro tabulis feſtorum, aut Lunaribus aſtrologorum. Vnde ea* Manaca *aliquando dicta oſtendimus articulo arabico &*

to & voce Græcâ, quam tamen Latini inflexione ſuam fecerunt. Μηνιακός, maniacus, *ſeu* manacus. *At illa vox* Almanac, *quamvis Arabes ſuam uſu fecerunt: tamen non hodie atque heri eum agnoverunt: ſed diu eſt, poſtquam hoc factum, teſte* Porphyrio.

Epibda, ἐπίβδα. *Dici advertimus* ἐπίβδας *dies, qui feſtum inſequuntur, quos etiamnunc* μεθεόρτους *nuncupant, tanquam* Epibades *vocentur* ἀπὸ τοῦ ἐπιβάζεσθαι ταῖς ἑορταῖς. *Aliis arridet* epibdas *dici, velut* ἐπὶ δαίτι, *per literæ B abundantiam, velut* Sibdam *pronunciamus, quæ* Sida *eſt.*

Epicedium, *quod dicebatur in exequiis, cùm juſta perſolverentur.* Κήδεσθαι *enim fuit curare inferias, ait Iul. Scaliger.* Κῆδος *cura, ſolicitudo, item mœror.* Epitaphium, ἀ τάφος, *quod ad tumulum recitaretur.* θάπτω τάφος: *quod duxerim ab Hebr.* תָּפָה, tafah. *Nemo facile repudiat, niſi* νόον ἀποφώλιος: *& qui neſcit, quàm ſepulcra etiam veterum, mirè ſignata fuerint, aut ornata,* ἐπιγραφῇ, *lapide, ſtatuâ, aliis. Quod neque vox monumenti diſſimulat.*

Epilepſia, ἐπιληψία, *ut quâ omnia membra capiuntur & corripiuntur. Dicta etiam* morbus ſacer. *Nam priſcæ religionis antiſtites, ut prætextu aliquo religionis diteſcerent, deos fingebant excruciare homines morbis: & nominatim* epilepſiâ, *ut quæ ſubitanea, occulta, nec niſi à manu alicujus numinis. Inde præ aliis* ſacer morbus *audiit. Hippocrates in lib. de ſacro morbo & de virgin. morbo. Galenus lib. prognoſt. Sic etiam* os ſacrum, ἱερὸν ὀστέον *dicitur: quoniam primùm infante concepto naſcitur; ideoq́ &* hoſtia, *id primùm à gen-*

tilibus dabatur diis. Menander, οἱ δὲ τὴν ὀσφὺν ἄκραν θύσαντες. Andreas Laurentius : *os ſacrum , Græci* ὀστοῦν ἱερὸν *dicunt , non quòd* ſacri *& arcani quippiam in ſe contineat , ut voluerunt quidam : ſed ob magnitudinem. Eſt enim omnium totius ſpinæ oßium maximum. Sic Homerus piſces magnos,* ſacros *vocat : & Hippocrates eâ ratione* os ſacrum , *vertebram magnam appellavit. ſ. 4. lib. 2. Epid.* Πλατὺ *etiam, id eſt , latum os dicitur : aliàs* ὑποσπόνδυλον, *quaſi* ſubvertebrum. *Hæc ille. opt. Anat. quaſi ſub finem cap. 16.*

Epops, ἔποψ, *ideſt, upupa. Faciunt* παρὰ τὴν ὄψιν. *Rectiùs verò ab* ὄψ ὀπὸς, *id eſt. oculus, vultus. Ita* Æthiops, *Lucretio* Æthiopus, *q.* αἰθόμενος τὴν ὦπα, *h.e.* κεκαυμένος. *Theoc.* ἡλιόκαυστος, *à Sole ambuſtus. Cointo Æthiops eſt* μελανόχροος. *Mãtuano* uſtus. *Pontano* niger. *Item Æthiops Hebræis eſt* Chuſi, *id eſt, niger.* Tibullus : *Illi ſint comites* fuſci, *quos India torret. Ab* ὦψ *eſt* ἑλίκωψ , Helicops, *cui oculi volubiles & emißitii.* Myops, μύωψ, *hoc eſt,* μύων ὦπας, *claudens oculos.* μυωπία *eſt vitium illud oculorum. E Græco eſt Latinum* Mops , Mopſus , μυωπός. ὦψ *& deinde* ὄψ *faciunt Grammatici ab* ὄπτομαι.

Equidem, ego quidem. *Ita apud Virg. ubiq; autorem caſtißimum, primæ perſonæ in ſingulari junctum reperitur , ut Servius notat , & Linacer lib. 5. de Emen. ſtruct. Lat. Exempla quæ contrà ex aliis afferunt, facilè ſolvuntur.* Ego , ἐγώ. *Doricè* ἐγών, ἐγώνη, ἐγώνγα. *Sic* Tu σύ : *æolicè & doricè* τύ τύνη. אַתָּה : *Iul. Caſ. Scaliger cap. 43. L. L. I geminata, & in ſeipſam concreta , ſyllabam poteſt producere correptam. Vt in 10. Sat. Iuven.*

Eloquio

Eloquio ſed uterq; perit orator. ———
Eſſe enim debuit, periit. *Diviſa contrà paſſa eſt moræ diviſionem*: Mihi *pro* M I: *& interpoſito alio elemento*, τοὶ, Tibi: *οἱ* Sibi. TI *enim &* SI *olim fuerant. Cujus rei argumento ſunt alii caſus*, MIS, TIS, TE, SE. *Et cap.51. Quemadmodum ex unâ literâ duæ fiunt*, Mihi, *ex eo, quod erat* MI, Moì: *Ita evenit quoq; ſyllabis* *aquai*, *aquai*. cui, cui. Τῷ Ego *plurale formatur* Noſter, noſtras. *De quo ſcitu jucunda quædam conſigno ex cap.130. I.C. Scaliger. de L.L. cauſ. Veteres aruſpices atque augures cùm terram dividerent auſpiciorum causâ, ſic inſtituêre: Agrum omnem eſſe aut Romanum, aut Gabinum, aut peregrinum, aut hoſticum, aut incertum. Idcircò* Amatam *doctiſſ. omnium Virgilius fecit judicare Turnum externum, quia Latini agri non eſſet; & Cæſar, qui id non ignoraret, Gallias diviſit in partes tres: exemtâ ex eâ partitione provinciâ, proptereà quòd continebatur agro peregrino tunc: Gallia autem tres, hoſtico. Id eâ cauſâ fecit, quia eadem eſſent auſpicia in peregrino, & Gabino, quæ etiam in Romano. Ergo iidem augures agrum, qui nondum eſſet diſpectus, quibus auſpiciis deſignaretur*, Incertum *vocârunt: ubi liqueret Romanum eſſe, non ſatis habuerunt ſic dicere*, Noſter eſt. *Nam multi agri pacati peregrini ita ab ipſis poterant appellari, cùm eorum eſſet populus potitus. Itaq; excogitârunt vocem à voce, quo coarctarent ſignificationem ad regiones: quæ fuit cauſa, ut eſſet analogia terminationis communis cum nominib. regionum: Sarſinatis à Sarſino: ſic* Noſtratis *à Noſter, & per exemtionem duorum elementorum*, Noſtras. *Neq; ſine ratione à plurali duxêre:*

duxére; quoniam de civibus dicitur, & ad cives refertur.

Eteſiæ, *Græcis vocantur* ἐτήσιαι παρὰ τὸ ἔτος, *id eſt, venti annui vel anniverſarii ſecũdum* Ciceronem.

Ethicum, ἠθικὸν *Græci vocant ad naturam & ad mores, & omnem vitæ conſuetudinem accõmmodatum.* Cicer. *in* Orat. ἦθος *ab* עוֹת, oth, *id eſt, inſtruxit aliquem moribus.*

Erebus, ἔρεβος: *ab* ἔρα, *quaſi in terra ſit, & ſic Hebræam ſapit. Aut ab* עֶרֶב, eref, ereb. *potius, quod eſt veſpera, tempus, quo tenebræ quaſi admiſcentur. Nam &* ἔρεβος *ſignificat caliginem.* Ἐρεμνὸν, ἐρεβεννὸν, *id eſt, tenebroſum. Heſiod* Ἐγείνατο νὺξ ἐρεβεννή.

Eris, ἔρις, ἐρίζειν *deſcendit ab Hebræo* אֲרֶשֶׁת, *id eſt contentio. Radix inuſitata* אָרַשׁ, araſch, *id eſt, contendit, rixatus eſt. Ita quoq; δεινὸς, à* דִּין, din, *contendit verbis in judicio, vindicavit.*

Erro, ἔῤῥω, *id eſt, hinc inde vagor, cum difficultate eo. Agell. lib. 16. cap. 12. Virgil.*

Ille meas errare boves ———

Errare, *id eſt, paſci, inquit Servius: at non ita. Propriè eſt vagari: ut, antè* pererratis *amborum finibus.* -- *Et ſubinnuit poëta libertatem, & immunitatem, ab Auguſto conceſſam, quâ etiam bobus liceat hinc inde diſcurrere in paſcuis, ſine præſcriptione aut noxâ.*

Eructo. *I. C. Scalig. lib. 1. de c. L. L. 26. Puto eructo fuiſſe ſimplex, non compoſitum. Eſt verò frequentativum: à primori* Erugo, *quod eſt apud Feſtum,* ἐρεύγω. *Poſtea per ablationem* Rugo, ructo, ructus. *Niſi*

potior

potior ſit Hebræa ירק, jarak, arak, *eructavit, excreavit. Item* רחש. Ἐρεύγω *&* ῥεύγω *eſt idem, quod evomo*, vomo: *itidem natione Græcum, ab* ἐμῶ. *Vnde* Vomer *ex Varrone. Quippe terram* vomit, *id eſt, eruit.* Vomica, *quæ tumet & vomit ſaniem.*

Ervum *à Græcis, ait Feſtus, qui illud* ὄροβον. Ervilia ὀρόβινον. *Sicut etiam* Eryngium, ἠρύγγιον, ἠρυγγίον; *apud probatiſſimos autores.*

Eryſipelas, *Græcè* ἐρυσιπέλας: *omnibus, quantum ſcio, à* πέλας, *id eſt, propè. Sed in priori parte minùs conveniunt. Galenus lib. 2. Meth. therapeut: nomen id ab ipſius rei naturâ quaſi inditum ſcribit: ut & gangrænæ, phlegmonæ, & quibusdam aliis. Eſtq; ab* ἐρυθρὸν, *pro quo veteres* ἔρυσον *dicebant, quaſi* ἐρυθροπέλας. *Alii verò* ἀπὸ τῆς ἐρυσίβης. *Sed eodem redit. Quando* ἐρυσίβη *&* ἐρυθρόν *(unde* ἐρυθραῖος, erythræum) *veniant ambo ab* ἔρευθος, *id eſt, rubor. Atq;* eryſipelas *ita dicitur à calore* rubro, *cui tamen aliquid* ξανθότερον *admiſtum ſit. Vnde & à ſanguine fervente propter bilis aliquam partem, oriri putant. Vel ut alii invertunt, materia eryſipelatis eſt* ῥεῦμα χολῶδες, οὐκ ἀκριβὲς, ἀλλὰ τῷ αἵματι συμμιγές. *Vocis tamẽ origo & ejus ratio certa eſt: ſonatq; verbatim* eryſipelas, *quaſi* rubor partis propinquæ.

Eudiæon, εὐδίαιον: *Feſtus, lineum filum, quod medici extremo in clyſterio relinquunt. Aliis* εὐδίαιος, *paxillus ſeu clavus ligneus ſub carina in foramine quodam fixus, quo exemto defluit aqua in ſentina collecta. Suidæ eſt feneſtra in navi, è qua ſentina egeritur. Heſychius*

chius Εὐδίαιον *à nonnullis vocari dicit Metaphyſ. mulie-riu pudendum. Ad eo Romani* Eugium *dixére.*

Eunuchus, Εὐνοῦχος, *ab* εὐνὴ *&* ἔχειν. Εὐνὴ *ab* εὕδω *Græcis: ſed tam promtè ab Heb.* נוח*, quievit, cubuit. I. C. Scalig. Ex. 277. ſ. 4.* Eunuchus *eſt nomen, quaſi pallium, quo tegatur injuria naturæ facta. Significat enim tanquam ſi dicam,* Lecticuſtodem, *propterea quòd ad mulierum obſervandam pudicitiam adhibebantur.* Παρὰ τὸ εὐνὴν ἔχειν. *Acutiùs ex antiquâ eruditione. Veneream amentia à priſcis appellatam, Ariſtophanis id verſu comprobatur.* Ὕπνου δ᾽ ἀπέχεσθαι καὶ τῶν ἀνοήτων πάντων. *A quibus cùm putarent* Eunuchos *abſtinere, contrariis vocibus compoſitis fecére nomen:* εὖ νοῦν ἔχειν. *Hæc ille. Quæ ut acutiùs dicta non inficiamur, ita magis ex analogiâ & meliꝰ* εὐνοῦχος, *ab* εὐνὴ *&* ἔχειν: *ut* ἀσπιδοῦχος, κηροῦχος, κλειδοῦχος, πολιοῦχος, ῥαβδοῦχος *& plura alia. Eſtq;* εὐνοῦχος *principe ſignificatu cubiculi, vel lecti cuſtos, cubiculum ſervans. Gloſſæ veterum,* εὐνοῦχος, cubicularius. *Atq; ita ſcribit Athenæus lib. 12. Dipnoſ: Andramyten Lydorum regem primum* fœminis eunuchis, *hoc eſt, cubiculariis uſum fuiſſe. Poſtea ubi cubicularii malæ fidei eſſe cœperunt, ut fœminarum caſtitas integriùs conſervaretur;* exſecti, *vel ut Arnobius vocat,* exmares *ad illud officium ſunt admoti. Et inde demum* Eunuchus *eſt ſpado, caſtratus,* ἐκτομίας; *non per ſe ac propriè.*

Euphrates, Phrath. *Ex ignorantiâ linguæ ſanctæ trahitur* ἀπὸ τοῦ εὐφραίνειν, *à lætificando. Hebræum eſt* פְּרָת. *Quia ſuaviter irrigat terram, ut magna copia*

fructuum

fructuum frugumq; inde proveniat. Hodie ab accolis Aphorat *dicitur; quibusdam in locis* Frataha, *& in regione Coraſa* Euphran. *Sic itidem* Piſon, *fluvius Paradiſi Hebræis* פישון: *à* פוש*, dilatatus eſt, excrevit.*

Euripus, εὔριπος: *ab* εὖ *&* ῥιπίζω. *Mediam quotusquisq; non corripit? Non debebant. Ecce Ovidium 1. de Pont. El. 9.*

Stagna quoq; Euripi *virgineusq; liquor.*

Europa *à latitudine: ex voce Græca* εὐρεῖα, *id eſt, lata, &* ὤψ, *facies: quaſi dilatatio, conveniens ſcilicet appellationi autoris ſui Iapheti, qui cum poſteris ſuis divinâ gratiâ longè lateq; ad occidentem, & ſeptentrionem dominaturus erat.*

Eurus, εὖρος: ἀπὸ τοῦ εὖ καὶ ῥεῖν: *aut ab* ἕω καὶ ῥέω. *Agell. l. 2. cap. 22. Rectiùs ab* ἠὼς, *vel* ἕως, *&* ῥεῖν.

Statius.

Quâ latus eoos *Ephyres ſe vertit ad* Euros.

Ovidius. Eurus ad auroram ——

Mantuanus.

Non *oriens Eurus*, potuit ſpirare ——

Eos, ἠὼς, *quaſi* αὔως *ab* αὔω: *ſcilicet à fulgore atq; æſtu.*

Examen, *aliis propriè eſt* σμῆνος, *aut Homericè,* ἔθνεα μελισσάων. *Aliis* ἐξετασμός. *Gloſ. ita:* Examen, ἐξέτασις, ἀκρόασις, δικαστήριον. *Item* Examen, σήκωμα. *Sed reverâ generale, de omni eo propriè capitur, quod* exigi *ſolet. Forma talis. Vt à levatum levamen, à fundatum fundamen, à dictatum dictamen: ita ab* exactum examen. *Neq; de apibus, aut aliis unquàm ita nudè dicitur: ſed* περὶ σδιορισμῷ.

Iuven.

Iuven: Examenq; apium ——

Cicero offic. apum examina *fingunt favos. Similiter Virgilius vocat* agmen *emiſſum caveis*, *ab* ago actum. *Evolant agminatim, & fœtus* exigitur *ad novas ſedes quærendas. Vbi verò* examen *eſt* ἐξέτασις, *etiam quid* πρόσκηται: *vel* crimen *vel* profectus *in ſtudiis*, *vel aliud, quod* exigitur *aut exquiritur. Quod verum quoq; de librâ: in quâ* examen *eſt ſtilus*, κανὼν: *aliàs lingua, ut Græcis* γλωσσὶς, *nec non Germanis*. Exigitur *enim, ut ſuper ſcapo erigatur & æquetur.*

Virg. — Æquato examine lances.
Perſius. — Examen improbum in illâ
Caſtigat trutinâ ——

Improbum, id eſt, quod non æquatur, ſed in partem alterutram vergit.

Exantlo, ἐξαντλέω, ῶ, *id eſt, exhaurio.* Antlo, ἀντλέω, *id eſt, haurio.* Ἄντλος, *id eſt, ſentina.* Antlium, ἄντλιον, *vas, quo aqua exhauritur.* Ἄντλημα, *hauſtus.*

Exordium: *ab* ex & ordium.

Lucretius: — Rediret in ordia prima.

A Græco ὄρος, ὄριον: *quaſi* Orium, *impoſito* D, ordium; *ut vox roboretur. Omne autem exordium terminus eſt*, ὄρος; *à quo ultrà tendimus. Et terminus eſt initium, unde motus: uterq; ſanè, &* à quo, & ad quē. *Ita enim diſcriminat phyſicus. Iſte ad metam aliquam videtur veniſſe: at videtur, non venit. Nec finis ullibi, nec quies perpetua. Vlterius pergitur, & velut in circulum. Vndam mihi vide, aut tempus: cùm maximè jam finem tetigiſſe putes: novum illis initium.*

— Neq;

—— Neq; enim conſiſtere flumen,
Nec levis hora poteſt ——

Talia ſunt omnia, nec noſtra tantùm, ſed orbis univerſi. Non conſiſtunt: ergò moventur. Vbi motus, ibi terminus: ubi terminus, ibi principium: aut ipſe terminus eſt principium ſive ordium. Alii ordiri *volunt eſſe verbum proprium artis Minervæ. Plautus Pſeud. a. 1. ſ. 4.*

Neq; exordiri *primùm, unde occipias, habes:*
Neq; *ad detexundam telam certos terminos.*

Seneca in ludo, de morte Claudii *Cæſaris ait: At Lacheſis, quæ & ipſa homini fortiſſimo faveret, fecit; & plenâ* orditur *manu. Idem & Ioſ. Scaliger notat, verbum texturæ eſſe* ordiri. *Gratum, inquit, eſt* ὄρδημα, ἡ τολύπη τῶν ἐρίων. *Item* ὀρδικὸν, χιτωνίσκος. *Sed Pomp. Feſtus tamen priori ſententiæ addit calculum:* Ordiri, *inquit*, eſt rei principium facere, unde & togæ dicuntur exordiæ: *vel, ut alii cod. legunt*, exorditæ.

F

Facio, *latiſſimæ ſignificationis verbum; at originis obſcuræ.* Facilis, *à* faciendo: *facilitas*, Facultas: *Cicer. 1. de invent: Facultates ſunt, aut quibus* facilius *fit: aut ſine quibus aliquid* confici *non poteſt.* Feciales, *quòd apud eos belli paciſq; faciendæ jus eſſet.* Præfica, *quòd præficeretur vicaria: ut* perfica *à perficiendo.* Factus, *non eſt à fio: Sed ab antiquo* facior, facitur*: quod in Nig.* Titinn. *Catone, qui ait: Græco ritu* faciebantur *Saturnalia. In compoſitis habetur creberrimè.* De Fac, *an quantitate ſit brevi, diſputant. Iul. C. Scal. cap. 44. L. L. ita ſcribit: Apud Plautum in Curgu-*

lione longum eſt: Sed grandiorem gradum ergò fac *ad me obſecro. Altera enim eſt ſyllaba ſpondei. Sic etiam apud Ovid. in primo de remedio:*

Duriùs incedit; fac ambulet. — —

Nam litigioſi Grammatici perverterunt, cùm volunt depravare, ut legatur obambulet. *Neſciunt enim, quid ſit* obambulare. *Neq; enim in vetuſtiſſimo codice aliter, quàm vulgo legitur: & ambulantem vult videri, ob vitium: nam* obambulare *nihil eſt neceſſe. Duo, quæ afferunt argumenta, nulla ſunt. Primum ab exemplis, ubi corripitur: nam in illis* face, *ſcriptum eſt, non* fac. *Alterum ab analogia: nam ſi apocope in aliis non produxit vocalem* Fer, *quod erat à* fere, *ne in hoc quidem debuit. At n. non ſemper ſequitur nos proportio illa: ut in fio, fies, fierem, eadẽ vocalis nunc longa, nunc brevis eſt: & uſus extorquet multa. Apocope quoq; multa produxit brevia, cùm moram, quã ſubducebãt, ex conſonante ſubtractâ, reponerent in vocali:* pecus, *brevem habet finalem;* pecu *longam. Quare illi iidem dedêre manus, adducti Ovidii manifeſtâ autoritate in 1. de arte:*

Hos fac Armenios: hæc eſt Danaeia proles.

Hæc ille. Et quidem mavult τὸ Fac *inter longa referre: alii inter* ancipitia, *quibus me adjungo, ſed hâc lege, ut libentiùs* Fac *breve, ſi mei foret arbitrii, facerem. Etenim à brevi deſcendit. Ergo, ut* duc *pro* duce, dic *pro* dice, *longa ſunt; quia à longis oriuntur: ſic* fac *pro* face *(hoc apud Plautum) corripitur, quia à brevi. Nec quidquam obeſt ablatio τοῦ* E, *quaſi ideo vox in longam degeneret. Ecce enim.* Nec, volup, viden, *& ſimilia correptè ponuntur, licèt ſingula in fine patiantur abſciſſionem.*

ſionem. Plauti locum, qui citatur à Scaligero, *quod attinet, eſt ille ambiguæ interpretationis, ut pleraq; alia comicorum. In Ovidio poteſt retineri* obambulet: *nihil vetante proprietate vocis illius, quam ingerit OB. Sed in promtu ſunt alia exempla, ubi* face *tamen poſitum non eſt: quanquam omiſſio* E *non mutat quantitatem, ut dixi. Martial. libr. 5. epigr. 40.*

Signa rariùs, aut ſemel fac *illud. Auſonius:*

Aut tranſire jube, vel *fac*, utrumq; parem.

Micyllus lib. 3. de re met. Quomodocunque ſcribitur, correptio frequentior, & tutior: ſive ad derivationem, ſive ad exempla & Poëtas reſpiciamus. Officium *dicitur nonnullis, quaſi* efficium: *vel quòd nulli* officiat. *Ego ſimpliciter facio ab* officio, *quod in principio erat verbum melioris notæ, ſicut* offero, obvenio, obvio: *pòſt abuſu hominum pejorem induit naturam ſignificandi. Hinc Auguſtinus,* officium eſſe *ait,* quod ſit faciendum: finem verò propter quod ſit faciendum. *Et ſic etiam* officina *ab officio: ut Lucina à luceo: rapina à rapio: Ni melius;* officium *quaſi* opificium: *ſicut* officina *quaſi* opificina, *quod in Plauto. Quid* beneficium, officium, ſtudium *differant colligitur ex epiſt.* Manutii *viri Romanorum literarum peritiſſimi: Quod verò, inquit, neſcio, quid de beneficio in te meo: noli tantum largiri modeſtiæ tuæ, ut vocabulis parùm propriis, nec ſatis cum re congruentibus utar. Quod enim tu* beneficium *appellas, ego veriùs* officium, *& officium ejuſmodi, quod prætermitti à me ſine gravi culpâ non poſſet. Quare ſi vis, da mihi ornandos atq; amandos, qui ad nos veniunt, amicos tuos: officiis eos, ſi po-*

tero, ſin minùs, ſtudio *certè & humanitate complectar.*

Falco, *à falce, quam imitantur illius ungues & roſtrum. Vtitur Iulius Firmicus. Et inter cognomina priſca Romanorum,* Falcones. Falx *(ait Ioſ. Scaliger in conject) purum putum Syriacum eſt,* Phelecq *à quo* πέλεκυς: *& in ſtatu abſoluto, (ut ejus gentis Grammatici vocant)* Phalqa. *Heb.* פלח, palach, *id eſt, diſcidit, diviſit, transfixit; quod falcis proprium.*

Fallere, *eſt aliud dicere, vel innuere: aliud in animo habere.* Sphalma, σφάλμα, *id eſt peccatum, caſus. Iul. C. Scalig. cap. 150. L. L.* Falſum *quis neget paſſivè ſemper accipi? Etiam cùm* falſum *eſt teſtamentum. Iccirco ſic dicitur, quia ipſum fefellit ſcriba.* Fallere *enim eſt* σφάλλειν, φάλλειν, φηλᾶν. *Diffuſa ſignificatio ad* falſum *teſtem: quare activè hic accipi putárunt, quia* falleret: *verùm analogia tranſtulit à teſtamento ad teſtem: quoniam utrunq; corruptum eſſet.*

Fama, *& demin:* famella. Φήμη. *Primum enim fuit* phama. *Iul. C. Scalig. cap. 22. de L. L.* Blaſphemus, βλάσφημος, ὁ βλάπτων τὴν φήμην, *ledens famam: à quo verbo eſt* Blatta, *i.e. vermis, qui aliquid corrumpit.* Blammata, βλάμματα, *id eſt, detrimenta, Cicero 3. de Finib. Polyphemus,* πολύφημος, *qui multæ famæ.* Euphemia, εὐφημία, *ab* εὖ. φήμη, *à* φημὶ, φάω, φῶ: *unde* fo, for, fari. Fas, *dignum dici.* Fatum, *id eſt, dictum ac conſtitutum. A* fando fatum *dicunt, id eſt, loquendo, inquit Iſidorus lib. 8. cap. 11. & Auguſtinus 5. de civit. cap. 9. Vox licèt ab Ethnicis profecta & malè etiam uſurpata: nos tamen nihilominus*

minus utimur, & bene utimur, quando ἰσοδυναμοῦντα *in ſacris quoq; Bibliis occurrunt.* Favere, *quaſi* fari avere, *id eſt, fari bonam faventiam. Nam* favere *eſt bona fari, Feſtus. Ioſ. Scalig.* Faveo, *oſtendo benevolentiam.* Φαύω, *unde* πιφαύσκω : & fauſtus, φαυςὸς. *A* favendo *eſt* Favonius. *Plinius lib. 16. Hic eſt genitalis ſpiritus mundi, à* favendo *dictus. Lucretius:*

——— Viget genitabilis aura Favonî.

Catullus:

Aura parit flores tepidi fœcunda Favonî.

Ovidius:

——— Sub adventum ſpirantis lenè Favonî.

Claudian:

——— Clementior aura Favonî.

E quibus apparet, Favonium *favere, aut conſulere geniture.* Faſtus *ab antiquo* φαςὸς, φάσκω, *à* φάω. *Etiam pro ſuperbia, quæ in grandiloquentiâ, aut nimiâ verborum oſtentatione. Poſtea generaliùs pro quavis* ὑπερηφανεία. Faſtoſus, ὑψυλολόγος, *qui alta loquitur, aut jactitat. Ab eo* faſtigium *eſt* ὕψος, *altitudo, apex aut extremum. Formatur, ut à lis* litigium, *à corium* corigium, *à vergo* devergium : *ita à faſtus faſtigium.* Faſti, *ſunt libri, in quibus* τὰ φατὰ *notabantur, ut ſunt* Faſti *Ovidiani; ſed ſpecialiùs.* Dies Faſti, *per quos prætori licet fari.* Comitiales *dicti, quòd tùm eſſet populus conſtitutus ad ſuffragium ferendum. Contrarii horum vocantur dies* nefaſti, *per quos dies nefas fari prætorem* Do, dico, addico. *Quod eſt, ut notat Turnebus,* do actionem, dico jus, addico aliquid *meâ ſententiâ. His enim tribus juridictio continetur. Ovidius 1. Faſtor.*

 Ille

Ille *nefaſtus* erit, per quem tria verba ſilentur,
Faſtus erit, per quem lege licebit agi.

Nefarium, *nefandum*, *quod fari non licet, aut decet. Alii* nefarius à farre: *quo ſceleratus uti non debeat. Nonius*: nefarii *proprietatem lib. 1. de vitâ pop. Rom. Varro patefecit, à* farre, *quod adoreum eſt, quo ſcelerati uti non debeant. Aſconius*: nefarium *quod ſacra polluit*, farre *pro ſolita celebrari. Ergo nefarii ſacrilegi.* Fatuus, *pro ſtulto, qui multa & inutilia blaterat Heb. vocatur* נבל, *id eſt, ſtolidus.* Fatuellus *apud Lipſium.* Infans, *ab* IN *στερητικῷ &* fando.

Lucretius: Infantia linguæ.

Sic Græc. νήπιος *à* νὴ *&* ἔπος. *Ex eadem radice germinat* facundus, facetus, inficetus, fateor, infireor, *& poſtea*, infitior, infitias. Vates *κατ᾽ ἀντίστοιχον*, à fari, *quod etiam eſt* προφητεύειν. *Et Ioſephus Scaliger in conject.* Fatuos, *ait, primùm* vates *vocatos eſſe, apud omnes ſatis conſtat.* Φάτης, Vates. *Hebræor.* נבא, nafa, *id eſt, prædixit*, Fatim, *id eſt, abunde, à multiloquentia.* Affatim *mediâ correptâ, ut tradit A. gell. Quinctil. Valla, alii. Gloſſarium*: adfatim, πάνυ, μεμοιραμένως, καταπόρως. Fatiſco, *id eſt, fatim hiſco.* Bifariam, trifariam, multifariam: *æmulatione Græcâ*, διφάτως, τριφάτως, πολυφάτως: *ut de quo multum aliquis poſſit dicere. Vt ſtabilis à ſtare: Ita* affabilis φιλοεπής, affatus, affamen, *à fari, fatum. Item* fabula: *ſicut Græcorum* μῦθος, μυθίζω, *id eſt, confabulor, ſeu colloquor.* Fanum, *Feſto à* fando: *quòd pontifex in dedicatione templi certa verba præfari ſoleat.*

ſi ſoleat. Profanum, *id eſt*, ante fanum, *ſeu non pertinens ad ſacra, quæ peragantur in fano. Alii* fanum *à Faunis, qui edere ſolebant divina oracula, ait Martianus Capella: & quibus propterea templa erecta, ſcribit Iſidorus. Vel quia* Faunus, *autore Probo, primus horum locorum conditor fuit. Sed melius, à* fando: *niſi inde etiam ipſi* Fauni. *Aut ab Hebræo* פנה, panah, *id eſt, adſpexit, vidit. Cùm fanum ſit locus, ubi* videntur *fata & auſpicantur divina. Sed à Græco* φημὶ *ſunt multa alia, & nominatim* προφημι, *id eſt, prædico: unde* προφήτης, Propheta, *qui futura nunciat:* προφητεύειν, *futura nunciare, prædicere. Vel etiam civitate Latinâ donabitur*, prophetare: *ſicut propheta, prophetia: cujus vim non attingit* vaticinari, *per quod tamen τὸ* προφητεύειν *in ſacris aliqui reddunt. Vltimò τὸ* φημὶ, φάω, φῶ, *eſt ab Hebræo* פה, peh, pheh, *id eſt, os, per quod loquimur, item vox.*

Farcimen, *quidquid farctum eſt & impletum: à farcio.* Farctilis, farctum, farctor, infercio, refercio, referctum, differctum, *& id genus pluria. De* ſuffarcinatus *dubitat Lambinus: Vox Latina (inquit) non eſt, neq; ejus origo, aut ratio explicari poteſt. Neq; enim à* farcio, *neq; à farcimine oritur.* Farcinare *porrò aut farcina non ſunt Latina. Legendum itaq;* ſubſarcinati, *id eſt, pannis obſiti & veſtibus quaſi ſarcinis ſufferti, atq; onuſti. Terent. and. act. 4. ſc. 4. Vidi Cantharam ſuffarcinatam. Sic enim & hîc legendum*, ſubſarcinatam. *Eſt autem* ſarcina, *ut docet Fronto, propriè hominum, ut onus navium. Hinc ſarcinatus & ſubſarcinatus, occultâ ſarcinâ onuſtus. Hæc ille. Sed Eugra-*

phius comment. Terent. à farcio deducit farcinor, *nec Frid. Lindebruch in obſerv. ſuis Terent. quidquam mutat. Nec opus foret. Recto ſtant omnia talo. Tantùm Labinus vacillat. Quidni* ἀναλόγως, *ut ſarcino, ſarcinatus, conſarcinatus à* ſarcio: *ſic* farcinatus *&* ſuffarcinatus, *à* farcio *& ſuffercio? Nam & Chirographa vetuſta idem habent. Et Turnebus: Terentius vocat* ſuffarcinatam *Cantharam, id eſt, craſſam & opimam, velut multo pingui & adipe ſufferctam. Nam ut à ſarcio, ſarcino: ita à farcio, farcino deducitur. Paulinus, quia* ſuffarcinatos *arcta non capiunt.* Farcio *eſt à* far, *id eſt, quaſi impleo farre.* Far *ducitur aliquibus à ferendo. Potiùs ab Heb.* בָּר, far, *id eſt, far. A Rad.* בָּרָה, *id eſt, delegit cibos lautiores. A farre eſt* farina, farrago, *quæ quid ſit,* πηγὴ *declarat.* Farreatio, confarreatio: *Iul. C. Scalig. 3. Poët. 101. Far toſtum præferebant, tametſi non omnibus in nuptiis: ſed in iis duntaxat, in quibus virgo viro dabatur uſui tantùm, non autem mancipio: atque iccircò appellabatur jus ejusmodi nuptiarum,* confarreatio: *Gloſſar.* Confarreatus, συμβιώσεως χάριν ζευχθείς. Horreum, *quaſi* farreum, *utpote farris receptaculum: ſicut* horda, forda. *Nam, autore Feſto,* farreum *erat majoribus, quod nobis* horreum. *Aut mavis hoc ab* ὡραῖον, *vel hornum: quòd omnem proventum caperet. Hebræis eſt* מְגוּרָה, megurah.

Faſcinum, *inſulsè à fando. Quæ invidia, omittere Græcum* βασκάνιον? Βασκαίνω, *quaſi* Φασκαίνω, *id eſt,* Φάεσικαίνω, *hoc eſt, lumine, ſeu oculis interficio. Quod vel noſtro hoc tempore non inſolens. Et in Africa Italiaque fuiſſe olim familias non unas, quæ ſolo* adſpectu

tu vel laudatione alios enecarent, teſtatur Solinus, Mēphodorus, Plinius, Agellius, Iſigonus, alii. Apud Heb. eſt כִּשֵּׁף*, id eſt, faſcinavit.* Præfiſcine & præfiſcini : *Sicut proclive & proclivi. Nomen ut in vulgus non ita notum : ita elegans, priſcum, multi ponderis. Dictum quaſi* præter *aut* præ faſcino ; *quia depelleret faſcinationes. Itaq; pro amuleto è collo pueris ſuſpendebatur. Hinc præfiſcine, ἀβασκάντως, citra invidiam. Antiqui ſcitiſſimè uſurpabant, cùm impenſiùs quippiam laudarent. Quod illud Virgilii innuit :*

Aut ſi ultra placitum laudârit, baccare frontem
Cingite, ne vati noceat mala lingua futuro.

Ioſ. Scalig. in Feſtum. Præfiſcini *aliquid* fieri aut dici *erat, cùm facto aut dicto aliquo, faſcino occurrebatur. Muretus Var. Lect. lib. 9. cap. 3. Vetus erat opinio periculum eſſe à faſcino, ubi quis impenſiùs aut laudaret ipſe ſe, aut præſens ab alio laudaretur. Et ex eâ opinione receptum erat, ut in laudando plerumque adderent vocem* præfiſcine : *quâ invidiam & faſcinum à ſe amolirentur & deprecarentur. Tale eſt, quod etiam hodie uſurpamus : dicto abſit invidia.*

Faſcis, *quidquid colligatum eſt. Ab Hebr.* קָשַׁשׁ*, id eſt, collegit minutatim, colligavit. Item* faſcia *eſt, quâ aliquid colligatur. Propertius :*

Mollis & hirſutum cepit mihi faſcia corpus.

Felix, *ab ἧλιξ, ἡλικία, ut felix ſit homo floridæ ac vegetæ ætatis, corpore & animo valens.* Juvenis *Homero eſt θεῷ ἐναλίγκιος ἄντην. Et Cointo Smyrnæo :*

θεοῖς ἐναλίγκιος εἶδος. Id eſt, felix, beatus, ut dii: quorum propria eſt juventus: & Hebe famula, nempe dea iuventutis, apud Poëtas. Huc pertinet, quòd vernare *(& ver notat primam ac floream hominis ætatem) pro continuâ* felicitate *uti, apud multos ſcriptores reperiatur: quod notat in Culice Frid. Taubmanus.*

Feneſtra, *antiquè* Feſtra, *Feſtus. A φαίνειν. Iul. C. Scaliger cap. 27. L.L. παρὰ τὸ φαίνεσθαι: aut mutatâ aut abſciſſâ ſaltim, ab ἔφανον. A φάω: id eſt, luceo. Ita apud Hebræos eſt* צֹהַר, zohar, *id eſt, feneſtra per quã illabitur lux diei.*

Fero, φέρω, *haut dubiè ab Hebr.* פָּרָא, phara, *tulit, fructus protulit. Sicut αἴρω, ab* arah, עָרָה. Fertile *quod fert, ſeu ferax. Fertile pectus, apud Ovid.* & φορόν. Ferculum *quod ad menſam fertur:* περιφορά. *Item* miſſus, *quia mittitur:* Feretrum, φέρετρον καὶ φέρτρον. *Vſitatè pro ſandapila, in qua mortui* efferuntur. *At generale.* Ferentarii, *id eſt, levis armaturæ milites: à* ferendo *auxilio: vel quia fundis ac lapidibus pugnabant, quæ tela feruntur, non tenentur, ait Feſtus.* Femur *ſecundum Phocam, quòd eo animal præcipuè* feratur *& ſuſtineatur.* Formica, *à ferendis micis. Niſi à Græc. μύρμηξ, vel μύρμος. A quo* Myrmidones *populi.* Μυρμηδών, *agmen formicarum, aut domicilium.* Myrmecium, *μυρμήκιον & μυρμήκειον, congregatio & cœtus formicarum: & ex eo genus phalangis. Apud medicos μυρμήκια ſunt verrucæ: à formâ: vel quia inſtar* formicarum *morſicent aut pungant cutem.* Forda *& κατ' ἀντίστοιχον borda.*

Ovid.

Ovid. 4. Faſt.

Forda ferens bos eſt, fæcunda; dictaq; ferendo. Fordæ φορϐάδες. Forum, *quòd omnia huc ferantur*. In foro, *id eſt, in forum divulgo, Plautus. Chariſius l. 1.* Forum *neutro genere dicimus locum rebus agendis deſtinatum, aut cùm commercium ſignificamus. Maſculinè autem tabulata navium & ſemper pluraliter. Quãvis Agellius* fora *navium dixerit: Lucillius, negotiorum* forum *maſculinè. Victorinus de ortograph.* Forus *ſtatus tam in foro, quàm in navi & torculari. A foro eſt* foràs, foris, fores, foramen: *quia extra ἔξωθεν, id eſt, in foro. Ioſ. Scaliger ita*: Forum, *quòd foràs: foràs à θύραζε, &* foris *à θύρα: ut θὴρ, φὴρ, fera.* Fortis, *qui adverſa ſuſtinet.* Fortitudo *eſt (ut ait Chryſippus) ſcientia perferendarum rerum.* Fortè *adverb: παρὰ τὸ φέρειν: Iul. C. Scalig. in Poët.* Fors, *κατ' ἀντίστοιχον*, Sors. Conſors, *quòd ſit communis ſorte: ſicut* diſſors, *diſsimilis ſorte, Iſidorus lib. 10. Et Auguſtinus lib. de Grammat.* Diſſors *dicitur diſsimilis ſortis. Idem Scalig. cap. 161. L. L.* Fors: *à quo compoſitum per dubitationem cum* An, forſan: *& verbo interpoſito*, Fors ſit an. Fortuna, fors, *τὸ φέρειν: quia in utramque partem, vel ſecundas ad res, vel adverſas, ut inquit Cicero, varia affert: & manet in nullo firma tenaxq; loco. Quo ſenſu & τύχη Grajis eſt, à τυγχάνω: & à Philoſophis inter cauſas per accidens, quæ fortè & interdum accidunt, refertur. Vt ita opus non ſit figmento eorum, qui* Vortunam *ab initio dictam putant, à vertendo: poſtea in cognatam literam, V migraſſe. Qui enim varia fert, ſæpè ſe vertit: & Poëta eſt* fortuna *volubilis*,

volubilis. Fur, Φὼρ: *ab initio videtur fuiſſe honeſtius: ſcilicet à* ferendo, *ut ſervi ſolent. Et Virgilius: audent cùm talia* fures, *id eſt, geruli, ſervi. Poſtea, qui invito & inſcio domino aliquid* aufert: *Græcis* κλέπτης, *à quo* & Clepere *Plaut. Luc. Var. Aliis à* furvo: *ſed illud è Græcis rectius. Quanquam illud Euripid. non neſcio:* κλεπτῶν γὰρ ἡ νὺξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς. *Et Heſiodi* ἡμερόκοιτον, *id eſt, furem qui die dormiat.* Fertum, Φέρτον, *genus libi, dictum quòd crebriùs ad ſacra feratur, Feſtus.* Fertores, *ferto libantes, Iſidorus.* Proſper, proſperus, πρόσφορος, *id eſt, conducibilis, utilis: à ferendo. Sic &* probrum, probrare, *à* προφέρειν, *quod inter alia etiam eſt, notantibus philologis,* objicere. *crimen proferre. Et illud Plutarchi* περὶ παίδων ἀγ: τὴν πήρωσιν προφέρων, *vertunt mutilationem* exprobrans, *vel objiciens. Igitur* probro *nativâ notione eſt profero: inde* εἰδικῶς, *profero aliquid in dedecus, ut vitio ſit. Ita facinus eſt* γενικόν: *hodie plurimùm* εἰδικῶς *eſt vitium.* Amphora, ἀμφορεὺς, *& integrè* ἀμφιφορεύς. Pharetra, φαρέτρα: *à* φέρειν. Refriva *faba dicitur, quæ ex ſegete causâ auſpicii domum ad ſacrificium referebatur: quaſi* referiva, *Feſtus, Plinius.* Ferè, *id eſt, feſtinanter & parum abeſt, quin quaſi continuè ferendo & (ut Varro ait) quòd id quod feratur, eſt in motu atque veniat. Inde &* fermè *I. C. Scaliger cap. 158. L. L.* Ferè *non eſt ſimilitudinis, ut ajunt, ſed deminutionis. Quid enim ſimile eſt cùm dico:* Ferè *Poëtæ nullo in honore ſunt? Sed ſic intelligo, apud paucos pauci Poëtæ ſunt in honore. Intelligo autem deminutionem non* magnitudinis, *ſed* præſcriptionis: *ut a-*

liquid

liquid detrahitur firmitati ſententiæ : ut nequeam dicere : Nullus Poëta. *Et item nequeam omnes. Sic* ferè *ſingulos parit mulier. Vt ſit neq; ſemper, neq; nunquam. Tractum autem eſt à Philoſophiæ radicibus : quod enim* fertur *in motu eſt. Itaq; terminum nullum attigit. Hæc ille.* Ariſtophorum, *vas in quo prandium fertur, ἄριστον.* Πτεροφόρος, *eſt aliger : ita etiam deſcribitur ἔρως apud Græcos.* Arferia *aqua, apud Feſtum : ut* arferium *vinum. Ab* afferendo. Arferium, *pro* afferium. *Sic* arvenire, arcire, arcedere, *pro advenire, accire, accedere dicebant. Eodem modo* arferia *aqua, quæ afferebatur ad ſepulcra, ut libaretur mortuis.* Adiaphoron, *Cicer. in Top. quod* adiaphoron *dicunt, id mihi ita occurrit, ut* indifferens *dicerem.* Differo *propriè eſt diſſipo, ſcindo & divido. Hoc enim* dis. *Idq; ex Comicis & Græco* διαφέρομαι. *Plautus Cur. jam ego te faciam, ut hic formicæ fruſtillatim* differant. Aufero *Agell. lib. 15. cap. 3. Cic. in Orat. dicit* aufugio *&* aufero *compoſita eſſe è præpoſitione AB &* fugio, fero: *eamq; præpoſitionem, quo fieret vox pronunciatu auditúq; lenior, verſam eſſe in AV. Ad quod I. C. Scaliger cap. 37. L L : B. præcedit F, ſed mutatum,* aufero. *Neq; enim eſt* αὖ, *ut ait doctiſſimus Agellius. Ejus acumen laudamus; judicium non ſequimur.* Confero, ſimul fero, *aut in unum,* συμφέρω. Collativum *inde à collatum. Plautus Cur. Cum* collativo *ventre atq; oculis herbeis, id eſt, in quem multa collata ſint.* Refero, *apud Tullium, pro regero, ſeu* ἀνθυποφέρω *: pro Cæcin. In Part. firmamentum quòd contrà ad labefactandam rationem* refertur. *Et pro Quinctio: quid à nobis autem C. Aquili* refer-

refertur? *Et iſta propria verbi ſignificatio. Ita Virgil.*

Talia voce refert: *Et*

—— Sic ore viciſſim Orſa refert ——

Servius malè nominat pleonaſmum, *quaſi ſufficeret* τὸ referre. *Immo quia id verbum generale, neceſſariò per* vocem & os *reſtringi oportuit. Sed & à* fero *ampliùs eſt* furca, *quâ feruntur ſtramina & quiſquilia.* Furcifer, *qui* furcam *fert ob delictum*, δικρανοφόρος. *Iſidorus lib. 10.* Furcifer *dicebatur olim, qui ob leve delictũ cogebatur à dominis, ignominiæ magis, quàm ſupplicis causâ,* furcam *circa urbem ferre, prædicans peccatum ſuum, & monens cæteros ne quid ſimile peccarent. Plutarchus in Coriolano, Humane habitos ſerves à priſcis dominis* notat & addit: *Erat autem, inquit, magna caſtigatio ſervi delinquentis, ſi lignum currus, quo temonem ſuſtentant, tollens & ferens exiret circa viciniam. Id enim paſſus, & ſic conſpectus, non ultrà fidem habebat & vocabatur* φουρκίφερ, furcifer. *Sed de* furca *tam veteri quàm novâ, eaq; ignominioſâ & pænali eximiè agit Iuſtus Lipſius lib. 3. de cruce.*

Ferveo, *I. C. Scalig. in Theoph. de plant.* Fervor *ignis eſt in ſummo ſemper.* Calor *non in ſummo ſemper. Namq; vocis illius origo, à Græco* φέζειν. *Iſte verò etiã ſua incunabula Græcis debet.* Calor *enim* παρὰ τὸ χαλᾶν. *Ex uſu ſcilicet: quia rarefacit & laxat. Alii malunt* ferveo *ducere à* θέρω, θέρμω: *poſtea* φέρω φέρμω, *ut* θὴρ φὴρ. *Certè à* θερμὸν, φερμὸν *eſt* formum, *antiquis idem, quod calidum. A ferveo* fermentum, *quaſi* fervimentum; *fit, ut à* motum momentum. *Inde maſſa aſſurgit & rareſcit. Plautus:* Tota in

fermento

fermento jacet, *h.e.* ὀρίζεται ἀποζεσθεῖσα. *Iuvenalis:* *Accipe, & iſtud* Fermentum *tibi habe, i.e. indignandi cauſam. Ira enim eſt* ζέσις. *Nazianzeno,* χόλος πυρόεις. *Et in ſanctâ linguâ* τὸ חָמֵץ, chamez, (*à quo* ζύμη) *de irâ aliisq́; affectibus dicitur. Propriè* chamez *eſt fermento intumuit. Pſal. 73. verſ. 21. Quum efferveſceret inſtar* fermenti *cor meum. In Hebræo enim eſt,* ithehammez, *in 4. conjug. à* chamez. *Prudentius Hamart. Inflavit* fermento *animi ſtomachante tumorem. Ovid. 2. Metam. Animus* tumidâ fervebat *ab irâ. Horatius:* Fervens *difficili bile* tumet *jecur. Plautus Aſin.* Semper me incendit ira. *Adeoq́; nihil cùm in ſacris literis, tùm aliis ſcriptoribus paſſim crebrius eſt, quàm ut ira exprimatur per fervorem, ignem, fermentum, flammam,* πύρωσιν, *& ſi quæ talia. Vnde etiam apud Ariſtot. ira dicitur* ζέσις περικαρδίου *ſanguinis. Quod ita fit. Nempe geminus in ira motus cordis deprehenditur.* Alter, *quo comprimitur priùs cor:* alter, *quo iterum diſpanditur, ſive dilatatur. Comprimitur, ubi illud jam imminet, quod adverſum,* λυπηρὸν, *atq; omni ope depellendum: uti etiam in triſtitia, quanquam lentiùs, fieri conſuevit. At rurſus dilatatur, appetitu ultionis, vel, ut I. C. Scaliger Exer. 313. mavult, depulſionis. Hi verò motus, ut contrarii & celeres, ita valide calorem ac ſpiritum permovent, adeoq́; etiam ſanguinem, in toto corpore, nominatim & maximè* περικάρδιον, *ebullire & ferveſcere efficiunt, ita quidem, ut & veſiculam fellis jecorati adſitam petat, unde eum humorem diffundi neceſſe eſt. Atq; eo quidem frequentior ac ferventior ira eſt, quo corpus aliquod ſiccius, & bile, igneo illo humore, plenius*

Vnde

Vnde & bilis *nomen habet* : bilis, *etiam* biris, *ἀ πυρό-*
εις : quomodo buxus à *πύξος. Ita* Cholera *χολέρα*
χολὴ ab Hebr. בָּחַל, bachal, chol, *quod eſt æſtuavit*
bilioſus fuit. Sed & explicandum id, quod è dictis obji-
poteſt, quur Prudentius dixerit : Fermento ſtoma-
chante. *Sicuti & aliâs* ſtomachus *pro irâ ſumitur a-*
pud Ciceronem & alios Latinos. Horat. lib. 1. od. 6. Pe-
lidæ ſtomachum *cedere neſcii. Et perpetuùm* ſtoma-
chari *eſt iraſci. Hic priùs ſciendum, quòd* ſtomachu-
ſecundum eminentiam ſic dicitur, ςόμα κοιλίας, hoc eſt
orificium ventriculi ſuperius. Nam ςόμαχος (forma-
tur ut μόναχος, αχος eſt terminatio) propriè eſt, quod
Latinè vocant orificium : *ἀ ςόμα. Nam & uteri &*
veſicæ ſuus ſtomachus eſt, apud Hippocrat. lib. 1. περὶ γυ-
ναικείων. Atq; ira ſtomacho *tribuitur, quia ejus mi-*
ra eſt cũ corde, ut & cerebro συμπάθεια. Cum cerebro
quidem διὰ κοινωνίαν. Cũ corde διὰ τὴν γειτονίαν, i.
vicinitatẽ. Nam ſtomacho malè affecto, ſyncope, cardia-
ca, viriũ omniũ exolutio, eademq; ſymptomata illico ſe-
quũtur, quæ corde affecto. Vnde & veterib. olim ſtoma-
chꝰ *dicebatur καρδία. Vt jam cor primaria ſedes affe-*
ctuum, ſic iræ etiam : atq; ut ira, ſcito Ariſtotelis fervor
eſt ſanguinis circa cor : ita eâdẽ & ſtomachũ affici opor-
tet. Huc pertinet illud Hippocratis lib 6. Epidem. ſ. 4. οἱ
θερμοκοίλιοι, ψυχρόσαρκοι καὶ λεπτοὶ, οὗτοι ἐπι-
φλεβοὶ καὶ ὀξυθυμότεροι : id eſt, qui ventriculo ſunt
calido, carnes habent frigidas, ſunt venoſi & iracundi.
Querceranus *in diætet. Poly. cap. 6. Iracundi,* inquit,
parùm firmi, qui vel ad intuitum bilem moveant & ſto-
machentur : *unde cholera ſeu cœliacus affectus, qui vẽ-*

triculi

triculi eſt ſeu ſtomachi. Hac ille. Atq; ex his liquere puto, qua causâ Latini veteres]ò ſtomachari *pro iraſci*, *&* ſtomachum *pro ira acceperint. Nunc redeamus ad ea, quæ amplius veniunt à* ferveo. *Vt eſt* fretum, *&* *archaice.*fretus. *Priùs* fervetum: *pòſt extritione* fretum *evaſit. Scilicet ab æſtu illo maris. A* fretum *eſt* fretare: *unde* transfretare *apud Suetonium in Iulio Cæſare. At* fretum *propriè nihil aliud quàm id, quod fervet. Ennius ita vocat*, fretum cœli. *Et Lucretius* Freta ætatis, *pro primis annis, ubi calor & affectus calidi dominantur. Horatius pariter:* - - Juventâ Fervidus.- *Item* febris à fervendo: *more Græcorum*, πυρετός. Februare, *id eſt, purgare, luſtrare. Inprimis igni, aut undis ferventibus. Hinc menſi* Februarius, *à purgando. Ovidius luculentè 2. Faſtor.*

Februa Romani dixêre piamina Patres,
Nunc quoq; dant verbo plurima ſigna fidem.
Pontifices à Rege petunt, & Flamine lanas,
Quis veterum linguâ *Februa* nomen erat.
Quæq; capit lictor domibus purgamina certis,
Torrida cum micâ farra vocantur idem.
Deniq; quodcunq; eſt quo corpora noſtra piantur,
Hoc apud intonſos nomen habebat avos.
Menſis ab his dictus: ſectâ quòd pelle Luperci
Omne ſolum luſtrant, idq; piamen habent.

Idem menſis Februarius *apud Hebr. vocatur* Adar, *id eſt,* μὴν δόξης, *menſis honoris*, der Ehrenmonat.

Feſcennium: *nominis morisq; origo à Campaniæ oppido Feſcenio, vel, ut alii malunt, Sabinorum. Sic deducit Feſtus. Nam quòd addit* à faſcino *quoq; dicta credi*

 poſſe,

poſſe, minùs probant verba ipſa, quæ non laſciva ſolùm, ſed ſubturpicula quoq; ſæpè audiuntur. In illis enim aliud, quàm faſcinum *ſubintelligas: niſi jocari mavis, atque non* βάσκανον*, ſed Horatianum agnoſcere faſcinum: Iul. C. Scaliger lib. 3. Poët. cap. 101.*

Feſtum, *eſt neutrum adjectivum, non verò ſubſtantivum. Ideoq; aliquid ſubintelligetur, puta* tempus, *vel ſimile. E Græco* ἑστία, *dea religiosè olim culta. Vt ritus, ita vox ab Hebræis.* אֵשׁ *, eſt ignis:* יָהּ *, eſt dominus: quaſi tu dicas* ignem domino *ſacrum, quem* Chaldæi *& Perſæ colebant, pravâ quadam ſanctorum patrum æmulatione, quorum ſacrificia ignis cœlo delapſus accendit. A feſtum deſcendit vox* Feria*; non à* feriendis *pecudibus, ut Feſtus. Vt enim à* χθὲς, χεσὶ, Heſi, *unde adhuc* Heſternus, *fit* Heri*: ita à feſtum,* Feria, *quaſi* Feſia, *factum eſt. Iam quia diebus feſtis vacabant, omiſſis aliis operibus:* feriari *ſumtum eſt deinde pro ceſſare, eſſe otioſo animo. Sed redeamus ad* ἑστίαν. *Inde eſt Lat.* Veſta. ἑστία *quibusdam dicitur; quaſi* εὐστία, ἀπὸ τοῦ εὔειν. *Quibusdam* διὰ τὸ ἱστάναι διὰ πάντων. *Et*

Ovidius,

Stat vi terra ſuâ: *vi ſtando* Veſta *vocatur.*

At meliùs derivatur ab Hebræo, quod annotavimus. Nã Veſta eſt flamma, ſive ignis: conſenſu omnium autorum. Ovidius paulo antè. Faſtor. 6. Nec tu aliud Veſtam, *quàm vivam credito flammam. Cicer. 2. de Leg. Veſtam, quaſi focum urbis. Xenophon lib. 2.* Ἀκούσας ταῦτα Θηραμένης ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὴν ἑστίαν, *cùm audiſſet hæc Theramenes profugit ad* Veſtam, *id eſt,* aram ſacrificalem,

ealem, *ſecundùm Pollucem. Virg.* Vos æterni ignes, *Idem:*

—— Veſtamque *potentem,*

Æternamq; adytis effert penitralibus ignem.

Præterea virgines Veſtales *dicta ſunt à Veſta, quæ deſtinata foco erant ſacro, ad ignem perpetuò alendum. Vide Plutar. in Numa: Macrobium libr. 3. Dionyſium Halicar. lib. 2. antiq. Servium, Porphyrionem, I. Lipſium de Veſta, alios. E quibus colligitur, quòd* Veſta *ſit* אש, eſch, es, ves, *id eſt, flamma, ignis: quatenus (cum priſcis loquor) filia Saturni eſt: quando ejus mater, pro terrâ capitur. De qua verſus Ovidii intelligitur:* Stat vi terra ſuâ. *Quæ diſtinctio inter matrem & filiam, ut ad multos autores facit enucleandos, qui alioquin κατανπικρύ invicem adverſarentur: ita vulgo negligitur. Apud Chaldæos vox* אשתא, eſtha, *reſpond t Lat.* Veſtæ: *eſtq; nihilo ſecius ab Hebræo* אש. Beroſus *memoriæ prodidit,* Noah *ejusq; filios habuiſſe uxores elementorum quatuor nominibus inſignitas, ſcilicet* Eſtham, Majam, Aretiam, Ruham.

Feudum, *apud Turcas dicitur* Timar, *à* τιμᾶν: & *vaſallus* Timariota, *id eſt*, honorarius. *Sed illa ICtorum vox, qualis & unde, quæſitum curioſè eſt.* Feudum *communiter à* fide. *2. F. 3. per quos fiat inveſt.* *Cùm à* fidelitate *feudum dicatur vel à* fide. *Aliis* feudum *à* fœdere *(unde &* fœdum *ſcribunt) quod dominus ac vaſallus ineunt, & ſic ad mutuam ſe fidem obſtringunt, Antonius de Prato veteri, Vlricus Zaſius. Aliis à Longobardicâ & Germanicâ voce* faida, *quæ inimicitiam notat: cùm* feudum *vaſallo detur, ut domino belli*

tempore præſtò ſit. Alii à Germanico ſuben/ *id eſt, paſcere, quod* feuda *in paſcuis & pratis ut quàm maximè conſiſtant: uti ſentit inter alios Philippus Melanchthon. Vocabulum* feudi *(inquit Hermanus Vultejus de feudis) eſt Longobardicum, quaſi* Fedum *à* Fede, *quod olim Longobardis atq; etiamnunc Italis ſignificat* fidem. *Ex eo etiam ſit probabilior, quod & ſyllabis, quàm aliæ quæ afferuntur, ſit vicinior; & præterea etiam ex re ipſa ducta ſit, hoc eſt, ex formâ* feudi, *quæ cuiq; rei debet dare ſuum nomen & eſſe.* Johan. Bodinus *lib. 2. de republ. cap. 10. Eſt Timar* honorarius prædiorum fructus, *à Græco (ut opinor)* τιμᾷν: *quæ verbi notatio propriam* feudi *naturam explicare videtur, propterea, quòd veteri jure,* Feudum aliud nihil eſt, quàm fructus prædiorum à vectigalibus liberum. *Et quoniam militiæ ac belli adverſus hoſtes gerendi causâ hujusmodi beneficia tribui ſolebant; principio militiæ ex caſu, deinde à fide præſtandâ feuda dicta ſunt. Hinc enim* F. E. D. V. M. *dici videtur: quod qui fidem daret, his verbis utebatur,* Fidelis Ero Domino Vero Meo. *Contractis autem dictionibus in literas,* Feudi *appellationem traxerunt. Niſi à* fœdere *utrinque contracto derivari verius ſit. Hæc Bodinus.*

Fibra *&* Fiber, *unde veniat Varro lib. 4. explicat:* Fiber *(inquit) ab extremâ orâ fluminis dextrâ & ſiniſtra maximè quòd ſolet videri: & antiqui* fibrum *dicebant extremum; unde in ſagis extrema* fimbriæ, *& in jecore extremum* fibra. *Hinc* fiber *dictus. Et Ioſ. Scalig. in Conject. idem aſſerit* ἐπεκτικῶς: *Vt à* cerno cribrum: *à* facio faber: *à* tumeo tuber: *à* luo liber,

deglubi-

deglubitur enim. (malim à λέπος leber, *dein* liber.) *à* creſco creber: *à* glubo glaber: *à* ſcarreo *unde* ſcarroſus *Lucilio*, λεπρός, ſcaber: *à* ſuo ſuber: *inſuitur enim ſolo calceamenti; unde ea dicuntur* κατ[illegible]ύματα *Græcis: à* craceo craber: *qui poſtea* crabro σφήξ. Cracere *ſignificat gracilem eſſe Ennio, &* σφηκώδεις *graciles dicuntur apud veteres Comicos. Sic à* finio fiber, *extremus. Ab eadem mente* mulciber, *à mulcendo: non à mulcendo ferro. Nam* mulciber, *apud vetuſtiſſimos Latinos eſt propriè* μειλίχιος θεὸς, *qualis colebatur Athenis, qui &* μαιμάκτης. *Plutarchus* περὶ ἀοργησίας. Finis *verò fit (teſte eodem Scaligero) à* χοῖνος, funis. *Antiquitus* sfœnis, *ut* σφόγγος, sfungus. *Poſtea S periit. Inde* fœnire: *nunc* finire. *Iul. C. Scalig. in Ariſt. de plant. Noſtra profectò latina vox*, finis, *generationem notat; non abolitionem: ſiquidem à verbo* Fio *ducta eſt. Ita vulgò quoque ii, qui metallicis præſunt, ubi aurum argentumq́ꝫ excoctum eſt, quaſi* finem *ſit, id eſt, præfectionem conſecutum, à fine denominant, tam Itali, quàm vel Galli, vel Hiſpani, vel Germani. Hæc ille. A finis,* finio, finitus. Et infinitus, ἀπέρατος: *ab eo ſubſtant.* Infinitas ἀπειρία, *apud Ciceronem. Quidam corripiunt penultimam, ut in æter*nitas, bonitas. *Sed ratione originis meritò extenditur. Nec* infinitas *dicitur ut æternitas. Ab æternus enim æternitas, aucta à unâ ſyllaba. At* infinitas *ab infinitus: manentibus utrobiq́ꝫ iiſdem ſyllabis. Quod ſi ut ab immenſus immenſitas, ab æternus æternitas, fieret, ita ab infinitus* infinititas, *utiq́ꝫ etiam correptè enunciaretur. At non* infinititas, *ſed* infinitas, *Ciceronis eſt.* Affinis,

ab ad & finis. Modeſtinus libro 12. Pandectarum: Affines *ſunt viri & uxoris cognati, dicti ab eo, quòd duæ cognationes, quæ diverſæ inter ſe ſunt, per nuptias copulantur & altera ad alterius* finem *cognationis accedit: namque conjungendæ affinitatis cauſa fit ex nuptiis. Ad illud Scipio Gentilis*: Fines, *ad quos nuptiis coitur, duo ſunt*, vir & uxor: *ad viri finem accedunt cognati uxoris: ad uxoris finem, cognati viri. Non ergo ipſi inter ſe cognati affines ſunt, ſed alteri uxori, alteri viro. Hæc ille.*

Ficedula *ita vocatur per auctumnum, quòd ficus edat. Græcis* συκαλὶς. *Cætero anni tempore* Melancoryphus, *quòd apicem capitis nigrum habeat.* Ex eo *verſus*:

Sumque melancoryphus, *quòd mihi fuſcus apex*:

Κορυφή. Ficus *eſt* σῦκον, συκὰς. *Valla lib. 1. cap. 4. Vt à fumus fumoſus, à mos moroſus, à gloria glorioſus: ita à ficus* ficoſus. *In Carmin. libero*: ficoſiſſimus, συκωμάτων, *ſive ulcerum plenus.* Palatha, ἡ παλάθη, *eſt maſſa ficuum & caricarum. Gaza* παλάθας *vertit* offas. *Heſychius*, παλάθη ἐστὶν ἡ τῶν σύκων ἐπάλληλος θέσις καὶ μάζα. *Fit ab Hebræo idem prorſus notante* דְּבֵלָה, defelah, *pro* debelah, *aut* דְּבֶלֶת, defeleth, *per metatheſin. Ieſaia 38.* דְּבֶלֶת, תְּאֵנִים, defeleth, teenim, *id eſt*, παλάθην σύκων: palatham *ficuum, ut rectiſſimè vertunt: quod alii generaliùs* maſſam *interpretantur.*

Figura *à fingendo. Agell. lib. 13. cap. 28. ſicut &* figulus. *Iul. C. Scalig. cap. 87. L. L.* γράφειν *dixêre, lineas ducere. Pictura primùm à ſole, & umbra orta eſt, unde* μονόγραμμοι. *Poſtea addidêre lucem & umbram.*

bram. A potiori Latinis viſum eſt denominare: ut à Θέλ-
γ⊛, dicerent fingere, & detractâ aſpiratione, pin-
gere. Eſt igitur fingere, exprimere imitatione veram
rem: iccircò dicta figura in ſignis & tabulis. Idem de fa-
cie lib. 3. cap. 67. à majoribus noſtris facies dicta eſt à
faciendo: fit enim quod non eſt: itaq; etiam precium
perſolvitur artifici. Agell. lib. 13. cap. 28. Facies eſt for-
ma omnis, & motus, & factura quædam corporis totius
à faciendo. A facies eſt ſuperficies, id eſt, exterior illa
facies, vel quæ ſuper. Hinc facies terræ Pſal. 1 πρόσω-
πον τῆς γῆς. Lucæ 21. καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πά-
σης τῆς γῆς: ſedentes ſuper facie univerſæ terræ. Sic
Hebræum, פָּנִים, phanim, capitur, id eſt, facies, πρό-
σωπον, ſuperficies. Geneſ. 1. verſ. 2. penei thohom,
ſuperficies abyſſi. Et ibidem, penei hammaim, ſuper-
ficies aquarum. 1. Reg. 8. verſ. 40: penei haadamah,
ſuperficies terræ hujus. Laurent. Valla inter faciem &
volcum ſic diſtinguit lib. 4. cap. 13. facies magis ad cor-
pus: voltus magis ad voluntatem refertur: unde de-
ſcendit. Itaque dicimus: irato & mæſto voltu potiùs,
quàm facie. A voltum, pro quo vultum; ut epiſtola,
epiſtula: eſt enim à volo: quod à βούλομαι: Iul. Caſ.
Scaliger cap. 27. L. L. abjecto υ, more eorum, qui ἀμπέ-
λ⊛ dicunt, pro ἀμπέλους: dico, abjecta in mora, non
in ſcripturâ. Volones, qui dicti, explicat Macrob. lib.
1. Satur. cap. 11. Bello Punico cùm deeſſent qui ſcriberen-
tur, ſervi pro dominis pugnaturos ſe polliciti, in civita-
tem recepti ſunt, & Volones appellati, quia ſponte hoc
voluerunt, Sis, eſt ſi vis: Sultis, ſi vultis: ut ſodes,
pro ſi audes. Benevolus, qui bene vult. Quidam beni-

 volus.

volus. *At iidem cur* malevolus, beneficus, benefici um *ſcribunt? Illud igitur probius: quia à bene.* Nolo, *quaſi non volo*: nevolo: *unde* nevis *Plautinum.* Βȣ́λομαι *eſt à* βȣ̃ *valde: &* λῶ, *volo. A* volo *eſt* volupe *I. C. Scalig. cap. 47. L. L. De P non oportet dubitari, a claudat dictionem.* Volup *enim, & apud Ennium, & Plautum etiam nunc quibusdam verſibus extantibus d ſe ipſo fidem facit. A* volupe *eſt* voluptas *quaſi* volupitas. *Idem Scaliger paulo ſecius l. 7. poët. cap. 1. Quo tusquisque hactenus putavit mediam naturâ corripi i hac voce voluptas? At corripitur. Id quod & exempl & ratione manifeſtum erit. Sane* volupe *&* peto *con fecerunt nomen illud: quæ utraq; tota brevia ſunt.*

Exempla è Caſina.

Sine tuos ocellos deoſculer voluptas mea.
Quid deoſculer te? quæ res? quæ voluptas tua
Et meis inimicis voluptatem creaverim,
Ob iſtanc rē quin te deoſculer voluptas mea.

In Rud: Eat in Siciliam: ibi eſſe homines voluptarios *In Pſeud: Minis viginti vendidit* voluptas *mea. Hæ Scaliger. Aſſentior, ſed non* καθολικῶς*: inprimis qu ad quantitatem medii in* voluptas. *Licèt enim* volup *&* peto *brevia ſint: tamen non ideò compoſitum brev manet. Fit ſiquidem conjunctio duarum mutarum, qu non poſſunt non naturâ ſuâ poſitionem, ut vocant, effi cere. Ita* meridies *quamvis itidem à duobus natur correptis oritur: altera tamen ſyllaba, & rectè à Catul lo producitur,* meridiatum. *Aut* voluptas *ſimpliciu contracta eſt ex* volupitas*: ut dixi. Exempla verò pro*

poſit

poſita queunt excuſari pede compoſito, quamlibet duriori: ut Comici ſolent. Aut voluptas *legatur, omiſſo V. Vt ipſi Scaligero haut diſplicet. Nonnihil ſanè ſit (inquit) ſi mihi fuerit ita pronunciandum, volptas.* Voluptas: *Græcè* ἡδονὴ: *Platoni in Cratyl: quaſi* ἡονὴ, *inſerto* δ, *quia ſit actio* πρὸς ὄνησιν. *Verè noſter Lutherus ab* עֶדֶן, eden, *ducit, quod idem. Rad.* עָדַן, *delicatè vixit, voluptate affectus eſt. Vnde etiam* ἡδὺς, ἥδυμος, ἥδω, *& cætera. Cæterùm à volo eſt etiam* malo, mavolo, *quaſi* magis volo. *Itaq; minùs accuratè dixeris*, magis malo. *Qu d ſi verò autoritatem obtendis, ut Plautus, in prol. Menæ*: magis majores. *In Stich. a. 5. ſc.* 4: magis dulcius. *Boëthii libr. 3. conſol.* dulcior *eſt apium* mage *labor. Quomodo & Paulus atq; Vlpianus,* potiùs malle, *&* magis malle *dicunt*: Reſpondeo, *imitatos eſſe Græcanicam licentiam, quæ vix certis regulis ullibi caſtigari ſolet. Vt Ariſtoph.* μᾶλλον ὀλβιώτερος. *Æſchylus*: τίς ἄλλος μᾶλλον ἐνδικώτερος; *Quod notes, non ut Momus, ſed nec ut mimus. Quando, inquam, accurationi ſtudes. Revera enim* τὸ Magis *jam antè ineſt comparativo: neque repetitur ſine* ταυτολογίας. *Dulcius, eſt magis dulce: Igitur magè dulcius, erit magis magis dulce. Quanquam aliter tam Latini quàm Græci excuſandi nobis, non ut erroris inſimulentur.* Τὸ μᾶλλον, magis, *reducatur, non ad* Adjectiv. Comparativum: *ſed vel ad* verbum *vel* aliud adjectivum. *Ita ſalva res erit. E. g. Pro hoc beneficio ago gratias magè majores, quàm pro iſto. Virgilius in Cul.* Qui magis optato queat eſſe beatior ævo. Magis, *pertinet ad* optato, *non ad comparativum*: Qui beatior eſſe queat ævo magis optato. Filius,

Filius, *qui à fovendo trahit, næ errat longè meâ quidem ſententiâ: immò veritatis. Eſt autem ſtirpis Græcæ*: φίλιος, φίλος. *Eſt enim parentum deliciæ. Nihil filiorum nomine dulcius eſt, ait Calliſtratus. Vulgo dicitur: amor deſcendit, non aſſcendit. Iul Cæſ. Scalig. cap. 26. L. L.*

Fio, *à* φύω. *Scal. cap. 92. L. L. Humanitas (inquit) indicata eſt ſubire in materiam, per verba generationis, ut fio, gigno, & ejusmodi. Quæ etſi poſſunt etiam accidentia ſignificare, ut fit albus, fit pater: tamen primo ſignificatu pertinent ad ſubſtantias. Generatio enim primò dicitur de ſubſtantia. Et pòſt: materia hujus verbi duplex fuit. Duplex enim eſt. Nã à* φύω, fuo *noſtrum, & ipſum* fio *Cur I producatur, cauſam affert cap. 43. multum temporis ponimus in exilis vocalis pronunciatu, propterea quod flatus cunctabundus exit inter oris anguſtias: iccircò Græci in multis, Latini parciùs produxere: quemadmodum in* Fio confit, *id eſt, ſimul fit.* Infit; *id eſt, incipit,* ἄρχεται. *Non eſt* ait *propriè. Gloſſar.* Infi, ἄρξε: *pro quo legimus* ἄρξαι, *vel* ἄρχε. *Exempla etiam clara ſunt, ut & etymon. Plautus in Prol. Rud. Laudare* infit *formam. Aſinar: me* infit *percontarier. Livius: ibi* infit, *id eſt,* ἄρχεται. *Lucret: caput erigere* infit.

Firmum, ἀπὸ τοῦ ἕρματος. Ἑρμάζω, *id eſt, fulcio, ſtabilio, firmo.* Ἕρμα, *fulcrum, firmamentum. Huc referas affirmo, confirmo, infirmo, alia. A firmo,* firmatum, *eſt* firmamentum: καθ' ὑπεροχὴν *cœlum: quia* ἄφθαρτον καὶ ἀναλλοίωτον *Philoſophis. Etiam* πολύχαλκον *&* χαλκοβατὲς *Homero; immò &* Jobo

in

in ſacris. Nam cap. 37. verſ. 18; ait: Extendiſti cum eo cœlos, fortes (aut firmos) ut ſpeculum fuſum. Quo nihil aliud, quàm ſoliditas illa, perfectio, & immutabilitas deſignatur. Ita apud Græcos eſt στερέωμα: apud Hebr. רָקִיעַ, id eſt, firmamentum: aut potiùs expanſum. A רָקַע, expandit, extendit, Pſal. 104. Extendit cœlum ut aulæum.

Fiſſiculo, à fiſſo, findo: ut miſſiculo, à mitto, miſſum. Penſiculo à pendo penſum. Vtitur Apulejus & Martianus. Græci fiſſiculare vocârunt καρδιουλκεῖν: fiſſiculationem καρδιουλκίαν. Iul. C. Scaliger in Theo: de plant. Scindo & findo idem eſt. Scindo Græcum eſt σχίζω, additâ ſervâ ad ſonum literâ & detractâ aſpiratione. Quin & apud eoſdem tum illa σ litera, tum tenuis non adſpirata in nomine σκινδαλμὸς. Schiſma, σχίσμα, ubi quid finditur. Findo autem eſt Latinum totum, ab hiatu. Sic fiſcus, fiſcina, quæ priùs fuit hiſcina. Hio, hiſco eâdem origine, quâ Janus, Janua, additâ aſpiratione ad oris noſtri, & ſpiritus exeuntis expreſſionem. Χαίνω, χάσκω, χάος, chaos, χάνος, χάσμα, chaſma. Pro chaos etiam cohum invenias, cui Hebr. Tohu, id eſt, vacuum κενὸν, ſept. Interp. ἀνασκεύαστον, imparatum, aſſonat. Aliâs iisdem חָכַךְ, chachach, eſt, hiavit. σχίζω à חָצָה, chazah, id eſt, dimidiavit. Vel à שָׂסַע, id eſt, fidit. S S facit imitari ipſam ſciſſionem aut fiſſionem. A ſcindo eſt etiam ſcintilla, quaſi ſcindilla. Videtur enim inde quaſi ſcindi flammula, aut excuti. Dico, videtur. Aliâs ſcinduntur, quibus ignis excuditur, ferrum & ſilex: at & aër ἔμπε-

σ☉. ita atteritur, immò ignescit. Scindula *eſt tabella ex arbore aut ligno aſſulatim ſciſſo: Plin. lib. 1. cap. 10. Turnebus adverſ. 22. cap. 18.*

FISTULA *alii à Φυσάω, inflo. Iul. C. Scalig. lib. 1. Poet. capit. 4. utebantur muſico inſtrumento: quam Græci σύριγγα, à* ſibilo, *Latini ab hiatu* fiſtulam *nominant. Favet ei verſus Lucretii: Pan Vnco ſæpè labro calamos percurrit* hiantes. *A Φυσάω eſt Φῦσα, Φύσιγξ: & ita Latin.* veſica, *quæ turget aëre plena & diſtenta. Φυσάω ab Hebr.* נָשַׁף, *quod idem.*

Flagitium, *Ioſ. Scal. in Feſtum;* flagitium *apud veteres ſignificabat infamiam. Itaq; Plautus Ep. a. 3. ſ. 4. Majore cum flagitio reddes poſtea, hoc eſt, infamiâ. Et Cato: in torcutibus ſtupris* flagitatus, *id eſt, inteſtinis probris inflammatus. Vnde* flagitatores *dicti poſtea fœneratores, quòd convicio repetant fœnus. Nam odio fœneratorum hæc in illos appellatio obtinuit: cùm alioquin Leg. 12.* flagitare, *id eſt, conviciis alicujus exiſtimationem ledere, capitale eſſet. Itaq; rectè* Feſtus *ait, turpe haberi, quia non ſine causâ fieri putetur. Vix enim unquam eò audaciæ proveheretur, ut alicujus famam peteret, niſi juſtiſſima cauſa ſubeſſet. Quare* occentare *non licebat, cùm aliquis rem ſuam repetebat. Hoc enim propriè dicebatur* flagitare: *quod idem, ut puto, lex vocabat,* pipulo poſcere. *Ita, quod Plautus in Aul. dicit, pipulo differre ante ædes; idem in Perſa dixit,* occentare. *Hæc ille. Cæterùm* flagitium, flagito *videtur naſci à* flagrum, *quod à* flagro. *Horatius: urere* flagris: *ut cenſet Iul. C. Scaliger. Valla lib. 4. cap. 58. flagitium propriè in libidine, quaſi* flagris *dignum crimen.*

Flagro,

Flagro, à φλέγω : *à quo etiam* flecto : flexum, φλεκτόν. *Vſtulata enim prava fiunt.* Φλεγυρὸς, *id eſt,* flagrans, *ignitus.* Phlegethon *itidem à* φλέγω : *à quo etiam* phlegma. *Quam vim medici & phyſici non attendunt, ſed malunt contrarium, cui reſpondet* pituita. Flamma *à ſono, aut* flama : *unde* φλάζειν & παφλάζειν, *apud Pindarum & Hippocratem :* φλᾶν *apud Ariſtophanem, inquit Scaliger Exer. 325. ſ. 12. Et cap. 27. L. L. Non ſic in* Phlegethonte & Phaëthonte. *Neq; enim ab* αἴθεσθαι *diphthongum traxére, ſed* παρὰ τὸ θέειν, *ut ex Cratylo Platonis & Ariſtotelis 1. de cœl. & M. Tul. multis locis diximus libro de inſomniis.* Phaëthon *eſt ejusdem ortus. Apud Varronem: Et te flagranti dejectum fulmine* phæton. *Græcorum* φάω *oritur ab Hebr.* יָפַע, *fulſit : ut &* φέγγος : *item* φλέγω *à* לַהַב, *ſi invertas, id eſt, flamma,* φλόξ.

Flare, *à* φλᾶν : *Iul. C. Scalig. lib. 4. Poët. cap. 47. Hebræis* פוּחַ : *item* יָפַח, *flavit, efflavit. Omnia* πεποιημένα ; *& ſono reſpondent literæ, f,* φ, פ, *L,* λ, *Λ.*

Floccus, *à* φλὸξ : *ſi nugari placet. Immò ab Hebr.* בָּלַק, balak, flak, *evulſit floccos, aut pilos illos tenues.* Defloccati *ſenes, Plauto Epid. 5. 1. id eſt, depiles, aut calvi ;* λιποτριχεῖς. *Vt cùm veſtes floccos ſuos, aut fila illa eminula, longo uſu, amittunt.*

Flos, *à* χλόος, ἢ χλόα. *Ab Hebr.* לַח, *viridis, ſucculentus :* לֵחַ, *viror.* χλωραίνω *floreo. Ita* Flora *à Chloris.* *Ovid. 5. Faſtor.*

Chloris eram, quæ Flora vocor, corrupta Latino
Nominis eſt noſtri litera Græca ſono.

Flutæ,

Flutæ. *Ita dicuntur anguillæ aut murænæ. Macrobius. Murænæ, &c. Latine* flutæ, *quòd in ſummo ſupernantes, ſole torrefactæ, curvare ſe poſſe, & in aquam mergere deſinunt. Hæc ille. Si igitur à* fluo, *neceſſe eſſet formari à ſupino* flutum, *deſito; pro* fluctum, *aut* fluxum. *Quamvis* fluta, *vel* flutus *alibi non legatur: neque analogia aliqua ſubveniat. Et* Flutæ *Græcis ſunt* πλωταὶ, πλῶτες: *videlicet à ſupernatando: à* πλέω, πλωτός. Flutæ *ergo appellatæ quaſi* plutæ.

Focus, *à foveo, fotum: ut à cœnatum cœnaculum, à viatum, viaticum.*

Ovid. 6. Faſtor.

A focus à flammis & quòd *foret* omnia dictus.

Foculare, à focus, foculus: *Nonio idem quod fovere. Aut potiùs* θερμαίνειν, *ſeu calore frigidum reſicere. Calor enim, & ille* φυσικὸς καὶ σύμμετρ⊙, *vitam ac vigorem conſervat: iſtum etiam debilitatum reſtituit. A* foculo, *eſt* focillo; *quod iſto minus; &, quod* ἐν μέσῳ κείμενον, refocillo: *cui, qui* ἀναπαύειν *Græcorum reſpondere putant: neutrius vim odorantur.*

Fœtus. *Iul. C. Scalig. cap. 79. L. L.* Fœmina à fœtu (*ſicut* γυνὴ *quaſi* γονὴ *Platoni*) Fœtus ἀπὸ τὸ φοιτᾶν. *Nam hoc verbo veteres rem veneream ſignificarunt prudenter: ſicut Latini,* coire. *Quid enim purius, quàm* comitem *eſſe? Etiam Germanorum verecundia non aliter. Ita canem dicunt* currere. Fœcundus, *à copiâ fœtus.* Effœtus, *ab* EC, ἐκ: *ubi nulla ſpes de fœtu ampliùs. Gloſſarium:* Effœta ἡ τοῦ τεκεῖν κεκενωμένη. *A* fœtus *Varro rectiſſimè ducit* fœnus: *quia ſit quadam* fœtura *pecuniæ parientis. Siquidem pari ratione Græ-*

ὁ τόκ⊙ eſt fœnus: τοκίζω *fœneror. A* τίκτω. *Quo error Cloatii Verrii arguitur apud Agell.lib.16.cap.12.*

Folium, φύλλον. *Alterum, L, abit in I, ut alius* ἄλλ⊙. φύλλον, *à* φύω. *Subnaſcitur enim, aut renaſcitur, quotannis. A* φύω, *fit* ἔμφυτον, *Latinè* innatum, *vel* ingenuum: *ut* σύμφυτον connatum, *vel, mutatâ literâ,* cognatum. Eraſmus *in novo Teſtamento vertit,* inſititium. *Sed aliud eſt* innaſci, ἐμφύεσθαι, *quod ab interno principio exiſtit: aliud* inſeri, *quod cauſæ eſt exteriùs agentis. Verſio vulgata utitur,* complantatum. *At Latiniùs foret,* unà plantatum: *vel* congenitum. *Apud medicos eſt herba* ſymphytum, *ut quæ vi polleat conglutinandi. Vulnera, inquit Dioſcorides lib. 4.cap. 9. recentia, enterocelasq́ conglutinat & illitùm cohibet. Carnes autem cum ſymphyto decoctæ coaleſcunt. Hæc ille.*

Forbea, φορβειά, *&* φορβεά, φορβή, *id eſt, pabulum, omne genus cibi, à* φέρβω, *id eſt, paſco: quaſi* φέρω βίον.

Formido *Ciceroni eſt metus permanens, 4. Tuſc. I. C. Scalig. Exer. 312. derivat à* formis, *id eſt, ſpectris.* Forma, κτ̓ μετάθεσιν *à* μορφή: *quod à* μέρ⊙ *&* φάω: *quoniam in bonâ proportione, luce & colore omnis forma conſpicitur, ut Philoſophi diſputant.*

Fragor. *Iul. C. Scalig. in Theoph. de plant.* ῥαχαὶ, *frequentia ſarmentorum. Vnde* ῥαχὰς, *id eſt, fruticetum. A fragore, qui auditur iſtâ conflictione flagellorum. Sic enim Latina quoq́ vox hæc à* fragore. *Itaq́* fragor *&* frango, *imitatur ſonitum e. g. bacilli, cùm frangitur. Non ſecus ac* βράχω *Græcorum. Ioſepho Scaligero ita*

ita vide ur in Varr. Frago *antiquùm,ut* pago, rago. *Eſt lentare, flectere:* παρὰ τὸ Φράγειν, *unde* Φράγνυμι. *Quod ſignificaret* Lentare, *ut lentare remum, Virgilio: & lentare arcum Statio. Ab eo* Φράγειν *&* Φράττειν *dici cœptum, pro ambire. Et Latinum priſcum* fraxare, *obire, circumire vigilias, à* frago: *ut à veho, vexo: tago, taxo.* Fraxatores *ergo cuſtodes circumientes vigilias. Ab eadem orig.* frequens, *qui ſæpius* fraxaret *vigilias: non à ferendo, ut Varro. Hæc ille.. Ex quo intelligitur, quid ſit* anfractus. *Nempe ab AN & AM: ſicut IN & IM in compoſitis. AM ab* ἀμφὶ, *id eſt, circùm. Sic* amphitrite, *id eſt, mare,* ἀμφιτρίτη: *ab* ἀμφὶ καὶ τρεῖν. *Ovid. 1. Metam.*

—— Nec brachia longo
Margine terrarum porrexerat *Amphytrite.*

Ita & Amphitruo *ſeu* Amphitryo, ἀμφιτρύων: *à circumfluentiâ laborum. Caterùm* infractus *eſt valde* fractus. *Docet id verbum* infringere. *Iul. C. Scaliger cap. 157. L. L.* infractus, *qui ipſe intus* fractus *ſit. Apud Cicero: Virgil. alios. ut 12. Æneid. Turnus ut* infractos, *id eſt, valdè fractos, ut Donatus;* infractos, *id eſt, minimè fractos, ut ibi Servius interpretatur. At facilè hic refellitur, vel unâ vocula,* Defeciſſe, *quæ ſequitur. Latini deficiunt: quare? quia valdè fracti, Vnde fracti? adverſo marte. Item à* frango, frenum, *ut quo impetus quaſi* frangitur *animalium, aut coërcetur. Ita Germanis etiam eſt* Brechzaum. *Vt* ſuffragium, *ita &* crurifragium, *exſtitit: & hodie* panifragium. *Eſt verò* ſuffrago, *inis, Græcis* ὀπισθία, *flexura in poſterioribus quadrupedum cruribus retrorſum incurvata:*

dicitur

ta: dicitur, quòd ibi cruris continuitas diviſa & quodammodo fracta *appareat. Exinde eſt* ſuffragium, ſuffragor; *quod erat annitor, & adjuvo; poſtea reſtrictum eſt ad comitia, roſtra, & forum, pro, ſententiâ meâ ſive per tabellam, ſive voce declaratâ ſciſco ac jubeo: itemq́; faveo ac conſultum volo. Ejus contrarium* refragor, *eſt, obnitor, ac repugno.*

Frater, *quaſi* ferè alter, *ut Nigidius apud Agell. lib. 13. cap. 10. Idq́; propter convenientiam ortus & natalium. Niſi melius ſit à Φράτηρ, id eſt, contubernalis, conjũctus. Φρατρία eſt ſocietas. A Φρέαρ, puteus, quo communi utebantur. Item grande poculum. Iul. C. Scaliger cap. 26. L. L. Φράτωρ. Sic enim mutárunt Æoles, quod erat Φράτηρ, & integrum Φρεάτηρ. Ab Hebr.* בְּרִית, *id eſt, ſocietas, fœdus, pactum. A frater verbum extitit.* Fratrare *enim puerorum mammæ dicuntur, cùm primùm tumeſcunt: quòd fratres quaſi pares oriantur: ſicut* ſororiare. *Plautus Fribularia ex correct. Ioſ. Scalig.*

—— Tunc papillæ primitus
Fraterculabant, illud volui dicere
Sororiabant. quid opus eſt verbis?

Politianus:

Nam quæ tibi mamillulæ
Stant floridæ & protuberant
Sororiantes primulùm.

Apud Agell. libr. 13. cap. 10. Labeo Antiſtius: Soror *appellata eſt, quòd quaſi* ſeorſum *naſcitur, ſeparaturq́; ab eâ domo, in qua nata eſt, & in aliam familiam tranſgreditur. A ſorore eſt* conſobrinus, *quaſi* conſororinus.

nus. *Gajus lib. 8. ad Edictum provinciale*: Conſobrini conſobrinæq;, *id eſt, qui quævé ex duabus ſororibus naſcuntur, quaſi* conſororinæ. *Obiter hic quæritur: Recténe dicam?* Meam Julii ſororem. *Affirmo edoctus ab autoribus probatiſſimis. Homerus Il.* γ:

Δαὴρ αὖτ' ἐμὸς ἔσκε κυνώπιδος, εἴποτ' ἔην γε:
Levir itemmeus erat impudicæ, ſi unquam fui.

Horat. ——— Cum mea nemo
Scripta legat vulgo recitare timentis ———
Ovid. ——— Sæpe rogabis
Ut mea defunctæ molliter oſſa cubent.

Valla lib. 6. cap. 16. abige muſcas à facie meâ ſcribentis. Et Ioſephus Scaliger in Auſon: Notandum genus loquendi, tuum acumen Samii Lucumonis. *Tale illud Iuriſconſulti: cum mens mea fuerit facientis teſtamentum. Et Græci*, ἡ ἡμετέρα γνώμη αὐτῶν βουλόντων: *& ſimilia. Hoc igitur modo hic dictum: tuum acumen Lucumonis. Intelligendum enim* τὸ σοῦ *Genitivus ſecundæ perſonæ: quod à Plauto rectè expreſſum eſt, duorum labori ego, &c. Pſeud. act. 1. ſcen. 1. Tanquam ſi diceret: noſtro labori mei & tui. Quid, quòd eodem modo dicitur? Noſter utriusq; labor. Agell. lib. 20. cap. 26.*

Fribolum eſt *cum eo animo (conjuges) ſeparantur, ut rurſum ad ſe invicem revertantur. Nam* fribolum *eſt velut quaſſæ mentis, & effluxæ, nec ſtabilis. Propriè autem* fribola *vocantur fictilia vaſa, inutilia, Iſidorus lib. 9. cap. 8. Quòd ſi (inquit Vlpianus) devortium non intercesſerit, ſed* fribuſculum, *profectò valebit donatio, ſi* fribuſculum *quievit. Hæc ille.* A fribolum fribuſculum.

buſculum, *ut deminuta ejuſmodi ſolent. Feſtus*: Frivola *ſunt propriè vaſa fictilia caſſa. Gloſſar.* frivolus κεβός.

Fricare *propriè eſt leviter ſcalpere, aut radere: ut ungue ſolemus cutem. Græcis eſt* ψαίρειν *aut* ψήχειν. *Ex Hebræo* פָּרַק, parak, *fricuit.* פֶּרֶק, *fricatio.* Refrico; *Cicero, quæ res forſitan ſit* refricatura *vulnus meum.* Perfrico: *homo* perfrictæ frontis, *id eſt,* ἀναιδὴς, *cui pudor periit. Rubor eſt indicium pudoris. Inde Ovidio eſt* pudor purpureus. *Is occupat frontem aut faciem, eſtq́; color virtutis. Qui igitur perfricat faciem, ut ruborem cohibeat, ſive repellat: etiam videtur unà virtutem. Inde* φράσις. Dentifricium, ὀδοντότριμμα, *quo dentes fricantur, aut abſterguntur. Tertull. de pœnit. vocat* pulverem dentibus elimandis.

Frigere, frixum, *ut caro frixa. Iſidorus à ſono illo vult appellari. Quod non facile repudiare quis auſit. Et æquè Græcorum aſſonat* τὸ φρύγειν, φρύασσειν: φρυκτὸν *frixum*: φρύγανον, *Friganum. Etiam Hebræorum* רָבַךְ, *frixit, in ſartagine torruit.*

Frons, *quaſi* ferens, *aut à* φρυλὶς: *quia præ ſe ferat cogitata animi. Inde natæ phraſes*: exporrigere frontem, contrahere, perfricare. *Prout enim animus habet: ita frons eſſe ſolet. A* frons, *ut diſcrimen ſit: ſcribunt quidam,* Fruns, frundis. *Nam & ita ubique MSS. vetera habent: & ita Virgilium ſcripſiſſe 2. Georg. teſtatur ibi Nonius atq́; Servius. Fruns, id eſt,* φύλλον. *aut potiùs* κλάδος φυλλώδης.

Frumentum, *quaſi* fruimentum: *aliis quaſi fru-*

gamentum: ſicut armentum *ſit ex aramentum. A fru-or, eſt* fruitus*, apud Ciceronem, Vlpianum & alios. Inde* fruimentum, frumentum*: eâ formâ quâ exſti-tit momentum, detrimentum, munimentum. Servius:* Frumenta *ſunt omnia quæ ex ſe ariſtas mittunt. Vlpi-anus ad Sabinum 28. neq; foliis, neq; oleo, neq; frumen-to, neq; frugibus uſurum. Cornificius etiam* fruges ar-boreas *dixit. A* frutum *pro* fruitum fruges*: ut à ſtratum ſtrages: à ſatum ſeges: à tectum teges. Item à* fructum, *quod agnoſcit Priſcianus,* fructus*: ut à ta-ctum tactus, à jactum jactus, & alia multa.*

Fucus, φῦκος. Fuco, φυκόω. Offuciæ *ab* OB *& fucus. Igitur alteram jure producit: contrà noſtri pec-cant verſifices. Vltima origo petitur ab Heb.* פּוּךְ, *id eſt, fucus, ſeu medicamen, quo mulierculæ faciem tingunt ac pingunt.*

Fugio, *à* φεύγω, ἔφυγον. *Aut ſimpliciter à* φύγω φύζω *Ionicè.* Fuga, φυγή. *A quo eſt* fugo*, id eſt, in fugam converto.* Fugax, φυγὰς*: non à* fugo, *ut per-peram Eraſmus; ſed à fugio. Vt ſalax à ſalio: capax à capio: rapax à rapio.* Τὸ φεύγω *ab Hebr.* הָפַךְ, *fugit, vertit terga.*

Funes, ἶνες. *Potuiſſent* Fines, *vel* Ines*: niſi tam per-ſpicuitati, quam euphoniæ iſſent conſultum. Niſi potius* funis, *& olim* sfunis, *à* σχοῖνος*, ut antea paulo dixi-mus. Ab* ἶνες *facit Ioſ. Scaliger* Venas. Venari *eſt ſcru-tari venas.* Venatur, *qui ſcrutatur & indagat aliquid. Sed &* Ina *Latio uſurpatur: ut apud Feſtum. Eſt enim filamentum fibrarum minutum. Vel, ut Feſtus,* ilia, *di-*

cta ab Ina, *quæ pars chartæ tenuiſſima. Item ab* Ina,inane, *id eſt, tenue, minutum. Et apud Græcos* ἰνέω *eſt inane facio, vacuo.*

Funus *propriè nil aliud, quàm cadaver; etiam annuente Virgilio & Servio. Vel quando mors hominem occidit*, funus *dicitur: olim etiam* Fonus. *A* Φόνος φοῦνος*: ut* μόνος μοῦνος*:* νόσος νοῦσος*:* ὄρος οὖρος*:* κόρη κούρη*.* Φένω *eſt cædo, occido.* Funeræ, *ad quas funus pertinebat, olim dictæ: ut mater, filia, ſoror, ſocrus.* *Virgilius:*

Nec te tua *funera* mater, Produxi ———

Funera *eſt Nominativus fœminini. Servius*,funera, *id eſt,funerea.Ioſ.Scalig.illud Ennii in Cicer.ita corrigit:*

Nemo me lacrimis decoret,neq; *Funera* fletum
Faxit: quum volito vivu' per ora virûm.

Nam facere fletu funera *non eſt Latinum. Latinum* funeſto *eſt funere aut cæde polluo.Pompa,quâ effertur funus, dicitur* exequiæ. *Id eſt,cùm funus ſeu mortuum ſequimur: & quidem* Ex, *ut locus, qui extrà, deſignetur, & ultimum humanitatis officium. Iſidorus, Donatus,Servius funus malunt à* funalibus*: quoniam in gẽtilitate olim candelas ſevo vel cerâ circamdatas funeri præferebant. Ritum illum non ignoro: inde verò funus dictum, credere non poſſum. Non enim video ejusmodi adjectivum* τρισύλλαβον *fieri à* δισυλλάβω. Nec funalia *aut* funale *propriè eſt candela. Sed ut murale à murus, navale à navis: gregale à grex: lethale à lethum; ſic à* funis funale, *id eſt, quicquid è funibus,& ad funes aliqua refertur. Vt funalis equus,in Suetonio.*

Funale *textum, in Prudent. Periſteph. Apud eundem pſych.* funalis *machina. Et ut* cereum *primò eſt, quòd è cerâ, κήρινον, aut ceræ ſimile: poſtea* cereus *eſt fax; quia è cerâ, tanquam materiâ fit: Sic deinde* funalia *pro ipſis candelis ſumta: cùm funis ſit illarum ὑλικὸν μέρος. Nec facilè, quantum ſcio, reperimus vel cereum, vel funalia ita nudè poſita pro candelis; ſed ubiq; apponi vel ignem vel flamam, vel lumen vel aliud ſimile, ut laxitas illa ſignificandi contrahatur. Virgilius:*

- *Noctem* flammis funalia *vincunt. Horatius: Hîc hîc ponite* lucida funalia. *Silius: Cui nocturnus honos* funalia clara - *Politianus: Omnis* ceratis *radiat* funalibus ara. *De Cereo Martial.*

—— *Nocturnos præſtabat* cereus ignes.

Furere *à* Φονᾶν, Φονεύειν, Φένειν. *Liquida tranſit in fortiorem. Vt pro* cœluleus *dicitur* cœruleus. *Thema eſt* furo, *non* furio. *Dicimus,* furunt, *non* furiunt; furebant *non* furiebant, *apud Ciceronem. Quòd autem* furia *dicitur, fit ratione ortus Græci* Φονία. Tiſyphone, *à* τίειν τοὺς Φόνους, *id eſt, vindicare cædes.*

Furfur, βόρβορος. *Alii à* far, *per repetitionem. Varro, Paſcuntur farre & furfuribus hordeaceis.*

Fervus, *I. C. S. Ex. 325. ſect. 12.* fulvum *quod eſſet* furvo *propius: unde* furmen, fuligo. *Origo itẽ Græca:* Φέρβω, Φορβή: *mutatâ in molliorem aſperâ literâ.*

Fuſcum, *I. C. Scal. Ex. 325. ſect. 17. Si niger eſſet citra illud obſcuritatis faſtigiũ,* fuſcum *dixêre, Græcis principiis: ubi* Φῶς σκιᾶται. *Quòd ſi minùs acutum videatur; eſto ſimpliciſſimè* παρὰ τὸ Φώσκειν. *Hoc enim eſt uſtulare, apud Hippocratem.* Offuſco; *unde triviale: Lumen majus obſcurat, ſeu offuſcat minus.* Infuſcare

vinum eſt aquâ diluere: quod cùm vini generoſi nigrior ſit color, dilutior mixtâ aquâ fuſciorq; reddatur.

G

Gabriel, Γαβριήλ, *eſt vir Dei, aut fortitudo Dei, aut fortis Deus. Ita* Michaël, Μηχαήλ, *quis ſicut Deus.* Uriel, Οὐριήλ, *ignis aut lumen Dei.* Ezechiel, Ἐζεκιήλ, *fortitudo ac robur Dei.* Daniel, *judicium Dei: Sicuti* Dan *eſt judicans vel judicium, & Syrorum more,* Danna. Joël, Ἰωήλ *eſt incipiens Deo.* Hieronymus *variat. In præfat. Malach: eſt ei Dominus Deus. In Nominibus* Joël *: incipiens, vel eſt Deus, vel Dei. In præf. in Ioëlem, incipiens,* ἀρχόμενος. Nathanael, Ναθαναήλ, *donum Dei.* Aſaël, Ἀσαήλ, *factura Dei.* Beſeleel, Βεσελεήλ, *in umbra Dei.* Eldad, Ἐλδάδ, *Dei dilectio vel dilectus.* Eleazar, Ἐλέαζαρ, *Dei adjumentum, vel Dei atrium. Et ſic* Lazarus *eſt, cui Deus auxilio eſt.* Immanuel, *Græcè* Ἐμμανουήλ, *nobiſcũ Deus.* Gamaliel, γαμαλίηλ, *retributio Dei.* Hamuel, Ἀμουήλ, *calor ſive ira Dei 1. Par. 4.* Hazael, Ἀζαήλ, *videns Deum.* Jadihel, Ἰεδιεήλ, *ſcientia Dei.* Iſmaël, Ἰσμαήλ *exauditio Dei.* Namuel, Ναμουήλ, *dormiens Deus.* Phanuel, Φανουήλ, *videns Deum, vel facies Dei,* εἶδος τοῦ θεοῦ. Rahuel, Ῥαγουήλ, *paſtor vel amicꝰ Dei.* Salamiel, Σαλαμιήλ, *pax Dei.* Samuel, Σαμουήλ, *poſitus à Deo, vel nomen ejus à Deo. Et ſicuti multa ab* El *fiunt: ita nec pauciora à* Ja, *id eſt, Deus.* Sophonias, Σοφονίας, *eſt arcanum Domini, vel ſpeculator noſter Dominus.* Abdias, Ἀβδίας, *ſervus Domini.* Malachias, *angelus vel nuncius Domini.* Nehemia, Νεεμίας, *conſolatio vel requies Domini.* Ananias, Ἀνανίας, *nubes Dei, aut divinatio Domini:* Hieronymo, *gratia Dei.* Azarias, Ἀζα-

ρίας, *auxilium Domini.* Azanias, Ἀζανίας, *auris Domini.* Azazias, *fortitudo Domini.* Semeias, Σεμεΐας, *audiens Dominum.* Barachias, Βαραχίας, *benedicens Domino.* Achias, Ἀχία, *frater Domini.* Adaias, Ἀδία, *teſtis Domini, vel ornatus aut præda.* Adonias, Ἀδωνία, *dominator aut baſis Domini.* Athalia, *hora aut tempus Domino.* Banaias, *filius aut intelligentia Domini.* Baraia, Βαρεία, *creatura Domini.* Eſelias, Ἐσελίας, *liberans vel reſervans Dominus. 2. Par. 34.* Ezechias, Ἐζεκίας, *fortitudo Domini.* Haſadias, Ἀσαδία, *miſericordia Domini 1.Paral. 3.* Jadaia, Ἰαδαὰ, *ſcientia Domini, vel cognitio. 1. Eſd. 2.* Jeremias, Ἱερεμίας, *ſublimitas Domini.* Nathania, Ναθανίας, *donum Domini* Obadias, Ὀβδίας, *ſervus Domini.* Ochozias, Ὀχοζίας, *poſſeßio aut viſio Domini.* Oſaias, Ἀσαΐας, *ſalvator Dominus: unde & Oſee,* Ὠσηέ, *ſalvator, aut ſalus.* Raamias, Ῥεεμαῒ *tonitru Domini.* Samachias, Σαμαχία, *adhærens Domino.* Urias, Οὐρίας, *ignis Domini.*

Gagites, γαγάτης, *lapis precioſus:* כַּרְכֹּד, *à fulgore, vel igne denominatus eſt: & benè conveniunt, quæ Plinius, Dioſcorides & alii ſuper iſto lapide memoriæ prodiderunt. Qui à loco vel amne appellari malunt, vulgi nenias ſequuntur.*

Galbanum, χαλβάνη, *à* חֶלְבְּנָה, chelbenah. *Eſt ſuccus virgæ aut ſtipitis in Syria.*

Galea, *non nemini à* γυλιὸς, *i. vas militare. Aliis à* γαλεὰ, *i. latibulũ. At hi* antiquitatũ *rudiores. Iſid. veram deſignat originẽ:* Caſſis *(inquit) de lamina eſt:* galea *de corio. Propert. eleg. 1. l. 4. Et galea hirſutâ comta lupinâ jubâ.*

jubâ. Item Suidas : ἀλωπεκία *(ſic enim Lipſius)* ἡ περικεφαλαία, *vulpina ipſa galea. Nempe à* γαλέη, γαλῆ, *ab Hebr.* חלד, choled, *quod planè idem. Ioſ. Scaliger in Conject. olim* galeæ *ex diverſorum animalium pellibus conficiëbantur. Quod patet ex ipſis nominibus apud Poëtas. Sunt enim apud illos* κυνέαι, λυκέαι. *Sic etiam, quòd è felinâ pelle fiunt,* γαλέαι *dictæ.* Γαλῆ *enim felis, vel ſimile animal ei, quod vocant Græci* ἴκτιν. *Quare & Homer. quoque* ἰκτιδέην galeam *vocavit. Ex quibus apparet Varronem non rectè ſenſiſſe, qui à* galero *deduxerit. Hæc ille.*

Galerus, *mediâ longâ, à* galea. Galerita, *avis propter apicem in capite, inſtar galeri, dicta. Propert. Prima* galeritus *poſuit prætoria Lycmon.* Galerita *vulgo eſt alauda,* à laude *ſcilicet. Et Caßitam non à caßide, ſicut galerita à galero : ſed à* חֲסִידָה, *volunt nominari : quod aliâs ciconia, ut Imman. Tremellius ubiq; vertit. Alii verò* chaſidah *eſt Struthiocamelus. Et ſept. interpretes plurifariam exponunt. Nam Iob. 39. verſ. 16. & Ierem. 8. verſ. 7. ponunt* ἀσίδα, *ſcilicet ex Hebræo flexum. Hieronymus ibi vertit,* milvum. *Levit. 11. verſ. 19. interpretantur* ἐρῳδιὸν, *& Pſal. 104. verſ. 17.* ἐρωδιοῦ. *Hieronymus ſequitur, ponens* herodionem *&* herodii. *Rurſus Græci Deuter. 14. verſ. 18. habent* πελεκᾶνα, *Hieronymus verò* onocrotalum. *Deniq; Zach. 5. verſ. 9. Græci locant* ἔποπος : *at Hieronymus iterum Milvi.*

Galli, Gallia. *Cybeles ſacerdotes à* Gallo *fluvio nomen arceſſunt, apud quem Deæ iſtius orgia agitare ſolebant, ut Feſtus etiam docet.* Semiviri *dicti, quòd qui ex*

eo Phrygiæ fluvio bibiſſet, adeo is furere inciperet, ut ſeipſum caſtraret, teſticulis Samiâ teſtâ exſectis, ut ſcribit Plinius. Qui & etymon illud probat: ut etiam Ovidius cum Martiano.

Quur igitur *Gallos*, qui ſe excidére, vocamus?
Cùm tantum à Phrygia Gallica diſtet humus?
Inter, ait, viridem Cybelen altasq; Celœnas
Amnis it inſanâ nomine *Gallus* aquâ. (eſt
Qui bibit inde, furit. Procul hinc diſcedite queis
Cura bonæ mentis: qui bibit inde, furit.

Galli populi dicuntur à lacteo candore. Mantuanus: Ignea mens Gallis, & *lactea corpora*: nomen.

A candore *datum. Abrah. Ortelius*: *A* candore *populi nuncupata eſt Gallia. Nam montes & rigor cœli, ab eâ parte ſolis ardores excludunt, quo fit, ut candida corpora non colorentur. Hinc Græci Gallos*, Galatas *vocant, propter lacteum gentis colorem.* Γάλα *enim eis eſt, quod nobis lac: à quo nomine Latini* Gallos *deflexêre. Hanc Etymologiam omnes ferè ſcriptores probant. Sunt tamen, qui hanc derident; atq; eam potiùs à pluviâ, quod Hebræis* galah, *& antiquâ Britannorum linguâ* Glau *dicitur, nomen habere putant, quaſi impluviati vel inundati ab ipſo diluvio (cum gens antiquiſſima ſit) vocentur. Hæc ille.*

Ganeum, γάνος: γάνυσθαι, *non à ſubterraneis cryptis, ut Grammatici: Iul. C. Scaliger Exer. 317. ſect. 2.* Γάνος *ab Hebr.* עָנַג, *delicatè vixit, aut jucundè.* Ganeum *dicitur fornix*, γήνειον: *ait Hadrian. Turnebus libr. 20. cap. 33. Nam Latini* η *in* α *ſæpe commutant:*

tant: & ei in E *breve: ut* gynæceum *apud Terent. penultima brevi* γυναικεῖον. Cyclopeus *apud Maronem* 1. *Æneid.* κυκλώπειος. Conopeum *apud Horat. od. 9. ep. quod eſt* κωνωπεῖον.

Gangrena, γάγγραινα, *à* γράω *vulgo, id eſt,* ἐσθίω. *Aliis à* γάγγρος *antiquo, id eſt, cancer. Fœmininum* γάγγραινα, *cancer morbus.* Cancer *Latinum ejusdem ortus: niſi velis id, quod alibi annotavi in* Cancer. 2. *Timoth.* 2. *verſ.* 17. ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἕξει: *id eſt, ſermo eorum depaſcet, ut gangrana. Vel, ut Tremellius Syrum vertit, Sermo eorum tanquam* cancer *paſtionem apprehendet. Aut, tanquam* cancer depaſcens *apprehendet ſeu occupabit multos. Morbum hunc fuſe perſequitur Galenus comment.* 7. *in aphoriſm. Hippocratis ſ.* 7. *Celſus lib.* 5. *cap.* 26. *Æginetá lib.* 4. *cap.* 9.

Gannire *tribuitur volpi: ut ſic propria ejus vox quodammodo exprimatur: quod inprimis fit ſono* N N & I. *Ioſ. Scaliger in Conject.* Ganniunt *canes geſtientes ob herorum adventum, ut apud Lucret:*

—— Gannitu vocis adulant.

Et Homero: γάνυσθαι *ſemper eſt geſtu quodam oris exprimere gaudium ob amici aut alius cari adventum.* Oggannire *ab* Ob, *Terent. Plauto.*

Ganymedes, *veteribus Latinis* Catamitus *dicebatur. Plautus Menæch. ubi aquila* Catamitum *raperet. Nam videtur à* γαδαμείδης, *quod idem eſt cum* γανυμήδης, *detortum eſſe.* Γάδεσθαι *enim &* γάνυσθαι *idem. Vt prius diceretur* Gadamidus, *inde* Catamitus. *Sic* Laumedo, *pro* Laomedon: *Iul. Scal. in eleg. de ob. Mecœn.* Garga-

Gargariſmus, γαργαρισμὸς, γαργαρίζω, γαργαρεὼν, *gargareon. A ſimilitud. ſoni. Ita Heb. eſt* גַּרְגָּרָה, *guttur tam exterius, quàm interius. Apud medicos & alios* gargarizare *eſt guttur aquâ colluere, ex quo aſperior ille ſonitus oritur: apud Aëtium, Oribaſium, Celſum, Plinium. Apud Latinos eſt,* Gurges, *ſimilis monetæ.*

Virgilius: — *Clauſo fit* gurgite murmur.

Hebræis eſt גַּר, gar, *tractus, per quem murmurat aqua.* Gargarus *Idæ montis cacumen, teſte Macrobio, Strabone, Plutarcho libr. de montibus. Dicitur eodem modo à ſtrepitu aquarum, quibus abundat. Homerus in Vener:*

Ἐν ἀκροπόλοις ὄρεσιν πολυπιδάκου Ἴδης.

Gaudium, *eſt voluptas faciens ſpiritibus effuſis animum ſeſe efferentem.* Exultatio *verò eſt gaudium geſtuoſum: quod notat origo. Ab* Ex & Salto: *cùm* quis, *ut ille ait*, incedit omnibus lætitiis. Gaudeo *eſt à* γηθέω; *vel* γαυριάω, *aut* γαυριόω. *A* γαῦρος, *quod à* γᾶιος, *interjecto* ρ, γᾶιος *à* γαίω. *Ab Hebr.* גָּאָה, gaah, *elatus eſt. Ioſ. Scaliger in Conject.* gaudium, γάδιος: *priſcum. Vt à* πλαδὸς, *unde* πλαδαρὸς, plaudus, plaudo.

Gaza, גַּנְזָ, *id eſt, ærarium, ſcrinium, repoſitorium.* Gazabar *eſt qui præeſt theſauro, 1. Eſd. 1. A Radic.* גָּנַז, *id eſt, repoſuit in gazam, theſaurum collegit. Aut ab* אַרְגָּז, *id eſt, capſa, arca.*

Gehenna, γέεννα. *Latini H, imponunt, hiatus causâ: & quia in Hebr. eſt* ה: *quod Græcis in medio omittendum. Vox conflata è* גֵּיא, *vel* גַּיְא, *id eſt, vallis,* τόπος

πῦρ ἐμϐύθιος: & הִנֹּם, Hinnom: *quod nomen proprium. Cognatum eſt* τῷ נָהַם, naham *fremuit, ululavit,* ἔκλαυσε. *Quod poſtea contigit, cùm Iudæi in eo loco Moloch offerrent & cremarent liberos ſuos. Quorum ejulatus ne tam à parentibus audirentur, pulſata ſunt tympana. Inde nomen* Tophet, תֹּפֶת. *Quod affine eſt* תֹּף, *tympanum*: תָּפַף, *pulſavit. Locus igitur iſte adeo horribilis & Satanæ ipſi deſtinatus, meruit, ut pro tartaro aut inferno ſumeretur. Vt paſſim in novo teſtamento. Et* Elias *Levita: Gehinnam* (inquit) *vocant Rabbini noſtri locum, ubi impii plectuntur poſt mortem.*

Geminus, *propriè eſt ſimilis, per omnia æqualis: ab Heb.* תָּאַם, *geminus, aut æqualis fuit. Cicero: conſorti quidem in lucris atque furtis,* gemino *& ſimillimo nequitiâ. Idem:* ſimillima *& maximè gemina ſocietas. Et alibi. Sic* geminare *eſt ſimile facere. Plautus Amph. Soſia ad Amphitruonem:*

Tu peperiſti Amphitruonem, ego alium peperi Soſiam.
Nunc ſi pateram patera peperit, omnes *congeminavimus.*

Id eſt, quiuq; ſibi ſimilem dedit. Deinde, quia ſimilitudo aut comparatio eſt inter duo, inde factum, ut geminus *etiam idem ſit, qui duplex, aut duo. Iterum Plautus: Quid opus eſt verbis?* geminus *Soſia hic factus eſt tibi. Item* Gemini *ſunt duo uno partu editi, qui admodum ſimiles quoq;, propter nimirum parentes, natalia, locum, tempus & cætera.* Tergemini *fratres, id eſt, tres, & quidem ſimiles. Nam ſi geminus hic eſſet duplex, ter geminus*

geminus foret ter duplex : & ita ſex fratres. Quod autores, qui eâ voce uſi, non patiuntur. Itaq; primaria vocis ſignificatio diſcernatur ab alterâ , & adventitiâ ſæpè aut ſpuriâ.

Gemo , γέμω, *id eſt , plenus atq; onuſtus ſum. De animo etiam acceptatur. Iul.* C. *Scaliger libr. 5. Poët. cap. 4.* gemitus *ex repleto pectore eſt. Hoc namq; γέμειν. Vel , cùm plenum mœrore pectus erumpit in ſonitum. Aſſentit Valla lib. 5. El. cap. 52.* gemere *eſt in pectore , cùm præ anguſtia in ſonitum prorumpit. Ideo & jumenta ſub nimio pōdere* gemunt: *& inanimata quoque , cùm nimis onuſta ſunt,*gemere *dicuntur : ut apud Virgil. 6. Æn. gemit ſub pondere cymba.* Servius , *gemere eſt canere : Propriè tamen dicitur de turture. Falsò, ut antegreſſa docent.* Gemmæ ,*ait Iul.* C. *Scaliger in Theoph. de plan. id eſt, oculi in arboribus & vite, quæ ſunt tubercula quædam prodeuntia.* Gemmas *Latinus nominat appellatione Græcâ. Turgent enim. At hoc eſt* γέμειν, *id eſt , plenum eſſe.* Gemurſa *ſub minimo digito pedis tuberculum, quòd gemere faciat eum, qui id gerat, Feſtus. Aut quia turgeat, ſive ſit tuberculum. Cæterùm* τοῦ γέμειν *ſcaturigo eſt Heb.* גָּמַם, gamam, *id eſt, plenus fuit, expletus eſt.*

Gena *propriè eſt membranula illa, quæ circumcirca oculos tegit , aut munit. Ab* עַיִן *, oculus : item* גָּנַן*, texit , circumdedit. Plinius : Piſces & inſecta non habent* genas, *nec integunt oculos.* Idem : *Sed quadrupedi in ſuperiori tantùm* genâ, *volucribus in ſuperiori.* Et pòſt: *graviores alitum inferiore* genâ *connivent. Valla. libr. 4. Eleg.*

Digitized by Google

libr. 4. Eleg. cap. 52. Genam *membranam illam, & quaſi veſtem, quâ oculus integitur & connivet, id eſt, aperitur & clauditur: hoc enim eſt connivere.* Et paulo pòſt: *quam vetuſtatem à poſterioribus quibusdam ſervatam reperimus, nec Poëtis modò: ut, Draconis genæ, pro oculis, continens pro contento: & Seneca in Trag. de Oedip. loquens inquit: Et per irati ſibi* genas *parentis: etiam continens pro contento: Verùm oratoribus quoq́, ut Quinctilianus de cæco loquens: Illâ perpetuâ nocte clauſæ* genæ *non cuſtodierunt. Hæc princeps ſignificatio, & quidem apud vetuſtiores etiam: poſtmodò dilatata eſt ad partem genæ inferiori contiguam.*

Lucanus: Humentes mirata genas — —

Genu, γόνυ, *genu. Æolum more, qui* ἐδὺς, *quod alii* ὀδὺς. Ingeniculo, *congeniculo, id eſt, in genua procumbo, ſicut Græcorum* γονατίζω, γυνατοῦμαι, γουνόομαι. *In ſanctâ linguâ eſt* כָּנַע, cana, *id eſt, humiliatus eſt, ſupplex fuit, ſubmiſſus fuit, & propriè ſignificat ſe ſubmittere in poplites, & genua, ut ſupplices aſſolent.*

Gerræ, *Gloſſar.* Gerra, οὐδαμινός. *Et pòſt: gerræ* πλεκτὰ ἰτέινα. Intergerivi *parietes, qui inter confines ſtruuntur. Aut potiùs* intergerrivi, *nempe à* gerris, *id eſt, cratibus. Nam iidem etiam* concratitii parietes *dicuntur. Gloſ.* Intergeries-*paries:* τεῖχος ὁ δύο κλήρεις διορίζων. Augur, augurium *à* garritu *avium.* Garrio, *cum quo ferè congruit* γηρύω, *eſt à gerris. Pindarus:* κόρακες ὥς, ἄκραντα γαρύετον. *Athenienſes cùm Syracuſas obſiderent, & milites crebrò* gerras *poſcerent, irridentes Siculi gerras clamare cœperunt.* Γέῤ-

ῥον,

ῥον, γέῤῥα, *id eſt, crates vimineæ. Poſtea pro rebus frivolis, & nullius precii.* Cerrones, *id eſt, leves & inepti à cratibus dicti. Inde* concerrones *&* concerræ. *Item* concerræ *&* congerræ *unico R antiquitus. Lucilius: Tapullam legem rident* concerræ *Opimi.*

Gibbus, κῦφος. Gibbus *terga premit: ſed collum* ſtruma *moleſtat. Græcum* κυφὸς, ὑβὸς, κυπτὸς *à* κύπτω. *Ab Heb.* גִּבֵּן, gibben, *id eſt, gibboſus, gibber.* גָּבַב, *gibboſus fuit, eminuit. Item* כָּפַף, *eſt flexit, curvavit.*

Gigas, *à* γίνεσθαι *&* γῆ: *quaſi* γηγενής. *Homer. in Batrach:* γηγενέων ἀνδρῶν μιμούμενοι ἔργα γιγάντων. *Sic &* Titanes *rectè dicuntur ab Hebr.* טִיט, tit, *id eſt, terra, lutum. Ovid. 5. Faſtor.*

Terra feros partus, immania monſtra, Gigantes
Edidit, auſuros in Jovis ire domum.

Orpheus:

Οὓς καλέουσι γίγαντας ἐπώνυμον ἐν μακάρεσσιν,
Οὕνεκα γῆς ἐγένοντο καὶ αἵματος οὐρανίοιο.

Terra mater omnium & altrix. Inde à γῆ, γίνομαι, γεννάω. *Ex quo antiquum* geno, γένω. *Aut ab Heb.* כּוּן, *genuit, perfecit.* Geno, *hodie* gigno: *G interjecto, ut apud Græc. item:* Γείγνομαι, γίγνομαι, γίνομαι: *item* γινώσκω, γιγνώσκω. Geno, *apud Var. Et Vlpianum: Si qua filia mihi* genitur, *ei heres meus centum dato. Et alibi: Si quis mihi filius aut filia* genitur, *heres mihi eſto.* Gingiva, *quaſi* gigniva: *à* gignendis *dentibus, lib. 11. apud Iſidorum. Quod etiam probat Lactantius.* Gens *quaſi* genens, *quæ ope generationis perpetuatur. Heb.* גּוֹי. Ingens, *id eſt, tantum, quantum ſufficit*

ſicit in gentem. Aut potiùs magnum natum,ut In *hic augeat. Itaq; plus eſt,quàm magnum. Etiam ex illo Terentiano: magnas verò agere gratias Thais mihi?* GN.*ingentes*. Bignus, *pro* bigenitus. *Et* bignæ *(inquit Feſtus) geminæ dicuntur, quia bis unâ die natæ ſunt*. Genitor, γενέτωρ: *ut &* genitrix, *à genitum: ſicut* meritrix, *à meritum, non* meretrix: *Scilicet quo ad originem. Aliàs permutatio maximè affinium literarum apud veteres, bene cognita*. Gener, *tanquam generis propagator*. Germén, *aliis quaſi gerimen. Ioſ. Scaligero, quaſi* genimen. *Nam archaicè R pro N ſubſtituebant; ut cortumio, pro contumio. Sic &* gramen *eodem flexu, à* generatum: κατ' ἐξοχήν. Genimen *exſtat in antiquis Bibliis. Marci 14. de* genimine *vitis. Et alibi. Vt ergo* canimen *carmen: Ita* genimen *germen dicitur. Et ſic Prudentius Cath. utitur:*

Pars illa potentior exſtet
Quæ *germen* ab æthere traxit.

Id eſt, originem, ἀρχήν. *A germen* germanus: *ut à ſilva ſilvanus, à mundus mundanus, ab urbs urbanus*. Germanus, *eſt ejusdem germinis aut originis*, γνήσιος. Germanitas γνησιότης, ἀδελφότης, *ut exponit Gloſſarium. Aliud verò eſt*, Germanus, *nomen populi, ut ſuo loco dictum*. Ingenium, *id eſt, ingenitum, proprium & naturâ inditum. Lucret*. ingenui *fontes, id eſt, nativi, non manu facti. Sic Auſonius* ingenuam *aquam dixit, hoc eſt, à natura huc quaſi infuſam, vel quæ naturali viâ promanet: aut, ut Vlpianus ait, quæ fluit ipſa ſibi, me non ducente*. Ingenium, *id eſt, vis innata*, ἰσφυΐα, φύσις. *Saluſt*. ingenium loci. *Nævius, in-*

genio arbuſta conſita. *Tertull. de Habit. mul. cap.* 1. herbarum ingenia *Gloſſar.* Antigena, ὁ προγεννηθείς. Indigena, endò *eſt* in: *qui in eo loco, quem incolit, natus eſt.* Genius, *à* genendo, *quòd unumquemque jam* genitum *ſuſcipiat & tueatur, opinione veterum.* *Menander:*

Ἅπαντι δαίμων ἀνδρὶ συμπαραστατεῖ
Εὐθὺς γενομένῳ, μυσταγωγὸς τοῦ βίου.

Vocat myſtagogum. *Seneca. ep.* 111. pædagogum. *Alii à* genendo Genius, *hac causâ: quia genuit nos, ſive, ut Apulejus, quia nobiscum genitur. Verùm iſta Ethnicorum deliria ſunt: apud quos etiam hic mos, ut die natali, immò quoties hilariùs ac lautiùs vivebant, ſacra quoq; facerent Genio, ac* piarent Floribus & vino, *ut ait Poëta. Ex eo nata ſunt:* Indulgere genio, *apud Perſium:* Curare genium, *apud Horatium:* Defraudare genium, *apud Terentium. Quibus hodieq; utimur: Sed utamur parcè, in tempore, & ut priſcorum fuiſſe propria meminerimus.* Gentiles *(ait Cic. in Top.) qui inter ſe eodem nomine ſunt, qui ab* ingenuis *oriundi: quorum majorum nemo ſervitutem ſervivit.* Genus, eris γένος. Genero, *eſt genus propago.* Prægenero *olim, nunc* prægno, prægnare. *Antecedit enim: quod innuit τὸ* præ. Degenero, *à genere decedo: ſive ad bonum fiat, ſive ad malum. Ita ruſticus degenerat, qui depoſitis raſtris, ſequitur caſtra. Opponitur* generoſus, *qui à genere non deflectit.* Gnatus *quoq; non aliunde: quaſi* generatus. *Igitur* gnatus *primum: ex eo per ἀφαίρεσιν* Natus. *Scalig. cap. 19. L. L. Exinde* naſcor, natalis,

cognatus,

Digitized by Google

cognatus, *ſimilia.* Agnatos *dicimus (inquit Scaliger lib.4.L.L.cap.92.) qui familiam augent acceſſione ſuâ:* & agnata *membra apud Plinium, quorum additamento corpus auctius factum eſt. Vltimò* γῆ, γαῖα *fit à* גיא *vel* גַּי*, id eſt, vallis, terra profundior. Eſt enim in natura infimum elementum.*

Girus, gyrus, γῦρος: giro *vel* gyro, γυρόω. *Tibullus, ſeu libeat curvo meliùs contendere giro. Planè ab Hebræorum* גָּהַר, gahar, gar, *giravit.* Girgillus, *quod in* girum *vertatur. Eſt enim lignum in transversâ mobile, ex quo funis cum ſitula vel utre in puteum demittitur hauriendæ aquæ causâ, ait Iſidorus lib. 10. cap. 15.*

Glacies, *quaſi* Gelacies, *à gelu: quod à* כֶּלַח, *gelatio, ſenectus gelida, ætas frigida & ſicca, vel etiam alba.* *Virgil.*

Canentem molli plumâ duxiſſe ſenectam.

Ovidius.

Inficit & nigras alba ſenecta comas.

Item apud Hebræos גָּלַשׁ *eſt nituit ritu nivis, aut glaciei. A gelu fit* gelidus: *quâ formâ tepidus, albidus, calidus, & alia flectuntur.* Egelidus, *id eſt, extra* gelu, *ubi frigus remittit. Catullus. Iam ver* egelidos *refert vapores. Ovidius:* Egelidum *borean,* egelidumq; *notum. Etiam Celſus* τῷ *frigido* egelidum *alicubi opponit, ut ſignatè libr. 6. C. 18. At contrà videtur Virgilius uti libr. 8. Æn. Vt procul* egelido *ſecretum flumine vidit. Vbi & Servius, egelido, id eſt,* nimiùm gelido. *Vt ita gemina ſignificatio* τοῦ egelidi *appareat: Philargyrius ad 4. Georg. E, ait, & adjicit & adimit. At diverſâ tamen id ratione putem fieri. Vt ſci-*

licet τὸ E, *& Ex vel ſeparationem, disjunctionem, στέρη-σιν notet, & idem ſit quod à, extra, ἔξω, item non: quomodo* egregius *eſt è grege, extra gregem:* effluo, *extra fluo. Vel notet τὸ ἐξ οὗ aliquid conſuevit fieri, aut ſaltim hujus ἀναλογίαν & ſimilitudinem. Ita ventus e-* gelidus *erit, quaſi ex ipſo frigore aut gelu conflatus:* Edura *pyrus, hoc eſt, valde dura, interpretante Servio: quaſi ex ipſo duro vel duritie ea ſit: Vt ita αὔξησις quædam ſit.*

Glamæ *&* Gramiæ *ſunt vitia oculorum. Græcum eſt λήμη & additione τοῦ γ γλήμη. Hinc* glamæ gramiæ. *Λημαλέος, γλημώδης: gramioſus, lippus. Λήμη,* lema: *item* lama, *apud Feſtum, id eſt, collectio aquarum. Λήμη ab* עָלַם, alam, lam, *id eſt, occuluit: propriè de oculis limis, vel lippis, & vitioſis. Sed &* Lamia, *à rubore & ſordibus oculorum denominatur, id eſt, venefica, à λήμη. Nam ex oculis de affectione animi, aut moribus facilè capitur judicium: de oculis verò incantatricum, quòd rubeant & ſordeſcant, quis non audiit? Maro alludit:* oculus *faſcinat agnos. Et hoc magis placet, quàm iſtorum conjectura: quaſi* Lamiæ, *λαμίαι, vocentur, propter ſimilitudinem aliquam, quæ ipſis ſit cum Lamiis antiquorum. Horum enim Lamiæ ſpectra & phantaſmata erant, formoſarum mulierum ſpecie cum inſigni ſplendore apparentia, quæ ſeſe amore juvenum captas mentiebantur, & cum ipſis converſabantur, dum eos perderent, atq; devorarent. Quoniam ergò ſagæ noſtræ non quidem ſpectra ſunt: ſed cum ſpectris convivantur, colludunt, negotiantur, libidinem exercent, ac infantum nonnunquam ſuccos expetunt, Lamiæ ſunt vocatæ:*

Digitized by Google

catæ: Thomas Eraſtus *de Lamiis. Etſi autem* λαμία *etiam antiquitus ſignificat* φάσμα *ſive ſpectrum; tamen id non adeo quadrare multis videatur ad anus veneficas, quæ non tam cum ſpectris, quàm pharmacis & characteribus rem habent. Et vox* λαμίας *uſitatè ſignificát beſtiam quandam, De quâ autores adhuc litigant: ut videre eſt in Plinio, Nicandro Colophonio, Diodoro Siculo, aliis. Noſtra ſententia innititur ſigno & receptâ ubivis opinione.*

Glans, *quaſi* blans, balanus, *à* βάλανος. Juglans, *quaſi* Jovis glans, *apud Macrobium & Cajum ICtum.* Jugula, *ſtella Orionis*: ἄστρον ὠρίωνος, *ut habet Gloſſarium: ita dicitur, quòd amplior ſit cæteris, quàm nux juglandis, Feſtus.* Orion, ὠρίων. *Quibusdam quaſi* Urion, *ab* οὖρον. *Ex eo* nimboſus, *poetæ. Et Ovid. 4. Faſt.*

Hunc Hyreus, quia ſic genitus, vocat *Oriona*,
Perdidit antiquum litera prima ſonum.

Alii ab Heb. אוֹר, or, *lux. A Rad.* אוֹר, *illuxit. Item* חֶרֶס, cheres, *eſt coruſcatio, ſplendor. Vnde item* Horus, ὧρος. *Macrob. lib. 1. Sat. cap. 21. apud Ægyptios Apollo, qui eſt ſol,* Horus *vocatur, ex quo & horæ 24. quibus dies, noxq; conficitur. Sanè credibile eſt, Iudæos multa cum Ægyptiis vocabula communicaſſe; non ſecus atq; ritus & particulam ſapientiæ, ac religionis. Ab* ὧρος *eſt* coruſco: *Aut ab iſto Hebræo* חֶרֶס: *quod ſanè* αἱρετώτερον. *Sed & quatuor tempora, quibus annuus orbis impletur,* horæ *vocantur. Iul. C. Scalig. cap. 98. L. L.* Hora, ὥρα, *habet* horarium, *cùm diei partem ſignificat. At Græci quaternas anni partes ſic appellarunt.*

runt. Vnde Latini Hornum, *quod hujus anni eſſet, neque in alienas transiſſet* ὥρας *anni ſequentis. Horatius vocat* hornũ *vinum. Ep. 2. &* hornam *frugem 3. od. 23. quod Cic. frumentũ* hornotinum, Horæum, *ſalſamenti genus ex Pelamyde piſce. Dicitur non à tempeſtate, ſed à veris tempore, quòd tum ſalſamentum iſtud fieret,* ὡραῖον*: Turneb. libr. 2. cap. 23.*

Glaucus, γλαῦκος, γλαύκιος. Γλαῦξ, *ulula, noctua.* Glaucoma, γλαύκωμα, γλαύκωσις *Celſus libr. 6. nominat* ſuffuſionem*: Græci* ὑπόχυσιν*: Plinius ſemper* glaucoma *vocat. Plautus Mil. Glor. liberiùs dixit* Glaucomam*: & de oculis. Ita habet Glaucomam ob oculos objiciemus.*

Gliſco, *Græcum* γλίχομαι *eſt origo noſtri verbi, quod ſignificat appetere. Signatiſsimè apud poëtam Turni violentia* gliſcit. *Quia creſcebat & præceps ferebatur. Iul. C. Scalig. in Theoph. de plant. Et* γλίσχρος *eſt lentum, viſcoſum, tenax.* Γλισχραίνω, *lentum reddo.* Γλίσχρων, *cupitor,* ἐπιθυμητής.

Glumus; *nomen vitii in plantis,* λοπᾶν, *quia λέπος cortex eſt, & ſquama.* Deglubere *ad verbum. Vnde* glumus. Glabrũ, *cùm deglubitur radix. Hoc in plantis vitiũ nomen apud Lat. non habet. At in pecore habet. Ovis n.* glabella *dicitur,* Apica*: I. C. Scal. in Theoph. de plant.* Apica, ἄπεικος, *id eſt, glabra. A* πέκος *ἢ* πέκος. *Sed* τὸ λέπω *eſt decortico, putamen detraho. Inde &* Lepidium, λεπίδιον*: herba, quæ ſquamas & maculas faciei abſtergit. Aliis* glubo, glabrum *à* γλύφω, γλάφω, *id eſt, ſculpo, fodio, abſcindo. Hebr.* גלב, gallaf, glaf, *id eſt, tonſor, qui abradit*

fe

facit glabrum. Porrò glumus, *ſeu* gluma *differt à* glomus: *de quo dictus Scalig. cap. 31. L. L.* B *mutatur in* M, globus, glomus. *Malim tamen Heb.* גָּלַם, galam, *id eſt, glomeravit, volvit in glomum, ſeu globum. Ex quo &* Chlamys, *veſtis ita convoluta. Nomen eſt* גְּלוֹם, *id eſt, glomus,* χλαμὺς. *Itẽ* גֹּלֶם golem, *eſt glomus maſſæ informis in matrice mulieris fœtæ, item involucrum. Pſ. 139. verſ. 16.* גָּלְמִי, *id eſt, involucrum meum viderunt oculi tui. LXX.* Ἀκατέργαστόν μου: *ut & Pagninus,* imperfectum *meum. Tremellius verò* maſſam *meam, vertit.*

Glutire: *unde* Gluto, *apud Perſium:*

Nec gluto ſorbere ſalivam —

Deglutire *compoſitum uſitatius ſimplici. Auguſtinus in libr. de Gram. Heluo qui &* Glutto. *Gloſſæ:* gluttit, ἐγκάπτει. Gluttus βρόγχος: *Inde* gluttire, glutire. *Iſa. Caſaubonus:* Gluttus, *ficta vox per onomatopœiam. Nam* Glut *eſt imitatio ſoni, quem edit liquor, per anguſtum tramitem means.*

Gnatho, *à malarum officio,* γνάθων, γνάθος *eſt mala, bucca.* Paraſitus *à* παρὰ *&* σῖτος: *Latini carent tali appellatione. Niſi ſit* adulator, *ab aula ſcilicet, vel ollâ. Iul. C. Scaliger in comœdia ceparum poſuit nomen novum* cœnaturionis. *In oratione contra Saluſtium, eſt aſſecla menſarum. In Horatio & Plauto,* umbra. *Item Cap. a. 1. ſ. 2.* profundus, *quòd impleri non poſſit. Et* Profundus *veteribus dicebatur Venter. Ita* curgulio, *à gula. Hinc Plautus comœdiæ nomen indidit, quæ fraudem paraſiti depingit.* Paraſitaſter, *qui*

bent magni cum re paraſitatur : & quia agit, ſive *tatur paraſitum, circa paraſiti modum eſt, ait Iul* *Scaliger cap. 95. L. L. Apud Syracuſios Ceres cole* σιτῶ ſito, *ut ſcribit Athenæus : ob* σίτȣ, *id eſt, fru* *ti curam.* Σίτος *ab* סָעַד, *id eſt, pavit, fulcivit.*

Gnavus, *prius eſt, quàm* navus, navâre. *Ita* *male figuram quæſivere. Documento ſit* πηγὴ : *qu* γναφεῖον, γνάπτω, κνάπτω, *quod eſt carpendo, ve* *κνάφ expolio carmino. Proprium fullonibus. Igitur* *γναφεὺς ſeu κναφεὺς, id eſt, fullo, noſtrum genuit v* *culum,* Knappe. *Alii à* nave *ſuſpicantur fieri, ut* *ler, ſtrenuus. At meliùs à* κνάπτω : *quod à* κνάω *κνέω, κνῆμαι, quod eſt rado, ſcindo, polio,* κνήθω, *frico. Hinc* cnaſon, *id eſt, acus, quâ mulier capit* *pit. Eſt ꝗ formatum more Tarentinorum :* κνάω, κνάζω, κνάζων. *& Latinè* Cnaſon.

Gomer *filius Iapheti.* גֹּמֶר *à Rad.* גָּמַר, *id eſ* *it, finem habuit. Habitavit in regione ſeptentrio* *quo orti, & appellati ſunt* Cimmerii, *qui ad P* *habitârunt, ſub cœlo craſſo & nebuloſo. Ex eo ci* *riæ tenebræ dicuntur, pro densâ caligine. Hi poſt* *dicti* Cimbri, *quadam literarum mutatione. Id* *retinẽt hodie Holſati, Sleſvicenſes, item Cimbrica* *ſoneſus, quæ eſt Dania. Nec non Sicambri, qui ho* *Geldrienſes & Clivenſes. Goropius de orig. Cim* *rum ita lib. 4. ſuo more : Strabo (inquit) Diodor* *tarchus eoſdem* Cimmerios *&* Cimbros *eſſe* *Quidam Cimmerios dictos eſſe arbitrantur, qua* *merios, id eſt, hibernos : quam rationem Prote* *gmatites tuetur. Feſtus Pompejus de Cimbris & C*

Digitized by Google

ris in hæc verba ſcripſit: Cimbri linguâ Gallicâ Latrones *dicuntur*: Gimmerii *homines, qui frigoribus occupatas terras incolunt*,

Martialis.

Si daret auctumnus mihi nomen, *Oporinus* eſſem:
Frigida ſi brumæ tempora, *Chimerinus*.

Fuerunt, qui pro Cimmeriis, Cemmerios *ſcriberent, à caligine, quam* κέμμερον *vocant, quòd in perpetuis tenebris habitarent. Longiùs originem Euſtathius quæſivit, dicens Cimmerios, quaſi* κειμβύξ ἐν τῷ ἠέρι, *id eſt, caligine. Alii* Cerberios *dixerunt, in quorum numero fuit Crates, quòd loca tenerent* Cerbero *vicina. Eſt verò* Cumber *vox in uſu frequenti, id eſt, impedimentum, vel onus grave. Componitur è* Cum/ *id eſt, vix: &* Ber / *id eſt, fero, unde* Bare / *vel* Bery/ *id eſt, feretrum.* Cumber *igitur ab eo, quod vix tolerari poteſt, ad omnia ferè onera atque damna tranſiit. Atque æquè* Cummer *atq;* Cumber *pronunciatur* εὐφωνίας *gratia. Hinc fortaſſè alluſione vocum* Cimber, Cumber *nominatus eſt, eo quod intolerabilis & damnoſus vicinis eſſet, propter rapinas & latrocinia. Hæc ille. E quibus facilè apparet, quàm feliciter omnia ad* ἰδίωμα *Germanorum revocet.*

Gorgon, *à terribili adſpectu*, γοργῶ. *Nam & velox & terribile eſt* τὸ γοργόν. *Hinc* gorgoneus *vultus*: gorgonei *oculi*: gorgoneus *anguis, id eſt, truculentus. In Gloſſario Agilis exponitur*, γοργός.

Grabatus, κράβατος, κράββατος: παρὰ τὸ

κρεμᾶν τὰς βάσεις, à ſuſpendendo gradu. Qui enim penſibilibus lecticis incumbunt, vel ſedent, pedibus terram non attingunt.

Gracilis. *nomen verbale; ut labilis, mobilis, ſtabilis, ſutilis. A* graccere, *aut* cracere, *apud* Ennium. *Ab Hebræo* רָזָה, razah, *emaciavit, gracilem reddidit.* רָזִי *macies, gracilitas, ἰσχνότης.* Graculus, *à garrulitate. Eſt enim loquaciſſimum genus & vocibus importunum, Iſidorus lib.12.cap.7. Addam his & ſimilia nomina.* Pavo, *ait idem ibidem, nomen de ſono vocis habet. Ioſepho Scaligero fit à Græco ταώς. Malim vero utrumq; ab Hebræo* יָפָה, japhah, pah, *ob inſignem ejus avis pulchritudinem ac decus.* Ciconiæ, *à ſono quo crepitant Iſid. libr. 12. cap. 7. Ambroſius 5. Hex. cap. 16.* Picæ, *quaſi poëticæ, quòd verba in diſcrimine vocis exprimant, ut homo, ait. Iſidorus dicto loco. Reſpexit fortè ad fabulam de pieridibus in picas olim mutatis, apud* Ovidium.

Martialis:

Pica *loquax certâ dominum te voce ſaluto:*
Si me non videas, eſſe negabis avem.

Perſius in prol. Corvos poëtas & poëtrias picas. *Alii* pica *quaſi* poica *à ποικιλίς.* Furfurio, *quod prius farre in farinam redacto paſcatur, inquit Iſidorus. Legitur etiam* Farfario. *Varro de re ruſt. Diebus XX. antè, quàm quis tollere vult turdos largiùs dat cibum, quod plus ponit & farre ſubtiliore incipit alere.* Crex, *nomen avis Ægyptiis bene notæ, à ſono* crex, crex, *quem edit, ut hiſtoriæ ſcriptores illarum gentium notant.* Palumbes *propriè dicitur* plauſitare, *quod verbum aliàs eſt*

à plaudo,

Digitized by Google

plaudo. *Hirundo* drinſat. *Acredula* mitilat, *quia ſo- ... exilior. Anas* tetrinit. *Vultur* pulpat; *ubi V lenius ... nunciandum. Sic etiam Guillelmus Saluſtius Bartaſſius* vocem alaudæ *æmulari ſtuduit. Quod ſic è Gallicano vertit* Lermeus *libro 5. Hebdoma.*

Ipſa ſuum tireli, tireli, tiretirlire *tractim*
Ingeminans ſecat aſtra levis, dein tramite verſo
Ima petens di, di, dii *inquit alauda valete.*

Similes animalium voces in carmine Philomela, quod Ovidianis vulgo aſſutum, etiam viſuntur: & tanto illæ meliores, quo rectiùs ſonum à naturâ cujusq; editum, exprimunt. Ita urſus dicitur Uncare. *Lynx* orcare. *Verres* quirritare. *Mus* mintrare. *Muſtela* dintrire. *Hircus* mutire. *Aries* blacterare. *Sed vereor ut aliquæ harum vocum naturæ beſtiarum minùs ſatisfaciant.*

Granum, *granulum: propriè de ſeminibus frumentorum. Poſteà de arena, & aliis. Ita etiam à ſimilitudine,* grando *appellata. Granum à* גֶּרֶשׂ *de quo antè. Item* גֹּרֶן, goren, *granarium, horreum, area.*

Graſſor, *à gradior.* Grallator, *à gradu magno. Ita* gradus militares *in proverbium abierunt pro grandibus, celeribus.* Gradarius *equus: pro quo* Manutio, *equus alterno greſſu crura molliter explicās.* Adgrettus, *pro aggreſſus, Enn. Feſto. Mars* Gradivus *appellatus eſt, à gradiendo in bello ultrò citroq;. Sive à vibratione haſtæ: græcè κραδάω, κραδαίνω, id eſt, vibro, concutio, Feſtus. Potes Latinum habere ex Hebræo* דָּרַג, darag, grad, *id eſt, greſſus eſt, inceſſit per gradus: ſi literas modò tranſpoſueris.*

Gratia

Gratia, *quaſi* charatia *C enim & G* στοιχεῖα παρέμοια. *Et coaluit poſtea vox:* ἀ χάρις. *Quæ* ἀλλοίωσις *ſi ferenda: etiam hæc non minus.* Gratia *aut* Gratum *ab Hebræo* רָצָה, *id eſt, gratum habuit, acceptavit, dignatus eſt gratia. Tantùm antepone augmentum & habebis, quod dixi. Tuis* ingratiis *Latinè dici negat Giſanius Indic. Lucretii. Aut errat, aut Plautus Latinè non loquitur, qui habet in Caſin. a. 2. ſ. 5. in Merc. a. 2. ſ. 4.* Gratuitus *ſicut &* fortuitus, *autoritate Horatii contra vulgum, penultimâ productâ.* Ingratum, *à probatis autoribus uſurpatur:* ingratitudo *exploditur. Iul. Cæſ. Scaliger. Exer. 317. ſ. 2.* gratitudo *barbarum eſt & non neceſſarium. Non enim reperitur ipſa res in animis mortalium. At* ingratitudo, *ut æquè barbara: ita maximè neceſſaria vox ad ſignificandum id, quod frequentiùs, quàm Sol ipſe reperitur.*

Gregorius, *id eſt, vigil, Latinè Vigilantius, Vigilius.* γρηγορέω, *id eſt, induſtrius ſum & vigil. Ab* ἐγείρω. *Hujus præt. medium* ἤγορα *& atticè* ἐγήγορα, *& cum pleonaſmo* τοῦ ρ, ἐγρήγορα. *Vnde* ἐγρηγορέω *& per apocopen* τοῦ ε, γρηγορέω.

Grumus, *Hebr. eſt* גֶּרֶם, gerem, *id eſt, grumus, fruſtum, pars cujuslibet rei quomodocunque diviſæ. Radix eſt* גָּרַם, garam, *id eſt, grumulos fecit, in fruſta comminuit, in partes minutatim diviſit, aut contrivit.*

Grus, *quæ Pygmæo ſanguine gaudet avis. Convenit cum Heb.* עָגוּר, Agur: *& cum Græco,* γέρανος; Geren, γέρην, *inquit Æl. Dionyſ. grus fœmina.* Geriũ, *non à* γέρανος; *ſed à* γέρας. Geraniũ, *herba à roſtro gruino. Cæterùm vox Heb. & Græca & Lat. facta eſt à ſono*

illius avis. Gruere, *eſt verbũ ejuſdem ſoni. Gloß.* Congruere, συμφωνεῖν. Congruere *inde vulgo conſentire. Nam grues nunquam ſolivagæ: & cùm volant, certo ordine diſtinctæ, literam* γ, *aut* λ *exprimunt. Id primum Palamedes obſervâſſe ſcribitur. Hinc Avis Palamedis, id eſt, grus, apud Martialem. Chriſtophor. Colerus docet* ingruere *verbum militare eſſe, & ſignificare, clade afficere. Vt & Servius ad illud Virg.* ingruit *Æneas Italis. Cauſam affert, ex Ioh. Sarisberienſe libr. 2. capit. 13. Grus ſemper affert, quod expedit: unde &* gruere *verbum ambiguum: à quo* congruere, *quod perficit: ingruere contrà quod efficit. Vnde illud* -- viribus ingruit *horror. Verùm iſta omnia* κατὰ μεταφορὰν *dicuntur. Prima ac propria notio* τοῦ *gruere, congruere, ingruere. ſumta eſt à ſono illo gruis: poſtmodùm aliò migravit.*

Guberno, κυβερνῶ. *Æolenſes* κυβερνητὴρ *&* κυβερνήτωρ: *quá formâ &* verbalia *noſtra ſunt. In Gloſſario eſt* Guber, κυβερνήτης: *Sed puto, decurtatam eſſe vocem, prò* gubernio: *quod eſt etiam apud Iſidorum lib. 19.* Gubernium *pro gubernatore dixiſſe Laberium in Anna peranna, ait Agellius lib. 16. cap 7. Exſtat quoque* archigubernius *ſive etiam* archigubernus *lib. 36. Dig. tit. 1. cap. 46. Item* guberna *pro gubernaculis dixit Lucretius: Dujectare ſolet magnum mare, tranſtra,* guberna. *Lucillius apud Nonium: Proras deſpoliate & detondete* guberna. *Pro gubernacula. Sic Græci* δῶ *pro* δῶμα. *Et ſic Ennius,* endo ſuam do, *pro domum. Idem: lætificum* gau, *pro gaudium. Idem: altiſonum* coel, *pro cœlum. Quod imitatione Græcorum fa-*

ctum

ctum eſt. Primitus τὸ κυβερνῶ *ſit ab Heb.* גָּבַר, gabar, guber, *id eſt, ſeparavit, gubernavit, prævaluit. Inde &* גִּבּוֹר, gibbor, *eſt prævalidus*, δυνατός, *qui alios gubernat, fortis, heros, gigas. Ieſ. 9. verſ. 6.* El gibbor: *LXX. vertitur* θεὸς ἰσχυρός: *ut & Aquilæ. Etiam Hieronymo & Pagnino*, Deus fortis. *Oecolampadio*, Deus gigas. *Tremellius reddit*, Deum fortem robuſtiſſimum. *Nonnullis placet, pro Deus*, δύναμις, *potentia, virtus:* Krafft / held. *Atqui* τὸ El *non facilè eo modo*, ὡς ὑποστατικὸν *inveniri puto. Hebraicum* El *(inquit* Lutherus*) in ſingulari ſic ſignificat Deum, ut ſimul ſignificet etymologiam originis, ſcilicet fortem: & hæc fortitudo nō eſt illa activa, de qua ſequitur in voce* gibbor, *ſed ſubſtantiva, ſubſtantia, quæ eſt ſua natura, firmitas, ſeu firmitudo. Ideo in translatione noſtrâ Germanicâ reddidimus*, Krafft. Et poſt: *Hæc eſt propriè hujus fortitudinis ſignificatio: Deus eſt ille fortis, id eſt, ipſa ſubſtantiva firmitas, & invicta ac ſtabilis ſoliditas.* Hæc ille. *Luculentum id verò* τῆς θεότητος *in Chriſto teſtimonium. Tamen adverſarii ſic legunt & exponunt: Admirabilis conſultor, Deus fortis, pater futuri ſeculi, vocavit principem pacis. Verum* τὸ יִקְרָא *facilè refutat, id eſt, Iehova* vocabit, *vel unusquisq;* vocabit *nomen ejus. Vel* ὡς ἀπροσώπως, vocabitur.

Gula, *degulare. Apud Auguſtinum etiam: ut* degulator *apud Iſidorum libr. 10 & Apuleium 2. apolog. Ioſ. Scalig. in Conject.* ingluvies *à gula dicta: hinc &* ingluvioſus, & gluto, gulo, gumio, guttur. *Id manifeſtò eſt à Græco* γόμος, *quod ſignificat* πλήρωμα τῆς νεώς, ἕρμα: Saburram *Latini vocant. Itaq; qui*

nimis

nimis ſe ingurgitant cibo, ita dicti ab eo. *Quare & Plauto*, *ſaturæ mulieres dicuntur* ſaburratæ. *Hæc ille. Hebræis vocatur gula, maximè affinibus literis*, לוע *à Rad.* לעע, *id eſt, degulavit, ligurivit. Propiùs accedit* λίχνος, *id eſt, liguritor, gulo. Si præſertim* τὸ ע *legas, ſicuti olim.* Γόμος *&* γέμω *ab Hebr. etiam.*

Gutta, χυτὴ, *quaſi* Chuta. Guttus, χυτὸς, *à* χέω. *Funditur ſanè.* Gutturnium *vas, à guttis, quas excipit. Hebræis* שפך, *id eſt, fudit*, ἔχεε.

Gymnaſium, γυμνάσιον, γυμνὸς, *id eſt, nudus. Iul. Cæſ. Scalig. libr. 1. poët. cap. 22. à nudis dicta gymnaſia: quod nomen hautquaquam convenit literariis ludis. Nuſquam enim minùs, quàm in tam ſanctis ſodalitatibus nudos agere cõvenit. Sed, pace tanti viri, ſcholæ atque Muſarum domicilia, non à nuditate ſic dicta: ſed ut indicentur perpetua exercitia, eaque ſatis difficilia: qualia fuerunt athletarum, qui ideò, ut etiamnunc operarii ſolent ac meſſores, corpora nudabant; aut ſaltim veſtes aliquà detrahebant: quo agiliores fierent & promtiores. Neque* γυμνάζω, γυμνασία, γυμνάσιον, *niſi pro exercitiis, aut loco iſtorum, facilè, quantum ſcio, inveniuntur. Et ipſe idem Scaliger de Inſom. conſentit:* ἐπιγυμνάζεσθαι. *Tò* ἐπὶ *ſignificat, præter deambulationem etiam exercitationes, quas nudi magnâ ex parte faciebant. Vnde & nomen. Quanquam etiam in veſtibus currebant, & in* πανοπλίᾳ, *ſicutiqui pyrrhicham ſaltabant. Hæc ille.*

Gymnocrithum, γυμνόκριθον, *non eſt, quod vulgo* ſcandella *in Italia dicitur: ut cenſuit Iulius Alexandrinus: ſed potiùs hordeum nudum & decorticatum:*

ut no-

ut nomen indicat, cùm in ſe cõtineat nomen, κριθὴ*: quod & Gorræo probatur. Iſtud eſt, quod à Columella libr. 2. cap. 9.* hexaſtichon *&* Cantherinum *dicitur.* ἑξάστιχον*, quia ſpicam fert, quæ ſex ordines complectitur.* Cantherinum*, quia folliculo caſtratum naſcitur, ut exponit Ruellius libr. 2. cap. 16. quod nomen ductum eſt à ſimilitudine quadam ab equis caſtratis, quia quòd ſemine carerent,* Cantherii *vocabantur, Catone & Varrone autoribus. Vel ut Columellæ verbis utar, quia & alia animalia quæ ruri ſunt, meliùs quàm triticum; & hominem ſalubriùs, quàm malum triticum paſcit. Cæterùm Græcorum* καθήλιος *&* κάνθων *non longè abit à ſignificatu* Cantherii. *Eſt enim aſinus item equus, aut generatim quodvis jumentum. Gloſſar.* Cantherius, καβάλλης μηχανικός. *A* κάνθων *eſt* Cantharus, κάνθαρος*, id eſt, ſcarabeus. Gignitur enim à ſtercore* κάνθωνος. Cantharis, κανθαρὶς*: ſimile animalculum.*

H

Habena, *lorum, quo equi inhibentur, ab* habeo. *Cujus origo alia fortean non eſt, quàm ab* ἀφὴ ἅπτω. *Aut potiùs ab Hebr.* יָהַב, jahab, hab, *id eſt, habuit, adhibuit. Interdum ſumitur pro* habito, *à Nonio, Afranio, Saluſtio, aliis. Nec temere: cùm hoc ſit ab illo, tanquam frequentativum. Plaut. Truc. Nam mihi hæc meretrix, quæ hic* habet. *P. Manutius notat in Ciceronis eo modo legi.* Habito *meliùs cum accuſativo.*

Virg. Habitarunt dii quoque ſilvas.
Idem: Atque humiles habitare caſas ——

Servius:

Digitized by Google

Servius: ſanè meliùs, habito illam rem, quàm habito in illâ re, dicimus. Nam etiam principalitas hujus verbi frequentativi, accuſativum regit: ut habeo *illam rem. Inde fit,* habito *illam rem.* Habitior, *id eſt, pinguior. Verrius Flaccus: qui* benè habet. *Terent. Eun. act. 2. ſc. 3. quæ* habitudo *eſt corporis? Et: ſi qua eſt* habitior *paulo, pugilem eſſe ajunt. Ab* habeo, præbeo, *quaſi* præhibeo. *Pariter Græcis eſt* παρέχω. Præbitum *quaſi* præhabitum. *Plaut. Menæch. ancillas, penum, rectè* præhibet. *Sic* Probi *apud Feſtum, quaſi* prohibi, *qui ſe à delinquendo* prohibent. *Virgilius:*

Labor omnia vincit Improbus,

Id eſt, qui non inhibetur, ἀπαραπόδιστος. *Quam vocis proprietatem Interpretes ſecuti non ſunt.* Inhibeo *eſt totum verbum nauticum (inquit Cicer. 13. epiſt. ad Att.) Arbitrabar ſuſtineri remos, cùm inhibere eſſent remiges juſſi. Atqui tàm etymon, quàm uſus laxæ ſignificationis eſſe oſtendit.* Debeo, *à de & habeo: debitor enim non habet, ſed habuit.* Debilis *à debeo, ut labilis, ſtabilis, facilis formatur.* Redhibeo, *à re & habeo, D. interjecto* εὐφωνίας ἕνεκα: *ut redintegro, redamo. Vlpianus lib. 1. ad Edict. ædil. Curul.* Redhibere *eſt facere, ut rurſus habeat venditor, quod habuerit: & quia reddendo id fiebat, iccirco redhibitio eſt appellatio, quaſi redditio. Hæc ille. At verò hoc poſterius non commodè: & fortè non tam originem, quâm modum redhibitionis, ut quæ reddẽdo fiat, ſpectavit. Aliâs* redhibitio *factum eſt, ut exhibitio.* Habeo *Græcis eſt* ἔχω *& inuſitat.* ἐχέω: *fit ab Heb.* אָחַז, *id eſt, tenuit, habuit. A Græco plurima veniunt.* Hecticum, τῇ ἕξει *vel habitu paratum,*

tum,

tum, durabile: & à medicis εἰδικῶς uſurpatur. Schema, σχῆμα eſt habitus, prout res ſe habet. Plautus in Amph. Servilem ſchemam, liberiùs dixit. Πλεονεκτέω eſt plus habeo. Πλεονεξία eſt pluris vel amplioris poſſeſſio. Ex accidente notat, plus habendi aviditatem ſive avaritiam. 2. Corinth. 9. ὥσπερ πλεονεξίαν. Vetus Interpres tanquam avaritiam. Eraſmus, fraudationem. Beza, ut extortum aliquid, vertit. Si verò Græcum penitius inſpiciam & τὴν εὐλογίαν, quæ antecedit & τῇ πλεονεξίᾳ opponitur; malim interpretari tenacitatem, habendi cupiditatem, avaritiam. Caſtellio autem, qui profuſionem exponit, nullo loco habendus eſt: cũ ea duo vitia, profuſio & tenacitas, adverſiſſima ſint.

Hæreſis, αἵρεσις: ab αἱρέομαι. Ab eligendo, quòd quiſq; eligat, quæ ſequatur vitæ inſtituta, ut fuerunt Philoſophorum ſectæ. Ita apud Iudæos ſeptem fuerunt hæreſes: quod Epiphanius notat & Carol. Sigonius libr. 5. cap. 11. de Repub. Heb. Nempe Sadducæi, Scribæ; Phariſæi, Hemerobaptiſtæ, Nazaræi, Oſſeni vel Eſſæi, & Herodiani. αἱρέω à בָּחַר, id eſt, elegit.

Hagar, הָגָר, nomen ancillæ, quod è Bibliis notum. Inde Hagareni populi: nũc Saraceni, corruptè. ה enim, ut apud Græcos iſte ſpiritus, aliquoties in ſibilum abit. Sed eruditè Caſp. Waſerus: Hagareni, inquit, ab ipſis etiam veteribus Arabibus vocantur, El-Hegarin, vel El-Magherin; ab Hebræis Hagrim. Sanè pſalmorum paraphraſtes Arabs Ἀγαρηνοὺς vertit Mahgerin vel Mahgarin, in Pſal. 83. Inde μαγαρίζειν apud Cedrenum eſt μαομετίζειν: & μαγαρισμός eſt μαομετισμὸς. Aliud tamen eſt magar apud Turcas, qui ita Hun-

Digitized by Google

ti Hungaros vocant. Saraceni, *quos* Σαρρακηνοὺς *vertunt Græci, Arabibus dicuntur* El-Sarak; *quæ vox ſignificat furaces*, λῃστρικοὺς καὶ νομαδικοὺς: *quales ſunt, qui Turcis dicuntur* Coſaki *Tartair, quales* Martoloſſi, *quales* Bandolieri *in Pyrenæis. Et certè Arabes rapinis etiam nunc hodie victitant, ceu genus hominum vagum* καὶ νομαδικὸν: *à quibus ideo ortum adagium:* Ut Arabs in deſerto, *Ierem. 3. 2. & Ezech. 38. 13. de latronibus aut prædonibus ex graſſationibus, latrociniis viventibus, & vias obſervantibus, qui propriè ſunt quos* Iſmaëlem *idem Pſalmus vocat, & Moſes in hiſtoriâ Ioſephi venditi à fratribus. Epiphanius:* Σαρρακηνοὶ οἱ καὶ Ισμαελῖται περιτομὴν ἔχουσι. *Hinc apparet*, Saracenos *dici non à Sara, Abrahami uxore.* Et pòſt: *Arabes dicti ſunt ab Hebr. voce* heráb, *veſpera, quæ dicitur à miſcendo ſeu commiſcendo: quia tunc lux tenebris miſcetur. Tropicè eſt mixtura variorum populorum, turba miſcellanea. Ierem. 25. 20. 24. Vbi Kimchi ſcribit Arabes vagos & mixtos*, habitantes tabernacula, *intelligi, qui, ob id Plinio dicti* Scenitæ, *paſtionibus inprimis vacabant. Hæc ille.*

Halcedo: *cur enim Euſtathius H negligat, non video. Ab* ἅλς *&* κεῖεδ͂ζ, *quòd ſit avis marina. Aut ab* ἀλκυὼν, Halcyon, *quod ſit à* κύω: *quoniam pullos in ſcopulo maris pariat.*

Halec, *non* alec, *vel* alex, *ut malunt aliqui. Ab* ἁλιεύς: ἅλς, *mare, ſal: quo gaudet & maceratur.* Haleces *quidam dicere trepidant: cum* ſoles *&* lunas *&* mundos *&* Phœnices *admittant: nempè* ſingularia, *&* τῷ ἀριθμῷ ταῦτα. *Aliud tamen eſt, quando* ſo-

les *pro diebus*, *ſumitur. Quando ſenſu Philoſophico diſſeritur, an plures ſint* mundi, *quàm unus? Cicero 1. de Nat. deor: Qur non ſexcenta millia* mundorum, *ſed innumerabilia auſus es dicere. At verò & neceßitas* Haleces *dicere omninò jubet: ſcilic. ob multitudinem. Nec abeſt autoritas. Iul. Scalig. in Ex. multitudo* halecum. *Euricius Cordus 2. epig. Quod tres* haleces *dixi, me Sexte reprendis.*

Haliæetus, *&* Haliætus. *ab* ἅλς *&* ἀετὸς, *Ionicè* αἰετὸς: *Latinè* Aëtus *ex* ἀετὸς. *Iul. Cæſ. Scalig. Exer. 23. Idem Falco, Niſus, Haliætus, è Virgilii pulcherrimo poëmate. Niſus enim in Haliatum, eo canente, mutatus eſt.*

Halo, ἅλως: *area circa Lunam: Latinis* corona. *Scilicet à figurâ illâ. Seneca* coronam *& aream vocat: interdum etiam* circulum, *& fulgorem ſidera circumnectentem: lib. 1. quæſt. Nat. cap. 2. Sicuti & Ariſtoteli ad Alexandrum* ἅλως *dicitur* ἔμφασις λαμπρότητος ἄστρου περιαυγός, *id eſt, edita imago ſplendoris ſtellam fulgore ſuo ambiens.* Halophanta, *ſeu rectius* Holophanta: *quid ſit dubitatur. Quidam* Holophanta, *malunt: Græcè* ὁλοφάντης, *qui omnia oſtentet, & mentiatur. Ab* ὅλον *&* φαίνομαι. *Ita enim Turnebus libr. 11. cap. 5. putat,* Holophantem, *id eſt, in omni re impoſtorem, vel qui omnia mentitur. Feſtus:* Halapanta *ſignificat omnia mentientem* ἀπὸ τῆς ἄλης, *id eſt,* πλάνης, *&* ἅπαντα. *Ad quod Ioſeph. Scaliger: Ego ſuſpicor Plautum ſcripſiſſe* Halopanta *per O: ut* παρὰ τὴν ἅλα *ſimile faceret: ut* παρὰ τὸ σῦκον *factum eſt ſycophanta. Nihil ſignificat* Halopanta, *ſed*

Comicè

Comicè ex tempore luſum eſt propter habitum marinū. Et rectè hodie in codicibus Plautinis legitur per O, Halophantam. I. Palmerius: ἅλς contumeliæ verbum eſt, ut febris, vomitus, pus: hinc in Curgulione, halophanta: & Pœnulo, halagoras, ceu ἅλς ἀγορᾶς. At enim quænam iſtarum opinionum optima? Difficile eſt agere Palæmonem, & rectam inſtare viam, ubi tam magni viri diverſè abeunt. Interim ſi & origo, & ſignificatio putetur, malim cum Turnebo facere: ut ſit ὁλοφάντης, quaſi totus in oſtentatione, & mendaciis. Quo ſenſu tantum abeſt, ut aliquid textui Plautino decedat, ut plus lucis accedat. Expreſſè enim ibi vocatur, Nugator lepidus: id eſt, qui omnia lepidè fingat, oſtentet, mentiatur. Et Nonius ob ſuenda mendacia conduci Holophantam affirmat.

Hallucinor, ab Hallux, aut hallus, id eſt, maximus pedis digitus, id eſt, impingo vel illido hallum: ab ἄλλεσθαι. Gloſſar. hallus, ποδὸς μέγας δάκτυλος. Formatur ut à balbus, balbucinor: à ſermo ſermocinor. Aliud eſt alucinor, id eſt, videndo fallor, à luce aberro. Lux enim objectum viſus. Itaq; quod ab ἀλύω apud A. gell. libr. 16. cap. 12. minùs commodè flectatur, indicio aut documēto ſit compoſitum illud priſcum in Feſto, oblucinaſſe, id eſt, mente erraſſe. Ad quod Ioſeph. Scaliger: Manifeſtò oſtendit & allucinaſſe compoſitum eſſe. Et ita eſt. Nam Lucini inter eos numerati, qui aliquo oculorum vitio laborant. Plinius: Ocellæ & Lucini cognomen injuriæ habuerunt. Hæc ille. Fuere tamen, qui cum S ſcriberent Luſcini. Sed & Luſcus Luſcioſus à luce nominantur, interjecto S: ſicuti cœſna,

duſmus *erat antiquis: quod nunc cœna; dumus. Illa autem retinuimus* τῆς διαφορᾶς ἕνεκα. *Nam* Lucus *aliud ſignificat. Itaq;* Luſcus *dici* oportuit.

Hara *pro ſtabulo porcorum, anſerum & ſimilium. Etiam origò locum quemvis cœnoſum eſſe arguit. Ab Hebr.* חָרָא, chara, *id eſt, excrementum, ſtercus, hara. Ex eodem formatur* χεζώ: *inter alia polluo, inquino.*

Haurio, ἀρύω, *Iul. Cæſ. Scal. in Theoph. de plant.* Auſter *è ſiccis locis flans humidus eſt nobis propter mare, quod transmeat: unde ab* hauriendo *Latinum nomen. Lazius in rer. Viennenſ. comment.* Auſtriæ *nomen recenti ſeculo natum eſt, ante annos circiter quadringentos, ab* auſtri. *ut credo, venti flatu, qui iſta in regione frequens eſt: vel ob ſimilitudinem Germanicæ appellationis,* Oſterreich *(quod veriſimilius mihi videtur) quod nomen orientali regnorum ſuorum limiti Francorum reges indiderant, ceu & occidentali* Weſtenreich.

Haut. *Quinctil. ait lib. 1. ſermo conſtat ratione, vetuſtate, autoritate, & conſuetudine: Rationem præſtat præcipuè* analogia, *nonnunquam &* Etymologia. *Quidni ergo nos quoq; rationi litemus ante omnia: nec* haud *ex cõſuetudine ſcribamus, ſed* haut? *Quia; ſic pronunciamus, non molliter: quia fit ab* aut, *conjunctione disjunctivâ. Nihil enim aliud negatio, quàm ſubjecti & prædicati divulſio. Iul. Cæſ. Scaliger. cap. 22. L. L. potiùs utrunq; ſicciore elemento ſcribendum ſit,* aut, haut. *Negativè* haut, *addita eſt aſpiratio differentiæ causâ. Græcum fuit* αὖτε. *Omnis autem disjunctio obtinet vim negationis. Ab aut* autem: *Sicuti ab ita* item. *Et au*tem *manifeſta quoq; diſtinctionis notula. Græcorum* νὴ

& νὰ,

& νὲ, quod cernis in νέποδες *eſt per* μετάθεσιν *ab* אִין, *& Latinor.* IN, *quando privat. Ibidem :* Adque *illi dixére ,* nos atque. *Sanè melior priſcorum ratio. Nam & mollior ſonus eſt , & origo ſervatur. Præpoſitionis enim vis adhuc manet ut dicamus :* Tu atque *ego : & ſit ,* Tu & ad te *ego. Sed voluêre diſcrimen eſſe inter præpoſitionem & conjunctionem. Ejuſdem modi fuit ,* ſed. *Nam è contrario olim erat ,* Se, Et. *Disjungit enim : Tu curris* ſe & *ego ſedeo. Separata enim eſt actio mea ab opere tuo. Adverſatur enim vox illa,* SE. *Papæ,* βαβαὶ *&* παπαὶ *ab Hebræo* אֲבוֹי, *quod ejuſdem notæ.*

Hedus, *nonnullis ab* αἰδὼς, *id eſt, membrum genitale : quia ſit animal libidinoſum. Ovid. 13. Metam.* tenero laſcivior hedo. *Et illi per Æ ſcribunt. Malim* Hedus *ab Hebr.* גְּדִי, gedi, *quaſi* Gedus. *Eſt ejuſdem ſignificatus. Veteres etiam ſcripſerunt,* Edus.

Helcium *eſt lorum aut capiſtrum, aut tænia ſpartea collo jumentorum indita , ut eâ machinas trahant.* Helciarius *apud Martialem , qui fune navim trahit , adverſus undam. Et Sidonium: curvorum hic chorus* helciariorum. *Ab* ἕλκω. *Sicut* alea *ab* ἄλη , ἀλάομαι , *erro. Nihil aleâ incertius.*

Helleborus , ἑλλέβορος : παρὰ τὸ ἑλεῖν τῇ βορᾷ : *quòd eſu perimat. Apud Dioſcoridem viſitur* ἐλλέβορος : elleborus. *Sed illud rectiùs. Latini vocant &* veratrum, *quaſi* viratrum, *cùm* virus *illud* atrum, *id eſt , melancholicum humorem , ſi medicè & modicè ſumas, expugnet : ut differit Dioſcorides libr. 4. & ad illum Andreas Matthiolus.*

Helucum *eſt languidum ac ſemiſomnum, quod poſt ebrietatem contingit. Græci vocant* ἔωλον, *Feſtus. Ita Tertullianus gravitatem capitis vino excitatam, ſeu crapulam appellat, cùm ſcribit: Liberum eundem apud Ægyptios* Oſirim. *Harpocration induſtria hederatum argumentatur, quòd hederæ natura ſit caput ab heluco defenſare. Eò facit, quòd etiam hedera Bacho olim conſecrata ſit, Rhodig. lib. 11. cap.* 4. Helucum *ab* heluone. *Vel ut à cado* caducum: *ita ab eluo* elucum. *Poſt H accedente, ut in heluo,* helucum.

Hemina, *mediâ longâ. Perſius Sat. 1.* Fregerit heminas Areti ædilis iniquas. ἡμίνα, *ab* ἥμισυ. *Eſt enim dimidium ſextarii. In ſancta lingua eſt* חֵמֶת, chemet, *quod non abludit. Eſt quippe urceus, vas, quod ſecundum Hieronymum* utrem *vocare poſſis. LXX vertunt* ἀσκὸν: *ſicuti Pagninus & Tremellius* utrem. *Avenarius verò heminam Geneſ. 21. Ab* ἥμισυ *eſt Latinorum* Semi: *ut* ſemineces *apud Virgil.* Semita *ab* itu, *ut ſit via minoris ſpatii. Varro: quâ ibant ab* itu *iter appellârunt: quà anguſtè* ſemitam. *Nec* ſeſqui *aliunde, ſicut enucleat Iul. Cæſ. Scaliger libr. 2. poët. cap. 16. Ac viri quidem docti, quid eſſet* ſeſqui, *diligentiſſimè declarârunt: unde eſſet non dixêre. Nobis in originibus ita viſum fuit.* Seſqui *fuiſſe per initia* ſemis æquum. *Idem enim eſt, quod* ἡμιόλιον, *ſemis totum. Poſtea uſu extorquente coaluiſſe ad brevitatem. Indè Terentianus novam poſuit vocem,* ſeſquata. *Quam vocem Auguſtinus in lib. de Muſica malè fuit interpretatus: quaſi, inquit,* ſe abſque: *veluti dicas, præter ſe, id eſt, ſuam quantitatem, etiam dimidio ſuperat.* Seſtertius *quaſi* ſemistertius.

Digitized by Google

tertius. *Dicitur quarta pars denarij. Itaq; cùm denarius decuſsi, id eſt, decem aſsibus æſtimabatur, tum ſeſtertius duobus aſsibus & ſemiſſe permutabatur. At cũ ſexdecim aſsibus denarius æſtimatus eſt, tum ſeſtertius quatuor aſſes valuit, autore Plinio lib. 33.* Seſtertium *valet mille ſeſtertiis numis. Suntq; idem mille numi & ſeſtertium. Vt, quod Varro de re ruſtic. 3. ſcribit, mulum emtum octo* ſeſtertiis: *hoc octo millibus numûm dixit Macrobius Saturnal. 2. Item quod Tacitus annal. 11. capiendis pecuniis poſuit modum usq; dena* ſeſtertia: *hoc Plinius Epiſtolar. 5. Peractis tamen negotiis permittebatur pecuniam dumtaxat decem millium dare. Varro libr. 4. In argento dicti numi* denarii, *quòd denos æris valebant:* quinarii, *quòd quinos:* Seſtertius, *quòd ſemis tertius: dupondius enim & ſemis antiquus eſt ſeſtertius. Erat veteris conſuetudinis, ut retrò æra dicerentur, ita ut ſemis tertius, ſemis quartus pronunciarent. Ab ſemis tertius igitur ſeſtertius dictus.*

Hercules, *ἡρακλέης & ἡρακλῆς contractum. Ab ἥρα, id eſt, Iuno, quæ denotat aërem: & κλέος gloria. Quaſi dicatur, vir ſupra vulgarem conditionem, aërius, cœleſtis. Aut quaſi* Heroum gloria, *ἥρως* heros: *ab ἥρα, vel aër, quia Heroes non ſapiunt terreſtria, ſed ſupereminent inſtar aëris. Hebr. eſt* חֹרִים, chorim, *Heroes, illuſtres. Bene Auguſtinus:* Herois *nomen à Iunone dicitur tractum, quod Græcè Iuno ἥρα appellatur: & ideo, neſcio quis, filius ejus Heros fuerit nuncupatus. Hoc videlicet veluti myſticum ſignificante fabulâ, quòd aër* Junoni *deputetur, ubi volunt cum dæmonibus* Heroas *habitare. Hæc ille.*

Lucanus.

Quòdq; patet terras inter Lunæq; meatus
Semidei manes habitant: quos ignea virtus
Innocuos vitâ, patientes ætheris imi
Fecit ——

Semidei, *id eſt, heroes*: ἀνδρῶν ἡρώων γένος, *ut vocat Heſiodus.* Heroina, ἡρωΐνη. Herois, ἡρωΐς. *Heroicus*, ἡρωϊκός. Herodes *non aliunde*: *Item* Herus, herilis *annotante Iul. C. Scalig. lib. 1. L.L. cap. 26. Et ab* Herus, heres heredis. *Aut ab Hebr.* ירש, jaraſch, haras, *poſſedit, heres fuit. Gloſſar.* Heres, κύριος, κληρονόμος. Heredis *appellatione veteres dominum ſignificaviſſe*, Juſtinianus, *aliiq́; in jure prodiderunt. Ab Hercules fit* Me hercule, *&* mehercle *&* mehercules: *Cicero orator. Libentiùs dixerim* me hercule, *quàm* mehercules. *Iuramentum Ethnicorum, Chriſtianis fugiendum, A* μά. *Cæterum ut Medius fidius, Mecaſtor: ita etiam mehercules* ἀναλόγως, *rectè dicitur, ut docent exempla.*

Herniæ *nomen*, παρὰ τὸ ἔρνος *formarunt, ut &* ramicis. *Vtrunq; enim, quòd cùm inteſtinum incipit in ſcrotum decidere, videtur Ramum facere.* Hirnea, *vel potius* Irnea, *ut apud Plautum amphit: genus vaſis vinarii. Antiquitus* Erneum, *unde & genus libi ei ſimile, aut ad ejus formam fictum, vocabatur* παρὰ τὸ ὄρνεον, *quòd* avis *figuram haberet: ut quod muſculi formam*, μυόβαρβον. *Vnde* Myobarbum *Auſonii. Nam* βάρβος *vaſis genus. Sic quòd* Scarabeo *ſimilis*, κάνθαρος. *Ioſeph. Scaliger in Catal. Poſtea verò in Auſonium idem,*

Scaliger

Scaliget *ſeipſum corrigit. Non eſt*, inquit, myobarbum παρὰ τὸν βάρβον, *ut putat Turnebus: & ut nos quoq; perperam aliquandiu putavimus. Nam hoc ſi eſſet; non neutro genere μυόβαρβον; ſed maſculinò dicendum erat*, μυόβαρβος. *Deinde ſi* βαρβὸς *eſt myſterium Cereris: quid Baccho cum Cereris myſteriis?* Et poſt: *Bacchum cum canthato oblongo & anguſto fingi ſolitum, non ſolùm veteribus autoribus, qui hoc tradunt: ſed & nobis ipſis credendum eſt, qui in veteribus marmoribus, numis ac monumentis id obſervavimus. Nam alii ſunt canthari, ex quibus vinum defundebatur in pateras: alii potorii canthari, quibus bibebatur. Arnobius*: Quid ille in Liberi dextra pendens potorius cantharus? *Illi canthari, ut dixi, oblongi ſunt, & anguſtiſſimâ infima parte, quâ committuntur baſi ſuæ. Deſinunt enim in turbinem ſubtiliſſimum, qui init baſim ipſam. A quâ ſimilitudine &* muris *&* barbæ, *quæ in conum deſinit, nomen ibridâ voce, ex Latino & Græco ſermone inſititium adeptus eſt, & vocatus eſt cantharus ille* myobarbum. *Quæ compoſitionis laſcivia ne cui fortè mira videatur, habet ſimilem in alio vaſe Romano; quod Græco nomine, item Latino* Nánum barbaton *vocabant. Græcum nomen eſt* Nanus, *ſed figurâ Latinâ. Latinum nomen* barbatos, *ſed figurâ Græcâ.* Quo poſtea acceſſit Nanus cum Græco nomine, & cum Latino nomine Græcâ figurâ barbatos. *Quare ſi id eſt in nominibus ſeparatis: quidni & in compoſitis?* Et poſt: *Ego ſanè non dubito, quin ea ſit vera conjectura, & ex Græco & Latino joculariter compoſita ſit vox, &* myobarbum *dictum, ut* myoparo, *propter longitudinem. Eſt enim piratici navigii genus.*

Hetruria, *quaſi* ἑτερορεία : *ab* ἕτερος ὄρος, *qui extenderetur ad alteram ripam Tiberis. Ita ajunt in triviis, & plura. Aliis ab* ὄθρυς, *quod Creticè mons eſt. Ioſ. Scaliger in Varron. de re ruſtic. ut* λίγυες *(inquit)* Ligures: *ſi* ὄθρυες, Etrures. *Vbi O in E mutatum more illo Romanorum antiquo. Nam veteres Pelaſgi, qui inſederunt in Italia, ita vocârunt nobilem partem Italiæ montoſam (*ὄθρυες *enim montes) ut* τὴν πεδιάδα Campaniam. Καμπὸς *enim eorum vox priſca. Sic* Hernicam, *aſperam, ut in Græcia* τὴν τραχεῖαν. *Sic oppoſitam orienti* Apuliam, ἀποηλίαν, ἀπȣλίαν. Ἕλη *enim Sol. Eodem modo in Etruria vocarunt* Umbros. *Ea enim vox apud veteres ſignificabat ſpurium. Vnde apud Plinium inſititium quoddam genus ovium* Umbri *dicuntur: ut apud Græcos* ὀμβρίκαλοι.

Hetta. *Feſtus: eſt res minimi precii, quaſi* hieta, *id eſt, hiatus hominis, atq; oſcitatio. Inibi Ioſeph. Saliger. Veteres gloſſæ,* hetta, ecta, φλυκλὶς δέρȣ. *At* Hitta *aliter interpretantur:* Hitta, Hicta, ὑμὴν ῥοιᾶς: *quod ciccum dici alibi diximus: &* Hittus φωνὴ κυνός. *Vnde factum* Hittio, ἰχνεύω, *proprium canum veſtigia indagantium cum aliqua vocis nictatione.*

Hieracium, ἱεράκιον : *ab* ἱέραξ, ἀπὸ τȣ̃ ἵεσθαι ῥᾷον, *id eſt,* φέρεσθαι : *quia ſit perniciſsima avis, ut proverbio locum dederit: Ocior accipitre. Apud Hebræos eſt* רָאָה : raah, *dictus, ab acuto viſu. Inde malim* ἱέραξ *facere. Latini ducunt ſuum ab* accipiendo, *id eſt, rapiendo. Martiali eſt prædo volucrum.*

Hilaris & hilarus, ἱλαρὸς : *ab* ἱλάω. *Ab hilaritate olim* Hilaria, *quæ ex ea concepta eſt, quòd ſol ab hoc*

æquinoctii

æquinoctii die diem longiorem nocte protendit, ut Macrobius ait. Celebrata enim ſunt 25. Martii. Turnebus Matris deûm fuiſſe credit illas ferias. ἱλάω, ἵλαος *ab Hebr.* סָלַח, *mitis, benignus fuit.*

Hinnus, *è Græco* ὕννος *vel* ἴννος, *dicitur* ἡμίονος, *ex equo & aſinâ natus.* Hinnulus *deminutum. Vel propriè* hinnulus, ἴννος, *eſt pullus vel equarum, vel cervarum, vel caprearum, vel damarum, vel ſimilium. Varro: muli & hinni bigeneri. Gloſſar. Hinnulus,* ὁ ἐξ ἵππου καὶ ὄνου. *Hinnuli,* νεβροί.

Hippomanes, *quod equos ad furorem & intemperies libidinum ſtimulat:* ἱππομανὲς, ἀ μανία, μαίνομαι. *Ita dicitur nunc* planta: *apud Theocritum.*

Ἱππομανὲς φυτόν ἐστι παρ' ἄρκασι ——

Neq; id abuſivè, ut cenſet Servius: quia etiam in rabiem agit equos. Nunc virus *ex inguinibus equarum defluens appellatur Hippomanes. Ariſtoteles:* ὃ ἐκρεῖ ἐκ τοῦ αἰδοίου ὅμοιον γονῇ, λεπτότερον δὲ πολὺ ἢ τὸ τοῦ ἄρρενος. *Virgil. 3. Georg.*

Hinc demum hippomanes, vero quod nomine dicunt
Paſtores, lentum deſtillat ab inguine virus.

Vero nomine, id eſt, congruo cum re ipsâ: utpote quâ equi in furias aguntur. Tibull. lib. 2. El. 4. Hippomanes cupidæ ſtillat ab inguine equæ. *Cupidæ, hoc eſt, maris, aut coitus: dum amat, ut Ovid. ait: quid valeat virus amantis equæ. Deniq;* hippomanes *dicitur caro illa tenera in fronte pulli equini, recens editi; quam genitrix illicò devorat, tãquam fomitem & quaſi illicem amoris.*

Virgil.

Virgil. 4. Æneid.

Quæritur & naſcentis equi de fronte revulſus,
Et matri præreptus amor ———

Etiam Ariſtoteles: ὅταν δὲ τίκῃ ἡ ἵππος, τότε χόριον εὐθὺς κατεσθίει καὶ ἀπεσθίει τοῦ πώλου, ὃ ἐπιφύεται ἐπὶ τοῦ μετώπου τούτων τῶν πώλων, ὃ καλεῖται ἱππομανές. *Nomen igitur,* Hippomanes, *tribus illis, quæ dixi, commune; propter eundem effectum, hoc eſt, inſaniam, ſive furorem, qui ex nimiâ cupiditate & æſtu Veneris: quod ajunt Phyſici. Cæterùm ab* Hippus, ἵππος, *eſt* Hippacare, *aut, ut Gloſſæ Iſidori volunt,* hippitare, *id eſt, celeriter animam ducere, ab equi halitu, qui eſt ſupra modum acutus, Feſtus.* Hippagines, *naves quibus equi vehuntur: Græcè* ἱππαγωγεῖς. Ephippium, ἐφίππιον, *quod equo injicitur.* Philippus Φίλιππος: *à* φιλέω, *id eſt, eques, amator equorum.* Equiſelum, *rectius* equiſetum: *ab equinâ caudâ:* ἵππουρις, Hippuris.

Hircus, *olim etiam* ircus, τράγος, *Heb.* צָפִיר, zaphir, phir, hir, *Additâ Latinorum appendice,* hircus. *Quia verò is olidus aut fœtidus, inde* hircus *pro* δυσωδίᾳ *aut fœtore ſumitur. Catullus -- Tibi fertur valle ſub alarum trux habitare caper. Horatius: Polypus an gravis hirſutus cubet hircus in alis. Idem: Paſtillos Ruſillus olet, Gorgonius hircum. Idem libr. 1. carm. od. 17. Olentis uxores mariti, id eſt, hirci fœtidi. Ovidius etiam ita, de arte: Nec lædat nares virq; paterq; gregis, id eſt, hircus. Inde &* hircoſus. *Prudentius cynicos vocat hircoſos: ab illuvie & ſordibus. Perſius: hic*

aliquis

aliquis de gente hircosâ centurionum. Ad quem Iſ. Caſaubonus: hircoſam gentem nominat, illuviem eorum & δυσχέρειαν notans. Et poſt: Neq; reſtringi debet vox hircoſa ad hirci fœtorem: verùm pro quovis alio odore tetro γενικῶς accipiendum. Sic τραγώνα Græci dicunt, non eum ſolùm qui τράγον, id eſt, hircum oleat: ſed quemvis δυσχερῆ, ut appellat Theophraſtus in characteribus. Apud Hebræos, quia hircus eſt dux gregis, עַתּוּדִים, attudim, id eſt, hirci, ponuntur pro magnatibus ac principibus. Vt Ieſaiæ. 14. verſ. 9. Omnes hirci terræ, id eſt, principes. Sed & quia hircus eſt animal fœtidum ac ſalax, apud eosdem שְׂעִירִים, Sehirim, (à שָׂעִיר, Sahir, id eſt, hircus, à pilis ita nominatus) Satyros ac dæmonas notant. Vt Ieſaiæ. 34. verſ. 14. Et antè capit. 13. verſ. 21. Sehirim ſaltabunt ibi, id eſt, diaboli, ut Chaldæus interpres vertit. LXX. καὶ δαιμόνια ἐκεῖ ὀρχήσονται. Vetus verſio: piloſi ſaltabunt ibi. Nam Sahir eſt & piloſus, hirſutus. Pagninus: dæmones ſaltabunt ibi. Avenarius: Satyri ſaltabunt ibi. Tremellius verò aliter: Scopes ſaltabunt illic. Σκῶπες, aves deformes motu Satyrico, olim inauſpicatæ, voce inconditâ: Homerus meminit odyſ. 5. Athenæus libro 9. & 14. Latini etiam aſiones vocant, Galli ſuâ appellatione dominas: quæ avis eſt imitatrix ac paraſita & quodam genere ſaltatrix, ut loquitur Plinius lib. 10. Nat. hiſtor. cap. 13. Levit. 17. verſ. 7. Non ultra ſacrificabunt Sehirim. Vetus verſio: nequaquam ultrà immolabunt hoſtias ſuas dæmonibus. Pagninus item, dæmonibus. Avenarius Satyris. LXX. Τοῖς ματαίοις, id eſt, vanis, inanibus. Tremellius etiam, dæmonibus.

nibus. *Vel ad Hebræum*: horrentibus *aut* horrificis, *quia horridi ſunt & horrorem iis incutiunt, quibus apparent. Adeoq; dæmones horrificâ hircorum ſpecie colendos ſeſe magis cultoribusq; ſuis ſolent exhibere, ut ait Tremellius. In hunc locum Rabbi Moſes Maymonis ex libris, quos de myſteriis & ſacrificiis Chaldæorum Sabæorumq; legerat, tradit in more fuiſſe poſitum, ut ſacrificaturi diabolis in deſerta concederent, effoſſaq; foveâ ſanguinem in eam injicerent, ad eam epularentur & in honorem malignorum ſpirituum dies feſtos celebrarent, referente Bodin. l.2.dæm.c.6. Apud Græcos* diaboli *figurâ ſalacium Satyrorum, ſemivirorum & ſemihircorũ picti ſunt. Et Zoroaſtes hircorum nomine dæmones intelligit, quia putidum & laſcivum eſſe in proprietatibus hirci numeratur: quod Mirandulanus princeps obſcurè 12. poſitione in Zoroaſtem ſignificavit his verbis: Quid ſit intelligendum per capros apud Zoroaſten, intelliget, qui legerit in libro* Bair, *quæ ſit affinitas capris cum ſpiritibus. Propria autem dæmonum eſt in laſcivam brutamq; cupiditatem dominatio, ut Hebræi annotant, dicentes Satanam portari à ſerpente, id eſt, ut Philo Hebræus interpretatur, à voluptate, ut dicto loco Bodinus notat.*

Hirundo. *Vt cæruleus, pro cœluleus factum: ita hirundo, pro* helundo, *uti veteres utebantur, à* χελιδὼν. Chelidonia, *Gazæ hirundinaria: quòd eâ hirundo oculis pullorum medeatur, Plinio autore. Vel quòd ſub hujus adventum germinet: Theoph. lib. 7. cap. 14.*

Hiſtoria *eſt geſta res, ab ætatis noſtræ memoriâ, Cicer. 1. de Invent. At popularis illa eſt fictio. Nam hiſtoria eſt*

ria eſt et iam noſtrâ ætate factorum, immò rerum, quæ ſemper obviæ & æternæ. Quò Ariſtotelis Hiſtoria animalium referenda Igitur alia deſideratur. Ea talis eſto, Barthol. Keckermanni Philoſophi & Logici illuſtris: Hiſtoria eſt explicatio & notitia rerum ſingularium, eo fine ſuſcepta, ut univerſalia ex iis evidentiùs à nobis intelligi & confirmari poßint. Ex origine ἱςορία *eſt cognitio ocularis:* ἵςωρ, ἱςορία, *ab* ἵσημι *&* ὁράω. *Quando quid novimus, non leviter, non ex rumore: ſed indicio, & judicio viſus, ſive noſtri, ſive alterius, qui non fallit. Et hoc eſt, quod ait Comicus:* Pluris eſt oculatus teſtis unus, quàm auriti decem. qui audiunt, audita dicunt; qui vident, planè ſciunt. *Et in* Mænech, *ſervus planè alludit originem: quin nos hinc domum Redimus, niſi ſi* hiſtoriam *ſcripturi ſumus. Ergo qui ſcribere hiſtoriam cupit, & ſciat res, quas meditatur: & ita ſciat, ut vel ipſe viderit: vel quia omnia unum videre difficile, ab iis, qui viderunt & quibus fidendum, audiat.*

Homilia, ὁμιλία: *Græcis* παρὰ τὸ ὁμοῦ τὰς ἴλας βάλλειν. *Hebræis* הֲמֻלָּה, *id est, ſtrepitus verborum turba; congregatio.*

Homonyma, ὁμώνυμα *ab* ὁμῶς *&* ὄνομα. *Noſtris recentioribus aptißimo vocabulo* æquivoca *libuit appellare: quaſi vocis hereditate æquali rem inæqualem repræſentarēt. Si quis* Unonyma *velit dicere, nihil vetat: ſed Græca appellatio magis ſapit:* ὁμῶς *enim ſimul ſignificat, non autem* ἴσως. *Itaq; Latini non ita rectè, cùm æquitatem illam interſeruere,* Æquivoca. *Itaque commodiùs fortaßè nos* Unonyma: *ut una ſit adver-*

bium ſimul. Synonyma, *συνώνυμα, Græcis prudentiſſimè dicuntur. Cum nomine enim rem communicabant. Non enim τὸ σὺν, conjungit ea ſub nomine: ſed nomen, & nominis rationem. Latinè* cognomina *rectiſſimè dicas.* Παρώνυμα, *quæ παρὰ ἕτερον derivarentur, ſolà terminatione à priore differentia. Latini* denominativa *commodè vocitârunt. I. C.Scal.6.91.L.L.*

Honos, honor. *Veteres* Onor *ſcribebant. Eſt à priſco ὀνὴ: unde ὀνίνημι: ut ab ὠνὴ factum ὠνεῖσθαι; ait Ioſ. Scaliger. Sunt autem ὄνημι, ὀνίνημι, ὀνέω, ὄνειαρ & cætera ab Hebr.* הוֹן*, vel* אוֹן, on, *id eſt, utilitas, facultas, opulentia, aut opes labore aut conatu partæ. Thema eſt* הוֹן, hon, *id eſt, magnopere conatus eſt, laboravit, contendit. Procreat etiam Latinum,* Conor, conatus: hon, con.

Horatius *non ab ὡραῖος: non ab* oro, *quia repugnat modulus primæ ſyllabæ, quæ brevis. Sed ab ὁρᾶν: unde ὁρατὸς Prop.3. Et cecinit Curios fratres &* Horatia *pila. Ovidius 4. Triſt. Detinuit noſtras numeroſus* Horatius *aures. Temerè itaq;* Oratius, *omiſſâ litera H, ſcribitur. Adverſatur origini: Græcis ſcriptoribus, quibus eſt ὁράτιος: marmori, quod Venuſiæ, in patriâ Horatii legitur:* C. OPTIO FILIO HORATIO LEGATO XII. COHORTIS PRIM. *Deniq; numo æneo exprimenti ipſam Horatii effigiem, in quo hæc verba:* FLACCVS HORATIVS. *Eſt verò idem, qui aſſpectabilis. ὁρατὸς. Plato in Timæo, ubi de DEO loquitur, ipſum videlicet feciſſe ζῶον ἓν ὁρατὸν, Id Cic. de univerſ. vertit, animal* unum aſſpectabile: *ſeu, ut idem in Offic. loquitur,* ſpectacu dignum. *ὁράω, ut & ἵστωρ, ἱστορέω,*

ἱςορέω, *eſt ab Heb.* רָאָה, raah, ora, *vidit. Aut à* שׁוּר, *id eſt, adſpexit, intuitus eſt, ſpectavit curioſè.*

Horizon, *ab* ὅρος, *terminus*. ὁρίζω *finio. Cicer.* 2. *de div. Illi orbes, qui cœlum quaſi medium dividunt & aſpectum noſtrum definiunt, à Græcis* ὁρίζοντες, *à nobis* Finientes *rectiſſimè nominari poſſunt. Aliud eſt* ὄρος, *id eſt, mons, ab Hebr.* הַר, הָרַר, הר, harar, har, *id eſt*, ὄρος. Aaron *vel* Aharon *eſt mons, ſive princeps laudis.* הַר, *mons.* Ron, רוֹן, *id eſt ovatio, laus. Radic.* רָנַן, *id eſt, ovavit, exclamavit præ lætitia. Vnde & Græcor.* ὄρνις: *ſcilicet à cantus perpetuitate. Avia nam reſonant avibus, inquit ille.*

Horror *eſt aſperitas corporis, ubi contrahitur cutis & arrigitur coma. Similiter apud Hebr. eſt vox* שַׂעַר, ſahar, *id eſt, horror, ubi pili exſtant rigidi. Et* יָגֹר, jagor, *eſt horruit. Gloſſar.* horripilatur, ὀρθοτριχεῖ. *Deſcripſit maximus poëtarum:* Obſtupui ſteterunt-que comæ. *Id propterea fit, quòd introrſum refugiunt ſpiritus, cutemq́ue deſtituunt. Vox autem eſt à reipsâ, quam æmuletur, deſumta.* Metus, *ut finit Cic.* 2. *Tuſc. eſt opinio magni mali impendentis. Idem in Caton.* Metuere *eſt ſervorum:* vereri *liberorum.* Metus *(inquit Iul. Caſ. Scaliger. Exer.* 312.*) eſt demiſſio animi propter expectationem futuri mali,* παρὰ τὸ μετιέναι. *Amittitur enim conſtantia. Sic dicimus abjicere conſilium. Ioſephus Scaliger verò in Conject. ducit à* μέθω: *quod eſt antiquum, unde* μέμοθα, μόθος.

Hortus, *à* χόρτος: *quod nunc herba eſt, vel gramen, vel etiam fœnum (unde etiam Latin.* cordum*)*

nunc ſeptum. Etymon horto conveniens. Matth. 6. χόρτος τȣ̃ ἀγροῦ, *id eſt, gramen agri. Iacob. 1.* ὡς ἄνθος χόρτȣ παρελεύσεται, *id eſt, flos herbæ: Vel etiam flos horti: ſicut* κρίνα τȣ̃ ἀγρȣ, *lilia agri.*

Hoſanna, ὡσαννά, *Matth. 21. Marci. 11. Aut potiùs dicendum,* Hoſianna, *id eſt, ſerva quæſo,* σῶσον, *ut LXX. interpretantur. Cōſtata eſt vox, ex verbo* הוֹשִׁיעַ, hoſchiah, *in* Hiphil: *à rad.* יָשַׁע, jaſchah, *ſervavit,* ἔσωσε: *& ex particula* נָא, na, *id eſt; age, eja, quæſo. Apud Syrum legitur,* הוֹשַׁעְנָא, hoſchaanah. *Hieronymus tom. 5. epiſt. ad Damaſum: Hebræi inter reliquas proprietates linguæ ſuæ habent interjectionem, ut quando volunt Dominum deprecari, ponant verbum petentis affectu, & dicant:* אָנָּה, annah, *quod 70. dixerunt,* ὦ κύριε. Hoſchiah *ergò ſalvifica interpretatur.* Annah *interjectio deprecantis eſt. Si ex his duobus compoſitum velis facere, dices;* Hoſianna, *ſive ut nos loquimur,* Oſanna, *mediâ vocali literâ eliſâ. Quapropter ubi nos legimus in Latino:* ô Domine ſalvum me fac! O Domine bene complace! Benedictus qui venit in nomine Domini: *Iuxta Hebræum ſenſum legere poſſumus: Obſecro Domine, ſalvum fac! Obſecro Domine proſperare! Caninius de locis N. Teſtam.* Hoſanna *propriè ſignificare ramos ſalicum tradit: verùm uſurpari conſueviſſe pro ramis etiam aliarum arborum, atque adeò in ſcenopegiâ morū fuiſſe portare* hoſanna, *ac circumire cum* hoſanna, *hoc eſt, cum arboris ramo: & ſic optimè convenire, quòd dicitur ab Euangeliſtis, turbam acclamaſſe:* Hoſanna filio David, *hoc eſt, Rami filio David. Etiam Immanuel Tremellius ita ſcri-*

bit

bit: Vtebantur hac voce, præſertim in feſto tabernaculorum, quo gaudium ſuum & fiduciam ex præteriti beneficii recordatione pleniùs excitarent & in poſterum ſibi confirmarent, atq; in ſpe Meſſiæ conquieſcerent. Vnde etiam factum, ut & dies illi feſti, & rami quos geſtarent in illis, à fauſtâ illâ & ſolenni acclamatione vocati ſint hoſchianna, *ſicut explicatur fuſiùs in Talm. lib. de feſto Tabernacul. Ioſeph. Scaliger in chron.*] *Euſebii:* Oſanna *eſt* ὄχος *ſive ramus qui geſtatur in* ὀχοφορίᾳ σκηνοπηγίας. *Itaq;* ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ, *nihil aliud eſt, quàm* ὁ ὄχος τῷ υἱῷ Δαβίδ. Hæc ille. *At propriè verò, ut antè dictum,* hoſianna, *eſt fauſta illa & feſtiva* προσφώνησις : Serva & opitulare quæſo, *ex Pſalm. 118. Atq; ita omninò in Matthæo & Marco exponendum; non per* τὸν ὄχον, *vel ramum. Quæ ſignificatio tropica eſt, & ab illa acclamatione ſumta. Et quid ſonet quæſo:* ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις : Ramus, ὄχος, *in altiſſimis. Immò* Hoſanna, *id eſt, ſerva, ô Deus, qui in altiſſimis es. Suidas* ὡσαννὰ *interpretatur* δόξαν, gloriam. *Iuſtinus Martyr Quæſt. & reſponſ. 50:* μεγαλοσύνην ὑπερκειμένην, *magnificentiam eminentem. Clemens Alexandrinus pædag. libr. 1. cap. 4.* φῶς καὶ δόξαν καὶ αἶνον μεθ᾽ ἱκετηρίας : *lucem & gloriam & laudem cum precatione. Sed illi non tam vocem* hoſianna, *quæ nihil tale ſignificat; quàm Lucam ſpectarunt, ut in cujus c. 19. legatur:* δόξα ἐν ὑψίστοις : *pro quo Matthæus & Marcus* hoſanna *habent.*

Hoſtimentum, *in Plauto & Feſto, eſt æquamentum,* ἀντισήκωσις, ἀμοιβή. Hoſtire *eſt æquare. Gloſſæ Iſidori:* hoſtit, *æquat, adplanat. Scilicet ab* ὅ-

 σος,

σος, ὁσσος: *cum æquatio in tanto quanto, hoc eſt, proportione æquali conſiſtat.*

Humanus, *ab homine:* κατ' ἀντίστοιχον. *Quamvis antiqui &* hemo *&* humo huminis *dixerint.* Humanitas *virtus, quæ maxima hominis officia complectitur: Græcis* ἀνθρωπότης ἢ ἀνθρωπισμός. Studia humanitatis: politior humanitas: literæ humaniores *dicuntur, quæ aliàs bonæ artes aut liberales,* μαθήματα. *Et meritò. Sunt enim ab hominibus,* DEI *gratiâ, inventæ: ſunt hominum propriæ. Et qui finis illarum? Vt ruditas illa animi, &, ut ſic dicam, agreſtis ferocitas exuatur, &* homini humanitas *reddatur. Ariſtoteles:* πᾶσα τέχνη καὶ παιδεία τὸ προσλεῖπον βούλεται τῆς φύσεως ἀναπληροῦν. Τὸ προσλεῖπον, *id eſt, quidquid deeſt: uno verbo ſi vis; humanitas quæ naturâ abeſt, per has artes reddenda. Plato evidenter:* ὁ ἄνθρωπος παιδείας μὲν ὀρθῆς τυχὼν θειότατον ἡμερώτατόν τε ζώων γίγνεσθαι φιλεῖ. Μὴ ἱκανῶς δὲ, ἢ μὴ καλῶς τραφὲν, ἀγριώτατον μὲν ὁπόσα φύει γῆ.

Humus *ait Iul. Cæſ. Scaliger lib.* 1. *de cauſ. L. L. capit.* 26. *eſt ab* ὕμαι. *Ita erit terra* compluta. *Vel à* χυμὸς, *quod eſt liquor, à* χέω*: aut ab Hebræo,* הָמַס*, id eſt, humor, liquor. Cognationem habet cum* מָסָה *&* מָסַס*, id eſt, liquefactus eſt. Ejuſdem originis eſt* humeo, humor, humidus, humecto. *Alioquin &* χαμαὶ *Græcis* humi *eſt.* Poſthumus *à* poſt *&* humus, *id eſt, qui poſt humationem, ſive ſepulturam patris ſui naſcitur. Notum enim eſt, quòd* humare *ſit ſepelire,*

mandare

mandare terra. Poſthumare *Tertulliano eſt poſt naſci & poſteriorem eſſe.* Plaut. *manifeſtò alludit in Aul.* Poſt *mediam ætatem, qui mediā ducit uxorē domum: Si eam ſenex anum prægnatem fortuitò fecerit; Quid dubitas, quin ſit paratū nomen puero* poſthumus? *Et Cic.* 3. *de fin. Dicuntq; ut liberis conſultum velimus, etiamſi* poſthumi *futuri ſint. Idem pro A. Cæcin. filium* poſthumum *appellat, qui natus erat defuncto patre, dictusq;* Poſthumus. *Igitur H ne omittatur*, poſtumus, *ut nonnulli malunt.* Poſtumus *enim, id eſt, extremus, poſtremus: formatur ut citimus, intimus, extimus: à poſt. Itaq; dicendum etiam* Poſtimus. Poſthumus, *id eſt poſt patris mortem natus, inquit Feſtus. Vt itaq; origo, ſic etiam ſignificatio diſpar, quæ ne confundatur. Inde componitur liticula illa apud Agell. lib.* 2. *cap.* 16. *è Virgil.* 6. *Æn. Tuâ* poſtuma *proles. Nimirum ſi Sylvius poſt obitum Æneæ natus ſit, ut multi tradiderunt: jure poſthuma proles dicatur. Alioquin & poſtuma, id eſt, ultima, ratione ordinis, non incommodè appelletur. Ita rectè*: poſtuma dies, *id eſt, extrema.* Poſtuma *ſpes, id eſt, ultima apud Apulejum.*

Hyades *ſunt in capite Tauri. Heſiodo* 5. *Proclo.* 6. *Higino* 7. *numerantur. Maro innuit originem, dum* 1. *Æn. nominat* pluvias: *ἀπὸ τοῦ ὕειν quod cient. Apertè Ovid.* 5. *Faſtor. Navita quas hyadas Grajus ab* imbre *vocat. Et.*

Mater Hyan & Hyan mœſtæ flevêre ſorores,
Cervicemq; polo ſuppoſiturus Atlas:
Victus uterq; parens tamen eſt pietate ſororū,
Illa dedit cœlum, nomina fecit Hyas.

Idem ait Cicer. 2. de Nat. deor. Quo ſenſu & ſuculæ à ſucco, vel humore, apud Plinium. libr. 2. cap. 42. & lib. 18. cap. 26. Veteribus etiam ſidus Palilicium, quia Palilibus veſperi occidere incipiebant. Apud Agell. libr. 13. cap. 9. Tullius Tiro M. Cic. libertus ita: Adeò (inquit) veteres Romani literas Græcas neſciverunt, & rudes Græcæ linguæ fuerunt, ut ſtellas, quæ in capite Tauri ſunt, propterea ſuculas appellârint, quòd eas ὑάδας Græci vocant, tanquam id verbum Latinum Græci verbi interpretamentum ſit: quia Græcè ὕες, ſues Latinè dicuntur. Sed ὑάδας (inquit) οὐκ ἀπὸ τῶν ὑῶν, ita ut noſtri Opici: ſed ab eo, quod eſt ὕειν, appellantur. Nam & cùm oriuntur, & cùm occidunt, tempeſtates, pluvias, largoſque imbres cient. Pluere autem Græca linguâ ὕειν dicitur. Hæc Tiro in pandectis. Sed enim veteres noſtri, non uſque eò Opici, & Agreſtes fuerunt, ut ſtellas hyadas iccircò ſuculas nominarent, quòd ὕες, Latinè ſues dicantur: Sed, ut, quod Græci ὑπὲρ, nos ſuper dicimus: quod illi ὕπτιος, nos ſupinus: quod ὑφορβὸς (ab ὗς & φέρβω paſco) nos ſubulcus: quod item illi ὕπνος nos primò ſypnus, deinde per y Græcæ, Latinæque O literæ cognationem ſopnus. Sic quod ab illis ὑάδες, à nobis primò ſyades, deinde ſuculæ appellatæ. Hæc Agellius.

Hyems, aut Romanè Hiems, aliis hyemps, ut ſumptus, tempte. Παρὰ τὸ ὕειν, quoniam pars anni pluviarum & tempeſtatum pleniſſima. Virgil. 1. Georg. Neſcivêre hiemē, i. humiditatem aut pluviam. Hibernus, i.e. hiemalis, ab hieme: ut à diu, diurnus: hodie hodiernus. Græcorum χειμὼν ἢ χεῖμα, plerumque dicitur

à χέω

Digitized by Google

ἀ χέω, quod eſt fundo. Atqui Hebræ: eſt כִּימָה*, id eſt, ſidus cœleſte, cujus ortus & occaſus efficit frigora ac tempeſtates, eſtq́ in Angulo aquilonari. Quidam interpretantur aquoſum* Orionem: *quidam* Arcturum. *Hamos. 5. verſ. 8. faciens* כִּימָה, chimah. *Vetus verſio: Facientem arcturum & orionem.* Pagninus: *Qui facit arcturum & orionem.* Tremellius: *Quærite opificem pleiadum & orionis.* Avenarius: *faciens arcturum & ſucculas. L X X. penitus ab Hebræo ſeceſſerunt: ὁ ποιῶν πάντα. Iidem vero Iob. 9. verſu. 9. aliter vertunt: ὁ ποιῶν πλειάδα καὶ ἕσπερον καὶ ἀρκτοῦρον καὶ ταμίεια νότου. Quod vetus verſio ita: Qui facit arcturum, & oriona & hyadas & interiora auſtri.* Pagninus: *Qui facit arcturum, oriona & pleiades & penetralia auſtri.* Tremellius: *Qui facit arcturum, orionem & pleiadas: ac penetralium auſtri ſidera.* Avenarius: *Qui facit arcturum, ſucculas, & orionem & penetralia auſtri.*

Hyglea, hygea; *crebrò hodie in uſum venit.* Ὑγίεια, ὑγεία, *jota extrito*: ὑγιής, *ſanus. Ab Hebr.* גָּהָה, *ſanavit. Ars illa* ὑγιεινὴ, *aut medicina cur* muta *dicitur? Liceat mihi* διεξοδικῶς *quærere: & illud*

Virgilii.

—— Mutas agitare inglorius artes, *delibare, Mutas, id eſt, latentes,* ignobiles, *aut ignominioſas, dicunt* ἀνίατους; *decepti* voculâ inglorius. *At nõ pertinet ad artem, ſed ad conſilium viri, qui maluit domi ſuæ latere, quàm extrà opibus inhiare aut gloriæ. Potiùs vocat* mutas *συγκριτικῶς, id eſt, comparat cum ſtre-*

pitu augurii, citharæ, ſagittarum; quibus medicam Iapis prætulit: etiam in ſe mutam, hoc eſt, difficilem, obſcuram, & quia olim diſcipulos medicorum oportebat eſſe mutos, ἀφώνους, id eſt, ſilere myſteria illa, nec in vulgum ſpargere. Menandri illud, non vult muſſare medicum, ſed taxat garrulum, aut blateronem: ἰατρὸς ἀδόλεσχος νοσοῦντι πάλιν νόσος.

Hymen, hymenis, mediâ brevi, contra Priſcianum. Nam & Poëtæ corripiunt, & Græcis eſt ὑμὴν, ένος. Eſt in naturâ muliebri membranula, quæ ſcinditur virginibus primo quoque Veneris tentamento atque aditu. Inde factum nomen Numini à Græcis. Exiſtimarim (inquit in Anatom. Andreas Laurentius) cervicis latera nondum Venerem expertis duntaxat, quaſi conglutinata connivere, quæ primus concubitus magnâ ex parte divellat. Quod ſi membranula quædam cervici adnaſcatur, id vitio conformationis contingere puto. Sic ſæpè ad oſculi & vulvæ extremum caruncula aut membrana concreſcit: & hunc affectum Paulus φίμωσιν. Latini mulieres has non perforatas aut velatas dicunt. Hæc ille. Hymenæus eſt carmen nuptiale, ὑμέναιος. Hyemeneius, ὑμενήιος. Numeris hymeneia dicam gaudia, ait ille. Hymeneon, ὑμένειον, id eſt, membranula. An etiam Hymenæon dicatur in Neutro; vel tanquam Adjectivum, ut vota hymenæa, id eſt nuptialia; quæritur. Apud neminem è veteribus, quantum memoria mea fert, legi. Lucretius enim libr. 1. Græcos imitatur.

—— Poſſet claro comitari hymenæo.

Interim Hymenæon dici poteſt analogicè, mutato caſu, è

ſu, è Græco ὑμέναιος*: quomodo aliis* lagena, metreta. *Aut etiam jure ſuo Romani in urbem recipiant hoc tanquam Adjectivum*, Hymenæus, a, um: *ut alia ſimilia. Lotichius:*

—— Ad ſponſæ thalamos hymenæa canamus.

Quale verò illud ſit Calentii, *neſcio cujus;* Audis tædiferum pueros Hymenæa canentes; *non ſatis conjecturam capio. Sic fortè pallietur: Audis canentes Hymenæa tædiferum, id eſt, tædiferorum, hoc eſt, qualia canunt tædiferi. Stigelius verò erravit: Gratulor ergò tibi* felicem hymenæa, *SABINE. Id quod nullâ ratione excuſari quit; nullâ veterum autoritate.*

Hymnus, ὕμνος, *ab* ὕδω*: quod ab Hebr.* הֵידָד, heded. *id eſt, jubilum, celeuſma, exclamatio læta.*

Hypocrita, *ab* ὑπὸ *&* κρίνομαι*: qui ſubdolè & occultè judicat, aut ſimulat. Græcè* ὑποκριτής. ης *abit in A apud Latinos. Vt* τηγανίτης, ταγανίτης, taganita, *à* τήγανον: πειρατής, pirata, *à* πειράω: Catarracta, καταῤῥάκτης. *& omiſſo*, R, Cataracta, καταράκτης: *à ruptione* ῥάσσω, ἀῤῥάσσω.

I

Jacobus, *id eſt, ſupplantator. Tenuit enim plantam fratris Eſavi. R.* עָקַב, *id eſt, calcaneo ſupplantavit, item peſſumdedit.*

Jambus, *Iul. Cæſ. Scaliger. libr. 1. poët. capit. 54.* ἰαμβίζειν *impetere:* παρὰ τὸ ἰέναι *&* ἀναβαίνειν, *cum inſurgimus jaculationi. Non autem à* Jambe *muliercu-*

lâ,

lâ, à qua verſus uſum ſibi ſumſerit Hipponāx & nominarit, ut ait Hephæſtio: quia lavanti lanam ſibi cùm faceſſeret negocium Poëta, illo eum verſiculo amoverit, quo poſtea delectatus eſt:

Ἄνθρωπε ἄπελθε τὴν σκάφην ἀνατρέπεις.

Et cap. 12. Hoc fuit ἰαμβίζειν, quod nos maledicere: ſicut ait Ariſtoteles, & repetit Strabo. Inde noſtrum jacere, παρὰ τὸ ἰεῖν ἄχος. Vnde jacere maledicta apud Livium: jacere contumeliam, atq; etiam injuriam apud Ciceronem. Ex quo ad eandem notionem, objicio, compoſitum eſt. A jacio, jactum, eſt jactura. Facere jacturam, quando res projicitur. Item jaculum. Quomodo Jaculum rete dicatur in Plauto, non poſſum non doctorum ἐξηγήσεις adducere. Plautus aſin. a. 1. ſc. 1. Venari autem rete jaculo in medio mari. Eſt rete jaculum dictum à jaciendo: quod & funda appellatur à fundendo, vel fundo. 1. Georg. Atq; alius latum fundâ cùm verberat amnem. Dicitur jaculum rete ad differentiam verriculi, quod non jacitur, ſed verritur. Ioſephus Scaliger in Catal. Rete jaculum dicitur, ut metra verba Virgilio: pallium periſtroma Vlpiano: arvus ager, laniena taberna Varroni apud Nonium: ancile ſcutum, lapidē ſilicem, tibicini modi, pœna multa apud Ciceronem: fidicinæ fides, ventus turbo, apud Plautum. Hæc ille. Mihi videtur cùm alterum ſemper alteri adjiciatur, declarationis & majoris differentiæ causâ, poſſe excuſari per Appoſitionem, ut vocant Grammatici: quædam etiam eſſe adjectiva, quæ tamen communiter pro ſubſtantivis uſurpantur: qualia multa ſunt, ut amicus, feſtum, pecunia. Ita jaculum, arvus, ventus,

ancile.

ancile. Sed ad propoſitum. Subjicio : *unde* ſubjices, *quia ſubjiciuntur, ut* objices *&* obices *exemto altero I, quia objiciuntur, obex.* Porricio, *ex diſciplinâ aruſpicum, & ex præcepto pontificum ſolenne ſacrificantibus fuiſſe tradit Macrobius lib. 3. cap. 2.* porrò jacio. Porrò πόθεν ῥέω *eſt tractus ulterior ad extrema, inquit Iul. Cæſ. Scaliger in Theoph.* Rejicio, *unde* rejiculæ *dictæ ſunt oves, aut ætate, aut morbo graves: quia ab aliis removentur.* Amicio, *id eſt,* circumjacio, *quod notat AM,* ἀμφί: *à circumjectu.* Amictus, amiculum, Amictus, περιβεβλημένος. Redimio, *quaſi* redimicio, *per contractionem : inde* redimiculum, *ut* amiculum, *à ſimpliciori.*

Japhet *nomen filii Noah, qui à gentibus,* ἰάπετος, Japetus *dictus eſt. Græcis* παρὰ τὸ ἰέναι καὶ πέτεσθαι, *ab inceſſu volatuq́;. Cæleſtem ſphæram eo nomine intelligi mavult Euſtathius. Eſt verò Hebraic.* יֶפֶת, jephet, *Alludit Ovidius:*

> Quam ſatus Japeto mixtam fluvialibus undis
> Finxit in effigiem moderantûm cuncta Deorum.

Jaſpis *à* יָשְׁפֵה : *gemma viridis. Propterea Claudian.*

> —— Viridiq́; anguſtat Jaſpide pectus.

Et Mantuanus:

> Multa ſinus & colla virens ornabat Jaſpis.

Ichneumon, *etiam* mus Pharaonis *dicitur : ab* ἰχνεύειν. *Herodotus, Nicander & Heſychius* ἰχνευτὴν, *hoc eſt, veſtigatorem ſive indagatorem exponunt. Iſidorus libr. 12. capit. 2.* Enhydros *beſtiola, ex eo nuncupata,*

quòd

quòd in aquis verſetur & maximè in Nilo. Quæ ſi invenerit dormientem crocodilum, volutat ſe in lutum primùm & intrat per os ejus in ventrem, & carpens omnia interiora ejus, exit viva de visceribus crocodili, ipſo mortuo. Hinc Ichneumon *Græcè vocatus, eo, quòd odore ejus & ſalubria ciborum & venenoſa prodantur.*

Idus *multæ de hujus etymo* ἐνδοιάσεις. *Aliis ab* Iris *vel* Idis: *aliis ab* ἴδιος: *aliis ab* εἶδος *vel* ἰδεῖν: *aliis ab ore* Iduli. *Omnes fruſtra ſunt. Et* Idulis *ovis eſt, quæ omnibus idibus* Jovi *mactabatur, Feſto. Ergo* Idulis *ab Idus, non contrà. Macrobius lib. 1. Sat. cap. 15. ab antiquâ Hetruſcorum voce* Iduare, *id eſt, dividere, flectit: quoniam* Idus *dividant menſem. Sed nondum plenè ſatufacit. Etiam vulgo videas poni*, iduare Φιλαρχαίοις *pro diſtribuere: ſed vim minùs capiunt. Item* vidua *à viro, aut veriùs, à* ve *&* idua, *id eſt, per mortem à marito ſeparata: ſicuti* Nonio Bivira; *aut* Divira, *à* δὶς *eâdem causâ. Plautus Menæch: Præter hæc ſi mihi tale poſt hanc diem Faxis: faxo* vidua *viſas patrem.* Vidua, *id eſt, à me diviſa. Sed ubi tandem origo? Tentabo: quia ſæpè hactenus alea jacta. In arithmeticâ numerus binarius eſt primus, qui dividitur: & quidem in principium: Talmudicè* תרי*, id eſt, duo: Græcis eſt* δύο, *&* δὶς: *unde Alg. & Lat.* Dis, *quod plurimis verbis addit ſignificationem ſejungendi ab alio. Vbi nec prætereundum, quòd pro modulo binarii omnia in hac univerſitate primùm in duo diſtinguantur. Nempe hic mundus dividitur in cæleſtem partem, & elementarem: corpus in materiam & formam: homo in animam & corpus. Eſt* γὰρ διχοτομία *prima omnium diviſionum & princi-*

Digitized by Google

principalis, ad eamq; reliquæ, velut ad caput ſuum, omnes reducuntur. Quod cùm priſcis ſapientibus notum fuerit, ſolertiſſimè id verbum fecerunt, quo diviſio illa primaria exprimeretur. Quippe iduo eſt εἰς δύο: & amplius dividuo: à dis, ve & iduo: verbum emphaticum. Niſi pro VE Æolicum digamma aſſumas. Dividuum, quod poteſt dividi, διμέριστον. Dividia, quæ dividit, apud Plautum, ut moleſtia, diſcordia. Idem quoq; Germani imitantur: quando volunt indicare, aliquid diviſum eſſe, dicunt: Es iſt in zwei / id eſt, dividuum, hoc eſt, comminutum, & fractum eſt. Hæc conjectura noſtra qualis ſit, judicent ii, quibus ſincerum judicium.

Jehova, vel Jehovah, יְהֹוָה. Invenitur etiam יֱהֹוִה, Jehovi. Quia enim propriis, ut vocant, punctis ſive vocabulis deſtituitur: ideo interim ea τοῦ אֲדֹנָי, adonai, vel etiam אֱלֹהִים, elohim, aſſumuntur. Si certam quandam (inquit Arias Montanus) ex aliorum ſimilium nominum ratione indicare pronunciationem fas eſt, jehueh, dicendum eſt. Atq; ita exiſtimo, veteres illos pronunciaſſe tum Iſraëlitas, tum ex aliis gentibus homines, ad quos nominis hujus & DEI ipſius notitia pertinuit. Hæc ille. At pleriq; omnes vel natione Iudæi, neq; verò illi è multis, τὸ יְהֹוָה, ὡς γνήσιον aſſerunt. Interdum verò idem contrahitur, & fit יָה, jah, pro Jehova. Inde noſtrum Ja eſt, & ſanctè, quaſi cum invocatione numinis aliquid affirmat. Similiter & Latini pro Iehova, Jova vel Jhova utuntur: quod primam neceſſariò producit & propter contractionem & propter

ì, vocalem longam. Hoc auguſtiſsimum nomen primit⸗ Moſi patefactum fuit. Exod.6.*verſ.* 2. *Ego ſum Iehova apparueram quidem Abrahamo, Iſaaco, & Iacobo nomine* Elſchaddai, *id eſt, Dei fortis omnipotentis: at nomine meo Iehova non cognitus ſum illis. Eſtq́; nomen ſolius Dei opt. max. proprium, nec ulli uſpiam vel angelo vel homini, uti* Elohim *ſolet, vel etiam alii; tribuitur. Ieſaiæ 42. verſ.8.* Ego Iehova, *hoc eſt nomen meum: & gloriam meam alteri non dabo, nec laudem meam ſculptilibus.* Objiciunt *quidem illud* Geneſ. 22. *verſ.* 14. *Vocavit Abraham nomen loci illius,* Jehova providebit. *Verùm locus non vocatur ipſe Iehova: Sed in ſymbolon ac teſtimonium diuæ providentiæ,* Jehova providebit: *quòd tum Abrahamum* DEVS ἀπὸ μηχανῆς *quaſi reſpexerit, & filium ejus ab imminente jamjam morte retraxerit. Poſteri verterunt* κύριος ὤφθη, *id eſt, dominus viſus eſt.* Onkelos *paulo aliter totam hanc periodum tranſtulit: Et oravit atq; immolavit Abraham loco illo, & dixit coram Domino: Hic erunt ſervientes generationes. Propterea dicebatur in die hac; in monte iſto Abraham coram Domino immolavit. Rabbini enim* παροιμιῶδες *hoc vaticinium.* 1. *Reg.* 8. *impletum aiunt. Sed & objiciunt ſimile* Exod. 17. *verſ.* 15. *ædificavit Moſes altare, & vocavit nomen ejus, Dominus exaltatio mea. Sed idem & hic reſpondemus, quod antea. Aram non vocari Iehovam: ſed ejus modò* ἐπιγραφὴν *deſignari. Tremellius ita habet: Tunc extruxit Moſe altare, cujus vocavit nomen,* Jehovæ vexilli mei. *Id eſt, qui per me populo ſuo in conflictu iſto vexillum & in perpetuum erigit. Latebras quidam (ait ille Theologus)*

gu) captant hoc loco: quia & altari à ſe extructo nomen iſtud impoſuerit Moſes, & Ezechiel civitati novæ Ieruſchalaim. Sed quis non videt, altare extrui in monumentum, quòd Deus ſit exaltatio Moſis? Nec Hieroſolymam inſigniri Dei nomine, niſi ad teſtandam DEI præſentiam? Quod attinet Radicem τοῦ Iehova, eſt illa הָוָה, havah, id eſt, fuit. Sic etiam Exod. 3. verſ. 14. Ehejeh asher Ehejeh, id eſt, Ero qui Ero. Et pòſt: Ehejeh, id eſt. Ero miſit me ad vos. Eſt ȝ, אֶהְיֶה, Ehejeh à verbo הָיָה, hajah, id eſt, fuit. LXX. interpretantur: ἐγώ εἰμι ὁ ὤν: Ego ſum qui ſum, vel Ens. Ejusmodi enim temporum mutatio apud Hebræos non inſolens. Etiam ita Iohannes expreſſit Apocal. 1. ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος. Ita & Damaſceno Deus eſt οὐσία ὑπερούσιος. Gregorius: θεὸς ἦν μὲν ἀεὶ, καὶ ἔστι καὶ ἔσται: Deus erat ſemper, & eſt & erit. Dionyſius Areopagita: οὐ ποσὸν ἐστιν ὤν, ἀλλ᾽ ἁπλῶς καὶ ἀπεριορίστως ὅλον ἐν ἑαυτῷ συλλαβὼν τὸ εἶναι καὶ προειληφώς, id eſt, non quoad quantitatem eſt ens, ſed ſimpliciter & indefinitè totum in ſeipſo comprehendens eſſe & antè complexus. Auguſtinus in Pſalm. 9. In Dei naturâ non erit aliquid, quaſi nondum ſit; aut fuit, quaſi jam non ſit: Sed eſt tantùm id, quod eſt, & ipſa eſt æternitas. Gregorius 4. Moral. cap. 27. Et Iſidorus Hiſpalenſis lib. 7. orig. cap. 1. Deus eſſe tantùm novit; fuiſſe & futurum eſſe non novit. Solus enim pater cum filio & cum Spiritu Sancto veraciter eſt; cujus eſſentiæ comparatum eſſe noſtrum, non eſſe eſt. Bernhardus libr. 5. ad Eugenium: Quid eſt Deus? Sine quo nihil eſt: tam nihil eſſe ſine ipſo, quàm nec ipſe ſine ſe eſſe poteſt. Ipſe ſibi, ipſe omnibus eſt,

& per hoc quodammodo ſolus eſt ipſe, qui ſuum ipſius eſt, & omnium eſſe. Hæc ille. Vbi notandum, quòd omnes illi τὸ εἶναι poſuerint, & ſic Hebræum havah, aut hajah, unde Iehova, ſpectarint. Inprimis verò Bernhardus toties repetit τὸ ipſe αὐτός. Quâ notione & Iul. Cæſ. Scaliger Deum admirabili voce, αὐτοαυτὸν, appellavit. Et ipſo in fine Exercitationum ait:

Sine principio principium, abſq; fine finis:
Cui præteritum non abit, haut ſubit futurum:
Ante omnia, poſt omnia, totus, unus. IPSE.

Idem paulò antè Exer. 365. ſect. 6. Deus neq; ens eſt, ſed eſſentia: neq; bonus, ſed bonitas: neq; ſapiens, ſed ſapientia: neq; omnipotens, ſed omnipotentia. Quæ ita in ipſo ſunt, ut ſint ipſum. Ita inſunt, ut nihil antecedat, nihil ſubſequatur. Aliâs verò Iehova ſi Latinè aut Græcè, aut aliter unâ voce vertendum ſit, nihil enimverò, quòd aliquà ſufficiat, indipiſceris, vel quæras in medio mari. Solent quidem Græci vertere κύριον, dominum. Sed Hebræum leviter attingit. Et illi ita obſequuntur Iudæis, quibus Adonai, vel Elohim, pro Iehova legebatur. Latinis etiam nòvè factum eſt. Eſſentiator, aut Exiſtentiator. Quod ut Græco quidem melius: ita necdum exhaurit Hebraicum. Nam Iehova etſi ἀπὸ τοῦ εἶναι ſemetipſum ſic vocaverit: tamen vox illa plus adhuc indicat. Eum videlicet indicat qui fuit, eſt, erit, hoc eſt, verè, ὄντως infinitum atque æternum. Jod cum ſcheva futurum: Vau holem præſens: Lamed he quieſcens in camez præteritum tempus ingerit. Adeoq; rectiſsimum fuerit, ut יְהֹוָה, cujusq; gentis literis exprimatur, Iehova, Iehovah, ἰεωβά. Sicuti quidem nonnulli

nulli ex Græcis jam olim πίπι & Ἰαὼ, ineptè ac muri-lè fecerunt ex Iehova. Ac ἰαὼ pro ἰωὰ, per metatheſin, & ut ſic more ſuo dictionem clauderent. Quando & He exprimere, niſi per ſpiritum aſperum, tum non poterant. Macrobius lib. 1. Sat. cap. 18. & Irenæus libr. 1. cap. 18. Conſultus Apollo, quo loco inter deos ἰαὼ, habendus ſit. Reſpōdit, Φράζεο τὸν πάντων ὑπάτων θεὸν ἔμμεν ἰαὼ, id eſt, dic Deum Hiao omnium deorum ſummum eſſe. Ita Diodorus lib. 1. refert Deum Moſis vocari ἰαώ. Et Origenes 6. contra Celſum, tradit idipſum tum de Ἰαὼ, tum de Ἰαώια, duobus fortè nominibus ex יהוה & יה ſic conflatis. Quamvis ex uno יהוה, ſic potueris exiſtere. At πίπι exſtitit è יהוה, ita exarato ſine punctis, & lecto à ſiniſtrâ verſus dextram. Nam & Græcorum Π proximè accedit τὸ ה, he. Græcorum jota, i, apprimè etim τῷ Vau & jod reſpondet. Hujus voculæ πίπι meminit quoque Hieronymus. Sed & Chaldæi inde ſuum fecêre τριγράμματον ייָ: & alterum διγράμματον יָי. Ex Hebræo, inquam, fecêre יְהֹוָה, quod & τετραγράμματον dicitur. Scilicet κατ' ἐξοχὴν: quia quatuor literis pingitur. Latin. potes, quadrilite-rum. Iſidorus lib. 7. orig. cap. 1. Tetragrammaton, hoc eſt, quatuor literarum, quod propriè apud Hebræos in Deo ponitur, Jod, He, Vau, He, id eſt, duobus ja ja, quæ duplicata ineffabile illud & glorioſum nomen Dei efficiunt. Dicitur autem ineffabile, non quia dici non poteſt: ſed quia finiri ſenſu & intellectu humano nullatenus poteſt, & quia de eo nihil dignè dici poteſt. Hæc ille. Quo ſenſu non diffiteor poſſ. Iehova nomen ἄῤῥητον vocari. At Iudæi amplius pergunt & planiſſimè ἀν-

ἀνεκφώνητον judicant, ut legere non auſint. Theodoretus quaeſt. 15. in Exodum: ἀπείρηται γὰρ παρ' αὐτοῖς τοῦτο διὰ τῆς γλώττης προφέρειν. Et Rabbi Abba Saul *in lib.* Sanhedrin *capite* Helec *ait: Qui pronunciat ipſum nomen quatuor literarum, ut literæ ipſæ ſonant, non habet partem in futuro ſeculo. At rurſus ad mortem uſq;* Simeonis Juſti *ſolitos fuiſſe Iudæos illud effari doctores eorum teſtantur in Babylonico Talmud tractat. Ionia cap. 4. A multis tamen, maximè ſequioris ævi, non legitur prorſus neq; pronunciatur, ſive ſuperſtitione quadam, ſive, ut leniùs agamus, nimiâ veneratione. Quamvis neutra probabilis. Si ſuperſtitio, longùm exeſto. Sin veneratio, nobis explicent eam neceſſe eſt. Quando potiùs illum venerari nos rectè ſtatuimus, cùm nomen ejus non muſſitamus, non reticemus: ſed ſubinde repetimus. Præſertim ubi nomen præſigne, egregium, & toties iteratum. Sicuti quidem Deus ipſe hoc tetragrammaton nomen primitùs edidit, & toties repeti curavit. Iam nos quoque idem pronunciare aut voluit, aut noluit. Si noluit, quur nobis patefecit? Quur non potiùs reconditum eſſe ſivit? Si voluit, uti certè voluit: quur Iudæi non pronunciant? Sed & nomen id enunciari nequit, vel quoad* materiam, *vel quoad* formam. *At* materia, *nimirum literæ, ſicuti ſcribi, pingi, ſculpi: ita etiam pronunciari poſſunt. Aut ſi iſtud peccatum fuerit; etiam illud erit.* Forma *in eo eſt, quod Iehova notet eum, qui fuit, qui eſt, & qui erit: ut antea explicuimus. Quod ſi ita exponere nobis id licet: quidni efferre idem quoq; liceat? Nihil hic obſtaculi. Etiam ulteriùs idem exponimus, indeq; myſterium* τῆς τριάδος *elicimus,*

mus quantumvis ringantur Iudæi & fremant. En tibi literas τοῦ יהוה. Jod litera eſt conſonarum, ut & numeri denarii principium. Litera verò He ſignificat הִיא, hi. Sed Vau eſt copula inter duo. His igitur ſic junctis, oratio efflореſcit hæc: Principium iſtius & iſtius. Vt videlicet pater ſit principium filii & Spiritus Sancti. Dico principium, non quo ad gradum aliquem aut tempus, quod in æterno nullum: Sed quoad ordinem & τρόπον ὑπάρξεως. Namq; pater eſt filii pater, & ſanè ab æterno: non contrà filius eſt pater alterius. Numerus item literarum יְהוָה eſt quaternarius, ſuâ naturâ quadratus, planus, qui eſt duarum proportionum ſimplarum æqualium: unius ad unum & duorum ad duo. Ita innuitur monas eſſentiæ divinæ, & quòd à patre unus gignatur filius, æqualis patri proportione primâ: & quod ab utroq; emanet Spiritus Sanctus, alterâ proportione ſimplá, æqualis patri & filio. Quia verò proportio ea omnium perfectiſsima, inde æqualitas τῶν ὑπάρξεων in divinâ eſſentiâ, per geminum ſcilicet modum, alterum generationis, alterum verò ſpirationis, non plures, colligitur. Sed & quia He, He literæ molliſſimæ ac leniſſimæ ſunt, non niſi ſpiritu, ſine aliis organis editæ; ex eo mera illa πνευματικὴ & occulta generatio filii & emanatio Spiritus Sancti elicitur. Martinus Lutherus in Pſalm. 5. In quadrato, inquit, hujus divini nominis ſignificatur unitas paternæ ſubſtantiæ, ex qua unus procedit filius æqualis eidem, ſimplâ proportione primâ: ex utroq; autem Spiritus Sanctus ſecundâ proceſſione, velut alterâ proportione ſimplâ, æqualis patri & filio: ſicut proportio duorum ad duo, & unius ad unum æqualis

eſt Geometricè. Cùm autem proportio iſta ſimpla omnium ſit perfectiſſima, prima; & proportionum fons & caput, ubi neutra partium alteram excedit, nec exceditur utraq;, quia unum uni, duo duobus per omnia æqualia; ſit, ut æqualitas perſonarum in divinis, per duas tantùm proceſſiones & non plures, ſubſiſtentium, pulcherrimi iſtius quadrati ſeu tetragrammati ſymbolo, ſignificata ſit antiquis patribus in occulto. Æqualis enim patri filius proceſſione primâ: æqualis utrique ſpiritus proceſſione ſecūdâ. Huc jam facile eſt referre 4. iſtas relationes quas Theologi habēt uſitatiſſimas: Generatio activa, generatio paſſiva, ſpiratio activa, ſpiratio paſſiva. Hæc enim quatuor conſtituunt (ut ſic dicam) Deum trinum & unum, ſicut iſtæ quatuor literæ ejus nomen. Hæc Lutherus. Concludimus igitur Iehovæ nomen, quia exponitur, etiam legi ac pronunciari poſſe aut debere. Neq; exponitur modò, quod objiciant nobis, à Chriſtianis: verùm etiam ab ipſis Iudæis. Hinc eſt Schemhamphoras, *id eſt, nomen expoſitum, ὄνομα μεθερμηνευόμενον.* שֵׁם, ſchem, *eſt nomen*: פָּרַשׁ, pharaſch, *expoſuit. Ex eo formatum in* paul *conjugationis* piel *ſit* מְפוֹרָשׁ, mephoraſch, *expoſitum, enarratum: adeoq; appoſito τῷ* ה *emphatico* הַמְּפוֹרָשׁ, hamphoraſch: *inde* שֵׁם הַמְּפוֹרָשׁ Schemhàmphoraſch. *Atq; hoc nomen plerorumq; ſenſu eſt* יְהוָה. *Quamvis non parùm diſſentiunt, quomodo & quibus literis aut vocibus id fuerit explicitum. Rabbi Menachem putat* Schemhamphoraſch *fuiſſe nomen* יהוה *ter repetitum & 12. ſic literis conſtitiſſe. Rabbi Iacob tradit, fuiſſe itidem nomen* יהוה *unà cum vocibus Exod. 3 verſ. 14:* אהיה אשר אהיה

ehejeh

Digitized by Google

:hejeh aſcher ehejeh: *& continuiſſe literas quindecim. Rabbi Nagid interrogatus, quodnam eſſet illud duodecim literarum nomen, ſcilicet* יהוה *expoſitum? Reſpondit:* אב בן רוח הקרוש. Ab Ben Ruach hakkadoſch. *Id eſt, pater, filius, Spiritus Sanctus. Item quod eſſet nomen 42. literarum, quarum & Thalmud Sanhed. meminit; reſpondit:* אב אלהים בן אלהים רוח הקרוש אלהים שלשהבאחר ואחרבשלשה Ab elohim, Ben elohim, Ruach hakkadoſch elohim: Scheloſchah beëchad veëchad biſcheloſchah, *id eſt, Pater eſt Deus, filius Deus, Spiritus Sanctus Deus, Tres in uno & unus in tribus. Qui plura in hoc argumentum expetit, legat Petrum Galatinum, Philippum Mornæum de verit. relig. Chriſtian. cap. 6. Chriſtianum Gerſon Iudæum in Thalmud cap. 31. Aliàs, ut hoc obiter addam, vox illa*, Schemhamphoraſch *exſtat etiam in Chaldaicis Bibliis Eccleſiaſt 3. verſ. 11. In Thargum Ionathan. Canticor. 2. verſ. 17. In Thargum Hieroſolymitano Exod. 32. verſ. 25. Levit. 42. verſ. 11. Atq; ita pro tempore ſatis diximus ſuper ſanctiſſimo illo Dei nomine. A* Jehova, *uti & antè monuimus, extitit* Jova, *vel* Ihova: *rurſum à* Jova *eſt Ethnicorum* Iovis: *qui alioquin, ut poſteà dicetur, à juvando plerisq;: cùm* juvo *potius à Iove ſit: quòd proverbium innuit: Homo homini Deus: videlicet ob beneficia, & opem.* Vejovis, *qui non juvandi poteſtatem, ſed vim nocendi haberet: Agellius libr. 5. cap. 12. Quaſi parvus* Iovis. *Ovid. libr. 3. Faſtor.*

Vis ea ſi verbi eſt, cur non ego Vejovis ædem
Ædem non magni ſuſpicor eſſe Iovis?

Ve enim h. l. minuit. Iul. Caeſ. Scaliger hic mirè ſubtilis an ſublimis? eſt, lib. de plantis: Sic (inquit) ex eorum Iova noſtrum quoq; Iovis *propagatum fuit. Nam recto caſu hoc appellatum ſono, manifeſtè cognoſcitur ex augurum libris, in quibus illi duo verſus:*

Iuno, Veſta, Minerva, Ceres, Diana, Venus, Mars,
Mercurius, Iovis, Neptunus, Volcanus, Apollo.

Sibilum verò qui vocem claudit, nequaquam vacare exiſtimetis. Nempè ab intelligentia cœleſti τῷ ὀνοματέτῃ, cùm ſermonem conderet, cœlitus infuſum lumen reor, quòd aperire deberet id; aliquando elementum illud in admirabilis nominis medio futurum: ut novae gratiae veterisq; legis nexus unicus univerſi compleret ævi myſticam præſcriptionem in Servatore noſtro IESVA. Secunda namq; vocalis utriq; una eſt & indifferens prolationis, quæq; auditur in Iova, & quæ percipitur in Ieſuâ. At medio conſonans quæ principio finem copulavit, ineffabili nomini haut ſine magnis, atq; admirabilibus legibus interpoſita fuit. Ea ſiquidem ſimplex interdum, aliàs duplex cùm ſit, priſtinâ ſubſtantia non mutata: Ita DEI *filius ante omnia ſecula ſimplex erat* DEVS. *Poſtquam Patri placitum eſt, ex* DEO *vero, ſimplici, uno, vero, puro homine factus eſt unus* IESVA. *Miſſus quidem mittenti par; major autem illis, qui ab eodem mittente ad minora mittuntur miniſteria. Adhæc Trivertex illa una inter omnes litera ſignum eſt immenſæ Trinitatis in unitate, pro ejusmodi nomine, quod in cœlis natum, ab illis per humanæ ſalutis nuncium delatum, ei eſt impoſitum, per quem unum Trinitatis myſteriis initiati, ad*

immor

Digitized by Google

immortalitatem capeſſendam evecti ſumus. Jupiter *itaq; non eſt idem planè cum Iove; ſed quaſi* Iovis pater, *ut* Iovis *ſit Nominativus. Obliqui ſunt* Iupitris Iupitrem *apud Priſcianum: & Iul. Cæſ. Scalig. lib. 4. de cauſ. L. L. cap. 84. qui Exer. 75. ita: Iupiter eſt Latinis* juvans: *Græcis vegetans,* ζεὺς: *non* παρὰ τὸ ζεῖν, *ſed* ἀπὸ τοῦ ζῆν. *Cic. 2. de Nat. Deor.* Iupiter, *id eſt,* juvans pater, *quem converſis caſibus appellamus* Iovem *à juvando à poëtis divûmq; hominūq; dicitur. à majorib. noſtris* optimus maximus. *Et quidem antè* optimus, *id eſt, beneficentiſſimus, quàm* maximus: *quia majus eſt, certèq; gratius prodeſſe omnibus, quàm opes magnas habere. Benè Agell. lib. 5. cap. 12. Iovem Latini veteres à juvando: appellavére, eundemq; alto vocabulo juncto,* patrem *dixerunt. Nam quod eſt in eliſis, aut immutatis quibusdam literis Iupiter, id plenum atq; integrum eſt* Iovis pater. *Sic & Neptunus pater conjuncte dictus eſt, & Saturnus pater, & Ianus pater, & Mars pater: hoc enim eſt* Marspiter. *Item Iovis* Diespiter *appellatus, id eſt, diei & lucis pater. Iccircoq; ſimili nomine* Dijovis *dictus eſt, &* Lucetius, *qui nos die, & luce quaſi vitâ ipsâ afficeret, & juvaret. Alia cognomina Iovis ſanè plurima, olim Ethnicis uſitata, habentur apud Gyraldum ſyntag. 2. Ita dictus eſt* Capitolinus, *à Capitolio, quod voverat primùm Tarquinius Priſcus, bello Sabino jactis fundamentis: extructum poſteà à Servio Tullio, & perfectum à Tarquinio Superbo.* Capitolium *à capite hominis invento inibi, teſte Dionyſio, Varrone, Plinio, aliis. Antè mons Saturnius Halicarnaſſeo* κρόνιος, *Stephano* ταρπαῖος, Tarpæus *dicebatur.* La-

 tialis

tialis *item idem Iovis audiit : à Latio, quòd in eo, & à Latinis coleretur.* Elicius *ab eliciendo.*

Ovid. 3. Faſtor.

Eliciunt cœlo te Iupiter: unde minores
Nunc quoq; te celebrant, *Eliciumq́ vocant.*

Lapis *à lapide ſilice, quem in ſanciendis fœderibus juraturi tenebant. Ennius: quid igitur jurabo? per Iovem* Lapidem *Romano ritu? Iul. Caſ. Scaliger de Inſomn. compluria etiam recenſet nomina, quæ olim Iovis. Aſcribam, quia ille liber non multis viſus.* Labradæus *(inquit) in Caria, à ſecuri: quo nomine id telum eorum voce appellabatur.* Agoræus, *cui vota concepit pro Socrate puero pater Sophroniſcus. Fuit &* Politus, *ex Pauſania, & Plutarcho, qui etiam* βȣλαῖον *recenſet in commentario, εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον. Fuit* Pappæus *apud Scythas, ex Herodoto. Fuit* Trophonii *delubrum: Item Æneſii apud Strabonem in nono:* Lycæi *in octavo: item* Liberatoris, Hoſpitalis, Limitaris, *ſi* Hercæum *velis dicere:* Olympii, Tonantis, Feretrii: Imperatoris, *in ſextâ actione in Verrem; ubi etiam* ἑρκεῖον *Græca interpretatio eſt.* Μειλιχίȣ *mentionem facit Thucydides in primo, cum veneratione maximæ feſtivitatis. Pauſanias in Atticis agnoſcit* Apheſion, *propter Æaci ſacrificium quoddam: idemq́;* πανελλήνιον. *Declarat fuſius cauſam in Corinthiacis, ut pluviam eliceret. At nos aliam ob rationem,* Elicium. *In Corinthiacis item* χθόνιον, *quem nos* Ditem *&* Sūmanum, *cui etiam ſunt fulmina attributa. Alterum* ὕψιςον: *nos hunc* optimum maximum; *quæ erant*

propria

Digitized by Google

propria Capitolini, *ut ait* M. Tullius. Capitolini *facit mentionem Pauſanias ibidem; ſicut in Eliacis*, Impubis: *quem nos* Anxurem, *quoniam eſſet* ἄνευ ξυρίδος. *In eodem libro eſt* ὅρκιος. *Eſt in Alexandra Lycophronis Iupiter* Φύξιος, *cùm alibi multis locis, tùm apud Strab lib. 9. Iupiter* σωτὴρ, *quem Marcus Tullius in act. 4. in Verr. negarit unico Latino verbo exprimi poſſe: verùm ille ſervivit cauſæ. Nam cùm Verrem vellet premere criminis magnitudine, excluſit eam vocem à Latina poteſtate. Verùm in ea oratione, quæ inſcripta eſt in L. Piſon. ſeipſum, qui patriæ ſalutem dediſſet,* Conſervatorem *appellavit. In 3. autem de Finib.* Salutarem, *cujus in tutela ſit* Salus. Servatoris *quoque Iovis templum memorat Plinius in lib. 34. Hippocrates etiam* κτήσιον *hic vocat:* Statorem *Calvus eſt peſſimè interpretatus. Nam* Stator; *Iupiter à Romulo primùm eſt nuncupatus, qui exercitum ſtitiſſet à fuga: qui fortaſſe ſit idem cum Iove* ſtativo *Plin. l. 16. At &* κτᾶσθαι *poſſidere eſt.* Cteſii *Iovis meminit Plutarchus in lib. de Fœn. Iupiter, inquit,* Cteſius *vix eorum opes ſervet, qui ſumunt fœnori. Ergo in* ταμείοις *ejus ſimulacrum ſtatuebant, ut ait Suidas. Quæ vox cùm & ærarium & cellam ſignificet promptuariam, ad penum potiùs reſpexit Anticlides in libr. 11. Athenæi, cùm* Cadiſcum *ornat lana candida, ut ſit pro ſignò* Cteſii *Iovis. Nos* Opulentum *ex Plauto interpretati ſumus.*

Jentaculum, jentare. *Iul. Cæſ. Scaliger lib. 1. poët. cap. 5. jentatione præparcâ, ac minimâ contenti; à quo etiam* jentare ὅτι δεῖ ἰέναι, *&, ut Dores loquuntur* ἴεν. *Haut multò largiùs* merendabant: *quòd ab horâ*

mediæ

mediæ diei, in qua eum cibum caperent, appellârunt. Quod & Feſtus annotat.

JESUS, Ἰησοῦς, *id eſt*, σωτὴρ, *Salvator, Romanè ſervator. A* יָשַׁע, *id eſt, ſalvavit, opitulatus eſt. Matth. 1.* ἀυτὸς σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν. *Propterea etiam* κατ᾽ ἐξοχὴν Jeſus *vocatur* יְשׁוּעָה, jeſchuah, *id eſt*, σωτηρία *vel* σωτήριον: *quod moribundo etiam Simeoni placuit Lucæ. 2. Neq; rarò in Veteri Teſtamento occurrit, ubi Meßiæ mentio. Vt Geneſ. 48. verſ. 18. Pſalm. 98. verſ. 2. Ieſaiæ 52. verſ. 10. Ieſai. 49. verſ. 6. Habac. 3. verſ. 18. Vetus interpres ita habet: In Domino gaudebo & exultabo in Deo* Jeſu *meo. LXX.* ἐν τῷ κυρίῳ ἀγαλλιάσομαι, χαρήσομαι ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου. *Vt verò Ieſus,* ἰησοῦς *ex* ישׁע *oritur: ita de ejusdem ſcriptione quæritur. Quomodo inde formetur (inquit Mart. Chemnitius) & quomodo originaliter ſcribatur, quæritur. Quæ quæſtio non eſt otioſa; ſed digna bonis ingeniis, in eo nomine, quod Salvatori noſtro impoſitum. Hæc ille.* Santes Pagninus *vult nomen illud ſcribi oportere* יֵשׁוּעַ, jeſchuah, *non autem* יְהוֹשׁוּעַ, jehoſchuah: *propterea, quòd Romæ in templo crucis, in titulo crucis, quem exiſtimat è Palæſtinâ eo delatum, ſcriptum ſit* יֵשׁוּעַ. *Sed certius argumentum (inquit idem Chemnitius) eſt, quòd Syriacus paraphraſtes conſtanter legit & ſcribit* יֵשׁוּעַ. *Et quomodo* ע *in fine Græci & Latini legerint, oſtendit nomen Eliſa, quod pronunciatur Eliſæus. Hæc ille. Porrò à* ישׁע *fit etiam* Joſua, *itidem Salvator. Ieſaias,* Jeſchajah. *Hebr. id eſt, ſalus domini. Reſpondet Latino Græ-*

cum

Digitized by Google

cum Soſia, ἀπὸ τοῦ σώζειν σῶος, σῶς, *id eſt, Salvus. Inde* ſoſpes, ſoſpitator, *id eſt, Salvator, Apuleio in Apologia.* Σῶστρον, ſoſtrum : *præmium, quòd medico datur, ubi quis revaluit.* σωτήρ. *Cicero act. II. in Verrem* : *Hoc quantum eſt? Ita magnum, ut Latinè uno verbo exprimi non poßit : is eſt nimirum* Soter, *qui ſalutem dedit. Soſtrata,* ἡ σώζουσα στρατὸν, *quæ exercitum ſervaret.* De IESV : *Nomen hoc ſubtilius à* Jehovah *duci poteſt. Phil.* 3. ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ. *Quod eſt illud nomen? Non aliud, quàm Iehovah. Ieſai. cap.* 42. *&* 45. *Ego* JEHOVAH, *hoc eſt nomen meum. Gloriam meam alteri non dabo. Mihi curvabitur omne genu.* JESUS *igitur à* יְהֹוָה, *quod ineffabile & myſticum. Vt verò pronuncietur & rectiùs innoteſcat, indita eſt litera* שׁ, *ut ita* יְהֹשׁוּהָ, *idem ſit, qui* IEHOVAH *homo factus,* σαρκωθεὶς : *& nomine iſto ſummum* ἐνανθρωπήσεως *myſterium adumbretur. Quod paulo antè ex Scaligero etiam notavimus. Græci ſcribunt communiter* Ἰησοῦς. *Malim* Ἰεσοῦς, *ex Hebraico* : *& ita in veteribus Græcorum libris invenitur. Item* ἰεσσαι, *ad Hebraicum.* Chriſtus *autem eſt planè Græcum* Χριστὸς, *unctus* : χρίω, κατ᾽ ἐξαίρετον *Salvatori tribuitur. Vnctus enim eſt oleo lætitiæ præ conſortibus ſuis. Et act.* 4. *Ieſum unxit* DEVS *ſpiritu ſuo. Heb.* Meſſias מָשִׁיחַ, *id eſt, unctus* : *à* מָשַׁח, *id eſt, unxit oleo.*

Ignis, *ab* IN & GENO. N *abſorbetur, ut in Ignarus. Hoc loco autem* IN *eſt* αὐξητικόν. *Nec deeſt ratio. Quia nihil ſine calore uſpiam gignitur, aut procreatur.*

Itaq;

Itaq; vox ſonat, quaſi IN, id eſt, per ignem. Etenim antiqui putabant aquam rerum omnium elementum eſſe: ignem verò ferm.ım. Quâ causâ utrunq; in limine poſitum à ſponſo & ſponsâ tangebatur. Livius quoq; tradit inſtitutū à Numa Pompilio, ut à virginibus Veſtæ dicatis ignis aleretur perpetuā vigiliâ, quòd omnium principium eſſet. Ignitabulum, Feſto & Solino eſt ignis receptaculum, πυρεῖον. Segnis à ſe & ignis, id eſt, frigidus, ignavus. Sic ardor, fervor pro diligentiâ. Obiter nota linguâ Tuſcâ Verſe arſe eſſe idem, quòd averte ignem: Afranio Nonio Verſe pro verte: ut pulſa, pulta. Arſe, arſum, aſſum ab ardeo.

Ilex dicitur, quòd agreſti ruditate mortales primùm ſibi in victum elegerint, glandesq;, nondum repertâ fruge, comederint. Ab Eligendo. Propterea Italis eſt Elice & Elige. Immò quoq; Hebræis אֵלָה, eſt ilex, ſpecies quercus. Et אֵלוֹן iliceum, iligneum.

Imago, quaſi imitago: quia imitatur & repræſentat ſuo modo rem, cujus eſt imago. Aliis ab imor: unde fit imitor. Imitari μιμεῖσθαι. Imago latiùs patet, quàm effigies; & omnem ſimilitudinem comprehendit tam pictam, quàm fictam. Cicer. 1. de Nat. Deor. Effigies hominis, & imago Deus. Livius lib. 5. En vobis, inquit juvenem filium tenens, effigiem atque imaginem ejus. Tacitus Annal. 16. Quod inter imagines majorum etiam C. Caßi effigiem coluiſſet, cum inſcriptione DVCI PARTIVM. Vt igitur imago ab imitor: Ita Icon, εἰκὼν, ab εἴκω, id eſt, ſimilis ſum, εἰκὼς, ἐοικὼς ſimilis. Aut refer ad Hebr. חָקָה, id eſt, effigiavit, fecit imaginem. Sicut etiam character, χαρακτὴρ, χαράσσω

χαράσσω ſculpo: ab Heb. חָרַת, charath, *id eſt, ſculpſit. Præ illis ergo* character *eſt* ἐμφατικώτατον, *& idem quod imago fortiter impreſſa & inſculpta, adeóq; rei admodum ſimilis. Hac voce Apoſtolus* Hebræ. 1. *maluit uti:* Χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ: *ut doceret, filium* DEI *eſſe imaginem patris perfectiſſimam, quam ab æterno pater in ſe conceperit aut genuerit.*

Imbuo *ab* IN *&* buo: *quod priſcum verbum, à* βύω, *id eſt, infercio, impleo.* Βύω, ἐπι. βύω: *unde etiam* delibutus *à præp.* DE. LI *eſt ſyllaba* αὐξητική, *ut* CI *in reciprocus, in recipero. Servius:* imbuere *eſt propriè inchoare & initiari. Sed perperam. Nam ille verſus nihil patrocinatur:*

——— Illius aram.
Sæpè tener noſtris ab ovilibus imbuet agnus.

Imbuet, *id eſt, rigabit aut perfundet aram: ſcilicet ſanguine. Quod etiam notat Pomp. Sabinus.* Imbuet, *id eſt, madefaciet. Gloſſarium: Inbuit,* ἐνέβαψεν. Exbuo, *id eſt, exinanio, exhaurio: ut* imbuo, *impleo. Lucillus* vinibuas, *vinibibas, & vinolentas dixit. Apud Feſtum legitur* Exbuæ, *quæ ebiberunt. Inde* Bua *omnis generis potio.* Simpuvium *quaſi* ſimbuvium: *quia omnes ſacerdotes ſimul bibebant. Nam Sabini, à quibus translata vox,* P *pro* B *efferebant. Varro de liberis educandis: cùm cibum ac potionem* buas *ac* papas *vocent.*

Imploro, *ſicut eſt plorando opem oro, apud Feſt. & Val. libr. 5. capit. 52. ita* exploro *erit exclamo* ἰδίως: *cum lacrimis, ſive ejulo: item elicio plorando: unde* exploratores. Ploro *enim eſt* πληρόω, *id eſt, impleo.*

S. bin-

Subintellige lacrimas, ſive guttas. Talia enim multa ſunt, quæ abſolutè & ſine caſu aliquo expreſſe addito, ſed tamen καθ' ὑπόνοιαν ſubſtrato. Vt pario, id eſt, ſubolem edo. Aro, id eſt, terram. Paſco, intellige pecus, aut ſi quæ alia.

Imus, *complicatè pro infimus: hinc nonnullis* Immus, *ut τὰ ὑλικὰ eò integriùs ſerventur. Et rectè: ſicut ſupremus* ſummus: *ita infimus.* Immus, *ab* infra, IN ἐν. *Gloſſar.* Inferna, inferilia, καταχθόνια. *Apud Vitellium.* Baſſus *idem eſt, qui profundus, immus: Græcâ voce, non ut ſomniarunt: βάσις enim Græcè ſicuti fundus: quia ab immo φύουσι τὰ φυόμενα. I. Cæſ. Scaliger* Ex. 103. ſ. 4. *Vulgò in Muſica* Baſſus, *cui opponitur* altus. *Verſiculi:*

Dumq; ſuis numeris aliæ tolluntur in altum:
Me ſubmiſſa gravi murmura voce juvant.

Idem Scaliger de fundo *in Theoph. de plant.* ῥάβδων φύσις *non communi more, naturam: ſed exitum ſignificat, atq; ut ad verbum reſpiciamus,* fuſionem. *Quippe* fundus παρὰ τὸ φύειν, *qui non eſt averſus à naturâ fructificandi.*

In, ἐν καὶ εἰν. Endo, indo: *ut* indogredi, Indigena, Induſtrium, *pro quo antiqui dicebant* Endoſtruum. *ab endo.* Inde, ἔνθα. *Huc pertinet* Inter, Intra, intimus, intimare, *id eſt, ſignificare aliquid ex intimis rei viſceribus, non ſuperficialiter, ut loquuntur, aut perfunctoriè. Gloſſar.* Intimare, γνωρίσαι, ἐπιφανίσαι, φανερῶσαι. *Vtitur τῷ* intimare *Plinius, Apulejus, Auguſtinus & alii.*

Item

Item ab inter internus, *ut à ſuper ſupernus, ab exter exterrnus. Sed &* inteſtinus *formatur, uti clandeſtinus, veſpertinus, matutinus. Item ab* ἐν, intus, ἐντὸς, ἔνδον: *ut* extus ἐκτὸς *ab* ἐκ, *ex. Item* intro, *unde intrare, introire: & alia. Addam hiſce & alias particulas ſimiles.* Cur *eſt factum è* Quur: *hoc rurſum ex* Quare: *uti dicimus. Qua cauſa, quapropter, quamobrem,* ὅτε χάριν, ἀφ' ὧν. *Ita* Quaſi *eſt* ὡσεί. *Dicebant & olim* quaſe, niſe, ſibe, here, *pro* heri, *ut apud Propert.* ſcis here. *Vbi non eſt vocativus, Here, ab Herus: ut inſcitè ſomniârunt.* Nam *à* μὴν, *Doricè* μὰν: *per inverſionem:* μὴν δὲ, *eſt apud Platonem, Iſocratem.* Enim *Iul. Caſ. Scaliger. lib. 7. poët. quid eſſet* Enim verò? *Verum unicam ſyllabam fuiſſe* Enim, *cùm vellent, arbitror. Siquidem Græcum fuit* ἦν *&* ἠνί. *Neque repugnat longa vocalis: quod etiam in libris originum docuimus.* Enim *præponitur etiam, claſsicis ſcriptoribus. Terentius Hecyr. act. 2. ſcen. 1. Enim laſſam oppidò. Adelph. act. 2. ſcen. 1. Phorm. act. 4. ſcen. 4. Et paſſim in Plauto. Linacer libro 6. vocat hyperbaton. Ita* εἶτα. En, Ecce *ab* ἠνὶ, ἠνίδε: *aut meliùs ab Hebr.* הֵן, hen, Euge εὖγε. *An,* ἂν *ab* אָן, an, *Hebræor.*

Inchoo *quî ſcribendum ſit, ambigitur. Quidam, inter quos Camerarius, volunt* incoo: *propterea, quòd in Latinâ linguâ nulli conſonanti aſpiretur. At quàm feliciter hoc obtineant, non intelligo. Cùm enim pleraque Latina oriantur è Græcis: quidni horum etiam ὑλικὰ retineant? Sed & exempla in propatulo ſunt non una: ut* machina, chlamys, Rhythmus; Nothus. *Quidam malunt* incoho *hiatus cauſâ. At quid quæſo opus?*

qui? Ergò ubivis concurſu vocalium, H *inferatur: ut* coopto, coorior, coincido, coerceo: *quod ſanè nemo eruditorum admittet. Quod autem* cohæreo *dicimus, id facit origo. Aut ſit* incoho *ab* In *&* cohum, *antiquè pro* chaos: *aut* H *in ſuum locum reſtituatur*, inchoo. *Eſt enim* χάος, *Feſti autoritate. Vt* inchoo *ſit* in chao, *hoc eſt, initio ſum. Nam initia rerum omnium tenuia ſunt & vacua. Vt Cicero ait: omnium rerum principia parva ſunt. Et Heſiodus omnium rerum initium* chaos *eſſe pronunciavit.*

Infligere (*inquit Iul. Cæſ. Scaliger) eſt* ἐνφλέγειν. *Vnde &* profligare. *Idem tamen in Theodor. de plant. ita:* affligi (*ait) eſt dejici, ac ſterni. Quod evenit arboribus, cum vento, aut lignatoris operâ ruunt. Ita loquitur Latinus. Neq;* afflictam *arborem alio Romanus capiat modo. Aliud eſt vulgum ſequi: aliud puritatem ex uſu, & Etymo. Hæc ille. Plautus amat* efflictim, *id eſt, vehementer; uſque donec* effligatur. Fligere, *ſimplex eſt in Lucret. lib. 2.*

Infrunitus, *in Seneca lib. 3. de Benef. id eſt, imprudens, inſipiens,* ἀφρόνητος, ἄφρων, *ab* IN *&* frunitus, *apud Catonem: hoc eſt,* φρονητὸς, φρόνιμος: Frunſcor *in Lucil. eſt* φρονέω. *A* φρὴν, *quod, ut &* πινύειν *ab Heb.* בִּין, bin, pin, phin.

Inquilinus, *quaſi* incolinus *propter elementorum* C *&* Q *affinitatem. Propriè qui ædes* incolit, *Græcè* ἔνοικος. *Secundum Vallam lib. 4. cap. 54. inquilinus eſt, qui in alieno privato, propriè tamen in conducto, ſive in urbe, ſive ruri habitat. Cic. in Philip. At verò te* inquilino, *non domino, perſonabant omnia vocibus ebriorum.*

Inſtas

Digitized by Google

Inſtar, *olim flectebant: ut nectar, nectaris. Apud Probum,* inſtaris. *Et reſiduum* inſtar, *pro* inſtare, *omiſſo E, ut ritu nivis, more aquæ, illius ergo: ſic dicitur, inſtar montis, pro* inſtare, *id eſt, ad æquiparationem, aut menſuram. Tranquillus in Cæſ. Dictat. Nec patientem ſeſſoris alterius primus adſcendit: cujus etiam inſtar pro æde Veneris genitricis poſtea dedicavit.* Inſtar, *id eſt, effigiem, figuram. Ergo inſtar, vel ad inſtar eſt etiam ad imaginem vel figurâ, effigie. Gloſſar.* Inſtar, *ſimilitudo,* ὁμοίωμα. *Valla lib.6.cap.18. tumultuatur, quaſi* inſtar *tantùm ſignificet ad æquiparationem, vel ad menſuram. Sed exempla, quæ adducit, contrà pugnant.* Inſtar mortis *(inquit)* & fulminis inſtar, ſignificat æquiparationem doloris in morte & impetus ex fulmine. *Sed cur non etiam ſimilitudinem dolorum, aut impetus? Ita ſanè dicendum. Dolor enim & mors, & impetus eſt qualitas. Iam ex Ariſtotele:* ὅμοια ἢ ἀνόμοια κτ̀ μόνας τὰς ποιότητας λέγεται. *Addit Valla:* ſi quando reperiatur proximè accedere ad ſignificationem ſimilitudinis, admoniti ſumus, ut nimiam utendi licentiam devitemus. *Obſequemur, ſi priùs rationem ſuæ ſententiæ idoneam reddiderit.*

Inſtauro. *Barbarum eſt* Reſtauro, *uti Iul. Cæſar Scaliger taxat Hieron. Cardanum Exerc. 195. Non ſemel,* inquit, *infelici verbo,* reſtaurare, *uteris. Feſtus:* ab inſtar *dictum eſt, cùm aliquid ad ſimilitudinem priſtinam reficitur. Quod & aſſerit Macrobius libr. 1. Sat. capit. 11. Malim à* ςαυρὸς *facere, id eſt, palus ligneus.* Σταυρόω *eſt vallum, ſeu palum depango. Verbum ex*

 anti-

antiquo ruſticorum ævo, qui palis ædificia, ſepta, aliaq; *reficiebant Hoc erat primum* σαυρȣ̃ν, ſtaurare, inſtaurare. *Poſt aliter vox adhibita invenitur: ſcilicet in cruce ſuffigere.* I. *Lipſius lib. 1. de cruce cap. 4.* σαυρὸς *proprie non niſi ſtipitem ſignat ſingularem & erectum. Latinè dixeris* palum *ſive* vallum. *Euſtathius in odyſſ. initio & quidem vertente Lipſio:* Stauri *ſunt ligna recta & præacuta: quæ &* σαύαρα, ſtauára *dicuntur ab iis, qui minùs ingenuè loquuntur. Facta vox, vel quòd ad* aerem ſtent, παρὰ τὴν εἰς ἀέρα ςάσιν: *vel quòd* in latum, παρὰ τὸ εἰς εὖρος. *Hi ipſi &* ſcolopes *dicuntur. Quòd verò ait,* εἰς εὖρος *vel in* latum; *de pluribus junctis verum eſt, ut ſolet in caſtrorum vallo. Heſychius:* ſtauri *defixi ſtipites ſunt, valli & omnia ligna recta ſtantia: ab eo, quòd ſtent* ſtauri, ἀπὸ τȣ̃ ἑςάναι *vel quòd ad auram conſiſtant:* ἐκ τȣ̃ εἰς τὴν αὖραν ςῆναι. *Alluſiſſe ad poſtremum hoc etymon Prudentius videatur:*

—— *Crux iſtum tollat* in auras
Viventesq; oculos offerat alitibus.

Lucianus pro argumento, ſcilicet in judicio vocalium, derivat à Tau *literâ, quæ figurâ crucem refert. Ait* ἀπὸ τȣ́τȣ (τȣ̃ ταῦ) καὶ τῷ τεχνήματι τῷ πονηρῷ τὴν πονηρὰν ἐπωνυμίαν συνελθεῖν: *ab iſta etiam inſtrumento peſſimo* (cruci) *peſſimum nomen veniſſe. Sed jocoſa hæc derivatio: &* σαυρὸς *propriè ſtipitem notat defixum: ſecundariò crucem. Quamvis interim non negem literam* Tau, *aliquà crucem exprimere, & maximè illam, quæ* I. *Lipſio* commiſſa *vocari ſolet. Nam & ipſi patres orthodoxi ſimiliter.* Tertullianus *3. adver. Marcion*

Digitized by Google

Marcion: Ipſa litera Græcorum Tau, *noſtra autem* T, *ſpecies crucis.* Iſidorus: Tau *litera ſpeciem crucis demonſtrat.* Hieronymus: *antiquis Hebræorum literis, quibus usq; hodie Samaritæ utuntur, extrema* Tau *crucis habet ſimilitudinem.*

Inſtigo, *ait Iul. Caſ. Scaliger cap. 32. L.L. ex coaleſcente* O *&* A inſto ago: *verbum agaſonum & armentariorum. Malim tamen à* ſtigo, στίζω, *i e. pungo, ſigno, punctis diſtinguo. Vnde &* στίγμα, ſtigma, ſtigmaticus. *Idem &* ſtimulus, στιγμὴ: *ut etiam* ſignum, T *ablato. A ſignum eſt* inſignis, *hoc eſt, inſignitus vel notato. Vocabulum μέσον. Signum Græcis eſt, σημεῖον, σῆμα: ab Hebræo* סָמַן, ſaman, *id eſt, ſignavit. A ſignum* ſigillum *eſt, ut à tignum tigillum, à mamma mamilla, à pugnus pugillus & ſimilia. A ſigillum* ſigillatim, *hoc eſt, per ſignum, σήμαντρον, addita quaſi notâ aut ſigillo. Vti* ſingulatim, *quaſi per ſingula*, καθ᾽ ἕκαστον. Cicero: ſigillatim *unicuiq; denunciabat, id eſt,* ἐπισήμως. *A* ſtigo *fit etiam veſtigo, id eſt, veſtigia facio, inquiro: vel per veſtigia indago. A ve quod nunc intendit, nunc minuit. Vt ita* veſtigium *ſit ſignum cujuscumque rei adeo impreſſum, ut bene deprehendi poſſit. Virgil. 4. Eclog. Pauca tamen ſuberunt priſcæ* veſtigia *fraudis, id eſt, indicia. Atteſtatur idem Valla libr. 5. Eleg. cap. 45.* veſtigium *eſt ſignum indiciumve quo ad rei notitiam pervenimus. Poſt* εἰδικῶς *à vulgo ad ſignum pede factum adſtringitur.*

Inſtita, *apud Horatium & Ovidium. Puto fieri, ut inſtitor, ab* inſtitum: *ſicuti dicitur præſtatum & præſtitum. Scilicet, quòd veluti* inſtet *& ambiat extre-*

mum veſtis : aut illud , in quo ſtamus. *Gloſſæ Iſido*
Inſtitæ,*gravatæ, reſticulæ. Similis eſt* inſerta. *De q*
ut & inſtita , *ad hunc verſum Publii Syri* : Frugali
inſerta eſt rumoris boni : *Ita Ioſephus Scaliger.*
dudum olim (inquit) *monuimus hanc eſſe lectionem*
veteri cod. Excerptorum Gellianorum. Nam vulgata
ctio, inepto vel potiùs nullo ſenſu eſt. Inſerta,*aliter*
ſtita : *utrumq; ab eadem origine. Græcè* πάρυφος
τῆς ἐσθῆτος. *Vt* inſtita *non eſt tota veſtis , ſed ſequ*
& ornamentum : ita frugalitas non omninò tota ca
eſt rumoris boni, ſed acceſſit ornamentum illi. Planè
blianæ elegantia ſententia.| *Tertullianus quoq; libr*
idololatria , literaturam ſecularem inſertam *præd*
tionis idololatriæ vocat. Verba hæc ſunt : Si fidelis li
ras doceat inſertas idolorum prædicationis. Male h
prædicatione *pro* prædicationis. *Item eodem lib*
Cæterùm purpura , vel cætera inſignia digni
tum inſertæ, dignitati & poteſtatibus idololat
ab initio dicata. *Inſignia & purpuram vocat* inſe
dignitatum, quaſi dicas ornamenta, ut eſt inſtita *v*
aut emblema anulo. Tam enim inſerta *poteſt eſſe*
ſtita, *quàm emblema. Hæc Scaliger. Vt autem inſe*
ab inſertum , *inſero : ita ab exero* exertum , *cuj*
ſus etiam notabilis , apud autores. Virgilio eſt ex
mamma & exertum latus. Horatio, exertum metall
Ovidio , enſes exerti. Statio , exerti humeri exer
brachia. Seneca, lacerti exerti. Plinio , apri dentes
erti. Salviano, exerta veritas. Exertum *igitur illi*
pere pro exſtans, apertum , nudum. Gloſſar. Steph
Exertantem, προεκτείνουσαν, ἐξέχουσαν. Ex

ſunt (inquit noſter Ritterſhuſius) nuda quæ Græci vo-cant τετραχηλισμένα. Sicuti Apoſtolus hæc duo con-jungit: γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα Heb. 4. verſ.13. opponens illis τὰ ἀφανῆ, id eſt, inadſpicua. Pagninus vertit: nuda & patentia. Tremellius: nuda & intimè patentia. Vetus interpres: Nuda & aperta. Metaphora ſatis manifeſta: τραχηλίζω à τράχηλος, id eſt, collum, cervix.

Inſula, quaſi in ſalo, id eſt, locus in mari eminens & habitabilis. Salum, ὁ σάλος. Sal per metathesin ab ἅλς, unde etiam alumen: quia ſalſum. Virgilius: Campos ſalis ære ruebant. Mare enim ſalſum. Scilicet ab exuſtione, aut calore ſolis, non à montibus ſalſis, ut quidam pertendunt, aut fontibus. Amaror autem à bituminis ineſt ſcatebris. Halias, ἁλιάς, eſt cymba, navicula: ab ἅλς mare. Vti mallachim ſunt Hebræis nautæ, qui in ſalſo mari navigant. Halimus, ἅλιμος, herba, quia ſalſi ſaporis ſit: & eadem causâ Salſolla in Apulia dicitur. Sales ἅλες, pro facetiis, quòd ſalitum & ſapidum ſint condimentum quaſi ſermonis. Etiam Sal in ſingulari numero pro facetiis. Cicero de orat. nullam artem eſſe ſalis, id eſt, facetiarum. Idem 7. ad Atticum: Literæ ſparſæ ſale humanitatis. Catullus epigram. 13. Et vino & ſale & omnibus cachinnis. Idem epig. 84. Nulla in tam magno eſt corpore mica ſalis. Sed & Sal perpetuitatis nota eſt, quia ipſe ἄφθαρτος & arcet putredinem. Plinius lib. 31. cap. 9. defuncta ac putreſcentia ita ſal vindicat, ut durent ea per ſecula. Hebræis melach. Geneſ. 19. verſ. 26. Cum intueretur uxor ejus ulterius poſt eum, Statua ſalis effecta eſt. Id eſt, non tantùm

*mutata in materiam ſalis: ſed etiam durabilis ac per-
petua. Vnde & ſe vidiſſe ipſum Ioſephus ſcribit lib. 1. an-
tiquit. cap. 12. Origenes vocat* ſtaticulum ſalis. *Nu-
mer. 18. verſ. 19: Do tibi & filiis tuis ac filiabus tuis te-
cum in ſtatutum perpetuum,* fœdus ſalis, *hoc eſt, æ-
ternum & immortale: LXX.* αἰώνιον. *Iohan. Bodinus:
Quòd diabolum à ſale diximus abhorrere, ratione opti-
mâ nititur: quia* ſal *æternitatis eſt & immortalitati
ſignum, neq; putredine neque corruptione infeſtus un-
quam; ſed ipſe à corruptione atq; putredine omnia vin
dicans. Diabolus verò nihil procurat aliud, quàm rerun
creatarum corruptionem & diſſolutionem. ut genera
tionem Deus. Quamobrem ſalem menſæ loci ſancti omni
buſq; univerſè ſacrificiis apponi lex Dei imperat Levit
2. Quod mandatum ab Hebræis Plato videtur didiciſſe
cùm ſalem à diis affirmat diligi. lib. 2. Dæmonom. cap
2.* Salio & ſallo, *apud Lucilium, Tibullum, Columel
lam & alios, eſt ſalem adſpergo,* ἁλίζω. *Marci 9.* ἁλ
ἁλισθήσεται: *ſale ſalietur.* Συναλίζομαι, *ſimul ſa
lior: poſtea etiam per ſynecdochen, eodem ſale aut cib
veſcor. Nam ſal eſt, quod condiat cibos, gratoſq; guſtu
efficiat. Iobi 6. verſ. 6. An comeditur inſulſum abſq; ſa
le. Apud Chryſoſtomum:* ἁλῶν κοινωνοῦντες. *ſunt ſo
dales,* σύσσιτοι, *quos* commenſales *vulgo dicunt. A
ctor. 1.* συναλιζόμενος. *Quod vetus interpres vertit*
conveſcens. *Vel, ut quædam exemplaria habent,* con
verſans. *Illud tamen propiùs Græcum attingit. Gloſſa
rium:* conveſcitur συναλίζεται. *Idem Gloſſar:* σύν
αλος, conſalaneus, *hoc eſt, qui eodem ſale aut da
fruitur.* In Syriaco ita habet: Cùm comederet cum e

panem

panem. *Eraſmus, congregans illos in idem loci. Quaſi ab* ἅλις *fiat. Neq; vero ullus ejusmodi caſus in textu viſitur. Pagninus, congregans eos. Beza mavult*: Cum illis conveniens: *reſpiciendo* τὸ σύν. *Vt verò eas interpretationes non improbo: ita nixus autoritate Syri & Latini veteris interpretis itemq; Gloſſarii; & quia* συναλιζόμενος *ſine caſu ita ponitur, ab* ἅλς, *quàm ab* ἅλις *malim facere. Et ſic preſſè, uti Græcum exprimam vertere placet*: cõveſcens *vel* conſaleſcens. *Nam* ſaleſco, *apud Lipſium & alios invenio*, Salinum, *in quo ſal reponitur, apud Horatium. Vt à vinum, vinulum, villum: Sic à ſalinum, ſalinulum*, ſalillum, *Plautus Trinum*: Nos homunculi, ſalillum animæ qui cùm exẽplo amiſimus. *Minimam ſcilicet durationem vitæ hujus & fragilitatem corporis innuit. Tam citò enim perimus aut perimimur, uti leve ſalinum intervertitur ſeu frangitur.* Salillum, *id eſt, corpuſculum* φθαρτόν. *Vt verò ſalillum reſpectu ſalis dicitur: Ita corpus reſpectu animæ, cujus id vaſculum. Iam ut ſal perpetuus & à corruptione immunis: ita etiam anima. Quòd hoc voculâ innuit: & evidentiùs docent ſequentia*: Verùm nos homunculi! *qui ſimul atq; perdidimus & quaſi fregimus ſalillum animæ, id eſt, corpus, vaſculum animæ immortalis, æquo mendicus atque ille opulentiſſimus cenſetur cenſu ad acherontem mortuus. Vti* inſulſum, *ita etiam* ἀναλόγως *fit* exſulſum. *Inſulſum, ſine ſale:* τὸ IN ἀποφατικόν: *Græcis* ἄναλον, *apud Ariſtotelem.* ſalſus inſulſus, *quaſi inſalſus. Nam a facilè migrat in u, ut in exulto, inſulto, inculco, conculco.* Exſulſum *utitur Iuſtus Lipſius lib. 2.*

Digitized by Google

phyſ. Stoic. diſſert. 16. acceptam ab Oceano aquam colant, mitigant, & uſibus noſtris exſulſam *reddunt. Hæc ille.* Salacia, *teſte Feſto, quod* ſalum *ciet. Agellius libr. 12. cap. 31. Salacia Neptuni. Aliis ſalacia à ſalax, ut pertinacia à pertinax. Sed rectiùs à* ſalo. *Etiam* Gloſſarium: Salmacia, ἀμφιτρῖτη. Salmacia aqua, ἁλμυρὸν ὕδωρ. *Servius in lib. 1. Æn.* Triton, *Deus marinus:* Neptuni *&* Salaciæ *deæ maris filius, ab aquâ ſalsâ dictæ. Salarii apud Martialem, iidem qui ſalſamentarii; Græcis* ταριχοπῶλαι. Salarium, *id eſt, merces ſive ſtipendium pro labore. Plinius lib. 31. cap. 7. Sal honoribus etiam militiæq; interponitur,* ſalariis *inde dictis magna apud antiquos autoritate. Cornutus in Perſium ait;* ſalarium *victum eſſe unius diei, cui inprimis ſal inſervit. Eſt enim condimentum non tam utile, quam neceſſarium. Hebræum* מֶלַח, *non procul abeſt ab* ἅλς, *modò invertas.*

Interpretor, *à ſimplici, at jam exoleto,* prætor, *ab Hebræo* פָּתַר, patar, prat, *id eſt, expaſuit, interpretatus eſt,* τὰ ἀμφίσβατα καὶ σκοτεινά: *quale ſomnium; de quo plerumq; Hebraicum ſumitur. Iſidorus libr. 10:* interpres, *quod inter partes medius ſit duarum linguarum, dum transfert. Sed & qui inter Deum, quem interpretatur, & homines quibus divina indicat myſteria, interpres vocatur.*

Joachimus, *ex Hebr.* Jojakim *vel* Joachim, יְהוֹיָקִים, *idem quod* Anaſtaſius, ἀναστάσιος, *id eſt, reſurrectio Domini, vel Iehovæ. Rad.* קוּם, *id eſt, ſurrexit, erexit, conſtituit, confirmavit.*

Jobus

Jobus אִיּוֹב, ἰώβ. *Proprium nomen hominis, cui res adverſa & inimica. A Rad.* אָיַב, *id eſt, inimicitias exercuit, infeſtavit. Inde Hieron.* IOB *vertit* dolens.

Johannes, *ἰωάννης, id eſt, gratioſus. Latinis* Gratius, Gratianus, *Chariſius, χαρίσιος. Germanis* Huldericus, *id eſt, dives gratiæ: pro quo nunc* Vlricus & Vldaricus. *Hebræum eſt* יוֹחָנָן: jochanan, *à Rad.* חָנַן, *id eſt, gratiâ affecit, in gratiam recepit, benefecit. Ab eodem eſt &* Anna, *ἄννα*: Hannah, *ſi Hebræum ſpectes* חַנָּה. Suſanna, *id eſt, roſa, aut lilium amabile.* Suſon, *linguâ Punicâ eſt lilium: Græcis inde σοῦσον. Non niſi ab Hebræo* שׁוֹשָׁן, *id eſt, lilium, roſa, flos.* Hannibal, *id eſt, dominus gratiæ.* בַּעַל, *princeps, dominus. Ergò* Hannibal, *etiam ex antiquiſſimis libris Latin. non* Annibal *ſcribamus. At* Johannes, & Joánnes *utrunq; toleratur. Illud ex Hebræa origine: hoc ex Græcâ & quidem propiori.* Janus *pro Iohannes per contractionem ſcribitur hodiè nonnullis. A quo aliud eſt* Janus *ille bifrons, à quo menſis accepit nomen* Januarius: *quia* Janus *ἅμα πρόσω, καὶ ὀπίσω, id eſt, præterita, & futura videt. Alii quia ſit initium anni, à* janua *denominant. Gloſſar.* Janus, *θυραῖος θεός. De origine verò* Jani *variæ opiniones ſunt. Macrobius lib. 1. Sat. cap. 9. dicitur* bifrons, *quòd & præterita ſciverit, & futura providerit. Et paulo poſt:* Janum *quidam ſolem demonſtrare volunt, & ideò geminum, quaſi utriusq;* januæ *cœleſtis potentem, qui exoriens aperiat diem, occidens claudat. Inde & ſimulacrum ejus plerunq; fingitur manu dextrâ* ter centum & *ſiniſtrâ*

ſexagin-

ſexaginta quinque *numerum tenens, ad demonſtrandum anni dimenſionem, quæ præcipua eſt ſolis poteſtas. Alii mundum, id eſt, cœlum eſſe voluerunt*, : Janumq; *ab* eundo *dictum eò, quòd mundus ſemper eat, dum in orbem volvitur. & ex ſe initium faciens in ſe refertur. Vnde Cornificius Etym. lib. 3. Cicero, inquit, non* Janum *ſed* Eanum *nominat, ab* eundo. *In ſacris quoque invocamus* Janum Junonium, *quaſi non ſolùm menſis Ianuarii, ſed menſium omnium ingreſſus tenentem. Et poſt*. Conſivium, *à conſerendo, id eſt, à propagine generis humani, quæ Iano autore conſeritur.* Quirinum *quaſi bellorum potentem, ab haſtâ, quam Sabini* Curim *vacant*. Patulcium & Cluſium, *quia bello valvæ ejus patent, pace clauduntur. Hæc Macrobius.*

Ovid. 1. Faſt.

Præſideo foribus cœli cum mitibus *Horis*,
 Et redit officio Jupiter ipſe meo.
Inde vocor *Ianus*: cui cùm Cereale ſacerdos
 Imponit libum, farraq; miſta ſale,
Nomina ridebis: modò namq; *Patulcius* idem,
 Et modò ſacrifico *Cluſius* ore vocor.
Scilicet alterno voluit rudis illa vetuſtas
 Nomine diverſas ſignificare vices.

Feſtus cùm chaos ex Heſiodo deſcribit: Chaos, *inquit, ex eo, quod* χαίνειν *Græci, nos hiare dicimus. Vnde* Janus, *detractâ aſpiratione* (*idem* janua) *nominatur, ideo, quòd fuerit omnium primus, cui primò ſupplicabant velut parenti, & à quo rerum omnium factum putabant initium.*

Jonia:

Jonia: *ἰωνὶς, ἰωνία: Iones, Ἴωνες. Nomen eſt à* Javan, יָוָן, *qui eſt tertius* Japeti *ſive* Japhet *filius, & illam terræ regionem inhabitavit. Filius Iavan fuit* Cittim, כִּתִּים: *à quo Macedonia regio, Macedo: Græcè μακετία, μακέτης, apud Heſychium. Agellius libr. 9. cap. 3. Philippus Amyntæ terræ* Macetiæ *rex, id eſt, Macedoniæ.*

Joſeph *Latinè additio, vel acceſſio, quòd Rachel ſuſcepto & edito Ioſepho alium inſuper filium ſibi adjici petiit. Radix eſt* יָסַף, Jaſaph, *id eſt, addidit, adjecit, auxit. Nō benè prima corripitur. Et Hebræis eſt vocalis longa: & Græcis* ἰωσήφ. ἰώσηπος.

Iris, *ἀπὸ τῦ εἴρειν, id eſt, nunciare, prædicere. Indicat enim fore pluviam, aut quandoq; etiam ſerenitatem poſtridie. Horatio,* pluvius *arcus. Statio,* imbrifer. *Dicitur iris Iunonia: nuncia Iunonis: quia* Juno *idem eſt, quod aër.*

Ovidius.

Nuncia Junonis varios induta calores
Concipit *Iris* aquas ——

Hebræis keſcheth, *id eſt, arcus. Geneſ. 9. verſ. 13. arcum meum ponam in nube. LXX.* τὸ τόξον μου τίθημι ἐν τῇ νεφέλῃ. *Latinis* arcus cœleſtis *à figura.* Arcus multicolor, *à forma, apud Virgil. Discolor, Statio, Purpureus, Propertio.* Arcus dæmonis, *quia dæmon interdum eſt præclara, & illuſtris ſtella; ut ſol, qui efficit Iridem.* Arcus clementiæ, *à fœdere* DEI *cum mortalibus inito.* Thaumantias *Virgilio: Thaumantia proles, eidem. Virgo Thaumantea, Ovidio: quia*

verè

verè miraculum eſt in aëre, & contemplatione dignum μετέωρον. Θαυμάζω, θαῦμα, *quod nō eſt propriū τῷ* ἀκοῦσαι: *quippe primo ſuo ſignificatu & ortu fuit* θέαμα: *à* θεάομαι *video. Aut ſimpliciter à* תָּמַהּ, tamah, *miratus eſt valde, obſtupuit.*

Irus, Ἶρος: *nomen mendici. Græcis ab* εἴρειν: *ex illo Homerico:*

—— Ἶρον δὲ νέοι κίκλησκον ἅπαντες,
Οὕνεκ' ἀπαγγέλλεσκε κιὼν ὅτε κέν ἑ ἀνώγοι.

Hodie idem eſt qui pauper: ut Crœſus, pro divite.

Propert.

—— Non diſtat Crœſus ab Iro.

Itaq; Ἶρος, ἄϊρος, *item* χρεῖος, χρήζω, *fiant ab Hebr.* רָשַׁשׁ, *pauper factus eſt, aut inops: Aut* רוּשׁ, roſch, *eguit.*

Iſce *Iul. Caſ. Scaliger cap. 128. L: L. Vtriusq; origo eadem eſt:* ὅσκε, Iſce: ὅκε Hice: *à quo per apocopen* Hic. *Nam Iones* ὃ *pro* ὃς *dixêre. In ſanctâ linguâ* הוּא *eſt Hic, ὁ, ille. Ab* Is *fit* idem, *à quo* itidem *& i*dētidem. Itidē *eſt,* ὡσαύτως. *i. ſimiliter, quaſi iterum* idem: *Aut quaſi* Et idem. Identidem *eſt* αὖθις καὶ αὖθις, *frequenter, & cum quodam intervallo, ſubinde. Idē I. C. Scal. Brundiſium veni, atq;* iſthic *offendi quendam: pro* ibi: *atq; ſi dicat*, Iſto *in opido offendi: ut æquè dicatur,* Iſto opido, & Eo opido. *Quoniam* Iſte *fit,* IS, TE. *At Ipſe commune omnium perſonarum eſt. Ejus origo eſt ab* IS. *Sic,* Ipſe. *At* is ſum, *dices: &* Is es: *&* Is eſt; *Ab eodem* IS, *eſt etiam* ille. *Quanquam non parùm convenit cum Hebræo* אֵלֶּה, elle, *id*

eſt,

Digitized by Google

eſt, illi, illæ, iſti, iſtæ. Poſtilla, *ſicut poſtea, apud Plautum, & Terentium. Hodie ratione non Latinâ,* poſtillæ, poſtillarum *&c. dicitur. Origo tamen inde, quod ejuſmodi* ἐξηγήσεις *& ambitioſa pro indole populi interpretationes factæ ſint* poſt illa, μετ̓ ταῦτα: *ſcilicet euangelica præmiſſa, aut alia quæ exponi publicitus ſolebant.*

Iſrael, ἰσραήλ. יִשְׂרָאֵל, *Philoni Iudæo libr.* περὶ τῶν μετονομαζομένων, *exponitur* ὁρῶν θεὸν, videns Deum: *quod etiam probat Salvianus Maßilienſis libr. 2. de gubern. Dei. Quaſi veniat à verbo* ſchar, *id eſt, vidit. Sed rectiùs vertitur,* prævalens Deo, *vel princeps Dei fortis, principalem potentiam à Deo omnipotente conſequutus, adeò ut cum angelis & hominibus committi poßit, uti illud Geneſ. 32. verſ. 28. explicant, ubi angelus ait: Non Iacob dicetur ampliùs nomen tuum, ſed* Iſraël: *nam ut principem te geris apud angelos & apud homines, & potentiâ vales.* שַׂר, ſar, *eſt princeps, ſuperior: verbum* שָׂרַר, ſarar, *princeps fuit, ſuperior fuit, prævaluit. Flavius Ioſephus libr. 1. archæol. cap. 19. Significat hoc nomen Iſraël,* ἀντιστάντα ἀγγέλῳ θείῳ, *id eſt, obſiſtentem angelo divino. Hieronymus in quæſt. c. 32.* principem cum Deo *vertit: idemq́; rurſus in com. in Ioël,* εὐθύτατον θεοῦ, *id eſt, rectißimum Dei.*

Jubilo, ἰυβάλλω: *eſt ruſticâ voce inclamo, explicante Feſto.* Iô, ἰώ. *Iul. Cæſ. Scaliger lib. 1. de cauſ. L. cap. 32. Niſi ſit ab* ἰὼ ἰὼ, *vocibus triumphatorum. Superſtites enim vitam Apollini acceptam ferebant, cui canerent*

rent pæana in victoria, ἰὼ, βιῶ, παιάν. Immò verò ab Hebræo יוֹבֵל, jobel, *id eſt. Iubilum.*

Jucundus, *quia ſit à* jocus, *malunt aliqui* jocundus. *Sed non opus. Potiùs V aſſumatur ob mutationem quantitatis primitivæ: ſicut* humanus *ab homo. Alii* Jucundus *à* jutum, *ut facundus à fatum: fæcundus à fœtum. Et hoc probiſſimum. Aut fortean duplex fuerit.* Jucundus *à jutum.* Jocundus, *ut Bembus ubiq; ſcribit, à jocis. Iſidor. libr. 10.* Jocundus, *quòd ſit ſemper jocis aptus.*

Judæus, *traxit appellationē à Iuda filio Iacobi Patriarcha, tanquam eminentiore, & natu majore* יְהוּדָה jehudah, *Iuda.* יָהַד, *id eſt, Iudæus factus eſt, addixit ſe religioni & ſocietati Iudæorum. Rad. eſt* יָדָה, jadah, *id eſt, emanavit, & activè, fecit emanare, id eſt, emiſit, ejecit, & in* Hiphil *accipitur, pro confiteri & celebrare, quando aliquid non celatur, ſed publicâ quaſi voce decantatur.*

Iugum, ζυγὸν, ζυγός. Conjux, *non* conjunx. *Dicimus enim conjugis. Ergo* conjugium *vox erit generalior, quàm putant. Et ita Lucretius utitur:*

Qui coitu conjugioque
Corporis atq; animæ conſiſtimus uniter apti.

Adjugare, *ut* conjugare *apud Pacuvium, Nonium.* Iuxta *à jugo, id eſt, conjunctim, prope.* Conjux, jux, juxta. *Sumtâ ratione per metaphoram à conjunctione aut jugo* Biga *complicatè quaſi* Bijuga: *ut* quadriga *à quatuor jugis. Iſidorus:* quadrigæ, bigæ, trigæ, ſejugæ *ab equorum numero, & jugo dictæ.* Iungo, *interpoſitâ*

terpoſita N *à jugo: ut cumbo à cubo.* Jugum *Veneris dicit matrimonium Oppianus: Hal. lib. 4. Servius, & Iſidorus memorant*, jugum *dicis causâ imponi conſueviſſe ſponſis, ut ſocietatis individuæ admonerentur hoc ſymbolo. Et Iunoni* Jugæ *nomen inde eſſe monet* Cl. Rittersbuſius. Juno Juga, Zygia *eſt Apulejo.* Jugis *à continuo tractu boum: ſicut* perpes *à volatu avium. Gloſſar.* Jugis, *διηνεκής*: Jugites: *συνεζευγμένοι. Plinius libr. 18. cap. 3.* Iugerum *vocabant, quod* uno jugo *boum in die exarari potuiſſet.* Actus, *in quo boves agerentur.* Iugerum, *antiquè* Iugus, *jugeris: hinc jugere, & jugera.* Iumentum, *quaſi* jugamentum. *Agellius lib. 20. cap. 1. Veteres noſtri à* jungendo *dixerunt. Lactantius rectiſſimè à* Jutum: *Vt à motum, momentum: à cæſum cæmentum. Iul. Cæſ. Scaliger lib. 1. poët. cap. 9. ζυγὸν facit à δύο. Vox (inquit) non eſt mutata, quanquam aucto numero.*

Julus, *ἴουλος, quod tenuem ac frequentem rem ſignificat; tùm ſpicam, tùm lanam: quemadmodum ad barbam, & ad centipedam eâdem ſignificandi proportione accommodatur. A Iulo eſt* Iulius: *qui poſtea menſis nomen.*

Iuno, *à juvando. Cic. 2. de Nat. Deor. Potiùs à Iove. Nam & ſoror, & conjux Iovis eſt, quod ſimilitudo eſt ætheris, & cum eo ſumma conjunctio, ait* Cicero. *Macrobius libr. 1. in ſomn. Scip. cap. 17. Iuno Iovis & ſoror & conjux vocatur. Eſt autem Iuno aër, & dicitur ſoror; quia iiſdem ſeminibus, quibus cœlum, etiam aër eſt procreatus: conjux, quia aër ſubjectus cœlo.* Ius jurandū: *Apulejus libr. de Deo Socrat. ait, hanc vocem formari à*

Deo, quaſi Iovis jurandum. *Verſum, quem intelligit ibi, Lipſius monſtrat Elect. lib. 1. cap. 18. apud Ciceron. 3. offic. Ennius:*

Fides alma, apta pennis, jurandum Iovis.

Et addit alterum Navii: Ius ſacratum. Iovis jurandum ſagmine. Cic, 3. offic. jus jurandum *eſt affirmatio religioſa. Igitur* jus *contractè; quaſi* Iovis os *(antiquè* Ious*) non incommodè dicetur. Omne enim jus, & juſtitia à Deo, tàm Ethnicorum quàm Chriſtianorum ſuffragiis. Hinc* δίκη διὸς ἐκγεγαῦια *eſt Heſiodo.* Scipio Gentilis, *in lib. Origin. ad Pandectas: jus cum Grammaticis à* juvando *non deducam, ſed potiùs (idq́; verum ſpondere auſim) ab illa tragica & miſerabili ejulatione,* ἰοῦ, *ex qua ipſum verbum* ejulare *natum eſt. Et pòſt: Nec minus tamen vero ſimilis mihi videtur alia notatio & certè docta. A* Iove, *inquam, quem antiqui, recto caſu* Iovis *dicebant, omnis juris autore & quaſi patre. Hæc ille. A jus eſt* juſtum, jubeo, juſſum. *Nam* Ius *facienda jubet. Item* juſtitia: *de cujus ſcriptione I. Cæſ. Scaliger. Malè ſcripſerunt* Icius, *non* Itius: *nam ut eſt à juſto, juſtitia: ſic à crate cratitius: cap. 98. L.L.* Iureconſultus, *qui de jure conſulitur, & qui conſulit clienti. Cic. 2. de Orat. A jure eſt* juro, dejero, perjurium, pejero. *V enim longum migrat in E breve, ait Iul. Cæſ. Scaliger cap. 32. Horat. lib. 2. Carm. od. 8.* Ulla ſi juris tibi pejerati. *Vt ita falsò nonnullis* pejero, *in* pejuro *mutetur: quaſi breve à longo fieri non ſoleat. A jure etiam* injuria. *Vlpianus libr. 56. ad Edictum:* Injuria ex eo dicta eſt, *quòd non jure fiat. Omne enim quod non jure fit, injuriâ fieri dicitur. Reſpondet*

Græco-

Græcorum ἀδικία. Quàm injuria plus eſt contumelia, *& illius veluti gradus ſuperior. Cicero 3. Verrina: Habet quendam aculeum* contumelia, *quem pati prudentes ac viri boni difficillimè poſſunt. Pacuvius Peribœa: Patior facilè* injuriam, *ſi eſt vacua à* contumelia.

L

Labarum: *Prudentius: Chriſtus purpureum gemmanti textus in auro Signabat* labarum - - *Græci ſcribunt λαβαρὸν: & λάβωρον. Vereor,* inquit I. Lipſius, *ut peregrina vox ſit: certè novitia, & ſub Trajani aut illud ævum nata. Vetuſtior Tertulliano, qui hodie exſtant, non commeminit. Gregorius Nazianzenus, doctus & fortis orator, ait, καμάτων λυτήριον εἶναι, καὶ κατὰ ῥωμαίους ὀνομάζεσθαι:* laborum *levamen pauſamq́ue eſſe & à Romanis ſic appellari: Orat. 3. in Iulian. Igitur à labore derivavit, eò proclivius, quia ipſi Græci λάβωρον ſcribebant. Sed noſtri poëtæ nónne corripiunt? Quomodo etiam pauſam laboris, non aliâ additione, vox ea ſignificet? Niſi fortè, quia ubi laborabatur in acie, ſignum illud eò ſolet ferri. Longinquum eſt: & perſevero externam vocem eſſe.*

Labes, *λώβη, id eſt, damnum, pernicies, item morbus. Iul. Cæſ. Scalig. in Theoph. de plant. paulo aliter: Ad unguem (inquit) eſt* labefacere, *ἀποῤῥεῖν. Unde* labes *propriè, cùm terra ſubſidet. In uſu tamen eſt ſignificatus concuſſionis, quæ lapſionem antecedit, ut:* Labat ariete crebro Ianua. *Niſi ibi quoq; caſum jam ipſum intelligas. Addit enim:* & everſo procumbunt car-

 dine

dine poſtes. *Rectè igitur* labes, *tanquam à* labendo,
eſt πλῶσις, πλεῦμα. *Interdum macula*, κηλὶς : *utpote*
quia illabitur. Nam facilis Tropi ratio eſt. Cæterùm ἡ
λώβη *eſt à* לָעַב, *contumelia affecit.*

Labor. *Quinctil. lib. 1. inſt. ut* Valeſii *&* Fuſii *in*
Valerios Furiosq; *venerunt : ita* arbos, labos, va-
pos *etiam, &* clamos *priſcæ ætatis fuerunt. Iul. Caſ.*
Scaliger in Theoph. de plant. verbum ad ſolatium agri-
colarum, labor. *Cùm ad operam ſeſe invitarent, dice-*
bat : λάβωμεν : *jam fructum capiamus :* ἐκ πόνου γὰρ
καρπός. Opus *verò noſtrum eſt illorum* ὁ πόνος. *Ioſ.*
Scaligero in Conject. opus eſt *ab* ἕπω *facio, admini-*
ſtro. Δίοπος, *qui aliquid facit. A* λαβεῖν *fit etiam*
labium, labrum, *utpotè quo apprehendimus.* Labru-
ſca, *quia in labris, hoc eſt, agrorum finibus naſcatur.*
Græcis χεῖλος : Chilo, χείλων, *à magnitudine la-*
biorum : Labeo. Κάματος *verò, id eſt, labor*, κα-
ματόω, *deſcendit ab Hebr.* קָמַט, kamat, *id eſt, defa-*
tigavit, laboravit, oppreſſit laboribus. Sicuti λαβεῖν, *a*
לָבַר, *id eſt, accepit. Item* לָקַח, lakach, *eſt* ἔλαβε,
ἔλαχε.

Lac, *Iul. Cæſ. Scaliger lib. 1. de cauſ. L. L. cap. 25.*
Dicebant olim Lacte, lactis : *à Græco amputatis dua-*
bus literis, γάλαξ, γάλακτος, γάλα. *Idem Exer.*
41. γαλλὼν *Syra voce à Phœnicibus importata.* Gal *e-*
nim undam ſignificat Hebræis גַּל, *à Rad.* גָּלַל, *unde* γά-
λα *&* γαλάτεια, Galatea *à liquiditate. Aut magis*
directè à חָלָב, chalaf, chal, *id eſt, lac, ex quo buti-*
rum, & pinguedo conficitur frequenti agitatione. Item
עִיל

עיל, *eſt lactavit.* Galion, *herba, quia in contrahendo* lacte, *coaguli vicem obit. Dioſcor. libr. 4. capit. 91.* Galactites *lapis, qui lacteum ſuccum emittit, cùm alioquin cinereus ſit, atque dulcis, ut tradit Dioſcorides.* Collactaneus, *vel, ut Gloſſarium habet,* Conlactaneus, ὁμογάλακτος, σύντροφος. Delactatus ἀπογαλακτισθείς. Lactes, *inteſtina, Priſciano & aliis ob albedinem à* lacte *dicuntur: aliis verò à* laciendo, *quòd cibum alliciunt. Plautus in Curg: ita vacuitate cibi venio* laxis lactibus. Laſerpitium, *quaſi* Lac ſerpitium, *id eſt,* ὀπὸς σιλφικὸς, *ſuccus è radice ſilphii expreſſus. Sirpe autem eſt depravatum ex* σίλφι, σίλφιον. Laſer *eſt decurtatum ex* Laſerpitio. Galaxia, γαλαξίας: *Plinio,* lacteus *circulus; Pontano* lactea *via, & vulgo: propter eximium candorem, quem à lacte Iunonis, & combuſtione factum eſſe poëtæ fingunt. A* lacte *eſt* lactuca *Varroni, Plinio, Iſidoro. Nam ubi excrevit in caulem, vim quandam acquirit ſucco, aut lacti ſilveſtris lactucæ perſimilem, ut annotat Dioſcorides. A ſtudio* lactucæ, Lactucini *ſunt dicti Valerii. Quare qui conſul anno 297. M. Valerius Max: dicitur, is Diodoro eſt* μάρκιος οὐαλέριος λακτοῦκας. *Subjiciam hac occaſione ſimilia cognomenta, quæ occurrunt.* Iunii *ſunt appellati* Bubulci, *quòd optimè uterentur bobus.* Lucius, *quia oriente* luce *natus ſit, Feſtus.* Pilumnus, *quòd pilum invenerit Piſtrinis.* Cicero, Lentulus, Fabius: *à ciceris, lentis, fabæ ſatione.* Pictor *Q. Fabius, quòd primus Romæ Salutis ædem pinxiſſet. L. Ælius Stolo* Præconius, *quòd præco fuiſſet. Plinius lib. 33. cap. 1.* Seranus *Attilius, quòd ipſum in-*

niſſent ſerentem. Licinius Muræna, *& Sergius* Orata,
à piſcium ſtudio. Dolabella *à dolabrâ.* Suillus *à ſue.*
Torquatus *à torque, Manlius Tribunus, quam à mili-
te Gallo hoſte detractam induit, Agel. lib. 9. cap. 13. Li-
vius lib. 7. Cic. 3. offic.* Maro, *à mari, id eſt, viro. Vi
ſit Maro idem, qui Andreas vel ἀνδρεῖος. Ita* Agenor
ἀγήνωρ, eſt agens viros, aut ſuperans. Antenor, *ἀν
τήνωρ, qui impugnat vel obſiſtit. Ab ἦνωρ, ἄνωρ, pro ἀ
νήρ. Nomina à robore, aut fortibus factis.* Marcus *item
à fortitudine (à Mars) ut cenſet Iul. Caſ. Scaliger. De
minutiva ſunt* Marculus, Marcellus. *At reverâ Heb
eſt Latinis politor ſeu politus.* מָרַק*, id eſt, terſit, poli
vit.* Cajus, *ab antiquitate, γάϊος, ſcilicet à terrâ
quaſi* Gaius. *Nam ſicuti apud Athenienſes αὐτόχθο
νες, & apud Thebanos σπαρτοὶ: Ita Latinis à vetuſta
te, &* cpici *&* indigenæ *&* Caji *dicti ſunt. Iul. Ca
Scaliger cap. 28. L. L.* Liberi, *quòd execto matris ute
ro, ipſi* liberi *evaſerant.* Titus, *ab honore & dignitate
τίω.* Cneus, *à generoſitate, γνήσιος.* Spurius *à de
fraudatione generis.* Quinctus, Sextus, Decimus
numero liberorum. Decius *à decore.* Publius *à cult
populi.* Manius *à matutino tempore.* Scipio *ab oper
quam patri præſtitit ſeniori. Hinc ἀσκήπων Antiphi
ſenex, id eſt, imbecillis, aut ſine Scipione.* Africanus
Africâ domitâ. Multa etiam ſunt ab habitu corpori
Labeo *à labiis:* Naſo *à naſo: item* Simi *&* Sili, *& h
Sergiorum cognomen fuiſſe Feſtus teſtatur. A fron*
Frontones. *A capillis* Criſpi & Cincinnati. *Ab oc
lis* Pœti, Strabones, Coclites, Luſci, Luſcini, C
cellæ, Cæci. *A ſuperciliis eminulis*, Silones. *A vi*
... *lingu*

linguæ, Balbi & Blæſi. *A flaccidis auribus* Facci. *A dentibus* Dentati. *A barba* Barbati: *ut Æmilii Barbulæ*: & Ænobarbus. *A colore* Rutili, Eburni, Aquilini, Albi, Nigri, Rufi, Flavi. *Sic à quantitate, qualitate corporis itemq; membrorum iſta ſunt*: Craſſus, Longus, Varus, Valgus, Sedigitus, Bucculejus, Plautus, Plancus, Varus, Panſa, Rufus. *Ab eventis alii* Poſthumus, Proculus, Geminus. *A rebus geſtis* Nero, Celer. *Ab actis* Salinator, Venox. *Sic* Meſſala. *A viene dictus cognomento Valerii Maximi, qui poſtquam* Meſſanam, *urbem Siciliæ nobiliſſimam, cepit*, Meſſala *dictus eſt*. Aſinæ *cognomentum Cornelii datum eſt, quoniam princeps Corneliæ gentis emto fundo, ſeu filiâ datâ marito, cùm ſponſores ab eo ſolenniter poſcerentur, aſinam cum pecuniæ onere, produxit in forum, quaſi pro ſponſoribus præſens pignus. Tremellius* Scrofa *cognominatus eſt, eventu tali. Is Tremellius cum familiâ & liberis in villâ erat. Servi ejus, cùm de vicino ſcrofa erraret, ſurreptam conficiunt. Vicinus advocatis cuſtodibus, omnia circumvenit, ne quà hæc efferri poſſit: iq; ad dominum appellat, reſtitui ſibi pecudem. Tremellius qui illicò rem comperiſſet, ſcrofæ cadaver ſub centonibus collocat, ſuper quos uxor cubabat. Quæſtionem vicino permittit. Cùm ventum eſt ad cubitulum, verba jurationis concipit, nullam eſſe in villa ſua ſcrofam, niſi illam (inquit) quæ in centonibus jacet: lectulum monſtrat. Ea facetiſſima juratio Tremellio ſcrofæ cognomen dedit. Valerius dictus eſt* Corvinus, *à corvo, cujus auſpicio & ope Gallum viciſſet. Macrobius libr. 1. Satur, capit. 6. & Iulius Cæſar Scaliger cap. 92.*

de cauſ. Latinæ Linguæ. Carolus Sigonius de Nomin. Prop.

Lacero, *à* λακὶς, *id eſt, fiſſura, ſeu ſciſſura.* λακίζω ἢ λακιδόω, *lacero, ſcindo cum quodam ſtrepitu.* Lacuna *verò eſt à lacu, id eſt, aquæ collectio, Feſtus.* Lacus *à* λάκκος: *ſignificat flumen ſtagnans & antroſum; vel antrum aquæ plenum.* λάκκος *&* λάκος *à ſtrepitu undæ.*

Statius:

——— Tunc ſtagna lacuſq; ſonori.

A lacus *vel à lacuna, uti pulvinar à pulvinus, fit etiam* lacunar, *in ædificiis: quod iſta contignatio quadã lacus ſimilitudine ſit. Et Servius aſſerit idem ad illud 2. Æn.*

——— Laquearibus aureis.

Principaliter (inquit) lacus *dicitur. Vt Lucil.*

Reſultant ædes que lacuſque.

Deminutio lacunar *facit. Inde fit alia deminutio* lacunarium*: & per* ἀντίϛοιχον *laquearium.*

Lacio, κτ̀ μετάβολὴν, *ab* ἑλκύω, ἑλκέω, ἕλκω *traho. Aut ab Hebræo* חָלַץ, chalaz, lach, *laxus fuit, extraxit: unde etiam* laxus laxo. *Vt à veho vexo: ſic à lacio laxo. Feſtus,* lacit, *id eſt, decipiendo inducit, in fraudem inducit. A* lacio *laceſſo: ut à facio faceſſo, capio capeſſo. Item compoſita:* illicio, elicio, allicio *Et frequentativa,* delecto, deliciæ, delicatus: oblecto. illecto. *Vt ita* oblectamentum deliciæ *ſint quæ* laciant, *id eſt, trahant ad ſe.* Lax *fraus eſt, teſte P. Feſto.* Elecebræ *ab eliciendo: Plautus in Menæchmis:*

Nam

Nam ita ſunt hic meretrices omnes *elecebræ* argentariæ.

Elices, *ſulci aquarii, per quos aqua collecta educitur è liris,* **Feſtus.** Elicatores, ὀδροσκόποι. Prolecebræ *à* proliciendo, *apud Poëtas: ſicut* illecebra, illicium, *ab illiciendo; ut &* illix, *cujus beneficio aliquid* illicitur; *ut avis.* Illix *&* allex *ſic discernuntur; ut illud ſit ab* illiciendo, *quomodo jam diximus. hoc à* lex *legis. ſicut* exlex, *i. à quo lex non obſervatur, ſeu qui extra legem eſt.* Gloſ. Inlex παράνομος, ἄνομος. *Non. Marcel.* Illix *&* illex *discernuntur: ab illiciendo* illix: *illex v. à quo lex non ſervatur. Plautus Pœn. Qui malæ rei ante fuimus* illices. *Idem Perſa: Injurie,* illex. *labes populi. Hoc eſt, vivens ſine lege, ſine jure. Sed interim, uti veteres ſolebant permutare literas* E *&* I, *pro* illix *invenitur &* illex, *illicis: Vti* pellex *pellicis, à pelliciendo. Ab illicio ſit etiam vox* ipſillices. *Sũtq;* ipſullices *bracteæ in virilẽ muliebremq; ſpeciem expreſſæ. Puto lectionem apud Feſtum ita ſanam eſſe:* ipſuilices, *vel* ipſillices *potius: quia* ipſum *vel* ipſam illiciant. *In ſacris enim, quæ ſagæ faciebant, ad conciliandum amorem, vel ſibi, vel aliis, ponebatur imago cerea, aut ex alio, ſimilis ei quem devovebant & in amorem pellicere ſatagebant. Eæ effigies ſunt* ipſillices *dictæ, apud Feſtum: non* ipſiplices. *Aliud verò notat Ipſiplices: de quo Gloſſarium:* Ipſiplices, αὐτόπτυκτα φύλλα: *à plico.*

Lacrymæ, *& Latinè* Lacrimæ, δάκρυα. Lacrimula, δακρύδιον. *Mutatur* Δ *in* Λ: *ſicut Latini pro* Ὀδυσσεὺς *dicunt Vlyſſes. Quanquam &* Dacrimæ *invenitur apud Livium Andronicum, & Feſtum.* V, *quia*

ejulatus & triſtitiæ nota, interdum, ubi magnitudo re
poſtulat, à poëtis appoſitè uſurpetur, Lacrumiς δ'ϱχαι
κῶς. Δάκϱυα *verò à* δάκνω, *quod ex Hebræo. Qui*
δάκϱυα *morſicant quaſi aut lædunt oculos Ideo dicun*
tur Lacrimæ ſalſæ Lucret: aliis amaræ. Græci: ἔκλαι
σε πικϱῶς. *Oculi verò inde rubeſcunt & turgent. Ca*
tullus: Flendo turgiduli rubent ocelli. Plaut. Mil. Gl. Li
pam atque oculis turgidis.

Lædo, *placet à* λοιδοϱέω *nonnullis. At qui nec ſign*
ficatus patitur, nec ſcriptio. Lædo *enim uſitatum,*
Ledo, *ſi mutatiunculam non averſaris, erit à* δηλέω
δηλῶ, *quod idem. Quaſi* Delo: *ut differat à* delec
Ledo.

Lælaps, λαίλαψ, *id eſt, turbo. Apud Græcos* ζ
λη *eſt etiam procella, turbo: ab Hebræorum* זְעָפָה
Quod componitur è נָזַל, *id eſt, manavit, defluxit;*
עוּף *volitavit, Ovidius utrumq; complectitur:*

—— In curſu nimboſi turbinis.

Et Silius procellam vocat undantem.

Læna, *à* χλαῖνα: *veſtis, quæ tunicæ exteriori*
perinduitur ad pellendum frigus. Χλαῖνα, *à* χλιαίν
id eſt, calefacio: quod ab Hebr. קָלָה, kalah, chla,
lefecit, uſsit.

Lætus, λαῖτος. *Heſychio eſt* ἀκήϱατος, *in*
lumis, integer, hilaris. Ab Hebr. עָלַז, *id eſt, lætus fu*
exultavit. Faceſſant igitur, qui vel à letho, vel à l
miſerè torquent. Cicero. 4. Tuſcul: Atque ut confid
decet, timere non decet: Sic quidem gaudere *decet,*
tari non decet: quoniam docendi cauſâ à gaudio læt

um diſtinguimus. Cùm animus ratione movetur placidè atq; conſtanter, tum illud gaudium dicitur. Cùm autem inaniter & effusè animus exultat, tum illa lætitia *geſtiens, vel nimia dici poteſt. Terentius: Gaudia ſua ſi omnes homines conferant unum in locum, tamen mea exſuperet lætitia. Salluſtius Catilin. Veluti ſervitute ereptâ gaudium & lætitiam agitabat. Cicero in* Catilinam *1. Quâ lætitiâ perfruère? Quibus gaudiis exultabis? A* lætatum, lætamen: *ut à gravatum gravamen, à fundatum fundamen. Lætamen etiam fimus; quòd lætas faciat ſegetes, ut ait Virgilius.*

Lævus, *λαιός. Sicut* Levis, *pro glabro, à λεῖος: ergo per Æ non ſcribitur.* Levigo, *id eſt, leve facio: ut remigo, navigo.*

Lagena, *ut & λάγηνος, ex Heb.* לֹג, log, *quod nomen menſuræ. Vertunt communiter ſextarium.*

Horatius:

Nulla catenatis pila eſt præcincta lagenis.

Perſius:

Et ſignum in vapidâ naſo tetigiſſe lagenâ.

Lallare, *eſt nutritia vox infantes ad lac ſugendum prolectans. Vnde poſt Perſium Hieronymus, Mammæ antiquum referens* lallare, *congeminet. At Auſonius Ep. 17. Nutricis inter lemmata lalliq; ſomniferos modos. In cauſa verò, quòd pueri dicantur lallare, & quòd ad pueros uti ſoleant nutrices; eſt litera L, mollis ac liquida, apteq; huic ætati conveniens. Sicuti Iul. Cæſ. Scaliger cap. 38. L.L. ait: L, facillima fuit atq; inter primas reponenda: lactentis enim ætatis eſt; itaque udam Græci appella-*

Digitized by Google

appellarunt. Lallo, λαλῶ: *item Hebr.* עָלַל, alal, lal, *eſt infantum more loquitur, aut balbutiit. A* λαλέω *eſt* Eulalia: *nomen proprium.*

Lamentum *eſt ægritudo cum ejulatu, 4. Tuſc. Ab* ἰάλεμος. Ialemus *fuiſſe ſcribitur infelix* Calliopæ *ſuboles.* ἰαλεμίζειν *eſt* lamentari, *ejulare. Fit leviuſcula trajectione deductione. Et notabile, quòd in verbis, quæ doloris aut paſſionum ſigna ſunt; & apud Hebræos & Græcos & Latinos & Germanos etiam viſatur, L cum A, E, O, V. Vt ita qualiſcunque ſoni lugentium imago pingatur literis.* Exempli *cauſa:* ילל, יָלַל, ὀλολύζω, κλαίω, ἀλγέω, λυπέω, ἰάλεμος: *ejulo, ululo, lamentor, lamentatio, lugeo, plango, doleo, fleo, leſſus, ploro,* heulen/ klagen/ winſeln.

Lampurus, *apud Theocritum,* λάμπουρος: *à lucente caudâ.* οὐρὰ *eſt cauda.* Melanurus, μελάνουρος, *nigram caudam habẽs.* Lampas, λαμπὰς, λάμπω. *ab Hebræo* לַפִּיד, *id eſt, lampas, fax lucida.*

Lana, *à* λάχνη, *exemto* χ, *id eſt, lana, lanugo: quod à* λα *&* χνοῦς. *Heſychio eſt denſum capillamentũ, derivanti* παρὰ τὸ λάσιον. *Feſtus:* dilaniare, *i. lanam trahere, laniena, lanius. I. Scal. ita:* λῆνος: *priùs dicebatur, & Doribus* λᾶνος: *Apoll. lib. 4. Iuvat etiam I. C. Scal. citare lib. 1. poet. cap. 4. Id genus carminis nominabant* ἴουλον. *Extant verba concepta quædam* πλεῖστον οὖλον ἵει, οὖλον ἵει. *Spicam enim veteres ſic nominabant ab aceris tenuitate, atque ariſtularum. Quare* lanam *quoque eâdem voce ob filorum frequentiam. Atque idcircò* lanificarum *bene ominantium cantiones hoc i-*

tem

Digitized by Google

rem ipſo vocabulo dictas memoriæ prodidére. Meſſorum autem cantus λυλιέρσης *fuit* Lytierſe.

Lapis, *Iul. Cæſ. Scaliger Exer. 107. Dorica vox communis,* λάας. Lautumiæ *apud Plautum quaſi* λαοτομίας. *Aſconius: Sunt loca lapidibus caſis execta, in quæ noxii damnari ſolebant.* Lapicidinæ, *non* Lapidicinæ. *Ita enim utriusq; ſimplicis principia ex æquo remanent: ſcilicet*, Lapis *&* cædo. *Deinde* Lapicida, *ut parricida, homicida.* Λάας *autem,* λᾶς, *ab Heb.* סָקַל, *ſi retrò colligas, id eſt, lapidibus obruit. Etiam* ſilex *inde, ob eminentiam. Niſi Latinum magis ſapiat, quod notavimus e Scaligero. Virgil. 7. Æn. Stabat acuta* ſilex, *præciſis undiq;* ſaxis. *Vt Cornelius Fronto diſcriminat:* Saxum *naturale eſt*: Lapis, *qui è ſaxo caſus.*

Langueo, *& priùs* lagueo: *ab Heb.* לָאָה *vel* לָהָה, lahah, lag. *Vt ita propriè* langueo *ſit deficio, defatigor, ubi vigor & vires diſſolvuntur, aut diſſipantur quaſi. Id enim Hebraicum ingerit.*

Politianus:

——— Frigidulo nuper languore ſoluta.

Seneca: Piger ignavos alligat artus languor. *Vbi enim calor, puta bene attemperatus, ibi alacritas. Ejus verò inopiam aut exceſſum comitatur languor, & frigus denique.*

Lapit, *id eſt, dolore afficit, apud Feſtum: aut* Lipit *quorundam conjecturâ. Pacuvius: Lapit cor cura, ærumna corpus conficit. Græcum eſt,* λυπέω, λυπῦμαι, λύπη, λύπα: *à ſiniſtra verſus dextram lege Heb.* אָבַל, *quoad elementa, habebis primam originem.*

Larva.

Larva. *Turneb. lib. 7. à laribus* larvæ : *à larvis furioſi inſaniq; vocantur. Martianus Capella libr. 2.* Lemures. *Si vitæ prioris adjuti fuerint honeſtate, in* Lares *domorum urbiumq; vertuntur: Si autem depravantur ex corpore,* Larvæ *perhibentur ac* Maniæ. *Gloſſ.* Larva δαιμόνιον, εἴδωλον. Lar *aut* Lars *eſt Hetruſca vox, idem quod princeps,* πρωτοστάτης *aut* προστάτης, *Latinè* præſtes, *ut monuit Ioſ. Scaliger in Propertium. Hinc* Lares *dicti ſunt varii variarum rerum antiſtites dii.* *Auſonius:*

Tertia opima dedit ſpoliatus Aremoricus Lars.

Congruit cum Hebr. שַׂר, ſar, *id eſt, princeps: ſi L præponatur, aut* שׂ *mutetur in iſtam.* Lar cœleſtis, *apud Capellam, &* Cunctalis: *quorum ille præſes ac princeps* D E V S *Iupiter: hic autem Ianus, quem regere omnia credebant, ut liquet è Macrob: lib. 3. cap. 9. & Ovidius. Lares* Grundiles *dicebantur, quia, Diomede Gramm. autore, Romulus conſtituerat eos in honorem ſcrofæ, quæ 30. porcos pepererat.* Grundire *enim olim erat, quod hodiè* grunnire : *à* γρῦ *ſeu* γρῦ, *quod ſonitum ſuis imitatur,* γρύζω.

Laſcivus, *laſcivia.*

Lucretius:

Floribus & foliis laſcivia læta monebat.

Propriè de propenſione illâ ad venerem, aut mollitie. Ab Hebr. שָׁגַל, *laſcivus fuit, proclivis ad venerea. Gloſſarium :* Laſcivi προπετεῖς. Laſcivia ; ἀσωτία.

Laſſus *ducatur à labore, aut lapſu, aut aliunde, illi, qui intra cancellos Latii ſe incluſum mavult, quàm ad*

He-

Hebræos aut Græcos expatiari. Laſſus *enim commodè ab Hebr. derivatur* חָלַשׁ, chalas, las, *&* חָשַׁל, *id eſt, laſſus fuit, laſſavit, laſſum reddidit.*

Laverna, *dea furum; quam ita miſeræ illæ Gentes fingebant.* Lavernio, *id eſt,* Φώρ, *qui ſub iſtius tutela.* Lavernale, *quod iſthuc pertinet: Vt porta Lavernalis. Plautus Aul. Ita me bene amet Laverna. A Græco* λαβὴ β *in V Latinum: ut Abella, Avella:* βάππα *Vappa: ſic* Laberna, Laverna: *à* λαβεῖν.

Laus à λαός. *Nam, ut Auguſtinus ait, gloria eſt judicium hominum benè de hominibus judicantium. I. Cæſ. Scalig. libr. 3. poët. cap. 110. ita videtur. Hoc (inquit) à Latinis* laus *dicta fuit veteri voce Æolicâ: cujus compoſita adhuc durant,* ἀπολαύω. *Fuit enim* λαύω *fruor. Nullus ſanè major fructus ex virtute, aut actione illius, quàm laus. Agellius lib. 2. cap. 6.* Laudare *ſignificat priſcâ linguâ nominare appellareq́;. Nonius in hanc rem producit iſtud Plauti: Iovem ſupremum teſtem* laudo, *id eſt, nomino. Poteſt etiam ita exponi: Nomino cum* laude, *ſeu prædico. Teſtis enim ſit fide dignus & laudabilis.* Laudare *itaq; plus eſt, quàm prædicare, vel etiam probare. Cicero Rufo: Non ſolùm probant, ſed etiam* laudant. *Terentius Eunucho: Quid ego ejus tibi nunc faciem prædicem aut* laudem? *Cornel. Fronto ita diſcernit:* Decus *eſt inſtrumentum cujusq;:* Gloria, *quaſi honoris merces.* Honor *dignitatis conſummatio vel privatim vel publicè.* Laus, *ſecunda exiſtimatio rectè factorum.*

Lebes, λέβης.

Virgil.

Virgil.

——— Dodoneosq́; lebetas.

Id eſt, ollas areas, interprete Servio. Apud Homerum ἀργυρέοιο λέβητ☉. *Aut propriè vas quodcumque, quod infunditur aqua. A* λείβω *vel* λίβω.

Ovid.

Fragilesq́; cadi, curviq́ue lebetes.

Et Mantuan.

——— Cavósque lebetes.

Lebitonarium, λεβητονάριον: *apud Suidam*, λεβητονάρι☉ χιτὼν μοναχικός. *Hieronymus in præf. in regul. Pachomii: Nihil habent monachi* (in cellulis) *præter* pſiathium *& duo* lebitonaria: *quod Ægyptiis monachis genus eſt veſtimenti ſine manicis. Iſidor. libr. 19. cap. 22.* Lebitonarium *eſt colobium ſine manicis, quali monachi Ægyptii utuntur.*

Lectus. *Iul. Cæſ. Scaliger in Theoph. de plant.* λέχ☉ *herboſum ſignificat. Vox paſtorum, non contemtà Latinis uſurpatione; qui torum* lectum *dicunt, cùm tamen ſit herbarum proprium. Hæc ille. Simplicius ita colligo: ut Græca* λέχ☉ λέκτρον *à* λέγομαι: *ita etiam* lectus, à lego lectum. Lectus, *ſubintelligatur* locus, *vel quid tale. Plautus Amph. Priùs abi quàm* lectus *ubi cubuiſti concaluit* locus. *Ratio appellationis: quia* electus; *& è gramine aut herbis* lectus *primùm fiebat: quod Varro teſtatur. Item.*

Lucretius.

Strata cubilia herbis & frundibus aucta.

Propert.

——— Strato vidiſti Lydame lecto.

Ab illâ συλλογῆ demum appellata eſt λεχαία: ſcilicet
πόα, id eſt, herba collecta, ut inde lectus ſterneretur. A
quo verbo, lectiſternium. A lectus item lectica: me-
dia productâ, autoritate poëtarum Varro: Lectica,
quòd legebant, unde eam facerent, ſtramenta atque her-
bas. Iſidorus libr. 11: Lecticæ à lectis herbis vocatæ. A
lego oritur etiam ſupellex. Turnebus: Ego (inquit)
nomen ſupellectilis, à lectis habuiſſe originem credide-
rim; ut initio cenſerentur ea, quæ ſuper lectos, vel cubi-
culares; vel diſcubitorios poni ſolerent: poſteà longiùs
latiusque ſignificatione propagatâ. Aliis à pellis. Celſus
libr. 19. digeſtorum: Labeo ait originem fuiſſe ſupelle-
ctilis, quòd olim his, qui in legationem proficiſcerentur,
locari ſolerent, quæ ſub pellibus uſui forent.

Lecythus, λήκυθος: quaſi ἐλαιόχυθος: ἀπὸ
τὸ ἔλαιον κεύθειν; interpretamento Græcorum. At
vox multò vetuſtior, Ab Hebr. לֶתֶךְ, lethech, quod eſt
nomen vaſis, aut etiam menſuræ apud Hebræos. Si in-
vertas, emerget Cotyla, κοτύλη, κότυλος: quod egre-
giè notat Iohan. Avenarius. Vt ita principali ſuâ notio-
ne Cotyle ſit lecythus, vel vaſculum, aut urceus conca-
vus, quo ad varia utebantur. Inde fuſa ſignificatio etiam
ad alia, καθ᾽ ὁμοιότητα: quo nihil crebrius.

Lemniſci: Feſtus, ſunt faſciæ coloriæ dependentes ex
coronis, quod antiquiſſimum fuit genus coronarum la-
nearum. Turneb. lib. 18. cap. 3. lemniſcum ait Syra-
cuſanum verbum eſſe, quo ſtricta anguſtaque tænia ſigni-
ficetur. Et lemniſcum aut lemniſcatam coronam à
Marone 5. Æn. ſignificari: Puniceis ibant evincti tempo-
ra tæniis. Et palmam lemniſcatam dici à Cicerone pro
Roſcio.

-*Roſcio. In veteribus agonibus (inquit Ioſeph. Scaliger*
quòd vicerant, coronâ & ramo lemniſcatis *aut torq*
involutis donabantur. Græcis eſt λημνίσκος, *ap*
Plutarchum, Heſychium, alios. Forte à lamna : *Na*
etiam alicubi nunc videmus, quòd inde coronæ efficia
tur, aut ſaltim firmentur. Sed nihil certi affirmare a
ſim.

Lemures, *quaſi* Remures *vult dictos Porphyrio*
Remo. *Cujus interfecti ſpecies nocturna ſeu umbra R*
mulo objecta eſt, eumq; miris modis perterruit. Poſtm
dum pro ſpectris aliis noctu vagantibus, ſumſerunt. Ap
lejus : Animum humanum, exutum, & liberum ſtipe
diis vitæ, hunc vetere Latinâ linguâ Lemurem *rep*
rio dictitatum. Gloſſar. Lemures νυκτερινοὶ δαίμ
νες. Lemuria & Lemuralia *fuerunt ſacra ad placa*
dum Lemures; id eſt, Remi manes primùm inſtituta.

Lens, *quòd humida &* lenta *ſit, apud Iſidorum li*
17. cap. 4. Alii lentem, *quaſi* lenem, *malunt ex i*
Plinii : Invenio apud autores æquanimitatem fieri ve
centibus eâ. Lenticula, *modicum vas æneum vel arge*
teum, quadrangulum, in latere apertum, quod &
chitum, *inquit Iſidorus. Scilicet à figurâ. Apulejus li*
2. Florid. Ampullam oleariam, quam geſtabat lentic
lari *formâ, tereti ambitu, preſſulâ rotunditate. Hier*
nymus in Habac. 3. Lenticula *vas fictile ſic vocatur,*
eſt, φάκος. *1.Samuel. 26. ubi David è Saulis tentor*
abſtulit haſtam & φακὸν ὕδατος, *ut LXX. interpr*
tes habent, antiqua tralatio, quam citat Lucifer Car
litanus lib. 1. pro Athanaſio, lentem aquæ, *reddidit :*
lii, lenticulam aquæ. *Pagninus : Scyphum aquæ. Tr*
mellius : ampullam aquæ.

Le

Leo, *λέων*, leæna *λέαινα*. *Hebr.* לָבִיא, *leo, animal cordatum: aut inverſim ab* אֵל, *quia leo polleat robore. Nam* אֵל, el, *eſt fortis*, δυνατὸς, *potens. Atque hinc etiam Deus ſic dicitur, quia potens, aut omnipotẽs.*

Lepeſta. *Varro lib. 4. dicta* depeſta *etiamnunc in diebus ſacris Sabinis vaſa vinaria in menſa deorum ſunt poſita. Legitur à Ioſ. Scaligero*, Lepiſta, *quæ à Græco* λεπαστὴ. *Cujus præter quòd veteres Grammatici, Athenæus & Pollux meminerunt, ipſe quoque Varro eadem pœnè quæ hic monuerat libr. 1. de vita Pop. Rom.* Lepeſtæ *(inquit) etiamnunc Sabinorum fanis pauperioribus pleriq; aut fictiles ſunt aut æneæ. Sed pace tanti Herois, etiam ibi* δέπαστρα *legi poſſe, nec adulterinum eſſe, docet Græcorum* δέπας *tritiſſimum, unde* δέπαστρον. *Inde* Depeſtra *& poſt, quo fiat mollius,* depeſta.

Lepidum, *parvis de rebus tantùm dicimus, utpotè quod dictum ſit,* ἀπὸ τῆς λεπίδος. Λεπὶς *eſt à* λεπτὸς, λέπω, *id eſt, cuticula tenuis aut cortex, Muretus. Unde etiam* Lemma, *λέμμα: quod differt à* λῆμμα lemma. *Λέμμα eſt* λέπος, *cortex, liber.* Lepidus, *id eſt, politus, ait Donatus,* ἀπὸ τῆς λεπίδος, *id eſt, à lamina, vel ſquama. Plinius lib. 34. Excutiuntur veluti milii ſquamæ, quas vocant* Lepidas. *Propriè itaq; eſt terſum, purgatum; à maculis, aut politum,* Lepidum: *poſt Tropicè alio tramittitur. Certè Plautus utitur aptè de forma, quam vocat lepidam, & liberalem. Imitatur etiam Terentius & alii. Nam mulieres, dum* poliuntur, *dum comuntur, annus eſt. Legendũ ibi apud Terent.* poliuntur, *inquam; uſitatè* moliuntur. *Quia illud propiùs fœmellarum mores attingit. At moliri ge-*

neralius. Et quidem poliunt faciem: comunt capillo
Plautus Sticho: Sed amica mea & tua dum comit
dumq́; ſe exornat. *Fabius de ornatu orationis loquens*
Non quia comi expolirique *non debeat. Si Donatu*
moliuntur, *in eo Terentii loco legiſſet, non fuiſſe de*
lo taciturum, ait Palaſt. 1. Heinricus Stephanus.

Lepus. *Varro, citante Agellio lib. 1. cap. 18. Non a*
cimus leporem, *ut L. Ælius, quòd eſt* levipes: *ſed qu*
eſt vocabulum antiquum Græcum. Multa enim vete
illorum ignorantur, quòd pro iis, aliis nunc vocabulis
tantur. Idem prodidit Iul. Cæſ. Scaliger cap. 189. L.
Habet ſuam cauſam Lepus, *quâ deſciſcat, ſequatur*
aliam proportionem, ut faciat leporis: *propterea qu*
Græci Dorienſes ita & appellabant, & flectebant: qu
re generis quoq; analogiam ſecutus eſt lepus Græcan
non Latinam equi: ὁ καὶ ἡ λέπορις; *neq; ſolùm gen*
inde, ſed vocis in recto caſu lineamenta Latina ſibi
ſumſit, ut eſſet Lepus, *ſicut* equus. *Hæc ille. Obiter ſ*
to, non rectè apud Martialem legi. Inter quadruped
gloria prima lepus: *eſt enim generale, nec quadra*
Sed mattya ματτύα: *ut apud eundem lib. 10.* te ma
tya ſola juvat, *id eſt, edulium magni precii aut delic*
tum, Cæl. Rhodigin. libr. 9. cap. 12. Alii mattea pr
ma lepus: *quomodo curioſiſſimus* Gruterus *edidi*
MSS. Palat & Bongarſii: quod monuit Taubmanu

Leſſus. *Extat in 12. Tab. Mulieres genas ne radu*
to neve leſſum *funeris ergo habento. Hoc veteres i*
terpretes, Sextus Ælius, Lucius Acilius non ſatis
intelligere dixerunt: ſed ſuſpicari, veſtimenti aliqu
genus lugubris. Lælius Leſſum *quaſi lugubrem ejul*
tionem

tionem, ut vox ipſa ſignificat: quod eò magis judico verum eſſe, quia lex Solonis idipſum vetat: Cic. 2. de Leg. Origo eſt à Græco λέσχη, *id eſt, ſermocinatio, confabulatio, querela. Aut* λέσχη, *leſſus, item* λάσκω *à* לָזָה, *blateravit inutilia, queſtus eſt.*

Lethum, *quidam à ſupino verbi inuſitati* Leo, levi, letum, *trahunt. Sed nihil probant. Vbi enim eſt illud verbo leo? Nam quòd* deleo, *præſidii causâ, huc arceſſunt, parùm juvat. Id enim eſt à* de *&* oleo *: ſicut* aboleo, exoleo, exoletum: *ita* deleo, deletum. O *abſorbetur, ut in proles,* demo, *quaſi* de emo. *Quidam à* λήθη, *id eſt, oblivio. Mortui enim oblivionis quaſi nube involvuntur, & latent Heb.* לָטָא, latha, letha, *lethavit. Quod verbum eſt apud Virgil. in Culice: Paris hunc quod* lethat. *Et Ovidium 3. met.* lethataq; *corpora vidit.* Lethe, *Lucanus lib. 8.*

Quam juxta Lethes tacitus perlabitur amnis
Infernis (ut fama) trahens *oblivia* venis.

Lethargus, λήθαργος: λήθη & ἀργός. *Celſus libro 3. cap. 20. morbus eſt, id eſt, marcor, & inexpugnabilis ferè dormiendi neceſſitas: ubi nil niſi oblivio, & otium dominatur. Plauto eſt* veternus *à* vetus. *Eſt inveterata labes, &* δυσκίνητος. *Verbum eſt* λήθω, λανθάνω: *quod creat Latinum,* Lateo: *Doricè* λάθω: *planè ortus Hebræi* לָאַט, laath, lath, *id eſt, latuit: &* לוט, loth, *eſt illatebravit. A lateo eſt* deliteſco, *delitui. Item* latibulum, *uti patibulum formatur. Item* latebræ: *ut à tepeo tenebræ: à ſalio ſalebræ, ab illicio illecebræ. Laurentius Valla diſtinguit lib. 4. cap. 79.* La-

tebræ *hominum propriè dicuntur*: latibula *ferarum*. *Quod eſſe falſum & autores & etymon tantùm non clamant. Heb.* לָאט *&* לָט. Latex, *humor qui latet*: *Heb. itidem* לָשָׁד, *id eſt, omnis humor, qui intus latet. Lucretius, liquoris vitigeni* laticem, *id eſt, vinum*: *Ovidius Palladios latices oleum nuncupavit*. Laterna, *in qua ignis latet*. Latus, *quia ſub axillis conditum ſit*. Latrina, *quæ ſemota, & abſtruſa latet*: *etiam Germanorum ſuffragio. Opponitur* forica à foro: *quæ publicè omnibus patet. Olim* latrina *erat balneum*, *quaſi* lavatrina, *Lucil. Nonius. Gloſſarium*: Latrina λουτρών. *Sed vicinitate literarum duo ea ſignificatus diſtincti nomina puto confuſa eſſe*: latrina & lotrina. *Vt à ſutum ſutrina*: *à tonſum tonſtrina*: *ſic à lotum* lotrina: *vel à lautum* lautrina, *vel etiam à lavatum* lavatrina, *apud Varronem*. Latro, *quoniam* latens, *ex inſidiis homines adoritur. Quanquam, Feſto autore, à* λατρεύω *ſit, & apud antiquos ſignificârit militem.* Λάτρις *ſervus. Et rectè quidem. A Plauto docemur. In Milit.* Latrones, *quos conduxi, id eſt, milites. In Pœn.* latrocinari *eſt ſtipendio præſente militare. In Trin.* latrocinatum *iri pro eo, quod Terentius* militatum *dixit. Poſtmodò hæc ſignificatio immutata eſt, ut tyrannus, paraſitus, & alia*. Latinus, Latialis, Latiaris, *ut agonalia, agonaria*: Latium: *quòd inibi apud Ianum* latuerit *Saturnus, cùm Iovem fugeret. VIII. Æneid.*

—— *Latiumq́;* vocari
Maluit, his quoniam *latuiſſet* tutus in oris.

Ovid. 1. Faſt.

Dicta quoq; eſt *Latium* terra, *latente* Deo.

Qu

Quâ occaſione nonnulli Saturno *nomen inditum exiſti-mant ab Hebr.* סָתַר*, abſcondidit, celavit. Vel* שָׂתַר, ſathar, *quod ſimile. Dreſſerus in 3. Mill. verius eſt (inquit) à* שַׁדַּי*, quod eſt omnipotens, vel ſufficiens, & omnibus neceſſaria ad vitæ cultum, uſumq́ſuppeditans. Hujus enim imperium adeò fuit juſtum, æquum, & commodum, ut nemo ſerviiſſe ſub illo viſus ſit. Hæc ille. Prior autem ſententia palmarium tenet,* סתר*: quod etiam ab aliis obſervatum. Qui Græcis tantùm implicantur,* ἀπὸ τῆς σάθης*, propter abſciſſa pudenda, cœli ipſius falce, & in mare dejecta. Immò &* σάθη *à* שָׂתַר*: quia natura ipſa membrum illud latere, aut abſtruſum eſſe voluit, Tullius 2. de Nat. deor.* Saturnum *eum eſſe voluerunt, qui curſum, & converſionem ſpatiorum ac temporum contineret, qui Deus Græcè idipſum nomen habet.* Κρόνος *enim dicitur, qui eſt idem* χρόνος*, id eſt, ſpatium temporis.* Saturnus *eſt appellatus, quòd* ſaturaretur *annis, Macrob. lib. 1. cap. 8. & 10. Satur.* Saturnalia *feriæ fuerunt in honorem Saturni celebratæ. Sed quî fit, quòd non* Saturnale*, verùm Saturnalia, Hilaria, Floralia, Faunalia, Bacchanalia, dicamus? Id ſuggerit Iul. Cæſ. Scaliger cap. 78. L. L. Pluralia quare dicas unum diem,* Saturnalia*, Floralia, ratio ſubeſt. Comprehendit enim, & ludos, & joca, & mercatus, & comiſſationes, & alia.*

Levi, לֵוִי*, nomen proprium filii Iacobi Patriarchæ, id eſt, copulatus. Geneſ. 29. Sic dicebatur &* Matthæus *apoſtolus* λευῒ *Matth. 9. Rad. eſt* לָוָה*, id eſt, mutuatus eſt, accepit mutuo, utendum accepit, accommodavit.*

vit. Inde eſt etiam Levinus*, apud nos uſitatum. It*
Leviathan *eſt copulatio, ſocietas ſua, vel ſibimet tr*
ditus. Magnus piſcis marinus Iob. 40, Pſalm. 104.

Levidenſe, ἀπὸ ϲημα πυκὸν *eſt. Alii modo* Lev
denſam *dici exiſtimant de veſte, quæ leviter denſa*
ſit, & texta craſſiore filo. Quorum ut hoc poſterius v
rum ſit: illud tamen prius falſum. quòd de veſte ejusm
di ſolùm accipiatur. Nam quòd Cicer. ad Dolabel. pr
ducunt: munuſculum mittere volui levidenſe*, cra*
filo: ut ſuam inde ſiſtant opinionem, perparùm efficiu
Scribunt enim levidenſæ*. Atqui ſimile exemplum*
Cic. quantum ſcio non legitur: munus togæ, pen
læ *aut alterius veſtimenti, ita, ut ad ſcriptum, aut or*
tionem accommodetur: velut hic Cicero orationem
cultam, & minùs elaboratam, modeſtè vocat. Et ſa
levidenſa *ſubſtantivum non eſt: ſed adjectivum, & κα*
ὑπόνοιαν *aliquid ſubindicatur. Ita* etiam levide
ſus *dicetur: adeoq;* levidenſis *quoq;, ut imbecillus, i*
becillis: exanimus, exanimis. Sed quid pluribus op
Simile eſt apud Plautum: Rallæ. *A raritate textur*
Nonius. Cui opponitur ſpiſſa. *Ioſeph. Scalig. in Ciri*
plauduntur. Κρετοῦνται, παθοῦνται: *ut παθητ*
ἐσθῆτες *Sophocli, id eſt, crebræ: ut contra* Rallæ.
pud Plin. lib. 8. crebræ papaveratæ. *Vbi forſan mel*
legeretur paveratæ, *hoc eſt,* παθηταὶ, *ut ſint ead*
quæ pavidenſes *apud Iſidorum: quomodo* pavera *f*
menta, multùm trita, ut granum deglubatur. Sun
nim frumenta quædam, quæ vix è glumis ſuis evagin
ri poſſunt. Pavera *autem, à* paviendo. Pavire π
τὸ παίειν*: ut palmisq; miſellam* depuvit *me. Hæc i*

Aber.

Aberravit igitur Turnebus in Varr. dum veſtem pani-denſem *dicit, quæ crebriùs & denſiùs erat texta & tanquam* panita *& calcata. Debebat,* pavidenſem *à pavire: ſicut levidenſis. Iul. Caſ. Scalig. Exer. 312.* pavor *eſt idem, quod percuſſio: Græcâ origine,* παίειν. *Cic. 4. Tuſc.* pavor *eſt metus mentem de loco movens. Ex quo illud Ennii. tum* pavor *mihi ſapiētiam omnem ex animo expectòrat. Heb.* פַּחַד*, id eſt, pavor: è Radice* פָּחַד*, obſtupuit.* Pavimentum, *à pavitum: ut alimentum, ab alitum; quod ſubjectum pedibus* pavitur, *ac teritur. Igitur generale eſt: non ſpeciale, ut putârunt.* Oppuvire, oppuviæ à pavio. Tripudium, *de quo Cic. 2. de div. aves, quia cùm paſcuntur, neceſſe eſt aliquid ex ore cadere, & terram* pavire: terripaviũ *primò pòſt,* terripudiũ *dictum eſt: hoc quidem jam* tripudium. *Itaq; propriè non dicimus, aquilam in aëre tripudium facere.*

Libanus, לְבָנוֹן*, id eſt, mons, qui fert frutices & arbuſculas turiferas, ac maximè odoratas. Hinc* לְבֹנָה*, idem eſt ac* Tus, *à candore eximio ſive ſplendore.* Libanotis *ex eadem origine: videlicet propter fragrantiam:* λιβανωτὶς, λιβανωτὸς, λιβανωτὸν, λίβανος, *id eſt, tus: quamvis Græci è patrio ortu velint eſſe, à* λείβω*: tamen canicies Hebræorum veneranda præponderat.*

Libare, *ineptiſſimè quaſi* labiare. Λείβω *eſt originale.* Λοιβὴ *libatio. Quæ quia ſpontanea aut ultronea fuerit & debeat eſſe, inde fecerunt* liber: *priſci* Loiber, loeber, *Feſto teſte.* Liber, *cognomentum Bacchi: quòd liberet animum curis.* Liberi, *id eſt, nati, quòd li-*

berati,& immunes eſſent ab oneribus ſervorum. Liberi *in plural. Num. tantùm veteribus: quia id nomen filios und & filias complectitur: nec minimum erat decus πολυτεκνία. Apud ſequioris ætatis etiam* Liberum *invenimus,pro filio. Quinctilianus* Declam. 2 Liberi & *parentis is eſt affectus. Vlpianus: Locupletior non eſt factus,qui* liberum *acquiſit. Modeſtinus: Non poteſt quis nolle ſuum* liberum *eſſe. Valla libr. 3. elegant. cap. 8.* Liberi *pro filiis ſingularem non agnoſcit. Idem verò lenius poſtea:* Liberum,*inquit,tamen pro filio, & apud Quinctilianum, & apud Paulum Cajumq; reperio. Aurel. Victor: locum* liberi, *exitum* liberi; *hoc eſt.* Τῦ παιδὸς ἢ τέκνυ *dixit. Sed neq; Ovidius diſſentire planitus videtur. 1 Metamorph. ſub finem. Quodq; magis doleas genitrix, ait, en ego* liber *ille ferox tacui -- Id eſt, filius ille veſter Phaëthon, aliàs ferox, glorioſus, Phaboq; parente ſuperbus, tacui; nec refutavi convitia Epaphi, ut qui me tumidum genitoris imagine falſi, ſive falſum Phœbi filium vocavit. Cicero libro 2. de Natur. deor: Quòd ex nobis natos* liberos *appellamus; iccircò ex Cerere nati nominati ſunt* liber & libera: *quod in* libero *ſervant, in* liberâ *non item. A* libo *eſt etiam* Libum, *quia utebantur in ſacrificiis.*

Ovidius:

Cui cùm cereale ſacerdos
Imponit libum. ——

Mantuano, myſtica liba. Apud Hebræ. לְבִיבָה, *eſt libum, ſcilicet* ἐσχάρᾳδιον.

Libitina *Iul. C. Scal. lib. 3. poët. cap. 90. Neq; Libitinam primùm dictam arbitror: ſed* Labitinam, *quæ omnes*

omnes mortales caperet tandem. A qua origine alia quoque, labor, labrum. *Veſpillones autem rem duram ex officio ſuo, meliore vocabulo, feciſſe molliare. Apud Plautum Bacch*: Libitinarius, *pro ſine: à libitina*.

Libra, λίτρα: κατ' ἀντίστοιχον. *Apud Rabinos eſt* לִיטְרָא, Litra *è Græco*. Deliberare *à libra, libella, quâ quid perpenditur, Feſtus.*

Libya, λιβύη. *Faciant vel à vento* Libs, *aut rectiùs* Lips, λίψ. *Vel à filia Epaphi. Vel quòd egeat pluviæ, à λείπεσθαι τοῦ ὕειν. Verius ab Hebræis. His enim* לְבִים, *ſunt* Libyes, Lubim, *id eſt, corda maris à* לֵבָב, *propter fortitudinem. Vt Phœnices: ita propter affinitatem cum Iudæis Libyes exotica, & nomina, & res inde acceperunt.*

Ligare, *à* λύγος, *id eſt, vimen.* Λυγώδης, *viticeus, flexilis inſtar viminis. Iul. Cæſ. Scaliger in lib. de plant. à* λύγω *noſtrum* Ligare eſt: *à ſpecie ſcilicet. Leviter Varro putabat à* legendo ligare. *Idem cap. 11. L. L.* Licium à ligando *dictum: ſicut &* Lictor. Lictor, *à ligando: ut* lector *à* legendo *vel à lectum. C enim & G cognata ſunt. Aliis eſt à* ligere *pro ligare. Cicero pro Rabirio*: Lictor *colliga manus. Vide Agell. lib. 12. cap. 3.* Religio, *autore Auguſtino de verâ Rel. cap. 55. Et Lactantio lib. 4. cap. 28. dicitur à* religando, *& ſignificat omnia illa pietatis officia, quibus Deo, & proximo obligamur, & per quæ etiam DEO quaſi colligamur, & ad ſalutem unimur. Et rurſum Auguſtinus lib. 10. de civ. Dei cap. 4. Ipſe fons noſtræ beatitudinis, ipſe omnis appetitionis eſt finis. Hanc* eligentes, *vel potiùs*

reli-

religentes (*amiſeramus enim* negligentes) *hunc ergo* religentes, *unde* religio *dicta perhibetur, ad eum dilectione tendamus. Cic. 3. de Nat. Deor. ita: qui omnia, quæ ad cultum deorum pertinerent, diligenter retractarent, & tanquam* relegerent, *ſunt dicti* religioſi à relegendo: *ut* eligentes *ex eligendo, ex intelligendo* intelligentes. *His enim verbis omnibus ineſt vis legendi eadem, quæ in Religioſo. Itaq; cùm pietas, omnium conſenſu, in lectione & repetitione ſacrarum literarum verſetur, ſententia Ciceronis non erit minimi precii. Et ſuccurrit analogia. Vt* legio *à* lego; *ita* religio *à* relego.

Limen, λιμὴν. Eliminare, *extra limen protrudere. Cicero in Top. Cùm* vis poſtliminii *quæritur, & verbum ipſum notatur; in quo Servius noſter (ut opinor) nihil putat eſſe notandum, niſi* Poſt *&* Liminium: *illud productionem eſſe verbi vult, ut in finitimo, legitimo, æditimo non plus ineſſe* Timum, *quàm in* Meditullio, Tullium. *Scævola autem Publii filius, junctum putabat eſſe verbum, ut ſit in eo &* poſt *&* limen: *ut quæ à nobis alienata ſunt, cùm ad hoſtem pervenerint, & ex ſuo tanquam limine exierint; hinc cùm redierint,* pòſt *ad idem* limen poſtliminio *videantur rediiſſe. Et quidem poſterior rectiùs ſentit. Nam ſignificatio ipſa ubivis recepta contradicit Servio. Feſtum audi:* Poſtliminio *receptus dicitur is, qui extra* limina, *hoc eſt, terminos provinciæ captus fuerat, rurſus ad propria revertitur. Et ibidem plura: quæ* Liminium *minimè pro caudâ aut productione habendum eſſe oſtendunt. Itaque* poſtliminium *rectè ex Latini ſermonis proportione*

tione dicitur, ἡ ἐπάνοδος, ut contrà Eliminium, ἡ ἔξοδος. De Tullium verò an ſit itidem cauda, alibi egimus. Imp. Iuſtinianus lib. institutionum: Dictum eſt poſtliminium, à limine & poſt. Vnde eum, qui ab hoſtibus captus eſt, & in fines noſtros poſtea pervenerit, poſtliminio reverſum rectè dicimus. Nam limina ſicut in domo finem quendam faciunt: ſic & imperii finem eſſe limen veteres voluerunt. Hæc ille.

Limus, λειμών, id eſt, terra madida, irrigua. Illimis, id eſt, purus, ſine limo. Sublimis, ſupra limum. Aut à limine, ut ſit limen ſuperius apud Feſtum. Ennius Thyeſt. ita vocat cœlum: Adſpice hoc ſublimen candens, quem invocant omnes Iovem.

Limax Varroni: quia locis ejuſmodi humidis inſidet. Pòſt μεταβάλλεται ad alia. Vt Ioſ. Scaliger in Conject. Limaces (inquit) meritrices, ut apparet, dictæ à limace, quæ folia plantarum & olera corrodit. Ejuſmodi ſunt meritrices, quæ miſeros amantes καταφάγουσιν. A quo illa apud Menandrum meritrix dicitur αἶξ ἐπεκαλεῖτο δὲ: αἶξ ὅτι μέγαν κατέφαγε τὸν ἐραστήν ποτε θαλλόν. Vel potiùs, à limando. Nam Græci quoque τὸ ῥινεῖν in eadem ſignificatione uſurpant. Ælianus καὶ ὁ μὲν τοῦ Μαιάνδρου θήρων (nomen eſt paraſiti) μέγα φρονεῖ, ὅτι ῥινῶν ἀνθρώπων φάτνην αὐτοὺς ἐκείνους εἶχεν. Vbi etiam eleganter, περὶ τῆς φάτνης. A quo dixit Plautus de Paraſito: recepit ad ſe ad præſepim ſuam. Cur. act. 2. ſcen. 1.

Lingo per augmentum τοῦ N, à λείχω. Lingua, quia ſit unicum linctus inſtrumentum, Hebr. לָחַךְ, lachach,

chah,lach, *id eſt, linxit, elinxit.* Et עָלַע, *deglutivit*
Lingua μετωνυμικῶς *pro ſermone, vel loquela homini*
ut cujus eſt præcipuum inſtrumentum. Ita & labium
χεῖλος, ſaphah, *ponitur Geneſ.* 11. *verſ.*1. *Erat uni-*
verſa terra labii *unius. Apud Græcos* γλῶσσα *eſt lin-*
gua : Gloſſarium, γλωσσάριον, *id eſt, parva lingua.*
Gloria *antiquè* Gloſia, *à* γλῶσσα. *Nam gloria eſt*
frequens de aliquo fama cum laude, Cicero in Rhetor.
Aut illuſtris ac pervagata multorum & magnorum fa-
ma, pro M. Marcello. Inde apud Comicum : *Eſſe in or*
hominum. Et Ennium :

Volito vivu' per ora virûm.

Bugloſſus, βούγλωσσος, *id eſt, herba ſimilis bovinæ*
linguæ. Γαίω, *id eſt, glorior, fit ab Hebræo* גָּאָה: *u*
γλῶσσα *præfixo* γ, *à* לָשׁוֹן, *quod idem.*

Lipire, *non ſolùm de oculis dici, ſed* πολύκοινον *eſ-*
ſe, origo monſtrat & autoritas. Lipus & Lippus *à* λί-
πος, *id eſt, humor pinguis.* Λιπώδης *ſacciplenus. Plau-*
tus : lippiunt *fauces. Martialis* : lippa *ficus, id eſt, pin-*
guis, exuberans.

Lis à limitibus. *Maro,* limes *agro poſitus, litem ut*
diſcerneret arvis. Aut potiùs ita : Lis *primùm* Elis, *&*
quidem Elis *pro* Eris, ἔρις : *R tranſeunte in L* : *ut* λεί-
ριον, lilium : ἅλως *area*: cribanus, clibanus. Lis *de-*
inde factum, amputato capite. Vt θέλω ἐθέλω: μαλὸς
ἀμαλὸς : *Sic Lis, Elis.* Litigo *eſt litem ago.* Vitiliti-
gator, *Plinio docente, eleganter à Catone factum ex*
vitio *&* litigatore. *A* lite lituus. *Servius in* 3. *Georg.*
Lituus, *virga regalis, quaſi lites diſterminans.*

Virgil :

Virgil:

Ipſe Quirinali lituo, parváq; ſedebat

Succinctus galeâ ———

Deinde lituꝰ eſt è genere buccinarum incurvarum: ſcilicet à figurâ illâ bacilli. Seneca: Iam tacet ſtridor litui ſtrepentis. Iul. Caſ. Scaliger in Critico: Limes *à diviſione, qui ſolveret dominium, & poſſeſſionem, mutatâ Græcâ vocali in Latinam tenuiorem.* λύειν *eſt ſolvere. Aliis tamen rectiùs* limes *fit à* limen: *ut limes notet terminum quendam aut finem, uti etiam limen. Iuſtinianus Imper. lib. Inſtit. Hinc* limen *dictum eſt, quaſi finis quidam ac terminus. Feſtus:* Limites *nunc terminos, nunc vias transverſas deſignant.* Limetinus, *Deus limini præfectus: Vt* Forculus *foribus,* Cardea *cardini.* Limitarii *agri,* Limitanei *milites dicti ſunt à limitibus imperii, quos Amm. Marcellinus eleganter* Romanum ceſpitem *&* collimitia *vocat Sed enimverò à verbo* λύειν *oritur* Lyæus *&* Lyſius, *apud Pauſaniam in Bœotiis. Solvit enim curas, & depellit triſtificas nubes animi, ut ille ait.*

Horatius:

Curam metumq; Cæſaris rerum juvat

Dulci Lyæo ſolvere.

Ovidius:

Turpe, jacens mulier multo reſoluta Lyæo.

Idem:

Et juvenum curas & libera vina referre.

Libera, id eſt, quæ liberant, & diſcutiunt ſolicitudines, aut mærores.

Theog.

Theog:

Ἀπὸ μὲν χαλεπὰς σκεδάσεις μελεδῶνας.

In Propertio eſt ἐναντιοφανὲς:

Me juvat & multo mentem vincire Lyæo.

Sed vincit & ſolvit, κατ᾽ ἄλλο καὶ ἄλλο. *Dum en*
mentem ab æſtu curarum ac triſtitiæ liberam facit,
ſolvit, *ipſe occupat eandem*, *& quodammodo vinc*
ſed ſuaviter. Propterea ait: me juvat, *id eſt*, *ultrò*
cum jucunditate bibo, *aut adjumento.*

Litare. *Turnebus*: *cùm ſe* litaſſe *veteres dicebar*
quo verbo grata acceptaq; diis immortalibus ſacra fu
ſe intelligebant: *à* ſolvendo, *ſi Varroni fides*, *ita loqu*
bantur: *proinde quaſi ſit* litare, lutare, *id eſt*, *luere*
ſolvere. Tum enim deniq; ſolutum diis videtur, *cùm a*
ceptum fecêre. Varronis verba ſunt in Lutavi *apud N*
nium: *Habes qui & cujus rei ergò fecerint hecatombe*
in quo equidem (*ut puto*) *quoniam* luere *eſt* ſolver
lutavi. *Itaq; ut maximus & maxumus dicitur*, *ita lu*
to & lito. *Mihi ita videtur*: *Litare eſſe à* λιτὴ, λιτ
Lita, *id eſt*, *preces*, *ſupplicatio*: *ſicut &* Litania, λ
τανεία. Λίσομαι *&* λίτομαι, *id eſt*, *precor*, *ſupple*
oro. Λίσομαι *à* שָׁאַל, *id eſt*, *petiit*, ᾔτησατο.

Litera *Iul. Cæſ. Scaliger capit.* 4. *L. L.* *De Literâ*
cturi veram ejuſce nominis rationem ex figurâ emerge
comperiemus, *cùm eas certis lineis contineri videbimu*
Exeuntis namque ex priſcâ nominis origine aliquot ele
mentis, *cùm primùm dictæ eſſent* lineaturæ; *liter*
poſtea factæ ſunt: *ſicut apud Græcos* γράμματα πα
ρὰ τὴν γραμμήν. *Evenit deinde*, *ut quoniam albu*
nigredi

nigredine aſpergeretur, atq; ei quaſi officeretur, ut ea ſignificatio latiùs fuſa ſit, & litura inde etiam macula diceretur. Obliterare autem verbum non à literis, ut dixére, ſed à lituris deductum eſt, verſá ſcilicet vocali. Quemadmodum à fœnus fœneror & à pignus pigneror: & à tempus tempero: ſic à lineando, linere, unde lineaturæ & literæ & lituræ, ex eodem fonte æquè omnia. Neq; enim à lituris litera, quia delerentur: priùs enim facta quàm deleta ſunt. At formæ potiùs atque ἐσίας rationem, quàm interitus habeamus. Ex his conſtat eosdem veteres non rectè quaſi legiteram commentos eſſe, ut extrema pars vocis ab itinere fingatur. Priſcianus in veſtib. lib. 1. Dionyſius Halicarnaſſ. Quinctilianus, Iohan. Goropius libr. 3. Hermath. Ex illo jacto Scaligeri fundamento diſcimus, quòd Litera una T ſcribendum ſit: quia à linea, lineatura. Linea à lino: Eſt enim linea minima corporis dimenſio: fitq; è lino: is ſcilicet ſubtiliſſimus & tenuiſſimus funiculus, qui fermè obtutum fugit. Linum, Græcè λίνον: à λὶς, λῖς. Linteum, quidquid è lino. Inde λέντιον venit ad Græcos.

Litus. Cicero primùm inſtituiſſe legitur, ut litus ſit, quousq; maximus fluxus à mari excurrit: quæ quidem æquoris effuſio maxima, quando hyeme ferè conſpicitur, exiſtimatum eſt pelagi noſtri litus dici oportere, quatenus hibernis fluctibus maximis excurrit, epiſt. ad Brutum. Iul. Cæſ. Scaliger cap. 26. L. L. λιτός quòd eſſet terra inculta. Servius: Litus dicitur terra, quæcunq; mari vicina. Sicut ipſe Virgil. in 4.

Cui litus arandum:

Cùm per naturam litus arari non poßit. Daniel. 3.li
dicitur, χεῖλος θαλάσσης, *labrum maris. Nam eo m*
do & שָׂפָה, ſaphah, *id eſt, labium, uſurpari aſſole*
pro ora ſive margine. Geneſ. 22. verſ. 17. Sicut aren
quæ eſt juxta labium *maris, id eſt, litus.* L X X. *int*
pretes ſequuti ſunt: παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσ
Ripa ἀπὸ τῆς ῥιπῆς, *ob præcipitium.* ῥίπτομαι *eſt pr*
cipitor. Vtriusq; diſcrimen: Ad flumen ripas: *ad m*
re litus *habes. In Ovidio vides 1. Metam.*

—— Pro ripis litora pulſant.

Sed id tamen non ubiq;. Acta, 5. *Æneid.*

In ſola ſecretæ Troades actâ.

Ἀκτὴ *ab* ἄγω *nonnullis, id eſt, frango: eſt litus, or*
præceps ad mare locus, ut annotat Cœl. Rhodig. lib.
Antiq. cap. 26.

Locus I. C. *Scal. l. 3. poët. c. 90. Etymologia fit au*
rectâ, *aut* cõtrariâ. *A* rectâ, *veluti cùm* locũ, παρὰ τ
λόχον *dicimus: quia proportio eſt inter locum & loc*
tum. Λόχος *inſidiæ dicuntur, quia veteres Græci l*
cum *priſca & abolitâ voce ſic appellabant.* Λόχος
Hebr. נָכַל, *id eſt, inſidiatus eſt.* Locarium *à loco, qu*
pro loco *ſolvitur: etiam dicitur* ſolarium, *quod mu*
ti cum τῷ ſalarium *confundunt. Vlpianus libr. 68.*
Edictum: vectigal hoc ſic appellatur ſolarium *ex c*
quòd pro ſolo pendatur. Locuples, *id eſt, agri plen*
ples à pletum, pleo. *Nam* loci *dicebantur olim agr*
Plin. lib. 18. cap. 3. Illicò, *id eſt, in Loco: ſicut in te*
pore. Caßius apud Nonium: Et quia, quò irent, n
ſciebant, illicò manſerunt. *Idem:* his perſuad
ut illicò manerent. *Plautus in Curc.* Sta ſis illicò.

Longu

Longum. *Iul. Cæſ. Scaliger Exer. 103, ſc. 4. Dicitur* longum *comparatione brevis, Græcâ item origine* λόγχη: *quod inter alia etiam venabulum ſignificat: ab eodem eſt* Lancea, *Feſto.* Lonchitis *herba, cujus ſemen involucris clauſum* lanceæ *ſimile. Dioſcor. lib. 3. cap. 144. A longum faciunt quoq;* Longano. *Ita enim in Varronis & Arnobii MSS. exſtat. Apud Cœl. Rhodig.* longao & Longano. *Gloſſar.* Longao κωλέντερον. *Vegetius lib. 1. cap. 42.* Longanon *inteſtinum. Iſidor. lib. 11. Clunes vocatæ, quòd ſint juxta colum, quod eſt* Longao. *Sed* λόγχη *fit à* λαγχάνω, λάχω, λήχω. *quod à* לָקַח, *id eſt, accepit,* ἔλαχε.

Loquor. *I.C. Scalig. lib. 3. poët. cap. 90. Non à* loco, *ut ait Varro, ſed* παρὰ τὸν λόγον. *Quare? quia proportio eſt inter mediam, & tenuem mutam. Locus autem cum ſermone nullam habet affinitatem proportionis, quam analogiam Græci vocant.* Locutulejus *à* locutione: *videlicet nimiâ. Idem* Linguax, Blatero, λάλος, *cujus lingua tàm prodiga & infrenis eſt, ut ſemper fluat & æſtuet colluvione, & ſpumâ verborum.*

Lotus, λωτὸς *Hebr.* לֹט, Loth, *id eſt, lotus: arbor fructu dulci, odore gravi. Trivialis eſt parœmia.*

Luca, Bos luca, *id eſt, elephas. Alii* Lucam *quaſi* Libycam *volunt appellatam, quòd ex Africa ejuſmodi beſtiæ primò fuerint in Italiam traductæ. Varro à* luce *dictas exiſtimat, quòd elephanti relucebant propter inauratos regios clypeos, qui in turribus ſuperædificatis conſpiciebantur. Iſidorus lib. 12.* Boves Lucas (*alii legunt* Lucanos) *vocabant antiqui Romani.* Boves *quia*

nullum animal grandius videbant. Lucanus, *quia*
Lucaniâ illos primus Pyrrhus in prælio objecit Roman
Plinius lib. 8. cap. 6.

Lucta. *Iul. Caſ. Scaliger cap. 22. poët. lib. 1.* L
ctam *Græci* πάλην *à concuſſione, Latini à motu,*
de Luxare. *Et in Theoph. de plant.* Luxatio *eſt dim*
tio ex loco naturali, παρὰ τὸ λύειν. Luo, luxo, *ut v*
ho, vexo.

Lucubro, *quaſi* lucibro. *V aſſumitur: quia ſuſ*
& ita περιφορὰ, *velut in* luculentus, *non* lucilent
ut lucidus. *Dein, quia V & I ſolent invicem uſurpa*
recupero, recipero: mancupium, mancipium:
ſic lucubro, lucibro: *à* luce. *Propriè eſt ad lucerna*
aut ad lychnum quid facio, λυχνοθίζω. *Generale n.e*
non tantùm νυκτογραφέω, *quod putant. Sed quæ*
aliquis: qui lucubro, *cujus primam faciunt brevem,*
lucernæ, *deſcendat à* luce, *cujus prima longa?* D
dum à multis reſponſum, & data regula: Brevia à p
mis fieri longis: *& contrà,* Longa à brevibus. *Qu*
ut verum ſit, cùm micâ ſalis accipiendum. Nempe Br
via *oriri dicuntur à* Longis, *non ſimpliciter: ſed,*
omiſſione literæ: *ut* mamilla, mamma: curul
currus: orion, ὀρίων, ὠρίων: εἴδολον, εἴδωλον. V
lege quadam compoſitionis, *ut* ſiquidem *à ſi:*
gnipotens *ab igni:* terrigenâ, *à terrâ; ultimâ long*
Vel brevia (ut & longa) ſæpiùs non tam proxim
quàm remotæ originis quantitatem ſequuntu
conſilio poëtarum, qui ita uſi. Sic notare, nota, *re*
net quantitatem τοῦ νοεῖν, νόος: *unde* νοίσκω, νώσκ
& latinorum noſco, notum, nomen, nominat

Fragor

Fragor, fragilis, *primam corripiunt, prout* φϱάγω, frago: *nunc frango.* Tigillum *à tego, tignum.* Vadum *à* βαδίζω, *vado. Et ſic* lucubro, lucerna *imitantur quantitatem* τῆς λύκης: *unde* λύξ, *lux contractim.* Deinde *Longa naſcuntur à Brevibus:* Vel additione & mutatione literarum. *Vt* ὀνομάζω, ὠνόμαζον: ἐλεέω, ἠλέεον: *reliquiæ, relliquiæ: quatuor, quattuor: religio, relligio. Quod quia veteribus non inſolens; ideo illas ſæpe literas non geminabant. Vt videre eſt in Lucretio, aliis.* Vel διὰ τῆς γϱαμμάτων συναθϱοίσεως, *hoc eſt, quando literæ contrahuntur. Nota illa figura.* Juvo, juvavi, juvatum: *nunc contractè,* juvi, jutum, jumentum. *Primitus erat:* lavo, lavavi, lavatum, *à quo* lavacrum: *item,* ſeco, ſecari ſecatum: *nunc verò,* lavi, lautum; Secui, ſectum, *&* *hinc* ſeculum. *Ita olim,* rego, regii, regitum, *unde etiamnunc* regimen: *hodie dicimus,* rexi, rectum; *indeq;* rex, regula. *Antea* tego, tegii, tegitum: *&* *hinc* tegimen, tegimentum: *nos malumus,* texi, tectum, *è quo* tegula. *Pariter* foveo, fovii, fovitum: faveo, favii, favitum, *à quo* Favitor: *nobis placet,* fovi, fotum: *inde* fomes, fomentum: *item,* favi, fautum. *Ita olim* tero, terui (*reſiduum adhuc* atterui) teritum: *hodie* trivi, tritum, tritura. *Hac viâ, niſi me ratio fugit, vel brevia à longis, vel longa à brevibus veniunt. Si probè notetur; nibil vel* ἀνωμαλίας *vel* ἀντιλογίας, *ut objiciunt, ſupererit.*

Lucunter *Ioſ. Scaliger* λουκαυτὴϱ, *ab adſperſione farinæ, quæ alba eſt. Dicitur &* lucuns, lucuntis. *Varro: Ac nulla ambroſia, ac nectar: non allia, ſardæ,*

 panis,

panis, pemma, lucuns,*cibu' qui puriſsimu' multò eſt. Idem: Vinum , pemma,*lucuns,*illi nihil iſta miniſtrant. Ab eo* ἀπὸ κοςισικὸν , lucunculus. *Gloſſæ.* **Lucunculus**, τηγανίτης. *Afranius Fratriis :*

Piſtori non : at cur non ſcriblitario ?
Ut mittat fratris filios *lucunculos.*

Ludo , ludus, luſus, ludio. *Iul. Cæſ. Scaliger. Poët. cap. 4. Circumire igitur provincias, & certare in Italiâ, qui ſe* βωμολιαςὰς *prædicarent , atq; alio nomine* λυδιαςὰς. *Vnde &* Ludionum *vox perpetua manſit Latinitati. Scribendum verò* Ludius,*non* Lydius, *ut notetur diſcrimen. Quanquam* ludii *ex eo vocati, quòd à Lydis hoc genus ludicri inventum videretur. Vt manubrium, ſic factum eſt* ludubrium , *poſtea* ludibrium. *Lydia à* לוּד , lud : *nomen filii* Sem , *qui iſtam coluit regionem. Vtrùm* Ludicer, *an* ludicrus *dicatur rectiùs quærunt Philologi. Facilis reſponſio. Dicatur* Ludicer, *1. ob analogiã ut macer, ſacer, pulcher: ita Ludicer. 2. quia nullum præterea adjectivum erit in* Crus. *3. Itaque illa* ἔνςασις *mendoſa ; cùm ſecundum analogiam* Ludicrus *dici ajunt , ſicut* lubricus , tetricus : *hæc quippè in* Cus *deſinunt. 4. Eruditi malunt* Ludicer εὐφωνίας ἕνεκα *: ut annotat Lexicon Calepini. Ioſeph. Scaliger ad illud Catull. Carm. 29. Voſq;* ludiæ *Lacus undæ, notat :* Ludius *propriè eſt* ὀρχηςής.

Ovidius.

Ludius æquatam ter pede pulſat humum.

Prudent.

Saltat tonantem tauricornem *ludius.*

Statius :

Statius:

Hoc plaudunt grege *ludiæ* tumentes.

Turnebus ad hoc Statii graviter peccat. Nam Ludius, *ut dixi, ſaltatorem ſignificat. Vnde eo nomine Luperci dicti, qui per totam urbem discurrerent ſaltitando, autor Tertullianus. Hinc Plautus: peſſuli, heus peſſuli, vos ſaluto lubens, Fite causâ meâ* Ludii, *barbari, ſubſilite. Varro rer. ruſt. 3. Cùm inſulas* ludiano *ritu choreuuſas vidiſſes, hoc eſt, ὀρχηστῶν δίκην χορευούσας. Hinc duæ ſtellæ in cauda cynoſuræ, quæ præcedunt ultimam, dicuntur Græcè χορευταὶ, quia circa ultimam moventur.* Ludentes *autem ab interprete Germanici. Igitur* Ludiæ undę *dictæ, quæ perpetuo motu agitantur.* Ludius *itaq;* & ludens ὀρχηστὴς, χορευτὴς. *Gloſſæ: σκηνοβάτης ὁ σκηνικός.*

Ludovicus, Ludwig: *à* Lud, *id eſt, populus &* wig *vel vvick, quod eſt aſylum, & perfugium. Ergò* Ludovicus *erit idem, quod Demoſthenes: ſeu populi hominumve refugium.* Heddevigis: *rectiùs* Hettvvig, *id eſt, patrii refugium, ab* Hetto, *ut diximus.*

Lugeo, *à* λυπέω: *aut* λύζω, λυγγάνω, *id eſt, ſingultio. Exquiſitiùs ita:* λύγη *ſunt tenebræ & ſqualor.* Λυγέω *in caligine ſum, in ſqualore verſor. Id faciunt* Lugentes. *Vnde illis etiam propria veſtis pulla, cum tenebris communis. Hebræi à vocis ejulatu & lamentatione fecerunt* יָגָה, & jagah, גָּעָה, *id eſt, luctuoſus fuit, ululavit, mugit. Inde eſt Græcor.* γοάω, γόος.

Luna, *quaſi* Lucina, *exemtis duobus elementis: quia eſt alterum luminare, præſes noctis.*

Catullus.

Tu *Lucina* dolentibus
Juno dicta puerperis.

Lucina dicta, quòd ejus operâ fœtus in lucem prode-
ant, & lumen cœli intueri incipiant. *A* σελήνη, *ap-*
pellatur Lapis ſelenites *quaſi* Lunaris, *à Galeno* A-
phroſelinon, *quaſi ſpuma lunæ, vocatur. Dioſcoride-*
ſic nominatum ſcribit, quia noctu inveniatur turgidus
ſeu plenus creſcente luna. Σελήνη *eſt à* σέλας: *una*
quoque ſtella *Latinum.* Σέλας *&* ςέλας. *Non enim po-*
erant facere ſella *aut* ſela. *Ergò* ſtella *geminato L. A-*
lioquin aditus patuiſſet caligini ambiguitatis. Alii
τέλλω, ἀνατέλλω, *id eſt, orior, præpoſito ſibilo.* Σέλα-
eſt ab Hebr. שלג, galaſch. *ſi transponas literas, id eſ-*
nituit inſtar nivis, aut ſtellæ. Stellio *à ſtella. Iſidoru-*
Stellio *à colore nomen habet. Eſt enim tergore pictus l-*
centibus guttis in modum ſtellarum.

Et Ovidius: Aptumque colori
Nomen habet variis *ſtellatus* corpore guttis.

Luo, λύω. Λέω, *lavo.* Lutum, *quod abluitur:*
λέτρον, *item* λέτριον *eſt aqua ſordida.* Collutulo
apud Plautum, luto fœdo. Lues *Iul. Cæſ. Scalig. 1. poë-*
capit. 4. Luem *morbum dicimus, cujus vi corpora ſo-*
vuntur. *Idem:* Diana *cognominata eſt* Lya: *quòd*
teſtinam discordiam ſolviſſet. *Alii cognomen hoc,*
& fatentur & attribuunt: ita rationem cauſamque a-
gnant aliam. Ante Hieronis regnum gravi morbo c-
laboraret inſula, ad averruncandam numinis iram,
dos paſſim per agros, in quos captandæ liberioris a-

gra-

gratiâ ſeſe contuliſſent, inſtitutos: Dianamq́ tum ea de cauſâ Luam, *quæ morbum* luiſſet, *appellatam.* Colluvies, *id eſt, ſordes ſimul ablutæ.* Illuvies, *ſordes IN, id eſt, non ablutæ, aut ſolutæ.* Lucrum *à* luo. *Niſi ſit eadem origo cum* Lucare. *Quòd lucrum captabatur è lucis vocabant* Lucar: *ait Ioſ. Scaliger.* Luſtrum *à* luendo, *id eſt, ſolvendo, eò quòd quinto quoq; anno vectigalia, & tributa per cenſores* ſolvebantur, *Varro. Itaque nunc pro quinquennio uſitatè legitur. Analogia talis. A luo lutum, fit* Luſtrum: *ut à moneo monitum vel mõtum,* monſtrum: *à claudo, clauſum,* clauſtrum: *à tondeo, tonſum, vel tontum,* tonſtrum; *à quo* tonſtrina: *à fluo, fluxum,* fluſtrum *Hinc eſt* illuſtrare *& cætera ſimilia. Item ulteriùs à luo* lutum, luxum; *ut à fluo,* flutum, fluxum. *A luxum,* luxus, luxuries, *quæ notant laxationem aut diſſolutionem: ut ab eſum,* eſus, eſuries. *Amplius* Lytron, λύτρον, *eſt quo ſolvitur aliquis.* Lyta, *quod habet Iuſtinianus Digeſt. procœmio, qui legum nodos ſolvere cœperit.* Prolyta *à Turnebo vertitur* proſolutor. Alvus *quaſi* abluus *à luo. Iſidorus: Quòd* abluatur *& purgetur. Ex ipſa enim ſordes defluunt. Sic* uterus, *quòd duplex ſit & ab utraq; in duas ſe dividit partes lib. 11. origin. A polluo* pollubrum, *in Nonio: ſicuti à deluo* delubrum. *Cornelius Fronto: Delubrum, in quo homines pericula ſua* diluunt. *Ponunt enim vel pileum, vel ſcutum, vel alia ſuſcepta votis. Varro lib. 8. rerum divin. ut recitat Macrobius Satur. 1. ſcripſit, Alios exiſtimare eſſe* delubrum, *in quo præter ædem ſit area aſſumpta Deûm cauſâ: alios intelligere locum, in quo Dei ſimulacrum ſit dedi-*

catum, ut à Dei ſimulacro dedicato delubrum *ſit di-*
ctum;ſicut candelabrum,in quo figeretur candela.Gloſ-
ſar. Delubrum,καθίδρυμα,ξόανον, ἀνάθημα.*Au-*
ſonius Popmá: Delubrum *propriè eſt ædicula, in qu*
delibratum ſtat Dei ſimulacrum. Cujus ferè ſententi
eſt & Feſtus. Sed Aſconius rurſum illud improbat. Et
mo autem Frontonis multi favent, atq; inſuper anal
gia: à deluo.*Vnde etiam* deluvium *in Gloſſar.*κα
κλυσμός: *aliâs* diluvium *apud Virgilium:* diluv
es *apud Horatium.* Pelluvium, *pelvis à luendis ped*
bus: ſicuti malluvium, *à luendis manibus. Ioſ. Scali*
pelluvium *ſit à* πέλυς: *Sed illud mavelim ex anal*
giâ. A πέλυς *tamen vel* πέλεκυς *ſit* pelvis. *Ampliu*
à lotum oritur lotium: *uti à potum* potium,*unde* re
potia. *Lautum, lotum: lautus lotus: cùi* ἀμφισβητ
σιμον *è Plaut. act. 1. ſcen. 1 Curc.: appono: Tute tu*
puer es lautus, *luces cereum. Ioſ. Scaliger in Conjec*
legit daucus. *Primùm (inquit)* daucus: *quod detr*
tum ex δαδοῦχος: *deinde* laucus, *ut* dautia,lauti
dacrimæ,lacrimæ.*Poſſet tamen non* ἀλόγως Lautu
retineri. Nempè tu ille lautus, & magnificus,tibi δαδ
χος *es,neq; famulo uteris. Vel tute* lotus *ex balneo t*
bi facem geſtas. Simile eſt, αὐτολήκυθος. *Et hæc forſ*
conjectura veriſimilis ſit, cùm officium vel vox δαδοῦχ
lateat in verbis: Luces cereum. Conſule Taubman
Plautum. Ab eodem luendo*(ut in lineam revertar)d*
cit Turnebus 17. Ad. ex Feſto reduviam. *Quam omn*
bus (ait)in libris reduviam *appellari legimus, ipsâ v*
cabuli origine adducti, contra librorum fidem omniu
& famam, reluviam *libenter diceremus: cùm præſe*

tim à reluendo, reluvia *dicatur Grammaticis, quandoſe cutis reluit, id eſt, reſolvit circa ungues. Idem lib. 18. Ad. quas ratio* reluvias *dici poſtulat; uſus* reduvias *obtinuit. Hæc ille. Contrà ita malim rectius*: reduviæ *à* reducere *inuſitato: ſicut* induviæ *ab* induere, exuviæ *ab* exuere. *Fit enim nova generatio cutis, & unguis, inſtar cujuſdam tegimenti aut veſtis.*

Lupus, λύκ@. *Eſt & piſcis nomen: ſcilicet ob voracitatem. Nam & ſui generis minuſculos perſequitur, ac devorat.* Meritrix *dicitur* Lupa *apud* Ciceronem, *& Plautum, quia ſit peſtis ac pernicies adoleſcentum. Tertulliano meritrices ſunt*, publicarum libidinum victimæ: *ſumtâ itidem metaphorâ ab animalibus.* Lupanar, *id eſt, proſtibulum, ſeu luparum domus.* Lycaon *à* λύκ@: *unde &* Lycaonia *regio appellata. Plinius lib. 5. cap. 27. Strabo libr. 12.* Lucumones *Latio ii ſunt, qui in Arcadia* λυκώνες: *apud Ioſ. Scalig.* Lupatum *eſt frenum aſperrimum à dentibus lupinis, qui inæquales ſunt. Sed &* lupus, *item* λύκ@ *Græcorum, eſt ferrum ſimile dentium Lupi. Livius lib. 28.* Lupercalia *Romæ celebrata ſunt, ut memoria Romuli, & Remi à lupa nutritorum conſervaretur.* Luperci *inde dicti ſunt ſacerdotes in eo feſto. Ovidius*:

Illa loco nomen fecit, locus ipſe Lupercal
Magna dati nutrix præmia lactis habet.

Lupinus *non eſt à* Lupo, *ut ſuſpicantur: ſed à* λύπη: *quia eſt ſummæ amaritudinis legumen. Quo nomine Virgilius vocat* Triſtem: *& Græci* λυπηνάριον. *Horat. Quid diſtent æra lupinis: quia ludicrum genus numerum*

morum ex illis fabis aquâ maceratis fieri ſolebat, & op
poni æreis. Irpus *Samnitibus erat* Lupus, *videlicet à*
ἁρπάζω. Irpices, *raſtrorum genus plures habens den*
tes: Varro, Feſtus. Priùs Sirpices & Hurpices *a*
pud Catonem.

Luteus, *ſcilicet color, primâ longâ, Virgil. deminu*
tivo uſus:

Mollia luteolâ pingit vaccinia calthâ.

Vt enim à lacteus lacteolus: ab eburneus eburneolus: ſ
à luteus luteolus. *Origo Hebraica: à* יָהֳלַ, *quod a*
ſonat. Modò fiat metathesis. Ovidius ita deſcribit ſu
phur.

Lutea ut exiguis ardeſcunt ſulphura fumis.

Lux *à* φλὸξ: *aut verius à* λύκη. λὺξ. *Iul. Cæſ. Scal*
ger Exer. 71. Latinis Græcâ voce Lux dicta eſt hæc vi
quæ eſſet in corpore lucido: λὺξ. *Vnde* λυκάβας.
hujus divini accidentis ſive ſpeciem, ſive effectum, qui
aëre ita videtur, ut alibi terminetur, & faciat viſile
ſuperficiem per colorem, Lumen *appellarunt. A* luc
verbum luceo: *Ab hujus ſupino, ſed obſoleto,* lumen
ut à motum, momen: à notum nomen. Aliis quaſi Luc
men. Lychnus, λύχνος *item à* λύκη: *aliâs à* λύ
νύχος. *Macrobius lib. 1. Sat. cap. 17.* Lychnuchu
λυχνȣ̃χος, *habens vel geſtans lychnum.* Cicero Q
Frat. Hanc ſcripſi antè ad lychnuchum *ligneolu*
Suetonius in Iul. Cæſ. Quadraginta elephantis dext
atq; ſiniſtrâ lychnuchos *geſtantibus. Iul. Cæſ. Sca*
ger lib. 3. poët. cap. 90. Lucum *ajunt, quòd non lu*
at: nos quia ſacrificiorum frequentiâ luceat. Ibid

reſu

Digitized by Google

refutat eos, qui lucum *à* luce *derivent: qui lucum (inquit) à luce numinis; nimis arceſſitum.*

Ovidius 1. Faſtor.

Gratia *Lucinæ*: dedit hæc tibi nomina *lucus*:
Aut quia principium tu dea lucis habes.

Lucia, *nomen proprium à Luce. Vt &* Lucius, λούκιος: *item* Lucas, λούκας. *Hic verò Hebraicè exponi poteſt*, ipſi reſurrectio. Diluculum, *quando jam lux hinc inde ſpargi incipit: quod notat Dis, vel Di, id eſt, Græcè* διαύγασμα, διάφαυμα.

Lyciſca, *canis à formâ aut ſimilitudine* τοῦ λύκου. *Aut quia è lupo caneq́ generatur. Coire enim diverſa animalia, etiam vulgo compertum eſt. Vt gallum cum perdice: anatem cum gallinâ: canem cum hyæna, cum vulpe, cum lupo. Immò (quòd Phyſici memoriæ prodiderunt) canes è lupis olim ortum habuerunt. Cùm verò efferantur, primò quidem in agreſtes, inde in lupos, ſicut & lupi cicures poſt multas generationes in canes tranſeunt. Benè igitur Virgilius, & ex naturâ.*

——— Multum latrante Lyciſcâ.

Lyra, λύρα. *Pollice tango* lyram, *facio ſed vomere* liram. Lyra *itaq́ aliud, videlicet ab agriculturâ deſumtum, ex Hebræo* נִיר, *id eſt,* lira *in agro, ſulcus: à Rad.* נִיר, *id eſt, liravit, liras fecit in agro, ſulcos direxit. Quanquam &* λῆρος *λῆροι apud Græcos uſurpetur pro nugis, pro delirio: ex quo Etymologia* τοῦ lirare, delirare, *item* delerare, *in antiquis libris, ut* DE *hic augeat, non nemini quæritur.* Ληρέω, ῶ, ἀπολερέω, *id eſt, nugor, ineptio. Gloſſar.* Delerus, ληρῶν, παράληρος.

ρεῖς. Delerat ληρεῖ. *At diſtincti ſignificatus illa eſſe reor, ſicuti & originis.* Lirare, *à lira, ab Hebr.* nir, lir: *ut dixi.* Lerare, *à* ληρεῖν. *Poſtmodò quia* E & I *elementa vicina ſunt,* σύγχυσις *obtigit: & delirare pro* delerare *uſurpari cœpit.*

M

Maceria, *à* μάκελλα. *R pro L. ut* κρίβανος *pro* κλίβανος: *cœruleus pro cœluleus. Eſtq;* μάκελλος *ἢ* μάκελλα *Heſychio nil aliud, quàm* φραγμὸς, *à* φράττω. *Et Varro lib. 3. de re ruſtic. cap. 12.* Septa è maceriis. *Vt ita utrobiq; ſignificatus conveniat. Gloſſarium:* Maceries θριγκός.

Machina, μηχανὴ: *à* μάχομαι, *id eſt, prælior, pugno.* Machæra μάχαιρα ἡ, *id eſt, gladius, quo pugnatur. Aut Hebr.* מכרה, mecherah, *id eſt, gladius, quo occiduntur illi, qui ejus juri ſunt venundati & commiſſi.* Θεομαχία, λογομαχία, *& ſimilia etiam inde. Sed &* Mechanicum *non aliam agnoſcit originem.* Μάχομαι *eſt ab Hebræo* מָחָה, mahach, *id eſt, delevit manu.* מְחִי, *id eſt, machina bellica, quæ ſternit muros.*

Macies, maceo maceſco: *& addito* R, macreo, macreſco, macer; *ut ſunt ejusdem ſignificatus, ita quoq;* ὁμόφυλα. *Nempe à* מוֹק, moch, mok, *vel* מָכַךְ, machach, mac, *id eſt, macuit, contabuit, maceratus eſt. A quo etiam Græc.* μακρὸς, *id eſt, attenuatus, longus, extenſus.* Macrobius: μακρόβιος: *à* μακρὸς & βίος: *Cui longùm extenditur vita. Ioſeph.*

Scaliger

Digitized by Google

Scaliger facit τὸ macer à μακρὸς: quòd macri longi ſunt. Verùm primævâ magis origine acquieverim.

Macula, *id eſt, labes*, σπῖλος. *A* מָחַל, mahal, macal, *inquinavit, vitiavit, maculam adſperſit.* Macula *igitur ubiq; in deterius accipitur, non etiam generatim, pro notâ. Niſi abuti quis audeat.*

Magale *non eſt idem quod* Mapale, *ut quidam voluêre. Hoc enim primam corripit, quam illud producit, autoritate maximi poëtæ. Sunt* mapalia *agreſtes caſæ, linguâ Punicâ, autore Feſto. Rectè Servius* magalia *dici* magaria *oportere contendit. Quippe eſt Hebræum à* מָגוּר, magur, *id eſt, habitatio. Igitur* κατ' ἀντίστοιχον *pro* Magaria *dices* magalia. *Vt agonalia, agonaria.*

Magdalena: *ita dicta eſt Maria, è qua Chriſtus ſeptem dæmonia profligavit Luc. 8. à patria, id eſt,* Magdalo *opido ad mare ſito in tribu Nephthalim. Nomen hodie id apud nos valdè frequentatum; ſed cui nihil tamen aut pàrum ſubſit rationis. Neq; enim nomina, quibus à patriâ aliquis dicitur, à poſteris aſſumenda: neq; tale exemplum occurrit uſpiam, quantum ſcio. Nomina σημαντικὰ potiùs & quæ eximium in memoriam nobis revocent, imponi debebant. Iul. Cæſ. Scaliger Exer. 266. Quanto ſtudio veteres conati ſint, ut inſignia nomina, liberis imponerentur; exemplo ſunt nationes integræ, argumento ritus. Hebræi enim & Græci, nunquam ſine aliquo ſignificatu. Sic & veteres Arabes. Romani verò non ſine deorum conſenſu nomina videntur indidiſſe. Quippe nunquam niſi factu ſacris. Hæc ille.*

Magiſter, *nonnulli, quòd ſit* τρισμέγιστος *quaſi quidam:*

quidam: à magis & ter. *Nonnulli* à magis, *ut* Ter *ſit terminalis appendix: ſitq́; ille, qui* magis *poſſit, quam alii: vel qui magis, quàm cæteri diligentiam, & curâ iis, quibus præeſt, debet.* Nonnulli à magiſtrare. *Omnes, ſi obloqui fas ſit, ſcitè magis, quàm verè. Eſt enim Hebrææ ſtirpis.* Magus. *μάγος, μαγίσωρ: ſicut πολυίσωρ: aut quia* magiſter *imitetur magos: ut non deminutio artis; ſed majorum imitatio indicetur. Sapientum eſt imitari: Et Ariſtoteles artem imitari naturam non ſemel docuit. Ergò* magiſter à magus. *Ab Heb.* מְהַגִּים, magim, *id eſt, σοφοὶ, θεωρητικοὶ, ſapientes, meditabundi, in rerum cognitione occupati. A radice* הָגָה, hagah, *quòd eſt ἐμελέτησε, in animo volutavit, meditatus eſt.* Magus *igitur nil aliud, quàm ſapiens, vel myſteriorum gnarus & ſolicitus. Et ſapientes ſuos vocabant ita Perſæ,* Magos: *quos Ægyptii appellabant* Sacerdotes: *Indi* Gymnoſophiſtas: *Græci* Sophos & Philoſophos: *Galli* Druidas, *Germani* die pfaffen/ & *dialecto Saxonicâ*, die papen/ *à papa, ex Hebræo ſcilicet. Suidas:* παρὰ Πέρσαις μάγοι οἱ φιλόσοφοι καὶ φιλόθεοι. *Platoni magia eſt* θεραπεία θεῶν. *Heſych.* χαλδαῖοι τὸ γένος τῶν μάγων. *Quòd cùm ita ſit,* Magiſter *erit prima ſuâ notione nomen ſapientiæ, aut ſtudii occultioris & divini. Poſtea aliò converſum eſt, ut ſit præfectus, moderator. Feſtus,* magiſtrare *eſt regere, temperare, moderari. Hoc enim à ſapientiâ. Ab illo verbo eſt* magiſtratus, *id eſt, moderator ſapiens.*

Magnes, *μάγνης: apud Euripidem. Dicitur μαγνῆσσα & σιδηρίτης, Orpheo: μαγνῆτις Theophraſto. Vulgari idiomate Italorum* pietra magnete & Calamita.

Calamita. *Nomen* μάγνης *habet à regione Magneſiâ, teſtante Lucretio: Quem* magneta *vocant patrio de nomine Graii*, Magnetum *quia ſit patriis de finibus ortus. At Plinii ſententiâ lib. 36. cap. 16: appellatus ſic eſt ab inventore, ut Nicander teſtatur. Nam paſtor cùm armenta paſceret, inveniſſe fertur, clavis crepidarum & baculi cuſpide hærentibus in Ida monte. Appellatur &* Herculeus, *Theophraſto* ἡράκλειος. *Scilicet ob eminentiam. Item* Siderites σιδηρίτης, *à* σίδηρος, *id eſt, ferrum, quod indole ſuâ naturali trahit, immò cujus etiam, ſcilicet impoliti, ſpeciem præ ſe fert. Ferrum enim rude videtur, ſine ſplendore metallico. Sed de talibus Phyſici: & nominatim Guilielmus Gilbertus Anglus: è noſtris verò* περὶ τῆς τοῦ σιδηρίτου πολοδείξεως, *id eſt, de magnetis ad utrumq; mundi polum converſione, præclarè egit* Chriſtophorus Hunnichius *Dipp. pullus ille Vranies: qui excellẽti ingenio & eruditione ſuâ meretur, ut in luce Academicâ, contra ſexſeptem alios, viam præeat Juventuti noſtræ ad intima iſta univerſæ Philoſophiæ adyta; & inprimis Mathematicæ. Vel exteri in hoc Germano (loquor præfiſcine) habent, quòd mirentur, quod imitentur. Sed ne extra ſaltum.*

Magnus: *ut à lego* lignum: *à rego* regnum: *à* στέγω στεγνόν: *à* στίζω ſignum, *amiſſo* T: *à* παχὺς pinguis: *à* λείχω lingo: *à* δασὺς denſus: *Ita à* μέγας magnus. *notante Ioſ. Scalig. in Conjectan.* Megaleſia *ſunt ludi in honorem Magnæ matris frequentati.* Μείζων *&* μέζων *ab* אַמִּיץ, ammiz, miz, *id eſt major, prævalens.* Jupiter *à Tuſculanis dicebatur* Deus magnus, *id eſt,* μέγας. *Veteres enim pro* magnus *uſurpa-*

bant. Iul. Cæſ. Scalig. cap.101.L.L. magnus *fecit* m-gnior, magnius, *&* magius, *ac tandem* majus. *verbium autem voluerunt variare,retentâ literâ pri-nâ, ac fecére* Magis: *quod eſt comparativum. A* m-jus *eſt* majeſtas, *μεγαλειότης. Vt à venus venuſt. à vetus vetuſtas, à tempus tempeſtas, ab* egus *(quod termortuum,ſed in* indigus *hodie vivit) egeſtas. Cic in part.* majeſtas *eſt magnitudo quædam Pop. Rom. ejus poteſtate, aut jure retinendo. Nomen menſis* M-jus: *vel à* Maja *matre Mercurii,* παρὰ τὸ μαίεσθαι *vel à majoribus. Macrob. lib.1. Sat. cap.12. Fulvius N-bilior in Faſtis Romulum dicit, poſtquam populum majores, minoresq́ ſeu juniores diviſit, ut altera p-conſiliis, altera armis remp. tueretur: in honorem ut-uſque partis, hunc* Majum; *ſequentem* Junium *me-ſem vocaſſe. Ovidius 1. Faſt. Tertius à ſenibus, juven-de nomine quartus. Idem:*

Hinc ſua majores tribuere vocabula Majo:
Iunius à juvenum nomine dictus adeſt. Idem

Iunius eſt *juvenum,* qui fuit ante ſenum.

Apud eundem Iuno ita:

Ne tamen ignores, vulgiq; errore traharis:
Iunius à noſtro nomine nomen habet.

Quaſi Junonius. *Ita* Præneſtinis Junonialis: *A-tinis* Junonius. *Atticis* ἑκατομβαιὼν *ille menſis Iu-us dicitur.* Junius *eſt conciſum, quaſi* juvenius à j-vene: *ſicut* junior à juvenis. *Apud Columellam h-bes, lib.9. cap.11. iuniori examine.* Junix *in Plaut-& Perſio, quaſi* Juvenix, *id eſt, vacca juvenis. Sed* J-

venis

venis, νεαρὸς, unde? Fortè à juvo: an poſsis aliunde, in incerto ſitum. Vt ita juvenis ſit vegetus, promtus ad laborandum aut juvandum. Iſidorus libr. 11. cap. 2. juvenis quòd juvare poſſe incipiat: ut in bubus juvenci, cùm à vitulis diſceſſerunt.

Malaxo, μαλάσσω. Agellius lib. 16. cap. 7. ex Laberio in compitalibus: Malas malaxari. Eſt malaxo vel malaſſo mollio: μαλακὸς mollis: μαλακία. Malacia, mollities: vox generalis. 1. Corinth. 6. οὔτε μαλακοὶ neque molles, nempe manſturbatores, cinædi, ac libidinoſi, qui inſuper geſtu effœminato, veſtitu, ſermone delicatulo, aliisq́; lenociniis ſeipſos & alios irritant. Malacio, μαλκίων, molliculus, aut delicatulus. Malagma, μάλαγμα, quòd emollit.

Malleus, non quòd ferrum molliat; quaſi Molleus, uti ludunt aliqui. Ab Hebræo enim: לָהַם, & הָלַם, eſt quaſſavit, malleo percuſsit. Item הַלְמוּת, eſt malleus. Valla lib. 4. cap. 26. Malleolus à ſarmento ſic diſtat, ut pars à toto. Eſt enim malleolus (ut placet Columellæ) in modum mallei roſtra habens, aptus plantationi.

Malva μαλάχη Heb. מַלּוּחַ, id eſt, malva, herba ſalſa. Rad. eſt מָלַח, id eſt, ſale condiit, conſperſit. Græcis etiam μαλόχη dicitur, & μολόχη, ut docet Camerarius. Molochites, gemma ab illo colore. Molochinarius, qui colorem tingit ad purpuram inclinantem, qualis in malvæ flore ſpectatur. Athenæus libr. 2. πρᾳότερος ἔγωγε μολόχης, id eſt, ego quidem moloche mitior. A μαλάσσω Græci derivant. Vnde & maltha, μάλθα ἢ μάλθη, id eſt, aliquid μαλθακὸν

ſeu μαλακὸν molle, ut cera, item lutum, ex quo later
ſiunt. Aut purè eſt Hebr. מֶלֶט, id eſt, maltha. A Ra
מָלַט, id eſt, ereptus eſt.

Malus, à μαλὸς, unde ἀμαλὸς, id eſt, malus, de
bilis, mollis, ἀμαλύνω deſtruo. Ab Hebræo אָמַל, ama
infirmavit, debilitavit. Et מַעַל, maal, eſt malum, de
fectus, πλημμέλημα. Nec aliud affert Iul. Cæſ. Sca
liger Exerc. 300. ſect. 3. Sic iidem malum & turpem &
imbellem appellarunt. Eſt in Plautina ſcena, Forma
bant malâ. Et malus παρὰ τὸ μαλακόν. Vnde & u
qui militibus ſerviebant, neq; dato nomine merebant
dicti Caculæ militares: quia κακοὶ, id eſt imbelles
κακὸς, quia χάζεσθαι vitium eſt in militiâ, cùm amit
tunt locum in acie. Verbum eſt apud Homerum. Hæc il
le. Prius autem magis ad guſtum: quia è principiis u
ſummis, ita etiam ſanctiſſimis.

Mamon, μαμωνᾶ, Mamona: & Mammon,
μαμμωνᾶς: propter Dages, quod τῷ מ in Syriaco et
iam imponitur. Pœnis idem fuit, quod κέρδος, lucrum,
teſte Auguſtino. Syris idem, quod divitiæ, opes: πλοῦ
τος ὁ περιττὸς καὶ ὑπὲρ τὴν χρείαν: ut explicat
Suidas. Eſt orig. Hebraica, הָמוֹן, id eſt, copia, opes: i
tem multitudo aut turba. Syriacè מָמוֹן. A Rad. הָמַן,
copioſus fuit, opulentus, abundavit. Eſtq; ſuâ naturâ
Mammon vox bona; vitio hominum facta deterior. Ex
eo Chriſtus prohibet τὸ δουλεύειν μαμμωνᾷ.

Mamphula, appellatur panis Syriaci genus. Fortè
ab Hebræorum מָן, man.

Lucilius:

Lucillius:

Piſtricem validam ſi numi ſuppeditabunt,
Addas empleuron, *mamphulas* quæ ſciat omnes.

Apud Feſtum. Ad quem Ioſeph. Scalig: Ego ſcio in Hebræorum commentariis Manphul *eſſe mancipem piſtrinorum, depravatum à Græco* μονοπώλης. *Neq; dubito, quin* Mamphula *in traduce Syriacæ linguæ ex matrice Græcâ propagata ſit. Sic in Daniele vetuſtiſſimo ſcriptore Græcum eſt* Pſantherin *pro pſalterio. Sic in Paralipomenis. ſeu Chronicis* Rapſod παρὰ τὸ ῥαψῳδεῖν. *Hæc ille. Alii contrà putant eſſe purum Hebraicum, idem quod collectiones lignorum, compagem, aut compoſitionem.* רַפְסֹדוֹת: *A* רָפַד, *id eſt, conſuit. Et* יְסוֹד, *fundamentum.* Rhapſodia. *Iul. Cæſ. Scaliger lib. 1. poët cap. 41.* Rhapſodiæ *cognomentum Piſiſtrati operâ inventum putant: qui cùm Homeri carmina ſparſa, & divulſa offendiſſet atq; digeſſiſſet: à cantu, & ſuturâ fecit, ut* ῥαψῳδία *diceretur. Verùm ſi ante Piſiſtrati tempora, & nomen hoc extitit, & opera diverſa fuit: neq; illud ille invenit, neq; hoc, aut primum, aut ſolum ſignificavit. Heſiodi profectò nomen extat:*

Μέλπομεν ἐν νεαροῖς ὕμνοις ῥάψαντες ἀοιδήν.

Quo apertè videmus, ῥαψῳδεῖν *eſſe verſuum ipſam commentationem. Atq; ita & Philochorus eſt interpretatus, & Nicocles ait primùm omnium Heſiodum etiam ante Homerum* ῥαψῳδῆσαι. *Plato in Ione* ῥαψῳδοὺς, *non ſolos cantores aut recitatores* τῶν ἐπῶν; *ſed & interpretes agnoſcit.* Ibidem: *oratio tametſi competit omni hominum dictioni: tamen uni eloquentiæ attributa eſt:*

ta eſt: cujus autor ſolus orator *appelletur. Ita dictio quanquam eſt communis omnium locutioni, quia eſt* εἰπεῖν & ἔπος: *tamen ſolis dactylicis ſenariis magnileq uis attributa fuit. Vnde ab Horatio dictum eſt,* forte epos: & Epicus *Poeta nobiliſsimus Varius. Diomedes Grammaticus lib.3.* ῥαψωδία *dicitur* ποιήσεως *aliqua particula diſcreta, atq; divulſa, dicta* παρὰ τὸ ῥάπτειν, *quòd verſus in unum velut volumen conſuantur, & comprehendantur. Dehinc addit: vel quòd olim partes Homerici carminis in theatralibus circulis cùm baculis, id eſt, virgâ pronunciabant, qui ab eodem dicti ſunt Homeriſtæ.*

Mamphur, *Feſtus: appellatur loro circumvolutum mediocris longitudinis lignum rotundum, quòd circumagunt fabri in tornandis operibus. Ioſ. Scal. Græcum eſt* μαννοφόρον: *quia circumvolutum habeat lorum, ut collum monile, quòd* μάννον & *νάννον vocant Græci.* Mandragoras, μανδραγόρας, *videtur ab* ἀνδρὸς γονῇ, *vel etiam formâ ſic appellari, quaſi* mandragonas. *Pythagoras vocavit* ἀνθρωπόμορφον. *Columella:*

> *Quamvis* ſemihominis *veſano gramine fœta*
> *Mandragoræ pariat flores, mœſtamq; cicutam.*

Andreas Matthiolus in lib.4. Dioſcor. cap. 71. profectò, inquit, *vanum ac fabuloſum eſt, quod mandragoræ radices ferant, quæ humanam effigiem repræſentent, ut ignarum vulgus & ſimplices mulierculæ certò credunt & affirmant. Quibus etiam perſuaſum eſt, eas effodi hautquaquam poſſe, niſi cum magno vitæ periculo, cane, qui effodiat, radicibus ad alligato, & auribus pice obthura-*

Digitized by Google

tis, ne radicis clamorem audiant effodientes, quòd auditâ voce periclitentur, pereantq́ foſſores. Et pòſt: *Non ſine ratione mandragoram à Pythagora ἀνθρωπόμορφον dici. Quippe quòd in univerſum omnes ferè mandragoræ radices à medio ad imum biſurcatæ proveniant, adeo ut crura hominum modo habere videantur. Quapropter ſi eo effodiantur tempore, quo fructum gerunt, qui mali inſtar ſuper folia ad terram procumbentia brevi pediculo appenſuſ, parùm à radice diſtat, hominis cui brachia deſint, effigiem quadamtenus repræſentant. Hanc quidem rem nulli, quod ſciam, vel pauci ſunt qui rectè acceperint. Hæc ille.*

Mane. *Rectius olim erat* Manis, *ſicut* immanis. *Et nunc ita loquimur: ſub ipſum* mane, *ut* mane *ſit obliquus tertius. Item aureo* mane. *Perſius Sat, 3.*

——— Jam clare mane feneſtras
Intrat ———

Macrob. l. 1. Sat. Dictum, aut quòd ab inferioribus locis, id eſt, à manibus *exordium lucis emergat, aut (quod verius mihi videtur) ab homine boni nominis. Nam & Lanuvini* Mane *pro bono dicunt, ſicut apud nos quoq́ contrarium eſt* immane: *ut* immanis *bellua pro non bona. Hæc ille. Ego ita conjicerem:* Manis, mane, *primo ſuo ſignificatu eſt clarum, à* μανὸν, *id eſt, lucidum, rarum. Iſidor. libr. 5. cap. 30.* Manus *eſt rarus & perſpicuus. Poſteà cùm nihil luce jucundius atq́ melius, idem. Tropicè etiam ſignavit* Bonum: *Vt* Cerus manus: *item* manes: *quanquam hoc ſit ambiguæ ſignificationis. Vt, pii* manes: *ut, quiſq́ ſuos patimur manes.* Imma-

ne, *id eſt, non clarum, tenebroſum: poſt terribile, dirum quia nihil magis horrendum tenebris. Ejus uſus eſt in exaggerando apud Horatium*: Immane *quantum.* Ha *mea conjectura: an* ἄπαντα ὀκτὼ *habeat, dicant ju dicio qui potiore valent.* Summanus, *id eſt, Deus* ſummus manium. *Ex eo Iul. Scal. penultimam rectè pro duxit. Aliud eſt* ſummanare, *à manu, id eſt, furar Et ſic Laberius in Mimis, poſuit,* manuatus eſt, *pro fu ratus eſt: item furem appellat* manuarium.

Maneo, μένω, ἐμμένω: μονὴ, *id eſt, manſio. He* מָעוֹן, maon, *id eſt, habitatio, manſio.* Mantare e *frequentativum,* à manſum, *apud Feſtum. Nam S C T invicem permutantur, ut* cauſa, cauta: mertat merſat: pultat, pulſat. Manturna, *ſicuti Iuturn formatur: dea apud Ethnicos ideo culta, ut* manere *nova nupta cum viro. Sicuti* Domitius, *ut eſſet in do mo:* Domiducus, *ut feliciter* duceretur *in* domum *Item* Viriplaca, *ut virum placaret.*

Maneros. *Iul. Caeſ. Scalig. lib. 1. poët, cap. 4. can tus ille gentis ejuſdem* Maneros, *dictus ab eo, qui ipſ autor agriculturae extitiſſet: quem etiam muſarum di ſcipulum autumant:* ἠμανέρως *in Pauſaniae codice ſcr ptum eſt.*

Manna, μάννα: *Hebraeum eſt* מָן, man, *id eſt, c bus, quaſi per distributionem de caelo lapſus, & Iud certo tempore particulatim communicatus. Radix eni eſt* מָנָה, manah, *id eſt, diſtribuit diſtinctè, & num ratim, omnes ſingulatim partes numeravit. Ex eode capitur* Mina, Mna: *Graecè* μνᾶ: *& Ionicè* μνέα

pu

gnta מְנָה, *Plaut. Curg. Triginta* Mnis. *Plinius libr.* *3I. cap. ult. Etiam* מָן, *exponitur donum. munus. Exod.* *16.* Manhú *LXX. vertunt* τί ἐστι τοῦτο; *Quid hoc? Re-* *ctius* man-hu, *id eſt, donum eſt, vel cibus aut panis.*

Mantica *eſt ſacculus, aut pera: vel ex illo Catulli: Sed non videmus* manticæ, *quod in tergo eſt. Ab Hebr. hariolor eſſe* מָנָה: & אַמְתַּחַת, *eſt ſaccus, marſupium. Elementa item* τὰ ὑποῴδη *omnia adſunt. Etiam Iſaac. Cauſabono eſt vox peregrina. Ait in Perſium:* Mantica *eſt peregrina vox, & propriè balteum ſignificat, aut zonam, quæ veteribus inſtar peræ cujusdam fuit.* Balteus *erat cingulum latum.*

Virgilius:

—— Lato quàm circumplectitur auro
Balteus ——

Perſius:

—— Sed lato balteus auro.

Livius lib. 9. auratæ vaginæ, aurata baltea *illis erant. Varro de ling. Latin. 4.* Balteum *quod cingulum è corio habebant bullatum, balteum dictum. Auſonius Popma:* Balteus *eſt faſcia militaris, quæ ab humeris dependet, militis inſigne.* Balteum *verò eſt cingulum è corio, ornatum bullis, ad quod alligatur gladius. Hæc ille. Forſitan igitur è* bullatum *exſtitit* balteum. *Quales mutationes in omni linguarum genere accidunt ſæpiſſimè. Virgilius 12. Æneid.*

—— *Infelix humero cùm apparuit ingens*
Balteus, *& notis fulſerunt cingula* bullis.

Manucodiata, *avicula verè* ἄπους, *ſed colorum uti*

varietate, ita mirâ ſuavitate inſignis, in Moluccis *in-ſulis exiſtit. Aliqui putant illam quoq; olim innotuiſſe & eſſe, quam Plutarchus in vita Artaxerxis Perſarum regis, vocat* rhyntaci. *Vox nobis nova, & exotica: u-titur Iul. Cæſ. Scaliger, Hieronymus Cardanus & alii* Manuco Diatta, *id eſt,* avicula Dei: *quòd in para-diſo tantùm, loco ſolius Dei, ut arbitrantur, proprio naſci gentes illæ ſibi perſuaſum habent.*

Manus *vulgo à* manando: *quòd hoc inſtrumento actiones potiſſimum è nobis emanent. Vbi quidem obſer-vatu dignum, notationem Hebræor. planè ſimilem eſſe. Dicunt enim* יָד, *id eſt, manus: unde* Jod; *quia manum qualitercunq; repræſentat, & Græcorum* Jota. *Radix eſt* יָדָה, *id eſt, manavit. De* manu, *ſicut & pugno ita Iul. Cæſ. Scaliger libr. 1. poët. cap. 22.* πύξ *Græcis &* πύκτης *pugil. Noſtra* pugna *inde, atq; etiam* pugnus *quoniam manus, quæ erat antea paſſa &* μανὴ, *unde vox noſtra, contracta clauſis digitis effecta eſt* πυκνὴ *id eſt, denſa. In ſancta lingua eſt* אָבַק, *id eſt, pugna-vit, colluctatus eſt pugnis: inde* πύξ. *Sicut* μανὸν *à* מָנָה, manah, *ſcilicet à diductione ſeu diſtributione partium.* Pygon, *πυγὼν.* Pygmæus, *πυγμαῖος: à parvitate, qualis cubiti. Dicitur etiam* ſpithamæus *eâdem causâ à* ſpithamis. Pugillus, *id eſt, minor pu-gnus.* Pugillares, *id eſt, tabulæ ceratæ, è ligno, aut a-liâ materie, à* pugno, *quo contineri poterant. Ab eodem eſt &* pugil: *unde Homerus* πὺξ ἀγαθὸν, *id eſt, pugno præſtantem vocat Pollucem.* Pugio, *id eſt, genus gladii minoris, quòd* pugno *aptum ſit. Inde &* pungo. *Ga-*

ji

us lib. 6. ad legem 12. tabularum : Pignus *appellatum* pugno : *quia res quæ pignori dantur, manu tradun-tur. Vnde videri poteſt, verum eſſe, quod quidam pu-tant,* pignus *propriè rei mobilis conſtitui. Et ſic Græ-cis* ἐνέχυρον *eſt, quod Latinis* pignus. *Gloſſarium : pi-gnus* ἐνέχυρον, ὑπάλλαγμα, ἐπάλλαγμα. Buxus *ſeu* puxus, πύξος, διὰ τὸ πυκνὸν τοῦ ξύλου. Pyxis, πυξίς ἴδος : *vaſculum è puxo, teres & excavatum. Omnia à* πὺξ & πύκα, *id eſt, denſè, ſpiſsè. Nunc ad* manum & μανὸν, *à quo derivat Feſtus,* manare, *id eſt, cùm humor ex integro, ſed non ſolido nimis per mi-nimas partes erumpit, id eſt, rarò. Alioquin* ὕδω *eſt fluo. Poſsit fieri trajectio, præpoſito M. A* manu, *id eſt, ſcri-ptor, aut miniſter* ὑπήχειος, προχειρόφορος : *ſicut à* pedibus, *id eſt, curſor. Addità terminatione Romano-rum,* Amanuenſis, Æquimanus.

Auſonius :

Quis Myrmilloni contenditur? æquimanus
Thrax.

Is videtur eſſe, qui ambidexter *à nonnullis dicitur, qui ſcilicet utrâque manu æquè utitur. Nos enim ſiniſtram immunem, & propè inutilem habemus. Quibusdam u-traque eſt munifex, & operoſa. Iſidorus libr. 10. Etym. cap. 1.* æquimanus *appellatur, qui utraq; manu gla-dio incunctanter utitur.* Ambimanus περιδέξιος : *quod etiam notavit Gloſſarium Steph.* Manicæ *quibus veſtiuntur manus, 9. Æneid.*

Et tunicæ manicas, & habent redimicula mi-
træ.

Manubiæ,

varietate, ita mirâ ſuavitate inſignis, in Moluccis *inſulis exiſtit. Aliqui putant illam quoq; olim innotuiſſe: & eſſe, quam Plutarchus in vita Artaxerxis Perſarum regis, vocat* rhyntaci. *Vox nobis nova, & exotica: utitur Iul. Cæſ. Scaliger, Hieronymus Cardanus & alii.* Manuco Diatta, *id eſt,* avicula Dei: *quòd in paradiſo tantùm, loco ſolius Dei, ut arbitrantur, proprio, naſci gentes illæ ſibi perſuaſum habent.*

Manus *vulgo à* manando: *quòd hoc inſtrumento actiones potiſſimum è nobis emanent. Vbi quidem obſervatu dignum, notationem Hebræor. planè ſimilem eſſe. Dicunt enim* יַד, *id eſt, manus: unde* Jod; *quia manum qualitercunq; repræſentat, & Græcorum* Jota. *Radix eſt* יָדָה, *id eſt, manavit. De* manu, *ſicut & pugno ita Iul. Cæſ. Scaliger libr. 1. poët. cap. 22.* πύξ *Græcis &* πύκτης *pugil. Noſtra* pugna *inde, atq; etiam* pugnus: *quoniam manus, quæ erat antea paſſa &* μανὴ, *unde vox noſtra, contracta clauſis digitis effecta eſt* πυκνὴ, *id eſt, denſa. In ſancta lingua eſt* אָבַק, *id eſt, pugnavit, colluctatus eſt pugnis: inde* πύξ. *Sicut* μανὸν *à* מָנָה, manah, *ſcilicet à diductione ſeu diſtributione partium.* Pygon, πυγών. Pygmæus, πυγμαῖος: *à parvitate, qualis cubiti. Dicitur etiam* ſpithamæus: *eâdem causâ à* ſpithamis. Pugillus, *id eſt, minor pugnus.* Pugillares, *id eſt, tabulæ ceratæ, è ligno, aut aliâ materie, à* pugno, *quo contineri poterant. Ab eodem eſt &* pugil: *unde Homerus* πὺξ ἀγαθὸν, *id eſt, pugno præſtantem vocat Pollucem.* Pugio, *id eſt, genus gladii minoris, quòd* pugno *aptum ſit. Inde &* pungo. *Ga-*

jus

Digitized by Google

jus lib. 6. ad legem 12. tabularum : Pignus *appellatum à* pugno *: quia res quæ pignori dantur, manu traduntur. Vnde videri poteſt, verum eſſe, quod quidam putant,* pignus *propriè rei mobilis conſtitui. Et ſic Græcis* ἐνέχυρον *eſt, quod Latinis* pignus. *Glossarium : pignus* ἐνέχυρον, ὑπάλλαγμα, ἐπάλλαγμα. Buxus *ſeu* puxus, πύξος, διὰ τὸ πυκνὸν τοῦ ξύλου. Pyxis, πυξὶς ἰδος : *vaſculum è puxo, teres & excavatum. Omnia à* πὺξ & πύκα, *id eſt, densè, ſpiſſè. Nunc ad* manum & μανὸν, *à quo derivat Feſtus,* manare, *id eſt, cùm humor ex integro, ſed non ſolido nimis per minimas partes erumpit, id eſt, raro. Alioquin* νδω *eſt fluo. Poſſit fieri trajectio, præpoſito M. A manu, id eſt, ſcriptor, aut miniſter* ἐπίχειρ, προχειρίζομενος *: ſicut à* pedibus, *id eſt, curſor. Addita terminatione Romanorum,* Amanuenſis, Æquimanus.

Auſonius :

Quis Myrmilloni contenditur? æquimanus
Thrax.

Is videtur eſſe, qui ambidexter *à nonnullis dicitur, qui ſcilicet utrâque manu æquè utitur. Nos enim ſiniſtram immunem, & propè inutilem habemus. Quibusdam utraque eſt munifex, & operoſa. Iſidorus libr. 10. Etym. cap. 1.* æquimanus *appellatur, qui utraq; manu gladio incunctanter utitur.* Ambimanus περιδέξιος : *quod etiam notavit Gloſſarium Steph.* Manicæ *quibus veſtiuntur manus, 9. Æneid.*

Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ.

Manubiæ

Manubiæ, *dicitur præda quæ* manu *capta eſt*: *Agellius lib. 13. cap. 22.* Manubrium, *quòd manu teneatur. Varro lib. 5. de L.L.* Manſtutor, *quaſi* manu tutor *apud Plautum*, Manſuetus, *quaſi* manu ſuetus: manſues, χειροήθης, *id eſt, quaſi ſuetus ad manum accedere, & manuum patiens, ut ait Maro.* Manumiſſus, *quaſi manu emiſſus. Apud veteres enim quando* manu *mittebant, alapâ percuſſos circumagebant, & liberos confirmabant; Iſidorus lib. 9. cap. 4. Seneca lib. 1. epiſt. 8. ad Lucil. Philoſophiæ ſervias oportet, ut tibi contingat vera libertas. Non differtur in diem, qui ſe illi ſubjecit & tradidit, ſtatim* circumagitur. *Illa* circumactio *Perſio eſt* vertigo *Satyra 5. Heu ſteriles veri, quibus una Quiritem* Vertigo *facit. Et paulò poſt:* Verterit *hunc Dominus, momento turbinis exit Marcus Dama.* Mancipium *quod* manu caperetur. Eminus *id eſt, extra manum, procul.* Comminus *à cùm, id eſt, ad manum. Itaque geminetur M. A manu etiam fit* manifeſtum: *quod, ut Poëta ait*: ante pedes interque manus obvium. Adminiculum, *quia ad manum præſtò ſit*, πρόχειρον. Maniplus, manipulus, *quod manu comprehendatur.* Manipularis, *Ovid. 3. Faſtor.*

Pertica ſuſpenſos portabat longa *maniplos*:
Unde *maniplaris* nomina miles habet.

Huc pertinet mantile, manticulari *apud Feſtum. Ioſephus Scaliger*: mantilibus *extergentur manus, quæ antiquitus dicebantur* Manticulæ. *Unde* manticularia, *quæcunque erant ad manum καὶ πρόχειρα, vocabant: quia nihil magis ad manum, quàm* mantile. *Idem.*

Idem *Scaliger ad illud Varronis:* mantelium, *quaſi* manuterium, *notat*, χειρόμακτρον. *Etiam apud Athenæum* χειρόμακτρον *eſt genus velamenti. Sic Latinè* mantelium & mantile *ad tergendas manus, itemq́ genus pallii, aut velamenti. Plautus. Cap. act. 3 ſcen. 3. Neq; fallaciis ullum* mantellum *obviam. Vtrunq; Heſychius*, χειρόμακτρον ἢ χειρόμαστρον, μανδύλιον. *Idem Scaliger in Feſtum:* Mantiſa, *non eſt Tuſcum: ſed purum putum Latinum*, Mantiſa *pro* manutenſa. *Vt* manterium *Varroni* pro manuterium. Teſum *antiqui pro* tenſum *dicebant: &* peſum *ſeu* peſſum *pro* penſum: & paſſum *pro* panſum. *Igitur* mantiſa *ſeu* mantiſſa *quod melius eſt, & extat in quibuſdam veteribus editionibus, dictum pro* manutenſa, *pro eo, quod manu porrigitur, præter id, quod ad pondus exigitur. Vt ſit* mantiſa *caro, vel* mantiſa *merx*, χειρότονον κρέας. *Porrigitur enim manu, non datur pondere. Porro* mantiſam *pro* manteſam *dictum non mirabitur, qui ſcit veteres* Pertiſum *pro* perteſum *& ſimilia dixiſſe. Iul. Cæſ. Scaliger lib. 1. de cauſ. L. L. 34. Plautus* ſummanare *à manu, furari.* Manus *enim inſtrumentum eſt. Ab eadem* miniſtro, *quaſi* maniſtro. *Vt à manu* ſummanare: *ita ab eodem Plauto factum eſt* evolare *pro eripere: à vola: ut &* involare *Catullo:* Remitte pallium mihi meum, quod involaſti. *Quomodo & illud Terentii: Vix me contineo, quin ei* involem *in capillum, à nonnullis exponitur, pro* volam injiciam, *aut manus. Gloſſar. Involat*, κλέπτει. *Eſt autem vola cavum in mediâ manu: ſicuti* Hebræum כַּף, *itidem vola eſt, ſeu cavitas manuum, à* כָּפַף, *id eſt, cur-*

vavit, flexit. Manus *appellatur Græcè* χεὶρ, ἐγχειρίδιον, Enchiridion, *quod in manu, ut pugio. liber.* Chirotheca, *quæ manus induitur.* Ἀντίχειρ *quaſi manus altera ſit, aut pro totâ manu. Idq́ ob præſtantiam & robur. Quo reſpectu Romanis appellatur* pollex: *quia præ cæteris dignitate ac viribus valeat.* Polleo *à* πολλὸς: *quia multa ad robur neceſſaria, ut dicitur:* συμφερτὴ κρέασων δ᾽ ἐστή: *vis unita fortior, id eſt, ex multis complicata.*

Marchio *eſt vox è medio Germaniæ orta.* Marcgrav *aut* Marggraff. *C enim & G invicem ſæpè permutantur, ut cygnus, cycnus. Germanis ſignificat eum, qui limiti regionis cuipiam præfectus.* Marc *enim eſt limes.* Grave *non eſt à fodiendo: ſed à* graw / *id eſt, canus, vel ſenex. Senes enim officiis ejuſmodi præſint, & quidem tales qui ſenes omninò ſint, id eſt, tàm ætate quàm prudentiâ & moribus, ut Ariſtoteles annotat. Multi n. exceſſerunt quidem* pueritiam, *ſed non* puerilitatem. Burggrav / *id eſt, artis ſenator aut præpoſitus.* Burg *à Græco* pyrgus.

Mare, *omni procul dubio ab Hebræo* מָרָה, marah, *ſeu* מָרַר, marar: *quorum utrunque ſignificat* amarus *fuit. Mare autem eſt ſalſum & amarum. Lucret.* mare ponti, *id eſt, ſalſedo, aut amaricies: vel mare amarum aut ſalſum. Vt Homerus.*

—— Θέσσυ θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ.

Et ſic Virgil. freta ponti, id eſt, æſtus, vel æſtuantem pontum. Ex eodem fonte fit etiam amarities, amaritas, amarus, amarico. *Item Hebræa,* Mara, *id eſt,* πικρία;

κρία, amarities. Maraja, nomen viri 2. Eſd. 11. amaritudo, vel myrrha Domini. Marimuth, μαριμώθ, amaritudo vel myrrha mortis. 1. Eſd. 10. Martha, μάρθα, id eſt, amaricans, vel etiam provocans. Mergo, an à mari ſit, diu fluctuantem, ſtabiliit me Ioſ. Scaliger. Vt à jure (inquit) jurgo: ſic à mari mergo. Mergus non aliunde. Ovidius.

Æquor amat, nomenque tenet, quia mergitur illo.

A mari faciunt etiam margo: aut ab Hebr. גָּמַר, gamar, ſi paululùm tranſponas. A mari eſt item muria: ut Græcum ἅλμη. Ioſ. Scaliger Auſon. Lect. lib. 2. cap. 28. aliud eſt muria, aliud garum. Nam muria ex thynnorum, garum ex ſcombrorum tabe conficiebatur: quæ & liquaminis nomine & liquoris ſociorum vocabatur. At muria pauperum tantùm erat: contrà garum divitum, unde & faſtoſum à Martiale lib. 13. ep. 102. vocatur. A muria arida ταρίχη piſcium vocârunt Romani, quæ omninò uno nomine ſeptentrionalium linguâ hodie dicuntur, Stockfiſch. Nam, niſi denuò aqua macerata, & rude, aut bacillo verberata, non coquuntur. Hæc ille. Apud Virg. - - marmore verſo, id eſt, mari. Nam Græcum eſt μάρμαρον. A nitore aquæ commotæ. Μαρμαίρειν n. micantis nitoris eſt, & ſignificat ſplendorem jaculari: inde Marmor. Mare etiam vocatur Pontus, πόντος. Vnde & Pons quibusdam. Alii à πνέω: quia in eo πνοαὶ καὶ ἄνεμοι. Alii à πόνος. Homerus: πολλὰ δ᾽ ὅγ᾽ ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμόν. Pontia Venus nuncupatur apud Pauſaniam, lib. 2. Vulgo pontigena. Pelagus, πέλαγος à

πέλας

πέλας & γῆ: quia circumlabitur orbem. Ni ſit à פלג, *id eſt, diviſus eſt in multas partes: idq́ue de aquis & fluminibus. Iul. Caſ Scaliger lib. 4. de cauß. L.L. cap. 98.* pelagus, *quia πέλας ἄγει. Iam enim τὸ πέλας ſignificat tractum ipſum. Et Callimachus quaſi proverbio utitur in Apollinis hymno: οὐ φιλέω τὸν ἀοιδὸν, ὃς οὐδ' ὅσα πόντος ἀείδει. Et apud Latinos* Maria ac mon*tes polliceri. Vulgo etiam dicimus,* Maria *de re immenſâ. Sic Catullus cùm multa propoſuiſſet, etiam majora fide, ſubdidit: Cætera ſunt* maria. *Ad quod Ioſ. Scaliger & Turnebus ita: Illud (inquit)* maria *pro ingentibus & infinitis poſſeſſionibus, dictum eſt. Ita apud Salluſtium: Maria & montes polliceri, id eſt, res maximas. Et θάλασσα ἀγαθῶν, in proverbio eſt, pro magnâ bonorum copiâ: χρυσίου πόντος. Hebræi quoque eodem proverbio utuntur. In Threnis Hieremiæ: Magna eſt, ſicut mare, contritio tua: quis medebitur tibi? cap. 2. verſ. 13. LXX. ita: ἐμεγαλύνθη ποτήριον συντριβῆς σου, τίς ἰάσεταί σε? Magnum factum eſt poculum contritionis tuæ, quis medebitur tibi?*

Margarita, *μαργαρίτης. Græci ab Indis accepiſſe exiſtimantur, qui* מַרְגָּרִית, *id eſt, amaram crûſtam: vel* בַּרְגָּרִית, *id eſt, puram, ſinceram cruſtam, ſeu potiùs baccam appellant. Nam* בַּר *purum, genuinum, γνήσιον ſignificat:* גַּרְגְּרִית, gargerith, *grana, vel baccas denotat. Vnde & nomen* Barbara, *non à* barbarie, *factum eſt. Heb.* גַּרְגְּרִים, gargerim, *i. grana, baccæ, quæ non præmanſæ deglutiuntur gutture. Rad.* גָּרָה, garah, *id eſt, provocavit cibum ex œſophago ad ruminandum;*

revoca-

revocavit cibum, *item excitavit lites. Hinc & Græcorum* χράω,*id eſt*,*edo. Apud Virgilium in Culice:* Conchea bacca *eſt margarita. Nam in* conchis *margarita conceptu roſcido generantur. Vnde* margaritiferæ conchæ *apud Plinium. Perſius Satir.* 2. *margaritam vocat* baccam conchæ: *& rurſum Plinius*, Nucleos *quoſdam corporum. Item Tertullianus*, Concharum puſtulam rotundam & verrucam. *Idem appellat &* pomum maris: *unde margarita à* mari *nonnullis ducitur. Infimæ Latinitatis autores, nominatim interpres Horatii, margaritas dicunt* perulos: *quod nomen idioma noſtrum ſervavit. Græci denique* λίθους *id eſt, lapides*, κατ᾽ ἐξοχήν: *item* ὀστᾶ, *id eſt*, *oſſa. Differentia inter* gemmam & margaritam *eſt*, *ut notat Auſonius Popma: quòd gemma eſt omnis lapillus precioſus cujuscumque coloris vel naturæ ſit.* Margarita *concharum partus. Cicero in Verrem.* 6. *Nego illam gemmam aut margaritam fuiſſe. Plinius libr.* 7. *erat auro gemmisque ac margaritis precioſum. Suetonius in Aug. Gemmasque ac margaritas. Vtrique verò boni autores nomen lapilli communiter tribuunt. Catullus pelliciduli deliciis lapides*, *id eſt*, gemmæ. *Horatius: Gemmas & lapides*, *id eſt*, margaritas.

Mars, *unde* Martinus, *id eſt*, *bellicoſus*, *ab* ἄρης: *quod antiquâ Syrorum proſapiâ exoritur*, *ut alibi notavimus.* Mavors *apud Poetas*, *idem qui Mars: ſicut &* Mamers, *Oſcorum lingua: item* Camurs. *A Mars*, Mamers, Camers: *veluti nomina Heemantica apud Hebræos formantur. A Mamers* Mamertus, *id eſt*, πολέμιος, στρατιωτικός: *quomodo &* Martialis *dicitur.*

Suetonius in Iul. Cæſ. Mamertum Æmilium. *Quidam legunt,* Mamercum Æmilium. *Et ſic apud Plutarchum, Dion. Halicarnaſſeum, Feſtum, aliosq́ʒ* Μάμερκος, Mamercus. *Quod ut rejiciendum non puto: ita autoritate originis potius videtur*, Mamertus: *ut & codicum aliquot. Etiam Lycophroni*, Μαμερτίς. *Item à Mamertus* Mamertinus *in Livio, Plinio, aliis. Et in Strabone*: ἐπώκισαν δ' ὕστερον Μαμερτῖνοι Καμπανῶν τι φῦλον. *A Marte etiam dictus Martius.*

Ovidius.

—— Patrioq́; vocat de nomine menſem:
Dicitur hæc pietas grata fuiſſe DEO.

Ab ἄρης *&* πάγος: *ſit* Areopagus, *id eſt, martium ſaxum, ſive rupes.* Areopagitæ *ſunt judices graviſſimi & juſtiſſimi.*

Marſchallus. ~~*Gloria Theologorum Lutherus*~~: *Nullum (inquit) nomen fœdius eſt corruptum per Italos vel ſcriptorculos. Eſt enim id, quod* mehrer/ *ſeu Major, &* Stalherr/ *qui eſt magiſter equitum*, Mehrſtalherr/ *major equitum magiſter. Goropius lib. 2. orig.* Mar/ *id eſt, equus*: Meri, *equa; quod poſterius adhuc in uſu eſt.* Scalc, *non ſimpliciter cujusq́ʒ rei peritum ſignat, ſed ſic peritum; ut & callidus ſit, & in arte, quam tenet, aſtutus. Vt ita ſit* Marſchalcus, *magiſter equorum induſtrius & callidus.*

Marſupium, *μαρσύπιον ἢ μάρσιπον*: *à* μάρσυπος, crumena. *Hæc à* κρεμάω, *quia ſit pendula. Plautus amph. Vt bene numatum ſervaretur* marſupium. *A crumena fecerunt* crumeniſeca: *ſicut* fœniſeca

Digitized by Google

ea apud Perſium : Fœniſecium, *apud Varronem & Columellam.*

Maſſa, *Iul. Cæſ. Scalig. cap. 28. L.L. derivat à μᾶζα, quæ eſt communis, ac vulgaris quidam cibus è farina, ut notat Athenæus lib. 14. A μασάομαι; aut à μάττω, μάσσω: vel ex Hebr.* מַצָּה, mazzah, *id eſt, placenta, panis non fermentatus ex farinâ & aquâ, aut etiam lacte. Radix ponitur* מָצַץ, mazaz, *id eſt, expreſſit manibus liquorem. C. Rhodig. lib. 9.* Amazones, *pro pauperioribus tenuiori promiſcuoq; utentibus victu apud Græcorum ſcientiſſimos reperias, veluti qui* mazam *non habeant. Sed &* Amazones *ipſæ poſſent videri inde appellationem ducere, quod nec Euſtathio diſplicet: quoniam lacertis ac teſtudinibus, & id genus beſtiis alerētur. At tritum quod à μαζὸς, id eſt, mamma commodè ducatur nomen. Hinc Servius notat Amazones à Tatiano* Unimammas *vocari. Et apud Plautum eſt: Claſſiam* Unimammiam. Mamma, *μάμμα & μάμμη, unde & μαμμᾶν,* mammare *vox puerorum. Hebræis* דַּדִּים, *id eſt, mammæ fœminarum: unde* τιτθὸς, τιτθὴ, *ſeu* τίτθη, τιτθὶς, *& Latinum* Tata: *niſi Græcorum* τέτα *malis.*

Maſſaris, *uva quæ ex vite ſilveſtri cum flore decerpitur in Africâ. Plinius lib. 12. cap. ultimo: quæ in Africâ fit ad medicos tantùm pertinet, vocaturq; Maſſaris. Ab Heb.* מִשְׁרַת, *ſuccus uvarum. A Rad. inuſitata* מָשַׁר, maſchar.

Maſtix, *non Maſtyx*, μάστιξ: maſtigia, *ab Hebr.* מָחַץ, *flagellavit, cruentavit.* Maſtigia, *apud Plau-*

tum, id eſt, maſtige *dignus: qua notione* verbero furcifer *& ſimilia dicuntur.*

Mater, *μήτηρ: à μάω: aut ab Heb.* אֵם, em, mem me, ma, *quod eſt lallantium vox.* Materia, *quia in corporum generatione aut συστάσει habet ſe inſtar* matris. *Quippe eſt δοχὴ παθητικὴ: & à Philoſophis μήτηρ καὶ τιθήνη καὶ ὑπόθεσις appellatur. A matre eſt* matrona: *ut à patre patronus. Itaq; Iſidorus non recte lib 9. cap. 8. matrona eſt, quæ jam nupſit, & dicta matrona quaſi* mater nati, *vel quia jam mater fieri poteſt.* ONA *eſt cauda, ſeu terminatio. Quibusdam proprie dicitur, quæ in matrimonium cum viro convenisſet, quoad in eo matrimonio maneret, etiamſi liberi nondum nati forent: Agellius libr. 17. cap. 6.* Matrix *à matre: ut Græc. μήτρα à μήτηρ. Vt à pater, patruus*, patruelis: *Sic etiam à mater factum eſt*, matruelis, *apud Martianum. A frater* fratruelis, *apud Iſidorum.*. Fratrueles, *inquit, materteræ filii ſunt lib. 9. orig. cap. 6.* Matertera *quaſi* mater altera, *matris ſoror, Feſtus.* Commater *apud Paul. Meliſſum Poëtam, ſicut* compater. *Id eſt, quæ unà cum fœmina quæ peperit, ſubolis mater eſt: ob inſtitutionem & curam.* Δημήτηρ *quaſi γῆ μήτηρ, id eſt, Ceres. Platoni quaſi διδοῦσα μήτηρ, id eſt, mater exhibens. Galeno, Oppiano, aliis δημήτηρ ſumitur pro frumentis.*

Mahematica *à μανθάνω. Eſt nomen & generale & ſpeciale diſciplinarum. Vno verbo μάθημα eſt diſciplina. Quur verò ſpecialiter Matheſεως titulo honorentur eæ ſcientiæ, quæ quantitatem ἐξ ἀφαιρέσεως conſiderant, cauſa hæc eſt: non quia diſcuntur: quæ e-*

nim

gini ars non diſcitur? ſed κατ' ἐξοχὴν, quòd, cùm aliæ diſciplinæ ſine doctore, propria diligentià, diſci poſſint; ſolæ mathematicæ non cognoſcantur, niſi præeunte aliquo, cujus ſolertià ſuccidantur vepreta, & exurantur, & ſuperciliosa complanentur aſpreta, ut loquitur Rhodig. lib. 7. cap. 30. τὸ μαθεῖν ex Heb. לָמַד, lamad, id eſt, didicit. Vnde & Iudæorum Thalmud לִמּוּד, תַּלְמִיד, eſt diſciplina, μάθησις.

Matthias & Matthæus vigore originis idem deſignant, à מָתַח, id eſt, traxit, expandit. Aliis quaſi Donum DEI: à מַתָּן, id eſt, donarium. Ex quo deſcendit etiam Nathan. Rad. eſt. נָתַן, id eſt, denotavit. Θεόδωρος: δῶρον τοῦ θεοῦ: inverſim Dorotheus δωρόθεος, & Dorothea. Θεόδοτος: Adeodatus. Hebr. Elhanan.

Mattici, ita dicebantur Gulones, non quaſi Malatici, ſententiâ Feſti; ſed à ματτύα, quæ vox ſignificat edulia opipara, vel delicias ciborum. Etiam malas antiquitus vocabant ματύας.

Maturus, nihil aliud ſignat, quàm percoctum calore naturali. At id tàm in ſerotino quàm tempeſtivo invenitur. Non eſt eadem in hoc licentia ſignificandi, quæ in adverbio eſt, cùm dicimus: aliquid maturè fieri. Nam etiam imperfecta quædam maturè fiunt: at ipſa non matura. Docet hoc origo vocis. A dici ſiquidem tempore dicta eſt, nempe à mane, cui præeſt matuta dea, inquit Iul. Cæſ. Scalig. in Theoph. de plant. Vbi quidem maturum idem, quod tempeſtivum; & maturari idem, quod juſto tempore fieri, concedimus eſſe, ſed ex aliâ origine:

gine. puta Heb. מָטָר, matar, *id eſt, pluit maturè, tempeſtivè, inprimisq; capitur de pluviâ maturâ, id eſt, quæ ſtato tempore decidit, &, ut fruges fructusq; feliciter matureſcant, efficit.*

Maurus *eſt idem, qui niger. Et regio ac populus ita à nigredine dictus:* Mauritania, *Mauri.* Μαυρὸς, ἀμαυρός. *Item inde* Μαυρίτιος, Mauritius: *à colore, vel potiùs origine atq; Mauris devictis. Ita Spartianus ſcribit Caracallam Imperat.* Alemannici *cognomen ſibi aſſumſiſſe, ab Alemannis ſuperatis.* Maurus *eſt ab Heb.* מְעָרָה, *id eſt, locus obſcurus, niger. Ioſ. Scalig. ita ad hunc verſum Manilii lib. 4.* -- Mauritania nomen oris habet, titulumq; ſuo fert ipſa calore, *notat: Nam* μαυρὸς (inquit) *Græci ab eo dixerunt. Itaque* μαυρίτης Maurita, *Græca inflexio. Latina,* Mauritanus. Mauricatim *extulit Laberius,* μαυρισί *Sed potiùs* μαυρȣ́σιοι *dicuntur, ut* ἀμαθȣ́σιοι, ῥαμνȣ́σιοι. *Videtur igitur nomen loci* μαυρόεις *ſeu* μαυροῦς; *ut* ἀμαθόεις, ἀμαθȣ͂ς, ῥαμνόεις ῥαμνȣ͂ς, ὀπόεις ὀπȣ͂ς, μαλόεις μαλȣ͂ς. *Hæc ille.*

Meçœnas: *ποικιλόγραπτον eſt. Maxima pars rectiùs ſcribere exiſtimat* Mæcenas, *μαικήνας, è Dione, & priſcis tabulis. Sed non credo: niſi rationem hujus ſcriptionis adjungant comitem. Nam tabulis, & monumentis antiquis, quæ ab indoctis potiſſimùm ſcriptoribus aut pictoribus elaborata, ut hodie apud nos ſit, quantum fidei inſit, omnibus innotuit. Præſertim ubi diſſenſus: ſicuti hic* Mœcenas *per* OE *in primâ ſcriptum non ſemel in antiquis & libris & lapidibus inveniri. Turnebus aſ-*

ſerit,

ſcit. Sed nec Græci μαικήνας ubi q; verùm etiam μηκοίνας. Et inſcitiâ ſcriptorum facilè potuit fieri trajectio, H in OI: quod exempla teſtantur innumera. Ratio noſtra firma eſt: Mecœnas à μὴ & κοινὸς, id eſt, ſingularis, non plebejus, non unus è multis, ſupra vulgum patronus. Hæc enim ſignificat Mecœnas, & antiquorum & recentium uſurpatione. Quod ſi talem ſuæ ſcriptionis cauſam illi alteri dederint, quis non aſſentiatur? Atque ecce nonnulli jam dant manus, conceduntq; Mecænas ſcribi poſſe à μὴ χαινὸς: quod non novus, ſed antiquis, aut atavis editus ſit regibus, ex Horatio.

Medica mala, μηδικὰ μῆλα, ἢ κεδρόμηλα, Citria mala. Ab Hebræo eſt μηδία regio. מָדַי, fuit filius Iapheti, à quo regio, quam incoluit, dicta.

Meditari, μελετᾶν mutatâ liquidâ: Iul. Caſ. Scaliger cap. 28. de cauſ. Latin. Ling.

Virgilius:

—— Muſam meditaris avenâ.

Ad quod Pomp. Sabin. meditari canere eſt, ut meminit Plinius. Potiùs eſt, cum curâ effingis, exerces, attentas. Nuſpiam meditari eſt canere.

Medium, μέσον. Medulla, quia in medio oſſis. Menſa quaſi Meſa, quia in medio poneretur, apud Varronem & Plutarch. ſymp. 8. Μήνσιον μὲν τὴν τράπεζαν τῆς ἐν μέσῳ θέσεως. Et alludit Maro 3. Aen. Aulai in medio. Medioxumum, id eſt, mediocre: priùs dicebant mediotumum, ut Plautus: dictum à medio mediotumũ, ſicut à quoto quotumum. Apud Plautum in pſeud. quotumæ ſunt ædes? Meſenterion, μεσέντερον:

σέντερον: *Galenus tradit ita nominari, quod ſit in medio inteſtinorum collocatum, ait Rhodig. lib. 4. Antiq. Non, ut Cicero,* medium *inteſtinum, quaſi peculiare ſit inteſtinum: lib. 3. de Nat.* Dimidium, dimidiatum, *quaſi* dismediatum, *& in partes duas pares diviſum: Agell. lib. 3. cap. 14.* Meridies, *olim* Mediidies. *Cicero ad Brut. ipſum meridiem, cur non* medidiem? *Credo, quòd erat inſuavius. Igitur* εὐφωνίας ἕνεκα *mutarunt elementa. Et quia* μέσος *&* μέσον *&* medi*um cognita erant, ait Iul. Cæſ. Scaliger. cap. 22. L. L.* Meridies noctis, *pro medio noctis: Varro Marcipore uſurpavit:* Repente noctis circiter meridiem. *Licet æmulari? Sine quia res, quæ ſunt menſuræ vocum, maiores fieri oportet, quàm autoritatem: abſtinendum eſt ab eo loquendi genere, ſi ἀκριβάζειν ſecteris: ne lux cum tenebris aut nocte confundatur. Subeſt* ἀντίλεξις; σιδηρόξυλον. Meditrina *eſt deæ nomen, à* meden*do quod à medio. Nunc idem, quod* medicina *Nobis. Iul. Cæſ. Scaliger in Theoph. Sanitas eſt in* modo: *unde &* medium *&* medicina. *Morbus enim ſecundùm Ariſtotelem,* ὑπερβολή. *Idem Inſomn: Habet proportionem virtus cum ſanitate. Nam illa eſt animi: ſanitas corporis quædam mediocritas. Itaq; ſanitas & virtus in medio, una eſt extrema verò ægritudines & vitia multa. Rectum enim unum: obliqua multa. Ab illo medio, ſive mediocritate abscedunt corpora, atq; in morbos cadunt. Aliud medium, mediocritatemq; ars ea, quæ corpora reducit, inde nomen adepta eſt ſibi, ut à modo ac medio medicina diceretur.* Modus, *quòd* ἐν τῷ μέσῳ.

Horatius:

Horatius:

Eſt modus in rebus, ſunt certi deniq; fines.

A modus modeſtia, *id eſt, nihil aliud quàm virtus, ſi loquaris propriè. Virtus* ἐν μεσότητι, *apud Ariſtotelem. Et ſic etiam* מִדָּה, middah, *quandoq; eſt virtus, quia certo modo* μέτρῳ *aut menſura determinetur, inter* ὑπερβολὴν καὶ ἔλλειψιν *via media ac regia incedat. Forma talis eſt: à modus* modeſtus: *ut ab honos honeſtus: à tempus* tempeſtus *(unde nox* intempeſta) *A modeſtus verò modeſtia. A modus etiam* modius: *unde Græcorum* μόδιος. Modialis, *apud Plautum in Capt. A modus* modulus. *Deminutum. &* modulor, *modulis quibusdam efficio, dimetior. A modus* moderor, *ut à fœnus fœneror, id eſt, do, aut præſcribo modum, aut normam agendi, quodcumq; & ubicumq; ſit. Gloſſar.* Inmoderatus ἄνευ ῥυθμοῦ. Commodum, *id eſt*, cum modo: *ubi nihil deeſt, nihil excedit. Neutrum utile vitæ humanæ, aut commodum.* Comicus: *Nimia omnia nimium exhibent negotium hominibus ex ſe. Et Hippocrates:* πᾶν τὸ πολὺ, πολέμιον τῇ φύσει. *Ioſeph. Scaliger facit* modus *à* μέδω, μέμεδα, μόδος. *Verùm principaliter omnia & medium &* μέσον *& cætera oriuntur ex Heb.* מַד, mad, *id eſt, metrum, modus. Vel* מִדָּה, *menſura, modus. A Rad.* מָדַד, madad, *id eſt, menſus eſt, certo modo aut medio diſtinxit.*

Mejo, *cujus præteritum Diomedes* meji *eſſe dicit, ſed in uſu* minxi, *eſt* ὀμιχέω. μίχω, ἐμίχματα. mictum *ſupinum.* Commictilis, *à commictum uſurpavit P. Attellanarius: ſi ſciam quid vobis quaſi ſervi comi-*

ti commictilis, *id eſt, contemtibilis, ſeu contemtitii. Sic & ſimplex,* mictilis, *apud Lucretium : ſed* mictilis *hac eſt merx.*

Mel, *μέλι : à quo inſula* Melita, *id eſt, melliflua : hodie* maltha *dicitur.* Melimela, *quaſi mellea poma*, *μῆλα.* Malum, *μῆλον, μᾶλον.* Mala, *à ſpecie aut rotunditate mali.* Μηλέα, malus *arbor : & poſtea in navi, κατ᾽ ἐξοχὴν.* Melicratum, *μελίκρατον, ἀμέλι : ſicut* œnomeli, *οἰνόμελι, ab οἶνος : & κεράννυμι.*

Melchior *eſt regius,* מֶלֶךְ, *rex. A* מָלַךְ, *regnavit. Ab eodem eſt &* Molech, *id eſt, regnans :* Malchus, *μάλχος eſt rex.* Melcha *regina.* Melchias, *rex Dominus.* Melchiſedek, *rex juſtitiæ.* Melchiſua *rex ſalvator. Vt verò Melchior eſt rex : Sic* Caſpar *ſignificat ſcribam.* סָפַר, *eſt ſcriba. A* גָּזְבָר, *numeravit ordine, recenſuit, memoravit. Inde quoq;* Siphra *in Arithmeticis. Aliis* Caſpar *aut* Gaſpar *eſt præfectus ærarii, theſauri. A* סֹפֵר.

Meliom *apud Feſtum correctè. Ioſ. Scaliger Tarentinum eſt.* Melior, *ἀμένων pro ἀμείνων, ἀμένων,* menior, *quod poſtea* melior. *Λώϊον ab Heb.* יָעַל, *profuit, bono fuit. At χείρων à* יָרַע, *malus fuit.*

Melis *aut* Melia, *id eſt, haſta apud Feſtum : μελία, id eſt, fraxinus, arbor apta conficiendis haſtis. Vnde pro haſta crebrò capitur.*

Melos, *μέλος. Propriè eſt membrum, quod à naturâ, quaſi diviſum, aut diſtinctum : item, quod abſcindi ſolet, ut in animalibus. Vnde priùs* melbrum, *poſtea* membrum. *Inde* membrana, *quæ circa membra :*

ut

ut & σωμάτιον apud Græcos eſt membrana, quæ corpus ambiat, ab Heb. מוּל, id eſt, præcidit, amputavit: & capitur de membris tantùm corporis. Sic apud Græcos μελίζειν eſt membratim concidere: Διαμελισμὸς, conciſio aut diviſio in membra, Διαμερισμός. Πλημμελὴς, cui deeſt membrum, mutilus: à πλὴν, πλημμέλημα defectus. In Muſicis μέλος dicitur carmen, cantus; κατ' ἐξαίρετον, propter membra legitimo ordine & modo diſtributa.

Mens à μένος ſimpliciter. Aliis quaſi meminens, à præcipuâ illa muneris functione. Iul. Cæſ. Scal. Exer. 307. Mens non à motu dicta eſt, ſicut neq; mentum: ut eſt trivialibus perſuaſum. Sed παρὰ τὸ μηνύω. Unde & μνήμη poſtea. Eſt enim mens indicatrix rationum. Sic mento pueri demonſtrant, & muti, & qui alîis rebus intenti ſunt, neq; libenter edunt vocem. Quod ſi faceta ingenia facilè admittis: vocabantur è Germaniâ ſubſidia ad Grammaticorum munitiones. Dicimus enim mentum Kinn. Quaſi igitur à Græco ſit, παρὰ τὸ κινεῖσθαι. Vehemens à Ve particula, & intendendi, & minuendi, quaſi vemens, id eſt, validæ mentis. Simile eſt quod mehe pro me antiqui literatores notant. Quinctilianus libr. 1. cap. 9. Geminandi enim ratio fuit olim, & flatus interponi eſt ſolitus ad ſuſtentandum ſive etiam minuendum. Agell. lib. 16. cap. 5.

Menſis, à μὴν μηνὸς. Μήνη eſt luna. Ab Heb. מָנָא, aut מָנָה, id eſt, diſtribuit, numeravit, computavit. Omnis enim annua computatio digeritur pro motu lunæ, & pro ratione menſium, qui à luna: nec tamen ſole ex-

cluſo,

cluſo, qui tanquam primaria fax, ubi loquimur de cœleſtibus, includitur. Sed & מְנִי*, eſt ipſa luna, ſecundum aliquorum explicationem, aut Mercurius, aut inſignior ſtella. Certè dum oritur è radice* מָנָה, manah, *unde & νέμω: haut dubiè deſignabit tale aſtrum, quod in dividendo temporis fluxu conſpicuum ſit & mortalib. notum: qualis luna.* Ieſaiæ. *65. verſ. 11. Qui inſtruitis ipſi Gad menſam & impletis ipſi* Meni *libationem. Meni Avenario eſt* Mercurius. *LXX. καὶ πληροῦντες τῇ τύχῃ κέρασμα. Vetus interpres: Qui ponitis* fortunæ *menſam & libatis ſuper eam.* Pagninus: *Qui paratis exercitui cœli menſam, quiq; adimpletis numero ſtellarum libamen.* Tremellius: *Qui inſtruitis turmæ illi menſam, quiq; impletis numeris illis libamen.* Et addit: *Hebraicè,* Numero illi: *Sed numeri pluraliter tantùm hac ſignificatione dicuntur: quibus velut exercitibus cœlum, terra & aqua inſtructa ſunt, ut Geneſ. 2. verſ. 1.* Menſem, *ubi definit Cicero, etiam ad diſtributionem illam reſpicere videtur: Curſus lunæ (ait) quia* menſa *ſpatia conficiunt, menſes nominantur: 3. de Nat. deor. Ergò μὴν, μήνη, menſis, μανακὸς,* almanac, *de quo antè; ex Hebræis non ſine cauſâ elicientur. A* menſis *eſt* menſtruus: *dura ſanè vox. Itaq; emollivit illam Cicero &* menſurnum *fecit.* Semeſtre *à quodam aliâs erudito Viro poſitum eſt pro* ſemimenſtruum, *ſanè perperam. Eſt enim à* ſenis menſibus, *id eſt, ſpatium, quod ſex menſes amplectitur,* ſemiſſis *anni: ſicuti* Trimeſtre *à tribus menſibus.*

Meo *à μαίω. Et αι in E breve abire, ſatis probavit Scalig. Aut ſi facilius videatur, à μάω. Vtrumq; μαίω*

&

& μάω eſt quæro, cupio, item cupidè vado. Igitur Meo *erit ἐμφατικὸν, hoc eſt, cum quadam cupiditate eo: aut ultrò citroq́; quod eſt quærentium ac cupientium.* Remeo, *id eſt, revenio, ſed incluſâ quadam orexi. Itaque Si non Virgilianus,*

Si patrios unquam remeaſſem victor ad Argos;

Id eſt, reveniſſem: quia id ex voto, & animi mei ſententiâ. Vovi: *fors ſi qua tuliſſet.* Cupii: *quia patria illic mea: quia me promiſi ultorem. A meo* meatus: *item* Commeatus, *quid ſit propriè, ſimplex docet: & Cæſar lib. 5. Bell. Gall. duobus commeatibus exercitum reportare conſtituit. Poſtea pro cibariis, quorum egent trajectus vel commeatus.*

Mercor, *unde commodiùs èruatur, quàm è tabernis Hebr. vetuſtiſſimis, non intelligo. Ibi eſt* מָכַר, machar, marc, *id eſt, vendidit merces, venditavit. Levis fuit literarum trajectio.* מֶכֶר, *id eſt, venale, mercimonium, mercatura, unde* commercia. Mercurius, *quia præſit* mercibus, *denominatur. Prologus Amph. Plaut. ita:*

Ut vos in veſtris voltis *mercimoniis*
Emundis vendundisq́; me lætum lucris
Afficere. Item: nunciis præſum & lucro.

Quæritur an Mercuri *mediâ brevi ſit enunciandum? Omnino. Sic enim Horatius.* Mercuri *facunde nepos Atlantis. Nihil hîc mendax & mendoſa licentia populi valeat. Nec apocope vel ſynæreſis, id eſt, coitio, aut coalitio duarum ſyllabarum in unam, qualis tamen hîc nulla, ut quidam exiſtimat, quidquam mediæ ſyllabæ officit.*

Et

Et ut mancipi, *pro mancipii, correptè: ſic* Mercuri *dicendum. Idem* Mercurius,*præter cætera,vocatur etiam* Cyllenius, *quòd omnem rem ſermone, ſine manibus conficiat, quibus partibus corporis qui carent,* κυλλοὶ, Cylli *dicuntur, ait Feſtus: id eſt, claudi.* κυλλόω *eſt claudum reddo. Item* Hermes, ἑρμῆς *ab* εἴρω. *Hebræis* אֱמֶר, emer, *eſt eloquium, ſermo. Si inde velis formare.*

Merges, *id eſt, faſciculus ſpicarum. Ab Hebr.* עֹמֶר, omer, *vel* עָמִיר, *id eſt manipulus ariſtarum aut culmorum.* Mergæ *ſunt furcæ, aut ferramenta, quorum uſus tempore meßis: à* merges *dictæ.*

Merula *à mero: quaſi* mera volans, *autoritate Varronis. Iſidorus olim* Medulam *à* modulando *dictam perhibet. Sanè rectiùs: Sed* Merum *quoq; pro vino aliquando ſumitur, ut ſit idem, quod purum,* ἄκρατον. *Et tum convenit cum Heb.* חֶמֶר, *id eſt, merum vinum, quòd rubeat. Giſanius in Ind. Luc.* Merum *quid ſit, aut eo ut veteres uſi, paucos reperias, qui intelligant: nullum qui explicârit. Putant vulgo, nihil eſſe aliud, quàm* ſolum: *& errant.* Merus *igitur à Latinæ linguæ autoribus ponitur pro vero, præſtanti; non ficto, non ſimulato, pro inſigni & vehementi. Ita merum lac, in Lucretio, eſt recens, bonum, purum, putumq;. Cic. Scelera mera loquitur. Idem, meras proſcriptiones, meros Sullas attendere. Idem meram bilem, mera monſtra nunciare: meros principes è ſchola Iſocratis exiiſſe: quem locum tentârunt ſcioli. Meros bellatores dixit Plautus. Hoc autem totum à Græcis ſumtum eſt: apud quos admira-*

Digitized by Google

mirabili venuſtate ἄκρατος *ponitur* : ἄκρατος ὀργή, ἄκρατον ψεῦδος. *Hæc Giſanius. Vir doctus, fateor, & magni æſtimandus : ſed cum Ariſtotele,* ὅσιον προτιμᾶν τὴν ἀλήθειαν. *Nam immeritò vellicat eos, qui* merum *rectè per ſolum & purum hactenus explicârunt. Quid cauſæ affert ? Exempla : quæ omnia à nobis ſtant. Qui non credit, paulùm examinet. Ita* merum *lac eſt, quod ſolum, purum, cui nihil aquæ admiſtum.* Merum *mel, id eſt, ſolum, ſeparatum à cerâ, à ſordibus.* Mera *ſcelera, id eſt, ſola, citra virtutem.* Meri *principes, id eſt, ſoli, excellentes, eximii. Hoc enim princeps. Monſtra* mera, *id eſt, ſola, nil niſi monſtra. E. g Inſula mera monſtra parit : quomodo de ſententiâ Giſanii expones ? Non dices vera, non præſtantia, non inſignia, non vehementia. Et verò ineptum ſit, ſi dicas : Inſula parit vera, aut præſtantia monſtra : pro* meris. *Non ſatis facis. Non omne merum eſt quoque verum. Mendacia mera, dicimus. At vera, non dicimus. Rectius in hunc modum : Inſula mera monſtra parit, id eſt, multa monſtra, nihil aliud quàm monſtra. Namq;* merum *pluralitatem quandam, & ab aliis ſeparationem ubiq; ſubinnuit. Aurum atque argentum* merum, *Plautus, id eſt, ſolum, nil niſi aurum atq; argentum. Plautus* Curc. *damnum eſt* merum. *Adde hoc quoq;. Si dicas : Fœmina iſta meros eniſa eſt maſculos. Quid pro* Meros *ex Giſanio repones ? Sunt quidem veri, non ſunt ficti : ſint etiam inſignes, ſint vehementes. At ita, quod cupis, quòd res ipſa eſt, non exprimis : ſcilicet fœminam ſolos maſculos peperiſſe, non puellas, ſive veros, ſive præſtantes, ſive inſignes dixeris : certè non excludentur pu-*

ellæ,

ellæ. Ergò ne amb guè loquaris, pro, meros, *ſubſtitue* ſolos. *Prudent. Periſt. Stabat calce* merâ, *id eſt, calceis exutis. Vbi & merus eſt ſolus. Et hæc noſtra* ἐξήγησις *firmatur quoque originatione. Eſt quippe à* μέρος, μείρομαι. *Vt ita inde merum ſit, quod ſolum, uti diximus, ſeparatum, diſtinctum ab aliis, quæ contraria ſunt, quæ alioquin abeſſe ſolent: quomodo priſci utebantur, autore Feſto, ſcilicet pro* ſolum: *quomodo Terent. in Phorm. Nihil habet niſi ſpem meram, id eſt, ſolam: quomodo denique* τὸ ἄκρατον, *id eſt, non miſtum, ſolum, purum, à Græcis adhibetur.*

Meſancylum *apud Feſtum,* μεσάγκυλον, *id eſt, jaculum amentatum: ab* ἀγκύλη. *Inde* ancile: *quanquam Varro ab* ancıſu. *Quia iſta arma, ut Thracum, utrinq; inciſa erant. Ovidius:*

> Idque *ancile* vocant, quod ab omni parte reciſum,
> Quemque notes oculis, angulus omnis abeſt.

Vlpianus libro 70. ad edictum: Incile *eſt locus depreſſus ad latus fluminis, ex eo dictus, quòd* incidatur: *inciditur enim vel lapis vel terra, unde primùm aqua ex flumine agi poſſit. Apulejus lib. 9. aſini: Via tota, quam nocte confeceramus longè pejorem: quippini lacunoſis* incilibus *voroginoſum, partim ſtagnanti palude fluidam.*

Meſopotamia, μεσοποταμία, *eſt majoris Aſiæ Syriæq; pars: inter amnes Tigridem & Euphraten, à ſeptentrione Tauro excepta.* Μέσος *eſt medius.* ποταμὸς *fluvius.*

fluvius. Hebraicè ut Geneſ. 24. Deuter. 23. Pſalm. 59. dicitur Aram Naharaim, *id eſt, Syria fluviorum: ſcilicet duorum. Nam dictio ipſa eſt dualis numeri. Ita Ioſua 24. eſt in Hebræo* Eber hanaar, *id eſt, trans flumen.*

Metallum, μέταλλον. *Vnde fit verbum* μεταλλᾷν, *non contrà. Euſtath. ducit à* μετὰ *&* ἄλλος: διὰ τὸ μετὰ τὰ ἄλλα πάντα ἐπινοηθῆναι. *Et Plinius lib. 33. cap. 6. Vbicunque una inventa vena eſt, non procul invenitur alia: hoc quidem & in omni ferè materia, unde* μέταλλα *Græci videntur dixiſſe. At revera eſt Hebr.* מְטִיל, metil, *quod idem ſignat.*

Metaxa, *à circuitu ſcilicet filorum: nam meta circuitus dicitur, vel quod transferatur, inquit Iſidorus libro 19. Aut potiùs Græcum eſt* μέταξα, *à* μεταξύ: *aut à verbo. Gloſſar.* metaxa σειρά: *&* metaxa ἡνία. *Vtitur ea voce Vitruvius libr. 7. cap. 3. Et Martianus lib. 39. D. de pign. & hypothec. Vnde* metaxarii, *qui metaxam tractant, apud Iuſtinianum lib. 8. cap. eod. tit.*

Meteoron, μετέωρον ἀπὸ τῆς ἐώρας. *Aliis à* θεωρεῖν *ut Alberto: ab* ὁράω, *ab* ὄρος. *At primum* αἰλιώτατον *eſt. Pleraque ſi unum & alterum excipias, in ſublimi fiunt, varieque moventur. Hinc* μετέωρον *eſt dubium, trepidum, varium. Thucyd.* μετέωρος ἦν ἡ ἑλλάς. Μετεωρίζειν *eſt fluctuare. Poëticè dicitur* μετήορος *pro* μεταίωρος. *Iliad.* θ. τὰ δὲ αὖτε μετήορα πάντα γένοιτο. *Igitur legitimè etiam penultima correptè poni poteſt: ſed in verſu, Nam dum vulgus ait, in* Metĕōris: *non loquitur more poëtico, ſed ſibi peculiari, & uſitato: hoc eſt, fatuo & inepto: & ideo errat.*

Methodus, *μέθοδος ἀ μετὰ*. Ephodus, *ἔφοδος: ab ἐπὶ*. Periodus, *περίοδος ἀ περὶ*. Synodus, *σύνοδος ἀ σὺν*. Exodus, *ἔξοδος*. Exodium *ἐξόδιον: propriè eſt exitus, & finis cujusq; rei: Apud Varronem, Apulejum, Iuven. Sat. 6. qui ſecundam corripit, ut ita fruſtrà ſint, qui ab ᾠδὴ faciant. ὁδὸς. ut etiam θεῖν, θέω, ab Heb.* אתא *: vel* אתה*, venit, accurrit.*

Metior. Meta *eſt propriè congeries, ſeu ſtrues in acutum tendens. Ita ajunt: & audio, ſed præter verba nihil, quod perſuadeat. Aliter origo docet: aliter uſus Autorum. Lucretius aptè: - - Vt vertat* metas *ad ſolſtitiales. Eſt enim* meta *propriè terminus, ſed juſto modo aut μέτρῳ peculiariter definitus. A* metari, metiri: *ſicut ſtare ſtire. Et ubiq; ita reperies in omnium libris. Ita* meta *lactis;* meta *fœni dicitur: quando lac, fœnum, è confuſo, è diſperſo redigitur ad certum terminum, aut modum aut figuram: qualis etiam ſit, modò aliqua & certa.* Metrum *μέτρον*. Metreta *μετρητής*. Geometra *γεωμέτρης: in Gloſſario* Agrimenſor. Symmetria *vox (Vitruvius & Iul. Cæſar Scaliger vocant* commenſum*) magis congruit cum re, quàm,* condecentia, *ut loquitur* Cicero. Metior *igitur &* metor *à μετρέω Græcorum.* Metari caſtra *dicuntur, quod metis diriguntur, autore Feſto.* Metatores, *qui præcedentes locum eligunt caſtris, Vegetio lib. 2. cap. 7. quos alii &* anteceſſores *vocant; itemq;* menſores. *Onomaſticon P. Danielis Aureliani vetuſtiſſimum:* Metatores, *manſionum præparatores. Etiam in agrorum diviſione & aſſignatione, modum metiebantur: quod* metari *appellabant. Vnde Val. Cato, vel qui Autor Dirarum:*

Pertica

Pertica quæ noſtros metata *eſt impia agellos. Virg. 2. Georg. - - Pinguis agros* metabere *campi, id eſt, illos divides ac ſuis finibus & metis ſecabis. Hos agrimenſores Plautus in prologo Pæn. vocat* finitores: *ut & Cicero in Agraria. Apud Horatium eſt* metata *porticus, id eſt, menſurata & diſpoſita, ut explicat Scholiaſtes ejus. Tertulliano libr. 1. cap. 8. contra Marcion: Tempus arbiter &* metator *initii ac finis dicitur. Ioſeph. Scaliger lib. 2 Lect. Auſon. cap. 24. Hoſpitium, quod advenienti Hoſpiti paratur, apud Romanos dicebatur* metatorium, *apud Græcos* ἀπλασικόν. *Sanè ex lib. XII. cod. de* Metatis & *Epidemeticis, item* Novella XXIX. *patet meta*-metatores *eſſe, qui advenientibus hoſpitibus locum parant. Vnde colligitur, quare* metatoria *epiſtola dicta ſit. Nam in hiſtoria eccleſiaſtica hoſpitium epiſcopale, quo advenæ excipiebantur, & vocatur à Græcis* καταγώγιον ἐπισκοπικὸν, *idem &* ἀπλασικὸς οἶκος, *& metatorium dicebatur. Hæc ille. Apud Cedrenum & alios exſtat Græcè* μιτατώριον. *Sed è Latino, uti ſolent. Vltima denique origo* τοῦ *metari vel metiri vel* μετρεῖν *eſt Hebræa,* מַד, mad, *eſt metron.* מָדַד, *eſt dimenſus eſt, metatus eſt.* Meto *ab* ἀμάω *eſſe teſtantur deducta. Vt* ἀμητος, ἀμητὴρ. *Ab Heb.* עָמַל, *id eſt, laboravit. Aut ab* אָלַם, *colligavit, faſceatim comportavit.* Ἄμαλλα, *quod aliâs Græci ab* ἀμάω *trahunt, propiùs attingit: ut ita propriè ſit manipulus, qualem meſſores colligunt & colligant.*

Mico *ab Hebræo* כָּתַם, *enituit, fulſit. Ita facta eſt mutatio, ut* μόρια *τὰ* ἐσιώδη *ſuperſint. Ita* αὐγὴ *à* נָגַהּ, *ſplenduit.*

Migro, *primâ brevi: compoſita emigro, ſemigro, commigro. Ab Hebr.* מָגַר, magar, *id eſt, migravit. Latinum quoq; cum caſu invenitur. Titinnius apud Nonium: Quot peſtes, ſenia, & jurgia ſeſemet ædibus* emigrarunt. *Lucretius lib. 5. Omnia* migrant. *Vel* migrat: *quod dulcius & elegantius eſſet, cenſente ſic Giſanio. In Noct. Att. Caſsita nidum migrabat. Ita & alii locuti ſunt, ait idem Giſanius.*

Miles, *quibusdam, quaſi* mollis *κατ' ἀντίφρασιν: aliis à* moles. *Rectiſsimè quaſi* millies, *id eſt, de numero magno ſive exercitu. Varro lib. 4.* Milites, *quòd trium* millium *primò legio fiebat, at ſingulæ tribus, Tatienſium, Ramnium, Lucerum, millia ſingula militum mittebant. Et dum Virg. 2. Æneid. ait: mediis in* millibus *ardet, idem eſt, quòd medios inter milites. Favet & huic ſententiæ Eutropius, quòd cùm Romulus initio mille ex populo delectos armaſſet, à numero appellaverit* milites. *Obiter nota errorem Friſchlini, qui in ſuâ Grammaticâ facit* militem *gen. maſc. quia ſit virile officium. Atqui Amazones nonnè bella geſſerunt? Et Ovidius apertè: nova* miles *erat. Cæterùm* mille *nonnemini dicitur à χίλιοι, χιλιάς* Chilias: *aliis ab Heb.* אֶלֶף, *ejusdem ſignificatus. Quanquam non exiguâ hic opus mutatione. A mille verò eſt* milium, *propter granulorum innumerabilem copiam: aliis à μελίνη, quod ſit genus milii, aut mellei coloris. A mille item* milliare *& Græcum μίλιον, quod receperunt etiam Syri.* מִילָא. *Suidas, μίλιον μέτρον γῆς.*

Miluus, *vulgò milvius. Omnes noſtri libri veteres (inquit*

(*inquit Lambinus*) *habent* milvus. *Legendum autem* τρισυλλάβος, miluus, *per* διαίρεσιν. *Idem affirmat de ſuis exemplarib. I. Gruterus. Et Giſanius in Indice Lucret.* Oſtendit, non milvius, ſed *miluus* dici. *Ovid. 2. Met. In veteri codice optimo*: Ut volucris viſis rapidiſſima miluus extis. *Fridericus Taubmanus monuit in comment. Plaut. aul. act. 2. ſcen. 4. Sed de origine quid? Eſtne quaſi* molliter volans, *autore Iſidoro? An à milio, ſecundùm alios? An à ſonitu, quem edit? Hoc ſanè poſtremum inter iſta videtur optimum.*

Mimus, μῖμος, ἀπὸ τοῦ μιμεῖσθαι, *Diomede autore dicitur. Donatus trahit à diuturna imitatione vilium rerum, & levium perſonarum.* Παντόμιμος, *rerum omniũ imitator.* Ἀρχίμιμος, *princeps mimorum.*

Minuo, μινύω & μινύθω: *ab Hebr.* מָנַע, mana. μινυὸς & μινυρὸς *eſt parvus, minutus.* Minuere *igitur eſt tollere quantitatem.* Minurio, μινυρίζω, *id eſt, exili voce & argutâ queror, aut cano.* Minuritio *inde de aviculis minoribus.* Minor & minus *quoq; non aliunde.* Minimè gentium, *pro eo, quod eſt omnium gentium judicio minimè faciendum, Feſtus. Vel potiùs apud gentem nullam, aut nullibi gentium. Negatio vehemens. Sicuti nullibi locorum, nuſquam gentium. Quàm Iul. Caſ. Scaliger præclarè de verbis* deminuo & diminuo *ex origine differat, lege cap. 95. L. L. Abuſi ſunt (inquit) veteres nomine* diminutionis: *nam* minuere *eſt tollere quantitatem.* Diminuere *igitur utramque quantitatem ſtatuit in diversâ: at ab Homine cum dicis Homulum, decurtas potiùs, quàm diminuis.*

nuis. *Quæ fuit cauſa, ut alii conſultiùs* deminuere *dicant. Eſt enim* diminutio *affectus conſequens diviſionem. Omne enim diviſum ita minuitur, ut eadem quantitas minor dicatur, quoniam partes ſeparentur: at in nominis* deminutivi *ſignificatione nulla extant partes. Cic. 2. de Nat.* Minerva, *quòd vel* minueret, *vel* minaretur, *nominata eſt. Præfero etymon à* μήνυ⊙. *Et facilè aſſentient, ſi, cujus dea olim fuerit habita, nôrint. Priùs* Menerva, *pòſt* Minerva. *Arnobius libr. 3. adv. gent. putat* minervam, *quaſi* meminervam, *quòd veteres dixerint memoriam. Sed alia videamus quæ à* minuo, *vel* minus *fluunt. Iſidorus & Ioſephus Scaliger in Conject.* mendum *à* minus: *ut à* manus mando ϖαραγγυῶ. *A* mendo mendicus, *cui deeſt aliquid. Nam* mendum *propriè defectus. Itaque qui* minus, *quàm opus eſt, dicit, is veritatem imminuit, diciturque* mendax. *Sic* mendicum, *vocabant minus velum, quod in prorâ ponitur:* ὁ δεϛτέμων. *A mendum eſt* emendare, *id eſt, extra mendas ponere.* Turnebus: Mina *ovis à M. Varrone de re ruſt. libr. 2. cap. 2. vocatur, quæ ventre eſt non lanato, ſed glabro. Verùm origo nominis quæritur, quam à* minus *deduci puto, ut ſit, quæ* minus *habet* lanæ. *Argumento eſt, quòd apud Feſtum libr. 11. Ælius* Minam *eſſe dicat vocitatam mammam alteram lacte deficientem, velut* minorem *factam. Et quòd hîc in mamma: inibi in lana, eâdem tamen utrobique poteſtate.*

Miſceo, miſcui, miſcitum, & miſctum. *Vſus leniorem fecit pronunciationem, demto C radicali,* Miſtum: *aut SC in X concretis,* Mixtum. *Nihil enim aliud*

lud X quàm SC: vel CS. Vtitur τῷ mixtum ipſe Cicero, ſic citante Nizolio. Quem ſequuntur & alii Latinè doctiſſimi. Nominatim I. Lipſius cent. 1. Ep. 22. Vt venena vinis admixta. Et alibi ſæpius. Etiam Gloſſar. Stephani, mixtura μίγμα. Sic & apud Græcos μίξις, id eſt mixtio: μικτὸς, mixtus: à μισγέω, μίσγω μίγνυμι. Ab Heb. מָסַךְ, id eſt miſcuit. Et מֶזֶג, miſtio.

Mitis qui facilè mittit. Opponitur tenaci. Promitto, id eſt, ante mitto: à pro, quod fit verbis, quæ præcedunt. Ejus ſynonymon vulgo eſt polliceor: propriè apud Ictos, cùm ultrò offerimus: & pollicitatio ſolius offerentis promiſſio. Vnde rectè illud in Caſ. Plaut. act. 3. ſcen. 2. operam uxoris polliceor foràs. Quaſi porrò liceor. Mitto eſt παρὰ τὸ μίτον, id eſt, filum, duplicato T. Qui enim mittit, elongat, inquit Iul. Cæſ. Scalig. cap. 26. L. L. Et promiſſus capillus eſt longus. A μίτος πολύμιτος: Latinè Polymitus, apud Plinium, id eſt, è multis, aut variis filis. Amitto, vulgo eſt perdo. Plautus utitur propriè in Capt. Et te & hunc amittam hinc, id eſt, ἀποπέμψω. Et quidem ut mittere, ſic amittere, eſt volentis: at perdere inviti & inſcii. Plautum ſequitur Terentius: priùs pecuniam omnem, quàm à te amittas filium, id eſt, aliquò mittas, vel amandes. Item Virgilius:

——— Amiſſos hinc jam obliviſcere Gajos.

Id eſt, dimiſſos è caſtris. Neque enim perditi erant. Miſſus cibi, teſte Nonio: quia mittitur ſeu imponitur menſæ. Miſſilia ἐκ πηγῆς omnia ſignificat, quæ mitti ſolent. Suetonius in Nerone: Sparſa & populo miſſilia

omnium rerum per omnes dies, ſingula quotidie millia, avium cujusq; generis multiplex penus, teſſeræ frumentariæ, veſtis, aurum, argentum, gemmæ, margaritæ, tabulæ pictæ, mancipia, jumenta, atque etiam manſuetæ feræ, noviſſimè naves, inſulæ, agri. De Miſſa *multi laborant, qualisnam vox ſit. Quidam Pontificium illud idolum intuiti vel à* מִסָּה*, quod contributionem notat Deuter. 16. Vel* מָעֻזִּים*, Dan. 11. quod idem eſt ac Deus roboris, deduxêre. Sed non opus. Latinum enim eſt, & apud Romanos etiam ille ritus. Polyd. Virgilius libr. 5. c. 12. In ſacris Iſidis unus ex ſacerdotibus, quem* Grammatea *vocant, ſolitus fuit renunciare præ foribus, ritu & ſermone Græco,* λαοῖς ἄφεσις*: populis* miſſio. *Plutarchus tradit inprimis conſueviſſe ſuo tempore Romanos peractis votis venerari deos, inq; templis ſedere & permanere, usq; dum ſacerdos,* Ilicet *pronunciaſſet. Dicitur ergo* miſſa *pro miſſio: ſicuti* remiſſa. *Tertullianus lib. 4. contra Marcionem: Diximus de* remiſsâ *peccatorum. Cyprianus de bono patientiæ: Qui* remiſſam *peccatorum erat daturus. Et libr. 3. epiſt. 14. Qui blaſphemat Spiritum Sanctum,* remiſſam *peccatorum non habet. Sed quur à mittendo tamen* miſſa*? Alii, à* miſſis *eleemoſynis vel collectis, quæ in Liturgia ſacra mittebantur, hoc eſt, afferebantur, deinde pauperibus dabantur, ut ex Tertulliano, Iuſtino & aliis liquet. Alcuinus & Paſchaſius à* transmiſſione *precum & oblationum populi, per miniſterium & orationem ſacerdotis ad Deum. Alii, à remiſſione peccatorum putant deſumtum. Alii è vetuſtis item ſcriptoribus colligunt, miſſam ab* emittendis *catechumenis, energumenis & ſimilibus:*

Blaſphemat Hæreticus.

& à dimittendis è ſacro cœtu populis, dictam eſſe. In liturgia quæ Chryſoſtomo tribuitur: Ante cantionem ſymboli apoſtolici diaconus clamat: Ianuas, Ianuas ſapienter obſervemus, ne ſcilicet quis adſit ſacris, qui inde miſſi & ejecti ſunt, & quibus intereſſe non licet. Auguſtinus de Tempor. Serm. 237. & 244. & 251. Ecce poſt ſermonem fit miſſa catechumenis: manebunt fideles: uti pluribus de argumento hoc diſſerit Rodolphus Hoſpinianus Hiſtor. lib. 2. cap. 9.

Mitra, μίτρα, cingulum. λύειν μίτραν, apud Catullum, ſolvere zonam. Mitra item faſcia, quâ velatur caput: ἀπὸ τῶν μίτων. Rectiùs ab Hebr. כֶּתֶר, vel מַר, מִרָה, veſtis aut tegimentum σύμμετρον, aut corpori congruum.

Mollio, μαλακύνω, μαλακίζω, μαλάσσω: μαλακὸς mollis. Hebr. חָמַל, chamal, mal, id eſt, mollis fuit. Iul. Cæſ. Scaliger Exerc. 134. ſi nolim deducere molle παρὰ τὴν μολόχην, & placeat argutari: dederim ei vocabulo principia ſumta ex Aramæis. Illi enim liquida Moim vocant. Vnde & Venetiæ regionis angulus, cùm lintea aut lina macerant, in Smoia eſſe dicunt. Hebræis מַיִם, id eſt, aquæ. Molluſca eſt ſpecies nucis à mollitie. Mulceo quaſi Molliceo dicitur Perotto: ſed melius à μαλκέω, vel Heb. מָלַץ, malaz, id eſt, mulſit, permulſit. Includitq́; quandam in ſe dulcedinem. Inde mulſum adjectiv. & mulſeum. Promulſis dicta eſt cœna veteribus, ut Turnebus in adverſ. & Lipſius 3. antiq. lect. tradunt, quòd ante mulſum daretur. Varro 3. de re ruſtica: Fanus venit ad altaria, & mel ad principia convivii, & in ſecundam menſam

adminiſtratur. Alii promulſidem *ajunt: quod mulſi vice dabatur convivis ad ciendam appetentiam. Horatius accinit:*

——— Vacuis committere venis.
Nil niſi lene decet: Leni præcordia *mulſo*
Prolueris meliùs ———

Momar, *Sicula vox*, μῶμαρ: *ſignificat* μέμψιν, αἶσχος. *Plautus: Quid tu, ô* momar, *Sicule homo, præſumis? ubi non tantùm* momar, *ſed &* Siculus *pro ſtulto, inquit Ioſ. Scalig. Oritur verò à* Momus, μῶμος. *A Rad. Hebræa* מום, *id eſt, vituperiam, reprehenſio.*

Monachus, μοναχὸς: *ut Heb.* baddim, *quia ſit ſolitarius, à* μόνος. *Ita &* monialis. Monas, μονὰς, άδος, *i. unitas: ſicut* τριὰς, *Trias.* Monas *Iſidoro eſt ſingularitas. In ſancta lingua eſt* מין, *i. ſolum, ſpecies, qua uni ſoli convenit: idea quæ ab aliis ſubtracta eſt. Habet itaque non parum cognationis cum* מָנָה, *diſtribuit ſingulatim.*

Moneo *priùs* meneo *dixerunt, ut ſcopulum ambiguitatis effugerent* τῷ mano & maneo: *à* μνάω, *quaſi* μανάω, *id eſt, in memoriam revoco:* μέμνημαι, *unde* memini, mentio, memoria, μνήμη. *Valla lib. 3. cap. 58. confundit* memini & recordor: *quorum hoc majus eſt iſto.* Memorare *eſt nunc dicere, nunc memoriæ mandare, Feſt.* Mnemoſynon, μνημόσυνον: *à* μνάομαι. Reminiſcor, *id eſt, in memoriam redeo.* Comminiſci, *id eſt, excogitare, memoriâ agitare: à* miniſcor, *à Græco* μιμνήσκομαι, μιμνήσκω. *Frequentativum eſt,* commentari, *commentator & ſimilia.*

Digitized by Google

lis. Gloſſar. Commentum, ἐνθύμημα. Cæterùm ex
origine elicitur diſcrimē inter moneo & hortor. Ad-
moneo & commoneo ſunt verba memoriæ: hor-
tor & adhortor ſunt verba incitationis ac impulſionis.
Iul. Cæſ. Scaliger libr. 3. poët. cap. 105. ad conſequen-
dum movemur aut eâ, quæ in mente noſtra eſt, ratione:
aut extrinſecus aliorum impulſu. Id verò dicitur hor-
tatio, quia Græci ſic locuti ſunt. Eſt enim ὁρμὴ impetꝰ,
ὁρμῶ, id eſt, excito, impello. Ab Heb. עור, hor, id eſt, exci-
tavit. Et רַעַם, eſt impetus, ὁρμὴ. A moneo eſt monu-
mentum, quod ita ſcribitur κατ' ἀναλογίαν, ut no-
cumentum, documentum: ſed & monimentum to-
leratur, tanquam à monitu: ſicut optimus & optumus,
libens ac lubens, quo poſteriori Comici inprimis utun-
tur. Cicero in Epiſtola ad C. Cæſarem: Quæ monu-
menti ratio ſit, nomine ipſo admoneor: ad memori-
am magis ſpectare debet poſteritatis; quàm ad præſen-
tis temporis gratiam. Item à moneo monile, quod loco
μνήματος, ut à ſedeo ſedile, à caveo cavile. Monedu-
la Ioſephus Scaliger ad Tibull. 5. Huc veniat natalis a-
vis; notat: avis eſt cornix, quam concordiæ ſymbolon
in nuptiis veteres invocabant. Natalis dea eſt Iuno, quæ
eſt nuptialis, cujus ea ales in tutela eſt. Vnde & mone-
tula congener ejus avis dicitur: quia Iuno Moneta co-
gnominatur. Poſterior ætas per D, monedula. A mo-
nendo Moneta. Cùm enim, inquit Cicero primo de di-
vinatione, terræmotus factus eſſet, ut ſui plena procura-
tio fieret, vox ab æde Iunonis ex arce extitit: quocirca
Iuno moneta cognominata eſt. Νόμισμα item Mo-
neta: quia nota illa & de valore & de autore admonet.

Mons.

Mons. *Iul. Caſ. Scaliger lib. 3. poët. cap. 90.* Qui montem *à monendo, non à movendo, quemadmodum illi, quibus contradicunt, ſentiebant: quid enim moneat mons? ſed à manendo μένω, μενῶ, μέμονα: unde μόνος, qui ſolus manſiſſet, neq; abiiſſet. Et montes ſoli ſunt, nec inhabitātur.* Mōs *pro copiâ aut cumulo. Virg. 1. Æn. Præruptus aquæ* mons. *Plautus pſeud. a. 1. ſc. 2.* montes *frumenti; pro maximâ vi & copiâ. Terent. Phorm. act. 1. ſcen.* Montes *auri polliceris. Prudentius Periſteph.* Montes *monetæ conditos. Eadem notione ſumitur &* mare, *θάλασσα, ut paulo antè notavimus.*

Monſtrum *Cic. pro S. Roſ. Amer: portentum atq; monſtrum certiſſimum eſt. Ad illud Matth. Dreſſerus:* Monſtrum (*inquit*) propriè eſt fœtus à ſpecie ſuâ degenerans. *Verùm contrà ipſe Cicero generalius eſſe docet, à monſtrando. 2. de Nat. Deor. monſtra, prædictiones, præſenſiones rerum futurarum, quid aliud declarant, niſi hominibus ea, quæ futura ſunt, portendi, prædici? Ex quo illa* oſtenta, monſtra, portenta, prodigia *dicuntur. Idem 2. de div. portentorum exercitatiſſimi interpretes extiterunt. Quorum quidem vim, verba ipſa prudenter à majorib. poſita declarant. Quia enim oſtendunt, portendunt, monſtrant, prædicunt:* oſtenta, portenta, monſtra, prodigia *dicuntur. Hæc ille. At falſiſſimè* prodigium *facit à prædico. Eſt enim à* prodigo, *id eſt, quod antè agatur, & agat mortales in cognitionem futuri, ut* adagium *ab adigo:* aquagium *ab aqua & ago: ita* prodigium *quaſi prodagium. Iul. Cæſ. Scaliger in Theoph. de plant.* prodigium *eſt σημεῖον, tetra ſignificans: quod aruſpicum prudentia diſcipli-*

Digitized by Google

diſciplinaq; expiatur. Dictum quòd porrò agatur, *id eſt, averruncetur. Sed redeo ad* monſtrum. *A quo potiùs verbum,* monſtro, *ducerem.* Monſtrum à monitum, montum: *ut à rado raſum, raſtrum: à rodo roſum, roſtrum: à plaudo plauſum, plauſtrum: à claudo clauſum, clauſtrum: à tondeo tontum, tonſtrum: quod tamen exolevit. Veteres ut caſtrum, caſtellum: ita* monſtrum, moſtellum, *omiſſo N dixêre: ut ſemeſtre pro ſemenſtre. Ex quo Plauti* moſtellaria: *quia in ea Poëta multa ridicula ciet: quo ſēſu quoq; nominatur* Φάσμα.

Moretum, μορητὸν: *Atticè* μυτ]ωτὸν. *A* μορέω, μόρ©. *Ob diverſas partes, è quibus miſcetur.* Mortarium, *in quo aliquid teritur: ſuſpicor ſic quaſi* Moretarium *vocari, quòd in eo* moreta *intritaq; fiebant: unde & in quibusdam manuſcriptis* Moretarium *integrè reperimus. Vnde contractum in* mortarium *tandem eſt vocabulum ipſo uſu: ut & à* morte *earum rerum, quæ teruntur, non deſunt, qui putent deductum: ſed* ἀπειρηκάλως. *Ioſephus Scaliger in Moret. Etymi ratio à Græca lingua. In ea* μυσωτόν, *& atticè* μιττωτόν. *Inde* Moſetum: *deinde pro* moſeto, moretum: *ut* Valeſius Valerius. *Græci igitur* μυσωτȣ̃ *nomine, nihil aliud, quàm alliatum intritum intelliguut: ut & Latini quoque.*

Morticinus, *alterâ longâ: ut à vicus vicinus, à medicus medicinus, unde* medicina: *à formica* formicinus *in Plauto: à clam clandeſtinus. Sic à morte morticinus. Ioſ. Scaliger,* morticina κενέβρια *dicebantur. Etiam* morticinus *convicium erat in tetros & exſangui facie homines, qui mortuos aut cadavera æmulentur,*

tur, Plaut. in perſ. Apud Terentium eſt cadaveroſa facies. Plutarchus vocat νεκρώδεις: aliàs Græci δημητρίους καὶ δημητριακοὺς. Gloß. morticina, θανάσιμα.

Morus, μωρὸς ἢ μῶρος, id eſt, fatuus: παρὰ τὸ μὴ ὁρᾶν. Quod cæco impetu quaſi ruat. Μωραίνομαι, ſtultus fio, deſipio. Matth. 5. verſ. 13. & Lucæ. 14. verſ. 34. ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ: cùm verò ſal infatuatus fuerit. Hein. Stephanus in prim. palæſt. Haut, inquit, audivi unquam ullam de hoc verbo μωρανθῇ eſſe ortam ſuſpicionem. At mihi propemodùm μωρὸν aut ſaltim ὑπόμωρον videtur, credere μωρανθῇ ab ipſis euangeliſtis ſcriptum fuiſſe. Ac veteris interpretis autoritas (quæ & alibi magna eſt apud me) hanc mihi ſuſpicionem augere poteſt, vertentis, Quod ſi ſal evanuerit; atque ita oſtendentis apertiſſimè, ſe quoque illam lectionem non ſequutum eſſe. Hæc ille. Verùm omnia manuſcripta conſtanter μωρανθῇ præ ſe ferunt, quæ Stephanus idem induſtrioſiſſimus numero plurima contulit & accuratè inſpexit: non autem μαρανθῇ. Sicuti etiam Syrus interpres, Philippus ~~Melanchthon~~, ~~Eraſmus~~, Paguinus, Arias Montanus, Imman~~uel Tremellius, Beza~~, & alii omnes tam nuperi, quàm veteres per infatuatus vertunt. ~~Neque tanta eſt veteris interpretis autoritas, ut quem in locis innumeris exorbitaſſe novimus.~~ Neque τὸ evaneſco, & μαραίνομαι aliquà huc quadrat. Vt quorum hoc eſt, marceſco, tabeſco: & qui ſali conveniat? Illud verò textui repugnat; qui loquitur non de ſale, qui evanuerit aut omnino ablatus ſit, vel reſolutus: Sed de ejus corruptione, qui aptus ad ſaliendum ampliùs non ſit. Etſi enim ſal aliâs acrimoniâ inſigni valet,

& pa-

& putredinem indole nativâ pellit: tamen, ut omnia hac ſublunaria, & ipſe tandem diuturno ſitu & à contrariis corrumpitur viribus. Atq; illud πάθος *dici ſolet* ſtupor, *ubi ſal fit ſtupidus, aut inſipidus quaſi, aut inſulſus: Sicut Marcus explicat cap. 9. verſ. 50.* ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, *id eſt, cùm verò ſal* inſulſus *fuerit factus. Sal igitur ita corruptus, ut eo non uti ampliùs poßis,* κατὰ μεταφορὰν *dicitur* μωρὸς *vel* μωρανθεὶς: *Sicuti & inſulſus alioquin eſt fatuus, ſtultus: & contrà ſal, ſales, ſalſus notant ſapientiam ac circumſpectionem.*

Morus, *μορέα.* Morum, *μόρον, fructus. In ſanctâ linguâ eſt* בָּכָה, *id eſt, morus, arbor quæ producit baccas ſucciplenas. Ex quo Latinum eſt* Bacca. Sycomorus, *ſycaminus* συκάμινος, *à* שִׁקְמָה, *quod idem.*

Moſes *Heb.* מֹשֶׁה, Moſche, *id eſt, tractus vel eductus ex aquis. Nota hiſtoria. Rad.* מָשָׁה, *id eſt, traxit ex aquis, manu eduxit comprehendendo aliquem.*

Muccus, *rectè enim, c, geminatur, ut ſit diſcrimen, à* Mucus. *Et* muccus *à* mugo, *ut ſuccus à ſugo. Pro* mugo *nunc* mungo: *ut tango, ranceo: pro tago, raceo. Mugo & mungo à* μύσσω: *muccus eſt* μύξα. Μυκτὴρ, *id eſt, naſus, per quem muccus defluit.* Muccinium, *quo abſtergitur. Græcorum verò* μύσσω *fit ab Heb.* מוֹץ, מִיץ, moz, miz, *quod idem: veluti* τὸ μύζω, *id eſt, ſugo, à* מָצָה, mazah, *quod pariter idem.*

Mucus, C, *ſimplici, id eſt,* εὐρώς. Mucidus, εὐρώδης ἢ σηπτὸς, *ut panis mucidus: ſcilicet è ſitu diuturno. Oritur ex Heb.* מִיק, mik, *mucuit, mucidus fuit.* מַק, *mucus fœtidus, mucor. Affine eſt* τῷ מָקַק, *&* מָכַךְ:

Vt

Vt & Latina mucus, muceo, muceſco cognata ſunt τῷ maceo, macies, maceſco, marceo, marceſco.

Mucro. *Servius ad illud Virgilii*

—— Alto ſtat vulnere mucro.

Hinc, ait, apparet, mucronem *eſſe cujuslibet teli acumen. Et Lexicon Calepini:* mucro *propriè cuſpis & acumen enſis ac telorum. Id eſt, τὸ μικρὸν; unde mucro: ſicut mutilus à μίτυλος. Nihil enim tenuius, aut μικρότερον, quàm extremum in enſe, aut quovis alio.*

Lucretius:

Ancipiti quoniam mucrone utrimque notantur,

Id eſt, fine, ſive extremo, quod parvum, μικρόν. Ergo figuratè capitur mucro, *pro gladio ipſo, aut enſe.*

Mulgeo, *μέλγω & ἀμέλγω. Teſtatur compoſitum* βουμολγὸς, Bumulgus. *A mulgeo, non eſt* promulgo, *ſed quaſi* provulgo *à vulgus. Vel rectius à προμολογέω. Vt promulgare ſit in publico, aut in conventu aliquid proponere, vel dicere: quod innuit τὸ πρὸ & ὁμοῦ.*

Mulier, *quaſi* mollier: *à* mollitie *hujus ſexus. Quod molle, varium & mutabile. Tertia in obliquis ritè corripitur. Mart. libr. 1. ep. Amethyſtinasq;* mulierum *vocat veſtes, correpto E. Nec exemplum contrarium ex eruditâ antiquitate oſtenditur. Qui Priſcianum allegant, ſi ipſius non quidem verba, ſed mentem æſtimaverint, hinc illum facilè ablegabunt, inquit Fridericus Taubmanus.*

Mullare,

Digitized by Google

Mullare, *quod veteres Latini pro ſuere capiebant à* μυλλεῖν, *id eſt, ſuere. Item* mûlleos *calceos à* mullando *dicebant.* Mullus *autem à* μύλλος, *apud Athenæum.*

Multare à multum. *Vbicumq; enim poſitum invenitur,* τὸ πολὺ *innuit. Vt* multare *aliquem verberibus. Terent. multavit usque ad mortem, id eſt, tam multis plagis.* Multa, ζημία: *quòd multa imperabantur, teſte Varrone. Itaq; ne ſcribas cum plebe* Mulcta, mulctare. *Quanquam hoc tolerari in Repub. Latinâ poſſit, ſi idem ſit, quod frequenter* mulgere *à* mulctum *Ioſephus Scaliger in Conject. Veteres* Multare, *id eſt, numerare dicebant; quanquam propriè eſt* πλειστηριάζειν *in auctionibus, quod polliceri dicunt Latini.*

Murex, Buccinum, *videtur* Petro Bellonio Cenomano *lib.2. de aquatil. fluxiſſe à Græco* κήρυξ, *levi admiſſâ mutatiunculâ.* Buccinum *(inquit) nominant alii: vel quòd* buccis *admotum ſonos muſicos edat, vel quòd* buccas *inflare tibicines cogat.*

Ovidius.

——— *Cava* buccina *ſumitur illi*
Tortilis in latum quæ turbine ſurgit ab imo.

Gloſſar. Murices, κήρυκες, πορφύρια. *Iſidorus libr. 12. cap. 6.* Murex *cochlea eſt maris, dicta ab acumine & aſperitate, quæ alio nomine conchilium nominatur. An potiùs acumina petrarum ſic à murice concha dicuntur? Servius ad illud Virg. 5. Æneid. & acuto in* murice *remi; notat, ſaxi acumen eminens per tranquillitatem: cùm alibi ſignificet piſcem, cujus ſucco purpura*

 tingi-

tingitur. Iſidorus iterum lib. 16. orig. cap. 3. Murices *petræ in litore, ſimiles muricibus vivis, acutiſſimæ & navibus pernicioſæ. Amplius &* murices *ſunt triboli, id eſt, aculei ferrei, quos Galli* calciatrappæ, *Germani* Fußangel *nominant. Val. Maximus libr. 3. Suadentibus quibuſdam, ut circa mœnia urbis, quam obſideret, ferreos* murices *ſpargeret. Fulgentius: Intuemur, inquit, arva, quibus adhuc impreſſæ bellantium plantæ,* muricatos *(quod aiunt) ſigillaverunt greſſus. Apud Q. Curtium libr. 4. Bion quidam transfuga nunciat regi,* murices *ferreos in terram defodiſſe Darium: uti pluribus monet præſtantiſſimus noſter Cunradus Rittershuſius in libr. 6. Salviani.*

Murmur. *Dum paulò attentiùs Naturæ rerum, aut ſaltim propria cognoſcuntur, eo meliora nomina extant. Nempe quæ juſtâ literarum proportione ac qualitate res ipſas veluti pingant. Quæ cauſa, quod etiam advena, cui tamen res aliquâ nota, auditâ ejusmodi voce, quid ſignificetur, ociùs intelligat. Talia vocant Græci* πεποιημένα: *quia cum naturâ, aut è naturâ rerum veluti facta ſint. Lucretius:*

—— Varios linguæ ſonitus natura ſubegit
Mittere.

Et verò propterea omnium ſunt optima. Quo enim ſignum rectiùs ſuo fungitur officio, id eſt, indicat: eo præſtantius meritò. Huc conſcribam aliquot, quæ inter prima offeruntur: ut ſententia noſtra muniatur, contra ſciolos atq; zoilos, qui ex occulto vituperant ſi tale quid inaudiunt; ipſi non prodeunt, ſed latent, &, ut prover-

bium

Digitized by Google

bium habet, οὐθ᾽ ὕοντας, οὐθ᾽ ἡλιοῦνται. *Talia ſunt:* murmur, murmurare, μορμύρειν, βορβορύζειν, τονθορύζειν: *Et German.* Murren. *Audis indignationem & vocem ipſam murmurantis.*

Lucretius graphicè:

—— Graviter ſub murmure mugit.

Et:

—— Percurrunt murmura cœlum.

Item Perſius:

—— Nec clauſo murmure raucus.

Mitiùs iſtis ſonant, θρυλλεῖν, θρύλλος: κελαρύζειν, λακερύζειν, ψιθυρίζειν, κωτίλλειν. *Efficax verò eſt* τὸ βρυντᾶν, βρυντή. *Item* fremere, βρέμειν. Fremitus, βρόμος. Bromius, βρόμιος, *id eſt, Bacchus. Et* Bromia *apud Comicum.* Frendere, βρύχειν *eſt dentes vi quadam collidere, aut fremere. Apud Heb.* חָרַק, charak. *Ipſe ſonus verbi æmulatur. Et Maro:*

Dentibus infrendens ——

Satis propriè. Nam quòd Servius ait proprium eſſe aprorum, & poni ibi translatè, nihil probat. Nobis tam Poëta, quàm naturæ ductus potior; & inſtar cauſæ maximæ. Poſtea autem frendere eſt frangere: *quia fit dentibus. Hinc* frēdere fabam: *&* freſſa faba. Nefrens, nefrendis & nefrendus, *puer vel ſenex, qui alimenta dentibus frendere, id eſt, frangere nequit. Aptiſſimè quoq; rem ſuam ſignat* τὸ ῥέγχειν, rhonchare: ῥόγχος, Rhonchus. *Idq; tum propter R, tum propter halitum, quem ducit ſopitus, & propter O ſonorum. Sed & attende* Bombum, βόμβον. *Iſte Lucretii verſus ſingulari*

gulari curâ ita factus, ut gravitatem ſoni præ ſe ferat.

Et reboat raucum retro cita barbara bombum.

Bombilo, *aut* bombo βομβῶ: βόμβαξ. *Item* bombalio *non aliunde. Et hujus generis* Crembalum, κρέμβαλον. *Et adhuc mollius* Cymbalon. *Iſidorus libro 3. cap. 21. Græci dicunt cymbala* ballematica. *A* βαλλίζειν, *quod eſt, ut ait Suidas,* τὰ κύμβαλα κτύπειν. *Item ſignatiſſima vox eſt* bombardá. *Similiter* bronteum, βροντεῖον, *à fragore, quaſi quodam tonitru. Item* Sclopetum *à* ſclopus: *quando ſpiritus cum impetu erumpit: aut* ſtloppus, *ſtloppetum; ut magis intendatur.*

Perſius:

Nec ſtloppo tumidas intendis rumpere buccas.

Sic enim habent veteres membranæ. Ruſpari *&* corruſpari *Plautinum, eſt quærere, ſcrutari, aut aliud quid agere, ſtrepitu excitato, qui ab R. V. S. P. quaſi pingitur. Vt cùm librum avidè evolvimus.*

Paul. Meliſſus Poëta.

—— Palmâ ruſpante poëmata verſas

Simile eſt Græcorum ἀράσσειν: *ubi quid amputamus, aut vi abſcindimus: &* σπαράσσειν. *Et Hebr.* רָצַץ, *id eſt, quaſſavit. Sic* σμαραγεῖν *eſt rerum ſtrepentium, vel ſtridentium: ut &* ῥαθαγεῖν: *adhuc illo fortius,* συῤῥαθαγεῖν. *Nec ab iſtis aliena:* ῥοθεῖν, ῥόθος: ῥοιζεῖν, ῥοῖζος. *Et Hebræorum* עָרַץ, *item* רָעַשׁ, *&* רָצָא *& ſimilia. Ab S ficta ſunt,* σιωπᾶν, σιγᾶν, ſilere. *A* σιγάω *eſt* Sigaleon.

Auſonius:

Auſonius:

Aut tua Sigaleon Ægyptius oſcule ſignet.

S enim nota ſilentii, quòd facilè & celeriter audiatur propter ſibilum, qui penitrabilis. Hinc & Hebr. חָשָׁה, *id eſt, ſiluit: etiam inde* σιγᾷν, *modicâ mutatione. Et S indicentis ſilentium, apud Comicos. Itidem ob ſtrepitum ac ſibilum literæ S factum eſt* ſibilo, *antiquitus* ſiſilo. *Græcis* σιφλόω, *id eſt, ignominiâ afficio.* Σιφλός *eſt irriſio, vituperium: contractè è* σιπαλὸς ἢ σίπαλος. *Itidem Hebræis eſt* שִׁבֹּלֶת, ſchibboleth, *ſibilus aquarum, fluctus quaſi ſibilans: item ſibilus, qui è tibia & ariſtis. Vt* ſibilare*: ita extitit quoq;* σίζειν*: cùm ferrum candens, aut candela aquæ inditur.*

Lucretius attigit:

Ut calidis candens ferrum è fornacibus olim
Stridit, ubi in gelidum properè demerſimus imbrem.

Stridit, *id eſt,* σίζει. *Apud Ariſtophanem* τὸ ἐπισίζειν *eſt canes inſtigare, vocare. Quod nobis hodieq; uſitatiſſimum. Sic* ψιτλάζειν *eſt ſonare illud* ψίτλα *paſtorum, quo gregem permulcent & incitant,* σίτλα φίτλα, ψίτζα. Tuſſis (*Heb.* עֲטִישָׁה) *extitit propter V, quod ſono obtuſiore: & propter ſibilum duplicem, S S. Sicut Græcanicum* βήσσειν, βήτλειν, *id eſt, tuſſire. Vt aſperiùs ſonet:* βρήσσειν, βρήτλειν. *Porrò* τὸ σίζειν *eſt ſerpentis, quæ ſibilat: itemq; avis, quæ inde* σίν*, &* σίζα *appellatur.* Τὸ ξέειν *eſt radere. Euſtathius fictum ait è ſonitu* ξ. *Vt Hebr.* קָצַץ, *è litera* צ*: item* קָצַץ. τραυλίζειν *eſt balbi, vel balbutientis,* τραυλὸς *balbus.*

 Lucretius;

Lucretius:

Balba loqui non quit, traulizi ——

Ejuſdem ſignificatus eſt & ψελλίζειν, ψελλός. Ἐλελίζειν καὶ ἀλαλάζειν *eſt militum, & aliorum, ubi res benè geſta. Vt Heb.* צָהַל, zahal. *Item* ποππύζειν, & πυππάζειν, πύππαξ *ſibilantis eſt & blandè demulcentis.* Ποππυσμὸς, poppyſmus. *Ita blandientis quoque* τὸ εἶα, Eja. *Literæ omnes molliculæ, & ſuaves:* Halare, *ut Græcorum* ἀάζειν, *genitum eſt oſcitatione, dumq́ꝫ os aliquanto diducitur cum flatu validiori.* Βαβάζειν, *inaniter blaterantium eſt, vel nugantium. Vnde & eadem formâ Latinum* babare. *Gloſſar Stephani.* Babit γαυριᾷ. *Gloſſar. Iſidori*: Babigera *ſtulta*: babiger *ſtultus, qui inutilia & inepta fatur, uti fatuorum mos eſt.* Taratantara Ennii: & Tantarara, εὔφθογγον, *ac tubæ ſono accommodatum. A voce anſeris rudimenta cepit*, Serra *ab illo ſtrepitu. Vt Heb.* נָשַׁר. *Inde Lucretius*:

—— Serræ ſtridentis acerbum
Horrorem ——

Elegantiſsimè dixit. Etiam ῥίνη *propter duas primas non eſt minimum inter* τὰ ὀνοματοπεποιημένα. *Aſperè enim ſonat & exiliter illud fabrile inſtrumentum. Ejus generis eſt etiam* κρίζειν: *mollius* λίγγειν. *At Latinorum* Lima *poſterius eſt Græco, propter liquidam.* Raucus raucedo, *ob aſperitatem* τοῦ R: *& gravitatem vocalium ſequentium; non eſt contemnendum. Sicut & Græcum* βρόγχος. *Verba ſunt* Rauceo, rauceſco. *Nonius*, ravis *eſt raucitas. Iſidorus*, ravit, *id eſt, raucè loquitur.*

Digitized by Google

quitur. Lucillius, Rauſuro Tragicus qui carmina perdit Oreſte. A ravis eſt ravus Adjectivum. Feſtus, Ravam vocem ſignificare ait Verrius raucam & parum liquidam; proximè canum latratum ſonus. Horatius lupam nominat Ravam: quia raucedinem pariat. Quod omnes jactitant: cauſam venantur Phyſici. Itaq; non aſſentiendum Iano Gulielmo libr. 3. cap. 9. Cui canitie(inquit)caput jam inſpergitur, ravus eſt: unde ravam Lupam Horatius dixit, pro canâ. Nam ravus propriè & primò de voce illâ obtusâ, quam diximus: dein de colore capitur. Nec tralatio iſta infrequens. Ita acutum πρώτως de cuſpide: δευτέρως de ſono, de ingenio uſurpatur. Crabro, ab hujus inſecti ſtridore ingrato. Virgil. 4. Georg. æmulatur. Aut aſper crabro imparibus ſe immiſcuit armis. Vagire quid ſit, exponit Agellius libr. 16. cap. 17. Noct. Att. Vaticanus deus nominatus, penes quem eſſent vocis humanæ initia. Quoniam pueri ſimulatque parti ſunt, eam primam vocem edunt, quæ prima in Vaticano, ſyllaba eſt. Iccircò vagire dicitur, exprimente verbo ſonum vocis recentis. Lallare, ut Græcorum βρύλλειν, vox itidem ætatis teneræ. Tum enim organa minùs apta ad exprimendum elementa cætera; utpote quæ difficiliora ſunt. Iterum vox puerorum, Cacare, κακᾶν & κακκᾶν. Nec multùm abſimile τὸ παππάξ. Poëtæ, cacata charta. Cacivora avis, apud Indos; quæ aliarum avium ſtercore alitur. Lambere non obſcurè etiam à ſono illius actionis, ut canum, luporum: ſicut Græc. λάπτω, λαπάζω, λαπάττω: & Heb. לָקַק, id eſt, lambit, Barrire eſt elephantis. Hinnire, χρεμετίζειν equi. Rugire leonis. Τὸ G etiam He-

Virgilius:

—— Veterem in limo ranæ cecinêre querelam.

Horatius:

—— Ranæque paluſtres
Avertunt ſomnos ——

Perdix, παρὰ τὸ πέρδειν. *Eum quippe ſonum edit. Vnde κακαβίζειν quoq; dicitur: & κάκκη fœtor, Ioſeph. Scaliger. Latinè potes,* Cacabare: *κακκάβα perdix.* Bubo *à cantu, quem edit,* dirum mortalibus omen. *Vt βύας: ſi Υ more antiquo enuncies. Verbũ eſt βύζειν: Latinè* bubare; *aut* bubulare, *V duplicato. Aliás* Bubo, *βηβὼν tumor eſt παρὰ φύσιν in corpore. Sed & κικκαβαῦ vox noctuæ. Κικκαβή noctua ab illo ſono.* Et Coturnix, *ὄρτυξ apud Feſtum, à ſuâ voce.* Turtur *etiam ab ἰδιοφωνίᾳ. Pariter apud Hebræos idem: nempe* תּוֹר, tor. *Quod ἐτυμολογοῦντες formant à Radic.* תּוּר, *id eſt, intuitus eſt, inquiſivit, indagavit.* Cornix, *κορώνη, ſimiliter à clamore. Meliùs tamen imitetur, ſi Germanorum exemplo, literam, A, imponas. Velut à Marone factum, planè ſingulari judicio, ut eam ſexies repetierit in verſu de cornice, quæ pluviam præſagiat:*

— Et ſola in ſicca ſecum ſpatiatur arenâ.

LA, CA, SPA, TIA, RA, NA. Nam qui τὸ S quater iteratum, modò attendunt, & neſcio quid de progreſſu cornicis in arenâ notant, illi ſummum poëtæ acumen ſuo pede metiuntur. Crocitare, crocire, *κρώζειν eſt corvi. Euſtathius: κράζειν & κρώζειν propria corvorum*

& cornicum. Clozare, *κλώζειν graculi, ut vult Pollux.* Gratitare *anſeris: ejusdem etiam*, Gingrire, *ubi vox tenuior. Gloſſar.* Gingriunt, *χῆνες ἐκβοῶσιν.* Gingrum, *φωνὴ χηνός.* Gingrinæ, *tibiæ ſoni exilioris, vel, ut Feſtus ait*, tibiæ *exiguæ. Gloſſarium*: Gingriba *εἶδος φωνῆς σάλπιγγος.* Glocitare, glocire *gallinæ.* Clogmus, *κλωγμός. Plutarchus apertè tribuit gallinæ: ſcilicet matri, quæ pullos circumducit.* Cugurrire *eſt Galli.* Fritinnire *hiunndinis, teſte Ioſeph. Scaligero. Τιτυβίζειν coturnicis.* Fritillare, trutillare, minurire, zinzulare, zinzillare, zinzilulare, *μινυρίζειν, τιτίζειν minorum avium & ſuave canentium. Sunt etiam nomina ἐυμίμητα*: Ululare, ululatus, ulula: *ut & Græcorum ὀλολύζειν, ὀλολυγή: & Heb.* יָלַל*, id eſt, ululavit. Similiter ὀτοτύζειν eſt dolentis: ὀτοτοῖ, hei hei. Item ἰύζειν, ἰοῦ clamare: μυτακίζειν μῦ repetere: in Ariſtophane tribuitur flenti. His adde, τὸ κωκύειν, iterum plorantis. Item θρῆνος*, threnus. *Et Latinum* Ejulare, ejulatus. *Aliqui præponunt H,* Hejulo, *ut ſonus & ſuſpirium magis audiatur, quaſi ſit ab* Hei. *Aſpiratio enim explicat ſuſpiria, & difficultatis nota eſt. Itaq; à Græcis ſumt in Latini ſervarunt in expreſſione Affectuum. Ita* Phy, *φεῦ*, Heu. *Et in medio poſita H,* Eheu, *αἶ αἶ apud Græcos. & Heb.* אֲהָהּ, Eheu, Aha: *& per ἀφαίρεσιν τοῦ* א, הָהּ, *quod eſt σημαντικώτατον. Item* Hei, Hoi, *quod melius eſt Græcorum οἶ & compoſ. αἰβοῖ. Verbum eſt οἰμώζω. Planè ab* הוֹי, hoi, *&* אוֹי, *oi, o, ὦ, aut* אִי*, id eſt*, O. He, *ἒ ἒ iterum ab Hebr.* הָא*, quod idem. Tale eſt etiam* væ: *melius* væh, *propter aſpirationem,*

ut dixi. Græcè οὐαί. *Ex væ demto A factum eſt* V E, *particula nunc intendendi, nunc minuendi. Idq́ propter* παθήματα, *ad quæ priùs ſignificanda, variè adhibebatur.* Ἀτ̓ταταὶ Atat: ἰατ̓ταταὶ *vox afflictorum, aut metu perculſorum.* AH, *vel fortius* Ach *ab Hebr.* אָח, *quod eſt mœrentium.* אֲנָחָה *eſt ſuſpirium, gemitus,* ἀνία. *Item* אֲהָהּ, *id eſt,* Eheu, heu heu, Ach, ach, *Iul. Cæſ. Scaliger cap. 49. L. L. in H niſi per apocopen ſyllabam exire negarunt:* Ah, vah. *Fuiſſe enim* Aha, vaha: *& veriſimile ſit, ita factum eſſe. Sæpe enim dolentes etiam nunc ſic geminatum pronunciamus. Et cap. 164. Veteres negant, ullam vocem adſpirari in fine: quare fuit, ajunt,* Aha. *Noſtra nihil intereſt, quid ſenſerint agreſtes Opici: nam meliora ſecula ita pronunciarunt* Vah, Ah. *Similiter rectiùs ſcribitur* Proh, *quàm* Prò. *Quia ita ſit diſcrimen à* Pro, πρὸ. *Deinde ob literam adſpirabilem plus afficit. Quod & de,* OH *verum eſt. Pariter Ariſtophanes lepidiſsimè finxit, verſum ab* ῦ ῦ, *flatu per narès celeriter aliquoties trajecto: ut olfacientes ſolemus. Verſus iſte de carne Suillâ:* ἔνδον ἐςὶν, ὦ μιαρώτατω πολύ χρῆμα τεμαχῶν καὶ κρεῶν ὠπτημένων ῦ ῦ ῦ ῦ ῦ ῦ ῦ ῦ ῦ ῦ ῦ ῦ. *Cætera alibi. Tantùm ſubjicio, corollarii loco, Scaligeri è cap. 13. L. L. ſententiam, quæ à dictis haut abludit: S, valdè (ait) ſervit ad ſpiritûs eliſionem:*

——— Sale ſaxa ſonabant.

R autem ad rudiorem, atq́ aſperiorem, ut Murmur. *Vtrunq́ conjunctum implent valde,* ſtridere, τρίζειν. *Et magis, cùm terminant dictionem,* ſtridor. *Adſpira-*

tæ conſonantes multò acrius urgent his adjunctæ, Fragor. *Quippe etiam mollißimam omnium literarum exaſperant*, φλοῖσβος, φλάω, παφλάζω. *Etiam ſonum ipſum audias, quaſi præſentem, in quibusdam vocibus*, λίγξε: *& apud Virgilium, cujus diligentiam non affectatam ac divinum judicium, nemo eſt aſſecutus omnium unquam poëtarum: percipies enim lignatorum operam illis vocibus*,

—— Sonat icta ſecuribus ilex,

Et illud quantum eſt?

—— Tremit ictibus ærea puppis.

Illa autem etiam cum navi dilabuntur:

Labitur uncta vadis abies —— *Hæc ille.*

Murus, *Iul. Cæſ. Scaliger cap. 21. L. L. Ex diphthongis illi* OE, *nos V*, Moeri, *nos* Muri: *ut pœna, punio. Adhuc, antiquitatis veſtigia remanent in* mœnia: *poſteritatis autem in* munus. *Origo autem erat ab* οι, μοῖρα, *rata ſcilicet cujusq; civis pars. Quisque pro ſuâ parte virili tutabatur muros, quos & unà conſtruxerat. Apud Lucretium eſt*, mœrorum *pro murorum. Inde* pomœrium, *Livius lib. 1.* Pomœrium *verbi vim ſolam intuentes* poſtmœnium *interpretantur. Agell. lib. 13. cap. 14.* Pomœrium *eſt locus intra agrum effatum, per totius urbis circuitum*, ponè muros, *regionibus certis determinatus.* Mœne *ſingul. apud Ennium.* Circummœniti *apud Plautum, id eſt, circumdati.* Munus *à mœnibus. Idem Scaliger cap. 31. Tranſit R in N. Fuit* munus, onus muris *reficiendis, ubi primùm unum in locum è vicis conveniſſent, ad condendum opidum.*

dum. Inde munimenta. *Id oneris cùm remittebatur virtutis ergò, donum dicebatur. Aut ſimplicius ab Hebrais* מִנְחָה*, ut munus ſit, quod offertur, propriè, ſive* δῶρον*. ſive officium.* Amœnus *locus à mœnibus: ſicut pomœrium. Glóſſar.* amœnus, σύσκιος τέπος, περπνὲς. Amœnus *Hebraicè eſt* נעם*. Transponas elementa. Inde &* Naim *nomen opidi. Ab amœnitate & deliciis.* Munio *eſt mœnia facio, circumdo.* Munis, officioſus. *Lipſius, qui tam* munes *fuiſtis in re & verbis hactenus* immunem. *Et quidem imitatione Plauti in Mercat. Dico ejus pro meritis gratum me &* munem *fore. Eadem quoq; vox in Pandectis reperitur. Item Plinius vocat* munificem *mammam, quæ copiosè lac præbet. Et* munifer *in Gloſſar. Iſidori, qui fert munera. Idem:* Muna, *munera quæ militibus dantur. Vlteriùs* communis, *eſt* ejuſdem muneris. *Cic. 2. de Invent.* Commune *eſt quod omnes vulgo probârunt, & ſicuti ſunt. Magis ad originem reſpicit dictus Scaliger cap. 93. Quod aut opus aut officium faciundum fuerit omnium civium operâ, aut impensâ, id dictum eſt,* commmuni *ſtudio factum iri: quoniam munia ſua quisque in unum conferrent. Itaque id opus, ut complectitur omnium civium functiones,* commune *dictum eſt.* Communiter *pro paſſim, ſæpe, vel plerumq; accipitur à vulgo. At ſiniſtrè. Propriè, quod è memoratis liquet, idem eſt quod pariter, ſimul, conjunctè,* κοινῶς. *Opponitur ei* ſeparatim. *Cicero: aliâ epiſtolâ* communiter *commendavi tibi Legatos Arpinatū: hâc* ſeparatim *Quinctum.* Municeps, *qui capit munus. Agellius lib. 16. ca-*

pit. 13.

pit. 13. municipes *ſunt cives Romani ex municipiis, dicti quòd muneris cum P. Rom. eſſent participes.*

Mus, μῦς. Muſcipula, *à capiendis muribus. Sicuti* τὸ γενικόν Decipula: *& apud Apulejum*, decipulum. Mucerda, *μυόκοπρος ἢ μυόχοδον: quod à mure excernitur. Sicut* ſucerda, *συόκοπρος: à ſue.* Capricerda *à capra.* Muſtricula: *Ioſ. Scaliger. Invento in Gloſſis Latinis,* Muſtricula, *machina ad ſtringendos mures. Et puto verum eſſe. Nam lignum illud ad calceos ſuendos, à ſimilitudine illius machinæ dictum videtur.* Idem: *Plautus in Epidico: Væ tibi* murricide *homo. Meliùs ſcriberetur unico R,* muricidus. *Quod videtur tāquam jocularitèr ignavo exprobratum, ut qui hoſtem non potuiſſet,* mures cęderet, *quaſi μυοκτόνος.* Muricidium *tamen etiam dixerunt veteres, ut Pomponius Atellanarius.*

Muſa, μοῦσα. *Iul. Cæſ. Scaliger lib. 1. poët. cap. 2. Muſæ παρὰ τὸ μῶσθαι, à Platone deductæ ſunt, quibus ſcilicet inventio attribuatur. Alii ἀπὸ τοῦ μυέσθαι, unde* myſtæ *&* myſteria, *quo verbo judicium deſignetur. Arcana enim ſelecta ſunt: electio autem à judicio. Nempè omnia, quæ in opere poſita ſunt, ab intellectione, aut ab inventione, aut à judicio proficiſcuntur. Hebræis* מוּסָר, muſar, *id eſt, diſciplina, caſtigatio. Aut à* מָצָא, maza, *id eſt, invenit ſtudio. Quæ Hebræorum deliciæ cui non magis animum afficiant, quàm Sirenes illæ Atticæ!* Muſeum, *μουσεῖον, ει vertitur non in Æ, ſed E longum, aut interdum EI.* Muſica *μουσική. Nomina Muſarum ſunt:* Clio, *vel Cleio à κλείειν: geſta canit & celebrat, laudat.* Melpomene, *à μέλπεσθαι: etiam à cantu,*

Digitized by Google

à cantu, μολπῇ. Thalia, θαλεία: θάλλομαι. *Ab immortalitate & virore.* Euterpe εὐτέρπη. Εὐτερπὴς, *qui benè delectat.* Τέρπω. *Dulciloquis calamos Euterpe flatibus urget. Ab eodem* τέρπω *&* χόρος, *ſit* Terpſichore, *quæ affectus citharis movet, imperat, auget: ſcilicet in choris.* Erato: *ab* ἐρᾷν: *quia amabilis doctrina & eruditio.* Calliope, *à pulchrâ voce.* Καλὸς *pulcher*: κάλλος, *pulchritudo.* ὂψ *eſt vox. Carmina* Calliope *libris heroica mandat.* Uranie, *ab* οὐρανὸς: *cœli motus ſcrutatur & aſtra.* Polymnia: *à* πολὺς *& & ὑμνέω*: *ab* ὕδω. Πολύϋμνος, *id eſt, celebris, multæ laudis. Quia ergo Muſæ à cantu commendantur, aut etiam plerique dicuntur; non iniquè muſa eſt* ἀοιδὴ, *cantus, carmen.* *Virgilius:*

Et, Silveſtrem tenui muſam meditaris avenâ.

Silveſtrem; *id eſt, hilarem, aut ſonoram, non ruſticam aut agreſtem. In ſilvis enim & ſub tegmine arboris clarior ſonus eſt & echo. Quod inſequens docet verſus:*

Formoſam reſonare doces Amaryllida ſilvas.

A muſa eſt etiam Muſivum, μουσεῖον: *ut Achivum ab* ἀχαῖος. *Iul. Firmicus lib. 3. Faciet eos, qui ſic habent Iovem, quodam ſubtili artificio ſapè pollentes, aut aurifices, aut ex auro veſtes pingentes, aut inauratores, aut* muſivarios. *Ad quos Ioſ. Scaliger: Malè, inquit, in vulgatis Firmici codicibus,* aut in uſu varios. *Pavimenta ſectilibus ſcutulis, aut teſſellis ſtructa, & ad regulam exactè perfricata, vocantur* muſiva. *Spartianus in Peſcennio: Græci* ψηφοθετητὰ *vocant &* ψηφοβολίαν. *Latini* teſſellationem *& opus* teſſellarium.

Lucillius:

Lucillius:

Quàm lepidæ lexes, compoſtæ, ut teſſerulæ, omne
Arte pavimenti, atq; emblemate vermiculatæ.

Ita legendum. Nam Lambinus locum corruperat, ut
lia panè omnia. Ars pavimenti, *quam vocat Lucilliu*
eſt teſſellatio: Artifices teſſellatores, ψηφοθέτα
ψηφοβόλοι, *qui &* muſivarii *Firmico & Impp. Co*
Theod. Vt ἀχαιές *Achivus: ſic* μȣσαῖ𝛰ς *muſivus;*
concinnitate. Nam μοῦσαν *&* ἔυμουσαν *&* μουσικ
in eam partem accipiunt Græci. Et ut ἀχαϊκὸς *ab A*
chæo: ſic Muſaicus, μουσαϊκὸς παρὰ τὸ μουσαῖον
Vnde hodie opus muſaicum *dicitur rectè, non depra*
vatè, ut putant docti. Et, ſi bene memini, videor Mu
ſaicum *legiſſe in Auguſtino. Hoc in libr. 5. Manil. Io*
ſephus Scaliger.

Muſca, μυῖα. *Eleganter* ſanguiſorba *dicitur: u*
hirudo ſanguiſuga, *à Plinio. Hebr. eſt* זְבוּב, zebûb
A quo σόβη *flabellum, quo muſcas abigunt. A* בַּעַל, *&*
זְבוּב, *eſt* βεελζεβȣ́β. *Beelzebub. Ita enim legendum*
non beelzebul, βεελζεβȣ́λ. *In Hebræo enim & Syro eſt*
ב. *Hebr.* Baalzebub*: inde Syr.* Beelzebub*; levi mu*-
tatione, id eſt, dominus, aut princeps muſcarum. No-
men Satanæ. Is enim figurâ muſcæ *apparuit, teſte Na*-
zianzeno contra Iulianum. Sicut hodieq; eâdem ſpeci
videri dicitur in vitris, aut cryſtallis. Sed & colebatu
olim in gentilitate in hunc finem, ut muſcas *pelleret in*-
feſtas. Cujus rei dedit ſpecimen, quòd in templo ſuo mu-
ſcam nullam ſupereſſe fecerit. Sicut hodie in Venetian
palatio nulla eſſe dicitur, & in Toletano unica. Quòd ſ
certa

Digitized by Google

terta eſt ea fama, omnino ſtatuimus idolum aliquod ſub palatii limine fuiſſe conditum, ut ait Iohannes Bodinus libro 1. Dæmonom. capti. 3. Plinius vocat Myjoden *à* myia *&* Deus, *ſi Latinè formes. Idem lib. 10. capit. 28. Invocant Cyrenaici* Achorem *Deum muſcarum, multitudine peſtilentaim afferente, quæ protenus intereunt, quum litatum eſt illi Deo.* Achorem: *cultu, ut & nomine, ſumto ab* Ekron, *cujus Baalzebub erat Deus.* Ekron *ab* עָקַר, *extirpavit, vulſit. Aut* Achor, עָכוֹר, *ab* עָכַר: *quod ferè idem, hoc eſt, turbavit, ejecit. Scilicet ab officio, quod erat, abigere muſcas. Apud Græcas Apollo appellatur* σμιϑεὺς Smintheus: *quòd fuerii Deus* μυοκτόνος. Σμίνϑας *enim vocant mures, teſte Euſtahthio. Quia verò illa fabuloſa aut dubia, quæ in eam rem afferunt: ſuſpicetur aliquis:* Achorem *&* Myioden *&* Sminthea *eſſe eundem, ſaltim leviter mutatâ voce.* Σμινϑεὺς *igitur à* μύνδα *vel* μύινδα, *præpoſita S: quod non infrequens, ut* μέρδω, σμέρδω, ζμέρδω: μικρὸς σμικρὸς.

Muſcus, *μόσχος: qui &* vitulum, *&* muſcum *& in arboribus prima germina, & verbo, quidquid tenerum, ac novellum ſignificat.* ὄσχος *idem ferè eſt, & peculiariter ramulus tener in vitibus: item* ὄχη *apud medicos eſt ſcrotum, ut &* ὄσχεος, ὄσχεον. *Ab Hebræo* אֶשֶׁךְ, *id eſt, ſcrotum, vas teſticulorum.*

Mutus, mutire, *obmuteſcere: à* μῦ, μῦ, Mu, *quod canum eſt, ex ſententia Chariſii. Varro libr. 6. de Lat. Lingua.* Muti *non ampliùs, quàm* μῦ *dicunt. A quo itam dicit, quod minimum eſt, neque ut ajunt,* μῦ *facere au-*

re audet. *Canes etiam* mutire *dicuntur, cùm incipiunt irritari, quòd* Mu *videntur ſonare. Lucillius:*

Nec laudare hominem quenquam, neque Mu
facere unquam.

A mutio *eſt* muſſare, *quod eſt hominum occultâ & depreßâ voce loquentium, quod celatum velint, inquit Nonius. Nec abludit Græcorum* μύζειν. *Feſtus*: Summuſſi *dicebantur murmuratores. Nævius*; Odi (*inquit*) Summuſſos, *proinde apertè dice, quid ſit, quod times.*

Mutuum *fecerunt ex* meo, tuo: *teſte Iuſtiniano & Paulo Icto; quod ex* meo *fiat* tuum, *dùm communicatur. Sanè dicitur id quidem* κομψῶς, οὐκ ἀληθῶς δέ. *Igitur meritò diſplicet Turnebo lib. 10. cap. 25.* Mutuum *(inquit) à mutatione nomen habet: nam quod ajunt ex eo dici, quia ex* meo tuum *fiat, bellè magis & ſcitè, quàm verè dictum arbitror. Varro à voce Sicula* μοῖτον *facit: ſed diſplicet Cujacio, quaſi* μοῖτον *à Latino* mutuum, *fluxerit. Atqui videri dictum poteſt, quaſi* μοὶ τὸν, *hoc eſt,* mihi tuum: *ſcilicet utendum largire. Vt ſit vox affantis alterum & rogantis.* Τὸν *pro* σὸν, *tuum: ut* τὺ *pro* σύ. *Quòd ſi tamen malis Latinum: nempe à* permutatione *aut motu illo; nec analogia refragabitur. Vt à fatum* fatuus: *à cartum (verbi carere)* carduus *ſic à motum* motuus *& dein* mutuus: *vel à mutatum mutatuus & contractim* mutuus. *Quanquam &* Muto *eſt à* motu, *quaſi* moto. *Plautus Amph. act. 1. ſcen. 1.* Neque ſe luna quóquam mutat. *Ita enim legi oportere docet ibidem Phœnix Poetarum Taubmanus. Sed & Iul. Cæſ. Scaliger in Theoph. de cauſ. plant.*

Digitized by Google

aſſtipulatur: Motus *&* mutatio *communia habent principia appellationum, μώω. Vnde μῶα noſtris Æolenſibus, quos Latium eſt ſecutum, quod alii μῶσα & μȣ̃σα. Idem libro de plant. Sola loci variatio eſt* motus. *Græca origo μάω μῶ. Vnde μῶσαι, nō quaſi μαῖαι, ſicut Plato: Sed ab incitatione, à qua & furor.* Promovere *(inquit idem in Theoph) eſt* prorſum movere, *quod jam motum eſt: atq́; in eam quidem partem, in quam partem motum eſt.* Hæc ille. *Simplicius* promoveo *eſt à pro: nec quidquam aliud notat, quàm ulteriorem mutationem aut motum: ut etiam hæc verba,* procurro, procedo, progredior, proficio, prodeo: *& ſi quæ talia. De ſignificatu peculiari* ꝫ Muto *notantur hæc ex Mureto in Cat.* Mutare *pro eo, quod eſt emere aut vendere antiqui ſæpè dicebant. Columella: porcus lactens ære* mutandus *eſt. Idq́; Græcorum exemplo, apud quos hoc modo verbum ἀλλάττεσθαι ponitur Ideo autem id fit, quia antiquiſſima ratio contrahendi permutatio eſt. Quin ipſum permutationis nomen commune eſt omnibus contractibus, tantumq́; valet Latinis permutatio, quantum Ariſtoteli συνάλλαγμα. Sed ad* Moveo *redeundum: inde ſimpliciter momentum. Vt à teſtor, teſtatum, teſtamen, teſtamentum: Sic à moveo, motum, momentum antiquè* Momen, *τὸ ἄτομον, τὸ ἀκαρές. Item inde* Mox, *id eſt, tam citò, quàm te moveas ſive vertas, ut nos Germani loquimur.* Motacilla, *avis ſemper caudam movens. Prima origo eſt Heb.* מוט, *loco motus eſt.* מוט, *eſt φορὰ, aut commotio, μόθος.* Muto, *eſt callidus & fraudulentus, à Græco μόθων. Priſcianus.* Mutone *cellas ſervorum converri.*

verii. Sed & Græcorum σείω, fit à סִית, movit, incitavit: נָשָׁה, dimovit: שָׁאָה, motus eſt. Σεισμὸς aut σεῖσμα, motus, quaſſatio. Εἰδικῶς plerumq; de motu terræ. Item δονέω, δόναξ. נוּר, motus eſt, agitatus eſt.

Mycenæ, ἀ μυκάομαι: quòd inibi bos ſuò mugitu locum deſignârit urbi, Strabo libr. 1. Horatius:

Aptum dicet equis Argos, diteſq; Mycenas.

Myrrha & murrha; μύῤῥα: à μύρον, id eſt, unguentum. Smyrnion, σμύρνιον, planta ab odore myrrhino. Omnia ab Hebræo מוֹר. A Rad. מָרַר, id eſt, amarus fuit. Myricæ, ex amaritudine nominatæ. Guſtus enim ejus nimis amarus eſt, inquit Iſidorus libr. 18. origin. capit. 6.

Myrtus, μύρτος: arbor Veneri ſacra. Inde Murtia dicitur: priùs Myrtea. Iam per C ſcribitur, Murcia: & eſt dea ſecordiæ negligentiæ. A murteto dictam volunt Varro, Plinius & Plutarchus, quod inibi templo aut ſacello erat proximum

Myſtax, μύσταξ, à μύειν: quia ſit tegimenti loco, aut decoris quoque. Ovidius:

Barba viros, hirtæq; decent in corpore ſetæ.

Eâ causâ, à Græcorum βαρύ. per ἀναδίπλωσιν, Barba nonnullis dicitur. Barbatus γενειήτης. Mulli barbatuli apud Ciceronem in Paradox. Per metaphoram: quòd pilos quaſi, aut aliquid barbæ ſimile oſtendant. Quâ cauſâ & quidam cometæ dicuntur barbati. Item herba illa protrita τραγοπώγων, barbula hirci, nobis Bocks Bart / vulgo in Hetruria ſaſſefrica. Dioſcorides

des lib. 2. cap. 137. barba birci, quæ ab aliis come *vocatur. E concluſo calycis vertice* barba *dependet incana prolixaq́ȝ. Vnde nomen, teſte Theophraſto lib. 7. cap. 7.* Barbitium *pro barba, apud Apulejum.* Imberbis *apud Horatium.* Barbigenium *vox nova: Sed quam ἀναλογία non reſpuat. Vt quippè ingenium dicitur: ita etiam barbigenium, à geno. Vt terrigena, ſic barbigena.*

Myſterium, *μυςήριον: arcana quædam res, & propriè divinis viris, ſacerdotibusq́ȝ tantummodò cognita, inquit Valla lib. 4. cap. 50. Sed generaliùs patet. Vt enim* miniſterium *miniſtri opera eſt propriè: ſic myſterium quidquid latet & abſtruſum eſt, è Græcorum μύω aut potiùs Hebræo. Quod etiam notat eruditiſſimus Iſaacus Caſaubonus lib. 1. cap. 2. de Sat. Ab eadem radice (ſcilicet* סָתַר*, μυςήριον vox derivata Græcis: non ut nugaciſſimi eorum ſcribunt Grammatici, παρὰ τὸ μύσαντας τηρεῖν.* מִסְתּוֹר *)* Miſtor, *ſeu* Miſtur, *res aut locus abſconditus. Indue hoc verbum formatione Græcanicâ, fiet μυςήριον, ſive μυςήριον. Epheſ. 5. verſ. 32. Τὸ μυςήριον τοῦτο μέγα ἐστίν. Vbi vetus Biblior. interpres:* Sacramentum *hoc magnum eſt. Vnde & error ille exſtitit, quo conjugium Sacramentis accenſetur. Atq́ȝ eâ viâ ſi incedendum, etiam voluntas Dei Epheſ. 1. verſ. 9. Etiam pietas 1. Timoth. verſ. 16. Etiam alia Sacramenta κυρίως ſic dicta, hoc eſt, ſacri ſigna ἢ τεκμήρια divinitus Eccleſiæ data, ad confirmandam promiſſionem gratiæ, erunt. Quando aliquoties τὸ μυςήριον occurrit, & ita ab interprete veteri* Sacramentum *redditur. Breviter, μυςήριον eſt quidquid μύεται, ſive Græcam ſive Hebræam originem putes, quid-*

quid occulitur, ſive arcanum, ſive reconditum. Gloſſarium: μυστήριον arcanum, initiamentum. *A* μύομαι *ſit etiam* Myſta, μύστης. Symmyſta *eſt* Conſecraneus, *vel è Gloſſario,* Conſacraneus, συμμύστης.

N

Nabathæa: *Dionyſio* Ναβάθαια, *Stephano* Ναβαθηνη. *Regio Arabiæ Orientalis.*

Ovidius.

Eurus ad auroram Nabathæaq; regna receſſit.

Ab Hebræ. נָבָה, *aut* נָבָא, *prædixit, vaticinatus eſt. Arabes enim olim vates & Aſtrologi.*

Nablium, nablum, nabla, νάβλα *apud Heſichium & Suidam. Ovid.* Nablia, *conveniunt dulcibus illa modis. Hebræum eſt,* נֵבֶל, nebel, *id eſt, inſtrumentum muſicum è ligno, vel teſtâ, intus cavum. Radix eſt* נָבַל.

Næ, Napæa, Narciſſus, Nardus, *quære infrà ante* O.

Nares: Nar, *naris. Perſius Sat. 1. ſonat hic de nare canina: à Græco* ῥαὶν ῥὶν, κατὰ μετάθεσιν: Nares ῥῖνες: ἀπὸ τοῦ ῥεῖν: *ſicuti quidam Latinorum à* nando. *A* ῥὶν *eſt* ringo, *id eſt, corrugo narem. Indicium iræ, ut & aliâs naſi primoris acumen (Lucretius ſic loquitur) homines arguit ad iram propenſiores. Theocritus id. 1.* καί οἱ ἀεὶ δριμεῖα χολὰ ποτὶ ῥινὶ κάθηται, *id eſt, Et ei ſemper acris bilis in nare ſedet. Sic Proverb. 14. verſ. 17.* קְצַר אַפַּיִם, kezar appaim, *eſt brevis aut curti naſi, vel curtus irarum,* ὀξύθυμος, *id eſt, qui citò iraſcitur. Vt contrà, & quidem de Iehova ipſo dicitur* Exod.

34. *verſ. 6.* אֶרֶךְ אַפַּיִם, erech appaim, *id eſt, magno naſo: ſicuti Hiſpanica editio Complutenſis & Antverpica verbatim exponit, hoc eſt, patiens, tardus ad iram. Porrò à* ῥὶν *eſt* Rhinotmetus, *id eſt, denaſatus, cui abſciſſi ſunt nares. Quod contigit ob ſævitiam Iuſtiniano minori Impp. qui & inde* Rhinotmetus *fuit appellatus.* Anthirrinon *vel etiam* anarrhinon *herba: quòd ejus ſemen* ῥῖνας, *id eſt, nares vituli repræſentet, Dioſcor. lib. 4. cap. 128. Plinius libr. 25. cap. 10. Galenus etiam* bucranion *appellari prodidit. A Latino* Nare, *naſus:* κατ' ἀντίστοιχον, *ut ſit diſcrimen, inter* Narus. *Aliis* ἀνασμὸς: *propter fluorem mucci. Vltima* Naris *origo eſt* נָחַר, nachar, *quod eſt notæ ejuſdem.* Naſiterna *in Plaut. Pœn. act. 5. ſcen. 5. eſt genus vaſis aquarii patentis, & anſati, quale eſt, quo equi poſt confecta ſpatia in Circenſibus perfundi ſolent & recreari. Ita dicitur, quòd tres* naſos, *id eſt, anſas haberet. Ita Vatinianis calicibus aſſignat* naſos

Martialis & Iuvenalis:

Siccabis calicem *naſorum* quatuor ———

Plautus Captiv. lepidè confinxit Denaſo, *id eſt, naſum amputo.*

Naſturtium *ab acrimoniâ & mordacitate: quòd naſum torqueat & ſternutationes provocet, quaſi* Naſitortium, *à tortum. Plinius lib. 10. cap. 8.*

Narthecium, *ναρθήκιον: vaſculum aut capſula* ἐκ τοῦ νάρθηκος. *Ideo Heſiodus* ἐν κοίλῳ νάρθηκι. *Cicero: medicamenta illa tanquam de narthecio promant. Gloſſar. Ferula,* νάρθηξ.

Narica *eſt genus piſcis minuti, in Feſto: aut emendatiùs:* Narita, *νηρίτης*, Nerites *apud Ariſtotelem.*

Naſſa *quâ capiuntur, aut potiùs decipiuntur piſces. Ab Hebr.* נָשָׁא, naſcha, *id eſt, ſeduxit, decepit, conjecit aliquem in naſſam. Nomen eſt* שׁאת, *id eſt, naſſa, ſeductio, illaqueatio, reticulum.*

Natolia, *ἀνατολή. Petrus Bellonius in obſerv. Pereg. ait hanc Aſiæ partem (ab antiquis Minorem appellatam) hodie à Turcis* Natoliam *aut* Anatoliam *appellari, à Græco ἀνατολή, id eſt, oriens: eoq; vocabulo comprehendi omnem Aſiæ regionem ultra Propontidem & Helleſpōtum (cui Ottomanorum proſapia præeſt) ſitam: nempe univerſam Phrygiam, Galatiam, Bithyniam, Pontum, Lydiam, Cariam, Paphlygoniam, Lyciam, Magneſiam, Cappadociam & Comagenum. Hæc ille.*

Nauci, *putamina nucis, aut omnium rerum. Cicero: Non habeo nauci, id eſt, non facio flocci. Propriè eſt res nihili: & quidem cum aliquâ aſſeveratione: ναὶ οὐχὶ, ut colligitur è Feſto. A* nauci *eſt* Naca, *ut nonnemini videtur. Veriùs à νάκη, νάκος, εος, τὸ.* Nacca *apud poëtas. Nam* Nacæ *fullones ſunt, ut Feſtus annotat.*

Perſius:

—— Ad morem diſcincti vivere *naccæ.*

Ab iis, qui Nactæ legunt, aliquid cauſæ meritò poſtulatur.

Nauſea, *ναυτία & Ionicè ναυσία, eſt quando ex halitu marino, & motu navis ambiguo ventriculus, præſertim non aſſueti, ad vomitum irritatur. Plaut. Amph. alludit:*

alludit. Laſſus ſum herclè è navi, utſvectus huc ſum. Etiam nunc nauſeo. *Ἀνᾶυς: Hebraicè* אֲנִי. *No, nato, νέω, νῶ, νήχομαι ab Heb.* אָנָה, anah, na. *Anando fit* Natrix: *ſicut* hydrus, *ὕδρος, id eſt, coluber aquaticus: ab ὕδωρ.* Natinatio, natinare, *id eſt, negotiari, Iſidorus. Vel* Natinare *eſt more natantium ſemper in negotiis fluctuare, ut Ioſeph. Scaliger elegantiſſimè declarat. Nec tam priſcum verbum eſt (inquit) quàm priſca verbi forma,* natare, natinare. *Vt* iter itiner: jecur jecunur; prodeunt, prodinunt. Navigo, *id eſt, navim agito formatur, ut à remus remigo* ! igo *eſt λῆξις.* Nauta, *νάυτης: poſt interjecto* I Navita, *& Græcè ναυάτης.* Nauta *enim primùm fuit, uti æſtimat Iul. Cæſ. Scalig. cap. 19. de cauſſ. L. L.* Naulum, *ναῦλον, quod pro navigatione loco precii ſolvitur.* Naufragium, *quando navis frangitur, apud Comicum. Verbo* naufragare *utitur vetus bibliorum interpres, & Salvianus libr. 3. de gubern. Dei.* Navarchus, *νάυαρχος, id eſt, præfectus navi, ſeu princeps. Ἀρχὴ principium.* Nauclerus, *νάυκληρος, id eſt, dominus navis, κλῆρος: unde* Clerus, Clericus *: κληρικὸς, κληρωτὸς.* Cleropeplum, *id eſt, ſingulare ornamentum ordinis Clerici: quod nunc corruptiſſimè* Liropipium. Peplum *&* Peplus *ex Græco πέπλος: at κλῆρος ab* גּוֹרָר*, dujectis aliquantulum literis, id eſt, ſors, clerus.*

Nectar, *νέκταρ: immortalium potus, quaſi ἄπερ νεκύων.*

Ovidius:

Protenus imbutum cœleſti nectare corpus.

Et Homerus de deâ:

—— Κέρασσε δὲ νέκταρ ἐρυθρόν.

Item Heſiodus:

Νέκταρ τ' ἀμβροσίην τε, τά περ θεοὶ αὐτοὶ ἔδουσι.

Inde etiam Lat. Ambroſia. *Vbi quid* ὑπακούεται.

Nemus, νέμος, *id eſt, locus arboribus bene conſitus & gramine veſtitus.* Νέμειν *paſcere eſt.* Numidia *à paſcuorum ubertate. Plinius libr. 5.* Nomades, *nunc* Numidæ, O *in* U. Eremus ἔρημος, ἐρημία: Eremita, ἐρημίτης, *id eſt, qui loca deſerta inhabitat: ſuppeditatur à matre linguarum.* חֵרֶם, cherem, erem, *id eſt, deſolatio. Vnde* Hermon חֶרְמוֹן. *Radix eſt* חָרַם, *id eſt. deſolavit, in deſolationem & deſertum redegit.*

Nenia. *Tullius 2. de leg. Honoratorum virorum laudes in concione memoranto, easq; etiam ad cantus ad tibicinem proſequuntor; cui nomen* neniæ: *quo vocabulo etiam Græci cantus lugubres nominant. Jul. C. Scal. libr. 1. poët. cap. 50. Idem carmen etiam* νήνιτον *vocârunt, id eſt, extremum, &* νηνίαν *eadem ratione. Quare non rectè per diphthongum ſcribunt. Sic tibiam, quæ in funerib. adhibebatur, vocavit Pratinas Phlyaſius* νηνιδόνα. *Iovianus Pontanus neniæ vocem traduxit ad nutricias cantilenas: propterea quòd vulgus noſtras* Bellas *aliis locis in Italiâ nutrices* Nenas *dicunt: ut opinor, à cantiunculis, quæ ſint ſimiles cantib9 præficarum. Et paulò pòſt: quæ ad rogum dicerentur, erant* Neniæ. Νέω *ſeu* νήω, *eſt acervum extruo. Patriſſat filius Ioſe-*

phus

phus in Conject. Nugæ *etiam inquit erant propriè, quæ canebantur in mortuorum laudem.* Plautus, *Hæ ſunt non* nugæ *: non enim mortualia. Etiam origo id declarat. Nam* nugæ *Hebraicum, & Syriacum vocabulum, id ſonat mœrorem: ſicut* nenia *planctum eâdem linguâ. In Plauto nugæ & mortualia vocantur carmina præficarum. Hæc ille. Apud Hebræos* נוגי, nugæ, *item* nugoth, *ſunt mœrore affecti, afflicti*, περσσερχθεῖς. *Soph. 3. verſ. 18. Mæſtos propter conventum recipiam. Ibi vetus translatio habet:* Nugas *qui à lege receſſerant, congregabo. Idem Ioſephus Scaliger de translatione neniæ ad cantiunculas nutricum, in Auſon.* Lallus *eſt (inquit)* καταβαυκαλισμὸς (Baucis *enim nomen in re futili,) id eſt, nenia nutricum, quæ pueris inducunt ſomnos, ſubinde hoc repetendo.* Lalla, lalla. *Vnde* lallare *pueri dicebantur, cùm hâc cantiunculâ ſomno declinant oculos: Græcè* καταβαυκαλίζεσθαι. *Dicunt & Italæ, & Aquitanæ mammæ ſeu nutrices pro eodem* Nina, Nina. *Quod & Græcos factitâſſe indicio eſt* neniæ *illa, quæ inde vocabatur* νύνιον. *Hæc ille. Hebræis* נִי, ni, *eſt lamentum,* נְהִי, nehi, *planctus, à Rad.* נָהָה, *planxit, lamentatus eſt.*

Nepenthes *à* νὴ *&* πένθος, *quaſi* ἄλυπον *vel* ἀπενθὲς *dicas, apud Homerum. Plinius libr. 21. cap. 21.* Nepenthes *illud prædicatum ab Homero, quod eo triſtitia omnis aboleatur. Nonnullis dicitur* Silveſtris ruta.

Nepos, νήπιος. *Ioſeph. Scaliger in Conjectan. Pes quodvis fundamentum. Hinc puto* Nepotes *dictos. Eſt enim vocabulum Græcum* νέποδες, nepotes *: quòd*

πȣ̀ς

πȣ̀ς ipſe, id eſt, fundamentum generis, non eſſent, ſed tantùm ἀπόγονοι. Theocritus enim & Apollonius uſurpârunt νέποδας pro nepotibus, ἀντὶ τῶν ἀπογόνων. Quod & Feſtus annotârat, ut cognoſcimus ex ejus reliquiis, in quibus etiam apparet citâſſe Callimachi *autoritatem.*

Neptunus. *Cicero lib. II. de nat. deor. Nomen productum, ut* Portunus *à portu. Sic* Neptunus *à nando, paulùm primis literis immutatis. Abnuit Iul. Caſ. Scaliger lib. de plant. Neptuno* (inquit) *à lotione attributum eſt nomen. Id enim facit in ipſo νίπτειν: quod in Acheloo (hoc omnes aquas Græci nominabant) λȣ́ειν. Ne vos fallat eorum autoritas atq; abducat à veritate, qui à nando,* Neptunum, *ſanè quàm populariter deducebant. Sed ut à* verto, Vertumnus: *à* portu Portumnus: *ſic à νίπτω* Neptunus.

Nervus; *νεῦρον. Agellius libr. 13. cap. 21.* Nerio *Sabinum verbum eſt, eoq; ſignificatur virtus, & fortitudo. Itaq; è Claudiis, quos à Sabinis oriundos accepimus, qui erat egregiâ atq; præſtanti fortitudine,* Nero *appellatus eſt. Sabini id à Græcis accepiſſe videntur, qui vincula & firmamẽta membrorum νεῦρα dicunt. Gloſſar.* Nero *ἀνδρεῖος.*

Nex, neco, *quaſi νεκῶ, νεκρῶ. Νεκρὸς mortuus à νε ςερητικῶ & κῆρ. Cor enim eſt ſedes vitæ: & eo violato mors animal occupat. Ab eodem oritur* Noceo, *quaſi νεκύω Hebr.* נֵזֶק, *id eſt, noxa) & habet in ſe emphaſin peculiarem. Inde* noxa: *ut à* neco, nex. *Cornelius Fronto:* Occidere *ob cædem dictum eſt;* jugu-

lare

lare *ob jugulum*: Necare *à nece*: interficere *à facto*: perimere *ab emtione,quaſi jure tollere*. Innocens dicitur, *non qui nocet leviter, ſed qui nihil nocet*. 5. *Tuſc.* Necia *à* nece, *quà reſident mortui*. 2. *de Leg.* Denicales *feriæ, cùm propter mortuum familia purgabatur, à νέκυς, Feſtus*. Niger, *νεκρὸς*: *mortui namque atri. ut ait Iul. Cæſ. Scaliger Exer.* 325. *ſect.* 10.

Et Lucretius:

Omnia ſuffundens mortis nigrore ———

Pernicies *à pernecando*, pernicioſus. *Latini* peſtem & perniciem *ita jungere conſueverunt. Lucilius Sat.* 2. *hoſtibus contrà Peſtem perniciemq́3. Catullus: Eripite hanc peſtem perniciemq́3 mihi. Terent. Adelph. Pernicies omnium adoleſcentium, perjurus, peſtis. Cicero* 1. *offic. Ad bonorum peſtem perniciemq́3 convertere. Idem* 1. *in Cantilinam: cum tuâ peſte ac pernicie. Idem pro C. Rabirio: contra peſtem ac perniciem civitatis. Dicitur autem* pernico *&* perneco: *ſicuti* eneco *&* enico. *Mirum, quàm veteres hîc luxurient, crebris ita vocalium mutationibus oblectati. Ita Menerva apud Ennium, pro quo hodie Minerva. Genetrix apud Lucretium & Virgilium. Felix herba pro filix apud Varronem de re ruſtica. Quatinus apud Suetonium Claudio. Millinumum pro mille apud Lucillium. Sic etiam* ſeco *&* ſico: ſeca *&* ſica: *circumſeco & circumſico.* Exſico *apud Plautum Rudente.* Præſico *apud Varronem de re ruſt. & Lat. Ling. Braſſica, ut præſica, quod ex hujus ſcapo minutatim* præſicatur. Inrerneco, *quamvis non ſit in uſu. Tamen utimur* Internecio, internecivum *bellum, quod utrumq́3 bellatorem necat.*

Nidus,

Nidus, *à pullis avium dicitur : tanquam à fine, quo congerunt aves, & ſibi καλιὰς conſtruunt.* Νεοσσὸς *à* νοσσὸς, νεοττὸς, νοττὸς *eſt pullus.*

Virgilius:

Dulcem *nidis* immitibus eſcam,

Hoc eſt, pullis. Νεοσσιὰ, νοσσιὰ, νεοττιὰ, νοττιὰ *eſt nidus, à* νεοσσὸς, *quod à* νέος. *Hebræis eſt* קֵן, ken, *id eſt, nidus : à* קִנֵּן, *id eſt, nidificavit.*

Nihil *curtatum è* Nihilo : *ſicut* famul *è famulo.*

Nihilum, ne hilum. *Vt* perhilum *à per & hilum, in Lucretio.* Hilum *eſt, quod grano fabæ adhæret, Feſt. Lucil. Cicer. in antiquiß. idiomate eſt* אֱלִיל, *id eſt, nihilum.* Homo nihili *dicitur, homo nullius precii ut ſit obliquus.*

Nilus, *νεῖλος, à novo limo, quem eluvie ſuâ quotannis invehit, & ſic agros Ægypti fœcundat.* Νέα ἰλὺς, *novus limus.* Nilicola, *id eſt, Ægyptius, Nili accola. Prudentius in Pſychomach : -- nigrosq́; relapſo Gurgite Nilicolas fundo deprẽderit imo. Ait,* nigros Nilicolas : *quia* Ægyptius *idem etiam, qui niger, aut fuſcus, ut in voce* Ægyptus *diximus. Nec non ipſe fluvius aquâ nigricat. Vnde Nilus quoq; dictꝰ eſt:* Melas *&* mox Melon *Ennio, Auſonio, aliis. Idq́; etymon Feſtus & Servius agnoverunt. Hebræis item eſt* ſchichor, *à verbo* שָׁחַר, ſchachar, *id eſt, niger fuit & obſcurus. Ierem. 2. verſ. 18. Quid tibi eſt in via Ægypti, bibendo aquas* ſchichoris? *Vbi vetus verſio legit :* ut bibas aquam turbidam. *Pagninus, Arenarius & alii :* ut bibas aquas Nili.

Et

li. Et Græci: ὕδωρ γηῶν. Quamvis aliis: ὕδωρ ποταμῶν. Tamen in Ioſepho eſt etiam, γεὼν Νεῖλος: Eſtq; Geon non à terrâ: Sed ab Hebræo גִּיחוֹן, gichon: & unum ex quatuor fluminibus Paradiſi eſt gichon Geneſ. 2. quod Ioſephus Nilum eſſe putat. Gichon ſit á verbo גִּיחַ, giach, proſerpſit, erupit. Aliis ſchichor putatur amnis eſſe, qui Petram Arabiæ præterfluens in Sirbonim paludem influit, & Ægyptum à terra promiſſa disterminat. Aliis deniq; potius Rhinocolura videtur eſſe, ut Epiphanius κατὰ Μανιχαίων interpretatus fuit. Cedrenus & iterum Epiphanius vocant Nilum quoque Chryſorrhoam, quòd auro fluat. Lucanus lib. 1. & Silius Italicus lib. 3. vocant Lageum: Scilicet à Lago primo Ægyptiorum rege, poſt mortem Alexandri. Victruvius nominat Dyrin. Lycophron & Diodorus, ἀετὸν, hoc eſt, aquilam: vel à curſu rapido, vel à colore nigro. Gloſſario quippe τὸ aquilum eſt μέλαν. Plinius lib. 5. cap. 9. Nilus ab Æthiopiâ diſpeſcens, etiamſi non protinus populis, feris tamen & beluis frequens, ſylvarumq; opifex medios Æthiopas ſecat, cognominatus Aſtapus, quod illarum gentium linguâ ſignificat aquam è tenebris profluentem. Circa clariſſimam Inſularum Meroën, Aſtabores lævo alveo dictus, hoc eſt, ramus, aquæ venientis è tenebris. Dextera verò Aſtuſapes, quod latentis ſignificationem adjicit. Nec antè Nilus, quàm ſe totum aquis concordibus rurſus junxit. Sic quoque etiamnunc Gyriſantes nominatus per aliquot millia, & in totum Homero Ægyptus, aliusq; Triton. Hæc Plinius.

Nimpha, νύμφη. Iul. Cæſ. Scalig. cap. 28. & 41.

de

de cauſ.L.L.N mutatur in L. Nam quinquagenarii numeri nota fuit Græcis N. nobis L. Sic quoq; illi Nymphas: non Limphas. Et apud Virgilum ſic legére quidam: Dant manibus famuli Nimphas. Nec diſſentit Feſtus: limphæ (inquit) à nimphis: Nec contemnenda: quia præſident aquis, imbiq; habitant. Limfa placet nonnullis: quomodo profanum, fama: licèt in Græco ſit Φ. A limfa eſt limpidus: à puritate undæ, quæ propria eſt numinum, puta, nimpharum. Limphaticus, à nimpha. Creditum eſt ab antiquis, ut Feſtus ait, qui in fonte ſpeciem quandam, id eſt, imaginem nimphæ vidiſſet, furore corripi. Græcis ſunt νυμφόληπτοι, id eſt, à nimphis capti: ut μουσόληπτος apud Plutarchum. Iſidorus libr. 10. Lymphaticus, quòd aquam timeat, quem Græci ὑδροφόβην vocant. Lymphaticus propriè dicitur, qui vitium ex aqua contrahit. Hæc ille. Sed Feſti ſententia verior.

Nitor, id eſt, ſplendor, à νίπτω: lota enim nitent. Iul. Cæſ. Scaliger lib. 1. de plant. Vt à ſuadeo ſuadela, à loquor loquela: Sic etiam à niteo nitela, apud Apulejum: non autem nitella. Neq; enim deminutum eſt, uti turbella, furcilla & ſimilia. Nitedula à nitore nomen habet.

Nitrum, νίτρον. Non à Nitriâ Ægypti regione, ut Iſidorus tradit. Sed hæc ab illo. Scilicet ab Hebræo נֶתֶר, id eſt, nitrum, quia cum impetu circumſiliat. A Radice נָתַר, id eſt, transſiliit, ſubſiliit. A Iul. Scaligero facta vox eſt, Anthracothejoſalenitrum, quæ τὰ ὑλικὰ pulveris pyrii, ut vocamus, notat; ἄνθραξ, θεῖον, ſal, ἅλς, νίτρον.

Nix

Nix. *Iul. C. Scal cap. 25. de cauſ. L. L.* X *in* V *conſonantem æquè malè mutari arbitrantur, in eâ voce* Nix, nivis: *Verùm* νίφω, *&* νιφετὸς, παρὰ τὸ νίπτω: *unde etiam noſtrum* Neptunus: *non, ut* Cicero *prodidit, à* nando. *Inde noſtrum* ninguo, ninguidus *&* ninguis *in Recto*: *&* Nivis, *conciſum*: *& aliud conciſum,* Nix, *mutato* G *in* C. *& concreto cum ſibilo in* X. *in obliquis autem manſit priſca vox.* Nix *Græcis eſt* χιών: *unde Inſula* Chius *nomen accepit.*

Nodus *ab Hebr.* עָנַד, anad, nad, *nodum fecit, adſtrinxit, ligavit.*

Propertius:

Non licet æratis adſtringant brachia nodis.

Enodis, *id eſt, ſine nodo apud Virgilium, non verò* ennodis, *quaſi ab* ἐν *ſit*: *nec* anodis. *Sunt enim barbara.*

Non νὴ, μὴ *&* οὐ. *Aut Non, ab Hebr.* לֹא, lo, no, *ut* nimpha, limpha. *Item* μὴ *ab Heb.* אִם, *per inverſionem. Priſci, ut Lucillius, Varro, Feſtus,* Nenum *pro* Non. Nec *mutila eſt*: Neq; *integra. Eſt autem* Neque, & non. *Iul. Cæſ. Scaliger cap. 173. L. L. Integra eſt* NE. Νέποδες *enim dicti ſunt à Græcis piſces, ut apud Oppianum*: *unde etiam noſtra* Nepa: *pedibus enim minimè valet*: Quin ex Qui *&* Ne. *Integro Terentius utitur in And. Ego id agam, mihi* qui ne *detur.* Uti *eſt mutata,* ὅτι: *ſicut* ἔτι, Et. ἔτι *ab* עוֹד, *id eſt, adhuc, ultrà. Aut* Et, *à* τε *per converſionem.* Usque, ὥσπερ. *Vltimò* τετ Et, *ab Heb.* אֵת, *quæ eſt particula congregandi.* Etiam *ab* Et *&* Jam. Que *à* καὶ, *abjecto diphthongi ſono, quemadmodum* δὲ δαὶ: καὶ κὲ. Si fu-

Narica eſt *genus piſcis minuti, in Feſto: aut emendatiùs:* Narita, *νηρίτης,* Nerites *apud Ariſtotelem.*

Naſſa *quâ capiuntur, aut potiùs decipiuntur piſces. Ab Hebr.* נָשָׁא, naſcha, *id eſt, ſeduxit, decepit, conjecit aliquem in naſſam. Nomen eſt* מַשָּׂאת, *id eſt, naſſa, ſeductio, illaqueatio, reticulum.*

Natolia, *ἀνατολή. Petrus Bellonius in obſerv. Pereg. ait hanc Aſiæ partem (ab antiquis Minorem appellatam) hodie à Turcis* Natoliam *aut* Anatoliam *appellari, à Græco ἀνατολή, id eſt, oriens: eoq; vocabulo comprehendi omnem Aſiæ regionem ultra Propontidem & Helleſpõtum (cui Ottomanorum proſapia præeſt) ſitam: nempe univerſam Phrygiam, Galatiam, Bithyniam, Pontum, Lydiam, Cariam, Paphlygoniam, Lyciam, Magneſiam, Cappadociam & Comagenum. Hæc ille.*

Nauci, *putamina nucis, aut omnium rerum. Cicero: Non habeo nauci, id eſt, non facio flocci. Propriè eſt res nihili: & quidem cum aliquâ aſſeveratione: ναὶ οὐχὶ, ut colligitur è Feſto. A* nauci *eſt* Naca, *ut nonnemini videtur. Veriùs à νάκη, νάκος, ος, τό.* Nacca *apud poëtas. Nam* Nacæ *fullones ſunt, ut Feſtus annotat.*

Perſius:

—— Ad morem diſcincti vivere *naccæ.*

Ab iis, qui Nactæ legunt, aliquid cauſæ meritò poſtulatur.

Nauſea, *ναυτία & Ionicè ναυσία, eſt quando ex halitu marino, & motu navis ambiguo ventriculus, præſertim non aſſueti, ad vomitum irritatur. Plaut. Amph. alludit:*

alludit. *Laſſus ſum herclè è navi, ut vectus huc ſum.* Etiam nunc nauſeo. *Ἀνᾶυς: Hebraicè* אֳנִי. *No, nato, νέω, νῶ, νήχομαι ab Heb.* אָנָה, anah, na. *A nando ſit* Natrix: *ſicut* hydrus, *ὕδρος, id eſt, coluber aquaticus: ab ὕδωρ.* Natinatio, natinare, *id eſt, negotiari, Iſidorus. Vel* Natinare *eſt more natantium ſemper in negotiis fluctuare, ut Ioſeph. Scaliger elegantiſſimè declarat. Nec tam priſcum verbum eſt (inquit) quàm priſca verbi forma,* natare, natinare. *Vt* iter itiner: jecur jecunur; prodeunt, prodinunt. Navigo, *id eſt, navim agito formatur, ut à remus remigo* ! igo *eſt λῆξις.* Nauta, *ναύτης: poſt interjecto I* Navita, *& Græcè ναυάτης.* Nauta *enim primùm fuit, uti æſtimat Iul. Cæſ. Scalig. cap. 19. de cauſſ. L. L.* Naulum, *ναῦλον, quod pro navigatione loco precii ſolvitur.* Naufragium, *quando navis frangitur, apud Comicum. Verbo* naufragare *utitur vetus bibliorum interpres, & Salvianus libr. 3. de gubern. Dei.* Navarchus, *ναύαρχος, id eſt, præfectus navi, ſeu princeps. Ἀρχὴ principium.* Nauclerus, *ναύκληρος, id eſt, dominus navis, κλῆρος: unde* Clerus, Clericus *: κληρικὸς, κληρωτὸς.* Cleropeplum, *id eſt, ſingulare ornamentum ordinis Clerici: quod nunc corruptiſſimè* Liropipium. Peplum & Peplus *ex Græco πέπλος: at κλῆρος ab* גּוֹרָל, *dijectis aliquantulum literis, id eſt, ſors, clerus.*

Nectar, *νέκταρ: immortalium potus, quaſi ἄπερ νεκύων.*

Ovidius:

Protenus imbutum cœleſti nectare corpus.

Et Homerus de deâ:

——— Κέρασσε δὲ νέκταρ ἐρυθρόν.

Item Heſiodus:

Νέκταρ τ᾽ ἀμβροσίην τε, τάπερ θεοὶ αὐτοὶ ἔδουσι.

Inde etiam Lat. Ambroſia. *Vbi quid* ὑπακούεται.

Nemus, νέμος, *id eſt, locus arboribus bene conſitus & gramine veſtitus.* Νέμειν *paſcere eſt.* Numidia *à paſcuorum ubertate. Plinius libr. 5.* Nomades, *nunc* Numidæ, O *in* U. Eremus ἔρημος, ἐρημία: Eremita, ἐρημίτης, *id eſt, qui loca deſerta inhabitat: ſuppeditatur à matre linguarum.* חרם, cherem, erem, *id eſt, deſolatio. Vnde* Hermon חֶרְמוֹן. *Radix eſt* חָרַם, *id eſt. deſolavit, in deſolationem & deſertum redegit.*

Nenia. *Tullius 2. de leg. Honoratorum virorum laudes in concione memoranto, easq́; etiam ad cantus ad tibicinem proſequuntor; cui nomen* neniæ: *quo vocabulo etiam Græci cantus lugubres nominant. Jul. C. Scal. libr. 1. poët. cap. 50. Idem carmen etiam* νήνιτον *vocârunt, id eſt, extremum, &* νηνίαν *eadem ratione. Quare non rectè per diphthongum ſcribunt. Sic tibiam, quæ in funerib. adhibebatur, vocavit Pratinas Phlyaſius* νηνιδόνα. *Iovianus Pontanus neniæ vocem traduxit ad nutricias cantilenas: propterea quòd vulgus noſtras* Bellas *aliis locis in Italiâ nutrices* Nenas *dicunt: ut opinor, à cantiunculis, quæ ſint ſimiles cantibus præficarum. Et paulò pòſt: quæ ad rogum dicerentur, erant* Neniæ. Νέω *ſeu* νήω, *eſt acervum extruo. Patriſſat filius Ioſe-*

phus

Digitized by Google

phus in Conject. Nugæ *etiam inquit erant propriè, quæ canebantur in mortuorum laudem.* Plautus, *Hæ ſunt non* nugæ *: non enim mortualia. Etiam origo id declarat. Nam* nugæ *Hebraicum, & Syriacum vocabulum, id ſonat mœrorem: ſicut* nenia *planctum eâdem linguâ. In Plauto nugæ & mortualia vocantur carmina præficarum. Hæc ille. Apud Hebræos* נוגי, nugæ, *item* nugoth, *ſunt mœrore affecti, afflicti,* περιωρισμένοι. *Soph. 3 verſ. 18. Mœſtos propter conventum recipiam. Ibi vetus translatio habet:* Nugas *qui à lege receſſerant, congregabo. Idem Ioſephus Scaliger de translatione neniæ ad cantiunculas nutricum, in Auſon.* Lallus *eſt (inquit)* καταβαυκαλισμὸς *(* Baucis *enim nomen in re futili,) id eſt, nenia nutricum, quæ pueris inducunt ſomnos, ſubinde hoc repetendo.* Lalla, lalla. *Vnde* lallare *pueri dicebantur, cùm hac cantiunculâ ſomno declinant oculos: Græcè* καταβαυκαλίζεσθαι. *Dicunt & Italæ, & Aquitanæ mammæ ſeu nutrices pro eodem* Nina, Nina. *Quod & Græcos factitaſſe indicio eſt* neniæ *illa, quæ inde vocabatur* νύννιον. *Hæc ille. Hebræis* ני, ni, *eſt lamentum,* נְהִי, nehi, *planctus, à Rad.* נָהָה, *planxit, lamentatus eſt.*

Nepenthes *à* νὴ *&* πένθος, *quaſi* ἄλυπον *vel* ἀπενθὲς *dicas, apud Homerum. Plinius libr. 21. cap. 21.* Nepenthes *illud prædicatum ab Homero, quod eo triſtitia omnis aboleatur. Nonnullis dicitur* Silveſtris ruta.

Nepos, νήπιος. *Ioſeph. Scaliger in Conjectan. Pes quodvis fundamentum. Hinc puto* Nepotes *dictos. Eſt enim vocabulum Græcum* νέποδες, nepotes*: quòd*

πὺς

πȣ̀ς ipſe, id eſt, fundamentum generis, non eſſent, ſed tantùm ἀπόγονοι. Theocritus enim & Apollonius uſurpârunt νέποδας *pro nepotibus,* ἀντὶ τῶν ἀπογόνων. *Quod & Feſtus annotârat, ut cognoſcimus ex ejus reliquiis, in quibus etiam apparet citâſſe* Callimachi *autoritatem.*

Neptunus. *Cicero lib. II. de nat. deor. Nomen productum, ut* Portunus *à portu. Sic* Neptunus *à nando, paulùm primis literis immutatis. Abnuit Iul. Cæſ. Scaliger lib. de plant.* Neptuno (inquit) *à lotione attributum eſt nomen. Id enim facit in ipſo* νίπτειν *: quod in Acheloo (hoc omnes aquas Græci nominabant)* λȣ́ειν. *Ne vos fallat eorum autoritas atque abducat à veritate, qui à nando,* Neptunum, *ſanè quàm populariter deducebant. Sed ut à* verto, Vertumnus *: à* portu Portumnus *: ſic à* νίπτω Neptunus.

Nervus, νεῦρον. *Agellius libr. 13. cap. 21.* Nerio *Sabinum verbum eſt, eoque ſignificatur virtus, & fortitudo. Itaque è Claudiis, quos à Sabinis oriundos accepimus, qui erat egregiâ atque præſtanti fortitudine,* Nero *appellatus eſt. Sabini id à Græcis accepiſſe videntur, qui vincula & firmamenta membrorum* νεῦρα *dicunt. Gloſſar.* Nero ἀνδρεῖος.

Nex, neco, *quaſi* νεκῶ, νεκρῶ. Νεκρὸς *mortuus à* νε *ſτερητικῷ & κῆρ. Cor enim eſt ſedes vitæ: & eo violato mors animal occupat. Ab eodem oritur* Noceo, *quaſi* νεκύω *Hebr.* נֵזֶק*, id eſt, noxa) & habet in ſe emphaſin peculiarem. Inde* noxa *: ut à* neco, nex. *Cornelius Fronto:* Occidere *ob cædem dictum eſt;* jugu-

lare *ob jugulum*: Necare *à nece*: interficere *à facto*: perimere *ab emtione, quaſi jure tollere*. Innocens *dicitur, non qui nocet leviter, ſed qui nihil nocet. 5. Tuſc.* Nécia *à* nece, *quâ reſident mortui. 2. de Leg.* Deni-cales *feriæ, cùm propter mortuum familia purgabatur, à νέκυς, Feſtus.* Niger, *νεκρὸς: mortui namque atri. ut ait Iul. Caſ. Scaliger Exer. 325. ſect. 10.*

Et Lucretius:

Omnia ſuffundens mortis nigrore ———

Pernicies *à pernecando*, pernicioſus. *Latini* peſtem & perniciem *ita jungere conſueverunt. Lucillius Sat. 2. hoſtibus contrà Peſtem perniciemq́. Catullus*: *Eripite hanc peſtem perniciemq́ mihi. Terent. Adelph. Pernicies omnium adoleſcentium, perjurus, peſtis. Cicero 1. offic. Ad bonorum peſtem perniciemq́ convertere. Idem 1. in Cantilinam: cum tuâ peſte ac pernicie. Idem pro C. Rabirio: contra peſtem ac perniciem civitatis. Dicitur autem* pernico & perneco: *ſicuti* eneco & enico. *Mirùm, quàm veteres hîc luxurient, crebris ita vocalium mutationibus oblectati. Ita Menerva apud Ennium, pro quo hodie Minerva. Genetrix apud Lucretium & Virgilium. Felix herba pro filix apud Varronem de re ruſtica. Quatinus apud Suetonium Claudio. Millenumum pro mille apud Lucillium. Sic etiam* ſeco & ſico: ſeca & ſica: *circumſeco & circumſico.* Exſico *apud Plautum Rudente.* Præſico *apud Varronem de re ruſt. & Lat. Ling. Braſſica, ut præſica, quod ex hujus ſcapo minutatim* præſicatur. Interneco, *quamvis non ſit in uſu. Tamen utimur* Internecio, internecivum *bellum, quod utrumq́ bellatorem necat.*

Nidus,

Nidus, *à pullis avium dicitur: tanquam à ſine, quo congerunt aves, & ſibi* καλιὰς *conſtruunt*. Νεοσσὸς à νοσσὸς, νεοττὸς, νοττὸς *eſt pullus*.

Virgilius:

Dulcem *nidis* immitibus eſcam,

Hoc eſt, pullis. Νεοσσιὰ, νοσσιὰ, νεοττιὰ, νοττιὰ *eſt nidus, à* νεοσσὸς, *quod à* νέος. *Hebrais eſt* קֵן, ken, *id eſt, nidus: à* קָנַן, *id eſt, nidificavit*.

Nihil *curtatum è* Nihilo: *ſicut* famul *è famulo*. Nihilum, ne hilum. *Vt* perhilum *à per & hilum, in Lucretio*. Hilum *eſt, quod grano fabæ adhæret, Feſt. Lucil. Cicer. in antiquiſ. idiomate eſt* אֱלִיל, *id eſt, nihilum*. Homo nihili *dicitur, homo nullius precii ut ſit obliquus*.

Nilus, νεῖλος, *à novo limo, quem eluvie ſuâ quotannis invehit, & ſic agros Ægypti fœcundat*. Νέα ἰλὺς, *novus limus*. Nilicola, *id eſt, Ægyptius, Nili accola. Prudentius in Pſychomach: -- nigroſque relapſo Gurgite Nilicolas fundo deprēderit imo. Ait*, nigros Nilicolas: *quia* Ægyptius *idem etiam, qui niger, aut fuſcus, ut in voce* Ægyptus *diximus. Nec non ipſe fluvius aquâ nigricat. Vnde Nilus quoque dictus eſt*: Melas *& mox* Melon *Ennio, Auſonio, aliis. Idque etymon Feſtus & Servius agnoverunt. Hebræis item eſt* ſchichor, *à verbo* שָׁחַר, ſchachar, *id eſt, niger fuit & obſcurus. Ierem. 2. verſ. 18. Quid tibi eſt in viâ Ægypti, bibendo aquas* ſchichoris? *Vbi vetus verſio legit*: ut bibas aquam turbidam. *Pagninus, Arenarius & alii*: ut bibas aquas Nili, Et

li. *Et Græci:* ὕδωρ γηῶν. *Quamvis alii:* ὕδωρ ποταμῶν. *Tamen in Ioſepho eſt etiam,* γεὼν Νεῖλος: *Eſt q;* Geon *non à terrâ: Sed ab Hebræo* גִּיחוֹן, gichon: *& unum ex quatuor fluminibus Paradiſi eſt* gichon *Geneſ. 2. quod Ioſephus Nilum eſſe putat.* Gichon *ſit à verbo* גִּיחַ, giach, *proſerpſit, erupit. Alii* ſchichor *putatur amnis eſſe, qui Petram Arabiæ præterfluens in Sirbonim paludem influit, & Ægyptum à terra promiſſa disterminat. Alii deniq; potius* Rhinocolura *videtur eſſe, ut Epiphanius* κατὰ Μανιχαίων *interpretatus fuit. Cedrenus & iterum Epiphanius vocant Nilum quoque* Chryſorrhoam, *quòd auro fluat. Lucanus lib. 1. & Silius Italicus lib. 3. vocant* Lageum: *Scilicet a Lago primo Ægyptiorum rege, poſt mortem Alexandri. Victruvius nominat* Dyrin. *Lycophron & Diodorus,* ἀετὸν, *hoc eſt, aquilam: vel à curſu rapido, vel à colore nigro. Gloſſario quippe* τὸ aquilum *eſt* μέλαν. *Plinius lib. 5. cap. 9. Nilus ab Æthiopia diſpeſcens, etiamſi non protinus populis, feris tamen & beluis frequens, ſylvarumq; opifex medios Æthiopas ſecat, cognominatus* Aſtapus, *quod illarum gentium linguâ ſignificat aquam è tenebris profluentem. Circa clariſſimam Inſularum Meroën,* Aſtabores *lævo alveo dictus, hoc eſt, ramus, aquæ venientis è tenebris. Dextera verò* Aſtuſapes, *quod latentis ſignificationem adjicit. Nec antè Nilus, quàm ſe totum aquis concordibus rurſus junxit. Sic quoque etiamnunc* Gyriſantes *nominatus per aliquot millia, & in totum Homero* Ægyptus, *aliisq;* Triton. *Hæc Plinius.*

Nimpha, *νύμφη. Iul. Cæſ. Scalig. cap. 28. & 41.*

Digitized by Google

Nix. *Iul. C. Scal cap. 25. de cauſ. L. L.* X *in* V *conſonantem æquè malè mutari arbitrantur, in eâ voce* Nix, nivis: *Verùm* νίφω, *&* νιφετὸς, παρὰ τὸ νίπτω: *unde etiam noſtrum* Neptunus: *non, ut Cicero prodidit, à* nando. *Inde noſtrum* ninguo, ninguidus *&* ninguis *in Recto*: *&* Nivis, *conciſum*: *& aliud conciſum*, Nix, *mutato* G *in* C. *& concreto cum ſibilo in* X. *in obliquis autem manſit priſca vox.* Nix *Græcis eſt* χιών: *unde Inſula* Chius *nomen accepit.*

Nodus *ab Hebr.* עָנַד, anad, nad, *nodum fecit, adſtrinxit, ligavit.*

Propertius:

Non licèt æratis adſtringant brachia nodis.

Enodis, *id eſt, ſine nodo apud Virgilium, non verò* ennodis, *quaſi ab* ἐν *ſit*: *nec* anodis. *Sunt enim barbara.*

Non νή, μὴ *&* οὐ. *Aut* Non, *ab Hebr.* לֹא, lo, no, *ut* nimpha, limpha. *Item* μὴ *ab Heb.* אִם, *per inverſionem. Priſci, ut Lucillius, Varro, Feſtus,* Nenum *pro* Non. Nec *mutila eſt*: Neq; *integra. Eſt autem* Neque, & non. *Iul. Cæſ. Scaliger cap. 173. L. L. Integrá eſt* NE. Νέποδες *enim dicti ſunt à Græcis piſces, ut apud Oppianum*: *unde etiam noſtra* Nepa: *pedibus enim minimè valet*: Quin ex Qui *&* Ne. *Integro Terentius utitur in And. Ego id agam, mihi* qui ne *detur.* Uti *eſt mutata,* ὅτι: *ſicut* ἔτι, Et. ἔτι *ab* עוֹר, *id eſt, adhuc, ultrà. Aut* Et, *à* τε *per converſionem.* Usque, ὥσπε. *Vltimò* τετ Et, *ab Heb.* אֵת, *quæ eſt particula congregandi.* Etiam *ab* Et *&* Jam. Qne *à* καὶ, *abjecto diphthongi ſono, quemadmodum* δὲ δαὶ: καὶ κὲ. Si fu-

it εἰ, addito ſibilo: à quâ ducta eſt ſic. *Fuit enim* ſice, *ſicuti* Nece, Nec. *Ἄικα ἄικεν pro εἴκεν, ab Hebræis* אֵיכָה*, quod idem.* Sive, *εἴτε: de quo Iul. Caſ. Scaliger cap. 170. L L. ſubdisiunctivæ ortæ ſunt, à conditionali, quæ etiam impoßibile admittit. Sic: ſi tu homo ſis,* ſi, ve *equus,* ſi, ve *lapis: neceſſe eſt corpore præditus fueris. Sic enim uſus eſt Terentius.* At *ab ἀτὰρ per abſciſsionem: deinde* atqui, *ut alioqui, cæteroqui.* Ad *verò ſimpliciter ab Hebræo* עַד, ad, *quod idem ſignificat. Alii faciunt ab* אֵת*, eth, ut quod ſit articulus ſive nota accuſativi caſus: Hujus voculæ,* eth, *occaſione, non poſſum non in campum educere tirones, & contra hoſtes philologiæ oſtendere, quantas ejusmodi minutiæ turbas ſæpenumero dent, & quàm interpretes inter ſe committant. Vt ita nihil accuratiore vocum, vel minimarum, contemplatione ad rerum explicationem utilius ſit. Sumamus exemplum è voculà,* eth, *ut dixi. Geneſ. 4. verſ. 1. Heva primitus puerpera dicit: Acquiſivi* iſch eth jehova. *Hoc vertunt LXX. ἐκτησάμην ἄνθρωπον διὰ τοῦ θεοῦ. Vetus translatio: Poſſedi hominem per Deum. Onkelos:* Codam Jehova: *Interprete Aria Montano:* coram *Domino. Alii: cum Domino, σὺν θεῷ. Alii ad Dominum. Martin. Lutherus: virum Iehovam. Iohann. Calvinus: Virum Domino vel Iehovæ. Quamvis & Lutherus in explicat. Geneſ. vertat: Virum Domini, virum Dei: quod aliquoties inibi iterat, ut & alibi. Pagninus & Tremellius: Acquiſivi virum à Iehovâ. Plerique verò illi eo ſenſu, ſive Latini ſive Græci, vertunt per dominum, vel cum domino, vel à domino, quod ut* Chryſoſtomus *ait, mater puellum natum non naturæ, ſed Deo: ſeu, ut* Procopius

copius Gazæus ait *Homil. 18. in Geneſ. non nuptiis, ſed illi, qui nuptiale ſatum inſtituit, acceptum ferat, ſuamq; gratitudinem declaret.*] Ambroſius lib. 1. de Cain & Abel: *Numquid hic ſic dicit: Acquiſivi hominem per Deum, ut Deum intelligas inſtrumentum. Non utiq; : ſed, ut intelligas autorem & operatorem Deum. Vnde magis Deo detulit, cùm dixit: Acquiſivi hominem per Deum: Vt & nos cùm aliquid acquirimus, vel omnes eventus ſecundos, Deo magis deferre, quàm nobis arrogare debeamus. Hæc ille. At quænam,* inquis, *illarum interpretationum ſcitiſſima? Sanè, de tantis equidem interpretibus aliquid pronunciare tantillus vox auſim. Tamen, ut una earum veriſſima ſit; omnes ſuo loco tolerari etiam poſſe exiſtimo. Nam* τὸ Eth, *quod inprimis urgeri video,* πολύσημον *occurrit. Eth articulus quippe caſuum obliquorum, ſed maximè accuſativi: ut notat Sebaſtianus Munſterus. Et Lucas Oſiander*: Eth *eſt articulus,* inquit, *accuſativi caſus, & emphaticè rei demonſtrationem ſignificat, item coram, cum, ab, ex, per, pro, ad, præſertim cum affixis. Vt nil dicam de* Rabbi Salomon *& aliis, qui itidem* τὸ *eth plurifariam exponunt. Geneſ. 5. v. 22. Henoch ambulavit* eth haëlohim: *Quomodo & verſ. 24. Item Geneſ. 6. verſ. 9. Id eſt, coram Deo, vel ſecundum: vel cum Deo, ut Pagninus vertit. Geneſ. 37. verſ. 2.* את־אחיו, *cum fratribus:* μετὰ τῶν ἀδελφῶν: Mit ſeinen Brüdern / *interprete Luthero. Geneſ. 44. verſ. 4. ipſi egreſſi* eth habir, *de civitate:* ἐξελθόντων δὲ αὐτῶν τὴν πόλιν: Da ſie aber zur Stadt hinaus waren. *Exod. 1. verſ. 1. eth Iabakob, cum Iacobo,* ἅμα Ἰακὼβ, mit Jacob.

Exod. 10. verſ. 8. redire juſſus eſt eth Moſche veeth Aharon: *vel reductus eſt Moſe & Aharon. Lev. 16. verſ. 15. Et faciet* eth-damo, *cum ſanguine: vel de ſanguine, ut habet Pagnin.* Vnd ſol mit ſeinem Blute thun/ *Lutherus. Sed Heva tamen dixit,* Virum Jehovam: *quia haut dubiè novit Meßiam fore Deum aut Iehovam. Quod uti extra aleam dubitationis: ita & hoc certum eſt, quòd eadem ipſa ſciverit, Meßiam quoq; fore ſemen mulieris, nec è virili ſemine concipiendum. Qui igitur ſuo huic primogenito illud eulogium dederit? At rurſus tamen video pleroſq; eam* ἐκφώνησιν *Hevæ referre ad Meßiam, licèt illa optima mater decepta ſit.* David Chytræus: *certum eſt in Hebræo, verba hoc modo ſonare: acquiſivi virum, qui eſt Iehova.* Wolfgangus Muſculus: *Poſſedi virum à Deo, vel virum illum Dei: Quibus verbis haut obſcurè ſignificatur, ſenſiſſe Hevam, primogenitum hunc ſuum fore virum illum Dei, qui contriturus eſſet caput ſerpentis, ſecundùm oraculum Dei.* Martin. Lutherus: *Noluit appellare filium, ſed cogitavit de ipſo majus aliquid, quaſi Cain eſſet vir ille futurus, qui caput ſerpentis contriturus eſſet: in 4. capit. Geneſ. ubi plura in hanc mentem, & plurima in comment. de noviß. verbis Davidis.*

Nonæ. *Macrob. libr. 1. Sat. cap. 15. quidam* Nonas *exiſtimant dictas, quaſi* novæ *initium obſervationis: vel quòd ab eo die ſemper ad Idus* novem *dies putentur. Sicut apud Tuſcos* Nonæ *plures habebantur: quòd hi nono quoq; die regem ſuum ſalutabant, & de propriis negotiis conſulebant. Idem cap. 16. Rutilius ſcribit, Romanos inſtituiſſe* nundinas, *ut octo quidem diebus*

bus in agris ruſtici opus facerent: nono *autem* die, *intermiſſo rure, ad mercatum, legesq; accipiendas Romam venirent*. Nonus *primùm* Novenus: *ut decimus, denus*. Nonaria, *id eſt, meritrix, Perſio Sat. 1. Vel ab horâ* nonâ, *quâ Veneri litabat. Vel, à* Nonis, *quas olim inter dies atros ponebant. Illud verò rectius*.

Νόος *contractè* νοῦς. Νοέω, νοῶ. *Ex* νοῶ *fit* νοΐσκω *per Synæreſin* νώσκω: *unde Lat*. Noſco. *Heb*. נָדַע, *novit, notitiam habuit*. *Et* עָנָה, *animo movit*. *A* νώσκω *adjecto*, γ, *æolico, fit* γνώσκω. *Sicut Latinis* gnoſco, dignoſco, gnobilis. *A* γνώσκω *per* ἀναδίπλωσιν *eſt* γιγνώσκω. Notionem *inquit Cicero in Top. appello, quod Græci tùm* ἔννοιαν, *tùm* πρόληψιν. *Ea inſita, & antè percepta cujusq; formæ cognitio, enodationis indigens*. Obiter: κοινὰς ἐννοίας *vocant etiam Græci* ἐναυσματα, ζώπυρα: *Latini igniculos, ſcintillas. Nempe è Stoicorum ſenſu; quibus animus noſter ignis: nec tamen ſolus, ſed cum Spiritu. Cicero: Zenoni Stoico animus ignis videtur. Zeno & Poſidonius in Laërtio*: πνεῦμα ἔνθερμον εἶναι τὴν ψυχήν. *Nec abeſt ratio: non illis, ſed nobis nota. Quia anima noſtra ab igne illo aut Luce æternâ, id eſt, Deo: & ejus quidem imago, olim luculenta: nunc ſcintillulæ ſuperſtites ſunt. Sed ad reliqua. Cic. epiſt. ad Hir*. Nobilitas *nihil aliud eſt, quàm cognita virtus. A* noſco. *Vt à motum, mobilis: ſic à* notum nobilis, *id eſt, notus*: ignobilis, *i.e. ignotus. Plaut. peregrina facies, atq; ignobilis*. Dominobilis, *vox elegans apud Salluſt. in Catil. quo & utitur Fl. Vopiſcus, & Salvianus*. Norma *Latinis eſt, quod Græcis* γνώμων, *ait Iul. Caſ. Scaliger in Theoph. de plant. dimen-*

ſiones additæ duobus Quadrati lateribus, quibus prioris ſpatii quantitas augeatur, non mutatâ figurâ. Id etiam triangulo apponi poteſt. Eius proportionis vicem quoque gerat circulus major, minorem circumſcribens. Vox autem Latina hæc etiamnunc refert veſtigia Græca, quaſi γνώριμα. Sic etiam notum dicimus, Græcum γνωςόν. Ratio vocis eſt, quia regula eſt angulorum rectorum: quæ iccircò ſequadra dicitur. Enorme ergo ſignificat, quod egreditur è legibus rationis: & reſpondet vocabulo ἀνώμαλον, ſeu inæquabile. Ignarus, unde & ignoro: à gnarus, γνώριμος. Apud Plautum, Auſonium, Arnobium, Gnarures legitur pro gnari: gnaruro γνωρίζω. Et antiquitus gnaro, nunc narro. Gnarigo & dignorare apud Feſtum. Gloſſar. Gnarurat, γνωρίζει. Ignarures, ἀγνοοῦντες. A nomine eſt ignominia ubi nomini labes adſpergitur. Nomenclator, nomen calator, quaſi calator nominis, à καλεῖν. Binomius cui geminum nomen, Feſtus. Nomen quaſi novimen, aut à notu, nomen, ut momen à motu, ſtramen à ſtratu. Iul. Cæſ. Scaliger cap. 76. Lat. L. In ipsâ (inquit) appellatione comprehenſa eſt vis quædam actionis: quaſi ipſum eſſe cauſa quædam notionis. Nam ut à moveo, movi, motum, movimen, momen: ſic à noſco, novi, notum, novimen, nomen. Eſt enim imago quædam, quâ quid noſcitur: inſtrumentum quaſi quoddam cognitionis. Ac veteres quidem rectam viam inſtituerunt, cùm dicerent, quaſi notamen. Verùm minùs rectè bonam ſententiam explicarunt. Notatum enim poſterius eſt, quàm notum: ſit notamen, quàm nomen: ut è contrario ab hoc illud potiùs ſit. Fuit prius Noo, à quo

noſco.

noſco. *Multo minùs audiendi ſunt, qui à Græco ὄνομα, quod παρὰ τὸ νέμειν, ſicut & νόμος, deduxêre: quoniam quo pacto lex ſuum cuiq; tribuit ita & nomen ſuam cuiq; imaginem rerum reddit. Neq; enim rectè deductum intelligas ex ipſâ, quam temere auferunt, vocali: Sed ὄνομα rei ut titulus fuit, à* juvando: *quaſi ὀνήομα: ut cujus uſu rem agnoſceres. Idem cap. 92.* Nomen *eſt familiæ nota.* Prænomen, *proprium cujusq;.* Cognomen, *quod eventu acceßit.* Agnomen, *quod eventus acceßionem notat.*

Noſcomium, *vel potiùs* Noſcomeum, *νοσοκομεῖον à κομέω & νόσος: quorum hoc ſtirpis Hebrææ* נוש, noſch, nos, *id eſt, ægrotavit, infirmus fuit.* אָנַשׁ, *id eſt, morbo deſperato laboravit.* Morbum, *quem Stoici totius corporis corruptionem 5. Tuſc. hyperbolicè appellant, Iul. Cæſ. Scaliger in Theophr. de plant. à μείρομαι eleganter facit.* Morbi *(inquit) & mortis idem etymon, μόρος βίου. Vt enim morbus via ad mortem: Ita mors eſt animæ diſceſſus à corpore. 1. Tuſcul.* θάνατος δὲ ψυχῆς καὶ σώματος διάλυσις. *Idem Scaliger. Exer. 352. ſect. 1. ſeparatio mors dicitur, à* fato, *Græca vox, μόρος, μοῖρα. Antiquis* abitio *idem, quod mors erat: ſicut hodie* obiit, obitus. *Ad plures abiit, id eſt, εἰς πλείονας: quia plus mortuorum, quàm ſuperſtitum.* Polyandrion, *id eſt, ſepulcretum, ubi plures tumulati cubant. Quod* morior *in Indicat. primæ perſonæ præſ. temp. non verè dicatur ab ullo, aut dici poßit, eruditè diſputat idem Scaliger cap. 113. L. L. Vſui magis, quàm rationi conceſſum eſt, cùm dicimus* Morior. *Nam mors temporis momento præſcribitur. Antequam*

pronuncietur totum verbum, præterierit res, de quâ loquimur. Sic enim perſonis deficiuntur. Quis enim puncto illo temporis loquatur aut dicat? Morior. *Hujus familiæ ſunt alia etiam verba compluria, ut naſcor, dormio, ædifico, ſaturo, generor, & ſimilia. Quæ Poëtis præcipuè conceduntur, quando perſonas introducunt, aut alia, finguntq; de ſe loqui aliquid.* A morior eſt mortalis. *Iul. Caſ. Scaliger cap. 98.* L.L. Mortalis *eâdem ratione dicitur, qui morte affectus eſt. Nam quòd ad aptitudinem translatum ſit, hoc uſus occupavit. Cæterùm de mortuo primum ſic ſunt locuti,* Mortalis fuit. *Deinde etiam cùm ad viventes reſpicerent, proptereaq; quòd eſſent ejuſdem naturæ, eoſdem quoq;* Mortales *vocavêre. Porro cum Latino* Mors, *non exiguam habet cognationem Hebr.* מוֹת, mot, *mortuus eſt:* מָוֶת, *mors: ſi hæc origo tibi placeat.* Μείρομαι *autem vel* μείρω *potes ex Hebr.* מִיר, mir, *id eſt, commutavit, dedit partem pro alia parte, diviſit. Aut à* מָרַח, marah, *id eſt, partitus eſt, contrivit.* Monomeri, *à* μέρος, *id eſt, unius partis, Agellius lib. 9. cap. 4. Homines, qui* monomeri *appellantur, ſingulis cruribus ſaltuatim currentes. Ita apud Iſidorum lib. 11. cap. 3.* privimeria, *uti quidem Rabanus legit. A* μείρω *quoq; eſt,* mereo, meritum: *quod partium eſt, ſive labores, ſive precium ſpectes. Heb.* עָמַר, *id eſt, meruit. A meritum* meritrix, *non à mereri,* meretrix. *Foret enim mediâ longâ. Et* merces *à* mereo, *ſententiâ Varronis. Item à* μείρω, mœror. *Cic. 4. Tuſcul.* mœror *eſt ægritudo flebilis. Meliùs Iul. Cæſ. Scaliger Exerc. 512.* mœror *eſt diuturna triſtitia, quaſi fatalis: hoc enim eſt* μοῖρα. *Interim*

Digitized by Google

terim non diſſimule, quod Hebræi aſſonent : ut מֹרָה, morah, *mæror, amaritudo. Item* מָאַר, maar, *mæruit. Et* הָמַר, hamar, *eſt mæruit : item* meriri *eſt* λύπη, *dolor, mæror.*

Nothus, *νόθος, id eſt, quem vulgò patre ignoto natum appellant.* Spurius *eſt cujus pater ignoratur atque ut Lucretius loquitur,* volgivagâ *Venere cõceptus :* ἀπὸ τῆς σπορᾶς *: à patre matris pudendâ : nam & ſegetem, & prolem, & partem in fœmellis, quæ honeſtè nominari non poteſt, ſignificat; ſicut* σπόρος *ſationem, & locum, in quo aliquid ſeritur, notat. Verbum eſt* σπείρω *:* σπορὰς*, id eſt, ſparſus. Modeſtinus libro 1. pandect.* Volgo concepti *dicuntur, qui patrem demonſtrare non poſſunt] quidem, ſed eum habent, quem habere non licet, qui &* ſpurii *appellantur* παρὰ τὴν σποράν. *Iuſtinianus de Nupt. aliam eruit originem, non omnino adſpernabilem. Dici* ſpurios, *quaſi* ſine patre *filios : quod ab antiquis notis acceptum eſt S P. Quibus ſpurii ſignificabantur, teſte Plutarcho in Rom. problematis. Vbi & illud refertur* ſpuria *ſignificare linguâ Sabinâ eas partes, quibus mulieres ſunt. Apulejus apol. 1.* poſſe dicitis ad res venereas ſumta de mari ſpuria & faſcina. *Sic appellans conchylia virginalium & veretillorum formam referentia : quod notat Cl. Scipio Gentilis in libro originum.* Spurios *etiam* Favonios *appellabant, ut ſcribit Iſidorus lib. 9. cap. 5. quia quadam animalia* favonio *ſpiritu hauſto concipere exiſtimantur. Vnde & ii, qui non ſunt de legitimo matrimonio matrem potiùs, quàm patrem ſequuntur. A* σπείρω *eſt*

etiã Lat.ſpargo,levi factâ immutatione. Ab Heb. פָּזַר, *ſparſit. Sicut etiam* ſperno: σπείρω, σπέρνω: *ut* σπείρω πέρνω. Sperma, σπέρμα. Spartum σπάρτον. Spartum *eſt craſſis filum, quo ſuimus calceos. Indicat lib. 5. Athenæus, putria calceorum ſpatia accenſens: Vnde & ſpartiaria dicetur cera.*

Notus, νότος. *Agell. lib. 2. cap. 22. ab humiditate, quæ νοτὶς apud Græcos. Ovid.*

Alba procelloſos vela referre notos.

Et alibi vocat nubiferos. Horat.

Ionius udo cùm remugiens ſinus
Noto carinam ruperit.

Græcis eſt λευκόνοτος: & Horatio lib. 1. Od. 7. albus *notus: ſcilicet à ſerenitate quæ inſequitur.*

Novo, *νεόω*: novus, *νέος. A novo, novatum eſt* novitius. *Vt impetratum impetritum: negabundus negibundus: ſic dicebatur* novatum, novitum: *ex quo* novitius, *ſecundâ longâ. Etiam Iuven.*

Jam ſedet in ripâ terrumque *novitius* horret.
Adnovitius, *apud Ciceronem.*
Novacula, *à novâ acie.* Denuo, *de novo. Plautus Mil. glor.* denuo *volo percipitatis planè. In antiquiſſimâ linguâ reperitur* נִין, *id eſt, ſuboleſcebat, innovatus eſt ætate, propriè dicitur de prole recens editâ, quæ adhuc nova eſt. Vnde* ναῦος, nanus. *Ex quo colligere eſt, quòd eleganter Græci nominent* νέον, *juvenem ſive adoleſcentem. Sed &* νεαρὸς, *item* νεώτερος *reſpondent τῷ* נַעַר *Hebræorum.* Naara, *eſt juvenis, puella. Ioſ. 16.* Naarja, *puer Domini 1. Paral.* Neotericus, *verbum novum eſt* νεωτε-

Digitized by Google

νεωτέρως, *id eſt, novè; νεωτεριςὰς novorum ſtudioſus.*

Noverca *quaſi νέα & ἀρχή. Tùm enim nova œconomiæ gubernatio incipit. Vel ab* hercíſco, *id eſt, divido, interſepio. Hoc eſt* nova familiæ diviſio. Ἐρκίζειν, *ab εἴργειν. Itaq; non ſequuntur rationem, qui* Erciſco *ſcribunt.* Erctum citum, *apud Feſt. Vel ſanius:* herctum citum, *id eſt, hereditas diviſa. Donat. apud Servium:* Erctum non citum; *id eſt, patrimonium non diviſum; ab* hercifco *&* cieo.

Nox, νύξ. Nocturnus *apud Plautum, & Varronem, noctis Deus. Eſt eo* nocturnus *veſper, qui noctem ducit, Luciferoq; opponitur à Statio 6. Theb. Appellatur à Catullo* Noctifer. *Turnebus libr. 24. capit. 27.* Noctiluca, *quæ* lucet noctu. *Ioſ. Scaliger Conjectan.* Noctilucam, *Horatius eandem cum lunâ facit: Rite creſcentem face* noctilucam. *Levinus verò vetuſtiſſimus autor, videtur eam Venerem nominare: Venerem igitur almam adorans, ſive fœmina, ſive mas eſt, ita uti alma noctiluca eſt. Quare ab eadem ratione dicitur* noctuvigila *à Plauto, id eſt, νυκτιλαμπής. Dicitur etiam hoc nomine* Lucerna. *Varro Bimarco:* noctilucam *tollo, ad focum fero, inflo, anima revivíſcit. A nox, eſt* pernoctari: *&* obnoctari *apud Tertullianum.* Abnoctare, *integram noctem abeſſe. Martianus uſus eſt, pro, extra provinciam eſſe. Et ſic in lege 12. Tabul. trinoctio* abnoctaſſe, *capitur. Etiam* Noctua *à nocte: ſicut* Nycteris, νυκτερὶς: *& Heb.* נִשְׁפֵּי, *à crepuſculo. Ieſai. 34. verſ. 11.* Noctuæ *ſonum (à quo ſanè τυ̃τω etiam dicta videtur apud Heſychium, monente A Theod. Sibero) exprimit Plautus Menæch. act. 4. ſcen. 2. Vin' afferri*

afferri noctuam, quæ Tu Tu *usq; dicat Tibi? Taubmanus: alludit ad vocem noctuæ* Tu, *ſeu* Tou, Tou. *Sonat autem noctua uberius hoc germanum, non exilius illud Gallicum. De quo legatur Lipſius cap. 10. de rect. pronun. Noctuinum hunc gemitum reſpexit etiam Auſonius:*

Cecropiis ignota ſonis ferale ſonant V.

Numerus *Iul. Cæſ. Scaliger libr. 4. poët. cap. 44.* ἀριθμὸς *id ſignificat, quod deſignat diſcretam quantitatem. Cumerum Latini dixerunt à distributione: hoc enim eſt* νέμειν, μέρος. *Vnde &* νόμος. *Nemeſis,* νέμεσις *&* νέμησις. Nūmerò, *id eſt, citò, apud Plaut. hoc eſt tam citò, quàm numeres: quod ſit facilè & celeriter.*

Numus, *M non geminandum eſſe innuit origo. Nempè à* νόμος, νοῦμος; *ſicut* ὄνομα, οὔνομα: μόνος, μοῦνος. *Nomiſma,* νόμισμα. *Vtitur illa voce Epicharmus, Ariſtoteles, alii. Nec tamen Latina eſt, ut voluêre. Cur numus nomiſma à Græco* νόμος, *docet Ariſtoteles lib. 5. Eth. cap. 8.* γίνεταί πως μέτρον. Πάντα γὰρ μετρεῖ. *Idem:* Διὰ τοῦτο τοὔνομα ἔχει νόμισμα, ὅτι οὐ φύσει, ἀλλὰ νόμῳ ἐστίν. *Etiam Ioſeph. Scaliger Græcum eſſe confirmat in Conjectan. qui etiam ineptè Sueton. Tranquillum, à* Numa numos *appellatos ſcribere pronunciat. A numus eſt* numibaſius, *quo utitur Taubmanus: Germanis* Küſſenpfennig. *Hebræis à corradendo eſt* Bozea, Ein Scharrhans. Numella *eſt genus vinculi nominatum à forma numorum, quos articuli ſive ligamenta mutuò juncta repræſentarent; ſic-*

ut

ut hoc tempore idem quoq; interdum conſpicamur. Tur-nebus igitur, dum áliũde expiſcatur originem, exiguam fidem meretur: Vinculi (inquit) genus eſt ligneum, quo collum inſertum comprehendebatur. Nomen habere vi-detur inde, quòd qui eo vinculo conſtricti erant, nuere, *demiſſoq; capite eſſe cogebantur.* Numellam, *igitur quaſi* nuellam, *cum M inſerto, intelligo, à* nuo: *ut* luellam *à* luo.

Nunc, *νῦν, νυνγε: Atticis νυνί.* Per, *περὶ, quod ſi-gnificat* circum. *Quod autem continet, id majus eſt, quàm contentum. Itaq;* perbonus eſt, *ὁ περιέχων τὸ ἀγαθόν. Iul. Caſ. Scaliger cap. 157* L. L. *Idem:* apud *fuit ad pedes: Itaque* Ad *&* Apud, *proxima ſunt & ſi-gnificatione & uſu.* Ad *Leccam vellem cœnare, ut ſit et-iam* prægnas *oratio:* Ad Leccam *cogitare cœnandi cauſâ. Sed* Ad *accipitur pro qualicunque termino, et-iam hoſtili: πρὸς κολώτην.* Poſt *ſignificat relatio-nem: quòd enim* Poſt, *habet aliquid ante. Eſt autem* poſt, pone eſt.

Nuncius. *Aliqui ſcribunt* Nuntius, *item* Nun-ctius: *ſicut* Quinctius. *Sed parùm videtur eſſe opus: cum aliud ſuadeat & εὐφωνία, & origo. quarum hanc largitur nobis Ioſephus Scaliger ex Varron. in Conject.* Nuncius *planè Syracuſana vox. Vt ab ἓν ἑνὸς, οὐγκία,* uncia: *Sic à νέος, νούγκιος, Siculi declinárunt. La-tine* Nuncius, *ſcilicet quia nova portat.* Nuncius, *et-iam pro ἀγγελία: vel pro re nunciatâ, e Feſto notum, & aliis, qui ita uſi. Cicero: triſtes de Bruto nuncii affe-rebantur. Plautus Aul. Spero, me ob hunc nunciam. I-dem Merc. opta ob iſthunc nuncium. Idem Stich. nunci-*

um

um exoptabilem. Et hujus generis alia, in medio poſita ſunt. Sed ánne etiam hoc nuncium *dicitur? Valla abnuit libr. 6. cap. 15. & juxtà alii. Exempla è Cicerone petita in hanc rem, ſunt ἀμφίλεκτα. Tam pro maſculino, quàm neutro faciunt.*

Tibullus:

Divi vera monent; venturæ nuncia ſortis.

Catullus:

Geminas deorum ad aures nova nuncia referens.

At neque iſta omnibus probata. Et quomodo Ioſ. Scaliger emendârit, nemini incognitum. At nuntius tamen Adjectivum. Nuncia vetuſtatis hiſtoria, Cicero. Ergo dum nuncius eſt ἀγγελία, ſubintelligendum aliquid, vel ſermo, vel aliud. Ita pro eodem nuncium: ſcilicet verbum, vel novum, vel ſimile. Atq; ejus ſunt generis neutra Adjectivorum pluria: factum, dictum, monitum, commodum, mutuum, ſtratum, ſeptum, alia. Et ſic fortè nuncium. Forte inquam. Verè ſi exemplum nobis ſit: de quo nihil dubii ampliùs.

Nuo, Annuo, abnuo *& apud Ennium* abnneo, *νεύω. Hebræis eſt* נוֹא, *vel* נִיא, *id eſt, renuit, abnuit. Et* עַיִן, *eſt oculus, quo nuimus. Ab eo flectitur conniveo. Priſcianus libro 9.* Conniveo, *item* connivo *tertiæ conjugationis. Perſius Sat. 6.*

Væ niſi *connives* oleum, artocreaſq; popello
Largior -- *Apud Cinnam.*
Jam gravis ingenti *connivere* pupula ſomno,

Anuo,

A nuo, nutum, *eſt*, nutur, nuto, numen: *ſicuti momen à motum: ſtramen à ſtratum: flamen à flatum: famen à fatum, unde affamen, ab affatum apud Iuvenalem. Ab Ethnicis* numen *refertur ad Deum, non malè; notantibus ſic virtutem ac poteſtatem divinam, ut qua vel nutu ac nictu omnia, quæ velit, citiſſimè digerat atque perficiat.*

Nupriæ: *nova* nupta: connubium, *quod V perpetuò habet longum, non anceps, ut trivialibus perſuaſum. Nam ſi qua ἐναλλοφάνεια in poëtis occurrit, per ſyllabarum cõtractionem excuſetur, ut in* pariete. *Virgilius ubiq; produxit: etiam in illo verſu: 7. Æneid.*

Talia connubia, & tales celebrent hymeneos.

Nicolaus Erythræus per ſyſtolen excuſat: ſed nihil opus. Ponitur, ut arietat, parietis: *ſyllabarum numero minuto, ut dictum. Antiquitus verò operiebatur virgini ſponſæ caput, atq; facies. Vnde ab* obnubendo Nuptiæ *dictæ, id eſt, velando. Igitur meliùs dicitur:* Virgo nupta *eſt illi, quàm,* nupſit. *Vtrumq; bene dictum, & è magnis autoribus:* Nupta *eſt, &* nupſit. *Sed illud etiam ratio tuetur. Virgo enim velabatur alteri, non velabat alium. Quod etiam Germani loquendo imitantur. Plautus Amph. Qui cum nupta eſt Alcumena. Idem Mil. Glor. quia adoleſcens nupta eſt cum ſene. Id velum dicitur à Græcis* ἑανὸς *ab* ἕω, *id eſt, induo. Id eſt, peplum ſubtile aut tenue. Idem* καλύπτρα. *A Latinis* Flameum. *Aliis quaſi filameum: aliis verò propterea quòd lutei eſſet coloris; ut ne pudor virginis proderetur: aut ſi quid animadverteretur in facie ruboris, is è velo*

color,

color, non è genis, putaretur. Verba Nupta, *id eſt, tecta, quæ virginem dicere non licebat.* Nubo, *id eſt, operio propriè. Ab Hebræ.* חָנַף, *id eſt, nuptus aut velatus fuit. A* nubo nubes : *ut à facio facies : à ſpecio ſpecies : à ſcabo ſcabies. Nam* nubes *perpetuum operimentum.* Nubes, *νέφος. A νε στερητικῷ & φάος : quia intercipit quodammodo, & tegit lucem, aut ſolem. Plutarchus confirmat de Frig. νέφος ὁ συμπεσὼν καὶ πυκνωθεὶς ἀὴρ, ἀπόφασις φωτὸς κέκληται. Aut ab Heb. ut dictum.* Nebula, *νεφέλη Hebr.* אָפַל, aphel, *caliginoſus fuit, nebuloſus.* אֹפֶל, *id eſt, caligo, nebula.* Nebulo, *ut tenebrio : qua ratione etiam* furem *à furvo dicebant. Aut* ne obulo *dignus ; homo nihili. Prius tamen magis κατ' ἀναλογίαν : ſed & uſum.*

Nutrix : *ut ab altum altrix, à victum victrix, ab expulſum expultrix : ſic à* nutritum, nutritrix. *Vt* nutritor, *apud Virgilium & Suetonium. Poſtea ἡδυφωνίας ἕνεκα*, Nutrix. Nutrio, *interprete Priſciano, eſt educo. Propriè verò eſt τοὺς νέους, ἢ νεωτέρους curo, alo, educo. Igitur dictum, quaſi* Neotrio. *A νεώτερος formetur νεωτρίω ; ſed Græcorum ſanctiones vix patientur. Aliàs νεωτερίζω vulgatum ſatis. Et νεοτροφέω, νεοττοτροφέω eſt pullos alo.*

Nux, *aliis à nocendo, quaſi noxa : quomodo Græcum κάρυον, à καρόω, aut à κάρα ſeu κάρη, à gravedine capitis, quam aſſerunt folia arboris. Apud medicos eſt* Diacaryon, *quod è nucibus confectum vitiis adminiculatur faucium. Eſt autem vox Syriaca* Luz. *L in N abit, ut limpha, nimpha. Sic* Luz, nuz, *& poſtmodò*

Nux.

Nux. *Hebræis* לוז, luz, *id eſt nux, corilus: à verbo* לוז, loz, *id eſt, flexit.* Luza, *id eſt,* a*mygdalus, nomen opidi Chananææ Ioſ. 16. Aliàs apud Hebræos* אגוז, goz, *eſt nux. Cantic. 7. verſ. 10. Àl bor u n* egoz *deſcenderem, id eſt,* nucum, *ut vetus Interpres, Pagninus & alii vertunt LXX.* εἰς κῆπον καρύας κατέβην. *Intelligi autem (Verba ſunt Levini Lemnii) hic debet, non* nux avellana, *ex* Corilo: *ſed* juglans, *quæ eſt arbor procera & ramoſa, foliis non ſine gravitate quadam adoratis, latis & oblongis, fructu multis involucris ac tegumentis munito, calloſo foris atque herbaceo cortice, ut Plinius eleganter deſcribit. Hæc Lemnius. At illud Heb. e*goz *Tremellius contra alios ita vertit:* Ad hoſtes putatos deſcenderam: *vel hortos putationis aut tonſionis. Quæ ſententia & antecedentium & ſequentium ſerie videtur ſtabiliri.*

Næ *eſt adverbium aſſeverationis,* ναὶ. *Turnebus lib. 1. cap. 8. ait:* Næ *affirmantis præponi: non ſubjici ſolet. Nec officit, quòd reperitur:* Edepol næ ego *ſum miſer. Nam poſt jusjurandum de integro inchoatur oratio. At quid obſecro hanc nobis obſervationem ſuadeat? aut quæ neceſſitas? Videamus exempla. Plaut. Cur. act. 1. ſcen. 2.* Tibi næ *ego, ſi fidem ſervas mecum. In Merc.* oratio næ *odioſa eſt. Terent. Faciunt næ intelligendo, ut nihil intelligant. Nam quòd hic aliam particulam ſubſtituunt, fruſtrà ſunt. Præterea Græci & proponunt & poſtponunt. Homerus Iliad. α.* ναὶ δὲ ταῦτα. *Greg.* ὡς εἶπεν κενὰς ναὶ πάσας. *Vt* Næ *affirmandi: ita* me ju*randi vox eſt, è Græco* μὰ: *ſicut etiam* νὴ. Μὰ Δία: νὴ θεὸν: *uſus eſt Plautus in Captivis.* Ita Me Caſtor:

quandoq; *omiſſo* M, Ecaſtor. *Dum verò apud Terent. act. 3. ſcen. 2. extat*: Perecaſtor ſcitus Puer: *opus eſt diſtinctione.* Per *non refertur ad* Ecaſtor, *ſed ſcitus: perſcitus. Itaq; malè omiſerunt virgulam* Διαχείσεως: *Sic* Epol *pro* Me pol: *aut vr.* Ne. Equirine, Mequirine: Ecere *a* Cerere. Me Dius Fidius: Edepol, *pro* Me Deus Pollux. *Nam & Nominativus & Accuſativus, ſicuti apud Græcos, apponitur. Igitur non eſt cur fidem habeamus illis Feſti, aut fortaſſè Pauli*: Mecaſtor & me hercules; *quaſi diceretur: Ita* me Caſtor, *ita* Me Hercules *juvat. Sed &* Ædepol *malè ſcriptum: quaſi ab æde ſit.*

Napæa, Napus, *à* νάπος *ἢ* νάπη, *id eſt, ſaltus: quaſi* νήφαος, *vel* νήφως: *à* νὴ *privante, &* φάος, *Hinc bellè Poëta: virideſq;* Napææ.

Narciſſus, νάρκισσος: *nomen floris, item viri. Græci deducunt à* νάρκη, *id eſt, torpore, quem concili-t odore ſuo. A Hebræis ſonare videtur: lucerna vel lux throni* נֵר, *id eſt, lucerna, &* כִּסֵּא, *id eſt, thronus, ſolium ſupernè habens tectum, ſeu operimentum, qualis eſt ſella regum & curia. Dioſcorides lib. 4. cap. 155. probatiſſimus naſcitur in montibus, ſuavi odore: cæteri porrum imitantur, atq; herbaceum virus olent. Hæc ille, ad gravitatem odoris alludens, unde ſcilicet* νάρκη.

Nardus, νάρδος; *ex Hebr.* נֵרְדְּ, *genus herbæ odoratiſſimæ. Sicut etiam* Hyſſopus, ὕσσωπος, *defluit ab* אֵזוֹב, *quod eſt ejusdem ſignificatus.*

O

Obrizum, obriſum, & obruſſum: *unde ruſſus color.*

color, ὄβρυζον. *Leviter putant dici, quaſi* ἄβρυζον; *id eſt ſincerum & perpurgatum.* Ἀληθινῶς *Hieronymus in Hieremiam retur appellari, quaſi* ophiriſum: *quia ex Inſula* Ophir *præſtantiſſimum aurum advehatur.* אוֹפִיר, *eſt proprium nomen filii* Jectan; *ex poſteritate Sem; qui poſt diviſionem terræ nactus eſt regionem India; ubi uberes fodinæ: Poſt illa terra poſſeſſoris nomen ſortita, ut meminit Ioſephus libr. 1. antiquit. cap. 14. Et Geneſ. 10. verſ. 30. dicitur, quod* ophir *inſederit regionem verſus ortum. Fuit*, inquit Moſes; *habitatio eorum à Meſcha, dum pergis ad Sephar montem orientis. Vt eorum ita ratio; quaſi* Peru *novi orbis, ab* ophir, per, per, *nominata ſit, valdè exilis appareat. Nam; quod de nave Salomonis dicitur, quâ devenerint in* ophir *ac tulerint inde aurum*, 1. Regum. *9. non multum illis patrocinatur. Ea enim navis in Indiam eoam cucurrit & quidem ad* Trabronam *famigeratam Indiæ provinciam, quæ* aurea cherſoneſus, *apud Ioſephum: nec non* ophir *olim dicta fuit, teſte Iohanne Linſchot in Navigat. Indicâ cap. 19. De Ciceronis* obruſſa *diſputant. Alii legunt* obtruſa: *alii* abſtruſa: *alii* obruſa *& obruſſa. Quod probiſſimum. Priora enim levia per ſe cadunt. Obruſſa id eſt, regula, ut mihi videtur, ſive norma ex auro, aut trutina auraria. Tale quid ſubintelligatur: ut apud Græcos*, ὄβρυζον: ὑπακούεται χρυσίον. *Hinc Politianus epiſt. 6. ad Philip. Beroaldum: Exigere ſcripta ad obruſſam.* *Nizolio* obruſſa *eſt ſincera purgatave. Ciceronis verba ſunt: Quomodo expurgandus eſt ſermo, & adhibenda, quaſi* obruſſa, *ratio (alii non bene legunt:* quam obruſa *oratio, quæ mutari non*

 poteſt;

poteſt: nec utendum praviſſimâ conſuetudinis regulâ. Quaſi obruſſa, *id eſt, regula aut menſura, quæ non fallit aut mutatur.*

Obſcœni *duplicem faciunt ſignificatum Grammatici, ut & immundum, & infauſtum ſit. Atqui perperam. Nam exempla omnia, quæ ſubjiciunt, modò de immunditie loquuntur.* Obſcœni *canes, volucres* obſcœnæ, *Virg. id eſt, inauſpicatæ, ut volunt: ſed non rectè, potiùs immundæ, quæ* contactu omnia fœdant: *ut poſtea ſequitur.* Cœnum παρὰ τὸ κοινοῦν: κοινοῦν, *quod inter alia eſt immundum quoque. Apud Hebræos eſt* zaanah, *quod aſſonat quoque, id eſt,* κοπρία, *cœnum. A* κοινεῖν *ſeu* κοινοῦν *eſt &* cunire *apud Feſtum*: quinare, *quod in compoſitis modò ſervatur*, inquinare. *Pro* cœnum *dixerunt Sabini* ſcœnum: *ut* ſcœlum *pro cœlum*: ſcœna *pro cœna: inde* obſcœnum *ab* OS, *id eſt, cœno inquinatum, impurum.*

Obſes. *Valla libr. 6. cap. 32. qui traditur imperio alterius eâ conditione, ut ſi dator obſidis à fide recedat, recipienti ſit jus in corpus & vitam obſidis. Ab* ob *&* ſedeo: *quia & ſolvendæ obſidioni dari conſueverat. Sicut &* deſes, roſes, *& complura alia.* Inſidiæ *ab inſidendis viis & locis.* Diſſidium, *ubi diſtinctæ ſedes. Propriè corporum notat ſeparationem. Cicero pro domo ſuâ: Deſleri conjugis miſeræ* diſſidium. *Giſanius ICtus* diſſidium *animi eſſe ait:* dſciidium *corporis. At nihil probat. Non enim quod ſedet animus eſt, ſed corpus. Ergo utrumque infert corporis ſejunctionem. Et quidem illud levius: iſtud gravius.* Nam diſcindi *majus eſt quàm* diſſidere. *Illud enim violentiæ: hoc etiam voluntatis.*

Digitized by Google

tatu. Obſideo *uſitatum: κατ' ἀναλογίαν obſidium in Saluſtio.* Poſsideo, *quaſi* potis *aut* porrò ſedeo *: notat perpetuitatem.* Aſsiduus *, qui in ea re , quam frequenter, agit quaſi* conſediſſe *videtur , ait Feſtus. Et Plaut. Truc. act. 2. ſc. 4. Poſtidea ego tota tecum, mea voluptas, usque ero Aßiduo.* Locuples *appellatur ita apud eundem & Ælium, referente Cicerone in Top. non ab* ære dando *: ſed quia perpetuò divitiis incubet &* aſsideat *, more Euclionis. Scio, Soſipater repugnat, & alii , qui malunt , ab* aſſibus duendis *; antiquè pro dandis. Sed deſit analogia , quæ nobis patrocinatur , ut & conſenſus autorum. Vt enim reſiduus à reſideo ; deſiduus in Gloſſar. Ita aſſidus ab aſſideo. Gloſſar.* aſsiduè *συνεχῶς, ἐνδελεχῶς.* Aſsidelæ *vocantur menſæ, ad quas ſedentes flamines ſacra faciunt.* Adſeſtrix *fœmina apud Afran. & Nonium : ſic* eſtrix *ab edendo , eſum in Plauto.* Sodalis *quaſi* ſedalis*: quia crebrò aßidet: quod eſt amicorum. Quod nec Feſtus dißimulat. Gajus lib. 4. ff. de Colleg. appellat ſodales, qui ſunt ejuſdem collegii : quam Græci ἑταιρείαν vocant. Vnde & Latinè* Hetæria *vel* Hetærea*; quo utitur Trajanus lib. 10. apud Plinium epiſt. 43. Hebræis ſodalis eſt* רֵעֶה, reheh, *à paſtu ſcilicet : quomodo & Græcè σύσσιτος dicitur. Iul. Cæſ. Scaliger libr. 1. cap. 29. de cauſ. L. L. E longum in O breve,* ſedes ſolium *: niſi hoc à* ſolum, *id eſt, ὑπόπεδον : quia ſubjiceretur inſeſſori. A* ſedeo *eſt &* ſedile , ſella *per contractionem : aliis* ſella *quaſi* ſedda*. Idem cap. 98.* Seſsiles *lactucæ, quarum natura eſt ad ſedendum, poſtquam creverint. Vbi abſoluta eſt ſignificatio, non tranſitiva ad paßionem, quaſi quas ſedere cogat na-*

ſura: Item cap. 28. Sedes *ab* ἕδρος: ἕζομαι, *id eſt, ſedeo:* ἕω, *id eſt, loco. Inde eſt* ἕδρα. ἑδραίωμα *& ſimilia. 1. Timoth. 3.* ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας. *Quod dictum multos valdè exercuit, ob unam illam voculam* ἑδραίωμα. *Alii vertunt* fundamentum: *alii* firmamentum: *alii* ſtabilimentum. *Qui autem & quâ* σχέσει *Eccleſia tale ſit ſive ſtabilimentum ſive fundamentum, nondum apud omnes ſententia adeo liquida. Vt alios omittam, unicam modò* ~~*Ægidii Hunnii*~~ ἐξήγησιν, *citabo. Si columnæ* (inquit de Eccleſia) *vocabulum pro fundamento quis ſumat, certum eſt, non veritatem ſuper Eccleſiam eſſe fundatam: Sed contrà potiùs veritas verbi ſeu ſcripturæ Propheticæ & Apoſtolicæ eſt fundamentum Eccleſiæ.* Hæc ille. *At non opus erat reſpicere verbum* τοῦ στύλου, *id eſt, columnæ: quando ei* τὸ ἑδραίωμα *ilico adjicitur: & quod ipſe etiã* ~~*Lutherus*~~ grundfeſt *interpretatus eſt. Adhuc igitur manet: Eccleſiam dici* ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας. *Quòd ſi verò principem ac propriam* τοῦ ἑδραιώματος *notionem intuear, illud non eſt fundamentum aut firmamentum: ſed potiùs ſedes, domicilium, ubi quid locatur, reponitur, aſſervatur. Nam* ἕδρα *eſt ſella, ſedes:* ἑδραῖος *ſeßilis:* ἑδραιόω *loco, ſedem pono:* ἑδραίωμα *ſedes poſita, locata: locus ubi ſedere & quieſcere licet. Et hoc eſt, quod* Tile~~*mannus Heshuſius*~~ *notat:* Eccleſia, inquiens, *columna eſt ſtabilis, domicilium perpetuum, ſedes certa veritatis: uti pluribus hoc dictum expoſui in Manuduct. ad L. Ling. cap. 2. Vlteriùs ab* ἕδρα *fit* ἐξέδρα, Exedra, *apud Ciceronem.* Enedra, ἐνέδρα. Synedrion συνέδριον,

Digitized by Google

δριον, *unde &* סַנְהֶדְרִין, ſanhedrin, *in Thalmud, id eſt, conſeſſus, aut conſiſtorium.* Πάρεδρος, Paredrus *apud Ciceronem libr. decimo ſexto ad Tiron. Græcorum* θᾶκος, θῶκος, *id eſt, ſedes ab Hebræo* תָּכָה, *ſedit. Nam qui vel à* θοὸς *vel à* θέω *faciunt, contraria iungunt.*

Obulus, *eſt* ὀβολός. Diobolaris *à* διώβολον, *id eſt, duo obuli.* Τριώβολον, Triobolum. *At* Obelus *fit à Græco* ὀβελὸς, *id eſt, veru, item mucro.* Obeliſcus ὀβελίσκος, *deminutum ab obelus.*

Occo, occatio, (*Iul. Cæſ. Scaliger in Theoph. de c. plant.*) occæcatio *quædam. Quia in occatione etiam magis aperitur terra: Granum autem operitur, id eſt, occulitur, ſeu* occæcatur. *In Hebræo eſt* דָּקַק, dakak, acac, occ, *id eſt, conterere: minuere,* occare βωλοκοπεῖν: *& inde potiùs Latinum duxero. Vt à canto cantillo, à ſorbeo ſorbillo: ſic etiam ab* occo *fit occillo. Hinc* Occillo os, *id eſt, contundo, velut* occâ, *quod eſt inſtrumentum. Ita Pomponius: Nunquis hîc reſtat, qui nondum labeas lirârit mihi? Vt itaq;* lirare os: *ita etiam* occare *aut* occillare, *pari metaphorâ dicitur.*

Occulo, *ex OB, &* culo, *quod verbum amiſſum: id eſt, involvo, tego.* Culo, κυλίω: *unde & Latinorum* **Volvo.** *A volvo volutum,* volumen, *id eſt, quod volvimus, aut ipſa interdum* κύλισις. *Item à volutatum,* volutabrum: *Vt à ventilatum ventilabrum. BRVM eſt* λῆξις, *id eſt,* κύλισμα, *in quo volutatur aliquid. Poſtea* κατ' εἶδος *pro luto, in quo ſues volutantur. Quemodo in Hebræorum idiomate ſumitur* גָּלָל, *id eſt,*

canum; ſcilicet à volvendo. Item gillulim *ſunt idola, id eſt, ſtercorea, luto digna: à verbo* galal, *id eſt, volvit.*

Oceanus, ὠκεανὸς, *ab* ὠκὺς, *id eſt, celer*, τὸ νᾶειν, *id eſt, fluere. Priſci eum appellârunt* patrem: *idq; ob humiditatem, & ſalſedinem, de quâ alibi. Et humiditas quidem inter præcipuas eſt cauſas; quur tot & tam ingentes in mari piſces, multo certè terreſtribus majores natent. Ariſtoteles 1. Metaph. annotavit, & Homer. Iliad. 14.*

Ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν, καὶ μητέρα τηθύν.
Idem Iliados 21.

Ἐξ οὗπερ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα,
Καὶ πᾶσαι κρῆναι, καὶ φρείατα μακρὰ νάουσι.

Quâ eâdem ratione ποσειδῶνα γενέθλιον *Apollonius nominat. In Eurip. Oreſte dicitur* ταυρόκρανος, *quòd taurino ſit capite, & propter boatum quaſi. Item* βαθυδίνης, *quia è profundo moveatur. Ab* ὠκὺς ὠκίων *eſt Latinorum* Ocior, ocius, *comparat:* ὠκέως. *Ab Heb.* ץוא *aut* שוח, *id eſt, feſtinavit, properavit.* Ocimum, ὤκιμον, *quia celeriter creſcat: vel quia celeriter alvum cieat, Varro, Plinius.*

Oculus, *quibusdam ab* occulendo. *Rectiùs ab* ὄπτιλλος, *levi mutatiunculâ quod dialecto Doricâ eſt* ὀφθαλμός. *Iſidorus lib. 18. cap. 11.* fœniculum *appellari tradit, quod ejus thyrſi ſeu radicis ſuccus acuat viſum. Scilicet quaſi* phænoculum *è Græca & Latinâ voce. Varro libr. 6.* cocles, *vel à* Cyclops; *aut quaſi* Coocles, *aut* Ocles, *qui unum haberet oculum. Plinius lib. 11. cap. 37. qui altero lumine orbi naſcerentur,* Co-

clites

Digitized by Google

elites vocabantur: qui parvis utrinque, ocellæ. *Ab* oculus *venuſtè fecit Comicus*, oculiſſimus, *id eſt, chariſſimus*, πολυφίλτατος. *Oculi quippe ſunt indices amoris aut duces. Et Græcè:* ἐκ τοῦ ὁρᾶν γίνεται τὸ ἐρᾶν. *Etiam notæ phraſes* Eſſe in oculis, ferre in oculis. *Græcorum* ὀφθαλμὸς *ab* ὄπτομαι: ὤψ, ὠπὸς, *oculus*. ὁ ὀφθαλμίας, ophthalmia. *piſcis ab oculorum magnitudine ſic dictus. Plinius* oculatum *dicit lib.* 32. *Cl. Rittershuſius* melanurum: *qui & μελανόχραμμον Ariſtoteli vocari annotat.*

Odor, *velut* oſor ὀσμὴ, *aut ſimpliciter* ὀδωδή. *Æoles pro* ὀσμὴ *etiam* ὀδμὴ *dicunt.* ὄζειν *eſt olere.* Aroma, ἄρωμα: *ab* ἀρ *particula intendendi, &* ὄζω *ſeu* ὀδμὴ: *quomodò à Suida exponitur,* εὐωδίασμα μυρεψικόν. *Ab odor* odorus, *ut ab honor honorus, à canor canorus. Servius:* odorum, *quod per ſe olet:* odoratum, *quod odorem aliunde accipit. Sed quo fundamento diſtinctio hæc nitatur, non adeo conſtat. Virgilius* 3. *Georg. &* 7. *Æn. Cedrum odoratam ponit, quæ certè ex ſe mittit odorem. Et* 6. *Æneid. Inter odoratum lauri nemus.*

Odio, *vox deſita, ab* ὠθέω ὤθω, *pello, detrudo.* Oſum *unde* Oſor, *exoſus, peroſus. Græcè* ὦσις, ὠσμὸς *eſt pulſio,* ὤθω, *odi. Ab Heb.* הדף, *impulit, cum impetu depulit: ex odio rejecit. Ita* μισέω *à* מאס, maas, *rejecit, aut repudiavit ex odio.*

Oeſtrum, οἶστρος. 3. *Georg.*

Eſt lucos Silari circum ilicibusq; virentem
Pluribus Alburnum volitans, cui nomen Aſilo

Romanum eſt: *Oeſtron* Graji vertôre vocan-
tes.

Seneca ad Lucillium: Hunc quoque Græci Oeſtron *vocant, pecora totis ſaltibus diſſipantem:* aſilum *noſtri vocabant. Inde metaphoræ:* Oeſtro *percitus*, Oeſtro *agitatus. Euſtathius Græcum derivat ab* οἴω, *ſcilicet ab impetu* τοῦ οἴστρου *ſive* Tabani, *uti Plinius vocat.*

Olea, ἐλαία: *oleum* ἔλαιον.
Arbor ἀειθαλὴς *& propterea Minervæ ſacra.*

Virgilius:

Palladiâ gaudent ſilvâ vivacis olivæ.

Ovidius.

—— Semper frondentis olivæ.

Fl. Caper: Oliva *arbor eſt*, olea *fructus*, oleum *liquor*. Thimelæa, θυμελαία, *herba ſimilis oleæ.* Petrelæon *&* petroleum, *quod è petris ſive ſaxis manat.*

Olim. *Servius in 1. Æneid. Olim tria tempora ſignificat. Præteritum, ut*

Olim arbos ——

Præſens, ut,

—— Tumidis quod tunditur olim Fluctibus.

Futurum,

Nunc olim quocunque dabunt ſe tempore vires.

Hæc ille. Vereor, an per omnia verè. Auſim contrà affirmare: Olim *de futuro & præterito ſaltim uſurpari: & de utroq; propriè: nunquam de præſenti. Eſt ab Heb.* עולם,

Digitized by Google

עוֹלָם, olam, *quod ſeculum, tempus continuum, aut longum. Id q; nunc futurum, nunc præteritum: quæ verba addita ſecernunt. Vt & apud Latinos. Olim promiſi, hoc eſt, ante tempus jam elapſum. Olim veniet, id eſt, ſuo tempore, poſt illud ſeculum. Quod ad exemplum Servii:*

——— Tunditur olim fluctibus

Id eſt, ante hoc tempus & in futurum tunditur. Vtrumque enim poteſt intelligi. Verbum præſens more poëtico ponitur.

Virgilius:

——— Tyrias olim quæ verteret arces.

Olim, *id eſt, ſuo tempore. Non, ut Servius,* nunc. עוֹלָם, *à Rad.* עָלַם, *id eſt, occultavit. Quia præteritum & futurum nobis obſcurum: magis tamen iſtud, quam illud. Inde* עוֹלָם *; crebriùs de futuro.*

Olla, *&* aula: *ut lotum, lautum. Propriè eſt vas fictile, ex argillâ aut luto, quod facilè confringitur, aut corrumpitur. Ab Hebræo* עָלִיל, *à Rad:* עָלַל. *In ſecundâ conjugatione* עִלֵּל, *corrupit, deſtruxit. Vnde etiam Græcorum* ὄλλυμι, ὀλέω, ὀλετὴρ *& cætera.*

Olor, *Vt* cygnus, *vel* cycnus, *à* κύκνος: *ſicut olor à Græco* ᾠδὸς: *poſito L pro* δ, *ut Vlyſſes* ὀδυσσεύς. *Nimirum à cantu. Græci,* κύκνειον ᾆσμα. *Quanquam eadem facilitate ab Hebr.* הָלַל, halal, *id eſt, cecinit, laudavit. Et ſcribunt nonnulli,* Holor. *Sed dubitant de cantu. & aliqui etiam prorſus negatum eunt. Quia rara aut nulla ejus vox deprehenſa ſit. Et allegant Plinium: Olorum morte narratur flebilis cantus: falſis, ut arbitror.*

arbitror, aliquot experimentis. Hæc ille. Sed non dicit: Omnibus: *ſed* aliquot. *Et addit,* ut arbitror. *Plinius ergo hîc nihil patrocinatur. Nec ſequitur: Plinius, Lucianus, alii, noſtro ævo non audiverunt cantantes cygnos. Igitur omnino non cantant. Adeant iſti ripas cygnorum patrias, juſto tempore obſervent, inprimis ubi aura zephyri ſuaviter afflat & terminus vitæ adeſt, haud dubiè audient. Quanquam & in his oris audiantur. Hieronymus* Cardanus *libro 10. Quamvis candidi toti ſint, & inter omnes aves ſuaviſſimè occinant: vox tamen, ut ſæpiùs audiens conſideravi, anſerina eſt. Atque hoc genus avium tam laudatum, ducerpit ſuos ac devorat, in morte verò dulce canit. Hæc ille* αὐτήκοος. *Sed priſci nobis adducendi: quibus cotidie avis ea in ore, in oculis, in auribus. Quàm illi verò hîc conſentiunt! Anne ideo, ut poſteros de compacto decipiant?* Non *credibile.*

Homerus:

—— Κύκνος ὑπὸ πτερύγων λίγ' ἀείδει.

Et alibi idem non ſemel.

Oppianus:

Κύκνοι μαντίπολοι γόον ὕστατον ἀείδοντες.

Apollonius:

Κύκνοι κινήσωσιν ἑὸν μέλος ——

Callimachus:

Θεοῦ μέλποντες ἀοιδοί.

Euripides:

Μελῳδὸς καὶ ἠχέτης.

Virgilius:

—— Argutos inter ſtrepere anſer olores.

Et

Et, certent & cygnis ululæ.

Is 7. *Æneid. modum exponit:*

—— Longa canoros
Dant per colla modos ——

Ubi Servius: Secundùm Plinium, qui ait: Cygnos ideo ſuaviùs canere, quia colla longa & inflexa habent. Et neceſſe eſt eluctantem vocem per longum & flexuoſum varias reddere modulationes.

Ovidius:

—— Concinit albus olor.

Martialis:

Cantator cygnus funeris ipſe ſui.

Symmachus: Liceat inter olores canoros anſerem ſtrepere. Nazianzenus ut proverbium laudat: τότε ᾄσονται κύκνοι ὅταν κολιοὶ σιωπήσωσιν. *Cicero: Cum cantu & voluptate moriantur. Ælianus libr. 1. Ego verò cygnum nunquam audivi canere: fortaſſe neque alius. Creditur tamen canere. Idem confirmat Plato in Phædone, Philoſtratus, Plutarchus, Iſidorus: & qui inſtar multorum, ipſe Ariſtoteles lib. 9. Hiſt. An. cap. 12.* ᾠδικοὶ δὲ καὶ περὶ τὰς τελευτὰς μάλιστα ᾄδουσιν. *Et iterum:* καί τινες ἤδη πλέοντες παρὰ τὴν Λιβύην, περιέτυχον ἐν τῇ θαλάττῃ πολλοῖς ᾄδουσι φωνῇ γοώδει, καὶ τούτων ἑώρων ἀποθνήσκοντας ἐνίοις. *Hæc de quæſtiunculâ pro Cygnis, non illâ quidem utili ad rempub. ſed tamen in his talibus ſcire quid verum, quid ſecus, liberale aut jucundum.*

Omnis. *Iul. Caſ. Scaliger lib. 4. poët. cap. 16: Sic* cunctus *pelagi cecidit fragor, quàm* omnis, *poëta uti maluit.*

maluit: tùm quia plenior ſonus: tùm quòd omnis populus poteſt mihi ire obviam, etiamſi ſingulatim exeant: cunctus *autem & omnem ſignificat & ſimul. Tametſi puto injuriam factam alteri. Eſt enim* omnis ἀπὸ τοῦ ὁμῶς *: ut collectionem & distributionem, non quantitatem accipi intelligamus.* Cunctus *eſt quaſi conjunctus. A* cunctus *eſt* cunctari*, id eſt, morari. Item* percunctari. *Vbi enim omnia conjunctim diſpicienda, aut facienda, mora protrahitur, Plautus Aſinar. Vt non audeam Profectò* percunctanti *quin promam omnia.*

Opacum *eſt, quod in umbrâ eſt, aut umbra ipſa apud Ciceronem, & illud, quod radios non transmittit; qualis terra eſt. Vnde vox* opica *ſanè.* Ops *enim ab illis dicebatur, à qua & ipſi: quemadmodum* αὐτόχθονες *Athenienſes, Thebani* σπαρτοὶ*, Arcades* προσέληνοι*, priſci Itali alii Aborigines. Iul. Caeſ. Scaliger* Exer. *80. Et divina* opici *rodebant carmina mures, apud Iuvenalem Satir. 3.* opici *i. qui ex ope ſive terrâ ac putredine naſcuntur.*

Ophiuchus, ὀφιοῦχος *: ut* ἐυνοῦχος, πατροῦχος*. At* ὄφις *&* ἔχω*, id eſt, qui habet aut tenet anguem. In cœlo ita etiam appellatur ſidus,* ὄφις *non ab* ὄπτομαι*: ſed ab Heb.* אפעה*, id eſt.* ὄφις*, beſtia ſerpens. A ſibilando.*

Opiparum, *id eſt, ope paratum.* Opes *ab* ops, *id eſt, terra,* ἀρχαϊκῶς*. Poëta alludit: Effodiuntur* opes. *Divitiæ enim omnes penè è terra petuntur, & latitant in terrâ. Alii* opes *ab* oves, *non certè præter rationem: Ita enim & pecunia à pecus. Et* πολύμηλος *eſt dives à Virgilius expreſſè 2. Eclog.*

Quam

Quàm dives pecoris nivei, *quàm lactis abundans!*
Mille meæ Siculis errant in montibus agnæ.

Opidum *ab opibus, quibus abundat. Poëta verſus cauſâ P geminant. Pomponius libro ſingulari Enchiridii:* Opidum *ab* ope *dicitur, quòd ejus rei cauſâ ſint conſtituta mœnia.* Opidò*, valdè multùm. Ortum eſt autem (ait Feſtus) hoc verbum è ſermone inter ſe confabulantium, quantum quiſq; frugum faceret, utq; multitudo ſignificaretur, ſæpè reſpondebatur, quantum vel* opido *ſatis eſſet. Hinc in conſuetudinem venit, ut diceretur* opidò*, pro valdè multùm. Itaq; ſi qui in aliis rebus eo utuntur, ut puta, ſi qui dicant,* opidò *didici, ſpectavi, ambulavi, errant: quia nulli eorum ſubjici poteſt, vel* quod ſatis eſt. Inops, *id eſt, ſine* ope. Opimus, *id eſt, pinguis opulentus, ab eodem. Quanquam Hebr. arvina, iliorum pinguedo eſt* פִּימָה. *Vnde Græcum* πιμελή. Copis *in Pacuvio, Plauto, id eſt, copioſus.* Cops, coops, *à* cum *&* ops. Copia *à cum & ope: ſicut coorior. M. enim quandoq; omittitur. Iul. Cæſ. Scaliger in Theoph. de plant. In re modicâ non eſt* copia. *Nempe* copia *eſt* coopia. *At* Modicum *eſt quaſi* medium. *Hæc ille.* Caupona *&* copona, *id eſt, taberna dicta à copiis, Feſtus.* Caupo, copo: *ſicut* aula, olla. *Turnebus libr. 14. cap. 5.* Caupones *non ſunt, qui vinum vendunt, ſed nomen habent generale à* copiis, *ut ſunt mercatores & inſtitores patagiorum, induſiorum, flammeorum, violacei panni, & cerini. Itaque iſta Plauti aut. 3. 5. ſic interpretor, ut dicam:* Caupones *patagiarii, caupones induſiarii. Turnebo aſſtipulatur Ioh. Gruterus, miraturq; eſſe, qui fidem omnium M. S S. in dubium*

dubium vocant. Ioſ. Scaliger in Conject. Cupedia *dicta ſunt, quaſi* caupedia, *ut laura, lura: claudus, cludus.* Cluda *anus apud Plautum. Itaq;* cupedia *omnia lautiora eſculenta venalia, à cauponando.* Cauponari *enim non de unâ tantùm re, ut nunc, ſed ad multa quoq; alia extendebatur: ut* καπηλεύειν *Græcùm. Itaq; Ennius dixit, Cauponari bellum: quod ex Æſchylo deſumtum eſt,* ὐ καπηλεύων μάχην. *Quare* cupo, caupo, cupa, caupa. *Apud Ciceron. in Piſon. Panis & vinum à propola & de* cupa. *Significatur, eum nunquam de penu, & promtuario vivere, ſed de caupona.* Cupam *vocavit quam Virgil.* Copam: Copa *ſyriſca. Vt à* πίθηκος, πίθων: *à* κάνθηλος, κάνθων: *ſic à* κάπηλος, κάπων: *Vnde Latinè* caupo, *qui &* copo. *Hæc ille.* Ops *verò unde? Divinare licet. Sicut humus ab humiditate nomen traxit: ita etiam* Ops, *græcè* ὀπὸς *id eſt, ſuccus, lac quod immulget & indulget nobis terra, mater fœcundiſſima.* Opium, ὄπιον, *id eſt, lacteus ſuccus. Ioſ. Scaliger putat ex Heſychio,* opem conſivam, *non ab Ope, ut vult Varro, dictam: ſed veteribus quoque Græcis eam dictam* ὦπιν, *à quo Latinè* Ops.

Oporinus, *apud Martialem, eſt auctumnalis,* ὀπωρινός. *Ab* ὀπώρα *auctumnus. Vt verò Græcum* ὀπώρα *eſt ab Heb.* פרא, *pâra.* ἀπὸ τοῦ καρποφορεῖν; *ita & Latin. auctumnus ab auctum.* Φθινόπωρον *eſt tabeſcens auctumnus, cui jam hibernum frigus imminet. Vel etiam* ἐνεργητικῶς, *corrumpens: ut quo frigorū initium, & ſic corruptionis, fit. Latinis eo nomine eſt* Morbifer *auctumnus.* Φθινοπωρινὸν, *quod eſt auctumni jam tabeſcentis & perditi. In epiſtolâ Iudæ verſ. 12.*

Δένδ-

Δένδρα φθινοπωρινὰ, *id eſt, arbores auctumno aut flaccidæ, aut corrumpi ſolitæ. Ex ſuo, arbores* auctumno marceſcentes. *Pagnino & Bezæ, arbores* emarcidæ. *Sed addendum potiùs erat: auctumno emarcidæ. Vetus interpres leviter:* Auctumnales: *Neque enim auctumnale eſt idem illico, quod auctumno marceſcens, quod ingerit* τὸ φθίνειν.

Opſonium, *ut & origo ſpectetur, & pronunciatio,* ὀψώνιον. *Eodem enim modo enunciatur, quo* opto, optabile, aptus. *Nec quidquam ponit Valla loco cauſæ, cur B molle retineatur. Syri Græc. retinet,* אַפְסָנְיָתְכוֹן. *Franciſc. Nanſius in Not. ad Iohan. cap. 21. quamvis* ὄψον *ſignificet obſonium, hoc eſt, omne id, quod unà cum pane comedimus: nihilominus tamen obtinuit, tanquam victor, ſolus piſcis, quòd eximius ſit cibus, ut ita ſolus vocaretur: quemadmodum ait Myrtilus apud Athenæum initio libri 7. & Symmachus apud Plutarchum ſymp. 4. prob. 4. ex correctione quidem H. Stephani. Et* ὀψάριον *ſignificare piſcem ſeu piſciculum, teſtantur ipſi Euangeliſtæ. Nam pro eo, quod apud Iohan. cap. 6 9. legitur: duo* ὀψάρια: *apud Matth. 14. 17. & Marc. 6. 30.* δύο ἰχθύας, *eſt. Sicut & Luc. 9. 13. Ita quoq; Gallorum ille ocellus, Q. Sept. Flor. Chriſtianus in doctiſſimis commentariis gloſſ. in Ariſtophanis Irenam ſcribit pag. XCI. propriè & figuratè de piſcibus,* opſonari. *Nam* ὄψον *&* ὀψάριον *non temere apud Græcos reperias aliud eſſe, quàm* piſces. *Sic poſt Menandrum Terentius* opſonium *dixit. Sic Æmylius Probus: Sic Philo Iudæus,* τῶν ὀρνίθων αἰθυιῶν κατοψοφαγοῦσι: *quia fulicæ, & mergi è mari vivunt. Denique ubiq;* ὀψοφάγοι *ſunt* φιλίχθυες.

χθυες. *Hæc ille. At enim verò non rectè dicit:* τὸ ὄψον *pariter & figuratè & propriè de piſcibus accipi. Monſtri quid alere videtur; aut à contradictionem. Etenim ſi figuratum eſt & tropicum vocabulum; aliunde, à proprio ſcilicet ad aliud tralatum eſt. Nec obſtat, quòd* κατ' ἐξαίρετον *piſces eo nomine appellantur. Nam id nec ubique: nec temerè de aliis eſculentis dicitur: Vti cenſebat. Propriè enim eſt, quod coctum unà cum pane comedimus. Idq́; multiplex. Apud Athenæum lib. 4. expreſsè de coctis intelligitur:* ὄψοισι καὶ τραπέζαισι ἥδομαι ὦ θεοί. *Xenoph. pæd. 7.* οἱ γὰρ πόνοι ὄψον τοῖς ἀγαθοῖς, *id eſt, condimentum aut cibus.* Πολύοψος, *opſoniis abundans.* Πολυοψία *abundantia ciborum.* Πολύοψον δεῖπνον, *opiparum.* ὀψοφάγοι *ſunt ventri dediti. Macellum apud Athenæum eſt* ὀψοπωλία, *notante Ioach. Camerario:* εὑρὼν τὴν ὀψοπωλίαν κενήν. Παροψὶς, *Latinè* paropſis, *in quâ* opſonia *apponuntur. Olim etiam, notante Turnebo,* parapſis. *Sed prius rectius.*

Homer. Iliad. λ.

Ἐπὶ δὲ κρόμυον ποτῷ ὄψον.

Addo his quoq; Latina. Plautus in aul. dat coquos cum opſonio. *In Caſ. argento ne parcito,* opſonato *ampliter. Terent. And. Vix drachmis* opſonatus *eſt decem.*

Horat. Sat. 2.

Omnia conductis coemens opſonia numis.

Quæ & ſimilia de piſcibus modò intelligere velle, dementia eſſet. Et origo certa eſt, monſtratq́; ἰδιότητα, παρὰ τὸ ὀπτᾶσθαι: ὀπτὸν, *id eſt, aſſum, coctum: aut quaſi* ἕψον,

ὀψὸν, ab ἕψω, coquo, elixo. Prius tamen commodius; ab ὀπτὸν. Nec aliter Ioachimus Camerarius: eſt ὄψον (inquit) quidquid in macello venit, quod προσφάγιμον ſive προσφάγιον dicitur: & προσόψημα de cibo lautiore, exquiſitioreq́ue uſurpatur.

Ora, χώρα: ab Hebr. ארח, id eſt, ſpatium, ſemita, iter longum. A Radic. ארח. Vnde & ἔρχομαι. Niſi χώρα, χωρέω facias à גור, quod eſt, eſſ.t vagatus eſt, receſſit.

Orca. Perſius Sat. 3.

—— Damnoſa canicula quantum
Redderet, anguſtæ collo non fallier orcæ.

A Græco ὑρχη: unde ſimiliter urceus. Latini orcas vocabant, vaſa modicæ capacitatis, ait Caſaubonus. Alii volunt eſſe à ſimilitudine belluæ marinæ, quæ etiam orca dicitur. In Ariſtotele tali ſignificatu invenias ὀρκύνας: in Æliano ὀρκύνους: in Heſychio ὀρκύνους. Vt verò diſcrimen ſit inter orcam vas, & orcam piſcem; puto literam H alterutro præponi non incommodè poſſe.

Orcheſis, ὄρχησις, παρὰ τὴν ὁρμὴν καὶ τὸ ἔχειν detractâ aſpiratione: aut ἀπὸ τοῦ ὀρεῖν. Eſt autem motus compoſitus, numeroſus, cum geſtu effingens rem, aut perſonam, vel quam canit, vel quam tacet. Ejusdem originis eſt & orcheſtra. Iul. Cæſ. Scaliger libr. 1. Poët. capit. 18.

Orcus, ab ὄρκος, id eſt, ſeptum, ab εἴργω. Iulius Cæſar Scaliger cap. 22. L. L. Orchus tota Græca fuerat, & tranſlatâ adſpiratione à vocali ad conſonantem, ὄρχος. Videtur ex Epitaphio Nævii Poëta aſpiratè

pronunciatum: Poſt quam eſt Orchio *traditus theſau-ro.* Ὅρκος *eſt juramentum. Nullum enim majus aut religioſius juramentum, quàm quod per Deum inferum fiebat, id eſt, orcum, ut per quem & Dii, adeoq; Iupiter ipſe juraſſe ſcribuntur.*

Ordino, *ſimpliciter ab* ὀρθόω, ὀρθὸς. *Heb.* טור, *eſt ordo. Niſi quis malit Iul. Caſ. Scalig. ſequi cap. 35. L.* L. Ordinis *nomen Græcum eſt. Dicebant militibus tribuni: Hactenus tibi licet: hic conſiſtes: eò progredière: revertere:* ὅρους δῶ: *inde* ordo. *Æoles autem non aſpirant: quorum inſtituto ſanè libens accedo. Nihil enim beluoſum magis ſapit, aut barbarum: quàm è gutture inſufflare adverſus eum qui cum loquare. Eſt igitur ordo loci ratio, qua quid, aut præit, aut ſequitur: vel antè, vel retrò: vel dextrorſum vel ſiniſtrorſum: Vel ſurſum, vel deorſum. Nam prioris ratio eſt præeundi: poſterioris ſequendi. Græ crum* τάξις, τάττω *eſt ab Hebr.* דות, doth, *id eſt, ordinavit edictum; vel à* דָּתַת, *quod idem.*

Organum, ὄργανον: *quaſi* ἔργανον, *ab* ἔργον *opus, ad quod omne inſtrumentum neceſſariò confertur. Ariſtoteles lib. 1. de part. animal. cap. ult.* πᾶν ὄργανόν ἐστιν ἕνεκά του. *Hanc originem agnoſcit* ergeſtulum, *id eſt, locus, ubi ergaſtuli, hoc eſt, ſervi concluſi in vinculis, ac compedibus opus faciebant.* Ἐργάστης, *operarius.* Ἐργαστικὸς *operoſus.* Ergaſtularius *Columellæ eſt, qui præeſt ergaſtulis.* Ῥαδιουργὸς, *qui aliquid facilè efficit: poſtea ſpeciatim, ſceleratus: quia ad vitia procliviores naturâ ſumus. Et ſic* ῥαδιουργία *eſt ſcelus, vitium.* Argus, ϝεργὸς, ἀεργὸς, *ſine opere.* Chirurgus, *à* χεὶρ, *qui*

Digitized by Google

qui manu operatur: propriè artifex manuarius. Κατ' ἐξοχὴν *uſitatè medicus manu curans.* Georgius γεωργὸς, *colens terram.* Parergum, πάρεργον, *quod præter opus accedit, nec primaria intentione.* Συνεργὸς, *qui ſimul opus promovet, qui unà operatur. 1. Corinth. 3.* Θεοῦ συνεργοί: *Dei* cooperarii, *ut Eraſmus vertit. Sanè quidem rectè & ad verbum, ſi Græcum intuearis. At Latini vix admittent: quibus* adminiſter, *vel etiam ſimplex* operarius, *non diſplicet. Vetus interpres habet:* Dei adjutores. *At duriuſculum hoc apparet; quando Deum in divinis illis operibus minimè adjuvamus, ſed tantùm ſubſervimus: atq; hoc ipſum etiam ut poſſimus, à Deo, & per Dei gratiam adipiſcimur. Ab* ἔργον *eſt &* Ergo. *Iul. Cæſ. Scaliger lib. 11. de cauſ. L. L. cap. 174. Pro nomine ponitur,* Illius Ergo *venimus. Sed ſanè nomen fuit ipſum* ἔργον. *Cauſam enim ubique denotat. Sic* quare *fit à res:* quâ re: *&* quam *ob* rem. Quoniam *verò eſt adverbium,* Quom, Jam. *Cauſa translationis fuit temporis efficacia: eſt enim menſura rerum naturalium. Sed* quia *non meliùs, niſi è penuario Heb. promitur. Ibi enim* כי, *planè eſt idem.*

Orgia ἀπὸ τῆς ὀργῆς, *id eſt, furore, vel irâ uti cenſet. Euſebius de præparat. Euangel. Phurnutus & alii. Vel* ἀπὸ τῶν ὀρῶν, *id eſt, montibus ſecundum Maronis illud: Nocturnusq; vocat clamore Cythæron, quòd in monte hunc ſacra illa ex Thraciâ primùm translata ſint. Vel* ἀπὸ τῶν ὀργάδων, *conſecratis alicui Deo locis. Vel deniq;* ἀπὸ τοῦ εἴργειν, *id eſt, arcendo, quòd profani arceantur à ſacris illis. Apollonii interpres:* ὄργια μυστήρια παρὰ τὸ εἴργειν τοὺς ἀμυήτους αὐτῶν.

Orichalcum ab Orio inventore dixerunt interpretes Apollonii; apud C. Rhodig. lib. 19. cap. 9. Feſtus. ab, ὄρος & χαλκὸς, quòd in montoſis locis eruatur. Ioſephus Scaliger ad Feſtum: Cùm Græci dicant ὀρείχαλκον: tamen Latini ſcripſerunt aurichalcum, quòd putarent, id ex auro & ære componi, additâ Cadmeâ terrâ: ut electrum ex auro & argento. De quo intellexit Martial. lib. 8. Ep. 51.

Pallida ſic niveo radiant electra metallo,
Et niveum felix puſtula vincit ebur.

Intelligit enim de illâ materiâ compoſitâ, non de ſuccino. Igitur ex vitio pronunciationis nata eſt illa falſa de compoſitione auri & æris opinio. Quare & autor Gloſſarii rectè dixit: aurochalca, κεραματινά: quod putarent eſſe auri & chalci, ſeu æris, κερᾶμάτι, & compoſitionem quandam. Non nego, ex auro & ære præſtantiſſimum æs fieri, ut prodiderunt veteres de Corinthio ære: ſed, ὀρείχαλκον eſſe, id verò pernego. Ariſtotelem enim habeo autorem, qui apud Apollonii interpretem negat, ὀρείχαλκον eſſe in rerum naturâ. Heſychius, Ὀρείχαλκος: τῶν εἰκῆ Διεσϐομλϐων τὸ ὄνομα: οἱ δὲ πλεῖους, ἐπάρχειν αὐτόν. Ἔστι δὲ καὶ ὕλη ὁμοία χαλκῷ. Sanè ὕλην ὁμοίαν χαλκῷ vocamus Leconum. Et de eo intellexit Horatius:

Tibia non ut nunc orichalco vincta —:—.

Sed illud commentitium orichalcum tanti fuit apud veteres, ut cùm nusquam eſſet, tamen quaſi eſſet, etiam auro excellentius haberetur. Id ꝗ ex Plauto cognoſcimus, qui aurichalcum plus facit, quàm talentum auri.

Orior:

Orior: *intermortuum eſt τὸ* Orio : *ab* ὄρω. *Orior eſt* ὄρθμαι, *aut* ὄρνυμαι., *id eſt, excitor, erigor : non propriè naſcor.* עור, *excitavit. Si τὸ Ajin legas ſcito Iudæorum , fit inde Græcorum* γείρω, *&* ἐγείρω, *quod tralatitium. Ita dicimus : Flos* oritur , *id eſt , è terra producitur , aut excitatur : Scilicet ab aura , quæ mulcet: è Sole qui firmat : ab imbre, qui educat ; ut deſcribit Catullus.*

Virgilius :

Exoritur clamorque virum ——

Id eſt, excitatur. Origo *non eſt* ἰδίως *fons , ſtirps , genus , initium : ſed unde quid excitatur aut producitur. Ab* orior , origo : *ut à verto vertigo : à rubeo rubigo : à ſcaturio ſcaturigo.* Aborigines , *propter antiquitatem , quòd ſint tanquam autores generis ,* γενάρχαι *&* πρωτόγονοι. *Nam &* origines *Salluſtius appellavit ,* μητροπόλεις, *urbes, quæ colonias miſerunt, & populos autores generis.* Oriundus , oriendus : *ut ferundus ferendus, id eſt , qui debet oriri. Iul. Cæſ Scaliger cap, 199. de L. L. Sic mutavit* oriundus , *non ſine ratione. Subeſt autem cauſa , ut ignorata, ſic acuta. Eſt* oriundus *Romà, qui Bononiæ ortus Romæ oriri debuit : quoin loco lares habet patrios. Itaque idem eſt* oriundus , *quod* oriturus. *Futurum enim hoc non deſignat , quod erit, ſed quod non fuit, & futurum eſſe debuit.*

Ornus. *Apud Virgilium.*

—— Rigidas deducere montibus ornos.

Et :

Naſcuntur ſteriles ſaxoſis montibus orni.

Ab Hebr. אֹרֶן, oren, *arbor, ex quâ arca fabricari ſolebat.*

Orphanus, ὀρφανὸς, *id eſt, derelictus, jacens in ſqualore, & tenebris. Nam bene ἐτυμολογοῦντες Græci faciunt ab* ὄρφνη, *id eſt, tenebræ: quod eſt ab* ἐρέφω, *ab* אֶרֶב: *Vel acutiſſimè* ὄρφνη *erit* τοῦ φαυοῦ. *Finis enim lucis tenebræ. Cæteris quippè coloris ſpeciebus aliquid lucis admiſtum eſt: tenebris aut nigredini nihil. Igitur lucis terminus illæ. Propriè ergò* orphanus *non eſt pupillus, cujus genuinam quoque ſignificationem antè ex archivis Hebraicis protulimus: ſed in tenebris, in ſqualore verſans. Id cùm imprimis eveniat è luctu parentum, & aliorum amicorum:* orphanum *vulgò appellârunt eum, qui ereptis parentibus, ſub alterius tutelà & curà eſſe cogitur.* Orphanus *contractè* orphus: *& poſtea* orbus: *Verbum* orbare, *quid propriè ſit, è dictis intelligitur: vulgò eſt eripere, ſpoliare.*

Oryza, ὄρυζα: *procul dubio eſt Iudæorum* עֲרִיסָה, Ariſah. *Vocant farinam aquâ conſperſam Numer. 15. verſ. 20. Primitias* oryzarum, *ut vertit Iohan. Avenarius. L X X.* ἀπαρχὴν φυράματος ὑμῶν. *Vetus interpres Latinus:* De pulmentis *dabitis primitiva domino. Qui invis non paucula hic etiam omittat ut alibi ſæpius. Pagninus: de primitiis converſionum veſtrarum dabitis Iehovæ. Tremellius: Ex Primitiis cujusque maſſæ veſtræ date oblationem Iehovæ.*

Os, oſſis, ὀστέον, ὀστοῦν. *Ab Hebr.* עֶצֶם, *quod idem. Iul. Cæſ. Scaliger cap. 28. L. L. T mutatur in S:* ὀστᾶ, oſſa: *ſed commodius ſit, dicere, ſubductum fuiſſe: alioquin*

quin tralatitia ſunt inter ſe, θετταλὸς θεοσαλός. Ex-os, *id eſt, extra oſſa.* Oſcillum *ab os* cillere, *aut* cellere, *quod eſt movere.*

Virgilius:

Oſcilla ex altâ ſuſpendunt mollia pinu,
Oraq; corticibus ſumunt horrenda cavatis.

Alii rectiùs ab oſculum, oſcillum: *ut quantulum quantillum, baculum bacillum, furcula furcilla: ut ita ſit parvum os. Ab oſculum eſt* oſculor; *quod fit ore.* Os oris *à Græco* ὄσσα, *Inde* oro, oratio, oraculum. *Scaliger cap. 141. L. L. Cùm orare ſit* pronunciare ore: *veteres verbum illud omnibus conceſſere:* oratoris *autem nomen ſui unius in L. Craſſi perſonâ agnovit Cicero.* Oratio *non eſt* oris ratio, *ut Stoicè potiùs, quàm verè putârunt: ſed* Tio *eſt terminatio communis: ut aratio, operatio.* Oracula *ex eo ipſo appellata ſunt, quòd ineſt his deorum* oratio, *ait Cicer. Scilicet ut à potum, poculum: ita ab oratum* oraculum, *id eſt, dictum, ore pronunciatum.* Omen, *quaſi* orimen. *Malim verò Heb.* Onen, onen, עֹנֵן, onenah, *id eſt, omen,* κληδονισμὸς, *augurium,* οἰώνισμα. Oſcitare *eſt os crebrò ciere & diducere, quod in hiatu fit, & ab iis, qui ignavè torpeſcunt. Vnde* oſcitantia *pro negligentiâ.* Os ſublinere *quid ſit, docet Caſaubonus: Veteres ideò etiam faciem linebant, ut nævos occultarent. Atq; hinc ortum proverbium:* Os ſublinere. *Quod de eo propriè dicebant, qui ſimulans ſe os alicui linere ad decorem, uti mos fuit, contra & ſecus, quàm erat conſuetudo, os illi ridiculis picturis deturpabat, ut qui olim pingebant grillum.*

Os *Græcè eſt* στόμα: *hinc* ἐπιστόμιον, epiſtomium, *quo os occluditur. Poſtea latiùs fuſum eſt.*

Oſcum, *Feſtus: Cloatiùs putat eo vocabulo ſignificari ſacrum, quo etiam leges ſacratæ dicuntur.* Oſcitæ. *Ad quod Ioſ. Scaliger. Leges* Oſcitæ, *manifeſtò dictæ pro* adſcitæ *veteri idiomate, ut* obeſſe, *pro adeſſe;* obſtare *pro* adſtare, *unde* obſtetrix. Oſcitæ *ergò,* obſcitæ: *S interliſa eſt, ut* oſtendit, *pro* obſtendit, *ut dicebant veteres.* Oſcus, *priùs erat* obſcus. Obſcitæ *leges,* adſcitæ. Sciſcere *legem, quid ſit, etiam pueri nôrunt. Hæc ille*

Oſiris *alius eſt beatus vir: ex Heb.* אֲשֶׁר & אִישׁ. *Aliis Ægyptium arridet etymon. Ab* os, *id eſt,* multum *Ægyptiis: &* ἶρις, *id eſt, oculus iiſdem: Plutarchus, Euſebius. Vt ſit* πολυόφθαλμος, *Latinè multioculus: & ſignificet Solem. Aliis alia placent: ſed quæ dixi commodiſſima.*

Otium *Iul. Cæſ. Scaliger exiſtimat derivari ab aure. Et quidem diminutivum* ὠτίον *ratione materiæ non repugnat. Sed & obliqui,* ὠτὸς, ὠτὶ *ab* οὖς *aſſonant. Et Latinè,* in aurem dormire. *Audiamus verò Iul. C. Scaligerum in Ænigm.*

Quod pauci nôrunt, Græcâ ut dicatur ab aure,

Datque ideò ſtudiis nomen & acta ſua.

Negotium, *quaſi nec otium. Cabit in G.*

Ovare *ſicut A inprimis ad luctum & triſtitiam facit exprimendam: aperitur enim os, ut quod cordi moleſtum accidit, elidatur & exhalet: Ita O gaudii nota eſt.*

Digitized by Google

ἐστὶ, at in ἰὼ ἰώ. Hinc ovo. Feſtus: Ovantes, lætantes ab eo clamore, quem faciunt redeuntes è pugna victores milites geminatâ O literâ. Quod ſatis probabile. Etiam ovo dictum videri poteſt, quaſi Evo, ab εὐοῖ ζω, id eſt, evan, clamo: à feſtivitate Bacchica. Aut quia Bacchus, autore Diodoro, primus triumphum invenit & de Indis triumphavit, factum, ut vox hæc, memoriæ & honori primi triumphatoris, in poſtero milite & victore obtinuerit. Evax, εὐὰξ, interjectio exultantis. Evoe, εὖ οἱ: quaſi εὖ οἱ bacchantium vox. Evius, εὔιος: Evan, εὐ ἂν: cognomina patris Liberi.

Ovis, ὄϊς, interpoſito digammate. Item οἶς οἰὸς, quod idem. Inde opilio quaſi ovilio. Apud Poëtas upilio: ſicut ὄνομα, ὔνομα. Ioſeph. Scaliger putat eſſe magnæ Græciæ: οἰοπόλος, οἰοπολίων, ſicut αἰπόλος. Iul. Cæſ. Scaliger poët. capit. 4. quanquam ποιμὴν omnem comprehendit cuſtodiam, παρὰ τὸ ἐν ποίᾳ μένειν: tamen opilionibus ſolis attributum maluêre. Rectiùs quaſi οἰμὴν: ab ὄϊς & μάω. Quia propriè & ubique eſt opilio. Ovis proprium eſt Balare: dibalare, id eſt, effutire, apud Varronem. Balbus à balando potiùs, quàm loquendo, apud Iſidorum lib. 10. Iulius Cæſar Scaliger libr. 1. de cauſ. Lat. Ling. capit. 10. Varro cùm noſtrum balare, verbum magis commendat, quàm Græcorum μῆλα: ſanè utrumque factitium à ſono pecudum contendit: oſtenditque, eos debuiſſe imitari vocem ovis ablantis, ut βῆλον, non μῆλον, nomen imponerent. Quod ſi ut ipſi loquuntur nunc, non ut nos proferimus, olim pronunciaſſent, ſic quaſi propemodum per Æolicum digamma; non rectè corrigeret eos Varro: neque enim

valant

volant *pecudes, ſed balant*. Βῆ, *Suida teſte, eſt imitatio ſoni ab ovibus, apud Atticos: ex quo nos H non rectè, aut ſaltim non more veterum Græcorum enunciare liquet. A* βῆ *ducunt quidam* βληχάομαι. *Et quidem ut Lat.* Balo, *&* *Græcum* μῆλον; *per* λ, χ, α, *ovibus aptè competit.*

Ovum, ὠὸν, παρὰ τὸ οἷον, *ſecundum Grajos.* Ab ovo ad mala, *id eſt, ab initio usque ad exitum, continuò. Proverbiale à ferculis veterum, primo & poſtumo.* Ovum urinum, *ab* οὖρος, *ventus: Latinè* ſubventaneum, *uti quidem utitur Lipſius. Varro 2. de ruſtic. Quædam è vento concipiunt certo tempore equæ: ut hic gallinæ quoque ſolent, quarum ova* ὑπηνέμια *appellant. Ad verbum,* ſulventanea *& Germ.* wind Eyer.

P

Palæſtra, *non* paleſtra, παλαίστρα: *à* πάλη *lucta: aut* πάλλω, *confligo. Cicero in orat.* palæſtra *adjuvat hiſtrionem. Apud eundem eſt* palæſtrita, *qui in palæſtra verſatur: item* palæſtricè, palæſtricus.

Palæus, παλαιός, *à* πάλαι; *quod ab Hebræo* בָּלָא, *id eſt, inveteratus eſt, ſenuit: idem quod alterum* בָּלָה, balah, *id eſt, vetuſtate conſumtus eſt. Ex eodem poßit aliquis ducere* palus, udis, *ut ſit aqua inveterata & fœtens: ut &* ἕλος.

Palatium. *Varro. lib. 4.* Palatium, *quòd* Palantes *cum Evandro venerunt: aut quòd* Palatini *& Aborigines, ex agro Reatino, qui appellatur Palatium, ibi conſederunt. Sed hoc alii à* Palatia, *uxore Latini, putârunt. Eundem hunc locum à pecore dictum putant quidam:*

Digitized by Google

lam: Itaq; Nævius Balantium *appellat. A* balatu *ovium. Ioſ. Scaliger in Conjectan.* Palatium Φαλάντιον. *Ita vocabant ſumma juga veteres Latini & Græci. Vnde* Falæ *&* Falantum *Hetruſcis erat cœlum. Hæc ille. Mihi videtur fieri à* Φαλὸν, *id eſt, ſplendidum; illuſtre, album. Vnde &* phaleræ, φάλερα. Phalerata *verba, id eſt, ſplendida, aut ornata. Nec ab alio* Falarica, *vel* phalarica, φαλαρική, *genus teli ſplendentis: quomodo arma deſcribi ſolita ſunt.*

Virgilius:

Arma ſub adversâ poſuit radiantia quercu.

Idem:

—— Cingor fulgentibus armis.

Lucretius:

—— Lucida tela volarent.

Statius:

Ferroque micantia tela.

Claudianus:

Ille coruſcanti clypeo ——

Silius:

Fulgentis galeæ ——

Sidonius:

—— Rutilum ſibi confabricaverit enſem.

Igitur & Falarica *à* Φαλὸν, *quod à* Φάω: *propter ſplendorem, aut etiam flammam. Nam, Vegetio teſte, ſæpiùs turritæ machinæ iſto telo incenſæ ſunt. Nec diſſimulavit Maro:*

-- Magnum

—— Magnum ſtridens contortâ ſalaricâ
venit,
Fulminis acta modo ——

Ejuſdem originis cum palatio eſt & palatum : *quia veluti cælum oris eſt, ut ſcribit Lexicon Calepini. Etiam Græcis* οὐρανὸς *&* οὐρανίσκος *eſt palatum: ſcilicet à cavitate rotundâ. Cicero de Epicuro: Dum palato quid ſit optimum judicat; cœli palatium, ut ait Ennius, non ſuſpexit. Iſidorus lib. 11.* Palatum *noſtrum ſicut cœlum ſurſum eſt poſitum. Sed & Græci ſimiliter palatum,* οὐρανὸν *appellant eo, quòd pro ſua concavitate cœli ſimilitudinem habeat. Hæc ille.*

Palea. *παρὰ τὸ πάλλειν. Quâ ratione etiam* Vannus, *ab eadem jactatione,* βάλλειν. *Icciro* acus *à Vaſconibus appellatur* Balla, *quia ſuccutitur & ventilatur. Iul. Cæſ. Scaliger Exer. 325, ſect. 12. In ſanctâ linguâ eſt* בְּלִיל, *id eſt, pabulum ex diverſis mistum, ut paleâ, fœno.*

Pallium. *quod* palam, *id eſt, foris geſtaretur. Vel à* polleo, *ἀλλ' οὐδὲ πέρῃ ὑγιές. Rectè* pallium *ut &* palla, *ab Hebræis* פָּלָא, pala, *id eſt, opertus, tectus fuit. Is enim uſus. Ex eodem fit etiam τὸ* Velo, are : *itemq;* velum, *quod operit. Ob eminentiam, tegmen aut linteum, quo navis inſtruitur.*

Virgilius :

Humida vela legit.

Horatius :

Nautica vela.

Ovidius :

Digitized by Google

Ovidius:

Vela ſummo fluitantia malo.

Velati *(inquiunt) dicebantur, qui caput cinctum licio laneo habebant. 12. Æneid. velati lino. At multò ampliùs patet.* Velati, *id eſt, tecti, quocumque etiam fuerit. Plautus Amph.* Velatis *manibus orant, ignoſcamus peccatum ſuum. Vbi ramnſculum oleæ qui intelligit, nihil abſurdi dicit.*

Pallor, *ut à cano canor, à vireo viror, à timeo timor: ſic à palleo pallor. A* בול, bol, *palluit, item* בָּהַר, *lividus fuit.*

Palma *eſt ex Græco* παλάμη. *Ab Heb.* בָּלַם, balam, *id eſt, conſtrinxit freno. obthuravit, ligavit. Inde &* πόλεμος. Palmare, *id eſt, ligare, apud Columellam.* Palmes, *propter ſimilitudinem.* Depalmare *apud Agell. Apulei. Id eſt, palmâ percutere. Turnebus:* Palma *in vite. Varro ipſe, quàm interdum in vocabulorum veriloquiis abſurdus eſt:* Palmam *dici quaſi* parilemam. *Cùm potiùs à ſimilitudine humanæ* palmæ *nomen inveniſſe videatur.* Palma *arbor, à figura manus concava, quæ profert* dactylos. *Et quia non ſuccumbit, ſed contra omnem molem acriter exurgit, ponitur pro victoriâ. Hinc* palmarium *apud Comicum, id eſt, palmâ aut præmio dignum, nobile, præcipuum.*

Palpo, palpito, *à* ψάλπω. Palpare & palpo percutere, *propriè eſt fovere, molli & blando manus plauſu tangere, aut contrectare, ac veluti poppyſmo demulcere: ut de equis Virgil. 3. Georg.* ψηλαφᾶν, *ut notat Turnebus lib. 4. cap. 15.* Pulpa *eſt caro ſine oſsibus:* à palpi-

à palpitando *dicta. Mollis enim eſt & tremula, inquit Iſaac Caſaubonus.*

Pampinus, ampinus, ἄμφοινος. *quaſi circa vinum aut vitem. Sunt pampini folia vitis,* ἀμφ' οἴνῳ. *Iſidorus lib. 17. cap. 5.* Pampinus *eſt folium, cujus ſubſidio vitis à frigore vel ardore defenditur, atque adverſus omnem injuriam munitur.*

Pan, πᾶν: *quòd hoc univerſum,* τὸ πᾶν, *gubernet. Dictus eſt, Macrobio teſte, Arcadibus* τῆς ὕλης κύριος, *id eſt, materiæ vel hujus univerſi* ἐνύλου, *dominus. Pindaro,* ὀπαδὸς μεγάλης ματρὸς, *id eſt, comes magnæ matris. Artemidoro,* ἐφιάλτης, *id eſt, inſultor, vel incubus. A fiſtulis etiam* συριγκτὴς *dictus eſt, ut tradit Phurnutus. Sed ad etymon plane alludit Orpheus:*

Πᾶνα καλῶ κρατερὸν γε θεὸν, κόσμοιο τὸ σύμπαν,
Οὐρανὸν ἠδὲ θάλασσαν, ἠδὲ χθόνα παμβασίλειαν,
Καὶ πῦρ ἀθάνατον. Τάδε γὰρ μέλη ἐστὶ τὰ πανός.

Pana voco robuſtumque Deum, mundi hoc univerſum,
Cœlum & mare & terram omnium reginam,
Et ignem immortalem. Ea enim membra ſunt panos.

Ex quibus, ut & picturâ panos famigeratâ colligere promtum, quòd veteres ſapientes eo nomine nil aliud intellexerint quàm hanc naturam, Deumque juxtà antiſtitem & naturæ univerſæ dominum. Quamvis multa etiam pro more ſuo (& qui aliter potuêre?) involucris, immò & fabulis impiis texerint, neque hoc tantùm, ſed & mirè deturparint. Vt pan etiam loco dæmonis & quidem

ſem primarii multis fuerit. Sicut ex ipſius oraculo apud Porphyrium liquet: χρυσόκερως βλοσυρῆο Διωνύσου θεράπων Πάν: *Aureis cornibus trucis Dionyſii famulus Pan. Bodinus lib. 1. Dæmon. cap. 5. Poſitione 28. in hymnos Orphei hæc verba legimus: Fruſtrà naturam adit, qui* Pana *non attraxerit, id eſt, Satanam non invocaverit.* Panos *enim appellatione veteres omnes eum intellexerunt, qui Hebræis eſt Satan, terroresq́ Panicos dixerunt eos, qui à diabolis afferuntur, & quibus dæmoniaci agitantur, cum malignos ſpiritus ad vexandum ſe irruentes fugiunt.* Hæc ille. *Sed quædam verò pro Orpheo mitiùs exponi poterant, & omnino diſcrimen fieri inter priſcos ſapientes, quibus aliqua lux cognitionis divinæ affulſit: & inter vulgum, adeoq́ homines improbos, qui dæmonibus, aut diabolo volentes litarunt. Sed illa de Epitherſe hiſtoria notabilis eſt apud Plutarchum de defect. oraculorum. Is enim Echinades inſulas prænavigans vocem (à cæteris quoq́ epibatis exauditam) ex quadam inſulâ profectam intellexit*: Nunciarent magnum Pana mortuum eſſe. *Quam gemitus inenarrabiles & infinita lamenta immenſiq́ eiulatus illicò conſequuti ſint. Atq́ illud accidit Tiberio imperatore, & eo tempore quo Chriſtus* θεάνθρωπος *obiit. Hoc quippe autore imperium diaboli attritum valdè & deſtructum fuit, profligati ſunt dii, atque oracula naſcente Chriſto conticuêre, ut ſcribit Nicephorus lib. 1. cap. 17.*

Panacea, Panace, Panax: πᾶν & ἄκος; *quòd omnibus medetur morbis.* Ἀκέομαι, *ſano, medeor. Plinius*: panacea *ipſo nomine omnium morborum remedia promittit. Eâ cauſâ Lucano eſt potens*:

Et panaceá potens ——

Panegyris, *nomen generis*, πανήγυρις, ὅτι πάντας ἤγειρεν, *id eſt, omnes congregabat. Ejuſdem enim eſt originis* ἄγυρις ἀγείρειν, ἀγορά. *Fuit autem mos Græcis, addere voculam* πᾶν *multis verbis; ubi univerſitatem conſignificare vellent.* ἀγορὰ *ab Heb.* נָעַר, *id eſt, ſonuit, crepuit.*

Pandecta, πανδέκτης ἀ πᾶν καὶ δέχομαι, *quòd omnia contineat. Ab eodem fit* Synecdoche, *quod nomen figuræ eſt, multæ efficaciæ. Nam* σὺν *ſignificat, totum & partem ſimul eſſe:* Ex *ſignificat exceptam qualitatem, aut aliud à parte & toti attributum.* Δέχεσθαι *notat ipſum motum tranſlationis.*

Pango, pago, πηγνύω, πηκτὸς, *compactus. Ex Hebræo* פָּגַע, paga, pag, *id eſt, impegit occurrendo, incurrit & incidit in aliquem impellendo: item impegit in aliquem precibus.* Paſtinum *bifurcatum erat, ac bidens, quo in glareis utuntur ad vineas vibiſci. A* pangendo *nomen habet. Scrobe namque factâ demiſſum malleoli craſſius caput obſidebant auriculis* paſtini, *quoad terrâ obruiſſent, ut æqualiter operiretur undique. Hæc ex 3. Columellæ, Iul. Cæſ. Scaliger in Theoph. de c. plant.*

Panicum, *non à paniculis dictum, ut Plinius lib. 18. cap. 7. innuit: ſed ab Hebr.* פַּנַּג, *quod idem eſt.* Cæſar *2. Bell. civ.* Panico *vetere atque hordeo corrupto omnes alebantur.* פַּנַּג, Pannag, *exſtat Ezech. 27. verſ. 17. Cum frumentis terræ Minnith &* Pannag *& melle & oleo: uti quidem Vatablus & Pagninus habent. LXX.* ἐν πράσει σίτου καὶ μύρων καὶ κασσίας καὶ πρῶτον μέλι.

μέλι. *Vetus interpres: In frumento primo* balſamum *& mel & oleum &c. Ioh. Avenarius vertit*, panicum. *Inde ſignificationes conjungit Elias Hutterus:* Pannag, ἔλυμος, σιτῶδες σπέρμα, μύρος, βάλσαμον, *Panicum, frumenti ſemen, unguentum. Imman. Tremellius: tritico Minnithæ &* Phœniciæ. *Et addit Hebraicè* Pannagi, *unde corruptè profluxit* Phœniciæ *nomen.*

Panis, *inſtar omnis alimenti & maximè neceſſarii: à* πᾶν. *Iſidor. lib. 20.* panis *dictus, quòd cum* omni *cibo apponatur, vel quòd* omne *animal eum appetat. Vulgò à* paſco, paſtum: *aptè, ſed præter analogiam. Ioſ. Scaliger nomen magnæ Græciæ eſſe putat, dum ad hæc verba Varr. lib. 4. Panis, quòd primò figuras faciebant &c. notat: Athenæus lib. 3.* πανὸς, ἄρτος. Μεσσάπιοι καὶ τὴν πλισμονὴν πανίαν, καὶ πάνια, καὶ πλήσματα. *Deinde,* καὶ ῥωμαῖοι δὲ πάνα τὸν ἄρτον καλοῦσι. *Tamen non caret ratione, quod ait Varro.* Panus *enim* τολύπη, *glomus: unde quædam placentæ, quòd ad eum modum confictæ eſſent,* τολύπαι, *dicebantur. Meminit Athenæus libr. 3. Clemens Alexand. Protrept.* οὐ σησαμαῖ ταῦτα, καὶ πυραμίδες, καὶ τολύπαι, καὶ πέπανα πολυόμφαλα. Glomus *vocabatur Latinè, quod* τολύπη *glomus. Autor Feſtus. Vel eſt, quod Pollux libr. 6.* ὠνομάζετο δὲ τινα καὶ πηνία. ἃ καὶ τοῖς πλακοῦσιν ἐπιθέτο προσεοικότα πηνίοις. λευκὰ δὲ ἦν τὴν χρόαν. *Quod Varro videtur innuere. Alioqui ſcio,* πήνιον, *& Doricè* πάνιον ἀντὶ τῆς ἀτρακτυλλίδος *ſumi: cùm hic* ἀντὶ τῆς τολύπης. *Vnde & tumor inguinum (qui morbis pueros infeſtare ſolet)*

vocatur panus: *&* paniculæ *Plinio* τὰ τολυποειδῆ. *At* Panicæ *in milio aliud eſt: id enim à Græco etiam manavit.* Πηνίκη *enim* αἱ τρίχες καὶ ἡ κόμη. *&c. Hæc ille. Germanorum* Beck *eſt à Phrygum* βέκ, βέκος, βέκκος, *de quo Herodotus, & alii. Conſonat Heb.* בָּג, bag, *id eſt, cibus, daps, quidquid ab homine editur: à rad.* בָּגָה. *Græci nominant* ἄρτον. *Hinc* artotrogus, *à* τρώγειν *&* ἄρτος, *id eſt, rodere.* Artocreas, *apud Perſium: ex* ἄρτος *&* κρέας, *unde miſcetur.* Artopta *vas fuit, in quo panis toſtus coquebatur,* ὀπτάομαι. *Vt* panis *à* πᾶν: *Ita* Holus *ab* ὅλον, *de quo Iul. Cæſar Scaliger libr. 1. de plant.* Holus *dicit quamcunque herbam eſculentam, claro indicio priſcæ frugalitatis, quæ ad victum nihil opſonii ſibi deeſſe exiſtimaret, modò ne deeſſet* Holus. *Hoc enim* ὅλον *eſt. Valla libr. 3. cap. 9. Eſt holus, omnis herba ſativa, quâ veſcimur, & cujus foliis & caule in edulium utimur. Ab holere deducit Meurſius* heluonem, *ad illud Plaut. in Capt. act. 1. ſcen. 2. Heg. multis oleribus. Par. curato ægrotos domi. Ægrotos (inquit) oleribus curatos eſſe olim, vel ex uno iſto Plauti loco facilè apparet. Et huc pertinet Plinius libro 20. Nat. hiſtor. Inde heluones antiquitùs propriè appellati. Nam* helus *pro* holus *veteres dicebant. Quia verò ægroti nauſeabundi valdè ſunt, faſtidioſique & delicati ciborum arbitri, hinc poſteà translata ea vox ad homines delicatos, opiparoſque qui magnas pecunias in dapes profunderent: non in voraces, quod hactenus tamen ab omnibus falsò exiſtimatum eſt. Ita Meurſius: ſed quantam inveniat fidem, non video. Neque enim cohærent* holus *&* heluo: *licèt apud Feſtum etiam* helus

reperiri

reperiri non inficier. Quid tum poſtea? Holere curati ſunt ægroti antiquitùs. Si ita: ergò non ſpreverunt holera: ſed neceſſe eſt comediſſe. Atqui heluones non holere capiuntur, ſed potiùs ciborum deliciis. Deinde nauſea aut faſtidium, quod loco cauſæ adjicit, in utrumq; diſpar longè. In heluone, quoad holera: Abjicit enim & alia poſcit ſibi. In ægrotis non quoad holera eſt faſtidium: utpote quibus adhibitis ſanitatem recuperant. Itaq; vir ille doctiſſimus è quodam remoto principio rationem arceſſere videtur. Alii helluo, helluari ab ἕλλην, id eſt, Græcus: quomodo græcari, pergræcari, eſt κωμάζειν. Alii ita: Vt comedo, bibo, à verbis: ita heluo ab eluere. Graphicè exprimit Plautus act. 2. ſect. 4. Trin. Comeſum, epotum, exutum, elotum, (alii elutum) in balneis. Vbi quidam malunt pro exutum legere exunctum. At quid opus? Non enim tantum in unguenta, quantum in veſtes inſumebant. Et ipſa unguenta, quibus potiſſimùm in balneis utebantur, in verbis continentur poſtremis. At qui litera H. à capite accedit, ſi ſit ab Eluo? Cauſa in promtu eſt. Additur aſpiratio, ut aviditas magis exprobretur: Fit enim vox incitatior, ait Feſtus. Quò pertinet, quod Iul. Cæſ. Scaliger Exer. 266. H vocat, quaſi vomitus imitatricem. Simile eſt, quod idem affert libr. 1. cap. 22. L. L. Lurcho contra analogiam aſpiratum fuit. Nam muceo à muccis: bucco à buccis: Ita lurco à lura propter ingluviem & ebrietatem. Sed ratio ſignificationis potior fuit ob ſonitum voratoris. Lura eſt uter coriaceus: Feſto, os culei. Inde luridus, luror. Iul. Cæſ. Scaliger Exer. 325. ſect. 16. Ex coria veteres lora & lura. Et 104. ſect. 22. luridum eſt

eſt lividum à lori *percuſſione dictum. Cujus coloris ſunt vetuſtæ vibices concreto ſanguine. Quamobrem* lurida *venena dixerunt poëtæ. Alii* lura *à* λαῦϱος *: à quo te-vera* Largus.

Pantheon & Pantheum πάνθειον, *quaſi* πάντων τῶν θεῶν, *id eſt, omnium deorum. Aut* πᾶν, *id eſt, ſummum deorum. Templum, ab Agrippa Iovi extructum. Marcellinus libr. 16. nominat* pantheum, *regionem teretem ſpecioſa celſitudine fornicatam.*

Panthera, *animal maculoſum; dicitur quòd omnium ferè ferarum coloribus diſtinguatur, & ſplendeat: à* πᾶν *&* θήϱ. *Vnde* θήϱα, *id eſt, venatio:* θηϱάω *eſt eſt feras perſequor: id eſt, venor.* Panthera, πανθήϱα, *id eſt,* πᾶσα ἡ θήϱα *: univerſa venatio.* Pantheron, *etiam rete, quo omnis generis animalia capiuntur.*

Pantices, *Ioſ. Scaliger in catal. ſunt* pantices, *quod vulgò vocamus* farcin, *corruptè à* farcimine. *Nam ita vocat Vegetius: Et Martial. lib. 6. Ep. 64.*

Qui cum panticibus laxis, & cum pede grandi
Et rubro pulmone vetus ———

Vbi pulmonum φθίσει *hominem laborantem intelligere nihil vetat. Sed ego puto, pulmonem & pantices ibi idem eſſe: quemadmodum & pulmunculum, apud Vegetium: quòd pantices pulmonum ruborem referant. Itaq; ſic locus Plauti in Ep accipiendus eſt: pedibus* pulmoneus *&c. Vt pedes* pulmoneos *intelligat, qui* panticibus *ulceroſi ſunt. Niſi referatur ad proverbium:* πλεύμων, *de ſtupido. Vel potiùs dixerit pedes pulmoneos, tumidos:*

dos: ſicut Plinius libr. 15. cap. 14. pulmonea *quædam poma vocata ait, id eſt, ut ipſe interpretatur,* ſtolidè tumentia. *Idem Scalig. in phallicis: Latet jacente pantice &c. notat, à* pantice *ventrem vulgò vocamus* panciam; *quod facilè credo.*

Papilla, *quantum differat à mamilla, è ſcriptoribus ægrè diſces. Verſiculus ille* ἀδέσποτος, *propriè virorum eſſe docet:*

Papillas vir habet, pecus ubera, fœmina mammas.

Vt certiores ſimus, ita conjectamus. Vt à mamma, quæ eſt mater, ab אם, *voce puerili; formatur mammula, mamilla: Sic à papa aut* pappa, *id eſt, pater,* papula, papilla. *Vnde etiam Propertius corripit lib. 4 Eleg. 4.*

—— *Inhumanæ dura* papilla *lupæ.*

Hæc nominis ſignificatio princeps: quæ poſtea aliò migravit, ſed facilè revocatur. Ita apud Senecam: Papulas *obſervatis alienas, ipſi obſiti plurimis ulceribus. Iſidorus paulo aliter libr. 11. orig.* Dictæ papillæ, *quòd eas infantes quaſi papant, dum lac ſugunt. Proinde* mamillæ *eſt omnis eminentia uberis:* papilla *verò breve illud, unde lac trahitur. Hæc ille. Sed analogia tamen & uſus noſtræ ſententiæ magis favet.*

Pappus, πάππος, πάππας, *ex Hebræo, ut & primâ puerorum voce, propriè eſt* pater, *avus, ſenior. Poſtea metaphorâ ab ætate illâ ſenili, ut cui flocci, propter canitiem, tribuuntur, ſicuti apud Plautum,* ſenes defloccati, *ſunt:* pappus, πάππος, *eſt lanugo carduorum, ſeu flos, qui lanuginoſus ſit: item quivis flocci.*

 Pappi.

Pappi. *Carduorum flores*; *Nicander & Feſtus. Lucretius lib. 3.* papposque volanies. *Ita etiam herba dicitur* ſenecio, *Græcis* ἠριγέρων. *Dioſcorides lib. 4. capit. 92. Nomen ſibi vendita vit, quoniam flores capillorum ritu caneſcant. Plinius libr. 25. cap. ult. Erigeron, quia verè caneſcit. Et ibidem pòſt: Eam Callimachus acanthida appellat, alii* pappum, Papilio *eâ formâ dicitur ut veſpertilio: à pappus,* pappilio, papilio, *inſectum à ſimilitudine floccorum. Poſtea & velum ſic dictum, quod arcendis papilionibus obtenditur: ſicuti* conopeum *ſimiliter à* κώνωψ.

Par, τὸ παρὰ *ſignificat juxta. Quia quæ juxtà ponuntur, admittunt judicium comparationis.* παρὰ *nota collationis. Vnde* parabile. *Hinc noſtrum* Par, *ait Iul. Cæſ. Scaliger in Theoph. de plant. Ab eodem eſt* paries: *quia ab utroque latere dirimit, & interſtitium facit. Hoc innuit* παρά. *Aut* par *venit ab Hebr.* חָבַר, *id eſt, comparatus eſt, conjunctus fuit. Et propriè dicitur de conſociatione parium, quæ ſint ejusdem ſpeciei, ac conditionis. Inde* חָבֵר, *id eſt, ſocius, compar, conſors.* A par *eſt* pario, *id eſt, par facio. Et exemto I,* paro, comparo, *id eſt, confero, aliquid cum aliquo. Aliud verò eſt, quando dicimus:* comparare *pecuniam, id eſt, conficere: à* paro, *de quo alibi. Cæterùm* compar *ſignificat* παρίσον, *ſeu par, æquale, aut conveniens.* Suppar *minuit paulò, id eſt, ex parte, vel quodammodo* par: *hoc indicat ſub: quod eſt inferioris gradus.* Diſpar *autem prorſus ſejungit, & omnem tollit paritatem. Ea vis eſt particulæ* Dis, *ut ubique ſeparationem, ſive motum à quo, introducat: Veluti exempla indicant,* diſtinguo, diſcurro,

Digitized by Google

curro, diſjicio, diſtraho, diſſipo, *aliaq́ innumera, & quæ paulò obſcuriora, ut* diſcupio, *apud Catullum, id eſt, variè & anxiè cupio. Quando animus hinc inde dividitur.* Dilaudo, *id eſt, in partes varias laudo, ad aliud tranſiliens.*

Paradiſus, παράδεισος. *Videtur Græcanici ortus, quaſi hortum arboribus conſeptum, & herbis conſitum ſignificet: Suidas, Strabo, Plutarchus in Demetrio, Philoſtratus in vitâ Apollonii Tyanei, Pollux.* Vivaria *quoque eo nomine appellari notavit Agellius libr. 2. cap. 20. Suidas* ἀπὸ τοῦ δεύειν; *vel* ἀπὸ τῆς δεύσεως, *ſeu* δεύσεως, *ab irrigando ducit: ut ſit quaſi* παράδευσος. *Rectiùs Xenophon, qui hortos in Perſia ita vocari ſolitos annotat.* Pardes *eſt pomarium, quæ vox extat Nehem. 2. Cantic. 4. Eccleſiaſtæ 2.* פַּרְדֵּס, *componitur ex* פָּרָה, *id eſt, protulit fructus: &* הֲדַס, *id eſt, myrtus arbor.*

Paralyſis, παράλυσις, *verbatim eſt* reſolutio. *Medici* εἰδικῶς *ſumunt, uti notum eſt: & ita ſumitur Matth. 8. Similiter & Syris* מִשְׁרֵי, meſcari, *à verbo* שְׁרָא, *quod eſt ſolvere.* Analyſis *ab eodem Græco* λύειν. *Ex eo libri aliquot Logicæ Ariſtotelis inſcribuntur, quorum duo poſteriores* πρὸς τὴν ἀπόδειξιν καὶ διδασκαλίαν *pertinent. Themiſtio enim & aliis* ἀναλύειν *eſt rem revocare ad ſuas cauſas & principia. Quem ſignificatum ut ſtrictim ſibi venditant Logici: ita propriè* ἀναλύειν, *ſi uſum & originem ſpectemus, eſt reſolvere, diſſolvere, exſolvere: de quocumq; etiam uſurpetur. Paulus ad Philip. 1.* τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν χριστῷ εἶναι. *Quod pleriq;* παθητι-

χῶς vertunt, ſed improbante magno illo Germaniæ doctore Philip. Melanchthone. Neq; cauſa latitat. Tertullianus: Cupio recipi. *Eraſmus: deſiderans* diſſolvi. *Pagninus: deſiderans* migrare. *Tremellius*: Liberari *concupiſco. Beza: deſiderio tendens ad* dimiſſionem. *Neq; deſunt, qui interpretentur*: Cupio ſolvere. *Quaſi metaphora ſit à nautis, qui è portu navem reſolvunt. Sed quantum memini, nuſpiam* τὸ λύειν *vel* ἀναλῦσαι, *aut Latinorum* ſolvere *vel* reſolvere ἐξαιρέτως *ponitur pro navem ſolvere. Sicut fortè* τὸ ἀπαίρειν. *Sed ubiq; apponitur vel navis, vel nauta, vel portus, vel funis, vel mare, vel quid ſimile. Syneſius*: λύσαντες ἐκ Βενδιδείου. *Plautus Mercat. iuce confectis* navim ſolvimus. *Ioach. Camerarius*: *Verbum*, inquit, *ἀναλῦσαι, migrandi habet ſignificationem. Et alii exponunt per* reverti, diſcedere. *Vt Lucæ. 12.* Πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων. *Plutarchus in vita Gracchor.* ὁσάκις ἀναλύοι μετὰ δεῖπνον οἴκαδε, τὰ φῶτα κατεσβέννυσαν οἱ πολῖται. *Atq; hæc interpretatio ut ſatis commoda: ita nervoſiorem puto, ſi apoſtolicum illud ἀναλῦσαι vertamus per ipſam* mortem *vel* exſolutionem: *Habens deſiderium ad mortem. Nam quid mors, niſi* ſolutio *animæ & corporis? Mercurius*: θάνατος γίγνεται διάλυσις καμόντος σώματος. *Et poſt*: καὶ τοῦ τὸ δὴ θάνατος, διάλυσις σώματος. *Seneca de conſolat. Mors omnium dolorum* ſolutio *eſt & finis. Chryſoſtomus: Mors eſt nomen ſine re, & nihil aliud quàm ſomnus & migratio, translatio & requies, tranquillus portus & perturbationis liberatio, à vita curis* abſolutio. *Arnobius contra gentes: Quur noſtri*

ſcripta

Digitized by Google

ſcripta ignibus meruerunt dari? *Quur immaniter conventicula dirui?* *In quibus ſummus orator. Deus: pax cunctis & venia poſtulatur, magiſtratibus, exercitibus, regibus, familiaribus, inimicis, adhuc vitam degentibus, & reſolutis corporum vinctione?* *Etiam* τὸ ἀναλύεσθαι, ἢ ἀπολύεσθαι *nudè apud Græcos eſt mori:* ἀνάλυσις, *item* ἀπόλυσις *eſt mors.* *Teſtis mihi Themiſtius:* Ἀπολύεσθαι τὸν ἀποθνήσκοντα καὶ τὴν τελευτὴν ἀπόλυσιν καλοῦσιν, *id eſt, morientem* ſolvi, & *mortem* ſolutionem *vocant.* *Etiam apud Latinos* τὸ ſolvi *pariter eſt mori.* *Prudentius in Romanor.* *Anima* abſoluta *vinculis cœlum petat.* *Idem clariùs Apoth.*

Chriſtus noſtra caro eſt, mihi ſolvitur & *mihi ſurgit:*
Solvor *morte meâ, Chriſte virtute reſurgo.*

Apud Virgilium 5. Æneid. ſolvere *eſt ex hac vitâ per mortem eripere:*

Accipite hanc animam, meque his exſolvite *curis.*
Et poſt: ——— *Nexosque* reſolveret *artus.*
Et iterum: ——— *Teque iſto corpore* ſolvo.

Paripherna, *quaſi* παρὰ τὴν φέρνην, *præter dotem: ab Harmenopulo dicta* ἐξώπροικα, *& quidem rectè.* *Nam ut Pollux ſcribit,* λέγοις δ᾽ ἂν προῖκα καὶ φερνὴν, τὴν παρὰ τῆς γυναικὸς δόσιν. *Livius libr. 26. de Scipione Africano:* Super dotem, *quam accepturus à ſocero es, hæc tibi à me dotalia dona accedant.* *Cic. Philip. 12.* *His quaſi* præter dotem, *quam in civilibus malis acceperunt.*

Paraſanga, παρασάγγης: *ex* paraſangara, *quod*

eſt ſpatium 30. ſtadiorum. Ab Hebræo פָּרָשׁ, *eques, & angarius. Interpretamur equitem, vel equeſtrem tabellarium, aut miniſtrum,* ἄγγαρον*: de quo antè. Iſidorus libr. 16. capit. 16. menſuras viarum nos* milliaria *dicimus: Græci* ſtadia, *Galli* leucas, *Ægyptii* ſignes, *Perſæ* paraſangas. *Hieronymus cap. 3. in Ioël: Nec mirum, ſi unaquæq; gens certa viarum ſpatia ſuis appellet nominibus: cùm & Latini mille* paſſus *vocent, & Galli* leucas, *& Perſæ* paraſangas, *&* reſtes *universa Germania & Ægyptii* χοίνȣς.

Parcas *ſerpens, Græcè* παρείας: ἀπὸ τῶν παρειῶν, *id eſt, maxillis: Vnde &* παρεῖος *&* καλλιπάρειος. *Lucanus lib. ult. Ariſtoph. in Plut.* ὡς παρείας ὢν ὄφις.

Parnaſſus & Parnaſus. *Vtrumq; in antiquiſſimis membranis legitur: ut Græcorum* παρνασσὸς, παρνασὸς: *item* παρνησσὸς, παρνησὸς. *Simplicius tamen* Parnaſus, παρνασὸς. *Quod etiam origo firmat Hebraica. Nam fidei debemus hic parum Etymologico magno:* Parnaſſum *dici, quaſi* λαρνησσὸν*: ab arca ſcilicet Deucalionis. Novimus pleraq; loca Bœotiæ & vicina Phocidos à Cadmo, aliisq; Phœnicibus aut Syris condita eſſe, nominaq; ab iisdem indita. Quod alibi quoque monitum; & ab aliis. Ita* Parnaſus, *qui mons ſacer Muſis & Apollini, dictus quaſi* Harnaſus *per initia.* Harnachaſch*: ab* הַר*, id eſt, mons: &* נַחַשׁ*, id eſt,* οἰώνισμα, *augurium, divinatio. Et hoc eſt, quod Pauſanias appellari putat à* Parnaſſo, *Cleodoræ Nimphæ filio,* auguriorum inventore. *Iſaac. Caſaubono ita videtur:*

Digitized by Google

detur: Ab ea (inquit) origine eſt huic monti nomen. פרנס, *Parnes Syru eſt νέμειν: &* פרנסין *Parnaſin, paſtores. Inde* Parnaſſus *αἱ νομαί. Sic montem dixerunt, ubi greges ſuos paſcebant. Similiter à verbo* פרנק Parnak *ſive* pharnax *fuit in Aſia uſitatū nomen* Pharnaces: *cui reſpondent Græca* Hedytharis & Hedyllus. *Nam Syrum verbum ſignificat ἡδυπαθεῖν. Mons quoque* Helicon *ab* הלך, Halac *videtur appellatus, quod eo loci convenirent.* Cithæron *à* קתר, Kathar, *rupes. Hæc ille. Eſt* הָלַךְ, *ambulavit, inceſſit. Sed &* Helicon *non incommodè ducatur ab* חָלַק: *quod fuerit à vulgo ſecretus, ſuavitatis ac blanditiarum plenus. Quod ſcitiſſimè Muſis competit.*

Virgilius:

—— *Dulces* ante omnia Muſæ,

חָלַק, *eſt blandè diſtribuit, ſuaviter diviſit. Nomen* חָלָק, *eſt blandus, lenis, mollis.* חֵלֶק, *portio dulcis, blandimentum, ſuavitas. Neque aliter* Helicon *deſcriptus eſt.* *Horatius:*

—— Petant Helicona virentem.

Propertius:

—— Molli recubant Heliconis in umbrâ.

Heſiodus:

—— Ἑλικῶνος ἔχουσιν ὄρος μέγα τε ζάθεόν τε.

Cithæron *autem malim formare à* כֶּתֶר, Citter, *vel* Kitther. *Scilicet à coronis Muſarum: de quibus hic multa monere velle, ſupervacuum ſit.*

Lucretius

Lucretius:

——— Qui primus amœno
Detulit ex Helicone perenni frunde *coronam*,

Paro πειράζω, πειρῶ eſt Heb. בָּרָא, *id eſt, creavit, pa-ravit, reparavit aliquid omnibus modis atq; formis, ut nil deficiat*. Disparatum, *id eſt, quod ab aliquâ re per oppoſitionem negationis ſeparatur*: Cicero 2. *de inven-tione*. Imperator, impero, à paro. *Et hoc eſt, quod Plautus* impero *ſimpliciter induxerit pro* paro:

Nullumne interea nactus, qui poſſet tibi
Remiſſum, quem dixi, *imperare* exercitum.

Id eſt, parare. Capt. act. 1. ſcen 2. Quandoq; imperatum *eſt non paratum. Idem*: Ex *paratu re* imperatant omnem *facis*. Vitupero, *id eſt*, vitium paro, *ſeu la-bem aſpergo. Vnde priores duas rite corripit. Vitupe-rium, ut* imperium & improperium *cap. 6. Eccle-ſiaſtici antiquæ edit*. Propero, *quaſi proparo, ut* Pro *ſignificet quandam celeritatem. Quæ enim* pro, *id eſt, ante omnia fiunt, urgentur: ut progredior, procurro. Plautus aul. act. 2. ſcen. 3. Vaſcula intus purè* propera *atq; elue, id eſt, citò para. Caſ. act. ſcen. 8. Abi atq; opſonia* propera. *Virgilius*: *Pulchram* properet *per vulnera mortem*. Pratum, *quaſi* paratum, *beneficio naturæ. De utroq; paulò aliter diſſerit Ioſ. Scalig*. Pratum, *Doricè* πρατία, *à* πρασιά. Propero *à* πειρῶ: *niſi ſit* προπειρῶ, *aut* προπορεύομαι: *aut potius à* πρόπρο, *quæ reduplicatio notat celeritatem. Vlpianus lib. 8. ad edictum*: Pratum *eſt, in quo ad fructum per-cipiendum falce dumtaxat opus eſt, ex eo dictum, quod* paratum *ſit ad fructum percipiendum. Et Plinius lib.*

10. cap

Digitized by Google

9. *cap. 5. Prata antiqui* parata *dixêre. Hinc quidam ICtus doctiſſimus in Sapphico Catulli ad Furium & Aurelium, putat legi oportere, ita exigente metro,* Qui illius culpa cecidit, velut parati : *Scilicet* parati , *pro* prati. *Sed ita exuberat numerus pedum. Et dum legimus - -* velut prati, *ultima ſyllaba ab initio ſequentis verſus abſorbenda eſt, ut verſus conſtet.*

Parra *apud Plautum, aſin. act. 2. ſcen. 1. Horat. lib 3. od. 27. impios* parræ *recinentis omen ducat. Ab antiquo verbo* Parreo, *pro* pareo, *id eſt, appareo : à παρὰ. Ea namque avis ſuo cantu ſæpiùs prætereuntes ad ſe cogit aſpicere : quare ſæpè* apparere *dicitur.* Apparitores, *qui ſemper apparent, prætoribus & conſulibus.* Apparitor, *quanta penultima? Brevis : idque κατ᾽ ἀναλογίαν. Vt exhibitor ab exhibitum : ita apparitor apparitum.*

Pars, *à πάρος, id eſt, antè. Quoniam* pars *præcedit totum. Sumtum nomen à meſſoribus, & vindemiatoribus, & lignatoribus, & paſtoribus. Iul. Cæſ. Scaliger lib. 1. L. L. cap. 23. Idem Exer. 184.* Expers, *quod* extra partem *eſt. Gloſſar.* Expars, *ἄμοιρος. Quanquam illud Ioſ. Scaligeri ὁμοιόσημον non eſſe videatur, in Catull.* Expers *dictum eodem modo, quo* defrens, defrenſis. *Sic* expers, experſis : *ſic* præſex, præſicis, *& Salluſtius* præcis, præciſis : *Sic Græci ἀπότομον, pro præcipiti, ut præciſum locum Salluſtius. Vt Græci à futuro hæc nomina formant : ſic Latini à ſupino. Græci enim οἰστροπλὴξ, κατῶβλεψ, ἐπίτεξ, αἰγίλιψ, &c.* Expers *ergò eſt* experſis, *idem quod* experſus : *Verbum eſt* Expergo, *διαφραίνειν. Hæc ille.*

Vnde

Vnde differentia intelligitur. Sic & Gloſſarium, Expers ἄπειρος, καὶ ἔμπειρος. *A verbo* experior. *Poterat majoris diſtinctionis cauſâ* expars, *id eſt*, ἄμοιρος, *ſcribi, quod vetus illud Gloſſarium ab Hein. Stephano editum, facit.* Pars portio: *mutatâ vocali, ut apud Græcos* μέρος μόριον. Participare, *eſt partem capere; quod formatur ut anticipare, occupare.* Partior, *in partes diſtribuo: quod magis adhuc innuit* dispertio, impertio, *& ſimilia. Vltima radix eſt ab Heb.* פָּרַס, *id eſt, diviſit, dirupit. Vel* פָּרַד, *id eſt, partitus eſt.*

Parco, *apud Agell. libr. 3. cap. 19. meliùs Iul. Cæſ. Scaliger libr. 1. de cauſ. Latin. Ling. 23. quaſi* partem arceo, *id eſt, contineo, reſervo. Hinc* parcuit *apud Feſtum, Nævium, Nonium.* Parcus, *item* parſimonia, *à* parſum. *Aliis* parcimonia, *à parcus: ut querimonia, à queror: caſtimonia à caſtus.* Parca. *Iul. Cæſar Scaliger lib. 3. poët. cap. 90.* Parcæ, *quòd nemini parcant. Nos, quia* parcant. *Vna enim tantùm dicitur filum incidere: duæ verò, altera vitam dare, altera vitæ tractum continuare. A pluribus igitur fit nominatio. Quin illa quoq;* parcit. *Suſtinet enim aliarum opus, quoad fatorum juſſibus paret. Improbat eos, inter quos Varro, qui* parcam à partu. *Vna enim* parca *eſſet, non tres.* Atropos, *ab* α *&* τρέπω: *quia mutari non poſſit.* Lacheſis *à* λαγχάνω, *id eſt, ſortior.* Clotho, κλώθω, *id eſt circumvolvo, neo. Apulejus in Coſmograph. inter alia ſic: Hæc illis conditio, & nominum ejusdem proprietas contingit, ut ſit Atropos,* præteriti temporu *fatum, quod non Deus quidem faciet infectum, &* futuri *temporis. Lacheſis autem à fine cognominata, quòd etiam*

tam illis, quæ futura ſunt, finem ſui Deus dederit. Clotho præſentis *temporis habet curam, ut ipſis actionibus ſuadeat; ne cura ſolers omnibus rebus deſit.*

Parthenius, παρθένειος ἢ παρθένιος; *id eſt, virgineus, virginalis.* Parthenopipus, παρθενοπίπης *aut* παρθενοπίπης, *id eſt,* ἐπιπτεύων παρθένους. Parthenium *nomen herbæ, fœmineo ſexui ſalutaris: unde nomenclatio,* Parthenope: *Silius:*

Sirenum dedit una ſuum memorabile nomen
Parthenope, mutis Acheleias, æquora cujus
Regnavere diu cantus, cùm dulce per undas,
Exitium miſeris caneret non proſpera nautis.

Parum *à* παῦρον: *item* parvum; paulum. *Nota* Φρᾶσιν: *parum optimus. Cicero ad Atticum: parum vir, id eſt, mollis. Quinctil. lib. 5. inſt. cap. 9. Parùm Philoſophi ſunt. Scalig. in* Ex. *Idem* Ex. *167. ſect. 2. ad Cardan. Neſcis ea, quæ ſentis, loqui. Cùm dicere velles,* paucitatem: *pro eo vox excidit importuna,* parvitas, Parvitas *quantitatis continuæ. & opponitur magnitudini.* Paucitas *discretæ, ſive numeri: opponitur pluralitati. Ioſ. Scaliger in Varron. à* παῦρος, eſt pauper; *per repetitionem.*

Paſceolus, *ex alutâ ſacculus eſt, Nonius. Græcè* Φασκώλιον, *&* Φάσκωλον: *ut ait Turnebus libr. 3. cap. 11.* Paſcelus, *deminutivum* paſceolus: *nam idem caſus in originando non ſervatur.* Φάσκωλον *à* Φάσκος: *Vnde* fiſcus, fiſcina: *ſicut à* χάσκω, hiſco. Φάσκος *ab Hebræ.* לָבַשׁ, *induit:*

Paſcha. *Vtrumq; & paſchatis & paſchæ probatur.*

 Illud

Illud κατ' ἀναλογίας *Græcam: hoc Latinam, ut* manna, æ. *Origo eſt non Græca, à* πάσχω, *ut monachi cecinerunt: ſed à* פָּסַח, paſach, *id eſt, tranſiliit, digreſſus eſt. Quòd occiſor primogenitorum præteriit ædes Iſraëlitarum ſanguine agni conſperſas Exod. 12. Item* פָּשַׂע, paſah, *eſt inceßit, progreſſus eſt. Hinc eſt* βάσις, paſſus, paß. *1. Samuel. 20. verſ. 3. quaſi* paſſus (peſah) *inter me & mortem eſt. Simile eſt illud Iuvenalis Sat. 12.* digitis à morte remotus Quattuor aut ſeptem. *Quod in mimo exprimi aut oſtendi digitorum geſtu ſolebat: unde verſus exſtitit, P. Syri mimi:*

A morte ſemper homines tantundem *abſumus.*

Paſco *unde* paſcua, *pabulum.* Diſpeſcere, *pecus à paſtione deducere, Feſtus.* Impeſcere, *id eſt; alio paſcendi gratiâ immittere.* Compeſcere *quaſi in eodem paſcuo continere, Idem.* Paſco βόσκω, *à* βόω: *quòd idem Hebr.* אָבַס, *id eſt, ſaginavit paſcendo. Iſaac. Caſaubonus. Aves quæ paßim paſcuntur, veteres Latini* Paſſales & Paſcales, *Græci* νομαδικοὺς & εἰκαίους *dixêre. Iul. Cæſ. Scaliger cap. 25. L. L. Verbum vetus fuit* πάω, *quod ſignificavit & ſequi, & aſſequi: unde etiam* ὀπάων *quaſi* ὁμῶς, *ut* ὄρνιχες. *Æoles enim & decurtabant, & tollebant aſpirationem: iidem verò addebant* σκω: *inde factum eſt noſtrum paſco. Ejusdem originis fuit &* παύω, *quoniam in pacato, non in hoſtico paſcebant. Vnde &* pax, pactum, paco. *Hæc ille.*

Pauſa *à* παῦσις *apud Lucretium, id eſt, ceſſatio, finis modus.* Pauſi dii *apud Arnobium lib. 1. adverſus gentes, id eſt, qui* pauſam *faciunt, qui pacem conciliant*

&

Digitized by Google

& moderantur. Apud Hebræos פָּסַק, paſak, eſt παύειν, pauſam facere, ceſſare.

Paſſer, avis notiſſima, ſub tecto. Et illarum numero vox, quæ gravius mutilatæ. Ex Hebræo, Tſippor, צִפּוֹר, quod τὸ pipire, aut ut nos Germani, Tſipire paſſeris æmulatur. Apud Hebræos generatim ponitur pro quavis volucri: ut & Latinum paſſer. Ex illo Martialis:

—— Arguto paſſere vernat ager.

Paſſere, i. e. ave, quæ vernali tempore undique cantillat.

Paſtophorium. Hieronymus in cap. 22. Ieſ. dicit eſſe thalamum, in quo templi præpoſitus habitet. 1. Maccab. 4. verſ. 38. Et paſtophoria diruta. Quomodo & Græci: καὶ τὰ παστοφόρια καθηρημένα. Pagninus ita interpretatur: Ædiculas ſacerdotum dirutas. Tremellius: Cellas dirutas. Vox formatur, uti σκευοφόριον apud Pollucem, χρυσοφόριον apud Dioſcoridem. A φέρω & παστὸς, quod à πάσσω. Eſt vero παστὸς thalamus, ſive habitaculum. Iul. Cæſ. Scaliger lib. 3. poët. cap. 101. Παστὸς, id eſt, velum tori maritalis, cujus obtentu ſacra illa pudentius peraguntur. Gloſſar. παστὸς ἐπὶ νύμφης, obtentus, coronatio Thalamus.

Patagium, παταγεῖον. Dictum, quòd quibusdam quaſi maculis, & nævis inſperſum erat. Πάταγος enim, niſi fallor, eſt morbus peſtilens, quo correpti qui moriuntur nullum judicium morbi relinquunt aliud, quàm nævulos in parte corporis. Quocirca in Gallia vocant Tac, hoc eſt, maculam, vel nævum. Ab ea ſimilitudine à clavulis, qui tanquam nævi in plagulâ ſparſi ſunt, dicitur patagium. Apud Feſtum tantùm legitur Patagus, genus morbi. Nam ita dictum puto, quia eo ſubitò

veluti perculſi & ſtupefacti commoriuntur homines. Ioſephus Scaliger in append. ad Conject.

Pateo *ab Hebræo*, פָּתַח, patach, *id eſt, patere fecit.* Priſcum *eſt* expatare. Patalia *loca, id eſt, patentia.* Patales *boves*, πέταλεις, *quorum cornua patent. Conſule Feſtum, Plautum, Athenæum lib. 9. Iſaac. Cauſabonum. Ita etiam* patula *arbor &* patulæ *quadræ, apud Virgilium.* Patulus *mundus, apud Lucretium lib. 6. Item* paſſus, diſpeſſus; *Vt capillus* paſſus *in Terentio:* diſpeſsis *manibus, in Plauto; faciunt aliqui à* pateo, dispareo. *Sed non bene. A* pando, diſpando *fiunt. Quod & ἀναλογία & autoritate Agellii, Phocæ, Diomedis & aliorum ſubnititur. Verè autem à* pateo *eſt* patina, *id eſt, vas patulum.* Patella. *Apud Plautum, dii* patellarii, *id eſt, quibus non in pateris, ſed patellis epulæ apponebantur: ut lares & penates. Ovidius in Faſtis:*

Fert miſſos Veſtæ pura *patella* cibos.

Varro: Oportet bonum civem legibus parere & Deos colere, in patellam dare, μικρὸν κρέας. Lipſius ad 15. annal. Tacit. Ioſephus Scaliger in Conject. Satis notum eſt à Græco originem trahere Patinam. *Nam ut à κάτανος,* Catinus: *ſic à πατάνη,* patina. *Eubulus Comicus apud Pollucem & Athenæ:* καὶ πνικτὰ Σικελικὰ πατάνεια συγεύματα. *Plautus Menæch. ad verbum videtur eum verſiculum transtuliſſe, act. 1. ſcen. 1. Tantas ſtruices concinnat* patinarias. *Tamen in nonnullis legitur,* βατάνια. *Vnde etiam Latini* batillum *fecerunt.*

Pater

Pater, πατὴρ, quaſi πατὴρ. *Verius è ſanctâ linguâ ducitur. Ibi eſt* אָב, af, ab, ba, pa. *Chaldæis & Syris Abba,* אַבָּא: *Arabibus, Aba. Inde vulgatum* Abbas: *& noſtrum* Abt/ *ſive etiam* Apt. *A rad.* אָבָה, *id eſt, voluit, affectum & propenſionem habuit. A quo fit etiam* Atta, ἄττα, *apud Feſtum. Ita enim ſenem honoris cauſâ appellamus, eum avi nomine dignantes. Ab* Abba *ſeu* Atta *eſt* Otto *&* Otilia. *Lutherus confirmat: Sine dubio per Latinos omiſſâ aſpiratione (ſicut aliàs ferè ſemper faciunt) pro* Hetto, *ſeu* Hatto *depravatum eſt. Ergò Imperatores illi tres* Ottones *debent* Hatti *appellari:* Hatto, *poſt* Hatto *regnavit, tertius* Hatto. Hatto *propiùs accedit ad* Atta: *quo etiamnunc Gothicâ ſeu Geticâ linguâ patrem vocant: & Hungaricâ* Attia. ἄττα *verò eſt Theſſalicum. Sic etiam* avus *eſt ab* ἄββα, אָב: abavus, atavus, tritavus. *Item* avunculus: *de quo Iul. Caſ. Scaliger cap. 95. L. L.* avunculus *deminutum eſt ab avo.* Abba *enim avum appellabant: item patrem & patris ac matris fratrem. Illi igitur cùm* patrui *nomen quaſi alterum patrem attribuerunt, matris fratrem quaſi remotiorem, puſillum avum appellârunt.* Papa, πάππα, *ab Hebræo iterum, ſi geminetur* אָב אָב. *Vox eſt filiorum patribus blandientium. Etiam præcipuis Eccleſiæ doctoribus id nomen antiquitus obtigit, ut apud Cyprianum, Auguſtinum & alios videre eſt. Hinc* Protopapa, *primus ſacerdos, aut pater:* Azembaba *dictus Torlaquis Turcicis. Siculis, Bithynis & Scythis eſt* πᾶς, *pro* πατὴρ: *item* πάππας. *Inde* pappas *apud quoſdam, ut apud Paulum Me-*

tiſſimum. Sed & πάππος *communiter apud Græcos ſignificat avum. Inde* Papus, *antique, id eſt.* Pater. Παππάζω *verbum. Iliad.* οὐδέ τί μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσιν. *Ariſtophani* παππίζειν *eſt* πατερίζειν: Papiſſare, *quod eſt, more infantium, blandeq; patrem appellare. Vt Rhodig. lib. 11. cap. 21.* Pappare *dixit Perſius Satir. 3.*

Et ſimilis regum pueris *pappare* minutum
Poſcis, & iratus mammæ lallare recuſas.

Item Plautus pro edere uſurpavit: quod Germani imitantur. Pappa *enim eſt cibus infantilis. Varro apud Non. dicit* Pappas *appellari cibos à pueris: hinc* papaver, *quia* papæ *ſeu* pappæ *indebatur adverſus inſomnia. Cæterùm à* Pater, πατὴρ, *& hæc veniunt.* Antipater, ἀντίπατρος, *id eſt, qui loco patris imperat. Aliud eſt* Antipas, ἀντίπας, *Apocal. 2. Id eſt, pro omnibus, vel contra omnes.* Patriarcha, *primus parens ſeu autor alicujus familiæ ſeu gentis: ab* ἀρχή. Patria, *quia ſit patris loco, dum ſubolem fovet, & tutatur.* Patro, *id eſt, patrem ago, ſeu liberis operam do. Perſius Satir. 1. idem innuit:*

—— Patranti fractus ocello.

Ad quem Iſaac. Caſaubonus: oculis in laſciviam reſolutis: quales ſunt, qui πεπλασμένοι *&* κλαδαροὶ *&* ὑγροὶ ὀφθαλμοὶ *Græcis; putres Horatio. Hieronymo quæſt. in Geneſ. patrans voluptas, pro* συνουσιασμός. *Inde oculi patrantes. Vulgo eſt facio, ago. Compoſita ſunt* perpetro, impetro: *Vnde* impetratus & impetritus. *Et hoc eſt vocabulum augurale.* Impetri-

tum.

Digitized by Google

tum quaſi impetratum, *id eſt, firmum, ſtabile, ceu in petra fixum, de quorundam ſententiâ. Turneb. lib. 23. cap. 11. & libr. 5. cap. 18. Gloſſarium: impetratus, θυσία. Ad quos Ioſ. Scaliger non planè (inquit) explicavit, ſed ſi dixiſſet, καλλιέρησις. In ſacrificiis, quod litare eſt, id in auſpiciis,* impetrire. *Nihil aliud eſt, quàm* impetrare. *Sic dicebant* arcitum, *pro* arcato. Dolitum *pro* dolato. *Hæc ille. A patre eſt* patrimum, *quod ex analogiâ medium producit: ſicut* trimum, quadrimum. *Apud Catullum Ep. 1.*

Qualecunq; quod ô (*aut* quidem) patrima *virgo.*

Id eſt, Minerva ἐυπατέρεια ἀμήτωρ: Vt docuit ibi Achilles Statius & Ioſephus Scaliger contra Politianum. Parricida. *Iulius Cæſ. Scaliger cap. 34. L. Ling. T mutatur in R, ſi à* patre, *non à* parente, *ſit* parricida. *Sed hoc plus placet nobis. Vt ſit generaliùs, quaſi* parenticida. *Et ita more antiquo* paricida *ſcribendum. Græcis tamen eſt πατροκτόνος.*

Patior, *ſicut & παθεῖν, à* בָּעַת, baath, *id eſt, affectus eſt, paſſionibus.* בְּעָתָה, *eſt terror, paſſio animi. Inde* patibulum, *ut à lateo latibulum. Ridiculi, qui* paſſionis *vocabulum Romanâ tribu amoverunt, cenſore M. Tull. Cicerone:* perpeſſionem *in ejus locum ſuccenturiaverunt. Nam levis paſſio, non poteſt dici perpeſſio. Et ſanè multa* patimur, *quæ non* perpetimur. *Quæ cùm Philoſopho ſint & animo concipienda & verbo declaranda: non damnabit, à verbo patior, analogiam, quæ ab ejus contrario, ago ſine calumniæ à diſcrimine oſtentatur: Iul. Cæſ. Scaliger Exer. 345. ſect. 2. Idem ibidem: Græci πάθος affectum omnem ſine ſenſu etiam*

jam intellexêre. *Hinc* συμπάθειαν *dixêre* commu-nem affectionem *duobus aut pluribus rebus: idq; vel manifeſtò diverſis, ut paleæ & electro: vel qualitatibus haut latentibus: ut ferrò & Herculeo lapidi: ſimiles enim ſunt aliquantulum: vel undecunq; apparentibus, ut inter duas fidiculas ſimul tenſas. Latini penitiorem naturam expreſſere, videlicet* ſenſus *addito vocabulo. Sympathian,* conſenſum; *antipathian,* diſſenſum, *interpretati ſunt. Illud ſatis rectè: Antipathian neque rectè neque plenè. Aliud enim eſt diſſentire, aliud contrà ſentire. Cicero* συμπάθειαν *continuationem, convenientiamq; naturæ miris atque efficacibus verbis. Nam tametſi diſſita ſunt magnetis & ferri corpora: tamen in iis ita natura continuatur, ut etiam conveniant in unum. Amicitiam rerum vocat Plinius in procemio 20. ſympathian. In 37. hanc concordiam: illam discordiam. Quæ vocabula plus etiam deſignant, quàm conſenſus & diſſenſus. Addunt enim* Cor. *In 32. repugnantiam maluit antipathian. Omnino Græcæ voces minùs ſatisfaciunt. Vt acutiùs conſideranti mihi magis placeat,* aſ-ſenſum *dicere, quàm conſenſum.*

Paulus *eſt nomen Græcum;* παῦλος *ſignificat quietum. Auguſtinus de ſpir. & lit. cap. 7. ait, Paulum hoc nomen elegiſſe, ut ſe oſtenderet parvum, tanquam minimum Apoſtolorum, ad reprimendam ſuperbiam & extollendam* DEI *gratiam. Quin & ipſe Paulus fuit corpore parvo, & contracto, & quaſi incurvo, atq; paulatim inflexo, facie candidâ; oculis multa inerat gratia: teſte Nicephoro, lib. 2. cap. 37. Itaque erit à* παῦρος, κατ' ἀντίστοιχον. *Primaſius:* Paulus, *id eſt, pu-*

ſillus

Digitized by Google

ſtus & ultimus. Ex Saulo, Paulus, *ſicut ex* Abram, Abraham. *Iſidorus: Ego ſum minimus Apoſtolorum omnium. Quando enim* Saulus; *ſuperbus, elatus: Quando* Paulus; *humilis & modicus. Ideò ſic loquimur:* Paulo pòſt *te videbo, id eſt, poſt modicum. Quid? quòd ipſemet modicus iam factus ita loquatur: Ego ſum noviſſimus Apoſtolorum: Et alio loco ſe minimum Apoſtolorum nominat. Alii ab Hebr.* פָּעַל, *id eſt, operatus eſt expoliendo, confecit. Paulus enim ita de ſe: Plus laboravi.*

Pauper, *Varroni lib.4.* à paulula *re: ſicut* miſer, *à minus, cui cùm opus eſt, minus nullo eſt. Et Ioſephus Scaliger:* Pauper *à* παῦρος, *primâ reduplicatâ.* Paupero, *apud Plautum, Horatium, id eſt, pauperem facio. Arnobius, Luna* pauperata *lumine, id eſt, privata.* Paupertas *minus videtur eſſe, quàm* egeſtas. *Ciceroparadox. Iſtam* paupertatem *vel potiùs* egeſtatem *ac mendicitatem tuam nunquam obſcurè tuliſti. Seneca ad Lucillium: Non eſt quòd* paupertas *nos à philoſophiâ revocet, ne* egeſtas *quidem. Ibidem: Quanta verborum nobis* paupertas, *immò* egeſtas *ſit.*

Pax, *Terent. in Heaut. Dum argentum capio,* pax, *nihil ampliùs. Quid ſit, eleganter docet Ioſ. Scalig. in Auſon lib.1.* Pax *ſemper interponebatur ad interpellandum, vel truncandum ſermonem, ut licet colligere ex Plauto, infinitis propè locis. Qui enim admirantis eſſe dicunt, mihi non perſuadent: & cùm id mirer ab illis dici, eo tamen non utar in illa admiratione. Sed conſulant Plautum, qui toties eo uſus eſt. Quin, quod magis admirentur, non eſt vox Romana, ſed Græca: eaq; utebantur,*

bantur, cùm ſibi ſilentium imponebant, appoſito ad os digito. Atque id ita eſſe, vero vincam ex Diphilo, cujus hæc verba ſunt:

Δειπνεῖ τι καταδὺς πῶς δοκεῖς; λακωνικῶς.
Ὄξους δὲ κοτύλην. Πάξ, τί πάξ;

An non ſatis conſtat tùm Græcum eſſe, tum etiam ſilentii eſſe, non admirationis? Cùm enim ſibi ſilentium imponebant, tanquam ulteriùs ſermonem procudere vererentur; aut cùm, quæ dicta erant, indicta vellent: aut cùm ex ſermone præſentes dimitterent, tùm πάξ *dicebant.*

Heſychius:

Πὰξ ἐπὶ τοῦ τὸ τέλος ἔχειν.

Pecus *à* πέκος, πέκος, *id eſt, Vellus: à* πείκω, *ſeu* πέκω, *unde & pecto:* πεκτὸς, *id eſt,* pexus. Pecten. Pectus: *qui à percutiendo dictum exiſtimant, illo fortè Plauti:* Pectus pulſat, credo cor evocaturus eſt: *falluntur. Ob ſimilitudinem enim, quam cum* pectine *habet (in ſceleto vides) ita appllaatur. Coſtæ ſiquidem dentes repræſentant. Sed ad* pecus: *de quo Iulius Cæſar Scaliger cap. 29. Latin. Ling.* πέκος *Homero fuit lana: Quo nomine nunc etiam faſciculum certum, ſive penſum vocant in Italia alicubi: ſed genere fœminino. Itaque à lanâ vetuſtâ vox* πέκος. *Idem cap. 10. & 17. lib. 1. poët. Apud Verrium Faccum ſcriptum fuit, veteres* πέσκη *pelles appellaſſe. Lucilii verſum in originibus recitavimus: in quo* Peſcia *ſignificat tergus pecuinum, quo pro amiculo uſi eſſent. Eam vocem poſuimus in Satiris noſtris.* Et peſcia *dicta legimus in carmine Saliari.*

Digitized by Google

liari. Pecus noſtrum inde: unde & Græcis πόκος, lana. Quin aliquibus Italiæ locis pocam vocant lanæ certum pondus. Ioſeph. Scaliger in Conject. Dubium non eſt, pecudes, quòd tonderentur, ποκάδας dictas. Vnde πόκος apud Græcos, vellus apud nos remanſit. Latini verò pecudes potiùs, quam pocudes dixerunt more ſuo. Cùm & Apellinem pro Apolline dicerent: item temperis & pigneris, & elera pro olera. Vnde Eluel olera minuta & elueola vitis, quæ herbacei coloris eſſet. Titinnius: Lenti calido eluela, rapula, rumices. Sic etiam hemonem pro homine. Hæc ille. Ex eo percipimus, quòd τὸ pecus ſit vox generalis, ſignificetque, ut ait Valla, animal quod ſub imperio hominum ex pabulo terræ paſcitur. Quod unà etiam autores probati docent. Quamvis nec rarò εἰδικῶς præſertim antiquiſſimis illis temporibus idem ſit, quod ovis, geſtans πέκος, id eſt, lanam. Cato de re ruſtica: pecori & bubus. Plinius libr. 8. cap. 49. Suis fœtus ſacrificio die quinto puris eſt, pecoris die ſexto; boum triceſimo. Quinctilianus: Quur in uſum veſtium ſæpe pecori lana detrahuntur? Etiam Iuſtinianus libr. 2. Inſtit. Sed etſi pecorum vel ovium uſus legatus ſit: neq; lacte, neq; agnis, neq; lanâ utetur uſuarius. Vel ovium, explicationis cauſa ſubjecit idem repetens ἐκ παραλλήλου quod notat Scipio Gentilis in Parerg. contra Iac. Cujacium, qui legit, pecorum veluti ovium. Amplius à pecus eſt pecuarius. Virgilius -- Pecuaria primus 3. Georg. Suetonius in Iul. Cæſare: Hi qui pecuariam facerent. Et ſic paulo pòſt: Legem præcipuè ſumtuariam exercuit. Item à pecus eſt pecca-

re, *inquit Iul. Cæſ. Scaliger cap. 31. L. L. Geminatur*
C, pecus peccare: *non, ut Grammaticorum ineptiæ,*
pedem capere. *Etenim per vitia, aut peccata degene-
ramus in pecuinam quaſi indolem. Quamvis alii malint
ducere à* בָּגַד, bagad, *id eſt, metam transgreſſus eſt:
ſicut ἁμαρτάνω eſt à* מָרַד. *Quin & Hebræis pecus eſt*
בָּקָר, bakar, *id eſt, pecus, armentum, bos. A* pecu *eſt*
pecunia. *Subintelligatur* Res *vel quid ſimile. A pecu e-
nim formatur* pecuinus *&* pecunius. *Ita German
quoq; vetuſta* Fiu *vocat pecuniam à Fio, id eſt,* Viehe.
*Nam veterum divitiæ conſiſtebant in copiâ pecudum
nec nõ moneta pecudis effigie primùm notata fuit à Ser-
vio: aut à Iano, ut cenſet Macrobius. Plinius lib. 18. ca-
pit. 3. & libr. 33. cap. 3. Apud Athenienſes numi figur
boum ſignati fuerunt. Ex quo Proverbium apud Pollu-
cem: βοῦς ἐπὶ γλώσσῃ βέβηκεν, id eſt, bos per linguam
inambulavit.* Peculium *ejuſdem eſt fœtus: item* pe-
culatus, *id eſt, furtum pecuniæ publicæ.* Depeculor
penult. longâ, id eſt, aufero proprium.

Pedo, *id eſt, crepitum ventris emitto, à βδέω: au
veriùs à πέρδω, eliſo R. ut diſtinguatur à* Perdo. *Πέρ-
δω, eſt factitium ab imitatione iſtius ſoni indigni auri-
bus honeſtis. A* pedo *eſt* podex: *ſicut à πέρδω, πορ-
δή. A* pedo *faciunt nonnulli* pedor, pedidoſus: *ali
à παῖς, παῖδες, & ſcribunt* pædidoſus. *Illi mag
placent. Nam & uſurpatio autorum & ſignificatus, &
deniq; analogia me commovent. Vt enim à* cano, ca-
nor: *à* Vireo, viror: *ita à* pedo, pedor, pedido-
ſus. *Aliud verò eſt pedicoſus: de quo ſuo in loco.*

Pegaſu

Digitized by Google

Pegaſus, πήγασος: *equus Perſei alatus, ita dictus, quòd juxta fontes Oceani natus fuerit, & fontem ungulâ elicuerit.* πηγὴ *fons eſt: Vnde &* pagus, *de ſententiâ quorundam: aut à* πάγος: *de quo alio in loco. A pagus* paganus. *Sed* κατ' ἦδος pagani *in ſcriptis patrum orthodoxorum, vocari ſolent* ἄπιςοι, *& opponi Chriſtianis. Paulus Oroſius ita dictos vult, quòd à civitate Dei alieni, in locorum agreſtium compitis &* pagis *oberrant: quod etiam probat Cujacius. Deſiderius Heraldus animad. in Arnobium lib. 1. Cùm,* inquit, *Chriſtiani Impp. terrarum orbi præſiderent, & Eccleſiæ Chriſto ubique conderentur, contrà idolorum templa clauderentur & everterentur; ſimul cùm appellationis causâ appellatio quoque ipſa mutata eſt, & pro* nationibus, gentibus, ethnicis, Pagani *appellari cœperunt; quippe non ampliùs terrarum orbem occupantes, ſed in anguſtum coartati & quaſi* pagis *tantùm quibuſdam concluſi. Hæc ille. Vbi & laudat illum Prudentii verſum libro 1. contra Symmachum:* Sunt hæc barbaricis gentilia numina pagis. *Quaſi dicat, dii illi veſtri niſi in pagis quibuſdam non coluntur ampliùs, neque etiam apud gentes politas & in imperio Romano: ſed tantùm apud barbaras nationes & quidem à paucis & in pagis: quod etiam notavit Cunrad. Rittershuſius in Salvianum. Nos revertamur ad Græcum* πηγὴ, *quod reſipit Heb.* פָּכָה, *id eſt, defluxit copioſè, inſtar rivi, ſeu fontis. Ab eodem equo Pegaſo nominatur* Hippocrene. *Perſio fons* caballinus. Κρήνη, crena, *fons eſt ab Hebr.* קוֹר, kor, *fodit fontem.*

Pellex, *Valla lib. 6. cap. 48. Agellius lib. 4. cap. 3.* qu-ſi

quaſi πάλλαξ, ἢ παλλακὴ, *id eſt, puella, juventu-la. Verrius ita:* Pellicere, *uſu Latinorum, verbum eſt amatoriùm, nihil q; aliud, quàm in amorem, ſeu, ut Feſtus ait, in fraudem ſenſim perducere.* Pellecebræ *ſunt delinimenta meritricia,* ἀγανοῖς ἐπέεσσι, *ut ille ait, & ſuavi ludiis incautos animos irretientia. Vnde ipſæ meritrices* pellices: *ut ab illicio illices.* Πάλλαξ *verò ab Hebr.* פִּילֶגֶשׁ, *pellex.*

Pelaſgi: *Aliis quaſi* πελαργοὶ. *quòd more ciconiarum vagati ſint. Aliis à* πέλας *&* ἄγειν. *Aliis ab Hebr.* פָּלַח *.ut ſignificet gentẽ diſperſã, & ab aliis q. avulſam.*

Pelicanus, *aut rectiùs* Pelecanus: *quia* πελεκᾷν *&* πελεκᾶς. *A* πέλεκυς, *i. e. ſecuris. A* פָּלַח, palach *id eſt, diſcidit. Fortè ex eo, quòd illa avis ſemetipſam vulneret roſtro ſuo, quaſi ſecuri, & ita pullos in vitam ſanguine profuſo revocet. Quod apud Ægyptios decantatum ſanè eſt. Vt etiam apud eoſdem* pelecani icon *(Orus Apollo refert)* ἄνουν καὶ ἄφρονα *notat. At q; inde quidem. Nam Pelecanus, non in editiore loco; ſed terrâ defoßâ pullos collocat. Locum illum aucupes arido bovis ſtercore circumdant, ignem q; ſubjiciunt. Ibi avis, fumo conſpecto, alis ſuis tanquã flabello, quam reſtinguere volebat, flammã magis ciet: & ita ambuſta facile capitur.*

Peloponneſus, *nobiliſsima regio Græciæ, mari Ionio & Ægæo interclusa, per Iſthmum reliquam adhæret Græciam:* πελοπόννησος, *olim etiam* ἀπία καὶ πελασγία, *Apollodoro & Plinio teſtibus. Euſtathio* ἄργος: *Stephano* ἰναχία. *Dicta, quaſi* Pelopis inſula: *quòd ab illo condita, aut exculta ſit. Ionibus* πέλοπος νῆσος: *quibus* τμῆσις *ejuſmodi amica.* Νῆσος *eſt*

inſula,

Digitized by Google

inſula. Pelops, πέλοψ. *A* πελὸς *&* ὄψις: *aut potiùs ab* ὄψ, ὀπός. *Dicimus edim Pelops, Pelopis, Pelopi Ab* ὄψ, *id eſt, vox, ſonus, ſit* μέροψ. *Merops: epitheton hominum; ut quorum lingua confuſa aut diviſa ſit:* μείρομαι, μέρος.

Pelta, πέλτη, *ſcutum exiguum. Ab Hebr.* פלדות*, id eſt, ſcuta brevia, in modum lunæ. Virgilius: Lunatis agmina* peltis, *id eſt, formâ lunæ. Hebræum exſtat Nah. 2. verſ. 3. in igne vel ſplendore* פלדות, *id eſt*, peltarum, *vertente Avenario. Interpretibus LXX.* ἁρμάτων. *Pagninus: in igne lampadum. Tremellius in igne tædarum. Nam & Iudæi legunt* לפידים*, id eſt, lampadum, à* לפד: *pro* peladoth. *Tamen & Elias Hutterus:* Peladoth *(inquit* πέλται, *peltæ lunatæ.*

Pendeo, Penſum *eſt manipulus lanæ, aut lini, aut canabis, è colu pendens. I.C.S. lib. 6. cap. 4. pondere omnia deorſum vergunt: unde &* pendere. Penſile, *quod pendet. Item* pendo, expendo, rependo, expenſæ, impenſæ, *Etcætera ad iſtud caput revocantur.*

Penes. *Iul. Caſ. Scaliger cap. 153. L. L. Vnam tantùm invenio, quæ ſolius quietis nota ſit, ea eſt* Penes. *Significat enim poteſtatem immobilem ab eo, cujus eſt. Itaq; maximè ſubſtantivum verbum ſibi vendicavit. Hæc ille. Quod etiam etymon ingerit.* Penes *enim, ut &* Penitus, *ab Hebræor.* פְּנִים, penim, *id eſt, penes,* ἔσω, *interiùs, in loco interiori. Quod penes te, non eſt extrà, aut externum: ſed intus, ut quaſi poßideas, aut firmè teneas.* Ulpianus, *penes te ampliùs eſt, quàm apud te. Nam* apud te *eſt, quod qualitercunq; à te tenetur.* Penes te *eſt, quod quodammodo à te poßidetur.* Penates *(inquiunt) quaſi* penes nos nati: *vel q.* penites; *quòd*

penitis-

penitiſsimi *dii ſint,& proprii. Cicero 2. de Nat.deor.* *Vel à* penu: *vel quòd* penitus *inſident.* *Rectiùs ita colligimus.* Penus *ex eodem iſto Hebræo, eſt quidquid reconditur in uſum aut eſum: quidquid in cellâ, vel alio loco interiori aſſervatur, πρὸς τὸν βίον.* *Et ita* penus *eſt interior, vel qui intus, vel abſtruſus, non omnibus obvius, ſacer. Quòd* Penitus, *deductum ſatis arguit, ut jam dicetur. Vt ergo à magnus, magnas, magnates: à primus, primas, primates: ſic à* penus, penas, penates, *id eſt, dii interiores, vel penitiſsimi, absconditi, qui in locis ſecretioribus colebantur: unde etiam* penetrales *dicti poëtis. Et Feſtus* penitralia *eſſe ait, penatum ſacraria. A* penus *verò* penitus: *ut à cœlum cœlitus, ab humanum humanitus. A penitus eſt* penitro, *hoc eſt, interiora accedo. Item* penitrabile, *quod penetrari queat.* Penitrale, *locus interior, aut ſemotus. Servius: Penitrale, quod penitrat. Penitrabile, quod penitratur. Quamvis & hoc ἐνεργητικῶς inveniatur. Vt penitrabile telum, apud Virgilium. Dicimus &* penetro & penitro: *ut meretrix & meritrix: ut genetrix & genitrix: uſu veterum, quibus ἀντάλλαγη illa familiaris.*

Pentecoſte, πεντηκοστή, *id eſt, quinquageſima. Generatim ponitur, aliquo tamen ſubintellecto. Nobis* Pentecoſte, *eſt quinquageſima dies à reſurrectione Chriſti: πεντηκοστὴ ſcilicet ἡμέρα. In lingua Syrorum eſt* בְּנְטִיקוּסְטִי, *Pentekuſti: e Græcô, quod à πέντε quinque. Ita dicitur* παρασκευή, *à præparatione. Penultimâ longâ, à σκευάζω σκευῶ, id eſt, vaſa paro; inſtruo, adorno. Σκεῦος vas, inſtrumentum. Ab Hebræ*

bræ

Digitized by Google

bræo זַוִּיתָה *: à quo, ſed difficiliùs, etiam Lat.* Vas, *id eſt, ſcrinium, ciſta, vel vas quodcunque, in quo aliquid reconditur, ſive reponitur. Simile apud Heb. eſt &* שְׁכִיָּה.

Penuria*; à penore qui trahunt, nimium ſibi indulgent. Priores duas Virgilius productè :*

—— Penuria adegit edendi.

Eſt autem à πεῖνα*, id eſt, fames, defectus.* Πείνη, πινάω*, eſurio. Igitur nec per* OE*, nec per* AE *prima ſcribitur verè.*

Pepo, πέπων*, ſpecies eſt cucumeris. Nam qui ſolitam magnitudinem attingit,* Pepo *vocatur, Plinio: adeoq; dicitur* ἀπὸ τοῦ πεπαίνεσθαι*, id eſt, macureſcere. Alioquin eſt* πέπων *adjectivum, id eſt, coctus, maturus.* Πέπτω *eſt coquo.* Batecha*, id eſt, melo apud Avicennam, eſt ab Hebr.* אֲבַטִּיחַ*, pepo, genus cucumeris.*

Pera, πήρα, πήρη*, id eſt, ſaccus, pera:* πηρίδιον. *Vnde &* pero.

Perſius:

—— Peronatus *arator.*

A pera *compoſuit Plautus feſtivè* perenticida *imitatione parenticidæ.*

Periſtera, περιστερά*, id eſt, columba:* παρὰ τὸ περισσῶς ἐρᾶν. *Apud Hebr.* Jonas *nomen accepit ab illa ave. Etenim* יוֹנָה*, id eſt, columba, quæ naturâ ſit triſtis, & expoſita prædæ. A quo rectiùs* οἰνάς*, quàm ab* οἶνος. *Rad. eſt* יָנָה*, id eſt, afflixit, moleſtavit, contriſtavit. Ex quo provenit haut dubiè Græcorum* ἀνία*,*

 ἀνιάω,

ἀνιάω, ἀνιάζω. *Aut ab* עָנִי, *id eſt, miſeria.* [illegible] *eſt ſolvens triſtitiam,* ἀνίαν.

Perna, πτέρνα, ἡ. ἀπὸ τοῦ πατεῖν τὴν ἔραν. *Hinc* compernes *Plauto nominantur homines* [illegible] *plus juſto conjunctis.*

Pernix, *vulgo à pernitor. Ab Hebr.* [illegible] נִשַּׂא, *niſus eſt: T pro S, ut ſolet. Quaſi ita pernix ſit* [illegible]*ſus, veluti exponunt, qui valdè nititur, aut conatur.* At pernix κυρίως *eſt celer, velox: ſcilicet à celeritate aut impetu volatus.* Πτερὸν, πτέρυξ *eſt ala:* πτέρινος *pennatus, ad volandum inſtructus.*

Virgilius:

—— Pennicibus alis.

Vt Statius:

—— Præpetis alæ.

Plaut. Mil. pernix *ſum manibus, pedibus mobilis.*

Perperam, *plerumque capitur* καταχρηστικῶς. Perperus *Nonio eſt indoctus, ſtultus, rudis, inſulſus. Alii, & quidem rectè, levis, temerarius, qui hinc inde volat. Idque ex Græco* πέρπερος, *qui quovis vento circumagitur: ceu* περιφορος, *à* περιφέρεσθαι.

Perpes, præpes. *E lib.6. Agellii cap. 6. colligitur, quòd* præpetes *aves ſunt, quæ proſperius* prævolant, *& quæ ſublimius: quibus opponuntur* inferæ. *Antiqui* præpetere *dicebant pro anteire.* Et præpetere *aves dicuntur, quæ ſe ante auſpicantem ferunt.* Κακοπετὲς, *malè volans.* Ὠκυπετὲς, *celeriter volans.* Προπετὲς, *prævolans.* Præpetes *itaque ſunt à* προπέτεσθαι, *ſecundum Turnebum, id eſt, à prævolando: qui annotat, e-*

aſdem

Digitized by Google

eaſdem quoq; magnas *aves vocari* : *ut apud Plaut. in Rud. Vt ita non ſine cauſâ Apollinaris Sulpitius in dicto Agellii cap. dixerit,* præpetes *ſibi videri eſſe alites, quas Homerus* τανυπτέρυγας, *expaſſis alis volantes appellaverit: quoniam iſtas potiſſimùm augures ſpectarent.* *A* perpes *eſt* perpetuum. *Iul. Caeſ. Scaliger in Theoph. de plant.* perpetuum *eſt augurum vox, quoties volatus non intermittitur* : *Vt ſit* Διαπέτης. Penna, *antiquè* peſna. *Feſtus.* Πετεινὸς, πετεινὸς: *Æolicè* πτεννὸς, *& eliſo* τ πεννὸς: *Vnde* penna, *quia ſit volucrum propria.*

Perſia, *nomen proprium gentis ac regionis in majori Aſia. A Rad.* פָּרַס, *id eſt, diviſit, dirupit, dilaceravit. Vt ita* Perſa *ſignificet militem, virum robuſtum, qui omnia devaſtat & rapit inſtar accipitris, qui Iudæis eſt* פֶּרֶס *ab eadem Radice.*

Perſona *Iul. Caeſ. Scaliger cap. 73. L. L. Sanè intelligitur ſtatus hominis ab animo, aut fortunâ. Neque verum eſt, quod ajunt, ſignificare individuam ſubſtantiam rationalem, ut vulgò utuntur, cùm Itali numerant turbam nomine perſonarum: ſed accidens notat, ut ſervum, liberum, ingenuum, heroëm, ſenatorem, fœneratorem, militem. Itaque cùm definimus, ab Animo, Virtutem & vitia comprehendimus: cùm fortunam, libertatem, dignitatem & contraria. Sic enim ſemper locuti ſunt probati autores. Nam M. Tullius in 8. ad Att. in Ep. ad Pompe: cùm dicit* : mea perſona *ad improborum civium impetum ſemper habuiſſe videtur aliquid populare; non intelligit ſuum corpus ſimpliciter, ſed*

virtutem, ac fortunam ſuam, quæ meritorum nomine jam commemorat Itaq; *in* 1. *Rhet. loca à perſonis explicat, nomen, naturam, victum, habitum & alia ejusmodi.* Et *in orat: pro Sylla ſic locutus eſt: Si mihi propter res meas geſtas hanc imponis* perſonam. *Cùm dixit*, mihi: *intellexit ſubſtantiam: cùm dixit*, res geſtas, *intellexit cauſam perſonæ, & circumſcriptionem. Et, ſuſcipere perſonam boni viri: & ſuſtinere, idem alibi ſæpe dixit. At neq; ſuſcipit ſubſtantiam, neq; mutare poteſt, ſine interitu. Igitur idem eſt, ſi dicas*, perſona Ciceronis: *& ſtatus Conſularis. Sic enim ad Atticum ſcribens, cum negat eſſe è dignitate conſulari, dicta quædam jacere in* Clodium, *poßis interpretari, non pertinere ad perſonam ejus. Eadem de rè agit Valla lib. 6. El. cap. 35. Apud Agellium, lib. 5. cap. 7. formatur à* perſonando. *Sed nihil eſt. Rectè idem Scaliger lib. 1. poët. cap. 13. Dictus eſt habitus is fictus; qui verum imitatur; non quemadmodum Agellius refert; à* perſonando, *quia cætera tectiora tantùm aperta eſſent, unde vox exaudiretur. Sed quod erat περὶ σῶμα.*

Pes, ποῦς, ποδὸς: *planè ex Heb.* בוס, *conculcavit pedibus.* Pedale, ποδεῖον, *à pede: apud Vlpianum* pedule. *Ita dicebant condalus, condulus, apud Feſtum. Fabaliæ fabuliæ, apud Lucillium. A pede eſt &* pedum. *Iul. Cæſ. Scaliger lib. 1. poët. cap. 4. habebant ad manum baculum paſtoralem, quod Latini* pedum *ab uſu conſiſtendi atq; adhærendi: Græci καλαῦροπα, & à venatione λαγωβόλον vocant. etiam κορύνη dictum à clavæ ſpecie, quam præ ſe fert craßitie capitatâ.* Pedarii *quur olim ſenatores fuerint dicti, Agell. libr. 3. cap. 18.*

cap. 18. vel quòd ſententiam in ſenatu, non verbis dicerent, ſed in alienam ſententiam pedibus *irent. Vel quòd, utpote qui magiſtratum curulem nondum ceperant, pedibus irent in curiam. Contrà Varro etiam equites quoſdam dicit* pedarios *appellatos.* Polypus, πολύπους: Tripes, τρίπους. Compedes, pedica, πέδη. Poderes, ποδήρης *Apocal cap. 1. eſt ad pedes usque pertingens, pedibus aptus, ab ἄρω. Iſidorus lib. 19. cap. 21.* Poderis *eſt tunica ſacerdotalis linea, corpori adſtricta, usque ad pedes deſcendens: unde & nuncupatur.* Pediculus *à multitudine pedum, κατ' ἐξαίρετον.* Pediculoſus *& exemtis duabus,* pedicoſus, *ut tenebricoſus: aut hoc ſit à* pedes. *id eſt, pediculi. Aliud eſt* pedidoſus, *ſeu, quod malunt,* pædidoſus: *de quo antè.* Peda, *indicium vel nota pedis,* ἴχνος. Pedamen-pedamentum, *id eſt, fulcimentum, quia fungatur pedis officio.* Suppedaneum *lignum, apud I. Lipſium de cruce,* ὑποπόδιον, *quod pedibus ſubjicitur.* Pediſequa, *quæ pedes ſequitur, & comitatur heram.* Decempeda, *pertica decem pedum,* δεκάπους. Decempedator *apud Tull. Cic.* Repedo, *pedem refero. Igitur motui cœleſtium, aut aliorum admodum καταχρηστικῶς tribuitur.* Impedio, præpedio, expedio: *à pede. Ex eo ad multa alia traduci conſueverunt.* Calopodium, καλοπόδιον, καλόπους: *forma pedis lignea.* Lagopus, λαγώπους, *pes leporis. Item herba cujus flores referunt pedes leporis. Ita etiam* Polypodion, *quia ejus radix polyporum cirros æmulatur. Ita* clinopodion, *quia ejus flores, ex intervallo diſtincti, ſpeciem lecti referunt, Dioſcorides lib. 3. cap. 93.* Antipodes,

des, ab ἀντὶ: *In Gloſſario veteri* ἀντίποδες, Adverſipedes Cicer. 2. *Acad. qui adverſis veſtigiis ſtant contra noſtra veſtigia.* Melampus *à nigredine pedum. Nomen, & canis, & Medici: à quo* melampodion, *quod ille multùm uſurpavit.* Agrippa *ab ægris pedibus, ſi Agellium audis libr. 16. cap. 16: Quorum in naſcendo non caput, ſed pedes primi extiterant, qui partus difficillimus, ægerrimusq; habetur,* Agrippæ *appellat. vocabulo, ab ægritudine & pedibus. Gloſſar. Agrippa,* ὁ ἐπὶ πόδας γεννηθείς. Apes *ab a &* πὸς, *quod ſine pedibus naſci videantur: ex Virgilio:*

Trunca pedum primò ———

Etiam Lucianus apem vocat ζῶον ἄπουν. Oedipus ἀπὸ τοῦ οἰδήματος τῶν ποδῶν, *id eſt, tumore pedum, ut* Euripides *vult. Et Seneca: Forata ferro geſſeras veſtigia, tumore nactus nomen, ac vitio pedum.* Propè *quaſi* pro pedibus *(ait Iul. Cæſ. Scaliger cap. 157. L.L.) Ita Græci loquuntur,* περὶ ποδῶν. *Græcor.* ἐγγὺς *à* נגש*, propè venit. At à* prope *facta eſt* propter: *ſicut ab* In, inter: *à* ſub ſubter. *Eſt propriè quod* Juxta.

Lucretius:

Tum portam *propter* ahena Signa.

Idem: propter *aquæ rivum. Cicer. 6. Verr.* propter *eſt ſpelunca quædam.*

Ovidius:

Propter humum volitat.

Plautus: ſtat propter *virum. Et Virgilius, cùm dixit,*

Atheſim propter amænum:

Sincer

ſincero rectoq; ſignificato uſus eſt. Cùm autem nos refe-rimus ad uſum cauſæ finalis; translato utimur ſignifi-cato. Quoniam finalis cohæret actioni: movet enim nos. Pro, περὶ, cùm multa ſignificet, id habuit genuinum, ut vices indicaret. Pro Milone dixit Cicero, id eſt, obiit munus, quod Milo debuerat exequi. Fuit ejus, & origo, & uſus a Græcis. Nam tametſi frequentiùs ſignificat, antè, τὸ περὶ; tamen apud Herodotum in Polymnia legàs etiam, πρὸ πατρίδος; ſicut nos pro caſtris & pro patriâ pugnare. Iul. Cæſ. Scaliger cap. 127. L. L.

Peſſum quid propriè? Non retrorſum, quod volunt, aut ſub pedibus: ſed infrà, aut potiùs βυσσόθεν, funditus. Nec peſſumdo eſt propriè calco pedibus: ſed tollo funditus, aut in fundum, βυθὸν præcipito. Quod Cicero ait: funditus everti, id eſt, peſſumdari. Oritur à βυσσὸς pro βυθὸς. Latini enim lubenter P pro B recipiunt: ut notavimus. Et quod Latini dicunt: peſſum ire, Græcis eſt ἐς βυσσὸν χωρεῖν. Nec difficilis ἐναλλαγὴ videtur, ſi fundum à βυθὸν ducas: N impoſito, more Latinis tam familiari, ut toties monere tædeat. Inde profundum τὸ βύθιον: item fundamentum, id eſt, quod in fundo, aut quod ſubjacet. De fundo alterius ſignificationis, ſuo loco.

Peſtis: quidquid noxium & lethale eſt, id peſtis nomine ſolet appellari. Hinc peſtifera auſpicia, quæ mortem portenderent.

Silius:

—— Vulcania peſtis.

Id eſt, ignis πανδαλέτωρ.

Lucretius:

Diſcidium ut nequeat fieri ſine peſte maloc

Peſte, id eſt, noxâ aut exitio. Lucanus:

Alliciunt gelidas nocturno tempore peſtes

Id eſt, noxas, πήματα, vel etiam morbos illos, ut id alibi.

—— Fluidæ contagia peſtis.

Eſt autem παρὰ τὸ πεσεῖν. *Aut à* peſſum: *ut ita ſtis ſit, quod funditus tollit. Plautus Aſinar. Vivus* peſtem *oppetas. Cicero lib. 5 epiſt. Fam. Quædam* p ſtes *hominum laude alienâ dolentium, id eſt, peſtiſ ac nocentes. Seneca lib. 3. Nat. quæſt: Non minores f re* peſtes *mortalium. Sic & λοιμὸς ita apud LXX. terpretes invenitur. Vt 1. Samuel. 1.* λοίμη θυγάτη *Peſtilens filia: vel, ſecundum Hebræos, impia. 1. Sam.* ὑιοὶ λοιμοὶ εἶπαν, *filii peſtilentes dixerunt, hoc eſt, pii, aut nequam. In Hebræo eſt* בְּלִיַּעַל*, id eſt, inuti noxii, qui nihil proſunt: ex* בְּלִי*, id eſt, non, ſine,* ς*: &* יָעַל*, profuit. Pſal. 1.* Ἐπὶ καθέδρᾳ λοιμ *in cathedra peſtilentium, hoc eſt, exitialium. Quan in Hebræo ſit* לֵצִים*,* lezim*, id eſt, illudentium, em ctarum, ludionum. A peſtis eſt* peſtilitas, *à peſti* peſtilentia. *Ob. Gifanius Ind. Lucret. Qui hac* (peſtis) *pro morbo, quem veteres conſtanter* peſtil tiam *vocant, utuntur, barbariſſant. Hæc ille. Se ctiſſimo viro reclamat Ovidius, Lucanus, Statius, S Italicus & alii.*

Petaſus, πέτασος: *à* πετάω: *vel* πεζάνν

quod eſt extendo. Inde Petaſites *herba ab uſu in æſtu, ob foliorum latitudinem; cognominata.* Πετάω *à* פָּתַח, *quod aſſonat.*

Petauriſtæ, *mechanici dicti ſunt, quia in machinâ vel rota trajiciebant ſe deſperatâ audaciâ. Eſt autem* πέτευρον, *ſeu* πέταυρον, *tabella, parieti affixa, ad quam veſpere gallinæ ſe volatu recipiunt, ut pernoctent: quia mechanici iſti ad rotam illam ſe ſaltu ſubjiciunt, propterea* πεταυριϛαὶ *dicti. A* πέταμαι. *Inde etiam* petaminarius, *à* πεταμένος, *id eſt, volans. Vtitur eâ voce Iulius Firmicus, & Salvianus Maßilienſis lib. 6. de gubernat. Dei. Deſcribit Claudianus:*

Vel qui more avium *ſeſe ejaculantur in auras.*

Et Manilius libr. 5. Et pennis viduata volant. Iohan. Alexander Braßicanus: Apparet petaminarios (inquit) *appellatos fuiſſe circulatores quosdam, noſtrâ etiam ætate incognitos, qui ſeſe volaturos eſſe promitterent: quemadmodum funerepi per extētum funem incedunt. Hæc ille. Anne verò &* petaminarii *fuerunt Icarus atque Dædalus, quorum alæ celebratißimæ? Vnde Plautus Dædalea remigia, in Amph. Ita & quidam Venetiis non ita pridem è turre Marci alis ſibi ingenioſè applicitis ſe demiſit & quidem corpore incolumi. Similes ſunt* funerepi, funambuli, ephalmatores, *quos ita vocat Firmicus, quòd ſaltu corpora jacularentur, ab* ἔφαλμα: *ſicut petaminarii, volatu.*

Petoritum, *& Gallicum vehiculum eſſe, & nomen ejus dictum exiſtimant à numero 4. rotarum. Alii Oſcè, quòd ii quoq;* Petora *vocent quatuor. Quidquid ſit, ab*

 Æolenſi-

Æolenſibus traductum eſt. His πέτορες *eſt quatuor. Ta-rentinè* πέτερα. Communiter τέσσαρες. Pòſt *Ionicè* τέσσερες. *Doricè* τέτταρες. *Æolicè* πέσσυρες, *& poſt-modum* πέτορες. *Inde* petoritum *&* petorritum. *Itaq; non eſt à* πέταμαι. *Feſtus, Agell. lib. 15. cap. 30.*

Petra, πέτρα. Et Petrus, πέτρος. *Ceterum in Euang. Iohan. cap. 1. Simon* Petrus *vocatur* Cephas, κηφᾶς. *De eo Iſid. lib. 7. orig. cap. 9. Petrus* Cephas *dictus eo, quòd in* capite *ſit conſtitutus apoſtolorum.* Κεφαλὴ *enim Græcè caput dicitur, & ipſum nomen in Petro Syrum eſt. Verùm Iſidorus ut etymon Græcum Anacleti 3. Dionyſii Areopag. & Optati Milevitani exemplo retulit: ita etiam verum innuit. Nam* כֵּיפָא, Cephas *Syris eſt* πέτρος, λίθος, *lapis. Idem Petrus Matth. 16. dicitur etiam Simon* Bar-iona, *id eſt, filius columbæ: ex Syro & Hebræo.* Bar *Syris eſt filius:* Jona *Hebræis columba. Alii ſimpliciter accipiunt, quòd Simon Petrus filius ſit Iohannis, ex illâ interrogatione: Simon* Jonæ *diligis me? Ioh. 21. Et volunt ſcriptum vitio depravatum, ut pro* Bar-joanna, *hoc eſt, filius Ioannis,* Bar jona *exaratum ſit. Hæc de Petro. Ruſtici olim* petrones *dicebantur, ab aſperitate petrarum: qui &* rupices *à* rupibus: *item* Varrones *à* varris, *qui ſtipites ſunt non dolati, præduri & enodes.* Lampetra *à* petris lambēdis *dicta: Auſonio* muſtela. *Aliis anguilla exos.*

Phædra, *item* Phædria, *à* Φαιδρός, *id eſt, hilarus, excitatus. Græcum ab Hebræo* הֵרֵט, *hilaravit, delectatus eſt.*

Phago *pro edace apud Flav. Vopiſcum. Græcis* Φά-

γος.

γ😉, *id eſt, vorax.* Παμφάγ😉, *qui omnia vorat.* Οἰσοφάγ😉, œſophagus, *id eſt, meatus à faucibus in ventriculum, per quem alimenta deſcendunt. Lactan.* fiſtula cibaria: *Verbum eſt* φάγω, φήγω *ab Hebræo,* חָגַג, *id eſt, comedit cibos lautiores. Quanquam verbaliter non uſurpetur.* Fagus *inde, &* φηγὸς, *quia olim* βαλανοφάγοι *erant, hoc eſt, glandibus veſcebantur. Virgil. 1. Georg. Chaoniam pingui* glandem *mutavit ariſtâ. Claudian. de raptu Proſerpinæ: Vnde datæ populo fruges &* glande *relictâ. Apulejus lib. 2. Cererem ait removiſſe ferinum pabulum vetuſtæ* glandis, *miti cibo commonſtrato. Etiam* faba *quaſi* faga, *Iſidoro à* φάγειν *ducitur, quòd homines primùm hoc legumine uſi ſunt. Plinius lib. 8. cap. 12. Sequitur natura leguminum, inter quæ maximus honor* fabæ, *quippe ex quâ tentatus ſit etiam panis. Item* fames, *id eſt, edendi appetitus.* Famulus *miniſter cibi ſeu* famis, *aut qui alitur. At* famul *Oſcis ſervus eſt, inquiunt alii. Vnde* famulus. *Hoc verò certum, quòd* familia *ſit à famulo. Cicero pro A. Cecin.* Familiam *intelligimus, quæ conſtat ex ſervis pluribus: quoniam unus homo* familia *non eſt. Seneca libr. 6. Epiſt. 47. Ne illud quidem videtis, quàm omnem invidiam majores noſtri dominis, omnem contumeliam ſervis detraxerint: dominum* patremfamiliæ, *ſervos* familiares *appellârunt. Confirmat id Plautus Epid. act. 1. ſcen. 1. & Amph. act. 1. ſcen. 1. advenisſe* familiarem *dicito.*

Phalanx, φάλαγξ. *Iulius Cæſar Scaliger cap. 10. libr. 1. poëtic.* Φαλλὸς *palum ſignificat. Vnde Latini* phalanges, *ligna teretia, quæ ſubducendis navibus,* deducen-

deducendiq́ ſubdebantur. Ioſephus Scaliger: plancæ *dicebantur tabulæ planæ: ob quam cauſam* Planci *appellantur, qui ſupra modum pedibus plani ſunt.* Plancus, πλατύπους: *à phalanx, Græco. Idem in Conject.* Plauſtrum: *à palando, quod extendere ſignificat, quaſi* palauſtrũ: *ut plancæ, quæ priùs* palancę. Palancæ. *ſeu* palangæ *ſunt, quas Græci* φάλαγγας *vocant, quibus ſubducuntur naves. Sed redeo ad* palus. *Cicer. in orat: Verba ſæpè contrahuntur, non uſus causâ, ſed aurium. Quomodo autem veſter* axilla, ala *factus eſt, niſi fugâ literæ vaſtioris: quam literam etiam è* maxillis, è taxillis, *&* vexillo *&* paxillo *conſuetudo elegans Latini ſermonis evellit? Iulius Cæſar Scaliger cap. 31. de cauſ. L.L. Non ab* ala axilla: *ſed ab* axilla ala, *extritâ, ut ait Cicero, elementi vaſtitate. Sic enim cenſuit M. Tullius:* Veho, vexi, vexum, vexulum, vexillum, *&* κατὰ συγκοπὴν, velum. Ago, axo, axa, axula: axilla, ala. Maſſo, maxo, maxa, maxula, maxilla, mala. *Vnde* μασητῆρες. Pango, paxo, paxus, paxillus, palus. *Vt non parùm errent, qui ab* ala, *putant* Axillam *deminutum duci.* Axo *autem & alia, ſic ſunt dicta, ut* faxo, graxo. *Idem cap. 28. SS. tranſeunt in X, noſtrum* μασσέω maxilla: *nam* Mala *per ſyncopen curtatum fuit. Hæc* Cicero *& Scaliger. Quorum purpuræ liceat etiam noſtrum aſſuere pãnum. Ante omnia pluſculum cauſæ aliquis requirat, quur eo modo iſta prædicentur contracta:* vexillum, velum: axilla, ala. *Nam aures ferre poſſe, uſus teſtatur quotidianus. Et ubi* vexillum *pro* velo: paxillus *pro* palo: maxilla *pro* mala *& contrà ponitur? Sed enim*

nominetur.

nominetur è Latio unum τρισύλλαβον, cum L L in penultimo, quod non ſit deminutum. Immò iſta eſt illorum quaſi nota. Vt Catus, catulus, catellus: Mactum, mactulum, mactellum & macellum hodie: Caſtulum, caſtrellum, & caſtellum: Paucum, pauculum, paucillum & pauxillum. Ita etiam, vexum, vexulum, vexillum. Velum & velare ab Hebræis פָּלָא, velatus aut tectus fuit. Axa, axula, axilla: quanquam axa & axula non ita trita. Axilla verò aut axula ab Hebræo אַצִּיל, azil, quod idem. Ala à Græcorum ἴλη, ἴλα: Ab ala ales; ut πτερόεις & πτερὸν, per ſyncopen, quaſi πέτερὸν, à πέτομαι: quod, ut & ἵπταμαι, ab Hebræis עוּף, volavit. Maxa, maxula, maxilla. Maxa, à maxo, maſſo, μασσάομαι & μάσσάομαι. Vt à μάσταξ, μαστάζω, maſtico: verbum nuperum ac novitium. Μασσάομαι ab Hebræo, מַצָּה. Paxus, paxulus, paxillus. Palus autem ab Hebræo בּוּל, id eſt, palus, ramus ex arbore. A palus non eſt peſſulus: ſed à πάσσαλος, id eſt, clavus ligneus, à πήσσω. Peſtulus itaque non eſt Deminutum. A בּוּל, verò fit Latinorum fulcio, id eſt, palis ſuſtento: ut domus ſolet. Fulcrum non eſt propriè, quo lectus ſuſtinetur: ſed multo generalius; id eſt, quo aliquid erigitur aut ſuſtinetur. A fultum, fulcrum: ut ab involutum involucrum: à lavatum lavacrum. Item à fultum fulmētum, ut à motum momētum, ut à fotum fomentum.

Phantaſia, Φαντασία. Iulius Cæſ. Scalig. de plant. Phantaſmata, quæ ſi per vos licet, Latinè dicemus, imaginacula. A Φαίνω, Φάος, Hebræ. יָפַע, id eſt,

fulſit,

fulſit. Plutarchus in placitis Philoſophorum de ſenten-tia Chryſippi φαντασίαν, φανταστὸν, φανταστικὸν *&* φάντασμα *ita diſtinguit.* φαντασία *eſt affectio in animo, quæ & ſeſe efficiens ipſam oſtendit. Ciceroni* viſum *eſt:* φανταστὸν *eſt id, quod ciet phantaſiam. Qualia ſunt omnia, quæ animo per ſenſus ſe offerunt.* φανταστικὸν *inanis quædam ſpecies distrahens animum.* φάντασμα, *ad quod animus attrahitur ſpecie illâ inani, & hujus motu, cùm videre ſibi aliquis videtur id, quod reipsâ nihil eſt. Vt Euripideus* Oreſtes. *Itaq; illum ſoror quieſcere jubet:* ὁρᾷς γὰρ οὐδὲν ὧν δοκεῖς σάφ' εἰδέναι: *nihil vides eorum, noſſe quæ putas.*

Pharao, פַּרְעֹה, *id eſt, homo multis privilegiis & immunitatibus gaudens, exemtus jure communi: ex quo ſine omni dubio eſt nobis uſitatum* Baro, *etiam Germanorum aſſenſu. Radix eſt,* פָּרַע, *id eſt, privilegio affecit, liberum reddidit, feriatus eſt, ut liberè & ſine jugo, aut abſque labore vivat. Inde aliquis non inepte quoque derivet Latin:* privus: *niſi Iulii Cæſaris Scaligeri etymon malis: item Germanicum* Frei. *Literæ enim tanquam materia, & ſignificatio, tanquam forma aſſentit.*

Pharmacon, *vox media: Agell. libr. 12. cap. 9. ſi in ſalutem, quaſi* φέρον ἄκος: *ſi in exitium, quaſi* φέρον ἄχος: *ex quo fluit etiam* achates, *gemma, quæ mærorem & curas abigit. Diſtinctionis cauſâ ſcribi poterat* Pharmacon *&* pharmachon.

Phaſelus, *ab urbe Deorum, quæ* Φάσηλις *eſt dicta: ut quidam ſuſpicantur. Scribunt etiam* faſelus, *ut*

Digitized by Google

ut fama pro phania. *Eſt verò navis velociſſima: vel ex illo Catulli lepidiſſimo epigrammate:* Phaſelus ille, quem videtis hoſpites, Ait fuiſſe navium celerrimus. *Ait, id eſt, dicitur, quomodo & alia id genus verba ab antiquis dupliciter uſurpata ſunt.*

Philomela, *quia avis* Φιλοῦσα τὸ μέλος. *Eâdem causâ dicitur* aëdon, ἀηδὼν: *ab* ἀείδω. *Vt &* Luſcinia, *quaſi* Lucinia, *quòd perpetuò cantet & luce & tenebris. A potiori, id eſt, à* Luce, *ſit agnominatio. Olim &* luſcus *pro lucus dixêre, uti* duſmus *pro dumus: unde &* Luſcus *Anniorum cognomen*; Luſcinus *Fabriciorum. Atque ita etiam Luſcinia dicta. A luce tamen. Luculentè Plinius: Primùm tanta vox tam parvo in corpuſculo, tam pertinax ſpiritus. Deinde in una perfecta Muſicæ ſcientia modulatus editur ſonus. Et nunc continuo ſpiritu trahitur in longum, nunc variatur inflexo, nunc diſtinguitur conciſo, copulatur interto, promittitur, revocatur, infuſcatur ex inopinato. Breviterq́; omnia tam parvulis in faucibus, quæ tot exquiſitis tibiarum tormentis ars hominum excogitavit. Sed quare penultima in* Philomelâ *extenditur? Imitatu Græcorum ſit, quibus* E *ante* Λ *liquidam interdum etiam producitur. Sic Homerus ipſe aliquando fecit. Vt:*

—— Μέλος ἄειϛε: *ε longo.*

Etiam Perſius:

Cantare credas Pegaſeium *melos.*

Scazon enim eſt. Angelus Politianus, Iocundus Veronenſis & alii ſubſtituunt nectar. *Sed illud in vano, aut le-*

vi habeamus. Quid enim cantare nectar? *Satis impr*
priè. Apud Virgilium:

Nunc te Bacche canam —

Eſt idem, quod deſcribam; aut de te & tuo dono canan
Qualis ἐξήγησις *non quadrat ad illud Perſianum. M*
lum igitur melos. Cantare Pegaſeium melos,
eſt, ita dulce, aut eruditum, quale ſonant Pegaſide
Et quid ultrà laboremus? Homerus Græcorum prince
omnium præivit: & priſca chirographa ubique τὸ M
los *habent: quod illis alteris negatum, qui* τὸ nect
malunt.

Philyra, φιλύρα, *id eſt, tilia, quæ nomen ded*
urbi Lipſiæ. Lipa & lippa *eſt tilia Polonis, Bohem*
Dalmatis & aliis. Inde Lipſia *quoque* Tiletum *erud*
tis. Nec mirum, linguâ Exoticâ nomen eſſe inditum. T
lia ſunt pleraque in noſtris oris, facta à populu, etia
nunc accolis: olim incolis, qui ſeceſſerunt, nomina ma
ſerunt. A Lipſia, eſt Lipſienſis, Lipſiacus, *analog*
cè. Non Lipſienſis, quia Lipſia hodie non dicitur.

Phraſis, φράσις, φράζω *ab Heb.* פֵּרַשׁ, *id eſt, pe*
ſpicuè expoſuit, declaravit aut explicuit diſtinctè.
eo fit etiam phariſæus, Φαρισαῖος, *hoc eſt,* φράς
aut interpres divinæ legis. Matth. 23. ἐπὶ τῆς μ
σέως καθέδρας ἐκάθισαν. *Vbi notetur, quod Chriſt*
dicit, ἐκάθισαν, ſederunt: *ut innuat, eorum poteſt*
tem jam tum deſiiſſe, procurante ſcilicet Herode. V
de etiam manifeſtò ad Pilatum: Nobis, *inquiunt,* n
licet interficere quenquã. *Ita legitur in lib.* Sanh
drin *Hieroſolymitano, quòd Iudæi, cùm Sanhedrin m*
gra

Digitized by Google

-raſſet de conſiſtorio Gazith, ſub Herode, complorantes
-emuerint: Væh nobis, quia receſſit ſceptrum de
Iuda, & nondum venit filius David. *Neque nihil*
-icunt, qui ducunt à פָּרַס, *id eſt, diviſit, diſtinxit.*
-uerunt homines religioſi & ab aliis ſeparati *aut diſ-*
-uncti. Epiphanius: *Dicebantur* Phariſæi *eo, quòd*
-eparáti *eſſent ab aliis propter ſpontaneam ſuperfluam*
-eligionem apud ipſos receptam. Phares *enim Hebraicâ*
-inguâ ſeparationem ſignificat.

Phrygia, *regio minoris Aſiæ*: Phryx, φρύξ. *Su-*
-mitur pro tardo, incauto. Itaæ ſunt parœmiæ: Phryx
-on, niſi plagis, emendatur: Serò ſapiunt Phryges. *Nec*
-iſſonat quorundam originatio. Phrygia, id eſt, aſinus
-uieſcens ſeu ignavus. A פֶּרֶא, *id eſt, onager, aſinus: &*
רָגַע, *id eſt, rigidus fuit.*

Phylacterium, φυλακτήριον. *A* φυλάσσω.
-roprie eſt φυλακὴ *conſervatio, tutela. Ita enim au-*
-ores utuntur & docet origo. Hinc invenies etiam pro
-igiliâ, aut excubatione nocturna. In ſacris, ἐν τῇ τρί-
τῃ φυλακῇ. *Item* ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ. *Iul. Pol-*
-ux libr. 1. καὶ περὶ πρώτης φυλακῆς καὶ δευτέρας
καὶ τρίτης. *Aliqui putant,* φυλακὴν *eſſe* ἰδίως *carce-*
-em. Sed putant tantùm, non etiam probant. Si enim i-
-a eſſet: φυλάσσειν *eſſet in carcerem compingere:* φύ-
λαξ *præfectus carceri, aut hujus cuſtos. Quod quàm in-*
-ommodum ſit, facilè intelligitur. At interdum ſumitur
-ro carcere: *non negamus. Scilicet ut* cuſtodia *apud*
Latinos. Nam etiam malefici ſervantur aut cuſtodiun-
-ur, ut luant pœnas juſtitiæ debitas. Ita & מִשְׁמָר,
Hebr. propriè eſt cuſtodia: dein carcer.

Pigritia, eſt metus conſequentis laboris, ait Tull. 4
Tuſcul. Inde piger, à pigeo pro [illegible] dicitur. Eſt q; pig[illegible]
[illegible] laboris propter id [illegible] quod, piget, ſegnis, vel tard[illegible]
ſum ad laborem. Quod Feſtus quoque agnovit: Piger
(inquit) interdum eſt tardare. Tropice poſtea pig[illegible]
eſt [illegible] moleſte accidit. Origo eſt plane Hebr. [illegible]
pigger, id eſt, piger fuit, torpuit.

Pileus πῖλος, πιλίον, pileolus, item pileum[illegible]
Perſius Sat. 5. Hec vera libertas, hanc nobis pilea d[illegible]
[illegible] πῖλος deſignat pilam apud Suidam. P[illegible]
[illegible], id eſt, [illegible] Latinorum, non aliunde, πῖλος. P[illegible]
[illegible] πιλοφόροι, pilis pugnantes. Pileta, πιλητὴ[illegible]
[illegible], [illegible] ἀρχὴν. Eſt autem prim[illegible]
longe [illegible] Graecorum, quam Latinorum autoritat[illegible]
[illegible] lib. 2. [illegible] pili. Verbum eſt p[illegible]
[illegible] πιλέω, id eſt, coarcto, condenſo. [illegible]
eſt [illegible], & [illegible], extraxit, denſavit. Pil[illegible]
[illegible] id eſt, preſſum, ac denſum. Compilo
[illegible], id eſt, cogo, conſtipo, comprimo. Horatius

Ne te compilent ſervi.

Oppilo, id eſt, obſtruo objectis pilis. Pilentum, veh[illegible]
[illegible] genus: quia ſit probè compactum & à pilis. Vt au-
tem compilo mediâ longâ: ita compilo, mediâ bre-
vi, à pilus, θρὶξ, pilos colligo, conjungo, & dein tro-
picè de aliis. Pilare, id eſt, pilis veſtire, ſicut plumare,
apud Afranium, Nevium, Nonium. Depilo, id eſt, pi-
lo[illegible] mediâ brevi: ut depilis. Martialis:

[illegible]pilatos Chreſte coleos portes.

Μαδὸς[illegible]

Digitized by Google

μαδὸς, μαδαρὸς, *id eſt, depilis, levis: ab Heb.* מָרַט, *depilavit. Vt igitur* compilo *duplicem habet ſignificationem: ita etiam* expilo, *id eſt, diripio, reſpectu geminæ originationis, à* πῖλος *& à* pilus. *Cicero in parad; ærarium* expilas, *id eſt, ut nullus quaſi pilus ſuperſit. Conſentit Aſconius Pædianus:* Expilatores *ſunt fures atrociores, qui ne pilum quidem relinquunt in corpore ſpoliatorum. Et hæc verba,* compilo, expilo, *formantur à pilis, id eſt, crinibus.* Κατ' ἀναλογίαν, *ſicut* depilo, *id eſt, pilos evello, apud Feſtum: nec uſus ſcriptorum veterum repugnat. Quin etiam in multis exemplis metaphora concinnior, ſi duci potius dicatur à pilis, quàm pilum. Vt Plautus:* Compilat, *quidquid domi eſt. Horatius: Compilat ſcrinia. Cicero: Expilatus fanum. Itaque meritò utrumque ſanum & Latinum eſſe profiteamur: compîlo & cómpilo: expîlo & éxpilo.*

Pinax, πίναξ, *id eſt, tabula:* πινάκιον, πινακίσκος, *ſunt deminuta. Syrus inde ſuum tranſtulit* פִּנְקִיתָא, *penkita.*

Pinna, πίννα. Bipennis *ab utrâque parte acuta. Merè Hebraicum eſt.* פִּנָּה, pinna, *id eſt, pinna, angulus, & κατὰ μεταφορὰν de angularibus, & primoribus populi uſurpatur.* פֵּן, *id eſt, pinnaculum, angulus exterior in apicibus ædificiorum, culmen, ſive faſtigium domus, ex quo ad diverſa loca circumſpicimus. Radix eſt* פָּנָה, *id eſt, occupavit pinnam, in anteriori loco ſedit, ubi aliquis poteſt ad omnes mundi plagas circumſpicere, & ſe vertere.*

Pinus, πίτυς: *T in N mutato. Catullus ſudanti cor-*

tice pinum appellat. A πίτος *etiam* bitumen, ϖ *in* B: *ut in* πύξ@ *buxus. A ſpecie iſtâ primitus nomen extitit. Aliás, quod Ovidius ait:*

Tenax gravidâ manat tellure bitumen.

Piſo, pinſo, πήσω, πήσσω. Ἄπις@, *non* piſtus. *Ioſephus Scaliger in Feſtum:* piſo *veteres dicebant, non pinſo. Vnde* piſare, *calcare. Hinc* piſtores *nominati, qui in piſtrino ante inventum molarum uſum farinam in* pilâ, *id eſt, vaſe concavo pinſerent & contunderent. A temporibus ultimis Reipub. & deinceps* piſtores, *ut vulgo notum, οἱ ἀρτοποιοὶ vocabantur. Et Plautus fuit* piſtor, *cùm truſatiles molas verſando operam locaſſet. Quia verò piſtura illa & labor grana conterendi omnium graviſsimus erat: factum, ut* piſtrinum *locus plenus fatigationis & negotii operoſi, viresq́; conficientis diceretur.* Piſum πίσον, *quod &* πίσος *dicitur, ſecundum Euſtathium, eſt iſtius originis.* Πίσινον ἔτνος *pulmentum è piſis, apud Athenæum & Ariſtophanem.* Ptiſſana *&* ptiſana, πτισσάνη *&* πτισάνη: *hordeum tuſſum, fractum, decorticatum & mundatum à* πτίσσειν.

Piper, πέπερι *vel* πίπερι: *Græci formant à* πέπτω *quod calore ſuô juvet concoctionem.* Piperatum, *quod è pipere; apud Columellam: ut piperatum libum, juſculum.*

Pipus, πίπος, πιππίζειν: *cui & Germanica & aliæ aſſonant, quod maximum Hebræorum* צִפְצֵף, *id eſt, pipitavit. Item* יִבֵּב, *id eſt, pipiit, exclamavit ſubtili & acutâ voce inſtar pullorum. Propriè dicitur de*

gallinis

gallinis, & per translationem tribuitur fœminis, quæ naturâ ſuâ exilem vocem emittunt. Pipulum, *id eſt, convicium, declinatum à pipatu pullorum. Varro lib. 6. ad quod Ioſephus Scaliger* περικωκύειν *dixit Ariſtophanes Equitibus. Fictum & ipſum à cantu Gallorum, ut & illud à pipatu pullorum.* Pipare, *Oſci dicebant, pro eo, quod eſt ejulabundè conqueri. Ab eo cocus iſte apud Plautum,* pipulo *differre dixit, pro quo erat in XII. tabul.* obvagulari. *Idem Scalig. in Catull. ut à ventulo ventilare; ita à* pipilo pipilare. *Quid ſit* pipulus, *explicat Varro apud Plautum Aul.*

Dein *cocenti* vaſa cuncta dejectat,
Nequamvè ſcitamenta *pipulo* poſcit.

Quare hoc verbo docti offendantur, cauſam adhuc cominiſci non potui. Muretus *verò inquit:* Hoc verbi neque *usquam legitur, & ſi legitur, tamen analogia videtur exigere, ut ſcribendum* pipillo, *ut focillo, titillo, cantillo. Arancius ergò legit* pipulabat. *Sed neutrum mihi probatur, cenſeoq; legendum cum Manutio* pippiebat, *ut ſit* pippio. *Illud ergò Catullian. Epig. 3. eſt* ἀφορμὴ τῆς ἑτεροδοξίας: *ut hic* pippio: *ille* pipio: *iſte* pipo: *alter* pipito: *altius* pipilo: *nonnullus* pipillo, *quidam deniq;* pipulo *malit. Opus hic cenſurâ. Et quidem verbum hoc* πεποιημένον, *ſeu factitium eſſe à ſonitu, quis non audit? Itaque ei exprimendo quod iſtorum optimè ſufficit, optimum habebitur.* Pipare *vetuſtum eſt, nec pullis exilium vocum usquequaque conveniet, præter literas primas: ut paſſeribus. Meliùs igitur alii* pipito, *geminato l, aut* pipilo: *&* κατ' ἀντιστοι-

χον pipula *ſicut &* pipulum. *Rectiùs tamē* pipilum : *quoniam I cumprimis exilitati ſonitùs inſervit, vel aurium judicio. Et illi rectiſſimè, qui* pipio, pipire *commenti ſunt : Vnde* pipiones, *vel* pippio, pippire. *Illud tamen videtur melius, propter ſcilicet ſonum. Sane gallina* pipit, *ſi dicas : explicitè audis, illam vocem quaſi emitti à pullo.* Pipilat *aut* pipitat *propter extremas literas, non tàm exprimit, quàm* pipit. *Apud Græcos eſt* πιπωΐζειν. *Quanquam* πίπος *iidem dicunt : & coacti* πιπωΐζειν *fecêre, ut ſit diſcrimen à* πιπίζειν, *quod à* πίνω.

Pitho, πειθὼ : *à* πείθω, *quod à* פָּתָה, *ſuaſit, perſuaſit. Ennio dicitur* Suada : *Horatio,* Suadela, *& poetica* mella. *Ciceroni lepor : Quinctiliano* perſuadendi dea *&* ſuadela. *Nec infrequens apud Latinos, Græcorum* Pitho, Pithus. *A* πείθω *eſt* πίςις : *nec aliunde Lat.* Fides, *mutatâ primâ. Dicimus* πειθανὸς *&* πιθανός. *Atque ita ratio quantitatis redditur, in fides, fidelis, fidus, fido. Ciceronis illud notum è 1. de offic.* N*omen ipſum mihi videtur habere, cùm* fit *quod dicitur. Id quod non dubitavit ſequi B. Auguſtinus.* Fiducia *à fidum, formatur ut inſcitia, pigritia & ſimilia nomina. Inter alia & notat pignus, quo efficitur, ut* fides *habeatur. Ambroſius in libro de Tobia cap. 12. multorum b capitum immane prodigium, numeroſam exactione efficit, ſyngraphum nuncupat, chirographum nominat, hypothecas flagitat, pignus uſurpat,* fiducias *vocat, obligationem afferit, uſuras prædicat, centeſimas laudat. Gloſſarium :* Fiducia, πεποίθησις, ὑποθήκη, ἐνέχυρον. Fiduciat, ὑποτίθεται. Fiduciatus, ὑποτιθέμενος.

Pituit

Pituita. *Iulius Cæſar Scaliger libr. 7. poët. cap. 1. ſ. p. Catullus* pituita *primam produxit. Mucuſq; & mala pituita naſi: nec corripuit Horatius*;

Niſi cum pituita moleſta eſt:

Sed triſyllabum poſuit ita, ut medium elementum Æolicum fiat digamma: quod & elicitur ex Ælii Stolonis judicio: qui à petendo vitam *duci ratus eſt. Quinctil. lib. 1.* Peto *eſt πέθω, ποθῶ, ποθέω, cupio, expeto, vel αἰτέω, præmiſſo P. Prius autem magis acceptabile.* Impeto *eſt modum excedo, ſive valde & cum vi quadam peto. IN enim hic auget.* Impetigo, *quæ* impetit *& infeſtat cutem, ſimilis ſcabiei. IGO eſt terminus: ut in origo, in ſcaturigo. Ita exſtitit &* depetigo, *id eſt, λειχὴν,* lichen. *Cato: depetigini porcæ impone. Lucillius: Illuvies, ſcabies oculos huic* deque petigo *Conſcendere. Scilicet per tmeſin.* Impetus, *quo impetimus, vel vim inferimus.* Impete, *pro impetu: more veterum, qui ita variabant.* Oppeto *eſt* contrà peto*: quod importat τὸ OB. Et ubiq; de adverſo, qualis mors, invenitur. Ita* oppetere mortem, *ait Cicero. Quæ vis verbi diligentiùs enucleanda, quàm à Servio factum.* Oppetebat *Hector, id eſt, petebat aut ſubibat mortem: quia vir fortis & quia pro patriâ. Sed OB, id eſt, contrà petebat: quia mors eſt contra naturam & formidabilis.* Suppeto *eſt ὑπαιτέω,* à ſub, *quod minuit.* Suppetiæ, *quas ita petimus nobis dari. Valla libro 5. elegantiarum capite 7.* appeto *cum affectu,* expeto *cum ratione. Item,* appetitus, *immenſa & immoderata cupiditas dicitur. Quæ verba vix à Grammatico Φι-*

λαλίῳ feruntur, nedum Philoſopho, qui multo aliter, vel ὀνοματικῶς, appetitum finit. Appetones, id eſt, appetitores, Laberius, Nonius & Furius. Compita, ubi viæ competunt, id eſt, conveniunt, quaſi competæ. Petulantes & petulci, qui protervo impetu & ſæpius petunt. Vt ab eligo eligans, vel elegans: ita à petilans & poſtea petulans: ut item hiulcus ab hio: ita petulcus à peto. Ulcus eſt κατάληξις. Cicero de Repub. à petendo petulantia: à procando, id eſt, poſcendo, procacitas. Et hæc eſt prima ac propria τοῦ Peto ſignificatio. Poſtmodùm ad alia verterunt: ſed non difficulter reduces. Ita petere canē lapide, i. cupere ut canis lapide percutiatur. Cic. pro Ligar. Cujus latus ille mucro petebat, i. volebat vulnerare. Fumꝰ petit alta: metaph. ab hominib. qui celſa & grādia appetūt. Ποθέω ab Heb. עָבַט, poſtulavit pignus. Aut κατ' ἐναλλαγὴν à חָאַב, id eſt, periit, optavit. Ita poſco ſimiliter à בִּקֵּשׁ, popoſcit. Qui in Latio tantùm conſeneſcunt, poſco faciunt à poſca, illo antiquo: ut veſcor ab eſca.

Pityſma. Iuvenalis Satir. II.

> *Vocibus obſcœnis, omniq́ libidinis arte*
> *Qui Lacedæmonium* pityſmate *lubricat orbem.*

Ita legit Scholiaſtes, Item Valla, Domitius, Merula, Turnebus, Theodorus Pulmannus è libris antiquis & alii. Id eſt, qui expuit ſupra marmor Lacedæmonium, quo ſtratum eſt pavimentum, ut lene ſit, ut ſaltantibus puellis nihil impediat, ait Scholiaſtes. Et Turnebus lib. 24. cap. 28. qui ſputo & ſalivâ trochum, quem jacturus eſt, lubricum & volubilem magis reddit. Frid. Taubmanus

Digitized by Google

manus in Cul. pityſmate *lubricat orbem, id eſt, cujus triclinii aut ſtibadii pavimẽtum precioſis Tænarii marmoris orbibus refulget. Ioh. Britannicus, & Brodæus libro 5. miſcel. cap. 26. legit,* pedemate. *Nam* πήσημα, *inquit ille, ſaltum ſignificat. Non ignoro à commentatoribus hunc locum diverſis modis expoſitum, &c. Ego autem ex ſententiâ Luciani contendo intelligi ſaltationem Lacedæmoniam. Huic ſimile eſt, quòd Iac. Schegkius in* præmelſis *ex antiquo MSS. reponat,* pede nudo *lubricat: ut ſcilicet ſaltationem quoque innuat. Politianus mavult cap. 38 miſcell.* pitylıſmate, *id eſt, exercitationis genere, quod fit micatione & geſticulatione manuum vel pedum. Flavius Conject. cent. 1. legit* popyſmate, *id eſt, ſibilo, qui in re obſcœnâ fieri cõſuevit. Alciatus parerg. Iuris lib. 6. cap. 3. ſubſtituit,* pyreiſmate, *à* πύρευμα, *quod &* πυρατήριον *dicitur. Mercurialis,* propty ſmate: *I. Lipſius,* pygiſmate: *Muretus* petteumate. *Et omnes ſuæ lectionis ac ſententiæ cauſas afferunt, nec contemnendas, ita quidem, ut neſcias, cui potiùs ſubſcribere conveniat, niſi aliquis Scaliger, aut Gruterus, aut Caſaubonus, antiquitatum vindex, auxilio veniat.*

Pix, πίσσα: *ab Heb.* זֶפֶת, *quod idem.* Piceus πεύκινος: picea πεύκη: pico πισσόω *vel* πιττόω. *Non erat Autolyco tam* piceata manus, *id eſt, furax, cujus manibus, tanquam pici, omnia facilè adhæreſcunt: quomodo etiam Germani ſolent illudere. Similiter etiam* gluten *uſurpabant, de manu rapaci. Catulli verſiculus docet:*

Quæ nunc tuis ab unguibus reglutina

 Plautus:

vi habeamus. Quid enim cantare nectar? *Satis impropriè. Apud Virgilium:*

Nunc te Bacche canam — —

Eſt idem, quod deſcribam; aut de te & tuo dono canam. Qualis ἐξήγησις *non quadrat ad illud Perſianum. Melius igitur* melos. Cantare Pegaſeium melos, *id eſt, ita dulce, aut eruditum, quale ſonant Pegaſides. Et quid ultrà laboremus? Homerus Græcorum princeps omnium præivit: & priſca chirògrapha ubique* τὸ Melos *habent: quod illis alteris negatum, qui* τὸ nectar *malunt.*

Philyra, φιλύρα, *id eſt, tilia, quæ nomen dedit urbi Lipſiæ.* Lipa *&* lippa *eſt tilia Polonis, Bohemis, Dalmatis & aliis. Inde* Lipſia *quoque* Tiletum *eruditis. Nec mirum, linguâ Exoticâ nomen eſſe inditum. Talia ſunt pleraque in noſtris oris, facta à populis, etiamnunc accolis: olim incolis, qui ſeceſſerunt, nomina manſerunt. A Lipſia, eſt* Lipſienſis, Lipſiacus, *analogicè. Non Lipſienſis, quia Lipſia hodie non dicitur.*

Phraſis, φράσις, φράζω *ab Heb.* פָּרַשׁ, *id eſt, perſpicuè expoſuit, declaravit aut explicuit diſtinctè. Ab eo fit etiam* phariſæus, φαρισαῖος, *hoc eſt,* φραστὴς *aut interpres divinæ legis. Matth. 23.* ἐπὶ τῆς μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν. *Vbi notetur, quod Chriſtus dicit,* ἐκάθισαν, ſederunt: *ut innuat, eorum poteſtatem jam tum deſiiſſe, procurante ſcilicet Herode. Vnde etiam manifeſtò ad Pilatum:* Nobis, *inquiunt,* non licet interficere quenquã. *Ita legitur in lib.* Sanhedrin *Hieroſolymitano, quòd Iudæi, cùm Sanhedrin migraſſe*

graſſet de conſiſtorio Gazith, ſub Herode, complorantes gemuerint: Væh nobis, quia receſſit ſceptrum de Juda, & nondum venit filius David. *Neque nihil dicunt, qui ducunt à* פָּרַס, *id eſt; diviſit, diſtinxit. Fuerunt homines religioſi & ab aliis* ſeparati *aut disjuncti.* Epiphanius: *Dicebantur* Phariſæi *eo, quòd* ſeparáti *eſſent ab aliis propter ſpontaneam ſuperfluam religionem apud ipſos receptam.*Phares *enim Hebraicâ linguâ ſeparationem ſignificat.*

Phrygia, *regio minoris Aſiæ*: Phryx, Φρύξ. *Sumitur pro tardo, incauto. T.itæ ſunt parœmiæ*: Phryx *non, niſi plagis, emendatur*: *Serò ſapiunt* Phryges. *Nec diſſonat quorundam originatio. Phrygia, id eſt, aſinus quieſcens ſeu ignavus. A* פֶּרֶא, *id eſt, onager, aſinus*: & רָגַע, *id eſt, rigidus fuit.*

Phylacterium, φυλακτήριον. *A* φυλάσσω. *Propriè eſt* φυλακὴ *conſervatio, tutela. Ita enim autores utuntur & docet origo. Hinc invenies etiam pro vigiliâ, aut excubatione nocturna. In ſacris,* ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ. *Item* ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ. *Iul. Pollux libr. 1.* καὶ περὶ πρώτης φυλακῆς καὶ δευτέρας καὶ τρίτης. *Aliqui putant,* φυλακὴν *eſſe* ἰδίως *carcerem. Sed putant tantùm, non etiam probant. Si enim ita eſſet*: φυλάσσειν *eſſet in carcerem compingere*: φύλαξ *præfectus carceri, aut hujus cuſtos. Quod quàm incommodum ſit, facilè intelligitur. At interdum ſumitur pro* carcere: *non negamus. Scilicet ut* cuſtodia *apud Latinos. Nam etiam malefici ſervantur aut cuſtodiuntur, ut luant pœnas juſtitiæ debitas. Ita &* מִשְׁמָר, *Hebr. propriè eſt cuſtodia*: *dein carcer.*

Pigritia, *eſt metus inſequentis laboris, ait Tull.* 4. *Tuſcul. Inde* piget, *à* piger *jure flectitur. Eſtq;* piget *me laboris propriè idem quod, piget, ſegnis, vel tardus ſum ad laborem. Quod Feſtus quoque agnovit:* Pigere (*inquit*) interdum eſt tardare. *Tropicè poſtea piget eſt dolet, moleſtè accidit. Origo eſt planè Hebr.* פִּגֵּר, pigger, *id eſt, pigruit, piger fuit, torpuit.*

Pileus, πῖλος, πιλίον, pileolus, *item* pileum. *Perſius Sat.* 8. *Hæc mera libertas, hanc nobis pilea donant. Item* πῖλος *deſignat* pilam *apud Suidam.* Pilum, *id eſt, telum Romanum, non aliunde,* πῖλος. Pilani, πιλοφόροι, *pilis pugnantes.* Pileta, πιλητής. Primipilus, πρώτου πίλου ἄρχων. *Eſt autem prima longa tam Græcorum, quàm Latinorum autoritate. Lucan. lib.* 1. *Summi tum munera* pili. *Verbum eſt* pilo, πιλέω. πιλόω, ῶ, *id eſt, coarcto, condenſo.* עֶפֶל, *eſt columna, & pila.* עָפַל, *extruxit, denſavit.* Pilatum *agmen, id eſt, preſſum, ac denſum.* Compilo, συμπιλῶ, *id eſt, cogo, conſtipo, comprimo. Horatius:*

Ne te compilent *ſervi.*

Oppilo, *id eſt, offirmo objectis pilis.* Pilentum, *vehiculi genus: quia ſit probè compactum & à pilis. Vt autem* compilo *mediâ longâ: ita* compilo, *mediâ brevi, à pilus,* θρίξ, *pilos colligo, conjungo, & dein tropicè de aliis.* Pilare, *id eſt, pilis veſtire, ſicut* plumare, *apud Afranium, Nævium, Nonium.* Depilo, *id eſt, pilos detraho, mediâ brevi: ut* depilis. *Martialis:*

Cum depilatos Chreſte coleos portes.

Μαδὸς.

Digitized by Google

Μαδὸς, μαδαρὸς, *id eſt, depilis, levis: ab Heb.* מָרַט, *depilavit. Vt igitur* compilo *duplicem habet ſignificationem: ita etiam* expilo, *id eſt, diripio, reſpectu geminæ originationis, à* πῖλος *& à* pilus. *Cicero in parad: ærarium* expilas, *id eſt, ut nullus quaſi pilus ſuperſit. Conſentit Aſconius Pædianus:* Expilatores *ſunt fures atrociores, qui ne pilum quidem relinquunt in corpore ſpoliatorum. Et hæc verba,* compilo, expilo, *formantur à pilis, id eſt, crinibus.* Κατ᾽ ἀναλογίαν, *ſicut* depilo, *id eſt, pilos evello, apud Feſtum: nec uſus ſcriptorum veterum repugnat. Quin etiam in multis exemplis metaphora concinnior, ſi duci potius dicatur à pilis, quàm pilum. Vt Plautus:* Compilat, *quidquid domi eſt. Horatius: Compilat ſcrinia. Cicero: Expilare fanum. Itaque meritò utrumque ſanum & Latinum eſſe profiteamur: compilo & cómpilo: expilo & éxpilo.*

Pinax, πίναξ, *id eſt, tabula:* πινάκιον, πινακίσκος, *ſunt deminuta. Syrus inde ſuum tranſtulit* פִּנְקִיתָא, *penkita.*

Pinna, πίννα. Bipennis *ab utrâque parte acuta. Merè Hebraicum eſt.* פִּנָּה, pinna, *id eſt, pinna, angulus, &* κατὰ μεταφορὰν *de angularibus, & primoribus populi uſurpatur.* פַּן, *id eſt, pinnaculum, angulus exterior in apicibus ædificiorum, culmen, ſive faſtigium domus, ex quo ad diverſa loca circumſpicimus. Radix eſt* פָּנָה, *id eſt, occupavit pinnam, in anteriori loco ſedit, ubi aliquis poteſt ad omnes mundi plagas circumſpicere, & ſe vertere.*

Pinus, πίτυς: *T in N mutato. Catullus ſudanti cor-*

tice pinum appellat. A πίτος *etiam* bitumen, *π in B ut in* πύξος *buxus. A ſpecie iſtâ primitus nomen exti tit. Alias, quod Ovidius ait:*

Tenax gravidâ manat tellure bitumen.

Piſo, pinſo, πτίσσω, πτίσσω. Ἄπτιστος, *non* piſtus *Ioſephus Scaliger in Feſtum*: piſo *veteres dicebant, no pinſo. Vnde* piſare, *calcare. Hinc* piſtores *nominati qui in piſtrino ante inventum molarum uſum farina in pilâ, id eſt, vaſe concavo pinſerent & contunderent A temporibus ultimis Reipub. & deinceps* piſtores, *vulgo notum*, οἱ ἀρτοποιοὶ *vocabantur. Et Plautus fu* piſtor, *cùm truſatiles molas verſando operam locaſſe Quia verò piſtura illa & labor grana conterendi omni um graviſſimus erat: factum, ut* piſtrinum *locus plen fatigationis & negotii operoſi, viresq́; conficientis dic retur.* Piſum πίσον, *quod &* πίσος *dicitur, ſecun dum Euſtathium, eſt iſtius originis.* Πίσινον ἔτνος *pulmentum è piſis, apud Athenæum & Ariſtophanem* Ptiſſana & ptiſana, πτισσάνη & πτισάνη: *hordeu tuſſum, fractum, decorticatum & mundatum à* πτίσ σειν.

Piper, πέπερι *vel* πίπερι: *Græci formant à* πέπτω *quod calore ſuo juvet concoctionem.* Piperatum, *quo è pipere; apud Columellam: ut piperatum libum, ju culum.*

Pipus, πίππος, πιππίζειν: *cui & Germanica & aliæ aſſonant, quod maximum Hebræorum* צִפְצֵף, *i eſt, pipitavit. Item* יְבַב, *id eſt, pipiit, exclamavit ſu tili & acutâ voce inſtar pullorum. Propriè dicitur gallini*

Digitized by Google

gallinis, & per translationem tribuitur fœminis, quæ naturâ ſuâ exilem vocem emittunt. Pipulum, *id eſt, convicium, declinatum à pipatu pullorum. Varro lib. 6. ad quod Ioſephus Scaliger* περικωκύειν *dixit Ariſtophanes Equitibus. Fictum & ipſum à cantu Gallorum, ut & illud à pipatu pullorum.* Pipare, *Oſci dicebant, pro eo, quod eſt ejulabundè conqueri. Ab eo cocus iſte apud Plautum*, pipulo *differre dixit, pro quo erat in XII. tabul.* obvagulari. *Idem Scalig. in Catull. ut à ventulo ventilare; ita à* pipilo pipilare. *Quid ſit* pipulus, *explicat Varro apud Plautum Aul.*

Dein *cocenti* vaſa cuncta dejectat,
Nequamvè ſcitamenta *pipulo* poſcit.

Quare hoc verbo docti offendantur, cauſam adhuc comminiſci non potui. Muretus *verò inquit: Hoc verbi neque uſquam legitur, & ſi legitur, tamen analogia videtur exigere, ut ſcribendum* pipillo, *ut focillo, titillo, cantillo. Arancius ergò legit* pipulabat. *Sed neutrum mihi probatur, cenſeoq́ legendum cum Manutio* pippiebat, *ut ſit* pippio. *Illud ergò Catullian. Epig. 3. eſt* ἀφορμὴ τῆς ἑτεροδοξίας*: ut hic* pippio*: ille* pipio*: iſte* pipo*: alter* pipito*: altius* pipilo*: nonnullus* pipillo, *quidam deniq́;* pipulo *malit. Opus hîc cenſurâ. Et quidem verbum hoc* πεποιημένον, *ſeu factitium eſſe à ſonitu, quis non audit? Itaque ei exprimendo quod iſtorum optimè ſufficit, optimum habebitur.* Pipare *vetuſtum eſt, nec pullis exilium vocum uſquequaque conveniet, præter literas primas: ut paſſeribus. Meliùs igitur alii* pipito, *geminato I, aut* pipilo*: & κατ᾽ ἀντίςοι-*

χον pipula *ſicut &* pipulum. *Rectiùs tamẽ* pipilum: *quoniam I cumprimis exilitati ſonitùs inſervit, vel aurium judicio. Et illi rectiſſimè, qui* pipio, pipire *commentì ſiunt: Vnde* pipiones, *vel* pippio, pippire. *Illud tamen videtur melius, propter ſcilicet ſonum. Sanè gallina* pipit, *ſi dicas: explicitè audis, illam vocem quaſi emitti à pullo.* Pipilat *aut* pipitat *propter extremas literas, non tàm exprimit, quàm* pipit. *Apud Græcos eſt* πιππίζειν. *Quanquàm* πίπος *iidem dicunt: & coacti* πιππίζειν *fecére, ut ſit discrimen à* πιπίζειν, *quod à* πίνω.

Pitho, πειθὼ: *à* πείθω, *quod à* פִּתָּה, *ſuaſit, perſuaſit. Ennio dicitur* Suada: *Horatio,* Suadela, *&* poetica mella. *Ciceroni lepor: Quinctiliano* perſuadendi dea *&* ſuadela. *Nec infrequens apud Latinos, Græcorum* Pitho, Pithus. *A* πείθω *eſt* πίστις: *nec aliunde Lat.* Fides, *mutatâ primâ. Dicimus* πειθανὸς *&* πιθανός. *Atque ita ratio quantitatis redditur, in* fides, *fidelis, fidus, fido. Ciceronis illud notum è 1. de offic.* Nomen *ipſum mihi videtur habere, cùm* fit *quod dicitur. Id quod non dubitavit ſequi B. Auguſtinus.* Fiducia *à fidum, formatur ut inſcitia, pigritia & ſimilia nomina. Inter alia & notat pignus, quo efficitur, ut* fides *habeatur. Ambroſius in libro de Tobia cap. 12. multorum bo capitum immane prodigium, numeroſam exactionem efficit, ſyngraphum nuncupat, chirographum nominat, hypothecas flagitat, pignus uſurpat,* fiducias *vocat, obligationem afferit, uſuras prædicat, centeſimas laudat. Gloſſarium:* Fiducia, πεποίθησις, ὑποθήκη, ἐνέχυρον. Fiduciat, ὑποτίθεται. Fiduciatus, ὑποτιθέμενος.

Pituit

Digitized by Google

Pituita. *Iulius Cæſar Scaliger libr. 7. poët. cap. 1. ſ. p. Catullus* pituita *primam produxit. Mucusq; & mala pituita naſi: nec corripuit Horatius:*

Niſi cum pituita moleſta eſt:

Sed triſyllabum poſuit ita, ut medium elementum Æolicum fiat digamma: quod & elicitur ex Ælii Stolonis judicio: qui à petendo vitam *duci ratus eſt. Quinctil. lib. 1.* Peto *eſt* πέθω, ποθῶ, ποθέω, *cupio*, *expeto, vel* αἰτέω, *præmiſſo P. Prius autem magis acceptabile.* Impeto *eſt modum excedo, ſive valde & cum vi quadam peto. IN enim hic auget.* Impetigo, *quæ* impetit *& infeſtat cutem, ſimilis ſcabiei. IGO eſt terminus: ut in origo, in ſcaturigo. Ita exſtitit &* depetigo, *id eſt,* λειχὴν, lichen. *Cato: depetigini porcæ impone. Lucillius: Illuvies, ſcabies oculos huic* deque petigo *Conſcendêre. Scilicet per tmeſin.* Impetus, *quo impetimus, vel vim inferimus.* Impete, *pro impetu: more veterum, qui ita variabant.* Oppeto *eſt* contrà peto: *quod importat* τὸ *OB. Et ubiq; de adverſo, qualis mors, invenitur. Ita* oppetere mortem, *ait Cicero. Quæ vis verbi diligentiùs enucleanda, quàm à Servio factum.* Oppetebat *Hector, id eſt, petebat aut ſubibat mortem: quia vir fortis & quia pro patriâ. Sed OB, id eſt, contrà petebat: quia mors eſt contra naturam & formidabilis.* Suppeto *eſt* ὑπαιτέω, à ſub, *quod minuit.* Suppetiæ, *quas ita petimus nobis dari. Valla libro 5. elegantiarum capite 7.* appeto *cum affectu*, expeto *cum ratione. Item,* appetitus, *immenſa & immoderata cupiditas dicitur. Quæ verba vix à Grammatico* Φι-

λαιλίω feruntur, nedum Philoſopho, qui multo aliter, vel ἐνυονημαλικῶς*, appetitum finit.* Appetones, *id eſt, appetitores, Laberius, Nonius & Furius.* Compita, *ubi viæ competunt, id eſt, conveniunt, quaſi* competæ. Petulantes & petulci, *qui protervo impetu & ſæpius petunt. Vt ab eligo* eligans, *vel* elegans: *ita à* petilans *& poſtea* petulans: *ut item* hiulcus *ab hio: ita* petulcus *à peto.* Ulcus *eſt* κατάληξις. *Cicero de Repub. à petendo* petulantia: *à procando, id eſt, poſcendo,* procacitas. *Et hæc eſt prima ac propria* τοῦ *Peto ſignificatio. Poſtmodùm ad alia verterunt: ſed non difficulter reduces. Ita* petere *canē lapide, i. cupere ut canis lapide percutiatur.* Cic. pro Ligar. *Cujus latus ille mucro* petebat, *i. volebat vulnerare. Fumus petit alta: metaph. ab hominib. qui celſa & grādia appetūt.* Ποθέω *ab Heb.* עֲבַט*, poſtulavit pignus. Aut* κατ' ἐναλλαγὴν *à* חָאַב*, id eſt, periit, optavit. Ita* poſco *ſimiliter à* בִּקֵּשׁ*, poposcit. Qui in Latio tantùm conſeneſcunt,* poſco *faciunt à* poſca, *illo antiquo: ut veſcor ab eſca.*

Pityſma. *Iuvenalis Satir. II.*

> *Vocibus obſcœnis, omniq; libidinis arte*
> *Qui Lacedæmonium* pityſmate *lubricat orbem.*

Ita legit Scholiaſtes, Item Valla, Domitius, Merula, Turnebus, Theodorus Pulmannus è libris antiquis & alii. Id eſt, qui expuit ſupra marmor Lacedæmonium, quo ſtratum eſt pavimentum, ut lene ſit, ut ſaltantibus puellis nihil impediat, ait Scholiaſtes. Et Turnebus lib. 24. cap. 28. qui ſputo & ſalivâ trochum, quem jacturus eſt, lubricum & volubilem magis reddit. Frid. Taubmanus

manus in Cul. pityſmate *lubricat orbem, id eſt, cujus triclinii aut ſtibadii pavimẽtum precioſis Tænarii marmoris orbibus refulget. Ioh. Britannicus, & Brodæus libro 5. miſcel. cap. 26. legit*, pedemate. *Nam* πήσημα, *inquit ille, ſaltum ſignificat. Non ignoro à commentatoribus hunc locum diverſis modis expoſitum, &c. Ego autem ex ſententiâ Luciani contendo intelligi ſaltationem Lacedæmoniam. Huic ſimile eſt, quòd Iac. Schegkius in* præmelſis *ex antiquo MSS. reponat*, pede nudo *lubricat: ut ſcilicet ſaltationem quoq; innuat. Politianus mavult cap. 38 miſcell.* pyryliſmate, *id eſt, exercitationis genere, quod fit micatione & geſticulatione manuum vel pedum. Flavius Conject. cent. 1. legit* popyſmate, *id eſt, ſibilo, qui in re obſcœnâ fieri cõſuevit. Alciatus parerg. Iuris lib. 6. cap. 3. ſubſtituit*, pyreiſmate, *à* πύρευμα, *quod &* πυρατήριον *dicitur. Mercurialis*, propryſmate: *I. Lipſius*, pygiſmate: *Muretus* petteumate. *Et omnes ſuæ lectionis ac ſententiæ cauſas afferunt, nec contemnendas, ita quidem, ut neſcias, cui potiùs ſubſcribere conveniat, niſi aliquis Scaliger, aut Gruterus, aut Caſaubonus, antiquitatum vindex, auxilio veniat.*

Pix, πίσσα: *ab Heb.* זֶפֶת, *quod idem.* Piceus πιτύκινος: picea πεύκη: pico πισσόω *vel* πιττόω. *Non erat Autolyco tam* piceata manus, *id eſt, furax, cujus manibus, tanquam pici, omnia facilè adhæreſcunt: quomodo etiam Germani ſolent illudere. Similiter etiam* gluten *uſurpabant, de manu rapaci. Catulli verſiculus docet:*

Quæ nunc tuis ab unguibus reglutina

 Plautus:

Plautus: hominem ſervum ſuos Domitos habere oportet oculos & manus.

Planeta, πλανήτης, *hoc eſt, erro, erraticus.* Planus *in Horatio;* πλάνος. *Id eſt, interprete Ioach. Camerario, circulator, & vagus, & nugatoriâ levitate homines decipiens: à* πλάνη. *Verbum eſt* πλανάω, πλανάομαι*: à quo fluit etiam Latinorum* palare. *Stellæ ita dicuntur: nam propter diverſas motuum periodos, regrediendo, ſtando, mutando diſtantiam, errare videntur: cùm motione earum in quantitate & qualitate nihil certius & firmius. Contrà appellantur* Fixæ*, quòd eandem inter ſe diſtantiam ac in motu æquabilitatem ſemper obtineant. De titulis planetarum quibuſdam hæc nota, è Iul. Caſ. Scalig. de inſomn. Veteres, atq; inter eos Plato, nomina perperam, aut indidere primùm, aut impoſita poſtea recepêre. Nam quare* Φαίνοντα Saturni *vocant ſydus? quod quidem vix lucet. Nam* Φαέθοντα *à ſplendore* Jovem, *rectè. Sed alii aut ſolem, aut ſolis filium eodem nomine.* Martem *verò probè* πυρόεντα. Venerem ἑωσφόρον, *mutilè. Nam ſequitur auroram haut parùm ſæpè. Peßimè autem* ςίλβοντα Mercurium. *Ignaviſſimâ enim, & malignâ inprimis luce eſt, ſed & ignotâ penè ſemper. Illi igitur hæc nihilo conſultiùs dixêre; quàm Solinus illud: Venerem per multa ſigna procul à Solis latere cùm ſtatueret in natalibus urbis Romæ. Sed & veteres augures, nomina pro ſuâ libidine miſcuêre: qui eundem* Solem, Liberum, Mercurium *nuncupârunt.*

Pleias, πλειάς. Pleiades, πλειάδες καὶ πληϊάδες. *Propert.* Pleiades, *Statius* (πλεάδων) pleadumque

dumque *nivoſum ſidus. Sunt ſtellæ aliis in dorſo: aliis ante genua tauri. A pluralitate, quaſi* πλείονες. *Vel à* πλεῖν: *quòd tempus navigationis deſignent. Theodoro dicuntur* ἐπιγονίδες, *propter genua vicina. Valerio Flacco globus Pleiadum. Manilio: ſidus glomerabile, à figurâ & numero. Poëtis Atlantis filia ex nympha Pleione. Item* Vergiliæ, *quòd veré oriantur. Vulgò* ſeptiſtellium *à numero.*

Ovid. 4. Faſtor.

Quæ ſeptem dici, ſex tamen eſſe ſolent.

Planta *Iul. Cæſ. Scalig. lib. 1. de plant. plantam non omnem ſtirpem olim dictam puto: ſed eam tantùm, quæ pangeretur. Fuiſſe namq;* palantam à palo. Stirps *ſolis firmitate præditis fuiſſe reor peculiarem, quaſi* στῤῥόπους. *Idem ibidem:* μικρόῤῥιζα, *id eſt,* breviſtirpia. *Ambitio hæc illudet ignaris Græcarum literarum. At Philoſopho cavendum ab ancipiti voce, tanquam à ſcopulo.* Stirps *primo ſignificatu* ſtipitem *notavit. Etiamnunc utuntur Tuſci: Græca eſt origo* στερεόπους. *Vſus poſteà detorſit etiam à radice: Vt eſt apud Poëtam, & Ciceronem. Cùm ergò dicit* Breviſtirpia, *neſcis, utrò vergat, ſitnè* βραχύῤῥιζα, *aut* βραχύπρεμνα. *Malim viginti verbis græcum unum explicare: quàm Græci unius imitatione opus habere duûm verbulorum explicatione. Hæc ille.*

Plaſtes, πλάστης. Plaſma πλάσμα. *A* πλάσσω *vel* πλάττω, *id eſt, formo, facio.* Plaſmare *in Iſidoro & ſæpius in antiquâ Bibliorum verſione. Sed ſapit barbariem.* Plangon & *Deminutum* planguncula, *à* πλαγγών,

ϖλαγγών, id eſt, icuncula, è cera vel ſimili materiâ formata. Emplaſtrum, *ἔμπλαςρον ἢ ἔμπλαςρος: ab ἐμπλάσσω.*

Plautus. *Turnebus libr. 19. ad. Plauti nomen legiſſe videor à* planis pedibus *appellatum: à quorum planitie* Ploti *&* Plauti *dicantur: ego putarem è Græco per ἀντίςοιχον eſſe deductum à calcei genere, qui ab illis βλάυτη & βλάυτιον dicitur, quod ſandalium eſt. Sed & à Latinis ſoleæ dimidiatæ, quibus utebantur in venando, quò planiùs pedem ponerent,* ſemiplotia *dicebantur: quod eſt quaſi ἡμιβλάυτια. In antiquo tamen Lexico* Plancus *exponitur πλατύπους, à pedum latitudine* plancas *imitantium.*

Plectrum, *πλῆκτρον, percutiendi inſtrumentum.* πλήττω *eſt percutio. Homerus & alii communiter ad id, quo pulſantur citharæ, referunt. Ariſtoteles πλῆκτρον ἀλεκτρυόν⊙, calcar galli appellat. Hebræ. eſt* פלץ*, id eſt, perculit cum timore magno. A πλήττω eſt πληγὴ,* plaga. *A plaga eſt* plango *: primùm* plago *: ſicut* tago, tango. *Propriè idem, quod percutio.*

Lucretius:

Fluctus *plangentes* ſaxa.

Id eſt, tundentes. Idem.

Verberibus venti verſant, *planguntq́;* per auras.

Ovid. 2. Metam.

Plangere nuda meis conabar pectora palmis.

Inde ad luctum aut lamentationem, cum percuſſione pectoris, capitis, vultus, aliorumvè membrorum accommodatur.

modatur. Igitur Valla lib. 5. el. cap. 52. errat, dum inquit: per tranſlationem dicuntur fluctus plangere litora, quaſi ad declarandum dolorem in modum lamentationis. Plautus Capt. act. 3. ſcen. 1. plagipatidas dixit à plagarum patientiâ.

Plenus, πλέος, & πλεῖος: Ionicè. Alioqui Græcis eſt Μεςός, ortus Heb. מָוֶה, impetus eſt. Pleo, πλέω: plere, πληροῦν: quorum Latinum modò in compoſitu cernitur: ut complere, replere, implere, cui opponitur deplere.

Statius 1. Achil.

—— Fontes deplevimus hauſtu.

Nam DE quandoq; minuit, ut detumet, id eſt, deſinit tumere. Deſugit, apud Catullum, id eſt, deſinit ſugere: Vt Ioſephus Scaliger obſervat. Devirginare apud Paulum Ictum & Hieronymum. Depudicare, Laberius apud Agel. lib. 16. cap. 7. Depannis, id eſt, ſine pannis, apud Nonium. Quandoq; auget, ut deſpretus, decertare, devitare, id eſt, valdè ſpretus, certare, vitare, A πλήθω, πλῆθος, πλήθη, eſt plebes: complicatè plebs. Signat multitudinem. A πληρόω vel πλήρης eſt plerus, ut ita copiam quandam notet. Nam pleros, plera antiquitùs dicebant: pro quo minores plerosque, pleraque. Pacuvius apud Feſtum: plera pars peſſumdatur. Notationem illam confirmat Valla libro 4. El. cap. 90. plerique modo autores pro maximâ parte accipiūt, modò pro nonnulli. Inde dubitet aliquis, an verè dicatur: plerique omnes apud Terent. Nam videntur ἐναντία. Si plerique, id eſt, multi: non ſanè

nè omnes. Hunc ſcrupulum eximit Iulius Cæſ. Scaliger lib. 7. poët. cap. ult. In Plauto: ſex ſeptem *prorſus non vidiſſe proximis. Noſtri enim vulgatè nimis legebant*: Sex vel ſeptem. *Cæterùm & à numero excluditur conjunctio, & ſermonis puritate: ſicuti ſi dicas: Quinquaginta plus minus annos natus ſum. Et Horatius ita locutus eſt.* Et *modus idem, cùm dicimus*, plerique omnes. *Eſt enim figura augens per emendationem. Sex, immò ſeptem. Plerique, immò omnes.*

Poculum à potu: *ſicut cœnaculum à cœnatu.* Πότος καὶ ποτὴς, potus. Potio *eſt ipſa potandi actio, ut lectio, ſcriptio, factio: quanquam interdum eſt ipſe potus. Vallæ opinio eſt ἀθεμέλιος lib. 4. cap. 4.* Potus *vini, aquæ, ſimiliumq; dicitur.* Potio *verò à medicis datur ægrotanti.* Pocillum *demin. inde* pocillator. Repotia *à novis atq; iteratis poculis.* Πότης, potor. *A* πόω, *pro quo nunc uſitatum eſt* πίνω, *unde &* Bibo. *A* πίνω προπίνω *& Latinum* propinare: *quod propriè eſt, alteri ante ſe dare bibere: Sic* προπίνειν *Athenæus lib. ιά. Sic accepit. Q. Ennius libr. 3. Satir: Enni poëta ſalve, qui mortalibus Verſus* propinas *flammeos medullitus.* Obba, *quæ eſſet ad bibendum: ita igitur dicetur* Obbibo: *cap. 34. L. L. Iul. Cæſ. Scaliger. Malim verò* obba, *ducere ab Heb.* אוב, ob, of; *id eſt, utter,* ἀσκὸς, *dolium,* כְּא·בוֹת, cheoboth, *id eſt,* ὡς ἀσκοὶ, tanquam utres. *Apud Perſium,* ſeſſilis obba, *id eſt, quæ veluti ſedeat, aut in qua conſidere quis poßit: ſcilicet propter latitudinem aut capacitatem. Nonio,* obba *eſt poculi genus. Quod rectum conceditur, ſi id grande ſit, aut inſtar dolii: quale Græcorum φρέαρ. Ex orig.*

eſt

eſt dolium, & quidem propriè. In ſacris אוב, *eſt etiam pytho, vel ſpiritus, qui è dolio, ſive vaſe reſponſa dedit. Sept. Interp.* ἐγγαστρίμυθος, *quaſi dicas, ventriloquus. Qua de ſuperſtitione Gentilium ut hic multa moneam, locus non patitur.* Pitiſſo, ποτίζω, *poto, &* πιπίσκω, *id eſt, incipio bibere. Vel leviter bibo.* Σκω *Ionum flexus eſt. Sicut eſca pro cibo: Ita* poſca *pro potu, antiquitus. Item* poſculenta; *nunc* potulenta & poculenta. Podina, *vel potiùs* potina & Eduſa, *ſunt deæ præſides cibi & potus ethnicis. Donatus in Phor. Terent. nominat* Poticam & *Edulicam, Auguſt. 6. De* Civ. Dei; Potinam & Edulicam. *Arnobius,* Victuam & potuam: *Lib. 3. adverſ. Gentes: A* πότος, *eſt* puteus, *quod inde aqua hauriatur. A* puteus *eſt* puteal. *Interpres lib. 2. Sat. 6. Horat. ita:* Puteal *locus erat putealí opertus, ad quod erat tribunal Prætoris; vel ædificium aliquod, in quo jus dicebat Prætor, à Scribonio Libone ædificatum, à* puteo, *qui ibi erat, nuncupatum. Hinc Epiſt. ad Mecæn. lib. 1.*

Forum putealq; Libonis
Mandabo ſiccis ——

Nam propriè *eſt* puteal *operculum, quo puteus tegitur.*

Pœna, ποινή; *punio, pœnio olim,* ποινάω. *A pœna eſt* pœnitet, *pœnitentia: quando nobis ceu pœnam ipſi indicimus.* Ποινὴ *ſi τὸ Ajin legas, ut Iudæi ſolent, parùm abeſt, ab Hebræo* עֹנֶשׁ, *id eſt, pœna:* עָנַשׁ, *multavit, puniit. Item* פּוּן, pun, *eſt punire.*

Poëta, *Euſtathio à* ποιεῖν, *quod ſit,* ἐμμέτρως *cantare*

tare & ſcribere. Vel, non à fingendo, *quòd fictu ut cre-tur, ſed initio à* faciendo *verſu dictus eſt. Latine* Fa-ctor. *Sic neſcio, quo feliciſſimo commento Franci etiam nunc poëtam, patriâ linguâ,* Factiſtam *dicunt. Qu- voce nullâ meliore analogiâ Græcam potuit & exciper- & exprimere,* ποιητὴς. *Iul. Caſ. Scalig. cap. 98. L.L Cæterùm* ποιεῖν *eſt verbum Artis: ut* γεννᾶν *natura Ars non generat: ſed imitatur naturam: hoc eſt, facit Non ſubſtantiam, ſed accidentia, aut qualitates. Hoc e-nim* ποιεῖν: *à* πῶιον, οἶον, *id eſt; quale.*

Pollinctor, *Fulgentio, quaſi* pollutorum unctor *id eſt, cadaverum. Franc. Iunio Theol. à* polincio *ſive* polinceo: *vel potiùs, ut Gloſſarium à* polingo, πε-ριστέλλω νεκρὸν, ἐνταφιάζω, *poliens ungo.* Polire *autem curare eſt, & colere: ut polire agros, apud En-nium. Lex. Latinogræcum,* νεκροφόρον, νεκροκόμον *interpretatur. Turneb. lib. 28. cap. 31. quaſi* pellis un-ctor, *&* pollincere, *tanquam* pellem ungere. *Ca-davera enim odoribus & aromatis omne genus ſparſa o-lim, & peruncta ad putorem illum lethalem abigendum. Neq; tantùm apud Iudæos. ſed etiam Ethnicos, qui illo-rum imitatores.*

Virgilius:

Corpusque lavant frigentis & ungunt.

Propertius:

Cur nardo flammæ non oluêre meæ?

Perſius:

—— Tandemque beatulus alto
Compoſitus lecto, craſſiſq; lutatus amomis.

Ea

Ed cauſâ ἀλίβας eſt mortuus, qui ungebatur ſcilicet: non ut Græci comminiſcuntur. De ſignificatu igitur conſtat, quòd pollinctor ſit νεκροληίπτης: & quòd ultima pars ſit ab ungendo. Apulejus in Hermog. Pollinctor ejus funeri dum unctionem parat. De principio quæritur: Equidem cum Turnebo à pellis aut à πολλοῖς duxero: Vt πολλοὶ ſint mortui, non aliter atque πλείονες.

Polire à πολεῖν: de ſententiâ Iul. Cæſ. Scalig. libr. 2. poet. cap. 29. Polire agros, id eſt, vertere apud Ennium. Interpolare pro interpolitare frequentativum, id eſt, renovo, immuto. Hebræ. non obſcurè aſſonat, פָּעַל, paal, pal, id eſt, operatus eſt expoliendo, polivit, interpolavit. Ioſ. Scaliger in Conject. Polulæ ſeu polæ erant pilæ ex alutâ, molli tomento farctæ, quibus datatim ludebant in foro. Vnde polire, pilâ ludere dicebant veteres. Autor Feſtus: Id tractum à Græco. Nam φαλλὸς Græcè ſignificat veretrum, quod geſtabatur in pompa Liberi. Primùm ita vocabatur, quandiu fieret ex ficu: poſtquam ex alutâ rubrâ fieri cœptus, dictus πολλων. Ab eo polæ Latinæ, quæ ex alutâ fiebant. Et polimenta, teſticuli porcorum dicti, poſtquam ex illo folliculo evaginati erant in caſtratione. Verrius ineptit à politione. Sic à φαλλὸς, follis, qui & ſuffiſcus in Teſticulis. Ergò polvinar à polis: quod ex alutaceo ſcorto. Vnde σκύτινα προσκεφάλαια Polluci. Inde cognomenta Romana, Polliones & Pollæ.

Polonia non paucis à polo, cui vicinior ſit, ſcilicet Arctico. Aliis à Planitie, quæ Polonis eſt pole. Iul. Cæſar Scaliger in carmine de everſionibus regnorum:

Polonia, cui planities nomina fecit.

Sic Pomerania, Pomerye, *Vandalica lingua eſt idem, quod maritima vel juxta mare: ut notat Sigiſmundus ab Herberſtein.*

Pompa, πομπὴ; *id eſt, miſſio, miſſus.* Πέμπω *eſt mitto. Cicero in Piſonem: Quid tandem habet iſte currus? Quid legati in equis & tribuni? Quid clamor militum; quid tota illa* pompa? *Plautus in Curcul. Quò te hoc noctis dicam proficiſci cum iſthoc ornatu, cum hac pompâ Phædrome? Mercurius dictus eſt* πομπαῖος. *Iul. Caſ. Scaliger de inſomn. Mercurius animarum & geniorum & comes eſt & evocator: Vnde* πομπαῖος *dictus eſt: tum idem caduceo ſomnos dat, atque adimit: viarum index eſt. Iſidorus*: Carpẽtum pompaticum *vehiculi genus eſt, quaſi carrum pompaticum.*

Ovidius.

Nam priùs Auſonius matres carpenta *vehebant:*
Hæc quoque ab Evandri dicta parente reor.

Vt ſit carpentum, quaſi carmentum, *à Carmenta Evandri matre.*

Pomum. *Iul. Caſ. Scaliger in Theoph. de plant. Non aſſentimur Varroni: ſed* pomum *dictum arbitramur, quia etiam ſitim tollerent eorum plurima, ſimul ut eſſet cibo & potui.* Πόμα, *id eſt, potus à* πίνω. *Eſt verò* pomum *generale nomen fructuum plerorumque qui ἐδώδιμοι. Ovidius innuit: 14. Metamorph.*

—— Non ſilvas illa, nec amnes,
Rus amat & ramos felicia *poma* ferentes.

Plinius

Digitized by Google

Plinius libr.15. poma *vocat nuces juglandes: Palladius caſtaneas.* Pomona, *à pomis quibus præerat; apud Varronem & Feſtum: Sicuti à melle.* Mellona: *à bubus* Bubona: *uti meminit Auguſtinus & Arnobius. Item* Fluona, *id eſt, Iuno, quod fluoribus menſium adeſſet.*

Pono, πονῶ, *Vlpianus libr. 30. ad Edictum:* Depoſitum *eſt, quod cuſtodiendum alicui datum eſt: dictum ex eo; quod ponitur. Præpoſitio enim DE auget* Depoſitum, *ut oſtendat totum fidei ejus commiſſum, quod ad cuſtodiam rei pertinet.* Impomenta: *quæ poſt cœnam menſis imponebant. Alioqui generale eſt,* πονῶ *poteſt eſſe à* בָּנָה, *id eſt, laboravit, ædificavit, poſuit.* Impono *eſt quandoque* non pono, *aut fallo: ubi τὸ IN* ἀρνητικὸν: *quale eſt decipio, à de & capio.* Impoſtor *idem, qui deceptor, aut qui fallit. Gloſſar.* Inpoſtores, ἐπιθέται Inpoſitum, ἐπιτεθέν.

Pontifex. *Varro lib.4. Ego à* ponte *arbitror. Nam ab iis Sublicius eſt factus primùm, & reſtitutus ſæpè, cum ideò ſacra & uls & cis Tiberim non mediocri ritu fiant. Huic aſſentit etiam Dionyſius.* ἐπισκευάζοντες τὴν ξυλίνην γέφυραν ποντίφικες προσαγορεύονται. *At Q. Scævola Pontificem dià mavult à* potis *&* facere: *Et hoc verò ſimilius. Nam* facere *verbum ſolenne, idem eſt, quod ſacra, aut rem divinam facere,* ἱερουργεῖν. *Cicero. Cum pro populo* feret. *Virgilius. Cum* faciam *vitulâ pro frugibus. Varro 1. de R.R. Dii* facientes *adjuvant, id eſt. Ritè ſacris operantes.*

Popanum, *videtur propriè eſſe, quidquid coctum*

ſit aut apparatum : ut libum, placenta & ſimilia, πόπανον à πέπτω. Popina locus, ubi venum popana exponuntur, aut ubi aliàs reconduntur. Popa apud Perſium.

—— Aſt illi tremat omento popa venter.

Id eſt, heluo, phago : interprete Hermolao Barbaro. Capitur etiam pro ipſis popanis, id eſt, pro placentis & libis. Gloſſæ : popa, πλακοῦς, πόπανον. Popa, item θύτης. Iſaac. Caſaubonus : Popa Latinis eſt θύτης victimarius: quâ notione legitur apud Sueton. & alios.

Populus prim. prod. Græcis eſt λεύκη. Theophraſt. libr. de cauſ. plant. Dioſcor. libr. 1. cap. 88. λευκὸν eſt album. Duûm enim faciunt generum. Nigra populus: & alba, Græcis λεύκη. Virgilius 9. Eclog. Candida. Iudæis לִבְנֶה, id eſt, populus alba. Deſcendit à לָבַן, id eſt, albus fuit.

Populus à πολὺς, per iterationem prioris ſyllabæ: ποπολύς. Depopulor verbum, à populo. Publicus, quaſi poplicus. Iulius Cæſ. Scaliger in lib. Hip. de Inſomn. paulò quædam aliter ; publicum (inquit) à populo dicitur, quod populi eſt, non unius. Contra privum unius eſt : tractum à familia herciſcunda : cùm res in partes ſecarent. Hoc enim eſt πρίειν. Vt quod eſſet commune trium fratrum integrum, cederet per trientes ſuum cuique. At populus à civitate nihil differt. Eſt enim populus ductum nomen, παρὰ τὰς πόλιας. At polis, civitas eſt communis locus, in quo πολοῦσι πολλοί. Populus autem cives ipſi, qui è vicis multis in unam ſedem jure ſociatatam convenêre. Vnde civium nomen

nomen παρὰ τὸ κλείειν. *A publicus* publicanus, *ut à vetus veteranus. Vlpianus lib.55. ad edictum:* Publicani *ſunt, qui publico fruuntur. Nam inde nomen habent, ſive fiſco vectigal pendant, vel tributum conſequantur. Item à* πολὺ, πολὺς, πλὺς, *per contractionem eſt* plus, pluris, plurimus. *Aut* plerus, pluris. *Apud A. gell. inter alia lib. 5. cap. 21. Ex eo id quoque ſimul diſces, ſi modò aſſequi poteris, quòd in eâ epiſtolâ ſcriptum eſt,* pluria, *ſive* plura *abſolutum, ſive ſimplex, non ut tibi videtur abſolutum. Iul. Cæſ. Scaliger capit. 101. L. L. Illud quoque à veteribus tanquam peccatum animadvertamus: qui negârint* complures *eſſe comparativum. Dicit enim Terentius Heaut. Nemo meliorem agrum habet: nemo ſervos complures. Et ratio etiam jubet. Compoſitum enim eſt à præpoſitione &* plus. *Quod ſi* compluria *dixêre priſci contra comparativorum analogiam: flexionem novam invexerint potiùs, quàm vocis naturam depravârint.*

Porcus, *è Græcia, ut Varroni libr. 4. videtur. Ad quod Ioſeph. Scalig. in Conject. Varro de re ruſticâ lib. 11.* Porcus *Græcum nomen eſt antiquum, ſed obſcuratum: quòd eum nunc vocant* χοῖρον. *Vtrumque verum eſt. Nam & Græca eſt vox, & ita obſcurata, ut neminem veterum, quod ſciam, qui quidem hodie extent, eâ uſum eſſe putem. præter unum Lycophronem: Cujus aſcribam verba ex Alexandra:*

Στένω σε πάτρα καὶ τάφους ἀτλαντίδος.
Δύπτης κέλωρος, ὃς πότ' ἐν ῥαπτῷ κύτει,
Φοινία, πόρκος ἰστριεὺς τετρασκελής

Ἀσκῶ μανήρης, ἀμφελυτρώσας δέμας.
Ῥεθυμνιάτης κέπφος ὡς ἐνήξατο.

Portus, πόρος, *tranſitus. Vel* πορθμὸς, *id eſt, ſinus maris, eliſo M. A* περάω. *Vlpianus libro 68. ad edictum* : Portus *appellatus eſt concluſus locus, quo* importantur *merces & inde* exportantur, *eaq; nihilominus ſtatio eſt concluſa atq; munita. Inde* angiportum *dictum eſt, Ad illud Scipio Gentilis:* ἀρχαϊκῶς *pro* angiportus; *quod nomen meliùs à domibus, quas antiqui portus appellabant, derivaretur: ut in 12. tabulis,* Ob portum obvagulatum ito. *Eſt enim angiportus in opido vicus exitum non habens. Hæc ille.* Portunus *aut* Portumnus, *ſicut Vertumnus; à* portu, *cui præeſſe credebatur.* Opportunus, *non* oportunus. Gifanius: *non intelligunt (inquit) vulgo, quid vox hæc egregia valeat. Ferè idem valet, quod utilis, ſed tamen quid amplius: aut idoneus, id eſt, egregius, præſtans. Hæc ille. At neq; eſt quod utilis, præſtans, aut egregius, niſi* κατὰ μεταφοράν. *Propriè enim verbum nautarum eſt quaſi* ob portum. *Nec incognita eſt paræmia:* Res eſt in portu : navigat in portu. Potiſculus, κελευστής: *qui eſt præco aliâs, ù in nave portiſculus, qui modum remigibus dat. Ciceroni* portitor *eſt publicanus*: portorium, *vectigal quod ille exigit. Valla libro 1. propriè eſt* portitor, *qui homines in ulteriorem fluvii ripam trajicit,* πορθμεύς. *Item* portitor *eſt geſtor. Ovidio,* portitor Helles. *Statio,* glacialis portitor urſæ. *Sed tamen* portitor, *à* portu, *ut janitor à janua,* ἰδιαίτατα *eſt ille, qui in portu verſatur, ſive naviget, ſive naulum accipiat. Diſcriminis causâ poſſet ſcribi*

ſcribi portutor: *ſi libertas Romana pateretur.* Portitor, φορεύς, *non à portu. ſed,ut à vectum vector, ſit à* portatum portitor. *Quanquam analogia hac non usquequaque quadret. Sic potius; ut à curo curatùm curator: à poto potatum potator: ita à* porto, portatum portator. *Iam notum, quòd veteres & vocales & quantitatem unâ interdum mutarint. Ita ſtare ſtire: præſtatum præſtitum dicebāt. Eodem modo* portator, portitor: à porto, *unde etiam* porta. Porto à φορῶ. φερτὸν, *quod portari quit.* φόρτος *eſt onus.* φόρταξ *portator, bajulus.* Cato de portâ *ſic ſcribit: Qui urbem novam condit, tauro & vaccâ aret. Vbi araverit, murum faciat. Vbi* portam *vult eſſe, aratrum ſuſtollat &* portet, & portam *vocet.*

Poſterus, *formatur ut ſuperus, inferus, exterus.* Poſt, *demtâ appendice, ab* ὕστος, *Græcorum perdito. Niſi ſententiæ Scaligeri potiùs fidendum, cui poſt, quaſi* pone eſt ὕστος, ὕστερος. In poſterum, *ut* ἐς ὕστερον. *Scilicet tempus,* χρόνον, *aut ſimile.* Ὑστέρημα, *quod poſterius. Ad* Coll. 1. Χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ. *Verterunt* ὑστερήματα, *quod deerat, aut quæ deſunt. Ni fallor minus proprie, aut* πρὸς ἔπος. *Et inde neſcio quas reliquias aut defectus ſuâ operâ reſarciendos commenti ſunt homines quidam impii: quaſi* λύτρον *Chriſti perfectum non ſit, aut conſummatum. Itaque ſalvo aliorum judicio,* τὰ ὑστερήματα *interpretor,* poſteriora, *quæ pone ſunt, aut ſequuntur,* τὰ ἑπόμενα. *Vt ſunt* δοκιμασίαι, *item* μαρτύρια:

εια: quæ Chriſtianam noſtram profeßionem comitantur,ut umbra corpus.

Potior. *Iulius Cæſar Scaliger in Theoph. de plant. Quoties quippiam nanciſcimur, eo ſanè* potimur. *Potimur enim eo, quod eſt in poteſtate noſtrà. Idem capit. 125. Latin. Ling. Plautus in Capt. Nam poſtquam rex meus eſt potitus hoſtium. Nos eam aſperitatem in meliorem receptam legem emollivimus, & interpretamur verbum potitus eſt, paßivè: ſubintelligimus vi, aut operá: ſicut χάριν ſubintelligunt Græci & Saluſtius. Ita* miſeret *me fortunæ tuæ, id eſt, vis tua fortuna facit me* miſerum. *A* potis, pote, *quod à* ποτὶ. *Notat id, quod ἐν δυνάμει & viribus noſtris, quod penes aut juxta, aut propè: ut non opus ſit ullo ampliùs labore conſequendi. A* potis *eſt* potior, potiùs, potiſſimus, potiſſimùm. Poſſum, *id eſt, potens ſum.* Potens *eſt participium quaſi* pote ens, *id eſt, δυνάμενον.* Impotens, id eſt, non potens, *ἀκρατὴς, ἀσθενὴς.* Impoſſibile *apud Quinctilianum ἀδύνατον: ſicut* poſſibile, *δυνατὸν, quod non poteſt, aut poteſt fieri. Vox ea elegantiam infuſcat.* Impos *contractum eſt, quaſi* impotis *aut* impotens: *ſicut* compos, *quod ſocietatem poteſtatis ſignificat, id eſt, particeps, ἐπήβολος.* Præpotens, *id eſt, valde potens, & præ aliis. Innuit enim collationem cum aliis, & πρωτείαν ſingularem: ut præcello, præſtans, prædico. Meliùs de Deo uſurpatur* Omnipotens, *quod omnem comparationem ſimpliciter excludit. Dices:* Ciceroni tamẽ eſt Jupiter præpotens. E. prępotẽs idẽ qui omnipotens. *Facilis reſponſio: Noſtra nil intereſt, quid Cic. hic ſcripſerit. Gẽtilium*

unu-

unus fuit. Nobis neq; Iupiter, neq; Iovis: ſed Iovah. Iſti fuerit ſuus Iupiter præpotens: patiamur. An verò præpotens ideo, idem, qui omnipotens? Ipſe Tullius abnuit. Prǽpotens, inquit, terrâ mariq; Carthago: præpotens & glorioſa Philoſophia. Ergo ea omnipotens? Non ita: ſed valde potens. Iterum curioſulus: At præſcire, prævidere Deus dicitur: quidni etiam præpotens? Scio de præſcientia & ſimilibus ita ſolere loqui Sacra & doctores Eccleſiæ: ſed id pro captu noſtro eſt, & figurato duntaxat quodam ſermone. Aliâs reapſe DEVS non præſcit, ſed ſcit: nec prævidet, ſed videt: nec præpotens eſt, ſed omnipotens. Noſtra imbecillitatis verba ſunt, qui tempora partimur, nec aliter intelligimus. Deo omnia juncta, nexa, unita, Præteritum, Præſens, Futurum. Omnia, inquam, in præſenti & in oculis habet, & Æternitas eſt momentum.

Præs, dis. Vulgo: præs eſt in causâ numariâ: Vas eſt in re capitali. Auſonius:

Quis ſubit in pœnam capitalis ſupplicio? Vas.
Quis, cùm lis fuerit numaria, qui dabitur?
Præs.

Idem: Sponde, noxa præſeſt. Ita enim legendum, non præſto eſt. At quod Ioſ. Scaliger præſeſt; id eſt, adeſt vel præſtò eſt, πάρεστι. Græcus interrogatus εἰ πάρεστι, reſpondet potiùs, παρὰ, quam πάρειμι. Sic Romanus interrogatus, an præſes? Reſpondebat Præs: non præſſum. Varro lib. 5. de L. L. Et Feſtus inquit: prædem dictum eſſe, quòd interrogatus à populo ſi præſeſſet, reſpondebat: Præs: ſupple ſum. Præſeſſe antiqui-

tùs ſignificat præſentem eſſe, παρεῖναι. Vnde ſupereſt participium præſens. *Igitur* præs *decurtatum eſt à verbo* præſſum. *A* præs, prædis, *dicta ſunt* prædia, *non à prævidendo, aut* præſtando. Prædia *(inquit Aſconius) ſunt res ipſæ:* prædes *homines fidejuſſores: quorum res* Bona prędia *nunc uno nomine dicuntur.* Sum *eſt* εἰμὶ, *ait Iul. Cæſ. Scaliger cap. 122. Lat. Ling.* Es, eſt, ἐστὶ. *Heb.* יֵשׁ, *eſt, eſſentia, à* יָשָׁה, *id eſt, fuit. Idem cap. 147:* Neceſſe, *quod* nec eſſe *aliter poteſt,* Et *Cic. in part.* Neceſſe *eſt id, ſine quo ſalvi, liberivè eſſe non poſſumus. Nempe* neceſſus, e, *&* neceſſus, um: *ſicut Exanimis, e, exanimus, um. Huc aggregentur reliqua compoſita magno numero, ut* deſum, præſum, inſum, proſum, ſuperſum: *cujus poſterioris varia ſignificata ex Agell. libr. 1. cap. 22. hauriantur.* Aſſum *aut* adſum: *quia dicis,* ades, *non* aſſes. *Iul. Cæſ. Scalig. capit. 34. L.L. Conſules auribus & materiæ: ſicut Plautus cum jocatur & maluit* aſſum *dicere, quam* adſum: *ut ſubinferret: At ego* elixum *malo. Hæc ille. A Græco* εἰμὶ *fit* ἐὼν, ὢν: ἐὸν ὄν, Ens οὖσα *& inde* οὐσία, *Latinè* eſſentia, *apud Quinctilianum libr. 8. cap. 3. Auguſtinum, Iul. Scaligerum & alios. Hi enim veterum loco nobus ſint, quibus ea vox uſurpata non fuit. At neq; deeſt* ἀναλογία. *Vrget verò neceßitas & philoſophi & theologi, ni ineptire & ambages quæritare velint, carere non poßint. Quod etiam de Subſtantia dictum ſit: cui Græcorum* ὑπόστασις, *non ita verò* οὐσία, *reſpondet. Vt enim à conſto conſtantia: Sic à ſubſto* ſubſtantia, *ut quæ alteri ſubſtet. Ab* οὐσία *ſit* πλούσιος, συνουσία, ἐξουσία, ἐπιούσιον *& alia.* Πλούσιος, *quaſi*

πολύ-

πολυέσιος, *cui multæ opes ac divitiæ. Nam* ὀυσία *eſt etiā idē, quod facultates: ſicuti Lat.* ſubſtantia. *Quando ſine illis* τὸ εἶναι *noſtrū nō poſsit cōſiſtere. Apud Plaut.* polyplusius, *id eſt, valde dives,* Pluto, πλέτων. *Deus inferorum. Cic. 2. de Nat. deor. Terrena vis omnis atq; natura* diti *patri dedicata eſt, qui* dives, *ut apud Græcos* πλέτων: *quia & recidant omnia in terras, & oriantur è terris.* Συνουσία *eſt unio vel conjunctio ipſius* eſſentiæ; *& ideo* ſumma. Συνουσιαςής, *ſummè conjunctus. Latinum* neceſſitudo *&* neceſſarius *aliquā exprimunt, Nam Græcum* σύνειμι *plus notat: ſcilicet unionem per* τὸ σὺν: *& eſſentiam,* ὀσίαν. Ἐξουσία *variè exponitur: Licentia, poteſtas, autoritas, dignitas. Gloſſarium:* ἐξουσία *majeſtas, ditio, poteſtas. A nullo tamen horum ſatis Græcum exprimitur.* Ἐξεῖναι exeſſe: *unde* ἐξέςω, *apud Demoſthenem;* Exeſto, *apud Lipſium. Neq; ut* παρουσία *præſentia,* ἀπουσία *abſentia: ita* ἐξουσία exentia *reddi debet. Propiùs inter Latina accedit* eminentia. *Sed propriè* ἐξουσία *eſt, quā ex aliis, & extra alios eſſe datur; dum aliis obſtricti non ſumus, ſed liberi, potentes, & noſtri juris, ſupereminemus. Ex eo poſtea idem eſt, quod dignitas, autoritas, potentia. Matth. 28. Data eſt mihi* πᾶσα ἐξουσία, *id eſt,* omnis eminentia. *Vbi aliis poteſtas, aliis autoritas, aliis potentia magis arridet. Sed proprium à conſectario tamen diſtingui oportebat.* Ἐπιούσιος *eſt quod pertinet ad eſſentiam. Matth. 6.* Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον. *Multi hic multùm. Aliis* ἐπιούσιος *eſt* ſuperſuæſtantialis: *aliis* ſupereſſentialis. *aliis* eximius: *aliis* peculiaris: *aliis* adveniens. *Sed nullum ex omnibus illis convenit.*

Quidam

Quidam hodie profeſſor Græcarum linguarum: Eſt ἄρ-
τος ἐπιούσιος *(inquit) qui ad ſubſequentem diem per-
tinet vel pertingit. Aliàs dicendum fuiſſet* ἐπούσιος *ſic
ut* ἐπουσιώδης. *Neq; enim eſt ab* ἐπὶ *&* οὐσία *: ſed a*
ἐπὶ *&* ἰοῦσα, *ſcilicet* ἡμέρα, *dies inſtans.* Hæc ille
Sed fruſtra. Nam in Euangeliſtis ſubintelligi non poteſ
ἡμέρα, *cùm* τὸν ἄρτον ἡμῶν *præcedat & neceſſariò ſe-
quatur,* τὸν ἐπιούσιον *ſcilicet panem. Neq;* ἐπιούσιο
eſt ab ἐπιοῦσα *quando tale adjectivum à nullo ejusmo-
di fœminino veniat. Sed eſt ab* ἐπὶ *&* οὐσία *: ſicut* ἐν-
ούσιον, ἀνούσιον *& alia. Nullum à verbo* εἶμι *vel* ἔω
At ideo non dicendum ἐπούσιον. *Nam ultima præpoſitio-
nis litera non ubiq; abſorbetur. Dicimus* ἐπιόψομαι
προϋπάρχειν, περιώσιον. *Immò &* περιούσιον, περι-
ουσία, περίειμι. *Sit tamen* ἐπιούσιος *panis idem, qu
ſubſequens; vel ad diem ſequentem pertinens. At repu-
gnat textui: Panem noſtrum* ἐπιούσιον *da nobis hodie
Quæſo, an craſtinum ſive ſubſequens, ſive futurum dar
nobis petamus; & quidem hodie? Panis ergo* ἐπιούσι-
ος *eſt quotidianus, vel neceſſarius, qui ad* οὐσίαν *faci
& vitæ conſervationem: quomodo Syrus, Suidas, Baſi-
lius, Theophylactus, Ioach. Camerarius, Beza, Chem-
nitius & alii exponunt: uti prolixè monui in Manu-
duct. ad Latina Ling. cap. 2.*

Prandium, *à* περὶ *&* ἔνδιον, *quod ante meridien
capiatur. Iul. Cæſ. Scaliger libr. 1. poët. cap. 5.* Pran-
dium, *quia iterum ad opus* parati *eſſent illicò: quà ra-
tione à Græcis* δεῖπνον *dictum eſt,* ὅτι δεῖ πονεῖν. *Suo i-
gitur quiſq; in opere reficiebat eo cibo vires: quo perfe-
cto in ſero diei lautiùs largiùsq; ſeſe accipiebant, tum u-*

berior

beriore epularum apparatu: tum familiarium atque affinium ſocietate. Iccircò cœna *dicta; quia* κοινῆ *veſcerentur: non privato demenſo diurno. Græci* δόρπον, παρὰ τὸ δόρυ παύειν: *militaris ſane vox. Non enim curarent corpora, neq; arma deponerent, niſi operâ abſolutâ. Aut à Iudæis tralata vox* Nam זוֹנָה, zonah, cona, *eſt cœna, à rad.* זוּן, *id eſt, divertit in publicum hoſpitium: aut à* זן, *id eſt, cœna, epulum. Plutarch. lib. 7. ſymp. præf. refert, Romanos crebrò in ore habuiſſe dictum faceti hominis, qui cùm ſolus ederet, dixit, ſe non cœnâſſe, ſed tantùm ediſſe.* Cœna terreſtris *in Plaut. Cap. a. 1. ſcen. 2. quæ nil niſi terrâ natum habet:*

Horatius:

Cœnam ſine ſanguine

dixit imitatione Græcâ, Diphilus, δεῖπνον ἀλλ' οὐδ' αἷμα ἔχει. Cœnipeta, à petendo cœnam, *apud Nonium: ut* agripeta, *apud Ciceronem:* lucripeta *apud Plautum. Eâ formâ dicitur & frugiperda ſalix apud Plinium:* ὠλεσίκαρπος *Homero. Item* officiperda *in Diſtichis Dionyſii Catonis: vel, ut Pithœana editio habet* officiperdus: *quod Ioſephus Scaliger* ὀλεσίχαρον *vertit.* Cœnacula, *Feſto dicuntur, ad quæ ſcalis aſcenditur. At non propriè: ſed tantùm ex conſuetudine cœnandi majoribus uſitatâ Stemmati Hebræorum vetuſtiſſimo* עֲלִיָּה, *id eſt, cœnaculum dicitur eo nomine ab* עָלָה, *aſcendit. Varro, citante Valla lib. 4. cap. 22. ubi cœnabant,* cœnaculum *vocitabant: poſtquam in ſuperiore parte cœnitare cœperunt, ſuperioris domus univerſa cœnacula dicta: poſtquam, ubi cœnabant, plura*

facere

Digitized by Google

facere cœperunt. Iulius Cæſar Scaliger cap. 123. Lati
Ling. Cœnaturio *eſt à futuro participio activo, non*
ſupino. Quo tendis Gnatho? vd Pamphilum. Cujus r
ergo? Cænaturus. Inde cœnaturio.

Pravus *à Græco* πρᾶος, *id eſt, lenis, manſuetu*
mitis: qualem priſca ætas deteſtabatur, omnia in fort
tudine ſita eſſe putans, eamque ſolam eſſe Virtute
Plautus Aſin. Hem ita virtus eſt, quàndo uſus eſt, q
malum fert fortiter. Iul. Cæſ. Scaliger, Exerc. 300. ſec
3. Vox eſt militaris: inventa ab exprobratione lenit
tiæ, quam in milite deteſtabantur. Interpoſitâ ergo a
licâ litera, πρᾶος pravus.

Præcor *ab Hebr.* בָּרַךְ, *id eſt, precatus eſt, bened*
xit, ingeniculando fudit præces: בְּרָכָה, *quaſi Lati*
dicas Preca, *id eſt, precatio, preces, benedictio.* Cape
Precor *proſpera:* imprecor *tetra. Agretius:* preca
eſt rogare: Deprecari *eſt purgare & excuſare. Virg*
lius: Equidem merui, nec deprecor.

Preſter, πρηστὴρ: *ut ventus, ſerpens. Lucretius:*

Preſteras Graji quos abs re nominitarunt:

Scilicet à πρήθω. *Apud Lucanum:*

—— *Torridus* agri
Percuſſit preſter.

Ab Heb. רֶשֶׁף, *id eſt, flamma illa in aëre: &* שָׂרָף, *e*
ſerpens ignitus. Πρήθω *autem à* צָרַב, *aduſſit.*

Priamus, πρίαμος, *à militibus vocatus eſt, quò*
cadaver filii redemerit. Πρίαμαι, *eſt* emo *: ab iſ*

plac

Digitized by Google

placet Latinum trahere nonnullis. Sed videtur moroſa nimis & violenta fieri mutatio. Ab emo *eſt* demo. *Item* perimo *&* peremo:*unde peremtorium. Vlpianus lib. 8. diſputationum:* Peremtorium *inde hoc nomen ſumſit, quod* peremeret *diſceptationem, hoc eſt, ultrà non pateretur adverſarium tergiverſari. Apulejo lib. 10. Metamorph. eſt venenum peremtorium, quod* perimat *& interficiat. Item* eximo: eximius, *id eſt, exemtus è multis aliis.* Eximia ovis, *id eſt, deſtinata ad ſacrificium è grege. Sic* egregius, *è grege lectus: olim* exgregius. *A* pro & emo *facit Ioſeph. Scaliger* præmium *in Conject.*

Priapus, *Græcè* πρίαπος, πρίηπος. *Ionum flexu: vel quaſi* βριήπυος, *id eſt, clamoſus, propter clamores, qui in Bacchi ſacris excitabantur, vel quaſi περιϊέμενος τὸ σπέρμα, ut habent interpretes Theocriti. Suidas autore neſcio quo:* ἐκλήθη δὲ πρίαπος κατὰ τὴν ἰταλῶν γλῶσσαν. *Id quale ſit, Silvanus ille, qui linguam Italicam & linguam Latinam (ſi Muſis placet) pro eodem habet, nos doceat oportet. Sed de hoc reſpondeat* Sibero *noſtro.*

Primus, Pri *à* πρὶν *eſt poſitivus:* prior *comparativus: &* primus *Superlativus.* Pri *apud antiquos pro* præ. *I.C. Scal. cap. 86. L. L. Facilius Græcum* πρῶτον *(eſt enim* πρότον) *etiam in duobus poteſt eſſe. Vnde &* πρότερον. πρὸ ἕτερον. *Sic enim orta ſunt comparativa ab* ἕτερον. *Latinum autem moroſius: Superlativum enim eſt. Nam* pri *vetus vox fuit: ſicut* Ni. *Poſtea latiore vocali fuſæ ſunt* Næ, præ. *Vnde adverbium* pridem. Priſtinus

quaſi

quaſi priuſtinus. Primicus *non eſt idem, quod prim*
vel primum, πρώτως *: ſed à* primo *, ſignat motum*
quo. Vt cœlitus non eſt οὐρανίως *, ſed* οὐρανόθεν*. Iten*
funditus, ſtirpitus, humanitus. Priſci *Latini propri*
appellati ſunt ii, qui priùs quàm conderetur Roma fue
runt; Feſtus. Proceres πρότεροι*. Nam & prius di*
gnitatis nomen eſt, autore Ariſtotele. Apprimus *apu*
Liv. Andron. Iulius Cæſar Scaliger L. L. cap. 60. Icir
cò quod erat apprimè *, Virgilius coactus eſt* apprim
dicere. Idem cap. 31. facit princeps à primum *&* ca
put *; ſicut* biceps. *Sic apud Hebr.* riſchon *eſt primu*
riſchit *principium,* ἀρχὴ *: item à* roſch, *id eſt, caput*
Idem dixit, primori *in ablativo, &* primorem ho
minis ætatem, imitatus Lucretium, Catonem & Agell
um. Nam antiquis hic & hæc primòris *& hoc* primo
re *fuit: ſicut iidem fuit hic & hæc* pluris *& hoc* plu
re *: pro quo nunc* plus.

Priſtis, πρίστης *, piſcis è genere cetaceo: item nav*
gium à forma. Porphyrius lib. περὶ ἀποχ *:* Βαλαιναι
τε καὶ πρίστεις καὶ τὰ ἄλλα κήτη. *Claudianus d*
Tritone: Qua priſtis *commiſſa viro. Eſt autem* πρίστη
qui ſerrâ aliquid dividit. Πρίω*, id eſt, ſerro.*

Privignus *Feſto dicitur, quòd* priùs *, quàm mat*
ſecundò nuberet, eſt genitus. *Aliis quaſi* priugenus:
priùs, *&* geno, genitus. *At quare non à* privus, *qu*
ſi privè genitus? Suadet illud quantitas primæ, & Gr
corum ἀμφίγονος *: ab* ἀμφὶ *, id eſt, ſeorſum, inte*
alia. Vox enim privi *infert quandam ſeparationem.*
privignus *appellatur reſpectu vitrici; qui ducit ma*

trem

la ὑποκόρισμα in puellas. E parte ſcilicet, quà puellæ fœmina ſunt: quæ, ut dixi, ab Italis ita hodieq; vocatur. (Apud Italos puttana, apud Hiſpanos puta: apud Gallos putaine meritrix appellatur) Putillam Græcæ nutrices dicebant χοιρίον. Nam χοῖρος ea pars in puellis, de qua jam dixi, & annotaverat M. Varro. Non igitur mirum, ſi Catullus, quem exiguum voluit vocare, eum Salaputii nomine inſigniat: more nutricum, ſalsè nimis & nequiter: quaſi non ἄῤῥην ſeu παιδάριον eſſet.

Puto à φυτῶ. Propriè ſignificat inutilia ex plantis reſcindo. Agell. lib. 6. cap. 5. putare veteres dixerunt vacantia ex quaque re, & non neceſſaria, aut etiam obſtantia, & aliena auferre & excidere. Sic namque arbores, & vites, & ſis etiam rationes dictæ ſunt putari. Feſtus, imputatum, id eſt, nondum purgatum. Et Horat. imputata vinea, id eſt, non putata. Amputo, περιαιρῶ ἢ περικόπτω. Ab ἀμφὶ. Puta quidam volunt fieri adverbium, id eſt, ſcilicet, nimirum, præter omnem neceßitatem, & autoritatem veterum: cùm ſit imperativus, & præter accuſativum, nullum admittat alium. Terent. And. act. 1. ſc. 1. Dictum puta. Sed interdum tamen, Puta, abſolutè ponitur ſine caſu, non aliter, atq; Præſens, ut nulla, puto, diligentia tanta eſt. Ita Plautus Aulul: Iam, credo, mortuus eſt. Quod tamen non propterea in adverbium abit: ſicut nec obſecro, quod vulgo exiſtimant. Iul. Caſ. Scaliger Exerc. 5. Forma particularis, puta, ignis, &c.

Pyga, πυγή. Horatius:

Ne nummi pereant, aut pyga, aut deniq; fama.

Πυγή, *nates.* Pygæus πυγαῖος, *id eſt, poſticus: etiam cinædus ita dicitur.* Uropygium, ὀῤῥοπύγιον & οὐῤῥοπύγιον.

Pylorus, *Latinè janitor aut portæ cuſtos.* Πύλη *eſt janua, porta.* Ὤρα *cura*: ὠρέω, *curo. Etiam medicis ſpeciatim* pylorus *meatus, aut porta ventriculi inferior. Celſo,* Porta *ventriculi. Gloſſar.* Janitor, πυλωρός. Janitrix, ἡ πυλωρός.

Q.

Quæſtor: *ab initio* Quæſitor. *Virgilius 6. Æn. Quæſitor Minos urnam movet - - Quæſitum eſt exinde quæſtum. Vlpianus libr. ſingulari de offic. Quæſt. A genere, inquit, quærendi* Quæſtores *initio dictos & Iunius & Trebatius & Feneſtella ſcribunt. Corn. Fronto*: Quærimus *diſciplinam* inquirimus, *de quo dubitamus. Non. Marcellus. Quærere &* inquirere *eſt diu quærere. Afranius Fratriis: Proin tu dum* quęram *ne* requiram *te vide.*

Qualis, *Antiqui* Quale *dicebant*: qualitatem: *non dicebant. M. enim Tullius primus eam vocem commentus eſt.* Cul *veteres dicebant pro* quale κατ' ἀποκοπήν. *Ita* ſimul, facul, procul: *pro ſimile, facile, procile, quæ poſteà adverbialiter ſumta ſunt. Plautus in Amph.* Cul *eſt qui donum dedit, pro* qualis *eſt.*

Quatio. *Iul. Cæſ. Scalig. cap. 31. L. L. D mutatur in T,* cudo, quatio. *Fuit enim verbum* κύδω, *adhuc durat* κυδάζω. *Significat ſtrepere: unde* κύδος *convicium, &* κῦδος *gloria: ſtrepitus ille popularis. A* quatio,

Digitized by Google

quatio, *eſt* incutio : *unde* Incus. Succutio, ſubſcus *interpoſito S.* Cudo *malim ab Hebræo facere* : כָּתַת, *tudit*, κῦδος *à* כָּבוֹד, κατὰ μετάϛασιν, *id eſt*, *honos*, *gloria. Sit* σκεδάω, σκεδάζω, *à* שָׁדַד, *vaſtavit* : שָׁחַת, *id eſt*, ἐσκέδασε.

Quatuor, *Iul. Cæſ. Scaliger lib. 1. de L. L. cap. 28.* κἄπερα *pro* καὶ ἕτερα, *ſine adſpiratione apud Æoles. Nam cum dixiſſent*, unum, alterum, tria : *pro quarto dixere*, *&* alterum. *Sic apud poëtam* :

Alter ab undecimo ——— Et :

Aurea mala decem miſi : cras altera mittam.

Sic etiam Quinque *deduxere: ut eſſet & unum præter quatuor* : καὶ ἕνκυε. *A* Quinque *eſt* Quinqtus : *nunc* Quintus : Quinctus. *C pro Q quod ex iſto naſcitur. Manutius* : Quinctus: Quinctius, Quinctilius, Quinctilis, *&* Quinctilianus *cum* C T *ſcribo, ſecutus lapides Capitolinos, & alios. Admonet enim etymologia, ut quemadmodum à relinquo relictus, à coquo coctus* : *ſic à* quinque quinctus *derivemus. Ab his nec Cicero abhorruit, ut ex manuſcriptis ipſius patet, teſte Gryphio. Porrò à* quatuor *eſt* quadra, *propter tot apices. Nec inſolens eſt T in D* μεταβολή. Quadraginta, quadrifariam, quadrageſima *ſatis documento ſunt.* Quadrum, *id eſt*, *quadratum*, *à quatuor partibus.* Quadro *in quadrum redigo. Poſteà idem, quod ex omni parte convenio.* Quadrans, *quarta pars aſſis.* Quadrantaria *à Quadrans. Olim Romanis preciū pro balneo dari ſolitum. Vnde Seneca* Balneum *rem quadrantariā appellavit. Cur, inquit, exornaretur*

tùs ſignificat præſentem eſſe, παρεῖναι. *Vnde ſupereſt participium* præſens. *Igitur* præs *decurtatum eſt à verbo* præſſum. *A* præs, prædis, *dicta ſunt* prædia, *non à prævidendo, aut* præſtando. Prædia(*inquit Aſconius*) *ſunt res ipſæ*: prædes *homines fidejuſſores: quorum res* Bona prędia *nunc uno nomine dicuntur*. Sum *eſt* εἰμὶ, *ait Iul. Cæſ. Scaliger cap*. 122. *Lat. Ling*. Es, eſt, ἐστὶ. *Heb*. יֵשׁ, *eſt, eſſentia, à* יָשָׁה, *id eſt, fuit. Idem cap*. 147: Neceſſe, *quod* nec eſſe *aliter poteſt, Et Cic. in part*. Neceſſe *eſt id, ſine quo ſalvi, liberive eſſe non poſſumus. Nempe* neceſſus, e, & neceſſus, um: *ſicut Exanimis, e, exanimus, um. Huc aggregentur reliqua compoſita magno numero, ut* deſum, præſum, inſum, proſum, ſuperſum: *cujus poſterioris varia ſignificata ex Agell. libr*. 1. *cap*. 22. *hauriantur*. Aſſum *aut* adſum: *quia dicis*, ades, *non* aſſes. *Iul. Cæſ. Scalig. capit*. 34. *L.L. Conſules auribus & materiæ: ſicut Plautus cum jocatur & maluit* aſſum *dicere, quam* adſum: *ut ſubinferret: At ego* elixum *malo. Hæc ille. A Græco* εἰμὶ *fit* ἐὼν, ὢν: ἐὸν ὂν, Ens ὖσα *& inde* οὐσία, *Latinè* eſſentia, *apud Quinctilianum libr*. 8. *cap*. 3. *Auguſtinum, Iul. Scaligerum & alios. Hi enim veterum loco nobus ſint, quibus ea vox uſurpata non fuit. At neq; deeſt* ἀναλογία. *Vrget verò neceßitas & philoſophi & theologi, ni ineptire & ambages quæritare velint, carere non poßint. Quod etiam de Subſtantia dictum ſit: cui Græcorum* ὑπόστασις, *non ita verò* ὀσία, *reſpondet. Vt enim à conſto conſtantia: Sic à ſubſto* ſubſtantia, *ut quæ alteri ſubſtet. Ab* ὀσία *fit* πλούσιος, συνουσία, ἐξουσία, ἐπιούσιον *& alia*. Πλούσιος, *quaſi* πολυά-

πολυέσιος, *cui multæ opes ac divitiæ. Nam ἐσία eſt etiã idẽ, quod facultates: ſicuti Lat.* ſubſtantia. *Quando ſine illis* τὸ εἶναι *noſtrũ nõ poßit cõſiſtere. Apud Plaut.* polyplusius, *id eſt, valde dives,* Pluto, πλέτων. *Deus inferorum. Cic. 2. de Nat. deor. Terrena vis omnis atq; natura* diti *patri dedicata eſt, qui* dives, *ut apud Græcos* πλέτων: *quia & recidant omnia in terras, & oriantur è terris.* Συνουσία *eſt unio vel conjunctio ipſius* eſſentiæ; *& ideo* ſumma. Συνουσιαςής, *ſummè conjunctus. Latinum* neceſſitudo *&* neceſſarius *aliquà exprimunt, Nam Græcum* σύνειμι *plus notat: ſcilicet unionem per* τὸ σὺν: *& eſſentiam,* ἐσίαν. Ἐξουσία *variè exponitur: Licentia, poteſtas, autoritas, dignitas. Gloſſarium:* ἐξουσία *majeſtas, ditio, poteſtas. A nullo tamen horum ſatis Græcum exprimitur.* Ἐξεῖναι exeſſe: *unde* ἐξέςω, *apud Demoſthenem;* Exeſto, *apud Lipſium. Neq; ut* παρουσία *præſentia,* ἀπουσία *abſentia: ita* ἐξουσία exentia *reddi debet. Propius inter Latina accedit* eminentia. *Sed propriè* ἐξουσία *eſt, quâ ex aliis, & extra alios eſſe datur; dum aliis obſtricti non ſumus, ſed liberi, potentes, & noſtri juris, ſupereminemus. Ex eo poſtea idem eſt, quod dignitas, autoritas, potentia. Matth. 28. Data eſt mihi* πᾶσα ἐξουσία, *id eſt,* omnis eminentia. *Vbi aliis poteſtas, aliis autoritas, aliis potentia magis arridet. Sed proprium à conſectario tamen diſtingui oportebat.* Ἐπιούσιον *eſt quod pertinet ad eſſentiam. Matth. 6.* Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον. *Multi hic multùm. Alii* ἐπιούσιος *eſt* ſuperſuæſtantialis: *alii* ſupereſſentialis. *aliis* eximius: *aliis* peculiaris: *aliis* adveniens. *Sed nullum ex omnibus illis convenit.*

Quidam

Quidam hodie profeſſor Græcarum linguarum: Eſt ἄρτος ἐπιούσιος (inquit) qui ad ſubſequentem diem pertinet vel pertingit. Aliâs dicendum fuiſſet ἐπούσιος ſicut ἐπουσιώδης. Neq; enim eſt ab ἐπὶ & οὐσία: ſed ab ἐπὶ & ἰοῦσα, ſcilicet ἡμέρα, dies inſtans. Hæc ille. *Sed fruſtra. Nam in Euangeliſtis ſubintelligi non poteſt ἡμέρα, cùm τὸν ἄρτον ἡμῶν præcedat & neceſſariò ſequatur, τὸν ἐπιούσιον ſcilicet panem. Neq; ἐπιούσιον eſt ab ἐπιοῦσα, quando tale adjectivum à nullo ejuſmodi fœminino veniat. Sed eſt ab ἐπὶ & οὐσία: ſicut ἐνούσιον, ἀνούσιον & alia. Nullum à verbo εἰμὶ vel ἔω. At ideo non dicendum ἐπούσιον. Nam ultima præpoſitionis litera non ubiq; abſorbetur. Dicimus ἐπιόψομαι, προεῦπάρχειν, περιώσιον. Immò & περιούσιον, περιουσίαν, περίειμι. Sit tamen ἐπιούσιος panis idem, qui ſubſequens, vel ad diem ſequentem pertinens. At repugnat textui: Panem noſtrum ἐπιούσιον da nobis hodie. Quæſo, an craſtinum ſive ſubſequens, ſive futurum dari nobis petamus; & quidem hodie? Panis ergo ἐπιούσιος eſt quotidianus, vel neceſſarius, qui ad οὐσίαν facit & vitæ conſervationem: quomodo Syrus, Suidas, Baſilius, Theophylactus, Ioach. Camerarius, Beza, Chemnitius & alii exponunt: uti prolixè monui in Manuduct. ad Latinæ Ling. cap. 2.*

Prandium, *à πρὸ & ἔνδιον, quod ante meridiem capiatur. Iul. Cæſ. Scaliger libr. 1. poët. cap. 5.* Prandium, *quia iterum ad opus* parati *eſſent illicò: quà ratione à Græcis δεῖπνον dictum eſt, ὅτι δεῖ πονεῖν. Suo igitur quiſq; in opere reficiebat eo cibo vires: quo perfecto in ſero diei lautiùs largiùsq; ſeſe accipiebant, tum uberiore*

beriore epularum apparatu: tum familiarium atque affinium ſocietate. Iccircò cœna *dicta; quia* κοινῇ *veſcerentur: non privato demenſo diurno. Græci* δόρπον *παρὰ* τὸ δόρυ παύειν*: militaris ſane vox. Non enim curarent corpora, neque arma deponerent, niſi operâ abſolutâ. Aut à Iudæis tralata vox Nam* זונָה, zonah, cona, *eſt cœna, à rad.* זון*, id eſt, divertit in publicum hoſpitium: aut à* זן*, id eſt, cœna, epulum. Plutarch.lib. 7.ſymp. præf. refert, Romanos crebrò in ore habuiſſe dictum faceti hominis, qui cùm ſolus ederet, dixit, ſe non cœnâſſe, ſed tantùm ediſſe.* Cœna terreſtris *in Plaut. Cap.a.1.ſcen.2. quæ nil niſi terrâ natum habet:*

Horatius:

Cœnam ſine ſanguine

dixit imitatione Græcâ. Diphilus. δεῖπνον ἀλλ' οὐδ' αἷμα ἔχει. Cœnipeta, à petendo cœnam, *apud Nonium: ut* agripeta, *apud Ciceronem:* lucripeta *apud Plautum. Eâ formâ dicitur &* frugiperda *ſalix apud Plinium:* ὠλεσίκαρπος *Homero. Item* officiperda *in Diſtichis Dionyſii Catonis: vel, ut Pithœana editio habet* officiperdus*: quod Ioſephus Scaliger* ὀλεσίχαρον *vertit.* Cœnacula, *Feſto dicuntur, ad quæ ſcalis aſcenditur. At non propriè: ſed tantùm ex conſuetudine cœnandi majoribus uſitatâ Stemmati Hebræorum vetuſtiſſimo* עֲלִיָּה*, id eſt, cœnaculum dicitur eo nomine ab* עָלָה*, aſcendit. Varro, citante Valla lib. 4. cap.22. ubi cœnabant,* cœnaculum *vocitabant: poſtquam in ſuperiore parte cœnitare cœperunt, ſuperioris domus univerſa cœnacula dicta: poſtquam, ubi cœnabant, plura*

facere

facere cœperunt. Iulius Cæſar Scaliger cap. 123. Latin. Ling. Cœnaturio *eſt à futuro participio actiuo, non à ſupino. Quo tendis Gnatho? vd Pamphilum. Cujus rei ergo? Cœnaturus. Inde* cœnaturio.

Pravus *à Græco* πρᾶος, *id eſt, lenis, manſuetus, mitis: qualem priſca ætas deteſtabatur, omnia in fortitudine ſita eſſe putans, eamque ſolam eſſe Virtutem. Plautus Aſin. Hem ita virtus eſt, quando uſus eſt, qui malum fert fortiter. Iul. Cæſ. Scaliger, Exerc. 300. ſect. 3. Vox eſt militaris: inventa ab exprobratione lenitatis, quam in milite deteſtabantur. Interpoſitâ ergo æolicâ litera,* πρᾶϝος pravus.

Præcor *ab Hebr.* בֵּרֵךְ, *id eſt, precatus eſt, benedixit, ingeniculando fudit praces:* בְּרָכָה, *quaſi Latinè dicas* Preca, *id eſt, precatio, preces, benedictio. Caper:* Precor *proſpera:* imprecor *tetra. Agretius:* precari *eſt rogare:* Deprecari *eſt purgare & excuſare. Virgilius: Equidem merui, nec deprecor.*

Preſter, πρηστὴρ*: ut ventus; ſerpens. Lucretius:*

Preſteras Graji quos abs re nominitarunt:

Scilicet à πρήθω. *Apud Lucanum:*

—— *Torridus* agri
Percuſſit preſter.

Ab Heb. רֶשֶׁף, *id eſt, flamma illa in aëre: &* שָׂרָף, *eſt ſerpens ignitus.* Πρήθω *autem à* צָרַב, *aduſſit.*

Priamus, πρίαμος, *à militibus vocatus eſt, quòd cadaver filii redemerit.* Πρίαμαι, *eſt* emo *: ab iſto*

placet

placet Latinum trahere nonnullis. Sed videtur moroſa nimis & violenta fieri mutatio. Ab emo *eſt* demo. *Item* perimo *&* peremo:*unde peremtorium. Vlpianus lib. 8. diſputationum*: Peremtorium *inde hoc nomen ſumſit, quod* peremeret *diſceptationem, hoc eſt, ultrà non pateretur adverſarium tergiverſari. Apulejo lib. 10. Metamorph. eſt venenum peremtorium, quod* perimat *& interficiat. Item* eximo: eximius, *id eſt, exemtus è multis aliis.* Eximia ovis, *id eſt, deſtinata ad ſacrificium è grege. Sic* egregius, *è grege lectus: olim* exgregius. *A* pro & emo *facit Ioſeph. Scaliger* præmium *in Conject.*

Priapus, *Græcè* πρίαπος, πρίηπος. *Ionum flexu: vel quaſi* βριήπυος, *id eſt, clamoſus, propter clamores, qui in Bacchi ſacris excitabantur, vel quaſi* πριέμενος τὸ σπέρμα, *ut habent interpretes Theocriti. Suidas autore neſcio quo:* ἐκλήθη δὲ πρίαπος κατὰ τὴν ἰταλῶν γλῶσσαν. *Id quale ſit, Silvanus ille, qui linguam Italicam & linguam Latinam (ſi Muſis placet) pro eodem habet, nos doceat oportet. Sed de hoc reſpondeat* Sibero *noſtro.*

Primus, Pri *à* πρὶν *eſt poſitivus*: prior *comparativus*: primus *Superlativus.* Pri *apud antiquos pro* præ. *I.C. Scal. cap. 86. L. L. Facilius Græcum* πρῶτον *(eſt enim* προτόν*) etiam in duobus poteſt eſſe. Vnde &* πρότερον, πρὸ ἕτερον. *Sic enim orta ſunt comparativa ab* ἕτερον. *Latinum autem moroſius: Superlativum enim eſt. Nam* pri *vetus vox fuit: ſicut* Ni. *Poſtea latiore vocali fuſæ ſunt* Næ, præ. *Vnde adverbium* pridem. Priſtinus

quaſi

la ὑποκόρισμα in puellas. E parte ſcilicet, quà puellæ fœminæ ſunt: quæ, ut dixi, ab Italis ita hodieq; vocatur. (Apud Italos puttana, apud Hiſpanos puta: apud Gallos putaine meritrix appellatur) Putillam Græcæ nutrices dicebant χοιρίον. Nam χοῖρος ea pars in puellis, de qua jam dixi, & annotaverat M. Varro. Non igitur mirum, ſi Catullus, quem exiguum voluit vocare, eum Salaputii nomine inſigniat: more nutricum, ſalsè nimis & nequiter: quaſi non ἀδρὸς ſeu παιδάριον eſſet.

Puto à φυτῶ. Propriè ſignificat inutilia ex plantis reſcindo. Agell. lib. 6. cap. 5. putare veteres dixerunt vacantia ex quaque re, & non neceſſaria, aut etiam obſtantia, & aliena auferre & excidere. Sic namque arbores, & vites, & ſic etiam rationes dictæ ſunt putari. Feſtus, imputatum, id eſt, nondum purgatum. Et Horat. imputata vinea, id eſt, non putata. Amputo, περιαιρῶ ἢ περικόπτω. Ab ἀμφὶ. Puta quidam volunt fieri adverbium, id eſt, ſcilicet, nimirum, præter omnem neceßitatem, & autoritatem veterum: cùm ſit imperativus, & præter accuſativum, nullum admittat alium. Terent. And. act. 1. ſc. 1. Dictum puta. Sed interdum tamen, Puta, abſolutè ponitur ſine caſu, non aliter, atq; Præſens, ut nulla, puto, diligentia tanta eſt. Ita Plautus Aulul: Iam, credo, mortuus eſt. Quod tamen non propterea in adverbium abit: ſicut nec obſecro, quod vulgo exiſtimant. Iul. Cæſ. Scaliger Exerc. 5. Forma particularis, puta, ignis, &c.

Pyga, πυγή. Horatius:

Ne nummi pereant, aut pyga, aut deniq; fama.

Πυγὴ, *nates.* Pygæus πυγαῖος, *id eſt, poſticus: etiam cinædus ita dicitur.* Uropygium, ὀῤῥοπύγιον & ὐῤῥοπύγιον.

Pylorus, *Latinè janitor aut portæ cuſtos.* Πύλη *eſt janua, porta.* Ὤρα *cura:* ὠρέω, *curo. Etiam medicis ſpeciatim* pylorus *meatus, aut porta ventriculi inferior. Celſo,* Porta *ventriculi. Gloſſar.* Janitor, πυλωρὸς. Janitrix, ἡ πυλωρὸς.

Q.

Quæſtor: *ab initio* Quæſitor. *Virgilius 6. Æn. Quæſitor Minos urnam movet - - Quæſitum eſt exinde quæſtum. Vlpianus libr. ſingulari de offic. Quæſt. A genere, inquit, quærendi* Quæſtores *initio dictos & Iunius & Trebatius & Feneſtella ſcribunt. Corn. Fronto:* Quærimus *diſciplinam* inquirimus, *de quo dubitamus. Non. Marcellus. Quærere &* inquirere *eſt diu quærere. Afranius Fratriis: Proin tu dum* quæram *ne* requiram *te vide.*

Qualis, *Antiqui* Quale *dicebant:* qualitatem *non dicebant. M. enim Tullius primus eam vocem commentus eſt.* Cul *veteres dicebant pro* quale κατ' ἀποκοπήν. *Ita* ſimul, facul, procul: *pro ſimile, facile, procile, quæ poſteà adverbialiter ſumta ſunt. Plautus in Amph.* Cul *eſt qui donum dedit, pro* qualis *eſt.*

Quatio. *Iul. Cæſ. Scalig. cap. 31. L. L.* D *mutatur in* T, cudo, quatio. *Fuit enim verbum* κύδω, *adhuc durat* κυδάζω. *Significat ſtrepere: unde* κύδος *convicium, &* κῦδος *gloria: ſtrepitus ille popularis.*

Digitized by Google

quatio, *eſt* incutio: *unde* Incus. Succutio, ſubſcus *interpoſito S.* Cudo *malim ab Hebræo facere*: כָּתַת, *cudit*, κῦδος *à* כָּבוֹד, κατὰ μετάστασιν, *id eſt*, *honos*, *gloria. Sit* σκεδάω, σκεδάζω, *à* שָׁדַד, *vaſtavit*: שָׁחַת, *id eſt*, ἐσκέδασε.

Quatuor, *Iul. Cæſ. Scaliger lib. 1. de L. L. cap. 28.* κἄτερα *pro* καὶ ἕτερα, *ſine adſpiratione apud Æoles. Nam cum dixiſſent*, unum, alterum, tria: *pro quarto dixere*, & alterum. *Sic apud poëtam*:

Alter ab undecimo ——— Et:

Aurea mala decem miſi: cras altera mittam.

Sic etiam Quinque *deduxere: ut eſſet & unum præter quatuor*: καὶ ἓν κυε. *A* Quinque *eſt* Quinqtus: *nunc* Quintus: Quinctus. *C pro Q quod ex iſto naſcitur. Manutius*: Quinctus: Quinctius, Quinctilius, Quinctilis, & Quinctilianus *cum C T ſcribo, ſecutus lapides Capitolinos, & alios. Admonet enim etymologia, ut quemadmodum à relinquo relictus, à coquo coctus: ſic à* quinque quinctus *derivemus. Ab his nec Cicero abhorruit, ut ex manuſcriptis ipſius patet, teſte Gryphio. Porrò à* quatuor *eſt* quadra, *propter tot apices. Nec inſolens eſt T in D* μεταβολή. Quadraginta, quadrifariam, quadrageſima *ſatis documento ſunt.* Quadrum, *id eſt*, *quadratum*, *à quatuor partibus*. Quadro *in quadrum redigo. Poſteà idem, quod ex omni parte convenio.* Quadrans, *quarta pars aſſis.* Quadrantaria *à Quadrans. Olim Romanis preciū pro balneo dari ſolitum. Vnde Seneca* Balneum *rem quadrantariā appellavit. Cur, inquit, exornaretur*

res quadrantaria & in usū, nō oblectamēta reperta. Cic pro Cælio: Niſi fortè mulier potēs quadrātaria illa per mutatione familiaris facta erat Balneatori. Et Horat Cynicum pauperem irridens, dum tu, inquit, quadran te lavatum Rex ibis. Cæterum quatuor *Græcis eſt* τέσ σαρες, teſſares, *& Ionicè* τέσσερες. *Inde* Teſſera, qu *eſt figura omni ex parte quadrata*: Teſſella *deminu tivum. Pulchrè Iul. Caſ. Scaliger libr. 7. poët. cap.1 p. Octonarios etiam* quadratos *appellavimus: quem admodum in cubica figura anguli ſunt octoni: quei cum dicerent.* Quadrantalem, *eodem nomine beſ verſus inſignitos voluere. Etenim conſtitutâ quadrat ſuperficies ſi fluat, atque poſteà ſiſtatur,* quadrant *creat. Quam ob cauſam corpus hoc Latini Græcâ vo* Teſſeram *vocitârunt: non à laterum numero, ut qu dam putavere, ſunt enim ſex: ſed ab radice conſtituti nis. Sic enim appellant mathematici.*

Querquerus. *Feſtus à Ioſeph. Scaligero emendatu* Querquera *febris, dura, ac gravis: quam quidam* quercu *dictam putant. Quod id genus arboris cū grave ſit ac durum, tùm in ingentem evadat amplit dinem. Aurelius Opilius frigidam atq; trementem. Sa tra eam ex Græco deducit, quia tremorem ejuſmo* κάρκαρον *vocant. Vnde dici etiam* carcerem. *Pla tus in Frivolaria*: is mihi erat bilis querquera, tu ſis.

Lucilius:

Jactans me, ut febris querquera:

At alibi:

Querquera conſequitur febris capitisq; dolo res.

H.

Digitized by Google

Hæc Feſtus. Adde ad ejus ſententiam confirmandam Homericum: κάρκαιρε δὲ γαῖα πόδεσσι.

Quinquatria, quinquatrus. *A* quinque: *quod certum. Qui verò adjiciunt, vel ab atro, vel ab atrio Minervæ fieri partem vocis ultimam; non attendunt a*trum *vel* atrium *eſſe* καταλήξεις. *Vt* imus, *vel* ſimus, *in vigeſimus, trigeſimus, decimus; ſunt appendices:-ita* atrus, *in ſexatrus, ſeptimatrus, decimatrus & quinquatrus. Ovidius facit à quinque diebus, quibus celebrabantur Quinquatria.*

Verſus ſunt:

Una dies media eſt & fiunt ſacræ Minervæ,
Nomina quę junctis quinque diebus habent.

Varro, unum modò iſtius feſti diem fuiſſe exiſtimat: poſt quintum ſcilicet Idus Mart. Et Feſtus: Quinquatrus *appellari quidam putant à numero dierum, qui ferè his celebrantur; qui ſcilicet errant; tam Hercule, quàm quatriduo Saturralia, & totidem diebus Compitalia.*

Quintinus *Iſidorus lib.18.cap.7. Flores malorum à Græcis appellati ſunt,* Quintinos. *Latini* caducum *vocant. Scilicet à* κύτινος, cytinus, Quitinus, *ut Dioſcorides libr. 1. cap. 127. Plinius lib. 23. cap. 6: primus tam ſativæ, quàm ſilveſtris partus florere incipientis* cytinus *vocatur. Quod verò & Iſidorus, caduci, meminerat, etiam habet Aurelianus lib. 5. Tard. cap. 2. mali punici* caduco, *quod Latini* ampullagium *vocant. Scilicet à formâ ampullæ. Nam idem Aurelian. lib. 4. capit. 3. &* ampallagium *vocari ſcribit.*

Quirinus *Feſto aliiſq; à* Quiris, *quod Sabinis eſt haſta, quam ille geſſerat. Aut κατ' ἐξαίρετον ἀ κῦρ@, κύριος: à dignitate & præſtantia. Ovidius 2. Faſtor. videtur innuere: Sive ſuo Regi nomen poſuere* Quirites. *Qui verò pro* Quiris *aut* curis *pugnent, præſidia evocare poſſunt ab Hebræis. Illis enim* כָּרִי, cari, *eſt haſta, item cohors militum lanceas geſtantium. A Radice* כָּרָה, *id eſt, ſcidit, ſecuri diſſecuit, excidit.* Quirinalia *ſunt feriæ, quibus Romuli memoria renovata eſt. Dicebantur quoq;* Fornacalia, *Fornacis deæ causâ inſtituta, quibus farris fornaculis toſtum eſt.*

Ovidius:

Facta dea eſt *fornax*: læti fornace coloni
Orant, ut fruges temperet illa ſuas.

Item Chariſtia ἀπὸ τῆς χάριτος. *Valerius Maximus libr. 2. cap. 1. Ovidius:*

Proxima cognati dixere *Chariſtia* chari
Et venit ad ſocios turba propinqua Deos.

Quirites, *id eſt, Romani, à Quirino illo. Gloſſarium:* Quirites, πολῖται ῥωμαῖοι. *A* Quirites quiritor: *ideo medium jure producitur.* Ἰδιαίτατα *eſt Quirites precor, aut invoco, auxilii causâ. Quod olim fieri ſolitum, nemo, niſi hoſpes, in Latio, ignorat. Varro libr. 5. de Lat. Ling.* Quiritare *dicitur is, qui* Quiritium *fidem clamans implorat. Nonius,* Quiritare *eſt clamare: tractum ab iis, qui* Quirites *invocant.* Δευτέρως quiritari *nobis ſumitur promiſcuè, pro clamare aut lamentari, aut ejulare. Gloſſarium:* Quiritans, ἐπιβοώμεν@. *Ex eadem origine puto &* quiror, *ac* que-

ror

ror *deinde, eſſe: unde querimonia, querela Agratius*: Quæritur *de inquirendo*: Queritur *de plorando dicimus*: *& ſit* Quæſtus *lucri, &* Queſtus *lacrimarum.*

Quisquiliæ. *Feſtus*: quisquiliæ *dici putantur, quidquid ex arborib. minutis ſurculorum foliorum cadit. Iulius Cæſar Scaliger cap.139. Latin. Ling. A* quisquis quisquiliæ *dictæ ſunt. Fuit enim quidquid* τὸ τυχὸν, *vile eſt obvium fortè, non conſilio.* Quis *à* καὶ ὃς: qui καὶ ὅ, *cap. 127. Ioſephus Scaliger in Conject. in hunc modum: Pavo* ταὼς, τά Fος, *Æolicè* Pavo, ταὼν. *T in P. ut* στάχυς, ſpica. *Et* τὶς, *Oſcè*, pis. τὶ pit: *&* pitpit, quidquid. *P in Q.* πέντε quinque: πόσος, quotus. Petora, *quatuor.* λίπω, liquo, *nunc* linquo. ὅ, ὅς, ἄτος *ab* הוּא, hu, *quod idem.*

R

Rabies, *à literâ illâ ſtreperâ & caninâ factum eſt* rabo, rabies, rabioſus: *diciturq́ rabies canum Morbus aut furor, quo agitantur. Atque ea propria ſignificatio. A rabie caninâ Nonius* rabulam *dici commodum exiſtimat. Qui & autoritate Salluſtii*, caninam *advocatorum facundiam vocat. Seneca: Iuridici velut* canes *acerrimi, non niſi oblato cibo manſueſcunt. Columella: Sed ne* caninum *quidem (ſicut veteres dixere) ſtudium præſtantius, locupletiſſimum quemque allatrandi &c. Heronymus: Iuridici lyncibus & leonibus crudeliores, etſi devorent ore* rabido, *tam diu ta-*

metaphora, Græcâ origine, ῥάβδος. *Exilior noſtra vox, cujus oſtendit veſtigia* ῥαδινόν. *Vnde etiam* rude. *Idem Scal. c. 30. L. L. AV mutatur in V breve,* raudum, rude. *Nam* ῥάβδος *fuit virga demta ex arbore impolita. Inde donatus* rude, *Horatio.* Raudum *æs ab eâ ruditate. Item* rudus, ruderis, rudera: *vulgo lapidum fruſta, & ruinarum materies.* Radiolæ *apud Iſidorum l. 18. c. 7. quod oblongæ ſunt in modum* radiorum. *Virgilius:* Orchites *&* radii-- *Etiam orchades legi in vetuſtis Virgilii libris notavit Pierius, & poſt hunc Gregor. Berſmanus. Sed* orchites, *ſi ad Græcum, rectius:* ὄρχις. *Scilicet à ſimilitudine teſticulorum. At* radiolum *vocat Columella lib. 12 c. 47. haut dubiè, ut diſtinguat à radio majore. De quo Cato c. 6. In agro craſſo & caldo oleam conditivam, radium majorem, Salentinam,* orchitem. Erudio *extra ruditatem pono, polio. Cæterum de* Radio *ita* OB. Giſanius: Certè (*inquit*) radius Latine nihil eſt aliud, quam haſtile ſeu haſta, ac telum, ſive ex ferro, ſive ex materia. *Verùm fragilius glacie eſt, quod format, ut firmet. Nihil ſequitur; ſi concludere velis:* Lucretio *ſunt lucida tela diei:* Auſonio, Moſellæ, *lethalia tela diei:* Varroni, *jacula ſolis;* Prudentio, *ſpicula radiorum, & Solis. Ergo radius idem eſt, quod haſtile, aut telum è ferro, vel ſimili. Nihil, in quam, ſequitur.* Lacida tela & jacula Solis, *id eſt, lux aut radii, qui à ſole jaciuntur, & hemiſpherium illuminant.* Telum *enim, quidquid projicitur; à* τῆλε: *ut* jaculum *à jacio. Vtraque igitur vox generalis.* Spiculum *vero eſt cuſpis, qualis in ſpi-*

Digitized by Google

pyia, ἅρπυιαι. ἁρπάζω ab Hebr. בָּצַע : & δὲ quod intendit. ab ἁρπάζω faciunt Græci, ἅρπην. Malim ab Hebra. חֶרֶב, id eſt, gladius, harpa.

Ovidius:

Brachia tendentem Cyllenide confodit harpe."

Rapum, rapus, rapunculus, *à ῥάπος: non à rapiendo. Sic* Raphanus, *ῥάφανος & ῥαφανὶς: παρὰ τὸ ῥαδίως φαίνεσθαι; Stud. Tertio enim die à ſatione proſilit, & è terra erumpit. Athenæus lib. 9.* περὶ σιπτος δὲ ἐν δευτέρῳ ὁμοίων ῥαφανὶς, φησὶ, γογγυλὶς, ἀνάρριν@, ὅμοια. τὴν δέ ῥάφυν γλαῦκος ἐν τῷ ὀψαρτυτικῷ. διὸ καὶ πεψιλῶς καλεῖ ῥάπυν. *Neque raphanus modo ociſſimè excreſcit: ſed etiam in molem ſæpè mirandam. Non omittendum (inquit Andr. Matthiolus) naturæ miraculum, ex tam parvo ſemine, tribus pænè menſibus gignitur tam magna radix, ut ea aliquibus in locis plus, quàm centenas libras pendat. At librarum trigita pondere nos ſepiùs innumera rapa vidimus in Ananienſi agro, longa, & colore purpurea. Hæc ille in lib. 2. Dioſcor. c. 104.*

Reciprocum, ἀντίστροφον: *ut* reciprocus *amnis, qui refluit. Propriè quid ſit, origo admonet. Varro trahit à* recipiendo. *Falsò. Eſt quippe à* procari. *Feſt. reciprocare pro ultrò citroq; poſcere, uſi ſũt antiqui. Quia procare eſt poſcere.* Reciprocari, *quaſi* reprocari; reciprocũ *quaſi* reprocũ. *Priſci ingerebant* CI, *ut ita vox deducta melius aures afficeret. Ita dicebant* reciperare *pro reparare, nunc reſiduum* recuperare. *Simile eſt* indu*perator pro imperator: item* indogredi. Procare *eſt* προΐξ, προικός. *Vnde* προΐξ *Item à procando eſt* precium, *atore Ioſ. Scaligero.*

Et Scitale *ſparſis etiamnum ſola pruinis*
Exuvias poſitura ſuas ———

Scytalam *ſunt, qui* Cæciliam *interpretentur. Etiam, qui* Scytalam *&* amplisbænam *eandem eſſe putent. Sed Aetius lib. 13. cap. 27.* Scytala, *inquit, &* amplisbæna *animalia ſunt inter ſe ſimilia. Iſidorus libr. 12. cap. 4.* amplisbæne *dicta, quòd duo capita habeat: unum in loco ſuo; alterum in cauda. Lucanus; Et gravis in geminum vergens caput* amphiſibæna. *Etiam Galeno eſt biceps, in libro theriaca ad Piſonem, ſi is modò* γνήσιος *liber ſit. Aut illi fortè ideo bicipitem vocant, quod ejus utrique extremo lumbricorum modo, eminulæ quædam partes aut acumina inſint, ut non facilè caput à caudâ diſcernere liceat: & ſic duo* ea pitella *primitus videantur. Sed & à parte utraque graditur antè & retrò: unde nomen,* ἀμφίσϐαινα *&* ἀμφισϐαίναι *ab* ἀμφισϐαίνω *: non à duobus capitibus, ut Iſidorus ajebat.*

Refutare, *i. e. redarguere, compoſitum à* fando, *versâ literâ A in V, apud Feſtum. Ad quem Ioſeph. Scalig. Primùm oblivïſcitur ſimplex eſſe* Futare, *ſuprà dictum à Catone. Deinde ignorat eſſe deductum ab* ollis, *quæ cum ferventes paulo plus exuberant, ſolent* futo *vaſe ad hoc apto inverſa aqua compeſci: quod dicitur* futare *&* confutare *ollam. Titinius Setina: Coquus ahenum, quando ſervit (malim fervit) paullâ* confutat *trua.*

Rego, rex; ῥέζω, ῥέξω. *Hebræis* עָרַךְ, *id eſt, rexit* εὐτάκτως, *diſpoſuit, ordinavit.* ῥέκτης *actor,* rector

ſicut;

runt. Et ſatis conſtat ſonum ipſius V in Cum *rotundiorem fuiſſe, qui etiam nunc manet. Vmbri enim, non Latini obſcuriorem illum alterum in uſu habebant. In aliquibus tamen* Cum *ſic integra manet,* Mecum, Tecum Cumprimis *: quod verbum qui diviſere, ut duo facerent, paucæ fuere lectionis, ait Scaliger: neque meminere etiam dictum à veteribus,* Cumprime. *Vltima verò litera τῦ* Cum *nunc N, nunc M, nunc alia eſt, nunc planè omittitur. Vt conniveo, congredior: comedo, comitium: colligo, corrigo: coorior, cooperio. Quod & IN accidit, ut immuto, inveni, irrepo.*

Reperio. *Valla lib. 3. El capit. 2. reperire eſt fortunæ; invenire conſilii. At Alex: ab Alex. lib. 1. cap. 21. exemplis ab Ovidio, Curtio, Suetonio probat eſſe operæ, & conſilii, non fortunæ: cum ſit ductum à* re, *&* pario, *quod eſt cum labore quæro. At Etymon aliud in promtu eſt. Non enim à* pario: *neq; enim* reperere *dicis, ut parere: ſed* reperire: *niſi ab antiquo* parire, *id eſt, parere. Sed à* perio perior, *πειράω, πειράομαι, id, conor tento: unde* periculum. *Ter: fac periculum, id eſt, tenta. Ioſ. Scaliger ad illud Auſonii,* Mylaſena pericula belli, *notat: Vſus eſt nomine periculi propriè. Nam* Periculum *eſt ludicrus ἀγὼν; ut ſunt eæ naumadriæ, de quibus meminit. Item Scholaſticæ exercitationes, & ſimilia. Cicero de leg. 1. ex veteri ſcripturâ: Faciunt imperitè qui in iſto* periculo, *non ut à poëta, ſed ut à teſte veritatem exigant. Intelligit enim Cicero poema ſuum de Mario, quod edidit periclitandi ingenii gratia. Hæc ille. Ab eodem* perior *eſt expe-*

trem: ex qua ille natus, privè, *id eſt*, *ſeparatim, ſeorſum, antequàm mater ſecundum nupta eſſet vitrico.*

Promellere: mellere, *ſeu* melere, *antiquum verbum à* μέλλειν. *Cujus veſtigia ſuperſunt in voce* Remeligines *aut* Remelligines.

Prometheus, ἀπὸ τῆς προμηθείας. *Heſiodus*: πάντων πέρι μήδεα εἰδώς.

Promo, promtum. *Nonnulli* τὸ P *imponunt*, Promptum; *qui neſcio quid prætexant, quàm conſuetudinem illam vetuſtatis, quâ* hiemps, tempto, *dicebant. At rectiùs omittitur, niſi me ratio fruſtratur.* Promo, promſi, promſum, *& deinde* promtum: *Sumo, ſumſi, ſumſum & ſumtum. Nam S & T ſunt literæ, quarum altera vicem alterius obit, in omnibus linguis. Qui ergo* τὸ P *interveniat, non capio.* Promo *ab Hebr.* כֶּרֶם, *promtuarium.* Ταμιεῖον, *ciſta.* Promus condus, *apud Plautum.* Promus, *qui promit, quidquid etiam ſit: & ita propriè. Apulejus in Apol. dicit, præeſt promendis libris, & quaſi bibliothecarius eſt. Græci ſuum,* ταμίας, *ducunt* παρὰ τὸ τέμνειν, *à diſtributione. Neque nihili illud Hebr.* חָטַם, *reconditus eſt.*

Promulco, *agi dicitur navis, cùm ſcapha ducitur fune, Feſtus. Ad quem Ioſeph. Scaliger mihi mirum videtur* promulco *dici trahi navem, cum id Græco verbo* remulco *agi dicatur,* παρὰ τὸ ῥυμουλκεῖν.

Procemium, προοίμιον: *qui viam interpretantur, pravi ſunt judicii. Nam quemadmodum procemium, quod eſt oratio, erit ante orationem ſi oratio via eſt,*

erit ante viam via *: quo nihil ineptius excogitari poteſt. Quis enim ambulat ante, quàm ambulet? Sed eſt, ut alii prudentiùs profitētur, à citharædis translatum. Priùs enim quàm cantiones inſtituant, modos quosdam faciunt, quibus introducant auditores, ait Iul. Cæſar Scaliger lib. 3. poët. cap. 84. Idem neque* parœmiam, *παροιμίαν à via deduco, ut ſit quaſi παροινικὸν, id eſt, tritum & vulgare. Neq; οἶμος, ibi viam dicit, ſed id, quod Latini interpretati ſunt* verbum. *Ita ut verbo verbum, id eſt, ſententia ſententiæ ſit appoſita, poſterior ex priore. Vt primo loco ſignificet id, quod præ ſe fert, ſecundo innuat id, cui applicari poteſt. Hoc eſt, παρὰ τὸν οἶμον: præter primum verbum & ab ejus ſenſu, alterum & verbum & ſenſum. Ibidem: ſit* allegoria *per ſimilitudines ac translationes: ἄλλο γὰρ ἀγορεύει, ἄλλο δὲ νοεῖ. Cicero 3. de orat. aliud dicitur, & aliud intelligendum eſt. Iſidorus lib. 1. orig. cap. 36. allegoria eſt* alieniloquium *: aliud enim ſonat, aliud intelligitur.*

Pronus, pronis, *à πρηνὴς. Ioſeph. Scaliger in Cul.* Pronus *primam producit. Nam compoſitio eſt Latina: origo Græca. In antiqua enim lingua fuit προνὸς, παρὰ τὸ προνεύειν. Ex quo manſit tantùm in uſu προνωπὴς.*

Propitius, *quaſi* prorſus, *aut* porrò pius *: vel à* prope & iro. *Ita veteres: rectius ita. Vt commentitius à commentum: fictitius à fictum: cratitius à crates: ſic* propitius à prope *:* ITIUS *eſt terminatio communis. Vt ſit* propitius, *qui juxtà adſit, & quaſi ad pedes. Nam* prope *ſit à* pro & pede.

Virgilius

Virgilius alludit:

—— Tua dexter adi pede ſacra ſecundo.

Vbi Servius: dexter eſt *propitius. Melius, ſi adderet cætera:* dexter pede ſecundo, *id eſt, felix & propitius.*

Prora, *anterior pars navis*, πρὸ, πρώρα *quaſi* προόειρα, ἀπὸ τοῦ προϊέναι, *à praeundo: aut à* προορᾶν. Proreus, πρωρεὺς. Proreta, πρωράτης, *qui in prorâ eſt & captat ventos.* Puppis, ποῦ ὀπὶς *pro* ὀπίσω, *id eſt,* ubi retrò. *Quippe pars altera eſt poſterior. Ancora,* ἀγκύρα ἀπὸ τοῦ ἀγκύλου, *à curvitate. Igitur literam H cur imponunt?* Nihil *opus. Et fatetur Servius, quòd contra regulam in medio aſpirationem recipiat.*

Prorſum *quaſi* proverſum, πρόσω, πόρσω. Prorſum, *id eſt, rectum*, εὐθὺ: *item prolixum, unde tunica prolixis villis,* proſa *tunica.* *Ennius,* ruſus, prorſus *reciprocat fluctus feram: pro rurſus, prorſus. Cave Mureto credas, qui* proſam *orationem Latinè dici negat. Libenter enim concurſum R cum S fugiebant, ne hirrirent, ut ait poëta quidam apud Diomedem. Sic* proſus *adverbium pro rectâ. Plautus in Mil. Ille jubebit me ire cum illa ad portum: ego adeò, ut tu ſcias* proſus. *Et Perſâ: ſimulato quaſi eas* proſum *in navem. Et* proſus *nomen pro erectus, apud Varronem. Idque ex origine.* Rurſus, rurſum, *quaſi* reverſum, *aut retrò. Itaque illud Terentianum in Hecyr.* Rurſum prorſum, *legatur, non ſurſum, ut ſolent, id eſt, antè & retro.* Surſum *quaſi ſuperverſum.* Suſque deque, *id eſt, ſurſum,*

ſum, deorſum ἀρχαϊκῶς ſuſum, quod in quibusdam MSS. Plautinis, ut Camerarii habetur. Iul. Cæſ. Scaliger cap. 34. L.L. Fuit vetus vox ſus, quæ motum cælum verſus ſignificaret, ὕπωθεν. Fortaſsè autem ſus fuerat ſicut Abs: quanquam hoc videtur fuiſſe ἄψ. Et à ſu fuit ſuſum. Fecit autem ex ſe ſuſtuli, non enim à ſuffero venit. Eadem eſt ante C: ſuſcipio, quod vetere ſuccipio, ut diximus Æolenſium more. Apud Plautum in Aſin. ſuppendas potiùs me, quàm tacita hic auferas. Quod nos ſuſpendas. Pari exemplo, ſuſcipio, ſuſtineo, ſuſcito, ſuſum citò, ſurgo, id eſt, ſurſum rego. Surſum opponitur deorſum: ut ἄνω, κάτω dextrorſum, ſiniſtrorſum.

Proſapia, quaſi proſipia, à ſipo. Sipare eſt jacere inquit Feſtus. Inſipare eſt injicere. Diſſipare eſt disjicere. Sipo & ſupo venit ab ὑφῶ. Vt ita à textoribus videatur ſumtum. Siparium eſt velum. Itaq; proſapia eſt Tropicè ſtirps, ſeu progenies, quæ projicitur quaſi, a t hinc inde ſpargitur. Media etiam brevis. Nam Plautinum, quod objiciat aliquis, eſt ambigua fides.

Protropum. Plinius lib. 14. cap. 9. inter genera potuum ponere debeo & protropum. Ita appellatur quibusdam muſtum ſponte defluens, ante quàm calcentur uvæ. Athenæus πρόδρομον, aut potiùs πρότροπον à Mitylenæis dictum tradit. Πρόχυμα eſt Florentio apud Conſtantinum γεωπ. 6. cap. 16. παρὰ τὸ πρὸ τοῦ τραπεῖν. Aut ſimpliciter à προτρέπομαι id eſt, provocor: ut ſit οἶνος ὁ προτρεπόμενος. Origo tamen eadem.

Prytaneum, πρυτανεῖον: à πρύτανις, id eſt, præfectus

fectus, adminiſtrator. Dictus, quaſi πυρόςαμις *: ut propriè de frumentis accipiatur,* πυρὸς *eſt frumentum, triticum ſpeciatim.* Πυρὸς *quaſi* σπυρὸς *: pro* σπορὸς *: à* σπείρω *: quod ſeminetur.*

Pſomus, ψωμός *: ab Heb.* פָּצַם*, id eſt, diſrupit. à* ψώμισα. *Vt* ψίζ, ψιχίον *à* פָּשַׁח*, in micas, aut fruſtula diviſit.*

Pſora, ψώρα*, ſcabioſa cutis aſperitas. Galenus de Tum. præter natur.* ἔστι καὶ ἡ ψώρα καὶ ἡ λέπρα μελαγχολικὰ πάθη μόνου τοῦ δέρματος. *ab Heb.* צָרַע*, leproſus fuit lepra. Lepra,* λέπρα*,* λεπρὸς*, ſcaber, aſper: à* λέπω*, corticem detraho:* λέπος*, ſquama, cortex. Ex eo Lepram Avicenna dicit* impetiginem excorticativam. *Barbarè, fateor: ſed rem voluit ex origine declarari.*

Mantuanus appoſitè:

Improba mordaci ſerpens prurigine lepra,

Improba: *quia non obſiſtitur facilè huic morbo: magis enim q. proſerpit: & quidem cum* prurigine. *Hoc eſt, quod Ægineta libr. 4. cap. 2. Pſora & Lepra, cutis aſpritudo eſt pruriens, in qua corpus paulatim abſumitur. Et addit,* mordaci prurigine. *Iterum Ægineta: Lepra altiùs circularibusq; eroſionibus cutem depaſcit, & piſcium modo ſquamulas ex ſe remittit. Sed iſta ſatis ſint,* ὅσον πραγματικῶς χάριν *: omnia accuratiùs & pleniùs Medici.*

Pubes *à* βουβών. *Nam pubes dicitur lanugo eſſe circa inguina. Aut ab* ἥβη : pubeo; ἡβάω : pubeſco, ἡβάσκω. *Hebræis* אָבִיב*, eſt pubes.* אֵב*, eſt pubes. Ex*

quo manifeſtius Hebe ἥβη: quàm Latinum pubes oritur. Pupus verò ſine dubio eſt à בּוּב, id eſt, pupus fuit. בָּבָה, id eſt, pupula, pupilla. Pupus παῖς: pupulus, pupillus, παιδίον, παιδίσκος. Parvulus & impubis, ſi parentes decedant, aliis tanquam tutoribus committitur. Ab hac cauſâ poſtmodum dictus eſt pupillus ille, qui ſub poteſtate tutoris vivit: propriè eſt παιδάριον, ut dixi. Ita pupa apud Perſium, pupula pupillla eſt minor puella, κορίδιον. Martialis:

Se pupam dicit Gellia, cùm ſit anus.

Deinde eſt pars illa nigricans in medio oculi, quæ Græcis κόρη appellatur. Quia inibi apparet παιδίον ſeu εἰκόνιον, id eſt, imagunçula. Ergo propter hanc tota illa pars volubilis oculi dicitur pupula & pupilla. Vbi taceant Grammatici, qui ex ignoratione cauſæ, quam eruimus, principaliter rati ſunt hactenus, pupillam dici de nigro in oculo, ubi ſit receptio ſpecierum viſilium: cùm id fiat ſecundariò propter icunculam. Quod è principiis ſanctiſſimæ linguæ etiam confirmes, quæ pari ratione pupillam iſchon nominat in oculo, ab imagine viri, & iſch: ſi fortè moroſius ingenium, cui à codicibus tritis aliquà diſcedere religio, nobis dicam ſcripſerit.

Pudor Iul. Cæſar Scaliger. Exerc. 312. metaphorica vox eſt ſicut avertitur à putidis ſenſus. Idem quod verecundia, ſed latiùs funditur. Quippè etiam cum miremur ipſorum inferiorum reprehenſionem. Idem capit. 29. L.L. à pus eſt putidus. Pus, à πύος, quaſi ποῦς aut πύον. A πύθω eſt puteo Heb. עָבַשׁ, id eſt, putuit, mucuit. Puſtula & puſula: quia pus continet. Ejuſdem

quoque

Digitized by Google

quoque origin: participat Pudet, pudicum, pudibundum. *Ioſ. Scaliger ad illud: Licebit ipſa ſis* pudicior *Veſta, notat:* Pudica *matrona, quæ marito contenta eſt. At hic* pudica, *quæ omninò virum ignorat. Plautus: tam à me &c. Et* ſignatam *virginem in eum ſenſum dixit Lucillius illeſam, inviolatam. Terent. integram à viro. Cui reſpondet contrarium, imminuta virgo. Imminuere virginem,* διαπαρθενεύειν, *devirginare Apulejus: coram virginem imminuiſſet parata conſtantia. Et Plautus imminuere pudorem. Vtitur & Arnobius ſcriptor eruditiſſimus, neque magiſtellorum auribus commendandus. Idem ad Feſtum: Quæ Græcis* καθάρματα, *ea Latinis* propudia *dicta. Inde homines ſceleratos, ut Græci* καθάρματα, *Romani eosdem* propudia *vocârunt.* Repudio, repudium ἀποπομπή: *ob rem pudendam.*

Puer *quaſi* purus *dicitur. Non ſatis commodè, cùm* pædidoſus *ab iisdem ducatur, id eſt, ſordidus. Rectius ita:* παῖς *Doricè* πὸρ, *primò inde* Por, *poſtmodum* puer: *ita enim diduxere.* Por *autem ſupereſt in compoſitis: ab Heb.* בוֹר, *ultimâ literâ mutatâ. Ioſ. Scalig. in Conject. antiquitus* παῖς Por *dicebatur, unde* puer *factum: quod Laconicè & pleriſq; Dorienſibus* per, πὸρ *diceretur. Hinc* Marcipor, Publipor, Quintipor. *Varro:* Quintiporis *Clodiana foria ac poëmata. A nomine* παῖς *fiunt* Gepidæ, *apud Salvianum & alios: Procopio* Γήπαιδες, *hoc eſt, terræ filii,* τῆς γῆς παῖδες. *Iul. Cæſar Scaliger cap. 29. L L. A* puer *eſt* puſio: puera, puella, *ſicut* puellus. *Potius ita:* puſio *à* puſus, *quod pro* pupus. Puſus, puſulus, puſillus: *ut*

pupus pupulus, pupillus. A puer puerulus *& ſic* puellus: *item* puera, puerula, puella. Puellæ *appellantur etiam ea, quæ matrimonio junctæ, vel uterum ferunt, vel etiam pepererunt. Horat. 3. Carm. 22. Laborantes utero* puellæ. *Penelope apud Ovidium ſe* puellam *vocat, cum Vlyſſi jam olim Telemachum peperiſſet. Faſtor. 2. jubet viduas ceſſare* puellas, *id eſt, à maritorum complexibus abſtinere. Ita Scævola I C.* puellam *nominat, quæ erat vidua; & poſt alteri nupta. A. gell. lib. 12. cap. 1. bis puerperam nominat* puellam.

Pulcher. *Alii malunt* pulcer. *Sed ambigunt, utrum à præſenti ſit, an à ſupino. Vtrimque tamen analogia fidunt. Vt à* volo, volucer: *à* ludo ludicer: *ſic à* polio policer. *Vt à* fulcio, fultum fulcrum: *Sic à* polio, politum, pulcrum. *Neutrum alicujus momenti. Ita mihi videtur: credo, etiam aliis, quibus talium cura aut judicium. Neq; enim* polo *dicimus, ut* volo, ludo: *neq;* policer *illi ipſi dicunt; ſed* pulcer. *Neq;* pulcrum *eſt ſubſtant; ut* fulcrum: *neq;* pulcio *eſt præſens; aut* pultum *ſupinum. Equidem velim à πολύχειρος, πολύχερς deducere; cum pulchritudo magnam partem coloris ſit: à χροιά: niſi occurrat ratio ſanè ἀναγκαστικὴ à Iul. Cæſ. Scalig. cap. 22. L. L. ex antiquitate eruta. Fuit enim Græcum πολύχειρ, id eſt, fortis, multimanus. Sic omnium doctiſſimus poeta 7. Æneid.* Satus Hercule pulchro: Pulcher Aventinus. *Nimirum Romani, qui omnia ponerent in fortitudine, eum demum bonum & formoſum putarunt, qui eſſet fortis. Itaq; fortis quoq; pro pulchro poſitum eſt apud Plautum in Milite: neq; ſine ratione. E-*

xempl

Digitized by Google

exemplo enim Græcorum factum eſt, qui καλὸν, *æquè & formoſum & bonum ſignificarunt. At bonus fortis eſt: malus autem* κακὸς, *æquè imbecillis.* Cacus *apud Virg. unde* caculæ, *qui in numero militum non eſſent,* παρὰ τὸ χάζεσθαι, *quod eſt cedere:* χάζεο τυδείδη. Caculatus, *id eſt, ſervitium, Feſto. Idem Scalig.* Exer. 300. *ſect.* 3. *Fortitudinem ſummam virtutem putarunt priſci. Idq́ adeo, ut ejus nomen omnium virtutum generi imponerent.* Ἀρετὴ *namque* παρὰ τὸν ἄρην. *Vnde &* mares *ita nominati. A* mare *eſt* maritus. *Sicut ab* ἄρην *fit* ἄῤῥην, *id eſt, vir.*

Virgil. 3. Georg.

Quem legêre ducem & pecori duxere maritum.

Et Ennius, pecori dare jura marito: *in Nemea. Idem Scaliger cap. 79. L. L.* Mas *Oſca dictio fuit conciſa à* Mamerte. Mamers *enim, &* mavors *&* Mars *fortem apud illos ſignificarunt. Et* ἐνάρετος *etiam pro forti manſit. Syra vocis origo eſt. Vnde* Arioch, Ariel, *pro leone: & noſtrum* aries. Ares *apud Varronem, pro aries. Hebr. ſic:* אַיִל, *&* אֲרִיאֵל, *id eſt, leo potens. Ex* אֲרִי, *leo, &* אֵל, *potens. Tribuitur hominibus potentiâ & robore valentibus: item civitati Ieruſalem, & ejus altari in templo. A Rad.* אָרָה, arah, *id eſt, decerpſit, evertit, fortis fuit. Vnde originaliter &* ἄρειω, *&* mars *&* ἄρης, *&* ἀρετὴ, *&* ars: *de qua Iul. Cæſ. Scaliger libr. 1. poët. cap. 22. Vox hæc* ars *primâ ſuâ origine robur, ac fortitudinem deſignavit. Græca enim omnia* ἄρης, ἀρετὴ, ἐνάρετος. *Nos Hebræa putamus. Gloſſar.* Artitus πάντεχνος. Solers *qui ſolam ar-*

V u 5 *tem*

tem conſequitur. Qui artibus carebant, inertes *à majoribus noſtris nominabantur*, Cicer. 2. *de fin. Iul. Cæſ. Scaliger de inſomn.* ἀγχίνοιαν *qui* ſolertiam *interpretantur, à nobis alibi ſunt reprehenſi. Nam* ſolers *eſt qui artem totam callet*: ἀγχίνοος *a. etiam rudis, & ſine arte qui ſit, dici poteſt. Eſt* ſolertia *habitus perfectus animi ad rem quampiam*: ἀγχίνοια *eſt affectio virium animi poſita in celeritate*, præſentia animi *dici poteſt. Ariſtoteli* ἀγχίνοιά ἐστιν εὐστοχία τις ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ τοῦ μέσου. Quinquertio, *qui victor extitiſſet in ludis Olympicis, vocatus fuit.* Quinque *enim tum* artes *exercebantur. Græcis* πένταθλος, Pentathlus. Πάνταθλος, *omnium certaminum peritus.* Ἄεθλος *&* ἆθλος *certamen eſt.* Ars *Græcis eſt* τέχνη, *à* τεύχω *q.* τευχάνη: *vel à* τέκω *q.* τεκάνη: *ars imitatur naturam pariendo quid novi. Prius verò malim: niſi alliceret Hebraicum* תָּכַן, tachan, *unde* τέχνη, τεύχω *& cætera hujus familiæ.* תָּכַן, *id eſt, artificioſè fabricavit ſecundum numeros & menſuram certam.*

Pulex, *quod ex* pulvere *magis nutriatur, inquit Iſidorus libr.* 12. *capit.* 5. *Græcis eſt* ψύλλος: *& inde* πύλλος, pullex, pulex. Pſyllium *herba, Latinis pulicaria, quia ejus ſemen durum eſt, nigricans & publicibus ſimile, Dioſcorides lib.* 4. *cap.* 65.

Pullus, πῶλος. Pullulus, pullulo: *Verbum generale. Lucretius*: Tempeſtiva dabant pullorum examina. *A pullus* pullarius, *apud Ciceronem* 2. *de divinat. Ioſeph. Scaliger in Auſon. cap.* 27. *Quare* feles pullaria *dictus ſit Marcus in epigramm. Auſoniano, jam*

à de-

à doctiſsimo Turnebo notatum eſſe video. Ejusmodi fe-
les pullarias *Græci* παιδοπίπας *vocarunt. Ad id exemplum Plautus pullariam dextram manum vocavit, quam Ariſtophanes dixiſſet* σκιμαλίσριαν *Non puto a. fuiſſe verum nomen hujus impuri hominis.* Marcum: *ſed ita dictum, ut ICtis* Seium, Mævium, Titium: *Philoſophi* δέωνα, θέωνα. *Nam ea nomina ponuntur quoties* τὸν δεῖνα *& perſonam, qua de agitur, intelligunt. Hæc ille.* Pullaſter *Iul. C. Scalig. lib. 4. de Lat. Ling. 95.* pullaſtrum *omnino minorem pullam intelligimus: quippè* palla *eſt gallina juvencula. Neque enim* pullaſtra *ſilveſtris eſt, aut pullam imitans: ut quid enim minorem major imitetur? aut quomodo imitatio in ſubſtantia, aut in quantitate naturali ſita ſit, quæ affectus animi, aut in ipſo affectu poſita eſt? Feſtus:* pullus *Iovis dicebatur Q. Fabius, cui Eburno cognomen erat propter candorem, quod ejus natis fulmine icta erat. Antiqui autem puerum, quem quis amabat, pullum ejus dicebant. Nam.* πῶλον, *aut* puellum *conciſè Vtrunque enim* ὑποκορίζεται.

Pulmo, *inſtrumentum* πνοῆς *& ſpiritus* ἐργαστήριον. *Hauſtum quippe aërem excipit, conficit, præparat* que *cordi. Inde Græcis* πνεύμων ἀπὸ τοῦ πνέειν *dicitur. Philoſophi cordis* flabellum *&* ventilabrum *vocant. Avicenna,* cordis culcitram. *Hippocrates lib. de inter. affect.* ψαφαρὸν, *id eſt, tenerum ac molle. Sicuti Plato* ἄλμα μαλακὸν *nominat.* Πνεύμων, *more Attico* πλεύμων. *Alcæus apud Plutarchum,* τέγγε πλεύμονας οἴνῳ. *Apud Galenum,* πλεῦμος *pulmonis vitium. A Græco igitur* πλεύμον, *fit Latin.* pulmo. *Familia-*

ris eſt illa literarum trajectio. Pulmonaria *herba li-cheni non multùm diſſimilis, ſuperiùs vireſcit, inferiu verò pallet, & ſic maculoſa, ut formam* pulmonis *re-ferat: ſicut etiam ad tabem & pulmonum ulcera ab a-liquibus adhibetur.*

Puls, *à* πόλτος, *apud Athenæum, probante Ioſ. Sca-lig. Aut potiùs ab Heb.* פול, pol, *ſcilicet à materia, u ſunt fabæ, piſa, oriza, & alia legumina. A puls* pul-mentum. *Plautus: Ipſe ego pulmento utor magis un-ctiuſculo. Apulejus; Quàm mellitum pulmentum appa-ras.*

Pumilus. *Iul. Caſ. Scaliger cap.* 95. *L. L.* pumilu *&* pumilio, *ex* puero *&* homulo *conflatum fuit. I gitur prima naturâ producitur rectius. Lucretius:*

Parvula, pumilio ——

Statius in eodem carmine & brevem poſuit & longam Homulus *eſt deminutivum: & rurſum* homillus *ſicuti mamilla; puſillus, pocillum: dein* homullus κατ' ἀντίστοιχον*: apud Varronem.* Nemo *quaſi* N homo. *Ita Gallis* Nemo, *eſt* nullo homo. Nem homo eſt, *legas apud Terentium & Plautum. Nem hominum Cicero dicit libr.* 13. *ep. fam: ut neminem ho-minem pluris faciam Ad Attic. Facio pluris omnium ho-minum neminem. Pro quo in Verrem. Nemo omnium mortalium.* Semones, *olim dii dicti, q.* ſemihomi-nes*: quod & Lipſio probatur* 2. *antiq. Lect. cap.* 18 *Ni malis à* Samem *vel* Semen *facere: quod Phœnicum ex Hebræo: ut dicemus. Vt ita* Semones *ſunt cœleſte ſuperi.* Homo *eſt ab* ὁμῶς *Quinctiliano, quem nota*

Rhodi

Rhodig. lib. 2. antiq. Sed & acutiſ. imo noſtro Iul. Cæſar Scaliger cap. 28. L.L. qui inſuper ſpecioſè libr. 3. de cauſſ. plant. in Theoph. cap. 2. ait: Sanè inanis multorum ſatagentia, qua ſibi ſolis ſatis vivere videntur, neq; in communem quidquam conferunt ſocietatem quæ tamen ſola ſolius hominis eſt. Quidquid enim agimus, eò ſpectare debet ut una ſimus, unà vivamus, atq; etiam unum in charitate. Hoc ſanè homo *eſt*, ὁμῶς. *Hæc ille. Non potui tamen aſſentiri & deſerere Varronem. Lactantium lib. de ira* DEI *cap. 10. alios, qui ab* humo *formant. Neq; enim* ὁμῶς *illam conſuetudinem, & amicitiam exprimit; ſed eſt idem quod æquè, ſimiliter: ab* ὁμὸς. *At* ὁμȣ̃ *ſimul eſt. Et non homo eodem planè ſenſu Latinis vocatur* Terrigena *præ aliis? Certè ita utroq; indicatur & cauſa prima, id eſt, Deus, qui fecit: & materia. ex qua fecit hominem. Quorum hæc eſt altera pars eſſentiæ. Iam* τὸ ἀγελῶδες *anteponitur* ἐπȣσιῶδει: *quale eſt ſociale eſſe. Nam & ſturni gregatim volitant, & columbæ, & cætera aves: ſimulq; paſcuntur pecora: & verbo dicam*, ὅμοιον ὁμοίῳ πέρπεται. *At hæc talis conſuetudo non eſt, qualis hominum! Fateor. & tamen eſt. Nec vocula* ὁμȣ̃, ἢ ὁμῶς *politicam illam hominum cõgregationem notat. Sed & terra multa beneficia nobis præſtat, ut ſic jure quodam nomẽ, loco ſymboli & mnemoſyni, terrenũ afferamus. Nemo negaverit: E terra ſumus, in terra vivimus. Quâ veſcimur, quâ veſtimur terra eſt. Deniq; in terrâ ſepelimur & in terrã ultimo redigimur univerſi. Egregiè Plin. l. 3. c. 65. Terra nos naſcentes excipit, natos alit, ſemelq; editos ſuſtinet ſẽper, noviſſimè complexa gremio, jam à reliqua natura abdica-*

Digitized by Google

abdicatos, tùm maximè ut mater operiens; nullo mag
Sacramento, quàm quo nos quoq; ſacros facit, etia
monumenta ad titulos gerens, nomenq; propagans n
ſtrum & memoriam extendens contra brevitatem a
Taceo quòd ea vox reſpondeat Hebræo, cujus autor De
אָדָם*: à Rad.* אָדַם*, id eſt, rubuit. Ceterùm homo d*
citur etiam abſolutè Mortalis, *ut hoc unico Quinctil*
ni importuna ſcientia corrigatur. An non & reliq
commoriuntur? ſicut è terra itidem trahunt origin
omnia. Fit imitatione Græcorum, quibus eſt θνητὸ
& Heb. quibus אֱנוֹשׁ, enoſch, *unde noſtrum* Menſ
Ab אָנַשׁ*, id eſt mortalis fuit, morbo deſperato labor*
vit. Item מְתִים*, mortales,* ἐπιθανεῖς*: ab inuſita*
Rad. מָתָה*, Iul. Caſ. Scalig. Ex. 254.* mortalium a
pellationem omnibus communem animantibus, Lati
rum uſus ad hominem tantùm ſignificandum aſtr
xit. Quare? quia primus homo mortem in hunc orb
miſerrimè introduxit: quia variis modis & omni q
dem momento oculi pronus eſt ad interitum: & quia
niq; pleraque grandiora & perfectiora animalia diu
us vivunt, ut Plinius, Virgilius, alii confirmant.

Purpura, *item* pelagia *à pelagus. Eſt piſcis aut c*
cha: κατ' ἐξοχὴν, πορφύρα. *Catullo,* Conchy
purpura. Πορφύρεος, purpureus: *Inde &* P
phyrius. *Avis etiam nomen,* Porphyrio, πορφυρί
à colore. Marci 15. ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν. *Ioh*
19. vocat πορφυροῦν ἱμάτιον, *id eſt,* purpureum p
lium. Aliter tamen (ut hoc obiter addam.) Matth
cap. 27. verſ. 28. vocando χλαμύδα κοκκίνην, *ch*

mia

midem coccineam. *Et affirmat Brodæus in Miſcell. A* coccinea *differre* purpuream : *Vlpianum fortè ſequutus, qui purpuræ appellatione* coccum *non contineri ſcribit. Atque ſanè* purpura *concha eſt* : coccus *eſt frutex ſurculoſus, parvus, cui grana ceu lentes adhærent, ut ait Dioſcorides lib. 4. cap. 43. Iohan. Fungerus: Matthæus expreſſe videtur colorem, qui ferè eſt idem cum purpureo, reliqui duo materiam. Theod. Beza in Matthæi illud: Apud Iohannem & Marcum fit mentio purpuræ, quæ ipſa ſuaviter rubet. Ataptius.* Ποϱφύϱω, purpuro. Purpuriſſatas *buccas appellat Plautus, id eſt, purpurâ aut roſeo fuco tinctas; quod ait Catullus.*

Mantuanus:

Purpura in extenſis ſanguinolenta genis.

Purpura ex Sarra, *id eſt, Tyro.* Tyrus enim Sarra *dicta eſt, à piſce* Sar; *qui ab Hebr.* שׂר; *nempe ab eximiâ nobilitate.*

Virgilius:

Sarrano dormiat oſtro.

Ad quod Servius, id eſt, Tyriâ purpurâ. Veſtes Tyriæ apud Ovidium ſunt eædem, quæ Sarranæ *apud Iuvenalem. Item Sarranæ tibiæ ſunt Tyriæ, aut Africanæ. Ioſ. Scaliger. Obſoleſcente Hebraiſmo, quod fuerat idioma Phœnicum, Syri pro* Sor, Tur *dixerunt. Primùm quia* Sade & Sin, *literas mutant in* Tau. *Deinde quia ipſi non utuntur* O, *ſed pro eâ* V *ſolent uſurpare.*

Putillum, *Ioſ. Scaliger in* Catal. Potus *ſeu* pucus, *ὑποκόϱισμα nutricum. In veter. Gloſſario*: pu-

tus

neror eſt frequentat. id eſt, cum ſtudio ſingulari aut crebrò Vereor. Analogia tamen ſic vult, ut a fœnus fœneror: ſic à venus veneror: à cultu, qui Veneri ab omnibus exhibetur. Verecundus originem paulò habuit obſcuriorem propterea, quòd abolitum verbum eſt vereſcor. Aut rectiùs, ut à fatum facundus: à ſitio ſititum, ſitibundus: ſic à vereor verecundus. Vt cundus, ſit λῆξις. Verecundia eſt magna opinio reprehenſionis. Cum ve, id eſt, valde remur, hoc eſt, putamus ipſam rem. Congruit cum illâ Ariſtotelis deſcriptione, quòd ſit φόβος τὶς ἀδοξίας.

Rete alii trahant, vel à raritate, vel à rapiendo, vel retinendis piſcibus. Omnibus præferam Hebr. רֶשֶׁת, id eſt, rete: unde quoque reſtis. Retis antiquè. Reticulum, inter alia etiam eſt tegmen muliebre. Irretio, in rete conjicio.

Rhamnus, ῥάμνος, eſt ſpina alba, ramos fert rectos & aculeos in acutæ ſpinæ modum, ut ſcribit Dioſcorides libr. 1. cap. 102. Rhamnuſia, à pago Rhamnunte in Atticâ regione.

Rica, ῥέκος, ῥῆκος, ricinium, apud Ioſephum Scaligerum. Rici dipna, in Iuvenali: à rica & δεῖπνον. Veſtes cœnatoriæ: Plinio triclinaria.

Ricinus, apud Varronem & Columellam; eſt genus vermis, qui canũ boumq; aures acerrimè infeſtat. Quaſi oricinus: ab auris, oris, unde oricilla. Græcè κρότων: etiam à canũ infeſtatione κυνοῤῥαιστὴς dicitur Gloſſarium: Riginus κρότων, φθεὶρ. Ab hujus beſtiolæ ſimilitudine appellata eſt, ut volunt, arbor illa Ricinus

tus μικρὸς: puti μικροί. *Etiam puerum hodie ita vocant in Italia.* Et *Galli* puſillum *vocant*, petitum, *detertâ voce* potito. *Laſcivia ineſt, ut & in uſu vocis, ita & in Etymo.* Puta *enim* πόσθη, *argumento* præputium *quaſi* περιπόσθιον: *non à* præputando. *Nam & ſyllabæ modulus refragatur: & priùs ei parti id nomen impoſuerunt Romani, quàm ſcirent à Iudæis eam præſecari ſolitam. Sed ſigma inde extritum eſt ut* πυςὸς putus: *aurum* putum. Πεύθειν *enim ſe*... πεύθεσθαι *eſt aurum explorare*: Χρυσὸν πεύθον πα... ἀμοιβοῖ, *Theocritus. Ergo* πόσθη puta, περιπόσθιον præputium: *ut* πυςὸς putus, putum *aurum. Ergo laſcivia in Græcis nutricibus* παρὰ τὴν πόσθην *pueros* πόσθωνας *vocare*: *eadem & in Romanis à* puta puto... *ſeu* potos. *Vnde & hodie pars in muliere, quæ honeſte nominari non poteſt, vulgo in Italia eo nomine nota eſt. Sic* ὑποκόρισμα *nuericum imitatus eſt Catullus, cum calvum* Salaputium *vocavit. Plus eſt enim, quàm* ... puſillum *aut* puerum. *Erant enim brevis ſtaturæ. Si & Auguſtus, ut ait Suetonius, Horatium inter alia blandimenta* putiſſimum *ſenem vocat, hoc eſt, ut ipſeme interpretatur, homuncionem lepidiſſimum: quod Græcè nihil aliud eſſet, quàm* πόσθον. *Ergo ſimiliter Catullus Calvum* Salaputium, *hoc eſt*, πόσθωνα, *ficto* ... puta, *hoc eſt*, πόσθη, *& ſalacitate, nomine. Apud Plautum quoq; blandimenda mulierum ſunt: dic me tuam hirundinem, monedulam, paſſerculum,* Putillum. *Pu*tillus. ποσθάριον. πόσθων: *non puſillum ut perperam immutárunt. Apud Horatium vetus lectio aſſerenda eſt*: Putam & putillam *appellet. Nam puta & putil*la

neror *eſt frequentat. id eſt, cum ſtudio ſingulari aut crebrò Vereor. Analogia tamen ſic vult, ut a fœnus fœneror: ſic à venus* veneror: *à cultu, qui Veneri ab omnibus exhibetur.* Verecundus *originem paulò habuit obſcuriorem propterea, quòd abolitum verbum eſt* vereſcor. *Aut rectiùs, ut à fatum facundus: à ſitio ſititum, ſitibundus: ſic à vereor* verecundus. *Vt* cundus, *ſit* λῆξις. Verecundia *eſt magna opinio reprehenſionis. Cum ve, id eſt, valde* remur, *hoc eſt, putamus ipſam rem. Congruit cum illa Ariſtotelis deſcriptione, quòd ſit* φόβος τῆς ἀδοξίας.

Rete *alii trahant, vel à raritate, vel à rapiendo, vel retinendis piſcibus. Omnibus præferam Hebr.* רֶשֶׁת, *id eſt, rete: unde quoque* reſtis. Retis *antiquè.* Reticulum, *inter alia etiam eſt tegmen muliebre.* Irretio, *in rete conjicio.*

Rhamnus, *ῥάμνος, eſt ſpina alba, ramos fert rectos & aculeos in acutæ ſpinæ modum, ut ſcribit Dioſcorides libr. 1. cap. 102.* Rhamnuſia, *à pago Rhamnunte in Atticâ regione.*

Rica, *ῥέκος, ῥεῖκος,* ricinium, *apud Ioſephum Scaligerum.* Rici dipna, *in Iuvenali: à* rica *&* δεῖπνον. *Veſtes cœnatoriæ: Plinio* triclinaria.

Ricinus, *apud Varronem & Columellam; eſt genus vermis, qui canũ boumq́ aures acerrimè infeſtat. Quaſi* oricinus: *ab auris,* oris, *unde* oricilla. *Græcè* κρότων: *etiam à canũ infeſtatione* κυνοῤῥαιστὴς *dicitur Gloſſarium:* Riginus κρότων, φθείρ. *Ab hujus beſtiolæ ſimilitudine appellata eſt, ut volunt, arbor illa* Ricinus

quàm Græci & Ægyptii Κίκι, Germani
Baum/ & Kreutz Baum vocant. Andre
lus in lib. 4. Dioſcorides cap. 158. Ricinum,
cavere Latini plantam, quæ Græcis κίκι dic
litudine, quam ejus ſemen habet cum ricino
do animali, quod canibus, bubus, capris, ali
pedibus adhæret: neq; priùs decidit, quam
guine ſaginatum. Herodotus libr. 2. Euter
qui paluſtria accolunt, unguẽto utuntur ex
λικυπρίων, quod appellant Ægyptii κίκι.
bibus, Syris & Mauritanis eſt kerua, ſeu ke
articulo el ſeu al, Elkeroa & Alkerua,
cennam, Serapionem, Raſin & alios vider
hanc illam arborem eſſe, quæ umbram proph
pit. 4. cortra æſtum ſolis præbuerit, ſunt qu
ment. In Heb. eſt קִיקָיוֹן, k. kajon, quam
dæus quoq; retinet. Sed LXX. interpretes
vertunt. Ex eo quidam Colocynthin: a
tam reddunt. Vetus verſio, hederam: ut
Hieronymus. Et ſcribit Auguſtinus, epiſt. 19
mum: Vnde illud apud Ionam virgultum,
nec hedera eſt; nec cucurbita, ſed neſcio qui
trunco ſuo innixum, nullis ſuſtentandum
erigatur, mallem jam in omnibus Latinis
Non enim fruſtrà hoc puto LXX. poſuiſſe
huic ſimile ſciebant. Hæc ille. Sed Hebra
reddi potiùs oportere per ricinium, cauſa
contemnendæ. 1. Narrationi apud Proph
voci Hebraicæ, neq; cucurbita, neq; hedera
fatebatur modò Auguſtinus. Nec non Hier

Digitized by Google

ego verbum, inquit, de verbo ediſſerens, Si kikajon *transferre voluiſſem, nullus intelligeret: Si cucurbitam, id dicerem, quod in Hebræo non habetur; hederam poſui, ut cæteris interpretibus conſentirem.* 2. Kikajon *Arabicè vocatur* Alkeroa; *ut teſtatur Rabbi Samuel, citante Pagnino in lingua ſanctæ theſauro. Iam* keroa *&* Alkeroa *eſt ricinus, conſentiente omnium calculo.* 3. *A kikajon haut dubiè decurtatum eſt* kiki, κίκι, *quod Ægyptiis & aliis eſt ricinus. Et, qui ſcio ab Hebræis multa in Latium migraſſe, divinare auſim, ex* kikajon *factum eſſe* kikinon, *& inde* Ricinium: *Latinosq́ ex ignorantiâ etymon Latinum quæſiſſe; ut & alibi fecerunt.* 4. *Ricinus eſt* πλατύφυλλος, *foliisq́ Platani, ut ait Dioſcorides. Talis etiam arbor illa Ionæ, ut quæ amplitudine foliorum umbram induxit.* 5. *Ricinus citò excreſcit. Etiam arbor illa Ionæ unâ nocte extitit.* 6. *Omnia quæ Hieronymus ad* kikajon *deſcribendum affert, etiam optimè Ricino competunt. In Hebræo, inquit, volumine* kikajon *ſcriptum habetur, quam vulgo Syri* Elkeroa *vocant. Eſt autem* kikaion *genus virgulti, lata habens folia, in modum pampini, cumq́ plantatum fuerit, citò conſurgit in arbuſculam, absq́ ullis calamorum & haſtilium adminiculis, quibus & cucurbitæ & hæderæ indigent, ſuo trunco ſuſtinens.* Hæc ille. *Quæ omnia quàm rectiſſime Ricino conveniant, ipſa* αὐτοψία *teſtatur.* 7. *Sed & verba Imman. Tremellii audiamus, Hebræam, inquit, vocem quàm variè torſerint interpretes, nihil attinet dicere. Nos tum ex linguarum affinium comparatione, tum verò ex iis rebus, quæ hoc loco dicuntur, judicamus eſſe* [illegible]*otona ſive*

trixin, quam Latini Ricimum à ſimilitu
pellavere quod Semen Hebræi in libris
(apud quos frutex & frequentiſſimus)
unde factum eſt, ut oleum ex eo ſemine C
Cicinum *exterâ voce nuncupetur: que*
rinum *ex terâ voce appellatur* ſuſinu

Rigeo. Rigor, *id eſt, frigus & du*
frigore. Hoc enim ῥῖγος: ῥιγέω *eſt rige*
exprimit. Frigidus horror *membra q*
eſt, riguit, rigidus fuit. Feſtus: rigidur
dum frigidum ſignificat, & durum. F
& F. fit frigeo, frigus. *Niſi aliquis*
φρίκη, φρίττω: *quæ de mari & de ho*
Fringilla *quaſi* frigilla *à frigore: q*
tet, & vigeat: unde frigutire *apud Feſ*
quaſi africum, *à* φρίκης, *id eſt, ſine h*
μενον, εὐήλιον. Aprici ſenes, *Perſio S.*
cillius paſſos *ſenes vocat, teſte Ioſepho*
modo Græci hominem exſuccum, ἀσαφ
qui autori Phallicorum eſt uvis aridic
Mojetl. Mulcentem curas, Seniiq; apric
Materiæ commendet honos

Apricatio *ſenili ætate convenientiſſim*
ut tangit Cicero de Senectute. Ab apric
frica dicta regio torrida. Alii verò red
nepote Abrahami: cujus rei teſtes produ
Alexandrum Polyiſtorem, & Cleodemu
pulvis à Radice עָפַר*, id eſt, ſparſit pul*
ipſo calor aut ſiccitas illius ore deſignat
comitari ſolet æſtum.

Digitized by Google

Apud Virg.

Æſtas pulverulenta.

Et poſt: hiberno lætiſsima pulvere *farra, id eſt, æſtu aut ſiccitate.* Africa *Ieſai. 66. in Hebr. dicitur* Pul, *id eſt, caſus, ruina, vel etiam* faba. *Eadem Nahum. cap. 3. vocatur in Hebræo* Put, *id eſt, craſſa, pinguis. LXX. tanquam appellativum tranſtulere:* Καὶ οὐκ ἔστι πέρας τῆς φυγῆς σου, *& non eſt finis* fugæ *tuæ. Vetus Latina ponit*, Africa. *Alii* Putæi. *Phutiel eſt Africa Dei;* Φουτιὴλ*: nomen viri Exod. 6. Item* Phutiphar πετεφρῆ, *Africæ taurus: aut ex Syro & Hebræo, ſaginatus taurus, vel pinguedinis fructificatio, Geneſ. 37.*

Rimari, *eſt quærere valde, ut in rimis quoque, ait Feſtus.* Rima, ῥῆγμα, *id eſt, fiſſura: à* ῥήσσω.

Rixor, ῥάσσω. *S. geminum vertitur in X: ut Vlyſſes, Vlyxes.* Ῥάξις, σύῤῥαξις *eſt concertatio, conflictus. Aut pari mutatione ab* ἐρίζω, *per aphæreſin: ſicut* ἀράσσω, ῥάσσω. *Ab* הָרַס, haras, *de[...]uxit, laceravit. Aut* רָעַץ, raaz, *id eſt, dirupit vehementer: unde &* ῥήσσω: ῥῆξις.

Robur *quid propriè ſit, merito quæſitum à multis. In Cicer. &, de arbore glandiferâ. & de viribus uſurpatum extat. 2. de divinat. quis robur illud cecidit, dolavit, inſcripſit? Pro Roſc. Amer. ſi jam ſatis ætatis ac roboris haberet. Quidam, inter quos Lambinus, ad quercum reſtringunt, quaſi de eâ* ἰδιαίτατα *dicatur. Ei verò ineſt propriè durities. Poſtea dicitur* robur, κατ᾽ ἐξοχὴν *&* κατὰ μεταφοράν. *Quia lignum maximè denſum & durabile.*

Lucretius libr. 1.

Robore cum ſaxi frangentur ——

Libr. 2.

—— Dum robora ferri.

Virgil. 7. Æneid imitatus:

—— Robora ferri.

In Carmin. Priap. quod Ovidio aſcribunt

—— Nodoſa robora clavæ.

Iam eſto hic robur *idem cum quercu, ſententiâ* Lambini. *An non ſpecies de ſpecie dicetur? Quod* ἀδύνατον. *Eſto etiam metaphoricum: & à quercu. Sed quo exemplo? Nuſpiam tale invenies. Verè Servius: omne quod forte eſt,* robur *vocatur. Et origo monet:* ἀπὸ τῆς ῥώμης, ῥωννύω, ῥώννυμι, *id eſt, roboro, firmo.* Nec *minoris momenti eſt Hebr.* רֹהַב*, robur. vires. Agellius libro 2. cap. 20. Vivaria aliis dicta ſunt etiam* Roboraria *à tabulis roboreis, quibus ſepta eſſent. A* ῥώμη *eſt etiam* Roma *& Romulus. Ob fortitudinem, & robur, quod Romani ſolum in oculis ferebant. Vnde Roma* Valentia *olim. Iul. Cæſar Scaliger cap. 45.* L. L. *quidam minus ſapienter etiam* Romam *aſſpirant, cùm tamen Romani ipſi de ſuo R. omnem exemerint uſum aſſpirationis.* *Virgil. 1. Æneid.*

Romulus excipiet gentem, & Mavortia condet

Mœnia, Romanosque ſuo de nomine dicet.

Roma *Hebræis eſt celſa, ſublimis, regia. 1. Æneid.*

Altæ mœnia Romæ ——

Hæc

Hæc tantum alias inter caput extulit urbes,
Quantum lenta ſolent inter viburna cupreſſi.

Hieronymus libr. 2. adverſus Iovin. Vrbs potens urbs domina, urbs Apoſtoli voce laudata, interpretare vocabulum tuum. Roma *aut fortitudinis nomen apud Græcos eſt: aut ſublimitatis apud Hebræos. A Rad.* רוֹם, *id eſt, exaltatus fuit, elevatus eſt. Vnde quoq;* רָמָה, Rama, *etiam nomen loci ab altitudine.* אַרְמוֹן, *eſt palatium, domus regia, munita: unde ἔρυμα, ἐρυμνὸν; vulgo ab ἐρύω.*

Rodolphus. *Ex vicinitate gentium, itemq; commiſtione factum eſt, ut non modò res, ſed etiam verba invicem fuerint commutata, & communicata. Quod nemo negat niſi cerebrum geſtet in calcaneo. Quod ab Hebræis ad Pœnos? Ex Virgilio, ex Plauto diſces: ſi non aliunde. Quid Latini Græcis debeant: quid hi etiam Hebræis, publicè notum. Ita è noſtrâ Germaniâ non pauca in Latinorum uſum tralata, ſervatâ origine, tantùm mutatis veſtibus. Induerunt enim togam, ſuumq; habitum depoſuerunt. Ita* Rodolphus *eſt, qui conſilio & auxilio viget.* Rath *enim quibuſdam per O offertur.* Lodolphus *vel melius* Ludolphus, *ab eodem auxilio, nec ſolo, ſed* hominum. Leute/ *pro quo Belgæ* Lude. *Itaque ferè erit quod* Alexander. Landolphus, *auxilium regionis, aut provinciæ.* Arnulfus *(& priora per F ſcribi poterant, vigore originis) qui honeſta juvat. Sicut* Arnoldus, *qui honeſtis favet.* Ehrenhold. *Perpetuo enim (inquit M. Lutherus) La-*

tini A ſcribunt & pronunciant , ubi Germ
habent. Minulfus *meum auxilium. Saxon*
Mem. Adolphus , *quaſi Nobile auxiliun*
Eſt valde (inquit) depravatum: hatt hül
Sic Latini regem Longobardorum Athulf
Eſt enim Hatto *ſeu* Hetto *pater: Ita* Hat
ter auxilians vel ſalvans. Vnde adhuc be
pueri appellant patres ſuos Hatto, A *Itali*
ſo & dipthongato. Et credo Chattos, *quo*
ſos *vocamus, priſco vocabulo* Hattos, *id e*
Hattiam , *patriam appellatam eſſe. Ab*
ſit etiam Gangolfus , *vel* Gendolfus
hülff: *Id eſt , cui bene procedit auxilium*
hülffgang: *unde* Wolffgang *tandem fa*
Lutherus. Poßit etiam derivari , quaſi
id eſt, homo bonæ fortunæ aut proceſſus. F
vel Alfonſus , *quaſi* helff vns / *id eſt* , a
ſtrum. Arioviſtus , *aut* Arioniſtus , Eh
& Erneſtus, *aut quaſi ſeverus,* Ernſt. Lo
herr/ *id eſt, dominus populi, & hominum.*
tharingia, *id eſt,* Ludheri, *provincia.* F
Caroli Magni, quaſi Beſtrat/ Ariſtobul
lens conſilio.

Romphæa, ῥομφαία. *Etymologicum*
ſet fieri : ῥοπὴ ῥοπαία καὶ ῥομφαία. *Se*
hi utriusque ſignificatum. Ῥοπὴ *eſt pro*
natio : ut ῥέπω *propendo, vergo.* Ῥομφα
eſt Thracæ nationis, ait Agellius lib. 10. cap.
hoc vocabulum in Q. Ennii Annal. 14.

Google

g ὁ romphæa eſt haſta, aut lancea: ſicut & framea, *apud Prudent. Pſychom. Vtraq; vox ab Hebr. potiùs* רמח. *Si appendix Græca ſubjicitur, fit inde ῥομφαία: & faciliùs* frameo, *ſi F tantùm præponitur. Auguſtinus in Pſal. 149.* Framea *appellatur, quam vulgo* Spatham *dicunt. Sunt enim gladii ex utraque parte acuti: ipſi ſunt machæræ: ipſæ frameæ etiam Spathæ appellantur.*

Ros, *ῥός, à ῥέω: ſicut* δρόσος: *&* ἔρση. *παρὰ τὸ ἄρσω, quaſi ἄρση. Roridus* δροσερός. *Inde eſt* Δρουσίλλα, Druſilla, *i. e. rore conſperſa. Actor. 24.* Nereus, *unde* Nereides, *à νάω, νήχω, ſeu νέω & ῥέω. Eſt enim deus maris. Ab eodem eſt* rivus: rivales, *qui eundem rivum habent communem. Agell lib. 13. vulgo* Rivales *ſunt ἀντεραςαί. Vlpianus libro 70. ad edictum:* Rivus *eſt locus per longitudinem depreſſus, quò aqua decurrat, cui nomen eſt ἀπὸ τοῦ ῥεῖν. Ab illo etiam ῥέω, ſeu ῥύω eſt* rigo, βρέχω, riguus. *Aut ab Hebræo. Etenim* רי *eſt irrigatio,* רוה *rigatus eſt. Aut à* ריר *id eſt, fluxit, roravit. Et* רעת *eſt fluxit ſenſim. Item* Ren *à perpetuo fluore, quo madent, ſeroſi humoris.* Rhea, *quia abundet rebus omnibus.* Reſina, *ῥησίνη & ῥητίνη. Ex quibus faciliùs conjectura fit, quòd prima, & ſecunda producatur: quod docuit Taubmanus Poeta ſeculi noſtri princeps, in peculiari epigram. Martialis lib. 3. epig. 74.* Reſinata *bibis vina, falerna fugis. Et lib. 12. epig. 32. Ne plena turpi matris olla* reſina *eſt. Eſt enim Scazon. I. C. Scaliger in Teret. Tus,* reſina, *ſiſer, vitrum, jentacula, ſulfur. Iuvenalis: quid*

reſinata juventus. *Sed objicitur è Marti*
pig. 67.

Vaterno reſinaq́; pigriores.

Reſpondet Ianus Gruterus; Raſina *legi* c
quæ ſint duo nomina rivulorum, per quo
Martialis. Imber, ὄμβρος, *etiam à* ῥέω:
defluat: ὄμβρος, *quaſi* ὁμόρρος, ἀπὸ τ

Roſa, *mutato genere, à* ῥόδον. *Neque*
aut mirum. Ita Metreta *à* μετρητής: N
μαργαρίτης. *Quanquam* Joach. Ca
μαργαρίτης *&* ἡ μαργαρῖτις *præſtet.* I
à principe florum, ut ait I. C. Scaliger Ex

Rotundus *à* rotâ: *ut à vereor verecu*
ſitibundus, à gemo gemibundus: ita à rotâ
roto, rotundus. Rota, *non à* ῥέω *torquea*
quorundam judicio. Planè Hebraicum eſt.
eſt rotavit, rotam giravit. Rotæ fervidæ
ſcilicet à nimio motu, qui calefacit.: ut cel
gnificetur.

Catullus:

Flammea, prævertet celeris veſtigi

Flammea: ergo motus, aut curſus ſit rapidi
aërem faciat igneſcere. Dico aërem, qui
duo corpora ἐπαλλοτριβῆ, *eaque durior*
dū *Græcis eſt* σφαιρικόν, σφαιροειδὲς ἀ
tem στρογγύλον *eſt rotundum, tres, quod*
cyclicam accedit. Opponitur ei non ſolùm τ
uti putarunt: ſed etiam quidquid alterius
trigonum, ſive quadratum, ſive etiam μακ

rium Stephani: στρογγύλος globoſus, rotundus, tres στρογγυλίζω conrotundo, rotundo. Atque de voce hac multa monet in ſignis æquè Theologus & philologus, Chriſtophorus Pelargus, ut & Daniel Candidus. Occaſionem præbuit illud ex ancorato Epiphanii Græci in Cypro epiſcopi: τὸ μὲν γὰρ ἐστὶ στρογγυλοειδὲς καὶ ἀναίσθητον, ὡς πρὸς τὴν δύναμιν. Epiphanius, inquit Pelargus, graviſſimus autor, ſuâ jam ætate στρογγυλοειδῆ panem, hoc eſt, teretem & rotundum fuiſſe teſtatur in Ancorato: quem minorem potius & orbicularem, quàm oblongum & latum fuiſſe στρογγυλότης ipſa è Lexicis docebit. Theſſ. 12. de fract. pan. euchar. Sed diſtingui exiſtimo oportere (ſalvo aliorum ſenſu) inter figuram ipſam, & inter figuræ quantitatem, ſive quantitatem corporis, cui figura illa inſit. Iam verò ſi autores Græci intentius conferantur, ἡ στρογγυλότης non ingeret etiam quantitatem, ſive ea major, ſive minor, ſive minima ſit: Sed notat rotundam ac globoſam figuram, ſive quæ ab hac non longe abeſt, ut cylindri, rapi: de quantocunque etiam corpore efferatur, ut corpus humanum, navis, rapum, grado. Nec firmum aliquid eruitur. Τὸ στρογγύλον opponitur μακρῷ, dictante Lexico. Ergo ſignificat etiam minus, vel parvum, tenue ac planum, ſed tamen figurâ orbis aut muni. Non enim quàm magnum, quàm tenue ac craſſum aliquid ſit, innuit Lexicon: Sed τὸ στρογγύλον ut figuram, cum aliâ figurâ, ſcilicet in longum protenſa comparet.

Rubus à rubore foliorum atque fructuum. Ruber, ut & Rutilus flectitur παρὰ τὴν ῥοήν, ut inquit I. C.

Scal,

Exer. 325. ſ. 13. Ruber *παρὰ τὴν ῥυπὴν*
aut ſucceſſores, quos dicemus. A cortibus p
men, vel etiam à granis, ſi hoc mavis. Itaq
turis, etiam balauſtinus. Flavus *ver*
quam imitatur: Ex. 325. ſ. 12. Apud Hebr
erubuit, pudefactus eſt. Ex eo Rubos, ru
gmentum ab initio, tam facilè traduxer
Græco. Differentia inter ruber, rubeus
rubicundus. Ruber *eſt color per ſe ac ra*
plex. Rubeus *vel etiam* robeus, *qui ex r*
aut qui rubrum imitatur: qualis in melle
matureſcentibus. Talia ſunt & hæc nomina
roſeus, igneus, luteus, lacteus, niveus, aq
reus & alia, quæ illas res, à quibus denomi
imitantur. Varro 2. de re ruſt: Colore po
gro, dein rubeo. Vetus inſcriptio: Omn
viculo robeo & verre. Rubidus *eſt ruſ*
multo infuſcatus. Plautus: Exiguam bucc
panis. Iul. Cæſ. Scaliger Exer. 325. ſ. 13. R
miſſior: rubicundus *intenſior. Cum ſplen*
ûs; quoties exit è flavedine: igneus rubic
qui & rutilus dicitur. Hæc ille.

Rumor *parit verbum* Adrumo, Co
eſt, φημίζω, id eſt, rumorem facio, apud
miro *apud Nævium. Origo græca. A ῥῆμα*
ctum, verbum, rumor. ῥῆσις, ῥητὸν, ῥήτ
Rhetor: ῥητορικὴ Rhetorica. *Apud Syr*
Rehetara *Ab ἔῤῥηκα, ἔῤῥημαι, ῥέω eſt fl*
ra ſatis appoſita. Ita Ciceroni eſt flume

flumen orationis: flumen verborum. *Iuvenal* torrens dicendi copia. *Et illud Homeri cui inauditum?* τοῦ γὰρ ἀπὸ ϛόματος γλυκίον μέλιτος ῥέεν: αὐδή. *A* πᾶν *&* ῥῆσις *eſt* παῤῥησία, *libertas omnia loquendi. Eph. 3.* ἔχομεν παῤῥησίαν: *Eraſmus vertit, audaciam. Malim verò circumſcribere, ut dixi. Et audacia plerumque in vitio. Quinctilianus in Rhetor: latine interpretatur, orationem liberam.* Rumen *eſt pars colli, aut ventriculus. Ejusdem ortus cum rumore. Niſi factum, ab obtusâ ſoni qualitate ſuſpicetur aliquis.* Rumigo *apud Apulejum. Item* Rumino, *id eſt, cibum è rumine reſumo, & magis attero. Poſt aliò* τρέπεται κατ᾽ ἀναλογίαν. Rumo *autem priori brevi eſt* θηλάζω, *ſeu mammam præbeo, lacto.* Ruma *ſeu* rumis *olim fuit idem, quod mamma:* ῥύμη, ῥῦμα: *à flore lactis. Inde agnus* Subrumus, *Sic in Gloſ. Iſidori,* Sububeres *dicuntur infantes, qui ad huc ſub ubere ſunt.* Irrumo *poſtea ad abſcœnorum claſſem tranſiit. Catullus innuit Carm. 16:*

Pædicabo ego vos & irrumabo,

Pædicare *à* παῖς, παιδικός. Irrumo, *à ruma. Ambo ſunt verba honeſtis auribus indigna, & redolent deteſtabile flagitium.*

Runcina ῥυγχάνη *vel* ῥυκάνη: *ut in epigrammate* καὶ πέλεκυν ῥυκάναν τ᾽ εὐεργία. Runco. βοτανίζω. Averrunco *pro re ſignatiſſima vox, conflatur a præpoſitione AB. Gloſſar.* averruncat. ἀποτέμνει

τέμνει. Aberrunco, *B tranſeunte in* ro: *ex A B & ferò.* Errunco *autem fit* poſitione *EC, ἐκ,unde poſimodum E X:* co. *C mutatur in primam verbi,* errun *arredo: C etiam in effodio,efficio.* Aver *à præpoſitione duplici ortum: ut indepre* lus *& ſimilia.* Runcatio (*ait Iul.* C *Theoph.*)*eſt cæſio eo inſtrumento, quæ* *Dumorũ tantùm eſt. Vnde Galli ſentes,&* cias *etiamnunc appellant. Apud Plauti* cinatus.

Ruo, *ῥύω.* Eruo *ἐρύω, id eſt, traho.*]ara, *id eſt, ruit, ejecit, projecit.*

Virg. 1. Georg.

Inſequitur cumulosq; ruit male pi

Terent: quid ſi cœlum ruat? *Vbi ὑπτικ* *Interdum ſine caſu expreſſè addito.* Rui mine Troja: *id eſt, ſeipſam eruit, aut* *enim ipſa ſui excidii cauſa. Quam innuit* trum *à* Rutum ruo: *ut aratrum, ab* Feſtus, *quod eo arena* eruitur. *At rever.* *Ioſ. Scaliger in Conject.* Rutrum *ſignific.* *cè κρωπίον. Varro rutro caput diſplana* *&* hoſtorium, *quod Græcè ῥόχανον.*

Lucillius:

Frumentarius eſt, modium ſecun
tellum
Unum effert ——

Ruere enim eſt modio cumulum adæquare. Cicero ad Attic. lib. 16. De laudibus Dolabellæ deruam cumulum. Plautus. æris acervos ruit. *Rudent: 2.6:* Corruere *divitias. Horatius idem intellexit: ut metiretur numos, id eſt, etiamſi modiis metiretur, & rueret acervos numorum. Eſt enim proverbium: ἀϱγύϱιον μεδίμνῳ ἀπομετϱεῖν, Xenophon. Cæterum à Græco ῥύω formatur quoq; ῥυτίς, ῥυτιδόω & ῥυσσόω: & Latinum* ruga, rugo, corrugo. *Cutis enim contrahitur & quaſi plicatur.*

Ruta. *Turnebus in Varronis lib. 4. ῥύτη ab antiquis Græcis dicebatur. Quod ab Aretæo & Nicandro, nomen uſurpatur.*

S

Saba, *Ptolemæo σάβη: Arriano σαββάθα. Inde* Sabæa *meſſis. Ita appellata eſt regio Æthiopiæ, quam incoluit filius* Chuſi, *hujus nominis. Hebr.* סָבָא. *Rad.* סָבָא, *potavit, bibit ingurgitando, inebriatus eſt, hau ſit vinum. Hinc certiſſimè eſt noſtrum* Sauffen. *Iuvenalis: Pro populo faciens quantum* Saufega *bibebat.* Saufeja, *id eſt, bibacula, à noſtro Germanico* Sauffen. *Etiã in Pandectis mentio fit cujusdã* Saufeii. *Ab Heb. fit & græcũ σαβοῖ, vox bacchantiũ, & temulentorũ. Σα-*

βάζω

βάζων eſt bacchari. Et σαβάζιος no- chus, Orpheo. Sabadius *Macrobio. Alii a* שֶׁבֶת*, id eſt, ſedes, ſeſſio, ut ſit quaſi ſed dix eſt* יָשַׁב *ſedit, ſedendo habitavit. ut ait Varro Terentius, quod ea gens præ os: ἀπὸ τοῦ σέβεσθαι, Feſtus. Et Plinius quidam exiſtimavere, à religione & cult.* bini *appellati.*

Sabanum, *Græcum nomen eſt, inquit tur hac voce ſæpiùs Theodorus Priſcianu Victor lib. 3. ea* Sabana *bajulabat, quib. ſuſcipiens de fonte texerat. Gloſſarium a è ſitu vetuſtatis erutum:* Σάβανον, Sab *um. Vtitur etiam Gregorius Magnus di id ejus γνήσιον: Qui ſibi (inquit inter bus calceamenta abſtraheret, veſtimenta exeunti de caloribus* Sabana *præberet. V ſuſpicatur, legi poſſe* Sabinam *herbam.*

Sabulum, *ut à ſto, ſtatum, ſtabulum natum, venabulum: à paſco, paſtum, p.* ſero, ſatum, ſabulum, *id eſt, arena hi & quaſi ſeminata. Deminutum eſt* ſab *pro L, quod creberrimum,* ſaburrum. *genere* ſaburra, *non* ſuburra, *ut quida rant.*

Saccus, *vox à multis nationibus iiſde ſignificatione trita. Vbi tamen clara vide ſcæ ad turrim miſtionis: idem verò apu*

Google

lum eſſe principium τῆς ὀνοματοποιήσεως, commune cum Adamo, quoad ὀσίαν: diverſum, ratione accidentium. Vnde mutatio iſta varia, diſpar terminatio, flexio, pronunciatio, & cætera, de quibus antea. Græcis σάκκ𐅻 eſt à σάττω, onero. Prima origo eſt שַׂק, ſak. A Rad. שָׂקַק, ſed inuſitatâ. Σακκίζειν eſt ſacco percolare, transfundere. Οἶν𐅻 σακκίας inde Polluci: σακκιζόμεν𐅻 Theophraſto: σακκὸς Eupolidi, Id eſt, vinum ſaccatum, aut ſacco percolatum & purum. Vox, ſaccatum, habes in Iſidoro. Ex origine poſitâ oritur ἀσκὸς κατ᾽ ἐναλλαγὴν literarum. Item Latin. ſagum, id eſt, veſtis militaris, apud Non. Marcel. σάγ𐅻 apud Polybium, Plutarchum: vel σάγη, id eſt, ὅπλον apud Suidam. Virgil. 8. Æneid. Virgatis lucent ſagulis. Virgata: quia haberent in modum virgarum deductas vias, Servius. Inde Sagitta: quia inſtar ſcuti eſſet eminus hoſtem feriens. Iulius Cæſar Scaliger cap. 28. Lat. Ling. σάγματα, ſagus, ſagitta. Sagena, σαγήνη, id eſt, rete. Latinè verriculum, quod per aquam trahitur. Virgil. verruntq; per auras. Inde ſagax. Teſtatur idem Scaliger in Exerc: σαγήνη naſſa eſt, & σαγὶς reticulum, atq; etiam pera. Qui igitur animo ſuo multa caperent, etiamnunc à Tuſcis, vetuſtâ apud illos voce Saggi nominantur. Quâ ratione mentis comprehenſionem, κατάληψιν quoque legimus apud M. Tullium. Ita ad animum translata ſignificatio à venatione. Etenim quorum canum odoratu uterentur ad feras veſtigandas, eos ſagaces, quaſi capaces diceres, nominabant. Nuſquam memini ad alium ſenſum indicandum poſitam vocem hanc. Frequens apud Cic. ad odoratum.

Sag *Perſicè eſt canis. Cicer. 1. de div.* Sagi *cutè eſt : ex quo Sagæ, anus, quæ multa* *&* ſagaces *dicti canes. Is igitur, qui ante* *oblata res eſt, dicitur* præſagire, *id eſt,* *ſentire. Ineſt igitur animis præſagitio, ext* *cta, atq; inclusa divinitus.* De ſaga, *ut* Exerc. 107. *ita*: Saxum *Tuſca vox vetuſt* *non niſi ſacrificiis adhiberetur : ſicut eader* gmina, ſaga, ſacer. *Inter ſacrum ſaxum* *bium eſt à victimis, nempe porcis, qui à ſ* *feriebantur. Vnde* ferire, percutere, i *Idem Exerc. 325. ſect. 13.* Sanguis *La* *Auruncorum priſca vox, quibus elementi* *tebantur ad ea deſignenda, quæ ad religio* *rent. Sic* ſagmina, ſanctum, ſacrum.

Sæl., סֶלָה, *quid ſit aut ſignificet, vide* *minus convenire. Et fatetur Iohann. Aven* *peritiſsimus, ſe ex omnibus Rabbinorum c* *non potuiſſe certam iſtius nominis ſignifica* *gere. Iohann. Bodinus libr. 2. cap. 4. Dæ* *Pſalmorum locis, ubi legitur Sela (legitur* *ſimè) qui canebant illud, unâ cum corpor* *vocem, ut David Kimhi Hebræus comment* *mos notat : etſi eandem vocem Chaldæus* *exponit, Symmachus & Theodotion* Διά *brabam Aben Hezra,* אָמֵן, *id eſt, verè : u* *tores tamen ad vocis hujus enunciationem* *Hæc ille. Chaldaica paraphraſis reddit ju* *tuò, ſemper. Vt Pſal. 87. in æternum.* Etian

per. Sed & hodie Iudæis plerumq; eſt, æternum, ἐς αἰῶνα. Ita Baſileæ habet epitaphium Iudæi: Anima ejus ſit ligata in paradiſo amen amen amen Sela, id eſt, in ſempiternum. Aliis Sæla eſt idem, quod εἶα, Eia. Aliis modò enclitica particula, quæ verſum expleat. Aliis eſt nota reſpirationis. Aliis eſt idem quod nobis aſteriſcus, aut manuſcula appicta, aut NB. Aliis eſt ſignum ἐπιφωνήματος pro kenhu: ita eſt, ſic eſt, certo eſt, item pro, γένοιτο, fiat, ſit ita. Imman. Tremellius ubiq; αὐξητικῶς reddit. Et in 3. Pſalmum: Non eſt ulla ſalus iſte in Deo Sæla. Ad verbum, inquit, καθ' ὑπερβολὴν (ut loquitur perſæpè Paulus) id eſt, ſummè, maximè, vehementiſſimè, potentiſſimè, excellenter. Sed hic locus poſtulare viſus eſt ut exponeretur, planè, ad majorem ſenſus evidentiam. Alibi maximè, aut ſummè reddimus pro commoditate locorum. Et hujus ſententia certè inter meliores: ſicut & illorum, qui per τὸ Sæla intelligunt moderationem & elevationem vocis pro melodiâ, quæ juxta etiam inferat majorem attentionem, & ut Vatablus ait, elevationem animi. Ambroſius vocat pauſationem Spiritus Sancti. Fit à verbo סלה, ſalah: vel etiam à סלל, ſalal, id eſt, ſtravit, elevavit: ſicut מלה, millah, fit à מלל malal. At διάψαλμα, quod Græci reponunt, eſt interprete Suida, μέλους ἐναλλαγὴ, id eſt, cantus mutatio vel variatio. Auguſtino autem exponitur diviſio, pauſa, & nota pſalmodiæ: ſicuti contra σύμψαλμα eidem eſt compoſitio ſeu continuatio pſalmodiæ.

Sæpè, penè, Iul. C. Scal. c.60. L.L. Hic facilè potuit brevitatis ſyllaba contingere: quia in ipſis nominibus

 quoque

quoque brevis fuit. Pontanus: quod ſæpes ... *denſa, dixerunt ſæpè pro frequenter. Mal* ... *ספש, id eſt, copia, frequentia.* Sæpus, ... *quo ſæpè*, ſæpius. *Notat frequentiam au*... *nem.*

Sævum: Scævum, *σκαιὸν, ſiniſtrum* ... *claudico.* Scæva, *item* Scævola *Mutius ex* ... *ſtoriâ notus apud Livium, quia dextram* ... *Σκαιὸς ſæpè eſt inſauſtus, mali ominis.* ... *quandoq; bonus & fauſtus. Varro l.6. ne qui* ... ſcævæ *cauſa, i. bonæ rei cauſa.* Et hoc eſt prop... *quadã, ut diximus alibi. A σκαιὸς eſt, &* ſæ... *à* Κ:σκάζω, *σκάνδαλον*, ſcandalum, *id e*... *offenſio pedis. Aut à* כשר*, offendit, impegit* ... *Alioquin Hebr.* זעף*, eſt* ſævus.

Saliva, *quod* ſalis *ſaporem habeat: a*... *linguam* ſaliat, *& ejiciatur. Neutrum prob*... *gracanicum κατὰ μετάστασιν: σιαλὶς & σ*... *& Latinis eſt* Salivum. *Σιαλίζειν eſt* ſal... vam *inveuias quoq; pro ſapore.*

Perſius:

—— Turdorum noſſe ſalivam ...

Plinio eſt ſaliva vini, *id eſt, χυμὸς. Et phr*... ad guſtum & ſalivam eſſe, *hoc eſt, ſaper*... *accidere gratum. Figuratè ad animum tran*... *autem ſaliva quaſi quoddam γευστήριον, &* ... *ctiùs guſtare linguam: ut ita concinnè pr*... *ſumatur. Ariſtoteles huc quodam modo colli*... *porem ait eſſe, πάθ☉ γινόμενον ὑπὸ τ̃ χ*...

ῥοῦ ἐν ὑγρῷ τῆς γεύσεως. *Seneca etiam dixit movere ſalivam, id eſt, appetitum excitare, aut guſtum facere. Cùm enim* ὀρεκτὸν *ſive palato amicum obvenit, illicò ſaliva copioſiùs affluit, quaſi quadam miniſtra linguæ, vel guſtatus.*

Salomon *idem eſt, quod* Irenæus, *εἰρηναῖος, ab εἰρήνη: pacificus. Germanis* Fridericus, *id eſt, dives pacis. Hebræi* שְׁלֹמֹה*, ſcribunt.* שָׁלוֹם*: id eſt, pax à radice* שָׁלֵם*, id eſt, iniit pacem cum aliquo: pacificatus eſt. Græci ſcribunt σολομὼν, mutata ſcheva in O. Latini malunt A, ut ſuaviùs vox ſonet.* Salomon. *Quidam etiam,* Solomon*, è Græco. Quidam, ſed malè,* Salamon. *Neque Græci, neque Hebræi in medio τὸ A ponunt.*

Salus, *ut &* ſanus, *à σάος, id eſt, σάος: interjectâ liquidâ. Aut veriùs ab Hebr.* שָׁלֵו*, id eſt, ſalvus, felix.* שַׁלְוָה*, id eſt, ſalus, fortuna, felicitas. Rad.* שָׁלֵו*, id eſt, ſalvus, ſoſpes, fortunatus fuit. Σόος & σάος, itidem ab Hebr.* שׁוֹעַ*, ſalvus, opulentus: vel à* יָשַׁע*, ſalvavit, opem tulit.* Sanè, *hoc eſt,* ſanâ mente *aut ſenſu: ubi nihil fuci latitat, ſive fraudis. Inde ponitur pro certè, verè. A* ſalus, ſalutis *eſt* ſaluber. *Quod ideò mediam ubiq; producit. Ovidius:*

Phœbe ſaluber ades ——

Buch. Pſalm. 99. ſalubri *temperie, media correptâ dixit, deceptus fortè concurſu mutæ & liquidæ: quaſi fiat ſyllaba, indifferens. At vera tantùm eſt regula illa in iis, quæ primigenia brevia habent, ut pater, patris.*

Samen, *vox punica. Compoſitum eſt qui fuit Deus Phœnicum, apud Euſebium li Euang In Pœnulo Plauti ita Hanno*: Gun men. *Significat*, Samen, *cœlos*; *ab Hebr eſt, cœli.* Balſamen *eſt princeps, aut D* בַּעַל, *Baal eſt Dominus.* שָׁמַיִם, *eſt à cœlum ex aquâ fit. Quod licet Philoſoph tant: quia tamen è ſcripturâ eruitur, qu Neceſſe eſt aut admittant, aut negent, quo poterit. Intelligo verò* aquam, *non qualis elementum apud nos, aut etiam in aëre vap ſed cœleſtem, quæ aliquâ ſimilitudine reſp & limpidæ aquæ. Interim aqua illa cœleſt ab omnibus hiſce inferis nimis nimiſq; diſtin gè nobilior, eminet: ſed quæ in Sacra Scriptu μιᾶς nomine aquæ veniat. Atque ita pluri ſcus Valleſius de ſacra Philoſophia cap. 1. diſ ſententiæ usque dum melior afferatur liben ro. Bartholomæus Keckermannus pullus il ævi noſtri decus lib. 2. Syſt. Phyſ.* materiam mine certo ac proprio exprimi non po mat. *Quod verum quoque eſt, ſi ἰδίως καὶ ἀ qui velimus. Interim quia ſcriptura cœlum* maim; *etiam nos ita loquimur, & cœlum leſti quadam eſſe, nobis hic nondum ſatis exp vocant φυσικῶς quintam eſſentiam) elicim* maim. *Altera vox, unde fit,* ſchamaim, *eſt ſi tu dicas, ibi aquæ. Aut rectiùs ab* אֵשׁ; *pro & calorem, qui in, & à cœlo. Iſta cum nome mirum, quàm Ethnici conſentiant, quaſi d*

Niſi quod Ariſtoteles non usquequaq; annuat. Thales: ἔμπυρα τὰ ἄστρα. *Anaximen:* πυρίνην μὲν τὴν φύσιν τῶν ἄστρων. *Epicurus ſubſtantiam igneam attribuit. Cleanth. ſidera ſunt tota ignea. Orph.* αἰθὴρ ἀστερόφεγγής. *Apoll.n.* αἴθων. *Varroni cœlum dicitur Stellimicans. Virgil. nitidum, ſtellis ardentibus aptum. Ovidio, igniferum. Statio flammigerum. Silio, igneus æther: Et uſitatè cœlum* Empyrium *admittitur.*

Sanctum. *Marcianus libr. 4. Regul. Sanctum eſt, quod ab injuria hominum defenſum, atq; munitum eſt. Sanctum a. dictum eſt à* ſagminibus. *Sunt a.* ſagmina *quædam herbæ, quas legati pop. Rom ferri ſolent, ne quis eos violaret: ſicut legati Græcor. ferunt ea, quæ vocantur* cerycia. *Si conjicere liceat: equidem* ſanctum, ſagmen, ſacrum *ejusdem puto originis eſſe: ab* ἅγιον, ἁγιὸν: *prius* ſagtum, *& g remanet in* ſagmen: *poſtmodo* ſactum ſanctum, *ut tago tango. A ſanctum* ſãctuarium *&* ſanctarium. *Vtrumq; n. &* ἀναλογία *& autoritas tuetur. A ſacro, ſacratum,* ſacramentum: *ut à fundatum fundamentum, à firmatum firmamentum. Lactant. lib. 4. cap. 8. Qui veræ religionis* ſacramenta *retinebant. Idem lib. 2. cap. 59.* Sacramentum *hominis tueri. Idem l. 3. cap. 30.* Sacramentum *nativitatis ſuæ norit. Idem lib. 4. cap. 10. totius* ſacramenti *origo narranda eſt. Quod alibi arcanum vocat. Salvian. lib. 5. de gubern. Dei:* Sacramentum *divinæ legis doctrinâ magis, quam lectione cognoſcunt.* Εἰδικῶς *militiæ* Sacramenta *pro juramẽtu dicuntur à Vegetio lib. 2. c. 3. & 5. à* Tertull. *lib. ad Martyres & alibi: quod noſter* Conradus Rittershuſius *etiam in Salv. notavit.*

Sancus. *Turnebus in 4. libr. Varro.*
norum à Romanis Sanctus *vocabatur, à*
Sancus.*Itaq; hic nonnulli libri veteres h*
alii Sangus. *In fragmento Catonis, ſcribi*
gentilem, Sabi, pronunciari à Sabinis, S
manis. Sanctum Herculem dici à ſancien
pertius:

> Hunc,quoniam manibus purgat
> orbem,
> Sic ſanctum Tatiæ compoſuere

Ioſeph. Scalig. in Conject. Qui res Roman
pſerunt, vocant σύγκτον. *Tamen* Sanqu
cta ab eo Deo, oſtendit Sancum *dicendum*
tius Etymon aperit. Dionyſius πίστιον G
quod Fidius *latinè, in quo multi errârur*
animadvertunt. Apud Ovid:

> Quærebam, Nonas *Sanco Fidión*
> An tibi Semipater ———

Mendum eſt poſtremo verſu, cum ſit lege
pater.

Sandalium, σανδάλιον. *Heſychio,* Pc
calceamentum muliebre: idque elegans, in
que aureum.

Perſius:

> ——— Soleâ puer objurgabere

Videtur ſandalium intelligere. Sandali
qui gerebant, apud Plautum. Cæter
Patet, quàm putabant. Propriè ſandal

Google

quòd calceamentum, quo teguntur calces, aut pedes. Guido teſtatur: סנדל, ſandal, idem eſt, quod מנעל, aut נעל, id eſt calceus, ὑπόδημα. A Radice נעל, id eſt, clauſit, obſeravit: in 3. Conjugat. ut partim etiam in 1. eſt calceavit.

Sanna. *Apud Græcos alicubi* σάννος *&* σάννας. *Ariſtophanes Grammaticus in Cratino Comico obſervat, vocem* σάννας *poni, pro ſtulto. Sunt qui* παρὰ τὸ σαίνειν *faciant. Sunt qui à Tzanis, populis barbaris. Sciti̇ſſimè Iſaacus Caſaubonus: Nos (inquit) ſuſpicamur originem vocis eſſe ab Hebræorum verbo* שנן, ſchanan, *acuere. Vnde* שן, *dens: &* שנינה, *aculeata oratio, cujusmodi eſt ſanna. Hac ille. Conſpicuum ergo, quod propriè* ſanna *ſit. Nempe* λοιδόρημα, *aut dictum, quod pungit & ſauciat quaſi ubi lingua acuitur; ubi* ricta fremunt (*poëta ſic.*) duros nudantia dentes. *Apulejus libr. 7.* dentiumque candentium renudatis haſtis, totum me commorſicat. *Et* πρὸς ἔπος *planè Hieronymus:* Sanna *eſt irriſio, quæ ab occipitio, diſtorto ore, & labris contractis fit, anteriorum* dentium *oſtentatione. Inde illud Perſii declaratur:*

—— Rugoſáque ſanna

Dum enim os torquetur aut labia, & criſpantur nares, fieri rugas oportet.

Sapio. *Feſtus:* Saperda, *genus peſſimi piſcis;* Sapientem *etiam ſignificat. Varro: Omnes videmur nobis eſſe belluli & feſtivi* ſaperdæ; *cùm ſimus* σαπροί, *ut quidem Iunius reſtituit. Ludit autem in affinibus vo-*

culis ſaperdæ & σαπροὶ : quorum illâ ſapien ſti ſignificantur : hâc putidi & marcidi. Copri. *Nam* Coprias *ſcurra eſt , ut de Scalig.* Coprius , *κόπρειος eſt ſtercoreus ſtercus , fimus.* Coprion *Scarabeus, à* Cropronymus *dictus eſt Conſtantinus In cram baptiſmi undam excrementis polluer* ſapio:*quod eſt à Græcorum deſito σοφέω die σοφίζω.* Sophia *σοφίας, id eſt, ſap* phus *σοφός.* Sophos *grande, magnum ſanum, ſæpiùs apud Martialem. Hebr.* שָׂפַק *piens : aut à* חָשַׁב *i.e, ſapienter cogitavit qui fallacibus & contortis concluſiunculis* loſophia : *Cicero 2. offic:* Nihil aliud *phia , ſi interpretari velis , quàm* ſtu entiæ.

Sapphirus , *σάπφειρος , apud D Græcis alii principium quærant nos è Lexi σπω. Ibi eſt* סַפִּיר, Sappir , *id eſt , gem caloris aërii. Radix* סָפַר,*id eſt, numer. recenſuit per circulum.* Sarabara. *Iſidor dam nationibus ſua cuiq; propria veſtis eſt* Sarabara : *Gallis* linnæ : *Germanis* rhe *dis* maſtrugæ. *cap. 23. Hæc ordine videb blius:Vt quid ergo in ventre tuo Parthi*Sar *derunt ?* Sarabara *ſunt fluxa ac ſinuoſa ve ſte iterum Iſidoro, Apud quosdam & quæd tegmina ſic nuncupantur. Daniel. 3, verſ. σαράβαρεις αὐτῶν. Et rurſum: καὶ τ*

Google

ἐξ αὐτῶν οὐκ ἠλλοιώθη. *Aquila, Theodotio, & vetus Interpres Latin.* Saraballa *vertunt. Scilicet ex Heb.* סרבל, Sarbal. *Pagninus vertit* fermoralia. *Tremellius,* chlamydas. Linnæ, *ſaga quadra & mollia ſunt, interprete Iſidoro. Meminit Strabo lib. 4. de Helvet. veſtitu. Alioquin Gallis nobilioribus tinctas geſtare veſtes, aut ſaga hirſuta virgata: hieme verò craßiora; æſtate ſubtiliora, longis villis, mos fuit, ut ſcribit Alex. lib. 5. c. 10.* Rhenones, *apud Cæſarem lib. 4. de bell. Gall. Et ſalluſtius ait: Germani intectum* rhenonibus *corpus tegunt. Servius ad verſum Iune:* Et pecudom fulvis velantur corpora ſetis, *notat: rhenonibus. Nam, ut Salluſtius dicit in hiſtoriis, veſtes de pellibus* rhenones *vocantur. Hæc ille.* Rhenones *igitur* ἀπὸ τῶν ῥηνῶν, *id eſt, ab exuviis aut pellibus ovium. Sic* διφθέραι *ſenes vocantur à pelle caprina: Varro 2. de re ruſt. cap. 11. Nam in Getulia & Sardinia pellibus caprarum amicti olim ſunt: Sicut & Græcorum antiquißimi pellibus itidem caprarum, item leonum, pardorum, ovium ac luporum, quod Homerus prodidit. Vt ita etymon Iſidori, cui* Rhenones *à* Rheno *fiunt, ut quibus accolæ ejus ſint uſi, ægrè obtineat.* Deniq; maſtruga, *vel* Maſturca. *Cicero pro Scæv: Quem purpura regalis non commovit, eum Sardorum* maſtruca *mutavit? Prudentius contra Symmachum:*

Tentavit Geticus nuper delere tyrannus
Italiam, patrio veniens juratus ab Iſtro:
Has arces æquare ſolet, tecta aurea flammis
Solverel, Maſtrugis *proceres veſtire togatos.*

Sarca-

Sarcaſmus. *Nonnulli, qui cum riſ*
tionem definivere, ajunt à labiorum dedi
riſu carnis illius motus eſt, ſarcaſmum
ἐφ̓ τὸ σεσηρέναι τὰς σάρκας. Quo ni
tur γραμματικώτερον, id eſt, ineptiu
iam σύρκας ab Æolenſibus dici σάρκας: p
detractâ cute ἀποσεσηρμένἠ ἐ δέρματ(
Sanè eruditionem nõ contemnimus:rem n
Nos in originib. ita commenti ſumus:Ca
lum *vix & raro in vivente, niſi apud*
vulgus cadaveris carnem *dicebat, qu*
vitâ. Itaque carnifex, *is à Latinis d*
carnem *facit ex vivente. Igitur cùm* ſ
niſi in hoſtem victum legatur, eumq; vel
vel certè mox moriturum, ab eâ causâ n
crediderim. Etiam Sarcophagus *eſt fe*
Sepulchrum, quod carnem quaſi voret
Iul. Cæſ. Scal. lib. 3. poët. cap. 86. σάρξ
בָּשָׂר*, quod idem.*

Sardanapalus: *nomen quod optimi p*
voluptuarii, & delicati. A שַׂר*, id eſt,*
שָׂרָה*, Sara, id eſt, princeps, domina.*
judicium : Rad. דִּין*: unde & Dan. Et à*
arduum, eximium.

Sardonius riſus, *σαρδώνιος γέλ*
herbâ miræ acredinis. Qui comedit,
torquetur & os, ut ridentis ſpeciem præ
ſcor. lib. 6. cap. 14. Ασαρδῶ ἢ σαρδῶ
ia, in qua naſcitur copioſius. Latinè Sa

Sarmatæ, *qui &* Sauromatæ *quibuſdam dicuntur, videntur dicti nonnullis, ab oculis lacertarum. Nam* σαῦρος *lacerta;* ὄμμα *oculus eſt.* Saurites σαυρίτης, *lapis, qui invenitur in ventre viridis lacerti arundine diſſecti, ſententiâ Plinii. Sunt, quibus &* ſorex ἀ σαῦρος *fiat. Et verum eſt, antiquos &* ſauricem *dixiſſe, quod obſervat etiam Iſidorus. Ergo* ſaurex ſorex*: ut plauſtrum ploſtrum, cauda coda. Aliis nec incommodè à* σωρός, *quod è quiſquiliis & materie putrida naſcatur.*

Sarmenia *ſunt quiſquiliæ ſcopis collectæ: aut ſimilia purgamenta,* σύρμα, σαίρω, σαρῶ. *Vnde &* ſarrio*: id eſt, herbas noxias ſegetibus erello, purgo: à quo eſt* ſarculum *&* ſartor, *quaſi* ſarritor *: differtque à* ſarctor, *qui à* ſarciendo. *Plautus indicium facit Capt. act. 3. ſc. 5. Sator, ſartorque ſcelerum & meſſor maxume.*

Sartago*: vulgariter* ἀπὸ τῆς σαρκός. *Ita potiùs: ut à far farrago: à vir virago: à voro vorago: ſic à* ſar *vel* ſart Sartago. Sart *antiquatum ab Hebr.* שָׂרַת *etiam inuſitato.* מַשְׂרֵת *ſartago. Eſt nomen Hæmanticum, ut magiſtri Hebræorum vocant.*

Perſius Sat. 1.

-- unde hæc ſartago loquendi?

Ita omnes lectitant. Malim farrago*; ſi manuſcripti fides aliquâ ſubveniat. Eſſet concinna ea tralatio & evidens. Vt alibi:*

tenui

.. tenui in farragine mendax

Iuven:

.. noſtri eſt farrago libelli

Id eſt, miſtura, quam etiam Perſius in *ſaubonus retinet,* ſartago. *Alluſum (in* *pânes* πεγνίας *(nam* τάγλω ον *ſive* *go eſt) Athenæo atque aliis deſcriptos* ἐν..*riarum rerum miſcellâ, farina, ad* *mi, caſei, & ſimilium. An reſpicit ad* *tum rerum, quæ in* ſartagine *frigun*

Satio: σάττω, *id eſt, onero, farci* tas, *item* ſatias, & ſaties. *Ni cuidan* ſatis: *hoc ab* ἅλις, *quod idem planè* *imitatione Græca, niſi ambiguitas v* Sat *per abſciſsionem: à ſatis, quod* *Compar: vulgò exponitur meliùs,* *priè ita Virgilianum illud explicett*

Nonne fuit *ſatius* triſtes ama
Atq; ſuperba pati faſtidia —

Nonne faciliùs ſatiari, quieſcere & n *potui, quàm ut paterer iras & faſti* eſt pecuniam amittere, quam fa *lius quis acquieſcere poteſt factâ jact* *famæ. Sed nolo omittere ſententian* *Theop. de plant. quæ incidit ſuper or*

Adverbium, nota mediocritatis, ſumtum ab agricolis poſt ſementem factam, perinde atq; ſi dicant; Satis *frugibus, non præterea laborandum.* A ſat *eſt* ſatur, ſaturo. Satura *& cibi genus ex variis rebus conditum eſt & lex, multis aliis legibus conferta, Feſtus. Vetus Gloſſarium : Satira, νόμ☉ πολλὰ περιέχων. Saluſtius Jugurtha : Poſtero die quaſi, &* Saturam *ſententiis exquiſitis in deditionem accipitur. Iſidorus lib. 4. cap. 16.* Satira *lex eſt, quæ de pluribus rebus ſimul loquitur, dicta à copiâ rerum, & quaſi* ſatierate. *Vnde &* Satiram *ſcribere, eſt poëmata varia condere. Vel, ut Porphyrio, hoc carmen Saturam appellaverunt, quia multis & variis rebus refertum eſt. Vtrumq; &* Satira *&* Satura *admittitur : ut* Sulla *&* Sylla : Pyrrhus *&* Purrhus. *Iul. Cæſ. Scalig. lib. 1. Poët. cap. 12. Falluntur, qui putant* Satyram *eſſe latinam totam. A Græcis enim & incohata & perfecta primùm. A Latinis deinde accepta atq; extra ſcenam exculta. Quamobrem non à* Satyra *vel* lege *vel* lance *dicta eſt, ut fruſtrà ac temerè ſatagunt Grammatici. Quin has à* Satyris *dictas puto. Cum lancib. enim prodibant & caniſtellis omni genere pomorum plenis, quibus Nymphas allicerent.* Contrà *diſputat eruditè Iſaacus Caſaubonus libro. 2. de Rom. Sat : quos vide; & ut videas, particulam inde præmittam hîc in guſtum.* Saturam *(inquit) veteres Romani dixerunt compendio ſermonis uſi, quum* ſaturam *lancem intelli-*

gerent: quomodo multa dicuntur præſert
rat mos antiquorum, quando Cereri, Ba
diis agri annua vota ſolverent, pro læto
ctuumq́ proventu; ut primitias rerum
lancem congeſtas cuique deo pro ratione e
ferrent. In ritibus Græcorum hujuſmodi
la vocantur πάγκαρπος θυσία, *&* π
aut πυανία *vel* πυανεψία, *cum legumin*
crum: item εἰρεσιώνη. *Latini verò lan*
tas variarum rerum copiâ lances ſaturas
ter Saturas *appellarunt.* Satur *enim pro*
nihil deeſſet uſurpabant. Porphyrio in
plena diverſis frugibus in templo Cereris i
Saturæ nomine appellatur. A ſimilitudin
etiam aliarum rerum mixturas appellar
Et pòſt: Per ſaturam *legem ferre, cùm ra*
viritim dictis ſententiis aliquid ſenatores
Et iterum: Simillimè igitur & poëmatia,
viter multi perſtringebantur, Saturæ; *vel*
cœptum pronunciari, Satiræ *dictæ ſunt.*
E quibus apparet, quæ origo nominis, quæ pr
ficatio & qui deinde vel lex, vel cibus, vel ca
ra dictum.

Satrapa, σατράπης: *ex Syriaco* [illegible] μετ
darpan, *quod eſt contractum ex* achasd
plurali achasdarpanim, *formâ Hebraicâ:*
flatum eſt ex achas *vel* ochos, *&* darpan
Satum, σάτον, *ex Heb.* סאה, *nomē menſu*
quâ & arida & liquida diſtinguebantur.

bus קַב, *menſura frumẽtaria: à* קָבַב, *cavavit.*

Savium *Ioſeph. Scaliger in Catal.* Salivoſas *aquas Virgilius dicit, ut* ſalivatum *apud* Columellam: *quidquid ἀναστομοῖ, quidquid guſtum reficit. Facetè, os uſque lambis* ſaviis, *tanquam ſi aliquâ adjiciali cœnâ acceptus eſſes. Os lambis* ſaviis, *hoc eſt, more canum, qui aliquid ligurierunt, labra etiam lambis. Hoc enim canes facere, cum ſapidum aliquid guſtarunt, videmus.* Savia *enim labra ſunt: ut Plauto, valgis ductant* ſaviis. Nam *valga ſavia, labia ſunt diſtorta. Ita enim labris conformatis ridebant Militem.* Nam *ibi ſavia labra ſunt: ne, ſi oſcula interpretaris, ſit, quod Græci* στρεπτὸν φίλημα *vocant*

Scabo. *Motus à ſcabie oritur, nempe pruritus, ad quem diluendum fricatur locus, & foditur:* παρὰ τὸ σκάπτειν *quaſi unguis marra ſit,* τὸ μάῤῥον. *Inde &* σκάφη ſcapha: *quia effoſſa, & cavata.* Σκάπτω *non adeo abludit ad Hebr.* חָצַב, *id eſt, excidit, foſſas excidit.* Scaptenſula, *locus ubi argentum effoditur in Macedonia; à* σκάπτειν: *Feſtus.*

Scabinus. *In jure Saxonico* Scabini *dicuntur quaſi* Scamini: *quod in ſcamnis conſideant, At lire liræ. Ab Hebræo enim* שָׁפַט, *id eſt, judicavit.* שֹׁפֵט, *id eſt, judex.*

Scala, σκαλὶς, *à* סֻלָּם, *quod eſt* ſcala. *Qui Latinum à ſcandendo faciunt, vel ultrò fateantur neceſſe eſt, probius ab Hebræo fieri: ſive ſignificatio, ſive literæ etiam ipſæ putentur.*

Scalptio, *eſt cutis rarefactio, quæ utrumque fit, & rarefactio cutis, ut emittat id quod urit: & humoris at-*

tenuatio, ut id exhalet. Scalpo, *σκάλλω*
ſæpe: ita in P etiam migrat.

Scando, *quorundam opinione à* ſca
verius ab illo. ſit. Faciliùs ex Hebr. dedu
confuſionis Babylonicæ, elementa transp
eſt, ſcandit, conſcendit.

Scarifico *à σκάριφ@, id eſt, ſcal*
Meliſſus poëta in eleganti epigrammatio
ſacrificabis ſed ſacrificabis cutem. Gloſſar.
rificat, *κατεξύει.*

Scateo, *à σκάπτω etiam: σκάπετ@, f*
Quia ſcatebræ ab initio foderentur. Hebr
bra. Scaturio, *ſecundam licenter nim*
vem aut non faciunt talem: ſed ex inſcitiâ
iſtimant. Audis ſæpiſſimè: fons & ſcatu
Non rectè. Scaturit, *mediam producit.*
Virgilij in Phal. Loci vermiculis ſcat
quia fit à verbo ſecundi ordinis. Nam qu
Fungus aliquis objiciat: Parturit, nupt
rit *eſſe mediâ brevi itemq́; alia, ut apud*
Epig. 78. Cœnaturit, Vacerra, nõ caca
tendit, quod ratio ſit impar. Nam iſta
à verbis vel tertiæ vel primæ conjugatio n
liud illis ſimile è verbis ſecundæ conjugati
lida ſolus habebit. *Alius ita ſecum colli*
go eſt, *quaſi ſcatens origo. Igitur ſecund*
vero lepidum & lautum Etymologum, qui
nere appendicem & terminationem cum
vem à partibus eſſentialibus. Certè ineptu
ri ratione diceret, Prurigo, *quaſi* prur

Google

Non ita eſt IGO.*eſt terminatio,ut in* vertigo,porrigo. *Non ſecus ac* mentum, *in* calceamentum,commentum *& ſimilibus.*

Scena,σκηνὴ. *Si enim diphthongum quiſpiam comminiſcatur,id nullâ faciat ratione: ait Iul.Cæſ. Scalig. cap. 26. L.L. & lib.1.poët.cap.9: nomen invenit ex eo, quod alia atq; alia facies ſubinde appareret ex ædiculis,quæ olim cum è ramis,ac frondibus conficerentur,ita ſunt ab umbris, & tabernaculis appellatæ. Et ſanè verbum militare* σκηνοῦν. *Et apud Timæum Locrum*,σκαῖος; *haut longè abeſt ab eâ ſignificatione.* Scenopegia, σκηνοπήγια *feſtum tabernaculorum.*σκηνὴ,σκηνάω, *non malè ab Heb.quis formet.Nam* שָׁכַן*,eſt habitavit.*

Sceptrum, σκῆπτρον.Scipio,σκηπίων,σκήπων. *Eo enim innitimur. A* σκήπτομαι,*id eſt, nitor, incumbo. Niſi placeat ulteriùs exquirere originem ex arculis Hebraicis. Etenim* שֵׁבֶט*, virga eſt illis, aut baculus, item ſceptrum Ejusdem ortus eſt &* ſcapus. *Vnde &* ſcapulæ.*Iſid.lib 11.* Interſcapilium *,ſpatium quod inter ſcapulas eſt. Gloſſar.eſt* interſcapulum|μετάφρενον. *Cælio Rhodigino* Interſcaplium *lib.3. cap.3. Ioſ.Scal. lib.2. in Auſon prima* Scapi *non dubium eſt , quin producatur :* σκηπὸς,*unde* σκηπίων. *Eſt enim* Scapus *ipſum columnæ corpus,quod eſt inter baſin,& epiſtylium. Ita & Budæus explicat, eſt corpus columnæ. Nam quod ſuper columnã imponitur,*capitellũ, *vel* epiſtyliũ *vocatur:infra* ſcapũ.ſpira,*quæ ſæpe* baſis *appellari ſolet.*

Scheda,σχέδη: *à* σχεδὸν,*quod à* σχέω,ἔχω.*Sic* ſchidiũ,σχιδίον,ſchidia ſchida,σχίδαξ.σχίδος.*Itaq; malè* ſcida,*quaſi à ſcindo. Debebant* ſchida *dicere : à* σχίζω,*ſcindo.*

 Schola,

Schola, σχολὴ: *unde otium literar*

Virgilius:

Studiis florentem ignobilis oti.

Nonnulli eximunt literam aſpirabilem

pronunciationem tueantur, quæ tamen

ab Heb. שָׁלָה, ſchalah, *id eſt, vacavit*

Scio *differt ab opinor. Cic. pro Arch.*

nari: *ſed* ſcire: *non audiviſſe: ſed vidiſſ*

iſſe; ſed egiſſe dicit. Idem 1. *Acad.* Scie

comprehenſionem modò rerum; ſed etiam

immutabilem eſſe cenſemus. Idem in Or

quidem barbarum jam videtur: neſcire

ſcio, *id eſt, ſimul ſcio.* Conſcientia,

nobiſcum ſcimus, ſine communicatione cu

eſt cupio ſcire, operam do, ut ſciam. In

ſcitum eſt ſcitus: *item* ſcitari ſcitam

cet, *ſcire licet.* Scius, ſciolus: *ut comp*

præſcius. Lipſius *in Ep. ad* Frider. T

majus putat eſſe Noſſe, *quàm* ſcire: N

orbis indicatur, quem ſcivere *tamen m*

novere. *Et quidem* Noſco *oritur à* νȣ̃

in quâ & à quâ omnis cognitio hominis

tam ex uſu, quam origine ἔμφασις *illa*

ſtoteles a. 1. *Poſt. anal. capit.* 2. ἐπιςήμ

tunt ſcientiam, anteponit omni notitiæ

quit) οἰόμεθα ἕκαςον ἁπλῶς, ὅταν τὴ

ὡμεθα γινώσκειν, δι' ἣν τὸ πρᾶγμά

ἰσιὼ, ἰσῶ, *unde* ἴσημι, ἰσῶ *ex fut.* εἰσω

de quæratur origo. Ni magis arrideat. In

in Theoph. de plant. indagatio ſubtilior:

motus quidam eſt, ſcientia *quies. Vnde & nomen tum apud Græcos, tum Latinos.* Παρὰ τὸ ἐπὶ ἵστασθαι, ἐπιςήμη. *Siſtitur enim mentis agitatio, & fit ſpecies in animo. Sic Latinum* ſcientia, ὅτι γίνεται σχέσις τοῦ ὄντος. *Nam Latini, quod nomen* Entis *ſimplex ab uſu abjecerunt & repudiarunt, omnibus activis participiis iidem adjecerunt, Audiens* ἀκούων ὤν. Sciens σχῶν ὤν.

Scolopendra, σκολοπένδρα: *animalculum à* σκόλοψ, *id eſt, palus præacutus, ſive* χάραξ. *Quoniam geſtat q.* σκόλοπα ἐν τῇ ἕδρᾳ, *id eſt, corniculum, ceu palum aut aculeum in extremo: inde etiam* σκολοπία *dicitur.*

Scopus, σκόπος, ſcopulus, σκόπελος, *à* σκοπεῖν. *Iul. Cæſ. Scalig. in lib. de plant. Græcum verbum* σκέπειν *primo ſuo ſignificatu nihil aliud, quam* tegere *denotavit. Periti ſagittarii poſtquam intenderunt, haut prius amittunt, quàm teli mucrone punctũ obtexerint: Cujus mucronis objectu ſcilicet inobſcuraverint puncti viſionem. Idcirco ad eam primùm exercitationem deducta vox: atq; inde ad mentis agitationem. Vnde* Sceptici *dicti Pyrrhonij, qui* ζητητικοὶ & ἐφεκτικοὶ *eandem ob cauſam: quia ſemper eſſent in diſquiſitione, ſtatuerent vero nihil. Etiam* σκοπέω *molliter flectas ex Hebræ.* קָשַׁב, *id eſt, attendit, circumſpexit: vel* שָׁקַף, *id eſt, vidit, proſpexit.* Σκέπω *autem à* שָׂגַב, *texit, muniit.*

Scorbutum. *Vox nupera & quidem è matrice Germaniæ: ſed hodie medicis cognitiſſima. Ita enucleat Salomon Alberti medicus inſignis:* Nomen (inquit) *totius morbi* Gingipedium: *ſed craſſâ, ut ſic dicam & pingui minervâ, à Symptomatis, quibus ipſe factus eſt, factum.*

Quoniā gingivæ *pariter & pedes hic* ὠ
ϛον male habent. Flaccent illæ *uvidoq́; pr*
dore ſupra modum turgeſcunt, mox etia
Hip *opter laxum tumorem, livoribus, pe*
gillatis paßim literati deturpātur. Et po
ptoma Straboni & hunc ſequenti Plinio
tim ϛομακάκη: *Barbaris novè* Stomac
ϛόματος καχεξία. *Marcello, qui ſu*
Theodoſii Imp. ætatem floruit, lib. de Me
Oſcedo. *Danis* Scherbeck / *oris depr*
Schuermundt / *id eſt, rupta bucca.* Ete
nimio madore prægnantes gliſcunt, ac
biſcunt. Et poſt: Crurum Symptoma σκ
minatur Straboni & Plinio, id eſt, conturb
vulſio crurum. Galeno eadem vox reſolut
eſt. Hollandis à blavis *ſive* glaſtinis *mac*
potiſsimùm, nonnunquam univerſo in cor
is, das Leuſchuyt *indigitatur. Hæc ille.*

Scorpius, σκορπί⊙ ἀπὸ τȣ̃ σκορπ
id eſt, ſpargendo jaculum, aut venenum:
ὡς ἕρπειν *ob reptationem obliquam.* Do
n arius putet fieri, Ajin *mutato in S, ab*
etiam Interpretes verterunt, σκορπίον.
& σκορπί⊙ *apud Græcos, &* עקרב
Hebræos idem eſt, quod flagellum ex hamu
& cuſpidibus complexum, formâ aculei
pii, aut quod ſic pungat, ut ſcorpius. 1. R
nius libr. 7. cap. 56. Vt prolixius notavi
ad Latin. linguam cap. 8.

Scruta, à γρῦ Turnebus: Græcis γρύτη & γρυτάρια, id eſt, frivola viliaq; utenſilia, quæ qui vendit γρυτοπώλης & γρυτάρης, id eſt, ſcrutarius cognominatur. Ita fit, ut à Latinis huic verbo præpoſitus ſit ſibilus, qui in Græco non ſtridet. Eo autem nomine omnia cenſentur veteramenta, quæ per vias & rudera ſcrutando eruimus, ut multi cenſent, qui originis Latinæ verbum volunt. Alij scortea & omnia ſcortea opera vetera propriè ea ſignificari credunt, ut quaſi ſcorta intelligantur: quæ notio Latius poſteà patuerit & ad omnem vilem ac veterem ſupellectilem pertinuerit. Τὸ Scrutor verbum venit ab Hebræo דָּרַשׁ, per inverſionem, id eſt, ſcrutatus eſt. Apud Græcos eſt τὸ ἐρευνᾷν: quod propriè eſt interrogando aut colloquendo ſcrutor, elicio, indago. Ab ἐρέω ἐρεύω: Vt à χέω χεύω: addito deinde τῷ N.

Scrupedæ; quæ ægrè incedunt, ab eo, quòd qui per ſcrupos & lapillos incedunt, difficilè ingrediuntur. Ego puto melius eſſe, ut dicamus Plautum, cùm hæc ex Græco transferret, Græca quædam vocabula reſervaſſe. Itaque ſcrupedas quaſi crupedas dictas, ut tritavus, ſtritavus &c. Κρούπεδα enim quæ & κρούπεζα Græcè dicuntur ſculponeæ. A quo homines duris pedibus & ligneis vocabantur κρούπεδες & κρούπεζοι. Ioſephus Scaliger in Conject. Feſtus: ſcrupi dicuntur aſpera ſaxa & difficilia. Vnde & ſcrupulus.

Scyphus, σκύφος, è quo bibimus, כַּפּוֹת, id eſt, ſcyphi. Et צַפַּחַת, ſcyphus, vas concavum. Itaq; ſonum illum repræſentat: ſicuti fit in ſiphon aut ſipho, σίφων, σιφωνίζω, id eſt, elicio, extraho. Idq; propriè de liquidis. S. enim optimè inſervit ſibilo iſtiuſmodi.

Sebaſtianus, *σεβαςὸς, id eſt, vene-*
ratione dignus: item Auguſtus. *Σέβω-*
lo, adoro. Hebr. שָׁבַח, *id eſt, veneratus*
Seewaldt/*id eſt, Oeconomus, qui curat*
domeſticas. Quod genus vitæ ut antiqui-
puriſſimum. Adjiciam, quia occurrit, teſt-

Non alia magis eſt libera, & viti-
Ritusq; meliùs vita quæ priſcos
Quam quæ relictis mœnibus ca-

Ebaldus Ehewaldt: *dicendum* Hegew-
therus) id eſt, qui poteſtatem ſeu officium
ſervandi habet. Osbaldus, Oſwaldt
waldt / *id eſt, gubernator domus & fa-*
baldus, *item* Bilibaldus, Bielwaldt
præfectus, aut quaſi Wolwaldt / *id eſt,*
Tipold. Theobaldus, Dietwaldt/ *i-*
domini. Dit *ſignificat dominium, ſeu p-*
quaſi Deutewaldt/ *id eſt,* DEI *poteſtas,*
ribaldus, Garwaldt/ *cui plena vel tot-*

Sedare *propriè eſt ὑδρεύειν, undam*
rigare, atq; ita reſtinguere: ſcilicet h-
vel ὕδωρ: E aſſumto pro V, ad differen-
Ea cauſa, quod ut plurimùm de ſiti uſur-

Lucretius:

Et ſedare ſitim prius eſt.

Idem lib. 6. In ſedabiliter *ſitis arida co-*
Sitis autem eſt contraria τῷ *ſedare, vel*

Propterea Ovidius

—— Sitis arida guttur urit.

Idem:

——— Siccam Getico fonte levare ſitim.

Statius:

——— Haurit ſitis ignea campos.

Idem:

——— Cornipedum flammata ſitis ———

Seneca: fervidâ *exuſtus ſiti. Lexicon Calepini*: ſedare *&* incendere *ſunt contraria. Cicero: aliquando incenditur & quidem ſæpe ſedatur. Cauſam dedimus: quia* ſedo *ab* ὕδωρ, *id eſt, aqua quæ igni contraria eſt.*

Semen. *Varro argutè derivat* ſemen, *quod non planè id, quod inde, q. d. à* Semi: *quod aliquo modo tale, non prorſus. Verè à* ſero, *quaſi* ſerimen. Seges *item à* ſero, *ut teges à tego.* Amſegetes *dicti, quorum ager viam tangit, Feſtus.* Series *proprie competit hortulanis & agricolis, qui ſerunt: quod quia diſtinctè fit atq; ordine, ad alia vox transfertur, quæ certo ordine, progreſſionibus, & continuatis peraguntur operis. Heb. eſt* שׁוּרָה, *id eſt, ſeries, ordo. Vox generalis. A* ſero *autem* præſertim *quoq;. Vt* exertim, inſertim *apud Lucretium: ita dicitur* præſertim, *à præ & ſero. Hodie eſt idem, quod præcipuè. Sumtâ ratione ab agricolis, quibus priùs ſata, optima aut præcipua.* Etiam ſermo *à ſero, aliquibus. Ex illo Virgilij*:

——— Vario ſermone ſerebant.

Aut κατὰ μετάθεσιν *ab Heb.* מָסַר, maſar, ſarm, *ſermone tradidit, ſermocinatus eſt.* Et רָשַׁם, raſam, ſarm, *ſermonem habuit. Ioſephus Scaliger ad illa Varr*: Sermo *à ſerie, notat*: εἱρμὸς, *addito ſibilo, ut*

εἴρω vel ἔρω, ſero. Sic ὄρος (unde εἴρε
ἔριθος & Eritudo, ſervitudo apud
lice ἔρ Fος, addito ſibilo ſerFos, ut ſ
nunc ſervos : ut ΔαFος, οFum, æFum.
tius verò in ſanctis illis principiis conqu
tem eſt ab Heb. זָרַע, id eſt, ſeminavit,
projecit ſpargendo ſemen. Sertum eſt à
gnificatus. A rad. זָרָה, id eſt, diſſeruit
dicitur tantùm de aridis. A ſero, diſſe
dem, quod διαλογίζομαι. Item diſert
εὔγλωττος. At revera ſunt metaphoric
tor ἀπὸ τοῦ ῥεῖν. Proprie ſunt agricolar
mella: panax diſſeritur, id eſt, hinc ind
gitur. Diſſertatio à diſſerto: etiam apu
Topicis, ut codices quidam habent. Vt
& hodieq; latiniſsimi. Illi, qui finitionem
mo poſitā, quod ſit ars bene diſſerēdi, a
tur, nimium voculæ diſſerendi tribu
Heizo Buſcherus : diſſerere (inquit)
χρῆσθαι, ratione uti, rerum affectiones
inquirere & explicare, eas enunciare, e
tari, ordine de iiſdem diſputare, ratiocin
ne rem quamlibet quoquo modo tractare
ſub uſu rationis, hac voce quod non co
Hæc ille. Sed ponit, nil probat. Et pigno
poſito certaverim, in univerſo Latio tan
nificari unâ aliquâ voce, quæ interim pr
ſicuti hic diſſerere à Ramo propriè adhi
ſortè ἀναιτίως. Nam quod τὸ diſſevi

Digitized by Google

jicit, quaſi ex eo aliqua diſparitas, nihil enimverò eſt. Quàm multa duplici feruntur præterito, quæ ad eamdē notionem ac caput reducuntur tamen! Quamvis & ſerui ac ſevi idem ſit, levi accedente mutatiunculâ. Sevi, ſatum: pòſt interjecto τῷ R ſerui, ſertum. Aut potiùs, quia τὸ R in Sero: priùs ſerui, dein Sevi. Ita ſolebant veteres mutare verborum caſus. Dicebant diſſolui pro diſſolvi: atterui pro attrivi. Ita diſcedi apud Varronem 1. de re ruſt: alios diſceſſi. Neglegi apud Aemilium Macrum Annal. 16. ut & Ciceronem philip. 13. ex epiſtola Antonii. hodie tantùm neglexi. Sic confundo confundi & confudi, rumpo rumpi & rupi: diſcindo diſcindi & diſcidi. Et quidni eadem ἀλλοιώσει ſero, ſerui, ſevi: diſſerui diſſevi, eliſo R? Satum, Sertum. Ennius apud Priſcianum lib. 10. ubi operam addit, quam tanto ſtudio ſeruit. Lucanus lib. 10. coronas nardo ſertas. Tamen amplius objicit: Duplex eſt verbum adhuc, non idem ſero, ſevi: & ſero ſerui: idque propter πολυσημασίαν, quam inferunt compoſita, inſero, conſero, aſſero, exero, deſero: quæ hoc tempore varia & diſparia ſignificant. Reſp. nihil impedit, quo minus unius ſint originis iſta verba omnia, licet multa ſignent. Idem aliis quoque evenit. Reſpice deducta à capio, à rogo & ſimilibus. Suntque in univerſum primâ ſuâ nativitate verba ſationis, operumve ruſticorum. Militare enim & inprimis ruſticum vitæ genus, omnium primum eſt. Inde dictiones & harum ſignificatus: qui poſterâ ætate ad alia quaſi commigrârunt. Fa-

cilè

cilè tamen ad originem revocantur, ut
ſpergo ſemen. Conſero *eſt ſimul ſ*
men ſeu conjungo. Deſero *à ſatione re*
liis judicium eſto.

Semper *Iul. Cæſ. Scalig. lib. 7. p*
2. Semper *primam producit natura.* F
pere, *ſicut* Toper, toto opere: nu
re. *Significat enim* Toper *citò, & exp*
pera abſolutà ſit. Itaquè ſemper, *ei*
propterea quod ſi quid dimidio tantùm
abſolvitur: ſed continuatur.

Sentes, *Virgil:*

—— Aſpris veluti qui ſent

Et Ovidius:

Tangit & hamatis præcordi
impleт.

Plautus: Ita quaſi ſentis labra mihi c
Ab Hebr. סְנֶה, Seneh, *id eſt, ſpina, ſen*
סִינַי, *mons à ſpinis: quaſi tu dicas ſe*
netum. Exod. 19. *& alibi, crebra mon*
mentio fit. Rurſum ea, quæ inſignitè in
alibi, ut Deut. 4. veſ. 15. monti Hore
Sicut & Hieronymus promiſcuè voce
Cauſa eſt vicinitas horum montium, u
guſta modò vallis intercedat. Quod αὐ
& nominatim Iohan-Iacob Breuning
& Nob. VVolfgangus ab Olſchnitz, a
ſuperiori anno dites illas oras ingenti

Digitized by Google

ptate ac fructu, peregrinationi debitis, perluſtravit.

Sentio, *cujus aut qualis ſit originis, neſcio. Cur non fatear? Multorum & quidem ſapientum reſponſio ſæpè talis:* Neſcio. *Interim illius vice duo hæc animatvertas.* 1. Intuitiva noticia *apud Philoſophos meliùs diceretur,* ſenſitiva: *quia iſta non tantum viſus eſt: ſed etiam auditus & tactus & guſtus: quod Botanici norunt atque medici, quorum noticia non rarò mutila foret, ſi ſolùm oculis uterentur.* 2. Senſile *accipitur à veteribus, ut Lucretio & Iul. Cæſ. Scaligero Ex. 107. modò paßivè pro eo, quod ſenſu percipi poteſt, quo ſenſus cietur. Modo activè pro eo,* quod ſentit *aut ſenſu præditum eſt: ut anima ſenſilis. His adde Iul. Cæſ. Scalig. doctißimam admonitionem cap. 98. Lat. Ling. Græci vocant* αἰσθητικὸν *id, quod aptum natum eſſet ad ſentiendum aliquid:* αἰσθητόν *id, quod aptum natum eſſet ad ſentiendum ab aliquo. Pravè à Barbaris eæ voces translatæ ſunt in Latinitatem. Sic enim interpretati fuêre inſcriptionem libri Ariſt. de* ſenſu & ſenſato. *Nam* αἴσθησις *ſenſus eſt:* αἰσθητικὸν, *quod ſenſu præditum eſt, eoq; aptum eſt uti.* αἰσθητὸν, *quod ſenſu percipi poteſt. De* ſenſitivo & ſenſili *dicendum fuit, aut molliore, ſi reperias, vocabulo.*

Seps, σὴψ. *Ejus morſu deffluunt membra omnia:* Tabiam & Putriam *Latinè dicere auſus eſt Iul. Cæſ. Scalger. Lucan. libr. 9. vocat* tabificum. *Verſus eſt:*

Oſſaq; diſſolvens cum corpore tabificus ſeps.

A σήπω. *Unde quoque* σηπία, Sepia. *Perſius Sat. 3: vo-*

eat nigram. σήπω *ab Heb.* שִׁבְרָ *ſi inv*
it, corruptus eſt. Sepulcrum, *ſ t uti*
crum & ſimilia à ſepultum τοῦ ſe
bic quædam colligere allubeſcit. Ant
monumentum *vel* memoria, *uv*
reapsè γενικὸν. *Florentinus Iĉtus lib*
mentum *generaliter res eſt memor*
rum prodita: in quâ ſi corpus vel
tur, fiet Sepulcrum, conditiv
torium: *quamvis & hoc æquè* γενικ
60: Qui latitant & torpent, ſic
quam in conditivo. *Suetonius Augu*
ditorium *ac corpus Alexandri Ma*
è penitrali ſubjeciſſet oculis. Arbit
conditorium *etiam proſecuta eſt d*
Funus eſt cadaver, quod dum portat
mus: crematum, reliquias & buſtum
pulcrum. Orcivus theſaurus *in Ep*
ta apud Agell. l. 1. c. 24. Vt etiam
ſtum explicat: Itaq; poſtquam eſt or
ſauro. Sarcophagus *apud Iuvenal*
phago contentus erit. Quanquam &
lam *nihil vetat.* Portus corporis
1. Tuſc. è veteri poëta: Neq; Sepul
habeat portum corporis: *quod ob*
Ad. c. 22. Sedes. *Virgilius 6. An.*
erunt. Vetus inſcriptio: Hanc. ſede
ſuerunt. *Sic apoſtolorum* ſedem *le*
ſepul. viol. Domus, *apud Tibullū*

marmoreâ ponere ſicca domo, *Hinc in aliquot inſcriptionibus:* DOMUS ÆTERNA, Stabula cadaverũ *apud Tertullianum de Reſur. cap.37: monumenta nihil aliud ſunt, quàm* cadaverum ſtabula. Templum, *quia ſcilicet ab aliis religiosè diſtinctum. Virgil. 4. Aeneid:*

Praterea fuit in tectis de marmore templum

Conjugis antiqui. Id eſt, Sepulchrum, interprete Ob. Giſanio & Gregorio Berſmanno. Quietorium & requietorium, *in antiquis inſcriptionibus orbis Romani, quas Ianus Gruterus Heidelbergæ è bibliotbaphis, alter Hercules, eruit & publicavit. Nam in ſepulcris illis corpora quieſcere exiſtimantur. Quâ notione &* κοιμητήριον, *id eſt,* Dormitorium, *dici ſepulcretum omnes norunt. Qui pluria hujus argumenti deſideret, noſtrum adeat Iohan. Kirchmanum de Funeribus Romanorum.*

Sera. *Tibull:* Clauditur & durâ janua firma ſerâ.. *Ovidius:* Portaq; vix firma ſummovet arma ſerâ. *Serâ ab Hebr.* שָׂעַר Saar *obſeravit: &* עָצַר, *clauſit. Apud Græcos etiam* σειρά, σειρά *eſt obex forium.*

Seraphim. *Vox ortu Hebraica: uſu noſtra. Inde* Seraphinus *non nemini è noſtris.* Seraphim, *id eſt, lucidi, aut flammantes, Hieronymo* Comburentes. *A* שָׂרַף *incēdit, cremavit.* שְׂרֵפָה *incendium,* φλογινὴ *Ex eodem eſt deus Ægyptiorum* Serapis: *à fulgore. Statua erat facta è ſmaragdo novē cubitorũ, teſte Plinio.* Cherubim, χερουβὶμ, *in num. plural.* Cherub, כְּרוּב *A ve-*

nario

nario eſt imago cujuſque faciei; qu
quam avis volare pingitur & app
ſervili & notâ ſimilitudinis: & בִּרא
quaſi florentes pueros ſive adoleſcen

Seres, σῆρες: Ser; σὴρ. Nom
puli. Sericum, σηρικὸν: Holoſeri
Ortus Hebræi: à שְׂרִיקוֹת, id eſt, ſ
aut ſurculis arborum fiant. À יָרַק
Συνῳδὸς eſt poëta Virgilius:

Velleréque ut foliis depect
Seres.

Ad illud Servius: Apud Indos & Se
arboribus vermes, qui bombices appe
rancarum morem fila tenuiſsima d
ſericum. Plinius lib. 6. cap. 17. Seres
nobilis, perfuſam aqua depectentes fr
Ubi verba Plinii mitiganda: Sericum
ex arboribus natam, ſed texi à vermic
apud Seres in arboribus crebri, vel vici
foliis mori apud nos veſci tritum eſt. V
ficium: quia inſtar lanæ eſt, aut ſtam
morum. Lanificium ſilvarum, id eſ
bombice; texere primùm ſolebant.

Serenus veteribus etiam notat ſicc

—— Unde ſerenas
Ventus agat nubes.

Quas alibi vocat arida nubila, id eſt, ſicc
num, eſt cœlum ſationi aptum, id eſt, ſud

ſine ventis, tractum è priſcâ ruſticorum familiâ. Quaſi ſerendum, ſerennum *& poſtmodo* ſerenum. *Atque ecce inſcio ipſe Iul. Cæſar Scaliger de Inſomn. in Hipp. aſſentit: agricolarum (inquit) vox fuit* ſerenum, *quo tempore ſerendi, & occaſio, & facultas eſt.*

Serium, *id eſt,* ſe riſu. Rideo *Græcis* μειδέω καὶ μειδάω. *Iul. Cæſar Scaliger Exerc. 318. ſ. 6. nomen ipſum vetus Æolicum fuiſſe videtur ex Polluce. Niſi ſit à* rictu: *& hoc* παρὰ τὸ ῥύγχος *aut à* ringo.

Horatius:

—— Riſu diducere rictum.

Et Plaut. Capt. Ne canem quidem irritatam voluit quicquam imitarier: ſaltim ſi non arriderent, dentes ut reſtringerent.

Serpo, ἕρπω: *unde à* Repo, *niſi recta à* ῥέπω, *id eſt, vergo, tendo, malis. Aut* ἕρπω καὶ ῥέπω *à* רָפָה, raphah, rapa, *aut* רָפַס, *quod idem.* Serpens κατ᾽ ἐξοχὴν: *ſubintelligatur, ut in Plauto, beſtia vel ſimile.* Ἕρπυλλος ἢ ἕρπυλον, ſerpylium, ſerpillum, *quia veluti ſerpit undiquaque & radicem agit.* Verpus *Iul. Cæſar Scaliger lib. 1. de cauſ. L. L, cap. 28. adſpiratio vertitur in* V: ἕρπων, Verpus: *lumbrici genus, translata vox ad obſcœna, ob exilitatem: non à* vertendo pellem, *ut ajunt: ſed medium digitum propter gracilitatem ſignificavit metaphoricè. Iudæi peculiariter* Verpi *appellantur propter abſciſſam cuticulam. ſicut* apella *ab* a *&*, pelle.

Horatius:

Credat Judæus *apella.*

A enim præpoſitio, non ubique producitur, ut nec in amarus.

marus. Pellis à pellendo. *Aut quia*
quod citiùs perſuadeam. Pello, à *πά*
Diverſi verò ſignificatus eſt compelle
pello, appello. *Apud Hebræos* פָּלַל, p
pellare, *id eſt, appellavit, compellavit.*
latio, concilium. Pelilim, *judices, arbi*
ita pellare *(quod tamen exolevit) vid*
judicio ſumtum, unà cum compoſitis. S
lo, *facilè à Græco πάλλω. Pulſus,*
pulvis *ob levitatem, quà citò hinc inde*
ſum, pultum: pulſo pulto, ut πρὸσω
ſet Watter. *Hac enim conſonarum in*
tione nihil crebrius. Ita optineo, optu
vet. libris ac monumentis, pro obtineo,
Acetare *in Feſto pro agitare. In libris*
ra ea contrecione *pro contagione.* Cu
à Varrone dicitur, pro Gummi. Arq
pud Priſcianum. Querqueta *febris L*
cera *Agellio libr. 20. In Catone* ſtercil
quilinium. In eodem arvectum *pro*
druare *&* Antruare, *id eſt, circumfl*
trua, *id eſt, cochlear quo olla comino*
Ecfero *pro effero, à Lucillio.* Forda
dicidia *&* hordicidia, *in Varrone.* F
hoſtis, holus, in Feſto. Aggulus, aggu
in Varrone, pro angulus, anguilla, ing
um *in Scribonio & Vlpiano, pro ſtann*
ningua *in Gloſſis Iſidori.* Luſcitioſus
in Feſto. Palilia, Parilia: Larialis L
Longo. Impelia *pro imperia, ſive etiam*

Digitized by Google

bris Pandectarum. Luginor, in Varrone pro Muginor. Comperce, pro compeſce, in Feſto. Eſit pro erit, in 12. Tabulis. Supereſcit pro ſupererit in Ennio. Pluſima pro plurima in Varrone. Hoſpicatur pro ſuſpitatur in Claudio Quadrigario, & Diomede. Oſtentus in Terentio, pro oſtēſus. Adaßint apud Plautum pro adaxint. Apud eundem ſecus pro ſexus. Et quis haſce μεταβολὰς omnes enumeret? Atque earum bonam partem congeßit libr. 1. de uſu antiq. Locut. Auſonius Popma. Vt ita certum ſit, etiam aſperiores quandoq; literarū tralationes aut permutationes ἐν τῷ ἐτυμολογεῖν faſtidiri nō debere. Quod juniorum causâ plurib. hic monendum fuit.

Servus ICtis à ſervando: Bodino propterea ab ἐρύω, quod inter alia eſt cuſtodio, ſervo. Vnde & ipſum Latin. Servo. Aut magè ſervus ab Æolico ἔρϝος, ut modo dictum. Servi olim pueri dicebantur: ut Marcipores, Publipores, Lucipores: Plin. lib. 33. cap. 1. Etiàm Stichi Romanis, à στίζειν: quaſi puncti aut notati. Davus, Δαὸς: à Dacis, qui antea Davi, Δαοὶ. Maryandini vocabant ſervos ſuos, δορυφόρους, id eſt, lignigeros. Reſpondet Latinorum vox, Calones. Δόρυ, lignum. Siconii κορυνηφόρους, id eſt, clavigeros. Κορύνη clava. Syracuſani καλλικυρίους, id eſt, heris acceptos: & ἐυςατένους: quia conſtantes & fidi. Crettenſes μνώιτας: à μνώομαι, pro μνάομαι: quòd memores officij, aut quod ſemper admonendi: & κλαρώτας. Doricâ Dialecto κλαρῶται pro κληρῶται, i. mancipia. A κλῆρος. Quod fuerint ſors quaſi aut hereditas heri. Argivi γυμνῆτας. Sic, a laboribus Theſſali item πενέστας. Πένης, inops, qui è labore ſuo victitat. Et

 Lace-

dæmonii εἱλώτας: *quoniam ſervi i*
gnam partem Helotæ. *Vel quia nimi*
ſi: ab εἱλȣ̃μαι. *Dura enim ſervitus:*
& dura: Plauto, moleſta: Suetonio, n
Columella, laborioſa. Apud Syros D
ἀ δαμάζειν. *Iſaacus Caſaubonus:*
men: contractum. Δημήτριος Δημ
Μηνόδωρος, Μη̃νας, Mena: ἀ Θ
δα̃ς, Theuda.

Sex, ἕξ: *Sextarius. Et Hebræum*
dic. שִׁשָּׁה, *id eſt, ſextam partem abſ*
tem contulit. Septem, ἑπτά. Septi
mana, hebdomas, ἑβδομάς: *nom*
tatè pro ſpatio ſeptem dierum. Fons,
שָׁבַע, *id eſt, juravit, repetendo ſeptie*
ti: vel quod initio in juramentis adh
teſtes. שֶׁבַע, *autem planè ſignificat ſ*
κτός: Octies, ὀκτάκις. October,
vember, December, ab illis numerus &
terminis. Non *ab* imbre. *Neq; enim*
Novimber *dixeris.* Novem, ἐννέ
vus: *quia ſit ultimus numerus. Poſt*
priorum, ut ſcitur, & ab unitate in d
itium. Ac neminem fugit, quod novum
idem ſit, quod ultimum.

Cæſar Auguſtus:

——— Quid bruma *noviſſima*

Quia pars anni ultima. Cicer. pro R
ne in noviſſimis quidem erat hiſtrionib

Digitized by Google

venit Comœdos. Pari ratione apud Græcos ſumitur νέ-ϑ-,νέατϑ-: quod genuit ἐννέα. Enneas, ἐννεάς. A numero illo cognominantur Muſæ Novenſiles: quia novem. Apud Varron: lib. 4. Feronia, Minerva, Novenſiles à Sabinis. Arnobius: Novenſiles Piſo Deos eſſe credidit novem in Sabinis apud Trebiam conſtitutos. Hos Granius Muſas putat cõſenſum accommodans Ælio. Decem, δέκα, quaſi δέχα à δέχομαι, quòd omnem in ſe nnmerũ continet. Philo περὶ τῶν δέκα λόγων: primi, inquit, impoſitores nominum, viri ſapientes, meritò videntur appellaſſe hanc δεκάδα quaſi δεχάδα, quod capiat omnia numerorum genera & rationum proportionumq; arithmeticarum ac inſuper harmonicarum Symphoniarũq;. Hæc ſunt quæ denarium faciunt admirabilem, qui complectitur naturam & indimenſam & dimenſionibus obnoxiam. Hæc ille. Atq; eâ causâ exſtitit etiam nomen dignitatis, ut decanus, decemviri, decurio. Item decus, decorus, decet & ſimilia. Iſidorus rectè libr. 10: Decens, compoſitus. à numero decem dicitur. Idem: Decorus, perfectus à decem. Ita dicimus: Omnibus numeris perfectus vel abſolutus. Malchus in vita Pythag. Τέλειον ἀριθμὸν τὸν δέκα εἶναι λέγουσιν, μᾶλλον δὲ τελειότατον ἁπάντων. Hieronymus in Iob. cap. 38. Decimus numerus perfectus, quia per ipſum iterando omnis numerus in infinitum multiplicatur. Cum eo etiam Auguſtinus conſentit libr. 20. de Civit. Dei cap. 23. & alibi. Ita notat Alexander 2. problem. 47. priſcos illos mortales juſtitiæ obſervantiſſimos, ideo morem illum induxiſſe, ut firmandæ fidei copularent dexteras; quo

perfectiſſimus numerus, hoc eſt, denar
quinis ſcilicet utrinq; junctis digitis, &
confirmatio fidei ſervandæ innueretur.
περὶ τῆς δεκάδος, eruditiſſimum comm
rad. Rittershuſii ICti in Malchum de
conſulat, ubi plurima quæ denarium &
tinent, ſolertiſſimè notavit. A decimus,
decimanus, decumanus: *ut à primi*
quartus quartanus. Decumana *ova d.*
cumani fluctus: quia ſunt magna. Abs.
perfectione, quam τῇ δεκάδι adſcripſer
vum (inquit Feſtus) majus naſcitur, &
mus *fieri maximus dicitur. Græcis eſt*
eſt, decimus fluctus. Et *Ovidius:*

—— Decimæ impetus ur

Ita Livius lib. 3. decumanam *portam*
lat; Scilicet maximam & ab hoſte ave
Decumatum *δόκιμον ἐπίλεκτον.* De
πιδεκανεύονται. Undecim, *ἕνδεκα*
καπλοῦς: & ſic plura à decem veniunt

Sicera, *σίκερα. Hebræis.* שֵׁכָר, *hoc eſ*
& omnis potus factitius, qui inebriat.
git, πᾶν τὸ δυνάμενον μέθην ἐκποιῆσαι
rumq; conjungitur, Vinum *&* Sicera.
Vinum aut potum inebriantem ne bibito.
ſchechar *vetus verſio, & Tremellius,*
Tertullianus τὸ ſchechar *ſuo more, id e*
tit ebriamen. *Num. 6. verſ. 3. A vino a*
ebriante *abſtineto. Vbi Chaldæus parap*
dulgens, poſuit vetus vinum: quando v

inebriat. A vino (inquit) novo & veteri ſeparetur. Ieſa. 29. verſ. 9. Inebriantur, at non vino: vacillant, non autem inebriante potu. Luc. 1. verſ. 15. οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ. Vinum igitur & ſicera, diſtincta ſunt; nec Sicera recte per temetum, ut quidam aſſolent, exponitur. A שֵׁכָר, ſchechar, *extitit Latin.* Sachar *aut* ſacharum. *Radix eſt* שָׁכַר, *id eſt, ebrius, aut temulentus fuit, implevit ſe potu dulci ac delicioſo: qualis ſicera. A* שָׁכַר, *fit quoq; Græc.* σκαίρω, σκιρτάω, *id eſt, ſalto, tripudio ebrius.*

Siccus: *interdum eſt ſobrius apud Afranium, Plautum, Ciceronem. Sicut* madidus, madula, *pro ebrio. Ita etiam* ξηρὸν *apud Græcos. Iulius Cæſar Scaliger in Theoph. de plant.* λυπρὸν *macilentum, triſte, jejunum, aridum: ſenem avarum, Plautus. Ariſtoteles* σικχὸν: *unde & noſtrum* ſiccum.

Siclus, σίκλος: *Hebr.* שֶׁקֶל. *Germanicum propiùs accedit Latino, vel etiam Græco. Rad. eſt* שָׁקַל, *libravit, ponderavit in librâ. Hæc apud antiquos regula erat pecuniaria, ut ſic dicam: ſi quidquam aliud, ſapienter aut divinitus data. Ne quid enim fraudis ſubeſſet, libratum eſt argentum, ſive expenſum: & illud quidem adhuc* ἄσημον. *Poſtea inſculptum uni parti ſcribitur, vaſculum mannæ: alteri, baculus Aaronis.* Ἐπιγραφὴ *illius partis erat:* שקל ישראל, *hoc eſt, ſecel Iſraëlis. Iſtius,* קדשה ירושלים, *hoc eſt, ſancta Ieruſalem.*

Sidon, *interpretantur Venatricem. Ab Hebr.* צוּד, *id eſt, venatus eſt, indagavit, quæſivit. Ex quo & Græcanicum* ζητεῖν, ζήτησις, ζητεύειν. *A* ζήτημα *formavit Syrus ſuum* זאטֵמָא zitime.

Sidus eſt ſignum, in quo aliquid ſtell
ſpiciuntur, à σὺν & εἴδειν. In ſanctâ li
ſeder, quod Rab. Ionas exponit ordines
às eſt ordo, ſeries. Macrob. libr. 1. ſom
ſunt ſingulares, ut erraticæ quoq; & fi
quæ in aliquod ſignum ſtellarum pluriu
formantur, ut aries. Sideratio eſt mo
liquam corporis, animali aut homine a
cutiens & enecans: à ſidere. Quod ho
velut ſidere percuſſi ſint. Græcis ἀςροβ
ipſa ἀςροβολισμὸς & ἀςροβολησία
phraſtus de cauſ. libr. 5. cap. 10. 11. Isq;
priè ad plantas areſcentes ſiderationem
ſcunt enim ſæpiùs mediâ æſtate, vi & c
niculâ verſantis. Hinc ἀςρόβλητα δε
ſtot. de juven. & ſeneƈt. Et hoc eſt ſider
lore ſolis nimio lædi. Sol enim ſiderum, ſiv
eſt & ἄςρον quoque ipſe dicitur. Alc
τέγλη πλεύμονας ὄνῳ. Τὸ γὰρ ἄςρον
Conſiderare eſt à contemplatione ſi
ſtum, more Aſtronomorum. Præſidera
maturiùs hiberna tempeſtas movetur, q
tempus, Feſtus. Græcè προχειμάζειν. V
mani anni tempeſtates vocabant ſidera
lia atq; alia, anni & viciſſitudinum i
Deſidero, id eſt, valdè cupio. Græcorum
ab Heb. עָרַג, arag, id eſt, appetivit, anhe
apud Plinium: ὄρεξις. Deſiderium a
παχυλῶς, eſt libido ejus, qui non adſit,
eſt intenſus appetitus rei placitæ, & ſona

de ſideribus *petamus & quaſi cœleſte bonum cupiamus. Igitur deſidero grandiùs eſt, quàm cupio, appeto, anhelo, aveo. Iul. Caſ. Scaliger in Theoph. de plant. Toties monuimus, orationis floſculos ſæpenumerò ineptos eſſe ad corollas Philoſophiæ. Omne viſcum ſemper & ubiq; plurimum* deſiderat *alimenti. Eſt enim ſemper validum. At non ſemper eget. Non enim in arborib. bene habitis. Explet enim* deſiderium. *In aliis non explet, ubi* δεῖται. *Itaq; Cato ſenex apud Ciceronem non deſiderat vires adoleſcentis; quibus tamen carebat.* Δεόμενον *indignum, defectum; quod eo caret.* Ego ſum δεόμενος *roboris tauri; non tamen deſidero. Hæc ſubſignare volui è plantario Scaligeri ut ſignificatio* τοῦ deſidero *meliùs aperiatur.*

Sigismundus, *id eſt, Victorinus, Nicander, id eſt, victoriæ vir, aut vir vincens.* Mundus *eſt Latinis facta terminatio.* Bohemundus *eſt Audentius, quaſi* Bogeman *à* Wagen. *Raymundus, id eſt, quietus, quaſi* Rugeman/*ſive* Rygeman. *Aut mavis à* Rein *ducere, ut ſit vir integer vitæ ſceleriſq; purus. Similiter* Albertus *eſt omni laude dignus. Vel* Albrecht/*id eſt, omnis æqui & juſtitiæ. Prius tamen dicitur magis analogicè & ex idiomate Teutonum.* Bertus *eſt* Werd. *Sicuti hæc liquidò teſtantur.* Aripertus, *id eſt, honoratus, Honorius, honore dignus,* Ehre Fulbertus κατ' ἀντίστοιχον, *id eſt, bene dignus.* Wolwerd. Digobertus, *id eſt, Virtute dignus, quaſi* Tugentwerd/ *poſteà* Dagobertus. Sigbertus, *id eſt victoriâ dignus.* Lampertus, *id eſt,* Langwerd. Rupertus & Robertus: *integrum eſt* Ratewerd/ *id eſt, dignus, qui in conſilium adhibeatur.*

Hildebertus, *id eſt, heros dignus ſive dilectus.* Alaricus; παμπλούσιος, *omnium abundans.* Allreich. Attalaricus *eſt Pater omnium dives.* Hatta, *item* Atta, *eſt Pater, ut ſuo loco tradidimus.* Emericus, ἀείπλουτος, Immerreich. Heinricus, *domi dives,* heimreich, αὐτάρκης, *non indigus externæ opis: aut alienâ vivere quadrâ.* Dieterich, Theodoricus, *ni græcum potiùs ſit. Lutherus noſter ita: Eſt* DEI *dives. A* Deud *ſeu* Düd, *y phytagorico aut u Hollandico, quo nomine dicuntur germani* DEVM *vocaſſe. Et hiſtorici per T ſcribunt* Teut. *Verùm ipſa pronunciatio adhuc durans teſtatur* Deud *ſeu* Düd *eſſe dicendum. Sic etiam* Tottila *dicitur à* Död, *quod eſt nomen* DEI, *id eſt,* Dödla, *q. minor deus aut deaſter: per deminnutionem. Sicut* Hettila *aut* Attila *dicitur ab* Hetto, Atta, *id eſt, pater. Ergo* Attila *erit paterculus.*

Silenus, *quibuſdam per augmentum, à* σίνος, *id eſt, noxa, item pudendum. Quibuſdam à* σίλλος, *quod potius crediderim.* Sileni *enim Satyri, ex Pauſania.* σίλλος *eſt irriſio, aut ſcomma.* σιλλαίνω *verbum, Ab* ἴλλος, *id eſt, oculus: quod ab* εἱλεῖν. *Igitur* σιλλαίνω *eſt ludo, oculorum vario motu. Ita enim metaphora enucleanda. Quippe nihil celeriùs in corpore hominis, nihil aptius, quàm oculi: quicunque etiam fuerint affectus, illis, pinguntur. Sive faveas, ſive oderis, ſive ludas, ſive lætus, ſive mœſtus ſis.*

Silicernium *quid ſit, nimis quàm trepidant. Nos ut ad unam & principem ſignificationem redeat, ita colligimus. Iudicet emunctæ naris. Et quidem* Silicernium

quod

quòd non ſit à ſileo *facit quantitas ſecunda, quæ bre-vis: foret autem longa, ſi à* ſileo. *Nec dicitur* Silecernium. *Verſus eſt Adelph. a. 4. ſ. 2 octonarius: iſane, ego te exer cebo hodi e, ut dignus es ſilicernium Qui enim aliter metiare, non video. Ergo potius à* ſilice, *id eſt, lapide. Generaliter enim ſumitur: quia ubique parabilis: etiam à Virg:* Silice *in nuda, id eſt, lapide. Itaque erit, qui lapides* cernit *& intuetur; quod ſenes faciunt corpore incurvo membris tremulis.*

Homerus:

ὃ δὴ γήραϊ κυφὸς ἔην — —

Et Plautus Bacch: Incurvos, Libitinarios. Eâdem causâ Græcis γέρων *eſt q:* γῆν ὁρῶν. *Item* γρυπάλιον *à* γρυπὸς, *id eſt, curvus:* γρὺψ, Gryps, gryphus: *eam ob rationem, quam dixi. Igitur* Silicernium *primò erit ſenex, decrepitus, & curvus in terram, ut loquitur Perſius. Autor eſt Terentius: item Donatus, qui ait ſilicernium eſſe ſenem, qui jam jamque ſilentibus & umbris ſit cernendus. Illud vero, quod de* ſilice *diximus, non adeo probat. Alii tamen, ut Placiades, Beroaldus, com. in Apulejum nobiſcum ſtatuunt. Et ipſe Feſtus expreſsè ponit, quanquā loquens de mortuo & ritu purgādi: quod (inquit) cujus nomine inſtituebatur, is jam ſilicem (alii ſilentium) cerneret. Ratio itaque noſtra firmata eſt. Deinde* Silicernium *eſt idē, quod convivium, cui ſenes tantùm interſint: quod teſtatur Nonius, nec abnuit Varro. Et hic tropus familiaris & vernaculus. Sic*

Græcè

marus. Pellis à pellendo. *Aut quia tegit, à* פלא: *quod citiùs perſuadeam.* Pello, à πάλλω, πάλαξ. *Diverſi verò ſignificatus eſt* compello, are: interpello, appello. *Apud Hebræos* פלל, pillel, pel, *unde* pellare, *id eſt, appellavit, compellavit*. Pelilah, *appellatio, concilium*. Pelilim, *judices, arbitri, cenſores. Vt ita* pellare *(quod tamen exolevit) videatur è foro aut judicio ſumtum, unà cum compoſitis. Sed alterum* pello, *facilè à Græco* πάλλω. *Pulſus*, pulſum: *à quo* pulvis *ob levitatem, quâ citò hinc inde ventilatur. Pulſum, pultum: pulſo pulto, ut* πεδοσω πεάτ]ω. Waſſer Watter. *Hac enim conſonarum inter ſe commutatione nihil crebrius. Ita* optineo, optulit, ſuptile, *in vet. libris ac monumentis, pro obtineo, obtulit, ſubtile.* Acetare *in Feſto pro agitare. In libris Augurum* intera ea conrecione *pro conregione*. Cummi *à* κόμμι, *à Varrone dicitur, pro Gummi.* Arquus *pro arcus apud Priſcianum.* Querqueta *febris Lucillio*: Quercera *Agellio libr. 20. In Catone* ſterciliniumm *pro ſterquilinium. In eodem* arvectum *pro advectum.* Andruare & Antruare, *id eſt, circumflectere*: Drua & trua, *id eſt, cochlear quo olla commovetur, in Feſto.* Ecfero *pro effero, à Lucillio.* Forda & horda: fordicidia & hordicidia, *in Varrone.* Foſtis, folus *pro hoſtis, holus, in Feſto.* Aggulus, agguilla, iggerunt *in Varrone, pro angulus, anguilla, ingerunt.* Stagneum *in Scribonio & Vlpiano, pro ſtanneum.* Lingua, ningua *in Gloſſis Iſidori.* Luſcitioſus, nuſcitioſus, *in Feſto.* Palilia, Parilia: Latialis Latiaris, *in Velio Longo.* Impelia *pro imperia, ſive etiam* impilia *in libris*

bris Pandectarum. Luginor, *in Varrone pro Muginor.* Comperce, *pro compeſce, in Feſto.* Esit *pro erit, in 12. Tabulis.* Supereſcit *pro ſupererit in Ennio.* Pluſima *pro plurima in Varrone.* Hoſpicatur *pro ſuſpitatur in Claudio Quadrigario, & Diomede.* Oſtentus *in Terentio, pro oſtēſus. Adaßint apud Plautum pro* adaxint. *Apud eundem* ſecus *pro ſexus. Et quis haſce μεταβολὰς omnes enumeret? Atque earum bonam partem congeßit libr. 1. de uſu antiq. Locut. Auſonius Popma. Vt ita certum ſit, etiam aſperiores quandoq; literarū tralationes aut permutationes ἐν τῷ ἐτυμολογεῖν faſtidiri nō debere. Quod juniorum causâ plurib. hic monendum fuit.*

Servus *ICtis à* ſervando: *Bodino proterea ab* ἐρύω, *quod inter alia eſt cuſtodio, ſervo. Vnde & ipſum Latin.* Servo. *Aut magè* ſervus *ab Æolico* ἔρϝος, *ut modo dictum.* Servi *olim* pueri *dicebantur: ut* Marcipores, Publipores, Lucipores: *Plin. lib. 33. cap. 1. Etiam* Stichi *Romanis, à* στίζειν: *quaſi puncti aut notati.* Davus, Δαὸς: *à* Dacis, *qui antea* Davi, Δαοὶ. Maryandini *vocabant ſervos ſuos,* δορυφόρους, *id eſt, lignigeros. Reſpondet Latinorum vox,* Calones. Δόρυ, *lignum.* Siconii κορυνηφόρυς, *id eſt, clavigeros.* Κορύνη *clava.* Syracuſani καλλικυρίους, *id eſt, heris acceptos: &* ἐυςάθεις: *quia conſtantes & fidi.* Cretenſes μνώιτας: *à* μνώομαι, *pro* μνάομαι: *quòd memores officij, aut quod ſemper admonendi: &* κλαρώτας. *Dorica Dialecto* κλαρῶται *pro* κληρῶται, *i. mancipia. A* κλῆρος. *Quod fuerint ſors quaſi aut hereditas heri.* Argivi γυμνῆτας. *Sicil. a laboribus* Theſſali *item* πενέςας. Πένης, *inops, qui è labore ſuo victitat.* Et

dæmonii εἰλώτας: *quoniam ſervi illorum erant magnam partem* Helotæ. *Vel quia nimis afflicti aut preſſi: ab* εἰλοῦμαι. *Dura enim ſervitus: Ciceroni, miſera & dura: Plauto, moleſta: Suetonio, miſera & oneroſa: Columella, laborioſa. Apud Syros* Dama *eſt uſitatum: à* δαμάζειν. *Iſaacus* Caſaubonus: Dama: *Servi nomen: contractum.* Δημήτριος Δημᾶς. Dama *ut à* Μηνόδωρος, Μηνᾶς, Mena: *à* Θεόδωρος. Θευδᾶς, Theuda.

Sex, ἕξ: *Sextarius. Et Hebræum aſpice* שֵׁשׁ, *à Radic.* שָׁשָׁה, *id eſt, ſextam partem abſtraxit, ſextã partem contulit.* Septem, ἑπτά. Septas. ἑπτάς. Septimana, hebdomas, ἑβδομάς: *nomen generale. Vſitatè pro ſpatio ſeptem dierum. Fons Hebr. ita habet:* שָׁבַע, *id eſt, juravit, repetendo ſepties verba juramenti: vel quod initio in juramentis adhibebantur ſeptem teſtes.* שֶׁבַע, *autem planè ſignificat ſeptem.* Octo, ὀκτώς: Octies, ὀκτάκις. October, *ut September, November, December, ab illis numeris & κατ᾽ ἀναλογίαν terminis.* Non *ab* imbre. *Neq; enim* Octimber, *aut* Novimber *dixeris.* Novem, ἐννέα: *dicitur à* novus: *quia ſit ultimus numerus. Poſt enim fit repetitio priorum, ut ſcitur, & ab unitate in denario capitur initium. Ac neminem fugit, quod* novum, noviſſimum *idem ſit, quod ultimum.*

Cæſar Auguſtus:

—— Quid bruma *noviſſima* ferret.

Quia pars anni ultima. Cicer. pro Roſcio Comæd. qui ne in noviſſimis quidem erat hiſtrionibus, ad primos pervenit

venit Comædos. Pari ratione apud Græcos ſumitur νέ-ος, νέατος: quod genuit ἐννέα. Enneas, ἐννεάς. A numero illo cognominantur Muſæ Novenſiles: quia novem. Apud Varron: lib. 4. Feronia, Minerva, Novenſiles à Sabinis. Arnobius: Novenſiles Piſo Deos eſſe credidit novem in Sabinis apud Trebiam conſtitutos. Hos Granius Muſas putat cõſenſum accommodans Ælio. Decem, δέκα, quaſi δέχα à δέχομαι, quòd omnem in ſe numerũ continet. Philo περὶ τῶν δέκα λόγων: primi, inquit, impoſitores nominum, viri ſapientes, meritò videntur appellaſſe hanc δεκάδα quaſi δεχάδα, quod capiat omnia numerorum genera & rationum proportionumq; arithmeticarum ac inſuper harmonicarum Symphoniarũq;. Hæc ſunt quæ denarium faciunt admirabilem, qui complectitur naturam & indimenſam & dimenſionibus obnoxiam. Hæc ille. Atq; eâ causâ exſtitit etiam nomen dignitatis, ut decanus, decemviri, decurio. Item decus, decorus, decet & ſimilia. Iſidorus rectè libr. 10: Decens, compoſitus. à numero decem dicitur. Idem: Decorus, perfectus à decem. Ita dicimus: Omnibus numeris perfectus vel abſolutus. Malchus in vita Pythag. Τέλειον ἀριθμὸν τὸν δέκα εἶναι λέγουσιν, μᾶλλον δὲ τελειότατον ἁπάντων. Hieronymus in Iob. cap. 38. Decimus numerus perfectus, quia per ipſum iterando omnis numerus in infinitum multiplicatur. Cum eo etiam Auguſtinus conſentit libr. 20. de Civit. Dei cap. 23. & alibi. Ita notat Alexander 2. problem. 47. priſcos illos mortales juſtitiæ obſervantiſſimos, ideo morem illum induxiſſe, ut firmandæ fidei copularent dexteras; quo

perfectiſſimus numerus, hoc eſt, denarius *efficeretur, quinis ſcilicet utrinq; junctis digitis, & ſic perfectio ac confirmatio fidei ſervandæ innueretur. Qui plura volet* περὶ τῆς δεκάδος, *eruditiſſimum commentarium Conrad. Rittershuſii ICti in Malchum de vita Pythagoræ conſulat, ubi plurima quæ denarium & ſeptenarium attinent, ſolertiſſimè notavit. A decimus*, decumus; *eſt* decimanus, decumanus: *ut à primus primanus, à quartus quartanus.* Decumana *ova dicuntur, & decumani fluctus: quia ſunt magna. Abſq; dubio ab illâ perfectione, quam* τῇ δεκάδι *adſcripſerunt. Nam & ovum (inquit Feſtus) majus naſcitur, & fluctus* decimus *fieri maximus dicitur. Græcis eſt* δεκακυμία, *id eſt, decimus fluctus.* Et *Ovidius*:

—— Decimæ impetus undæ.

Ita Livius lib. 3. decumanam *portam in caſtris appellat: Scilicet maximam & ab hoſte averſam. Gloſſar.* Decumatum δόκιμον ἐπίλεκτον. Decumantur, ἐπιδεκανεύονται. Undecim, ἕνδεκα: decuplus δεκαπλοῦς: *& ſic plura à decem veniunt.*

Sicera, σίκερα. *Hebræis*. שֵׁכָר, *hoc eſt*, σύγκραμα, *& omnis potus factitius, qui inebriat. Baſilius intelligit*, πᾶν τὸ δυνάμενον μέθην ἐκποιῆσαι. *In ſacris plerumq; conjungitur*, Vinum *&* Sicera. *Levit. 10. v. 9: Vinum aut potum inebriantem ne bibito. Vti quidem* τὸ ſchechar *vetus verſio, & Tremellius, interpretatur. Tertullianus* τὸ ſchechar *ſuo more, id eſt, eruditè, vertit* ebriamen. *Num. 6. verſ. 3. A vino aut alio potu in*ebriante *abſtineto. Vbi Chaldæus paraphraſtes, ſibi indulgens, poſuit vetus vinum: quando videlicet facilè*

inebriat.

inebriat. A vino (inquit) novo & veteri ſeparetur. Ieſa. 29. verſ. 9. Inebriantur, at non vino: vacillant, non autem inebriante potu. Luc. 1. verſ. 15. οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ. *Vinum igitur & ſicera, diſtincta ſunt: nec Sicera recte per temetum, ut quidam aſſolent, exponitur. A* שֵׁכָר, ſchechar, *extitit Latin.* Sachar *aut* ſacharum. *Radix eſt* שָׁכַר, *id eſt, ebrius, aut temulentus fuit, implevit ſe potu dulci ac delicioſo: qualis ſicera. A* שֵׁכָר, *fit quoq; Græc.* σκαίρω, σκιρτάω, *id eſt, ſalto, tripudio ebrius.*

Siccus: *interdum eſt ſobrius apud Afranium, Plautum, Ciceronem. Sicut* madidus, maduſa, *pro ebrio. Ita etiam* ξηρὸν *apud Græcos. Iulius Cæſar Scaliger in Theoph. de plant.* λυπρὸν *macilentum, triſte, jejunum, aridum: ſenem avarum, Plautus. Ariſtoteles* σικχὸν: *unde & noſtrum* ſiccum.

Siclus, σίκλος: *Hebr.* שֶׁקֶל. *Germanicum propius accedit Latino, vel etiam Græco. Rad. eſt* שָׁקַל, *libravit, ponderavit in librâ. Hæc apud antiquos regula erat pecuniaria, ut ſic dicam: ſi quidquam aliud, ſapienter aut divinitus data, Ne quid enim fraudis ſubeſſet, libratum eſt argentum, ſive expenſum: & illud quidem adhuc* ἄσημον. *Poſtea inſculptum uni parti ſcribitur, vaſculum mannæ: alteri, baculus Aaronis.* Ἐπιγραφὴ *illius partis erat:* שקל ישראל, *hoc eſt, ſecel Iſraëlis. Iſtius,* קדשה ירושלים, *hoc eſt, ſancta Ieruſalem.*

Sidon, *interpretantur Venatricem. Ab Hebr.* צוד, *id eſt, venatus eſt, indagavit, quæſivit. Ex quo & Græcanicum* ζητεῖν, ζήτησις, ζητεύειν. *A* ζήτημα *formavit Syrus ſuum* זאטֵמָא zitime.

Sidus *eſt ſignum, in quo aliquid ſtellæ ſimul eſſe conſpiciuntur, à* σὺν *&* εἴδειν. *In ſanctâ linguâ eſt* סֵדֶר, ſeder, *quod Rab. Ionas exponit ordines ſtellarum: aliâs eſt ordo, ſeries. Macrob. libr. 1. ſomn. Scip.* Stellæ *ſunt ſingulares, ut erraticæ quoq; & fixæ:* ſidera *vero quæ in aliquod ſignum ſtellarum plurium compoſitione formantur, ut aries.* Sideratio *eſt morbus partem aliquam corporis, animali aut homine adhuc vivo, percutiens & enecans: à* ſidere. *Quod homines ejusmodi velut ſidere percuſſi ſint. Græcis* ἀστροβλῆτες: *affectio ipſa* ἀστροβολισμὸς *&* ἀστροβολησία. *Vſus eſt* Theo*phraſtus de cauſ. libr. 5. cap. 10. 11. Isq; eſt quidem propriè ad plantas areſcentes ſiderationem refert. Langueſcunt enim ſæpiùs mediâ æſtate, vi & calore ſolis in caniculâ verſantis. Hinc* ἀστρόβλητα δένδρα *apud Ariſtot. de juven. & ſeneſt.* Et hoc eſt ſiderari, *id eſt, à calore ſolis nimio lædi. Sol enim ſiderum, ſive aſtrorum dux eſt &* ἄστρον *quoque ipſe dicitur. Alcæus:* Θέρευς δὲ τέγγη πλεύμονας οἴνῳ. Τὸ γὰρ ἄστρον περιτέλλεται.

Conſiderare *eſt à contemplatione ſiderum apud Feſtum, more Aſtronomorum.* Præſiderare *dicitur, cùm maturiùs hiberna tempeſtas movetur, quaſi ante ſideris tempus, Feſtus. Græcè* προχειμάζειν. *Veteres enim Romani anni tempeſtates vocabant* ſidera: *quia ſidera alia atq; alia, anni & viciſſitudinum in eo, cauſæ ſint.*

Deſidero, *id eſt, valdè cupio. Græcorum* ὀρέγομαι *fluit ab Heb.* עָרַג, arag, *id eſt, appetivit, anhelavit;* Orexis *apud Plinium:* ὄρεξις. Deſiderium *ait Cic. 1. Tuſc.* παχυλῶς, *eſt libido ejus, qui non adſit, videndi. Potiùs eſt intenſus appetitus rei placitæ, & ſonat vox tanquam*

de

de ſideribus *petamus & quaſi cœleſte bonum cupiamq. Igitur deſidero grandiùs eſt, quàm cupio, appeto, anhelo, aveo. Iul. Cæſ. Scaliger in Theoph. de plant. Toties monuimus, orationis floſculos ſæpenumerò ineptos eſſe ad corollas Philoſophiæ. Omne viſcum ſemper & ubiq; plurimum* deſiderat *alimenti. Eſt enim ſemper validum. At non ſemper eget. Non enim in arborib. bene habitis. Explet enim* deſiderium. *In aliis non explet, ubi* δεῖται. *Itaq; Cato ſenex apud Ciceronem non deſiderat vires adoleſcentis; quibus tamen carebat.* Δεόμενον *indignum, defectum; quod eo caret.* Ego *ſum* δεόμενος *roboris tauri; non tamen deſidero. Hæc ſubſignare volui è plantario Scaligeri ut ſignificatio* ꝝ deſidero *meliùs aperiatur.*

Sigismundus, *id eſt, Victorinus, Nicander, id eſt, victoriæ vir, aut vir vincens.* Mundus *eſt Latinis facta terminatio.* Bohemundus *eſt Audentius, quaſi* Wogeman *à* Wagen. *Raymundus, id eſt, quietus, quaſi* Rugeman/*ſive* Rygeman. *Aut mavis à* Rein *ducere, ut ſit vir integer vitæ ſceleriſq; purus. Similiter* Albertus *eſt omni laude dignus. Vel* Albrecht/*id eſt, omnis æqui & juſtitiæ. Prius tamen dicitur magis analogicè & ex idiomate Teutonum.* Bertus *eſt* Werd. *Sicuti hæc liquidò teſtantur.* Aripertus, *id eſt, honoratus, Honorius; honore dignus,* Ehre Fulbertus κατ' ἀντίστοιχον, *id eſt, bene dignus.* Wolwerd. Digobertus, *id eſt, Virtute dignus, quaſi* Tugentwerd/ *poſtea* Dagobertus. Sigbertus, *id eſt victoriâ dignus.* Lampertus, *id eſt,* Langwerd. Rupertus *&* Robertus: *integrum eſt* Ratewerd/ *id eſt, dignus, qui in conſilium adhibeatur.*

 Hilteber-

quòd non ſit à ſileo facit quantitas ſecunda, quæ brevis: foret autem longa, ſi à ſileo. Nec dicitur Silecernium. Verſus eſt Adelph. a. 4. ſ. 2 octonarius: iſ a ne ego te exer cebo hodi e, ut di gnus es ſilicernium Quí enim aliter metiare, non video. Ergo potius à ſilicè, id eſt, lapide. Generaliter enim ſumitur: quia ubique parabilis: etiam à Virg: Silice in nuda, id eſt, lapide. Itaque erit, qui lapides cernit & intuetur; quod ſenes faciunt corpore incurvo membris tremulis.

Homerus:

ὃ δὴ γήραϊ κυφὸς ἔην

Et Plautus Bacch: Incurvos, Libitinarios. Eâdem causâ Græcis γέρων eſt q: γῆν ὁρῶν. Item γρυπάλιον à γρυπὸς, id eſt, curvus: γρὺψ, Gryps, gryphus: eam ob rationem, quam dixi. Igitur Silicernium primò erit ſenex, decrepitus, & curvus in terram, ut loquitur Perſius. Autor eſt Terentius: item Donatus, qui ait ſilicernium eſſe ſenem, qui jam jamque ſilentibus & umbris ſit cernendus. Illud verò, quod de ſilice diximus, non adeo probat. Alii tamen, ut Placiades, Beroaldus, com. in Apulejum nobiſcum ſtatuunt. Et ipſe Feſtus expreſſè ponit, quanquã loquens de mortuo & ritu purgãdi: quod (inquit) cujus nomine inſtituebatur, is jam ſilicem (alii ſilentium) cerneret. Ratio itaque noſtra firmata eſt. Deinde Silicernium eſt idẽ, quod convivium, cui ſenes tantùm interſint: quod teſtatur Nonius, nec abnuit Varro. Et hic tropus familiaris & vernaculus. Sic

Digitized by Google

Silva. *Materiam dixerunt ὕλην. Inde* Silva *nobis. Innumeris enim panè vel operib. vel officiis ſuppeditatur à lignis materia. Grammatici recentiores, quod inveniſſent in libris vetuſtioribus aliâ vocali, quàm Græcâ ſcriptum à ſilendo deductum maluere. Sanè ridiculè: Nuſquam enim minus, quàm in ſilvis ſilentium. Minimâ namq; aurâ maximi ſtrepitus excitantur. I. C. Scal. lib. 3. Poët. cap. 100.*

Homerus:

—— πέτρη καὶ δάσκιος ὕλη

Id eſt, petra & umbroſa ſilva. Et itidem alibi. Apud Heſiodum ὕλη ἀδηκτοτάτη, *id eſt, Silva inviolata. Apud eundem* ὑλοτομεῖν, *Silvam vel ligna cedere. Et* ὑλίσματα *apud Theophraſtum ſunt ligna quædam & frutices. Vt Scaligeri conjectura non ſit de nihilo. Scribitur a.* ſilva, hiems, nimpha, cicnus, mirrus, *& reliqua, ut ita planè ſecundum omnes partes Latinam naturam induant, tum Y non Latina: ſed Græca ſit vocalis.*

Simia. *Ennius:*

Simia quàm ſimilis turpiſſima beſtia nobis.

Ovidius 14. Met.

Diſſimiles homini poſſint ſimilesq; videri.

Iul. Cæſ. Scalig. cap. 29. Lat. Ling. I longum in ſimile, ſimus, ſimia: *non a.* παρὰ τὸ μιμεῖσθαι, *ut ineptiunt.* Simus, σιμός. *Apud Plautum eſt* Pithecium. Pithecus, πίθηκος, πίθηξ, ὁ παρὰ τὸ πείθεσθαι

ὑφ' ἡμῶν. *Nam* πίθηκος μιμεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον ἐπιχειρῶν, ἁλίσκεται συγκινούμενος καὶ ὑπορχούμενος, *teſte Plutarcho, Apud Hebeaos* שְׂמָמִית: *quod quidam vertunt ſimiam.*

Similis, *quaſi* ſomilus, *ab* ὅμιλος. *Aut ab Hebræ:* סֵמֶל Semel, *id eſt, ſimile, ſimilitudo, imago ad alicujus ſimilitudinem effecta. Veteres pro* ſimiliter ſimulter, *ut optimus, optumus, & deinde* ſimulter *dixere. Plautus: Exoſſabo eum* ſimulter, *ut murenam cocus.* Similimus *vulgò dicitur; rectè* Simillimus, facillimus, *geminato L. Nèq; n.* nigerimus, doctiſimus; *ſed* nigerrimus, doctiſſimus *dicitur, adeoq; litera illa in medio ubivis duplicatur. Audi, quid Iul. Cæſ. Scalig. dictet cap. 101. Lat. Ling. In tertiâ terminatione quare recentiores unicâ tantùm liquida pronunciarunt, ſic,* ſimilimus? *cùm tamen proprium ejus fuerit geminari ob ſoni lenitatem, & producatur apud Poëtas ſemper, & in antiquis exemplarib. omnibus ita ſcriptum ſit, & ſubſit tùm analogia tùm analogiæ cauſa, quare ſit geminanda. A* ſimile *eſt* ſimul; *ſicut à facilè facul, à procile procul.* Item Simitù. *Plautus; Non ego cum vino ſimitu ebibi imperium tuum, id eſt, ſimul; quod eſt adverbium congregandi. Ab eodem eſt &* Semel, *q:* Simel, *quaſi unâ, non diviſim.* A ſimul fit ſimulare. *Et poſt etiam* Similare: *ut optimus optumus. Nihil enim aliud eſt* ſimulare, *quàm ea quæ non ſunt aut imparia ſunt, aut abſunt, ſimul oſtendere.* Sirempſ *quaſi ſimilis res ipſa:* Sirempſe *in Plauti Amphi.*

Simplex, *adverſatur multiplici. Eſt enim* ſimplex

ſine

ſine plicâ. |*Vnde* duplicatum *dicimus procidentū Turni poplitem.* Complices, *id eſt, gregales, ſive ſocii apud Saluſt. quem locum tamen aliqui mendoſum ſuſpicantur. At enim creber ejus uſus: nec temerè. Nam complices, ut ſimplices; q:* cum *plica & complicati & conjuncti. Iſidorus lib. 10.* Complex, *qui uno peccato vel crimine alteri eſt applicatus ad malum. Vox ea in ſermone Gallico valdè uſitata, ut ait Heinricus Stephanus. Vt* Simplex, *eſt candidus, apertus, qui ſine fuco agit:* ἄδολος*: Ita* duplex *dicitur, fallax, ſimulator,* διπλοῦς, δίγλωττος.

Horat:

Et curſus duplicis per mare Vlyſſei.

Poples, *quòd* poſt plicetur *quaſi.* Plica, plico, explico, implico, ἐμπλέκω ἀ πλέκω, πλεκή. פֶּלֶךְ pelech. *Hebræ. eſt, res plicatilis.* Supplicium, ſupplicatio, ſupplex: *denotant nimiam demiſſionem etiam infra plicas, manibus ac genibus complicatis. Iſidorus l. 5. cap. 27.* Supplicium *propriè dicitur, non quo quis punitur: ſed qui ita damnatur, ut bona ejus conſecrentur, & in publica redigantur. Nam ſupplicia dicebantur ſupplicamenta: & ſupplicium dicitur, de cujus damnatione delibatur aliquid DEO. Plaut: in prol. Rudent. Nihil ei acceptum eſt à perjuris* Supplicii. *Saluſt. in Catil. In* Suppliciis *deorum magnifici. Idem: non votis, neq; ſuppliciis muliebrib. deorum auxilia parantur. Afranius, nullam profectò acceſſi ad aram, quin deos ſuppliciis, ſumtu vates, donis, precibus, plorans obſecrans nequidquam defatigarem,*

Terent:

quis poſſit, an pari analogiâ detur deminutivum aliud; veluti à ſimpo, ſimpulum. A סֵפֶל, abſciſſo initio fit etiam φιάλη, phiala. Flaſcæ apud Iſidorum lib. 20. à Græco ſic dictæ, ut ait: Forte quaſi φιαλῶν ἄσκοι, id eſt, phialarum culllei. Galli fraſcos vulgo dicunt. Cæterùm ambubajas alij ducunt ab ἀμφὶ, id eſt, circum, & Bajas. Rectiùs tamen cum Ioſeph. Scalig. & Caſaubono feceris à Syriaco אבוביא vel אנבוביא, quòd Syræ mulieres eſſent, inque circo, & aliis locis Ædilem metuentibus habitantes duplici quæſtu ſe ſuſtentarent. Nam & corpus proſtituebant & organa quædam pulſare norant, quæ ſecum ex patria attulerant Romam.

Sinapi, σίναπι: παρὰ τὸ σίνειν ὦπας: quòd lædat oculos, aut lacrimas eliciat. Ennius ideò appellat triſte. Et apertiùs Columella: Seq. laceſſenti fletum factura ſinapis. Σίνω ab Hebræo שָׁנֵא; ſchane, ſane; id eſt, nocuit, odit. A σίνων eſt Sinon apud Virgilium, id eſt, nocivus, pernicioſus. Item à σίνων, σίντης, eſt ſons, ſontis. Sonticus eſt nocens, noxius, gravis, lædens graviter. Tibullus lib. 1. Eleg. 8. Parce, precor, tenero: non illi ſontica cauſa eſt, Nævius: Sonticam eſſe oportet cauſam, quamobrem mulierem perdas. Apud Feſtum ſontica cauſa; eſt gravis, quæ nocumento ſit; ſi hoc vel illud facias, aut non facias. Κατ' ἐξαίρετον etiam morbus ſonticus. Agellius lib. 20. cap. 1. morbum vehementiorem vim graviter nocendi habentem, legum iſtarum ſcriptores alio in loco, non per ſe morbum, ſed morbum ſonticum appellant. L. 113. ff. de. V. S: morbus ſonticus eſt, qui cuique rei nocet. Venul. lib. 5. Action. Quoties morbus ſonticus nominatur, eum ſignificari Caſſius

 ait;

ait, qui noceat. Nocere autem intelligit, qui perpetuus eſt, non qui tempore finiatur: ſed morbum ſonticum videri eum, qui incidit in hominem poſtquam is natus eſt. Sontes *enim nocentes dici. Gloſſarium:* ſonticus morbus, ἱερὰ νόσος. *Plinius 36. cap. 19. Gagates deprehendit* ſonticum *morbum, id eſt,* comitialem, *interprete Adrian. Turnebo; ſcilicet* κατ' ἐξοχήν. *Quamvis &* *ſonticum ibi poſſis interpretari, gravem, noxium, validè affligentem. Hinc gagaten, ſive oleum ex eo, magnopere commendat Meſues dæmoniacis, epilepticis, paralyticis, ſpasmaticis, tetanicis, arthriticis, ab utero ſuffocatis, & conceptum non admittentibus: quod notat Andr. Matthiolus in lib. 5. Dioſcor. cap. 3.*

Sincerus. *Valla lib. 6 cap. 31.* Sincerum *(Donatus ait) quaſi* ſine cera; *mel ſimplex & purum & ſine fuco. Immo* cum cera *potiùs.* Syncerum *à* σὺν *componitur, non à* ſine, *quod nunquam cõpoſitionem admittit quod ipſa etiam ſcriptio declarat, quæ v habet, non i. Eſt enim ex duobus græcis compoſitum, ex* σὺν *&* cera, *quæ ab illis dicitur* κηρὸς. Cereus, *fax è cera.* Cerinus, κήρινος, *color, in Plaut. Epid. At Valla fallitur. Nam ſi* Sincerum *mel eſſet cum cera,* διαφόρῳ *ſignificationi repugnaret, & uſui autorum concordi. Nam purum eſt, integrum,* ἀμείωτον. *I. C Sc. dicat ſententiam:* Sincerum *purum eſt: veluti* ſine cera *mel. ineptè admodùm reclamante Vallâ, atq; imponente Latinitatis candidatis: Præpoſitionẽ hanc ſine in cõpoſitione nuſquã inveniri. Non tunc meminerat vocis hujus* ſimplex?

Sindon, σινδὼν: *ſimpliciter Hebræum* סָדִין, *id eſt, genus ſubtiliſſimi lintei. Unde procul dubio noſtrum german.* Seiden.

Singuli.

Singuli, ἕκαστοι peculiares, ab aliis ſeorſum diſtincti, aut ſeparati. Ideo ſingulare eſt ὑπεϱέϱχον, præſtans, eximium: quomodo etiam ponitur unicum. Ab Hebræo סגלה, id eſt, peculium, ſingulare.

Siniſtrum. Ioſ. Scaliger in Conject. Siniſtræ dicebantur aves proſperæ: contrà impedientes aves, aut dicebantur arculæ ab arcendo: aut Cliviæ, quia difficilia vocabant clivia, ad verbum πϱοσάντη. Aut remoræ aves à remorando. Aut inebræ aut enebræ: eo nomine omne obſtaculum intelligebatur. Aut alteræ aves, cùm alteræ ſupervenirent, quæ felici auſpitio vitium facerent. Aut volſgræ, qua ſe vellendo malum auſpicium faciebant. Eas intellexit Statius:

—— Simul ora recurvo (alis.
Ungue ſecant rabidę planctumq; imitantibus

Siniſtra & ſiniſtera, ut dextera, in M.S. Plautino Camerarij; ἀϱιστεϱά. Veteres ἀϱιστεϱὰ vocabant τὰ μωϱά: ut contrà δεξιὰ, τὰ συνετά: ut notat Scholi. Soph. in Ajace. Apud Homer. Odyſ. υ.

—— Ἀϱιστεϱὸς ὄϱνις.

Id eſt, infauſta avis. Dextera & dextra, item dextima Varroni: à δεξιὰ, ᾶς. Subintelligitur manus. Et dexum in Gloſſario, δεξιόν. Item Deſtra, pòſt dextra. A δέχομαι, quia ſiniſtrâ agilior. Et manus eſt ὄϱγανον ἀντιληπτικὸν Galeno. ὄϱγανον ὀϱγάνων Ariſt. l. 3. de an. c. 8. Dextralia in antiqua Bib. verſione: Quæ LXX. πεϱιδέξια vocant. Ambroſius, itemq; Iulius Capitolinus in Maximino, nominant Dextrocheria.

Sinus. Virgil. Sinum lactis. Et apud Plaut. in Curc. Eſt vas ventris tumidioris & rotundioris formæ, tan-

quam vortex aut inſtar turbinis. Græcum eſt δῖνος, id eſt, girus, turbo: & vas ad iſtius faciem effictum. Syllabæ certæ proceritas in utroque conjecturæ favet & ſignificatio. δ vero in σ ſeu S mutari ſolere non infrequens: ut in ἴσμεν ἴδμεν: ὀσμὴ, ὀδμή. Sinus *vero affine* τῷ חֵצֶן.

Sion, צִיּוֹן, *nomen montis, à ſigno: cujus in cacumine arx ejusdem nominis conſtructa: quæ à Davide capta, dein audiit civitas Davidis.* Sion, σιὼν, *eſt ſpecula, tumulus: vel σκοπευτήριον, ut ait Euſebius Pamph. de demonſt. 5. Rad.* צִיּוּן, *ſtatua, titulus, ſignum, quod locatur in ſepulcro.*

Siren, σειρήν: *vulgo à* σύρειν. *Rectiùs ab Hebræo* שִׁיר, *cecinit. Suavitate cantus ſui trahebant illæ nimphæ præternavigantes.*

Homerus:

—— Λιγυρὴν δ' εὔτονον ἀοιδήν.

Apoll: σειρῆνες ἀχελωίδες ἡδείησι θέλγουσαι μολπῆσιν ὅτις παρὰ πεῖσμα βάλοιτο. ——

Statius:

Non niſi tergeminum Siculâ de virgine carmen.

Tergeminum: quia tres erant Sirenes; Parthenope, Leucoſia, Ligea. Quo numero triplex illa voluptas exprimitur, quæ ἐν σιτίοις καὶ ἐν ποτοῖς καὶ ἐν ἀφροδισίοις: *apud Platonem & Ariſtotelem.* Syrinx, σύριγξ *item à* שִׁיר: *nec non* σύρος. *Vnde* ſuſurrus: *vel hoc commodè inter* τὰ πεποιημένα *referendum.*

Sirius

Sirius, σείριος. *Ovid. 4. Faſtor.*

Eſt canis, Icarium dicunt, quo ſidere moto
Tota ſitit tellus, præripiturq; ſeges.

Virgilius:

Præcipueq; vigil fervens cum Sirius ardet.

Et Statius:

Illos implacido lethalis Sirius igni.

Igitur rectiùs παρὰ τὸ ζεῖν: σείριος, ζείριος, unde σειριᾶν, σειραίνειν, id est, ſiccare, areſacere: non contra Nomen ab iſtis verbis, ut putabant. Τὸ ζεῖν. *ab Hebræo* זור, zor, ſor, *id eſt, efferbuit; item tumuit.*

Siſtrum, σεῖστρον, *à σείομαι: à concutiendo.*

Hinc Ovidius:

Jactantem Pharia tinnula ſiſtra manu.

Et Martialis:

Hæc quatiat tenerâ garula ſiſtra manu.

Dum jactatur, aut quatitur ſonat. Alij malunt ab Iſide inventrice.

Iuvenalis:

Iſis & irato feriat mea lumina ſiſtro.

Eandem gerere in dextrâ ſiſtrum, Servius etiam notat. Eſt Iſis *genius Ægypti: id eſt, terra, linguâ Ægyptiorum. Aut ab Hebræorum* אִשָּׁה, *mulier, virgo: quam colebant Ægyptij. Nempe ex famâ tenui inaudierant, aut ab accolis olim Iſraëlitis didicerant; Virginem fore* θεοτόκον.

 Siſyphus,

Siſyphus, σίσυφος, *quaſi* σιόσοφος: *DEI ſapiens.* σιὸς *Deus*: σοφὸς *ſapiens. Ita* Sixtus *ab eodem* σιὸς; σίοσος, *Deum ſonans*: σιῦ ὄσα. *Primùm* Siſſus, Siſtus: *poſt* Sixtus: *& Vlyſſes Vlyxes*: κάλλιστος, *Calliſtus*, *Calixtus*.

Sitarcia, *vox paulo inſolentior. In Athenæo eſt* σιταρχος *vel* σιτάρχης, *hoc eſt, præfectus annonæ*: σιταρχία *ſubſtantivum. Et ſic quis ſuſpicetur, etiam à* σῖτος *&* ἔρκιον *vel* ἔρκος, *fieri* ſitarciam. *Quomodo & 1. Regum. 9. capitur*: *Panis defecit in* ſitarciis *noſtris & ſportulam non habemus. Vbi* ἀπαίδευτοι ciſtartiis *temerè inſeruerunt. At pro* ſitarciis *poſuit Tremellius*, Inſtrumentis. *Santes Pagninus*, vaſis. *Vt ſitarcia ſit, quæ* σῖτον *contineat, ſive panem. Aliter verò Iſidorus libr. 20. cap. 9.* Sitarciæ *nautarum ſunt, ab eo, quod* ſutæ *ſunt. Apulejus libr. 2. de aſin. Hac enim* ſitarciâ *navigium Veneris indiget ſola.*

Sitis. *Iulius Cæſar Scaliger cap. 126. Lat. Ling. Illud etiam obſervavimus eorum peculiare, accipere ſignificationem ex aliâ actione*, σιτῶ *eſt cibum cupio. At quia è cibo oritur ſitis: iccircò eâ occaſione id verbum recepêre ad ſignificandum quod ſequebatur, quipppe* τὸ διψᾶν. *Apud Hebræos* שָׁתָה, *bibit ſitiens, hauſit potum. Quod propius videtur Græco Scaligeri.* Situla, *quâ ſitis reſtinguitur. Ponitur ita continens vas pro aquâ, aut liquore. Nota eſt figura. A* ſititum *fit* ſitibundus: *quâ causâ ſecundam meritò producit.* Sititor, *qui ſitit, à ſititum*: *ut meſſor à meſſum*: *factor à factum.*

Smarag-

Smaragdus, σμάραγδος, & μάραγδος, παρὰ τὸ μαρμαίρειν, à fulgore aut luce.

Ovidius:

In ſolio Phœbus claris lucente Smaragdis.

Et Plinio ſunt Smaragdi radiantes. Statio:

Florentes igne Smaragdi.

Sobrius, *quaſi* ſebrius, *à* ſe, *particulâ* στερητικῇ. Sobrius *eſt non ebrius. Male ſobrius eſt non ſobrius, aut ebrius. apud Tibullum. Vt apud Virgilium, male pinguis arena, id eſt, non pinguis, ſed arida, vel ſicca. Item malè feriatus, id eſt non.* Ebrius, *à* bria: *quod dolium vini plenum veteribus erat.* ἀπὸ τοῦ βρύειν, *ſcatere, plenum eſſe. Vnde &* embryo, ἐμβρύων. *Gloſſar.* Bria, εἶδος αἰτίου: *lego* εἶδος ἀγγείου. *Manifeſtò enim illud mendoſum.* Ebriulare *eſt ebriare, apud Laber Nonium.* Ebrius *eſt etiam plenus, aut madidus. Ita uſus eſt Plautus; quem imitatur Prudentius;*

Vivax flamma viget, ſeu cava teſtula
Succum linteolo ſuggerit ebrio.

Ita enim legendum: Seu cava -- *non* ceu, *quod irrepſit, & verſum facit* ἀσύνθετον.

Soccus: *Propertius, cui ſæpè immundo ſacra conteritur via ſocco. Vox generalius: Id eſt, tegimentum pedum, aut indumentum, quo pedes operimus; etiam apud Germanos. A* סֹךְ, ſoch, ſoc, *vel* סֻכָּה, *tegmen, operimentum. Rad.* סָכַךְ, *texit, operuit: unde etiam ſagum, ut alibi.*

Socius. *Iul. Cæſar Scaliger in Theoph. de plant. Quæ generis habent ſocietatem, Græcis dicuntur ὁμογενῆ: tametſi Cicero ita loquitur: & ſubeſt doctrinæ ratio. Quia ſpecies ſecant genus.* A ſecando *autem &* ſequor & ſecta & ſocius. *Tamen cum Plinio planius* congeneres. *A* ſecando ſocius: *quia cuiq; ſua portio. Vnde communia Iuris tribus titulis, pro ſocio, familiæ herciſcundæ, communi dividendo. Idem: Eſt à ſequendo, ſocius & ſecus. Qui enim ſecundum me eſt, non eſt idem mecum. Valla lib. 4. cap. 38: ita diſcriminat,* Socius eſt par: comes verò minor, quippe qui ſequitur & ducem habet. *Et pòſt:* Eſt prætereaalia differentia inter comitem & ſocium: quòd comes eſt qui utcunq; ſequitur alterius ductum: ſocius plerumque in negotiis ſeriiſq; rebus & fortunæ arbitrio ſubjectis. *Qui verò cauſam hujus effati poſſit, eâdem operâ aquam è pumice. Nam exemplum è Cicerone:* Non comitem ſe, ſed ducem præbuit: *diſtinguit non ſocium, ſed ducem & comitem; qui propriè eſt, qui comitatur, qui* cum, *id eſt, unà it. Et ultrò fatetur ibidem Valla; quòd interdum comes pro ſocio capiatur. Verba ſunt: tametſi aliquando comitem pro ſocio dicimus, ut Cicero in theoreticis de illo viatore. Vel ipſius ergo Vallæ confeſſione, ex autoribus, quia discrepant, aut diverſim utuntur, non eruitur diſcrimen ſocij & comitis: quod certò ſuppeditat etymon. De* ſequor *ita Palmerius in Spicileg. Sequi cum aliquo. Plautus Mil. act. 4. ſc. 6. eſt ſermonem cædere. Inſequi apud Catonem eſt fari. Et ſectiones apud Cæſarem de Bello Gall. & alios ſunt narrationes. Item ſecare prò ſequi.*

6. *Æneid.*

6. Æneid.

Ille viam ſecat ad naves ——

Et. 10. Æneid.

—— Quam quiſque ſecat ſpem.

Hæc ille. Nos paululùm iſta in girum ducamus è tam vago ambitu. Neceſſe eſt ſubintelligi aliquid, puta verbum, vocem, ſermonem, aut ſimile; ſi dicamus, ſequi, poſitum eſſe pro loqui. Nam ita ſimpliciter poſitum ut credamus, ne ipſe pater-patratus perſuaſerit. Talia ſunt multa verba, quibus ſine caſu addito, ſed addendo, cùm opus; utimur: ut cogito, pario.

Virgil. 1. Æneid.

—— Tali fugientem eſt voce ſecutus.

Æneid. 10.

—— Sidera voce ſequentem.

Addit, quod aliás omiſſum: ut in Plauto. Sectiones *verò tropicè, pro narrationibus: quoniam diſtinctæ eæ, aut ordine ſuo diſtributæ. Quo ſenſu* Partitiones *etiam Ciceronis inſcribuntur.* Secare *autem de viâ, de ſpe acceptum à Virgilio, commodè exponitur per* τὸ *dividere. Qui ambulat, greſſibus aut pedibus quaſi metitur & ſecat viam: vel pulveri & luto imprimit veſtigia. Latinum verò ex Græco, ſecare viam.*

Plutarchus:

Ἔντεχνον ἦ τὸ τὴν μέσην ἐν ἅπασι τέμνειν ἐμμελέστατα. Μέσην, *id eſt,* ὁδόν. *Qui ſperat, animum nunc huc, nunc dividit illuc. Et ubi ſpes mala, ſive metus, ingens in animo divulſio quædam & angor.* Sequeſter *dicitur, apud quem plures rem, de quâ controverſia eſt,*

deponunt : ὁ μέσ⊙ καὶ μεσέγγυ⊙. A ſequendo: quod ejus, qui electus ſit, utraque pars fidem ſequatur. Quod apud ſequeſtrum depoſitum erat, ſequeſtro *poſitum per Adverbium dicebant*. Sculna *quaſi* ſeculna, *aut* ſequulna, *id eſt, ſequeſter*. Sequius, *id eſt, pejus, deterius. Sequiorem ſexum vocat Apulejus. Deteriora ſequuntur; meliora præcedunt. Ex eo poſterior, eſt etiam deterior*, χερείων. *Et antiquum eſt optimum. Hinc* Φερίστος: *Nihil mihi antiquius, id eſt, melius, aut potius. Ariſtoteli* τὸ πρεσβύτερον, τιμιώτερον. *A* proſequor *fit* proſequium, *ut obſequium, ab obſequor.* Proſequor *eſt officioſum verbum, & in eodem ſignificatu produco. Propriè de amicis, qui ſuos peregrè euntes ad portam uſque comitantur, & in viam inducunt boni ominis, aut præſidii causâ, clariſſ.* Taubmanus. *Sed ad* SECO. *Id facit Iul. Caſ. Scaliger 5. poët. 16: ab* ἑκάς. *Malim ab Hebr.* שָׂקַל *ſecuit, uſus eſt ſicilicibus. Ab eo nominant gramen aut fœnum, quod demeti ſolet, vel abſcindi. A* ſeco *fit* ſica, ſicarius.

Suidas:

Σίκαι ἐπικάμπη ξίφη, ὡς οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦσι. *Romanæ igitur voces: ſica, ſicarius. Vnde Græci ſuum*, σικάριος. *Iuſtinianus imp:* Sicarii *appellantur à* ſica, *quod ſignificat ferreum cultrum. Flavius* Ioſephus *libro ult: cap. 7. Antiq. Iudaicarum* Sicam *eſſe ſcribit gladiolum, inſtar* Perſici *acinacis, incurvum.* Seculæ *ſunt falces Varroni, à ſecãdo. Itẽ* ſicelire, *quaſi ſeculare Inde* ſicilices. *Ennius:*Incedit veles,vulgo ſicelicib latis. *Et per deminutionem*, ſicilicula, *id eſt, parvæ ſicilices*,

aut ſeculæ. Ioſ. Scaliger ad Feſtum: Gloſſa; ſicila, σμί-λα χαρτοτόμος. Eſt autem vox Magnæ Græciæ. Eo nomine intelligebant, quidquid ſecandi vim habet. Inde ſicilire prata, ſecare. Ad Catullum: Silices aut ſicilices cultra tonſaria vocat. Sicilire eſt cædere. Sicilices ſunt, quas in ſybinis, aut lanceis, aut venabulis αἰχμὰς Græci vocant. Hæc ille. A ſeco trahunt aliqui ſerram: verè trahunt. De Italorum quidem ſeca & ſega conſenſerim: ſed Latin. ſerra eſt à ſtrepitu. qui fit geminatâ illâ canis literâ. Vnde & Hebræorum שיר, ſerram traxit: à quo etiam σύρω, σειρά, cathena aut habena, quâ trahimus. Item סריון eſt cingulum, lorica. Cæterùm à ſeco, ſecavi, ſecui, fit ſecatum & ſectum & ſexum: ut à fluo fluctum & fluxum. Inde varia. A ſectum, ſecta: quando homines in varias partes ſcinduntur: Græcis ſchiſma, à σχίζω. Scinditur incertum ſtudia in contraria vulgus, inquit, Virgilius. Iſidorus lib. 8. cap. 3: Schiſma, à ſciſſurâ animorum. A ſecta ſectari, aſſectari, hoc eſt, Sectam aliquam ſequi & adhærere. Secus & comp. Sectius, ac ſecius: quorum illud recentium: hoc primâ productâ antiquorum. A quâ disjunctione eſt quoque ſecundus: à primo enim diſtinguitur. Secunda fortuna dicitur, quod ſecundũ nos eſt i. e. pes nos ait Iſidorus lib. 10. Seculum Iſidoro, à ſequor: Varroni à ſenex. Vterque ἀνάρμοστος. Quia & modulus primæ repugnat. Ita jubet ἀναλογία: ut à potum poculum: à cœnatum cœnaculum: à jactum jaculum:

ſit à ſectum ſeculum. *Tractus enim ille certis temporum præſcriptionibus ſecabatur in partes. Had. Turnebi etiam conjectura levis eſt. Lucretius lib. 5. & 6:* - ſecla ferarum. *Igitur (inquit) Lucretium exiſtimavi non tam notionem hominibus Latinis receptam ſecutum eſſe in hac uſurpatione; quàm vocabuli originem & natales. Nam ſeculum ab ἡλικία deducitur, cùm aſpiratio millies in ſibilum abeat: λ autem & κ tranſponuntur. Hæc iſte.* Segimen, ſegmen: ut tegimen tegmen. Præſegmen, *quidquid præſecatur. Plautus dixit* præſegmina, *quæ Græci ἀπονυχίσματα; ſcilicet quæ unguibus eminulis præſcinduntur. A* ſexum, *ſupino inuſitato, eſt* ſexus: *id eſt, nota, quâ mas & fœmina disjungitur, aut diſtinguitur. Iul. Cæſ. Scalig. Exerc. 107.* Silex, *Latina penitus vox. neque aliud quàm lapidem ſignificat, qui* ſectus & lectus *eſt, quaſi* ſecilex. *Ita* Sicilia *poſteaquam ab Italiâ disjuncta fuit: quæ anteà* Triquetra *diceretur. Idem repetit 5. poët. 16: quæ à* trinis promontoriis *incolarum Græcorum linguâ* Trinacria *appellata eſt: eam, cùm eſſe Italiæ continens atque perpetua maris vi disjectam, atque iccirco* Siciliam *dictam prodidere. Vnde Straboni eſt ἀπορρῶξ ἠπείρου.*

Ovid. 4. Faſt:

Terra tribus ſcopulis vaſtum procurrit in æquor,
Trinacris à poſitu nomen adepta loci.

Secespita *(ait Feſtus ex Antiſtio Lab.) eſt cultrum ferreum, oblongum, quo Flamines, Flaminicæ Virgines, Ponti-*

Pontificesq; utebantur. Axicia *apud Plautum eſt forfex, quâ ſecantur capilli, quaſi* Abſicia. *Alii quaſi* exicia. Exicare, *pro execare dicebant veteres.* Securis *non aliunde: quanquam clauſulâ ferè peregrinâ.* Cato: Arborarias ſecures tres, cuneos tres habeat. Exta *(apud Feſtum) quod ea diis proſecentur, quæ maximè* extant *eminentq;. Niſi meliùs, quaſi* Execta, *eliſo medio.* Inſecta *(Iul. Caſ. Scal g. ad Card. Ex 226. ſ. 15.) deſinebas, quæ in abſciſſâ portione vitam retinerent. Quaſi illud etymon eſſet à privatione, quaſi, inquam, fruſtra ſecarentur. Haut ita eſt. Neque ea eſt vel res, vel nominis ratio.* Ἄτομα *vocat Ariſtoteles: Plinius* Inſecta; *quæ inferiores aut ſuperiores partes, aut utraſque ſegmentu haberent diſcretas atq; diſſitas.*

Sol *dictus, quòd* ſolus *eſſet, ſolus luceret, & reliquis ſtellis lucem impertiret. Cicer. 2. de Natur. deorum. Fortè ita:* Sol *ab* ἥλιος, ἄλιος: *ut* ἡδύ, ἁδύ, πηγὴ, παγά, *apud Theocritum. Feciſſent aliter: vel* ſalius, *vel* ſalus, *vel* ſal, *vel* ſolus. *Obſtitit ſignificatio jam alio tralata. Ergo oportuit,* Sol *fieri. Eſt autem nomen Individui: poſtea ex accidente, id eſt, quia plures mundos præter naturæ ſeriem comminiſcerentur, ut Democritus, pluraliter uſurpari cœpit: ſoles, item lunæ. Quamvis utrumq; etiam pluraliter, illud pro diebus, iſtud pro noctibus, inveniatur.* ἥλιος *ab Hebr.* הֵילֵל, *lucifer, ſol. Ab* הָלַל, halal. *Hom. vocat* ἑκατόγχειρα, *centimanum: propter radios, qui ita videntur nobis; reapſe non ſunt: item propter innumera beneficia, quibus huic orbi prodeſt.* Solſtitium

quam vortex aut inſtar turbinis. Græcum eſt δῖνος, *id eſt, girus, turbo: & vas ad iſtius faciem effictum. Syllabæ certæ proceritas in utroque conjecturæ favet & ſignificatio.* δ *vero in* σ *ſeu S mutari ſolere non infrequens: ut in* ἴσμεν ἴδμεν: ὀσμὴ, ὀδμή. Sinus *vero affine τῷ* חֵצֶן.

Sion, צִיּוֹן, *nomen montis, à ſigno: cujus in cacumine arx ejusdem nominis conſtructa: quæ à Davide capta, dein audiit civitas Davidis.* Sion, σιών, *eſt ſpecula, tumulus: vel* σκοπευτήριον, *ut ait Euſebius Pamph. de demonſt. 5. Rad.* צִיּוּן, *ſtatua, titulus, ſignum, quod locatur in ſepulcro.*

Siren, σειρήν: *vulgo à* σύρειν. *Rectiùs ab Hebræo* שִׁיר, *cecinit. Suavitate cantus ſui trahebant illæ nimphæ præternavigantes.*

Homerus:

—— Λιγυρὴν δ' ἔντυνον ἀοιδήν.

Apoll: σειρῆνες ἀχελωΐδες ἡδείησι θέλγουσαι μολ-
πῇσιν ὅτις παρὰ πεῖσμα βάλοιτο. ——

Statius:

Non niſi tergeminum Siculâ de virgine carmen.

Tergeminum: quia tres erant Sirenes; Parthenope, Leucoſia, Ligea. Quo numero triplex illa voluptas exprimitur, quæ ἐν σιτίοις καὶ ἐν ποτοῖς καὶ ἐν ἀφροδισίοις: *apud Platonem & Ariſtotelem.* Syrinx, σύριγξ, *item à* שִׁיר: *nec non* σύρος. *Vnde* ſuſurrus: *vel* h*commodè inter* τὰ πεποιημένα *referendum.*

Siriu

Sirius, σείριος. *Ovid. 4. Faſtor.*

Eſt canis, Icarium dicunt, quo ſidere moto
Tota ſitit tellus, præripiturq; ſeges.

Virgilius:

Præcipueq; vigil fervens cum Sirius ardet.

Et Statius:

Illos implacido lethalis Sirius igni.

Igitur rectiùs παρὰ τὸ ζεῖν: σείριος, ζείριος, unde σειριᾶν, σειριάζειν*, id est, ſiccare, arefacere: non contra Nomen ab iſtis verbis, ut putabant.* Τὸ ζεῖν. *ab Hebræo* זור*, zor, ſor, id eſt, efferbuit; item tumuit.*

Siſtrum, σεῖστρον, *à* σείομαι*: à concutiendo.*

Hinc Ovidius:

Jactantem Phar à tinnula ſiſtra manu.

Et Martialis:

Hæc quatiat tenerâ garula ſiſtra manu.

Dum jactatur, aut quatitur ſonat. Alij malunt ab Iſide inventrice.

Iuvenalis:

Iſis & irato feriat mea lumina ſiſtro.

Eandem gerere in dextrâ ſiſtrum, Servius etiam notat. Eſt Iſis *genius Ægypti: id eſt, terra, linguâ Ægyptiorum. Aut ab Hebræorum* אשה*, mulier, virgo: quam colebant Ægyptij. Nempe ex famâ tenui inaudierant, aut ab accolis olim Iſraëlitis didicerant; Virginem fore* θεοτόκον.

Siſyphus, σίσυφος, *quaſi* σιόσοφος: DEI *Sapiens*. σιὸς *Deus*: σοφὸς *ſapiens*. *Ita* Sixtus *ab eodem* σιὸς; σίοσος, *Deum ſonans*: σιῶ ὄσσα. *Primùm* Siſſus, Siſtus: *pòſt* Sixtus: *& Vlyſſes Vlyxes*: κάλλιστος, *Calliſtus*, *Calixtus*.

Sitarcia, *vox paulo inſolentior. In Athenæo eſt* σιτάρχος *vel* σιτάρχης, *hoc eſt, præfectus annonæ*: σιταρχία *ſubſtantivum. Et ſic quis ſuſpicetur, etiam à* σῖτος *&* ἔρκιον *vel* ἔρκος, *fieri* ſitarciam. *Quomodo & 1. Regum. 9. capitur: Panis defecit in* ſitarciis *noſtris & ſportulam non habemus. Vbi* ἀπαίδευτοι ciſtartiis *temerè inſeruerunt. At pro* ſitarciis *poſuit Tremellius*, Inſtrumentis. *Santes Pagninus*, vaſis. *Vt ſitarcia ſit, quæ* σῖτον *contineat, ſive panem. Aliter verò Iſidorus libr. 20. cap. 9.* Sitarciæ *nautarum ſunt, ab eo, quod* ſutæ *ſunt. Apulejus libr. 2. de aſin. Hac enim* ſitarciâ *navigium Veneris indiget ſola.*

Sitis. *Iulius* C*æſar Scaliger cap. 126. Lat. Ling. Illud etiam obſervavimus eorum peculiare, accipere ſignificationem ex aliâ actione*, σιτῶ *eſt cibum cupio. At quia è cibo oritur ſitis: iccircò eâ occaſione id verbum recepêre ad ſignificandum quod ſequebatur, quipppe τὸ διψᾶν. Apud Hebræos* שָׁתָה, *bibit ſitiens, hauſit potum. Quod propius videtur Græco Scaligeri.* Situla, *quâ ſitis reſtinguitur. Ponitur ita continens vas pro aquâ, aut liquore. Nota eſt figura. A* ſititum *fit* ſitibundus: *quâ causâ ſecundam meritò producit.* Sititor, *qui ſitit, à ſititum: ut meſſor à meſſum: factor à factum.*

Smarag-

Smaragdus, σμάραγδος, & μάραγδος, παρὰ τὸ μαρμαίρειν, à fulgore aut luce.

Ovidius:

In ſolio Phœbus claris lucente Smaragdis.

Et Plinio ſunt Smaragdi radiantes. Statio:

Florentes igne Smaragdi.

Sobrius, *quaſi* ſebrius, *à* ſe, *particulâ* στερητικῇ. Sobrius *eſt non ebrius. Male ſobrius eſt non ſobrius, aut ebrius: apud Tibullum. Vt apud Virgilium, male pinguis arena, id eſt, non pinguis, ſed arida, vel ſicca. Item malè feriatus, id eſt non.* Ebrius, *à* bria: *quod dolium vini plenum veteribus erat.* ἀπὸ τοῦ βρύειν, *ſcatere, plenum eſſe. Vnde &* embryo, ἐμβρύων. *Gloſſar.* Bria, εἶδος ἀιτίου: *lego* εἶδος ἀγγείου. *Manifeſtò enim illud mendoſum.* Ebriulare *eſt ebriare, apud Laber Nonium.* Ebrius *eſt etiam plenus, aut madidus. Ita uſus eſt Plautus; quem imitatur Prudentius:*

Vivax flamma viget, ſeu cava teſtula
Succum linteolo ſuggerit ebrio.

Ita enim legendum: Seu cava -- *non* ceu, *quod irrepſit, & verſum facit* ἀσύνδετον.

Soccus: *Propertius, cui ſæpè immundo ſacra conteritur via ſocco. Vox generalius: Id eſt, tegimentum pedum, aut indumentum, quo pedes operimus; etiam apud Germanos. A* סֹק, ſoch, ſoc, *vel* סֻכָּה, *tegmen, operimentum. Rad.* סָכַךְ, *texit, operuit: unde etiam ſagum, ut alibi.*

Socius. *Iul. Cæſar Scaliger in Theoph. de plant. Quæ generis habent ſocietatem, Græcis dicuntur ὁμογενῆ: tametſi Cicero ita loquitur: & ſubeſt doctrinæ ratio. Quia ſpecies ſecant genus.* A ſecando *autem & ſe*quor *&* ſecta *&* ſocius. *Tamen cum Plinio planius* congeneres. *A* ſecando ſocius: *quia cuiq; ſua portio. Vnde communia Iuris tribus titulis, pro ſocio, familiæ herciſcundæ, communi dividendo. Idem: Eſt a ſequendo, ſocius & ſecus. Qui enim ſecundum me eſt, non eſt idem mecum. Valla lib. 4. cap. 38: ita diſcriminat,* Socius eſt par: comes verò minor, quippe qui ſequitur & ducem habet. *Et pòſt:* Eſt prætereaalia differentia inter comitem & ſocium: quòd comes eſt qui utcunq; ſequitur alterius ductum: ſocius plerumque in negotiis ſeriiſq; rebus & fortunæ arbitrio ſubjectis. *Qui verò cauſam hujus effati poſſit, eâdem operâ aquam è pumice. Nam exemplum è Cicerone:* Non comitem ſe, ſed ducem præbuit: *diſtinguit non ſocium, ſed ducem & comitem; qui propriè eſt, qui comitatur, qui* cum, *id eſt, unà it. Et ultrò fatetur ibidem Valla; quòd interdum comes pro ſocio capiatur. Verba ſunt: tametſi aliquando comitem pro ſocio dicimus, ut Cicero in theoreticis de illo viatore. Vel ipſius ergo Vallæ confeßione, ex autoribus, quia diſcrepant, aut diverſim utuntur, non eruitur diſcrimen ſocij & comitis: quod certò ſuppeditat etymon. De* ſequor *ita Palmerius in Spicileg. Sequi cum aliquo, Plautus Mil. act. 4. ſc. 6. eſt ſermonem cadere. Inſequi apud Catonem eſt fari. Et ſectiones apud Cæſarem de Bello Gall. & alios ſunt narrationes. Item ſecare prò ſequi.*

6. Æneid.

6. Æneid.

Ille viam ſecat ad naves ——

Et. 10. Æneid.

—— Quam quiſque ſecat ſpem.

Hæc ille. Nos paululùm iſta in girum ducamus è tam vago ambitu. Neceſſe eſt ſubintelligi aliquid, puta verbum, vocem, ſermonem, aut ſimile; ſi dicamus, ſequi, poſitum eſſe pro loqui. Nam ita ſimpliciter poſitum ut credamus, ne ipſe pater-patratus perſuaſerit. Talia ſunt multa verba, quibus ſine caſu addito, ſed addendo, cùm opus; utimur: ut cogito, pario.

Virgil. 1. Æneid.

—— Tali fugientem eſt voce ſecutus.

Æneid. 10.

—— Sidera voce ſequentem.

Addit, quod aliás omiſſum: ut in Plauto. Sectiones *verò tropicè, pro narrationibus: quoniam diſtinctæ eæ, aut ordine ſuo diſtributæ. Quo ſenſu* Partitiones *etiam Ciceronis inſcribuntur.* Secare *autem de viâ, de ſpe acceptum à Virgilio, commodè exponitur per τὸ dividere. Qui ambulat, greſſibus aut pedibus quaſi metitur & ſecat viam: vel pulveri & luto imprimit veſtigia. Latinum verò ex Græco, ſecare viam.*

Plutarchus:

ἔντεχνον ᾗ τὸ τὴν μέσην ἐν ἅπασι τέμνειν ἐμμελέστατα. Μέσην, *id eſt,* ὁδὸν. *Qui ſperat, animum nunc huc, nunc dividit illuc. Et ubi ſpes mala, ſive metus, ingens in animo divulſio quædam & angor.* Sequeſter *dicitur, apud quem plures rem, de quâ controverſia eſt,*

aut ſeculæ. Ioſ. Scaliger ad Feſtum : Gloſſa ; ſicila, ὀμλα χαρτοτόμος. *Eſt autem vox Magnæ Græciæ. Eo nomine intelligebant, quidquid ſecandi vim habet. Inde ſicilire prata, ſecare. Ad Catullum :* Silices *aut* ſicilices *cultra tonſaria vocat.* Sicilire *eſt cædere.* Sicilices *ſunt, quas in ſybinis, aut lanceis, aut venabulis* αἰχμὰς *Græci vocant. Hæc ille. A ſeco trahunt aliqui* ſerram : *verè trahunt. De Italorum quidem* ſeca *&* ſega *conſenſerim : ſed Latin.* ſerra *eſt à ſtrepitu. qui fit geminatâ illâ canis literâ. Vnde & Hebræorum* שִׁיר, *ſerram traxit : à quo etiam* σύρω, σειρά, *cathena aut habena, quâ trahimus. Item* סִרְיוֹן *eſt cingulum, lorica. Cæterùm à* ſeco, ſecavi, ſecui, *fit* ſecatum *&* ſectum *&* ſexum : *ut à fluo fluctum & fluxum. Inde varia. A* ſectum, ſecta : *quando homines in varias partes ſcinduntur : Græcis* ſchiſma, *à* χίζω. *Scinditur incertum ſtudia in contraria vulgus, inquit, Virgilius. Iſidorus lib. 8. cap. 3:* Schiſma, *à ſciſſurâ animorum. A* ſecta ſectari, aſſectari, *hoc eſt,* Sectam *aliquam ſequi & adhærere.* Secus *& comp.* Sectius, *ac* ſecius: *quorum illud recentium : hoc primâ productâ antiquorum. A quâ disjunctione eſt quoque* ſecundus: *à primo enim diſtinguitur.* Secunda fortuna *dicitur, quod ſecundũ nos eſt i. e. pes nos ait Iſidorus lib. 10.* Seculum *Iſidoro, à ſequor : Varroni à ſenex. Vterque* ἀνάρμοστος. *Quia & modulus primæ repugnat. Ita jubet* ἀναλογία : *ut à potum poculum : à cœnatum cœnaculum : à jactum jaculum :*

ſic à

Pontificesq́ utebantur. Axicia *apud Plautum eſt forfex, quâ ſecantur capilli, quaſi* Abſicia. *Alii quaſi* exicia. Exicare,*pro* execare *dicebant veteres.*Securis *non aliunde : quanquam clauſulâ ferè peregrinâ.* *Cato:* Arborarias ſecures tres, cuneos tres habeat. Exta *(apud Feſtum) quod ea diis proſecentur, quæ maximè* extant *eminentq́.* *Niſi melius, quaſi* Execta, *eliſo medio.* Inſecta *(Iul. Cæſ. Scalig. ad Card. Ex 226. ſ. 15.) definiebas, quæ in abſciſſâ portione vitam retinerent.* *Quaſi illud etymon eſſet à privatione, quaſi, inquam, fruſtra ſecarentur.* *Haut ita eſt. Neque ea eſt vel res, vel nominis ratio.* Ἄτομα *vocat Ariſtoteles: Plinius* Inſecta ; *quæ inferiores aut ſuperiores partes, aut utraſque ſegmentis haberent diſcretas atq́ diſſitas.*

Sol *dictus, quòd* ſolus *eſſet, ſolus luceret, & reliquis ſtellis lucem impertiret. Cicer. 2. de Natur. deorum.* *Fortè ita :* Sol *ab* ἥλιος, ἅλιος *: ut* ἡδὺ, ἁδύ, πηγὴ, παγά, *apud Theocritum.* *Feciſſent aliter : vel* ſalius, *vel* ſalus, *vel* ſal, *vel* ſolus. *Obſtitit ſignificatio jam aliò tralata.* *Ergo oportuit, Sol fieri.* *Eſt autem nomen individui : poſtea ex accidente, id eſt, quia plures mundos præter naturæ ſeriem comminiſcerentur, ut Democritus, pluraliter uſurpari cœpit : ſoles, item lunæ.* *Quamvis utrumq́ etiam pluraliter, illud pro diebus, iſtud pro noctibus ; inveniatur.* ἥλιος *ab Hebr.* הֵילֵל, *lucifer, ſol. Ab* הָלַל, halal. *Hom. vocat* ἑκατόγχειρα, *centimanum: propter radios, qui ita videntur nobis ; reapſe non ſunt : item propter innumera beneficia, quibus huic orbi prodeſt.* Sol-

ſtitium

cus. *Ita peccantes dicti ſunt* σολοικίζειν. *Etymologi-tum ait* Solœciſmum, σολοικισμὸν *quaſi* σόου λόγου αἰκισμὸν: *quaſi ſanæ orationis vibicem, aut flagellum. Nec diſconvenit. Agel. lib. 5. cap. 20. à poëtis ſolœciſmus pro errore capitur metaphoricè. Cæterum de ſolœciſmo vide quæ multis accuratè diſſerit Ad. Th.* Siberus *Inſtitut. Elocutoria.*

Solvo, ὅλον λύω, *ait Iul. Cæſ. Scalig. lib. 1. de Lat. Ling. cap. 25. Idem cap. 93. quod aliquando vinctum fuerit, cùm deſiit vinctum eſſe,* abſolutum *dictũ eſt.* Τὸ λύω *potes facere ex* יָאַל, jaal, *neglectis punctis. Sicut etiam* τὸ *ſolvo à* נָשַׁל, *ſolvit, detraxit. Idem Scal. Ex. 76.* Solum *eſt ab* ὅλον. *Oſca vox fuit* Solon, *ab Æolenſibus. Illi enim* ὅλον, *quod nomen univerſæ Græciæ commune fuit ad totum ſignificandum. Igitur quia ſpongiæ partes diſſitæ ſunt, ſolida ſpongia non erit. Igitur* ſolidum *à ſolum. Hebr.* סָלַד, *id eſt, ſolidus fuit, conſolidatus eſt. Idem in Th. de pl.* ἔδαφος *Græcis eſt ſuperficies,* ἕδους ἀφή. *Quâ ſentitur tactu ſedes. Noſtrum* ſolum *tota maſſa eſt. Hoc enim eſt* ὅλον, *& Oſcè* Solon, *unde* ſoliferrea. *Iccirco ICti ſolum diſtinguunt à ſuperficie: ut ſolum ſit ipſum totum, atque totius facies: ſuperficies, quod ſuper facie conſtitutum eſt, aut ſupera facies, ut ædes, columna eſt. Idem de cauſ. Lat. Ling. 89.* Solitaurilia, *non ut ſunt interpretati malè veritatẽ* ſue, ove, tauro: *neq; enim in voce hac, ſoli, eſt ovis: ſed ſic fuit per initia,* ſue, ſoloce, tauro. *Sic enim pecudem lanâ tectam priſci appellârunt, quam ad ſacrificium egregiam habebant, id eſt, è grege ſegregatam, integram, non tonſam: unde & nomen*

quoni-

quoniam cum totâ lanâ eſſet. Solon, ὅλον, *id eſt, totum.* Ὅλον *à* כּוֹל, col, *id eſt, totum continuit. Aut à* כּל, *id eſt, omnis, cunctus.* Solea *Agell. lib. 13. c. 20. omnia fermè id genus, quibus plantarum calces tantùm infimè teguntur, cætera propè nuda, & teretibus habenis juncta ſunt,* ſoleas, *dixerunt. Ab eo, quod* ſolum *premerent.* Præſul, *à* præ, *&* ſolum, *cui præeſt.* Phocas: præſul *à præſiliendo. Sic enim inter Salios primus appellabatur, quod tripudium auſpicaretur. Apud Ciceronem eſt* Præſulter. *Et formâ eâ ſit præſul, uti* conſul, exul: *ſcilicet à ſalio omnia rectiſſimè. Nam &* exulem *dum ejicitur, exilire atq; excedere è loco inſeſſo oportet. Quo etiam major ſic violentia innuitur. Aliâs non tam* ἀναλόγως *dicitur* exul, *ab* ex *& ſolum. Vt ſcilicet* extorris *& apud Iſidorum* exterris, *à terrâ, id eſt, ejectus è terrâ; aut provinciâ aliquâ, ſive urbe,* ἄπολις. *Deſcriptione* ἐξισμάτων *utrum* Exſul, *an* exul? *Quod ſimilia quoq; attinet, ut exſpiro, expiro: exſpecto, expecto, Iul. Cæſ. Scalig. cap. 34. Lat. Ling: Cum vocibus (inquit) ab S incipientibus ſi componas, quid facias? Tollas ſibilum. Non enim neceſſarium eſt. Namque in X ſyllaba poteſt terminari: ſed ſoni ſuavitatem ſequendam cenſeo. Itaq; commodiùs dicemus.* Exequor, *Græcorum exemplo, qui certis locis* ἐκ, *aliis* ἐξ *dicunt. Sed recentiores, ut ſapere videantur, omnia obturbant: at nos veterum ſequimur ſimplicitatem, qui* Exul, *ſcripſere, quanquam ab* Ex *&* ſolo *duceretur. Hoc itaq; cùm rectè ſit ſe*

habeat

habeat, peßimo argumento probandi rationem malè inivere. Nam, inquiunt, ſi poſt X *liceret ſervare* S, *initio vocum compoſitarum; pari ac ſimili lege etiam liceret poſt* ψ. *Sed non licet.* Neq; *enim dicimus,* Absſectum, *neq;* Obsſeſſum. *ſed unica* S *fuit contentus uſus. Vbi dupliciter peccant. Primùm cùm putant* S, *quod in* exequor *eſt, præpoſitionis eſſe, non verbi. Hoc enim falſum eſt. Nam ſignificatio verbo debetur, ergo & partes. Et remanet veſtigium præpoſitionis Græcorum lege, quos imitamur,* Ecſequor. *Hæc ille. Cujus judicio pleriq; acquieſcunt. Ajunt enim* κακοφωνία *fit, ſi illa ſibilans litera iteretur, ut* exſtinguo. Exſpiro. *Nec neceſſe eſt, principia* ὑλικὰ *vocum omnino remanere in compoſitione e. g.* pro meridianus, *non poſt*: inquiro, *non inquæro. Quanquam hic integre ſuperſit* S *vocis primariæ: ſicut & in aliis: ut* exſpiro: *ab* ἐκ, ec, *&* ſpiro: ecſpiro; *ſicut* Ecſero *in Cic. lib. 8. ep. ad Attic. ep. 2. ut correcta exemplaria & chirographa habent. Addunt:* Externo, καταπλήττω, *omnes ſcriptitant: non* exſterno: *cum tamen ſit à* ſterno, *ut* conſterno. *Scriptitant,* extinguo, *non* exſtinguo: *licet à* ſtinguo. *Nam concurrunt quatuor elementa* C S S T, *quæ enunciationem faciunt aſperam. Ad periculum verò reſpondent, ambiguitatis aut erroris: ut ſi dum aliquis* expectat *equum, id eſt, præſtolatur mittendum, ne* expectere *videatur: ne* expes, *id eſt,* ἄπους *videatur, qui ſit* expes ἀνέλπιστος. *Reſpondent (inquam) quòd integra periodus cunctam ejuſmodi difficultatem eximat. Vbi enim talis conciſa ſententia, in cujus interpretatione ob ſibilum periclitetur aliquis?*

Plautus Merc. Mercator exp[e]s *patriâ fugere deſtinat. Ita Dum Ovidius. ep. 6. ait: Erret inops,* expes, *cæde cruenta ſuâ: quis intelliget de mutilo pedes, aut truncato: Nec vox apud priſcos legitur autor[e]s* Exp[e]s, *ἄπους. Plinius quidem* Apodes. *Et Iulius Cæſar Scaliger in Farrag. Ebul. alludit: Et* expem *refer*, expedem *referq́z. At qui ſatis ſit. Omnia quæ εἰς ἐκάπερον effe- runt, huc contuli. Tu, quisquis es, pondera: & , quod melius, ſequere. Porrò à* ſolum, *priori brevi, id eſt, πέδον, differt* ſolum, ſolus, *μόνος: prima longa. Ad differentiam enim illius mutata eſt brevis in longam, aut geminata, velut alibi. Interim utrumque eandem agnoſcit matrem. Nam omnes quod* ſolum, *proportionem habet ad totum: & totum eſt ſolum, ſi partes intueare, quæ non ſolæ, non unæ, è quibus conſtituitur. Nec phraſes adeò diſſonant: ſolum aurum accepit, id eſt, totum, quod accepit, eſt aurum, citra admixtionem æris, argenti. Maro. 3. Georg.*

Heu malè tùm Libyæ ſolis erratur in arvis.

Id eſt, Totum, in quo tùm malè erratur; ſunt arva Libyæ. Tali ad ſimilem faciem facile explicentur omnia, ut ortus innuatur, ſi opus ſit διυγιάζειν. A ſolum *eſt* deſolo, *id eſt, vaſto, ſolum reddo.* Conſolor, ſolor, ſolatium, *à* ſolus *τροπικῶς. Puta à viduis, quæ cùm ſe* ſolas *relictas lamentarentur, oratio leniens, deſiderium dicebatur* conſolatio. *Iſidorus libr. 10: inde dictus conſolator, quod ſoli ſe applicat, cui loquitur & ſolitudinem levat alloquio ſuo.* Solicitare *eſt* citare *ex* ſolo; *quod eſt ex ſuo loco; Feſtus. Aut* ſolicitare, *id*

eſt,

eſt, ſolum, μόνον citare, id eſt, crebrò exercere, multum ciere.

Solyma, Salem, שָׁלֵם, Jeruſalem, *eſt viſio pacis:* רְאִי, *viſio. Radic.* רָאָה, *vidit, intuitus eſt. Aut doctrina pacis, à* יָרָה, *id eſt, jecit, item emiſit verba, docuit. Quod deducta ſatis arguunt.* Salem *verò eſt à Rad.* שָׁלֵם, *id eſt, init pacem cum aliquo, pacificatus eſt.* שָׁלוֹם, *eſt pax.*

Somnium. *Iul. Cæſ. Scal. in Hipp. de Inſomn. Græca vox ὄνειρος ſomnium ſignificat, ſpecies illas ſcilicet, earumq; affectiones. Quam vocem priſci mortales à benè emmando fabricârunt. Ita enim dicebuntur ὄνειω ἐρῶν. Nam conciſum fuit ὄναρ. Noſtra vox ſimpliciter,* ſomnium, *quaſi quod ſomni eſſet proprium. Græca & ipſa, ὕπνος: Vnde & ἐνύπνιον: quod & nos* inſomnium. *Hæ appellationes univerſum ambitum ſomniorum communi ſignificatu amplectuntur. Vnde Ariſtoteles εὐθυόνειρον vocat eum, qui prioribus utitur ſomniis: quoniam ſunt etiam σκολιόνειροι, ſive ψευδειόνειροι. Idem ibidem: Hoc vocant ὕπαρ, Græci: unde noſter ſopor: propterea quòd corpus penè mortuum eſt, in anima totus homo conſtitutus atq; ipſa in ſeſe reducta, recepta, collecta. Ejus vocabuli originem & cauſam intelligamus: quoniam res vera ſubſit; ὅτι τὸ ὂν ὄντως ὕπεστι. Homerus in undeviceſ. Vlyſſeæ, ὕπαρ, non ὄναρ eſſe dicit: non quod res ipſa viſa eſſet: ſed quod vera portenderent rerum imagines.*

Somnus. *Agellius, ut notavimus, facit ab ὕπνος:* ſypnus, ſopnus, ſomnus: *ſerie quadam mutationis. Et pariter nos, aut faciliùs, faciamus à* נוּם, *id eſt, dormivit. N. migrante in S. ut ſolet. Vel à* שֵׁנָה,

 id

id eſt, ſomnus. Cogita, *quàm ad* Turrim *lingua confuſa ſit : quàm difficulter reſtituatur ; & omnia è confuſo ad principium unum, purum & quaſi homini ingenitum, referantur.* Cogita : *& deſines mirari, aut cavillari ejusmodi mutatiunculas.*

Sorbeo, ῥοφέω : *à ſono ſorbentis. Plautus alludit in Mil.* Sorbet *dormiens. Pa. Quid* ſorbet ? *Lu. Illud* ſtertit, *volui dicere. Sed quia conſimile eſt, quod ſtertas, quaſi ſorbeas.* Ex *quo intelligis, quod itidem* ſterto *ſit factitium. Id{q;} propter* S & R *inprimis.* De ſorpſi, ſorptum, *video aliquos dubitare, num ea toleranda ſint. Probus de Cathol. verb:* Sorpſi, *inquit, barbariſmus eſt. At idem poſtea, quod &* ſorpſi *legatur, ultrò concedit. Dum verò ex analogiâ verborũ in* E O, *ſecundi ordinis, quaſi V I faciant in præteritis, argumentantur,* τοῦτο γὰρ μὴ κανόνα παντός. *Nam multa ſunt, quæ aliter formãtur. Vt algeo alſi, luceo luxi, augeo auxi, mulgeo mulſi & mulxi : mulceo, mulſi ; & permulctus part. in Salluſtio & Agellio. Quur non eadem facilitate fiat :* ſorbeo ſorbui, ſorbitum : *& inde* ſorbſi, ſorbtum, *per ellipſin. Ita verò nonnulli ſcribunt, ut nubſi, nubtum : ſcripſi, ſcribtum. Vſitatè* ſorpſi, ſorptum : *quia & ita ſonus (nam verbum id* πεποιημένον *eſt) magis acuitur. Sed neq; alia analogia nobis deeſt, ſi à ſorbo,* ſorpſi, ſorptum *potiùs formemus : Scilicet ut à ſcribo, ſcripſi, ſcriptum : à nubo, nupſi, nuptum.* Sorbeo *&* ſorbo, *ut fulgeo & fulgo, ferveo & fervo dicitur. Lucanus apertè lib. 4.* abſorpſit *penitus rupes -- Sanè Verrepœus id libertati poëticæ tribuendũ potiùs, quàm imitandum ait. Sed* ἀλόγως. *Quàm multa ſic eſſent relinquenda.*

linquenda, ut quæ rariùs apud veteres occurrant. Inter novitios etiam I. Lipſius in Latio verſatiſſimus utitur: Vna in Iudæa peſtis ſub Davide rege ſeptuaginta millia abſorpſit: lib. 2. de conſt. cap. 23. Etiam vetus Bibliorum verſio, Hieronymo paſſim adſcripta, aliquoties utitur. Numer. 11. verſ. 2. abſorptus eſt ignis. Pſalm. 140. verſ. 6. abſorpti ſunt. 1. Corinth. 15. verſ. 54. abſorpta eſt mors. Quomodo & Pagninus, Tremellius, Beza, latinitatis & ipſi ſtudioſiſſimi verterunt. Quod ſi τὸ ſorptum probant, ut eorum aliquos facere video; cauſa nulla eſt, quâ ſorpſi adeo oderint, cùm ab hoc illud ἀναλόγως fluat; & hoc ipſum tam veteres, quàm novitij, & hi quidem ſæpiùs, nec veteribus inferiores, admittant. Vlteriùs à ſorbeo fit ſorbillo. Turnebus lib. 25. ad cap. 21. unico L ſcribendum putat: Et cyathos ſorbilans. Plautus Pœn. Victitandum ſorbilo. Nam pleraque ejus formæ ſimplici L. ſcribuntur & corripiuntur. Catullus in Paſ. ad ſolam dominam usque pipilabat. Eodem modo conſcribilo, penultimâ correptâ legit apud Catull. Epiſt. 22. Hæc ille: qui facilè tamen refellitur. 1. Plauti teſtimonium non eſt ſatis certum, cùm idem quoque in poſtremâ regione admiſerit Spondæum: Pœn. 4. 1. ſ. 2. Quanquam ibi ſit nomen: victitandum ſorbilo. Aliis ſorbitio à ſorbitium. Aliis ſorbillo à ſorbillum. 2. Pleraq; veriùs exarantur duplici L. L. ut cantillo, obſtrigillo, focillo, refocillo. 3. Verſus Catulli adhuc ſub judice eſt. Plerique legunt pipiebat: de quo verbo multa alibi. 4. In altero Catulli poteſt rectiſſimè retineri conſcribillo, nihil obſtante modulo. Immò vitiatur ex ſententiâ Tur-

nebi. Vbiq; n. ſit ſpondæus. Scalig. legit Conſcabillent.

Sorites *eſt ſpecies argumentationis, quâ multa accumulantur. Latinè liceat* acervalem *appellare, Cic. 1. de div. Cùm aliquid minutatim & gradatim additur, aut demitur,* Soritas *hos vocant, qui acervum efficiunt uno addito grano, 1. Acad. Perſius ad finem ſat.*

Jam decies redit in rugā: depinge, ubi ſiſtam
Inventus, Chryſippe, cui finitor acervi.

Σωρείτης *à* σωρὸς, *cumulus: item* σώρακ☉ *in Ariſtoph. pro acervo. Alioquin* ſoracum, σώρακ☉, *eſt genus vehiculi, quo ornamenta hiſtrionum portantur, ex Feſto. Idq; ob varietatem & multitudinem veſtium. Iuvenalis:*

—— Longa coruſcat
Soraco venientes abies ——

Σωρὸν *per abſciſſionem initii formes ex Hebr.* חשׁרה, *id eſt, moles, acervus. A* σωρὸς *eſt item* ſordeſco, ſordes. *Autore Iul. Caſ. Scalig. in Theoph. Ea, quæ non niſi penitus adjiciuntur aut evertuntur, propriè ſunt* σωρὸς δὲματ☉. *Cumulantur enim, ut ejiciantur.* Soriculata *veſtis ita explicatur à Turneb. libr. 24. Adv. cap. 19. Vt undulatæ veſtes ſunt apud Plinium, quarum textura undas imitatur, ſcutulatæ ſcutulas; itidem raſa & Phryxianæ recteq; de textura dicuntur: ſic & ſoriculatæ, quæ quidem perpetuis quibusdam ſuris & latioribus virgis regulatæ erant & eo texendi genere confectæ: ut ſint tanquam ſoriculatæ, à* ſuro, *cujus deminutivum eſt* ſurculus. *Niſi quis tamen à* ſura *deducere malit. Quod ſi à regula derivari non placet, certè à*

rica

rica & ricula *deducatur. Hæc ille. At quid obſtat quo minus flectatur à σωρεία, σώρηκος, σωρὸς; Idq́ propter copiam colorum & plicarum. Hinc & Varro vermiculatam &* ſoriculatam *veſtem nominat.*

Spatha, σπάθη: Spathula σπάθιον: à σπάω; quod à פתח. *Ab eodem eſt* ſpaſmus: *Celſo diſtentio nervorum; aliis convulſio. Item à σπάω, σπάδων: Latinè* ſpado. *Vt ἐκτομίας, à τέμνω:* Thlaſias, θλαδίας & θλασίας à θλᾶν: Thlibias, θλιβίας à θλίβειν, *hoc eſt, Eunuchus: aut cui teſticuli exemti, vel fracti, v. Lattritti: ſi verbatim reddas. Martialis: Spadone cum ſis eviratior fluxo. A θλᾶν fit etiam* Thlaſpi, θλάσπι, *herba, ut cujus ſemen veluti fractum ac contuſum Dioſcorides lib. 2. cap. 150. Semine naſturtij, incluſo vaſis in cacumine diviſis lenticulæ effigie, niſi quod* infringitur, *unde nomen accepit. Hæc ille. Quod dicit* ſemine naſturcii: *Hinc Barbaris thlaſpi eſt naſturtium tectorum.* Lenticulæ: *ut cui ſemen thlaſpi benè reſpondeat. Legit igitur Ruellius* Φακοειδὲς. *Quamvis & vulgati quidam codices habeant δισκοειδὲς, id eſt, diſci figurâ.*

Spatium. Spatiari *eſt propriè in ſtadio currere. Nã τὸ ςάδιον Æoles vocabant σπάδιον: ςολὴν σπολήν: ſicut contrà σπουδὴ, ςουδὴ,* ſtudium. *Vnde Latini, qui preſſo pede veluti ſequuntur Æoles, fecerunt* ſpatium *ſuum. Hinc in Eleg. de obitu Mecœnatis:* reſpatiãs *equus dicitur, qui finivit curriculum ſuum &* ſpatium: *Ioſ. S.* ſtadium, *ςάδιον ex ἀπὸ τῆς ςάσεως, i. ſtatus: vel à ςάθην. Στατὸς, qui ſtetit, aut ſtat:* equus, *qui in ſtabulo continetur. I. C. S. lib. 5. poet. c. 3.* Stabulatitiũ *dicunt*

Itali feliciſſimâ voce longeque evidentiore, quàm Græci. στατὸν *enim alibi etiam, quàm in ſtabulo intelligim.* Sto *eſt à* στῶ, ἱστάω, ἵστημι, *id eſt, ſtatuo, ſtabilio: Nec diſſonat Hebr.* שָׁתַק, *id eſt, placide conſtitit, tacuit.* Statim, στάδην, *id eſt, fixe, conſtanter. A ſtatum. Plautus amph. 2. ſ. 1:* Ita ſtatim *ſtant ſigna, neque nox quoquam concedit die. Idem. Ne recedit loco, quin* ſtatim *rem gerat, id eſt, conſtanter.* Stiva *à ſtando, inquit Varro lib. 4. aut quaſi ſtativa per contractionem.* Anteſto & antiſto *apud Fulgentium, id eſt, præcello, ſto antè.* Antiſtes *ſicut* præſtes; *qui anteſtat.* Antiſtita *in fœminin. apud Accium.* Superſtes, *qui ſuperſtat. Cicer. 1. de nat. deor. qui totos dies precabantur, & immolabant, ut liberi ſui ſibi ſuperſtites eſſent,* Superſtitioſi *ſunt appellati: quod nomen patuit poſteà latius.* Adſtes, *quo poſt antiquos etiam Lipſius utitur, id eſt, qui adſtat, Græcè* παραστάτης: *ſicut* ἀποστάτης, *qui abſcedit,* apoſtata: *& hinc verbum* Apoſtatare *Eccleſiaſticis ep. 19* Præſtes, *qui præſtat, id eſt, antiſtes.* Præſto *eſt antecello.*

Ovid. 5. Faſtor.

Præſtitibus Majæ laribus.

Ioſephus Scaliger in Feſt. Præſtum *à veteribus erat in uſu, à quo remanſit* præſtò *adverbiale.* Ὑποχογιστικὸν præſtulus, *vel, ut antiqui ſcribebant,* præſtolus; *Inde* præſtolari. Præſtus *ſeu* præſtulus, ἐπίμονος, *pro quo præſens uſitatum: ut præſens animus. Gloſſar: præſens.* ἐπιφανὴς καὶ παρεὼν καὶ εὐαλκής, *id eſt, fortis. Feſtus:* præſtolari *dicitur is, qui ante ſtando ibi,*

bi,quo venturum excirere vul, moratur. Quantum O *ſit,anquiritur. Pleriq; viri in hac palæſtrâ exercitatiſſimi producunt: neſcio cujus teſtimonio Poetæ. Terentius in Eunucho: videtur corripere: Quem præſtolare Parmeno hic ante oſtium? Et doctiſſ. Buchan. Pſal. 27. Vitæ beatæ præſtolor. Nec ratio nulla eſt. Quia fit à deminutivo* præſtulus *ſeu* præſtolus, *à* præſtum. *Et videre pervelim hujus generis unum, quod brevis non ſit penultimæ. Ergò ut* haſta haſtula: pileus pileolus: pater paterculus: ventus ventulus: limatus limatulus: *ita etiam* præſtus præſtolus: *& inde verbum* præſtolor. Obſto, *&* oſto: *ſicut* oſtium: *quia obſtet ingreſſuris, vel remoretur.* Conſto, *id eſt, ſimul ſto. Plautus.* Conſtant, *conferunt ſermones, id eſt, unà ſtant. Et Aulul. adeunt, conſiſtunt. Inde* Conſtantia, *pro firmitate: quia vis unita fortior.* Reſto, *id eſt, rurſum ſto.* Inſto, *id eſt, in ipſa re ſto: interdum non ſto,* Inſtabilis, *non ſtabilis, à quo* ſtabilio, *id eſt, ſtarefacio.* Circumſto, circumſtantia ἀναλόγως, *ſicut conſtantia. Iulius Cæſar Scaliger 3. poët. 119. quem numerum Trapezuntius eſt ſecutus. Sic enim* περίςασιν *novo nomine interpretatur. Rectè ſanè. Nam quo jure dicimus conſtantiam, eodem etiam circumſtantiam. Quint. lib. 3.* Negotium *Latinè appellat* περίςασιν: *verum laxâ nimis voce. M. Gallio verbo uſus eſt in participio, nomine abſtinuit. Dixit enim* res circumſtātes. *Ejusdem orig. eſt* ſtathmus, ςαθμὸς, ſtater, ςατὴρ, ſtatera. *Nam τὸ ἱςάναι, ponderare quoq;, ſeu trutinare eſt.* Statura. *Vt à natum natura, à dictatum dictatura. Eſtq;* ſtatus *quidam ac modus corporis. Gloſſ.* Sta-

tura ἀνάϛημα, μέγεθος σώματος. Item à ſtatum eſt ſtatuo, *id eſt, efficio ut ſtet aut conſiſtat aliquid.* Statua, *quæ in ſignum honoris ac memoriæ conſtituitur. A ſtatutum* Statumen, *ut à munitum munimen à notum nomen. A ſtatumen verbum* ſtatuminare, *ſanè emphaticum, apud Plinium: quod ſcioli fruſtra vellicant.* Stagnum, *id eſt, aqua ſtans. Aut potiùs, ut Varro, à ϛεγνός; quia contineat aquam neque manare poſſit, ut etiam Feſtus ſcripſit. Vnde* ſtativæ *aquæ dicuntur, quæ contrariæ ſunt manantibus & perennibus, cujusmodi ſunt fontes, rivi, fluvii. Varro de Admirandis ad Fundanium Socerum: Secundò de* ſtativis *aquis, ut ſunt lacus & ſtagna & putei & maria. Ioſ. Scal. in Con. Apud Hebræos extat* אגם. *unde quis faciat Latin.* ſtagnum, *& ϛεγνός: levi additiunculâ: item ἰκμὰς, leviori mutatione.* Statio, *locus ubi ſtatur: ut à ratum* ratio.

Virgilius:

—— Statio tutiſſima nautis.

Stator *dictus eſt Iupiter: vel quòd ſtent omnia ejus beneficio; ut ſcribit Seneca 2. de beneficiis. Vel, quòd cùm templum ipſi voviſſet Romulus, exercitum poſt preces* ſtare *feciſſet; teſte Dionyſio & Livio. l. 1. Valla l. 5. c. 6.* ſtator *magis à ſiſto, quàm à ſto deſcendit. Immò rectius à ſtatum ſto,* ſtator: *ut à datum dator, à ſatum ſator.* Nec *quidquam aliud ſiſto, quàm ſtare facio: & ſtatum, ſi habet, à ſto mutuatur. Vt ita ſubtilitas Vallæ de nihilo ſit.* Siſto, *id eſt, ſtare facio,* ſtiti: *reſpondet Græc.* ἵϛημι, ἱϛῶ. Stapeda, *nomen è nupero fœtu: à* ſtando *&* pede: *id eſt, cui inſiſtunt*

equites.

equites. Statuliber, ἐλεύθερος χρόνῳ κτ̀ διαθήκην ἀφεθείς, *ubi pro* χρόνῳ *legendum videtur* ὅρῳ *Ioſeph. Scalig.* Statuliber (*Feſtus ait*) *eſt, qui teſtamento certâ conditione propoſitâ jubetur eſſe liber. Etſi per heredem eſt, quo minus* ſtatuliber *præſtare poſſit, quod præſtare debeat: nihilominus liber eſſe videtur.* Stabulum, *ubi ſtatur.* Nauſtibulum. ναύσταθμος *navium ſtatio.* Proſtibulum, *locus, in quo proſtet.* Proſtibula, *quod ante ſtabulum ſtet quæſtus diurni ac nocturni gratia, ut ait Nonius.* Stabulum *n. & meritoriũ eſt, quod ibi conſiſtant: ubi & ſtatio & ſtare rectè de lupis.* *Horat:*

——— Nullum niſi olenti in fornice *ſtantem.*

Seneca: meritrix vocata es, in communi loco ſteciſti; ſteciſti *puella in lupanari. Tertul. lib. 3. ad Vxorem: Lupanar nominat* Conſiſtorium *libidinum publicarum. Ambroſius* diverſoria libidinis: *de virginibus l. 2. Eadem dicitur etiam* proſeda, *à* proſedendo *in meritoriis & fornicibus; apud Plaut. Pœn. a. 1. ſ. 2. Cur v.* proſtibulum, *non* proſtabulum *dicatur, rationem dat Meurſius è Sched. Lang. Dicebant, inquit,* ſtire & ſtare: obſtire, obſtare: *ſicut* artire, artare: impetrire, impetrare; negire, negare. Hinc negibundus & obſtitus *apud Feſtum. Sic abſtit, aut obſtit dixit* Ovid. 11. Met.

——— Quæ pars admonet, abſtit.

Ita enim Priſcianus citat: quanquam perperàm pro abſtitit *poſitum ait. Sed conſuetudo illa majorum commutandi invicẽ literas, & nota & proba. Quod v. ex Ovid. citatur, ambiguæ lectionis. Neq;* obſtitit *aut* abſtitit: *ſcilicet*

ſcilicet propter verſum, *neq;* obſtit *aut* obſtat *legendum eſſe conjicio*, *propter ſenſum aut contextum.* *Sed* abſit. *Ecce antecedentia*: Seq; toro ponit, renovat loctusq; locusq;

Alcyones lacrimas, &c, quæ pars admonet, abſit.

Lectus renovat luctum, ſive lacrimas & admonet, quæ pars abſit, id eſt, amaſium. Hoc enim pars lecti & pars alterius, quæ amat. Duo enim amantes unum ſunt. Sed hæc ὡς ἐν παρόδρομῇ. Inſtitor: *ut à ſtatum ſtator; ſic ab inſtatum,* inſtator *&* inſtitor, *id eſt, qui inſtat & urget. Propterea Glaſſarium*: Inſtitor, ἐργαστηριάρχης. *Vlpianus lib. 24. ad edictum.* Inſtitor *appellatus eſt ex eo, quòd negotio gerendo* inſtet. *N* *Attellanarius*: Inſtat *mercaturã, credo, ut rem faciat*: *Frugi eſt homo. Nunc ad* veſtibulum, *quod à* VE *&* ſtabulum *aliquibus. Magis abblanditur*

Ovid. 6. Faſt.

Hinc quoque veſtibulum dici reor, unde precamur,
Quam famur Veſtam, quæ loca prima tenet.

A Veſta. *Eſt enim prima januæ pars & Veſtæ numini conſecrata. 6. Æn.* Veſtibulum *ante ipſum. Eſtq; in aditu, non q. ſtabulum grande, quod* VE *importat. A* ſtatum ſtamen, *ut à ſtratum ſtramen, à notum no-*

men

men. *Et ſic Græc.* στήμων, στῆμα, σαμὶν, ἱςὸς & ἱςαϑ. *Item apud Heb.* שְׁתִי *eſt ſtamen quòd in tela conſtet. Franciſ. Iunius in Not. ad Tertul. de Pallio*: *Aliud* (inquit) *ſubtegmen eſt, aliud ſubtemen. Nam ſubtegmen, ſive* (*ut Auguſt. legit in Grammat*,) Subtegimen *eſt interior pannus, quo veſtis ſuffulta eſt, commoditatis aut ornatus ergò.* Subtemen *v. pars eſt interior panni, velamentum,* ἡ ἔνδον ἐπιπολὴ *quæ ſtamini ſubeſt*: *ut* trama, ἡ ἔξωθεν ἐπιπολὴ, *ſuperior pars, quæ trameat ſtamen*; *diciturq́, ut* tela, *à texendo* Temen. *Hinc, quòd ſubtexitur*, Subtemen. *Varronis itaq́ locus lib. 4. de Lat. Ling. ſic emendandus*: ſtamen *à* ſtando, *quòd eo* ſtat *omne velamentum in tela.* (*exterius puta corium. ut ita dicam*, & *interius panni,* ἤτι ἔνξωθεν καὶ ἔσωθεν ἐπιπολὴ) Subtemen, *quod* ſubit ſtamini. Trama, *quod trameat. Hæc ille. At malim cum Varrone, ſubtemen à ſtamen flectere, potiùs quàm à texendo. Neq; n. idonea hic analogia. Et Tela non eſt ab illo, ut alii docuimus.* Subtemen *itaq́ quaſi* ſubtamen, *eliſo S.* Subtegmẽ *a. ſanè à ſubtegendo.*

Sphacelus. *Eſt à nominis origine rei natura ſæpè manifeſta. Proinde* σφάκελος παρὰ τοῦ σφάττειν, *quaſi* σφάγελος, *ſicut* σφαγή. *In jugulatis enim amittitur omnis calor naturalis Eſt ergo membri mortificatio.* σφάττω *ab Hebr.* טָבַח *jugulavit* ἔσφαξε.

Spero, σπαίρω, *palpito*: *quod ſperantibus proprium.*

um. Aut rectiùs ab Hebr. שָׁבַר *,id eſt, ſperavit, ſpem foevit, rectâ aliquem intuitus eſt*, Sphinx, σφίγξ *Statius*, *Si ſphingos iniquæ Callidus ambages te præmonſtrante reſolvi.* Σφίγγω, *ſtringo* : à חָבַשׁ, *ſtrinxit.*

Spinturnix, *vel rectiùs* ſpinthurnix. *Eſt deformis, & inauſpicata avis, eademq́ʒ* ambuſtanea, *ſive incendiaria dicta : quòd de buſto, ſeu rogo aliquid carbonis in tecta deferret, itaq́ʒ incendium protenderet.* σπινθὴρ *n. eſt ſtrictura ignis, ſcintilla.* Spinther, *armillæ genus, quod mulieres antiquæ gerere ſolebant brachio ſummo ſiniſtro, Feſtus. Puto, à fulgore.* Splen, σπλὴν : *dicitur etiam* Lien. *vulgo dicitur, viſcus* linguoſum. *Nam linguæ bubulæ figuram aliquà repræſentat. Hippocrates libro De corp. Reſect. cum* planta *pedis comparat. Trajanus Imp. fiſcum lepidè vocabat* Lienem. *Vt enim liene accreſcente, corpus reliquum tabeſcit : ita fiſco, populus. Stratonicus citharœdus in Caria dicebat obambulare mortuos : quod* ſplenetici *eſſent omnes. Pallor enim (qui mortui color) à vitio lienis oritur. Qui contra ubi bene habet, & ſanguinem impurum commodè expurgat, corpus univerſum floret : & ea causâ dicitur quoq́ʒ* riſum efficere : *vel eſſe* organon riſus, *apud Viaticum. De liene aliàs exproſeſſo Phyſici & medici agunt ; & nominatim Andreas Laurentius op. Anat. cap. 18.*

Spondeo, σπένδω, *i.e. paciſcor, fœdus ineo. Item libo.* σπονδὴ. *Hinc* ſponte, *quod idem eſt, ut vult I. C. S. Ex. 77. ac voluntariè & libenter. Hoc n. ex* ſponſionibus *natum eſt. Sponſiones autem omnes voluntariæ. Idcirco*

circo non ſine libamentis fieri conſueverant. Sponte itaq; ad ἄλογα καὶ ἄψυχα non adhibetur propriè. Deeſt n. voluntas: quæ eſt, rationalis appetitus. Cæterum ſponte eſt ablativus, & ſupereſt adhuc Genit. ſpontis. Vt, non ſum meæ ſpontis. A ſpondeo eſt ſponſus, ſponſa; deſponſatio & ſimilia, quæ primo ſuo ſignificatu ſunt καθολικά: nunc reſtrictim ſumuntur. Vlpianus lib. ſingulari de Sponſalibus: Sponſalia dicta ſunt à ſpondendo. Nam moris fuit veteribus ſtipulari & ſpondere ſibi uxores. Conſponſos antiqui dicebant fide mutuâ colligatos. Spondæus, pes: à ſacrificiis, in quibus canentes eo pede utebantur σπονδή libatio. Vnde idem pes ἐπιβώμιος etiam dictus, quod eo ſacerdotes ad aras progredientes uterentur, ut ejus pedis gravitas ominoſis vocibus officeret, ne ad illorum aures pervenirent. Iſidorus l. 1. orig. c. 16. Spondæus, quia tractim ſonet. Nam ſpondaus tractus quidam dicitur, id eſt, ſonus, qui fundebatur circa aures ſacrificantium.

Spuo, πτύω, quaſi ἐπτύω & σπύω. A ſputum Spuma. Macrobius, ſpiritus ex animâ calidâ ſpumas agit albas. A Spuma pumex lapis, quòd ſpumæ denſitate concretus fiat, ut ait Iſidorus lib. 16. orig. cap. 3. Vel propter foramina, quibus abundat pumex; & qualia videntur minutulæ iſtæ bullæ in ſpuma eſſe. Virgilio pumex eſt latebroſus: Ovidio multicavus. Horat. lib. 1. od. 11. Quæ nunc oppoſitis debilitat pumicibus mare. Id eſt, exeſis ac multicavis ſcopulis, ad quos fluctus alliſi frangantur.

Squalere,

Squalere, *à ſquamarum crebritate, aſperitateq; quæ in ſerpentium, & piſcium coriis viſuntur, Agell. lib. 2. cap. 6. Et Ioſ. Scalig. è Feſto: ſqualidum, incultum & ſordidum. Sic appellatum, quòd proximè ad* ſquamas *piſcium accedit. Itidem Ennius dici pallidum* ſqualidum, *autor eſt in Thelepho: Quam veſtitu ſqualida ſtola.*

Squarroſus *Feſto itidem à ſquamarum piſcium ſimilitudine. Ad quod Ioſ. Scaliger:* ſquarra, *vel, ut veteres ſcribebant*, Scara; *purum putum Græcum eſt,* ἐχάρα. *Quod frequens in libris Græcorum medicis, id eſt, cruſta.*

ST. *particula denotans ſilentium, propter ſibilum, ut antè diximus. Hic animi causâ aliquid de quæſtione illa poëticâ addam, an* SC, SP, ST *vocales proximè antecedentes producant? Video diverſos hic ire doctos, & alios contra: Vtroſq; tamen ſuis niti exemplis. Ab illis ſtent:*

Ovidius;

Seps bona dat vires, animum quoq; ſpes bona firmat,

Vivere ſpe vidi &c.

Idem:

Ætneoſque lacus, & olentia ſtagna Palici.

Idem:

Occidit ille Scinis, magnis male viribus uſus.

Idem:

Ambiguus fuerit modò vir, modò fœmina Sython.

Pro-

Propertius:

Nunc ubi Scipiadæ claſſes &c.

Idem:

Tam bene ſpondebant tunc omnia ———

Idem:

Tu cape ſpinoſi ———

Lucanus:

Nil agimus, niſi ſponte Dei ———

Lucretius

——— Quàm lecti mollia ſtrata:

Et alibi Statius,

Ferrea ſcuta tegunt ———

Alteri iſti reſpondent; 1. Non injuriâ dubitari, an manuſcripta bonæ notæ ubiq; habeant ita, uti citantur illi verſus; aut ſimiles. Et in Ovidio plentis; pro olentia: in Statio; ſuta, pro ſcuta: in Lucano, nî, pro niſi, οὐ πῶ μέλος legi: cæteros pari etiam modo, aut ſimili forte: 2. Vt ut, aliquod ejusmodi labeculæ vel in Ovidio, vel in alio, intercurrant. eæ tamen ita raræ in tantâ copiâ aut exiguæ, ut meritò parvi æſtimentur. 3. Opponitur alij, qui deditâ operâ abſtinuerunt. Vt Manilius, Martialis, Iuvenalis; Tibullus: de quo Paul. Meliſſus: Vitavit certè iſtam aſperitatem Tibullus in elegis ſuis. Nam quum dicere poſſet

——— Coronato vertice ſtare boves,

Maluit, -- nunc ad præſepia debent

Plena coronato ſtare boves capite.

Etiam Catullus. Dum enim ſemel admiſit.

Teſtis erit magnus virtutibus unda Scamandri;

Secutus eſt Homerum: & notum, quod Veteres de Propriis non adeò ſoliciti ſæpe fuerint. Sic Ovidij, ille Scinis: fœmina Scython: Propertij:

Nunc ubi Scipiadæ ——

Excuſentur etiam. 4. Vel aurium judicio, dura ſit & aſpera quaſi colliſio literarum.

Regula certa, ſcopus.
Mole ſtat ingenti.
Iſta ſceleſta ſchola eſt furum ——
State ſtatim ſatrapæ ——

Iterum Meliſſus: Neq; verò probarim illud Horatij.

—— Quocumque in fornice ſtantem.

5. Igitur Virgilius in perpetuum vitavit. Et hic præ aliis imitationis poëticæ exemplum, regula, principium, finis eſſe debet: cenſente Iulio Scaligero. Quod allegant -- Ponite ſpes -- Illud planè de nihilo; quia unum, & ex opere nondum plenè abſoluto. 6. At demus: aſperitas tanta non inſit illis ſyllabis, ut producant breves. Cur autem

Catullus:

Nec jam recuſo, ſi nefaria ſcripta.

Eſt enim Scazon. Idem:

Nulla fugæ ratio, nulla ſpes ——

Tibullus:

Pro ſegete ſpicas ——

Statius:

Statius:

Præceleres: agilè ſtudium —

Iuvenalis:

Occulta ſpolia —

Quæ exempla adducit Taubmanus. 7. Quarè omniſcius, & artiſcius 1 medium extendunt ſolùm, omnium aſſenſu? 8. Cur item τὸ R E in reſpondeo, reſponſo, reſto, reſpicio nunquam corripitur, ut in Retribuo, refragor, aut ſimilibus? Iſta ita diſputant. Candidatus poëticæ ad trutinam pendat rationis.

Stannum, *à Latinis vocatur derivato nomine à* στίμμι. *Similem enim habet naturam. Ab Homer. dicitur* κασσίτερος.

Stemma, στέμμα, *id eſt, corona, ſerta.* Στέφω *eſt corono, orno. Poſtea quia familiæ propter inſignia merita coronabantur, unà etiam id nominis acceperunt. Quamvis non familiæ quævis: ſed plenæ meritis & dignæ laudibus ac coronis dicendæ* στέμματα. *Propriè ſi loquamur. Romani etiam ſuorum imagines in atriis diſponere ſolebant in ſpeciem* coronæ, *lineis quibuſdã gradus cognationum & ſeriem notantibus. Seneca lib. 3. de Benef. qui imagines in atrio exponunt & nomina familiæ ſuæ longo ordine, ac multis illigata* flexuris *in parte primâ ædium collocant, non noti magis quàm nobiles ſunt. A* στέφω *eſt* στέφανος: *& nomen proprium Stephanus. A* צְפִירָה, *id eſt, Stephanus.* צָנַף, *id eſt, circum ligavit.*

Sterilis, *id eſt, infæcunda,* στεῖρα: *unde & ſecun-*

dum aliquos ſtiria. Στέρεω, *privo, orbo.* Στέρησις carentiâ, *ut nonnulli interpretantur: ſive* privatio, *ut ex Topicis Cicer. colligimus: Senecæ eſt* orbatio.

Sterquilinium, *à ſtercore, quaſi* ſterculinum. *Ita enim legit Manuſc. Camerarij in Plaut. Caſaubonò act. 1. ſcen. 1.* Stercutius *Saturnus dictus eſt, quod ſtercoris lætamine omnium primus fœcundarit terram. Græcis eſt* κόπρος, σκῶρ, σκωρία. *Latinis* ſcoria, *primâ longâ. Nam qui Maronis autoritatem contrà obtēdunt, maximas nugas agunt, cùm ibi ſit* δισύλλαβον. *A* σκῶρ *eſt etiam* ſcurra, *id eſt, homo ſordidus, obſcœnus, ut nos hodie utimur. Aliter viſum veritatis & antiquitatum* ἐξορευνήταις. *Turnebus lib. 19. capit. 13. priſcis illis erant* ſcurræ, *non tantùm qui alienas epulas adipiſcendi gratiâ jocularia, & ſcurrilia funderent: ſed homines etiam urbani, comes, elegantes, non ruſtici. Hæc ille. Et apertè Plautus Curc: Tum iſti qui ludunt datatim ſervi* ſcurrarum *in viâ. Datatim, id eſt, ut dent & reddant: ut apud nos pilam. Vt à ſenſum, ſenſim: à tentum tentim; unde pedetentim: à ſtatum ſtatim: Ita à datum fit* datim, *& inſitâ ſyllabâ, datatim: ut alibi dictum. Sed hæc obiter. Ioſ. Scalig. ad* Catull: *Notum eſt ex Plautò,* ſcurras *&* urbanos *eoſdem eſſe: quare & dicteriis ſibi victum aucupabantur. Quia autem ſcenatici homines, quos* βιολόγους *vocant Græci, dicteria funditabant ad riſum ſpectatoribus tollendum, propterea factum, ut Mimi, ſcurræ & urbani vocarentur. Iuvenalis:*

—— Mimum agit ille
Urbani qualem facundus *ſcurra* Catulli.

Et

Et *Mimum* ſcurram *vocat,&* urbanum *mimographum ipſum Catullum: quem aliter Vrbicum Martialis, Vrbicarium Fulgentius. Hinc cùm idem Iuvenalis dixit* Traſcurria *patritiorum, palam eſt, eum intelligere ad orcheſtram patritios tranſiſſe. Male enim hodie legitur* Triſcurria,*cui ineptum quoque interpretamentum apponunt. Idem in Feſtum: Non dubium, quin legendum ſit, συγκειρεῖν: ut ſcurra dictus, quaſi* ſecura, *aut* ſucurra.

Stoici *Phil.* ϛωικοὶ: ἀπὸ ꝉ ϛοᾶς, *à porticu. Vt Periapatetici, à* περιπατεῖν: πατέω *à* בָּעַט, baath, *conculcavit, preſſit pedibus.*

Stola, ϛολή, *à* ϛέλλομαι, *id eſt, accingor:* ϛέλλω. *Quis neget ab Hebr.* שָׁלַח, *id eſt, miſit?* Iſtnillo, *ab* ἐν *&* ϛέλλω. *Aut à* ϛαλάζω, ϛάζω. Stilla *inde etiam.* Inſtillo, *quaſi immitto per guttulas. Quinctil. Vaſcula oris anguſti ſuperfuſam humoris copiam reſpuunt, ſenſim & guttatim inſtillatum recipiunt. Iul. Cæſar Scaliger Exerc.144. Ab his dicti* ſtolidi, *qui* Stolones *pro ſurculis accipiunt. Primorem enim, & hominis, & plantarum ætatem, nondum ſcitam veteres judicabant. Vnde ab illâ primâ emiſſione (hoc enim ſignificat verbum Græcum,* ϛέλλειν, ϛόλος) *&* ſtolidos *& contractè* ſtultos: *ab ætate verò nondum ſatis compoſitâ dixerunt* Hebetes *eos, qui tardi eſſent. Hoc n. eſt* ἥβη *Hebe apud Poëtas. Ibidem:* Stolones *ſunt arborum pullationes ab radice. Apud Hebr. eſt* שָׁתַל, *id eſt, inſevit ſurculos aut ſtolones. Si Græcanicum tibi ſordet, inde ſit ſtolo.* Apoſtolus *qui emittitur. Legatus.* Epiſtola,

 ἐπιϛολή,

ἐπιστολή, *ab* ἐπιστέλλειν: *quaſi tu dicas* Miſſoriam; *vel cum Iſidoro* miſſam: *ſed in veteri tamẽ Latinorum uſu. Et Plautus aliquoties uſurpat, & Afranius Comœdiam etiam quampiam* Epiſtolam *inſcripſit. V media Politianus, & non nemo hodie ſcribunt, freti autoritate librorum & lapidum, in quibus crebrò ſic reperias: ſed, niſi fallor, ait Lipſius, nunquam ante Veſpaſiani ævum. Illis illud Iulij Cæſaris Scaligeri cap. 21. Lat. Ling. occinatur: qui epiſtulam, & adoleſcentes malunt dicere, Vmbros ſeſe, non Romanos profitentur. Itaq;* Epiſtola magis ἀναλόγως *ſcribitur, & ſuaviùs ſonat*: adoleſcens *item: quia ab adoleo, adoleſco, id eſt, creſco, ſeu ætate augeor. Sed utrum* ſoboles, *an* ſuboles *rectius? ſi faciendum quod ratio ſuadet, ex conſenſu omnium librorum, & lapidum ſuboles ſcribi oportet. Et eſt à* ſuboleo. *Scio, literarum inter ſe permutatio creberrima eſt. Nec tamen V præpoſitionis S V B in O verſa monſtratur uſpiam. Nec eſt, quod* εὐφωνίαν *fortè prætendant meliorem, ſi retineatur, O, ſoboles. Similis enim futura eſt in V, ſi majore uſu à nobis emolliatur, quod duriuſculum auribus necdum aſſuetis accidit. Ab* oleo *eſt item* proles, *quaſi* prooles. *Ergo eſt generale & propriè dicitur de progenie animatorum, ſive hominum, ſive brutorum, ſive plantarum. Etiam aſſenſu Virgilij:*

—— Prolem tardè creſcenis olivæ.

Improles, *Feſtus, id eſt,* ἄτεκνος. *Neq; vocem, prõ re commodiorem hac Latium novit. Et quidni uſurpes?* Proletarius, *ab officio prolis edendæ. Quia aliter Rem-*

pub.

pub. juvare non poterat. Agellius lib. 16. cap. 10. Proletarius *ſermo apud Plautum, eſt plebejus, vilis, Indoles, inquit Ioſephus Scaliger incrementum ſignificat, primigeniâ notione, ut apud Gellium, mendi indoles.* Olere *enim creſcere ſignificat, & ſpem, quam ex vultu colligimus, virtutis futuræ in pueris: quæ vocatur* χαρακτὴρ *à Græcis: ut ab Euripede dictum,* ὡς δεινὸς τῆς εὐγενείας χαρακτὴρ. *Huc pertinet* exoletus, *qui exceſſit oleſcendi; id eſt, creſcendi modum, Feſto.* Redoleo, inoleo, obſoleo; *variæ ſignificationis. Prima eſt, ut Scaliger ajebat, quod oleo ſit augeor, creſco, tendo ad perfectionem,* πρὸς τὸ ὅλον. *Et apertè Servius: adolere propriè eſt augere. Quod notent quidam* μωρόσοφοι. Oleo *eſt etiam fœteo, aut odorem ſpiro: & ita reſpondet Hebræo* אָלַח, alach, *id eſt, fœtuit.*

Strangulo, στραγγαλόω: στραγγάλη, *funis eſt aut laqueus.* Stranguria, στραγγουρία: *quòd prematur quaſi aut retineatur* οὖρον: *vel à* στράγξ, *quia guttatim urina defluit.*

Streblita & ſtriblita. *Eſt genus placentæ ſine melle. Iunius & bene, ſcribit* ſtreblita. *Nam Turnebi opinio libr. 23. cap. 10. languida. Itaq; rectè addit,* Fortaſsè, *Scriblita (inquit) eo* fortaſsè *appellata eſt, quòd qui eam fingit, tanquam* ſcribit: *aut quod eſſet notis quibusdam ſignata, & tanquam ſcripta videretur. Eſt autem à forma, ſeu intorſione,* στρεβλίτης. *Item* ſtribligo, *quo nomine ſolœciſmus à vetuſtioribus Latinis dicebatur: à verſurâ & pravitate tortuoſæ orationis, tanquam* ſtrebligo *quædam.* Στρεβλόω *eſt verto, torqueo:*

queo: Agell. lib. 5. cap. 20. A στρέφω: cujus ortus ſunt ſtropha, στροφή. Strophium, στρόφιον, ſtrophiolum. Cataſtrophe καταστροφή. Strabo, ſtrabus, στραβός: qui eſt oculis diſtortis. Nec aliunde ſtroppus & ſtruppus, apud Feſtum. Quaſi ſtrophus, στρόφος; Item à στρέφω fit ſtrepo. Vtrumq; factitium à ſono.

Stringo. Iul. Cæſar Scaliger in Theophr. de plant. Stringere Græcis στλεγγίζειν, idem quod detergere. Quoniam ſtrigilibus de tergo demebant in balneis ſordes, quæ inde ſtrigmenta dicta ſunt. Strigilis eſt στλεγγίς. Strigoſum eſt macilentum, ut pecus, cui plurimum ſit deraſum, id eſt, φθινῶδες, & tabidum. Strigillo, obſtrigillo, id eſt, obſto, remoror. Striga eſt ordo rerum inter ſe continuè collocatarum, ut ait Feſtus, quòd unà ſint conſtrictæ Strigare quid ſit exponit Ioſ. Scalig. in Catal. Strigare dicuntur equi, quoties interquieſcunt. Dictum à ſtriga, quod erat μεταίχμιον, & ſpatium turmarum, in quo equi ſtringebantur; à quo nomen habet, ut ait Chariſius. Hinc factum, ut quoties interquieſcunt equi, & jumenta, dicantur ſtrigare. Sicut in vulgari ſermone Thuſco, & Germanico ſtallare equos dicunt perorigæ, cùm ad urinam emittendam quieſcant. Quia cum recenter veniunt in ſtabulum, quod nunc ſtallam vocant, tunc ferè urinam ſolent emittere. Ergò ſtrigare eſt à ſtriga: quod caſtrenſe vocabulum. Nam etiam ruſtici ſtrigam vocant, in arando ſulcum, qui uno ductu prorſus peragitur in longitudinem, ut ſcamnum in latitudinem. Atq; ut ſtrigare equi dicuntur in actu intermittendo: ſic cum continuant actum, hoc dicitur protelò ducere.

Lucillius:

Quem neque Lucanis oriundi montibu' tauri
Ducere *protelo* validis cervibu' poſſent'.

Namque protelum *eſt continuatio & tenor.*

Lucretius lib. 2.

Undiq; *protelo* telorum continuato.

In veteri illo Gloſſario: protelum, *ζεύγλαμπρον, vel ἔξαμπρον, hoc eſt, ζεύγλης, ἄπρευμα.* Cohum *vocari ait Feſtus. Et quod Lucil: dicit,* protelo *ducere eſt ἐξαμπρεύειν Ariſtophani Lyſiſtrata. Sed omittendum non eſt, eodem modo* ſtrigoſum *dictum à Lucill. non ἰχνὸν, ut vulgo accipimus: ſed in hanc ſignificationem, hoc eſt, morabundum, & tergiverſatorem. Poſtea vero jumenta macilenta ita dicta, quaſi ſtrigare dicantur, præ macie, & quia malè curata. Ejus verba ſunt: ſtrigoſu' bovinatorq; ore improbu' duro.* Bovinator *enim ibi eſt tergiverſator: à* bubus, *qui in medio actu ſtrigare ſolent, neq; uno protelo continuare.*

Strix, ſtriges: *ſunt aves nocturnæ, ut ait Verrius. Græci στρίγγας appellant: à quo maleficis mulieribus nomen inditum, quas* volaticas *etiam vocant. Ovidius prolixè deſcribit 6. Faſtor. ſub finem:*

Eſt illis ſtrigibus nomen: ſed nominis hujus
Cauſa, quòd horrendâ *ſtridere* nocte ſolent.

Strutheum, *in Mimis præcipuè vocant obſcœnam partem virilem: à ſalacitate videlicet paſſeris, qui Græcè στρουθὸς dicitur, Feſtus. Sed & στρουθὸς Græcis eſt*

 ſalax,

ſalax, libidinoſus: ductâ μεταφορᾷ *à paſſere: ut dictum.* Στρουθίον *paſſerculus.* στρουθίζειν, *paſſeris in modum pipire. Qui autem magna illa avis æquè vocatur,* Struthio, ſtruthocamelus, στρουθοκάμηλος? *Quantum memini, illa nunquam ita nudè vocatur, ſtruthio; verùm* ἐκ παραθέσεως. *Vel* στρουθὸς μέγας: *vel* στρουθὸς λιβυκὸς: *vel* στρουθοκάμηλος, *ſtruthocamelus.* στρουθὸς *quidem: cùm id nomen generatim priſcis fuerit idem, quod ales, aut etiam gallina.* Hieronimus Cardanus *lib. 10.* Struthio (*inquit*) *paſſerculus dicitur Græcè, quaſi per ironiam nomine compoſito; velut ſi quis pygmæum Gigantem diceret ſimul, vel homunculo giganteum. Huic Iul. Cæſ. Scaliger* Ex. 321. *reponit: Nominis rationem ſubtiliùs eruere licet è veterum monumentis.* Στρουθὸν *priſci non paſſerem vocabant, ſed Gallinam. Id quod etiam è Nicandro, qui deſitarum affectavit uſum vocum, deprahendes. Et fortaſſè aves omnes, quas* βαρείας *dicit Ariſtoteles. Sanè commodiùs* στρουθὸς, *ſpeciei privatâ appellatione, quàm* ὄρνις, *vocabulo totius generis debuit gallina deſignari. Quo in ſignificato utinam accepiſſet doctiſſimus Athenæus. Qui cùm* Tetraonem, *quem ipſe* τέτρακα *vocat, in convivium intuliſſet, ait, ejus carnes tam bonas eſſe, quàm* τοῦ μεγάλου στρουθοῦ: *quarum ſaporis ipſe ſe non neſcium profitetur. At longè eſt delicatiſſima Tetraonis caro. Hæc ille.* στρουθός *igitur hîc eſt avis. Et,* στρουθοκάμηλον *cum Scaligero Latinè vertas Avicamelum. Sed quid hîc camelus? Vel ſit* χαμηλὸς παρὰ τὸ χαμαὶ *cùm à terra nunquam tollatur, ut ait Plinius: Vel po-*

tiùs

tiùs κάμηλος: *quod colli & crurium longitudine camelum imitetur. Eſt enim homine ipſo paulò procerioris ſtaturæ. Ioſephus Scaliger in Auſon. libr. 2. cap. 7;* Struthiocamelum *interpretamur* paſſerem marinum. *Nam quod avis eſſet*, paſſerem *vocarunt; imitatioue Græcorum, qui* στρουθίον *vocant. Quod peregrinus & ultrà marinus*, marinum, *hoc eſt* διαπόντιον. *Plautus*: Vola curriculo. Iſthuc paſſer marinus in circo ſolet. *Feſtus: Paſſer marinus, quem vocat vulgus Struthiocamelum. Hæc ille.*

Stupa, στύπη. Stuppa, στύππη. *Item* ſtipes, στύπος, στύπεος ſtupeo, ſtupidus, ſtupor *inde: Id eſt, inſtar ſtipitis, aut trunci. Comicus eleganter:* Caudex, *ſtipes. A* ſtipes *fit* ſtipo, *id eſt, condenſo, in unum cogo. Ni melius, à* στείβω, *id eſt, calco, & denſum facio, ceu calcibus.* Στιβαρὸς *&* στιφρός, *id eſt, denſus, rigidus.* Στιβὰς, *ſtratum, ſtipatum & quaſi calcatum*, στίφος, *id eſt, globus militum denſus, turma. Iulius Cæſar Scaliger in Theoph. de plant.* Stipare *eſt Græc.* στείβειν στίβος, *iter calcatum, ſeu via calcata: &* στίβος *acies denſa. Feſtus:* Stipes *fuſtis terræ defixus. Et:* ſtipem *dicebant pecuniam ſignatam, quòd ſtiparetur. Ideò* ſtipulari *dicitur, cui interroganti aliquis ſpondet* ſtipem, *id eſt, æs aut pecuniam.* Stipulatio: *Imper. Iuſtinianus:* Stipulatio *hoc nomine inde utitur, quod* Stipulum *apud veteres firmum appellabatur; fortè à* ſtipite *deſcendens. Ad illud Scipio Gentilis: Exiſtimo*, ſtipulationem, *ut alia multa vocabula*

juris, in agris hoc nomen inveniſſe, & inter ſegetum manipulos, quos ruſtici Stipulis *in morem nodi contortis adſtringere & obligare ſolent. Vnde & obligatio pariter ſuum invenerit; quæ vinculum quoq; à noſtris appellatur: quod ego nomen naturali illâ ſignificatione uno tantùm loco memini, qui ſummè notandus, apud* Trogum *lib.17: Cirene autem, inquit, condita fit ab Anſteo; cui nomē* Battos, *propter linguæ obligationem, fuit. Hac ille. Aſtipes verò* obſtipus: *cujus collum eſt rigidum, inſtar ſtipitis; aut incurvatum.*

Horat:

Stes capite obſtipo ——

Perſius:

Obſtipo capite ——
Id eſt, rigido.

Stuprum, *quaſi turpis ſtupor. Quia Venus dementet, & homines faciat ſtupidos aut ſtipites. Sanè ratio probabilis: non item Etymon. Certè nimis violentum ab illis verbis, præſertim duobus. Et quis nolit potius à* ςύω, ςύομαι*? Quod è claſſe obſcœnitatis. Modeſtinus lib. 1. Regularum:* Adulterium *in nupta admittitur,* Stuprum *in vidua, vel virgine, vel puero committitur.* Maſtupratores, *à ſtupro: vox redolet deteſtabile flagitium. Alii legunt,* Maſturbatores. *Sed utrumq; rectum pro diversâ origine: ſcilicet* maris & manus: Stupro & turbo. *Paulo ad originem propius accedit:* manſturbator *à manu. Sed* maſtuprator *à mare. Gloſſarium:* maſturbat, manuturbat, ςύφει καὶ δέφεται. ἔςι δὲ ῥῆμα κοινόν.

Stylus,

Stylus vel ſtilus, *ςύλ@. ab ἵςημι traditione Græcorum. Propriè eſt columna: ab hujus verò formâ, graphium ita dicitur. Cicero 4. Verr. vertit ſtilum in tabulis ſuis: quo facto cauſam omnem evertit ſuam.* Epiſtylium, *ἐπιςύλιον, id eſt, trabs, quæ ponitur ſupra vel in columnis.*

Styx, *ςύξ: ἀςυγέω, odi.*

Virgil. 6. Æneid.

—— Triſtiq; palus inamabilis undâ,
Alligat & novies ſtyx interfuſa coercet.

Et Tibullus vocat nigram paludem.

Suaſus, *quod ſine vaſis, id eſt, cortinis tinctorum ſuâ naturâ talis eſt, ait Iulius Cæſar Scaliger Exer. 325. Idem:* pullus *color obſcurus item eſt, in lanis tantum nativus. Quia ſincerus eſt, ἄβαπτ@: icciro* purus, pullus: *ſicuti vinum; villum: unus, ullus. Ni mallem à Græco πελὸς facere, id eſt, niger, pulus. Ita enim libentiùs ſcriberem: ut & origo ſervaretur, & differentia eſſet, à* pullus, *πῶλ@.*

Sub, *ab ὑπὸ, præfixo* S: *ut* ſuper, *ab ὑπὲρ. Hinc* ſupero, *id eſt, ſuper ſum. Superat hoſtes, id eſt, ſuperior, atque potentior evadit. 1. Georg. Si* ſuperant *fætus, id eſt, ſuperſunt.*

Subare, *verbum ſatis obſcœnum. A σύβαξ, item σύβας, qui imitatur ſuem ſpurcitie, & inprimis libidine venereâ. Sus enim animal valdè libidinoſum & plenum ſeminis. Caro ſuilla corpus facit turgidum & copiâ ſeminali abundans. Atq; ea cauſa, quod antiquitus,* ex

ex Hetruſcâ diſciplinâ, porcum mactabant: ſcilicet ad acuendam ſive augendam Venerem: & inſuper bulbos, pineos, nucleos, erucas apponebant. Alii ſubare *formant à* θυᾶν. *Sed id ſignificat generaliùs: nempe furere, impetu ruere præcipiti: poſtea etiam laſcivire & cupidè ad Venerea rapi, veluti cum furore. Amor enim & Venus venenum eſt, ſi nimia: & via ad furorem. Rectiùs igitur à* σύβας: *ut* Caprare, καπρᾶν, *à* κάπρος, *id eſt, ſus, aper.* Σύβας *à* σῦς, ὗς: *unde* Sus *Latinum. Hebræi eo nomine equum inſigniunt,* סוס. *A ſus,* ſeta *quaſi* ſueta. *Propriè eſt pilus ſuum aut porcorum. Quod etiam Iſidorus innuit lib. 12. Cui etiam* Sebum *dicitur, quaſi* Suebum, *quod plus pinguedinis hoc animal habeat lib. 20.*

Subleſta: *apage cum nugamento illo,* ſubleſta, *quaſi* ſublæſa. *Audi Ioſ. Scalig. in Copam:* Subleſta *pictura, eſt tantùm primis lineamentis deformata, ac nullis coloribus adumbrata. Eaq; Græcè* μονόγραμμος *dicitur.* Liſta *eſt* γραμμὴ, *teſte illo vetere Gloſſario. Sic & hodie lineam vocamus vulgo in gallia. Dicta* Liſta, *à* λίσπη. *P in T. Vt* ϛάδιον, σπάδιο: σπȣδὴν, ſtudium. *Hinc* ὑπόλισπος *picturæ primùm, hoc eſt, ad verbum,* ſubleſtæ. *Inde ad alia translatùm ſumitur pro evanido, tenui, languido. Ibidem quoq; Etymon* Vappæ *appoſitum excipe: Latini vocarunt* Vappam, *Æolicâ voce. Nam ut Æoles pro* ὄμμα *dicebant* ὄππα: *ſic, ut ego puto, pro* βάμμα βάππα. *Quod ita vocarēt, quidquid non merū, ſed dilutū eſſet. Vnde vinum ſpurcum, & fugiens eo nomine Latinis dicitur. Quod autem* vappam *fœminino genere dixerunt, eſt eadem ratio,*
quâ

quâ & ſchemam eodem genere declinarunt. Plautus: cum ſervili Schema. *Sic* ſyrma *fœm. genere apud Turpilium.*

Sublicium, ſublices. *Feſtus ait, quorundam opinione eſſe vocabulum Volſcorum. Ad illud Ioſ. Scaliger: Nos cenſemus ſublicam dictam, ut obliquam: & intelligi trabem.* Sublicus *ergò, &* oblicus : *vel* ſubliquus, *&* obliquus *compoſita ſunt. Quorum ſimplex* liquus, *vel* liquis. *Vetus autor loquens de figuris, & lineamentis, omnem autem ſummitatem metiundi obſervationes ſunt duæ :* Enormis, *&* liquis. *Enormis, quæ in omne actum rectis angulis continetur.* Linquis, *quæ minuendi laboris causâ, & ſalvâ rectorum ratione angulorum ſecundum ipſam extremitatem ſubtenditur.*

Sufes *dictus eſt Pœnorum linguâ ſummus magiſtratus : ut Oſcorum* Medix. *Calidius in oratione in Cæcilium: Nonne vobis &c. Porrò qui Hebraicè ſciunt, & non ignorant Pœnos Tyriorum colonos eſſe, concedent mihi, Sufes idem eſſe, quod Græcis, ἔφορος, ἐπόπτης, ἐπίσκοπος,* צוֹפֶה. *Sic Carthaginenſium arx* Βύρσα *dicta per metatheſin, quaſi* Βύσρα. *Nam ſine dubio* בוצרה, *hoc eſt, munitus locus,* ἄκρα. *Quo nomine Idumæorum metropolis ita dicta, qui eâdem linguâ cum Carthaginenſibus loquebantur. Nugaces Græci quidquid ad eorum linguam alludit, ſtatim Græcũ eſſe cenſent. Nã cùm pro* Βύσρα, *quod eorum lingua nõ patiebatur,* Βύρσαν *dixerunt, dictũ factũ pro Græco publicarũt atq; proſcripſerũt. Hoc, quod hîc notamus, ſcribimus is, qui ſi vel primis Hebraicis literis tincti sũt, me verũ dicere nõ negabunt. In utroq; autem tam* צוֹפֶה, *quàm* בוצרה.

בוצרה, *Holem effertur more Syrorum: Ioſ. Scaliger in Feſtum. Cæterum* Suſes *nõ incommodè fecerim à* שָׁפַט: *quaſi* Sofet, ſufet. *T enim & S non ſemel invicem commutantur. Et* שֹׁפֵט *eſt judex, magiſtratus: nec minus, quam* Suſes. *A* שָׁפַט, *id eſt, judicavit. Eſt generale.*

Suffio, Fio, *à* θύω. Θ *tranſit in* F, *ut ſæpiùs:* θηρ, φηρ, fera. *Item* θῦμα, θυημα, *ſuffimentum: unde* fumus, *pari ratione* θυμιᾶν *fumigare.* Fumigium & infumibulum *vulgo dicitur* καπνοδοχεῖον. *Quod Martiali eſt* fumarium. *Plinio* ſpiramentum. Fumaria, *herba,* καπνὸς *Græcè, quia lacrimas inſtar* fumi *ciet, apud Dioſcoridem lib. 9. cap. 105. Græcor.* ἀτμὶς *oritur ab Hebr.* עָתַם, *ſuffivit, vaporavit. Nec minus inde* τὸ θύω, θῦμα: *ſed rectiùs.*

Suffoco, *mediâ longâ, à* faux, *quæ ſtrangulatur, ſpiritusq́; intercipitur. Ergo de animalibus propriè ſumitur: non item de plantis; de ſtellis: ut aſſolent.*

Ovidius:

Suffocent animam dira venena tuam.

Offucare *eſt aquam in fauces ad ſorbendũ dare, Feſtus.* Suffocare *autem alterâ brevi, autoritate Propertii, eſt* πυρῶσαι: *à* foco. *Verbum è priſcis ſacrificiis. A faux eſt* faucale, *nunc* focale, *apud Horat. Vt à vox* vocale, *à flos* florale (*unde* Floralia) *à rex* regale. *Id eſt, quod ad fauces pertinet: ut* ἀναδέσμη, *ſive* σπαργάνιον *redimiculum, quod ambit aut operit fauces.*

Sugillo,

Sugillo, συγγελῶ, *id eſt, ſimul rideo, illudo, contumeliâ afficio.* γελάω: *unde* Agelaſtus, ἀγέλαςος. γελάω *ab Hebr.* לָעַג, *id eſt, irriſit.* Gelaſinus, γελασῖνος, *id eſt, riſor. Gelaſini,* γελασῖνοι: *ſubaudi dentes, qui riſu nudantur.*

Catullus:

Egenatius, quòd candidos habet dentes,
Renidet usquequaque ——

Sugillo, *aliis eſt à* ſugo, *non malè. Alij eſt livido colore inquino: & propterea à ſucco dicitur, qui è percuſſione ad cutim fluat. Feſtus:* ſuggillatum *dici exiſtimant ex Græco vocabulo, quòd ea pars, quæ eſt ſub Collo,* κυλὸν *ab iis dicitur. Ad illud Ioſephus Scaliger: Inepta etymologia, ac propterea falſa.* Cinnus *eſt cilium, aut palpebra.* Ὑποκορισικόν cillus. *Inde* ſubcillum; & ſubcillare: *quod poſtea* ſubgillum; & ſubgillare, ὑπωπιάζειν. C. *in* G. Subicitare, Inicere: ſubigitare, inigere. *Præterea falſum eſt, ſuggillationes pertinere ad collum. Niſi mavis legere,* ſub oculo. *Sed tunc quid Græcè ſubſtituem, non video. Si* κυλλὸν, *nihil ago. Si* γύαλον, *nugas egero.* Γύαλα *quidem Græci* τὰ κοιλώματα. *Sed, quantùm video, Verrius* ſugillare *putat dictum, à* gula, *quæ dicta ſit à Græco, qui* γύαλον *partem ſub collo vocant. Hæc ille.*

Sulcus, *ab* ὁλκός, *Feſtus. Quod probat Turnebus contra Varronem, qui à* ſuſtollo *perperam. Nec diſcrepat Heb.* זָלַג, *id eſt, ſulcatus eſt.* Biſulcus, *item* triſulcus. *Plautus Pœn.* Biſulcilingua *quaſi proſerpens beſtia. Ita Ariſtoteles lib. 2. de part. animal. cap. ult.* biſulcam

ſulcam *linguam ſerpentibus tribuit. At Virgilius exauget: linguis micat ore* triſulcis. *Idem quoq; ait Plinius lib. 11. cap. 37.*

Sulmo, *Ovidij patria. Ptolomæo,* Σουλμῶν. *Triſtis* Solymum, *tradente Silio lib. 9. A* Solymo, *qui comes Æneæ.*

Ovid. 4. Faſtor.

Serus ab Iliacis, & poſt Antenora, flamis
Attulit Æneas in loca noſtra deos.
Hujus erat Solymus Phrygiâ comes ab Idâ,
A quo Sulmonis mœnia nomen habent.

Sulphur, *aut* fulfur *quaſi* Sal Urēs *A Sal & Vr,* πῦρ. *Ovidius ideo dicit, vivacia Sulphura.*

Idem:

Quæ de calido ſulphure.

Græcis eſt Thion, θεῖον: *quia res divina judicaretur. Nam in religione ſuffiri ſolitum, ad domos expiandas, potentiſſima res in natura, inquit Andreas Cæſalpinus.* Thius *eſt etiam patruus, apud Iſidorum lib. 9. orig. capit. 6. ut enim parentes dij liberis quaſi ſunt, ut Menander ait:* θεὸς μέγιστος τοῖς φρονοῦσιν οἱ γονεῖ: *Ita poſt parentes* θεῖοι, *hoc eſt, divini iidem ſunt patruus & avunculus. Quod Græci innuunt addentes:* θεῖος πρὸς πατρὸς, *patruus:* θεῖος πρὸς μητρὸς, *avunculus.*

Summa. *Qui* ſumma ſummarum *male dictum exiſtimat, is Sus Minervam, hoc eſt, barbarus reprehendit veræ Latinitatis lumina. Eſt q; cum multæ ſummæ in aſſem rediguntur. Lucretio eſt ipſum univerſum,* τὸ σύμπαν, *in quo infiniti ſunt mundi.*

Sicut

Sicut ſummarum ſumma eſt æterna ——— *Plautus Truc. act. ſc. 1. quam penes amantem* ſumma ſummarum *redit Turnebus l.b. 10. cap. 25. & lib. 29. cap. 34. Dicitur à* ſuper, *quaſi* ſuprema: *contractè* ſumma. *Vt ab* extra, extrema, excima. *Ita à ſuperiori membro, Græcis τὸ κεφάλαιον: immo & Hebræis* רוֹשׁ, *id eſt, caput. Gloſſar.* Ad ſummam, πρὸς τὸ πέρας. *Aliter viſum Iul. Caſ. Scaliger de plant.* ſummum *eſt conciſum, quod integra voce fuit* ſupremum. *At* ſummam *rei cùm dicimus, id aliud eſt, & à* ſumēdo *ſumtum eſt. Vt ſi dixerim cum Plauti paraſito: quinquaginta, centum, triginta, ſexaginta; miles ſtatim quærit ibi: quanta iſthæc hominum* ſumma *eſt? Propterea quod accipit ea quatuor membra, quæ ſic ſibi ſumenda jubet miles, ut unus ſiat numerus, qui eam ob cauſam dicatur* ſumma. *Hæc ille. À quo facere videtur, quod* ſummatim *idem eſt, quod breviter, & omnibus quaſi ſimul ſumtis, ac comprehenſis. Et ſic erit præcipuum, τὸ κεφάλαιον, ac ſupremum. Igitur & prius etymon tolerabile, à ſuper, ſupremum.* Super, *ὑπὲρ ab Heb.* עֵבֶר, *id eſt, ultra, citra, ſuper. Tò Ajin apud Græcos mutatur in ſpiritum ʽ: apud Latinos in S vel H. Itaque rectè ſcribitur* Heber, Hebræus. *A Rad.* עָבַר, *id eſt, tranſiit, præteriit, trajecit. Ex quo proficiſcitur etiam nomen* Hebræi, Ἑβραῖοι, עִבְרִי. *Videlicet ab* Heber, עֵבֶר, *id eſt, peregrinator. Geneſ. 11. Auguſt. l. 16. de Civ. D. Aliĩ ſimpliciter ab* עֵבֶר, *id eſt, ultrà faciunt, putantq; à facinore Abrahami, & ipſū, & poſteros ita appellatos. Quòd ſcil. voci divinæ moriger ex*

Ur *Chaldæorum profectus, inq; terram Canaan iter facturus Euphraten trajecerit. Unde ab incolis* Iberus, *id eſt, trajector, περάτης vocatus. Quod ut verum ſit: illud certè Lutheri videtur altioris curæ in cap. 14. Geneſ.* Heber *(inquit) cùm reliqui omnes relictâ ſanâ doctrinâ, & verò* DEI *cultu converterentur ad diverſas ſectas in illo monſtro diviſionis linguarum, verum cultum retinuit, & ſe oppoſuit idololatriæ Babyloniorum, vicitq; ſcandalum illud horrendum, quod Nimrod cum ſuis excitavit. Atque hanc ob cauſam meruit, ut tota ejus poſteritas, hoc eſt, Eccleſia ipſa uſque ad Chriſtum* Hebræi *appellarentur. Hujus ſectator cùm eſſet Abraham,* Hebræus *dicitur, non tam propter ſanguinem, quam propter religionem acceptam. Quod ad etymon attinet,* עֵבֶר*, eſt adverbium, & ſignificat* Trans*, ultrà. Nam Hebræa lingua non diſtinguit inter citra & ultra. Hinc* עִבְרִי*, tranſitor. Hoc nomen* Hebero *fortaſſè à parente per Spiritum Sanctum eſt inditum, quod ſeparaturus eſſet ſe ab idololatris, ne cum iis habitaturus. Hæc ille.*

Sumo, *ab αἰσιμόω, capite reſecto. Aut utrumq; ab Heb.* זָמַם*, quod idem.* Sumtus, *generatim quidquid inſumitur, aut aliquò confertur. A ſummo placet nonnullis derivare τὸ* Sumen; *fortè ex illo Plauti: quanta ſumini abſumedo. At hîc joci causâ & feſtivitatis tantùm illa aſſumta παρήχησις. Eſt ab Heb* שָׁמֵן*,* ſchamen, ſamen, *pinguis fuit. Tale enim* ſumen: *& icircò venter ſuillus ita appellatus, ob eminentiam. Quia ſus præ aliis pingue animal & ſucciplenum. Alij opinantur:* Sumen, *quaſi ſuis abdomen. Alij, à ſugo ſuctum. Alij a Rumen.*

Super,

Super, ὑπέρ: *veluti* ſub *ex* ὑπὸ, *primitus ſup, ut antiqua monumenta adhuc teſtantur. A ſuper* ſupra, *ut ab infer* infra, *ab inter* intra, *ab exter* extra: *quomodo etiam à con* contra *dicitur. Vt* contra *primum, ex origine ſignificet* τὸ *ſimul vel conjunctim: Sicubi alterum cum altero aliquà convenit, vel ei reſpondet: Quomodo apud Virgilium eſt*, Italiam contra. *Dein* κατὰ συμβεβηκὸς *notat etiam* τὸ ἀντὶ, zuwieder / *aliquam pugnam: dum, ubi duo conveniunt, ita non rarò conveniunt, ut ſe invicem impugnent, & alterum alteri, quæcunque poteſt, inimica & adverſa objiciat. Cicero de natur. deorum: Impia conſuetudo eſt contra deos diſputandi. Sed & per* aliter, ſecus, ex aliâ parte, potiùs, *& ſimili modo, pro ſententia jubente, exponi ſolet. Interim hæc talia ad primam, quam poſui, originem facilè revocantur. Ampliùs verò &* τὸ ὑπέρ *Græcorum à tironibus obſervari eo magis debet, quo inde ſententia magis variat. Nam & ſuper & pro & ultra & aliter pro modo textus ſignificat. Epheſ. capit. 1.* παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν: *non ceſſo gratias agens pro vobis. Et alibi ſæpiùs. Illud vero, è 1. Corinth. 15. verſ. 29: interpretes ob particulam* ὑπὲρ *valdè exercuit:* εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; *id eſt, Si omninò mortui non reſuſcitantur, & quid baptizantur* ὑπὲρ τῶν νεκρῶν? Pro mortuis, *ut vetus interpres, Pagninus, Eraſmus Roterodamus, Beza reddunt. Tremellius autem è Syro:* Super mortuis. *Quid Paulus verò inibi probet, notum eſt. Videlicet mortuos ſine dubio olim reſuſcitandos eſſe. Argumenta producit mul-*

ta ſanè & ſplendida. Quæ inter & hoc. Si mortui non reſurgunt : quur ſubinde baptizantur ὑπὲρ τῶν νεκρῶν *? Id eſt, jam mortuis accenſendi vel imminentes vel vicini. Quales certè univerſi homines, etiam ethnicorum confeßione : maximè verò Chriſtiani, & nominatim tempore illo Pauli, quo Tyrannus crudeſcebat, Ergo baptizabantur* ὡς νεκροί, *ut jam jam morituri: Sed in ſpem verò* τῆς ἀναστάσεως. *Aut* τὸ ὑπὲρ *expreſſerit Latinum* ultra, poſt: *quod adhuc commodius, ſi non potiùs commodißimum, reor. Nempè ſi mortui non reſurgunt : quod alij adhuc* ultra mortuos, *ut quibus nulla ſpes reviviſcendi, baptizantur? Quorſum ea ceremonia aut Symbolo, quod reapſe nihil denotet, opus eſt? Nonne ſatius, intermitti baptiſmum? Aliorum ſententiæ hæ ſunt.* Epiphanius *contra Cerinth: Bene, inquit, alij dictum hoc interpretantes dicunt, quod vicini morti,* ἐὰν ὦσι κατηχούμενοι, *ſi catechumeni fuerint, in hac ipsâ ſpe, ante mortem lavacro digni fiant, oſtendentes, quod mortuus etiam reſurrecturus ſit & propterea indiget remißione per lavacrum. Simplicißima (* addit Matthias Flacius *) expoſitio eſt Epiphanij contra Cerinthianos: quod intelligendum ſit de iis, qui ſerò converſi, aut inter catechizandum in mortis acceſſu baptizabantur, ut ſaltim mortuis prodeſſet baptiſmus, quandoquidem finis eorum vitæ jam adeſſet.* Hæc ille. *Chryſoſtomus : Quando baptizaturi ſumus, jubemus dicere :* ὅτι πιστεύω εἰς νεκρῶν ἀνάστασιν. *Id eſt, quia credo in mortuorum reſurrectionem, & in hac ipsâ fide baptizamur. Nam poſt hanc ipſam confeßionem cum aliis, tum*

demitti-

demittimus in fontem ſacrorum illorum fluminum. Id igitur in memoriam revocans Paulus dixit: εἰ μὴ ἔστιν ἀνάστασις, τί καὶ βαπτίζῃ ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, τουτέστι τῶν σωμάτων. Καὶ γὰρ ἐπὶ τούτῳ βαπτίζῃ, τοῦ νεκροῦ σώματος ἀνάστασιν πιστεύειν, id eſt, Si non eſt reſurrectio, ecquid baptizaris pro mortuis, hoc eſt, corporibus. Etenim in hoc baptizaris, mortui corporis reſurrectionem credens. Ambroſius ad hunc locum: In tantum, inquit, ratam & ſtabilem vult oſtendere reſurrectionem mortuorum; ut exemplum de eorum, qui tam ſecuri erant, futurâ reſurrectione: ut etiam pro mortuis baptizarentur: Si quem fortè mors prævenißet, timentes ne aut malè, aut non reſurgeret: aut qui baptiſatus non fuerat, vivus nomine mortui tingebatur. Vnde ſubjecit: Quid & baptizantur pro illis? Exemplo hoc non factum illorum probat: ſed fixam fidem in reſurrectione oſtendit. Alij, in quibus & Martinus Lutherus, exponunt de illâ conſuetudine, quâ primitùs Chriſtianis ſuper defunctorum ſepulcra aut tumulos, ſacrâ undâ placuit ablui: & quidem in Symbolon futuræ reſurrectionis. Sed ea conſuetudo an mox ipſo illo Pauli tempore recepta ſit, non ſatis conſtat. Heinricus Bullingerus: Primum, inquit, argumentum ſumſit à ſuperſtitione illorum, quam non probavit; ſed hactenus uſus eſt, quatenus ſuo inſtituto inſervire videbatur. Baptizabantur quidam ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, id eſt, vice vel in commodum utilitatemq; (quod ipſis videbatur) mortuorum; Siquidem morte fuiſſent præventi. Illi quidem animas crediderunt eſſe immortales: reſtat ergo, quod propter ipſa ſe-

 pulta

ex Hetruſcâ diſciplinâ, porcum mactabant: ſcilicet ad acuendam ſive augendam Venerem: & inſuper bulbos, pineos, nucleos, erucas apponebant. Alii ſubare *formant à* θυᾶν. *Sed id ſignificat generaliùs: nempe furere, impetu ruere præcipiti: poſtea etiam laſcivire & cupidè ad Venerea rapi, veluti cum furore. Amor enim & Venus venenum eſt, ſi nimia: & via ad furorem. Rectiùs igitur à* σύβας: *ut* Caprare, καπρᾶν, *à* κάπρος, *id eſt, ſus, aper.* Σύβας *à* σῦς, ὗς: *unde* Sus *Latinum. Hebræi eo nomine equum inſigniunt,* סוס. *A ſus,* ſeta *quaſi* ſueta. *Propriè eſt pilus ſuum aut porcorum. Quod etiam Iſidorus innuit lib. 12. Cui etiam* Sebum *dicitur, quaſi* Suebum, *quod plus pinguedinis hoc animal habeat lib. 20.*

Subleſta:*apage cum nugamento illo,* ſubleſta, *quaſi* ſublæſa. *Audi Ioſ. Scalig. in Copam:* Subleſta *pictura, eſt tantùm primis lineamentis deformata, ac nullis coloribus adumbrata.* Eaq; *Græcè* μονόγραμμος *dicitur.* Liſta *eſt* γραμμὴ, *teſte illo vetere Gloſſario. Sic & hodie lineam vocamus vulgo in gallia: Dicta* Liſta, *à* λίσπη. *P in T. Vt* ςάδιον, σπάδιο: σπȣδὴν, ſtudium. *Hinc* ὑπόλισπος *picturæ primùm, hoc eſt, ad verbum,* ſubleſtæ. *Inde ad alia translatùm ſumitur pro evanido, tenui, languido. Ibidem quoq; Etymon* Vappæ *appoſitum excipe: Latini vocarunt* Vappam, *Æolicâ voce. Nam ut Æoles pro* ὄμμα *dicebant* ὄππα: *ſic, ut ego puto, pro* βάμμα βάππα. *Quod ita vocarēt, quidquid non merū, ſed dilutū eſſet. Vnde vinum ſpurcum, & fugiens eo nomine Latinis dicitur. Quod autem* vappam *fœminino genere dixerunt, eſt eadem ratio, quà*

quâ & ſchemam eodem genere declinarunt. Plautus: cum ſervili Schema. Sic ſyrma fæm. genere apud Turpilium.

Sublicium, ſublices. Feſtus ait, quorundam opinione eſſe vocabulum Volſcorum. Ad illud Ioſ. Scaliger: Nos cenſemus ſublicam dictam, ut obliquam: & intelligi trabem. Sublicus ergò, & oblicus: vel ſubliquus, & obliquus compoſita ſunt. Quorum ſimplex liquus, vel liquis. Vetus autor loquens de figuris, & lineamentis, omnem autem ſummitatem metiundi obſervationes ſunt duæ: Enormis, & liquis. Enormis, quæ in omnē actum rectis angulis continetur. Linquis, quæ minuendi laboris causâ, & ſalvâ rectorum ratione angulorum ſecundum ipſam extremitatem ſubtenditur.

Sufes dictus eſt Pœnorum linguâ ſummus magiſtratus: ut Oſcorum Medix. Calidius in oratione in Cæcilium: Nonne vobis &c. Porrò qui Hebraicè ſciunt, & non ignorant Pœnos Tyriorum colonos eſſe, concedent mihi, Sufes idem eſſe, quod Græcis, ἔφορος, ἐπόπτης, ἐπίσκοπος, צוֹפֶה. Sic Carthaginenſium arx Βύρσα dicta per metatheſin, quaſi Βύσρα. Nam ſine dubio בוצרה, hoc eſt, munitus locus, ἄκρα. Quo nomine Idumæorum metropolis ita dicta, qui eâdem linguâ cum Carthaginenſibus loquebantur. Nugaces Græci quidquid ad eorum linguam alludit, ſtatim Græcū eſſe cenſent. Nā cùm pro Βύσρα, quod eorum lingua nō patiebatur, Βύρσαν dixerunt, dictū factū pro Græco publicarūt atq; proſcripſerūt. Hoc, quod hîc notamus, ſcribimus iis, qui ſi vel primis Hebraicis literis tincti sūt, me verè dicere nō negabunt. In utroq; autem tam צוֹפֶה, quàm בוצרה.

בוצרה, *Holem effertur more Syrorum: Ioſ. Scaliger in Feſtum. Cæterum* Sufes *nõ incommodè fecerim à* שֹׁפֵט: *quaſi* Sofet, ſufet. *T enim & S non ſemel invicem commutantur. Et* שֹׁפֵט *eſt judex, magiſtratus: nec minus quam* Sufes. *A* שָׁפַט, *id eſt, judicavit. Eſt generale.*

Suffio, Fio, *à* θύω. *Θ tranſit in* F, *ut ſæpiùs:* θηρ, Φηρ, fera. *Item* θῦμα, θυημα, *ſuffimentum: unde* fumus, *pari ratione* θυμιᾶν *fumigare.* Fumigium & infumibulum *vulgo dicitur* καπνοδοχεῖον. *Quod Martiali eſt* fumarium. *Plinio* ſpiramentum. Fumaria, *herba,* καπνὸς *Græcè, quia lacrimas inſtar fumi ciet, apud Dioſcoridem lib. 9. cap. 105. Græcor.* ἀτμὶς *oritur ab Hebr.* עָתַם, *ſuffivit, vaporavit. Nec minus inde* τὸ θύω, θῦμα: *ſed rectiùs.*

Suffoco, *mediâ longâ, à* faux, *quæ ſtrangulatur, ſpiritusq; intercipitur. Ergo de animalibus propriè ſumitur: non item de plantis; de ſtellis: ut aſſolent.*

Ovidius:

Suffocent animam dira venena tuam.

Offucare *eſt aquam in fauces ad ſorbendũ dare,* Feſtus. Suffocare *autem alterâ brevi, autoritate Propertii, eſt* πυρῶσαι: *à* foco. *Verbum è priſcis ſacrificiis. A faux eſt* faucale, *nunc* focale, *apud Horat. Vt à vox* vocale, *à flos florale (unde* Floralia *) à rex regale. Id eſt, quod ad fauces pertinet: ut* ἀναδέσμη, *ſive* σπαργάνιον *redimiculum, quod ambit aut operit fauces.*

Sugillo,

Sugillo, συγγελῶ, *id eſt, ſimul rideo, illudo, contumeliá afficio.* Γελάω : *unde* Agelaſtus, ἀγέλαςος. Γελάω *ab Hebr.* לָעַג, *id eſt, irriſit.* Gelaſinus, γελασῖνος, *id eſt, riſor. Gelaſini,* γελασῖνοι : *ſubaudi dentes, qui riſu nudantur.*

Catullus:

Egenatius, quod candidos habet dentes,
Renidet usquequaque ——

Sugillo, *aliis eſt à* ſugo, *non malè. Alij eſt livido colore inquino: & propterea à ſucco dicitur, qui è percuſſione ad cutim fluat. Feſtus:* ſuggillatum *dici exiſtimant ex Græco vocabulo, quòd ea pars, quæ eſt ſub Collo,* κυλὸν *ab iis dicitur. Ad illud Ioſephus Scaliger: Inepta etymologia, ac propterea falſa.* Cinnus *eſt cilium, aut palpebra.* Ὑποκορισικὸν cillus. *Inde* ſubcillum, & ſubcillare: *quod poſtea* ſubgillum; & ſubgillare, ὑπωπιάζειν. C. *in* G. Subicitare, Inicere: ſubigitare, inigere. *Præterea falſum eſt, ſuggillationes pertinere ad collum. Niſi mavis legere,* ſub oculo. *Sed tunc quid Græcè ſubſtituem, non video. Si* κυλλὸν, *nihil ago. Si* γύαλον, *nugas egero.* Γύαλα *quidem Græci* τὰ κοιλώματα. *Sed, quantum video, Verrius* ſugillare *putat dictum, à* gula, *quæ dicta ſit à Græco, qui* γύαλον *partem ſub collo vocant. Hæc ille.*

Sulcus, *ab* ὁλκὸς, *Feſtus. Quod probat Turnebus contra Varronem, qui à ſuſtollo perperam. Nec diſcrepat Heb.* זָלַג, *id eſt, ſulcatus eſt.* Biſulcus, *item* triſulcus. *Plautus Pœn.* Biſulcilingua *quaſi proſerpens beſtia. Ita Ariſtoteles lib. 2. de part. animal. cap. ult.* biſulcam

ſulcam *linguam ſerpentibus tribuit. At Virgilius ex-auget : linguis micat ore* triſulcis. *Idem quoq; ait Plinius lib. 11. cap. 37.*

Sulmo, *Ovidij patria. Ptolomæo,* σȣλμῶν. *Triſtis* Solymum, *tradente Silio lib. 9. A* Solymo, *qui comes Æneæ.*

Ovid. 4. Faſtor.

Serus ab Iliacis, & poſt Antenora, flamis
Attulit Æneas in loca noſtra deos.
Hujus erat Solymus Phrygiâ comes ab Idâ,
A quo Sulmonis mœnia nomen habent.

Sulphur, *aut* fulfur *quaſi* Sal Urēs *A Sal & Vr,* πῦρ. *Ovidius ideo dicit, vivacia Sulphura.*

Idem :

Quæ de calido ſulphure.

Græcis eſt Thion, θεῖον : *quia res divina judicaretur. Nam in religione ſuffiri ſolitum, ad domos expiandas, potentiſſima res in natura, inquit Andreas Cæſalpinus.* Thius *eſt etiam patruus, apud Iſidorum lib. 9. orig. caput. 6. ut enim parentes dij liberis quaſi ſunt, ut Menander ait :* θεὸς μέγιστος τοῖς φρονοῦσιν οἱ γονεῖ : *Ita poſt parentes* θεῖοι, *hoc eſt, divini iidem ſunt patruus & avunculus. Quod Græci innuunt addentes :* θεῖος πρὸς πατρὸς, *patruus :* θεῖος πρὸς μητρὸς, *avunculus.*

Summa. *Qui* ſumma ſummarum *male dictum exiſtimat, is Sus Minervam, hoc eſt, barbarus reprehendit veræ Latinitatis lumina. Eſt q; cum multæ ſummæ in aſſem rediguntur. Lucretio eſt ipſum univerſum,* τὸ σύμπαν, *in quo infiniti ſunt mundi.*

Sicut

Sicut ſummarum ſumma eſt æterna ——
Plautus Truc. act. ſc. 1. quam penes amantem ſumma ſummarum *redit Turnebus lib. 10. cap. 25. & lib. 29. cap. 34. Dicitur à* ſuper, *quaſi* ſuprema: *contractè* ſumma. *Vt ab* extra, extrema, extima. *Ita à ſuperiori membro, Græcis* τὸ κεφάλαιον: *immo & Hebræis* ראש*, id eſt, caput. Gloſſar.* Ad ſummam, πρὸς τὸ πέρας. *Aliter viſum Iul. Caſ. Scaliger de plant.* ſummum *eſt conciſum, quod integra voce fuit* ſupremum. *At* ſummam *rei cùm dicimus, id aliud eſt, & à* ſumēdo *ſumtum eſt. Vt ſi dixerim cum Plauti paraſito: quinquaginta, centum, triginta, ſexaginta; miles ſtatim quærit ibi: quanta iſthæc hominum* ſumma *eſt? Propterea quod accipit ea quatuor membra, quæ ſic ſibi ſumenda jubet miles, ut unus fiat numerus, qui eam ob cauſam dicatur* ſumma. *Hæc ille. A quo facere videtur, quod* ſummatim *idem eſt, quod breviter, & omnibus quaſi ſimul ſumtis, ac comprehenſis. Et ſic erit præcipuum,* τὸ κεφάλαιον, *ac ſupremum. Igitur & prius etymon tolerabile, à ſuper, ſupremum.* Super, ὑπὲρ *ab Heb.* עֵבֶר*, id eſt, ultra, citra, ſuper.* Tὸ *Ajin apud Græcos mutatur in ſpiritum* ʽ: *apud Latinos in S vel H. Itaque rectè ſcribitur* Heber, Hebræus. *A Rad.* עָבַר*, id eſt, tranſiit, præteriit, trajecit. Ex quo proficiſcitur etiam nomen* Hebræi, ἑβραῖοι, עִבְרִי. *Videlicet ab* Heber, עֵבֶר*, id eſt, peregrinator. Geneſ. 11. Auguſt. l. 16. de Civ. D. Alij ſimpliciter ab* עֵבֶר*, id eſt, ultrà faciunt, putantq́ à facinore Abrahami, & ipſū, & poſteros ita appellatos. Quod ſcil. voci divinæ moriger ex*

Ur *Chaldæorum profectus, inq; terram Canaan iter facturus Euphraten trajecerit. Vnde ab incolis* Iberus, *id eſt, trajector,* περάτης *vocatus. Quod ut verum ſit: illud certè Lutheri videtur altioris curæ in cap. 14. Geneſ.* Heber *(inquit) cùm reliqui omnes relictâ ſanâ doctrinâ, & verò* DEI *cultu converterentur ad diverſas ſectas in illo monſtro diviſionis linguarum, verum cultum retinuit, & ſe oppoſuit idololatriæ Babyloniorum, vicitq; ſcandalum illud horrendum, quod Nimrod cum ſuis excitavit. Atque hanc ob cauſam meruit, ut tota ejus poſteritas, hoc eſt, Eccleſia ipſa usque ad Chriſtum* Hebræi *appellarentur. Hujus ſectator cùm eſſet Abraham,* Hebræus *dicitur, non tam propter ſanguinem, quam propter religionem acceptam. Quod ad etymon attinet,* עֵבֶר*, eſt adverbium, & ſignificat* Trans, *ultrà. Nam Hebræa lingua non diſtinguit inter citra & ultra. Hinc* עִבְרִי*, tranſitor. Hoc nomen* Hebero *fortaſſè à parente per Spiritum Sanctum eſt inditum, quod ſeparaturus eſſet ſe ab idololatris, ne cum iis habitaturus. Hæc ille.*

Sumo, *ab* αἰσιμόω, *capite reſecto. Aut utrumq; ab Heb.* וָסַם*, quod idem.* Sumtus, *generatim quidquid inſumitur, aut aliquò confertur. A ſummo placet nonnullis derivare* τὸ Sumen; *fortè ex illo Plauti: quanta ſumini abſumedo. At hîc joci cauſâ & feſtivitatis tantùm illa aſſumta* παρήχησις. *Eſt ab Heb* שָׁמֵן, ſchamen, ſamen, *pinguis fuit. Tale enim* ſumen: *& icircò venter ſuillus ita appellatus, ob eminentiam. Quia ſus præ aliis pingue animal & ſucciplenum. Alij opinantur:* Sumen, *quaſi ſuis abdomen. Alij, à ſugo ſuctum. Alij a Rumen.*

Super,

Super, ὑπέρ: *veluti* ſub *ex* ὑπό, *primitus ſup,ut antiqua monumenta adhuc teſtantur. A ſuper* ſupra, *ut ab infer* infra, *ab inter* intra, *ab exter* extra: *quomodo etiam à con* contra *dicitur. Vt* contra *primum, ex origine ſignificet* τὸ *ſimul vel conjunctim: Sicubi alterum cum altero aliquà convenit, vel ei reſpondet: Quomodo apud Virgilium eſt*, Italiam contra. *Dein* κατὰ συμβεβηκὸς *notat etiam* τὸ ἀντὶ, zuwieder / *aliquam pugnam: dum, ubi duo conveniunt, ita non rarò conveniunt, ut ſe invicem impugnent, & alterum alteri, quæcunque poteſt, inimica & adverſa objiciat. Cicero de natur. deorum: Impia conſuetudo eſt contra deos diſputandi. Sed & per* aliter, ſecus, ex aliâ parte, potiùs, *& ſimili modo, pro ſententia jubente, exponi ſolet. Interim hæc talia ad primam, quam poſui, originem facilè revocantur. Amplius verò &* τὸ ὑπέρ *Græcorum à tironibus obſervari eo magis debet, quo inde ſententia magis variat. Nam & ſuper & pro & ultra & aliter pro modo textus ſignificat. Epheſ. capit. 1.* παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν: *non ceſſo gratias agens pro vobis. Et alibi ſæpius. Illud vero, è 1. Corinth. 15. verſ. 29: interpretes ob particulam* ὑπὲρ *valdè exercuit:* εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; *id eſt, Si omninò mortui non reſuſcitantur, & quid baptizantur* ὑπὲρ τῶν νεκρῶν? Pro mortuis, *ut vetus interpres, Pagninus, Eraſmus Roterodamus, Beza reddunt. Tremellius autem è Syro:* Super mortuis. *Quid Paulus verò inibi probet, notum eſt. Videlicet mortuos ſine dubio olim reſuſcitandos eſſe. Argumenta producit mul-*

demittimus in fontem ſacrorum illorum fluminum. Id igitur in memoriam revocans Paulus dixit : εἰ μὴ ἔστιν ἀνάστασις, τί καὶ βαπτίζῃ ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, τουτέστι τῶν σωμάτων. Καὶ γὰρ ἐπὶ τούτῳ βαπτίζῃ, τοῦ νεκροῦ σώματος ἀνάστασιν πιστεύων, *id eſt, Si non eſt reſurrectio, ecquid baptizaris pro mortuis, hoc eſt, corporibus. Etenim in hoc baptizaris, mortui corporis reſurrectionem credens.* Ambroſius *ad hunc locum: In tantum, inquit, ratam & ſtabilem vult oſtendere reſurrectionem mortuorum; ut exemplum de eorum, qui tam ſecuri erant, futurâ reſurrectione: ut etiam pro mortuis baptizarentur: Si quem fortè mors prævenisset, timentes ne aut malè, aut non reſurgeret: aut qui baptiſatus non fuerat, vivus nomine mortui tingebatur. Vnde ſubjecit: Quid & baptizantur pro illis? Exemplo hoc non factum illorum probat: ſed fixam fidem in reſurrectione oſtendit. Alij, in quibus &* Martinus Lutherus, *exponunt de illâ conſuetudine, quâ primitùs* Chriſtianis *ſuper defunctorum ſepulcra aut tumulos, ſacrâ undâ placuit ablui: & quidem in Symbolon futuræ reſurrectionis. Sed ea conſuetudo an mox ipſo illo Pauli tempore recepta ſit, non ſatis conſtat.* Heinricus Bullingerus: *Primum, inquit, argumentum ſumſit à ſuperſtitione illorum, quam non probavit; ſed hactenus uſus eſt, quatenus ſuo inſtituto inſervire videbatur. Baptizabanturquidam* ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, *id eſt, vice vel in commodum utilitatemq; (quod ipſis videbatur) mortuorum; Siquidem morte fuiſſent præventi. Illi quidem animas crediderunt eſſe immortales: reſtat ergo, quod propter ipſa ſe-*

 pulta

pulta corpora baptizabant ; quod ſine reſurrectionis ſenſu fieri non poterat. Aut itaque reſurrectionem mortuorum eſſe neceſſe eſt , inquit ; aut veſtrum illud pro mortuis ſuſceptum baptiſma ſupervacaneum eſſe neceſſe eſt. Sed hoc non dabitis cuiquam. Ipſo igitur tingendi ritu veſtro teſtamini reſurrectionem mortuorum eſſe. Atqui ad hunc quidem modum interpretarunt omnes , quos ego viderim , expoſitores ſacri , Tertullianus , Theophylactus , Paraphraſtes , Scholiaſtes , & Ambroſius. Quod ſi per enallagen *quis legat : Si omnino non reſurgunt mortui, quid* baptizant *ſuper mortuos ? Paſſivum pro activo : Deinde verò* ὑπὲρ τῶν νεκρῶν *poſuerit pro* ὑπὲρ τοὺς νεκροὺς , *ſuper mortuos : ſimpliciorem colliget ſenſum hunc : Ea verò ceremonia , quâ omnes penè gentes ſuper mortua & ſepulta corpora baptizant , id eſt , tingunt & aquam ſpargunt rigando , apertè teſtantur , flaccida iſta in terram ſeminata corpora refloritura.* Et poſt : *Proinde videtur Apoſtolus argumentum præſens ex ritu duxiſſe Gentilium , quem tamen non probavit. &c.* Theodorus Beza : *Quintum argumentum à fine baptiſmi. Quod nimirum , qui baptizantur , pro mortuis baptizantur , id eſt , ut adverſus mortem remedium habeant , quum baptiſmus ſit regenerationis ſymbolum.* Et poſt : *Qui baptizantur , ut mors ipſe extinguatur , ſive in reſurrectionem ex. mortuis , cujus ſymbolum eſt baptiſmus.* Franciſcus Junius : *Quid illud , ſuper mortuis ? Illud continuationis ſive tranſitionis eſt , tanquam ſi diceret Paulus : Vbicunque fuit Euangelium , plurimi obdormierunt in Chriſto , hac fide , conſilio & fine , etiamq́; in*

in Eccleſiâ veſtrâ. Quòd ſi ſancti illi viri, qui hactenus obiverunt mortem, ſuâ expectatione & fide deluſi ſunt; quid ergo à ſuperſtitibus idem amplius agitur? Quur ita adhuc pergitur in Eccleſiâ, & qui nunc vivunt, mortuos in eodem officio perſequuntur, ſi inania ſunt omnia? Quur ſi mortui ſpe ſuâ exciderunt, viventes deſipiunt mortuos miſeros imitãdo & ſuper irritâ illorum fide irritam faciunt ſuam? Hæc vocis ὑπὲρ & ſuper ſignificatio Græcis & Latinis auribus non inſolens. Livius 2. ab urbe condita, ſuper bellum annonâ premente, id eſt, præter, & ſexcenta alia. Hæc ille. Atque tot ſententias huc congerere viſum fuit, ut iunioribus maximè planum fieret, quàm una vocula totam ſæpe periodum obturbet, & interpretibus negotium faceſſat: quamq́; eadem ſcitè ac pro re natâ expoſita, multas ambages præcidat. Quod non niſi accuratiori linguarum cognitione fieri poteſt.

Supparum. Feſtus, ſupparus lineum puellarum veſtimentum, quod & ſubucula appellatur. Ad quod Ioſephus Scaliger rectè (inquit) iam & ſupparum eſſe omne lineum velum, etiam verum eſt. Ita enim & vela in navibus vocabant. Vnde Lucanus, & Seneca dixerunt, ſuppara velorum. A ſuppar, ut ſit par, ſive æquale, quod ſupra induatur: teſte Varrone lib. 4. Latin. Ling. Commodius ab ὑπὸ ſub, & φᾶρος, id eſt, pallium, velum. Nec obſtat quantitas primæ, ut ſuſpicetur aliquis. Corripitur enim etiam: Vt apud Heſiodum, & in compoſitis: ut in βλέφαρον: quod dicitur, quaſi τοῦ βλέποντος φᾶρος, tegmentum oculi.

Φᾶρος ab Heb. פָּרֹכֶת, id eſt, velum, operculum. Aliud eſt pharos, id eſt, turris magna ſic dicta, quod flammarum indicio longè videatur à navigantibus: à φῶς & ὁρᾷν, ut placet Iſidoro lib. 15. vel mutatione literæ, à φανός, id eſt, lucidus, item fax, lampas.

Surculus. Iul. Cæſ. Scalig. Ex. 140: Surculum eſſe ſtipitis partem, aut rami, & ratio vocis indicat, & declarat uſus. Nam vox deminutionem notat, à ſuro. Surum; palum dixere priſci. Vnde & ſura in homine. Sanctæ linguæ eſt שֹׂרֵק ſchorek, id eſt, ſurculus tener, & flexibilis.

Surdus, ab Heb. חֵרֵשׁ, quod idem. Nec mutatiuncula illa ſordeſcat tibi. Abſurdum, quaſi à ſurdo: hoc eſt, ineptum, inconveniens: quo modo apud Græcos κωφὸν. Quanquam & ſurdum ſignificet id, quod non auditur, non guſtatur, non olfit, non videtur: quod etiam Lexica aſſignant. Gloſſaria abſurdum, ἀποςήθισις ἀπὸ ςόματος.

Sutor, à ſutum, ſuo: ut altor ab altum, alo: piſtor à piſtum, pinſo. Ita Sutilis à ſutum: ut fictilis à fictum: plexilis à plexum: nexilis à nexum. Suo à σύω: quod vivit adhuc in comp. κασσύω, καττύω, ἐπικαττύω. Καττύω, vel κασσύω, quaſi κατασύω, à κατά. Ita Cretenſes ſolebant: καββαλεῖν, pro καταβαλεῖν. Vt litera præpoſitionis migret in vicinam: quod nec alibi inſolens. Græc. ῥάπτω, ῥαφὶς, ab Heb. תָּפַר, id eſt, ſuit.

Syllogiſmus, συλλογισμὸς, à συλλογίζομαι, λογίζομαι: primum eſt λόγω. Syllogiſmus Latinè eſt argumentatio: aut propius, ratiocinium. Marc. Capella &

lis & Severinus *Boëthius vertunt* ratiocinationem. *Caſpar Finckius doct. Syllog. cap. 1. aliquot paginas in eruendo etymo, aliorumque ſententiis percenſendis conſumit: atque ipſi denique arridet magis notatio à συλλογῇ τοῦ λόγου, hoc eſt, Collectione rationis. Ratio enim tum colligi dicitur, quando concluſio infertur. Et ſic Syllogiſmus nomen habet à concluſione potiùs, quàm propoſitionibus. Hæc ille. Cui etiam favet, quod Syllogiſmus Ciceroni eſt* rationis concluſio: *interdum &* argumenti concluſio. *Summa verò omnium, quos ibi laudat Finckius, in idem redit; licet non omnes æquè ſe explicent. Primum eſt* λέγω. *Hinc* λόγος, λογίζομαι, λογισμός: *& addita* σὺν *particulà ſocietatis & collectionis,* συλλογίζομαι, συλλογισμὸς. *Ex eo demum colligitur, quid propriè* λέγω, *quid item* λόγος: *& tandem quid Syllogiſmus. Gloſſar:* συλλογισμὸς Computatio, penſatio. *Sed nihil Latio eſt, quod preſsè Græcorum ſatisfaciat: Ut ſatius ſit Græcorum* συλλογισμὸν *in orbem Romanum admittere.*

Syncope, *figura uſitata: ut virûm, pro virorũ. Rectiùs ſentit I. C. Scalig. cap. 85. de cauſ. L. L.* ὁμήρων, *nobis non licuit ſervare, Homerum. Eadem enim fuiſſet vox cum accuſativo: itaque caudam illam addidere,* Homerorũ, *ſanè inſuavem, quam etiam caudatà literà explerent, R ſcilicet. Ac per initia quidem, ut Græci loquebantur, ſic Nos locutos puto: ut cenſeam & Meûm, & deûm, & liberûm dixiſſe pro Meorum, deorum, liberorum.* Συγκοπὴ, συγκόπτω, κόπτω, *ab Heb.* קצר, *præcidit*

קטף

קָמַף *abſcidit, amputavit.* Item חָטַב, *cecidit ligna, reſecuit.*

Syngrapha, συγγραφή. *Dicitur ita, quia ex utriusq; contrahentis, ſive rei conſenſu facta eſt. Fortaſsè etiam uterq; nomen ſuum ſubſcribebat, atque etiam ſuo annulo obſignabat.* Graphicus γραφικὸς, *id eſt, ad unguem factus, venuſtus, ſcitoq; ingenio, & quaſi pictoris manu expolitus. Nam & γράφειν pingere eſt, γραφὶς, ſtilus, penicillus. Ovidius* graphium *vocat, quo in pugillaribus ſcribitur.* Graphis, *autore Budæo, eſt lineamentorum ductus, & umbratilis pictura futuri operis. Veriùs tamen* graphium *&* graphidem *idem valere putetur. Apud Plautum* graphicus *nugator, Bacch.* Graphicus *fur,* graphicè *exornari, Trin.* Graphicus *mortalis, Pſeud.* Graphicè *facetus, Perſ. Hinc explicatur illud etiam Stich. a. 2. ſ. 1. Ex pictura aſſtitit. Iul. Cæſ. Scal. lib. 3. poët. cap. 33. verbo γραφικῶς deſignavit Plautus, quod hominē* ad unguem factum *Horatius.* Grammatica, γραμματικὴ, ἀπὸ τοῦ γράμματος. *A principiis vocis, quæ & primitus ea conſiderat.* Chirographon, *eſt manuſcriptū.* Programma, πρόγραμμα. προγράφω, *id eſt, ante ſcribo. Hoc enim πρὸ. Inde programma etiam publicè propoſitum.* Typographia *vulgo eſt officina, ſeu locus, in quo libri imprimuntur. Debebant* Typographeon: *ſicut ζωγραφεῖον, eſt officina pictoris.* Typographia *verò notat actionem: ſicut νομογραφία legum ſcriptionem. A γράφω faciunt quidam Lat.* Scribo. *Vtrumq; ab Hebræo* גָּרַף, *id eſt, manu comprehendit.*

Scri

Scriptum, γεαπτὸν. *Vt* nubo nuptum. *B in P. ſicut* γεάΦω γεαπτὸν: *Φ in π. Nonnullis placet* Scribtum: *ut thematis litera maneat.*

Syrupus, συείας ὀπὸς, *id eſt, ſuccus, quo Syri, populus delicatiſſimus, impensè delectabantur. Nunc generalis vox.*

T

Tabes *Iul. Caſ. Scalig.* τηκτικὸς, *lique faciens. Vnde Latina vox* Tabes, τήκω, τάκω ξίφος. Liquefacit *autem: quia partium ingreditur ſoliditatem & ſolvit, ut ignis metalla, & lapides fuſiles. Hac ille. Etiam claſſicis autoribus* Tabes *eſt* τῆξις: Tabeſcere τήκεσθαι *aut liqueſieri.*

Ovidius:

Tinctaq; mortiferâ tabe ſagitta madet.

Lucretius:

Tabifici radii ſolis

id eſt, qui liquefaciunt nives. Nix tabida, *id eſt, quæ liqueſcit, apud Livium. Sicut* tabes nimborum, *iterum in Lucretio. Id eſt, qui arbuſta liquefaciunt & ſolvunt, ut putrida fiant & inutilia. Nimia enim humiditas noxia. Cato*: ſal tabeſcit. *Ipſe Cicero: dureſcit humor; & idem viciſſim mollitur tepefactus, &* tabeſcit calore, *id eſt, liquatur, & ſic attenuatus evaneſcit in aërem.* Tabeſco, *igitur eſt proprie liqueſio:* Tabes *eſt* τῆξις. Tabum, *ſanies aut ſanguis putridus. Et* fluere *dicuntur* membra tabo, *apud Poë-*

tam. Hebræ. aſſonat דְּאָבָה deabah, *id eſt, tabes. à Rad.* דָּאַב, *id eſt, contabuit, periit phthiſi, elanguit. Et τήκω, τάκω, fit à* חָתַךְ, *id eſt, liquefecit, aut* נָתַךְ, *quod idem.*

Tabula *Jul. Cæſ. Scal. cap. 31. Lat. Ling.* fuit *diminutivum nominis, quod nunc non extat: à quo* taberina; *ut ſuterina, tonſterina: Sed in his* E *abiit. In* taberina *ſublata eſt* I. *Omninò autem à tabula etiam* tabulerna, *ſicut naſiterna Eſt autem* Taba *&* tabula, *ἀπὸ τὸ τάζω: quoniam tabulata in ædibus & ulmis planitiem extendebant. Aut ulteriùs* Taba, *à* תָּא, *id eſt, conclave, quod è tabulis, tabulatum. Τάζω à* שָׁטַח, *extendit, dilatavit. A tabella fit* tabellarius, *quod Adjectivum. Lex tabellaria, quâ populus jubebatur tabellâ ſuffragium ferre. Cicero: Non fuit latebra danda populo, in quâ bonis ignorantibus, quid quiſque ſentiret, tabella vitioſum occultaret ſuffragium.* Tabellarius *etiam, qui portabat tabellas, hoc eſt, epiſtolas. Pro eo rectiùs hodie nobis eſt ἐπιστολεύς, γραμματοφόρος, curſor. Olim autem priùs, quàm charta & membrana fuit inventa, tabulis vel acernis, vel faginis, vel abiegnis, vel buxeis, vel citrinis, etiam eburneis, vel id genus aliis, inſcribebant ſenſa animi ſui, & aliò mittebant. Hinc tabulæ, tabellæ pro epiſtolis: apud Romanos. Cujus generis ſunt & codicilli, codex, liber; quibus nos hodieque utimur, ex antiquitate illâ: quamvis materia nobis melior ſuppeditet, non autem vox. Plautus morem iſtum poſuit in Pſeudolo: Per ceram & lignum, literaſq; interpretes. Lignum cui literæ inſcripta erãt ſcilicet polito aut dolato. Etiam Homerus: γρά-*

ψας

ψας ἐν πίνακι πτυκτῷ, *ſcripſit in tabulâ plicatâ.* Ambroſius *in l. de Tobia: Cauſanti (debitori) incumbunt dicentes: Cum poßides tua prædia. Nos noſtram pecuniam non habemus. Aurum dedimus.* Lignum *tenemus.* Lignum, *id eſt, chirographi tabulæ: Item Claudius: Quod vulgo dicitur, liberis datam bonorum poſſeßionem contra* lignum *eſſe. Id eſt, contra tabulas teſtamenti vel chirographi. Cæterum à taberna eſt* contubernium, contubernalis. *Feſto,* attubernalis, *id eſt, habitator continuæ tabernæ. In primævo idiomate invenitur* סָפַר, *id eſt, tabellas ſcripſit, in tabulis notavit. Item, A taberna* tabernarius. *Diomedes lib. 3: Tabernariæ fabulæ mandræ dicuntur, humilitate perſonarum & argumentorum ſimilitudine, comœdiis pares, in quibus non magiſtratus regesq́; ſed humiles homines & privatæ domus inducuntur: quæ quod olim* tabulis *tegerentur, Communiter* tabernariæ *vocabätur. Sic in codice Iuſtiniani ſæpe,* taberneriæ *perſonæ, id eſt, humiles ac ſordidæ.*

Tæda, *malè ſine diphthongo ſcribitur: quia* δαῖνς, *ιδ*ος, *ἡ: per inverſionem, id eſt, fax magna & ardens: ut & δαΐς & δάς, à δαίω, i. e. flagro, uro, ardeo.*

Talaſſus. *I. C. Scal. lib. 1. poët. c. 50: Latini Talaſſum ſive* Talaßionem, *quare vocent in ambiguo eſt. Illud conſtat in raptu Sabinarum nomen inventum. Herſiliam formâ præſtantißimam cùm Romulo regi ferret unus è Paſtoribus, ne ab obviis interciperetur, interpellantibus reſpondiſſe dicitur, eã ſeſe ferre* Talaſsioni. *Alii militiæ ſic vocatum, qui primus rapere inceperit. Et c. 101:*

hiſtoria

hiſtoria eſt à Plutarcho ſcripta. Ambigit tamen indéne, an à lanificio ducta ſit ea vox: τὰς ταλάρους *enim etiam* ταλάσους *vocatos ait, in quibus lana contineretur. Hæc ille. Nos poſthabitis reliquarum opinionibus, alíud ſcrütabimur etymon:*

Quà res, quà ratio ſuadet ——

Igitur Thalaſſus *aut* Thalaſſio; *vel* Thalaſſius *eſt præſes nuptiarum, omnium approbatione. Servire* Thalaſsio *eſt Venerem ſectari: ſive, operam dare liberis, Vt ait Cicero ad Pætũ. Venus è mari orta fingitur à poëtis. Cauſam Phyſici ſolertiſsimè exponunt. Nam & humiditas opidò promovet generationem atque incrementum: & ſalſedo ſtimulat Venerem; ut diximus. Quæ ergò cauſa cur non à* θάλασσα *formetur?* θαλάσσιος *eſt marinus, aut pontigena: ita enim Venus deſcribitur. Nec pauci, quamvis ignari originis, Thalaſſius ſcribunt: H inſerto: ſanè rectiùs; cumque duplici S.*

Talentum, τάλαντον: παρὰ τὸ τλῆναι τὸ βάρος. *Iſidorus lib. 17. cap. 24:* talentum *ſummum eſſe pondus perhibetur in Græcis. Fannius, Quod ſummum doctis perhibetur pondus Athenis: Nam nihil his obolòve minus, majùsve talento.*

Talpa, *Græcis eſt* σπάλαξ ἢ ἀσπάλαξ, *à* σπᾶν. *Fodit enim & eruit terram. Ita etiam Hebr.* חֲפַרְפָּרוֹת *à* חָפַר *fodit. Latini nomen ex eo fecerunt, quod* ἄνω κάτω θρύπτει: *Cacutire talpam.* Τυφλὸς, τυφλὴ & τυφλά. *Dein* κατ᾽ ἐκάλλαξιν.

λαξιν, τυλφρὶ, τυφλά : *ut* τήγανον τάγηνον : δαρ-τὰ δρατὰ : κάρτος κράτος. *Iſidor. libr. 12. cap. 3:* Talpa *ideo dicta, quod ſit damnata cæcitate perpetuâ. Quanquam illa* τυφλότης *non accipienda ex indole vulgi,* ὡς στέρησις : *ſed κατὰ* σύγκρισιν. *Neq; enim omninò cæca eſt talpa : ſed videt, licet non eo more aut modo, quo cætera. Ejus inſunt oculis tunicæ omnes, præter unam : etiam humores, qui ſufficiant. Ariſtoteles inter alia :* ἀφαιρεθέντος τοῦ δέρματος ὄντος παχέος ἀπὸ τῆς κεφαλῆς κατὰ τὴν χώραν τῶν ἔξωθεν τῶν ὀμμάτων, ἔσωθεν εἰσὶν οἱ ὀφθαλμοὶ διεφθαρμένοι, πάντα ἔχοντες ταῦτα τὰ μέρη τοῖς ἀληθινοῖς. *Plinius : Talpis viſus non eſt. Oculorum effigies ineſt, ſi quis prætentam detrahat membranam. Quomodo viſus non eſt?* ὀφθαλμοὺς μὲν γὰρ ἐν τῷ φανερῷ οὐκ ἔχει. *Limitemus enim. Quippe ubi oculus, ibi viſus. Aut is temerè factus. Virgilius :*

Aut oculis capti fodêre cubilia talpæ.

Non dicit cæcos, ſed oculis captos : belliſſimè ut ſolet. Pomp. Sab : capti, id eſt, privati oculis : ſed falsò. Quis enim privavit? Antè ergo viderunt. Rectè Servius : oculis capti; *hoc eſt, oculis debiles. Rectè inquam. Nam cætera, quæ addit, priorem iſtam* ἐξήγησιν *jugulant. Vt igitur captus pedibus, non eſt* ἄπους, *ſed cujus pedes detinentur, ne ambulent : Ita captus oculis, non eſt cæcus, ſed cujus oculi laborant, aut teguntur. Tales oculi talpæ, id eſt, tecti membranâ aut cuticulâ : ut quantum opus ſit per illos videat. Quid autem? lucem fortè objectam : quam non appetit; ſed potiùs averſatur, tanquam inutilem atq; noxiam, ab levitatem. Præclarè*

Scalig. Exerc. 144. Talpæ oculi datæ ſunt, non ad appetendum, quæ videat, ſed ad fugiendum, quod illi viſui, atque ejus vita noceat: ut occurrentem fortè lucem ſibi pernicioſam cum patriis, nativis, ſalutaribus latebris commutet illicò.

Tango, θιγγάνω, θίγω, *ejusdem ſignificatus: antiquè* Tago. *Ab Heb.* נגע, *id eſt, tetigit.* Tagax *pro fure, Lucilio. Plautus Perſ. act. 2. ſc. 3.* Tax tax *tergo meo erit: factum græca imitatione* λὰξ καὶ πὺξ: *& reſpondet quoq; ſono, qui è vapulante reſultat.* Contagium *à tactu. Paſſim eſt morbus, qui contactu inficit. Lucret.*

Quæ contage ſuâ palloribus omnia pingunt.

At χρωικώτερον. Contingo, *item* contiguum, *quòd ſe mutuò tangit. Item* Tignum *ad ædificia adhiberi ſolitum, ut inte contiguitas oriatur. Sive rectiùs, ut à lego lignum, ſic à tego* tignum, *etiam aſſentiente Vlpiano.* Pertica *q. pertiga. I.C. Scal. in Th. de pl. Græci non habent vocem, quâ noſtram exprimant* perticam, *virgam longiorem.* Latam *Vaſcones vocant, in dimetiendis agris adhiberi ſolitam, à* pertingendo. *Ruſticum inſtrumentum ad fructus decutiendos.* Integer *etiam*, integrare, attegrare, attigere, *non aliunde manant. Ioſ. Sc. meminit in Feſtum:* atteger *eſt* περιθιγής, *qui tactus & deminutus eſt.* Attigere *n. veteres, pro attingere: ut contrà* integer ἀθιγής, ἄθικτος. *Itaq; integer eſt non tactus, non imminutus: ſed totus quaſi, & incolumis. A. gel. lib. 2. cap. 6.* taxo *preſſius crebriusq; eſt, quàm tango: ut frequentativum. Significat quoq; æſtimo, precium conſtituo.* Taxatio *eſt æſtimatio. Scilicet à frequenti illo tactu, aut tractatu, qui, ubi quid æſtimandum & ponderandum, requiritur.*

Tanta-

Tantalus, *à* τάλας, *quaſi* πανταλας, *aut* ταλάντατος. *Fabula etiam pueris nota.*

Horatius:

Tantalus à labris ſitiens fugientia captat
Flumina ———

Τάλας *ab Heb.* דָּלַל, dalal, *exhauſtus eſt*: דַּל, *exhauſtus, miſer, ærumnoſus.*

Tartarus, τάρταρος. *Ipſa vox aſperè & horrendùm ſonat.* Διὰ τὸ τεταρᾶχθαι ἐκεῖ τὸν ἀέρα, *vel quoniam opacis ſuis tenebris* ταράσσει καὶ ταρβεῖν ποιεῖ, *id eſt, exterret, atque ſtuporem incutit.* Tartarino, *cum dixit Ennius, horrendo & terribili Verrius vult accipi, à Tartaro; Feſtus.*

Tapes, τάπης, *quaſi* πάτης, *à* πατεῖσθαι: *dictantibus ita Græcis. Malim ab uſu: ſcilicet ab Hebræ.* עָטַף, *id eſt, amictus vel opertus eſt.* Amphitapa, *ſunt, ut ait Iſidorus libr. 19. cap. 26. ſunt ex utraque parte villoſa tapeta. Vel, ut ait Nonius, ſunt veſtes villoſæ, utrinque habentes villos. Quod & Baifius probat in libr. de re veſt. cap. 14. & dicit, id genus veſtis utrinque villoſum. Varro in Mævio: Alterum bene acceptum dormire ſub amphitapa bene molli. Lucillius Sat. 3.* Pſilæ *atque* amphitapæ, *villis ingentibus molles. I. Pollux lib. 10. onom. capit. 9;* ἀμφιτάπης *&* ἀμφιτάπητα *vocat. Etiam Latino utitur Vlpianus. Apud Plautum, conſuta tapetia: item* belluata, *ab imaginibus belluarum, quæ erant intextæ,* ζωωτά. *Non diſſimile, quod Imman. Tremellius, illud Exod. 35. verſ. 17.* Kelaim, *à* קָלַע, kalah, *interpretatus eſt Tapetes* ocellatos.

Tata, *quid ſit cum aliis exprimit Ioſ. Scalig. libr. 1. in Auſon. Ego puto verum eſſe*, Abare, *& eſſe ὑποκοριστικὸν; quo frater, aut ſoror, fratrem, aut ſororem compellat. Suidas*: ἀπφὰ ἀδελφῆς ἢ ἀδελφοῦ ὑποκόρισμα. Ἀπφὰ *igitur fratris appellatio, ut* τέττα *minoris ad majorem. Sic Latinè* Aba, *quo frater fratrem*: mamma, *quo junior anum appellat*: Tata *quo junior ſenem.*

Martialis:

Mammas atq; tatas habet Afra: ſed ipſa Tatarum
Dici, & mammarum maxima mamma poteſt.

Tata *planè Græcum*, τέττα. Τέττα γέρων, *Homerus. Et in inſcriptione veteri*:

M. ELpidius Pamphilus.
Platoni: *Tata* ſuo
Bene merenti fecit.

Hæc ille. Ex Syriaco aut Hebræo illa omnia, Tata, τέττα, Atta, aba, ἀπφα: *ſuntq; verba, quibus blandimur, more puerorum lallare incipientium: quibus amica & fere naturalia ſunt iſta*: atta, etta, τέττα, teta, tata. *Vſus poſtea diſcrevit.*

Taurus, ταῦρος. *Iul. Cæſar Scaliger Exerc. 206. ſect. 3. an* thur *à tauro ſit vox corrupta, neſcio. Id non me latet*: Taurus *vocem Syram eſſe, atq; unà cum aliis à Cadmo importatam, quâ utuntur quoque Arabes*, Taur. *Et cap. 38. Lat. Ling. à Syris hodie & à Mauris, qui inde advecti ſunt*, Taur *bovem dici ſcimus. Origo ſcilicet*

ſcilicet Hebræa שור, id eſt, taurus, bos. Chaldæis תור. A Rad. שור, id eſt, inſpexit, rectà intuitus eſt. A quo & Græcum ὀῤῥῶ. Feſtus: Tauras vaccas ſteriles appellabant, ait Verrius, quæ non magis pariant, quàm Tauri. Sed vero ſimilius ſit ex Græco dictas, quia Græci ταύρας appellant. Centaurus, à κέντεῖν ταύρους: ob immanitatem. Virgilius:

—— Ille furentes
Centaurus letho domuit ——

Ovidius:

Nam tibi ſævorum ſæviſſime cẽtaurorum.

Statius:

Centauros habet arte truces.

Palephatus lib. Incredib. centauros fuiſſe putat taurorum abactores, quos ideo ſtimulis pungerent ac urgerent. Qui locus refertur etiam à Paulo Oroſio lib. 1. capit. 13. Hieronymus Ieſai cap. 14: Centauri nomen ex aſinis centaurisq́; compoſitum. Iſidorus lib. 11. cap. 3. Onocentaurus, quòd media pars hominis ſpecies, media aſini, eſſe dicatur: Hippocentaurus, quod equi hominisq́; in eo natura conjuncta fuiſſe putatur.

Tile, τῆλε: quia longiùs extenditur. Inde ſubtile. Iul. Cæſ. Scalig. Exer. 1. à filis tenuioribus originem traxiſſe videtur, quæ in telâ benè textâ oculorum aciem pœnè fallunt. Vnde ſignificationis proportio ad alia quoque ſumta fuit. Item telum, à τῆλε, τηλοῦ. Idem Scal. Ex. 325. ſ. 12. Τῆλε ſignificat procul, longè: quæ autem procul ſunt, tela requirunt. Et eſt Telum, apud ICtos etiam omne quod manu cujusq́; projicitur. Quomodo

modo & βέλ@ Græcorum à βάλλειν. Admonent nos epigrammata in Xenophonte urbis fauſtiſſimæ ſcripta: καὶ τὰ βέλη ὁμῶς ἐφέρετο, λόγχαι, τοξεύματα, σφενδόναι, πλεῖστοι δὲ καὶ λίθοι. *Gajus lib. 1. ad legem XII. Tabularum: Telum volgo quidem id appellatur, quod ab arcu mittitur: Sed nunc omne ſignificatur, quod mittitur manu. Itaq; ſequitur, ut & lapis & lignum & ferrum hoc nomine contineatur, dictumq; ab eo, quòd in longinquum mittatur. Græcâ voce figuratum* ἀπὸ τοῦ τηλοῦ: *& hanc ſignificationem invenire poſſumus & in Græco nomine. Nam quod nos telum appellamus, illi* βέλ@ *appellant; eòq; nomine volgo quidem id ſignificatur, quod ab arcu mittitur: ſed non minùs omne ſignificatur, quod mittitur manu,* ἀπὸ τοῦ βάλλεσθαι. *Hæc Gajus. Et ſic Siſenna Hiſtoriarum l. 3: Manuales lapides diſpertit; propterea quod is ager omnis hujusmodi telis abundabat. Et Petronius arbiter in Satirico de lapidatione loquens,* Extra teli conjectum, *inquit. Ioſephus Scaliger: ut Cicero dixit parſimoniam nō mediocre* telū *eſſe ad virtutem: ſic hic omnia adjumenta vocat tela, elegantiſſimè ſanè. Quòd ad Græcor: imitationem dictum:* ἡ φειδὼ οὐ φαῦλον ὅπλον πρὸς τὴν ἀρετήν. *Ita loquitur Dionyſius Halicarnaſſeus, ita & Plautus Epid. A* telum *eſt* protelum, *id eſt, incitamentum, vel potiùs impulſio. In Plinio,* protela *boum, ſunt tractus boum. Lucret:*

Et quaſi protelo ſtimulatur ——

Protelare *eſt longè propellere. Hebr.* טיל, til; *id eſt, protelavit, ejecit eminus.* Muſtela, *à mus,* μῦς *&* τῆλε. *Eſt enim mus longior.*

Telones,

Telones, τελώνης, *publicanus, hoc eſt, publici, aut vectigalis emtor, ab* ὠνοῦμαι *&* τέλος. Telonium, τελώνιον, *locus illius. Significat* τέλος *pecuniam, impenſas, vectigal: quia* τὸ εἶναι *illorum non aliud, quàm* πρὸς τὸ τέλος, ἢ χρῆσιν: *quâ causâ etiam* τὸ χρῆμα *appellatum. Et quid aurum? terra ſplendens ac ſcitè mixta: uſu valet, ex ſe nihil aut parùm. Propriè autem* τὸ τέλος *eſt finis, terminus. Cicero paßim vertit,* ultimum, extremum, ſummum. *Apud Philoſophos effectionem perfectionemque rei ſignificat: quia hæc* τὸ πέρας καὶ ἀκρότατον. *Vox fit ab Hebr.* חָדַל, chadel, del, *id eſt, finiit, ceſſavit.* Apoteleſma, ἀποτέλεσμα, *nihil eſt aliud quàm ad finem perductum, opus elaboratum: cui opponitur interruptum &* affectum, *uti loquitur Cicero. Ita à Plutarcho geſta Romuli dicuntur* ἀποτελέσματα. *Gloſſarium:* ἀποτέλεσμα Effectus, *eventus:* ἀποτελῶ *efficio. Sed Latinum hoc non ſufficit. Nam requiritur, quod &* τέλος *&* τὸ ἀπὸ *exprimat. Latini* abſolutum, perfectum, elaboratum, *ſcitiſsimè etiam vocant: ſed malim verò* apoteleſma, *ut quod & finem manifeſtiùs includit. Neque Latini, ut nec cætera Græcorum, faſtidient. Multa de illâ voce monet in aditu miſcell. Theol. Rudolphus Goclenius.*

Temenrum: *inde* abſtemius, *i.e. à temeto,* ἄοινος. *Item ex eodem eſt* temulencus, *ait Plin. lib. 14. cap 13.* Temetum, *medium cum initio producit. Horat. 2. ep. pullos, ova, cadum temeti: nempe modo iſto, &c. Ita Ioſephus Scaliger. Ita Paulus Meliſſus: ita meliores poetæ*

cæteri. Contrà Muretus in Galliambo lapſus eſt: ignoſce lapſus & cave. Neq; tamen ex eo quidquam decedit politiſsimo & oratori & poëtæ. Sed temetum *unde? An quaſi* tenens mentem? *an à* μέθυ, ἢ μέθη, *per tranſpoſitionem? an melius detur etymon?* N. L. *Homero od.* ξ *eſt* μέθυ γλυκὺ, *dulce: Euripidi,* μέθυ εὔζωρον, *merum, non dilutum. Ita Plutarchus Sympoſ. libr. 3. quæſt. 2. ſcribit,* μέθυ *eſſe* τὸν ἄντικρυς ἄκρατον. *Euſtathius ut & Apollonius nominari vult,* ἀπὸ τοῦ μεθιέναι καὶ ἀμελεῖν τοὺς πίνοντας: *quòd bibentes vinum negligant multa & omittant.*

Tempe, τέμπεα, τέμπη. *Loca amœna, ab aliis peculiariter ſeparata, ſive montibus, ſive parietibus, ſive ſepibus: ut hodie horti, vineæ. A* τέμνω. *Unde etiam* τέμενος: *à quo, probante Ioſepho Scaligero,* templũ. *A* templum, *Adverb.* Extemplo, contemplari, & *cætera.* Τέμενος *enim inter alia eſt delubrum: quia remotum ab aliis, aut diſtinctum. Sed &* Tempus, *ab eadem diviſione. Eſt quippe quantitas diſcreta:* ἀριθμὸς τῆς κινήσεως. Tempero & *rem ſuo tempore facio, i. certo ordine ac modo, prudenter, nec nimis citò, nec nimis ſerò. A tempus ducunt etiã* Tempora: *quia ex illâ capitis parte anni, aut ætas cognoſcitur. Quidam ſcribunt* Timpora: *diſcriminis ergo. Et antiquitus I & E admodum promiſcuè utebantur. Vt igne, igni, amnes amnis: genetrix genitrix: teſtibus MSS. Vbi utrum melius ſit, analogia & etymon docet.*

Tendo, & teneo *habent idem principium:* τείνω, ἀτέω: *unde &* τανύω, & πταίνω. Τάω *à* נָטָה, *id eſt, tetendit. Vt* τηρέω *à* נָטַר, *id eſt, ſervavit.* Pertende-

tendere eſt τὸ ὑπὲρ διατείνεσθαι *ad verbum. Prop.* pertendens *animo. A* tentum *eſt* tentorium, tenſipellium, tentigo: *ſicut prurigo. Ex uſu populari eſt in obſcœnis: non ex proprio ſignificatu.* Pedetentim, *ita, ut* pedes tenduntur. *A* ταίνω *ſit quoque* ταινία, tænia. *Hebr.* אטון, *tania: unde & ὀθόνη. Item* τόνος, Tonus: *τονέω, τονῶ, id eſt, intendo,* tono. *Et* κατ' ἀντίστοιχον, ſono, *ſonui: ſicut tono, tonui.* Tonitrus *inde. Non memini quaſi* tonus terrens: *ſed* Trus *potius eſt* λῆξις. Tonitruum, *à Gæcinna tonum dictum, refert Seneca lib. 2. Natural. quæſt. & à priſcis quidem* tonitruum; *ætate ſuâ non niſi* tonitrua *efferri.* Attonitus, *id eſt, tonitru perculſus,* ἐμβρόντητος. *A* τόνος *eſt* Tenor. *I. Lipſius cap. 18. de pronunc.* Tonores *olim poſt* Tenores. *Audiatur etiam Iul. Cæſ. Scaliger cap. 53. Lat. L. Hos omnes Græci* τόνους *vocavere, translatâ ratione à fidibus, quarum intentione, aut remiſſione acutior graviorque redderetur vox. Inde nos* Tonores: *propterea quod noſtrum* Tenere *inde duxiſſemus: ſcilicet* παρὰ τὸ τείνειν. *Nam quod niſu quodam arceremus, id beneficio* τῶν τενόντων *fieret, & translata fuit ſignificatio ab helciariis & aurigis currus inhibentibus: item militibus prædam dividentib. Hoc potes etiam percipere ex maximi poëtæ Oppiani piſcatione quadam, atque ante eum ex Theocrito: quorum verſibus trahentium tenentiumque nixu primarii nervi* τένοντες *extantes declarantur. A* τένων, *ſive tendere,* tentum, *eſt* Tendo, tendinis: *ut gravedo, gravedinis. Quidam malunt* tendônis: *ut bibonis, comedonis, ganeonis. Sed ratio impar. Hæc ſignificant perſo-*

 nam:

nam: illud rem. Ab eodem τείνειν eſt & tenuis, τεταvὸς *Græcè, Extentus.* Attenuó *eſt tenue facio. A te*neo, tenebræ : *ut à lateo latebræ : à verto vertebræ : à ſalio ſalebræ: à ſcateo ſcatebræ.* Tenax : *ſicut* pertinax *à pertinendo. Plautus alludit Cap.a.2.ſ.2. Tenáxne eſt: immò pertenax. A ſupino* tentum *eſt* tentare, *id eſt, diu multumq; tendere, & tenere,* πειράζειν.

Lucretius :

—— Quem neque morbus
Nec mors, nec luctus tentaret ——

Suſtento *eſt crebrò aut valdè ſuſtineo.* Abſtentus, *apud Cyprianum, id eſt, excommunicatus. Vlpianus & Africanus Icti, utuntur pro eo, qui ſe bonis paternis & hereditate* abſtinuit.

Tener, παρὰ τὸ τείνειν, *quod extendi poßit. Aut rectà à* τέρην : παρὰ τὸ τείρειν, *quod à* פֶּרַח, *quod planè idem.* Tenereſco *apud Plinium.* Teneraſco, *apud Lucretium. In quo etiam* aura, *item* aër *dicitur* tener, *id eſt, liquidus, ſubtilis, qui facilè cedit, facilè penitrat, facilè etiam teritur & mutatur.*

Tepeo, tepor, *ab Hebr.* דְּבָא *tepor, ætas tepida. Tepor eſt, ubi & caloris & frigoris aliquid æquè concurrit; ut nec calidum ſit, nec frigidum corpus, in quo hæret. Ovidius vocat ideo teporem* lenem: *& Mantuanus,* placidum.

Tergo, τέρσω. *Repræſentat originem* Terſi, terſū, *& quãdoq;* Tertū. Terſa *enim omnia ſicca : & tergere ſiccare eſt. Plautus annuit:* Ornãtur, lavantur, tergẽtur *poliuntur. Aut per μετάθεσιν à* גָּרַד, *quod idem. Græcis*

ψάω

ψάω eſt tergo, à נָקָא. At ψαίρω, ψαρὸς à צָפַר, accleravit, ocius movit. A τέρσω volunt aliqui fieri Torreo, toſtum. Sed falluntur. Potius eſt à θέρω, θερέω, θέρος, θέρμη, thermæ. Theriſtrum apud Hieronymum, & Iſidorum, θέριστρον, Id eſt, æſtiva veſtis, aut tegimentum in æſtu. Neceſſario autem Torreo finxere: propter verba illa Tero, & Terreo, quæ jam inventa aliud exprimebant. Torrens eſt, ubi æſtuat unda & rapido fertur impetu. Quia verò hieme major copia ſit ejuſmodi fluminis, ſive aquæ pluviæ, unde torrens augetur, Græcis eſt, χειμάῤῥους, quia hieme fluat. Gloſſarium, Torrens, χειμάῤῥους, ῥεῖθρον. Horatio quoque, Flumen hibernum. Torris ſtipes ambuſtus: aut κατάξηρος ἢ εὐκαὴς proter ſiccitatem. A Torreo fit etiam Teſta, quaſi toſta: ſcilicet à ſole, aut igne. Teſtudo, cujus domuncula teſta eſt. Udo, eſt καταληξις: ut in magnitudo, lenitudo, pulchritudo. Θέρω (ut & unà Latin. torreo) ab Hebræo דִּיר dir, id eſt, torruit, torrefecit.

Terminus, τερμὶς vel τέρμα. i. meta. Terminalia à Termino, in cujus tutela erant agri. Amtermini, qui circa terminos P. Rom. viciniæ manent. Dicti ſunt etiã Amtermines, quia termen quoque nominabant: Græcis ἀμφιτέρμονες. A τερμίς deſcẽdit quoque Termes, termitis. Quanquã ſi dicendum, quod res eſt: termes nõ eſt propriè ramus ex arbore decerptꝰ cũ fructu; aut ramus

Scalig. Exerc. 144. Talpæ oculi datæ ſunt, non ad appetendum, quæ videat, ſed ad fugiendum, quod illi viſui, atque ejus vitæ noceat: ut occurrentem fortè lucem ſibi pernicioſam cum patriis, nativis, ſalutaribus latebris commutet illicò.

Tango, θιγγάνω, θίγω, *ejuſdem ſignificatus: antiquè* Tago. *Ab Heb.* נגע, *id eſt, tetigit.* Tagax *pro fure, Lucillio. Plautus Perſ. act. 2. ſc. 3.* Tax tax *tergo meo erit: factum græca imitatione* λὰξ καὶ πὺξ: *& reſpondet quoque ſono, qui è vapulante reſultat.* Contagium *à tactu. Paſſim eſt morbus, qui contactu inficit. Lucret.*

Quæ contage ſuâ palloribus omnia pingunt.

At γλυκώτερον. Contingo, *item* contiguum, *quòd ſe mutuò tangit. Item* Tignum *ad ædificia adhiberi ſolitum, ut inte contiguitas oriatur. Sive rectiùs, ut à lego lignum, ſic à tego* tignum, *etiam aſſentiente Vlpiano.* Pertica *q. pertiga. I. C. Scal. in 1 b. de pl. Græci non habent vocem, quâ noſtram exprimant* perticam, *virgam longiorem.* Latam *Vaſcones vocant, in dimetiendis agris adhiberi ſolitam, à* pertingendo. *Ruſticum inſtrumentum ad fructus decutiendos.* Integer *etiam*, integrare, attegrare, attigere, *non aliunde manant. Ioſ. Sc. meminit in Feſtum:* atteger *eſt* περιθιγής, *qui tactus & deminutus eſt.* Attigere *n. veteres, pro attingere: ut contrà* integer ἀθιγής, ἄθικτος. *Itaque* integer *eſt non tactus, non imminutus: ſed totus quaſi, & incolumis. A-gel. lib. 2. cap. 6.* taxo *preſſius crebriuſque eſt, quàm tango: ut frequentativum. Significat quoque æſtimo, precium conſtituo.* Taxatio *eſt æſtimatio. Scilicet à frequenti illo tactu, aut tractatu, qui, ubi quid æſtimandum & ponderandum, requiritur.*

Tantà-

Tantalus, ἀ τάλας, *quaſi* παντάλας, *Aut* ταλάντατος. *Fabula etiam pueris nota.*

Horatius

Tantalus à labris ſitiens fugientia captat
Flumina ———

Τάλας *ab Heb.* דָּלַל, dalal, *exhauſtus eſt* : דַּל, *exhauſtus, miſer, ærumnoſus.*

Tartarus, τάρταρος. *Ipſa vox aſperè & horrendùm ſonat.* Διὰ τὸ τεταρᾶχθαι ἐκεῖ τὸν ἀέρα, *vel quoniam opacis ſuis tenebris* ταρράσσει ἢ ταρβεῖν ποιεῖ, *id eſt, exterret, atq; ſtuporem incutit.* Tartarino, *cum dixit Ennius, horrendo & terribili Verrius vult accipi, à Tartaro; Feſtus.*

Tapes, τάπης, *quaſi* πάτης, *à* πατεῖσθαι : *dictantibus ita Græcis. Malim ab uſu : ſcilicet ab Hebræ.* עָטַף, *id eſt, amictus vel opertus eſt.* Amphitapa, *ſunt, ut ait Iſidorus libr. 19. cap. 26. ſunt ex utraq; parte villoſa tapeta. Vel, ut ait Nonius, ſunt veſtes villoſæ, utrinq; habentes villos. Quod & Baifius probat in libr. de re veſt. cap. 14. & dicit, id genus veſtis utrinq; villoſum. Varro in Mævio ; Alterum bene acceptum dormire ſub amphitapa bene molli. Lucillius Sat. 3.* Pſilæ *atq;* amphitapæ, *villis ingentibus molles. I. Pollux lib. 10. onom. capit. 9 ;* ἀμφιτάπητος *&* ἀμφιτάπητα *vocat. Etiam Latino utitur Vlpianus. Apud Plautum, conſuta tapetia : item* belluata, *ab imaginibus belluarum, quæ erant intexta,* ζωωτά. *Non diſſimile, quod Imman. Tremellius, illud Exod. 35. verſ. 17.* Kelaim, *à* קָלַע, kalah, *interpretatus eſt Tapetes* ocellatos.

Tata, *quid ſit cum aliis exprimit Ioſ. Scalig. libr.* 1. *in Auſon. Ego puto verum eſſe*, Abare, *& eſſe* ὑποκοριστικὸν; *quo frater, aut ſoror, fratrem, aut ſororem compellat. Suidas*: ἄπφα ἀδελφῆς ἢ ἀδελφοῦ ὑποκόρισμα. Ἄπφα *igitur fratris appellatio, ut* πίττα *minoris ad majorem. Sic Latinè* Aba, *quo frater fratrem*; mamma, *quo junior anum appellat*: Tata *quo junior ſenem.*

Martialis:

Mammas atq; tatas habet Afra: ſed ipſa Tatarum
Dici, & mammarum maxima mamma poteſt.

Tata *planè Græcum*, τέττα. Τέττα γέρων, *Homerus. Et in inſcriptione veteri*:

M. ELpidius Pamphilus.
Platoni: *Tatæ* ſuo
Bene merenti fecit.

Hæc ille. Ex Syriaco aut Hebræo illa omnia, Tata, τέττα, Atta, aba, ἄπφα: *ſuntq; verba, quibus blandimur, more pucrorum lallare incipientium: quibus amica & fere naturalia ſunt iſta*; atta, etta, τέττα, teta, tata. *Vſus poſtea diſcrevit.*

Taurus, ταῦρος. *Iul. Cæſar Scaliger Exerc.* 206 *ſect.* 3. *an* thur *à tauro ſit vox corrupta, neſcio. Id non me latet*: Taurus *vocem Syram eſſe, atq; unà cum aliis à Cadmo importatam, quà utuntur quoque Arabes* Taur. *Et cap.* 38. *Lat. Ling. à Syris hodie & à Mauris qui inde adrecti ſunt*, Taur *bovem dici ſcimus.* Orig. *ſcilice*

ſcilicet Hebræa שׁוֹר, id eſt, taurus, bos. Chaldæis תּוֹר. à Rad. שׁוּר, id eſt, inſpexit, rectà intuitus eſt. A quo & Græcum ὁ ζάω. Feſtus: Tauras vaccas ſteriles appellabant, ait Verrius, quæ non magis pariant, quàm Tauri. Sed vero ſimilius ſit ex Græco dictas, quia Græci ταύρας appellant. Centaurus, à κέντεῖν ταύρους, ob immanitatem. Virgilius:

—— Ille furentes
Centaurus letho domuit ——

Ovidius:

Nam tibi ſævorum ſæviſſime cētaurorum.

Statius:

Centauros habet arte truces.

Palephatus lib. Incredib. centauros fuiſſe putat taurorum abactores, quos ideo ſtimulis pungerent ac urgerent. Qui locus refertur etiam à Paulo Oroſio lib. 1. capit. 13. Hieronymus Ieſai cap. 14: Centauri nomen ex aſinis centauriſq; compoſitum. Iſidorus lib. 11. cap. 3. Onocentaurus, quòd media pars hominis ſpecies, media aſini, eſſe dicatur: Hippocentaurus, quod equi hominiſq; in eo natura conjuncta fuiſſe putatur.

Tile, τῆλε: quia longiùs extenditur. Inde ſubtile. Iul. Cæſ. Scalig. Exer. 1. à filis tenuioribus originem traxiſſe videtur, quæ in telâ bene textâ oculorum aciem penè fallunt. Vnde ſignificationis proportio ad alia quoque ſumta fuit. Item telum, à τῆλε, τηλοῦ. Idem Scal. Ex. 325. ſ. 12. Τῆλε ſignificat procul, longè: quæ autem procul ſunt, tela requirunt. Et eſt Telum, apud ICtos etiam omne quod manu cujuſq; projicitur. Quomodo

modo & βέλος Græcorum à βάλλειν. Admonent nos epigrammata in Xenophonte urbis fauſtiſſimæ ſcripta: καὶ τὰ βέλη ὁμῶς ἐφέρετο, λόγχαι, τοξεύματα, σφενδόναι, πλεῖστοι δὲ καὶ λίθοι. *Gajus lib. 1. ad legem XII. Tabularum: Telum volgo quidem id appellatur, quod ab arcu mittitur: Sed nunc omne ſignificatur, quod mittitur manu. Itaque ſequitur, ut & lapis & lignum & ferrum hoc nomine contineatur, dictumque ab eo, quòd in longinquum mittatur. Græcâ voce figuratum* ἀπὸ τοῦ τηλοῦ: *& hanc ſignificationem invenire poſſumus & in Græco nomine. Nam quod nos telum appellamus, illi* βέλος *appellant; eóque nomine volgo quidem id ſignificatur, quod ab arcu mittitur: ſed non minùs omne ſignificatur, quod mittitur manu,* ἀπὸ τοῦ βάλλεσθαι. *Hæc Gajus. Et ſic Siſenna Hiſtoriarum l. 3: Manuales lapides diſpertit; propterea quod is ager omnis hujusmodi telis abundabat. Et Petronius arbiter in Satirico de lapidatione loquens,* Extra teli conjectum, *inquit. Ioſephus Scaliger: ut Cicero dixit parſimoniam nõ mediocre* telũ *eſſe ad virtutem: ſic hic omnia adjumenta vocat tela, elegantiſſimè ſanè. Quòd ad Græcor: imitationem dictum:* ἡ φειδὼ οὐ φαῦλον ὅπλον πρὸς τὴν ἀρετήν. *Ita loquitur Dionyſius Halicarnaſſeus, ita & Plautus Epid.* A telum *eſt* protelum, *id eſt, incitamentum, vel potiùs impulſio. In Plinio,* protela *boum, ſunt tractus boum. Lucret:*

Et quaſi protelo ſtimulatur ——

Protelare *eſt longè propellere. Hebr.* טִיל, til; *id eſt, protelavit, ejecit eminus.* Muſtela, *à mus,* μῦς *&* τῆλε. *Eſt enim mus longior.*

Telones,

Telones, τελώνης, *publicanus, hoc eſt, publici, aut vectigalis emtor, ab* ὠνοῦμαι *&* τέλος. Telonium, τελώνιον, *locus illius. Significat* τέλος *pecuniam, impenſas, vectigal: quia* τὸ εἶναι *illorum non aliud, quàm* πρὸς τὸ τέλος, ἢ χρῆσιν: *quâ causâ etiam* τὸ χρῆμα *appellatum. Et quid aurum? terra ſplendens ac ſcitè mixta: uſu valet, ex ſe nihil aut parùm. Propriè autem* τὸ τέλος *eſt finis, terminus. Cicero paßim vertit*, ultimum, extremum, ſummum. *Apud Philoſophos effectionem perfectionemque rei ſignificat: quia hæc* τὸ πέρας καὶ ἀκρότατον. *Vox fit ab Hebr.* חָדַל, chadel, del, *id eſt, finiit, ceſſavit.* Apotelesma, ἀποτέλεσμα, *nihil eſt aliud quàm ad finem perductum, opus elaboratum: cui opponitur interruptum &* affectum, *uti loquitur Cicero. Ita à Plutarcho geſta Romuli dicuntur* ἀποτελέσματα. *Gloſſarium:* ἀποτέλεσμα Effectus, *eventus:* ἀποτελῶ *efficio. Sed Latinum hoc non ſufficit. Nam requiritur, quod &* τέλος *&* τὸ ἀπὸ *exprimat. Latini* abſolutum, perfectum, elaboratum, *ſcitiſſimè etiam vocant: ſed malim verò* apotelesma, *ut quod & finem manifeſtiùs includit. Neque Latini, ut nec cætera Græcorum, faſtidient. Multa de illâ voce monet in aditu miſcell. Theol. Rudolphus Goclenius.*

Temenτum: *inde* abſtemius, *i.e. à temeto,* ἄοινος. *Item ex eodem eſt* temulentus, *ait Plin. lib. 14. cap 13.* Temetum, *medium cum initio producit. Horat. 2. ep. pullos, ova, cadum temeti: nempe modo iſto, &c. Ita Ioſephus Scaliger. Ita Paulus Meliſſus: ita meliores poëtæ*

cæteri. Contrà Muretus in Galliambo lapſus eſt: ignoſce lapſus & cave. Neq; tamen ex eo quidquam decedit politiſſimo & oratori & poëtæ. Sed temetum unde? An quaſi tenens mentem? an à μέθυ, ἢ μέθη, per transpoſitionem? an melius detur etymon? N. L. Homero od. ξ eſt μέθυ γλυκύ, dulce: Euripidi, μέθυ εὔζωρον, merum, non dilutum. Ita Plutarchus Sympoſ. libr. 3. quæſt. 2. ſcribit, μέθυ eſſe τὸν ἄντικρυς ἄκρατον. Euſtathius ut & Apollonius nominari vult, ἀπὸ τοῦ μεθιέναι καὶ ἀμελεῖν τοὺς πίνοντας: quòd bibentes vinum negligant multa & omittant.

Tempe, τέμπεα, τέμπη. Loca amœna, ab aliis peculiariter ſeparata, ſive montibus, ſive parietibus, ſive ſepibus: ut hodie horti, vineæ. A τέμνω. Vnde etiam τέμενος: à quo, probante Ioſepho Scaligero, templũ. A templum, Adverb. Extemplo, contemplari, & cætera. Τέμενος enim inter alia eſt delubrum: quia remotum ab aliis, aut diſtinctum. Sed & Tempus, ab eadem diviſione. Eſt quippe quantitas diſcreta: ἀριθμὸς τῆς κινήσεως. Tempero & rem ſuo tempore facio, i. certo ordine ac modo, prudenter, nec nimis citò, nec nimis ſerò. A tempus ducunt etiã Tempora: quia ex illâ capitis parte anni, aut ætas cognoſcitur. Quidam ſcribunt Timpora: diſcriminis ergo. Et antiquitus I & E admodum promiſcuè utebantur. Vt igne, igni, amnes amnis: genetrix genitrix: teſtibus MSS. Vbi utrum melius ſit, analogia & etymon docet.

Tendo, & teneo habent idem principium: τείνω, à τάω: unde & τανύω, & πταίνω. Τάω à נָטָה, id eſt, tetendit. Vt τηρέω à נָטַר, id eſt, ſervavit. Pertende-

tendere eſt τὸ ὑπὲρ διατείνεσθαι *ad verbum. Prop.* pertendens *animo. A* tentum *eſt* tentorium, tentipellium, tentigo: *ſicut prurigo. Ex uſu populari eſt in obſcœnis: non ex proprio ſignificatu.* Pedetentim, *ita, ut* pedes tenduntur. *A* ταίνω *ſit quoque* ταινία, tænia. *Hebr.* אֵטוּן, *tania: unde & ὀθόνη. Item* τόνος, Tonus: *τονόω, τονῶ, id eſt, intendo,* tono. *Et* κατ᾽ ἀντίστοιχον, ſono, *ſonui: ſicut tono, tonui.* Tonitrus *inde. Non nemini quaſi* tonus terrens: *ſed* Trus *potius eſt* λῆξις. Tonitruum, *à Cæcinna* tonum *dictum, refert Seneca lib. 2. Natural. quæſt. & à priſcis quidem* tonitruum; *ætate ſuâ non niſi* tonitrua *efferri.* Attonitus, *id eſt, tonitru perculſus,* ἐμβρόντητος. *A* τόνος *eſt* Tenor. *I. Lipſius cap. 18. de pronunc.* Tonores *olim poſt* Tenores. *Audiatur etiam Iul. Cæſ. Scaliger cap. 53. Lat. L. Hos omnes Græci* τόνους *vocavere, translatâ ratione à fidibus, quarum intentione, aut remiſſione acutior graviorque redderetur vox. Inde nos* Tonores: *propterea quod noſtrum* Tenere *inde duxiſſemus: ſcilicet* παρὰ τὸ τείνειν. *Nam quod niſu quodam arceremus, id beneficio* τῶν τενόντων *fieret, & translata fuit ſignificatio ab helciariis & aurigis currus inhibentibus: item militibus prædam dividentib. Hoc potes etiam percipere ex maximi poëtæ Oppiani piſcatione quadam, atque ante eum ex Theocrito: quorum verſib9 trahentium tenentiumque nixu primarii nervi* τένοντες *extantes declarantur. A* τένων, *ſive* tendere, tentum, *eſt* Tendo, tendinis: *ut gravedo, gravedinis. Quidam malunt* tendônis: *ut bibonis, comedonis, ganeonis. Sed ratio impar. Hæc ſignificant perſonam:*

ψάω eſt tergo, à בָּוֹא. At ψαίρω, ψαρὸς à צָפַר, acceleravit, ocius movit. A τέρσω volunt aliqui fieri Torreo, toſtum. Sed falluntur. Potiùs eſt à ϑέρω, ϑερέω, ϑέρος, ϑέρμη, thermæ. Theriſtrum apud Hieronymum, & Iſidorum, ϑέριστρον, Id eſt, æſtiva veſtis, aut tegimentum in æſtu. Neceſſariò autem Torreo finxere: propter verba illa Tero, & Terreo, quæ jam inventa aliud exprimebant. Torrens eſt, ubi æſtuat unda & rapido fertur impetu. Quia verò hieme major copia ſit ejuſmodi fluminis, ſive aquæ pluviæ, unde torrens augetur, Græcis eſt, χειμάρρους, quia hieme fluat. Gloſſarium, Torrens, χειμάρρους, ῥεῖϑρον. Horatio quoq; Flumen hibernum. Torris ſtipes ambuſtus: aut κατὰ ζῆρος ἢ ἐυκαὴς preter ſiccitatem. A Torreo fit etiam Teſta, quaſi toſta: ſcilicet à ſole, aut igne. Teſtudo, cujus domuncula teſta eſt. Udo, eſt κατάληξις: ut in magnitudo, lenitudo, pulchritudo. Θέρω (ut & unà Latin. torreo) ab Hebræo דִּיר dir, id eſt, torruit, torrefecit.

Terminus, τερμὶς vel τέρμα. i. meta. Terminalia à Termino, in cujus tutela erant agri. Amtermini, qui circa terminos P. Rom. viciniæ manent. Dicti ſunt etiā Amtermines, quia termenquoq; nominabant: Græcis ἀμφιτέρμονες. A τερμίς deſcēdit quoq; Termes, termitis. Quanquā ſi dicendum, quod res eſt: termes nō eſt propriè ramus ex arbore decerptꝰ cū fructu; aut ramus

oliva

ra, ut Porphyrio & Horatius poſuit: ſed ramus palmæ. A תָּמָר, *id eſt, palma. Quomodo videmus Agellilium uſurpaſſe.*

Tero. *Veteres flexiones præteritorum aliter interdum formabant. Vt Plautus in Mil.* traſmitteras: *niſi ſit ἀντίςοιχον: ut* pulſo, pulto. Atterui, *pro* attrivi, *Propertius & Tacitus.* Premi, *pro* preſsi *Cato ca. 66.* Conſiſti, *pro* conſtiti, *Ennius & alii. Sed ad originem.* Tero, *terere*: τείρω, τερέω, τερῶ. *A* tritum, tritura *1. Georg.*

—— Veniet tritura calore.

Ergo trituro, *verbum νεόφυτον, meritò producetur.* Septemtrio, *à* ſeptem trionibus, *id eſt, ſtellis. Neq; ſe ſeptemtriones quoquam in cœlo commovent, Plautus. Dicitur etiam plauſtrum,* ἅμαξα: *Agell. lib. 2. c. 21.* Triones, *quaſi* Teriones. *Ita enim vocabantur priſci Boves. Ab officio terendi. Alii* q. ſtriones, *à* ſtria, *quàm proſcindendo ſulcos faciunt.* Turunda, *quaſi* terenda: *ſubaudiatur offa. Ita* merenda, præbenda, *& alia ſine ſubſtantivo. Feſtus:* Teres *in longitudinem rotundum. Fit terendo tale. At* tero *item eſt* triticum, κατ' ἐξοχήν. *A* τερέω *fluit* terebrum, τέρετρον, terebra, terebrare. Teredo, τερηδών: Torno τορνῶ, *& abſciſſo* T, orno ornatus. Toreuma, τόρευμα, Tornus τόρνος. *Ciceroni, Saluſtio, & Plinio* toreuma *eſt opus cælatum, tornoq; factum.* Torus, toroſus, *à* τορός, *id eſt, penitrans, validus. Iul. Cæſ. Scal. cap. 101. Lat. Ling. par inſcitia, cùm* detero *verbum ex ſe gignere ajunt* De-

terior:

terior : *quippe* deterior *paſſivam habet rationem ſignificandi, ut quod ſit plus* detritum, deterius *ſit:& vox vetuſta fuit*, Deter. *Inde quoq;* detrimentum : *à* detritu. Termentum, *quaſi* trimentum *in Plaut. Bacch. a. 4. ſ 9.* Deterix *porca, id eſt, macilentæ, apud Feſtum.* Torus *etiam ex eodem fonte, pro ſpondâ aut lecto.* Τόρος, *quia artificialiter elaboretur, & tornetur. Quanquam Ioſ. Scaligero in con: aliter videatur:* Torus *eſt (inquit) quivis funis ex loris* retortus ; *unde nomen habet. Quod autem toris lecti tenderentur, ab eo* Toros *vocarunt. Id confirmat Hebræorum etymon ſimile. Nam & ipſis* מִטָּה *, id eſt, lectus, derivatur à Rad.* נָטָה *, id eſt, extendit. A* tero *eſt* terra. *Iul. C. Scal. cap. 78. Lat. Ling.* Terra, *nomen proprium eſt in ſingulari unius elementi. Cum autem in plurali ponitur, eſt idem nomen literis, & materia, ſed non ſubſtantia. Ælius ſcribit, à* terendo : *quòd teratur pedibus. Itaq;* Tera *in augurum libris & quibuſdam archivis. Reſpondet Græcorum* ἔρα. *Marcianus*: Heram *veteres* Terram *dixerunt. Ab Heb.* אֶרֶץ*, unde & noſtrum* Erd. Minera *ex iſto ſcaturit :* מִן *, id eſt, à, ab, è &* אֶרֶץ *: ſonat, quaſi de, aut è terra. Sed &* tellus *inde ſit. Nec abſurdè fiat ab Heb* תֵּבֵל *. Vt* tellus *primariò ſit orbis, aut* οἰκουμένη*, ubi homines habitant. Quomodò Heb: etiā diſcernunt. Vt Pſ. 24.* הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל *.* Meditullium, *quaſi* meditellium, *id eſt, medium terræ, ſeu media terra : ut mediterreus. Nam ut* Tullium, *pro appendice finali minus habeam, facit & quantitas & quod par exemplum non inveniatur.* Ter-

ritorium, *id eſt, certum terræ ſpatium, aut regionis vel, ut Pomponius explicat, Lib. ſingul. Enchiridii, agrorum univerſitas intra fines cujusque civitatis. Propriè autem* à terreo: *quod monet* ἀναλογία. *Vt à dormitum dormitorium, à purgatum purgatorium: ſic à territum* territorium. *Quod primitùs deterrebat & amoliebatur hoſtes. Agennius Vrbicus de Limitibus*: Territorium *eſt, quidquid hoſtis* terrendi *causâ conſtitutū eſt.*

A Terra *eſt* ater: *judicio I. C. Scal. Ex. 325. ſ. 17. reſtat omnium validiſſimus color, quem nigrum dicebamus. Is in ſuo ſummo faſtigio* Ater *vocatur à Romanis, quem à præſtanti glebâ ita nominarunt.* Ater; *quaſi à* terra. *Quid ſi etiamnunc magis argutemur? Chldæam eſſe vocem; ut pleraſque alias. Fumum enim apud eos ſignificat. Immò à* קָדַר, *id eſt, ater fuit, atratus, obſcurus fuit. Adjectâ literâ* ק *initiali. Ab* atrū, atratum, atramentum, *id eſt,* μελάνιον. Atrox *ab* ater: *feroces enim fuſceſcunt irâ, idem Scaliger. Feſto ſic placet:* atroces *appellantur ex Græco: quia illi atrocia appellant, quæ cruda ſunt.* Et *Ioſ. Scalig. ſanè* ἄτρωξ *eſt purum putum Græcum:* ἄτρωξ ἄτρωγος, *quod nondum maturum eſui.* Atrocem *verò pro crudo veteres uſurpaſſe, teſtis Nævius, qui dixit: ſimul exta porricerent* atrocia *miniſtratores.*

Terror *Cic.* 1. *Tus: eſt metus concutiens. Ex quo fit, ut pudorem rubor: ſic terrorem pallor, & tremor, & dentium crepitus conſequatur. Iulius Cæſar Scalig. Exer.* 312: Terror *eſt affectus activus: verbum enim ipſum*

pſum transmittit in alium actionem. Græca origo, τέρας Terrent *enim monſtra. Ni quis ducat terreo,* & ταράσσω, *à* דָּהַר, *id eſt, terruit cum fragore. Plautus Amph:* Exurgite *inquit,, qui* terrore *meo occidiſtis præ metu. Vt à verro vericulũ: ſic à terreo* terriculum: *unde* terriculare & *ab* terriculamentum. *Ita* θάμβος *eſt à* דָּהַם, *id eſt, attonitus eſt cum timore, perculſus eſt. A terreo provenit etiam* torvus, *quaſi* tervus. *Inde* protervus. *Torvum videre, Homero eſt.* ὑπόδρα βλέπειν.

Teſqua: *priùs* Teſca, δασκιά, *ut cenſet Ioſ. Scal. Scilicet ab umbrâ, quæ Græcis* σκιά. Δάσκιος, *quaſi* δασύσκιος.

Teſtamentum *à teſtando. Qui* MENTUM *adjiciunt, diſcernere nolunt ultimas terminationes à ſignificativis partibus: ut detrimentum, calceamentum. Veluti annotat Agell. lib. 6. cap. 12. & Lau. Valla lib. 6. cap. 37.* Conteſtari *eſt, cum uterque reus dicit: Teſtes eſtote. Ioſ. Scalig. in Phall. magnis teſtibus iſta res agetur; notat:* Teſtis ὁ μάρτυς, *ex antiquâ linguâ græcâ,* θέστωρ: & μάρτυρες θεοῦ. Τοὺς διδύμους *verò (quos eleganter pares vocat Plinius) ita nominarũt, quod & ipſi* μάρτυρες τῆς ἀρρενότητος. *Iccircò ambiguè luſit Plautus in amph. a. 2. ſ. 2. Nam, ut mos erat veterum, verbum formavit ex re, quam non intelligebat: ex teſte* teſticulari. *Vt Ariſtophanes,* θεσμοφοριαζούσαις: χθὲς ἔφαγον κάρδαμα, οὐκ ἀλεῖ; τί καρδαμίζεις. *Hæc ille.* Teſtes *etiam vocantur* cleiternini *ab obſcœno verbo* κλειτορίζειν, *ut notat in Anat. Andreas Laurentius. Cæterum &* teſtis & θέστωρ *primordia duxit ab Heb.* עֵד: *ſi retrò legas: more Latino.* Tha-

Thalanus, ὁ θάλαμος: *non eſt vaporarium, aut conclave generaliter: ſed primario uſu, & primo ſuo ſignificatu eſt cubiculum nuptiale,* παρὰ τὸ θάλλειν ἅμα, *id eſt, ſimul genialem vitam agere, ac vireſcere. A* θάλλω *eſt &* Talea, ταλέα *aut* θαλίω, *id eſt, ſurculus virens,* θαλλός

Theatrum, ἀπὸ τῆς θεάσεως. *Vnde &* Tuo, tueo, θεάω, θεῶ: *& quæ hodie in uſu,* Tuor, tueor. *Caſſiodorus: cùm agri cultores, feriatis diebus ſacra diverſis numinibus per lucos vicosq́ celebrarent, Athenienſes primùm agreſte principium in urbanum ſpectaculum collegerunt,* θέατρον *Græco nomine,* viſorium *appellantes, quòd eminus turba conveniens, & adſtans ſine aliquo impedimento ſpectaret. Marcilius cenſet* ſpectaculum *dici à Plauto in Cur.* A ſpecere, *quod vetus verbum eſt. In compoſitis nunc frequens, & in ſuis deductis: ut* ſpecula, ſpeculari, inſpicio. *Vox ſanè ipſa militaris. Cùm poſitis inſidiis, aut è ſpecubus contemplarentur agreſtes olim Latini prælia inituri: aut ſupra* ſpecus *ipſas edito ſaxo ſtantes obſervarent, quid rerum agerent hoſtes. Vel à* σκοπεῖν. Specus *autem Græcum eſt* σπέος: *interpoſito C. Inde &* ſpelunca, ſpelæum, σπήλαιον. Deſpicio *propriè eſt deorſum ſpecio. Plautus. Mil. per impluvium huc deſpexi proximum.*

Et Virgil. 1. Æn.

—— Aut captas jam deſpectare videntur.

A ſpecio *quo & Vlpianus utitur frequent. fit* ſpecto. Expecto

Expecto *quoq; ab iſto. Dum opperimur aliquem, crebriùs eximur: hoc innuit* E X; *& ſpectamus venturum. A ſpectatum* ſpectaculum, *ut à ligatum ligaculum, à piatum piaculum. Id eſt, quidquid ſpectatur. Plautus Pœn. obtuliſti tam lepidum ſpectaculum. Sic etiam à ſpectum,* ſpectrum, *ut à clauſum clauſtrum, à raſum raſtrum: à ſcalptum, ſcalptrum. Id eſt, quod ſpecitur, aut videtur* Species, *pro re viſâ: Sicut* facies, *pro re factâ. Ipſa igitur imago rei, quæ in ſpeciendi inſtrumentum reciperetur,* ſpecies *dicta.* Speculum, *in quo ea, quæ videntur, non ſunt; ſed eorum ſpecies. A Catullo dictum eſt* imaginoſum, *à rerum imitatione, quas objectas repræſentaret.* Cõſpicillum *apud Plautum, per quod conſpicitur.* Conſpicilium *vulgò: rectiùs tamen* conſpicillum. *Ita enim vult analogia: ut* baculus bacillus, ſcamnum ſcabellum: *ita* ſpeculum, ſpecillum, *& poſtmodò* conſpicillum. Circumſpectus *eſt, non qui circumſpicit, ſed, ut Homerus dicebat, qui circumſtantium ora, atq; oculos in ſe convertit: id quod cùm fiat ob ejus præſtantiam, actum admirantium transtulere ad ſignificandum cauſam, propter quam admirarentur. Iulius Cæſar Scaliger. cap. 86 150. de cauſ. L. L.* Auſpicium, *quaſi* avis ſpicium: *à more veteri ſumtum, quo omnia geſta auſpicatò, & præſertim in bellis.* Auſpex, οἰωνοσκόπος auſpicor: *à ſpectandis avibus. Hodie, niſi me ratio fugit, nimis crebrò, aut etiam aliquando improbulè utimur;* auſpex, auſpicium, augurium, *& ſi quæ hujus generis. Vt* oratio inauguralis, auſpicium novi anni, auſpicato venit, auſpice D E O; *& ſimilia. Sitne Deus*

auſpex, qui auſpicia deteſtatur & prohibet? Scio, quid contrà argutentur: Auſpicem *hic eſſe autorem vel adjutorem :* auſpicium *eſſe initium, autoritatem, ductum : atq; ita de cæteris. Sed ad eundem lapidem impingunt. Nam & iſta pariter ab Ethnicis. Auſpex, ubi jam obſervârat aves, dux & autor erat, ut inciperent, & agerent, quod expediret. Ex eo auſpicium erat initium: auſpicatum idē erat, quod felix, quia ab avibus, deorum nunciis, probaretur. At ô miſeras hominum mentes, ô pectora cæca Gentium!* Suſpicio *tertiam à fine producit. Idq; tam autoritate, quàm ratione. Plautus Amph. a. 1. ſ. 2.*

Et ne in ſuſpicione ponatur ſtupri.
Et clandeſtina ut celetur ſuſpicio.

Idem aſin. act. 4. ſc. 1. Suſpiciones omnes ab ſe ſegreget. Exempla etiam habes in Auſonio, in Martiali: quorum hic lib. 11. ita:

Oblinitur minimæ ſi qua eſt *ſuſpicio* ruinæ.

Idem vult Frid. Taubmanus poëta cultiſſimus. Et magnus ille Scaliger libr. 7 poët. cap. 2. ſ. p. ſatis (inquit) liquet, duas in unam vocales coaluiſſe. Namq; ab eo, quod eſſet ſuſpicitum, ſuſpicitio *fuit. Itaque ubi erit brevis, tum intelligetur ſyncope: ubi longa, ſynæreſis. Hæc ille. Vt igitur à* ſuſpicitum *fit* ſuſpectum *: ita* ſuſpicitio, ſuſpectio, *poſtea* ſuſpicio, *quod proprietatem integri retinet, id eſt, quantitatem.*

Thebæ, *Euſtathio teſte Iliad. 2.* Διὰ τὸ θεῦσαι τὸν βοῦν*: quòd bos, Cadmi dux, eò usq; cucurrerit: quam cum ille immolaſſet, civitatem vocavit Thebas. Alij è lingua Phœnicum faciunt; inde interpretantes arcam,*

au-

aut navem formâ arcæ. Alij à Syris: quibus θῆβα bos eſt, ut ita cum priori conſentiat, ex Euſtathio. Eadem urbs dicta eſt διόσπολις & βούσιρις, ex Diodoro. Ab aliis Heliopolis, Peluſium, & Scives, ex Stukio, Hieron. ſcribit ad Galatas, vocatam ſuo tempore Thebeſtim.

Theca, θήκη, in qua aliquid ponitur, τίθεται. Entheca, quâ imponitur aliquid. Caſſianus lib. de inſtit. monach. cap. 4. Cumq́ totam enthecam Cœnobij ſuam eſſe credat ſubſtantiam. Gelas. quæſt. 12. cap. 2: electo idoneo ab utraq́ parte cuſtode credatur enthecis. Ita apotheca, quâ reponitur. Iſidorus libr. 15: vertit repoſitorium vel reconditorium. Etiam εἰδικῶς ſumitur, ut Matth. 6. εἰς ἀποθήκας, id eſt, horrea, ut in quæ frumenta reponuntur.

Thenſa. Muretus nimis generatim opinatur, quaſi Tenſam, à tendo. Propiùs noſter Iulius Cæſar Scaliger libr. 1. poët. cap. 32: fuit thenſa, inquit Servius, currus, quo deorum ſimulacra portabantur, ἀπὸ τῶν θεῶν. Ad eundem uſum thenſarum meminit & Cicero.

Therapia. Iulius Cæſ. Scalig. in Theoph. de plant. diſtinguuntur inter ſe θεραπεία & ἰατρεία. Illa cultus tantum eſt, ſecundum Theophraſtum, id eſt, opera, quâ obſecundamus naturæ plantarum: hæc, cum aliquid facimus, quo avertantur noxia, aut vicia tollantur. Et tamen θεραπεία tam eſt προφυλακτικὴ, quam ἀφαιρετικὴ. Quin accuratiores ita exiſtimant: vocem Syram eſſe, primâ ſyllabâ θε adjectitiâ. ῥάφη namque Syris eſt medicina. Hoc ut placet: ita placet etiam τὸ θε neutiquam otioſum eſſe: ſed in eo myſterio divinitatem quandam ineſſe, id eſt, ſit θεοραπεία. Vt i-

dem ſit, quod eſt in divino nomine Raphael. Hebræi ita: רְפוּאָה, *id eſt, medicina, remedium.* רָפָא, *ſanavit, medicatus eſt, curavit morbum.*

Theriaca, θηριακή: *à* θηρίον, *id eſt, fera. Siquidem* Theriaca *eſt, ut ait Avicenna, adverſum venenata. Nam* θηρία *quidem univerſim beſtias ſignificant: ſed à medicis ſpeciatim modò pro venenatis capiuntur. Qua ratione* θηριοδήκτους *dici, non à beſtiis, ſed à* venenatis leſos *animadvertimus. Quin & Arabes è Græcorum linguâ corruptâ voce* Thiron *vocant viperam, genere, pro ſpecie certâ. Hinc etiam à quibusdam dicitur* Theriaca *propriè quæ ex* Therio, *id eſt, viperâ conficitur.* Fera *à* Φὴρ: *Doricè pro* θὴρ, θηρίον. *Sed & Hebræos attende:* פֶּרֶא. *Nam* פֶּרֶא, *idem eſt, quod* fera: *& ſpeciatim* onager, *à fructificando. A quo ſimiliter eſt etiam Germanicum* Farr: פַּר, *id eſt, juvencus, filius bovis. A* θὴρ *eſt* θηρεύω *eâ formâ, quâ* πιςεύω, φυτεύω. *Iul. Cæſar Scalig. in Theoph. de plant.* ferox *(inquit) aliud, quam* ferum. Fera *ovis in Scythia quæ nullis errat cuſtodita paſtoribus. At eadem neutiquam* ferox. Ferox *Alexander in Clyti cæde: intra opidi mœnia nunquam* ferus. *Apud Hebræos* פֶּרֶךְ, *ferocia*, βία.

Theſmophoria, *ſacra Cereris: quæ* θεσμοφόρος *καὶ* θεσμοθέτης: *Maroni* legifera:

Ovidius:

Prima dedit leges: Cereris ſunt omnia munus.

Δέω, δεσμός, *per inverſionem, à* צָמַר, *id eſt, conjugatio,* συζυγία, *colligatio duorum.*

Theta

Theta, θῆτα, *ex Heb.* Tech *vel* Theth. *Nomina enim literarum apud Græcos & Latinos, naſcuntur ab Hebræis, ut in Manud. ad Latin. Ling. cap. 4. ἐπακτικῶς probavi. Ioſeph. Scaliger ad illud Auſonij,* Miſelle doctor ϑ tibi ſit obſcœno, *notat lib. 2. cap. 20: Eſt imprecatio*(inquiens) *ut tibi obſcœno contingat ϑ, hoc eſt, laqueus. Nam ϑ habet formam laquei collo involuti. Mandat igitur ei ſuſpendium. Id ſequenti verſu declaratur:* Tuumq; nomen Θ ſectilis ſignet. *Erat enim litera condemnatoria, quæ præcipiebat θανάτου. Martialis:*

Noſti mortiferum prætoris, Caſtrice, Signum?
Eſt operæ precium diſcere Theta *novum.*

Quin & in caſtris militem ex cohorte morte diſpunctum hæc nota ſignificabat, ut videmus in veteribus inſcriptionibus.

Thiaſus, θίασος; παρὰ τὰ θεῖα ᾄσαι. *Athenæus* θιάσους *dici vult, quaſi* σιάσους, *à* σιὸς, *pro* θεὸς.

Thiras, *Thraciæ, ſeu populorum in Thracia autor eſt, &, ut videtur, etiam* Tyrigetarum *vel* Turingorum. *Ex quo* Hieræ *fluvij interluentis Erfurdiam, nomen eſſe factum apparet: &* Erfurdiam *ipſam appellatam quaſi* Tyrofurdum, *vel* Jerefurdum *per ſyncopen. Chronicon autem Turingicum ait nominatam eſſe* Erfurdiam; *ab* Erf, *molitore, &* Furt, *quod eſt tranſitus, inquit Dreſſerus.*

Thomices, *reſtes ſunt è ſparto tortæ. Dictio eſt è Græco ad Latinam formam efficta.* Θώμιγξ *eſt funiculus.* Θωμίζω *eſt fune conſtringo.*

Thorax, θώραξ. *Græcis à* θορῶ, *ſalio: quod in eâ*

cor perenni agitatur motu. Hebræis תְּהֹרָא, *quod idem notat.*

Statius:

Nexilis emiſſâ penitratur arundine thorax.

Thronus, θρόνος. *Et ſic* tholus *à* θόλος.

Ovidius:

Mox didici curvò nulla ſubeſſe tholo.

Θολὸς *autem, id eſt, ſordes turbidæ:* θολόω *turbo: à* דָּלַח, dalach, *turbavit aquas pedibus.*

Thuſcum. *Pomp. Feſtus:* Tuſcos *quidam dictos ajunt, à Tuſco rege, Herculis filio. Alij, quod unicè ſtudioſi ſacrificiorum, velut* θυοσκόοι: θυόσκος, θύω, *id eſt, ſacrifico. A quo* θυμιάω, θυμιάομαι. Thymiama; θυμίαμα, *Plinio vaporatio: Ciceroni* Suffimentum. Thyades, *id eſt, ſacrificulæ Bacchi.* Thyone *mater Semeles matris Bacchi: qui proptereà* Thyonæus *audit. Omnia à* θύειν. *Vel propter ſacrificia, vel furorem & impetum ſolennem.* Thyrſus, θύρσος *nec aliunde; erat enim Baccho ſacer.*

Thymelici, *vel etiam* thumelici. *Apuleio*, choragium thymelicum. *Vtitur hac voce & Vlpianus, Vitruvius, Iſidorus, Salvianus, ut notat Cunrad. Ritterhuſius in lib. 6. Salv: Sunt, qui ducant, à muliere* Thymele, *Latini mimi uxore, ut quæ prima docuerit ſaltationem in ſcena. Suidas, à* thymele, *arâ in theatro conſtitutâ. Alij deniq; ἀπὸ τῆς θυμέλης, h. e. illâ theatri parte, ubi hiſtriones ſuos edunt geſtus. Gloſſ.* θυμέλη, *ſcena:* θυμελικός, *ſcenius, hiſtrio.*

Thymus;

Thymus, θυμὸς, *id eſt, animus.* Enthymema; *quod in animo. Quinctilianus lib. 5. cap. 10. vocat commentum, vel commentationem. Gloſſar.* ἐνθύμημα, *cogitamentum*, commentum. *Quorum hoc magis Græcum attingit. Iſidorus libr. 2. cap. 9*: enthymema *Latinè mentis conceptio. Logici* εἰδικῶς *uſurpant, pro formâ argumentandi. Cicero: Ex contrariis concluſa, Græci* ἐνθυμήματα *appellant. Cauſam appellationis dat* Philoponus: *Quia in enthymemate relinquitur una præmiſſarum tacitè animo concipienda & cogitanda. Inde Iulius Cæſar Scaliger lib. 3. poët. cap. 71: enthymema Syllogiſmus eſt* mutilus, *cùm alterâ ex duabus prioribus propoſitionibus in animo ſuppreſsâ, altera cum concluſione enunciatur. Ita & Iacobus Zabarella libr. 2. de Natur. Logic. capit. 17. vocat Syllogiſmum* truncatum. *Atque ea ſententia omnium Logicorum, ut conſtans, ita firma & rationibus ſuis ſuffulta eſt: & quidem ex Ariſtotele, cui enthymema eſt* συλλογισμὸς ἀτελής. *Iulius Pacius quidem*, ἀτελής, *in quibusdam MSS. non inveniri ſcribit. Sed bene, quod ait, in quibusdam. Nam in quibusdam fide dignis etiam invenitur. Et ſic Ariſtoteles ſeorſum de Syllogiſmo egit & enthymemate: tanquam ſcilicet diſtinctis. Ejusque verba libr. 2. prior. cap. 27. notanda:* ἐὰν μὲν ἡ μία λεχθῇ πρότασις, σημεῖον γίνεται μόνον· ἐὰν δὲ καὶ ἡ ἑτέρα προσληφθῇ, συλλογισμός. *Etiam Iohannes Neldelius Lipſio pro enthymemate, ut Syllogiſmo perfecto, ſplendidè pugnat: Sed ſplendidè, non item neceſſariò. Et argumenta quæ alij contrà afferunt, eludi quidem, elidi non poſſunt.*

Thynnus, & Thunnus, *Græcè* θύννος: *non inique ab Heb.* תַּנִּין, tannin, *id eſt, ſerpens, aut animal marinum.*

Tiara, τιάρα: *ab* עָטַר, *id eſt, circumdedit, cinxit.* עֲטָרָה, *eſt tiara, corona. Nomen quoq; fœminæ,* Atara, *id eſt, corona. Et nomen opidi Num. 32. Ataroth, id eſt, coronæ ſive calamus inebriationis.*

Tibris. *Feſtus, à Tiberino rege Albanorum, quod in eo cecidiſſet.*

Ovid. 14. Met.

—— Ante fuit regnum: Tiberinus ab illis
Cœpit & in Thuſci demerſi fluminis undas
Nomina fecit aquæ ——

Idem 2. Faſtor.

Albula, quem Tiberim merſus Tiberinus in undis.
Reddidit, hibernis fortè tumebat aquis.

Servius: Tiberis *nomen ipsâ etiam Albâ vetuſtius eſſe contendit: ideoq; nominis ejus originem ad Thybrin potius Hetruſcorum regem referendum exiſtimat, qui Latium crebris latrociniis infeſtans, tandem circa hunc fluvium eſt occiſus. Cui ſententiæ Virg. favet. 8. Æn.*

Tũ reges, aſperq; immani corpore Thybris
A quo poſt Itali fluvium cognomine Thybrin
Diximus ——

Alij non tam à nomine regis, quàm injuriis & vi ejuſdem Thybrin *nominari volunt, quaſi* τὴν ὕβριν. *Quod ſi verum*

verum ſit, Græcanicum erit Thybris: *Latinum* Tibris, & Tiberis, *unde* Tiberinus. Thybris, θύβρις, *Dionyſio*: τίβερις καὶ θύμβρις *Stephano. Horatio. lib. 1. od. 2*: *Tiberis eſt* flavus: *ſcilicet propter arenas. Vt Virgilius expreſſè 7. Æneid.* & *multâ* flavus arenâ. *Ovidius 9. Metam*: *In mare cum* fulvâ *prorumpit Tibris* arenâ.

Timor, *eſt metus mali approximantis, Cic. 4. Tuſ. Iulius Cæſar Scaliger Exer. 312*: Timor *eſt expectatio eorum cenſuræ, qui in dignitati ſunt conſtituti.* Παρὰ τὸ τιμᾶν, *Vnde* ἐπιτιμᾶν. *Species, ſive notio, quâ permovemur in eo affectu, dicitur* objurgatio. *Nec culpandum, ſi Latinum à* δειμὸς, δεῖμα *ducatur: quod à* δείδω, *ab Heb.* רָהַם, *territus eſt, timuit.*

Tina, *eſt nomen vaſis vinarij. Planè Heb. orig.* טֶנֶא, *id eſt, tina, vas, quo aliquid continetur. Hieronymus vertit* cartallum, *id eſt, ſporta, aut caniſtrum in ſummitate amplum* & *extentum, ſecùmdùm interpretes. LXX. etiam habent* κάρταλλον. *Avenarius vertit* Tina. *Pagninus*, caniſtrum. *Tremellius*, corbis. *Item* עַמִּין, *eſt tina, vas mulctrale.*

Tingo, τέγγω: *Tinctus*, τέγκτος. *A tinctum tinctura, ut à cultum cultura: à natum natura; à poſitum poſitura, apud Lucretium: ab arſum arſura, apud Varronem: à conſitum conſitura, apud Ciceronem: à conditum conditura, apud Senecam: ab inciſum inciſura, apud Plinium. Hæc enim eſt analogia.*

Tinnio, tinnitus, tintinabulum: *propter* II & NN *ſunt rerum exiliter ſonantium: quales laminæ*

aurea, anea. *Ita aures* tinnire *dicuntur.* *Talis enim ille ſonus.* *Plautus Rud:* *Illud quidem* tinnimentum *eſt auribus.* *Idem* Trucul: tintinnaculos *viros vocat Carnifices, ut putat Turnebus lib.11. 21. vel tortores aut lorarios, qui loris bubulis ſontes cædunt, Vt cenſet I. Langlæus. Vox eſt à ſonitu, etiam undecumque. Sic etiam, adhibitis* liquidis *Hebr.* צֶלְצְלִים *vocāt tintinabula.* *A* צָלַל, *unde & ψάλλω,* Pſallo *elicitur.* *Iul.C. Scalig cap. 13. de cauſ. Lat. Ling.* *Tinnitui ſeſe dat N: canere, hinnire.*

Tipulæ & Tipullæ *non ſunt vermes, ſed potiùs aliud inſecti genus, quod ſemper inrivis & fontibus viſitur, ſummâ celeritate ſuperficiem aquæ percurrens: quas vulgus Aquitanum, & accolæ Garumnæ* Capras *vocant. Itaque dictæ ſunt* παρὰ τὰ τίφη. Τίφεα τὰ ἕλη, *ubi* tipulæ *verſari ſolent.*

Tiro *opponitur veterano: & fit, ut* τίρων, *à* τείρω, τείρομαι. *Id eſt, tener, rudis, domandus aut formandus.*

Titillatio *eſt diſſipatio ſpirituum in partibus laxioribus: quo motu ſubſiliunt ſenſoriæ partes. In laxis enim facilior fit ſpirituum ſubſiltio, ait Iul. Caſ. Scal. Ex. 317. ſ. 5. Et poſt: fit titillatio levi tractatione. Igitur eſt à* τίλλω, *geminatâ priori ſyllabâ, id eſt, vellico, attrecto leviter.*

Titivillitium, *apud Plaut. in Caſ. Feſtus: nullius ſignificationis eſt, ut apud Græcos &* βλίτυρι, *&* σκινδαψός. *Ioſ. Scal.* Titivillitium *inter ea cenſendū, quæ Græci Critici vocant* ἀποφθεγματικά *Latini* effutilia

vilia. *Turnebus cenſet eſſe compoſitum è* textu *&* vilitate, *quaſi* textivilitium. *Rectè ita explicatur:* Titivilitium, *quaſi* to tivilitium, *id eſt, totum inane & vile. Aut melius, quaſi* Totivillitium, *à* villus. *Id eſt, totum ne villi, aut pili æſtimandum. Ita loquimur:* flocci facio; pili facio. *Pariter titivillitium à Villo: ut capillitium è capillo.* Et non emo titivillitio, *id eſt,* περὶ ὀλίγου ποιοῦμαι, *non uno pilo dignor.*

Titulus *Iul. Cæſ. Scal. lib. 1. poët. cap. 9.* Titulus *eſt inſcriptio nominis: non à* tuendo, *ut ajebat Varro: ſed* παρὰ τὸ τίειν. *Honor enim & titulus idem: nomen dico tam autoris, quàm fabulæ.* Τιμὴ *honor eſt.* Titus, Τίτος: *deminutivum,* Titulus. ἄτιτος, *non honoratus A Latinis Græci ſuum accepere,* τίτλος.

Tityrus; Satyrus, σάτυρος. *Macrob. lib. 1. Sat. cap. 8. Diomed. lib. 1. Iul. Cæſ. Scalig. lib. 1. poët. cap. 12.* Satyros *Ælianus* ἀπὸ τοῦ σεσηρέναι, *quia eſſent dicaciſſimi. Sicuti* σιλλοὺς παρὰ τὸ σιλλαίνειν: σιλλὸν *enim* ψόγον *interpretantur. Satyrorum id etymon confutavimus in libris originum.* Σάθυ *ſalacitatem dixere veteres. Nihil caprâ ſalacius.* Capripedes ſatyri: *quos item* Tityros *dictos ajunt.* Tityrus *autem capellam ſignificavit priſcis Æolenſibus. Ioſephus Scalig. in Varr. de re ruſt:* Siſara *eſt* Erica, *quæ aliter Athenienſibus dicebatur* Tetralice. *Erat enim* Siſarra, *ovis major. Quam vocem puto fluxiſſe è Græcia.* Σίσυρος *enim* πρόβατον. *Argumento* σισύρα *id eſt,* μαλλωτή, *apud Ariſtophanem, & alios. Quare, ut Tarentini, quos Romani ſequuti ſunt, pro* σὺ, τὺ *dicebant: ſic pro* σίσυρος, τίτυρος: *ut* σίσυρες, τίτυρες. *Vnde Servi-*

*us rectè dixit ſectarium vervecem à Siculis τίτυρον vocatum. Iſaacus Caſaubonus lib. 1. cap. 2. de Sat: Ridiculum eſt, quod multis veterum placuit, dictos eſſe σατύρους παρὰ τὸ σεσηρέναι: quòd more irridentium detorto ac depravato vultu eſſent. Id enim eſt σεσηρέναι, ut explicat Galenus. Vel ab irriſu & cachinnis. Nam etſi ingenio & imaginibus pleruq; Satyrorum etymum convenit, quorum erat proprium τὸ σιμὰ σεσηρότας μυχθίζειν, ut loquuntur poëtæ: non tamen admittendum, quia caret analogiâ, cujus ſemper præcipua habenda ratio. Probabiliùs alii, quia Saty*ros *in Venerem pronos credebant, à voce σάθη, quæ eam partem ſignificat, quâ viri ſumus unde σάθωνες,* bene vaſati, *σατύρους derivarunt: non quaſi* Sathunos, *quod ineptè ſcribitur apud Macrobium: quum lingua Græca eam formam non agnoſcat: ſed quaſi* ſatheros. *Rara quidem formatio, ſed quæ exemplo non careat. Nam ut ab ἅλμη ἁλμυρός: ſic à σάθη σαθυρός: & corruptione literæ unius, σατυρός, libidinoſus. Heſychius σατύραν, καταφερῆ: nempe πρὸς τὰ ἀφροδίσια. Meliùs verò σατυρὰν accentu in poſtremam retracto. Ita enim exigit analogia, quando eſt nomen prædicationis. Cùm autem tranſit in aliam formam, tùm mutatur accentus. Σατύρα, nomen ſcorti apud Athenæum. Sic etiam σάτυρος, cùm pro Satyro accipitur. Quamobrem non temere elevanda fides huic veriloquio. Etſi non minus probabilia poſſunt aſſerri alia. Immò fortaßè verius eſt, ſicut de vocibus κωμῳδία & δρᾶμα docet Philoſophus, Dores illas ſibi vindicaſſe: ita hoc quoque vocabulum proprium eorum*

Dorum

Dorum initio fuiſſe. Σάταρ *enim aut* σάτηρ *in illorum dialecto ludere ſignificabat. Vnde &* Δ(ι)ασάτη *pro* Διασαίζειν, *Lacedæmonii uſurparunt. Heſychius* Διασάτηρ, Διασαίζειν, Λάκωνες. Et paulò pòſt. *Quoniam antiquiſſima quæque Græcorum verba Hebr. ſunt originis, ſicut liquidò probamus alibi : non abſurdè aliquis putet* σάτυρες *quaſi* סְתוּרִים, *Saturim (à verbo* סָתַר*) eſſe dictos, qui in ſpeluncis atque montibus latere putabantur, unde in hominum conſpectum rarò venirent. Hæc Caſaubonus.*

Tocullio. *Turnebus : Etiam Ciceroni non neglecta vox ad Atticum : Id eſt, minutus, ſeu puſillus fœnerator. A* τόκος *enim per deminutivum fit* τοκύλλιον *: unde &* τοκυλλίων, *id eſt, fœneratorculus.*

Tollo, *à* τέλλω*: aut potiùs* ταλάω *[*τ*]*αλῶ, *ab Heb.* תְּלָא tala, *vel* תָּלָה, *id eſt, ſuſtulit, in altum tulit. Item* נָטַל *eſt tulit, ſuſtulit. Prius* tolo, *unde* tolero: *ut à geno genero. Poſt geminatum eſt more veterum:* tolo tollo: *geno gigno : tago tango.* Tollo, tuli, tlatum *: pòſt* latum, *præciſo. Ita dicebant* ſtlites, ſtlatum *: ut alibi monitum.* Suſtollo, ſuſtuli : *à* Sus. *Fero, quale præteritum habeat, ſuo in loco vidimus. A tollo,* tolleno. *Quo voce utitur Livius, Plinius, Vegetius. Et Feſtus ait :* Tolleno *eſt genus machinæ, quâ trahitur aqua, alteram partem prægravante pondere, dictus à* tollendo. *Gloſſar :* tolleno κηλώνιον. *Iſidorus:* Telonem *hortulani vocant lignum longum, quo hauriunt aqua : & dictus* Telon *à longitudine.*

tudine. Τῆλυ *enim Græcè dicitur; quidquid longum* Tomentum, *à tondeo, tonſum & tontum: ut à moveo, motum, momentum. Ioſeph. Scal. in con: propriè sūt ex ciliciis pilis:* Borram *vulgo vocamus.* Iis *igitur tomētis, aut ciliciis pilis implebant culcitas. Tamen olim, ut etiam hodie culcitæ infierciebantur acere & glumis ſpicarum. Et quidquid tomento Inculcabant, vocabant* culcitam. *Vnde ei nomen. Hæc ille.*

Tomus, *à* τέμνω, τέτομο *id eſt, ſeco, ſcindo.* Anatomicus, *qui Tertulliano de anima c. 10, & 25. eſt,* medicus proſector. *Sed & quia ea, quæ reſcinduntur, vilia ſunt & contemta, inde à* τέμνω *quoque Latinum* Temno, contemno. Tomacula, *quia fiat è conciſis:* τομή. Ἄτομους atomon. Cic. *1. de fin: atomi; id eſt, corpora individua, ut ſolida, levia, & rotūda corpuſcula.* I. Cæſ. Scal. Et. 107: Temeſe *opidum Plin. in tertio dicit, à Græcis* Tempſam *dictum. Statij carmen ipſum fabricâ nobilitavit. Vbi non vulgaris addita eſt eruditio. Nam populi, qui ſupra pontum colunt, quorum chalybas vicinos dicebamus, ſimul cum iis, qui Tartari nominantur, ferrum etiam nunc* Temir *vocant. Quamobrem ex antiquæ vocis veſtigiis Græcum item verbum* τέμνειν *agnoſcant, par eſt. Hoc enim ferri maximè proprium eſt.*

Topazium, τοπάζιον & τοπάζιος: *à* τοπάζειν, τόπος: *quia magno olim ſtudio quæreretur. Lege Plin. l. 6. c. 39. Sed error iſte nimiū popularis.* Pazion, πάζιον, *primū fuit: deinceps ex incuriâ dicā, an inſcitiâ articulus* τὸ *coaluit cum nomine* τὸ πάζιον. Pazion *ab Hebræo.* פז, *quod eſt gemma illa, itemq; aurum purißi-*

rißi-

viſſimum. פָּזוּ, inauratus eſt, obductus eſt auro optimo, & topazio. A τόπος autem fit τόπιον, τοπίον. Topium, Toparium. Κατ' ἐξοχὴν ita dicebatur peculia. in locis, arboribus & herbis bene conſitus, ad voluptatem & delicias. Sic ὄρνις generatim eſt avis: poſtmodò κατ' ἐξαίρετον, gallina: Ita & Topium. Τόπος verò à בַּיִת, inversè. Atopon, ἄτοπον: quod nullo loco habendum.

Torqueo, παρὰ τῷ πλόκος, id eſt, non recti ſeu inflexi & curvi: ὅτι πέπλωκεν ἀπὸ τῆς ὀρθότητος, Iulius Cæſar Scaliger in Theophr. de plant. A ſup. eſt tortor, tortura, tormentum: aliis à τόρμη. A torqueo item fit torques, propter flexum. Veluti apud Hebræos itidem nominantur cathenulæ, שַׁרְשְׁרוֹת, quia ſint intortæ, aut flexæ. A שָׁרַר, ſcharar, torſit. Torquatus, id eſt, torque ornatus. Ab eodem etiam eſt Torcular. Q enim è C coaluit. De medij quantitate litigant. Priſcianus, Beda & alij, nec pauci, nec indocti producunt. At quid commodi analogiæ reſpondeant, nōdum conſpicor. Specular quippe brevis eſt medij. Et torculus, torculum, breve eſt: quidni etiam Torcular? Sunt enim ejuſdem matris. Iulius Cæſar Scaliger in Ata: Scapos, labella torcula, aclidem, ſcalmos.

Trabs, τράφηξ, Lycophron. Tamen Ennius trafax, vel, ut eſt apud Feſtum. trifax, dicit, pro trabe, ſude, vel conto: ut permaceret paries perceſſu trifaci: Ioſephus Scaliger in Conjectaneis.

Tragœdia nomen traxit ab hirco, nullam aliam ob cauſam, niſi quia in ejus numinis honorem ageretur ejuſmodi fabula, cujus victima eſſet hircus. Eo igitur victors: donati rem illi divinam fecere. Primùm ſanè agi

cœptam vindemiarum tempore ſcriptum eſt. Vnde occaſiô data Grammatici, uti παρὰ τὸ τρύγημα nomen ducerent, quaſi τρυγῳδίαν, quam vocem integram etiam apud Ariſtophanem habes, ἀχαρνεῦσι. Qui eam primus dederit, haut ita pro comperto habetur. Satis conſtat illud, à Theſpide poëta factam nitidiorem, qui primus penſiles ſcenas in plauſtris circumegit, addiditq́ nudis oribus fecem pro perſonâ. A quibus fecibus vinaceis alii Tragœdiæ nomen deductum maluêre. Id enim ſignificat τρὺξ: quemadmodum τρύγημα vindemiam. Τράγος autem eſt caper. Iul. Caeſ. Scaliger lib. 1. poët. cap. 6.

Trames, id eſt, tranſverſa via: à tràns & meo. Plautus: domum ire cœpi tramite dextra via. A trameando, quod ſcilicet tranſverſi ſcandant vias rectas. Nec inſolens TRA pro Trans in compoſitis. Vt trado, quaſi tranſdo: tralatitium, translatitium; tramitto, & trāſmitto: traviare pro transviare. Ita trames, quaſi tranſmes: facilitatis cauſâ.

Tranſenna eſt in tendiculâ pedica, ſive funiculus extentus; & ex eo apta machinula, quæ adhibetur ad turdos capiendos. Servius ad illud 5. Æneid. & volucrem trajecto in fune columbam; notat: trajecto, extento: unde tranſenna dicitur extentus funis. Plaut. Bacch. a. 4. ſ. 6: nunc ab tranſennâ hic turdus lumbricum petit. Tranſenna, quaſi tranſtenna; aut tenta. Si è Latio elicias. In Hebr. אֶשְׁנָב, id eſt, tranſenna, per quam adſpicimus. A שָׁנַב. Senna: & compoſitum, Tranſenna, quo utimur.

Tremor

Tremor, *ait* Giſanius JCtus, propriè pro motu. *Immò aliquid plus, quàm motus. Alioquin omne motum, etiam tremeret: nos, quia in continuo motu ſemper tremeremus.* *Lucretius*:

—— Invitos cogens tremere atq; moveri,

Si tremere *idem, quod* moveri, *ſententia Giſani; non foret* ταυτόλογον? *Sed* tremere, *eſt pavere ita, ut unà quis concutiatur. Igitur motus ubiq; comitatur tremorem: nec ipſe tamen eſt tremor. Iul. Cæſ. Scal. Exer. 312.* Tremor & Horror *corporis affectus ſunt, ex affectibus animi pendentes.* Tremor *eſt motus ex motibus cõtrariis, ex Galeno. Græca tota vox, & factitia.* Tremo, τρέμω, τρέω, τρόμος. *Eſt item poſita in motu corporis* Trepidatio: *cùm tremor ita nos occupat, ut etiam conſiſtere nequeamus. Ariſtoteles*: οἱ ἀγωνιῶντες σκαίρουσι τοῖς ποσί. *Hoc enim* pedare & repedare, *apud antiquos. Itaq; non rectè invenias aliquos Agoniæ vocabulo uſos eſſe. Inde colligimus*: Tremere eſſe *propriè pavere aut metuere, ſed cum quadam concuſſione aut motu. Quod etiam* Tremendus, tremefacio & *cætera deducta confirmant. Dum igitur* Ennius *lumen vocat tremulum*: Lucretius, *tremulos ignes: tremulum jubar ignis*: Virgilius, *tremulas flammas*: Horatius, *trementes ilices*: Cicero, *tremulos cometas; omnes, inquam, loquuntur tropicè & intelligunt varium illum & paventi aut terrefacto ſimilem motum: qui partim ab aëre ἀεικινήτῳ evenit, partim ab oculo, veluti tremente, ubi ſpecies clarior videnda datur. Apud Hebr. eſt* רְתֵת: *inde, ſi libeat,* τρέω. *Item* רְטַט *idem eſt.*

Triarii. *Varro lib. 4. de Ling. Lat.* Haſtati *dicti, qui primi haſtis pugnabant* : Pilani, *qui pilis* : Principes, *qui à principio gladiis. Dicti quoq;* Pilani, Triarii, *quod in acie* tertio ordine *extremi ſubſidio deponebantur. Eo, quod hi* ſubſiderent : *inde dictum* ſubſidium. *De quo Plautus : Agite* ſubſidite *omnes, quaſi ſolent* triarii.

Tribulus, τρίβολ☉: *nomen herbæ, à trino cuſpide, βόλω, vel aculeo. Item ſtimulus, ab eâdem figurâ. Fl. Vegetius lib. 3. de re milit. cap. 24 : Tribulus eſt quatuor palis confixum propugnaculum, quoquo modo abjeceris, tribꝰ radiis ſtat, & erecto quarto infeſtum eſt.* Tribula, *apud Virgilium ; quâ terebantur, aut exprimebantur grana è frumentis : à* θλίβω : *unde etiam* Tribulo, *verbum priſcis incognitum. Mutato L in R ; ut ſolet. Vt ita ſit tribulo idem, quod premo, affligo. Niſi allubeſcat, fieri à* τρίβολ☉, *ut etiam tribula.*

Tribus. *Iulius Cæſar Scaliger lib. 1. poët. cap. 9. Romulus univerſum populum tres in partes cùm diviſiſſet, inde* Tribus appellatæ *ſunt: tametſi major deinde numerus additus eſt : manſit tamen nomen. Inde* tribuo, *quaſi in tres partes, aut claſſes elargior. Pomponius libro ſingul. Enchiridij : Dicti* Tribuni, *quòd olim in tres partes populus diviſus erat, & ex ſingulis ſinguli creabantur. Varro libr. 4. de Latin. Ling :* Tributum *dictum à tribubus, quòd ea pecunia, quæ à populo imperata erat,* tributim *à ſingulis pro proportione cenſus exigebatur. Ab hoc ea, quæ aſſignata erat,* attributum *dictum. Ac eò quoque, quibus attributa erat pe-*

cunia

ſunia,ut militi reddant, Tribuni *ærarij dicti. Id,quod* attributum *erat, æs militare: hoc eſt, quod ait Plautus act.3.Aulul: cedit miles, æs petit.* Tribules, *qui ex eadem tribu.* Triens *à numero ternario. Dividitur enim AS in 12 uncias, quarum pars tertia eſt triens. Iulius Cæſar Scaliger libr. 3. poët. cap. 24. priſci Latini* ſtrenam, *quaſi* Trenam *ſunt interpretati: à tertiâ officij repræſentatione. Præponitur S, ut inſtlite, & ſtloco. Feſtus:* Strenam *vocamus, quæ datur die religioſo, ominis boni gratiâ, à numero, quo ſignificatur, alterum tertiumque ſimilis commodi, vel,uti* Trenam. Tres, τρεῖς: Tria. τρία, Treſſis, *id eſt, trium aſſium: ut apud Græcos* τριώβολον, Triobolum. Ternus, *quaſi* Trenus, *ut tres.* Tertius, tertio *verbum, id eſt, tertiâ vice itero,* τριτόω. *Verba* tertiata *interpretantur eſſe imperfecta, lapſantia, & ex pavore nutabunda: quando homo exanimatus, non integra verba enunciat, ſed vix* tertia *quæque profert, mediis in perturbatione ſuppreſſis, aut quaſi ſemeſis. Ego ſic exiſtimo:* Verba tertiata *ſunt propriè tertium repetita & pathetica. Hoc in luctu & doloribus evenit, ut idem ſemel atq; iterum dicatur: qualia hei,hei, ah, ah. Affectus vulgo cognitiſſimi.*

Virgilius:

Heu pietas, heu priſca fides.

Terent. Adel: quid faciam? quid agam? quid clamem aut querar? O cœlum, ô terra, ô maria Neptuni. Hoc eſt, tertiare *verba. Pariter* tertiare *agrum, eſt tertiò proſcindere,* τριπολεῖν. *Iul.Cæſ.Scaliger cap.73. L. Ling. omnis numerus* ternione *continetur. Nam unum*

aureæ, æneæ. Ita aures tinnire *dicuntur. Talis enim ille ſonus. Plautus Rud: Illud quidem* tinnimentum *eſt auribus. Idem Trucul:* tintinnaculos *viros vocat* Carnifices, *ut putat Turnebus lib. 11. 21. vel tortores aut lorarios, qui loris bubulis ſontes cædunt, Vt cenſet L. Langlæus. Vox eſt à ſonitu, etiam undecumq;. Sic etiam, adhibitis* liquidis *Hebr.* צִלְצְלִים *vocãt tintinabula. A* צָלַל, *unde &* ψάλλω, Pſallo *elicitur. Iul. C. Scalig cap. 13. de cauſ. Lat. Ling. Tinnitui ſeſe dat N: canere, binnire.*

Tipulæ & Tipullæ *non ſunt vermes, ſed potiùs aliud inſecti genus, quod ſemper inrivis & fontibus viſitur, ſummâ celeritate ſuperficiem aquæ percurrens: quas vulgus Aquitanum, & accolæ Garumnæ* Capras *vocant. Itaque dictæ ſunt* παρὰ τὰ τίφη. Τίφεα τὰ ἕλη, *ubi* tipulæ *verſari ſolent.*

Tiro *opponitur veterano: & fit, ut* τείρω, *à* τείρω, τείρομαι. *Id eſt, tener, rudis, domandus aut formandus.*

Titillatio *eſt diſſipatio ſpirituum in partibus laxioribus: quo motu ſubſiliunt ſenſoriæ partes. In laxis enim facilior fit ſpirituum ſubſilitio, ait Iul. Cæſ. Scal. Ex. 317. ſ. 5. Et pòſt: fit titillatio levi tractatione. Igitur eſt à* τίλλω, *geminatâ priori ſyllabâ, id eſt, vellico, attrecto leviter.*

Titivillitium, *apud Plaut. in Caſ. Feſtus: nullius ſignificationis eſt, ut apud Græcos &* βλίτυρι, *&* σκινδαψός. *Ioſ. Scal.* Titivillitium *inter ea cenſendũ, quæ Græci Critici vocant* ἀπόφθεγματικά *Latini* effutilis

tilia. *Turnebus cenſet eſſe compoſitum è* textu *&* vilitate, *quaſi* textivilitium. *Recte ita explicatur*: Titivilitium, *quaſi* totivilitium, *id eſt, totum inane & vile. Aut melius, quaſi* Totivillitium, *à* villus. *Id eſt, totum ne villi, aut pili æſtimandum. Ita loquimur*: flocci facio; pili facio. *Pariter titivillitium à Villo: ut capillitium è capillo. Et non emo titivillitio, id eſt,* περὶ ὀλίγου ποιοῦμαι, *non uno pilo dignor.*

Titulus *Iul. Cæſ. Scal. lib. 1. poët. cap. 9.* Titulus *eſt inſcriptio nominis: non à* tutando, *ut ajebat Varro: ſed* παρὰ τὸ τίειν. *Honor enim & titulus idem: nomen dico tam autoris, quàm fabulæ.* Τιμὴ *honor eſt.* Titus, Τίτος: *deminutivum,* Titulus. ἄτιτος, *non honoratus A Latinis Græci ſuum accepere,* τίτλος.

Tityrus; Satyrus, σάτυρος. *Macrob. lib. 1. Sat. cap. 8. Diomed. lib. 1. Iul. Cæſ. Scalig. lib. 1. poët. cap. 12.* Satyros *Ælianus* ἀπὸ τοῦ σεσηρέναι, *quia eſſent dicaciſſimi. Sicuti* σιλλωὰς παρὰ τὸ σιλλαίνειν: σιλλὸν *enim* ψόγον *interpretantur. Satyrorum id etymon confutavimus in libris originum.* Σάθυ *ſalacitatem dixere veteres. Nihil caprâ ſalacius.* Capripedes ſatyri: *quos item* Tityros *dictos ajunt.* Tityrus *autem capellam ſignificavit priſcis Æolenſibus. Ioſephus Scalig. in Varr. de re ruſt*: Siſara *eſt* Erica, *quæ aliter Athenienſibus dicebatur* Tetralice. *Erat enim* Siſarra, *ovis major. Quam vocem puto fluxiſſe è Græcia.* Σίσυρος *enim* πρόβατον. *Argumento* σισύρα *id eſt,* μαλλωτή, *apud Ariſtophanem, & alios. Quare, ut Tarentini, quos Romani ſequuti ſunt, pro* σύ, τύ *dicebant: ſic pro* σίσυρος, τίτυρος: *ut* πίσυρες, τέτορες. *Vnde Servi-*

us rectè dixit ſectarium vervecem à Siculis τίτυρον vocatum. Iſaacus Caſaubonus *lib. 1. cap. 2. de Sat: Ridiculum eſt, quod multis veterum placuit, dictos eſſe σατύρους παρὰ τὸ σεσηρέναι: quòd more irridentium detorto ac depravato vultu eſſent. Id enim eſt σεσηρέναι, ut explicat Galenus. Vel ab irriſu & cachinnis. Nam etſi ingenio & imaginibus plerumque Satyrorum etymum convenit, quorum erat proprium τὸ σιμὰ σεσηρότας μυχθίζειν, ut loquuntur poëtæ: non tamen admittendum, quia caret analogiâ, cujus ſemper præcipua habenda ratio. Probabiliùs alii, quia* Satyros *in Venerem pronos credebant, à voce σάθη, quæ eam partem ſignificat, quâ viri ſumus unde σάθωνες,* bene vaſati, *σατύρους derivarunt: non quaſi* Sathunos, *quod ineptè ſcribitur apud Macrobium: quum lingua Græca eam formam non agnoſcat: ſed quaſi* ſatheros. *Rara quidem formatio, ſed quæ exemplo non careat. Nam ut ab ἄλμη ἁλμυρὸς: ſic à σάθη σαθυρὸς: & corruptione literæ unius, σατυρὸς, libidinoſus. Heſychius σατύριον, καταφερῆ: nempe πρὸς τὰ ἀφροδίσια. Meliùs verò σατυριὸν accentu in poſtremam retracto. Ita enim exigit analogia, quando eſt nomen prædicationis. Cùm autem tranſit in aliam formam, tùm mutatur accentus. Σατύρα, nomen ſcorti apud Athenæum. Sic etiam σάτυρος, cùm pro Satyro accipitur. Quamobrem non temere elevanda fides huic veriloquio. Etſi non minus probabilia poſſunt aſſerri alia. Immò fortaßè verius eſt, ſicut de vocibus κωμῳδία & δρᾶμα docet Philoſophus, Dores illas ſibi vindicaſſe: ita hoc quoque vocabulum proprium eorum*

Dorum

Dorum initio fuiſſe. Σάτας *enim aut* σάτης *in illorum dialecto ludere ſignificabat. Vnde &* Δ*ia*σάτη *pro* Δ*ia*παίζ*ειν, Lacedæmonii uſurparunt. Heſychius* Δ*ia*σάτης, Δ*ia*παίζειν, Λάκωνες. Et paulò pòſt. *Quoniam antiquiſſima quæque Græcorum verba Hebr. ſunt originis, ſicut liquidò probamus alibi: non abſurdè aliquis putet* σάτυρες *quaſi* סתורים*, Saturim (à verbo* סתר*) eſſe dictos, qui in ſpeluncis atque montibus latere putabantur, unde in hominum conſpectum rarò venirent. Hæc Caſaubonus.*

Tocullio. *Turnebus: Etiam Ciceroni non neglecta vox ad Atticum: Id eſt, minutus, ſeu puſillus fœnerator. A* τόκος *enim per deminutivum fit* τοκύλλιον*: unde &* τοκυλλίων*, id eſt, fœneratorculus.*

Tollo, *à* τέλλω*: aut potiùs* [ταλάω] ταλῶ, *ab Heb.* תלא tala, *vel* תלה, *id eſt, ſuſtulit, in altum tulit. Item* נטל *eſt tulit, ſuſtulit. Prius* tolo, *unde* tolero: *ut à geno genero. Poſt geminatum eſt more veterum:* tolo tollo: *geno gigno: tago tango.* Tollo, tuli, tlatum *: pòſt* latum, *præciſo. Ita dicebant* ſtlites, ſtlatum *: ut alibi monitum.* Suſtollo, ſuſtuli *: à* Sus. *Fero, quale præteritum habeat, ſuo in loco vidimus. A tollo,* tolleno. *Quo voce utitur Livius, Plinius, Vegetius. Et Feſtus ait:* Tolleno *eſt genus machinæ, quâ trahitur aqua, alteram partem prægravante pondere, dictus à* tollendo. *Gloſſar:* tolleno κηλώνιον. *Iſidorus:* Telonem *hortulani vocant lignum longum, quo hauriunt aqua: & dictus* Telon *à longitudine.*

tudine. Τῆλυ *enim Græcè dicitur, quidquid longum*
Tomentum, *à tondeo, tonſum & tontum: ut à moveo,motum,momentum.Ioſeph.Scal. in con: propriè ſũt ex ciliciis pilis:*Borram *vulgo vocamus.*Iis *igitur tomẽtis, aut ciliciis pilis implebant culcitas. Tamen olim, ut etiam hodie culcitæ inferciebantur acere & glumis ſpicarum. Et quidquid tomento inculcabant, vocabant* culcitam. *Vnde ei nomen. Hæc ille.*

Tomus, *à* τέμνω,τέτομαι *id eſt, ſeco,ſciũdo.*Anatomicus,*qui Tertulliano de anima c. 10,& 25.eſt,*medicus proſector. *Sed & quia ea, quæ reſcinduntur, vilia ſunt & contemta, inde à* τέμνω *quoque Latinum* Temno, contemno. Tomacula,*quia fiat è conciſis:* τομή. Ἄτομοι atomon. *Cic. 1. de fin: atomi (id eſt, corpora individua,ut ſolida,levia,&rotũda corpuſcula. I.Cæſ. Scal. Et. 107:*Temeſe *opidum Plin. in tertio dicit, à Græcis* Tempſam *dictum. Statij carmen ipſum fabricâ nobilitavit. Vbi non vulgaris addita eſt eruditio. Nam populi, qui ſupra pontum colunt, quorum chalybas vicinos dicebamus, ſimul cum iis, qui Tartari nominantur, ferrum etiam nunc* Temir *vocant. Quamobrem ex antiquæ vocis veſtigiis Græcum item verbum* τέμνειν *agnoſcant,par eſt.Hoc enim ferri maximè proprium eſt.*

Topazium, τοπάζιον *&* τοπάζιος: *à* τοπάζειν,τόπος: *quia magno olim ſtudio quæreretur.Lege Plin. l.6.c.39.Sed error iſte nimiũ popularis.* Pazion, πάζιον,*primũ fuit:deinceps ex incuriâ dicã,an inſcitia articulus* τὸ *coaluit cum nomine* τὸ πάζιον. Pazion. *Hebræ.* פז, *quod eſt gemma illa, item q; aurum pu-*

riſſi-

riſſimum. זָהָב, inauratus eſt, obductus eſt auro optimo, & topazio. A τόπ☉ autem fit τοπεῖον, τοπίον. Topium, Toparium. Κατ' ἐξοχὴν ita dicebatur peculiaris locus, arboribus & herbis bene conſitus, ad voluptatem & delicias. Sic ὄρνις generatim eſt avis: poſtmodò κατ' ἐξαίρετον, gallina: Ita & Topium. Τόπ☉ verò à בַּיִת, inversè. Atopon, ἄτοπον: quod nullo loco habendum.

Torqueo, παρὰ τ̃ πλέρϑς, id eſt, non recti ſeu inflexi & curvi: ὅτι πέπλωκεν ἀπὸ τῆς ὀρθότητ☉, Iulius Cæſar Scaliger in Theophr. de plant. A ſup. eſt tortor, tortura, tormentum: aliis à τόρμη. A torqueo item fit torques, propter flexum. Veluti apud Hebræos itidem nominantur cathenulæ, שַׁרְשְׁרוֹת, quia ſint intortæ, aut flexæ. A שָׁרַר, ſcharar, torſit. Torquatus, id eſt, torque ornatus. Ab eodem etiam eſt Torcular. Q enim è C coaluit. De medij quantitate litigant. Priſcianus, Beda & alij, nec pauci, nec indocti producunt. At quid commodi analogiæ reſpondeant, nōdum conſpicor. Specular quippe brevis eſt medij. Et torculus, torculum, breve eſt: quidni etiam Torcular? Sunt enim ejuſdem matris. Iulius Cæſar Scaliger in Ata: Scapos, labella torcula, aclidem, ſcalmos.

Trabs, τράφηξ, Lycophron. Tamen Ennius trafax, vel, ut eſt apud Feſtum. trifax, dicit, pro trabe, ſude, vel conto: ut permaceret paries perceſſu trifaci: Ioſephus Scaliger in Conjectaneis.

Tragœdia nomen traxit ab hirco, nullam aliam ob cauſam, niſi quia in ejus numinis honorem ageretur ejuſmodi fabula, cujus victima eſſet hircus. Eo igitur victores donati rem illi divinam fecere. Primùm ſanè agi

cœptam vindemiarum tempore ſcriptum eſt. Vnde occaſiô data Grammatici, uti παρὰ τὸ τρύγημα nomen ducerent; quaſi τρυγῳδίαν, quam vocem integram etiam apud Ariſtophanem habes, ἀχαρνεῦσι. Qui eam primus dederit, haut ita pro comperto habetur. Satis conſtat illud, à Theſpide poëta factam nitidiorem, qui primus penſiles ſcenas in plauſtris circumegit, addiditq́ue nudis oribus fecem pro perſonâ. A quibus fecibus vinaceis alii Tragœdiæ nomen deductum maluêre. Id enim ſignificat τρὺξ: quemadmodum τρύγημα vindemiam. Τράγος autem eſt caper. Iul. Cæſ. Scaliger lib. 1. poët. cap. 6.

Trames, *id eſt, tranſverſa via:* à trans & meo. *Plautus: domum ire cœpi tramite dextra via. A tra*meando, *quod ſcilicet tranſverſi ſcandant vias rectas. Nec inſolens* TRA *pro* Trans *in compoſitis. Vt* trado, *quaſi tranſdo:*tralatitium, *translatitium;* tramitto, *& trãſmitto:*traviare *pro* transviare. *Ita* trames, *quaſi tranſmes: facilitatis causâ.*

Tranſenna *eſt in tendiculâ pedica, ſive funiculus extentus, & ex eo apta machinula, quæ adhibetur ad turdos capiendos. Servius ad illud 5. Æneid.* & volucrem trajecto in fune columbam; *notat: trajecto, extento: unde* tranſenna *dicitur extentus funis. Plaut. Bacch. a. 4. ſ. 6: nunc ab tranſennâ hic turdus lumbricum petit.* Tranſenna, *quaſi* tranſtenna; *aut* tenta. *Si è Latio elicias. In Hebr.* אֶשְׁנָב, *id eſt, tranſenna; per quam adſpicimus. A* שְׁנָב Senna: *& compoſitum,* Tranſenna, *quo utimur.*

Tremor

Tremor, *ait* Giſanius JCtus, propriè pro motu. *Immò aliquid plus, quàm motus. Alioquin omne motum, etiam tremeret: nos, quia in continuo motu ſemper tremeremus. Lucretius:*

—— Invitos cogens tremere atq; moveri,

Si tremere *idem, quod* moveri, *ſententia Giſani; non foret* ταυτόλογον? *Sed* tremere, *eſt pavere ita, ut unà quis concutiatur. Igitur motus ubiq; comitatur tremorem: nec ipſe tamen eſt tremor. Iul. Cæſ. Scal. Exer. 312.* Tremor & Horror *corporis affectus ſunt, ex affectibus animi pendentes.* Tremor *eſt motus ex motibus cõtrariis, ex Galeno. Græca tota vox, & factitia.* Tremo, τρέμω, τρέω, τρόμος. *Eſt item poſita in motu corporis* Trepidatio: *cùm tremor ita nos occupat, ut etiam conſiſtere nequeamus. Ariſtoteles:* οἱ ἀγωνιῶντες σκαίρουσι τοῖς ποσί. *Hoc enim* pedare & repedare, *apud antiquos. Itaq; non rectè invenias aliquos Agoniæ vocabulo uſos eſſe. Inde colligimus:* Tremere *eſſe propriè pavere aut metuere; ſed cum quadam concuſſione aut motu. Quod etiam* Tremendus, tremefacio & *cætera deducta confirmant. Dum igitur* Ennius *lumen vocat tremulum:* Lucretius, *tremulos ignes: tremulum jubar ignis:* Virgilius, *tremulas flammas:* Horatius, *trementes ilices:* Cicero, *tremulos cometas; omnes, inquam, loquuntur tropicè & intelligunt varium illum & paventi aut terrefacto ſimilem motum: qui partim ab aëre* ἀεικινήτῳ *evenit, partim ab oculo, veluti tremente, ubi ſpecies clarior videnda datur. Apud Hebr. eſt* רָתַת*: inde, ſi libeat,* τρέω. *Item* רָעַשׁ, *idem eſt.*

ounia, ut militi reddant, Tribuni *ærarij dicti. Id, quod* attributum erat, *æs militare: hoc eſt, quod ait Plautus act. 3. Aulul: cedit miles, æs petit.* Tribules, *qui ex eadem tribu.* Triens *à numero ternario. Dividitur enim AS in 12 uncias, quarum pars tertia eſt triens. Iulius Cæſar Scaliger libr. 3. poet. cap. 24. priſci Latini* ſtrenam, *quaſi* Trenam *ſunt interpretati: à tertia officij repræſentatione. Præponitur S, ut in ſtlite, & ſtloco. Feſtus:* Strenam *vocamus, quæ datur die religioſo, ominis boni gratiâ, à numero, quo ſignificatur, alterum tertiumque ſimilis commodi, vel, uti* Trenam. Tres, τρεῖς: Tria. τρία, Treſſis, *id eſt, trium aſſium: ut apud Græcos* τριώβολον, Triobolum. Ternus, *quaſi* Trenus, *ut tres.* Tertius, tertio *verbum, id eſt, tertiâ vice itero,* τριτόω. *Verba* tertiata *interpretantur eſſe imperfecta, lapſantia, & ex pavore nutabunda: quando homo exanimatus, non integra verba enunciat, ſed vix* tertia *quæque profert, mediis in perturbatione ſuppreſſis, aut quaſi ſemeſis. Ego ſic exiſtimo:* Verba tertiata *ſunt propriè tertium repetita & pathetica. Hoc in luctu & doloribus evenit, ut idem ſemel atq; iterum dicatur: qualia hei, hei, ah, ah. Affectus vulgo cognitiſſimi.*

Virgilius:

Heu pietas, heu priſca fides.

Terent. Adel: quid faciam? quid agam? quid clamem aut querar? O cælum, ô terra, ô maria Neptuni. Hoc eſt, tertiare *verba. Pariter* tertiare *agrum, eſt tertiò proſcindere,* τριπολεῖν. *Iul. Cæſ. Scaliger cap. 73. L. Ling. omnis numerus* ternione *continetur. Nam u-*

num numeri initium tantùm eſt. Dualis, primus nume-rus imperfectus. Ternio autem primus numerus veru. Quod enim æquales in partes dividi poteſt, Finiti habet rationem: quod non poteſt, Infiniti: Et ternio ipſe & numerum continet, & numeri principium: at dualis non niſi in principium, idq; unum, reſolvi poteſt. Itaque potentialis numerus potiùs ſit: quippe numeri potentiam, id eſt, unitatem bis continens. Ternio autem actualis, qui quidem diviſibilem fecerit indiviſibilem. Quare Græci quoq; περιττὸν nominavere. Nēpe quem ſi dividas invenias infiniti habere aliquā imaginem, quæ ſuperſit.

Tricæ, τρίχες: *ſlatu omiſſo. Hinc flectitur* Tricinus, *pro tardo, & impedito, vel exucco: ut ſunt capilli; aut crines. Apud Varronem* Tricinus *quæſtus & uber, invicem opponuntur.* Intrico *mediâ longâ.*

Horatius:

Mercedem, aut numos unde unde extricat ——

Hiſtrix, ὕστριξ & ὑόθριξ: *ab* ὗς & θρὶξ: *quia animal pilis ſuis, aut quaſi jaculis quibusdam; ut vocat*

Mantuanus:

—— Et canibus jaculis bicoloribus hiſtrix

Noxia ——

Trigla, τρίγλη, *quaſi* τριγενὴ. *Oppianus: accipiunt* Triglæ *terno cognomina partu.*

Triremis, *à remus: ſicut* biremis, quadriremis, *Sueton. in Iul. Cæſare: Biremes ac triremes, quadriremesq; Tyriæ & Ægyptiæ claſſes. Aliquid ergo oportet v-*

nus κα-

ταχύνεσθαι, cùm dico Triremis, vel biremis. Græcè triremis eſt, τριήρης: ſicut διήρης, biremis. Ab ἐρετμὸς, ἐρέττω, ἐρέσσω. Latinum Remus non alium agnoſcit patrem, quàm ἐρετμὸς: amputo capite: id eſt, E.

Triſto, à θερίσσω, ταράσσω, id eſt, turbo, affligo. Virgilius propterea conjunctim poſuit, ut verbum magè aperiret vim nominis:

—— Triſti turbatus pectora bello.

Triumphus, θρίαμβος, tralatâ aſpiratione in ultimam, aut ſublatâ. Quamvis ἔτυμον reponat. Ab ἀμφὶ. Ideo apud poëtas ſæpe

—— Tempora circum.

Δρίον vero eſt folium, frondes. Pervetus enim, victori datam eſſe coronam è frondibus lauri, myrti, palmæ, oleæ, quercus, hederæ, apij. Etiam è gramine, aut herbâ. Ex quo venit: dare & accipere herbam.

Maro:

Labitur infelix ſtudiorum atq; immemor herbæ
Victor equus ——

Herbæ, id eſt, pabuli, aut rectiùs victoria. Neq; enim de omni æquo loquitur in agro, aut paſcuo: ſed de eo, qui certaminibus deſtinatur, aut bellis. Ideo præponit ſtudia, hoc eſt, labores, curſum, ſaltum, quæ eò pertinent. Et addit, victor: ut quid velit per herbam, meliùs explicet. Nonius apertè: herbam veteres palmam, vel victoriam, dici voluerunt. Et luculentè Plinius lib. 22. cap. 84. Corona nulla fuit graminea nobilior, in maieſtate populi terrarũ principis, præmiisq; gloriæ. Gem-

mata & aureæ. vallares, murales, roſtratæ, civicæ, triumphales poſt hanc fuere. Cæteras imperatores dedere: hanc ſolam miles imperatori. Dabatur viridi è gramine decerpto inde ubi obſeſſos ſervaſſet aliquis. Namque ſummum apud antiquos ſignum victoriæ erat herbam porrigere victos: hoc eſt, terrâ & altrice ipsâ humo, & humatione etiam, cedere. Quem morem etiam nunc durare apud Germanos ſcio.

Trochus, τρόχος: *à* τρέχω: *quod à* דָּרַךְ, darach, drech. Trochæus, τροχαῖος: *pes, à volubilitate. Itaq; etiam* Rotatilis *dictus eſt Iul. Cæſ. Scaligero. Sic* Anapæſtus *ab* ἀνὰ *&* παίειν: *quia contrà, quàm in Dactylo pede terram feriebant.* Dactylus, δάκτυλος: *in poëticis pes, ab articulis digitorum. Ita* Moloſſus *à natione, quæ eo oblectabatur.*

Troglodita, τρωγλοδύται, *qui apud Plinium & alios, maximè hiſtoricos, nominantur. Qui meliùs vocem hanc, ut & gentem ipſam deſcripſerit, non vidi, quàm Caſpar. VVaſerus in Geſner. Mithrid: Æthiopes* (inquit) *orientales. Dicti etiam* Erembi: *Diodoro* Vuolgii. *Et* Troglodyti *quidem* ἀπὸ τῆς τρώγλας ὑποδεδυκέναι: *quod, ut Plinius, Mela & alij teſtantur, ſpecus ſub terris excavare, & eos ſubire ac incolere ſolent. Hinc Dyon. Alexandrinus illos* ἐν πέτραις καταρυγέσι, *in petris ſuffoſſis ſeu excavatis, ferarum ritu vitam vagam agere dicit. Hujus Trogloditicæ gentis regionisq; triſtia fata Ieſaias prædicit:* Væ terræ umbræ alarum, quæ eſt ultra flumina Cuſch. *Hic interpretibus Hebræis & aliis placet,* Troglodytarum *terram propriè intelligi: quæ appelletur* umbroſa alis, *ob na-*

rium & velorum obumbrantium frequentiam, quæ iâ navibus præſtant, quod alæ avibus. Hinc Chaldæus paraphraſtes: Et vela eorum extenta ſicut aquilarum volitantium. *Quanquam &* terra umbræ *alarum dici poßit: quia* umbræ *ejus ſint, quaſi alatæ atq; pennigeræ. Quippe quia poſt ſolſtitium ſtatim avolent.* Et poſt: *Vel certe magis* ἁπλῶς *dici poteſt* Terra umbræ alarum: *quia videlicet in univerſum umbræ ejus ſint quaſi alatæ; hoc eſt, raræ, momentaneæ, fugaces & citiſsimè avolantes.* Et poſt: *Quid ſi dixeris* terram umbræ *alarum etiam cognominari, quia ſub tentoriis umbroſis alarum inſtar expanſis hæc quoq; gens degit. Cæterùm quæ in Hebræo eſt vox* tziltzal *à Symmacho non* umbra: *ſed* ſonitus *redditur, alludente forſan ad ſonitum quaſi ſerpentinum, quo illos in loquendo uti, Plinius & Mela teſtantur. Mela:* Srrident *magis, quàm loquuntur. Herodotus: Troglodytæ nullâ alterâ ſimili linguâ utuntur, veſpertilionum more* ſtrident. *Sic hodie quoq; Æthiopas quoſdam in loquendo* ſingultire *Oſorius teſtatur. Hieronymus tamen* tziltzal gurguſtium *vertit, reſpiciens ad Troglodytarum gurguſtiâ ſubterranea. Alij* hamum *piſcatorium: quo aut piſcationem eorum, aut* ἰχθυοφαγίαν *ſignificare voluerunt. Hæc ille.*

Tropæum: *ita enim ſcribatur, abſq; litera H. Quia Græcis* τρόπαιον. *A* τρέπω. *Eſt monumentum* τῆς τῶν πολεμίων ἢ ἐχθρῶν τροπῆς: *erigiturq; eo in loco potiſſimùm, ubi hoſtes fuſi fugative. Nonius: ſpolia hoſtium ſtipitibus affixa tropæa vocantur. Inde Suidas* Tropæa *reddit* νικητήρια: *Heſychius* σύμβολα νίκης. Τρέπω *ab Heb.* דָּבַר, *vertit, ſermonem vertit.* Troſſu-

Troſſulus. *Pomp. Feſtus*: Troſſuli *equites dicti, quòd opidum Tuſcorum* Troſſulum *ſine operâ peditum ceperint*. Nonius: Troſſuli *dicti ſunt*, Toroſuli, *quaſi habitiores: à toroſâ pinguedine. Ioſ. Scalig. Autor Gloſſarij*, Truſulus: ὁ ἐν μικρῷ παχύς. *Videtur velle, quaſi toroſulos dictos, quod ego valdè amplector. Varro Sesquiulyſſe: Nunc emunt troſſuli nardo nitido volgo Attico talento equum. Inde* Troſſula *trabea dicitur apud veteres. Hæc cocco purpuraq́ praetexta erat: quam etiam auguralem vocabant: Græci* ἐφεστρίδα.

Trudo *Iulius Cæſ. Scalig. in Theoph. de pl. Vſus fuit hic verbo* Trudo, *non temerè. Eſt enim* trudi, terrâ edi. *Nō ignoravit omnium doctiſſimus poëta cum cecinit:*

Truditur è ſicco radix oleagina ligno.

Trulla. *Ioſ. Scaliger ad Varron. lib. 4. Inverſum eſt pro* torulla. *Hinc Græci* τορύνην. *Ariſtophanes Avibus*: ἔτνους δ' ἐπιθυμεῖ, δεῖ τορύνης καὶ χύτρας. *Interpretantur* τὸ κινητήριον τῆς χύτρας *eſſe: unde &* Truare, τὸ κινεῖν, *apud veteres. Idem in Feſtum*: Redamptruare *dicitur in Saliorum exultationibus, cùm præſul* amptruavit, *quod eſt, motus edidit. Secuti ſumus veterem ſcripturam*, amptruare, *pro* antruare, *ut* cōptare, *pro* tentare, ſumptus *pro* ſumtus. *Verum eſt à* trua *dictum* amtruare *hoc eſt, circum volvere: ut cum* trua *olla circum movetur.*

Trygodæmones, *apud Ariſtophanem in nebulis dicūtur poëtæ, quod fecibus, quas Græci* τρύγας *vocant, faciem obliti, ne cognoſcantur, publicè ſua carmina recitēt, & prætereuntes cavillis inceſſant.* Lacedæmones,

Λακε-

λακκὸς δαιμόνες, id eſt, lacus dæmonum, vel puteus inſanientium, ut vertit Bened. Arias Montanus. Cicero de univerſ: Quos Græci δαίμονας appellant, noſtri ut opinor, Lares. Gloſſar. δαιμόνιον larva. Poſidonius ita dici putat, quia ex ætherea ſubſtantia partita atq; diviſa qualitas illis eſt: ſive ἀπὸ τοῦ δαιομένου. id eſt, καιομένου: ſive ἀπὸ τοῦ δαιομένου, hoc eſt, μεριζομένου. Macrobius 1. Sat. cap. 23. Auguſtinus Steuchus hoc nomen ab Hebr. דַּי dai elicit. Quia autem video, dæmona promiſcuè pro Spiritu intelligente capi, ſententia Platonis in Cratilo valdiùs probatur: ut δαίμων ſit dictus quaſi δαήμων, id eſt, ſciens, gnarus, intelligens. Δαίω eſt ſcio, novi. Apud Homerum vox illa variè ponitur. Pythagoras apud Euſeb. lib. 14. de præp: Principiorum alterum eſſe unionem, id eſt, deum & bonum: alterum infinitum binionem, id eſt dæmonem & malum. Pythagoras iterum apud Laertium: Eſſe totum aëra plenum animis, eosq; & dæmonas & heroas exiſtimare. Stoici apud Plutarchum lib. 1. de Placit. cap. 8. δαίμονας finiunt οὐσίας ψυχικάς. Apulejus: Quodam ſignificatu animus humanus, etiamnunc in corpore ſitus, dæmon nuncupatur. Epicharmus: ὁ τρόπος ἀνθρώποισι δαίμων ἀγαθὸς, οἷς δὲ καὶ κακὸς, id eſt, mores homini dæmon bonus eſt, aut è diverſo malus. Clemens Alexand. 5. Strom: Etiam Phocylides, angelos vocans dæmones, quoſdam eorum bonos, quoſdam pravos his verſibus oſtendit: Miſcentur dæmones mortalibus, at diverſi: Hi quidem, ut clades & triſtia à nobis pellant. Tertullian. Apol, cap. 32: Neſcitis genios dæmonas dici, & inde deminutiva

nutivâ voce dæmonia. *Lactantius libr. 2. cap. 14: Hi ſpiritus ſibi geniorum nomen aſſumunt: Sic enim Latino ſermone* Dæmones *interpretantur. Minutius Felix: magi quoq́ non tantùm ſciunt* dæmonas, *ſed quidquid miraculi ludunt, per* dæmonas *faciunt. Et ſic hodie plerumq́* dæmon *ſumitur pro malo ſpiritu: non quidem ex ſe aut propriâ notione, ut quâ idem eſt, quod* intelligens: *ſed* κατὰ συμβεβηκός. *Apud Evangeliſtas* δαιμόνιον *eſt impurus ille Spiritus.* Δαιμονίζεσθαι. *à diabolo agitari, vel inceſſi. Matt. 15. ver. 22.* Κακῶς δαιμονίζεται, *id eſt, malè à dæmonio vexatur. Matt. 4. verſ. 24:* δαιμονιζόμενος *eſt* dæmoniacus, *qui agitatur à diabolo. Caſtellioni eſt* furioſus. *Sed non rectè. Cùm illa vox non modò lata & ambigua ſit: ſed videri etiam poſſit illorum errorem confirmare, qui dæmonium nihil eſſe aliud putant, quàm* φρενῖτιν *aut* μανίαν, *morbum ſcilicet, qui à medicis curatur. A* δαίω, *eſt etiã* δαιδάλλω; *itẽ* dædalus, δαίδαλος, *ut ſit ſolers, ingenioſus, ſciens. Apud Ennium Minerva: Lucretium terra, item lingua: Virgilium Circe vocatur* dædala. *Omnia verò* δαίδαλος, δαιδάλλω, δαήμων, δαίμων, δαείω, δαίω, *& quæ ex hac ſcatebrâ, principaliter fiunt ab Heb.* יָדַע, jadah, dah, *id eſt, novit, ſcivit:* deah *eſt cognitio, ſcientia,* ἐπιστήμη. *Item* נָדַע nadah, dah, οἶδε, *notitiam habuit.*

Tubalcain, תּוּבַל־קַיִן, *id eſt, terrenus poſſeſſor, ſeu Vulcanus, magiſter æris, ſive metallorum.* Nam *ferri, ærisq́ uſum docuit: A Red.* תֵּבֵל, *i.e. orbis, terra habita-*

bili.

bilis. Diodorus: Vulcanus ferri, æris, auri, argenti, omniumq; quæ igne fabricantur, artem invenit, eamq; cæteros docuit. Vnde nomen Vulcani factum, ecquis ambigat? Nam & is magiſter ignis, & Iovis faber creditus. Cui conſentit etiam Græcorum, ἥφαιςος: ex Heb. אשׁ, id eſt, ignis. Vulcanus dicitur claudus, quia per naturam nunquam eſt rectus ignis, ſed quaſi claudus, ejusmodi ſpeciem motumq; habet, Vt notat Iſidorus lib. 8. orig. cap. 11. Auguſtinus lib. 20. contra Fauſtum.

Tumultus. Cic. 8. Phil. quid aliud eſt tumultus, niſi perturbatio tanta, ut major tumor oriatur? Vnde & nomen ductū, quaſi tumor: Ultus eſt terminus. Alius timor. Sed rectius Tumor legitur. Ita idē Cic. tumorem rerū vocat. Item negotia tument, ad Att. Prop. l. 2. El. 16. Cuſtodū tumor, i.e. denſa corona, & fretū illud turbæ, autore Palmerio. A tumore, tumulus. 7. Æn. aggere compoſito tumuli. Eſt enim locus à terra eminēs. Quomodo Iudæis תלל à תֵּל, id eſt, eminuit, tumulavit. A tumeo faciunt etiam tuber: aut potiùs ab Heb. טבור, i.e. locus eminens. Iul. Cæſar Scaliger in Th. de plant. aliud eſt turgere medicis, & philoſophis, aliud tumere. Turget, quod urgetur ad motū, ut materia furens in morbis, atq; efferveſcens. Tumet abſceſſus ſæpè, neq; turget, cùm materia percocta eſt, aut cùm factus eſt tofus. Turget in ſene ſemē poſt allii, & piperis uſum. At nihil tumet. Arbor quæ fœtum meditatur, non ubiq;, non ſemper tumet. Tumor eſt ὄγκος græcâ origine, & patriâ τύμβος, Tumba, ſepulcrum eſt & locus concavus. A tumeo eſt

contumax: *qui tumet pertinaciâ. Aliis à contemnendo.* *Ab* ὄγκος *eſt* uncus, aduncus. *Idq; ob tumorem, qui fit, dum reflectitur.* *Et* ὄγκινος *eſt* uncus, uncinus, *hamus: apud Scholiaſt: Ariſtoph. & Pollucem. Nec non apud Heſychium* ἄγκη, ης, ἡ *eſt angulus.* Ancus, *apud Feſtum, qui aduncum brachium habet, ut exporrigi non poßit. Ex eo etiam eſt* mancus; *vel, ut Iſidoro viſum, quaſi* manu ancus. *Nam* mancus *(ut eſt in Lexico Calepini) propriè dicitur, qui alterâ manu caret, mutilatus.*

Tunica, *à tuendo corpore ſecundum Varronem. Aliis ab* inducendo, *ut* inducula. *Longiùs petita eſt, inquiat aliquis. Quia vix duæ literæ in deducto:* Tunica, *apparent: in primis vel induo, vel tueor. Certè plures ſunt in Hebræo, immò omnes: ſi primam collocaes loco poſteriori:* כְּתוֹנֶת, *id eſt, tunica. Manente ſic prima Græcum habet,* χιτὼν, *quod idem.*

Turba, τύρβη: *Atticè pro* σύρβη. *Deminutivum* Turbella. *Alii volunt* turbela: *ſicut ſuadela. Non bene. Regula talis eſt: ubi nomen fit à verbo, ut nulla ſignificetur deminutio, ibi L unum ſufficit. Vt* loquor loquela: ſuadeo ſuadela: tueor tutela: obſequor obſequela: candeo candela: niteo nitela. *Contrà ubi ſubeſt deminutio, rectiùs geminatur L.* Furca furcula furcilla: puer puerulus puellus: mamma mammula mammilla: tener tenerulus tenellus: catus catulus catellus: os oſculum, oſcillum. *Sic* turba, turbula. Turbo *dicitur, ut ait Apulejus, qui repentinis flatibus proſilit, & omnia turbat. A*

Lucretius

ſecretio, veutis verſabundus. *Turba ab Heb.* הַרְבֵּה, multitudo, copia.

Turca κατὰ μετάθεσιν, à קֵדָר, *qui eſt ſecundus filius Iſmaëlis filii Abrahæ ex Hagar Gen. 25. habetq́ nomen à luctu. Ita viri docti ſuſpicantur: qui idem ſerunt judicium de* Muſcovitis. *Dreſſerus & Mill.* mech vel Moſech (*à Rad.* מָשַׁךְ, *id eſt*, *protraxit, produxit cum morâ*) *tendens arcum*, Myſis *&* Mochis, *vel* Muſcovitis *initium & nomen dedit. Quamvis Muſcovitæ Græcam originem habere videantur, ex voce* μόσχ@ *vitulus*: Cίσ@, *vel* Cίοζς: *quaſi ex pecore viventes. Caſp. VVaſerus in Mithridat. Geſneri:* Turcorum *ſive Turcarum nomen, hominem ſignificat agreſtem, durum, vagum, qui inſtar Nomadum vitam agit. Vnde* Scytharum, *quos* Tartaros *nominant, progeniem eſſe, ferè omnes ſcriptores teſtantur. Melas certè* Turcas *refert inter Schythas; & Chalcondylas idem argumentis ac conjecturis nonnullis probat. Notat Leonclavius,* Oſmanos *milites & aulicos moleſtè ferre, ſi quis eos* Turcos, *ceu ruſticos, appellet; qui ſemetipſos potius* Islamus *nominant, hoc eſt, unanimes & inter ſe pacificos. Vnde precari non ceſſant Deum, ut inter ſe perpetuò diſcordes eſſe velit.* Gauros, *hoc eſt, Chriſtianos, quos veluti gentiles aut paganos ab Hebræo* Goi *vel* Goim *ſic vocant.*

Turma *Var. lib. 4.* Turma terma *eſt: E in V abiit: quod terdeni equites ex tribus tribubus, Tatienſium, Ramnium, & Lucerum fiebant. Turnebus ad illud:* Turma Terma, *vetus* terima. *Curiatius quoque*

que apud Feſtum, quaſi Terimam *dictam refert. Ioſephus Scaliger* Turma, τόρμη, τόρμ☉ *rotunditas, ut cohors: quia cohortes villaticæ rotundæ. A τείρω, τερῶ τόρμ☉: ut à φέρω, φορμός: à κείρω κορμός: à μοῖρα, μορμώ.*

Turris, *τύῤῥις, τύρσις. Vt Atticè ζάρσ☉ ζάῤῥος: κόρση κόῤῥη: ita τύρσις τύῤῥις. Dicta à Tyrrhenis turrium inventoribus. Niſi illi magis ab iſtis. C. Rhod. lib. 6. cap. 18: Dionyſius ait à Tyrrhenis denſiùs extructæ domus vocantur* Tyrſes. *Sed & hinc conciliatum nomen* Tyrrhenis *produnt nonnulli, à* tyrſium *monumentis: velut Moſ. ſynoeciis in Aſia de turribus dicunt* Tyrſes *nominat quoque Xenophon. Apud Heb.* צוּר, *eſt petra, vel turris habens aciem anguſtam. A Rad.* צוּר *id eſt, anguſtavit, compreſſit, conſtrinxit. Inde turrim trahere ſatius.*

Tus, *aliis à θύεῶζ. Iul. Cæſ. Scalig. lib. 1. de plant. dicitur à tundendo,* tuſum. *Nec immeritò. Nam & apud Hebræos aroma item à contuſione nomen accepit:* נכאת. *Plautus Aulul. ut vitium ſenis triparci ubique delinearet,* tuſculum *fecit.*

Typhon, *τυφών, ventus quidam igneſcens: Plinio eſt vortex. A τύφω, fumum excito, accendo, inflammo. Ab Heb.* דָּבַח, *id eſt, fumavit, emiſit fumum, & vaporem.* Typhoëa, *τυφώεα pro τυφώεια, apud Virgilium: item Typhoïa, τυφαόνια. i. ardentia, fumantia.*

Typus, *τύπ☉ eſt figura impreſſa ab aliquâ vi. τύπ]ειν, ἔτυπον. Hebr.* תָּפַף, *id eſt, pulſavit, percuſſit. Et quia* Tubi *cavi, à τύποι. A τύπ]ω eſt* Tudo, tundo *ut* tago, tango. *Et* tudito, *in Feſto, Ennius*

Lucretius

Lucretio. Tudes, *quo pulſamus. Item* Tympanum: *ſicut Hebr.* תֹּף, *id eſt, tympanum è radice appoſita.*

Tyrannus, τύραννος. *Vſitatè à τρύειν. Sed hoc poſtmodum contigit. Igitur verior quærenda nobis origo. Initio enim nomen fuit honeſtum & amabile.*

Virgil. 7. Æneid:

Pars mihi pacis erit, dextram tetigiſſe *ty-*
ranni.

Exinde degeneravit, nequitiâ quorundam. Sicut etiam, alia multa: ut Sophiſta, latro, paraſitus, pappas, magia: Schoſt / *quo abuntur Germani à* שׁוֹפֵט, *id eſt, judex: item* Calmeuſer, *à* כָּל־מוּסָר, *ut ſit homo omnis doctrinæ,* Φιλόμουσος *ἢ* πολυΐστωρ. *Sic* Tyrannus *origine vox honeſta: à* τύῤῥις, τύρσις. *Turres enim & arces Tyrannorum aut gubernatorum propriæ. Sic* ἄκρων, *id eſt, celſiſſimus vel princeps ſit ab* ἄκρος. Ἄκρα φέρειν, *id eſt,* πρωτεῖα, *primas partes ferre. Sic Iupiter nuncupatur* ἄκριος, *à celſo loco, vel arce, vel monte. Et apud nos à* pyrgo *dicuntur* Burggravii.

V

Valetudo, *cùm ſit à* valeo, *id eſt, ſanus, potens ſum:* κυρίως *notat* εὐεξίαν *corporis. Cic. 2. offic.* valetudo *ſuſtentatur notitia ſui corporis, & obſervatione, quæ res, aut prodeſſe ſolent, aut obeſſe. Oritur ab* οὖλος, *id eſt, ſanus.* οὖλιος, οὖλω, οὐλέω *&* οὐλόω. *Quoties enim O abit in V? Inde* valeo. Validus, *qui valet. Opponitur,* invalidus. *Item* valetudo *adverſa, ſic-*

eſt

ut vires infirma. Meliùs enim apponitur Adjecti-vum *quoddam, diſtinctionis causâ: licèt in trivio ſit* μέσον. *Ita Glosſarium adverſam valetudinem interpretatur* νόσον. Valetudinarius *uſitatè eſt* νοσερός. Valdè *per contractionem, à* validè: *ſicut* caldum, *pro* calidum. Valdius *Horatio, pro* validius. *Cæterùm invenias quoque* valitudo, *ſecundâ brevi. Et ſuſpicatur Manutius, duplex eſſe ſupinum: ut* olitum *&* oletum: *ſic* valitum *&* valetum. *A quorum illo* valitudo: *ab hoc* valetudo.

Horatius:

Dura valetudo.

Vallis, *à viriditate & florum benignâ copiâ, quam ſuppeditat humiditas maximè & calor temperatus:* θαλλὸς, θάλος, θάλλω. *Aliis à* vallis, *quibus muniatur, Sed à monte verò, qui apricus, reducitur* vallis, *hoc eſt, deprimitur, ſinuatur, vel etiam ab æſtu nimio abſconditur. Inde Virgil. 8. Æneid: natumq; in valle* reductâ. *Horatius libr. 1. Carm. od. 17. Hic in* reductâ *valle caniculæ Vitabis æſtus. Idem lib. Epod. od. 2: Aut in* reductâ *valle mugientium.*

Vallo, βάλλω, *id eſt, jacio, figo, pono.* Βόλος, *jactus,* βόλιτον *ſeu* βόλβιτον, *&* βόλβιτος, *id eſt, ſtercus, quoniam excernitur. Inde Latinum priſcum* imbulbitare, *id eſt, ſtercore inquinare,* ἐν βολβίτῳ. Βάλλω *ab Hebræo* פלח, *diſcidit, disjecit,* ἔλαβε. Διαβάλλω, *trajicio:* τραπικῶς *calumnior.* Διάβολος, diabolus, *id eſt, calumniator. Iſidoro vertitur, criminator. In ſanctâ linguâ eſt* שׂד, *id eſt, vaſtator: unde*

χέτλιος. *A Rad.* שׁדד*, id eſt, vaſtavit, exterminavit. Ibidem* שָׂטָן*, id eſt, adverſarius,* Satan. *A Rad.* שָׂטַן*, id eſt, adverſatus eſt.*

Varius. βαλιὸς & βαλιός, ἀβάλλω. *Λ ab ι in R: ut ex* σίλφι, Sirpe. *Et contra R in L, ut* lilium; λείριον. Lirinon, λείρινον, *liliaceum.*

Varus. *Ioſephus Scaliger in Conject. Erant* vari *propriè bacula furcillata, ut interpretatur Varro, & informia. Alij ſcribunt* Vatri. *Vnde* Varrones, *duri & σκληροὶ homines.* Ex varo *fit* vallus. *Hinc* Vallum, *quod ex iis fieret.* Intervallum: *vox ruſtica, id eſt, ſpatium inter bacula, id eſt,* vallum. *Nunc ἐν πλάτει ſumitur. A varus eſt* varicari, *id eſt, diſtortum eſſe, deflecti; divertere: ab illis bacillis; vel etiam cruribus diſtortis. Gloſſarium,* varicat, ὑπερβαίνει. *Plus adhuc eſt* prævaricari. *Cicero apud Iſidorum: Quid eſt tam* prævarum. *Idem Cicero in partit.* Prævaricator *ſignificat eum, qui in contrariis cauſis, quaſi variè eſſe poſitus videatur. Plinius lib. 18. cap. 19: Arator niſi incurvus* prævaricatur. *Inde translatum hoc crimen in forum. Ibi itaq; caveatur, ubi inventum eſt. Vlpianus lib. 6. ad Edictum*: prævaricator *eſt quaſi* varicator, *qui diverſam partem adjuvat, prodita cauſa ſua.*

Vas, vadis. *Sponſor erat ſiſtendi aliquem judicio, ſive publico ſive privato. A* vado *apud Iulium Cæſarem Scaligerum cap. 29. Lat. Ling. quòd is, qui* vadem *dedit,* vadere *poſſit, id eſt, aliquà decedere, & ſua componere. Vadari, vades poſtulare. Vadimonium, ſponſio comparendi in judicio ad diem certum. Idem Scali-*

ger ibidem : Vadum, *quà vadere, id eſt flumen tranſ-ire licet. A* βαδίζω, βῆμι. *Expreſſit Plautus in Aſin.* Babizas, *aut* badiſſas *tollutim, id eſt, ut* tollas *pedes more equorum.* Evadere *pro fieri. Cicero in Verr. Tu ejusmodi evaſiſti in furis, & diviſoris diſciplinâ educatus. In orat : E Philoſophorum Scholis tales ferè evadunt. Livius libr. 1. Iuvenis evaſit veræ indolis regiæ. Ita dicimus Latinè :* Evadit *vir magnus. Vulgo,* evadit *in magnum virum. Illo ſcilicet Terentiano decipiuntur: Evadet in magnum malum. Sed hoc aliud; id eſt, erumpet.*

Vaſallus. Vaſarii *nomine intelligitur omnis illa ſupellex, & inſtrumentum, quo magiſtratus in provinciam abiturus inſtruebatur : hodieq; nobilium clientes* Vaſalli, *tanquam in Vaſario eorum ſint, & vaſa eorum cenſeantur, appellantur. ICti ita :* Vaſallus, ὑποκριτικῶς, *deminutivo nomine, inferioris ordinis cliens : id eſt, qui in* vaſſi *fide, & clientela eſt. Lege Hotoman. in Diſputat. Feud.*

Veho, *ab* ὀχέω, ὄχος *currus. A vectum* vectigal, *ita æs dicitur, quod ob tributum ac ſtipendium & equeſtre & ordinarium, populo debetur, Feſtus. A veho, vectum, vexum : eſt* vecto, vexo, *item* convexum. *Gloſſar.* convexum, περιφερές. Devexum, καταφερές. *Agell. libr. 2. cap. 6.* Vexo, *grave verbum eſt, factumq; ab eo videtur, quod eſt vehere : in quo ineſt jam vis quadam alieni arbitrij. Non enim ſui potens, qui vehitur. Vt trado, à trans & do : ſic* traho, *à trans & veho :* tractum travectum. *A tractu* tracto : *ut à captum capto : à raptum rapto : à*

ma-

mactum (*quod à* mauctum, maugeo, *quaſi* magis augeo) *Macto*. *Lucretius dixit, tractare vitam: quod Virgilius, ducere*. Tractatus, *quid ſit propriè, manifeſtarium: uſitatè eſt* ἐξήγησις, δηλωσις, *explicatio. Item quid* attrecto, contrecto, *origo jam edita oſtendit*.

Vellus, *quòd ante tonſuram* velleretur *lana, Varro lib. 4. de Latin. Ling.* Villus κατ᾽ ἀντίστοιχον; & *inde* vilis, *prout pili, flocci, hili aliàs etiam ſunt nomina vilitatis ac contemtus. Sed nec Græcorum diſſimile*, μαλλὸς. Ἀμφίμαλλος, *utrinque villoſus. Apud Plinium*, amphimalla. *A vello* vulſum, *eſt* vulſella, *apud Martialem, vel* volſella: *inſtrumentum quo pilos è cute radicitus evellunt*, τριχολαβίς. Vello *autem ab* εἴλω, εἴλλω, ἕλλω, ἐξείλλω, *ejicio*: εἰλέω εἰλεὸς, *Ileus*: *item inde* Helix, ἕλιξ, & εἵλιξ. Μαλλὸς *ab Hebr.* מְעִיל, meil, *tegimentum, pallium*.

Velox, *à volando*. Volucris, *id eſt, volatilis*. Volaticus *eſt Ciceroni homo levis, Græcis* μετέωρος ϰ, ἀλλοπρόσαλλος. *Item à* volo *non paucis dicuntur* velites, *quaſi* volites: *qui, ut Ælianus ſcribit, leviſſimè omnium armantur. Etiam nominantur levis armaturæ milites*: *Cæſar libr. 7. Bell. Gall. Lege Valer. Maxim. lib. 2. cap. 3. Inde* velitatio, *id eſt, levis exercitatio, aut veræ pugnæ ſimulacrum*, προγύμνασμα, ἢ σκιαμαχία. *A volatu etiam frequentiori ſit* vultur: *ſicut in ſanctâ linguâ* רָאָה, *id eſt, vultur, eodem modo dicitur*: *à rad.* רָאָה, *id eſt, volavit ociùs & continuò*.

Venetus *color, inquit Vegetius, cæruleus eſt & marinis fluctibus ſimilis. Iulius* Cæſar *Scaliger* Exerc. 325:

 ſect. 10.

ſect. 10: De Veneto colore quid ſentirem, diu ancepi dubitavi. Nondum enim apud veterum quempiam reperiebam. Recentiores alij alio tendere. Domitius tam in ſexto, quam in decimo apud Martialem & diſſimulavit & præteriit. Egnatius ſimel atque iterum ſcribit eum eſſe, quem vulgus Giallo vocat. Dictio mera Germanica, Geel. *Inveni tamen apud Caſsiodorum, quatuor fuiſſe aurigarum factiones totidem ſimiles temporibus anni. Praſinam veris viriditati. Roſeam æſtatis incendiis. Candidam ab auctumni nivibus. Cæruleam ab imbribus hybernis. Quæ tametſi non omninò quadrant, tamen id, quod eſt, docent: Cæruleum eſſe Venetum. Olympiodorus in primo Meteoron ait: Praſinum & Venetum in nocte non videri. At Geel refert lucis ſpeciem non eſt ergo hic ille.*

Venio. *Iulius Cæſar Scaliger cap. 27. L. Ling. A mutatur in E breve,* βαίνω, *venio. Imperitè namq; verbum hoc ita ſunt interpretati, quaſi* verſus nos eo. Βαίνω, βῆμι, βάω, βῶ. *Heb.* בוא, bo, *id eſt, venit.* Convenio, *id eſt, ſimul, unà venio.* Revenio, *id eſt, rurſum venio. Qui eam vocem flagellant, non poſſunt diſcernere inter* τὸ redeo, revenio, revertor: *quæ ſanè differunt. Et unà flagellant Plautum, Terentium, Ciceronem.* Invenio *eſt in rem venio: quod eſt* ἑυρίσκω. Advenæ, *qui adveniunt: ut* convenæ, *qui conveniunt. Plautus Mil. Glor. Qui amantes unà inter ſe facerem convenas. Id eſt, ut conveniant & conſpirent.* Venia, *quæ optanti venit, aut per quam venire licet. Planè ex origine utitur Prudent. Cathem: Inſtar fellis aqua triſtifico in lacu. Fit ligni* veniâ *mel veluti Atticum.*

[...]tticum. Venià, *id eſt, interventu vel acceſſione, dum* [...]gnum advenit. Ventus à ventum: *omnis ventus ve*[...]it, *aut excitatur. Congruit ad illud*: Ventus eſt aër notus. *Venire eſt moveri. A* ventus ventulus: *&* [...]erbum ventulo, *poſtea* Ventilo. *Item* adventus, in[...]entus, conventus, proventus. *Apuleju*[...]*: Lucroſum* [...]*roſperumq́; proventum nunciavit. Dicitur de frugibus* [...]*erræ & fructibus. Vt Hebræorum* תְּבוּאָה, *à* בּוֹא, *ve*[...]it. Venilia *Ioſephus Scaliger in conject. ad illa Varro*[...]*is venilia à veniendo, ac vento illo, quem Plautus* (*Ciſt*. [...]*ct. 1. ſc. 1.*) *dicit quod ille dixit, qui ſecundo vento ve*[...]*tus eſt; Tranquillo mare ventum gaudeo; notat: Ety*[...]*mon* Veniliæ *deducit Varro ab eo genere loquendi, quo* [...]*dvenientem aliquam excipiebant, cum dicebant: ven*[...]*um gaudeo: quod uſurpat Plautus in verſu à Varrone* [...]*dducto. Ad quod idem alluſit facetiſſimè in Cur. CVR:* [...]*bſecro hercle quid &c. Nam* τὸ ῥιπίζειν *dicebant ven*[...]*um facere. C. Licinius Imbrex, vetus comicus: Reſupi*[...]*a, obſtito capitulo, ſibi* ventum *facere tunicula.* [...]*uanquam meliùs & frequentiùs dicerent, Facere ven*[...]*ulum: ut paraſitus correxerit imperitum juvenem ob* [...]*nſolentiam loquendi. Terent. Eunuch. cape hoc flabel*[...]*um, & ventulum huic ſic facito. Vertranius putavit* [...]*ic agi de vento ſecundo. In quo inſigniter lapſus eſt.* [...]*Nam quòd Varro non poterat ſatis exprimere genus il*[...]*ud loquendi; iccirco adduxit verſum Plauti. Si enim de* [...]*ento ſecundo intellexiſſet, non opus erat verſum Plauti* [...]*audare.*

Venter, *quia huc omnia feruntur. Potiùs ab* ἔντερον: [...]*ut augmentum* Σ *V. ab Hebr.* בֶּטֶן, *quod idem. Vt à*

 fun

funis funiculus; à collis colliculus. *Sic à* venter ventriculus: *& ſonat, quaſi minor venter. Ab* ἔντερον, ἐντερεύω *eſt* Entero; *& quod uſitatum*, Exentero; ἐξεντερίζω, *inteſtina extraho.* Dyſenteria, δυσεντερία. *Celſus inteſtinorum tormina exponit: quod inſert* δύς.

Venum, *non* vænum. *Dicimus enim* vendo, *non vændo: quod eſt* venum do: *& integrè*, venundo. Veneo, *eſt venum eo. A* ventum, *ejecto T. Quod vendebatur publicè, id venire aliunde dicebant, & comportari, Joſeph. Scaliger in conject.* venire contra aurum, *eſt magno venire. Ita enim veteres ſemper ferè dicebant, metaphora à lance momentaneâ, in qua appendebatur æs. Nam quod præponderat, id contra eſſe, hoc eſt,* ἀντιῤῥέπειν *dicebant. Vnde æs contrarium vocabant æs grave, autore Feſto: ſcilicet* ἀντίῤῥοπον. *Hæc Scaliger. Plautus*, talento contrà carus non eſt. *Et in Epid:* *non carus eſt auro contrà.* Non carus, *id eſt, non æſtimandus, aut metiendus auro contrà dato.* Carum *enim eſt propriè, ex idiom. Heb. quod æſtimatur, quod ſingulare precium requirit. Ergo non carum auro eſt, non æſtimandum auro, non comparandum auro; tanti precij, ut aurum contrarium, vel contra oppoſitum non ſufficiat. Germani pariter:* Es iſt nicht mit Gelde oder Golde zubezahlen. *Cæterùm à vendo,* venditum, *eſt* vendito, *id eſt, aſſiduè aut crebrò vendo: poſtea venditionis cauſà oſtendo, vendere cupio, apud Ciceronem.*

Venus. *Cicero de nat. deor. quæ dea ad res omnes veniret,* Venerem *noſtri nominaverunt, atq; ex ea potiùs* venuſtas, *quàm* Venus *ex venuſtate. Et certa eſt analogia,*

analogia, ut à vetus vetuſtus: ab onus onuſtus: ita à Venus venuſtus. *Dicitur* Acidalia: *ab* ἀκίς, ίδος. *Quis neſcit ſpicula amorū? Et Cupido dictus eſt Orpheo* πζ-αλκὴς. *Ovidio*, pharetratus *puer* : *Senecæ, teliger.* Aphrodite, ἀφροδίτη, ἀφρῷ : *quia è ſpumâ maris emerſerit.* Ἀφρὸς *ſpuma eſt.* Epaphroditus, ἐπαφρόδιτος, *venuſtus, amabilis. Nomen proprium. Philip. 2. Sic & Afra eſt venuſta, vel etiam laſciva.* Afrotum *in Iſidor. libr. 20. Quod Latinè vocat* ſpumeum. *Et apud Arnobium libr. 7* Africia *genus libi eſſe videtur, aut certè pultis.* Frutinal *eſt templum Veneris* fruti, *apud Feſtum : quod eſt ab integro* ἀφροδίτη. *Ioſephus Scaliger : Veneris* Fruti *meminerunt, Solinus ; dum ait : ſimulacrum dedicat Veneri matri, quæ* Fruti *dicitur. Auguſtinus libr. 4. de civit. cap. 21. quam divam* Fruti *vocat, Gloſſæ : Sine dubio* Fruti *detruncatum eſt ex* ἀφροδίτη. *Nam cùm poſt tempora Numæ in urbem Venus recepta ſit, non potuit habere nomen Latinum, ſed Græcum,* Afrodite, *quod diſtortum in* Fruta, *ſeu* Fruti. *Eadem appellatur* Pontigena : ἐπιποντία, *Heſychio* : pelagia, *Artemidoro* : ἁλιγενὴς *uſitatè. Orta enim è mari.*

5. Æneid;

Fas omne eſt Cytherea meis te fidere regnis,
Unde genus ducis ——

Ovid. 4. Met;

—— Aliqua & mihi gratia Ponto eſt,

que apud Feſtum, quaſi Terimam dictam refert. Ioſephus Scaliger Turma, τόρμη, τόρμος rotunditas, ut cohors: quia cohortes villaticæ rotundæ. A τείρω, περῶ τόρμος: ut à φέρω, φορμὸς: à κείρω κορμὸς: à μοῖρα, μορμώ.

Turris, τύῤῥις, τύρσις. Vt Atticè ζάρσος ζάῤῥος: κόρση κόῤῥη: ita τύρσις τύῤῥις. Dicta à Tyrrhenis turrium inventoribus. Niſi illi magis ab iſtis. C. Rhod. lib. 6. cap. 18: Dionyſius ait à Tyrrhenis denſiùs extructæ domus vocantur Tyrſes. Sed & hinc conciliatum nomen Tyrrhenis produnt nonnulli, à tyrſium monumentis: velut Moſ. ſynoecis in Aſia de turribus dicunt: Tyrſes nominat quoque Xenophon. Apud Heb. צוּר, eſt petra, vel turris habens aciem anguſtam. A Rad. צוּר, id eſt, anguſtavit, compreßit, conſtrinxit. Inde turrim trahere ſatius.

Tus, aliis à θύεσθαι. Iul. Cæſ. Scalig. lib. 1. de plant. dicitur à tundendo, tuſum. Nec immeritò. Nam & apud Hebræos aroma item à contuſione nomen accepit: נְכֹאת. Plautus Aulul. ut vitium ſenis triparci ubique delinearet, tuſculum fecit.

Typhon, τυφῶν, ventus quidam igneſcens: Plinio eſt vortex. A τύφω, fumum excito, accendo, inflamo. Ab Heb. הֵבִה, id eſt, fumavit, emiſit fumum, & vaporem. Typhoëa, τυφώεα pro τυφώεια, apud Virgilium: item Typhoïa, τυφαόνια. i. ardentia, fumantia.

Typus, τύπος eſt figura impreſſa ab aliquâ vi. τύπτειν, ἔτυπον. Hebr. תָּפַף, id eſt, pulſavit, percußit. Et quia Tubi cavi, à τύποι. A τύπτω eſt Tudo, tundo ut tago, tango. Et tudito, in Feſto, Ennio

Lucretio. Tudes, *quo pulſamus. Item* Tympanum: *ſicut Hebr.* תֹּף, *id eſt, tympanum è radice appoſita.*

Tyrannus, τύραννος. *Vſitatè à τρύειν. Sed hoc poſtmodum contigit. Igitur verior quærenda nobis origo. Initio enim nomen fuit honeſtum & amabile.*

Virgil.7. Æneid:

Pars mihi pacis erit, dextram tetigiſſe *tyranni.*

Exinde degeneravit, nequitiâ quorundam. Sicut etiam, alia multa: ut Sophiſta, latro, paraſitus, pappas, magia: Schoſt / *quo abuntur Germani à* שׁוֹפֵט, *id eſt, judex: item* Calmeuſer, *à* כָּל־מוּסָר, *ut ſit homo omnis doctrinæ,* Φιλόμουσος *ἢ* πολυΐστωρ. *Sic* Tyrannus *origine vox honeſta: à* τύῤῥις, τύρσις. *Turres enim & arces Tyrannorum aut gubernatorum propriæ. Sic* ἄκρων, *id eſt, celſiſſimus vel princeps ſit ab* ἄκρος. Ἄκρα Φέρειν, *id eſt,* πρωτεῖα, *primas partes ferre. Sic Iupiter nuncupatur* ἄκραιος, *à celſo loco, vel arce, vel monte. Et apud nos à* pyrgo *dicuntur* Burggravii.

V

Valetudo, *cùm ſit à* valeo, *id eſt, ſanus, potens ſum:* κυρίως *notat* εὐεξίαν *corporis. Cic. 2. offic.* valetudo *ſuſtentatur notitia ſui corporis, & obſervatione, quæ res, aut prodeſſe ſolent, aut obeſſe. Oritur ab* οὖλος: *id eſt, ſanus.* οὖλιος, οὖλω, οὐλέω *&* οὐλόω. *Quoties enim O abit in V? Inde* valeo. Validus, *qui valet. Opponitur,* invalidus. *Item* valetudo *adverſa, ſic-*

ri

ut vires infirmæ. Meliùs enim apponitur Adjectivum *quoddam, diſtinctionis causâ: licèt in trivio ſit* μέσον. *Ita Gloſſarium adverſam valetudinem interpretatur* νόσον. Valetudinarius *uſitatè eſt* νοσερός. Valdè *per contractionem, à* validè: *ſicut* caldum, *pro* calidum. Valdius *Horatio, pro* validius. *Cæterùm invenias quoque* valitudo, *ſecundâ brevi. Et ſuſpicatur Manutius, duplex eſſe ſupinum: ut* olitum *&* oletum: *ſic* valitum *&* valetum. *A quorum illo* valitudo: *ab hoc* valetudo.

Horatius:

Dura valetudo.

Vallis, *à viriditate & florum benignâ copiâ, quam ſuppeditat humiditas maximè & calor temperatus:* θαλλὸς, θάλλος, θάλλω. *Alii à* vallis, *quibus muniatur, Sed à monte verò, qui apricus,* reducitur vallis, *hoc eſt, deprimitur, ſinuatur, vel etiam ab æſtu nimio abſconditur. Inde Virgil. 8. Æneid: natumq; in valle* reductâ. *Horatius libr. 1. Carm. od. 17. Hic in* reductâ *valle caniculæ Vitabis æſtus. Idem lib. Epod. od. 2: Aut in* reductâ *valle mugientium.*

Vallo, βάλλω, *id eſt, jacio, figo, pono.* Βόλος, *jactus,* βόλιτον *ſeu* βόλβιτον, *&* βόλβιτος, *id eſt, ſtercus, quoniam excernitur. Inde Latinum priſcum,* imbulbitare, *id eſt, ſtercore inquinare,* ἐν βολβίτῳ. Βάλλω *ab Hebræo* פָּלַח*, diſcidit, disjecit,* ἔλαβε. Διαβάλλω, *trajicio:* τεχνικῶς *calumnior.* Διάβολος, diabolus, *id eſt, calumniator. Iſidoro vertitur,* criminator. *In ſanctâ linguâ eſt* שׁוֹד*, id eſt, vaſtator: unde*

κέτλιος.

ἐχέτλιος. *A Rad.* שדד*, id eſt, vaſtavit, exterminavit. Ibidem* שָׂטָן*, id eſt, adverſarius,* Satan. *A Rad.* שָׂטַן*, id eſt, adverſatus eſt.*

Varius. *βαλιὸς & βαλίος, ἀ βάλλω. Λ abiit in R: ut ex σίλφι,* Sirpe. *Et contra R in L, ut* lilium; *λείριον.* Lirinon, *λείρινον, liliaceum.*

Varus. *Ioſephus Scaliger in Conject. Erant* vari *propriè bacula furcillata, ut interpretatur Varro, & informia. Alij ſcribunt* Varri. *Vnde* Varrones, *duri & σκληροὶ homines.* Ex varo *fit* vallus. *Hinc* Vallum, *quod ex iis fieret.* Intervallum: *vox ruſtica, id eſt, ſpatium inter bacula, id eſt,* vallum. *Nunc ἐν πλάτει ſumitur. A varus eſt* varicari, *id eſt, diſtortum eſſe, deflecti; divertere: ab illis bacillis, vel etiam cruribus diſtortis. Gloſſarium,* varicat, *ὑπερβαίνει. Plus adhuc eſt* prævaricari. *Cicero apud Iſidorum: Quid eſt tam* prævarum. *Idem Cicero in partit.* Prævaricator *ſignificat eum, qui in contrariis cauſis, quaſi* variè *eſſe poſitus videatur. Plinius lib. 18. cap. 19: Arator niſi incurvus* prævaricatur. *Inde translatum hoc crimen in forum. Ibi itaq; caveatur, ubi inventum eſt. Vlpianus lib. 6. ad Edictum:* prævaricator *eſt quaſi* varicator, *qui diverſam partem adjuvat, prodita cauſa ſua.*

Vas, vadis. *Sponſor erat ſiſtendi aliquem judicio, ſive publico ſive privato. A* vado *apud Iulium Cæſarem Scaligerum cap. 29. Lat. Ling. quòd ii, qui* vadem *dedit,* vadere *poſſit, id eſt, aliquà decedere, & ſua componere. Vadari, vades poſtulare. Vadimonium, ſponſio comparendi in judicio ad diem certum. Idem Scali-*

ger ibidem : Vadum, *quà vadere, id eſt flumen tranſire licet. A* βαδίζω, βῆμι. *Expreſſit Plautus in Aſin.* Babizas, *aut* badiſſas *tollutim*, *id eſt, ut* tollas *pedes more equorum.* Evadere *pro fieri. Cicero in Verr. Tu ejusmodi evaſiſti in furis, & diviſoris diſciplinâ educatus. In orat* : *E Philoſophorum Scholis tales ferè evadunt. Livius libr. 1. Iuvenis evaſit veræ iudolis regiæ. Ita dicimus Latinè* : Evadit *vir magnus. Vulgo,* evadit *in magnum virum. Illo ſcilicet Terentiano decipiuntur* : *Evadet in magnum malum. Sed hoc aliud; id eſt, erumpet.*

Vaſallus. Vaſarii *nomine intelligitur omnis illa ſupellex, & inſtrumentum, quo magiſtratus in provinciam abiturus inſtruebatur* : *hodieq; nobilium clientes* Vaſalli, *tanquam in Vaſario eorum ſint, & vaſa eorum cenſeantur, appellantur. ICti ita* : Vaſallus, ὑποκοριστικῶς, *deminutivo nomine, inferioris ordinis cliens* : *id eſt, qui in* vaſſi *fide, & clientela eſt. Lege Hotoman. in Diſputat. Feud.*

Veho, *ab* ὀχέω, ὄχος *currus. A* vectum vectigal, *ita æs dicitur, quod ob tributum ac ſtipendium & equeſtre & ordinarium, populo debetur, Feſtus. A veho,* vectum, *vexum* : *eſt* vecto, vexo, *item* convexum. *Gloſſar.* convexum, περιφερές. Devexum, κατωφερές. *Agell. libr. 2. cap. 6.* Vexo, *grave verbum eſt, factumq; ab eo videtur, quod eſt vehere* : *in quo meſt jam vis quædam alieni arbitrij. Non enim ſui potens, qui vehitur. Vt trado, à trans & do* : *ſic* traho, *à trans & veho* : tractum travectum. *A tractu* tracto : *ut à captum capto* : *à raptum rapto* : *à*

ma-

mactum (*quod à* mauctum, maugeo, *quaſi* magis augeo) *Macto. Lucretius dixit, tractare vitam: quod Virgilius, ducere.* Tractatus, *quid ſit propriè, manifeſtarium: uſitatè eſt* ἐξήγησις, δήλωσις, *explicatio. Item quid* attrecto, contrecto, *origo jam edita oſtendit.*

Vellus, *quòd ante tonſuram* velleretur *lana, Varro lib. 4. de Latin. Ling.* Villus κατ' ἀντίστοιχον: & *inde* vilis, *prout pili, flocci, hili aliás etiam ſunt nomina vilitatis ac contemtus. Sed nec Græcorum dißimile,* μαλλὸς. Ἀμφίμαλλος, *utrinque villoſus. Apud Plinium,* amphimalla. *A vello* vulſum, *eſt* vulſella, *apud Martialem, vel* volſella: *inſtrumentum quo pilos è cute radicitus evellunt,* τριχολαβίς. Vello *autem ab* εἴλω, εἴλλω, ἔλλω, ἐξείλλω, *ejicio:* εἰλέω εἰλεὸς, *Ileus: item inde* Helix, ἕλιξ, & εἵλιξ. Μαλλὸς *ab Hebr.* מְעִיל, meil, *tegimentum, pallium.*

Velox, *à volando.* Volucris, *id eſt, volatilis.* Volaticus *eſt Ciceroni homo levis, Græcis* μετέωρος καὶ ἀλλοπρόσαλλος. *Item à* volo *non paucis dicuntur* velites, *quaſi* volites: *qui, ut Ælianus ſcribit, levißimè omnium armantur. Etiam nominantur levis armaturæ milites: Cæſar libr. 7. Bell. Gall. Lege Valer. Maxim. lib. 2. cap. 3. Inde* velitatio, *id eſt, levis exercitatio, aut veræ pugnæ ſimulacrum,* προγύμνασμα, ἢ σκιαμαχία. *A volata etiam frequentiori fit* vultur: *ſicut in ſanctâ linguâ* דָּאָה, *id eſt, vultur, eodem modo dicitur: à rad.* דָּאָה, *id eſt, volavit ocius & continuò.*

Venetus *color, inqnit Vegetius, cæruleus eſt & marinis fluctibus ſimilis. Iulius* Cæſar *Scaliger* Exerc. 325.

ſect. 10: De Veneto colore quid ſentirem, diu ancepſ dubitavi. Nondum enim apud veterum quempiam reperiebam. Recentiores alij alio tendere. Domitius tam in ſexto, quam in decimo apud Martialem & diſsimulavit & præteriit. Egnatius ſimel atque iterum ſcribit eum eſſe, quem vulgus Giallo vocat. Dictio mera Germanica; Geel. *Inveni tamen apud Caſsiodorum, quatuor fuiſſe aurigarum factiones totidem ſimiles temporibus anni. Praſinam veris viriditati. Roſeam æſtatis incendiis. Candidam ab auctumni nivibus. Cæruleam ab imbribus hybernis. Quæ tametſi non omninò quadrant, tamen id, quod eſt, docent: Cæruleum eſſe Venetum. Olympiodorus in primo Meteoron ait: Praſinum & Venetum in nocte non videri. At Geel refert lucis ſpeciem non eſt ergo hic ille;*

Venio. *Iulius Cæſar Scaliger cap. 27. L. Ling.* Al *mutatur in E breve, βαίνω, venio. Imperitè namque verbum hoc ita ſunt interpretati, quaſi* verſus nos eo. Βαίνω, βῆμι, βάω, βῶ. *Heb.* בוא, bo, *id eſt, venit.* Convenio, *id eſt, ſimul, unà venio.* Revenio, *id eſt, rurſum venio. Qui eam vocem flagellant, non poſſunt diſcernere inter τὸ* redeo, revenio, revertor: *quæ ſanè differunt. Et unà flagellant Plautum, Terentium, Ciceronem.* Invenio *eſt in rem venio: quod eſt* εὑρίσκω. Advenæ, *qui adveniunt: ut* convenæ, *qui conveniunt. Plautus Mil. Glor. Qui amantes unà inter ſe facerem convenas. Id eſt, ut conveniant & conſpirent.* Venia, *quæ optanti venit, aut per quam venire licet. Planè ex origine utitur Prudent. Cathem: Inſtar fellis aqua triſtifico in lacu. Fit ligni* veniâ *mel velut*

Atticum.

tticum. Venia,*id eſt, interventu vel acceſſione, dum* *ignum advenit.* Ventus à ventum: *omnis ventus ve-* *it, aut excitatur. Congruit ad illud*: Ventus eſt aër *notus.* *Venire eſt moveri.* A ventus ventulus: *&* *erbum* ventulo,*poſtea* Ventilo. *Item* adventus,in-*ventus*, conventus, proventus. *Apuleius: Lucroſum* *roſperumq́; proventum nunciavit. Dicitur de frugibus* *erræ & fructibus. Vt Hebræorum* תְּבוּאָה, *à* בּוֹא, *ve-* *it.* Venilia *Ioſephus Scaliger in conject. ad illa Varro-* *is venilia à veniendo, ac vento illo, quem Plautus* (*Ciſt.* *A.* 1. *ſc.* 1.) *dicit quod ille dixit, qui ſecundo vento ve-* *tus eſt; Tranquillo mare ventum gaudeo; notat: Ety-* *mon* Veniliæ *deducit Varro ab eo genere loquendi, quo* *dvenientem aliquam excipiebant, cum dicebant: ven-* *um gaudeo: quod uſurpat Plautus in verſu à Varrone* *dducto. Ad quod idem alluſit facetiſſimè in Cur.* CVR: *bſecro hercle quid &c. Nam* τὸ ῥιπίζειν *dicebant ven-* *um facere.* C. *Licinius Imbrex, vetus comicus: Reſupi-* *a, obſtito capitulo, ſibi* ventum *facere tunicula.* *uanquam meliùs & frequentiùs dicerent, Facere ven-* *ulum: ut paraſitus correxerit imperitum juvenem ob* *nſolentiam loquendi. Terent. Eunuch. cape hoc flabel-* *um, & ventulum huic ſic facito. Vertranius putavit* *ic agi de vento ſecundo. In quo inſigniter lapſus eſt.* *Nam quòd Varro non poterat ſatis exprimere genus il-* *ud loquendi; iccirco adduxit verſum Plauti. Si enim de* *ento ſecundo intellexiſſet, non opus erat verſum Plauti* *audare.*

Venter, *quia huc omnia feruntur. Potiùs ab* ἔντερον: *er augmentum* Ṽ *V. ab Hebr.* בֶּטֶן, *quod idem. Vt à*

analogia, ut à vetus vetuſtus: ab onus onuſtus: ita à Venus venuſtus. *Dicitur* Acidalia: *ab* ἀκίς, ἰδ☉- *Quis neſcit ſpicula amorū? Et Cupido dictus eſt Orpheo* πτερ-αλίης. *Ovidio*, pharetratus *puer* : *Senecæ*, *teliger*. Aphrodite, ἀφροδίτη, ἀφρῷ : *quia è ſpumâ maris emerſerit*. Ἀφρὸς *ſpuma eſt*. Epaphroditus, ἐπαφρόδιτ☉-, *venuſtus, amabilis. Nomen proprium. Philip*. 2. *Sic &* Afra *eſt venuſta, vel etiam laſciva*. Afrotum *in Iſidor. libr.* 20. *Quod Latinè vocat* ſpumeum. *Et apud Arnobium libr.* 7 Africia *genus libi eſſe videtur, aut certè pultis*. Frutinal *eſt templum Veneris* fruti, *apud Feſtum* : *quod eſt ab integro* ἀφροδίτη. *Ioſephus Scaliger* : *Veneris* Fruti *meminerunt, Solinus* ; *dum ait* : *ſimulacrum dedicat Veneri matri, quæ* Fruti *dicitur*. , *Auguſtinus libr*. 4. *de civit. cap*. 21. *quam divam* Fruti *vocat*, *Gloſſæ* : *Sine dubio* Fruti *detruncatum eſt ex* ἀφροδίτη. *Nam cùm poſt tempora Numæ in urbem Venus recepta ſit*, *non potuit habere nomen Latinum, ſed Græcum*, Afrodite, *quod diſtortum in* Fruta, *ſeu* Fruti. *Eadem appellatur* Pontigena : ἐπιποντία, *Heſychio* : pelagia, *Artemidoro* : ἁλιγενὴς *uſitatè*. *Orta enim è mari*.

5. Æneid;

Fas omne eſt Cytherea meis te fidere regnis,
Unde genus ducis ——.

Ovid. 4. *Met*:

—— Aliqua & mihi gratia Ponto eſt,

Si tamen in medio quondam concreta profundo,
Spuma fui, gratumq; manet mihi nomen ab illa.

Cauſam affert Iohan. Baptiſta Porta: lib. 8. Sal (ait) optimè genituræ conſulit. Nam non ſolùm Venerem titillat: ſed etiam fœcunditatem præſtat. Ægyptij ſuos canes ad coitum inertes ſalſamentis alacriores ad Venerem reddunt. Argumentum eſt quoq; fœcunditatis, quòd naves maritimæ, Plutarcho teſte, tam immensâ murium prole, & fœcunditate onerantur: nec deſunt, qui fæminas mures absq; maſculi coitu, ſolo ſalis linctu concipere affirment. Et *ſalſamentariæ mulieres incontinenter pruriunt, & ſpectatæ ſunt fœcunditatis. Ob id* Poëtæ *Venerem* ἁλιγενῆ, *id eſt, ſali vel mari ortam finxerunt. Ægyptij ſacerdotes, eodem Plutarcho teſte, à ſale, & ſalſis edulijs religiosè abſtinent, cùm illa tentiginem, & libidinem excitent. Amplius* Venus, *etiam dicitur* Melænis, *quod occulta eſſe debeat, abſtruſa, & noctu potiùs operata: ſub quo nomine delubra ei in Arcadia prope* Mantineam, *& in Cranco Corinthiorum ſuburbano luco extructa ſunt, Pauſanias lib. 2. & 8.*

Vepris. *Sunt* vepres *ab Æolico dicti. Nam* βρῶπες *ipſis dicuntur, qui ab aliis* ῥῶπες: *ut* βραδινὸν, βράκος, *pro* ῥαδινὸν, ῥάκος. *Et Alexander Ætolus apud Macrobium dixit de Diana:* βρύτειραν οἰστῶν, *hoc eſt,* ῥύτειραν. Ῥάκος, *inverſis elementis, fit à* קרע, *id eſt, ſcidit, rupit.*

Ver, *quaſi* viver, *quòd omnia vivere eo tempore incipiant, Varro. Rectius ab* ἔαρ, *& contractè* ἦρ: *Ionicè*

βῆρ,

Βῦρ. *Inde* ver, veris, verinus, *poſtea* vernus. *A ver*, vernus, vernalis: *ut à lethum, lethalis: à majus, pro magnus*, majalis, *poſtea ita ſus appellatus, ſcilicet à magnitudine, aut* ἐυεξία. *Vtrumque verò &* vernalis *&* vernilis *in uſu; ſicut juvenalis, juvenilis: præſtatum præſtitum, & cætera.* Verculum *à vere, diminutivum.* Vernæ, *qui in villis verè nati, quod tempus, duce naturâ, fœturæ eſt Feſtus.* Ἔαρ *ab* ἔω: *quod tum tellus omnia denuo emittat.*

Verbum. *Iulius Cæſar Scaliger cap. 110. Lat. Ling.* verbi *vocabulum ab ipsâ aëris materiâ quæ* verberaretur, *propterea quòd vox eſſet aëris impulſi ſonus. Sic Plautus in Amph. voce facit verberari aures Mercurij. Idem*: proverbium, *quod ipſum verbum ex ſe fit, ac præterea pro alio verbo, id eſt, ſenſu ſupponatur. Apud Hebræos eſt* דָּבָר, *verbum: inde fortean quæritur Latinum.*

Vermis: *ſi Gamma Æolicum præponas, à* רִמָּה, *vermis, è materie putrida natus. Aut à* רָמַשׂ, *id eſt, reptavit.* רֶמֶשׂ, *reptile. Quod vermibus proprium. A vermis* vermiculus: *ut à venter ventriculus. Verbum eſt* vermiculor, *à vermiculis arrodor.* Vermiculatum, *tropicè de opere dicitur pictoris, ſculptoris & architecti: quòd ita pictum aut fictum ſit, ut vermiculos referat; quod ita exſcalptum aut exeſum quaſi ſit, ut à vermibus ſolet.*

Verſutus. *Cicero de Natur. deor.* verſutos *eos appello, quorum mens celeriter verſatur. Suidas* γιγγλύμου πολυστροφώτερος, *id eſt, cardine verſatilior. Plautus Ep. a.3.ſ.2*: verſutior es, *quàm rota figularis.*

Virgilius:

Animum nunc huc, nunc dividit illuc. ——

Vertex, *à vertendo : propter flexum capillorum, quòd in girum inibi quodammodo vertantur.* Vertumnus: *Prop:*

Opportuna mea eſt cunctis natura figuris.
In quamcunque voles, *verte*, decorus ero.

Idem:

Vertumnus *verſo* dicor ab amne deus.
Seu quia *vertentis* fructum percepimus anni.
Vertumni rurſus credidit eſſe ſacrum.

Ovidius:

Nomen ab *averſo* ceperat amne deus.

Verſicolor *quid ſit, docet Iul. Cæſ. Scalig. in Theoph. de plant. mihi quidem non omnis novatio videtur neceſſaria: verè tamen* verſicolor *erit in pavone, aut columbâ, aut anate mare, pluma colli; quoniam colorem mutant ſuâ verſione. Sic panni quidam ſerici, quos iccircò vulgus* Cambrantes, *flexionis origine græcâ, vocat.* Diverticulum, *à diverto: aut, ut in Gloſſar.* deverticulum, *id eſt, καμπὴ ὁδȣ̃, ἐκτροπή. Cùm de viâ, vertimur ad πανδοχεῖον.* Divortium; *Gajus lib. 11. ad edictum provinciale.* Divortium *vel à* diverſitate *mentiũ dictũ eſt: vel quia in* diverſas *partes eũt, qui diſtrahunt*

ſtrahunt matrimonium. Simpliciter verò eſt à ſupino divertum, Divertium, *&* κατ' ἀνϑίϛοιχον, Divortium. *Vt à tortum, tortium, quod eſt in naſturtium & ſimilia.* Adverſaria, *ſunt codices tumultuarii: quia ſemper præſtò, & ad manum ſunt*, adverſi, *i. e. objecti. Aut ab* advertendo, *& ſcitu neceſſaria conſignando.* Verſus *etiam à* vertendo, verſum: *de quo Scalig. lib. 2. poët. cap. 5:* Vertere *idem eſt, quod ſulcare, aut ſcalpere: tollere aliquid è ſuperficie ita, ut depreſſio relinquatur. In ceris igitur ſtilo cùm ducerent notas, frequentativo uſi ſunt, ſicut & agricolæ.* Vertunt *enim terram, quia quod ſubtus erat, ſuprà ut ſit, faciunt. Sic Cicero dicit* liras exarare. *Ad eum modum* verſus *dicti ſūt lineæ illæ, ſive ſulci, quib. verba ſcribebātur. Itaq; in omni ſcripturâ tractus ſinguli orationis* verſus *ſunt appellati. Poſteà cùm redegiſſent cantum ad numerum caſtigatiorem, antiquum* verſus *nomen ſibi fecere peculiare.* Hæc Scaliger. *Vbi mirum, quid Viris doctiſſimis in mentem veniat, quòd pro* vertere, *ſubſtituant* Verrere. *Planè contra mentem Scaligeri: & præter rationem.* Verrere *eſt* σαίρειν, *quiſquilias colligere ſcopis, & ita poſtmodum trahere. At* vertere *eſt ſulcare, aliquid tollere è ſuperficie, ut depreſſio relinquatur. Et* verſus *dicti ſunt ſulci: quomodo igitur à* verro, *id eſt traho, ut explicant? Non enim dum* verris, *ſed dum* vertis, *ſulcos facis. Neq;* verſo *eſt frequentativum à* verto: *ſed* verto. *Neq;* verrere, *ſed* vertere *competit agricolis. Vt Græcis* τὸ πολεῖν *eſt etiam vertere agrum, aut arare:* τρίπολος, *eſt Terra ter proſciſſa aut verſa. Sic igitur & Latinis eſt* vertere. *Plinius: quæ in genere cenſoriâ caſtigatio erat, minus arare, quàm* vertere. *Virgil.*

Verſando terram experti ——

Ita ruſtici noſtrates etiamnunc ſuâ linguâ utuntur τῷ vertere. *Poſtea ab agricolis id verbi tralatum eſt ad animum & ſcripturam. Ad animum: Cicero, ſi me amas, diligenter* adverte. *Idem: Etiam illud pro tuâ prudentiâ debes* animadvertere, *Ad ſcripturam: Quinctius Atta*,

Vertamus ferrum, à cerâ, mucroneque aremus

Offeo ——

Et hinc Adverſaria *quoque dicta. Iterum more Græcorum, qui à στρέφω, βουστροφῶ, βουστροφηδὸν, formam ſcripturæ à converſione bovis arantis nominant: ut notat Pauſanias, & Marius Victorinus; cui etiam etymon verſus à verſurâ placet.* Cætera de genere hoc longum eſt, ſi dicere coner. *Satis, quæ poſui: & vel unum elidat omnia, quæ pro* verro *aliquis afferat: inprimis librum Scaligeri impreſſum. Fateor, in eo eſt ſatis expreſſè τὸ* verrere; *ſed ſemel, & culpâ typographi. Quod docent ſequentia: & rationes. Quibus utrum plus fidei dandum, an Thypothetæ, diſputare quid opus?*

Veſper, ἕσπερος, heſperus. Veſperna, *id eſt, cœna, Plauto. Plinio,* veſperum *tempus, id eſt, veſpertinum.* Veſperugo, *quia veſperi prodit, ſeu apparet:* Veſpillones *dicuntur, qui funerandis corporibus officium gerunt, quia veſpertino tempore eos efferunt, Feſtus.* Veſpertilio, *quaſi* veſpertinio. *Eſt enim veſpertina avis.*

Ovid.

Ovidius. 4. Met:

Tectaque non ſilvas celebrant, lucemque peroſæ

Nocte volant, ſeroque tenent à veſpere nomen.

Græcis eodem modo νυκτερὶς, Nycteris. *Et Hebr. eſt* עֲטַלֵּף, *id eſt, veſpertilio, avis, quæ in caligine & obſcuritate volitat, interdiu latet. Ex* עוּט, *id eſt, volavit: &* עָלַף, *id eſt, velavit.*

Veſtis, *ab* ἐσθὴς. *Quanquam Iul. Cæſ. Scaliger abnuat cap. 26. Lat. Ling: Neque (inquit) quod poſſent ſuſpicari, veſtis ab* ἐσθὴς *ſed à ve &* ἔννυσθαι, *Græcâ origine Latina terminatione.* Prætexta, *ſcilicet veſtis, quòd prætexeretur purpurâ: in extremitatibus, aut oris; quod notat τὸ præ. In Plutarcho eſt* περιπόρφυρος, *id eſt, prætextatus & ipſa prætexta. A* veſtio, inveſtio, *fecerunt* Inveſtitura: *ſcitum ſanè & dignum elegantiâ Longobardorum. Pueri* inveſtes *dicuntur, quòd puri à pilis & lanugine, quæ* veſtis *Virgilio & antiquis: & contra* veſticipes *Auſonio puberes ſunt. Ex quo habitu corporis pubertas olim in judiciis probata.* Veſtiſpica, *quæ veſtem ſpicit, id eſt, tuetur,* ἐπισκοπεῖ. *Vt* veſtiſpicus *in Maſcul. (aut etiam* veſtiſpex*) id eſt, veſtium cuſtos, inquit Nonius.* Induviæ, *ſicut* exuviæ. Inducula, induſium, *ab induo,* indutum *&* induſum: *non quòd intus erat, ut Varro opinatur. Græcum eſt* ἐνδύω. *Sicut* ἐκδύω,

ἐκδύω, *exuo: quaſi* exduo. Subucula, *quaſi* ſubducula: *velut* inducula, *Simplex eſt* δύω: *Latinum* duo: *quod ſaltim in compoſitis,* δύω, *id eſt; induo, ab Hebr.* יָעַט jaad, da, *veſtiit.* Δύω, *id eſt, ſubeo, ab* עָרָה *ſubjit, ingreſſus eſt, Ita Græcorum* λῶπος, *id eſt, veſtimentum:* λόπος, λέπος, *id eſt, cortex, liber: à* לְבוּשׁ leſuſch, *quod idem.*

Via. *Iul. Cæſ. Scaliger cap. 29. L. L. E in I abit* veha, via, *ut vult Varro. Aut ab* οἶα, *in Apollonio: docente Ioſepho Scalig. Idem ibidem:* à via, *eſt* villa. Avium, *id eſt, à via,* ἀνόδευτον. Pervium, *per viam.* Obvium: *ob viam: conjunctè* obviam: *& verbum* obviare. *A viis facit Varro* vicum. *Aut ab Hebræo* שׁוּק, *per metaſtaſin. Id eſt, platea, vicus. Aut qui Græcum malit ab* οἶκος. *A* vicus, vicinus: *ut à mare marinus, à fera ferinus. Nam* NUS *eſt clauſula terminalis.*

Vibex. *Ioſeph. Scaliger in conject.* ἴβικας *Græci vocant* στιγμάς, *Heſych. inde vibices.*

Victimæ, *erant majora ſacrificia. Ioſeph. Scaliger in Catal: ad illa: Et maxima taurus* victima, *notat: Vides doctiſſimum poëtam Virgilium victimam de magnis dixiſſe, certus, veteribus illis, qui purè loquebantur, obſervatum fuiſſe. Quod verum eſſe manifeſtò Plautus docet in Pſeud: ex verbis lenonis:* Nolo victimas: *minimis me extis placari volo. Nam* minima *exta oppoſuit* victimis. *Sed ludit comicè in voce* minimis, *reſpiciens ad minas viginti, quibus ſibi litari volebat. Adoleſcens verò jocum non percipiens, jubet arceſſi agnos: quia eæ ſunt minimæ hoſtiæ, & quæ verè victimæ dici non poſſunt, cùm ait: propera, quid ſtas? arceſſe agnos. Ita ſi*

malè

malè legitur hodie, agninisextis. *Vox ſluit à* victum, vinco. *Ita apud Agellium legimus* hoſtiam *poſt caſos hoſtes à ſacerdote quoviſimmolari ſolitam*: victimam *ejus, qui viciſſet, manibus*.

Ovid. 1. Faſtor:

Victima, quæ cicidit dextrâ victrice vocatur:

Hoſtibus à domitis *hoſtia* nomen habet.

Vinco *eſt à vi: de quâ alibi. Nec admodum diſſonat*, *νικάω, ῶ: παρὰ τὸ μὴ εἴκειν, à non cedendo.* Provinciæ *appellantur, quod P. Rom. eas* provicit, *i. e. ante vicit*, *Feſtus*. Nice, *νίκη*. Eunice, *ab εὖ & νίκη*. Veronica, *Φερενίκη, quæ victoriã reportat. Sicut* Andronicus, *ἀνδρόνικος Roman. 16, vir vincens, aut viros vincens*. *Item* Bernice, *Βερνίκη, Act. 25. gravis victoria.* Epinicion, *ἐπινίκιον: quod ſit partã victoriã.* Nicolaus, *i. victor populi, λαȣ̃: ſicut* Menelaus *eſt robur populi, aut animus: μένος. Λαὸς ab Heb.* לאם, *id eſt, populus: vel à* לעז, *i.* Laicus. *Nicolao reſpōdet* Demoſthenes: *à δῆμος, & σθένω. Σθένος, i. Robur. Σθένος à* חסן, *i. corroboravit. Item* Demonicus, *& inversè*, Nicodemus. *At* Demetrius *eſt terror populi: τρέω, id eſt, tremo. Alioquin δημήτριος eſt Cerealis. Δῆμος v. populus.* Epidemius, *ἐπιδήμιος, ἐπίδημος.* Damium *eſt ſacrificium, quod pro populo ſiebat: δήμιον, id eſt, publico. Δῆμος ab Hebræo* עם *: ut ſit δῆμος propriè multitudo copioſa, aut agmnem populi*.

li confertum. A Rad. עָמַם *: unde & ἄμμος, arena collecta, quâ operitur ſolum. Ab ἄμμος eſt ψάμμος.*

Video. *Macrob. 1. Sat. cap. 15: quod Græci ἰδεῖν dicunt: nos V literâ additâ* videre *dicimus, εἴδω, εἰδέω, εἶδος, ἰδὲ & reliqua, ab Hebr.* יָדַע *, novit, vidit.* Invidia *tùm eſt, cùm invidetur. Ab invidendo a.* invidentia *rectè dici poteſt, ut effugiamus ambiguum nomen invidiæ: quod verbum deductum eſt, à nimiù intuendo fortunam alterius, ut eſt in Menalippa:* Florem quisnam Liberûm invidet meûm? *Malè Latinè videtur: ſed præclarè Actius. Vt enim* videri, *ſic* inviderì, florem *rectiùs, quàm* flori *dicitur: nos conſuetudine probibemur. Poëta jus ſuum tenuit, & dixit audaciùs. 3. Tuſ. Cicer. qui ibidem, invidos liveſcere ex nimiâ videndi curâ, ait.* Inviſus, *κυρίως eſt* non viſus: *vulgò inimicus, cui oculos q. denegamus: quale & verbum eſt,* Deſpicio. Inviſitatus, *id eſt, non ſapè viſus, haut ſemel apud Livium eſt, teſte Lipſio: apud Apulejum, Colvio: qui etiam* invidere, *pro non videre præſtat.* Et inviſus, *pro* non viſus, *Cicero dixit in orat: ſuper Aruſp. Reſp:* Non inviſa ſolùm, ſed etiam inaudita ſacra: *notante Iul. Caſ. Scaligero contra Eraſmum. Ita Caſaubonus in Apolog. Apuleji: digna, inquit, vox Apulejo* invidere, *pro non videre: ut* inviſus *pro non viſus apud M.* Tullium. *Si quis propter hujusmodi voces faſtidiendam putet hujus eruditiſſimi ſcriptoris orationem, eum ego cenſeo quid ſit Latinè ſcire prorſus ignorare. Nam certum eſt, optimos quoſ-*

que

que Latinitatis autores pleriq; compoſitis cum re & in & ex multifariam uti ſolitos. Hæc ille. Invidendus, ut acumen invidēdum, cui invideri poſſit: aut, quod Futurum ingerit, non videndum amplius; id eſt, rarum, ſingulare, excellens, quale futura ſecula non videbunt, aut ferent. Provideo, id eſt, ante video. Prudens, quaſi providens. Cicer. 1 de Leg. qui ingenij aciem exacuerit ad bona deligenda, & rejicienda contraria; quæ virtus ex providendo eſt prudentia appellata. Græci meliùs φρόνησιν appellant: mentem potiùs, quam ſenſum intuiti. Ni velis prudens, à φραδων. Midas, quaſi μὴ ἰδών. Hujus nota eſt inſipientia, & aures aſininæ. Videlicet eſt videre licet, vel videas licet: ſuæ originis caſum interdum retinet, Turnebus libr. 15. cap. 1. Iulius Cæſar Scaliger Exerc. 325. viridis à vegetò aſpectu: à video. Et: vitrum veteres à videndo nominarunt. In antiquiſsimis libris eſt פרח, viror: & פָּרַח, viruit. Inde potiùs vireo eſt. Et DIS in viridis, à vireo, eſt κατάληξις κοινὴ. Vt DUS; in vividus à vivo: LIS in labilis à labor: in nobilis à noſco. Ab εἰδέω eſt & ἰδέα & εἰδέω: quod ratione accentus medium producit: alioquin apud Latinos corripit. Cic. 1. Acad. ἰδέαν à Platone nominatam, nos rectè ſpeciem poſſumus dicere Idyllion: quod imitatione aliquid repræſentaret, à ſpecie, id eſt, imagine: εἰδύλλια παρὰ τὰ εἴδη καὶ τὰς ἰδέας dixere, deminutivo flexu: vel propter brevitatem, vel ob modeſtiam, ac rei humilitatem. Idolum εἴδωλον, idololatria, id eſt, imaginum cultura, ab εἶδος. Idoleum, εἰδωλεῖον, id eſt. delubrum, aut ædes idolorum. Formatur ut δοχεῖον, γυναικεῖον, χορηγεῖον,

ϛηγεῖον, γεϱουσιηδμεῖον. 1. Corinth. 8. ἐν εἰδωλείῳ
κατακείμενον, id eſt, in fano aut æde ſuperſtitioſa.

Prudentius:

Et quis in idolio recubans inter ſacra mille
De epulo, aut convivio qui accipiat, non de loco, Helle-
niſmi ignarus eſt, In idolum, Prudentius mediam cor-
ripit. Quod alij per ſyſtolen excuſant: alij aliter. Try-
phon Grammaticus per ἔνδειαν, quæ ſit ϛοιχείου ἢ ϛοι-
χείων ἐλάττωσις: ut σκῆπτον, pro σκῆπτρον: εἴδο-
λον pro εἴδωλον. Ioſephus Scaliger libr. 2. Auſon. cap.
21: In Græcis nominibus non quantitatem, ſed accen-
tum ſpectabant: quia, ut etiam notat Servius in libello
de accentibus, Latini eundem accentum, quem Græci ha-
bent, efferunt in Græcis nominibus. v. g. quia Græca
vox hæc εἴδωλα habet accentum in prima, Latini eodem
accentu extulere idola. Quæ quidem vox ſemper eſt da-
ctylus apud Prudentium, Græcis dicitur εὐριπίδης: eo-
dem accentu Latini ſemper extulerunt. Propterea pen-
ultimam producit Sidonius, non quantitatem, ſed ac-
centum Græcum ſecutus. Orcheſtram quatit alter Euri-
pides. Iidem Græci dicunt μαρσύας. Propterea ſecun-
dam producit idem: Marſyæque timet manum, ac ru-
dentem. Iidem Græci pronunciant ἄρατος: nomen e-
jus, qui ſcripſit phænomena. Sidonius contra veterum
Latinorum morem, qui mediam ſemper produxerunt
corripit: Diverſas Arato vias cucurrit. Denique in-
ſpice totum Sidonium, totum Prudentium, & alios: in-
venies ſemper eos, non ſyllabas Græcas, ſed accentu
Græcorum eſſe ſecutos. Sic Auſonius in voce τρίγωνον
facit, quia accentus non eſt in media, quæ longa eſt. pro-
pter-

pterea eam corripit: Per totidem partes Trigonorum regula currit. *Et: Fulgur tetragono aſpectu vitale coruſcat*. *Quis audebit dicere, Auſonium ignoratione Græcarum literarum hoc commiſiſſe? Nemo ſanus quidem, ut puto. Sed iis temporibus ſtultè videbatur non ibi producere ſyllabam, ubi accentus eſſet: quia is eſt mos Linguæ Latinæ adeò, ut Plautus in hoc ſecutus ſit iudicium vulgi: quia non cum doctis, ſed cum pl bs ſibi rem eſſe videret. Nam ſemper apud illum Phadromus eſt dactylus: quia Græcè* Φαίδρωμ@. *Item quia* Φίλιππ@ *dicitur, accentus in prima, eodem modo mediam corripit: & nunquam aliter invenies apud Plautum, quin mediam in nomine Philippus corripuerit. Quod mirum eſt in poſitione. Sed quærenti cauſam, accentum ſemper prætexet. Talia multa ſunt apud Plautum &c. Contrà ætate Plauti, ut in quantitate ſyllabarum: ſic & in declinationib. Latiniſmos admittebant. Dicebant n. Neſtōrem, Hectōrem: quomodo rectorem, menſorem.*

Vigandus, *VVigand*. Wickgand, *qui favet præſidiū, quod eſt VVick, VVig. Ita* Otmar, Urmar, Hutmar, *quaſi Hauſmeier, vel Huſmeier, id eſt, præfectus domus, cui domus commendata*. Rupertus, Ruprecht / *eſt* Ruhewerd / *dignus honeſto otio & quiete: vel dignus qui conſulatur*, Rathwerd, Sigfridus, Seifried / *id eſt, victor pro pace, vel aſſertor pacis & tranquillitatis*. Charges, *vel &* Charies, *mutilatum ex* Eucharius, *à* χάρις: *ſicut* Eucharis *etiam legitur Eccleſiaſtici capit. 6.* Anshelmus, *quaſi* Hausheim / *galea & tutamen domus: vel quaſi, ad galeam, paratus ad pugnam & defenſionem.* Ericus, Ehrenreich / *qua-*

ſi Ehrenreich / *dives honoris, qui abundat honoribus & dignitate.* Hoier, Hoierus, *quaſi* Hochehr / *in alto honore conſtitutus. Sic etiam ex* Hoch *factum eſt* Hauck / Hugo, *id eſt, celſus ac eminens. Item* Haubold, *vel Hauchold, quaſi* hoch vnd hold / *altus & gratioſus.* Nithard, *quaſi* Nicht hart / *non durus aut rigidus, ſed comis, facilis, benignus.* Rudiger, *quaſi* ruhe Beger / *avidus otij ac quietis, vel emeritus & rude donandus.* Volcmarus, Volckmar / *quaſi* Volckmeier / *populo præfectus.* Reinhard, *q.* rein art / *bonæ ac puræ indolis: vel puri conſilij, ut Reichard, dives conſilij ſententiâ Luth.* Kilianus, Kiligen / *eſt* Chilianus: *ut* Vitus *eſt avitus: nomina ſeniorum.* Liborius, Lieber / *vel* Liebwerd / *eſt amandus, amore dignus.* Leopoldus, *vel Leupold; Eraſmus quaſi* Lieb vnd hold / *quem amore & gratiâ proſequimur.* Bertoldus, Berthold / *quaſi* Werdhold / *dignus favore.* Tilemanus, *Tileman, quaſi* Theilman / *vir qui dividere ſcit & ſuum cuiq; tribuere: Græcè* μεριστής. *Apud Iudæos ſic vocabantur* meriſtæ, *qui dividerent aut ſepararent Scriptu as: ut eorum meminit Iuſtinus contra Tryph. & Iſidorus lib. 8. orig. cap. 4.* Gunterus, Gunther / *quaſi* gunſtiger / *qui favet.* Gervaſius, *Gerves, quaſi* gar veſt / *id eſt, ſtrenuus & animi plenus.* Ferdinandus, *Ferdinand,* κατὰ μετάθεσιν, *quaſi* Friedeman / Ferdeman, *uti ſuſpicantur.* Gotſchalcus, Gotſchalck / *Dei ſervus aut divinorum peritus: quod innuit τὸ* Schalck / *ut ſuperius in* Marſchalck *diximus.* Cornelius, *quaſi* coronelius, *à corona: Græcè* στέφανος. Valerius, *id eſt, robuſtus, validus: à valeo: ut* Valens, Valentinus.

nus. Æmilius *ab* αἱμύλιος, αἱμύλος *(unde & Latin.* æmulus,*) id eſt, blandus, lepidus. Heſychio* ἀςεῖος. *Item* συνετὸς *& affabilis. Ab Æmilius* Æmilianus : *& rurſum* Maximilianus, *vel potiùs* Maxæmilianus. Walpurgis, *id eſt, vallum & pyrgus, vel à* verwalten/ walten/ *&* Burg/ *pyrgus, ſcilicet cuſtos pyrgi.* Urſula *ab urſa: ut* Bernhardus, *à* Beern. Cunigunda, Kunigund/ *i.* Kunig gund *favens regi, favor regis.* Gertrudis. Gertraut/ gern treu/ *vel* gar treu. Mechthildis. Mechthild/ *quaſi* mechtige heldin, *heroina potens.* Leonora *& integrum*, Eleonora, *eſt* ὄρος ἐλέȣ, *mons miſericordiæ.* Voitlandia *Æneæ Silvio dicitur*, Advocatorum *terra &* Prætoriana. *Voit eſt advocatus ſeu prætor. Nomen ex eo ſortita, quod quatuor olim Romani imperij prætoribus ſuberat, ut notat Abrahamus Ortelius. Idem:* Marſorum, *qui à* Marſo *originem trahunt, meminit Strabo, eosq; ante multa ſecula ex locis Rheno finitimus in profundam atque paluſtrem regionem migraſſe memorat. Horum poſteri* Theutomarſi, *ſive, ut vulgo pronunciant*, Thietmarſi *ante* CCCC. *annos, antiquiſſimæ Stadienſium familiæ paruerunt. Hæc ille.*

Vinum *à Græc.* οἶνος. *Æoles, quos maximè repræſentant Latini,* Ϝοῖνος. *Ab Heb* יין, *id eſt, vinum.* Invinius, ἄοινος, *in Arnobio, quem ſequitur Lipſius.* Vitis *à vino; inquit Varro: videlicet ejectis aliquot elementis, quaſi dicas,* vinitis. *Heb.* גפן, *eſt vitis. Alii* vitis *quaſi* vita, *quod vinum ingens vitæ humanæ bonum ſit, cor ac ſpiritus eximiè recreans, ut notat Matthiolus in libr. 5. Dioſcor. cap. 7.* Vinea, *locus aut ſeptum*,

Lucanus:

Tunc adoperta levi præcedit vinea terra
Sub cujus pluteis & tecta fronde latentes
Moliri nunc ima pavent, & vertere ferro
Mœnia ———

Vnde elicitur, cur vinea dicta. Quod etiam notavit Hotomannus: quòd, ut in plerisq; locis vineæ ſepibus vimineis, ita hæc tectis vimineis muniri ſoleant. Vindemia *à* demendo vino: *quando uvæ decerpuntur de vitibus. Metaphoricè aliò tralatu cernitur. Plinius: prima mellis* vindemia *melior. Columella: mox verè transacto ſequitur mellis* vindemia. Ἀναλόγως *ut* vindemia, *factum eſt* Lupulidemia, *apud Ad. Theod. Siberum:* Virgidemia *apud Plautum. Cæterùm Græci carmen peculiare frequentarunt tempore torcularium, ſeu vindemiæ, quod vocârunt* λήναιον καὶ ἐπιλήναιον *: in honorem Liberi patris.* Ληνός *eſt lacus præli torcularij. Inde &* Lenæus, ληναῖος, *non à leniendo, ut quidam pertendunt. Porro* villum *deminutivum eſt. Prius* vinulum, *deinde contractè* villum. *Quod* vinnulum, aut vinulum *ſit Douſa exponit*: *Nugatorium hoc verbum eſt (inquit)* vinula. *Quocirca cum Nonio potiùs reſcribatur* vinnula: *Sic Iſidor. libr. 12. orig.* vinnulata *vox eſt lenis, & mollis, atq; flexibilis: &* vinnulata *dicta à* vinno, *id eſt, cincinno molliter flexo. Vnde nunc primùm diſcimus vocem* vinnulam, *ſeu* vinnulatam, *ad fractas & conciſas illas effœminatiſſimis modis in concentu muſico flexiones propriè pertinere*

tinere: quòd modulationis genus chroma indigitat Boëthius, quaſi tu coloratam vocum compoſitionem interpretere, minuritioni citandæ uniter accommodatam. Et feſtivè Plautus, quia ab hac formâ vinnulam orationem appellat, blãditias meritricias chromaticæ illius muſicæ in modum flexuoſas, cincinnitasq́; nec niſi affectibus commovendis excogitatas, id eſt, dicta infracta, & quaſi modulatâ voce labiis tenus modò, non autem è pectore penitiſſimo enunciata, notâ meritricum arte. Hæc ille. Mihi ſic videtur: orationem vinnulam eſſe dulcem, mollem, liquidam, quæ vinum redoleat; à vino: adeoq́; planè amatoriam: qualis è vino contingit, & inter pocula. Tunc enim miris modis jocamur, immò ineptimus. Notum: Sine Cerere, & Baccho friget Venus. Scribendum etiam eſſe vinnulum cum Nonio, ut ſic diſtinguatur à vinulum, quod deminutivum. Vt ita nihil opus ſit vinno, id eſt, cinno Iſidori, nec tam remotâ interpolatione. Plautus ſuo more, id eſt, lepidè vocat vinum ſine dentibus, vetus. Senex enim ἀνόδους. Vel dulce, quòd non radat palatum, & fauces, ſicut acidum, auſterumve. Empedocles vinum vocat aquam in ligno coctam. Euripides γάλα τῆς ἀφροδίτης. Romani in ſatris, Lac bonæ deæ. Iones vinum appellarunt πηλὸν: à colore nigricante: Sicuti & Homerus αἴθοπα οἶνον ſæpe vocat. Contrà Chaldæus Paraph. per rubrum vinũ τὸ יין, jain, ferè ſemper exponit. Vinũ recẽs dicitur muſtum uſitatè: καθ' ὑπεροχήν: & ex eo muſteum pro dulci aut amabili. Aliàs eſt lati ſignificatus, idem, quod novum, νέον. Ita Plauto muſta Iuvẽca eſt nova. Et monet idẽ origo, quã ſuggerit

Ioſephus Scaliger in Varron. de re ruſt. Græci quidquid novellum, vocant μόσχον, ut

Homerus:

—— Μόσχοισι λύγοισι.

Latini idem retinuerunt. Nam ab eo manifeſtò dictum eſt moſtum: *ſeu, ut nunc ſcribitur,* muſtum: *ut* muſta *poma,* muſta *ætas, Nævio:* muſtum *vinum Iſidor. lib. 12. cap. 8:* Bibiones *ſunt, qui in vino naſcuntur; quos vulgo* muſtiones *à* muſto *appellant. Afranius: Ex ore in oculis tuis* bibiones *involant.*

Viola: ὑποκοριστικῶς *(ait Ioſeph. Scaliger) ab* ἴον*: quod idem ſignificat. Sicut &* vigil, ἀγαλλός. *Unde* ἀγαλλιάω. *Tantùm hic, fateor, ſuperſunt literæ aliquot radicales. Nec mirum. Vulgus ita ſolet, & tam res, quàm verba in alienâ linguâ ſæpè detorquet, ut à ſuis civibus, ſi qui ab illo ævo priſco redirent, difficulter agnoſcerentur.*

Vipera, *quaſi* vipara, *quòd cum vi* **parlat.** *Sicut* puerpera, *à* puer *&* pario. *Priſcianus lib. 6: Pueri fœmininum,* pueram *antiquiſſimi dicebant: unde &* puerpera. *quæ puerum vel pueram parit. Baſilius, viperas utero devorato fama eſt in lucem prodire. Quod idem teſtatur Plutarchus, Horus lib. 2; Apulejus in Magia. Hieronymus Rhodiginus lib. 6. cap. 13. Sed & Græcis* Echidna, ἔχιδνα, ἔχις *dicitur;* παρὰ τὸ ἔχειν ἐν ἑαυτῇ τὴν γονὴν ἄχρι θανάτου.

Virgilius. *Euſtathius in Navium catalogo apud Homer:* Vergilius *ſcripſit: ut & Iohannes Baptiſta Pius. Contrà Donatus, Politianus, Ethnicographus Virgilium mavult: ſicut & in Græcis plerumque epigrammatis.*

Nam

Nam & collectaneorum 2. apud Græcos, item in ruſticis præceptis ſic comperi annotatum : βιργάλιος. *In fragmentis Cæcilij Minutiani Apuleji veteris Grammatici ſcriptum comperi:* Virgilium â virgis *eſſe cognominatum, inter quas ſit natus. Cui ſuffragatur illud Calvi:*

Et vates cui *virga* dedit memorabile nomen.

Laurea — —

Huic ſententiæ Priſcianus quoq; adjicit calculum.

Virtus : *ut* ἀνδρεία, *ab* ἀνὴρ : *unde nomen,* Andreas, *proprium;* Andronicus, *id eſt, virorum victor:* Andruare, *vetus verbum :* ἀνδρίζεσθαι. *Ita, ſecundum Cic 2. Tuſ. appellata eſt ex* viro virtus. Viri *enim propria maximè fortitudo, cujus munera duo ſunt maxima, mortis dolorisq; contemtio. Et Iul. Cæſ. Scalig.* virtus *apud majores noſtros pro fortitudine tantùm accipiebatur. Plaut. Aſin. iſta* virtus *eſt, quando uſus eſt, qui malum fert fortiter. A* viro *ſunt* vires, virga virgula, virgulетum, *poſtea* virgultum. Virago, *Feſto* vira; *more Hebræorum : quia è* viro, *& ad* viru. *contractè* virgo. Vir *à* vi: *non ſecus atq; Hebr.* איש, *id eſt, vir, qui præſtat virtute & potentia, flectitur ab inuſitato* אוש, *id eſt, viribus valuit, virum ſe præſtitit.* Vis *eſt ab* ἴς, *præpoſito digamma. A* vi *eſt etiam* vieo, & vigeo. *Item* vix. *X enim additum eſt in* vix, *adverbio, à* vi : *quod negat facilitatem. Vnde* vices : *nam quod per vices fit, videtur diſſimile eſſe, & vix fieri. Fortaſſè etiam rectum ipſum fuit.* Vix, vicis, *à* vi. *A vicis viciſſus, unde nobis viciſſim : à viciſſus viciſſitudo, ut à*

neceſſus (unde adhuc neceſſū) neceſſitudo Omnia *tamē pri-mò, & vix, & vir, & vis, &* ἴς *&* ἰσχὺς *&* βία, *& reliqua manant è fonte Iſraëlitis, quē citavimus* איש. *Cæte-rùm à* vir, *eſt* evirare, *apud Nonium, & Varr. Sicut effœminare, à fœmina. Ioſ. Scal.* Levir, ἀνδράδελφος, *ex Græco* δαήρ. *Quare propterea prima producitur ut apud Senecam in Octavia. Sic etiam ex Græco* ſocer: *nimirū ab* ἑκυρὸς. Et glos, *per contractionē, à* γάλως.

Vitium *à* vito *faciunt. Aut potiùs à* vi. *Nam omne vitium conſiſtit* ἐν τῇ ὑπερβολῇ *& cum impetu quodam agit, virtuti adverſando. Ioſ. Scaliger: Quod Latinis eſt* vitium, *id Græci, quo exprimant, nō habent. Nam non eſt* κακία; *quæ aliud eſt apud ICtum interpretantem ædilitium edictum.* πάθος *pro eo uſurpamus, quia melius non habemus: & Planudes quoq; eodem utitur.* Hæc ille. *Unde diſcimus, quod Græca lingua, quamvis ampliſſima meritò audiat, interdum etiam deficiat. Quod & voculâ,* exiſtimatio, *idem Ioſ. Scal. probat:* Exiſtimationem, inquiens, *ut mediocriter docti ſciunt, vulgus noſtrum vocat* reputationem. *Eam Græi nullo idoneo verbo exprimere poſſunt. Nos eo, quod proximè ab eâ notione abeſt,* ἐπιτιμία; *quia melius cōminiſci non poſſumus, contenti erimus.* Nonius Marcellus: Morbus *eſt cum acceſſu aut temporis aut contagii.* Vitium *perpetua & inſanabilis atq; irrevocabilis cauſa eſt, Atq; is videtur* τὸ vim *reſpicere. Sed &* morbus *ac* vitium *conjunguntur in Edicto Ædilium curulium: Titulus ſervorum ſingulorum ut ſcriptus*

ſit

ſit curato ita;ut intelligi rectè poßit,quid morbi vitiiq; cuiq; ſit. Ea Modeſtinus differ. 9. ita diſtinguit: Vt morbus ſit temporalis corporis imbecillitas. Vitium verò perpetuum corporis impedimentum: veluti ſi talum excußit. Labeo apud Sabinum: Morbus eſt habitus cujusq; corporis contra naturam,qui uſum ejus facit deteriorem; & cui morbus eſt,is etiam vitioſus eſt. Neq; id tamen contrà fit. Poteſt enim qui vitioſus eſt, non morboſus eſſe, ut balbus & atypus, vitioſi magis, quàm morboſi ſunt: & equus mordax aut calcitro, vitioſus, non morboſus eſt. Ulpianus pro eodem accipi morbum & vitium ait: & Ædiles tollendæ dubitationis causâ bis κατὰ τῦ ἀυτῦ idem poſuiſſe. Sed Vlpianum aberrare, vel illud Ciceronis 4. Tuſculan: docuerit: Morbum appellant totius corporis corruptionem: ægrotationem morbum cum imbecillitate: Vitium cùm partes corporis inter ſe diſſident. Auſonius Popma ſententiæ Labeonis adſtipulatur: & quantum reverà morbus & vitium diſtent, non modò uſus rectè loquentium, ſed etiam etymon oſtendit.

Vitricus, P in V, quaſi Vatricus, Patricus, πατρικὸς, πάτρι@. Gloſſar. Vitricus, πατρωὸς. Vox ſapiente conſilio facta. Vitricus enim neq; ipſe pater eſt, neq; alter. Verumq; natura negat. Et tamen patrius ille eſt, non alienus, non hoſtis. Patrius, quia patri ſuccedit: quia fide & amore complectitur privignum, non vulgari, ſed patrio. Et hoc juris eſt. Illud verò facti, quod notant alii. Vitricus, inquiunt, dictus à vi & trico: quod per vim irrumpat in ædes & familiam alienam; uti plerumque ſolet imperioſum & impetuoſum iſtud hominum genus.

Vitu-

Vitulor, *Nonius à* vita *deducit, quæ interdum lætitiam, lubentiamq́ſignat. Vnde dea hilaritatis præſes* vitula. *Nævius*:

Ducite eò argutis linguis mutas quadrupedes

Ut invenatu *vitulantes* ex ſuis

Locis non mittant Pœnis decoratos feris.

Neq; aliter Ennius apud Feſtum: habet is coronam vitulans victoria. Varro, à vitulo *deducit, quod Ioſ. Scalig. rectum putat. Id enim eſt* μοσχιᾶν *Græcè apud Menandrum. Atq; iſtum Nævii verſum ita laudat: Vt in venatu vitulantes ex aviis Locis &c. Lipſius lib. 5. Ann. L. cap. 22.* Vitulus *eſt ab* ἰταλὸς, *quod taurum notat, autore Heſychio. Agell. libr. 11. cap. 1. refert, quòd Timæus & Varro* Italiam, *ab* ἰταλοῖς *denominarint; quorum inibi magna copia fuerit, buceraq; in ea terrâ gigni, paſciq; ſolita ſint compluria. Alii vocem hujus regionis non diſcernunt ab* αἰτωλία, *mutant* *ω in ε, & ad imitationem dialecti* Æolicæ, *vel* κατ' ἀφαίρεσιν *a, initialem literam abjiciunt. Romani enim, qui Latinæ gentis fuere caput, linguâ ſunt olim uſi, quæ ad Æolicam proprietatem accedit, Dionyſio Halicarnaſſeo teſte, cui Priſcianus aſſentit & Quinct. lib. 1. ca. 9. Ioſ. Scalig. ita:* Italia *quaſi* Attalia. *Sanè* ἄττης *eſt nomen Lydium & Phrygium*, Lydos *verò in Italiam veniſſe nemo dubitat.*

Vivo

Vivo, βιόω, βιῶ. Vita, βίος. Ἀμφίβια, *id eſt utro-biq; viventia. A* βίος *deducit Iul. Caſ. Scal. lib. 7. Lat. Ling. cap. 149:* Beatus, *divitem notat, qui multa bene, ac benignè poteſt agere: at* Beatus *poſſivum eſt partici-pium, quem bonis, ut appellant Græci* βίον, *fortuna vo-luit beare.* Beo, βιῶ, *Plautus Aulul:* *Neq; unquam quicquam me juvat, quod edo domi:*

Foris aliquantillum etiam quod guſto, id beat.

Id eſt, facit πρὸς τὸν βίον, *juvat, vel prodeſt vitæ. Vl-pianus lib. 59. ad Edictum:* Beare *eſt prodeſſe. Olim* beati, μακαρῖται, *dicebantur mortui* διὰ τὸν εὐφημισμόν. *Theoc. id. 2. Æſchyl. in Perſ: ubi Scholiaſtes male notat,* μακαρίτας *dici* τοὺς τεθνεῶτας: μακαρίους δὲ τοὺς ζῶντας. *Neque enim id perpetuum. Nam & νεκροὶ* μακάριοι *dicuntur eodem ſenſu, quo* μακαρῖται. *Sic &* felix *Latinis. Horatius: Omnes compoſui* felices: *nunc ego reſto. Ita enim Scaliger hanc vocem ibi accipit. Sunt autem mortui dicti felices, aut beati: non quia mortui: enim* θάνατος τῶν φοβερῶν φοβερώτατον *ex Ariſtotele: ſed quia meliorem vitam ingreſſi etiam Ethnicis credebantur. A* vivo *eſt* vivarium, *ubi continentur vel aves, vel piſces, vel feræ, quæ dum vixat ad victum ſpectant, Valla lib. 1.* Redivivus: *Ioſ. Scal.* Redivivum *ædificium eſt ex vetuſto renovatum. Eſt enim verbum tectonicum. Vnde Cic. in Verrem: Vtrum exiſtimatis minus operis eſſe, unam columnam efficere ab integro novam nullo lapide* redivivo. *Itaq; veteres magiſtri vertunt*

redi-

ſi Ehrenreich / *dives honoris, qui abundat honoribus & dignitate.* Hoier, Hoierus, *quaſi* Hochehr / *in alto honore conſtitutus. Sic etiam ex* Hoch *factum eſt* Hauck / Hugo, *id eſt, celſus ac eminens. Item* Haubold, *vel Hauchold, quaſi* hoch vnd hold / *altus & gratioſus.* Nithard, *quaſi* Nicht hart / *non durus aut rigidus, ſed comis, facilis, benignus.* Rüdiger, *quaſi* ruhe Beger / *avidus otij ac quietis, vel emeritus & rude donandus.* Volcmarus, Volckmar / *quaſi* Volckmeier / *populo præfectus.* Reinhard, *q.* rein art / *bonæ ac puræ indolis: vel puri conſilij, ut Reichard, dives conſilij ſententia Luth.* Kilianus, Kiligen / *eſt* Chilianus: *ut* Vitus *eſt avitus: nomina ſeniorum.* Liborius, Lieber. / *vel* Liebwerd / *eſt amandus, amore dignus.* Leopoldus, *vel Leupold, Eraſmus quaſi* Lieb vnd hold / *quem amore & gratia proſequimur.* Bertoldus, Berthold / *quaſi* Werdhold / *dignus favore.* Tilemanus, *Tileman, quaſi* Theilman / *vir qui dividere ſcit & ſuum cuiq; tribuere: Græcè μεριστής. Apud Iudæos ſic vocabantur* meriſtæ, *qui dividerent aut ſepararent Scriptu as: ut eorum meminit Iuſtinus contra Tryph, & Iſidorus lib. 8. orig. cap. 4.* Gunterus, Gunther / *quaſi* gunſtiger / *qui favet.* Gervaſius, *Gerves, quaſi* gar veſt / *id eſt ſtrenuus & animi plenus.* Ferdinandus, *Ferdinand, κατὰ μετάθεσιν, quaſi* Friedeman / Ferdeman, *uti ſuſpicantur.* Gotſchalcus, Gotſchalck / *Dei ſervus aut divinorum peritus: quod innuit τὸ* Schalck / *ut ſuperius in* Marſchalck *diximus.* Cornelius, *quaſi* coronelius, *à corona: Græcè στέφανος.* Valerius, *id eſt, robuſtus, validus: à valeo: ut* Valens, Valentinus.

nus. Æmilius *ab* αἱμύλιος, αἱμύλος, *(unde & Latin.* æmulus,*) id eſt, blandus, lepidus. Heſychio* ἀςεῖος. *Item* συνετὸς *& affabilis. Ab Æmilius* Æmilianus: *& rurſum* Maximilianus, *vel potiùs* Maxæmilianus. Walpurgis, *id eſt, vallum & pyrgus, vel à* verwalten/ walten/ *&* Burg/ *pyrgus, ſcilicet cuſtos pyrgi.* Urſula *ab urſa: ut* Bernhardus, *à* Beern. Cunigunda, Kunigund/ *i.* Kunig gund *favens regi, favor regis.* Gertrudis. Gertraut/ gern treu/ *vel* gar tr.u. Mechthildis. Mechthild/ *quaſi* mechtige heldin, *heroina potens.* Leonora *& integrum*, Eleonora, *eſt* ὅρος ἐλέυς, *mons miſericordiæ.* Voitlandia *Æneæ Silvio dicitur*, Advocatorum *terra &* Prætoriana. *Voit eſt advocatus ſeu prætor. Nomen ex eo ſortita, quod quatuor olim Romani imperij prætoribus ſuberat, ut notat Abrahamus Ortelius. Idem:* Marſorum, *qui à* Marſo *originem trahunt, meminit Strabo, eosq́ ante multa ſecula ex locis Rheno finitimus in profundam atque paluſtrem regionem migraſſe memorat. Horum poſteri* Theutomarſi, *ſive, ut vulgo pronunciant*, Thietmarſi *ante* CCCC. *annos, antiquiſſimæ Stadienſium familiæ paruerunt. Hæc ille.*

Vinum *à Græc.* οἶνος. *Æoles, quos maximè repræſentant Latini,* Ϝοῖνος. *Ab Heb* יין, *id eſt, vinum.* Invinius, ἄοινος, *in Arnobio, quem ſequitur Lipſius.* Vitis *à vino; inquit Varro: videlicet ejectis aliquot elementis, quaſi dicas,* vinitis. *Heb.* גפן, *eſt vitis. Alii* vitis *quaſi* vita, *quod vinum ingens vitæ humanæ bonum ſit, cor ac ſpiritus eximiè recreans, ut notat Matthiolus in libr. 5. Dioſcor. cap. 7.* Vinea, *locus aut ſeptum,*

Lucanus:

Tunc adoperta levi præcedit vinea terra,
Sub cujus pluteis & tectâ fronde laten-
tes
Moliri nunc ima pavent, & vertere ferro
Mœnia ——

Vnde elicitur, cur vinea dicta. Quod etiam notavit Hotomannus: quòd, ut in plerisq; locis vineæ ſepibus vimineis, ita hæc tectis vimineis muniri ſoleant. Vindemia à demendo vino: *quando uvæ decerpuntur de vitibus. Metaphoricè aliò tralatu cernitur. Plinius: prima mellis* vindemia *melior. Columella: mox verè transacto ſequitur mellis* vindemia. Ἀναλόγως *ut* vindemia, *factum eſt* Lupulidemia, *apud Ad. Theod. Siberum:* Virgidemia *apud Plautum. Cæterùm Græci carmen peculiare frequentarunt tempore torcularium, ſeu vindemiæ, quod vocârunt* λήναιον καὶ ἐπιλήναιον*: in honorem Liberi patris.* Ληνός *eſt lacus præli torcularij. Inde &* Lenæus, ληναῖος, *non à leniendo, ut quidam pertendunt. Porro* villum *deminutivum eſt. Prius* vinulum, *deinde contractè* villum. *Quod* vinnulum, aut vinulum *ſit Douſa exponit: Nugatorium hoc verbum eſt (inquit)* vinula. *Quocirca cum Nonio potiùs reſcribatur* vinnula: *Sic Iſidor. libr. 20. orig.* vinnulata *vox eſt lenis, & mollis, atq; flexibilis: &* vinnulata *dicta à* vinno, *id eſt, cincinno molliter flexo. Vnde nunc primùm diſcimus vocem* vinnulam, *ſeu* vinnulatam, *ad fractas & conciſas illas effœminatiſſimis modis in concentu muſico flexiones propriè pertinere:*

tinere: quòd modulationis genus chroma indigitat Boëthius, quaſi tu coloratam vocum compoſitionem interpretere, minuritioni citandæ uniter accommodatam. Et feſtivè Plautus, quia ab hac formâ vinnulam *orationem appellat, blãditias meritricias chromaticæ illius muſicæ in modum flexuoſus, cincinnitasq́ʒ, nec niſi affectibus commovendis excogitatas, id eſt, dicta infracta, & quaſi modulatâ voce labiis tenus modò, non autem è pectore penitiſſimo enunciata, notâ meritricum arte. Hæc ille. Mihi ſic videtur:* orationem vinnulam *eſſe dulcem, mollem, liquidam, quæ* vinum *redoleat; à* vino: *adeoq́ʒ planè amatoriam: qualis è vino contingit, & inter pocula. Tunc enim miris modis jocamur, immò ineptimus.* Notum: *Sine Cerere, & Baccho friget Venus. Scribendũm etiam eſſe* vinnulum *cum Nonio, ut ſic diſtinguatur à* vinulum, *quod deminutivum. Vt ita nihil opus ſit* vinno, *id eſt, cinno Iſidori, nec tam remotâ interpolatione. Plautus ſuo more, id eſt, lepidè vocat* vinum ſine dentibus, *vetus. Senex enim ἀνόδȣς. Vel dulce, quòd non radat palatum, & fauces, ſicut acidum, auſterumve. Empedocles vinum vocat* aquam in ligno coctam. *Euripides γάλα τῆς ἀφροδίτης. Romani in ſatris,* Lac bonæ deæ. *Iones vinum appellarunt πηλὸν: à colore nigricante: Sicuti & Homerus αἴθοπα οἶνον ſæpe vocat. Contrà Chaldæus Paraph. per* rubrum vinũ *τὸ* יין, jain, *ferè ſemper exponit. Vinũ recẽs dicitur* muſtum *uſitatè: κατ᾽ ὑπεροχὴν: & ex eo* muſteum *pro dulci aut amabili. Aliàs eſt lati ſignificatus, idem, quod novum, νέον. Ita Plauto* muſta *Iuvẽca eſt nova. Et monet idẽ origo, quã ſuggeris*

Ioſephus Scaliger in Varron. de re ruſt. Græci quidquid novellum, vocant μόσχον, *ut*

Homerus:

—— Μόσχοισι λύγοισι.

Latini idem retinuerunt. Nam ab eo manifeſtò dictum eſt moſtum: *ſeu, ut nunc ſcribitur,* muſtum: *ut* muſta *poma*, muſta *ætas, Nævio*: muſtum *vinum Iſidor. lib. 12. cap. 8*: Bibiones *ſunt, qui in vino naſcuntur; quos vulgo* muſtiones *à* muſto *appellant. Afranius: Ex ore in oculis tuis* bibiones *involant.*

Viola: ὑποκοριστικῶς *(ait Ioſeph. Scaliger) ab* ἴον: *quod idem ſignificat. Sicut &* vigil, ἀγαλλὸς. *Vnde* ἀγαλλιάω. *Tantùm hic, fateor, ſuperſunt literæ aliquot radicales. Nec mirum. Vulgus ita ſolet, & tam res, quàm verba in alienâ linguâ ſæpè detorquet, ut à ſuis civibus, ſi qui ab illo ævo priſco redirent, difficulter agnoſcerentur.*

Vipera, *quaſi* vipara, *quòd cum* vi **parlat.** ***Sicut*** puerpera, *à* puer *&* pario. *Priſcianus lib. 6: Pueri fœmininum,* pueram *antiquiſſimi dicebant: unde &* puerpera. *quæ puerum vel pueram parit. Baſilius, viperas utero devorato foras eſt in lucem prodire. Quod idem teſtatur Plutarchus, Horus lib. 2; Apulejus in Magia. Hieronymus Rhodiginus lib. 6. cap. 13. Sed & Græcis* Echidna, ἔχιδνα, ἔχις *dicitur;* παρὰ τὸ ἔχειν ἐν ἑαυτῇ τὴν γονὴν ἄχει θανάτου.

Virgilius. *Euſtathius in Navium catalogo apud Homer:* Vergilius *ſcripſit: ut & Iohannes Baptiſta Pius. Contrà Donatus, Politianus, Ethnicographus Virgilium mavult: ſicut & in Græcis plerumque epigrammatis.*

Nam

Nam & collectaneorum 2. apud Græcos, item in ruſticis præceptis ſic comperi annotatum: βιργίλιος. *In fragmentis Cæcilij Minutiani Apuleji veteris Grammatici ſcriptum comperi:* Virgilium â virgis *eſſe cognominatum, inter quas ſit natus. Cui ſuffragatur illud Calvi:*

Et vates cui *virga* dedit memorabile nomen.

Laurea ——

Huic ſententiæ Priſcianus quoq; adjicit calculum.

Virtus: *ut* ἀνδρεία, *ab* ἀνὴρ: *unde nomen,* Andreas, *proprium;* Andronicus, *id eſt, virorum victor:* Andruare, *vetus verbum:* ἀνδρίζεσθαι. *Ita, ſecundum Cic 2. Tuſ. appellata eſt ex* viro virtus. Viri *enim propria maximè fortitudo, cujus munera duo ſunt maxima, mortis dolorisq; contemtio. Et Iul. Cæſ. Scalig.* virtus *apud majores noſtros pro fortitudine tantùm accipiebatur. Plaut. Aſin. iſta* virtus *eſt, quando uſus eſt, qui malum fert fortiter. A* viro *ſunt* vires, virga virgula, virguletum, *poſtea* virgultum. Virago, *Feſto* vira; *more Hebræorum: quia è* viro, *& ad* viru. *contractè* virgo. Vir à vi: *non ſecus atq; Hebr.* איש, *id eſt, vir, qui præſtat virtute & potentia, flectitur ab inuſitato* אוש, *id eſt, viribus valuit, virum ſe præſtitit.* Vis *eſt ab* ἴς, *præpoſito digamma. A* vi *eſt etiam* vieo, *&* vigeo. *Item* vix. *X enim additum eſt in* vix, *adverbio, à* vi: *quod negat facilitatem. Vnde* vices: *nam quod per vices fit, videtur diſſimile eſſe, & vix fieri. Fortaſſè etiam rectum ipſum fuit.* Vix, vicis, *à* vi. *A vicis viciſſus, unde nobis viciſſim: à viciſſus viciſſitudo, ut à*

neceſſus (*unde adhuc neceſſū*) *neceſſitudo* Omnia *tamē primò*, & *vix*, & *vir*, & *vis*, & ἲς & ἰσχὺς & βία, & *reliqua manant è fonte Iſraëlitis*, *quē citavimus* איש. *Cæterùm à vir*, *eſt* evirare, *apud Nonium*, & *Varr. Sicut effœminare*, *à fœmina*. *Ioſ. Scal.* Levir, ἀνδράδελφος, *ex Græco* δαήρ. *Quare propterea prima producitur ut apud Senecam in Octavia. Sic etiam ex Græco* ſocer: *nimirū ab* ἑκυρὸς. Et glos, *per contractionē*, *à* γάλως.

Vitium *à* vito *faciunt*. *Aut potiùs à vi*. *Nam omne vitium conſiſtit* ἐν τῇ ὑπερβολῇ & *cum impetu quædam agit*, *virtuti adverſando*. *Ioſ. Scaliger*: *Quod Latinis eſt* vitium, *id Græci, quo exprimant, nō habent. Nam non eſt* κακία; *quæ aliud eſt apud ICtum interpretantem ædilitium edictum.* πάθος *pro eo uſurpamus, quia melius non habemus*: & *Planudes quoq; eodem utitur*. Hæc ille. *Vnde diſcimus, quod Græca lingua, quamvis ampliſſima meritò audiat, interdum etiam deficiat. Quod* & *voculâ*, exiſtimatio, *idem Ioſ. Scal. probat*: Exiſtimationem, inquiens, *ut mediocriter docti ſciunt, vulgus noſtrum vocat* reputationem. *Eam Græi nullo idoneo verbo exprimere poſſunt. Nos eo, quod proximè ab eâ notione abeſt,* ὀπτιμί α; *quia melius cōminiſci non poſſumus, contenti erimus*. Nonius Marcellus: Morbus *eſt cum acceſſu aut temporis aut contagii*. Vitium *perpetua* & *inſanabilis atq; irrevocabilis cauſa eſt, Atq; is videtur* τὸ vim *reſpicere. Sed* & morbus *ac* vitium *conjunguntur in Edicto Ædilium curulium*: *Titulus ſervorum ſingulorum ut ſcriptus*

ſit

ſit curato ita;ut intelligi rectè poſſit,quid morbi vitii-q; cuiq; ſit. Ea Modeſtinus differ. 9. ita diſtinguit: Vt morbus ſit temporalis corporis imbecillitas. Vitium verò perpetuum corporis impedimentum: veluti ſi talum excuſſit. Labeo: apud Sabinum: Morbus eſt habitus cujusq; corporis contra naturam,qui uſum ejus facit deteriorem; & cui morbus eſt,is etiam vitioſus eſt. Neq; id tamen contrà fit. Poteſt enim qui vitioſus eſt, non morboſus eſſe, ut balbus & atypus, vitioſi magis, quàm morboſi ſunt: & equus mordax aut calcitro, vitioſus, non morboſus eſt. Ulpianus pro eodem accipi morbum & vitium ait: & Ædiles tollendæ dubitationis causâ bis κατὰ τοῦ αὐτοῦ idem poſuiſſe. Sed Vlpianum aberrare, vel illud Ciceronis 4. Tuſculan: docuerit: Morbum appellant totius corporis corruptionem: ægrotationem morbum cum imbecillitate: Vitium cùm partes corporis inter ſe diſſident. Auſonius Popma ſententiæ Labeonis adſtipulatur: & quantum reverà morbus & vitium diſtent, non modò uſus rectè loquentium, ſed etiam etymon oſtendit.

Vitricus, P in V, quaſi Vatricus, Patricus, πατρικός, πάτρι@. Gloſſar. Vitricus, πατρωὸς. Vox ſapiente conſilio facta. Vitricus enim neq; ipſe pater eſt, neq; alter. Verumq; natura negat. Et tamen patrius ille eſt, non alienus, non hoſtis. Patrius, quia patri ſuccedit: quia fide & amore complectitur privignum, non vulgari, ſed patrio. Et hoc juris eſt. Illud verò facti, quod notant alii. Vitricus,inquiunt, dictus à vi & trico: quod per vim irrumpat in ædes & familiam alienam; uti plerumque ſolet imperioſum & impetuoſum iſtud hominum genus.

Vitus

Vitulor, *Nonius à* vita *deducit, quæ interdum lætitiam, lubentiamq́ſ ſignat. Vnde dea hilaritatis præſ..* vitula. *Nævius*:

Ducite eò argutis linguis mutas quadrupedes

Ut invenatu *vitulantes* ex ſuis

Locis non mittant Pœnis decoratos feris.

Neqſ aliter Ennius *apud Feſtum : habet is coronam vitulans victoria. Varro*, à vitulo *deducit, quod Ioſ. Scalig. rectum putat. Id enim eſt μοσχιᾶν Græcè apud Menandrum. Atqſ iſtum Nævii verſum ita laudat: Vt in venatu vitulantes ex aviis Locis &c. Lipſius lib. 5. Ann. L. cap. 22.* Vitulus *eſt ab* ἰταλὸς, *quod taurum notat, autore Heſychio. Agell. libr. 11. cap. 1. refert, quòd Timæus & Varro* Italiam, *ab* ἰταλοῖς *denominarint; quorum inibi magna copia fuerit, buceraqſ in ea terrâ gigni, paſciq́ſ ſolita ſint compluria. Alii vocem hujus regionis non diſcernunt ab* αἰτωλία, *mutantqſ ω in ι, & ad imitationem dialecti* Æolicæ, *vel* κατ' ἀφαίρεσιν *a, initialem literam abjiciunt. Romani enim, qui Latinæ gentis fuere caput, linguâ ſunt olim uſi, quæ ad Æolicam proprietatem accedit, Dionyſio Halicarnaſſeo teſte, cui Priſcianus aſſentit & Quinct. lib. 1. ca. 9. Ioſ. Scalig. ita :* Italia *quaſi* Attalia. *Sanè* ἄττης *eſt nomen Lydium & Phrygium*, Lydos *verò in Italiam veniſſe nemo dubitat.*

Vivo.

Vivo, βιόω, βιῶ. Vita, βίος. Ἀμφίβια, *id eſt utro-*
iq; viventia. A βίος *deducit Iul. Caſ. Scal. lib. 7. Lat.*
ling. cap. 149: Beatus, *divitem notat, qui multa bene,*
ac benignè poteſt agere: at Beatus *poſsivum eſt partici-*
pium, quæ in bonis, ut appellant Græci βίον, *fortuna vo-*
luit beare. Beo, βιῶ, *Plautus Aulul:* Neq; *unquam*
quicquam me juvat, quod edo domi:

Foris aliquantillum etiam quod guſto, id
beat.

Id eſt, facit πρὸς τὸν βίον, *juvat, vel prodeſt vitæ. Vl-*
pianus lib. 59. ad Edictum: Beare *eſt prodeſſe. Olim*
beati, *μακαρῖται, dicebantur mortui* διὰ τὸν εὐφημισμόν. *Theoc. id. 2. Æſchyl. in Perſ: ubi Scholiaſtes*
male notat, μακαρίτας *dici* τοὺς τεθνεῶτας: *μακαρίους* δὲ τοὺς ζῶντας. *Neque enim id perpetuum.*
Nam & νεκροὶ μακάριοι *dicuntur eodem ſenſu, quo*
μακαρῖται. *Sic &* felix *Latinis. Horatius: O-*
mnes compoſui felices: *nunc ego reſto. Ita enim Scali-*
ger hanc vocem ibi accipit. Sunt autem mortui di-
cti felices, aut beati: non quia mortui: enim θάνατος
τῶν φοβερῶν φοβερώτατον *ex Ariſtotele: ſed quia*
meliorem vitam ingreſsi etiam Ethnicis credebantur. A
vivo *eſt* vivarium, *ubi continentur vel aves, vel piſces,*
vel feræ, quæ dumtaxat ad victum ſpectant, Valla lib. 1.
Redivivus: *Ioſ. Scal.* Redivivum *ædificium eſt ex*
vetuſto renovatum. Eſt enim verbum tectonicum.
Vnde Cic. in Verrem: Vtrum exiſtimatis minus ope-
ris eſſe, unam columnam efficere ab integro novam nul-
lo lapide redivivo. *Itaq; veteres magiſtri vertunt*
redi-

nebur in *Adverſ. Plautus Taubmani*, *& alii.*

Vlna: *Servius, ulna propriè eſt ſpatium in quantum utraque extenditur manus. Cur hoc proprie? Quai Maro: Tres pateat cœli ſpatium non ampliùs* ulnas. *Alius:* ulna *propriè brachium. Quare? uſu aliorum, nominatim Catonis: Pueri inſtar bimuli tremulà patris dormientis in* ulnâ. *Et hoc rectè,* Ulna *κυρίως brachium, cubitus. Ex eo deinde ſumta menſuræ ratio, aut ſpatii. Suetonius unum exponit cubitũ: ſcilicet ex origine.* Ulna ὠλένη, ὤλνη, *ſi* ε *excludatur,* ὠλένη *cubitus, brachium,* πῆχυς. *Hinc* ἀκρωλένια, *extremitates cubitorum. Et Iuno dicitur,* λευκώλενος, *à candidis brachiis. Et* ὠλεκρανίζειν *Comicis eſt ferire cubiti aut brachii extremo, quòd* κράνον, *aut* κράνος *καθ' ὁμοιότητα ita nuncupetur. Poll. lib. 2. cap. 4.*

Umbilicus, ὀμφαλικός, ὀμφαλός: Φ *in B, ut vulgò obſonium. In Plauto, ad* umbilicum, *id eſt, ad mediam partem.* Umbilicus *enim media pars in corpore. Cic. 6. in Verr: qui locus, quòd in mediâ Inſulâ ſitus eſt,* Umbilicus Siciliæ *nominatur. Apud Horatium epiſt. 14.: promiſſum carmen, Iambos Ad* Umbilicum *ducere, pro fine uſurpatur. Nam & umbilicus in animali eſt finis aut radix, quà universũ corpꝰ terminatur & hæret. Etiam ſolebant (quæ altera ratio) veteres librorũ tegimẽta* umbilicis *ornare; & tũ opus erat perfectũ. Mart. l. 4. ep. ult. Iam pervenimus uſq; ad* ũbilicũ.

Umbo. *Turneb. in Var. & Ioſ. Scal. in Con. Lego in Varr.* umbones *à Græco, quod* ἄμβωνες. *Græci* ἄμβωνας *vocant quidquid extumidũ eſt, & prominet, ut ventrẽ ampullarũ, Plutarchus Lycurgo. In montib. quoq; ὑψηλοὺς τόπους ita vocant. Itaq; quidã poëta vetus ſic ſcripſerat.* ἐ πύργος ἀμβώνεσσι. *Sic quoq; Lat. umbo-*

nem in eam ſignificationem uſurparunt. Statim Achil:

—— Undiſonæ quos circuit *umbo* Maleæ.

Id eſt, quod Poëtis Græcis, πρών. Idem in Theb:

Stant juga & objectus geminis *umbonibus* agger.

Idem in via Domitiana:

Tunc *umbonibus* hinc & hinc coactis.

In Theb.

—— Veſto metuenda *umbone* ferarum.

Satis apparet, cur poſtea umbones in clipeis appellarunt, quos vocat ὀμφαλϐς. Polyp. lib. 6.

Vmbra: *reperies quoque* humbra. *Non ſecus atque* ulcus, hulcus; ἕλκος. *Veteres enim, teſte Quinctiliano, interdum negligebant flatum:* ircus, œdus. Umbri *apud Varronem lib. 6. & Iſidorum lib. 12. piſcis genus, à colore* umbræ. *In Gloſſario H. Stephani,* σκιὸς, ἰχθὺς: *Et communiter Græcis* σκιαδεὺς, *item* σκίαινα *eſt ille piſcis, à* σκιὰ. *Vulgò dicitur* umbra; aer carens ſole, quòd fit alicujus corporis objectu præſertim nubium. *Duplex erratum. Neque umbra aër eſt; ſed in aëre,* ἀπουσία φωτὸς. *Neque fit objectu inprimis nubium: ſed terræ, & cæterorum, propter terram: Hæc enim, ut corpus opacum, ſpargit umbram in alteram partem à ſole averſam. Atq; ſic efficitur nox, quæ nihil aliud, quàm umbra terræ, quod Cicero teſtatur.* *Ovidius:*

Umbraq; telluris tenebras induxerit orbi.

Lucretius:

Lucretius:

—— Nigrai noctis ad umbram.

Et:

—— Terram nox obruit umbris.

Virgilius:

—— Noctis diſceſſerat umbra.

Umbra *itaq; à terrâ cujus etiam* color *dicta veteribus: & inde ducta appellatio,* humi chroa, χρόα. *Poſt* humbra, umbra, *id eſt, terræ color. Is niger ſive ater. Cujus proportionem habet umbra, nox, tenebræ.*

Ovidius:

Jam color unus ineſt rebus, tenebriſque teguntur
Omnia ——

Nec quenquam fugit, noctem à colore illo ſolere deſcribi, nigram, atram, opacam, obſcuram, fuſcam; ἐρεβεννὴν, μέλαιναν, ὀρφναίαν, μελανόπτερον, *&c.*

Virgilius:

—— Nigrâ carpebat nocte quietem.

Idem:

—— Ponto nox incubat atra.

Idem:

—— Dono noctis opacæ.

Idem:

—— Nos cùm terras obſcura teneret.

Unda, *quaſi* uda, *ab* ὕδος, ὕδωρ, Abunde, *quod*

 plus

plus ſatù. Itaque vulgo dicitur: Satis abundeque. *Ab* undâ *ſunt verba*, abundo, exundo, redundo. Sudor *eſt aqua, quæ è poris à calore apertis manat*: ὕδωρ: *ſicut ab eodẽ eſt* ἴδος, ἰδρὸς. Clepſydra, *à* κλέπτω: *quia furtim, & clam aquã ſubtrahendo, ut vix ſentiri potuerit, apud veteres, horas diſtinguebat: vel ut arena apud nos.* Sudum, *quaſi* ſe udum, *id eſt, ſine udo, hoc eſt, pluviâ & tempeſtatibus. Iulius Cæſar Scaliger in Theoph.* Udum, uvidum & udor, *ab* ὕδωρ *&* ὕειν. Ἰκμὰς *ad verbum*, mador. *Quæ vox Græcos etiam parentes habet*, τὸ μαδᾶν. Madidus, maduſa, *id eſt, ebrius, apud Feſtum. Græcum pendet ab Hebr.* מָטַר, *id eſt, irrigavit, pluit.* מָטָר, *pluvia, mador. Scaliger: hoc eſt*, uber *glebæ Virgilianum dictum à ſucco*, ὕειν. *Vnde* uligo, *quaſi* udeligo: *ſicut à* vitia vitiligo. *Ioſephus Scaliger. Quia Syri, unde Græci per Cadmum acceperunt* ὕλην *aquam dicebant. Alias* uber, *ab* οὖθαρ. *Sicut Homerus*, οὖθαρ ἀρούρης: *Ita Maro*, ubere glebæ. Οὖθαρ *Hebræum videtur: à* יָתַר, *id eſt, uberavit.* De uligine *Iulius Cæſar Scaliger repetit Exerc. 39: cùm in Græciam Cadmus, ſimul cum literis, non paucas voces attuliſſet*, ὕλην *quoque importavit, quod aquam Syris priſcis ſignificavit. Vnde* uligo *&* ulva *etiam apud Latinos. Aliâs Hebr.* אֶגֶל, *uligo eſt & humor è rore rarefacto.*

Unus, *ab obliquo* ἑνὸς, *mutato* Ε *brevi, in V longum.* Unio, ἕνωσις. *Item inſignis illa margarita, quæ quia nunquam eodem partu* bina editur, Unio *dicta eſt. Vt autor eſt Plinius, Solinus, Ammianus Marcellinus. Aliâs plures ſæpè margaritæ in unâ conchâ, inveniuntur*

niuntur: & quidem aliquando viginti, teſte Æliano lib. 13. cap. 26. Immò Veſputius Americus in orbe novo, centum ac triginta margaritas ſe inveniſſe in conchâ unâ teſtatur. Hoc autem nihil etymo contradicit. Nam, ut ait Marcellinus ſub finem lib. 23: Gravidæ edunt minutos binos, vel ternos, vel uniones, ſic appellatos, quòd ejus terræ conchulæ ſingulos aliquoties pariant, ſed majores. Et Plinius libr. 9. cap. 35: Ælius Stilo Iugurthino bello unionum nomen impoſitum maximè grandibus margaritis, prodit. Et antè: Nulli duo reperiuntur indiſcreti: unde nomen unionum Romani impoſuere deliciæ. Unicus eſt idem, qui ſingularis, ſolus. Plaut. Capt: Tibi ille unicus eſt, mihi eſt unico magis unicus. Feſtus: Sardanapalus fuit unicæ luxuria, id eſt, ſolius. Poſtea quia id, quod ſolum excellit: unicus eſt etiam, qui eximius, præſtans. Afranius: quis tam ſagaci corde atq; ingenio unico? id eſt, præclaro. Turpilius: homo unica eſt naturâ, & ſingularià. Plaut. Aſin. 4. 1: Tu poëta es prorſus ad eam rem unicus, id eſt, eximius: vel etiam ſolus. Ullus, ab uno ducitur. Fuit primò Unulus, poſt contractè Ullus. Nullus, ne ullus, ut Græcor. οὐδεὶς, μηδείς. Nullus dubito, exiſtimatur elegantius, quàm Non dubito. At parùm ſubeſt elegantiæ. Nam & origo & ratio reclamat. Quid enim eſt? Non unus dubito: aut ne ullus ego. Efficaciùs & commodiùs negatio fit, ubi adverbium præceſſerit. Trinunus quod novè, ſed optimè DEO tribuitur: facit obliq. Trinunius, non Trinuni. Niſi hoc per archaiſmum excuſes. Dicebant enim uni, uno. Paulus Meliſſus etiã fecit Triunitas. Lib. 1. Meletem. od. 16:

O *æquæva* Triunitas,
Sive Uniternitas *coæqua*.

Proprium eſt prope unum. *R interceſſit, ut eò robuſtior ſit vox. Cæterùm à Græco eſt* Cathena, *καθ' ἕνα, ex ordine, quo unum alteri & quidem ſimili jungitur. Nec inſcitè à κατέχειν.*

Voco, *Φωνέω. Iulius Cæſar Scaliger lib. 7. poët. capit. 1. ſ. p. facit à βοάω. Φωνή, quaſi Φῶς νοὸς: quia ſit nota mentis, ut quidam conjiciunt.* Invocatus, *id eſt, non vocatus, Plaut. Capt. Et quia* invocatus *ſoleo eſſe in convivio. Nam* IN *& privationem & augmentum ſæpè infert.* Vox *dicitur contractè: unde obliqui producuntur, Φωνή: ſicut lux. Inde eſt* convicium, *quaſi* convocium, *καταβόησις: ut quando voces duorum velut colliduntur, ut alter præ altero vix audiatur. Bene Gloſſar.* convitiatur, *καταβοᾶ. Feſtus à* vicis *mavult. Peſſimè nonnulli à* vitio. *Multa ſuper ea voce Valla libr. 6. El. cap. 52: non pauca perperam. Vlpianus lib. 77. ad Edictum:* Convicium *dicitur vel à concitatione, vel à conventu, hoc eſt, à collatione vocum. Cùm enim in unum plures voces conferuntur,* convicium *appellatur, quaſi* convocium. *Etiam Plato τὴν Φωνὴν ponit in Lege de Convicio: οἱ δὲ σμικρᾶς ἔχυρας γινομένης, πολλὴν Φωνὴν ἱέντες κακῶς ἀλλήλοις βλασφημοῦντες λέγουσιν. At* convitium *diſtinguitur à* convicium, *hoc à voce Φωνή: illud à* vitium *& notat plurium ſimul ædificiorum labem aut vitium. Vt apparet ex quodam epigrammate, quod Veronæ:* Convitium *refecerunt, valvas, limen, de ſua pecunia laribus dant.*

Volguinus

Volguinus,*id eſt, Nicolaus, Demonicus,* Volckwin: *Et Græcolatinum* Wenceslaus,vinceslaus. *Balduinus*, Ταχύνικος, *qui citò vincit.* Albuinus, Alboinus, Alguinus,& Alcuvvinus,*i.e.* παντονίκης, *omnium victor.* Andoinus (*inquit Lutherus*) *ſi Italico more, N pro L. ſcriptum eſt, idem quod* Alboinus. *Illi n.ſcribunt* Bononia,*cùm dicant Bologna. Alioquin erit Handvvin, id eſt, dextera victrix. Goſvvin videtur eſſe Huſvvin,id eſt, victor domorum. Aut melius* Joſquin, *quod nomen inſignis muſicus in Belgio fecit celebre. Eſt verò deminutivum à* Joſt,*corrupto. integrum eſt* Juſtꝰ. Antvverpia *à projectione manus dicitur.* Hant *manus eſt,*vverpē *projicere. Ajūt n. eū locū olim à quodā Tyrannoꝰ Gigāte inhabitatū fuiſſe, qui Schaldā fluviū trajecturis, ſi fortè vectigal, quod ille in medio flumine ex tēpore pro arbitrio & imponebat & exigedat, ſolvere non poſſent, alteram manum præciderit, in fluviumq; abjecerit. Quem deinde quidam* Brabo *Iulij Cæſaris per eam regionem præſidiariorum militum præfectus, unde & Brabantiæ nomen, cognitâ hominis tyrannide in pugnā prævocatum, viceris ambabusq; manibus amputatis & in flumen abjectis, ipſum quoq; projectum merſerit. Unde tum deinde*Hantverpia *is locus vocari cœptꝰ ſit. Abieruntq; deinde cum ob rei memoriam, tum ob ſublatæ tyrannidis beneficium, duæ manus cum caſtro ejus urbis inſignia ſeu arma, Germani ſuperiores ab Etymologia ignoranter recedentes, Antorff pro Hantverp dicunt. Galli autem propius accedunt, cùm* Anvers *vocant.*

Volpes, *aut* vulpes *uſitatè. Ioſ. Scalig. in Conject.* ἀλώπηξ, *æolicè* Ϝαλώπαξ, Valopes : *quæ deinde* volpes,*non* volipes, *ut Varro.* *Mmm 3* Voto,

Voro, *βορῶ: mos ferinus.* Βορὸς, vorax. Βορὰ, *eſca, propriè animalium brutorum.* Vorago, *barathrum profundum, omnia velut abſorbens.*

Voveo. *Iulius Cæſar Scaliger Exerc. 310. ſect. 1: optatio affectus eſt, hactenus prætermiſſus à Philoſophis. Eſt enim aliud à* voto; *quod ad aras, aut in periculis, contentiore voce fundebant populi preces diis ſuis:* παρὰ τὸ βοᾶν. Votum *igitur, ut aliquid ex antiquorum ritibus acutè dicamus, eſt provocatio deorum ad beneficia. Dabant enim aut pollicebantur, ut acciperent. Pocillum vini, aut mulſi, Mezentius Iovi, ſi viciſſet.* Optatio *eſt idem, quod votum: ſed ſine ſtipulatione, ſimplex. Cùm* opem *à* DEO *petimus: hæc enim in ipſo verbo ſunt: id eſt, cùm oramus animo (nam in optatione accidens eſt, non neceſſarium) ut ſupplementum mittat Deus inopiæ noſtræ.* Votum *Cicero vocat* ſponſionem qua obligamur DEO. *Philo* petitionem boni alicujus à DEO. *Ioſeph. Scalig.* optare *eſt eligere, conſiderare: ut pars* optare *locum, id eſt, eligere. Eſt optio electus, ab* ὄπτω.

Upupa *quòd rex fuerit, poëtæ fabulantur, & mutatus in hanc avem, quæ etiam nunc filium Itym clamet, & deſideret, jugulatum à matre Procne; ultura ſtuprū ſorori illatum à marito. Ovid. 6. Met: Vox tota eſt à ſono avis iſtius proprio. Vt verò figmentum de metamorphoſi poëtæ facerent plauſibilius, ſumſerunt Græcorum* ὅπου, ποῦ, *id eſt, ubi, ubi: quod eſt citantis & inquirentis.* ὅπου, *& Doricum* πῶ, *ab Heb.* איפה, *quod idem.*

Urbs, *ab Heb.* עיר, *quod idem. Alij faciunt ab antiquo* urbare & orbare: *unde &* orbis. *Nec diſplicet.*

Eſt

Eſt enim circulo circumſcribere, aut termino. Ab ὅρος, οὖρος. *Orbis uno termino claudatur, id eſt, circulo. Vrbes eodem, aut ſaltim certo deſignantur limite, qui circulum majori parte repræſentet.*

Virgilius de Ænea :

—— Humili deſignat mœnia foſſâ,

Id eſt, urbem definit, ὁρίζει.

Pomponius libro ſingulari enchiridij. Urbs *ab* urbo *appellata eſt.* Urbare *eſt aratro definire, & Varus ait,* urbum *appellari curvaturam aratri, quod in urbe cōdendâ adhiberi ſolet. De aratro ſic Cato apud Iſidorum : Qui urbem novam condit, tauro & vaccâ aret : ubi araverit, murum faciet : ubi* portam *vult eſſe, aratrum ſuſtollat,* portam *appellet.*

Urgeo, *propriè eſt ad opus faciendum hortor, aut impello : nec aliter Autores capiunt. Ab* ἔργον, *urgeo,* οὐργέω: *quòd tantùm in compoſitis extat,* ἀγαθουργέω, κακουργέω, γεωργέω. *Ab urgeo facit Iſáacus Caſaubonus,* Indulgeo. *Ait : indulgere propriè eſt contrarium τοῦ urgere. Ea enim origo vocis. Indulgere pro Inurgere dixerunt, inſerto D.: ut indoleſcere, pro moleſcere : unde & indoles. Deinde L pro R poſito. Vrgere eſt ſeveri* ἐργοδιώκτου, *qui penſum moroſè exigit. Indulgere eſt ejus, qui de ſummo jure aliquid remittit : ut ferè parentes liberis.*

Urim & Thummim, *fuiſſe in pectorali,* περιστηθίῳ *Pontificis è 28. Exodi ſatis apparet. Quid fuerit, non ita Eleazar, Aaronis ſucceſſor, jubere conſu-*

lere Urim, *Numer.27.* Et: *non reſpondet ei Iehova, neq; per ſomnia; neq; per* Urim, *1. Sam. 28. E quib. per* Urim & Thummim *reſponſa divinitus eſſe data certum eſt: quomodo, incertum. Pleriq; putant, luce pulchrius micante, Si DEVS annuiſſet. Neq; id temere.* אוּרִים, *ſonant lumina: ab* אוֹר, *nituit, ſplenduit.* תֻמִּים, *perfectiones: à* תָּמַם, *id eſt, omnibus modis perfectus eſt. Has voces 72. interpretantur, δήλωσιν καὶ ἀλήθειαν, declarationem & veritatem: Chaldæus, ut mos Hebræorum fuit myſteria condere, ſervavit ἀνερμηνεύτους.*

Uro, *πυρόω: πῦρ ignis. Primò enim fuit* Buro, *poſtea* uro, *πυρῶ. Reliquum eſt* comburo, & buſtum, *id eſt, locus propriè ubi cadaver combuſtum eſſet. Statius eam ob cauſam dixit*, fumantia buſta. *Et Lucretius* Buſto *addit*, Cinefactum. Uſtrina, *ſimiliter vel* uſtrinum, *ubi combuſtum cadaver, alibi verò ſepultum. Inſcriptio Romæ: HVIC MONVMENTO VSTRINAM APPLICARE NON LICET.* Locuſtæ, *quod loca omnia, quæ inſident, veluti uſtulant, & omnia frugum ac fructuum genera depaſcunt. Quam calamitatem populi Africæ nimis quàm experiuntur, & Hiſtorici prolixè nobis deſcribunt.* Pruina, *quæ denſior & compactior eſt nive, ideoq; ob partium conſtitutionem* urit. *Vnde nomen.* Urit ergò plus: *Sicut arundo ignita plus, quàm ſtupa; Iulius Cæſar Scaliger.*

Mantuanus:

Frigent urentibus arva pruinis.

Eâdem causâ etiam Pruna *dicitur quamvis evidentius urat & gravius.* *Idem*

Item Poëta:

—— Prunis torrentibus ardens.

Burrhus, πυῤῥὸς, *id eſt, rutilus, inſtar ignis. Feſtus, ruſtici* burram *appellant buculam, quæ roſtrum habet rufum. Pari modo rubens cibo, ac potione ex prandio* burrus *vocatur. Quod verbum in eodem ſenſu retinet Hiſpanica lingua.* Burraceos *enim vocat ebrioſos: & vas vinarium*, burraceam. Pyra, πυϱὰ, *& Ionicè* πυϱὴ, *id eſt, ſtrues lignorum, cui ignis ſubjectus.* Pyramis, πυϱαμὶς: *quia ſtructura inſtar ignis, acuminata: quam ob rationem inde etiam* pyrum, pyrus *flectitur.* Pyrula, *vel* pirula *à pyro. Narium recta pars propter quod æqualiter ſit in longitudine & rotunditate porrecta columna vocatur: extremitas ejus,* pirula, *à formulâ* pomi piri, *Iſidorus libr. 11.* Pirulam *Græci* σφαίϱιον: *interfinium* ἰσθμὸν *vocant. Arnobius hoc interfinium vocat* imbricem. Pyrites, *lapis quoniam ignis inſit: Latini* ignarium *vocant: quidam* vivum. Pyrrhichium *vocant, ut ego arbitror, ab* igneâ *celeritate, inquit Iulius Cæſar Scaliger. libr. 2. poët. cap. 3. Item* pyrgus, πύϱγος: *unde Germ. Burg. Apud Hebræos* בִּירָה, *eſt arx,* τεῖχος: *à quo* Baris, βάϱις. *Apud Syros* בוּרָא, *eſt ignis.* Πῦϱ *autem eſt originaliter ab Hebr.* אוּר, *id eſt, ignis, focus. Radic. eſt* אוֹר, *id eſt, illuxit. Item* בָּעַר, *eſt arſit. Et* חָרַר, *uſtus eſt. A* πυϱῶ *eſt quoque factum à Romanis,* Puro. *Ignis beneficio omnia fiunt pura, aut aurum.* Purum putum *dicimus ita, ut* putum *ſit à* putando, *non à* puro, *apud Agell. lib. 6. cap. 5. Alii* putum *à* πυςὸν *dicitur: Sed eſt*

ferè alius ſignificationis, habetq́ primam longam, autorit.te Iuvenalis. Apud Hæbræos verò expreßè eſt בַּר, *id eſt, purus,* בָּרָה, *pura. Radic.* בָּרַר, *id eſt, purificavit: Si inde allubeſcat ducere Latinum.* A purus eſt purgo, *id eſt, purum facio: Sicut* indago, *quâ de formâ alibi monitum. Ab* uro *etiam fit* urtica, *qui urit. Eſt enim, quod ait Macrobius*, igneæ naturæ. *Simili modo in ſanct a linguâ* סָרָב, *dicitur urtica, quæ adurat. Cognatum eſt* זָרַב, *id eſt, adußit.* Ira *quaſi* ura. *Hebr.* חָרָה, *id eſt, exarſit irâ: &* חֹרִי, *id eſt ardor: hinc &* ὀργὴ. *Affine eſt* τῷ חָרַר, *id eſt, aruit, exuſtus eſt.* Nam ira eſt *ζέσις τοῦ περὶ καρδίαν αἵματος ἢ θερμοῦ libr. 1. de anima cap. 1. Quo nomine etiam* excandeſcentia *Latinis dicta. Dum verò Valla libr. 6. cap. 11. aliunde cauſam venatur, vel à ſole, vel igne, vel mari, aliquid conatur quidem, ſed conatur tantùm, parum efficit. Inter alia ſic ait: quod Sol quanto candidior, tantò ardentior: ita animus dum ira concitatus eſt, inflammatus, incenſus, & excandeſcens dicitur. Sed hoc eſt αἰτεῖσθαι τὸ ἐν ἀρχῇ. Id quæritur enim, cur homo dicatur inflammari, aut excandeſcere quando ira ſubit.* Cauſam *ex Ariſtotele dedimus. Græcorum κοτέω, κότος eſt à* קוּם, *vel* קָטַט, *id eſt, ægre tulit, pertæſus fuit, aut iratus.* Dirum *eſt à* DEI irâ, *ait Iulius Cæſar Scaliger in Theop. de plant. Apud Hebr. eſt* דֵּרָאוֹן, *id eſt, diræ. Ab* ira *eſt &* irrito; ἐρέθω *conſonat. Ni fortean à* ritu: *ſicut* prorito.

Vrina, οὖρον, οὐρέω, *urinam reddo.* Palinurus, *παλίνουρος, qui iterum meiit.* Lyncurium, *id eſt, ſuccinū, ita nuncupatur: quia crediderunt eſſe glaciatam Lyncis*

eis urinam. Alij malunt Lingurium,*quaſi* Ligurium *quod Theophraſtus in libro de Lapidibus in Liguria effodi prodidit* : *& Strabo* , *Ligures lingurio abundare*. *Dicitur etiam Græcis* ἅρπαξ, harpax, *quod tritum*, *ubi incaluit*, *paleas & alia minuta ad ſe rapit aut trahit*. *Item vocatur* Electrum, ἤλεκτρον : *à fulgore ſolis æmulo*. Ἠλέκτωρ *ſol* : *ejuſdem ortus cum* ἥλιος, *non*, *ut Græcis commentari libuit*. Succinum *verò*, *quia ab initio ſuccus* : *& is quidem mollis aut fluidus ita*, *ut beſtiolæ puta*, *culices*, *muſcæ*, *formicæ*, *araneæ*, *erucæ*, *item folia arborum*, *ſtipites herbarum*, *algæ*, *feſtucæ & ſimilia*, *implicentur*, *quæ poſtmodum*, *ubi induruit*, *intus apparent*. *Quamvis & ſæpiùs meræ tantùm figuræ ex lineolis ita & coloribus*,*ut nulla ejuſmodi beſtiola*,*vel aliud*, *ſubſit*,*videantur*. *Daniel Hermannus Pruſſus*, ranam & lacertam *ſuccino Pruſiiaco inſitam* (quæ Jaſcus Gedani monumenta inſignia ſervat) *erudito carmine celerbavit* : *quod* Laurentius Scholzius *medicus*, *Hiſtoriæ ſuccini ab Andrea Aurifabro Vratisl*. *editæ*, *libr*. 5. *Epiſt*. *med*. *adjunxit*. *At unde ille ſuccus ? Ex arboribus quibusdam* : *ſenſu aliquam multorum*.

Virgilius :

Pinguia corticibus ſudent electra myricæ,

Claudianus :

Roſcida frondoſæ revocant electra ſorores,

Iſidorus.

Iſidorus lib. 16. cap. 8. Fertur arboris ſuccus eſſe, & ob id ſuccinum appellari. Alii ſuccum, & quaſi ſudorem quendam terræ aut ſaxorum exiſtimant: & ad claſſem bituminis pertinere. Quod ut verum libens accipio: ita nec veterum traditiones planè obeliſco configendas puto. Nam ex arboribus manare ſuccinum poteſt: non omnibus, ſed certis aliquibus, & illis, quæ ſatæ ſint in locis ſuccino abundantibus. E terrâ ſuccinum: ab hac derivatur in arbores: ex his iterum in terram. Quale enim ſolum, tales ſunt arbores.

Urſus, *ab* urſū τȢ *urgeo: à ferociâ & impetu hujus animalis. Iſid. l. 12. Fertur dict9, quod ore ſuo formet fætus, quaſi orſ9 Et vulgaris nēia eſt fœtū urſæ* informē *edi quē linctu ita perfici oporteat. At nō ita. Lingitur enim, ut purus ac terſus efficiatur. Iul. Cæſ. Scaliger exerc. 6. ſ. ult: Bonum verò Phidiam, ſi quantum demendum quantum relinquendum ſit, ſciat. Quid bujuſce fabulæ autoribus fidei habendum ſit, ex hac hiſtoriâ cognoſces In noſtris alpibus venatores fœtam urſam cepere: diſſectâ eâ, fœtus planè formatus intus inventus eſt. Andr. Mathiolus in lib. 2. Dioſcor. cap. 37: In valle Ananiâ ſupra Tridentum vidimus nos prægrandem urſam prægnantem, ab ipſis venatoribus exenteratam, cujus catuli adhuc in utero exiſtentes, omnibus ſuis membris diſtinctis ac formatis reperti ſunt, non autem infornes. Hæc ille.*

Uter eſt ὁ ἕτερ☉. *Iul. Cæſar Scalg. cap. 127. Lat. Ling.* Uter *pronomen eſſe conſtat: non enim differt à* Qui, *niſi per modum: quoniam duobus tantùm apponitur,*

tur, Uter : Qui *verò pluribus. Et cap. 93.* Uterque *non habet relationem à duobus ad ſingulos : ſed à ſingulis ad duos transfert ſignificatum. Nam cùm dicas,* Uter *? unum intelligis ex duobus. Itaq; colliges ambos in reſponſione ſic : & hic & hic per conjunctionem* Què, Uterque. *Itaque non eſt dividuum, ſed dividuo contrarium.* Neuter, *quaſi* ne uter. *Recentiores delicati malunt dicere,* Generis neutrius:*quàm* neutri.*Sed antiqui ſic inflexere,* Vter, utri, utro :*ſicut* unus u-ni, uno, unum, une, *ut eſt apud Catullum. Et Terentium mihi ſolæ.*

Utor χράομαι, *unde Latini fecerint,Ioſ.Scaliger in Conj.* εὐςόχως *tradit :* ἔθων ἔοιθα, *unde* εἴωθα *factum : ut ab* εἴκω, ἔοικα. *Ab illo* ἔοιθα, oitor, oiſus : utor,uſus:*ut* μοῖσα,μοῦσα. Panchreſtum, *eſt omnibus utile, vel omnino utile.Apud Ciceronem* Panchreſtum *medicamentum:*πάγχρηςον, *à* χράομαι.*Salvianus* εἰδικῶς *utitur pro ſcitamentis & dulcibus placentis.* Panchreſtarios, *inde dictos, coquis proximè adjungit Arnobius lib. 2.*

Uxor ὄωρ,*quaſi* unxor.*Ita dicta,quia adipe lupino, poſteà novi mariti* ūgeret,*ut Plin.tradit.At Servius in 4. Aen.vult oleo Polydorus Virgilius vult,*adipe ſuillo.*Huic unctioni & deā ſuo more.i.ineptè* unxiā *præfecerūt. Vt videre eſt apud Martianum Philo. 2. ubi* Herducam, Domiducam, Vnxiam, Cinxiam *nominat. Arnobius lib. 3. adverſ. gentes :ô egregia numinum & ſingularis interpretatio poteſtatum, niſi poſtes virorum adipali* unguine *oblinerentur à ſponſis, niſi virginalia*

lia vincula jam ferventes diſſolverent. &c. Uxorius, γυναικεῖος, uxorium, *propriè quod ad uxorem pertinet. Vir poſtea uxorius eſt etiam mollis, qui totus ab uxore pendet*, γυναικοκρατούμενος. *Gloſſarium*: uxorius, γυναικομανής. Vxorioſus, ὁ τὴν ἰδίαν γυναῖκα φιλῶν: *qui propriam uxorem diligit.* Xenium, ξένιον, ἢ ξείνιον, *id eſt, donum hoſpitale ſeu munus, quod datur hoſpiti.* Xeniola *deminutivè Apulejus.* Proxeneta, προξενητής; Proxenus, πρόξενος. *Ab excipiendo hoſpites. Dein laxiùs fuſa ſignificatio.* Polyxenus, πολύξενος: *quaſi tu dicas, multorum hoſpitium.* Xenodochium, *aut* Xenodocheon, ξενοδοχεῖον: *à* δέχομαι, *id eſt, hoſpitum receptaculum.* Ζένος ἢ ξεῖνος *ab Hebr.* זין, *id eſt, in hoſpitium divertit.* Zabad, Ζαβάδ *eſt dos, ſive dotatus.* Zabadias, Ζαβαδία, *dos,* δῶρον *domini.* Zabulon, Ζαβουλών, *habitans vel habitaculum.* Zacchæus, Ζακχαῖος, *purus vel nitidus: Syro ideomate juſtus,* δίκαιος. Zacharias, Ζαχαρίας *memoria, vel etiam maſculus domini.* Zebedæus *eſt dotatus, vel fluxus validior*, Ζεβεδαῖος. *Addam his & ſimilia. Ita* Nahum, Ναοὺμ, *eſt conſolator, item pœnitens ac gemens. Sic enim apud Hieronymum in Nominibus ex epiſt. Barnabæ legendum, ex codice Toletano*: Gemens, *inquam, non* Germen. Abigail, Ἀβιγαίλ, *pater exultationis, vel patris exaltatio.* Abner, Ἀβενήρ, *patris lucerna.* Abram, Ἀβραμ, *pater excelſus: poſtea Abraham,* Ἀβραάμ, *dictus, pater multitudinis.* Amalec, Ἀμαλήκ, *populus*

lambens

lambens: vel, ex Hebræo & Syro, populus percutiens. Ammon, Ἀμμὼν, *populus ejus. Vbi verò alpha priori loco ponitur, Græcè* Ἀμών. Amon, *eſt fidelis aut verax.* Artaxerxes, ἀρθασασθὰ, *Heb.* אַרְתַּחְשַׁשְׂתָּא *eſt lumen, ſive maledictio, ſilentium, vel feſtimationem, ponens, aut fervor lætitiæ. Commune nomen eſt, ut Lyrano in 1. Eſd. cap. 4. & Metaſtheni Perſæ placet, regum Perſarum: ſicuti Cæſar, Romanorum imperatorum.* Azotii, ἀζώλιοι, *Hebraicè* Aſdodi, *id eſt, ignis dilecti vel patrui.* Baruch, Βαρὺχ, *benedictus vel genuflexus.* Belga, *Hebr.* Βελγά, *refrigerium, vel corroboratio. 1. Paral. 24.* Benjamin, Βενιαμὶν, *filius dextræ.* Benoni, ὑγὸς ὀδήνης μου, *filius doloris mei.* Bethulia, Βετυλυὰ, *virgo domini, aut domus parturiens dominum. Nomen opidi. Iudit. 6.* Booz, Βοὸζ, *in fortiudine aut in birco.* Cappadoces, καππαδόκες, *in Heb.* capthorim, *id eſt, ſphærulæ, ſive poma: aut vola, vel palma turturum aut exploratorum Deut. 2.* Chaldæa, χαλδαία, *quaſi dæmones, aut quaſi deprædatores, vel quaſi mamillæ, vel quaſi agri.* Cham, χὰμ, *calidus, vel Calor, aut niger. Filius Noah. Gen. 5. Ab eo in ſacris literis Ægyptus, dicitur terra* Chā, *ut Pſ. 105. notāte Hieronymo in Quæſtionib. Heb.* Cleophas *aut potiùs* Cleopas, κλεόπας. *i. e. gloria omnis. Luc. 24.* Emmaus ἐμμαὺς, *timens conſilium, vel matris aut gentis conſilium. Luc. 24.* Eſau, Ἐσαῦ, *faciens, vel operans, aut tinea eiꝰ.* Gad, γὰδ, *felix vel accinctꝰ.* Geneſar, *ſive* Genezareth, γεννησαρὲτ, *hortꝰ vel protectio principis.* Golgotha, γολγοθᾶ, *calvaria, ubi* ſcilicet *ſunt calvariæ mortuorum. Syrum ſive Chaldai-*

cum

cum eſt, quod λῆξιν. Idumæa, ἰδȣμαία, אדום, *ruffa, terrena, vel ſanguinea.* Jezabel, ἰεζαβέλ, *inſulæ habitaculi, vel væ habitaculo.* Joppe, ἰόππη, *pulchritudo aut decor.* Joſaphat, ἰωσαφάτ, *Dominus judex, vel domini judicium.* Iſaac, ἰσαάκ, *riſus. Geneſ. 17.* Judæus, ἰȣδαῖος, *Heb.* יהודי, *celebrans, laudans, vel etiam confitens. Hinc &* Judas, ἰȣ́δας: *item* Judith, ἰȣδίθ. Lamech, λάμεχ, *pauper humiliatus aut percuſſus.* Manaſſe, μαναστῆς, *oblitus aut oblivio.* Maranatha, Μαρὰν ἀθὰ, *Dominus noſter venit: Syrum eſt. 1. Cor. 16.* Nazareth, Ναζαρέθ, *ſanctificata aut ſeparata, vel coronata: Si autem* צ *ſcribatur, cuſtodita, vel florida, aut, virgultum exponitur.* Ninive, νινευῆ, *pulchra ſive ſpecioſa. Suidas ſcribit nomen hoc* Ninives, *fuiſſe mutatum in nomen Babylonis à Semiramide reginâ Aſſyriorum.* Palæſtina, παλαιστίνη, *id eſt, conſperſa, ſcilicet cinere vel pulvere: Hebræis dicitur* Peleſeth. Palæſtinos *vocant interpretes,* ἀλλοφύλȣς, *alienigenas: Græci* φυλιστάίȣς, philiſteos, *&* philiſthinos *Judic. 3.* Samaria, שמרון, σωμορών, *cuſtodia, vel adamas, vel vepres. Vt* Samir, σαμίρ, *cuſtodia ſeu ſpina.* Saul, σαȣ́λ, *postulatus, aut fovea.* Simeon, συμεών, *audiens vel exauditio: Item ejus ſignificatus eſt & Simon.* Thabor, θαβώρ, *electio ſive puritas: aut Syriacè contritio vel confractio.* Thaddæus, θαδδαῖος, *laudans ſive confitens.*

Zamia: *Plautus Aul. ubi manum injicit benignè, ibi*

ibi onerat aliquam zamiam. Zamia, ζαμίαν, ζημία, ζημίη: *à* זמם, *damnavit, ut pernicioſum rejecit. Vel à* זעם, *deteſtatus eſt, repudiavit.*

Zea, ζέα, ἡ ζειά. Zeopyron *nomen habet è* Zeâ *&* pyro: *quod mediam inter illa naturam, & quaſi ex ipſis compoſitam ſortiatur: Galenus libr: 1. de alim: Fac. cap. 13. De* zea, *ut & aliis Iulius Cæſar Scaliger de Inſomn.* Priſanæ *nomen deductum etiam ad alias materias, ex Horatio ſcimus: qui ex oriza* priſanarium *dixit, voce deminutivâ. Quanquam ex aliis frugibus certa ſibi nomina comparavit: Vt apud Græcos* χόνδρος, *quem corrupto numine* Candaruſium *vocant Arabes: Latini* Alicam. *Ea ex Zea fiebat. Ex frumento quoq; factam ait Plinius tàm apud Latinos, quàm apud Græcos, translato nomine ab ipsâ fruge, ex quâ fiebat, in rem ipſam factam. Siquidem* Chondros *tritici genus, ex quo quæ fieret* priſana chondros *quoq; dicta fuit. Eodem modo* Zea, *quam nunc* ſpeltam *vulgo* alica *quoq; dicta eſt: ex quâ, quæ fieret ptiſana, nihilominus alica nominaretur. Sed & ars finxit nomina. Nam ex viridi hordeo* polenta *dicebatur.* Priſana *ex integro percocto, atq; excreto:* omelyſis *ex molito.* Polentam *quoque ex toſto facit Galenus.*

Zebaoth. *Græcis,* κύριος σαβαώθ, *id eſt, Dominus Sabaoth, Hebraicè* צבאות, *Zebaoth, id eſt, exercitus,* στρατιά. *Aquila vertit,* ὁ κύριος τῶν στρατευμάτων. *Latinis eſt bellipotens, vel armipotens. A radice* צבא, *militavit. Vnde etiam* ξίφος, *inſtrumentum militare, enſis.* Xiphias, *piſcis, item cometa & herba: ab illius figurâ:* ξιφίας.

Zephyrus, ζέφυρος: *optimè quaſi* ζωὴν φέρων. *Plinio*, genitalis *mundi Spiritus.* Ζάω *eſt vivo: unde* ζῶον, *animal, quod vivit maxime & opera edit vitæ admodum illuſtria. Sic & Hebræis* chaijah, *id eſt, animal, nomen à* vivendo *habet.* Ζωόφυτον, *ſimul animal & planta, quod Philoſophis unâ voce,* plantanimal.

Zizanium, ζιζάνιον: *quod exprimit Syrus,* זיזנא. *Suidas:* ζιζάνιον, ἡ ἐν τῷ σίτῳ αἶρα. *In triviis fle- ctunt* παρὰ τοῦ σίτου: *quaſi* σιτοσίνιον, *aut* σιτοϊζάνι- ον. *Quod frugibus innaſcatur & noceat. Quia vero ple- raque hactenus ſive ducta, ſive tracta ſint nobis, ex He- braicis: & hoc faciamus à* ציץ. *Iſtæ enim herbæ præter flores, & eos quidem ſpecioſos plerumque, nihil ad eſum conferunt, ut fruges. Dico, ad eſum, non uſum; quem medici experiuntur. Vt ita* zizania *ſint, quæ tantum florent, ſine fructu* βρωσίμου. *Vt ſint ononis, gnaphali- um, ptarmicà, anagallis centaurium, galiopſis, ſtœchas, linaria & alia, quæ omnibus obvia.*

Zodiacus, *Ariſtoteli* λοξὸς κύκλος, *Vulgo* ἀπὸ τῆς ζωῆς: *quòd vitam & vigorem ſol cum cæteris pla- netis ſub iſto circulo, nobis largiatur. Veriùs* ἀπὸ τῶν ζωδίων (*quanquam & hoc à* ζωή, ζάω) *id eſt, ab ani- malibus. Quorum & configurationes & nomina publi- citus trita. Similis eſt Græcanica vox,* τοῦ σημειοφό- ρου. *Lucanus & Claudianus appellant* ſignife- rum. *A duodecim ſignis, aut animalibus. Gloſſarium,* ζωδιοφόρος, ſi- gnifer.

GRATIAS TIBI DOMINE JESU.

INDEX.

A

A 44
Aaron 371
Ἀνάζειν 518
Ab 43
Aba 613
Abactor 68
Abagio 69
Abbas 613
Abarea 44
Abare 840
Abazea 44
Abazos 44
Abdia 327
Abdo 253
Abdomen 253
Abella 123
Abel 44
Abelmaim 44
Abies 179
Abigeus 68
Abigail 929
Abitio 551
Ablectum 264
Ablegmina 263
Ablego Abner 929
Abnoctare 555
Aborigines 583
Aborigines populi 28
Abraham 929
Abrotonum 44
Abs 675
Abſcondo 253
Abſconſum 253
Abſinthium 45
Abſis 45
Abſolutum 736
Abſtemius 843
Abſtentus 846
Abſurdum 830. 25
Abunde 917
Ἄβυσσος 45
Abyſſus 45
Ac 44
Academia 45
Acanthis 184
Acanthus 46
Acatium 46
Ἄκατος 46
Accendo 172
Accentus tres 176
Accidere 5
Accido 158
Accieo 201
Accipiter 39.364
Accitus 201
Accubatio veterum
Accubuus 231
Accuratum 217
Accuſatio 159
Accuſo 189
Acer 50
Acerbus 50
Aceroſus 49
Accerſecomos 215
Acervus 50
Aceſco 50
Aceta 51
Acetarium 51
Acetum 51
Achaja 72
Achates 638

Achelous 98
achæmenes 47
achæmenia 47
achæmenij 47
acheron 48
acherōntius 181
achias 328
achillea 48
achilleus 48
achilles 48
ἄχθος 118
achivus 106
ἀχέω 72
achor 529
achores 48
ἄχος 48
ἄχυρον 49
acicula 50
acidalia 890
acidus 50
acies 50
acinaces 51
acinacium 51
acinus 51
acini partes 146
aconitum 51
acre 50
acribes 49
ἀκριβὲς ubi 43
acrimonia 49
ἄκρον 49
acroceraunia 193
acroſtichis 49
acta 450
actioſus 67
ἄχθος 118
actus 417
acturum 70
aculeus 51
acumen 50
ἀκούω 120
acus 49. 50
acutum 150
ἄκων 51
acutus accentus 176
ad 546. 557
adagium 68
adaias 328
adamas 256
adam 686
adar 805
adeps 52
adgreſſus 347
adiantum 52
adiaphoron 301
adigo 68
adipiſcor 94
adiugo 416
adminiculum 476
admiror 41
adolabilis 255
adoleſcens 809
adolphus 715
adorea 270
ador 270
adoriri 5
adorioſus 270
adonias 328
adſeſtrix 565
Adſpiratio Græca 41
adſpiratio ubi 41
adſpiro 41
adſtes 795. adſum 666
adverſaria 894
adverſi pedes 630
adulor 52, 343

Adulterium 74. 815
adur 271
adus 271
adytum 52
ædes 53. 54
æditimus 8. 54
ædituus 8 54
Aëdon 639
Ægidius 55
Ægilips 211
Ægilops 55
Ægis 45
Ægoceros 210
Ægritudo 55
Ægrotatio 55
Ægrum 55
Ægyptium 55. 542
Ægyptus 55. 126
Æmilius 904
Æmulus 904
Æneatores 59
Æneas 56
Æneolum 59
Æneus 59
Ænigmata quid 56
Ænigma 56
αἰνίσσω 56
Æquidiale 246
Æquimanus 475
Æquinoctiale 246
Æquivoca 369
Æquor 57
Æquus 57
Aer 53
ἀὴρ 53. 248
Ærarium 59
Aera 57
Æreficinm 60
Ære diruti 59
Aeripes 60
Æripes 60
Aereus 53
Aerius 53
Aerumnabile 58
Aerumnatus 58
Ærumna 58
Aerumna quid 58
Æruſcare 59
Æs 59
Aes alienum 59
αἰσιμόω 822
Æſtas 59
Æſtus 59
Ætas 63
Æternus 61. 62
Æther 60
Æthiops 282
Æthon 62
αἴθω 62
Æthra 60
Ætna 62
Aetnæ epitheta 62
Aetus 356
Æviternus 62
Ævum 10. 62
affabilis 294
affamen 294. 559
affaniæ 156
affatim 294
affinis 309
affligi 402
afra 890
aforus 97
africa 711
africanus 422
africia 890
ἀγαπάω 81

INDEX.

Agaſo 116
Agatha 66
Ἄγαθὸν 66
Ἀγγέλλω 86
Ἀγχίνοος 682
Age 67
Αγείρω 21
Ἀγέλη 67
Agellius 64
Agellus 64
Agenor 422
Ager 5. 63
Ager arvus 64
Ager novalis 64
Ager reſtibilis 64
Agger 65
Aggero 65
Αγγος 66
Aggredi 5
Agmen 67
Agratus 339
Agnes 66
Agnomen 551
Agnus 66. Ago 67
Agolum 67
Agon 67
Agonalia 67
Agonius 67
Ἀγορὰ 594
Agoræus 394
ἄγω 67
Agrippæ 630. ἀγωγὴ 67
ἀγρὸς 163
Agroſus 64
ἄγχω 105
Ah 523
Aha 523
Ahalab 126
Αἰάζω 72
Ajax 72
Αἰβοῖ 522
Ἅιδης 54
Αἰδὼς 201
Αἶνος 56. 276
Αἴξ 55
Ἀίρος 414
Αἴρω 298. 681
Αἰσθητόν 752
Αἴλιον 189
Al 267. Ala 636
Alabaſtrum 72
Alacre 49
ἀλαλάζειν 518
Alapa 212
Alaricus 765
Alaſtor 72
Alaudæ vox 347
Alban 73
Albertus 764
Albinus 970
Albis 73
Albus 5. 73
Alceus 73
Alce 73
ἀλκὴ 73
Alcides 63
Alchymia 167
Alea 359
Alſium 73
Alemani 113
Alembic 267

Ales

Ales	636	altum	76
Aleſco	75	altum pro mari	76
Alexandri equus	149	alvus	457
Alga	74	alucinor	357
Algeo	73	alumen	07
Algus	73	alumnus	475
ἀλίβας	656	ἄλξ	73
alica	932	am	87. 310
Alid	74	amalec	929
alioquin	74	ἄμαλλα	499
alius	74	Amanuenſis	84
aliuta	74	ἀμαυρος	486
allegere	263	amaracus	78
allegoria	674	amarantus	79
allodium	74	amarus	478
ἄλλος	74	amaſium	81
almanac	267. 281	amatorium	81
almageſte	267	amazones	483
almities	75	ἀμάω	499
almus	75	ambages	68
alo	75	ambarvalis	111
Alnus	76	ambaxi	71
alpes	73.	ambegnus	66
alpha	76	ambidens	92
ἀλφά	76	ambigo	68
ἀλφεῖν	76	ambiguum	68
alphonſus	715	ambimanus	475
alpum	73	ambio	277
alſine	76	ambitio	8. 278
alſior	73	ambitus	8. 278
ἄλσος	76	ambo	79
Alcare	100	ambroſia	538
altellus	75	ambub	771
altè ligatus	76	ambubaiæ	771
alterutrius	74	ambulo	79
alter	74	amen	79
altero	74	amentum	95
alteruter	74		

ἀμέργω 83
amethyſtus 79
amicio 381
amicitia 20. 81
amiculum 381
amiſtio 238
amita 81
amitto 503
ammon 48. 930
ammoniacum 48
ἄμμος 899
amnis 80
ἀμνὸς 66
amœnus 525
amolior 275
amomum 204
amo 80
amor 6. 80. 81
amor igneus 80
amor quid 80
ἀμοργὴ 83
amphibia 912
amphimalla 886
amphisbona 702
amphitrite 320
amphitapa 839
amphitryo 320
amphora 300
amplector 772
ampliatus 82
amplum 82
ampluſtre 82
ampulla 152
ampullagium 693
amputo 689
amſegetes 748
amtermini 847
amtruare 875
amuletum 875
amurca 83
anaboladium 186
an
ἀναχανδὸν 172
analecta 263
analogia 264
analogia quid 39.
analyſis 601
anakim
ananias 327
anapæſtus 873
anas 83
anaſtaſius 410
ἀνάθεμα 83
anathema 83
anatomicus 866
ἄναξ 136
ancæſa 160
anceps 180
anchuſa 105
Ancte 239
ancile 77. 496
ancilla 84. 239
ancillariolus 84
anclare 84
ancora 675
anctum 105
anculæ 84
anculi 83. 239
anculo 83
ancus 239
andinus 920
andreas 903
andronicus 898. 903
androſæmon 84
androſaces 84
andruare 908

anele

anellus 86
anemone 84
ἄνευθ 84
anfractus 320
angari 86
angario 86
angelus 86
angironia 106
angina 105
angiportus 106.662
anglia 114
ango 105
angria 114
angrini 114
Angſt 22
anguillæ 106
anguis 5. 106
angulus 106
anguſtus 106
ἀνία 55.625
anima quid 85
animans 86
anima 85
animadverto 395
anima ſimplex 33
animal 86
anima flatus 86
animus 84
animus proprie 85
anitas 87
anna 411
annare 87
annales 8. 87
anniculus 88
annona 87
annulus 86
annus 86.87. 90
annus vertens 88
anodis 545
anquina 106
anſa
anshelmus 902
ante 94
antecanis 174
antecellere
antemna 80
antenor 412
antes 94
anteſto 795
anthirrinon 535
anthracothejoſalenitrū 444
antiæ 94
anticipo 180
anticum 93
antidotum 253
antigena 338
antilogium 266
antipagmenta 94
antipas 614
antipater 614
antipathia 616
antipodes 630
antiquum 94
antiſtes 795
ἀντίςοιχον 42
antlare 84. 288
antlium 288
antruare 94
antrum 94
antuerpia 920
anulus 87
anus 86. 87
anxium 105
anxum 109
anxur 395
apage 67

INDEX.

Apella	756	ἄπτω	45. 95
aperio	707	Apua	97
apes	94. 630	apud	557
apex	94	apulia	364
apher	711	aqua	98
aphesios	394	aquælicium	99
aphrodite	890	aquagium	99
ἀφρὸν	890	aqualiculus	99
aphroſelinon	456	aqualicus	99
apiaſtrum	95	aqualis	99
apicæ oves	343	aquila	99
apinæ	153	aquilex	99
apiſcor	94	Aquilices & aquileges	51.
apium	95	aquilo	100
apluſtre	82	aquilus	99
apo	94	aquula	98
apollo	96	ara 100 ἀρὰ	187
ἀπολογεῖν	96	arabia	109
apologia	96	arabs	109. 355
apologus quid	96	arabs in deſerto	355
ἀπορία	257	arachne	100
aporiari	258	arad 152. aram	103
apoſtata	795	aranea	100
apoſtolus	808	ἀράομαι	187
apotelesma	843	ἀράσσω	516. 712
apotheca	855	aratrum	110
appareo	607	arbilla 110. arbor	101
apparitor	607	arca	102
appello	757	arcanum	102
appeto	647	arceo	101
appetones	648	ἀρκέω	101
apprimus	672	arcerra	102
apricum	711	arceſſo	101
aprilis	97	archigubernus	349
apſinthium	45	architectus	102
apſis	45	archivum	146
aptus	94	arcio	101

arcir-

Arcirma 102
Arctophylax 102
Arctos 103
Arctum 101
Arcturus 102
Arcuatus morbus 124
Arcubiæ 101, 102
Arculæ 774
Arcus 102
Arcus cœleſtis 413
Ardea 53
Ardelio 53
Ardeo 103. 173
Arduum 3. 53
Ardum 103
Area 446
Arena 103
In arenam deſcendere 203
Areo 103
Areopagus 482
Ares 681
Aretalogus 104
Ἄρης 681
Ἀρετή 681
Arferium 301
Argas 106
Argentangina 105
Argentum 105
Argentum aridum 105
Argilla 106
Argivus 106
Argus 106
Ἀργόν 55
Argumenta ab etymis 9. 24. 25
Argumentatio 107
Argumentum 107
Arguo 106
Argutum 80
Aridum 80. 105
Aridai 152
Aridus amor 80
Ariel 681
Aries 107. 681
Arieto 107
Arilator 109
Ariminius 114
Arioniſtus 715
Ariodruda 257
Arioviſtus 715
Aripertus 764
Ariſtolochia 107
Ariſtophorum 301
Ἄριστος 115
Ariſtoteles optim. Philologus 12
Arma 108
Armea 108
Armenia 108
Armentum 110
Armilla 108
Armiluſtrium 108
Armum 108
Armus 108
Arnoldus 714
Arnulfus 714
Aro 110
Aroma 569
Arrha 109
Arrhabo 109
Arrilator 109
Ars 681
Ars differendi 749
Arſe verſe 397
Artaxerxes 930

Artemon

Artemon 46
arteria 110
arteriæ deſcriptio 110
artium quarundam initia 100
articulatè 110
articulus 110
artitus 681
artocreas 596
artopta 596
artotrogus 596
artua 110
artum 101
artus 110
arvina 110
arvipendium 111
αρȣρα 110
aruſpex 100
arva 110
arvum 64. 110
arvus ager 64
arx 102
aſael 327
aſaph 156
as
aſcanij 111. 112
aſcenas 111
aſcenazim 112
aſcherleuben 112
aſcia 71
Ἀσὴ 118
aſellus 115. 116
aſer 115
aſia 59
aſiones 367
Ἀσκὸς 724
Aſilus 570
aſinarii Judæi 116
aſinus 115
aſmus 82
aſphaltites 117
aſphatopiſſa 117
aſparagus 117
aſper 115
aſſemtari 53
aſſentari 53
aſſentatos 53
Ἀσπὶς 237
aſpis 237
Ἀσσα 104
aſſa 103. 104
aſſare 104
aſſa vox 103
aſſamenta 104
aſſeres 71
aſſidelæ 565
aſſiduus 565
aſſo 103
aſſultor ephial 231
aſſum 103
aſſur 115
aſſyria 115
aſtarot 117
aſtarte 117
aſter 117
aſtræa 117
aſtrapæus 117
Ἀστράπτω 117
aſtrum 117
aſtus 117
aſylum 117
athanaſius 118
at 546
atad 117

Atadim 117
atara 860
atat 523
Ἄτη 117
ate 117
ater 850
athalia 328
athenæ 118
athenæum 118
Ἀτμὶς 819
atomi 866
atomi ſimplices 33
atopon 867
atque 359
atramentum 850
atramentum rubrum 16
atrienſis 118
atrium 118
atropos 608
atrox 850
atta 613
attalaricus 765
attalicum 123
attaminatus 216
attegiæ 242
attenuo 846
attigere 838
attila 765
attonitus 845
attubernalis 835
avaritia quid 121
avarus 120
auceps 25
aucha 120
auctionari 121
auctor 121
aucupari 85
aucupium 85
audacia 6
audaciter 123
audax 123
audentia 6
audio 118.120
ave 120
avellana 123
aveo 120
avernus 121
averruncare 720
aves veterum auſpic. 774
aufero 301
αὐγή 499
augeo 121
augurium 335 853
auguſtinus 122
auguſtus 122
auguſtus Cæſar 54
avium 897
aula 123
aulæum 123
αὐλὸς 103
αὔρα 120
aura 120
auræ vitales 85
aurea 108. 120
auri deſcriptio 124
Aurichalcum 582
Auriga 120
αὔριον 124

auris

Auris 120
Aurora 124
Αὐρός 124
Aurugo 124
Aurum 124
Auſculto 120
Auſis 120
Auſpicium 8.853
Auſter 358
Auſterus 125
Auſtria 358
Aut 358
Autem 358
Authepſa 125
Autor 4.121
Autumnus 121.576
Autumo 121
Avunculus 613
Avus 613
Αὔξησις 41.121
Αὔξω 121
Auxilium 122
Αξαρίσκος 71
Axia 71
Axicia 784
Axilla 636
Axioma 251
Axis 71
Axo 636
Αξων 71
Azanias 328
Azarias 327
Azazias 328

B

Baalia 125
Baal 125.133
Baalim 135
Βαβάζειν 44.518
Babare 518
Babel 129
Babigera 518
Baccæ 511
Bacchus 130
Bacaudæ 132
Baculus 131
Badiſſare 885
Badius 131
Βάθος 45
Bagaudæ 132
Βαίνω 887
Balæna 132
Βάλαινα 132
Balare 35.587
Balauſtinus 719
Balatro 133
Balbus 587
Balduinus 920
Balineum 132
Balla 590
Ballematica cymbala 516
Balliſta 186
Balneum 132
Balſamen 132.729
Balſamum 132
Balteus 473
Balthaſar 133
Bamma 133
Bamoth 47
Banda 133
Bandolieri 131.355
Bandophorus 133
Βάπτω 133
Baptiſmus 133

Barabbas	126	Βατταρίζειν	136
Baſachias	328	*Batillum*	612
Barathrum	133	*Batrachus*	520
Barathro	134	*Batualia*	136
Barba	532	*Batuo*	136
Bar	134	*Batuatores*	136
Barbara	480	*Battus*	136
Barbar	134	*Batus*	136
Barbaria	134	Βαῦ	520
Barbarus	134	*Baubari*	25. 520
Barbigenium	533	*Baucalium*	520
Barbiton	134	*Baucal*	139
Βαρβὶς	363	*Baucis*	539
Barburim	134	*Baxeæ*	137
Bardus	35	Βδέξις	137
Barieſus	135	Βάζω	44
Bar-jona	634	*Bdelium*	140
Βάρις	924	*Bdolach*	140
Barnabas	126	Βῆ	588
Baro	638	Βῆλον	587
Barrire	272. 519	Beare	912
Barſemæus	135	Beati mortui	912
Bartholomæus	135	Beelzebub	528
Bartimæus	135	Begeren	21
Battoli vox	15	Βεκ	596
Baruch	930	Bel	138
Βασιλεὺς	135	Belga	930
Baſilicum	136	Belial	126
Baſilius	135	Bellaria	254
Baſis	82	Bellerophon	137
Baſium	82	Bellua	137
Βασκαίνω	296	Bellum	137
Baſſareus	130	Bellus	138. 254
Baſſus	400	Βέλος	842
Batalus	136	Belus	138
Batecha	625	Belzaar	139

Bene

Bene 254
Beneficium 291
Benevolus 5.311
Benjamin 930
Benignus 254
Benus 254
Ber 345
Bernhardus 152
Bernice 398
Beſeleel 326
Beſſis 138
Bes 238
Βήσσειν 517
Beta 139
Bethabara 127
Bethania 127
Bethel 139
Betheſda 127
Bethlehem 139
Beth 139
Bethulia 930
Beto 279
Bethphage 127
Bethſaida 127
Bezar 139
Βία 909
Biblica dicta. 63. 76. 79. 109. 115. 117. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 133. 134. 140. 146. 156. 169. 170. 186. 197. 203. 210. 220. 224. 228. 233. 238. 247. 251. 254. 261. 269. 303. 310. 315. 319. 329. 331. 336. 343. 350. 354. 355. 360. 367. 372. 373. 377. 381. 385. 389. 390. 391. 396. 397. 399. 407. 408. 413. 415. 434. 440. 446. 450. 467. 473. 480. 492. 497. 504. 510. 533. 534. 539. 542. 546. 561. 563. 566. 575. 577. 581. 584. 594. 601. 602. 610. 611. 623. 629. 632. 634. 640. 641. 655. 663. 665. 667. 668. 686. 709. 712. 720. 725. 729. 733. 745. 846. 751. 761. 774. 777. 822. 824. 825. 839. 849. 861. 873. 877. 901. 922. 931. Vide & oliquot in præfat.
Bibliotheca 10
Bibo 654
Biclinium 207
Βίκος 139
Bicus 139
Bidens 92
Biduum 245
Bifariam 294
Bigæ 416
Bigamus 140
Bignæ 317
Bilibaldus 747
Bilis 504
Bimus 88. 92
Βινεῖν 260
Binomius 550
Binus 260
Biothanatus 118
Bipennis 643
Bis 260
Biſulcus 820
Bitienſes 279
Bitire 279
Bitumen 544
Bivira 382

Blactero

INDEX

Blactero 141. 347
Blatero 141
Blaſius 136
Blæſus 140
Blammata 292
Blaſphemus 292
Blatta 292
Βλὰξ 141
Βλέννος 141
Βληχάομαι 747
Blennus 141
Blepharo 141
Βλεφάρον 141. 829
Bliteus 141
Blitum 141
Βλύω 98
Boare 143
Bobus prima bre. 142
Bocas 143
Bohemia 142
Bohemundus 764
Boja 142
Bolchon 140
Bollètus 144
Bolis 144
Bolus 144
Βῶλος 144
Bombalio 516
Bombarda 516
Bombilo 516
Bombus 515
Bombyx 755
Βωμὸς 100
Bonum 138. 254
Boo 520
Booz 930
Βορβορίζειν 515
Boreas 144
Borra 866
Born 167
Bos 142
Bos Luca 451
Βοῶ 143
Boſphorus 143
Botrus 145
Bovinator 812
Βῶς 142
Brabantia 920
Brabeon 146
Brabo 920
Braca 147
Brachium 147
Βράχος 147
Βράχω 319
Bractea 147
Branchiæ 147
Brandeburg 147
Βραδὺς 135
Βράγχος 147
Braſica 147. 521
Braunſchweig 147
Βρεκεκεκεκὲξ 520
Βρέγμα 181
Βρέχω 716
Βρέμω 515
Brennburg 147
Brenno 147
Breve 148
Βρυάσειν 517
Brevia 57
Brevia à longis 452

Ooo *Brevis*

Brevis 6
Breviſtirpia 651
Bria 778
Briſæus 130
Bromius 515
Βροντᾶν 515
Bruges 137
Bruma 148
Bruno 147
Bruta 148
Brutum 148
Βρύλλειν 519
Βρώσκω 148
Buæ 153. 399
Bubalus 142
Bubare 520
Bubile 143
Bubo 520
Bubulcitare 143
Bubulcus 143
Bubſequa 143
Bucæda 143
Bubus 142
Buccina 149
Buccinium 513
Bucephalus 149
Bucera 143
Bucolica 143
Bucranion 150
Bucula 142
Bugloſſus 446
Bulbus 151
Bulla 151
Bullatus 151
Βουλὴ 151
Βούλομαι 312
Bumaſtus 152
Buo 399
Bupthalmus 152
Bupreſtis 143
Bura 143
Burchardus 152
Burdo 152
Burgravii 478
Buricus 153
Buro 923
Burraceus 924
Burra 924
Burrhus 137. 924.
Bus 142
Buſiris 143
Βουστροφὴ 895
Buſtum 923
Butes 143
Buttubara 153
Butyrum 143
Buxus 475
Βυσσός 45
Βύζειν 521
Byrſa 818
Byſſus 154
Βυθὸς 45

C

Cabala 154
Καβάλλειν 155
Caballus 154
Καβάλλης 154
Cabus 155
Καυάρη 155

Cacabe

Cacabe 155
Cacabare 521
Cacabus 155
Κάκκη 521
Cachinnor 155
Cacivora avis 519
Caco 519
Caculæ 468 681
Caculatus 681
Cacumen 50
Cacuminare 50
Cacus 681
Cadaveroſum 156
Cadaver 156
Cadere cauſa 157
Cado 156. 157
Caduceum 158
Caducifer 158
Caduciter 158
Caducum 156. 158. 693
Cadus 158
Cæcias 158
Cædo 159
Calo 160
Cælum 210
Cæmentum 417
Καίνξ 159
Cæſar 160
Cæſares 160
Cæſariati 159
Cæſaries 159
Cæſones 159 160
Cæſtus 285
Cæſum 417
Cætera 161
Καγχάζω 155
Caia 127
Καινὸς 276
Caiphas 117
καῖσαρ 160
cajus 411
cala 166
calabria 162
calam 207
calamiſtrum 161
calamitas 161. 162
κάλαμος 161
calamus 161. 234
calare 162
calaſis 164
calathus 175
calator 162
calcar 168
calceus 168
calcitro 168
calco 168
calculi in ludis 201
calculus 168
καλεῖν 162. 205
calendarium 163. 280
calendæ 163
calendæ quî ſcribatur 163
caleo 190
caligæ 164
caligo 164
calix 165
calixtus 777
calleo 168
callidi 168
calliope 527
callis 168
callus 168
κάλλος 212
καλλινίκειοι 758

Calmeuſer 882
Calones 166
Calon 164
Καλον 164. 166
Καλὸν 681
Calor 302
Calpar 167
Calopodium 166
629.
Calpe 167
Calpurnius 41
Calumnia 167
Calvo 167
Calvus 205
Calx 168
Καλύπτειν 166
Calyptra 166
Calyx 166
Κάμαλος 420
Cambiantes
Cambre 213
Κάμηλος 169
Camelus 169
Camena 177
Camera 169
Camers 481
Caminus 190
Campana ſupellex 238
Campania 364
Campe 36
Κάμπος 169
Camphora 169. 771
Campter 170
Κάμπτω 179
Campus 169
Cammurus 236
Camurus 236
Camus 170
Cana 175
Cana culex 133
Canalicolæ 170
Canalis 170
Cancellarius 171
Cancelli 171
Cancer 171.
331
Candace 117
Candaruſium 932
Candela 172
Candeo 172
Candidati 172
Candidum 5.171
Cando 172
Canicæ 174
Canis fœmina avidior 173
Canis 40. 173
Caniſtrum 175
Canna 170
Cannabis 36
Cano 175
Cane quid 176
Canon 703
Canta 176
Cantare 39
Cantharus 352. 36
Cantharis 35
Canthèrij 35
Canthèrinum 35
Canthus 178
Capedo 18
Caper 37.17
Capero 17
Capida 23
Capillus 18

Capio 179. 180
Capis 179. 180, 188
Capiſtrum 182
Capitale 181
Capitium 182
Capito 182
Capitolinus 182. 393
Capitolium 182. 393
Cappadox 930
Κάπω 170
Caprare 817
Caprificus 179
Caprimulgus 179
Capripes 179
Caprotinæ 179
Capſa 181
Capularis 181
Capula 180
Capulum 180. 181
Caput 181
Carabus 171
Caracalla 183
Carbaſus 183
Carbatinæ 226
Carbo 183
Carcer 171. 692
Carbunculus 183
Κάρκινος 171
Carcinus 171
Cardo 217
Carduelis 184
Carduus 184. 530
Carectum 184
Careo 183
Carere 184
Carex 184
Caritas 183
Carmel 127
Carmen 177. 184
Carmino 184
Carna 184
Carnifex 184. 735
Carnis 184
Caro 184. 735
Carolus 183
Carpentum 658
Carpo 183
Carpobalſamum 132
Καρπὸς 185
Carrus 217
Carthago 155
Carum 183. 889
Caryon 560
Κάσω 190
Caſa 190
Caſeus 190
Caſia 185
Caſina 190
Caſinna 190
Caſpar 490
Caſſis 318
Caſſita 329
Caſſum 184
Κασσύω 830
Caſtellum 637
Caſtigo 185
Caſtor 185
Caſtrum 278
Caſtus 185
Caſuum mutatio 49
Caramitus 331
Catampo 79
Catapulta 186
Catarracta 379

INDEX

Cataſta 186
catax 186
catharis 66
καθαρός 66
catharma 187
cathena 919
catillare 174
catinus 612
κατηφέω 243
cato 174
catogeum 187
catonium 187
catullire 174
catullus 174
catulus 174
catus 174
κάτω 188
caudex 187
caudicaria 187
Caveo 188
cavile 188
cavillare 188
cavillum 188
caula 189
caulis 189
cavo 188
caupo 575
caupona 575
cauſia 189
cauſa 189
cauter 190
cautus 189
cavum 188
cedo 159
cedron 127
cedrus 190
Κείρω 184
Κελαρίζειν 515
celebris 162
celer 191
celes 190
celeusma 191
celiô 210
cella 192
cello 191. 585
κέλλω 191
κελεύω 192
celones 191
celox 191
celſum 191
celtæ 113
celte 210
cenez 117
κενόν 193
cenotaphium 193
κενόω 193
cenſeo 192
κῆνσος 192
centaurus 841
centenarius 193
κεντέω 193
centipeda 192
cento 193
centrum 193
centumpondium 193
centum 193
centuria 192
centurio 192
cephanes 126
cephas 654

κῆπος

Κῆπος	170	χάλασις	164
cepurica	170	χαλκεῖον	190
cera	193. 773	χαλκόπους	60
κέρας	219	chaldæa	930
cereus	193.773	chalybs	197
ceraunia	193	cham	126.930
κεραυνός	193	chamædrys	257
κεράω	224	chammanim	47
cerberus	193	chamos	213
cerculips	211	χάος	157. 188. 351. 412
cercurus	194		
cerdo	194	character	398
cerebrum	281	χαράσσω	397
ceremonia	195	charges	902
cereo	195	charis	184
ceres	195	chariſtia	694
cereviſia	194	charitas	81
cereus	193. 326	charum	184
cerniculum	196	charybdis	197
cerno	196	chaſidah	329
cernuo	196	chasma	315
cernuus	196	chatti	715
ceroma	193	χάζομαι	157
cerritus	196	χεῖμα	376
cerrones	336	χείρων	490
certo	196	chelæ	197
certum	196	chelidonia	368
Cerva χαλκόπους	60	χελιδών	368
cervus	220	chelys	197
cerus	195	χέλυς	197
cerus manus	195.471	charmes	198
cerycia	730	cherubim	754
ceſtus	185	χέω	351
cete	36	chilianus	903
cetus	36		
χαίνω	157. 315		

Chiliaſ 500
chilo 8. 420
chilus 199
χιλός 199
chirographum 832
chirotheca 478
chirurgus 580
χιτών 879
chius 545
chlamys 343
chlæna 426
χλαίνα 426
χλόος 317
chloris 317
χόλος 689
cholera 304
chondros 932
χώρα 579
choragus 221
choraules 221
chorda 198
chorea 221
χορτος 211
chorus, χορός 221
χράω 358
χρεῖος 414
chremes 10
χρέμπτομαι 10
Chriſtus 397
χρίω 198
chromaticum 198
chryſanthemum 198
chryſites 198
chryſolithus 198
chryſomallus 198
chryſomela 198
chryſorrhoa 543
χρυσός 198
chryſopolis 198
chryſoſtomus 198
χρώς 198
chun 127
cibus 198
Κικκαβαῦ 521
cicada 199
cicadæ ſtridulæ 200
cicer 201
Cicero etymolog. 13
Cicero 200. 421
Κίκι 769
cicinum 711
cicindela 172
ciconia 346
cicum 200
cieo 201
cilium 215
cillere 585
cillus 820
cimbri 115. 344
cimmerij 115.344
cinædus 201
cincinnus 202
cinctutum 70
Κινεῖν 202
cingo 202
cingulum 202
ciniflo 203
cinis 203

Cinifculus 203
Cinnamomum 204
Cinnamum 204
cinnus 192. 820
cinyra 206
Κινύϱομαι 206
cinxia 202
circenſes ludi 205
circino 204
circius. 205
Κίϱκος 204
Circulus 204
Circum 204
Circumflexus 176
Circumſpectus 853
Circumſtantia 796
Kirche 238
circus 204
ciris 205
cirrus 205
cis 172. 205
Ciſſybium 237
Ciſta 181
Ciſterna 181
Cithara 206
Cithæron 605
Citharus 206
Citaris 206
Cito 201
Cittim 413
Civis 279. 660
Civitas 279
Clades 162
Clam 207
Clamare 206
Cleitermini 851
Clandeſtinus 207
Clangor 149
Κλαϱώται 758
Clarus 162
Claſſicus 162
Claſſis 162
Clathrus 207
Clava 212
Claudius Imper. 13
Claudo 206
Claudus 206
Clavis 207
Clauſtrum 206
Clauſula 206
Clavus 212
Κλείω 206
Clepo 125. 300
Cleopas 930
Clepſydra 16. 917
Cleropeplon 537
Clerus 537
Clima 207
Clinicus 207
Clino 207
Κλίνω 207
Clio 526
Clinopodium 629
Clitellæ 208
Clivia 774
Clogmus 528
Kloſter 21
Cloſtrum 21
Clotho 608
Clozare 528
Cludo 206
Cludus 206. 576
Cluo 209
Cluſius 411

Chilias 500
chilo 8. 420
chilus 199
χιλὸς 199
chirographum 832
chirotheca 478
chirurgus 580
χιτὼν 879
chius 545
chlamys 343
chlæna 426
χλαίνα 426
χλόος 317
chloris 317
χοῖρος 689
cholera 304
chondros 932
χώρα 579
choragus 221
choraules 221
chorda 198
chorea 221
χόρτος 211
chorus, χορὸς 221
χράω 358
χρεῖος 414
chremes 10
χρέμπτομαι 10
Chriſtus 397
χρόα 198
chromaticum 198
chryſanthemum 198
chryſites 198
chryſolithus 198
chryſomallus 198
chryſomela 198
chryſorrhoa 543
χρυσὸς 198
chryſopolis 198
chryſoſtomus 198
χρώς 198
chun 127
cibus 198
Κικκαβαῦ 521
cicada 199
cicadæ ſtridulæ 200
cicer 201
Cicero etymolog. 13
Cicero 200. 421
Κίκι 769
cicinum 711
cicindela 172
ciconia 346
cicum 200
cieo 201
cilium 215
cillero 585
cillus 820
cimbri 115. 344
cimmerij 115. 344
cinædus 201
cincinnus 202
cinctutum 70
Κινεῖν 202
cingo 202
cingulum 202
ciniflo 203
cinis 203

Ciniſculus	203	Clangor	149
Cinnamomum	204	Κλαρῶται	758
Cinnamum	204	Clarus	162
cinnus	191. 820	Claſſicus	162
cinyra	206	Claſſis	162
Κινύρομαι	206	Clathrus	207
cinxia	202	Clava	212
circenſes ludi	205	Claudius Imper.	13
circino	204	Claudo	206
circius.	205	Claudus	206
Κίρκος	204	Clavis	207
Circulus	204	Clauſtrum	206
Circum	204	Clauſula	206
Circumflexus	176	Clavus	212
Circumſpectus	853	Κλείω	206
Circumſtantia	796	Clepo	125.300
Kirche	238	Cleopas	930
circus	204	Clepſydra	16.917
ciris	205	Cleropeplon	537
cirrus	205	Clerus	537
cis	172.205	Clima	207
Ciſſybium	237	Clinicus	207
Ciſta	181	Clino	207
Ciſterna	181	Κλίνω	207
Cithara	206	Clio	526
Cithæron	605	Clinopodium	629
Citharus	206	Clitellæ	208
Citaris	206	Clivia	774
Cito	201	Clogmus	523
Cittim	413	Kloſter	21
Civis	279. 660	Cloſtrum	21
Civitas	279	Clotho	608
Clades	162	Clozare	522
Clam	207	Cludo	206
Clamare	206	Cludus	206. 576
Cleitermini	851	Cluo	209
Clandeſtinus	207	Cluſius	411

Clutum 209
Clypeus 166
Clypeus & ſcutum differ. 166
Κλώζειν 522
Κνάπτω 344
Cnaſon 344
Κνέφας 226
Cnephoſum 226
Cneus 422
Κνισᾶν 427
Coactus 70
Coaleo 76
Coaleſco 76
Coax 520
Coaxo 520
Cocio 109
Coccyx 209
Coccus 687
Cochlea 209
cochlearium 209
cocles 237. 568
coctio 109
cocula 70
κωκύειν 522
codex 187
cœlebs 211
coel 349
cœlum 209
cœli materia 729
cœlum an coloratum 210
cœmeterium 42
cœna 25. 669.
cœnacula 669
cœnaturio 343. 670
cœna terreſtris 669
cœnipeta 669
cœnobium 913
cœnum 564
coëo 278
coërceo 102
coërctio 102
cœruleus 210
cœſius 210
cœtus 278
cogito 7. 69. 78
cognomen 551
cognomenta varia 422
cogo 70
cohors 211
cohortales aves 211
cohum 210. 315. 812
coinquio 105
κοιναὶ ἔννοιαι 549
coïte 318
coitio 278
κολάπτω 212
colaphus 212
colica 214
collacteneus 421
collativum 301
collegæ 263
collis 169. 170
collum 214
collutulo 456
colluvies 457
colon 214
colophon 212
color 212
colorare 198
coloſſus 36
columbaria 213
columbus 212

columea 234
columis 234
columna 234
coma 215
comaſſor 213
combito 279
comeſor 213
comes 278.779
comeſtor 214
cometa 215
comire 278
comiſſari 213
comiter 213
comitia 278
comitiales 273
comma 214
commater 484
commeatus 493
commentari 506
commictilis 489
comminiſci 506
comminus 8. 476
commodum 489
communis 525
commutatio 74
como 215
κομῶ 215
comœdia 213
compar 600
comparativa unde 671
comperendinare 247
comperio 707
compernes 626
compertus 707
compeſco 610
compilo 642
compita 648
complector 771
complices 770
complura 661
compos 604
comus 214
con 703
conatus 379
concapes 182
concerrones 3,6
concha 36. 481
conchylis 686
conciliare 215
concilium 78 163 215
conciuno 202
concio 201
concipilo 243
conciſum 1 9
conclavia 207
concors 217
conditorium 753
condalium 215
condo 253
conducit 259
condus 253. 673
condylus 216
κονεῖν 204
confarreatio 296
confero 301
confit 314
confluges 98
confuſio ling. qualis 130
congeniculo 335
congero 65
congruo 349
congrus 42
κόνις 203
coniſſo 203
conjugium 416.
conjux 416
conniveo 558
connubium 559

cono,

conopeum 233. 331
conquinire 174
conquiniſcere 174
conſalaneus 408
conſidero
conſiliari 78
conſilium 78
conſiſtorium 798
conſivius 412
conſobrinus 321
conſolatio 789
conſolida regalis 72
conſors 299
conſonarū vet. mutatio 757
conſpicillum 853
conſponſi 802
Conſternatio 191
Conſtantia 796
Conſto 796
Conſualia 78
Conſuetudo 43
Conſuetudo loquendi 3
Conſul 78. 787
Conſultum 78
conſus 78
contagium 838
contamino 216
contemnere 6
contemplor 844
conteſtor 851
contiguum 838
contingere 5
contor 216
contra 824
contubernium 835
contumax 879
contumelia 418
contus 216
convena 887
convexum 835
convicium 919
convitium 919
convivere 335
convivii magiſter 913
convivium 913
conus 216
copa 575
cophinus 216
copia 575
copis 575
Κόππα 150
Κοππατίας 150
coprias 733
copronymus 733
coprion 733
Κόπτω 81
copula 216
coquo 70
corax 211
cor 216
coralium 218
coram 217
corbitor 221
corculum 217
corcyra 194
cordatus 217
cordolium 255
cordum 371
Κορέω 217
corigium 239
corinna 190
corinthus 127
cornicen 10. 177
cornelius 903
cornicum oculos configere 218.

cornix 521
cornicis vox 521
cornu 219
cornus 220
corollarium 221
corona 220
coronæ variæ 872
coronis 212
corpus 184
corruptela 5
corruptio 5
cors 211
cortex 242
cortina 212
corvinus 423
corvitor 221
corus 217
coruſco 341
κορυνηφοροι 758
κόρυς 204. 227.
coruſſare 203
corvus 221
corymbus 222
coryphæus 212
cos 50
coſaki 132. 355
coſmus 212
cota 227
κοπέω 925
cottabus 223
coturnix 520
cothurnus 37
cotyla 423
covali 223
coxo 186
κωτίλλειν 515
craber 309
crabro 808. 519
crama 224
crambe 223
cracere 309
κρανεία 220
cranium 181
crapula 223
craſſus 226
crater 224
crates 224
κράζω 206
creber 225. 309
crebeſco 225
credo 253
crembalum 516
cremo 190
crenæ 621
creo 195
creperum 225
crepida 226
crepido 226
crepo 225
crepundia 225
crepus 227
crepuſculum 225.
227
cres 226
creſco 226
creta 226
crex 346
cribrum 225 308
crimen 196
crinis 196
κρίνω 196
criſpus 227
criſſare 227
criſta 227
κρίζειν

κρίζειν 518
crocitare 521
crocodilus 228
crocota 227
crocotium 227
κρόκος 227
crocotula 227
crocus 227
κρόνος 439
κροτέω 226
crotalum 226
κρότος 226
crucio 229
crudarium 228
crudelis 228
crudus 228
cruentus 228
crumena 482
cruciarius 229
cruor 228
crurifragium 320
crus 236
cruſta 218
crux 229
κρύος 228
crypta 230
κρύπτω 230
cryſtallus 231
cryſtallus nõ eſt glacies 231
ctefius 395
cubile 231
cubo 231
κύβος 231
cubus 231
cuctio 109
cuculus 209
cucumis 233
cucurbita 233
cudere 690
κῦδος 609
cudo 233
cugurrire 25. 522
cul 690
culcita 168
culcus 233
culex 233
culigna 165
culina 190
culmen 234
culmus 234
culo 567
culullus 165
cum 703
cumatile
cumber 345
cumbo 231
cuminum 235
cuminum pallens 235
cumprimis 704
cummi 757
cunæ 202
cunctio 109
cunctor 574
cunctus 109. 574
cuniculus 235
cunire 564
cunigunda 904
cunradus 235
cupa 576
cupedia 576
cupido 6
cupreſſus 169
cur 401
cura 217
curetes 226

curgulio 343
curis 694
curia 218
curio 218
curriculum 257
curro 257
currus 257
curtus 236
Kurtz 41
curvus 236
cuſpis 236
cuſtodia 641
cutis 703
κυβερνάω 350
cyclas 165
cyclas Helenæ 46
cyclopeus 237
cyclops 237
cyclus 165
cygnus 571
cygnus canis 572
cylindrus 165
cyllenius 494
cyllus 494
κύλιξ 165. 237
κυλίω 166
κῦμα 98
cumatile 98
cymba 237
cymbalum 516
cymbium 237
cynalopex 175
cynici 175
cynocephalus 149
cynosbaton 174
cyperus 169
κυφὸς 336
cyprianus 801
cypſelus 238
κύπτω 236
κυριακή 238
cyriacus 238
cyrillus 239
κῦρος 238
cyrus 238
κύρω 257
cytiſus 36
κύων 173

D

Dacnades 239
δάκνω 239
Dacryma 425
Δάκρυα 426
Dactylus 251. 873
Dædalus 877
Dagobertus 764
Dagon 117
Δαίμων 877
Δαίω 877
Dama 759
Δαμάω 255
Damium 898
Damnum 5. 240
Danna 327
Dan 327. 735
Daniel 327
Daniſta 254
Δάνος 254
Dapinare 240
Dapnum 240
Daphne 240
Daps 5. 240
Dapſilis 240

Δαρθάνω	243	Δείπνον	668
Darius	127	Deleo	437
Δασύς	241	Deliberare	7
Datatim	807	Delibutus	399
David	274	Delicatus	424
Davus	758	Deliciæ	20.424
De	653	Delirus	461
Deartuare	110	Delius	96
Debeo	353	Delibro	443
Debilis	353	Delictum	262
Decanus	760	Deliquium	261
Decem	760	Delphin	241
Decens	760	Δέλφος	76
Decempeda	629	Delubrum	457
Decipula	526	Δημήτηρ	484
Δήκω	239	Demetrius	898
Decius	422	Deminuo	501
Decollare	214	Demonicus	898
Decorus	760	Demo	437.671
Decrepitus	225	Demori	278
Decumanus	761	Demoſthenes	898
Decumatum	761	Δῆμος	898
Decus	431.760	Denar. perfectus	760
Dedolere	255	Denaſo	214.535
Defectio	6	Denicales	541
Defendo	240	Denominativa	369
Deflocati	317	Dens	2 9
Defunctum	49	Denſus	241
Degenero	338	Dentale	279
Degenhardus	152	Dentes intellectus	270
Deglubo	342	Dentes molares	269
Deglutio	342	Dentex	270
Dego	69	Dentifricium	323
Degulare	350	Dentiſcalpium	270
Δειμός	861	Denuo	554
Deinceps	180.182	Deo omnia præſentia	665
Δεινός	284	Depalmare	591

Depa-

Depannis 653
Depeculor 620
Depeſta 435
Depetigo 647
Depilis 435. 642
Depilo 642
Deplere 653
Depoſitum 659
Deprecor 670
Depſo 125
Depreciatus 702
Depudicare 653
δερκετώ 117
Deris 241
Deruncinatus 721
Des 139
Deſero 751
Deſidero 25. 763
δεσμός 856
Deſpicio 852
Deſtra 774
Deſugo 653
Deſultorius 78
Deter 849
Deterius 849
Detrimentum 849
Devexum 885
Deud 112. 765
Deubiſch 112
Deunx 139
Devirgino 653
Deus 10, 243
Deus eſſe novit 385
Deus quomodo præpotens 664
Dex 249
Dextans 139
Dextralia 774
Dextra 774
Dextræ junctæ quid 760
Dextrocheria 774
δέω 856
Diaboli hircorum ſpecie 368
Diabolus 883
Diacaryon 560
Diaconus 204
Diadema 247
Diadematus 247
Diæta 248
Dialectus 263
Diana 247
Diaphragma 248
Diapſalma 726
Diarium 245
Dibalare 587
δίκη 249
Dichotomia prima 382
Dicis cauſa 249
Dico 249
Dicta 8
Dicterium 250
Dido 253
Dido 274
Didymus 250
Directus 246
Dietreich 765
Dies 245
Dieſpiter 393
Differo 301
Digitus 251
Dignus 251
Digobertus 764
Dijovis 393

Dilaniare	428	Diſpennite	111
Dilaudo	601	Diſpeſco	610
Diligentia	250	Diſſero	749
Diligo	251	Diſſertatio	749
Diluculum	461	Diſſidium	564
Diluvium	458	Diſſipare	676
Dimidium	488	Diſſors	299
Diminuo	501	Διϛυπις	258
Dintrire	347	Dit	747
Diobolaris	567	Dithyrambus	130
Dionyſius	120	Ditio	245
Diplois	260	Diu	245
Diploma	260	Diverticulum	893
Διπλόος	260	Dives	245
Dipſas	252	Divido	260. 383
Dipſacus	252	Dividia	383
Diphtheriæ	734	Dividuum	383
Diribere	252	Divinatio	245
Diribitorium	252	Divinus	245
Dirum	925	Divita	382
Di, dis	260, 382	Divortium	893
Dis	245	Dium	245
Δίς	244. 251	Diurnus	245
Diſcepto	186	Dius	244
Diſcere quid	25	Divus	245
Diſcere [illegible]ex	26	Do	253
Diſcidium	159.564	Do, δῶ	349
Diſciplina	253	Doceo	254
Diſcinctus	203	Dod	113
Diſco	249. 253	Dodanim	255
Diſcretus	196	Dodonæum	255
Diſcordia	217	Dodrans	139
Diſcrimen	197	Doeg	127
Diſcupio	601	Dogma	254
Diſcus	369	Dolabella	422
Diſertus	749	Dolon	46
Diſpar	600	Dolor	255
Diſparatum	666		

Δόλος

Δόλος 255
dolus 255
Δόλων 46
Dominabilis 549
Domare 255
Domiducus 472
Dominus 255
Domkirche 238
Domus 255
Domus dominica 238
Domus pro ſepul. 753
δόναξ 532
δονῶ 67
Donum 253
Dormio 243
Dormito 243
Dormitorium 243. 754
Dorotheus 485
δόρπον 669
δόρυ 259
δορυφόροι 758
Dos 253
Drachma 256
Draco 5. 256
Drama 256
δρᾶν 256
Drinſare 347
Dromas 257
Dromedarius 257
Dromo 257
Drüchten 258
Druidæ 257
Druſij 232
Drüchtin 258
Druſilla 716
Dryades 257
Dualis numerus [illegible]
Dubenus 256
Dubitatio 258
Duco 258
Dub 112
Duellona 137
Duellum 137
Dulcacidum 50
Duidens 92
Duo 897
Duplex 770
Duplus 260
Durateus 259
Duricordia 217
Durus 259
Duſij 232
Δύς 260
Dyris 543
Dyſenteria 889
Δύω 52. 897

E.

Ebaldus 747
ἔαρ
ἔβελος 79
Ebenus 79
Ebriulare 778
Ebrius 778
Ebur 273
ἐκ, ec 787
Ecaſtor 561
Eccardus 136
Ecce 401
Eccleſia 163
Eccleſiaſtes 163
Ecere 162
ἐχεδημία 45
Echidna 907

Echo 260.261
Echo jocoſa 261
Ἔχω 353
Eclipſis 262
Eclipſis ſolis 262
Ecloga 262
Eclogium 267
Ἔδιφος 786
Edax 269
Edcatræ 269
Eden 313
Edepol 561
Edo 268
Edom 55
Ἡδονὴ 313
Ἡδὺς 313
Edulica 655
Edurus 340
Eduſa 655
Effigies 10
Effictim 402
Effœtus 318
Egelidus 339
Egeſtas 466.617
Eggero 65
Ἐγγὺς 630
Ἐγείρω 583
Ego 282
Egregius 671
Eheu 522
Eja 518
εἰκὼν 398
εἰκῶς 398
εἰδέω 899
Ejulo 522
Εκνοη 529
Elaphus 271
ἐλασμὸς 58
ἐλάτη 279
ἐλάω 58
ἐλαύνω 58
Elbarbar 134
Eldad 327
Eleazar 327
Elecebræ 414
ἠλέκτωρ 926
Electrum 926
Elegans 648
Elegia 272
ἐλελίζειν 518
Elementum 271
Eleonora 904
Elephas 272
Eleph. manus 273
Eliab 273
Eliaſaph 273
Eliam 373
Elias 273
Elicator 425
Eliel 273
Elices 425
Elicius 394
Eliminium 445
Elimino 444
Eliſa 273
Eliſeus 273
Eliſabet 273
Eliu 273
Eliud 273
Elixo 167
ἔλλειψις 4
Ellogium 165. 26
Eluela 619

Ehul 39
Elyſium 274
ἦμαρ 148
Embamma 133
Embolon 189
Embryo 778
Emaus 930
Emendo 502
Emericus 765
Emim 127
Eminus 8. 476
Emnitius 20
Emo 670
Emolumentum 275
Empirica 707
Emplaſtrum 652
Emporium 258
Ἔμφυτον 319
En 401
Encænia 276
Enchiridion 478
Encomium 276
Enchryphias 230
Enebra 774
ἐνδελέχεια 277
Enedra 566
Enim 401
Enimvero 401
Endo 400
ἐνιαυτός 87
ἔννος 87. 91
Enodis 545
ἔνος 87. 91
Enorme 550
Ens 666
Entelechia 276
Entheca 855
Enthymema 818
Entero 889
Entheatus 245
Entheus 244
Eos 287
Eo 277
Epænus 276
Epaphroditus 890
Epar 280
Epha 280
Ephalmator 633
Ephemeris 87. 246
280
Ephemeron 280. 785
Ephialtes 231
Ephippium 366
ἥφαιστος 878
ἡφέω 243
Ephraim 128
Ephrata 128
Epibda 281
Epicedium 281
ἐπιχειρεῖν 35
Epicrocum 227
Epidromos 46
Epilepſia 281
Epiredium 102
ἐπιούσιον 667
ἐπισίζειν 517
ἐπιστήμη 743
Epiſtola 808
Epiſtomium 586
Epiſtylium 742. 816
Epitaphium 281
Epitogium 242
Epol 562

Epomis 229
Epops 282
Epos 470
Epulæ 5
Equa Theſſala 150
Equirine 562
Equus 262
Equidem 282
Equi monſtroſi 149
Equi notati 150
Equiſetum 366
ἔρα 849
ἐρᾶν 81
Eraſmus 28
Eraſtus 82
Erato 526
ἔρχομαι 579
Erectum citum 555
Erebus 284
Erembi 873
Eremus 558
Erica 863
ἐρεύνω 746
Erfurdia 857
Ergaſtularius 580
Ergaſtulum 580
Ergo 581
Erhardus 152
Ericus 902
Erigeron 600
Eris 284
Erneſtus 715
Erneum 361
Eros 81
ἐρεύγω 284
ἐρέφω
Eritudo 749
Erro 284
ἔρση 716
Eructo 284
Erudio 697
Erugo 284
ἔρυμα 713
Eruo 721
Ervum 285
Erythræum 285
ἐρυθρὸν 56.285
Eryngium 285
Eriſipelas 285
ἐρωτάω 41
Eſau 930
Eſca 199
Eſcaria 199
Eſculetum 199
Eſelias 328
ἐσχάρα 59
Eſculus 199
Eſſentia 666
Eſtha 307
Eſthet 128
Eſtur 269
Eſtrix 565
Eſuries 269
Etas 63
Eteſiæ 284
Eth 546
Etha dicendum 224
Et 545
Ethecæ 128
Ethicum 284
ἦθος 284
Etiam 545
ἔτος 63

Errores 634
eryma ad res 17
etymi argumentum 9. 17. 24. 25.
etyma qui fiant 38
etyma non ubiq; 36
etymi oppoſita 23
etymologia quid 9.17.264
etym. ſynonyma 8
etymon 264
etymon duplex 10
etymor. Utilitas 9.13. 16.17.18.19.20.21.22.
etymum 264
etym. diſtinctio 36
etym. varietas 36
evadere 885
evan 587
Evangelium 86
evax 587
εὐ 120
εὔχομαι 120
euclyo 209
eudixon 285
εὔδιον 245
euge 401
eugium 285
eviro 909
evius 587
eulalia 428
eulogium 265.267
εὐνή 286
eunice 898
eunuchus 286
euphemia 292
evæ 587
evœ 587
euphonia 45
euphrates 286
euripus 287
europa 287
eurus 287
euterpe 527
exactum 49
examen 94. 287.
exanimatio 190
exantlo 288
exbuæ 399
exbuo 399
excandeſcentia 925
excello 191
excelſum 191
excidium 159
excipulum 181
excipuum 181
excorio 218
excuratus 218
excurio 218
exedra 566
exemplare 251
exemplum 82. 251
exentero 889
exequiæ 325
exerceo 102
exercitus 101. 102
exerta 406
exeſſe 667
exico 541
exiguum 68
eximius 671
eximo 671
exiſtimatio 509
exitium 277
exlex 415
exmas 286

exo-

Exodium 498
Exoletus 810
Exorditæ 289
Exordium 288
Expars 607
Expectatio 5
Expecto 788. 852
Expedio 628
Expergiſcor 703
Expergo 607
Expers 607
Expes 788
Expilo 643
Explorator 6
Exploro 399
Expolire 78
Exfulſum 409
Exta 784
Exemplo 277. 844
Extorris 787
Exul 787
Exultatio 332
ἐξουσία 667
Ezechias 328
Ezechiel 327

F.

Faba 635
Faber 308
Fabia 200
Fabianus 200
Fabius 200. 421
Fabula 206 294
Fac. 289
Facetus 294
Facies 4. 311
Facies terræ 311
Facilis 5. 289
Facio 289
Facior 289
Factiſta 656
Factus 289
Facultas 289
Facundus 294
Fagus 635
Fagus olim edebatur 635
Falantum 589
Falæ 589
Falarica 589
Falco 292
Fallo 292
Falſus 298
Falx 292
Fáma 10 42
Famella 292
Fames 635
Familia 5. 635
Familiaris 635
Famul 635
Famulus 635
Fanum 294
Far 296
Farcimen 295
Farcinare 295
Farcio 295
Farfaria 346
Fari 292
Farina 216
Farrago 296
Farreatio 296
Farreum 296
Fas 298
Faſcia 297
Faſcis 297
Faſcinum 296
Faſti 298

Faſtra

Faſtrada 715
Faſtigium 293
Faſtus 293
Fateor 294
Fatigo 69
Fatim 69. 294
Fatiſco 294
Fatuellus 294
Fatum 292
Fatuus 294
Favea 200
Faveo 293
Favia 200
Favitor 295
Faunus 295
Faunus ficarius 232
Favonius 293
Fauſtus 293
Febris 305
Februare 305
Februarius 305
Feciales 289
Felix 297. 912
Feltra 215
Femur 298
Fendo 240
Feneſtra 298
Fera 856
Ferculum 298
Ferdinandus 903
Fere 300
Ferentarii 298
Feretrum 298
Feriæ 306
Feriari 306
Ferme 300
Fermentum 302
Fero 298
Ferox 856
Fertile 298
Fertores 300
Fertum 300
Ferveo 302
Ferus 856
Feſceninum 305
Feſtinare 5
Feſti origin. 23
Feſtra 298
Feſtum 306
Feudum 307
Fiber 308
Fibra 308
Ficedula 310
Ficoſiſſimus 310
Ficus 310
Fides 646
Fidelis 5
Fidicen 177
Fidius 244
Fiducia 646
Fidus 5
Fiduſtum 218
Filia metaph. 261
Filius 314
Fimbria 308
Fingo 311
Figulus 310
Figura 310
Findo 315
Fihientes 371
Finis 309
Fio 214. 819
Firmamentum 314
Firmum 314
Fiſcina 315. 609
Fiſcus 315. 609

Fiſſiculo 315
Fiſtula 316
Fixæ ſtellæ 630
Flacci 423
Flagitium 316
Flagitator 316
Flagito 316
Flagro 316
Flagrum 316
Flama 317
Flameum 559
Flaſcæ 772
Flavus 719
Flecto 317
Fligo 401
Flo 317
Floccus 317
Flora 38. 317
Flos 371
Fluctus 98
Flumen 18. 98
Fluo 98
Fluſtrum 278
Flutæ 318
Fluxum 98
Focale 819
Focillo 318
Foculare 318
Focus 38. 318
Fæcundus 318
Fœdus ferire unde 725
Fœmina 318
Fœniculum 568
Fœnus 318
Fœtus 318
Folium 319
Follis 657
Fomentum 452
Fomes 452
Fonus 325
Foramen 299
Foras 299
Forbea 319
Forceps 180
Forculus 447
Forda 298
Fores 299
Forfex 180
Forica 438
Forma 319
Forma vocis 36
Formica 39. 298.
Formicinus 509
Formido 319
Formum 302
Fornacalia 694
Forpex 180
Fors 299
Forſan 299
Forſex 181
Forſitan 299
Fortè 299
Fortis 299
Fortitudo 299
Fortitudo olim magna virtus 680
Fortuitus 348
Fortuna 299
Forum 299

Forus

Forus 299
Foveo 452
Fragor 319. 524
Frago 320
Framea 716
Franciſcus 239
Francus 239
Frango 319
Frater 321
Fratrare 321
Fratruelis 484
Fraxare 320
Fraxator 320
Fremo 515
Φέρν 402
Frendeo 515
Frenum 320
Frequens 320
Freſſa faba 515
Fretare 305
Fretum 305
Fribolum 322
Frico 323
Fridericus 728
Friganum 323
Frigilla 711
Frigo 323
Frigus 711
Frigus noxium 73
Frigus urit 144
Frigutire 711
Fringilla 711
Fritillare 522
Fritinnire 522
Frivolus 323
Frons 213
Fructus 324
Frugalitas 17
Fruges 101. 324
Frugipeda 669
Fruitus 324
Frumentum 323
Fruniſcor 402
Frunitus 402
Fruns 323
Fruor 324
Fruſtrum 277
Frutex 101
Fruti 890
Frutinal 890
Frutum 324
Fucus 324
Fuga 324
Fugax 324
Fugio 324
Fulbertus 764
Fulcio 637
Fulcrum 637
Furmen 326
Fuligo 326
Fulmentum 637
Fulvus 326
Fumarium 819
Fumus 819
Funale 325
Funambuli 633
Funda 240. 308
Fundamentum 631
Fundere 5
Fundus 402. 631
Funera 325
Funeſto 325
Funus duplex vet. 771
Fungus 144
Funis 324
Funus 325
Fuo 314
Fur 300
Furca 302
Furcifer 302
Furfur 328
Furfurio 346
Furo 326
Furiæ 227. 326
Furvus 326
Fuſcum 552. 326
Fuſtigo 185
Futo 704

G

Gabatha 230
gaba 230
gabalus 230
gabriel 327
gæta 112
gad 930
gagates 328
gajus 422
γαίω 446

gal

Gal 420
Γάλα 420
Galion 421
Galactites 421
Galatæ 113
Galatea 420
Galaxia 421
Galbanum 328
Galea 54. 328
Galge 230
Γαλέη 329
Galenus Philologus 13
Galerita 329
Galerus 329
Galgal 128
Galilæa 128
Gali 230
Gallus 212. 929
Gamaliel 327
Γάμος 140
Gandolfus 715
Ganeum 330
Gangræna 331
Gannio 331
Γάνος 330
Ganymedes 331
Γαργαρισμὸς 332
Gargarizare 332
Gargarus 332
Garibaldus 747
Gariodruda 257
Garrio 335
Garum 479
Gaudeo 332
Gau 349
Gaudium 6, 332. 426
Gaza 332
Gazabar 332
Γῆ 339
Gebrath 235
Gelaſinus 820
Γελάω 820
Gelidus 339
Gelu 339
Gehenna 332
Γείρω 583
Gemino 333
Geminus 333
Gemma 334. 481
Gemo 334
Γέμω 334
Gemurſa 334
Gena 334
Gèner 337
Genero 338
Generoſus 338
Generum mutatio 40
Genazareth 930
Geno 337
Γένω 336
Genimen 337
Genitor 337
Genitrix 337
Genius 338
Gentiles 338
Genu 335
Genus 5. 338
Gens 336
Geometra 498
Geon 543
Georgius 581
Gepidæ 679
Geranium 348

Γέρανος 348
Geren 348
Geres 195
Gerium 348
Germanica ex Græcis & Hebræis 21. 22
Germani 113. 114
Germanus 113
Germanica lingua an prima 32. 33
Germanica an ſimpliciſſima 33
Germanus 337
Germen 337
Gero 65
Gerræ 335
Gertrud 904
Gerſom 128
Gerudh 21
Gerulus 65
Geruli figulus 65
Γέρων 766
Γερύω 335
Gervaſius 903
Geſtio 65
Gethſemani 128
Gibber 336
Gibbus 336
Gibea 230
Gigas 336
Γιγνώσκω 549
Gigno 336
Gingipedium 744
Gingiva 336
Gingrina 522
Gingrio 522
Gingrum 522
Γίνομαι 336
Girgillus 339
Girus 339
Glabella 342
Glaber 309. 342
Glacies 339
Glamæ 340
Glans 341
Γλαφω 343
Glaucoma 342
Glaucus 342
Gliſco 342
Globus 343
Glocire 522
Glocitare 522
Glomus 342. 595
Gloria eſt crocodilus 228
Gloria 446
Glorioſus 26
Glos 909
Γλῶσσα 446
Gloſſarium 446
Glubo 312
Gluma 342
Glumus 343
Glut 342
Glutio 342
Gluto 342
Gluttus 343
Gnatho 343
Γναφεύς 344
Gnaturo 550
Gnarures 550
Gnarus 550
Gnatus 338
Gnavus 344

Gnoſco

Ghoſco 549
Γράφειν 310
Γράω 480
Γοάω 455
Golgatha 930
Gomer 128 344
Γόμ☉ 351
Γόνυ 335
Gorgoneus 345
Gorgon 345
Goropius refutatus 32.33
Goſvvin 920
Gothardus 152
Goti 112
Gott 112
Gotſchalcus 903
Grabatus 345
Gracere 346
Gracilis 346
Graculus 346
Græca è Latinis 29
Græcari 597
Græci Latin. antiquiores 28
Græcum principium 42
Gradarius 347
Grallator 347
Gramen 337
Grammatica 832
Gramiæ 340
Grammatica quid 12
Grande 5.65
Gradior 347
Gradivus 347
Grandiri 66
Grandivus
Grando 347
Granum 347
Graphicus 832
Graphis 832
Graphium 832
Γράφω 832
Γράσων 376
Graſſor 347
Gratia 318
Gratitare 522
Gratuitus 348
Gratum 348
Gravis accentus 176
Γράω 481
Gregorius 348
Grillus 10
Γρῖπ☉ 57
Griphus 57
Groma 227
Gruere 348
Grumus 348
Grundilis 430
Grundio 430
Grunnio 10. 430
Grus 348
Γρυλλίζω 10
Γρυλλίων 10
Χρύλλ☉ 10
Χρῦ 746
Χρύζω 10
Gryps 766
Guberna 319
Guber 349
Gubernium 349
Guberno 349
Gula 350

Gula 350
gumio 350
gunterus 903
gurges 332
gutta 351
guttum 351
guttur 350
gutturnium 351
guttus 351
gymnaſium 351
γυμνάζεσθαι 351
γυμνῆται 758
gymnochrithum 351
γῦρος 339

H

H litera 40
Habel 44
Habena 352
Habeo 352
Habitior 353
Habito 352
Hacel-dama 128
Hack/heck 21
Hadrianus Imp.Græc. 14
Ἅγιος 66
Ἁγνός 66
Αἱρέω 354
Hæreſes Judæorum 354
Hæreſis 354
Hagar 354
Hagareni 354
Halagoras 357
Halare 518
Halcedo 355
Halcyon 355
Halec 355
Haleces 355
Halias 47
Haliæetus 356
Halimus 407
Ἅλλομαι 77
Hallucinor 357
Hallux 357
Halo 356
Halophantæ 356
Ἅλς 357
Ἅμα 80
Ἁμαξάω 620
Hamadryades 257
Hammon 48
Hamuel 327
Hannibal 411
Ἁπλοῦς
Hara 358
Ἁρμόν 177
Harpago 698
Harpa 51. 699
Ἁρπάζω 699
Harpax 926
Harpyiæ 699
Haruga 106
Haruſpex 100
Haſadias 328
Hatto 613. 715
Haubold 903
Haveo 120
Haurio 358
Hausbrenner 148
Hauſtrum 206

Haut 358
Hazael 327
He 522
Hebdomas 759
Ἔβελος 79
Hebenus 79
Hebe 677
Heber 822
Hebes 808
Hebræa lingua 30.31
Hebræa prima 31
Hebræus 822
Hebræ. principium 42
Heçate 248
Hecatombe 143
Hecticum 353
Hedera 269
Ἡδονὴ 313
Ἐδραίωμα 566
Hedus 359
Hel 138
Ἥλιος 138.784
Heinricus 765
Helciarius 359
Helcium 359
Helicops 282
Heliocaminum 48
Helicon 605
Helix 886
Helleborus 359
Ἕλος 588
Helotæ 759
Helucum 360
Heluo 596
Helus 596
Hemina 360
Hemo 374

Hengſt 114
ΗΦέω 243
Herba ſolſtitialis 785
Herbà porrigere 872
Hercæus 394
Herciſco 555
Herctum citum 556
Hercules 361
Herculeus 465
Herè 401
Heres 362
Heri 306
Hermannus 114
Hermes 494
Hermon 128.538
Hernia 362
Hernica 364
Herodes 362
Herodion 329
Heroina 362
Heros 361
Ἕρπω 756
Herus 362
Heſperia 28.29
Heſperus 895
Heſſi 715
Heſternus 246.306
Ἑστία 306
Hetærea 565
Hetta 364
Hetto 715.765
Hettila 765
Hetruria 364
Hettvvig 455
Heva 120
Heu 522
Hexaſtichon 352

Hiag

Hiag 387
Hibernus 376
hic 414
hiems 25. 376
hieracium 364
Ἱέραξ 364
hilaris 364
Ἱλάω 365
hiltebertus 765
Hiltebrand 148
hilum 542
hinnio 333 519
hinnom 332
hinnulus 365
hinnus 365
hio 315
hippaco 366
hippago 366
hippocentaurus 841
hippocrene 621
hippomanes 365
hippuris 366
hippus 366
hircus 366
hircus dux 367
hircus dæmon 367
Hirnea 362
hirundo 368
hiſco 315
ἱστορέω 368
hiſpania 128
hiſtoria 8. 368
Ἵστωρ 369
hiſtrix 871
hitta 364
hittio 364
hittus 364
hodie 246
hoier 903
ὁδός 498
hoi 67. 522
holocauſtum 189
holofernes 128
ὅλον 786
holophanta 316
holus 596
homicida 159
homilia 369
homilus 684
homo 374. 684
homonyma 369
ὁμῶς 685
homulus 684
honeſtum 5
honor 370. 432
ὅπου 922
hora 342
horæum 342
horatius 370
horatius explic.
ὁράω 370. 942
Horda 298
horeb 109
horizon 372
hornotinum 342
hornum 342
ὅρος 372
horrere 4
horreum 296
horripilor 372
horror 372
hortor 507

Hortus	371
ὅρω	507
horus	341
hoſanna	372
ὁ, ὅς	695
ὅσιον	66
hoſpes	65
hoſtia	898
hoſtilitas	165
hoſtimentum	373
hoſtire	373
hoſtis	64. 137
Huldericus	411
humaniores literæ	374
humanitas	374
humanus	374
humare	374
humerus	328
humidum	5
humilis	25. 379
humo	374
humor	374
humus	374
hurpices	460
hyas	375
hyacinthus poetarum	72
hyades	375
hybernus	376
hydrus	537
hyems	376
hydrargyros	105
ὕδω	379
hygiea	377
ὑγιής	377
hugo	903
ὑλᾶν	520
hylax	520
ὕλη	768
hymen	378
hymenæus	378
hymnus	379
ὑπὲρ	822
ὑπέκκαυμα	189
hypobolimæum	186
hypocauſtum	189
hypocrita	379
ὑφορβός	376
hyſſopus	7. 562
ὑστέρημα	663
ὡραῖος	254

I.

Ia	383
Iacio	380
Iacobus	379
iactura	380
iaculum rete	380
iadaia	328
iadihel	327
iairus	128
ialemus	478
iam	148
ἰαμβίζειν	379
iambres	115
iambus	379
ianua	315. 412
ianuarius	411
ianus	28. 315, 411
ianus bifrons	411
iapetus	381
iaphet	381
iaſon	55

Iaſpis

iaſpis 381
iavan 413
iccircò 204
ichneumon 381
ἰχμὰς 797
icon 398
icteris 124
ictis 125
idea 900
idem 414
identidem 414
idoleum 900
idolum 900
Iduare 382
Idulis 381
Idumæa 931
Idus 382
Idyllion 900
Iehovam nomen Moſi pr. 384
Iehovæ vox non verti poteſt 386
Jehova vox pronun. 387
Iehova 35. 383
Iehu 128
Iejus 96
Ierakon 124
Ieroboam 125
Ieruſalem 790
Ientaculum 395
Ientare 395
Ieremias 328
Ierichò 128
Ieroſolyma 128. 392
Ieſaias 396
Ieſus 396
Ignarus 41. 550
Ignitabulum 398
Ignis 397
Ignominia 550
Ignoro 550
Ileus 886
Ilia 324
Ilex 398
Ille 414
Illecebra 425
Illex 425
Ilicet 877
Illicium 425
Illix 425
Illico 450
Illimis 445
Illuvies 457
Imago 398
Imbecillis 4. 132
Imbecillis 25.
137
Imber 717
Imbito 279
Imbrumati 148
imbulbitare 883
imbuo 399
imitor 398
immanis 5.
471
immanuel 327
immolo 275
immunis 525
imparatum
impedio 629
imperator 394
impero 606
impetritum 614
impetro 614
impeſco 610
impetigo 647

Impeto 647
Impetus 647
Implere 653
Imploro 399
Impluvium 98
Impluviatus color 98
Impomenta 659
Impono 659
Impoſſibile 664
Impos 664
Imprecor 670
Improbus 353
Improles 809
Imputatum 689
Imus 400
In 359.400
Ina 324
Inane 325
Inaudio 118
Incalationes 162
Incaſſum 182
Incentivum 178
Incentor 178
Inceſtus 186
Incieo 201
Inchoo 401
Incile 496
Incitâ 201
Incitæ lineæ 201
Incitega 243
Inciti calculi 201
Inclino 207
Inclitus 209
Incolumnis 234
Incontaminatus 216
Increbeſco 225
Increpo 225
Incubus 231
Inculco 168
Incunabula 102
Incus 691
Incutio 691
Incurvicervicum 236
Inda bellua 272
Indago 69
Inde 400
Indemnis 240
Index 251
Indico 249
Indigena 338
Indigito 251
Indignor 251
Indipiſco 94
Indo 400
Indoles 810
Indomitus 256
Induciæ 259
Inductio 259
Inducula 896
Indulgere 912
Indulgere genio 336
Induo 896
Induſium 896
Induſtrium 400
Induviȩ 896
Inebræ 774
Inedia 269
Ineptia 95
Ineptus 95
Inermis 108
Iners 25.681
Infans 294
Infenſus 240
Infercio 295
Inferilia 400
Inferna 400

Inſi.

Infinitas	309
inficior	294
Infit	314
infligere	402
inforo	299
infractus	320
infrunitus	402
infuſco	326
ingeniculo	335
ingenium	25.337
ingens	336
ingenuus	337
ingluvies	350
ingratiis	348
ingratitudo	348
ingratum	348
ingruo	349
inhibeo	353
iniquum	57
injuria	418
initium	277
inivus	232
innocens	541
inquilinus	402
inquino	564
inquiro	690
inſecta	784
inſero	751
inſerta	406
inſidiæ	504
inſignis	405
inſipare	676
inſomnium	790
inſtar	403
inſtauro	403
inſtigo	165.405
inſtilla	808
inſtitor	799
inſto	796
inſtita	405
inſtitor	797
inſula	407
inſulſum	409
intaminatus	216
integer	25
	838.
intelligo	263
intercapedo	180
intercilium	215
intercus	703
interdiu	245
intergeries	335
intergerrivi	335
interpolare	657
internecivum	541
interpres	410
interpretor	410
interſcapilium	742
inter ſacrum & ſax.	725
intervallum	884
inteſtinus	401
intimare	400
intuitiva notitia	752
intus	401
invenio	887
inveſtis	896
inveſtitura	896
inveteratus	63
invidendus	899
invidia	899
invinius	904
inviſitatus	899
inviſus	899
invocatus	919
involare	477
inuus	232

Io* 415
Ioachimus 410
Iobus 411
Iocundus 416
Ioel 327
Iohannes 411
Iohannis Fungeri etymologicum 15
Iohan. Gœddæi Com. 15
Ionia 413
Ionas 625
Ioppe 931
Iordanis 129
Ioſaphat 931
Ioſeph 413
Ioſeph. Scaliger 14
Ioſquin 920
Ioſua 396
Iota 474
Iova 383
iovis 10. 391
iovis nomina 394
ious 418
ipſe 414
ipſillices 425
ipſiplices 425
ἴπταμαι 637
ira 925
ira quid 303
ira quî fiat 303
irenæus 728
iris 413
irnea 367
ἶρος 414
irpices 460
irrito 925
irritum 707
irrumo 720
Irus 414
is 414
ἴς 909
Iſaac 931
iſce 414
Iſmael 327
Iſmaelim 355
ἵστημι 743
ἰσχὺς 909
iſidori Etyma 13
iſis 776
Iſrael 415
iſte 414
italia 29. 911
ἰτέα 77
item 258
iter 277. 360
iterum 277
itidem 414
iubeo 418
iubilo 415
iucundus 416
iudæus 416. 931
iudas 931
iudico 249
iudith 931
iuga 417
iugerum 417
iugis 417
iugitos 417
iuglans 341
iugula 341
iugulare 540
iugum 416

iugus

Iugus 417
Jul. Cæſ. de Analog. 13
Jul. Cæſar Scalig. 14
Julius 417
iulus 417
iumentum 417
iuncus 33
iungo 415
iunii 423
iunior 466
iunius 466
iunix 466
iuno 417
iupiter 393
Iureconſulti philologi 15
Iureconſultus 418
iurgo 479
iuro 418
ius 418
ius jurandum 417
iuſſum 418
iuſtitia 418
iuſtum 418
iuvenalis 466
iuvencus 467
iuvenis 466
iuvo 391
iuxta 416
ἰξ 522
ἰύζειν 522

Λ

Λᾶας 429
labana 73
laban 37
labarum 419
labes 157. 419
λαβεῖν 420
labeatus 8
labeo 420
labium 6. 420
labor 420
labradæus 394
labrum 6. 420
labruſca 420
lac 420
lacedæmones 876
Λακεϱίζειν 515
lacero 424
laceſſo 424
lacrima 425
Λαχνη. 428
lacheſis 608
lacones breviloqui. 34
lacio 424
lactes 425
lactuca 425
lactucini 425
lacuna 424
lacunar 424
lacus 424
lelaps 426
læna 426
lætamen 427
lætitia 6. 426
lætus 426
lævus 427
lagena 427
lageum 545
lagopus 629
laicus 898
λαλῶ 428

Lallare 427. 519. 539
lama 340
lamech 951
lamia 340
λαμβάνω 420
lambo 519
lamentum 428
λαμίαι 340
lamina 58
lamna 58
lampas 428
lampertus 764
lampetra 634
λάμπω 428
lampurus 428
lana 428
lancea 451
λαγχάνω 451
λάχω 451
landolphus 714
λανθάνω 437
langueo 429
lanius 428
lanx ſatura 739
λαὸς
lapathum 36
lapicida 429
lapis 394 429
lapit 429
λάπτω 519
laquear 424
laqueus 167
lares 430
largus 598
lar ſunctalis 430
lar 430
lars 430
larvæ 430
laſcivus 430
λασκω 435
laſer 421
laſerpitium 421
laſſus 430
latebræ 437
lateo 437
later 437
laterna 438
latex 438
latialis 394. 438
latibulum 437
Latina è Græcis 26. 27.
Latina vox 35
Latinam & Græc. ex Hebr. 30
Latini autores 3
Latinus 438
Latium 438
Latrare 520
Latrina 438
Latrocinari 438
Latro 438
Latus 141. 438
Lavacrum 452
Lavatrina 438
Laucus 458
Laudare 431
Lavernalis 431
Laverna 431
Lavernio 431
Lavo 456
Laus 431

Lautia 428
Lautumiæ 429
Lax 367. 424
Laxo 424
Lazarus 327
Lebes 431
Lebitonarium 432
Lectica 433
Lecticuſtos 286
Lectiſternium 431
Λέκτρον 432
Lectus 432
Lecythus 433
Ledo 426
Legare 263
Legatus 263
Legio 264. 444
Legitimum 264
Lego 262
Λέγω 262
Legumen 264
Lema 340
Λήμη 340
Lemma 435
Lemniſci 433
Lemuralia 434
Lemures 430. 434
Lenæus 905
Lens 434.
Lentare 320
Lenticula 434
Lentulus 421
Leo 435
Leodes 75
Leonhardus 152
Lepeſta 435
Lepoldus 903
Lepidium 342
Lepidum 435
Lepis 435
Λέπορις 436
Λέπος 342. 897
Lepra 677
Lepus 436
Lerare 461
Λέσχη 437
Leſſus 436
Lethargus 437
Lethe 427
Letho 437
Lethum 437
Leudes 75
Levi 439
Leviathan 440
Levidenſa 440
Levigo 427
Levinus 440
Levir 909
Levis 427
Lex 264
Libanotis 441
Libanus 441
Liberale 5
Liber 441
Liber 308
Liberi 422. 441
Liberum 442
Libitina 442
Libitinarius 443
Libo 441
Liborius 903
Libra 443
Libum 442
Libya 443

Λίχνος 351
Licium 443
Lictor 443
Lien riſum efficit 801
Ligare 443
Λίγειν 517
Lignum 465.835
Ligures 364
Lilium 884
Lima 518
Limax 445
Limen 444
Limes 446
Limetinus 447
Liminium 444
Limitaris 394
Limitaneus 447
Limpha 444
Limphaticus 444
Limpidus 444
Limus 4 5
Linctus 167
Linea 449
Lingo 262.445
Lingua 445
Linguarum corruptio 37
Linguarum ſimilitudo 32
Linnæ 734
Lino 449
Linquo 262. 695
Linteum 449
Linum 449
Lipa 640
Lipire 446
Lippa 640
Lippus 446
Lipſia 640
Lips 443
liquo 695
liquor 167
liquus 818
lira 401
lirare 461
liropipium 537
lis 446
Λίσσομαι 448
liſtra 817
lita 448
litania 448
litera 448
literæ latinorum 27
literarum mutatio 41.42
litigo 447
lito 448
litura 449
litus 449
lituus 446
lix 167
lixæ 167
lixivium 167
locarium 450
Λόχος 450
Λώβη 420
locuples 450.565
locus 450
locuſta 23
locutulejus 451
lœmius 96
Λοιμός 632
logicæ regulæ 24.25
lonchitis 451
longa à brevibus
longano 451
longævus 62

longus

Digitized by Google

longus 451
loquendi quæ cauſa 2
loquor 451
lora 51
lothariꝰ 715
lotium 458
lotos 451
lotrina 438
Λώβη 4.0
Λώιον 490
Λῶπος 897
lua 457
luea 451
lucanus 102
lucar 457
lucas 461
lucerna 452
lucetius 393
lucia 461
lucidus 452
lúcina 456
lucini 357
lucius 421. 461
lucripata 669
lucrum 457
lucta 452
lucubro 452
lucumones 459
lucunculus 453
lucuns 453
lucunter 453
lucus 460
lude 455
ludicer 454
ludius 454
ludo 454
ludolphus 714
ludovicus 455
ludus 454
lues 456
lugeo 455
lumen 460
luna 455
luo 456
lupa 459
lupanar 459
lupa rava 518
lupatum 459
lupercal 459
luperci 459
lupinus 459
lupuli demia 95
lupulus ſaluctarius 77
lupus 459
lura 597
lurcho 597
luridus 597
luſcinia 639
luſcini 357. 639
luſcioſus 357
luſcus 357. 639
luſtrum 457
luteus 460
lutum 456
lux accidens divinum 245
lux 10. 460
luxo 452
luxuries 457
luxus 457
luza 561
lya 456
lyæus 447
lyeæus 394
lycaon 459
lichnuchus

Lynuchus 460
Lychnus 460
Lyciſca 461
Lycius 96
Lydia 454
Lympha 444
Lyncurium 925
Λύπη 429
Lyra 461
Lyſanias 626
Lyſius 447
Lyta 457
Lytierſe 429
Lytron 457
Λύω 786

M

Ma 553. 561
Macedonia 413
Macellum 122.637
Maceo 461
Maceria 462
Macer 462
Μακέτης 413
Machæra 462
Machina 462
Machina 462
Μάχομαι 462
Macies 461
Macreo 461
Macrobius 462
Μακρὸς 462
Macte 122
Macto 122.886
Mactus 122
Macula 463
Μαδᾷν 917
Μαδαρὸς 643
Madeo 917
Madidus 762. 917
Μαδὸς 643
Maduſa 762
Magale 463
Magar 354
Magaria 463
Μαγαρίζειν 354
Magdalena 463
Magis 465
Magis malo 313
Magiſter 463
Magiſtratus 464
Magiſtro 464
Magmentum 122
Magnes 464
Magnum 5
Magnus 465
Magus 464
Mahumites 129
Maja 466
Majalis 892
Majeſtas 466
Majus 465
Majus deus 465
Mala 490.636
Malachias 327
Malacia 467
Malacio 467
Malacus 467.505
Malagma 467
Malaxo 467
Malchus 490
Malignus 254
Malleolus 467
Malleus 467
Μαλλὸς

Μαλλὸς 886
Malluvium 458
Malo 313
Maltha 467.490
Malva 467
Malum 5.490
Mali non eſt efficiens 262
Malum quid 262
Malus 468.490
Mambre 125
Mamers 481.681
Mamertus 481
Mamma 153.483
Mammare 483
Mammon 468
Man 113
Manaca 280
Mancus 879
Mamphula 468
Mamphur 470
Μαναχὸς 267.492
Man 472
Manare 475
Manaſſe 931
Mancipium 476
Mandare 502
Mando 268
Mandragoras 470
Mane 471
Maneo 472
Maneros 472
Manes 471
Manicæ 475
Manifeſtum 476
Manipularis 476
Manipulus 476
Manitæ 430
Manius 422
Manna 472
Mannus 153
Mansveldia 112
Manſtutor 476
Manſuetus 476
Mantare 472
Mantelium 477
Manumiſſus 476
Materia vocis 36
Mantica 473
Manticulari 476
Mantile 476
Mantiſa 477
Manturna 472
Manubiæ 476
Manubrium 476
Manuare 472
Manuarius 473
Manucodiata 473
Manus 471.474
Manus piceata 649
Mapalia 479
Maranatha 931
Μαραίνω 79
Mare 478
Mar 482
Marcellus 472
Marceo 79
Marchio 478
Marcipor 679
Marcus 421
Mare 478
Mare cur ſalſum 407
Mare amarum 407
Margarita 480.717
Margo 479

Mar

Mar 126
Maria 126
Maria polliceri 480
Marimuth 479
Maritus 681
Marmor 479
Maro 422
Marquardus 136
Mars 481. 650. 681
Marſchallus 482
Marſpiter 393
Mars ſtella 649
Marſupium 19. 482
Martha 479
Martinus. Luth. Etyma 14
Martialis. 481
*M*artinus 481
Martius 482
Martoloſſi 132. 355
Mas 681
Maſſa 483
Maſſaris 483
Maſſo 483. 636
Maſtico 637
Maſtigia 484
Maſtix 485
Maſtruga 734
Maſtupratores 815
Maſturbatores 815
Maſtus 152
Mathematica 484
*M*ater 484
*M*atertera 484
*M*ateria 484
*M*ateria vocis 36
Μαθεῖν 485
*M*atrona 484
*M*atrix 484
*M*atruelis 484
*M*atthæus 485
*M*atthias 485
*M*attia 436. 485
*M*attici 485
*M*aturus 485
*M*auritania 486
*M*auritius 486
*M*aurus 486
*M*axæmilianus 904
*M*axilla 636
*M*axo 636
Μᾶζα 483
*M*e 561
Μὴ 545
*M*ecare 520
Μηκᾶσθαι 520
*M*echanicum 462
*M*echthildis 904
*M*ecœnas 486
*M*eddix 703
*M*edia 487
*M*edica 487
*M*edicina ars muta 377
*M*edicina 488
*M*edici philologi 18
*M*editor 487
*M*editrina 275. 488
*M*editullium 849
*M*edius Fidius 244. 562
*M*edioxumum 487
*M*edium 487
*M*edix 818
*M*edulla 587
*M*egaleſia 465
*M*ehercule 362
Μελίχιος 394
*M*ejo 489
Μείρω 552 Μείζων

Μείζων 465
Melænis 891
Melampus 630
Melanchthon de lingnis 23
Melancoryphus 310
Melanurus 569
Melcha 490
Melchior 490
Melchisua 490
Melere 673
Mel 490
Melia 490
Melicraton 490
Melimela 490
Melion 490
Melior 490
Melis 490
Meliſſophyllon 95
Mellona 659
Melita 490
Melon 542
Μῆλον 587
Melos 490
Melos Chromaticum 198
Melpomene 526
Membrana 490
Memini 506
memorare 506
memoria ab etymis juvatur 20
Memoria 506
mena 759
Μὴν 492 μήνη 491
menda 502
mendacium 502
mendicium 47.502
mendicus 502
menelaus 898
meneo 506
menerva 502
mens 491
menſa 487
Menſch 686
menſis 491
menſtruum 492
menſurnum 492
mentum 491
meo 492
μέργω 83
mercavà 154
merces 552
mercor 493
mercurius 493.650
mercuri med. brev. 493
merenda 848
merendare 595
mereo 552
mergæ 494
merges 494
mergo 479
mergus 479
meridies 488
meridies noctis 488
meriſtæ 903
meritrix 552
meritum 552
merops 623
merula 494
merus 494. meſa 487
meſancylum 496
meſenterium 487
meſopotamia 496
meſſala orat. 13
meſſala 423 meſſias 397
μέσος 653
meta 25.948 metallū 497

Metaphorica obſcura 2
Metator 498
Metaxa 497
Metatheſis 41
Meteòron 497
Methodus 498
Μέθω 371
Metior 498
Meto 499
Metreta 498
Metrum 498
Metuo 371
Metus 371
Mi 283
Michaël 327
Mico 499
Mictilis 490
Midas 900
Migro 500
Mihi 283
Miles 500
Milium 500
Mille 500
Milliare 500
Milliaria varia 604
Milvus 500
Mimus 501
Mina 472
Mina ovis 502
Minera 849
Minerva 502
Minimè gentium 501
Miniſterium 533
Miniſtro 477
Minor 501
Mintrare 347
Minulfus 715
Minuo 501
Μινύω 501
Minurio 501
Minuritio 501
Miphtan 197
Mis 283
Miſceo 224. 502
Μισγέω 503
Miſer 617
Miſeret me 664
Miſericordia 217
Μισεῶ 569
Miſraim 126
Miſſa 504
Miſſiculo 315
Miſſilia 503
Miſſoria 809
Miſſus 298. 503
Mithridates rex Πολύγλοττος 14
Militare 347
Mitis 503
Mitra 505
Mitto 503
Mna 427
Μνάομαι 506
Μνήμη 506
Μνωῖται 758
Mnemoſynon 506
Moab 129
Moderor 489
Modeſtia 489
Modialis 489
Modius 489
Μόδος 489

Modulor,

Modulor, modulus 489
Modus 481
Mœchus 36
Mœne 524
Mœnia 524
Mœror 552
Moeſtum 5
Moim 505
Μοῖρα 552
Mola 275
Molares dentes 269
Molech 490
Moles 275
Molitrina 275
Mollis 505
Molluſca 505
Moloche 467
Molochinarius 467
Molochites 467
Moloſſus 873
μῶλος 275
Molucrum 275
Momar 506
Momen 531
Momentum 531
Momus 506
Monachus 506
Monas 506
Monedula 507
Moneo 506
Moneta 507
Monialis 506
Monile 307
Monoceros 220
Monomeri 552
Monos 505
Mons 508
Mons pro copia 508
Monſtro 509
Monſtrum 457. 508
monumentum 507. 753
mopſus 281
Mora 227
morbus 551. 910
Morbus ſacer 281
morbus ſonticus 772
mordeo 270
mordices 270
Moretum 509
μορφὴ 319
mors 551. 552
mors ſolutio 602
mortalis 552, 686
mortarium 509
morticinus 509
morum 511
morus 510
Moſes 511
moſetum 509
moſes cornutus 220
moſtellaria 509
moſtellum 509
motacilla 531
moveo 531
mox 532
muccinium 511
muccus 511
muceo 511
mucerda 528
mucidus 511
mucro 512
mucus 511
muginari 520. 758
mugio 10. 520

Mugo 511
mulceo 505
mulciber 309
mulctare 513
mulgeo 512
mulier 512
mullare 513
mulleus 513
mullus 513
mulſum 505
multare 513
multifariam 294
mulus 275
mundus 222
muna 525
mundus muliebris 222
Mungo 511
municeps 525
munifex 525
munio 525
munis 525
munus 524
murœna 422
murcia 532
murex 513
muria 479
muricidus 526
murmur 514
murus 524
muſaicum 528
muſcipula 526
mus 526
muſa 525
muſca 528
muſcovitæ 880
muſcus 529
muſeum 526
muſivum 527
muſſo 530
muſtela 842
muſteum 906
muſtiones 907
muſtricula 526
muſtum 906
mutilus 140
mutire 347.529
muto 530.531
mutus 529
mutuum 530
μυκάω 10
μυκῶμαι 10
mycenæ 532
myia 528
myiodes 529
μύλη 275
myobarbum 194.362
myon 194
myoparo 194.363
myops 281
myricæ 531
myrmecia 298
myrmecium 298
myrmidones 298
myrrha 531
myrtus 531
μύσσω 530
myſta 534
myſtax 531
myſterium 533
μυτακίζειν 522
myxa 511
μύζω 511
μύω 533

Naaris

N.

Naaria 554
Nabal 129
Nabathæa 524
Nablium 524
Naçe 536
Næ 561
Nahum 929
Naim 525
Namuel 327
Nam 401
Nanea 247
Nanus 554
Nanus barbatus 363
Napæa 562
Napus 562
Narciſsus 562
Nardus 562
Nares 534
Narica 536
Narro 550
Narthecia 535
Naſcor 338
Naſiterna 535
Naſi brevis & longi 524
Naſo 423
Naſſa 536
Naſturtium 535
Naſus 535
Nathan 485
Nathanja 328
Nathaniel 327
Natinaro 537
Nato 83. 537
Natolia 536
Natrix 537
Natus 338
Nauci 536
Navarchus 537
Nauclerus 537
Naufragium 537
Navigo 537
Navis 537
Naulum 537
Nauſea 536
Nauſtibulum 798
Nauta 537
Nautea 536
Navus 344
Nazareth 931
נָה 359. 561
Ne 359. 545. 561
Nebula 560
Nebulo 560
Nec 545
Neceſſe 666
Neceſsitudo 667
Necia 541
Neco 540
Νεκρός 540
Nectar 537
Nefandus 294
Nefarium 294
Nefaſtus 293
Nefrendis 315
Negligo 263
Nego 70
Negotium 586
Nehemia 327
Nemeſis 556
Nemo 684
Νέμω 492
Nemus 101. 538

Nenia 538
Nenum 545
νέφος 560
νέος 64. 554. 760
νέωμαι 64
Nepa 545
nepenthes 539
νήπιος 294
νέποδες 540. 545
nepos 539
neptunus 540.545
neque 545
nequam 57
nequeo 279
nereides 716
nereus 716
nero 540
nervus 540
neſcio 743
νῆσσα 83
nevolo 312
neuter 928
nex 540
Nicodemus 898
Nicolaus 898
nidus 542
niger 541
nihil 542
nili nomina 542
nilus 542
nina 539
ninguidus 545
ninguo 545
Ninive 931
nitela 444
nitedula 444
nithard. 903
nitor 444
nitor 616
nitrum 444
nix 545 no 83.537
noach 129
nobilis 549
noceo 540
noctiluca 555
noctua 555
nocturnus 555
noctuvigila 555
nodus 545
nolo 312
nomades 538
nomen 550
nomenclator 550
nomina à verbis 40
nomiſma 556
nonæ 548
nonaria 549
noni 545
nonus 549
νόος 549
norma 549
noſco 549.745
Noſocomeon 551
νόσος 551
νοσσὸς 542
noſter 283
noſtras 283
nothus 553
notio 549
notum 550
notus 554
novacula 554
novale 64
novem 759

noven.

Novenſiles 760
noverca 555
noviſſimum 759
novitiùs 554
novo 554
novus 554
nox 555
noxa 540
nubes 560
nubo 8. 560
nudiustertius 246.247
nugæ 539
nullus dubito 918
nullus 918
numella 556
Numen 559
numero 556
numero perfectus 760
numerus 559
numibaſius 556
numidæ 558
numus 556
nunc 557
nuncius 557
nuncupo 180.
nundinæ
nuo 558
nuper 751
nupta verba 560
nuptiæ 559
nuto 559
nutrices 270
nutrio 560
nutritor 560
nutrix 560
nux 560
nycteris 555. 896
nympha 543

O.

Ob 43
Obadias 378
Obba 654
Obbibo 654
Obedio 118. 120
Obeliſcus 567
Obelus 567
Obeſum 269
Obex 381
Objicio 380
Obiter 277
Obligatio 815
Obliquus 818
Oblitero 449
Oblucinaſſe 357
Obnoctari 555
Obrizum 562
Obruſſa 563
Obruſſum 562
Obſcænus 564
Obſcurus 218
Obſes 564
Obſidio 565
Obſtetrix 586
Obſtipus 815
Obſto 796
Obthuro 259
Obtrectatio 82
Obvagulari 645
Obviam 277.897
Obulus 567
Occaſio 158
Occaſus ſol 158
Occentare 316
Occillo 567
Occipitium 181

Occipus 181
Occo 567
Occulo 567
Occupo 180
Oceanus 568
Ocha 120
Ocellæ 357. 568
Ochorias 328
Ocimum 568
Ocior 568
ὀκλάζειν 162
Ocrea 49
Ocris 49
ὄκρις 49
Octo 759
October 759
Oculis ledere 296
Oculiſſimus 569
Oculus 568
Oculus patrans 614
Odi 569
Odor 569
ὀδὸς 269
Odium 5. 569
Oedipus 630
Oenotrij populi 29
Oeſophagus 635
Oeſtro percitus 570
Oeſtrum 569
Officina 191
Officiperda 669
Officium 291
Offucare 819
Offuciæ 324
Offuſco 316
ὀγκάομαι 116
Oggannire 331
Oh 523
οἰμώζω 524
οἰ 522
οἰναξ 625
Olea 570
Oleo 56. 810
Oleum 570
Olim 570
Olla 571
ὄλλυμι 571
ὀλολύζειν 522
Olor 571
Olradus 235
Olus 596
Olympus 61
Οὐανὸς 47
Omen 585
Omnis 573
ὠμὸς 228
ὦμος 228
Onager 116
Onagus 116
Onco 116
ὀνέω 370
ὄνημι 370
Oniſcus 116
Onabatis 116
Onocentaurus 842
Onochelus 117
Onocrotalus 117
ὄνωμα
ὄνος 116
Onus 116
Opacum 574
ὀπάων 610

Opea

Opes 574
Opffern 21
Ophir 563
Ophiuchus 574
ὄφις 574
Ophthalmia 569
Opici 422. 574
Opido 575
Opidum 575
Opificina 291
Opilio 587
Opimus 576
Opiparum 574
Opium 576
Opobalſamum 132
Oppeto 647
Oppito 642
Oporinus 576
Opportunus 661
Oppuviæ 441
Ops 574. 576
ὄψον 577
Opſonium 577
Optatio 921
Optimus maximus 393
Opto 921
Opus 410
ὀπώρα 576
Ora 579
Oraculum 585
Orata 422
Oratio 585
Oratio perſpicua 2
Oratores philologi 19
Orator 585
Orbare 584
Orbis 921
Orbus 584
Orcare 347
Orca 579
Orcheſis 579
Orcheſtra 579
Orchites 697
Orcivus theſaurus 755
Orcus 579
Ordine 580
Ordium 288
Ordo 4. 580
Orea 108. 120
Oreb 109
ὀρέγομαι 763
Orexis 763
Organon 580
Orgia 581
ὀργὴ 925
Orihalcum 585
Oricilla 120
Originatio duplex
Originatio quid 9
Origo 583
Orion 341
Orior 583
Oriundus 583
ὄρνις 371
Orne 848
Ornus 583
ὄρος 372
Oro 585
ὀρῶ 583
Orphanus 584
ὀρφὴ 584

 Ortho-

Orthodoxus 254
orthographia ab etymis 20
Oryza 584
Oſaias 328
Oſbaldus 747
Oſcedo 745
Os oris 4. 585
Os ſacrum 281
Os ſublinire 585
Os oſſis 584
Oſcillum 585
Oſcines 177
Oſcitæ 586
Oſcito 585
Olee 328
ὄχη 529
oſculor 585
oſcum 586
oſiris 360. 586
oſtium 796
oſor 569
otium 586
ὀθόνη 845
ὀτοτύζειν 522
ottilia 613
otmar 902
otto 613
ovis 587
οὐσία 667
ovo 586
ovum urinum 588
ovum 588
οὖς 120

P.

Paco 610
Pacta 8
Pactum 610
Παχύς 241
Pæan 69
prædicare 720
pędidoſus 620
pagina 242
pagani 621
pago 594
pagus 621
παῖς 679
palæſtina 931
palæſtra 588
palæus 588
πάλαι 588
palalicium 376
palatha 310
palatium 588
palatum 590
palare 650
palea 590
palla 590
pallium 590
pallas 223
pallor 591
πάλλαξ 622
palma 591
palmarium 591
palmare 591
palmes 591
palumbes 346
Palus, udis 588
palus 636
palpo 591
pampinus 592
pan 592

Pan mortuus 593
Panacea 593
Panchreſtum 928
Pancia 599
Pandecta 594
Pandora 253
Panegyris 594
Pango 594
Panicæ 596
Panici terrores 593
Paniculæ 596
Panicum 594
Pani fragium 320
Panis 595
Panitæ 232
Panotus 120
Pantheon 598
Pantheræ 598
Pantheron 598
Pantices 598
Pantomimus 501
Panus 595
Papa 615
Papaver 614
Papæ 359
Papilio 600
Papilla 599
Papiſſare 614
Pappa 153. 614
Papare 614
Pappæus 394
Pappas 599. 613
Pappus 599
Papula 590
Papus 614
Parabole 600
Paræmia 674
Par 600
Paracletus 163
Paradigma 251
Paradiſus 274. 601
Paradoxum 254
Paralyſis 601
Paraphernæ 603
Pararius 266
Paraſanga 603
Paraſitaſter 343
Paraſitus 345
Paraſceve 624
Parcæ 608
Parco 608
Parcus 608
Pardes 601
Paredrus 567
Pareas 604
Pareo
Parergum 581
Pariare 600
Paries 600
Parnaſſus 604
Paro 600. 606.
Parœmia 674
Paron 194
Paronyma 370
Parricida 615
Parra 607
Parreo 607
Paropſis 578
Παῤῥησία 720
Pars 607
Parſimonia 608
Parthenium 609
Parthenopipus 609
Parthenius 609
Participare 607
Partior 608

parum 609
parvitas 609
parvum 609
paſcales 610
paſcelus 609
paſceolus 609
paſcha 608
paſco 610
paſcuus 64
paſſates 610
paſſer 611
paſſer marinus 814
paſſio 615
paſſus 610. 612
paſtophorium 611
paſtinum 594
παςος 611
patagium 611
patalia 612
patalisbos 93. 612
patella 612
patellarii 612
pateo 612
pater 40. 613
πατέω 808
παθεῖν 615
patibulum 615
patina 612
patior 615
patria 614
patriarcha 614
patrimus 615
patriſſo 214
patro 614
patruelis 484
patruus 613
patutcius 412

paucitas 609
paverata 440
pavera 440
paulum 609
paulus 616
pavidenſis 440
pavimentum 441
pavo
pavus 346. 695
pavire 440
pavor 441
pauper 609. 617
pauperies 5
paupertas 5. 617
pauſa 610
pauſii dii 610
pauxillum 636
pax 610. 617
paxillus 636
pazar 139
pazion 866
peccatum quid 262
peceo 619
pecten 618
pecto 618
pectus 618
peculium 620
pecunia æſtimatur 11
pecunia 620
pecus 618
pedamen 620
peda 629
pedare 869
pedale 628
pedema 649
pedica 629
pediſequa 629

pedicoſus

pedicoſus 629
pedarii 628
pedetentim 845
pediculus 619
pedo 16, 620
pedor 620
pedum 628
pedidoſus 620
πηγή 621
πηγνύω 594
pegaſus 621
pejero 418
pelagia 686. 890
pelagus. 479
pelaſgi 622
πέλεκης 292
pelecanus 622
πείθω 646
pellare 757
pellego 263
pellecebræ 622
pellex 622
pellis 757
pello 757
pelluvium 458
peloponneſus 28.622
pelops 623
pelta 623
pelvis 458
penates 623
pendeo 623
pendo 623
pene 726
penes 623
penitrabile 624
penitrale 624
penitro 624
penitus 624
penna 627
penſiculo 315
penſum 623
pentathlus 582
pentecoſte 624
penus 624
pepo 625
penuria 625
peplus 537
per 557
pera 625
peragro 64
perbibeſia 269
percello 191
percieo 201
perculſio 191
percunctari 574
Perdius 746
πέρδιξ 520
perdo 153
perduellis 65. 137
πέρδω 153. 620
peredia 269
peredo 268
pereger 64
peregrinus 64
peremne 88
peremtorium 671
perenticida 625
perendie 246
perendinus 246
perenne 88
perſica 289
perfrictæ frontis 313
pergo 793
pergula 793
perhilum 542

Perio	707	petaminarius	633
periculum	278.704	petaſites	633
perimere	541	petaſus	632
peripatetici	808	πετάω	633
perire	278	petauriſta	633
periſtera	625	πέθω	647
perjurum	418	peto	647
perna	626	πέτομαι	637
pernicies	541	πέτορα	633
pernicies & peſtis	541	petora	633
pernix	626	petoritum	633
pero	625	petra	634
πηρῶ	606	petrones	633
perorigæ	811	petrelæon	570
perperam	626	petrus	634
perperus	626	petulans	648
perpeſſi	615	petulcus	648
perpes	626	Φάγω	634
perpetuitas	62	phædria	634
perpetuum	626.627	phædrus	634
perſia	627	phaëthon	317
perſona	627	phago	634
perſpicua vox	2	Φάγῶ	635
Perſpicuitas ſignificandi qualis	2	phalæna	132
pertendo	845	phalanx	635
pertica	838	phalerata	589
pertinax	848	phaleræ	589
peru	563	Φαλλὸς	657
pes apud nautas	47	planeta	96
pes	679	phantaſia	637
pes	628	phanuel	327
peſcia	618	pharao	638
peſſulus	637	pharetra	300
peſſum	631	phariſæus	639
peſtilentia	632	pharmacon	638
peſtilitas	632	Φᾶρος	830
peſtis	631		

pharos

pharos 830
Φάσηλος 609
phaſelus 638
Φάος 637
Φαῶ 295. 317
Φέγγος 317
Φέρβω 319
Φέρω 298
Φεύγω 324
phiala 771
philippus 114. 166
philologia commendata 11. 12. 13.
philologiæ hoſtes 11
philologiæ uſus 16. 17
philomèla 639
philoſophia 733
philtron 81
philyra 640
Φλᾶν 317. 524
Φλέγω 317
phlegethon 317
phlegma 317
Φλιὰ 138
Φλοῖσβος 524
phlyus 130
phœbus 96
phœnicia 595
phœnix 131
Φράγω 320
phraſis 640
phrath 286
Φρέαρ 167
Φρὴν 402
phy 521
Φυσάω 316
Φυλακὴ 641
Φύλλον 319
phylactorium 641
Φωλεός 224
Φονέω 919
Φράτηρ 321
phrygia 641
phryx 641
phutiel 712
phutiphar 712
pica 346
picea 649
piceata manus 649
piger 642
piget 642
pignus 475
pigritia 642
pila 642
pilani 642. 869
pilatus 129
pilentum 642
pileta 642
pileum 642
pileus 642
pilo 642
piloſi 232
pilum 642
pilumnus 421
pilus 642
πιμελὴ 575
pinax 643
pincerna 224
pingo 311
pinguis 465
pinna 643

πτύειν

Πινύειν 402
pinſo 644
pinus 643
piper 644
piperatum 644
pipilo 645
pipulum 645
pipio 645
πιπίζειν 156
pipulo differre 645
pipulo poſcere 316
pipus 644
pirata 379
pirula 924
piſare 644
piſtrinum 644
piſo 200. 644
piſon 287
pis 695
πισσάσφαλτον 117
πίστις 646
piſtor 644
piſum 644
pithecium 768
pityſma 648
pitiſſo 655
pituita 647
pitho 646
pityliſma 649
pix 649
placenta 141
plaga 652
plagipatidas 652
plancæ 636
plancus 636. 652
planetarum nomina 650
planeta 65
plango 652
plangon 651
planguncula 651
planta 652
planus 650
plaſmare 651
plaſtes 651
platæa 141. 142
platanus 141
plato Philologus 12
plato 141
plaudo 332
plauſitare 346
plauſtrum 636
plauti ſermo proprius 3
plautus 652
πλάξ 141
plebes 653
plebs 653
πλέκω 770
plecto 771
plectrum 651
πλημμέλημα 491
pleias 650
plenus 653
πλεονεξία 354
pleo 653
plerique 653
plerique omnes 653
plennus 141
plerus 653
plica 770
ploro 399
plotæ 318
plori 652
plumare 643

plura 661
πλεῖστ☉- 667
plus 661
plus minus 654
pluto 667
pluvia 98
pluo 98
poca 619
pocillator 654
poculorum nomina 238
poculum 654
poculum amoris 81
poderes 166. 629
ποιεῖν 656
ποινάω 655
pœna 655
pœnites 655
poëta 655
ποιμὴν 587
pol 561
polæ 657
polemos 591
polenta 932
policus 394
polimenta 657
polio 656. 657
polire agros ib.
πολίων 657
polleo 478
pollex 478
polliceor 503
pollinctor 656
polingo 556
pollio 657
πολλοὶ 657
polonia 657
pollubrum 457
pollux 185
polorum quies 103
pulvinar 657
polus uterque 103
polyandrion 551
polymnia 527
polyphemus 292
polymitus 503
polypodion 629
polyplusius 667
polypus 629
polixenus
pomerium 524
pomerania 658
pomona 659
pompa 658
pompaticum 658
pompæus 658
pomum 658
pono 659
πονῶ 659
pons 479
pontia 479
pontifex 659
pontigena Venus 479. 890
pontus 479
popanum 659
popa 660
popina 660
poples 770
popysmus 518
ποππύζειν 518
populus 660
popyſma 649
porcæ 102
por 679

porceo

Porceo	102	potus	652
porcus	661	præ	671
porricio	381	præbeo	353
porphyrius	686	præbitum	353
porro	381	præcanis	174
porta	663	præcello	191
portentum	508	præcedaneum	159
por, πὸρ	679	præceps	180. 181
portiſculus	662	præcidaneum	159
portitor	662	præcipere	179
porto	663	præcipuum	181
portorium	662	præco	176
portumnus	121. 662	præconius	421
portus	662	præcoquus	70
portus corporis	753	præcox	70
porus	258	præditus	253
poſca	655	prædium	666
poſculenta	955	præfica	289
poſco	648	præfiſcine	297
πόθον	688	progenerare	338
poſt	557. 663	prægnare	338
poſterus	663	præmium	671
poſthumare	375	præpotens	664
poſthumus	374	prænomen	551
poſtliminium	444	præputium	688
poſſibile	664	præpes	626
poſſideo	565	præpetere	626
poſſum	664	præſagire	725
poſtilla	415	præs	665
poſtridie	246	præſens	666
poſticum	93	præſegmina	783
poſtumus	375	præſeſſe	665
pote	664	præſertim	748
potina	655	præſico	541
potior	664	præſidero	763
potis	664	præſtoga	241
potio	654	præſtes	795
potua	655	præſtigiæ	242

præſto

Præſto 795
præſtolor 796
præſtulus 795
præſul 787
prætexta 896
prætor 279
prævaricator 884
prandium 668
praſica 147
pratum 606
pravus 670
precor 670
precium 699
prehendo 241
πρήθω 670
preſter 670
Pridem 671
Priamus 670
priapus 671
pridie 246
pri 671
prior 671
primipilus 642
primus 671
primitus 672
primoris 672
Princeps 182.672
priſcus 672
priſtinus 671
priſtis 672
Privignus 672
privimeria 552
privus 538.660
pro 266.631
probatum 7
proboſcis 273
probrum 300
probus 353
procalare 162
procare 648.699
proceleuſmaticus 192
procella 22.191
procellere 191
proceres 672
prociduum 158
proconſul 78
procyon 174
prodere 6
prodigium 508
prodigo 69
prodigus 69
prodo 253
proœmium 673
profanum 595
profligo 402
profundus 343
proh 523
prolecebræ 425
proles 809
proletarius 809
prologium 266
prolyta 457
promiſſa 8
promitto 503
promulgo 512
promulſis 505
promus 253.673
promuſcis 273
promoveo 531
promellere 673
promerheus 673
promulco 673
pronus 674
propediem 246
prope 630

Propero 5.606
Propheta 25.295
Propino 268.654
Propitius 674
Propola 266
Propria vox perſpicua 2
Propria unde 8.9.16
Proprium 1.8.919
Propter 630
Propudia 679
Prora 675
Proreta 675
Prorſum 675
Proſa 675
Proſapia 676
Proſeda 798
Proſerpina 248
Proſper 300
Proſecta 263
Proficia 263
Proſequor 781
Proſtibilis 64
Proſtibulum 64. 798
Proſtibula 798
Protelare 842
Protelum 812.842
Protervus 851
Protopapa 613
Protropum 676
Provideo 900
Proventus 887
Proverbium 892
Provincia 898
Proxeneta 266. 929
Prudens 900
Pruina 923
Pruna 923
Prytaneum 676
πρῶτον 671
ψάω 847
ψαίρω 847
Pſallo 861
ψάμμος 859
Pſantherim 469
ψελλίζειν 518
Pſilæ 839
ψιθυρίζειν 515
ψίξ 677
ψιτλάζειν 517
Pſomus 677
Pſora 132. 677
Pſyllium 682
ψύχωσις 245
Πτεροφόρος
Ptiſana 644. 932
Ptolomæus 135
πτῶμα 156
Pubes 677
Publicanus 661
Publicus 660
Publius 422
Pudor 323.678
Pudet 679
Pudicus 679
Puella 679
Puella viro juncta 680
Puera 679
Puer 679.758
Puerpera 907
Pugil 474
Pugillares 474
Pugillus 474

Pugio	474
Pugna	47
Pugnus	2. 474
Pul	712
Pulcher	680
Pulchralia	254
Pulex	682
Pullarius	682
Pullaſter	683
pullulo	682
pullus	682
pullus adject.	816
pulmentum	684
pulmonaria	684
pulmo	683
pulmoneus	598
pulpa	591
pulpare	347
puls	684
pulvinas	657
pulvis	757
pumex	802
pumilio	684
pumilus	684
pungo	474
pupa	678
pupilla	678
pupis	675
pupulus	678
pupus	678
purgo	924
puro	924
purpura	686
purpuriſſata	687
pus	678
puſillus	6. 679
puſula	678
puſio	679
puſtula	678
puſus	679
puta	688 689
puteal	655
put	712
puteo	678
puteus	655
putidus	678
putilla	688
putillum	687
putiſſimus	688
puto	689
putus	687. 924
putum purum	688. 924
pyga	689
pygmæus	474
pylorus	690
πυππάζειν	
πῦρ	924
pyralis	132
pyra	924
pyrauſta	132
pyramis	924
pyreiſma	649
pyrgus	924
pyrites	924
pyrrhichius	924
πυρὸς	677
pyrus	924
pythia	97
pythius	96
python	97
pyxis	475

Q.

Quadra	691

Quadrageſima 691
Quadrans 691
Quadrantal 692
Quadrantaria 691
Quadriga 416
Quadrimus 88
Quadro 691
Quæſtor 690
Quale 690
Quanta memoriæ difficulter inhærent 16
Quaſi 401
Quatio 690
Quatuor 691
Quaxare 520
Que 545
Querela 4.694
Querimonia 4
Querquerus 692.757
Quia 581
Quietorium 754
Quin 545
Quinare 564
Quinctilis 691
Quinctus 691
Quinire 174
Quinquatria 693
Quinquertio 682
Quinque 691.695
Quinqueviri
Quintinus 693
Quirinalia 694
Quirinus 412.694
Quiris 694
Quirites 694
Quirito 694
Quirrito 347
Qui 698
Quis 655
Quiſquiliæ 695
Quot calendis 247
Quocirca 204
Quoniam 582
Quotannis 88
Quot diebus 247
Quotidie 247
Quotus 695
Quur 401

R.

Raamias 328
Rabere 252
Rabies 695
Rabula 695
Raca 696
Racemus 146
Rachel 152
Ῥάκος 147
Radiolæ 697
Radius 696
Radius non reipsâ in ſole 698
Radix 698
Rahuel 327
Ralla 440
Rama 714
Ramus 698
Rana 520
Ranceo 698
Rancor 698
Rapax 698
Raphael 855
Raphanus 699
Rapio 698
Rapum 699
Rapus 699

Raſpod

Rapſod 469
Raſina 717
Raſtrum 39
Ratio 707
Ratum 707
Rauch 21
Raucus 518
Raudum 697
Ravis 518
Ravus 518
Raymundus 764
Rebecca 129
Rebito 279
Reckrat 235
Recidivum 158
Reciperare 243. 699
Reciprocum 243. 699
Reclinis 207
Recoctus 70
Recordor 217. 506
Recupèro 699
Recutitus 703
Redhibeo 353
Redimiculum 381
Redimio 381
Redivivus 912
Reduvia 458
Referiva 300
Refero 301
Refocillo 318
Refragor 321
Refuto 704
Rego 704
Regifugium 703
Regius morbus 124
Regnum 465
Regulus 703
Regula 703
Rejicio 381
Rejiculæ 381
Reinhard 903
Religio 443
Religioſum 6
Remeligines 673
Remeo 493
Reminiſci 906
Remiſſa 504
Remulco 673
Remus 872
Ren 716
Reor 707
Repedo 629. 869
Reperio 704
Repo 756
Repotia 654
Repudium 679
Res plures verbis 1
Res 707
Reſina 716
Reſtauro 403
Reſtibilis 14
Reſtis 708
Rete 708
Reticulum 708
Revenio 887
Reus 707
Rex 704
Ῥέζω 704
Ῥάκος 891
Rhamnus 708
Rhamnuſia 708
Rhapſodia 469
Ῥάσσω 712
Ῥάπτω 830

Ρ θαγεῖν 516
Ῥαφὴ 855
Ῥαφὶς 830
Rhea 716
Rhenohes 734
Ῥήσσω 712
Rhetorica 719
Rhetor 719
Ῥὶν 534
Ῥένη 518
Ῥέω 716
ῥίζα 698
Rhinometus 535
Rhinoceros 220
Rbodus 129
Ῥοιζεῖν 516
Rhonchus 515
Ῥοθεῖν 516
Rica 708
Richardus 235
Ricinium 708
Ricinus 708
Ricidipna 708
Rictus 756
Rideo 16. 756
Riechen 21
Rigo 716
Rigeo 711
Riguus 715
Rima 712
Rimari 712
Ringo 534
Riphæi 115
Riphat 115
Ripa 459
Rivalis 716
Rivus 716
Rixa 712
ῥωννύω 713
Robeus 719
Roboraria 713
Robur 712
Rodolphus 718
Roch 21
Rogel 129
Roma 713
Romani græc, orig.
Rhomphæa 715
Romulus 713
Ros 716
Roſa 717
Roſtrum 39
Rota 717
Rotæ fervidæ 717
Rotundus 717
Ruben 129
Ruber 718. 719
Rubeus 719
Rubidus 719
Rubus 718
Ructo 284
Ructus 284
Rudera 697
Rudens 116
Rude 697
Rudiger 903
Rudio 116
Rudus 697
Ruga 712
Rugio 519
Ruma 720
Rumen 720
Rumigo 720
Rumito 719
Rumo 710

Rumor

Rumor 719
Runcia 721
Runoina 720
Ronco 720
Ruo 721
ῥύω 721
Rupices 634
Rupertus 764. 901
Rurſum 676
Rus 5
Ruſmri 516
Ruſſum 562
Rufus 675
Rutellum 721
Ruta 722
Rutilus 718
Rutrum 721

S.

Saba 722
Sabbatum 274
Sabadius 723
Sabęa meſſis 722
Sabanum 723
σαβάζειν 722
Sabini 723
σαβοῖ 722
ſabulum 723
ſaburra 350. 723
ſaccatum 724
ſacchar 762
σακκίζειν 724
ſaccus 723
ſacramentum 730
ſacer 725. 730
ſacrum 6. 282
ſadducæi 129
ſæla 725. ſæpe 726
ſæpes, ſæpus 726
ſævum 727
ſag 725
ſaga 724
ſagax 724
ſagena 724
ſaggi 724
ſagire 724
ſagitta 724
ſagmen 724. 730
ſagum 724
ſalacia 410
ſalacio 77
ſal nota perpet. 407
ſal 407
ſal infatuatus 510
ſalamiel 327
ſalaputium 688
ſalarij 410
ſalarium 410
ſalax 77
ſalebræ 77
ſalem 728
ſalem odit Satanas 408
ſalere 408. ſaleſco 409
ſales 407
ſalicetum 77
ſalii 77
ſalillum 409
ſalio 77. 408
ſalire quid 77
ſaliſatores 77
ſaliſſatio 77
ſalito 77
ſaliva 727
ſalivam movere 727
ſalivatum 740
ſalix 77 ſallo 408
Salome 129

Salomon 728
ſaltem 77
ſaltim 77
ſalto 77
ſaltus 77
ſaluber 728
ſalum 407
ſalus 728
ſalutaris 395
ſalutaris digitus 252
ſamachias 328
ſamen 729
ſambucus 771
ſamphora 150
Samſon 129
Samuel 327
Sanctus. 6.730
ſanctuarium 730
ſan 150
ſancus 731
ſandalium 731
ſanè 728
ſanguis 725
ſanna 732
ſanna rugoſa 732
ſanqualis 731
ſanus 728
σάος 728
ſaperda 732
ſapio 732
ſapphirus 733
σαπρὸς 733
ſarabara 733
ſara 735
ſaraceni 354
ſarcaſmus 735
ſarcina 295
ſarcophagus 735
σάρξ 735
ſarctor 736
ſarculum 736
ſardanapalus 735
ſardinia 735
ſardoa 95
ſardonius-riſus 735
ſarmata 736
ſarmenta 736
ſarmentitius 71
ſarra 687
ſarrio 736
ſart 736
ſartago 736
ſartor 736
ſat 737
ſatago 69
ſatanas 884
σάτα 864
ſatias 737
ſatiatus 4.6
σάτη 439. 864.
σάθων 864
ſatis 737
ſatius 737
ſatio 737
ſatira 738
ſatrapa 739
ſatum 739
ſatura 738
ſatur 738
ſaturatus 4.6
ſaturnalia 439
Saturnus 439
Saturnus ſtella 650
σατύρα 864
Satyrium 151

Satyrus 738.864.
Σάτ7ω 724
Saufeia 722
Sauffen 722
Saul 931
Savium 740
Saurex 736
Sauritæ 736
Sauromata 736
Saxum 429.725
Scaber 309
Scabinus 740
Scabo 740
Σκαίρω 262
Scæva 727
Scævola 727
Scævum 727
Scala 740
Σκαίρω 761
Scaliger uterq; linguarum doctiſs. 14
Scalpo 761
Scamnum 741.811
Scandiani 115
Scando 741
Scandalum 727
Scapha 40.740
Scaptenſula 740
Σκάπτω 740
Scapulæ 742
Scapus 742
Scarifico 741
Scara 803
Scarroſus 309
Scateo 741
Scaturigo 741
Scaturio 741
Σκεδάζω 691
Σκηνάω 742
Scena 742
Scenopegia 742
Σκέπω 744
Sceptici 744
Sceptrum 742
Schamaim 729
Schema 354
Scheda 742
Schemhamphoraſch 390
Σχέτλιος 883
Schidium 742
Schida 742
Schoffe 882
Σκεῦος 625
Schiſma 315.782
Σχίζω 315
Schola 743
Σχολή 743
Scientia 743
Scilicet 743
Scilla 42
Scindo 315
Scindula 316
Scintilla 315
Scio 743
Scipion. Gentil. orig. 15
Scipio 422.743
Scirpus 56
Σκιρτάω 762
Sciſco 742
Scitalis 703
Scitari 742
Scitus 742
Sciurus 38

Sclopus 516
ſcolopendra 744
ſcolops 404
ſcomma 37
Σκοπέω 744
ſcopes 367
ſcopulus 744
ſcopus 744
ſcorbutum 744
ſcoria 807
ſcorpius 745
ſcreatus 10. ſcreo 10
ſcribo 832
ſcribtum 833
ſcropha 10.423
ſcrupedæ 746
ſcrupulus 746
ſcrupus 65.746
ſcruta 746
ſcrutor 746
ſculna 781
ſcurra 807
ſcutica 703
ſcutula 703
ſcutum 166.703
ſcylla 107
ſcyphus 746
ſcytale 703. ſe 359
ſebaldus 747
ſebaſtianus 747
ſebaſtus 747
σέβω 747
ſebum 817
ſeceſpita 783
ſecius 782. ſeco 781
ſecors 217. ſectari 882
ſecta 782. ſectio 780
ſeculæ 781
ſeculum 782
ſecunda fortuna 782
ſecundus 782
ſecuris 784
ſecurus 25.218
ſecus 782
ſedare 747
ſedes 54.505
ſedes pro ſepulcro 753
ſed 359
ſedeo 565
ſedile 565
ſeditio 279
ſedulus 25.255
ſeges 324.748
ſegeſtria 241
ſegeſtus 114
ſegmen 783
ſegnis 398
σειρὰ 782
σείω 532
σέλας 456
σελήνη 456
ſelenites 456
ſella 565
ſemaxi 71
ſemel 769
σημεῖον 405
ſemeias 328
ſemen 748
ſemeſtre 492
ſemidei 362. ſemi 360
ſemiplotia 652
ſemita 360
ſemones 684
ſemper 750
ſempiternus 61
ſenaculum 63 ſena-

Digitized by Google

ſenatus 63
ſeneca 63
ſeneo 63
ſenex 63. 711
ſenes honorandi
ſenſibilis 752
ſenſilis 752
ſentio 752
ſentis 751
σεος 244
ſepia 752
ſeps 752
ſeptem 759
ſeptemtrio 848
ſeptimana 759
ſeptiſtellium 651
ſeptum 249
ſepulcrum 753
σηπω 752
ſequadra 550
ſequeſter 780
ſequius 781
ſequor 779
ſer 775
σειρα 754
ſera 754
ſeranus 421
ſeraphin 754
ſerapis 754
ſerenus 755
ſeres 755
ſericum 38 755
ſeries 748
ſerium 756
ſermo 748
ſerò 5. ſero 748
ſerpens 5. 756 ſerpo 756
ſerpyllum 756
ſerra 518. 782
ſertum 749
ſervator 397
ſervitudo 749
ſervo 758
ſerui, ſevi 759
ſervus 749. 758
ſerum 5
ſeſſilis 505
ſeſquata 360
ſeſqui 360
ſeſquiculeare 235
ſeſtertius 360. ſex 759
ſeta 817. ſex ſeptem 654
ſexus 782. ſi 542
ſibda 281. ſibilo 517
ſibylla 244
ſic 546
ſica 781
ſicarius 781
ſiccus 762
ſicelire 781
ſicera 761
ſicilis 783
ſicilices 781
ſicinium 177
ſiclus 762
ſiculus 506
ſideratio 763
ſiderites 465
ſidon 762
ſidus 763
ſigaleon 516
σιγᾶν 516
ſigillatim 405
ſigillum 405
ſigiſmundus 764
ſigma 207

ſigni.

INDEX

Significare multa quid 1
Sigfridus 902
Sigbertus
Sigillum 405
Sigma 208
Signum 405.465
Signata virgo 679
Σίζω 10
Silenus 765.863
Sileo 516
Sili 422
Silex 429.783
Silicernium 765
Silones 422
Silva 768
Simeon 931
Simia 768
Simi 422
Similis 769
Simillimus 769
Simitu 769
Simplus 771
Simplex 769.773
Simplicius an prius 33
Simpuvium 399
Simpludiarium 771
Simpo 771
Simpulum 771
Simul 6.769
Simulo 769
Simulter 769
Simus 768
Sinai 39.751
Sinapi 772
Sincerus 773
Sincinnium 177
Sinensium voces 33
Sinciput 781
Sindon 773
Singulare 774
Singulatim 405
Singuli 774
Siniſtrum 774
Sinon 772
Sino 43
Sinus 774
Σίνω 772
Sion 775
Σιὸς 244
Siparium 676
Siparum 47
Sipo 676
Siphon 746
Siphra 490
Siremps 769
Siren 775
Sirenes cur tres 775
Sirius 776
Sirpare 56
Sirpe 421
Sirpi 56
Sirpiculæ 57
Sis 311
Siſara 863
Siſto 797
Siſtrum 776
Siſyphus 777
Sitarcia 777
Sitia 272
Siti 177
Siticines 177
Sitis 777
Sititor 777
Sito 314

Situla

Situla 252
777
σῖτος 344
σίτλα 517
Sive 546
σιωπᾶν 516
σίζω 517
Sixtus 777
σμαραγεῖν 516
Smaragdus 778
Smegma 37
Smintheus 529
Smyrnion 532
σόβη 521
Sobrius 778
Soccus 778
Socer 909
Socienus 256
Socius 779
Socors 217
Sodalis 565
Sodes 311
Solarium 450
Sol 784
Sol non obſcuratur 262
Solatium
Sold 21
Soldanus 785
Soldum 21
Solea 787
Solemne 89. 90
Solenne 89. 90
Solers 681
Soles 784
Solicitare 789
Solidum 786
Soliferrea 786
Solitaurilia 786
Solium 565
Sollon 90. 786
Solœciſmus 786
Solœcus 785
Solo 789
Solon 786
Solox 786
Solſtitialis 789
Solſtitium 785
Solum 786
Solvo 603. 786
Solus 789
Solyma 790
Somnium 790
Somnus 376. 790
Sons 772
Sonticus 772
Sonus 845
σοφία 733
σόος 728
Sophiſta 733
Sophonias 327
Sophos 733
Sopor 790
Soracum 793
Sorbeo 791
Sorbillo 791
Sordes 793
Sorex 736
Soriculata 793
Sorites 793
σωρός 793
Soror 321
Sororiare 321
Sorpſi 791

Sors

Sors 299
ſoſia 397
ſoſpes 397
ſoſpitator 397
ſoſtrata 397
ſoſtrum 397
ſoter 397. 397
ſpadix 131
ſpado
σπαράσσειν 516
ſpargo 554
ſpartium 554
ſpartiaria 554
ſpaſmus 794
ſpatha 794
ſpatiari 794
σπάω 794
ſpecies 853
ſpecio 852
ſpectaculum 852
ſpectatum 7
ſpecto 853
ſpectrum 853
ſpecula 852
ſpeculator 6
ſpeculum 853
ſpecus 852
σπείρω 554
ſpelæum 852
ſpelunca 852
ſpelta 932
ſperata 8
ſperno 554
ſpero 800
ſpes 5
ſphacelus 800
ſphalma 292
σφάλλω 800
ſphæra 204
σφίγγω 801
ſphinx 801
σπίνος 517
ſpica 695
ſpiculum 697
ſpinther 801
ſphinthurnix 801
ſpithamæus 474
σπίζειν 517
ſplen 801. ſpolio 117
ſpondeo 802
ſpondæus 802
ſpongia 144
ſponſa 8. 802
ſponte 25. 801
ſpuma 802
ſpuo 802
ſpurius 422. 553
ſqualeo 803
ſqualidum 803
ſquarra 803
ſquarroſus
ſquilla 42 ſt 803
ſtabilio 796
ſtabulatitium 794
ſtabulum 798
ſtabula cadav. 754
ſtadium 794
ſtagnum 797
ſtallare 811
ſtamen 799
στατός 794
στήμων 800
ſtannum 806
ſtapeda 797 ſt 517
ſtater 796

ſtatera 796
ſtathmus 796
ſtatim 795
ſtatio 797
ſtativa 797
ſtator 395. 796
ſtatua ſalis 407
ſtatuliber 798
ſtatuo 797
ſtatua 797
ſtatura 796
ſtatumen 50. 796
ſtatuminare 50
στέγω 243
ſtauri 404
ſtella 456. 763
στέλλω 808
ſtellio 456
ſtemma 806
ſtephanus 806
στέφω 806
ſterculinum 757
ſtercutius 807
ſterilis 806
στεροπὴ 117
ſterno 162
ſternuto 162
ſterquilinium 757. 807
ſterto 791
ſtichi 758
ſtigma 405
ſtigo 405
ſtilla 808
ſtimulus 405
ſtipos 814
ſtipo 814
ſtipulor 814
ſtiria 807
ſtirps 651
ſtiva 795
ſtloppus 516
ſto 795
ſtoici 808
ſtola 808
ſtolidus 808
ſtolo 808
ſtomachus 304
ſtomacaxia 745
ſtoria
ſtrabo 811
ſtrabus 811
ſtrages 162
ſtragula 89. 162
ſtramen 162
ſtrangulo 810
ſtranguria 810
στράπτω 117
ſtrâtegemà 70
ſtratiota 71
στρατὸς 70
ſtratum
ſtreblita 810
ſtrena 870
ſtrepo 811
ſtribligo 810
ſtrideo 523
ſtridor 523
ſtriga 811
ſtrigare 811
ſtrigilis 811
ſtrigillo 811
ſtrigoſus 811
ſtringo 811

ſtrix

Strix 812
στρογγύλον 718
ſtropha 811
ſtrophium 811
ſtroppus 811
ſtruppus 811
ſtrutheum 812
ſtruthio 813
ſtruthiocamelus 813
στρουθός 813
ſtudium 291. 294
ſtultus 808
ſtupa 814
ſtupeo 814
ſtuprum 815
ſtylus 816
ſtyx 816
ſuada
ſuaſus 816
ſub 816
ſubdio 245
ſubare 816
ſuber 309
ſubire 277
ſubjices 381
ſubjicio 381
ſubleſta 817
ſublicium 818
ſublimis 445
ſuboles rectum 809
ſubrumus 720
ſubſcus 691
ſubſidium 869
ſubſtantia 666
ſubtegmen 800
ſubtemen 800
ſubtilis 4
ſububeres 720
ſubucula 897
ſubventaneum 588
ſubulcus 376
ſuccedaneum 159
ſuccenſeo 192
ſuccentiva 178
ſuccenturiati 192
ſuccidia 159
ſuccinum 926
ſucciſivum 159
ſuccollare 215
ſucculæ 376
ſucerda 526
ſucula 142. 376
ſudor 917
ſudum 917
ſuffarciuatus 295
ſufes 818
ſuffio 819
ſuffiſcus 657
ſuffico 819
ſuffragium 320
ſuffragor
ſuggeſtus 65
ſuggillo 820
ſuggrundia 65
ſulcus 820
ſulmo 821
ſulphur 821
ſultis 311
ſum 666
ſumen 822
ſumma 821
ſummanare 472. 477
ſummanus 394
ſumo 822
ſumtus 822
ſummuſſi 530

Suo 830
Supellex 433
Superbire
Supero 816
ſuperbus 279
ſupercilium 215
ſuperficies 311
ſuperire 279
ſuperſum 666
ſuper 822. 824
ſupervaganea 69
ſupo 679
ſuperſtes 795
ſuperſtitio 795
ſupinus 376
ſuppar 600.829
ſupparus 829
ſuppedaneum 629
ſuppetiæ 67
ſupplicium 70
ſupplico 770
ſupercilium
ſura 793.830
ſurculus 793.830
ſurdus 830
ſurgo 676.703
ſurſum 675
ſurus 830
ſus 817
Suſanna 411
ſuſcitare 201
ſuſinon 711
σῦσον 411
ſuſpicio 854
ſuſq; deq; 675
ſuſtento 846
ſuſurrus 775
ſuſum 676
Sutilis 830
ſutor 830
ſycaminus 511
ſycomorus 511
ſycophanta
συλάω 117
ſylla 244
ſyllogiſmus 630
ſymbolon 186
ſymmetria 498
ſymmiſta 534
ſympathia 616
ſymphytum 319
συμφορὰ 38
ſyncope 831
ſynecdoche 594
ſynedrion 566
συνεςγὶς 581
συνɣσία 667
ſyngrapha 832
ſynonyma 370
ſyrinx 316.775
ſyrma 57
ſyriaca ex Græcis 30
ſyrorum dialectus 30
ſyrtis 57
ſyrupus 833
σύρω 782
σύω 830

T.

Ta 153
Taba 834
Tabellarius 834
Taberna 834
Tabernarius 835
Tabes 835

Tabeſco 833
Tabidanix 833
Tabitha 129
Tabula 834
Tabulerna 834
Tabum 833
τάκω 834
Tæda 835
Tænia 845
Taganita 879.737
Tagax 838
Tages 113
Tachs 52
Ταλάσιον 66
Τάλας 839
Talaſſus 835
ταλάω 865
Talea 852
Talentum 836
Talorum jactus 913
Talmud 485
talpa 39.836
talpa non cæca 836
ταμίας 673
tamino 216
tango 838
tantalus 839
tantarara 518
Tapes 839
tapetia belluata 839
τάφος 281
ταράσσω 135
taratantara 518
tardus 135
tarpæus 394
tartarus 839
tarſus 116
Tara 153.483.810
tau 404
taurus 224.840
taura 840
tax 838
taxatio 838
τάξις 580
taxo 52.838
taxus 52
τάζω 834
τάω 844
τε 545
τέχνη 682
tectum 242
τύκω
teges 242
tegimen 242
tego 242
tegmen 242
tegula 242
τείνω 844
τεῖχος 162
τείρω
tela 841
tela venenata 51
tellus 5.849
telones 843
telonium 843
τέλος 843
telum 697.842
τέμενος 844
temeſe 866
temetum 833
temir 866
temno 866

Tempe

tempe 844
tempero 844
templum 844
templum per ſepul. 754
tempora 844
tempſa 866
tempus 844
temulentus 843
tenax 846
tendicula 25
tendo 844
τένδω 269
tenebræ 846
teneo 844
tener 846
teneresco 846
tenor 845
tentigo 845
tentipellium 845
tento 846
tentorium 845
tenuis 846
tepeo 846
τέφρα 204
tera 849
terebrum 848
teredo 848
teres 848
τηρέω 844
tergemini 333
tergo 846
termentum 849
termes 847
terminalia 847
terminus 847
ternio 870
ternus 870
Tero 847
terpſichore 527
terra mater 689
terra 5. 849
terriculamentum 851
terrigena 685
territorium 850
terror 850
terſum 846
tertiata verba 870
tertio 870
tertum 846
teſqua 851
teſſela 692
teſſera 692
teſta 847
teſtamentum 851
teſtes 851
teſtis 851
teſtudo 847
tetragrammaton 387
tetrinire 847
τέτ]α 840
tetralice 863
teucer 102
τεύχω 102 682
teucrion 102
teut 112.113
teuto 112.113
thabor 931
θώκ☉ 567
thaddæus 931
thalamus 851
thalaſſius 835
thalaſſio 835
thalia 527

Thalmud 485
Θάμβος 851
Θαῦμα 414
Tharſis 129
Thaumantias 413
Theatrum 852
Thebæ 854
Theca 855
Thechorim 87
Thenſa 855
Theobaldus 747
Theodoricus 765
Therapia 855
Θεὸς 113. 244
Θηρεύειν 856
Θὴρ 856
Θηρίον 856
Θεῖν 498
Theriaca 856
Theriſtrum 847
Thermæ 847
Θέρος 847
Θέρω 847
Theſaurus 124
Theſmophoria 856
Theſſali equi 150
Theſſalus 151
Θέσωρ
Θεῶ 56
Theuda 113. 759
Theta 857
Thiaſus 857
Θιγγάνω 838
Θίγω 838
Thion 821
Thiras 857
Thius 821
Thlaſias 794
Thlaſpi 794
Thiron 856
Thitmarſi 904
Θολὸς 858
Thlibias 794
Thogarma 115
Tholus 858
Thomas 250
Thomices 857
Thorax 857
Tou 556
Threnus 522
Θρησκεία 71
Θρυλλεῖν 515
Thronus 858
Thummim 923
Θύρα 259
Thuro 259
Thuſcum 857
Thyades 857
Thymbræus 96
Thymelæa 570
Thymiama 585
Thymelici 858
Thymus 858
Thynnus 860
Thyonæus 858
Thyone 858
Thyrſus 858
Θύω 819. 858
Θῶκος 567
Ti 283
Tiara 860

Tibi

Tibi 283
Tibicen 177
Tibris 860
Tignum 838
Tilemanus 903
Tilietum 640
Timar 307
Timeo 5. 861
Timpora 844
Tina 861
Tingo 861
Tinnio 861
Tintinabula 862
Tintinnaculi 862
Tipula 862
Tipold 747
Tireli 347
Tiro 862
Tis 283
Tiſiphone
Titan 336
τίθημι 56
Titia 153
Titillo 862
τιτίζειν 522
τιτθός 483
Titivillitium 862
Titulus 863
Titus 422
Tityrus 863
τόκος 319
Tocullio 865
Toga 18. 242
Toga quid 18
Tolero 865
τολύπη 595
Tolleno 865
Tollo 865
Tollutim 885
Tomacula 866
Tomentum 866
Tomus 866
Tonitrus 845
Tono 845
Tonſtrina 457
Tonus 845
Τονθορίζειν 515
Topazium 866
Toper 751
Tophet 333
Topiarium 867
Topium 867
Τόπος 867
Torcular 867
Torculum 867
Tormentum 867
Toreuma 848
Torno 848
Tornus 848
Torquatus 422. 867
Torqueo 867
Torques 867
Torrens 847
Torris 747
Torreo 847
Torus 848
Tortor 867
Torvus 851
Tottila 765
Τοξικόν 52
Toxicum 51
Τόξον 52
Trabs 867
Tractatus 886

Tracte 885
trado 253
trafax 867
trag co comœdia 214
tragœdia 867
traho 885
tranſlatio unde 1
trama 800
trames 868
tra, trans 253. 868
tranſenna 868
tranſlata unde 1
tranſtrum 278
trapezita 10
traſcurria 808
τραυλίζειν 517
τρέχω 873
tremor 869
trepidare 4. 869
trepidatio 869
τρέπω 874
tres 870
treſſis 870
τρέω 869
tribrachus 148
triarij 869
tribula 869
tribulis 870
tribulo 869
tribulus 869
tribunus 869
tribus 869
tribuo 869
tributum 869
tricæ 871
tricinus 871
trico 871
Triclinium 207
tridens 38. 270
tridens Nept. 270
triens 870
triga 416
trigla 871
triobolon 870
triones 848
trinitas divina 389
trimus 88. 92
triniunus 918
trinacria 785
tripudium 441
triquetra 783
triremis 871
triſte 5
triſto 872
triticum 848
tritura 848
trituro 848
trivia 247
triumphus 41. 872
τρίζειν 523
trochæus 873
Trochus 873
troglodytæ 873
tropæum 874
trophonius 394
tropica obſcura 2
tropica notant multa 2
troſſulus 875
trua 757
truare 875
trucido 159
trudo 875
trulla 875
Trúchtin 258
trutillare 521

Trutina 36
trux 159
trygodemones 875
tu 153. 282
tubalcain 877
tuber 308. 878
tubuccinez 153
tubus 881
tudes 881
tudito 881
tueor 852
tugurium 242
tuiſco 112
tumba 878
tumeo 878
tumor 878
tumultus 878
tumulus 878
tunde 881
tunica 879
tuo 852
turba 879
turbella 879
turbo 879
turca 870
turgeo 878
turingia 857
turma 880
turris 881
turtur 521
turunda 848
tus 881
tuſculum 881
tuſcus 857
tuſſis 517
tympanites 703
tympanum 882
typhoëa 881
typhon 881
τύφω 881
typographia 832
typus 881
tyrannus 882
tyrigetæ 857
tyrus 687
tyrrheni 881
τυτϑ 555

V

Vacca 143
Vacillo 131
Vadari 884
Vado 884
Vadum 885
Vah 523
Vah 523
Vagio 59
Vago 69
Vagor 69
Valdè 883
Valentia 713
Valerius 903
Valetudo 882
Validus 882
Valitudo 883
Vallæ objectio 23
Vallis 883
Vallo 883
Vallus 884
Valpurgis 904
Vallum 884
Vannus 590
Vappa 817
Vari 834

 Varius

Varius	884	Venor	324
Varicari	884	Venter	888
Varro erymolog.	13	Ventilo	888
Varrones	634.884	Ventriculus	889
Vas vaſis	625	Ventus	888
Vas vadis	665.884	Venum	889
Vaſalli	885	Venundo	889
Vates	294	Venus in Cepis	170
Vaticanus		Venuſtus	889
Vayo	131	Venus	650.889
Uber	917	Venus cur è mari	891
Udor	917	Vepres	891
Udum	917	Veratrum	359
Vecors	217	Ver	298. 891
Vectigal	885	Verba à nominibus	40
Ve	523	Verba facta	
Vehemens	25. 491	Verborum cura	11. 13
Veho	885	Verbum	892
Vejovis	391	Verculum	892
Velatus	591	Verecundia	708
Veles	886	Vereor	707
Velitatio	886	Vergere	5
Vello	886	Vergiliæ	651
Velo	590	Veriloquium	264
Vellus	886	Veritas quid	264
Velox	886	Vermis	892
Velum	590. 636	Vermiculor	892
Vena	324	Vermiculatum	892
Vvenceslaus	910	Verna	892
Vendico	249	Vernalis, Vernilis	892
Vendito	889	Vernare	298
Venenum	52	Vernus	892
Veneo	889	Veronica	898
Veneror	708	Verpus	756
Venetus color	886	Verrere	694
Venia	887	Verriculum	380. 714
Venilia	888	Verſe arſe	398
Venio	887	Verſicolor	893

Verſo

Verſo	894
Verſutus	892
Verſus	894
Vertex	9.893
Verto	894
Vertumnus	121.893
Ver vaſtum	64
Veſcor	199
Veſculi	199
Veſcus	199
Veſca	199
Veſica	316
Veſper	895
Veſpertilio	895
Veſperna	895
Veſperugo	895
Veſperum	895
Veſpillo	895
Veſta	306
Veſtales virgines	307
Veſtes aliq. gentium	734
Veſtibulum	799
Veſtiſpex, veſtiſpica	896
Veſtigium	405
Veſtis	896
Veteratores	63
Veternus	437
Vetus	63
Vetuſtas corrumpit	37
Vexillum	636
Vexo	636.885
Vexum	636
Via	897
Vibex	897
Vices	908
Vicinus	897
Victima	897
Victua	655
Vicus	897
Videlicet	900
Video	899
Vidua	387
Vieo	908
Vigandus	902
Vigeo	908
Vigil	907
Vigilius	348
Vilhelmus	147
Vilibaldus	747
Villa	897
Villum	409
Villus	886
Vinacia	146
Vinco	898
Vinculum	202
Vindemia	905
Vindico	249
Vinea	904
Vinibuæ	153.399
Vini deſcriptio	146
Vinnulum	905
Vinum	7.904
Vinum cracium	230
Viola	907
Vipera	907
Vira	908
Virago	908
Vireo	900
Vires	908
Viria	108
Vir	908
Viriolæ	108
Virga	908
Virgata	724
Virgidemia	905
Virgilius	907

Virgilius explicatus 72. 94.122.166.172
Virgo 908
Virgultum 908
Viridis 900
Viriplaca 472
Virtus 908
Virtus ſermonis 2
Vis 908
Vita 912
Vitiligo 917
Vitilitigator 446
Vitis 904
Vitium 909
Vitricus 910
Vitrum 899
Vitula 911
Vitulor 911
Vitulus 911
Vitupero 606
Vitus 903
Vivarium 601
Vivo 912
Vix 908
Ulcus
Ullus 912
Unus 917
Una 914
Ulva 917
Ulula 512
Ululo 522
Umbilicus 914
Umbo 914
Umbra 343 915
Umbri 564.915
Unà 6
Uncare 347
Uncia 557
Uncus 879
Unda 916
Undecim 761
Undulatæ veſtes
Unguſtum 218
Unicus 918
Unimamma 483
Unio 917
Vocare 919
Vocabula à natura 10
Voces avium 10
Voces παθῶν
Voces pro rerum cognit. 17
Voces contractæ 34
Voces longæ 35
Vocis literæ eſſent 39
Vocis literæ com. 39.40
Voitland 904
Vola 477
Volaticus 886
Volck 21
Volckmar 903
Volguinus 920
Volones 311
Volo 311
Volpes 920
Vulfgang 715
Volſella 886
Volsgræ 774
Voltus 311
Volucris 286
Volumen 567
Volvo 567
Volupe 312
Voluptas 312
Volutabrum 567

Vomer 285
Vomica 285
Vomo 285
Vorago 921
Vortex 9
Voro 921
Votum 921
Voveo 921
Vox 919
Vox cognition. principium 17
Vox eſt ſignum 24. 38
Vox latina 35
Vox perſpicua 2
Vox propria 1. 3
Vox propria evidens 2
Vox tranſlata 1
Vox una ſignificat unum 1. 2
Upupa 921
Vranie 527
Vranos 61
Vrbare 921
Vrbs 921
Vrceus 579
Vrgeo 922
Vrias 328
Vriel 327
Vrim 922
Vrina 925
Vrinum 588
Vro 923
Vropygium 690
Vrſula 904
Vrſus 927
Vrtica 925
Vſitata verba 3
Vſitatum 249
Vsque 545
Vſtrina 923
Vt 545
Vterque 527
Vter 917
Vterus 457
Οὖθαρ 917
Vtor 928
Vvidum 5
Vuig 148
Vuolſgangus 713
Vuolrath 235
Vulcanus 878
Vulgi loquela 37
Vulſella 886
Vultur 886
Vulturinum 55
Vultus 4. 311
Vxor 928
Vxorius 929

X

Ξέειν 517
Xeniola 929
Xenodochium 929
Xenium 929
Ξένος 929
Xiphias 932

Y

Ὗς 817
Ὕλη 917
Ὑπήλιος 376
Ὑπὲρ 822
Ὑφορβὸς 376

Z

Zabad 929
Zabadias 929
Zabulon 929

Zacchæus	929	Zinzillare	522
Zacharias	929	Ζεὺς	245.393
Ζάλη	426	Zinne	21
Zamia	932	Zizanium	933
Ζαμία	932	Zodiacus	933
Ζάω	933	Zona	202
Zea	932	Ζόφος	226
Zeb	152	Zygia	417
Zebaoth	932	Ζυγὸν	417
Zebethæus	929	Ζύμη	303
Zelotypia	82	Zythum	195
Ζεῖν	245.776	Ζῶον	933
Zephyrus	933	Zωophyton	933
Ζητέω	762	Ζοννύω	202

Sphalmata typographei; ſed extantiora. Prior numerus paginam notat: lineám poſterior

Pag. lin. 15. ὠρίθω 3.5. propius 3. 24. optimè. 4. ult. querimonia 7.11. capiunt 9.26. ſecundum 10. 18. ſimpliciori. 12. 6. Germanum. 12. 14. conſecrarit 13. 7. dictionem. 14. 28. operta 15. 12. illi ſuo. 17. 6. Φωνῆς 18. 13. momenti 18. pen. ſignificantibus 20. 9. ventito 21. 14. tironum 26. 17, plurima 27. 18. ἀπηρτισμένως 20. πολλῶν 33. 18. Et 35. 12. eum 41. 11. diceretur 44. 9. hoc 46. 22. velorum 47. 6. pes 48. 19. ab ἄχ 53. 9. τραπεζωκόρος 55. 24. μελᾶναι 56. 7. appellatum 65. 6. hoſtésne 71. 5. aſtratiute 73. 10 dele, jachol 79. 6. reem. 79. pen. ἀμέθυπε ἢ 82. 4: ἐραςὸς 88. 23. commodè 104. 13. ſit 105. 25. l. 11. 108. 3. qui hodie 111. 18. mil. glor. 116. pen. publico 121. 27. quaſi auctumnus 122. 23. contrà 124. 3. αὐλαία 127. 2. omiſſa ſunt: domus gratiæ Domini. Bethabara,

thabara, βηθαβαρᾶ domus trans &c. 127. 28. quos exp. 128. 7. אתיקיהא. 128. 13. Galgal. 128. 15. abſciſsio 133. ult. βάραθρον 134. 1. vel 137. 5. βουλὴν 138. 18. Beli, aut. 142. 19. βόρεος 147. 19. ut βασιλικὴ 151. 8. βουκρανίου 152. 3. bumaſtus 156. 25. πίπλει 158. 26. כַּר 27. כרר 162. 1. ὀκλάζειν 163. 2. ſed non ineptè 165. 15. inſtigo 168. 3. πέδιλον 171. 23. κάρχαρα 175. 2. κυνικὸς 178. 5. tibia 190. ult. κέλης 194. 22. quæritat 202. 14. Item 204. 5. τῶν κονίων κονεῖ, id eſt, ad ſudores uſq; 205. 9. calvus 290. 3. κλητὺν 220. 25. Aut quia ſit 221. 21. lamed 224. 4, Φωλεὸς 224, 15. τῇ κύλικι 17. Helleſponticos. Ib. Hebræos 20. Pſalm. 102. 25. ſympoſ. 27. κωμιοσάτον 229 penult. ibi ad Chryſalum. Ibid. cruciarius. 235. 14. licet in Hadriani 156. 9. apud. Varron. 241. 17. παχὺς 245 3. διὸς eſt 251. 5. ſeparatim 251. 28. indigitare 253. ult αἰλίδοτων 271. 15. pultificum 285. 7. ſicut 285. 18. colore 286. 1. metamorph. 286. pen. εὐφραίνειν 293. 5. πιφαύσκω 299. 2. fœcundaq; dicta 303. 1. ὀργίζεται 305. 28. Feſcenium 309. 19. perfectionem. 310. 22. defelah ſeu 316. 15. infamatus 318. 24. pudenter 326. 23. furvus 24. fulmen 331. pen. Ioſephus Scaliger 333. 7. תפף 336. 18. οὕνεκα 22. γείνομαι 337. 24. ingenuum 339. 10. perticâ mob. 350. 2. ſuperavit 355. 4. Tartari 363. 24. Græca Varro: Quo poſtea 379. pen ἰαμβίζειν 383. 16. vocalibus 394. 13. Policus 410. 4. libr. 13. cap. 21. 412. 26. item janua 423. 1. Flacci 435. 7. Lepeſta 437. 8. verbum 454. 19. exit in 471. 13. Rectus 16. clarum mane 485. 12. donavit. 487. 24. μήνυσαν μὲν τὴν πρα 490. 15. à סָפַר numeravit 18. à הִזְבַּר 517. 2. oſcula 525. 17. ſecuti 529. 12. σμινθεὺς 537. 10. jecinur 545. 3. νιφετὸς 551. 11. noſocom. 554. 4. craſsius. 5. ſpartia 555. 4. ἐρικι 561. 1. corilus 561. 13. hortos 582. 21. διαδεδομένων 584. 6. ὄρους τοῦ Φανοῦ 587. 27. balan-

27. balantis 588. 14. ſubventanea 595. 16. πλησμονὴν 599. 5. panciam: niſi ſit à pane, quaſi paniciam: quod facile 600. 13. nota 600. 14. parabole 615. 12. ἐυπατ 618. 5. κοτύλην 622. 2. Veriùs 623. 2. enim 628. 27. καλαβεσπα 634. pen. פרס 635. 2. meatus 637. 4. caſtrum 638. pen. Dorum 640. 14. Tiletum 19. Lipſenſis, quia Lipſa 641. 11. Tritæ 648. 16. תאב 651. 6. Poëtis Atlantides, quia Atlantis 674. 7. παρεδικὸν 676. 9. hac 686. 3. ac. 987, 7. expreßiſſe 10. dele, Araptius 689. 9. ſed 698. 6. aciculæ 699. 8. Φαίνεσθαι, Suid. 704. 4. amphubanam. 707. 5. id eſt, cùm 711. 25. dicta 718. 1. teres 21. grando 24. numi 719. 1. ῥοὴν 2. corticibus. 720. 16. fluere 741. 4. hoc verius. 742: 28, ἔχω. Sic 743. 1. literarium. 756. 15. unde & 763. 1. aliquot 12. Isq; & 779. 23. Rhetoricis 781. 10. πρεσβύτερον 782, 24. prope nos 785. 16. Igitur 790. 12. dicebant. 791. 6. ῥοφέω 793. 24. recteq; 807. 5. Caſin. 808. 8. συγκυρεῖν 811. pen. ſic cum 815. 7, fuit ab Ariſt. 819. 15. ſed tectius. 825. 4. auræ 835. 13. dele, mandræ 836. pen. Θρυλλοῦσι 841. 22. Tela τῆλε 868. 5. transmitteras 854. 18. rimæ 865. 20. præciſo T. 867. 3. topiarium. 880. 21. Islamos 883. 26. ἔβαλε 885. 3. badizas 893. 22. Cambiantes 898: ult. agmen 904. ult. ſeptum, in quo vites plantantur, οἴνας. Etiam bellicum inſtrumentum aut machina ita dicitur. Luc. 906. 4. qui ab 910. 24. Vtrumq; 915. 10. vaſto 922. 2. clauditur ult. jubetur. 625. 23. קוט 928. 22. poſtes 929. 13. ὑὸς ὀδὺν 931. 1. quoad 932. 14. tam 933. 2. mundi. Reliqua adhuc, ſed leviora, quantum ſcio, ipſe benevolus Lector corrigat, & ita longùm valeat.

F I N I S.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google